

1.161

REVERENDI PATRIS FRATRIS PHI-

lippi Diez Lusitani, ordinis Minorum, regularis ob-seruantiæ, prouinciæ Sancti Iacobi,

QVADRVPLICIVM CONCIONVM, QVAE QVOtidie à Dominica in Septuagesima vsque ad glorioſam Domini Reſurrectionem in ſancta Eccleſia habentur

TOMI PRIMI TERTIA ET QVARTA PARS.

Quarta editio.

Cum priuilegio.
SALMANTICÆ,
Excudebat Ioannes Ferdinandus.
M. D. LXXXVI.

Cum priuilegio.

SALMANTICÆ,

Excudebat Ioannes Ferdinandus.

M. D. LXXXVI.

FRATRI IOANNI LO-
pez ordinis fratrum Minorum de Iesu
excellentia Carmen.

Lumine, & exulter ſydere terra nouo.
Lucia Brigantinos Salmanticæ ſplendor Pudicos
Quos hæc terra tuo lacte rigata tulit.
Hinc modò iuuenit doctissimus, Auctor in omnes
Scripturas, & iegis Doctor Apoſtolicæ
Plurima quæ facris inſeruit arcana libellis,
Explicat, atque piis moribus illa docet.
Hinc puerumque parat diuino accendere pectus
Eloquio, atque animos tollere ad alta tuos.
Perlegat, hæc pigeat tanto deponere pectus
Thelauro, humanus quæ ſapor ira dabit.

FRATRIS IOANNIS LOpez, ordinis fratrum Minorum de libri excellentia Carmen.

Rodeat in lucem nitidus rutilante Pyropus
Lumine, & exultet ſydere terra nouo.
Lata Brigantinos Salmantica ſuſcipe fructus,
Quos hæc terra tuo lacte rigata tulit.
Hinc modò ſurrexit doctiſsimus Autor in omni
Scriptura, & legis Doctor Apoſtolicæ.
Plurima quæ ſacris inſunt arcana libellis,
Explicat, atque pijs moribus illa docet.
Hunc quicunque paras diuino accendere mentes
Eloquio, atque animos tollere ad aſtra cupis,
Perlege, nec pigeat tanto depromere gemmas
Theſauro, ſummus quas reperire labor.

TERTIA PARS QVADRAGESIMALIS,

IN QVA CONTINENTVR OMnes Dominicæ & Feriæ, quæ in ſacroſancta Eccleſiæ ſolent decantari, à Dominica in Septuageſima vſque ad Feriam ſecundam poſt Dominicam Reſurrectionis incluſiue.

BIBLIOTECA PROVINCIAL Y REGISTRO DE LA PROPIEDAD - PALENCIA -

Dominica in Septuageſima.

Simile eſt regnum cælorum homini Patrifamilias, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam ſuam. Matth. 20.

CVM Chriſtus Redemptor noſter dixiſſet diſcipulis ſuis, In regeneratione, cùm ſederit filius hominis in ſede Maieſtatis ſuæ, ſedebitis, & vos, &c. Concluſit, dicens, Multi erunt primi, nouiſsimi, & nouiſsimi, primi. In regeneratione, & renouatione mundi (ait Dominus) multi primi, erũt vltimi, & è contra. Quid eſt hoc Domine? ſi diceres quòd in his noſtris tẽporibus hoc futurum erat, non mirarer, ſiquidem multos primos nouiſsimos, multoſq; nouiſsimos, primos eſſe conſpicimus. Quòd autem hoc in futura vita futurũ ſit: magnopere profectò reſpectus, bonitatem, clementiamq; tuam admiror. Quomodo eſt hoc, quod hoc dicas, & quòd ſic futurum ſit? Si iſtud in hoc ſeculo faciendum eſſet, tolerabile eſſe videtur, vbi plurimos bonos oppreſſos cernimus, qui cum in virtute ſint primiin

mi, in ſecularibus bonis ſunt nouiſsimi. Multos vero perditiſsimos homines videmus, qui ſunt priores. Atque etiam quòd hoc ſic in hac vita agatur, conquerebantur Prophetæ. Attende, quomodo conqueſtus fuerit Dauid, in toto Pſalmo Septuageſimo ſecundo, dicens. Quàm bonus Iſrael Deus his, qui recto ſunt corde. Mei autem pene moti ſunt pedes, pene effuſi ſunt greſſus mei: quia zelaui ſuper iniquos, pacem peccatorum videns. Quia non eſt reſpectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum. Ideò conuertetur populus meus hic, & dixerunt, quomodo ſcit Deus, & ſi eſt ſcientia in excelſo? Ecce ipſi peccatores, & abundantes in ſeculo, obtinuerunt diuitias. Et dixi. Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum: & laui inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die, & caſtigatio mea in matutinis. Exiſtimabam vt cognoſcerem hoc: labor eſt ante me, donec intrem in ſanctuarium Dei, & intelligam in nouiſsimis eorum. Veruntamen propter dolos poſuiſti eis: deiecisti eos, dum alleuarentur. Et paulò poſt, velut ſomnium ſurgentium, ideſt. Vidiſtis quàm bonus ſit Deus Iſrael ſeruientibus ei? iam quaſi labebantur pedes mei ædſe quenda malorum veſtigia, cùm vitæ eorum proſperitatem conſiderarem. Video illos tam pingues, tamque ſanos, & video quòd illi ſunt, qui imperant, & qui prohibent: illi ſunt gubernatores, iudices nobiles: illi denique pinguioribus mundi rebus perfruuntur. Et cum hoc animaduertant homines recti, & ſynceri, dicunt, quæ eſt Dei ſapientia, aut quæ gubernatio? Si eſt ſapientia in cælo? hi quia ſunt mali, & peccatores ſunt priores, ditiores, ac nobiliores ſeculi: nos autem quia Deo ſeruimus, & in innocentia vitæ ambulamus, poſteriores, pauperiores, vilioreſque ſumus, ac magis opprimimur? & ego ſine cauſa iuſtificaui cor meum. Quid autem (ait vnuſquiſque horum) mihi iuſtificatio mea, lachrymæ, verba, mortificationeſque profuerunt? Exiſtimabam (inquit Dauid) me hæc myſteria intellecturum. Exiſtimabam, vt cognoſcerem hoc: labor eſt ante me. Si tantummodo res præſentes conſiderentur, non poteſt huius differentiæ, & diſparitatis cauſa benè cognoſci, quouſque in gloriam Dei cum conſideratione mea ingreſſus ſui, & horum fines, & exitus conſideraui. Adhibens hanc diligentiam cum conſideratione mea intellexi, quòd his hominibus malis largitur Deus bona temporalia, vt in hac vita illis perſoluat aliquod

Pſalm. 72. 4 5 6

7 quod bonum, quod fecerunt, etſi cùm tam parum ſit in medio voluptatum ſuarum illos mors arripit, & quaſi fumus euaneſcunt, cum in ſublimiori dignitatis gradu conſtituti ſunt, & decepti remanent, ſicuti, qui poſt proſperum inſomnium expergiſcuntur, & nihil inueniunt eorum, quæ arbitrabantur ſe habere. Vides Domine, quomodo conqueruntur iuſti quòd hoc adhuc in hoc ſeculo agatur? Tu verò dicis, quôd erit in regeneratione quando venturus es iudicare viuos, & mortuos? O æterne Deus, quàm terribile eſt hoc etiam auditu! Præcipuè cùm tu ſis Deus iudex iuſtus, fortis, & patiens. Iuſtus, qui nemini iniuriam infers, fortis cuius brachium à nemine contorquetur: patienſque licet ad iracundiam prouoceris. Quòd cùm talis ſis, dicas tamen quòd nouiſsimi erunt primi:

8 res eſt hæc, quæ me obſtupefacit, atque omnes in maximam admirationem adducit. Ad hoc reſpondetur, quod non vult dicere hic Dominus, quôd in die iudicij mali bonis excellent. Sed vult dicere, quòd multi, qui priùs Deo ſeruire cœperunt, & multos annos in eius ſeruitio, tepidè ac remiſſè conſumpſerunt, non tanto præmio afficientur: ſicut alij, qui ſerius ei ſeruire cœperunt, & pauciores annos, cum ſumma tamen animi contentione ſeruierunt. Non enim tam reſpicitur, coram diuina Maieſtate breuitas, aut longitudo temporis, in qua illi ſeruitur, quàm ſpiritus, & amor, quo ſeruitur. Atque vt hoc apertiùs ſignificaret, propoſuit Dominus Parabolam patris familias, qui exiuit conducere operarios in vineam ſuam, & finito die, tantam mercedem tribuit illis, qui vna tantum hora laborauerant quantam illis, qui totum pondus diei in labore ſuſtinuerant: &

9 finita parabola cum eadem ſententia concluſit, dicens: Sic erunt nouiſsimi, primi, & primi nouiſsimi. Multi enim ſunt vocati, pauci verò electi.

Tota tamen difficultas in hoc eſt, ſcilicet, quomodo ex eo, quòd multi ſunt vocati, pauci verò electi, inferat diuinus Dominus, quòd multi erunt primi, nouiſsimi, & nouiſsimi primi? Ad intelligendum hoc notandum eſt, quòd in alijs parabolis, ſicut in illa ingredientium ad nuptias: cùm ille, qui non intrauit nuptialibus veſtibus indutus iuſſus eſt mitti in tenebras exteriores. Illic verbum illud: Multi ſunt vocati, intelligitur vniuerſaliter de illis, qui ad Dei ſeruitium vocati ſunt. Et illud: Pauci

electi intelligitur de solis iustis, qui gloriæ præmium reportaturi sunt. In hac autem parabola non sic intelligitur, sed intelligitur quod multi vocati, sunt omnes iusti, qui in vinea Domini, vsque ad consummationem vitæ laborarunt, & præmio donati sunt. Atque ex istis, pauci sunt electi, hoc est, feruidi & excellentes in seruitio Dei. Quòd autem hîc multi sunt vocati, de iustis intelligatur, manifestè patet ex parabola. Omnes enim illi, quos vocauit, & conduxit dominus vineæ, in illa laborauerunt vsque in finem diei, & omnes mercedem suam acceperunt: & quia inter multos iustos pauciſsimi sunt electi, & in virtute singulares; ideo hinc infert, quod multi primi; quia remisse seruierunt, erunt in præmio nouisimi, multi verò nouisimi in tempore, quia feruidi fuerunt, diligenterque Deo seruierunt, erunt primi, & excellentes in præmio. 10 11

Etiam est valdè notandum, quod hanc parabolam proposuit Deus, tam bonis, quàm malis: vt, nec mali, quamuis serò veniant desperent, nec boni licet citò veniant, inflentur, & superbiant. O quàm bona, & quàm necessaria res hæc est. Depingite hîc mihi duos homines, alterum optimum; alterum verò pessimum, vt videatis in quanto periculo vterque illorum constitutus est. Considerate in primis hominem nequissimum; considerate illum mercatorem, vsurarium, qui omnium bona diripit, mendacem, adulterum, omnibus denique sceleribus delibutum. Dicite, quando hic venerit in considerationem deformitatis suæ, transactamque vitam animaduerterit; & viderit, quod iam nullum ferè vitæ tempus sibi remanet, quid faciet? O sancte Deus, quanto dolore compungetur. Nec seculorum omnium anni, nec cunctæ vitæ filiorum Adæ, ad agendam pœnitentiam illi sufficere videbuntur. Denique hic miser in tantas angustias se redactum animaduertet, vt impossibile esse arbitretur Deum sibi, tot tamque enormia peccata, quot in eum commisit dimittere. Maneat ergo talis hic. Contemplamini nunc virum optimum, religiosum, vilissimis vestimentis indutum, cilicijs coopertum, sequacem diligentissimum chori, primum in disciplinis, obedientissimum, optimum interius, & exterius: optimum vbique & in omni tempore, purissimum, castissimum, benignissimum. Denique qui legem Domini, suam q; regulam nunquã fuerit transgressus. Veruntamen dico vobis quòd quodammodo hic quasi in tãto 12

periculo

13 periculo versatur, vt alter pessimus. Hic enim prope est, vt pa-
ri iudicio cum Deo velit contendere, & dicere, Solue mihi, optime enim tibi seruiui: da mihi gloriam, quia iure illam mihi debes, & satis illam promerui. Huic igitur ne ita efferatur, & superbiat: alteri vero, ne desperet, dicit noster diuinus Redemptor: scitote, quòd salus vestra à mea pura voluntate, & liberalitate dependet: & hæc est prædestinatio illius, qui saluandus est. Quapropter nullus extollatur, licet mane venerit: nec desperet, quanuis vesperi accesserit, dummodo accedat. Nam si mane venit plus ille mihi, quam ego illi debeo: ego enim illum adiuui, vt mane veniret, & ego sum Dominus, qui possum facere quicquid mihi videbitur. Atque hoc est melius, & vtilius hominibus. Vnusquisque sobrius sit, & vigilet, considerans quomo-
14 do ex cruce latronem exceperim: & ex mensa, & disco meo Iudam dimiserim. Et sic Beatus Augustinus dicit, quòd scire ho- *August.*
mines bene viuere est donum Dei, & plus debet homo Deo, quia opera bona in eius seruitio facit, quàm Deus homini debet, quòd ea faciat. Et ita dicit hic gloriosus Sanctus, Ipsa hominis opera, munera Dei sunt. Quod si quis dixerit, Domine ego ieiuno per solue mihi ieiunium meum: potest Deus dicere. Imo tu solue mihi, quia dedi tibi gratiam, & auxilium, vt propter me ieiunares. Dicet alter, Domine solue mihi, quia dedi omnia bona mea propter te. Alter, Domine solue mihi, quia in tuo seruitio verberaui, & castigaui corpus meum. Alter dicet, Quia virgo, aut martyr fui propter te. Alius, quia tot tentationes toleraui. Quibus potest Dominus dicere. Imo vos debetis mihi solue-
15 re, quia vobis auxilium præstabam, quo in his omnibus victoriam reportaretis. Itaque magis Deo debemus, eo quòd sumus boni, & illi seruimus, quam ille debet nobis: ille enim non indiget seruitute nostra: quòd si ei seruimus, in nos, non verò in illum beneficia conferimus. Quocirca non habet cur superbiat, qui prius ad vineam venit: nec quare desperet, qui sero accedit, si vere, & ex animo accedit: in hoc enim modico tempore, quod illi superest, potest facere sicut qui in diuersorio, aut recreans se *Simile.*
in nemore, nimium commoratur, cum longum iter confecturus sit: postea verò cùm videat solem iam occidere, & diem finiri, curat vna hora ambulare, quod sex horis ambulaturus erat.

Vnde infertur, quòd de nullius ſalute debemus deſperare, quan- 16
tumuis perditus, & iniquus ille ſit: cùm videamus, quòd omnes,
& in omni ætate Deus vocat, eoſque ad ſuam vineam recipit, ſi
ipſi volunt venire. Atque illis ſoluit, non temporis ſpatium,
ſed Spiritus feruorem, quo operati ſunt, conſiderans. Magnope-
re etiam adiuuat, ad conſolandos, & fulciendos eos, qui ad ſerui-
tium Dei ſero accedunt, conſiderare, quòd maximus labor, quem
patiuntur in relinquendis malis moribus, & rationibus, qui-
bus ſemper vixerunt, (quod non habent, qui ab ineunte ætate
Deo ſeruire cœperunt) ſi offerant illum Deo, ad meritum maxi-
me conducit: atque ad ſatisfaciendum pro pœnis purgatorij
ſummopere prodeſt.

Quod prius in hac parabola notari oportet, eſt, quod qui ſum- 17
mo mane exiuit conducere operarios, vocatur Paterfamilias,
quod eſt nomen pietatis, indulgẽtiæ, & ſolicitudinis. Hoc eſt no-
Iob. 38. men, quod Deus ſibi ipſi tribuit, & adeò illi conuenit, vt dicat Iob,
Quis eſt pluuiæ pater? aut quis genuit ſtillas roris? vbi apparet,
quòd omniũ rerũ pater vocatur: vſq; & guttę aquę, & roris etiam,
quia omnia creat, & conſeruat. Vnum ex illis, quæ magis excitãt
eũ, qui in alterius ſeruitute laboraturus eſt, vt id libẽter faciat, eſt,
hilaris aſpectus, & liberale ingenium Domini ſui. Ille Dominus
(dicit quidam) eſt tam affabilis, vrbanus, & liberalis in ſuos, vt li-
bentius illi gratis, quàm alteri pro pretio ſeruirem. Audiuiſtiſnẽ
quot annos Iacob ſeruiuerit patruo ſuo Laban eius greges, no-
ctu, dieque cuſtodiens, & cùm non arbitrabatur Laban, abijt Ia-
Gene. 31. cob à domo eius, quia vidit malum vultum illius? Abeamus (di-
xit mulieribus ſuis) quia video faciẽ patris veſtri, quòd non ſit er- 18
ga me ſicut heri, & nudius tertius. Nequaquam ſeruiam homini,
qui mihi benignum vultum non oſtẽdit. Fratres mei vniuerſalis
rerum omnium Dominus, qui nos vocat ad obſeruantiã ſuæ ſan-
ctæ legis, & ad ſui ſeruitium, eſt Dominus tantæ nobilitatis, vt de
Pſalm. 85. eo dicat Dauid. Quoniam tu Domine ſuauis, & mitis, & multæ
miſericordiæ omnibus inuocantibus te. Tanta eſt eius ſuauitas,
vt ad ſe nominandũ non dicatur Dominus familias, quod eſt no
men Maieſtatis, ſed paterfamilias, vt nos confortet, & inuitet, vt
libẽtiſsime ad eius ſeruitium accedamus. Hæc fuit, maxima cle-
mentia, quam Deus hominibus oſtendit, quòd voluerit, vt il-

lum

19 lum patrem vocaremus: & in hoc nobis dedit arma, quibus eum concuteremus. Animaduertens diuina Maiestas, quod in ratione creaturarum, ita imbecilles essemus, vt non haberemus arma, quibus ipsum possemus oppugnare, largitus est nobis hoc iaculum æneum, fortissimum, quo eius cor transfigeremus, & viscera suauissima penetraremus: quod est, vt eum patrem vocemus. Hoc diuinitus exaggerat Sanctus Paulus: dicens: Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus: Abba pater. Iam non oportet vos viuere vt seruos, sed vt filios dilectissimos, non cum seruili timore, sed cum suauissimo amore: siquidem spiritum filiorum Dei, & lucem, agnitionem, baptismum, legemque, ac gratiam quâm Deus filijs suis dare solet, 20 accepistis: oportet nunc vos clamare, sicut & nos clamamus summa cum suauitate, & pleno ore dicentes. Pater, pater, quæ sunt fortissima iacula ad Dei cor superandum. O quâm fidenter potest anima se offerre coram hoc optimo patrefamiliàs, dicens illi: O Domine, qui cælum, terramque imples, quomodo meam solam animam vacuam relinques? Tu Domine, qui vermiculis terræ, & auibus cæli cibos præparas, quomodo meam animam famelicam desines? Tu qui lilia, & flores tam singularibus, & mirabilibus coloribus exornas; quomodo animam meam nudam destitues? Si tu imples omne animal benedictione, quid igitur mihi præparatum habebis, cui animalia, & cælos creasti? Quis est, qui hanc Dei suauitatem, ac clementiam audiens, non confortetur; vt illi libentissimè deseruiat? Præsertim 21 cùm videat quomodo surgit diluculo, ad nos vocandos, vt dicit sacrum Euangelium. Rom. 8.

Exijt summo manè conducere operarios in Vineam suam. Cùm peccasset Adam dicit sanctus textus: Et cùm audissent vocem Domini deambulantis in paradiso, ad auram post meridiem. O ineffabilem Dei pietatem ad conducendos operarios vt denarium diurnum lucrentur, surgit summo mane, summa cum celeritate, at verô ad puniendum venit pedetentim, ambulãs vesperi, & ad auram. O fratres mei hoc significat, quôd talem Deũ habemus, qui ad puniendum venit quasi inuitus, acsi capillis apprehensus trahe retur: sed ad conferendam nobis gratiam, ac maxima beneficia, talis est eius in nos amor, qui non patiatur illum deambulantem, Gene. 3.

nec poſt meridiem venire, ſed eum ſummo mane faciat exurge- 22
Cant. 2. re. Hoc ſignificauit etiam ſponſa, dicens de ſponſo: Ecce iſte veniet ſaliens in montibus, tranſiliens colles, id eſt, omnia dirumpens, quæ illum impedire poſſe videbantur, id eſt, quòd nec peccata nec ingratitudines noſtræ, quæ ſunt montes, & colles quæ ex ſe Deum impediunt, ſicut ſolent montes & colles viato-
Simile. ribus obſtare, impedire valent, quominus diuina Maieſtas ſummo manè properet ad conferenda nobis beneficia. Duabus maximè rationibus ſolet quis ſummo mane exurgere: altera: quia eſt homo diligentiſsimus. Nunquam iter feciſtis cum homine, qui nondum eſt media nox, & iam â lecto ſurgit, & non quieſcit vt iter faciat, famulum ſuum excitat, lucernam iubet inflammari. Dicit autem famulus: Domine quid tam feſtinanter ſurgis? nondum enim tam citò illuceſcet: at ille, quid (inquit) mea 23
refert? potiùs enim auroram â me, quam me ab aurora expectari volo. Videte quid cura & diligentia efficiat. Altera cauſa eſt, quia longum iter illi conficiendum eſt. Famulum vocat, & mulam ſterni iubet. Ait famulus, vide Domine, quod nondum illuxit. Parum refert (ait ille) magnum enim iter mihi hodie conficiendum eſt; Scito ergo ô frater Chriſtiane, quòd propter has duas cauſas ſurgit Deus manè. Altera eſt, propter maximam curam, quam habet, vt te in cælum perducat. Vide quàm ſolicitus eſt auarus propter pecuniam, qui non poteſt in lecto quieſcere. Quàm ſolicitus eſt mercator, qui omnes diuitias ſuas per mare deducit, & in maximo periculo eas poſitas aduertit. Multo tamen maior eſt cura, quam Deus de te habet. O benedictus ſit talis Deus, glorificatus talis Dominus, quare 24
frater hoc te non mouet, & ſtimulat, vt ſis diligentiſsimus in ſeruitio patris tui cæleſtis, qui ſe tam ſolicitum, diligentem, ac benignum in te præbet? ¶Secunda cauſa, quare tam diluculo exurgit, eſt propter longum iter, quod confecturus eſt: & hoc iter eſt, te conuertere, de malo bonum efficere, & ex titione inferni reddere te lucernam, quæ ſplendidè in mundo illuceſcas. Idcircò igitur exit ſummo manè conducere operarios. Et hoc ſignificat quod, vt primum rationis vſus illuceſcit, iam Deus eſt tecum, ne ad Sathanæ vineam diſcedas. Sunt homines tam ducibiles ad proficiſcendum in vineam Sathanæ, vt quamuis non vocentur, nec conducantur, aut aliquid præmij illis promittatur.

25 tatur, omnes illuc pergãt. Et cum Deus tam summo mane exeat, totque præmia polliceatur, vix reperit operarios, qui velint ire in vineam suam. O animæ Christianæ quare non erubescitis, & pudore confundimini, cum tot vocationibus nõ respondeatis, & ex tot inspirationibus, admonitionibus, pollicitationibus, ac comminationibus, fructum non percipiatis? vocat te Deus hora prima, tu verò dicis: hora tertia conuertar, vocat te hora tertia, tu dicis: hora nona. Ecquis tibi securè affirmat frater quod te iterum Deus vocabit? pater hoc Euangelium illud mihi affirmat. Mentiris, nam etsi sanctum Euangelium dicit, quòd omni tẽpore Deus exit, non tamen dicit quòd eosdem semper vocat: & licet ita sit, quòd sæpè exeat ad vocandum te (vt sæpè contingit) quis tibi po terit securè affirmare, quòd hora tertia melius quàm hora prima poteris venire? O cæce, diabolus est, qui hanc imaginationem ti-
26 bi offert. O bonus Dauid, quàm optimè fraudem, & tentationem hanc cognouit cùm dixit: Verbum iniquum constituerunt aduer- *Psalm. 40.*
sum me. O quam pessimum verbum mihi Dæmones dixerunt, Quod verbum? dicunt (inquit) mihi: dormi, & requiesce, Dauid quandocunque enim volueris, poteris exurgere. Nunquid qui dormit non adijciet, vt resurgat? Nunquid, qui recumbit in pecca-to, non resurget ab eo quando voluerit? O quàm maledictum, & quàm mendax verbum: non enim resurget peccator quando vo luerit, nec res hæc in manu eius est. Quod si nunc quando à Deo vocaris, ire non vis, fortasse postea ire voles, & non poteris. Venit mensis Augusti, cùm paruo pretio triticum æstimatur, & tu habes pecunias, quibus possis triticum tibi emere, & dicit amicus
27 tuus: eme nunc illud siquidem tale habes occasionem: tu verò non vis. Postea vero cariùs valet triticũ, & tu cõsumis pecunias, quas habes, atq; cùm hyems venit fame peris. Frater mi aduerte, quòd nunc est Augustus, & Deus pãruo pretio venditur: ac tu habes *simile.*
pecunias, quæ sunt vires, tempus, ac valetudo ad agendam pœni tentiam, ad ieiunandum, ad exercendum te in omni opere bono. Eia ergo incipe emere, fac testamentum tuum præpara animam tuam, confitere peccata tua, reconciliare cum inimicis tuis: recede ab occasionibus, &c. Non vis? fortitan ergo quando volueris non poteris. Veniet hyems illa mortis tam tempestuosa, & ita te vndi que circunuentum, & conturbatum reperies; vt quasi nihil bene ordinatum, & rectum possis efficere: & ita in infernum detrude- *Gmay.*

ris vbi famem crudelissimam in perpetuũ patieris. Hoc est, quod
Proverb. 20. Spiritus sanctus dicit, licèt transuerso temporum ordine, ac ego nunc dixi, propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo æstate, & non dabitur illi.

Conuentione autem facta ex denario diurno. O quam ignominiosum verbum fuit hoc homini, semel tantum præcepit Deus cæteris creaturis operari, & ex quo eas in initio sæculi creauit, nunquam vsque hodie operari cessauerunt, nec cessabunt quidem, quousque illis Deus aliter præcipiat. Animaduertite quomodo nunquam cessauerint cæli, quomodo terra semper produxerit. Denique discurrite, & contemplamini omnes creaturas, & inuenietis eas in illis occupatas, ad quæ eas Deus creauit. Atque hoc solummodo, quia illarum creator eis sic præceperit, nec tamen illis aliquid promiserit. Homo autem, qui maiora bene- 29
ficia, quàm cæteræ omnes creaturæ accepit, ita ingratus & rusticus est, vt necesse sit illi præmium promitti, ad incitandum illum, vt faciat quod debet. Et quod peius est, etiam cum maximis pollicitationibus non vult illud facere. Si præciperetur terræ, & loqui sciret, diceret se iniuria affici: cùm sibi præciperetur, quod ipsa facere tenetur: atque idem dicerent cæteræ omnes creaturæ. Quod autem homo, quem ratio, fides, gratia ac præmium inuitat, id nolit facere, maximæ est ingratitudinis profectò. Et super omnia, quod illi cautum est cum pœna mortis æternæ (quod est peccatum) hoc diligentissimè, ac summa animi contentione facit. O diabolicam peruersitatem, quare non verecundamur fratres, quôd in tam immane, & tantæ ingratitudinis crimen incidamus? Pudeat ergo nos, & saltem propter spem 30
vtilitatis, quæ nobis promittitur, incipiamus in hac vinea Domini laborare. Ad quod vt nos incitet, & exhortetur, promittit diuina Maiestas æterna præmia. Democritus Philosophus obscurissimam quandam protulit sententiam, scilicet, Duo luminaria mundum gubernant. Et Aristoteles exposuit hanc sententiam, dicens: quòd hæc duo luminaria, aut sidera, sunt vtilitas, & timor. Nihil faciunt homines nisi alterum horum finium, tanquã scopum ante oculos habeant. Aut enim spe præmij concitati, aut timore deterriti, ne in aliquem laborem incidant opera sua faciunt. Cùm igitur hoc ita sit, quo maiori labore nos poterat Deus deterrere, quam æternis inferni tormentis nos comminans?

Democri.

Aristot. 10. Ethicor.

Aut

31 Aut quid amplius poterat promittere, quam seipsum, quod est in finitum bonum, vt eo in æternum perfruamur? & tamen multos Deus passim inuenit; quibus dicat quòd in hodierno Euangelio operarijs dixit, *Quid statis hic tota die otiosi?*

Tantum malum est otium, vt minus inconueniens esse duxerint Philosophi dicere mundum ab æterno fuisse, quam otium in Deo imaginari: & ideo affirmarunt quòd ex quo Deus est, est etiam & mundus, nisi enim esset mundus (dicebant) quod esset Deus otiosus, quod non est credibile esse posse in Deo: cùm ipse tantopere otiosos execretur. Fides catholica etiam fatetur nullum vnquam in Deo fuisse otium. Veruntamen non ideo mundus ab æterno fuit. Deus enim alias res maioris momenti habet intra se in quibus occupetur: quàm creationem,
32 & gubernationem vniuersi: vt est, contemplatio suæ diuinæ essentiæ, & amor, & communicatio diuinarum personarum. Veruntamen magna exaggeratio est, ad declarandum quantum malum sit otium, cùm fuerit occasio, vt in tantum errorem Philosophi inciderent, vt crederent mundum æternum fuisse, vt Deo otium non tribuerent. Alia etiam maxima exaggeratio otij est, quòd Spiritus Sanctus nobis irrationalia animantia obijcit, nec quidem maiora, aut nobiliora, sed vilissima, quæ sunt formicæ. Significans quòd etiam sunt magis bruti, & irrationales homines otiosi, quam hæ tam humiles creaturæ. Et ita dicit; *Prouer. 6.* Vade ad formicam, ô piger, & considera vias eius, & disce sapientiam, quæ cùm non habeat ducem, neque præceptorem, neque Principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in
33 messe quod comedat. Et postea exclamat, dicens, Vsquequo piger dormies? quando consurges de somno tuo? Paululum dormies, paululum dormitabis: & veniet tibi pauperies quasi vir armatus. O quàm terribilis reprehensio, & quam obstupenda comminatio. Disce (inquit) ô piger à formica, quæ cùm magistrum prædicatorem, aut reprehensorem non habeat, tam diligenter quærit quæ sibi in necessitatis tempore necessaria sunt. Tu autem, ô rationalis homo, cùm tot Præceptores, & Prædicatores habeas: nec tamen plus quàm lapis commoueris? Quousque tandem dormies infœlix? Quando tandem ab isto somno consurges? Breuissimum est tempus, quod hic cum ista misera tranquillitate, & somno potes degere. Et sicut

sicut

ſicut vir fortiſsimus te occupabit. & circũueniet paupertas, à qua 34
nullo vnquam tempore poteris liberari. Væ auribus, quæ talia
audiunt, nec tamen à tam graui ſomno, & negligentia exurgunt:
ſecundum hoc fratres mei non erit neceſſe, vt Regina Auſtri, aut
Niniuitæ conſurgant ad condemnandam hanc otioſorum gene-
rationem: ſed vna formica ſufficiet eos omnes condẽnare. Quid
plus in tanti mali execratione dici poteſt?

Dicit ergo illis Dominus, *Quid ſtatis hic tota die otioſi?* O pigri 35
in hac vita quę vobis conceſſa eſt ad ęternam beatitudinẽ conſe-
quendam, hic eſtis otioſi? Non poteritis profectô merito reſpon-
dere, quôd illi reſponderũt dicentes. *Quia nemo nos conduxit.* Cùm
tam crebro habeatis qui vos Dei nomine vocent, & inuitẽt. Præ-
ſuppoſito, quòd cum diuino fauore ijs, quæ modo audiuiſtis, con-
citati, omnes vno animo propoſueritis in vinea Domini incipe-
re laborare, vnã tantum exercitationem, & diligentiam vobis vo-
Simile. lo dicere: quam in hac vinea debetis adhibere. Et eſt hęc, quod
quemadmodum quando materialem vineã colitis facitis foſſas
circum vites, auferentes terram, quæ ibi eſt, vt vitis aquam, & ſo-
lis calorem percipiat. Sic oportet vos facere in animabus veſtris
ſpirituales foſſas, vt vitis, quod eſt cor veſtrum ſpiritualem rorẽ,
& calorem ſolis iuſtitiæ recipiat. Atq; hoc nihil aliud eſt, quam
animę deſideria cęlum verſus detegere, & aperire. Aperite fratres
Ephe. 4. mei maxima deſideria in cęlum, & vos veteri terra eradicate. Re-
nouamini in nouitate ſenſus veſtri. Auferte terrã à circuitu cordis
veſtri, & ſumma cum diligentia in hoc laborate inuicem vos con
fortãtes. Et ad hęc ſancta exercitia inuitantes, ſicut operarij in vi
nea alij alios inuicem confortant, & incitant. Sic nos monet San 36
Heb. 3. ctus Paulus, dicẽs: Videte fratres ne ſit in aliquo veſtrum cor ma-
lum incredulitatis diſcedendi à Deo viuo. Sed adhortamini vos-
metipſos per ſingulos dies, donec hodie cognominatur, vt non
obduretur quis ex vobis fallacia peccati. O quam diuina verba,
largiatur nobis Dominus ſpiritum intelligendi, ſentiendi, atque
exequendi illa. Cauete (ait Beatus Paulus) ne ſit in vobis cor in
fidele, non ſolum infidelitate hereſis, ſed etiam infidelitate ſepara
tionis à diuino amore, & obedientia Dei viui: & ad hoc faciendũ
exhortamini, & cõfortate vos inuicẽ quotidie. Quandiu hæc vita
durauerit oportet vos ab hoc opere nõ ceſſare, ſtatim enim falla-
cia peccati cor obduratur. Cauete ne peccatum amplectamini, ni

mis

37 mis enim fallax est. Est pomum exteriùs pulchrũ, interiùs verò putridum. Est quasi melopepo scriptus, intus verò inutilis. Quapropter aperite magnas fossas ardentium desideriorum, in quibus recipiantur cœlestes rores ne corda vestra obdurentur. Vult enim Deus, vt cœlestia summo animi affectu ac cordis suspirijs cupiamus, & ea sicut tam pretiosa ac necessaria exposcamus: suaq; diuina ac cœlestia beneficia maximi faciamus. Idcirco Dauid dicit: Aperi os tuum, & adimplebo illud. Et alibi: os meum aperui, & attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam. Quia desiderabam (inquit) vt anima mea maximum fructum ferret, tuaq; diuina præcepta obseruaret, aperui, & extendi desideria mea: & feci profundam fossam, ac statim ros tui diuini spiritus excidit. Sed dicet aliquis: pater sum tam siccus, & miser, vt ne mea quidem de-

38 sideria ad res cœlestes sciam extollere. Ad hoc dico, quod si non scitis res cœlestes desiderare: saltem desiderate eas desiderare. Vt Dauid eodem Psal. dicebat. Cõcupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas, in omni tẽpore. Quôd sanus & infirmus, diues, & pauper, lætus, & tristis: manè & vesperi desiderabat anima mea vt semper suspirarem, vt meliùs, ac meliùs in dies diuinæ maiestati tuæ seruirem. O fœlix qui hac solicitudine animam suam excoluerit, & cum hac diligentia in vinea Domini laborauerit. O quã abundantẽ fructum percipiet, & quam pretioso amoris vino etiã in hoc sæculo perfruetur. Quôd si hunc fructum non tulerimus, de nobismetipsis conqueramur: eo quod passionibus, ac negligentijs nostris animam nostram sterilem reddimus. Sic fatebatur ipse Dauid dicens: Retribuebant mihi mala pro bonis, sterilitatem

39 animæ meæ. Cùm appetitibus, & passionibus meis benefaciam: ipsi mihi pessimè persoluũtur, reddũt enim animã meã sterilem. Et cauete diligenter ne racemus terram attingat, quia putrefiet. Cauete ne opera vestra bona terram attingant. ne illa propter humanos respectus faciatis, eleuate illa à terra, & facite solummodò propter gloriã, & honorẽ Domini, vt faciebat sponsa, quæ dicebat, Omnia poma seruaui tibi noua, & vetera. Non (inquit) illa mihi seruo, aut hominibus, cũ illi seruio: sed omnia tibi volo, tam noua, quã vetera opera ad laudẽ, & gloriã nominis tui custodio. Hic est excellentissimus modus, quo anima magnoperè proficiat, & maiora denuò beneficia ac gratiæ augmentum consequatur, qua cœlestis gloria cõparatur, ad quã nos perducat Iesus Marię filius Amẽ.

Similc.

Psal. n. 80.

Psal. 118.

Psalm. 34.

Cant. 7.

Domi

Dominica in Sexageſima.

Cùm turba plurima conueniret ad Ieſum, & de ciuitatibus properarent ad eum, dixit per ſimilitudinem: Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. Lucæ 8.

CVM turba plurima ex diuerſis ciuitatibus & regionibus ad Chriſtum redemptorẽ noſtrũ acceſsiſſet, vt illis oſtenderet, quòd nõ omnes proficiẽdi deſiderio veniebant, propoſuit ſimilitudinẽ, dicẽs: exijt qui ſeminat ſeminare, &c. Et dicta ſimilitudine exclamauit, dicẽs: Qui habet aures audiendi, audiat. Non dixit: qui habet aures, audiat: ſed qui habet aures audiendi, audiat. Multi enim habent aures, ſed nõ ad au- 3
ſimile. diendum bonum. Qui podagra laborat, pedes habet, ſi tamen illi dicas: frater curre, dicet ipſe: nequeo, dices illi: tu non habes pedes? habeo (inquit) ſed ſunt podagrici. Habet pedes, ſed non ad currendum, ſic omnes habent aures, ſed (propter ſcelera noſtra) pauci eas
Eccleſ. 3. habent ad audiendum, vt oportet. Eccleſiaſticus dicit: Auris bona audiet cum omni concupiſcentia ſapientiam. Hîc notat Spiritus ſanctus quænam ſit bona auris. Sunt homines, qui tã malas habẽt aures, vt ſaluationis doctrinam percipere vix poſsint: nec aliquid aliud præter curioſitates, & vanitates velint audire. Solũ autem eũ Spiritus ſanctus hic dicit bonas aures habere, qui ſumma cũ ſuauitate & ardentiſsimo deſiderio gaudet animę ſapientiam percipere. Et de illis, qui hoc animi affectu res diuinas non diligunt, dici poteſt, quòd non habẽt aures ad audiendũ: atq; etiam dici poteſt, 4
ſimile. quòd ſpiritualiter ſunt priuati auribus. Latrones, qui incipiũt furari, cũ in primo furto deprehenduntur, exuuntur veſtibus, & publicè vapulant. Pro ſecundo autem latrocinio grauatur illis pœna, ſcilicet abſcinduntur eis aures. Ita ſe Deus habet cum peccatore. Pro primo enim peccato, tanquam pro primo latrocinio illum exuit gratiæ veſtibus, & crudeliſsimis verberibus illum flagellat, qui ſunt morſus, & amaritudines cõſcientiæ, quę illi propter peccatum ſuperueniunt. Cum enim adhuc ſit nouitius in malo, nec tã diſtractus ſit, illum conſcientia magnopere remordet, & cum ſpiritualibus anguſtijs, & afflictionibus incedit. Si verò his verberibus per cuſſus non emendatur, ſed ſecundum latrocinium committit, hoc eſt:

5 eſt:ſi peccatis peccata addit:in pœnã huius deprauationis permit
tit De⁹,vt ab illo aures auferãtur,ideſt,quod maneat fere ſine vlla
attẽtione ad bonũ.Et hoc eſt auribus priuari. O quot ſunt in mun
do,atq; etiã fortaſſe in hoc tẽplo ſine auribus,ſine attẽtione,&af-
fectione ãlicuius boni:tanquã homines,qui cũ futuris rebus cõclu
ſionẽ fecerũt,qui de morte,iudicio,aut inferno nõ agũt. Et idcir-
co ad nihil cæleſte intendũt. Præcipiebat Deus nequis pro voto, *Leui.22.*
quod fecerat,ouẽ aure,aut cauda amputatis offerret. Gloſſa inter *Gloſſa inter*
linearis dicit,quòd ille eſt ouis ſine cauda,qui nõ cogitat de nouiſ- *li.ſup.Leui.*
ſimis. Cauda eſt extremitas animalis,& ille eſt quaſi animal ſine *22.*
cauda,qui de rebus futuris ęternę vitę nõ cogitat. Et ex eo quòd
cauda careat,prouenit,vt nec aures habeat. Ex eo enim quòd de
rebus futuri ſęculi nõ cogitet,prouenit, vt quaſi auribus priuatus,
6 cũ iſta amẽtia in pœnã peccatorũ ſuorũ maneat. Hoc animal nõ
vult Deus in ſuũ ſacrificiũ acceptare. Si ergò ſumus ò fratres mei
amputatis auribus,quod remediũ habebimus,vt in diuinam Dei
gratiam redeamus:& illi iterũ acceptabiles efficiamur? Ille cuius
auriculam ſanctus Petrus amputauit,ad recuperãdum eam acceſ-
ſit & Chriſtus Redẽptor noſter manibus accepit eam & illi reſti-
tuit. O Chriſte vitæ reparator vere miſeriarum noſtrarũ curator.
Ecce nos omnes hic ſumus amputatis auribus,nõ à ſancto Petro:
ſed propter ſcelera noſtra,te ergo ſupplices exoramus,vt nobis au
res reſtituas:vt nobis concedas attentionem, & amorẽ tuæ cœle-
ſtis doctrinæ: vt ita in viſceribus noſtris imprimatur, & in nobis
fructificẽt ſicut tu vis. Ita debetis fratres mei hunc diuinum medi
cum ſupplicare,quando ad audiẽdam prędicationem acceditis.
7 Interrogantibus autẽ S. Apoſtolis,quidnã illa parabola ſignifi-
caret,cœpit illã Dñs exponere,& dicere, *Semẽ eſt verbũ Dei.* Pote-
rit aliquis dicere, Ariſt. dixit, quod omnes trãsferẽtes ſecundũ ali- *Ariſt.6.Te-*
quã ſimilitudinẽ trãsferunt. Ergo ſiquidẽ filius Dei,verbũ diuinũ *pic.c.2.*
grano comparat,in aliqua re oportet illa eſſe ſimilia. Ad hoc reſ-
pondeo quod non ſolum in vna re, ſed etiam in multis diuinum
verbum,& ſemen conueniunt: ex quibus duas tantum res in qui
bus aſsimilantur nunc dicam. Altera eſt, quòd ſemen habet pro-
ximam virtutem ad producendum fructum : & talem virtutem
habet verbum Dei, quod eſt initium, per quod conſecuturi ſumus *Scotus in.1.*
fructum glorię. Subtilis Doctor Scotus dicit, quòd quemadmo- *diſtin.1.q.3*
dum vltimum, quod ex arbore ſperamus, eſt fructus, nõ vt illum *ad.1.*
ſerue-

seruemus: sed vt eo perfruamur (fructus enim à fruendo dicitur, 8
D.tho.1.2. vel è conuerso vt asserit angelicus Doctor, & fructus nascitur à flo
q.11.ar.1. re, flos autẽ à ramo producitur, ramus verò à stipite proficiscitur,
stipes autem à radice exit, radix autem à semine generatur.) Sic
Deus noster vltimus finis est, & fructus à nobis expectatus, quo,
ipso prestãte, fruituri sumus. Ita q; vltimũ expectatum ab homi-
ne seu vltimus eius finis Deus, fructus spiritualiter acceptus, dici-
tur. Hæc autẽ fructus acceptio, inter alias, pluribus in locis poni-
D.tho.1.2. tur à D. Thoma. Ieiunamus, ac laboramus, ex omnibus ergo Chri
q.11.arti.1. stianis exercitationibus, quẽ fructum nos percepturos speramus?
& q.70.ar speramus quod Deus semetipsum per clarã visionẽ nobis conce-
ti.1.& in. dat. Vnde ergo nobis dimanat, quòd hunc fructum cõsequamur,
4.senten.d. qui est Deus? Dico quod visio Dei, & eius possessio, per charita-
49.q.5.art. tem impetratur. Sine illa enim nec eleemosynæ, nec mortis qui- 9
2.& in addi dem perpessio aliquid prosunt, vt affirmat Sanctus Paulus cùm
tio.ad.3.s.q. dicit, Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas,
96.artic.2. charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas au-
1.Cor.3. tem ex fide proficiscitur: fides enim me docet, quòd Deus est su-
pernum bonum: & quòd idcircò debeo illum diligere. Fides etiã
docet me maxima beneficia, quæ in me contulit, quòd propter
me descendit de cælis, & homo factus est. Crucifixus est etiã pro
me, &c. Et ex alia parte lumẽ naturale mihi dictat, vt sim gratus.
Atque hinc venio ad concipiendum amorem huius optimi Dei;
& quoad possum in hoc amore accrescere, & proficere viriliter cu
ro. Ecce quomodo charitas, & amor ex fide procedit, & ideo di-
Hebr.11. xit Sanctus Paulus sine fide impossibile est placere Deo. Ille ve-
rò Deo placet, qui eum diligit. Ex quo manifestè apparet, quod 10
tantum dixit in hoc, ac si diceret: sine fide impossibile est Deum
diligere. Res autem fidei sunt tam excellentes, vt nullum huma-
num ingenium quantumuis acre, & subtile illas possit adipisci:
quasi adipisceretur, iam non esset fides. Et ideo ad hãc fidem ha-
bendam oportet nos audire verbum Dei: vt exaggerat Sanctus
Roma.10. Paulus dicens, Quomodo credent ei qui non audierunt? & postea
concludit dicẽs, Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum
Christi. Et ita apparet quomodo ad impetrandam fidem necesse
est verbum Domini audire. Ecce quomodo Deus, qui est fructus,
quem speramus, non impetratur sine charitate: & charitas non
impetratur sine fide, fides autem non acquiritur sine prædicatio-

ne

11 ne diuini verbi: atq; ideò cum maxima conuenientia illud vocat
Dñs ſemen ſiquidem (vt probatum eſt) per illud hic diuinus fru-
ctus comparatur. ¶ Altera res, in qua verbum Dei ſimile eſt ſemi
ni hęc eſt. Quòd ſicut neceſſe eſt, quòd ſemẽ incorporetur in ter-
ra, & radices agat, atque in ea conſeruetur: & ita fructum fert. Sic
verbum Dei fructum fert ſi in humano corde ſatum, ſumma cum
affectione illic ſeruatur: vt faciebat Dauid cùm dicebat: in corde *Pſalm.118.*
meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi: & eo quòd ita non
conſeruatur, tàm parũ operationis & fructus facit in plurimis au
dientium cordibus. Hac de cauſa Beatus Iacobus admonens ho- *Iacob.1.*
mines, vt ex diuino verbo fructum perciperent, & ſecundum il-
lud operarentur, admirabili quadam comparatione explicuit,
quòd ex eo quod illud audientes non conſeruarent proueniebat,
quòd illud opere non exequerentur, dicens: eſtote factores verbi,
12 & non auditores tantum, fallentes voſmetipſos, quia ſi quis audi-
tor eſt verbi, & non factor, hic cõparabitur viro conſideranti vul-
tũ natiuitatis ſuæ in ſpeculo: conſiderauit enim ſe, & abijt, & ſta
tim oblitus eſt qualis fuerit. Primùm notate quod dicit, quia deci
pit homo ſemetipſum, cùm ſolũmodo contentus eſt verbum Dei
audire. Dicunt multi: ad prædicationem vadimus & nihil eſt am-
plius: & remanent valdè contenti arbitrantes illud ſufficere. Secũ
dò notate diligenter, quòd poſuit ſimilitudinẽ viri contẽplantis
ſe in ſpeculo: quia qui ſunt viri, vt eſſe oportet, & non fœmineis
moribus aſſuefacti, ſi aliquando faciem ſuam ad ſpeculum aſpi-
ciunt, eſt tam celeriter: & (vt aiunt) per tranſennam, & tam paruã
reflexionem in ſpeculo faciunt, vt ſtatim obliuiſcantur imaginis
13 ſuæ, quam illic perſpexerunt. Non autem poſuit ſimilitudinem
mulieris conſiderantis ſe in ſpeculo. Nam mulier non celeriter,
ſed prolixè vultum ſuum contemplatur, & faciem ſuam ſecundũ
ſpeculum adaptat, & exornat, & defectum, quem in ea animad-
uertit diligenter tollit: & denique vtitur ſpeculo, & ex eo vtilita-
tem percipit: vir autem aſpicit ſe celeriter, nec ſe adaptat ſecun-
dum quod videt in ſpeculo. Et ſi hoc fortaſſe fuit in illo tempore
quando Sanctus Iacobus hoc ſcripſit: nunc autem ſunt iam viri
tam parum curantes ea quę virilia ſunt, & tam fœminei, vt quaſi
fœminæ ſeſe ad ſpeculum componant, & exornent. Siquidem
ergo hic Sanctus Apoſtolus comparat verbum Dei ſpeculo,
oportet vos conſiderare, quòd quando prædicatur vobis diui-

nus ſermo, proponitur vobis ante oculos ſpeculum, in quo ma- 14
culas, & defectus veſtros animaduertatis, & eos corrigatis, & valde prolixe vos in hoc ſpeculo aſpiciatis, & reſpiciatis, ruminãtes cogitatione, quod in prædicatione dicitur: vt ſecundum illud animas veſtras componatis. Hoc eſt enim ſemen conſeruare, vt fructum ferat. Et ex eo quòd homines cum hac attentione in hoc diuino ſpeculo ſe non contemplentur (dicit Sanctus Iacobus) prouenit, quòd tam parum fructus ex eo percipiatur. Et quod peius eſt, ſæpenumerò non ſolum non percipiunt homines ex prædicatione fructum, ſed cùm ſit ſpeculum, quod eorum maculas, & deformitates illis repræſentauit, de eo murmurantes abeũt.

Simile. De ſimia dicitur, quòd ſi quando contingit, vt ſe in ſpeculo videat, cùm illic tam deformem, immundã, ac nigrã ſe animaduertat, tantam rabiem in ſpeculum concipit, vt ſi poſſit, illud con- 15
fringat. Quid ſimilius dici poteſt ijs, quæ faciunt homines malæ conſcientiæ? qui pleni indignatione, & rabie, quia in prędicatione illis dicitur quales ſint, & eorum deformitates illis præſentantur, vellent prædicatorem viuum comedere, & illum perdere, ac cœleſtem doctrinam, quam prædicat confringere, & annihilare, ac penitus labefactare. O ſimiæ ſimiæ. Ecquid habet culpę verbũ Dei, aut concionator, qui Dei nomine illud prædicat, ſi vos eſtis deformes, immundi, & diaboli effecti? Curate ergò fratres mei vobis remedium adhibere, ſi quidem tam propinquum, & paratum eſt auxilium Dei, nec queramini de eo qui nullã vobis habet culpam, & munus ſuum exequitur, vt debet.

Optimè vidiſtis quomodo Beatus Iacobus in his verbis nos doceat, maximè neceſſarium eſſe reflexionẽ facere in verbo diuino, 16
& vt in corde magnopere conſeruetur, vt radices agat, & fructum
Eccleſ. 2. ferat. Et ita profectò faciunt iuſti, vt affirmat Eccleſiaſticus dicẽs: qui diligunt illum conſeruabunt verbũ illius. Amor habet maximam memoriam, qui verè alterũ diligit omnia eius verba, etiã & minima, & quę per riſum dicũtur memorię affigit, & in pectore ſuo cõſeruat. Sic qui maximo animi affectu Deũ diligunt, eius verba in pectore ſuo ſcribunt, & ita memorię affigunt, vt nunquã aut ſaltẽ difficillimè obliuioni ea tradant. Contra vero vbi non eſt amor, non aduertitur quid dicatur, nec loquẽtis verba ęſtimantur. O quantum eſt circa hoc plorandũ? profectò quia verba Dei non percipimus, tanquam verba illius, quem diligimus, ideo tam

facilè

17 facilè nobis â memoria excidunt, nec ad ea attendimus, aut illa ali
quid æſtimamus. Mementote fratres mei quomodò percipitis
verba amici veſtri, quem valde diligitis: & quàm libenter in corde
veſtro aſsident, & quã fixa vobis in memoria remanent: & eru-
beſcite, ex hoc enim intelligetis quàm parum Deum ametis, cum
tam facile obliuiſcamini illorum omnium, quæ vobis eius nomi-
ne dicuntur. Radices, quas hoc diuinum ſemen agit in anima ſunt,
intẽtiones bene operandi, in alijs eas agit maiores, in alijs verò mi
nores. Aliqui firmiſsima propoſita concipiunt, & ſtatuunt ſe po-
tiùs morituros eſſe, quàm quòd illa operenon exequãtur. Alij au-
tem remiſſe proponũt, & paruas radices in illis verbum Dei agit, *Sap. 4.*
de quibus dicitur. Adulterinæ plantationes non dabunt radices al
tas. Hi ſunt quorum pater eſt diabolus. Plantæ illegitimæ, quan-
18 quam proponunt bene agere quum audiunt prædicationem, poſt
quam tamen illinc exeunt nihil eſt amplius. Sicut oua, quæ ſunt *Simile.*
in igne ſudant, & à ſe guttas aquę immittunt, cũ autem ab igne ſe
parantur, ſtatim ſicca remanent, vt antea: ita mali quamuis aliquã
dò prædicationem audientes, ſuſpiria, & lachrymas profundunt,
cum primum ex templo exeunt exſiccantur vt antea, quia verbũ
Dei in illis non egit profundas radices: nec ipſi firmiſsima propo-
ſita operandi boni conceperunt. Non ſic bonis contingit, ſed in il- *Eccle. 24.*
lis adimpletur quod præcepit Deus ſuo diuino verbo dicens. In
electis meis mitte radices. Iuſti exeunt cum tam conſtantibus pro
poſitis, vt quales fuerint radices, optime in fructibus perſpiciatur.
O quam iucundum eſt prædicatori talibus hominibus prædica-
re? Idcircò dicebat Eſaias, Audite verbum Domini, qui tremi- *Eſai. 66.*
19 tis ad verbum eius. Vobis gaudeo prædicare (inquit Sanctus pro-
pheta) qui audientes verbum Dei: toto corpore contremiſcitis: &
ſtatim conuertimini, & ex eo fructum percipitis.

Ecce rationes, quare dicit Dominus quod ſemen eſt verbũ Dei.
Seminator autem eſt ipſe Ieſus Chriſtus ſummus mundi Magi-
ſter, de quo intelligitur illud. *Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum.*
Exijt enim hic diuinus ſeminator in ſua ſanctiſsima natiuitate,
ad ſeminandum diuinum ſemen ſui cæleſtis verbi in hominum
cordibus. Quando agricola exit diluculo ad ſerendum, vadit to- *Simile.*
tus capitio coopertus propter nimium frigus: cum verò ſol exit
incipit ſudare, in meridie autem propter nimium calorem, quo gra
uatur, exuit ſe capitio, vt melius poſsit ſerere, & illud à quercu

ſuſpẽdit. Ita hic diuinus ſeminator, exijt in aurora natiuitatis ſuæ, 20
ſanctiſsimæ carnis ſuæ capitio coopertus, & hyemis frigore coar-
ctatus: & ſtatim admirabili paupertatis, humilitatis, & obedien-
tiæ exemplo cœpit ſeminare. Aduenientе autem humanæ vitæ
meridie (qui ſolet eſſe trigeſimo tertio anno) præ nimio charita-
tis calore cœpit in horto Gethſemani ſanguineos ſudores emitte-
re: quando factus eſt ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis decurren-
Luc. 22. tis in terram. O diuine ſeminator fili æterni Dei ſi tanto agone
in iſta agricultura fatigaris, fac Domine ſicut & alij agricolæ face-
re ſolent, exue te capitio & ſuſpende illud in arbore. Et ita fuit,
quòd præ nimio calore ardentiſsimi amoris ſui in nos, exuit ſe
ſanctiſsimi corporis ſui capitio, & illud in crucis arbore ſuſpen-
ſum reliquit, ſeparans illud ab anima, non tamen à diuinitate, vt
melius ſeminaret. Hoc eſt vt magis eius verba in viſceribus no- 21
ſtris imprimerentur, cùm illa tanta patientia, & amore ſeminaret.
Et ſic talem effectum hoc diuinum ſemen effecit, vt breui tempo-
re per vniuerſum orbẽ ex eo fructus fuerit perceptus. Quod mul-
Pſalm. 66. to tẽpore antea mirabatur ſanctus propheta Eſaias in ſpiritu, cum
dixit. Antequam parturiret peperit: antequam veniret partus eius
peperit maſculum. Quis audiuit vnquã tale? & quis vidit huic ſi-
mile? nunquid parturiet terra in die vna? aut parietur gens ſimul,
Hieron. lib. 7. Eccleſ. hiſt. ca. 4. quia parturiuit, & peperit Sion filios ſuos? vt Sanctus Hierony-
mus ſuper hunc locum ſcripſit, omnes has admirationes facit
ſanctus Propheta, propter rem vnam, quæ terram, ac cælum etiam
obſtupefecit. Quæ fuit quomodo verbum Ieſu Chriſti tam bre-
ui tempore in vniuerſo orbe tantum fructum tulerit. Hoc eſt
enim quod ad literam ſignificat illa ſententia: antequam parturi 22
ret peperit, ideſt, quòd antequam tempus eſſet, vt crucis, diuinæq;
prædicationis fructus prodiret, iam mundus conuerſus erat. Hoc
autẽ, quòd omnes ad laudandum Deum ſummopere inducit, nos
inuitat, vt maximè verecundemur: & magno cũ dolore calamita-
tem noſtrã maximam lachrymemur, quòd in illo tẽpore tã breui
ter diuinũ verbum tãtum fructum produceret, nunc vero nos tam
parum feramus: quod eſt ſatis magnæ iniucunditati, ac mœrori
Simile. ſeruis Dei, qui de hac re agunt. Quemadmodum enim hortula-
nus magnopere delectatur, videns arbores, quas ipſe plantauit
fructibus oneratas: & agricola lætitia afficitur videns agrum,
quem ipſe excoluit, & à quo nemoroſa ligna euulſit, fructiferis

ſege-

23 ſegetibus onuſtum. E contrà verò hi affliguntur quum vident, quod brachia, & corpus ſuum fatigauerint, omnemque diligentiam ſuam incaſſum adhibuerint. Ita prædicatores lætantur ſummoperè animaduertentes, quôd populi, quibus prædicant, in virtute proficiunt: quæ ſunt arbores ipſorum manibus plantatæ, & doctrinæ cæleſtis aqua irrigatæ, & ſunt ager eorum ſudore ac diligentia excultus, ac nemoribus purgatus. E contra verò non poſſunt non contriſtari, & exanimari, videntes quôd poſt tantam diligentiam, tam paucus ſit ſpiritualis prouentus. Quapropter fratres mei humiliter per charitatẽ Dei vos deprecor, ne patiamini labores, ac ſudores noſtros fruſtra emitti. Et animaduertite, & magnoperè hoc timete quod vobis volo dicere, ſcilicet, quôd vnum ex ſignis, quæ ſancti aſſignant reprobationis, eſt quôd quis prædicationes audiat, nec tamen ex illis fru
24 ctum percipiat. Et ne arbitremini meum eſſe inſomnium, vide te quàm ad literam hoc affirmat Sanctus Paulus dicens: terra enim ſæpè venientem ſuper ſe bibens imbrem, & germinans herbam opportunam illis â quibus colitur, accipit benedictionem à Deo: proferens autem ſpinas, ac tribulos reproba eſt, & maledicto proxima, cuius conſummatio in combuſtionem. O terribilia verba, quid magis metuendum dici poterat? O quàm inſenſibilis erit anima & quàm marmorea, quæ hoc non ſenſerit, & timuerit, execramini terram, quæ cùm colatur, & irrigetur nullum tamen alium fructum profert præter ſpinas, & vepres. Reproba eſt (dicit Sanctus Paulus) terra, eſt digna, quæ ab omnibus deſpiciatur, & maledicatur, & occaſionem præbet illis, qui in illa laborarunt, vt dicant: Tandiu in hac terra laborauimus, nec tamen fru
25 ctum facit, maledicta ſit talis terra. Maledicto proxima eſt. Væ tibi animæ miſerę, ad te enim omnia hæc verba diriguntur: tu es quæ tua duritate, obſtinatione, & ſterilitate, ſignum perhibes, quôd reprobata es, & maledicto Dei proxima; & quôd iam diuina Maieſtas te non ampliùs ſperet; ſed in illum æternum ignem inferni præcipitet.

Hebr. 6.

Dicit vlterius Sanctum Euangelium: Et *dum ſeminat, aliud cecidit ſecus viam.* Profectò ſi hic ſeminator eſſet terreſtris, minimè dubitarem, quare ſemen in malam terram, inter ſpinas, lapides, & ſecus viam ſeminauerit. Verùm ô magne Deus, qui es ſeminator, & non ceſſas ſeminare, quare Domine immit-

tis ſemen ſecùs viam, vt veniant aues, & comedant illud, & 26
beſtiæ conculcent illud? quare illud ſeminas inter ſpinas, quæ
illud ſuffocent? O maximam miſericordiam, & liberalitatem
Dei, etſi enim in mala terra ſeminat, culpa tamen non eſt Dei;
1. Timo. 2. ſed terræ niſi fructum ferat. Vt enim Sanctus Paulus de hoc cle-
mentiſsimo Domino loquens dicit: qui omnes homines vult
ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Et adeò vult vnum
quenque ſaluum fieri, vt ad illud ſufficiens illi præſtet auxilium,
& hoc quod dicit quòd ſeminat Deus ſemen ſuum in omnibus
partibus terræ ſignificat, quòd omnibus ſufficiens auxilium præ
ſtat, vt ſaluentur. Syndereſis illa, ac naturale rationis lumen, gra-
num eſt ſatum à Deo in omnibus, bonis, & malis. Granum au-
tem ſui diuini verbi, de quo hic peculiariter loquitur, dici poteſt,
quòd in tam diuerſis terris ſeminauit; quia cùm ſint terræ intel- 27
lectuales, & rationales, quæ hodie eſt plena lapidibus, & ſpinis,
cras, atque etiam hodie poteſt eſſe mollis, & purgata. Atque ideò
ſeritur in terra bona, vt melior efficiatur, & in mala, vt bona red-
datur. Terra viæ ſignificat peccatores publicos, & inhoneſtos,
quæ ſunt viæ, per quas multi pergunt in infernum. Talis erat
Magdalena, & vt primùm Deus in illa ſeminauit, ex via publi-
ca, effecta eſt vna ex magis ſecretis, & honeſtioribus terris Ec-
cleſiæ: ita vt digna fuerit eſſe comes ſacratiſsimæ virginis Mariæ
Dominæ noſtræ. Terra plena lapidibus ſignificat homines du-
Act. 9. ros, & obſtinatos. Talis erat Sanctus Paulus, & cùm primum
Deus in eo ſeminauit, tam mollis terra effectus eſt, vt dixerit,
Domine quid me vis facere? per terram habentem ſpinas homi-
nes diuites deſignantur, & per ſpinas diuitiæ ſignificantur. Vi- 28
de pater quòd numi ſunt molles, & diuitiæ ſuaues, quomodo er-
go dicis, quòd ſunt ſpinæ? O maximum myſterium, niſi ſuper
na veritas hoc dixiſſet, quis vnquam tale credere potuiſſet? ſpi-
næ feriunt, & compungunt; diuitiæ verò afferunt voluptatem;
quomodo igitur vnum congruit cum altero? accipite ma
nibus ſpinas, & ferient vos: accipite verò nummos, & lætifica-
bunt cor veſtrum. Quis autem dubitat, quin optimè dictum
fuerit, quod Deus dixerit? & quandoquidem ipſe diuitias ſpi-
nas nuncupauit: non potuit eſſe ſine maxima conuenientia.
Hoc autem per ſpinarum proprietates cognoſcetis, quarum vna
eſt, quòd ſpinæ ſunt lacertorum, atque immundorum animalium.

lium latibula. Inſectamini lacertum, aut colubrum, & ſtatim inter ſpinas abſconditur: cupidus autem, quid aliud eſt, quam latibulum, in quo vitia abſconduntur? Idcircò Sanctus Paulus loquens de cupiditate dixit, qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa, inutilia, & nociua, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem. Radix enim omnium malorum eſt cupiditas. Quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inſeruerunt ſe doloribus multis. Tu autem ô homo Dei hæc fuge. Liberet nos Deus â tam mala peſte, quæ in tot tantaque præcipitia hominem deducit. Perpendite diligenter vnumquodque horum verborum Sancti Pauli, & videbitis quot incommoda cupiditas afferat, & quomodo cupidus homo ſit quaſi rubetum, in quo venenoſa animalia abſconduntur. Qua propter concludit dicens: tu verò ô homo Dei hæc fuge, Date mihi hominem, qui omni cura ac vigilantia diuitias acquirat, & velit tantum diues fieri: & ego illum vobis dabo mendacem. Interrogat quis illum: Domine, quanti æſtimatur hic pannus in ſingulos cubitos: Reſpondet ille, Domine duodecim drachmis: & iurat quòd tanti illũ emit. Quomodo ergò ex hac mercatione victum acquireres, ſi verum eſſet iſtud, quod dicis: ſed mentiris, & periurium committis pro cupiditate aſsis. Et non ſolum dabo illum periurum, ſed etiam proditorem, hic enim pro centum aureis vniuerſum genus ſuum prodet, & patriæ ſuæ erit perfidus. Etiam cupiditas eſt mater inuidiæ, ex inuidia autem oritur ira, & cum ira plurima inſulta committuntur. Alia proprietas ſpinarum eſt, quod in extremitate feriunt. Sic diuitiæ nunc videntur dulces, ac iucundæ: in extremitate verò: hoc eſt in morte: illic feriunt, illic ita ſunt aſperæ, vt ſanguinẽ faciant exilire. O quàm miſerè: quanta cum afflictione, & dolore moritur auarus, quanto dolore afficitur, eò quod diuitias, quas cum tanto ſudore vultus ſui, & cum tam iniuſtis & illicitis negotiationibus, ac tot vſuris acquiſiuit, eas nunc inuitus relinquat. Quare affligeris infœlix diues? crucior, quia nunc ſpinarum extremitatibus compungor. Et nunc eſt quando verè me tangunt, & in me impletur quod diuina ſapientia dixit, quòd extrema gaudij luctus occupat. Solẽt pueri, vt alios decipiant, in roſa pulcherrima ſpinam abſcondere, & cum illam alij tam pulchrã aſpiciant, applicari eam ſinunt naribus, vt ſibi oleat: cùm primum autem

1. Timot. 6.

Prouer. 14. Simile.

ad nares roſa accedit, ſtatim à ſpina ſtimulatur. Sic facit diabolus 32
qui rumorum ac temporaliũ bonorum pulchritudine, in quibus
latet ſpina homines decipit. Nunc non ſentis ſpinam, quod eſt
peccatũ, hac temporalium rerũ ſpecie, & pulchritudine deceptus
cum autem acceſſeris, ad percipiendum odorem, & ad intelligen-
dum, quid hæc omnia ſint, (quod erit in hora mortis, quæ eſt ho-
ra, in qua omnis dolus detegitur) tunc ab illa ſpina, & ſtimulo cõ
1. Cor. 15. pungeris, de quo dixit Sãctus Paulus. Stimulus enim mortis pec-
catum eſt. Idcirco meritò Dominus ſpinis diuitias comparauit.
Et quando inter has ſpinas excidit verbum Dei, nullum fructum
fert, curæ enim & earum ſolicitudines, omnẽ cordis ſubſtantiam
ſugunt, & illud impediunt, & ſic manet diuinũ verbum ſuffoca-
Exod. 3. tum, vt nequaquam poſsit fructum facere. Vidit Moyſes rubum, 33
qui ardebat, & non comburebatur, & tam nouam rem admirans
dixit: vadam & videbo viſionem hanc magnam. Quid eſſet fra-
tres ſi nunc videretis non vnum tantum, ſed plurimos rubos igne
inflammatos, qui tamen non comburerentur? Quotidie profectô
illos proprijs oculis aſpicitis; & quod hæc fit res tam frequens,
ideò illam non admiramur. Auarus eſt quidam rubus, vt ſancto
hoc Euangelio comprobauimus. Ignis eſt verbum Dei, ſic dixit
Hierem. 23. Dominus per Hierem. nunquid non verba mea quaſi ignis? In-
flammatus eſt ergò ignis in rubeto: quia auarus, & cupidus ad præ
dicationẽ venit, & optimè intelligit, quod prædicatur, & ſcit ſen-
tentias, comparationes, & conſiderationes, quas audiuit, refer-
re. Hic autem ignis non conſumit eius imperfectiones, ſiquidem
in eiſdem peccatis remanet, cùm diuina verba in eius viſceribus
non fuerint impreſſa. Eccè miraculum Sathanæ, quod rubus ig- 34
ni inflammatus non conſumitur. Quot autem ex his ſint in mun-
do fideles teſtes eſtis vos, qui videntes illos propter eorum multi-
tudinem iam non admiramini? O fratres chariſsimi per charita-
tem Dei vos rogo, vt has ſpinas euellatis: ne in vobis tanta doctri
na, & tantum bonum amittatur.

Terra bona ij ſunt, qui corde bono & magna animi affectione
diuinũ verbũ ſuſcipiunt, illudq; in corde ſuo retinent, & diligẽtiſ-
simè, ac patientiſsimè exequuntur. De his dicit Dñs, quòd: *Fructũ*
afferunt in patientia. Nã ad fructificandũ in rebus, quas diuinũ ver-
bum docet, cùm ſint ſenſualitati contrariæ maximè eſt neceſſaria
patientia, quæ niſi ſit, quem fructum poteſt ferre verbum Dei
in ani-

35 in anima? Nunc vellem ego ſcire, quæ nam harum terrarum ſitis, qui in hac vrbe cõmoramini? ſi fortè eſtis terra bona? Ad hoc (credo) reſpondebitis, quòd non: licet enim inter vos ſint multi optimi Chriſtiani, ac Deum timentes, qui ſunt terra bona, & fructum centuplum afferunt, veruntamen video tot curſatores viarum, tot meretrices, tot luſores, tantamq; prophanitatem aſpicio, & quod non acceditis ad prædicationem tanto feruore quanto oporteret vos accedere: atque ideô ſecurè poſſum dicere, vos non eſſe terram bonam. Eſtis ne ergo terra viæ? non. Via enim ſunt regum curiæ, & domus potentiſsimorum dominorum, quæ ſunt viæ publicæ, quæ ducunt in infernum: illic enim publicè peccant homines, & gloriantur ſe eſſe malos. Illic, qui magis laſciuè amat, & qui prophanior eſt, nobiliorem ſe exiſtimat. Illic qui meliùs ſcit mur
36 murare de proximis ſuis, illoſque ſuis cauillatorijs verbis infamare, pluris æſtimatur. Illic denique videntur iumenta ſoluta, & libera incedere, quæ eſt vita beſtialis, & carnalis, quæ diuinum ſemen (quod eſt verbum Dei) calcibus ſuis conterit, & conculcat. Quę-nam igitur terra eſtis? Nunquid eſtis terra ſpinarum? Non: quanuis enim inter vos ſint multi diuites, & multa negotia agãtur, plura tamen aguntur in alijs vrbibus, vt Hiſpali, Vlyſsipone, Venetijs, &c. Illæ ſunt terræ ſpinarum, vbi tot ſunt negotia cupiditates, vſuræ, ac fraudes, vt vix Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelio credere videantur. Quæ ergo terra eſtis? Dico, quòd eſtis lapides duri, ſaxa ſicca, in quibus verbum Dei non inuenit diſpoſitionem, vt radices agat. Dixit ſapiens quidam: Gutta cauat lapidem, non vi, ſed ſæpe cadendo. Cùm autem in vos incidant,
37 canales, & fluuij etiam capitales maximorum prædicatorum, ac magiſtrorum, nullam tamen in vobis impreſsionẽ faciunt. Verbũ Domini cum alacritate percipitis, ſtatim tamen exſiccatur & arefit, eo quod ſpirituali affectu, & deuotioni, ſpiritu careatis. Et ita quo plures prædicationes auditis, eo duriores remanetis, tanquam ſaxa fluuij, per quæ quanto plus aquæ præterit, tanto duriora remanent. Quis ergo vobis cor dabit carnis, niſi ille qui cùm eſſet verbum, caro factum eſt propter nos? quis hos lapides ſcindet, niſi ille, in cuius morte petræ ſciſſæ ſunt? quique omnipotentiæ ſuæ digito ſuam diuinam legem in lapideis tabulis inſcripſit? O Chriſte potentiſsime rerum omnium, Domine, deprecor te, vt per tuam admirabilem potentiam has duritates confringas,

Simile. *Ioan. 1.* *Matth. 27.* *Exod. 31.*

corda que hæc mollifices, vt cæleſte verbi tui ſemen accipiant. 38

Hoc Euangelium nobis proponit ſancta Eccleſia nunc ante Quadrageſimam, vt diſpoſiti, & præparati ſimus ad prædicationes percipiendas, quæ in Quadrageſima prædicandæ ſunt. Itaque vt doctrina, quam audituri ſumus non ſit in nobis vana, & inutilis. Ex hoc autem apparet quales ſimus nos, quia cùm modo præparaturi eſſemus terram, vt facit bonus agricola, ante quam ſerat: recipientes nos ad maximam orationem, diuinarum q; rerum contemplationem, ac ſanctiſsima ſacramenta, quæ ſummoperè animas diſponunt: nunc magis in his paucis diebus, quàm in toto anno diſſoluimur, & deprauamur. Ita, vt nunc contendere videamur, quis plus manducabit, quis plus ludet, & maiores turpitudines committet, &c. Itaque cùm Quadrageſima accedit, ita peccatis fatigati ſumus, & aliqui præ nimia ciborum copia infir- 39
mi, vt nulla in nobis ad bonum ſit diſpoſitio. Scitis quid mihi videtur diabolus his diebus facere, qui carniſpriuio ſunt proximi? *Simile.* facit ex hominibus mulas locatas. Videbitis aliquos homines tam malæ conſcientiæ, qui cùm mulam conducant, & videant, tempus conductionis eſſe breue, illam nimis fatigant, calcaribus crebrò ſtimulant, modicum cibi illi præſtant, onus grauiſsimum imponunt: ita denique eam tractant, vt cum ad domum domini ſui accedit, minimè illi toto illo menſe poſsit ſeruire, atque etiam aliquando moriatur. O homines peiores beſtijs, quid de vobis dicam? quos ita diabolus his diebus trahit, vt mulas conductas: cum videat tempus peccandi breuiari, ac tempus bene operandi propinquare, dicit. Hæ beſtiæ meæ ſunt, ego illas pro voluptate conduxi, tempus eſt breue, accedit enim Quadrageſi- 40
ma, quid remedij eſt? imponamus nunc illis grauiſsima onera: veniant carnales voluptates: veniant ludi, conuiuia, murmurationes, & his ſimilia: nullum ſit flagitij genus quod non committatur: ita denique illos fatigat, vt cum accedunt ad domum domini ſui, qui eſt Deus, tam perditi, ac ſceleribus oppreſsi perueniant, vt in tota Quadrageſima non poſsint Deo ſeruire. Quomodo enim ieiunabit, qui propter nimiam ciborum copiam ægrotat, & neceſſe eſt, vt ſumat potiones? quomodo erogabit eleemoſynas, qui totam ſubſtantiam ſuam ludendo diſsipauit? quomodo viſitabit domos pauperum, aut ad audiendam prædicationem veniet qui noctu vias curſans, cecidit, & crura perfregit? tot tantiſq; one-

41 ribus illos Sathanas oppreſsit, vt peccatorum onera animę caput quæ eſt ratio ſupergreſſæ fuerint, & ita conturbata eſt eorum ratio, vt miſeri de ſe neſciant. Ecce quid ſumus, & quomodo diuinis artificijs vtimur, quæ alma mater Eccleſia à Spiritu ſancto illuminata inuenit, vt nos ad omne bonum incitet; nos vero ex nihilo fructum percipimus. Pudeat ergo nos tantæ prophanitatis, & his ſanctis admonitionibus vtamur: & Dominus nobis gratiã ſuã hîc conferet, qua ſempiternam gloriam conſequamur: ad quã nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Dominica in Quinquageſima.

1 *Aſſumpſit Ieſus duodecim diſcipulos ſuos ſecretò, &c.* Luc. 18.

PROFICISCENS Dominus Ieſus Hieruſalem cum diſcipulis ſuis, aſſumpſit eos ſeorſum, & arcanũ illud tã ſecretũ, & myſterioſum, ſcilicet, quòd vita moritura erat, illis reuelauit, dicens: Ecce aſcendimus Hieroſolymam, & conſummabuntur omnia, quæ ſcripta ſunt per Prophetas de filio hominis. Appellat ſe hic filius Dei, filium hominis, ad ſignificãdũ affectionẽ qua hominẽ diligit. Eſt hæc Scripturæ phraſis, quod quando Spiritus ſanctus vult ſignificare affectionem, qua aliquis aliquam rem diligit, vocat illum filium eius rei quã diligit. Sicut filios lucis vocat maximos amatores virtutis,
2 filios huius ſeculi, eos appellat: qui huius ſeculi res magnopere diligunt. Ita hic Chriſtus Redemptor noſter vocat ſe filium hominis, ac ſi dicat, qui maximo cordis affectu hominẽ amat, atq; illi ſeruit. O quàm dulce verbum eſt hoc, cùm dicitur quòd filius Dei tui amator eſt, ò homo, & in tui ſeruitio maximè occupatur. Tu verò neſcis dimidium horæ noctis, aut diei huic Domino ſeruire; cùm totũ tempus in mundi ſeruitute conſumas. O quãta iniuſtitia eſt nõ ſoluere Deo hoc debitũ, quod illi tãto iure debetur ſcilicet, vt anima tota in eius ſeruitio occupetur, cũ ſit res, quam ipſe peculiariter ſuam eſſe dicit, vt dixit per Ezechielem. Omnes Ezech. 18.
animæ meæ ſunt. Et quamuis (vt dixit Dauid) Domini eſt ter Pſalm.
ra, & plenitudo eius; quadam tamen ſingularitate, eſt res Dei

ani-

Simile. anima. Totũ palatiũ regiũ eſt regis, & tamẽ dicitur illud domiciliũ eſt reginę, & hoc eſt principis? & illud eſt regis, quia rexpeculiariter in eo habitat. Ita etſi omnia ſunt Dei, peculiariter tamen anima diciturDei eſſe, quia eſt eius domiciliũ, & ipſe vnus poteſt in eã ingredi, & habitare. Etiam dicitur quôd anima eſt Dei, quia
Simile. ipſe ſolus ex nihilo eã creat. Habet homo doctus plurimos libros, & inter eos habet vnum, quẽ ipſe cõpoſuit, & dicit: Hic eſt meus liber. Quid? nonne ſunt omnes tui? ſic (ait) ſed hic eſt peculiariter
Gene. 1. meus, quia ego illũ compoſui. Vt eſſent piſces, & aues dixit Deus: Producant aquæ reptile animæ viuentis, & volatile ſuper terram. Atq; vt eſſent animalia, dixit: Producat terra animã viuentẽ in genere ſuo, iumẽta, &c. Vt eſſent plantæ, arbores, & herbæ, dixit Deus: Germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, & lignum pomiferũ, &c. vtens vnis creaturis, ad aliarum productionẽ. Animam verò ipſe ſolus ad imaginem, & ſimilitudinem ſuã 4
creat: & idcircò particulariter dicitur eius eſſe. Tunc verò dicitur anima Deo reddi cùm illum amat, magis enim tunc eſt in dilecto, quàm in ſe. Atque hinc eſt quod iuſti vocãtur viri Dei. Sic vo
1. Reg. 9. cauit famulus Saulis Samuelem, dicens: Ecce vir Dei eſt in ciuitate hac. Et Saul dixit, ibidem: quid feremus ad virũ Dei? Et mulier
1. Reg. 17. Sareptana dixit Heliæ: In hoc cognoui, quoniã vir Dei es tu. Et
4. Reg. 1. famuli Ochozię dixerunt Helię: Homo Dei, rex præcepit, &c. At
4. Reg. 4. que Eliſeus ſæpiſsimè dictus eſt vir Dei, & homo Dei. Longũ eſſet nunc numerare quoties iuſti in ſacris literis viri Dei nuncupẽtur: id eſt, traditi Deo, amatores diuinę Maieſtatis. Vt è contra dicuntur viri Belial, & viri diuitiarum peccatores. Ideô Dauid dice-
Pſalm. 118. bat: Tuus ſum ego ſaluum me fac. Ego Domine ſum tuus, non ſicut homines ſeculares, qui dicũt: Totus ſum tuus, faciã quicquid 5
mihi præceperis, & ne pedẽ quidẽ propter illũ mouebũt. Omnia enim hęc ſunt futilia verba, ac mentũ diſſentanea, ne dicam animum occultantia, & mendacia. Nõ ſum tuus hoc modo (ait Dauid) ſed totus ſum tuus, nec enim volo me diuidere, vt aliud præ-
Pſalm. 110. ter te diligam. Et hoc ipſum ſignificauit, dicens. Confitebor tibi Domine in toto corde meo. Quid vis in hoc dicere Dauid? quod totum cor meum Deo obtemperat, & ſeruit, ipſum contemplatur, & adorat. Fiat ſcrutinium in toto corde meo, & examinentur omnia occulta eius, & in omnibus reperientur laudes Domini. Omnes cogitationes meæ illum Deum ac Dominum meum fatentur.

6 tentur. O benedicta anima, quæ ad hunc perfectionis gradum accedit, & ita ſe totam Deo committit! Interrogabat Dauid dicens: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? Et reſpondet. Qui nõ accepit in vano animam ſuam. In vano eam accepiſti ô frater, niſi illam exerceas in illis rebus, ad quæ creata fuit. Attẽde quôd anima tua creata fuit, vt ſe totam Deo per amorem traderet. Et ita de homine ſpirituali, & contemplatiuo dicitis. Eſt homo deditiſsimus Deo. Heu heu, quam pauci ſunt ex his! quàm dediti ſunt omnes mundo, diabolo & carni: quàm pauci autem ſe Deo tradunt! O fratres chariſsimi ne tantum latrocinium committatis: ne Deo ſeruitium deprædemini, cùm tanto iure illi debeatur. Attendite quod dicitur filius hominis. Et propter vos proficiſcitur Hieroſolymam, vt moriatur. Atque vt hoc beneficium cognoſcatis notate diligentiſsime verba quædam dulciſsima, quæ hîc diuinus Dominus notificauit per Hieremiam, dicens. Ego autem dixi, quomodo ponam te in filios, & tribuam tibi terram deſiderabilem, hæreditatem præclaram exercituum gentium? & dixi, Patrem vocabis me, & poſt me ingredi non ceſſabis. O diuina verba! concedat nobis Dominus ſpiritum ſuum, & cordis teneritudinem, vt in cordibus noſtris impreſſã maneant, ne vllo vnquã tempore illorum obliuiſcamur. Inueſtigabat Chriſtus filius Dei modos, quibus nos in cælum introduceret. Quid (inquit) faciam? quomodo animas ad cæleſte regnum perducam? quomodo tam iratos Patris mei oculos placabo? Et dixi, Patrem vocabis me. Optimum remedium inueni, volo me facere patrem tuum, & te in cruce filium meum inſtituere. Volo te illic ex viſceribus & ſanguine meo generare. Hæ erant altiſsimi Domini curæ, hæ erant eius vigiliæ, ad hoc omnem ſuam cogitationem adhibebat. Quomodo ponam te in filios? quomodo efficiam, vt hoc genus humanum in filios meos conuertatur? In his remedijs inueſtigandis vigilabat. Quouſque hominem filium ſuum efficeret, vt ſe ore pleno patrem vocare poſſet. Patrem vocabis me, & poſt me ingredi nõ ceſſabis. Vt cùm voce filij in cælum ingrediens pretioſiſsimo illo ſanguine indutus, atque illis telis amoris viſcerum Ieſu Chriſti coopertus, cum ſic Patris oculis præſentetur, dicat ille clementiſsimus Dominus. Hic ex meis eſt. Filius filij mei, nepos meus eſt, & ſiquidem nepos meus eſt, & illi domi meæ hæreditas competit, eius portio erit cum Angelis. Hæreditatem præclaram. De-

7 *Pſalm.* 14.

Hiere. 3.

8

tur

tur illi pars ſua in hac illuſtriſsima hæreditate. Si hoc ſemper in 9
noſtra memoria fixum haberemus, quomodo eſſet poſsibile, quòd
pro tam ſingulari beneficio huic ſummo benefactori gratias non
Eſter.6. ageremus? Beneficium quoddam, quod fecit Mardochæus regi
Aſſuero, iuſsit Rex in ſuis hiſtorijs annalibus ſcribi, vt Mardo-
chæus pro illo præmium, & honorem acciperet, quanto magis
oportet nos hoc ineffabile beneficium in cordibus noſtris ſcriptũ
habere, vt pro eo gratias Deo agere non ceſſemus, vt gratiam re-
tulit Aſſuerus, & beneficium illud ſatis digne perſoluit Mardo-
chæo, etſi ne minimam quidem guttam ſanguinis pro illo effudit.
O ſi in cordium noſtrorum annalibus hoc ineffabile beneficium
legeremus, quod in nos contulit Ieſus Chriſtus redemptor noſter
tanto cum labore ſuo ſanguinem effundens, ac vitam perdens, vt
eius diuino amore, ac ſeruiendi illi deſiderio inflammaremur. Vi- 10
de quot laboribus ſe tua cauſa obiecit, à te vero nihil aliud, quàm
ſuauiſsimum, ac minime laborioſum ſeruitium pro maiori parte
Hiere.6. expoſcit, vt per Hiere. declarauit, dicens. State ſuper vias & vide-
te, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambu-
late in ea, & inuenietis refrigerium animabus veſtris, & dixerunt
(ſcilicet, impij) non ambulabimus. Conſiderate (ait Dominus)
omnes vias, per quas ab initio mundi filij Adæ ambularunt, & in
uenietis vnam tantum eſſe bonam, & ſine labore, quę eſt ſeruitus,
& amor Dei, & per hãc ambulate, & inuenietis refrigerium anima
bus veſtris: reliquæ enim viæ omnes ſunt laborioſæ, & habẽt pro
Sapie.5. conſummatione æternam cõdẽnationem. Ita fatentur cõdẽnati,
dicentes. Laſſati ſumus in via iniquitatis, ambulauimus vias diffi-
ciles, &c. Mali autem in hac vita dicunt. Nõ ambulabimus in iſta 11
via: videtur enim nobis nimis laborioſa. Huius rei rationẽ reddit
Pſalm.4. Dauid, dicens. Nunquid adhæret tibi ſedes iniquitatis, qui fingis
laborẽ in præcepto? id eſt, nũquid non tu, qui fingis præcepta Dei
eſſe grauia, ſedes in flagitijs? ſedes certe. Atq; ex eo quod in fla-
gitijs ſedeas, prouenit, vt ſuauiſsima ſeruitij Dei via nimis tibi dif-
ficilis, ac laborioſa videatur. Relinque frater viam iniquitatis, & ex
toto corde tuo ad Deum conuertere, & experieris qualem te ſen-
ties: & quomodo poſtquam anima tua Deo vnita fuerit: ipſe te
adiuuabit ad hoc onus portandum, vt tibi leuiſsimum appareat.
Pſalm.54. Iacta ſuper Dominum curam tuam (dicebat Dauid. Et ex He-
bræo transferri poteſt: iacta ſuper Dominum pondus tuum.

Vtrun-

12 Vtrumque enim ſignificat verbum Hebræum, quod illic eſt, & ipſe te enutriet, vel vt alij vertunt: & ipſe te ſubleuabit. Cũ totigitur tantiſque auxilijs quis non confortabitur ad ſeruiendum tam bono Domino, cum id tantopere facere debeamus? Penſate diligenter, quod dicit hic Dominus. *Ecce aſcendimus Hieroſolymam.* Et ſtatim ſubdit dicens, *Tradetur*, ſcilicet, *filius hominis gentibus, & illudetur, & flagellabitur.* O Deus ſumme vadit flagellandus, & conſpuendus. &c. & dicit ſe aſcendere. Hoc deſcendere dico ego, & non aſcendere. Iniuriarum enim acceptio deſcẽſus eſt, dico quòd optime congruit aſcendere cum verberari, conſpui, & crucifigi, quia eſt coniunctio, quam fecit Spiritus Sanctus qui hæc omnia ita voluit coniungere, vt nobis ſignificaret, quod ſcalæ ad aſcendendum Hieruſalem, & medium, quo ſalui fieri poſſumus, ſunt
13 Chriſti Domini noſtri tormenta: nam cum illis veniam, ac gratiam nobis promeruit, cœlique ianuam reſerauit.

Notandũ eſt etiã quòd non loquitur hîc Dominus in prima, ſed in tertia perſona, loquens de ſeipſo non dicit: tradar, illudar, & flagellabor, ſed filius hominis tradetur, illudetur, & flagellabitur. Cuius rei ratio eſt, quia etſi in ſe, non tamen pro ſe, ſed pro nobis paſſus eſt: vt affirmat. S. Paulus, dicẽs. Traditus eſt propter delicta noſtra. E contra verò ſancti Prophetæ cùm loquerẽtur de paſſione huius diuini redemptoris, loquuti ſunt de illa ſicut in ſua propria perſona, vt loquutus eſt Dauid, cùm dixit. Diuiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem, & foderunt manus meas, & pedes meos, & dinumerauerunt omnia oſſa mea. Et Hieremias dixit. Suſtinui propter te opprobrium,
14 quia erant noſtræ culpæ, quas Dominus perſoluebat, & propter quas patiebatur, ideò Prophetæ, noſtras vocant pœnas, quas ipſe Dominus tolerauit. Etiam eſt diuina conſideratio, vt anima gratitudine, & amore inflammetur, cogitatione euoluere, quòd Dominus tanto tempore ante paſsionem ſuã, omnia, quæ paſſurus erat penitus cognoſcebat. Non ſolũ enim eius ſanctiſsima anima illa omnia cognouit hac die in qua hęc diſcipulis ſuis reuelauit: ſed in inſtanti, in quo creata fuit, vidit in verbo diuino omnia quę paſſurus erat, & illa libentiſsimè acceptauit, & ſtatim eadẽ ſentire cœpit. Cùm Abraham iret ad immolandum filium ſuũ non auſus eſt illi aliquid de morte reuelare, etſi ſanctus puer illum ſæpe interrogabat dicẽs. Vbi eſt victima? Reſpõdebat illi optimus

Roma. 4. *Pſalm. 21.* *Hiere. 15.* *Gene. 22.*

ſenex

ſenex: Deus prouidebit ſibi victimam holocauſti fili mi, ne illum 15
tanto dolore afficeret, & ne mortis amaritudinem toties ſentiret,
niſi quando moriturus erat. Optimus autem Ieſus mortem ſuam
cunctis diebus vitæ ſuæ ante oculos tulit.

Offertur autem hic dubium quoddam, ſcilicet, quorſum alma
mater Eccleſia hodie hoc Euangeliũ nobis proponit cum ſit hoc
tempus tantæ lætitiæ, præcipuè cum id, quod nobis in illo dici-
tur, decem, aut duodecim dies ante paſſionem Domini actũ fue-
rit? Ad hoc reſpondeo, quòd patres antiqui Spiritus Sancti prouí
dentia gubernati Euangelia ſecundũ tẽpora diuiſerunt: vt prædi
catores vos admoneamus quid in vnoquoque tempore facere de
beatis. Sumus circa Quadrageſimam, quod eſt tempus pœniten
tiæ, in quo maximam oportet eſſe morum mutationem, atque
alias ſpirituales exercitationes, & opera diſsimillima ijs, quæ 16
hucuſq; acta ſunt. Vt igitur ſancta Eccleſia nos confortet ne hæc
ſancta exercitia nobis aſpera videãtur, proponit nobis in hoc ſan
cto Euangelio noſtrum ſupernum ducem Ieſum Chriſtum filiũ
Dei tam libenter, & tam forti animo aſcendentem ad patiendũ
Hieroſolymis, acſi ad ſplendidiſsima conuiuia, & maxima feſta
properaret: vt ita nos ad bona opera quantumuis difficilia cura
mus. Ecce aſcendimus Hieroſolymam dicit nobis dux cœleſtis.
Videte qua lætitia vado, non aſcendo timidus, nec accedere recu
ſo etſi ſcio quantis tormentis illic afficiendus ſum. Singulari ani
mi conſtantia, qua hoc dicebat oſtendit maximam famem, quã
habebat patiendi pro nobis, vt Hieremias ſignificauerat, cum di-
Threno. 3. xit, ſaturabitur opprobrijs. O quam acuta ſagitta eſt hæc ad trãſ-
figenda corda, quòd de Deo dicatur, quod tantam famẽ haberet 17
patiendi pro vili terræ vermiculo! & quàm crudelis alapa eſt hæc
animæ ingratæ, quæ nihil horum ſcit æſtimare.

Etiam nobis hoc ſanctum Euangelium proponitur, quia cùm
in his diebus ſoleamus per plurima vitia effrænatè currere fræno
nos coercet ſancta mater Eccleſia ſanctiſsimi ſponſi ſui Ieſu Chri
ſimile. ſti paſſionem nobis in memoriam reuocans, acſi dicat. O homo
ne tam immoderatè comedas, & bibas, ſed recordare, quanto pre
tio perſoluit Ieſus Chriſtus vnam buccellam, quam Adam come
dit. Habet ſe in hoc ſancta Eccleſia ſicut mulier, cuius virũ cũ ini-
qui tyranni interfecerint, ac ipſa filios ſuos videat cũ occiſoribus
patris ſui fœdera pepigiſſe, ac amicitias iniiſſe, ſubuculã & tuninã
vulne-

21 vulneribus trãsfoſſam,& illius ſanguine conſperſam protrahit, vt ſic illos à tam iniquorum hominum conuerſatione ſemoueat; & eos exhortetur,vt patris ſui interitum vlciſcantur. Sic etiam cum eccleſia nos videat tam amicos vitiorum,quę patrem noſtrum Ieſum Chriſtum occiderũt,vt nos ad illa execranda cõmoueat,atq; ad interficienda confortet, ſanctiſsimũ eius corpus verberibus,ac tormentis laceratum nobis hodie repræſentat. Verum quid eſſet ſi illi filij tam mali eſſent,vt cùm eorum mater tantam diligentiam adhibuiſſet, vt illos à malorum hominum familiaritate ſegregaret,ipſi tamen multo maiores amicitias cum occiſoribus patris ſui inirent,nec rationem haberent illorum,quę viderunt, nec miſerę matris lachrymas æſtimarent? O proteruos,& ingratos filios! Nõ admiraremini fratres mei ſi tale videretis? Nunquid non
22 maximo ſupplicio dignos illos perfidos filios iudicaretis?quid dicitis?Nemo veſtrùm eſſet,qui nõ hoc tantum facinus miraretur. Quare ergo veſtra tãta ingratitudine, & inhumanitate, nõ obſtupeſcitis?quare non erubeſcitis,quod hæc omnia ad literam de vobis merito dicãtur?quôd nunc quando mater veſtra hanc diligentiam adhibet maiori ſtudio vitia amplectimini? O cælũ,ò terra,ò inſenſibiles creaturę hoc tantum malum nobiſcum ſentite. Quo ſupplicio putatis tantam ingratitudinem eſſe digne puniẽdam? Timete magnopere fratres mei ne vobis cõtingat caſus, qui habetur lege prima. C. de ijs,quibus vt indignis hęreditates auferũtur. Caſus fuit hic: In ciuitate quadã erat mercator, qui habebat tres filios,qui iam vxorem duxerant,atq; hic contulit ſe in domum viri nobilis ad ludendum. Contigitq; vt inter ludendum rixarẽtur,
23 & occiſus eſt mercator, cuius rei admoniti eius liberi nihil aliud curarũt,quam vt eius bona arriperent: & nõ ſolum non vlti ſunt patris ſui mortem, ſed ne dolorem quidem oſtenderũt,nec illum ſepelire curauerunt. Dicit igitur imperator quod ſiquidẽ illi tam parum de patris ſui honore curauerunt, & tam parum doloris ex eius morte perceperunt,paterna hæreditate priuentur. O fratres mei vtinam vobis non ita contingat, leuate oculos veſtros, & intuemini illum qui crucifixus eſt. Dicite, nũquid non pater veſter eſt? Sic: ita enim quotidie cõfitemini cum dicitis, Pater noſter qui es in cęlis. Venit hic optimus pater in hũc mundũ,vt cũ filijs hominum lætaretur, ſic enim in libro Sapiẽtię dicitur deliciæ meæ eſſe cum filijs hominũ,ſed quia cũ Iudęis rixatus eſt, eorum vitia

Lege prima. C. de ijs quib. vt indign.

Sapien. 8.

reprehendens, ei vitam abſtulerunt. De hac re nos ſanctum euan- 24
gelium hodie admonet: vos autem tanquam mali filij nihil aliud
curatis, quam huius optimi patris defuncti bonis frui edentes, bi-
bentes, ludentes, ac creaturis, quæ Dei ſunt diuitiæ male vtentes,
nec magis eius mortẽ doletis, quàm ſi lapides eſſetis. In pœnã igi
tur tantæ ingratitudinis iuſtũ eſt, vt huius optimi patris hæredita
tem amittatis, quę eſt gloria, ad quam creati fuiſtis. O quàm ad lũ
a. Reg. 15. terã accidit hodie ſaluatori noſtro, quod contigit Dauid, qui cum
furorem Abſalõ fugeret cliuum oliuarũ aſcendens & flens nudis
pedibus incedens, & operto capite, & omnis populus, qui erat cũ
eo plorans: egreſſus eſt ad eum vir nomine Semei, qui maledice-
bat, mittebatque lapides contra eum. O clementiſsime Ieſu, cũm
hodie nobis repræſentetur, quomodo in Hieroſolymam aſcende-
res, vt in monte Caluarię plorares, & omnis tua ſancta familia vi 25
dens te ita afflictum, & contumelijs affectum, afflionem tuam do
leret: hoc tempore iniquus Semei, ſcilicet, peccator in te plurimo-
rum ſcelerum lapides immittit, & turpiſsimorum verberum male-
dictionibus obiurgat. O munde ingrate quid aliud facit hodie
ſancta eccleſia: niſi plorare, tu autẽ in quibus rebus occuparis, niſi
in lapidando Dominũ Deum tuum, cui ita beneficijs deuinctus
es? Etenim quid aliud ſunt adulteria, turpitudines, verborum pro
cacitates, ac cauillationes, quàm lapides, & maledicta cõtra Deũ?
Ne ita faciatis fratres mei, ſed in his dieb⁹, Dei ac Dñi noſtri paſ-
ſione quaſi ſalſamẽto in cibis veſtris vtimini, & cũ illa lætitias ve-
ſtras moderamini, & ita ſine diuinæ maieſtatis offenſione fient.

† Et *ipſi nihil horum intellexerunt*. Mirabile profecto, quod cũ Dñs
loqueretur clariſsimis verbis, dicit tamẽ ſacratus textus, quod illũ 26
Ioan. 12. non intellexerunt. Cum autem de hac ipſa re cum Iudæis obſcuro
quodam ſermone loqueretur dicens: oportet filiũ hominis exalta
ri, cũm poſſent arbitrari quod dicebat ſe in aliquẽ mõtẽ, aut aliũ
ſublimem locum eſſe aſcenſurũ, aut in aliquã maximam dignita-
tem eſſe extollendum: ſtatim maledicti illi eum de morte ſua lo-
qui intellexerunt, & ſic cõgruè reſpõderunt dicentes: nos audiui-
mus ex lege quod Chriſtus manet in æternũ. Si tu es Chriſtus quo
modo dicis te moriturũ eſſe? ſiquidẽ ergo hi tã obſcurũ ſermonẽ
intellexerunt, quomodo nõ intellexerunt ſancti Apoſtoli illa tã
clara verba? Dico quod qui a illi dominum oderant, & eius mor-
tem optabant, ideo intellexerũt ſermonẽ illũ, qui de eius morte

agebat:

27 agebat: ſancti verò apoſtoli præ nimio amore, quo Dñm diligebãt obcęcati ſunt: & cum eius mortẽ tãtopere odiſſent, arbitrabantur Dominũ nunquã moriturũ eſſe. Tã prõptus eſt intellectus ad ſe quendã voluntatis affectionẽ, vt tã citô illis, qui Ieſu Chriſti mortẽ deſiderabãt, ſeruierit, quã citò obtudit Apoſtolos, qui illũ mori no lebant cuius vitã tãto amore diligebant. Atq; hęc eſt cauſa, ob quã vix poſſum⁹ penitus nobis perſuadere, quod morituri ſumus: alios verò facilẽ credimus eſſe morituros, quia vitã noſtram maximè diligimus, alienã autem non tantum amamus. Idcircò beatus Hieronym. dixit. Quotidie morimur, & tamẽ nos æternos eſſe credimus, & hoc crebrius malis contingit, quibus mortis memoria amariſsima eſt, vt dixit Eccleſiaſticus. O mors quã amara eſt memoria tua homini pacẽ habẽti in ſubſtãtijs ſuis. Subſtãtia nõ ſumitur hîc

Hieron. in epitaphio Nepotiani.
Eccleſ. 14.
Hebr. 11.

28 pro temporalibus diuitijs: ſed vt accepit S. Paul. cũ dixit: Fides eſt ſperandarũ rerũ ſubſtantia, ideſt, fundamentũ. Cũ ędẽ conſtruitis priùs curatis fortiſsimũ iacere fundamentũ, quod totum ædificiũ ſuſtineat. Fundamenta, quibus mali innituntur, ſunt cupiditas, voluptas, honor & vindicta, &c. O quã altas radices egerũt, & quam profunda fundamẽta impij in vitijs iecerũt, atq; hoc tãta animi trãquillitate, ac tã ſine ſcrupulo cõſciẽtię fecerũt, acſi nõ eſſet De⁹. His igitur qui in ſuis peſsimis fundamẽtis tantã habẽt pacẽ, amariſsima eſſe ſolet mortis memoria. Sicut ſi eſſent duæ arbores, quarũ altera profundiſsimas, altera vero minimas egiſſet radices, ſi hę ſenſum haberent, vt poſſent dolere, vtra illarum maiorem dolorẽ perciperet, ſi euelleretur? ſatis nota eſt reſponſio. Ergo de carnalibus intelligitur illud: pacem habenti in ſubſtantijs, & nõ tantũ de

ſimile.

29 diuitibus. Dauid enim diues erat, & tamẽ dicebat: Heu mihi, quia incolatus meus prolõgatus eſt, & de vnoquoq; iuſtorũ dicit Eccleſiaſticus: Timẽti Dominũ bene erit in extremis. Quẽadmodũ herus nobilis etſi videtur famulo ſuo non ſoluere, & illum tritis veſtibus eſſe ſinit: nõ hoc facit, quia vult ei mercedẽ abnegare, ſed quia cuncta ſimul illi vult reddere, vt in omnibus cum emolumẽto, & magna mercede affectus domo ſua exeat, ideo illam vſq; in finẽ reſeruat, ſic Deus licet in hac vita famulis ſuis labores non ſoluere videatur, non hoc facit, quod velit illis mercedem abnegare, nã cũctam in diẽ exitus eorũ præparatã habet. Tunc exeũt cũ emolumẽto, & magnis muneribus affecti famuli illius maximi Domini, cum cuncta mercede ſua in die mortis ſuæ: & ideô de vnoquoque

Pſalm. 119.
Eccleſ. 1.
ſimile.

iuſtorum,& ſeruorum diuinæ maieſtatis dicitur, quod ſperat iu-30
ſtus in morte ſua. Quod in hac vita magis timetur(quæ eſt mors)
hoc feruidis deſiderijs iuſtus deſiderat:&ita ſermo mortis huic non
efficitur difficilis intellectu.

† *Factum eſt autem cum appropinquaret Hierico cæcus quidã, &c.* Cæcus
quì à prætereũtibus eleemoſynã petebat,vt audiuit veniẽtis turbę
ſtrepitũ,interrogauit,quidnam illud eſſet,& cũ cognouiſſet, quod
Ieſus Nazarenus pertrãſiret cępit clamare,& dicere: *Ieſu fili Dauid
miſerere mei.* Et quãquã,qui præcedebãt increpabant eũ, vt taceret,
Ipſe vero multo magis clamabat. Ita oportet eſſe fratres mei, quod ſi
quis vos impedire voluerit quin ad Deũ proclametis,& in eius ſer
uitio ambuletis,tunc debetis multo magis confortari, ne à virtutis
Simile. via deficiatis. Paruus ignis,ſicut qui eſt in lucerna, minimo quoq;
flatu extinguitur. Magnus autẽ ignis quo magis inſufflatur ma-31
gis accreſcit,& cõtrarijs augetur:ita paruus amor minimo quoq;
impedimento extinguitur,& deficit, maximus verò ex contrarijs
Simile. recipit augmentũ. Canis pecuarius qui venit in vrbem, exeunt q;
illi obuiã catuli latrantes,cum iam ſyluis aſſuefactus ſit,vbi nec lu
porum vlulatibus,nec leonũ rugitibus, nec ſylueſtriũ animalium
clamoribus deterretur, ſecurus &tranquillus in via procedit,catuli
verò illi allatrãtes maximẽ fatigantur. Cùm nos non ſimus aſſue
facti appetitibus noſtris reſiſtere,hinc eſt quôd ſi de nobis detrahi
tur ſtatim anguſtiamur:ita vt confeſsionẽ,cõmunionẽ,virtutiſq;
quã cœpimus exercitationẽ deſeramus. Profectò ſi mõtibus aſſue
facti eſſemus,hoc eſt recollectioni,& orationi, atq; ibi hos appeti-
tuũ noſtrorũ leones ſanctis conſiderationibus lacerare ſoleremus,
minimẽ vrbanorũ catulorũ latratibus moueremur. Irridebat Mi-32
chol virum ſuum Dauid,eo quòd corã arca Dñi ſaltauerat, dicẽs:
2. Reg. 6. Quã glorioſus fuit hodie Rex Iſrael diſcooperiẽs ſe ante ancillas
ſeruorũ ſuorũ,& nudatus eſt quaſi ſi nudetur vnus de ſcurris. Cui
reſpondit Dauid,dicẽs:Irrides me? Viuit ergo Dñs, quia ludã an-
te Dominũ,qui elegit me,potius quàm patrẽ tuum,&c. Et ludã,
& vilior fiam pluſquam factus ſum, & ero humilis in oculis meis,
& ibidẽ dicitur. Igitur Michol filiæ Saul non eſt natus filius vſque
in diẽ mortis ſuę,in ſuppliciũ murmuratiõis,quã fecitde ſeruitio,
quẽ vir ſuus Dño faciebat. Vt videatis quod ſupplicium de his re
bus Deꝰ ſolet ſumere. Cauete ij,qui alijs Dei ſeruitiũ impeditis,ne
diuina Maieſtas tam ſeuero ſupplicio vos puniat, vt eſt dimittere

vos

33 vos à manu sua, vt steriles maneatis, nec pœnitentiæ fructũ vsq; ad mortem faciatis, sicut illa corporalibus liberis sterilis mansit. Vos autem, ò serui Dei discite ex sancto Dauid nouas vires in contradictionibus accipere. Prædicabat Beatus Stephanus in Synagoga, Iudæi autem audientes hæc dissecabantur cordibus suis, rabie consumebantur. Sic (inquit sanctus) dissecamini in cordibus vestris? nunc ergo clarius loquar: Ecce video cælos apertos, & filiũ Dei stantũ à dextris virtutis Dei, & cùm Damasci S. Paulus contradicebatur non ab incepto negotio destitit: sed multo magis conualescebat, & confundebat Iudæos, qui erant Damasci, affirmans, quia hic est Christus. O mirifica exempla! beata erit anima, quæ illa secuta fuerit. *Acto.7.* *Acto.9.*

Stans autem Iesus iussit illum adduci ad se. O infinitam Dei clemẽ
34 tiam sistit in itinere, & iubet pauperculum cæcum ad se adduci. Quãdo Rex beneficium aliquod concessurus est, viri nobiles qui sunt liberalitatis studiosiosi, si aduertunt hominẽ, qui illa petiturus est, esse infimæ conditionis, & arcti, atq; abiecti animi, solent illum exhortari & confortare, vt amplissima postulet beneficia. Vide (aiunt) frater, ne sis arctus & pusillanimis in postulando, tãtum enim vtilitatis percipies, quantum beneficij petieris. Ita sancti Apostoli cum iam sui cælestis Magistri Iesu Christi liberalitatem participarent, non fuerunt sicut famuli huius temporis qui Dominos suos impediunt, quominus beneficia largiantur, & ex eis, quæ Dominus dari præcipit dimidium ipsi sibi arripiunt. Nõ sic faciebant hi sancti viri cum à Domino iussi cæcum afferrent, confortabant eum, vt beneficia maxima postularet, vt refert S.
35 Marcus, dicens, quod dixerunt illi. Animæquior esto, Surge, vocat te. Esto (aiunt) magno animo in beneficijs expetendis, iam enim eius admirabilem liberalitatẽ penitus perspeximus. O vtinam proximos nostros ita confortaremus, vt fidenter peccatorũ suorum veniam precarentur. O si sciremus dicere: Anima cæca attende quod te Deus expectat vt pœnitentiam agas, & curaremus illam ad pedes huius clementissimi Domini adducere. Rogauit Iosue Dominum, vt solem sistere iuberet, quo ab hostibus suis victoriam reportaret. O fratres mei vnumquodq; peccatũ est vnus Gabaonita, quem minime superare poteris, nisi sol sistat; nisi te Deus ad pœnitentiam expectet. Videns autem, quod te Deus expectat, & quod sistit sol, & tantam habes occasionem victoriã re- *Simile.* *Marc.10.* *Ios.10.*

portãdi ex hoſtibus tuis, quid facis? cur hac optima occaſione nõ 36
vteris? Acceſsit cæcus, & ait illi Dominus, *Quid tibi vis faciã?* *Domine* (inquit cæcus) *vt videam.* Petebat hic cæcus pecunias à prætereũtibus, à Deo autem non pecunias, ſed viſum expoſcit. Vt intelligatis, quid ab hoc pijſsimo patre petendum ſit, non ab eo plurimas pecunias, aut temporalium bonorum abundantiam poſtuletis, ſed vt animã veſtram illuminet, rogate. O anima vide quôd rogat te dicens, quid vis vt propter te faciam? Reſponde ergo ſicut hic cæcus dicens. Domine vt videam. Vt videam ſemper, & cognoſcam miſerias meas, vt me humiliem, & illarũ remedium quæram. Et vt videam te crucifixum ad peccata annihilanda, vt hinc maximum odium contra illa mihi oriatur.

Poſtquam dixit cæcus, Domine vt videam, ſtatim dixit illi Dominus. *Reſpice, fides tua te ſaluum fecit: & confeſtim vidit.* Et ſtatim illi pulcherrimi effecti ſunt oculi, & quod primum vidit, fuit illa 37
Gen. 32. ſanctiſsima Domini facies. O quanta cum lætitia poſſet tunc dicere quod dixit Iacob: vidi Dominum facie ad faciem, & ſalua facta eſt anima mea. O benedicta ſint Domine viſcera tua. Benedictum os tuum, benedicta ſit lingua tua, qua tam clemens, ac liberale verbum protuliſti ad ſalutem huius miſeri cæci. Cùm tu Domine beneficium pro tua miſericordia facis, illud tamen modicæ iſti diſpoſitioni tribuis, quam in illo inueniſti eius fidem laudãs, & dicens, quòd ipſa ſalutem illi conferebat. Per tuam ergo clemẽtiam te humiliter exoramus, vt clementiſsimos oculos, quibus illum aſpexiſti, in nos conijcias & nos tuæ gratiæ lumine illuſtres, vt tecum ſempiterna gloria perfruamur. Amen.

Feria Quarta Cinerum. 38

Cum ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes. Matth. 6.

Ariſtot. 1. Meta. c. 2. ARiſtoteles princeps Philoſophorum dixit, quôd propter nimium mirari cœperunt homines philoſophari, propter admirationẽ (inquit ipſe) & nunc & primo inceperũt homines philoſophari. Quia homines inſolitas res videbãt mirabantur, & illarum cauſas inueſtigabant. Cum viderent ſolẽ aliquando non exiſtentibus

1 ſtentibus in cælo nubibus eclipſari, hoc admirati in montium cacumina aſcendebant ad cæli motus contemplandos, atq; illic pernoctantes commorabantur, quouſque eclipſis ſolis cauſam cognoſcerent. Et ſic rerum omnium mirabilium cauſas inueſtigabant. Iure optimo poſſumus hodie admirari, & cauſam inquirere, quare mater noſtra ſancta Eccleſia has commutationes faciat, eſt enim hodie, quaſi Sol, obſcurata opertis altaribus: abſconditis Sacerdotibus poſt velum iuxta altare, & conuenientibus nobis in templum exit vnus ex illis præ manibus ferens diſcum cineris, & nobis verba quædam dicit, quæ ſi alius in via diceret, ignominioſa verba iudicaretis, & de eo vindictam ſumere velletis. Si quis diceret viro primario, qui faſtigium cæli tetigiſſe putat. Tu es lutum & immunditia ſterquilinij. Et ſi quis diceret dominæ plenæ
2 arrogantiæ. Tu es cineritia, horrida, & immunda, quid ſentiret? quôd ergo nobis ſingulis tam abiectis, & pauperibus, quam magnatibus, & diuitibus dicatur: Memento homo, quia cinis es, &c. Quę nouitates ſunt hę alma mater Eccleſia? qui modus eſt hic recipiendi nos? quando filij tui propter infirmitatem ad te venire non poſſunt, tu ſoles ad eos ire, diuinum cibum ferens, illoſq; ſacroſancto altaris Sacramento reficis: nos autem domũm tuam accedentes cinere inuitas & dedecoras appellans nos lutum, & puluerem? Reſpondeo ad prius, quôd tegitur ſancta Eccleſia quaſi pudore confuſa, impudicitias noſtras aſpiciens. Vt ſoletis vos faciem operire extremitate pallij, cũm aliquid impudicum, aut miſerabile videtis. Tales nos, tam corruptos, tamque impudicos ſancta Eccleſia contemplatur, vt præ pudore, ac compaſsione ope-
3 riatur. ¶ Ad poſterius dico, quod frontibus noſtris exterius cineres imponit, ad ſignificandum quales animæ noſtræ interius ſint. Atque ita debetis notare, quòd non quocunque cinere facit Eccleſia hanc ceremoniã: ſed ſeruat illos ramos, qui præterita Quadrageſima benedicti ſunt, & eos nunc comburit, & in cinerẽ conuerſos capitibus noſtris imponit, ſignificans in hoc, quod præterito die Palmarum Deum tanquam Regem excepimus virides ramos præ manibus ferentes, qui plurimas, & pulcherrimas virtutes ſignificabant, quas in tota illa Quadrageſima acquiſieramus: inflammatus eſt autẽ peſtifer ignis, qui illas omnino concremauit. Quod lamentabatur Iſaias dicens: Spiritus veſter vt ignis vo- Iſai. 33.
rabit vos: & erunt populi quaſi de incendio cinis. Id eſt, ſpiritus

veſter ſenſualis, eſt ignis, qui omnes virtutes veſtras concremabit, 4
& ſic cùm Deum tanquam regem acceperitis, mendaces poſtea
remanſiſtis, & mille concupiſcentiarũ, & ſcelerum ignibus inflam
mati fuiſtis: & ideò ſancta Eccleſia cinerẽ iſtum capitibus veſtris
imponit, vt ſignificet, vos nullam virtutis viriditatem nunc habe
re ex illa, quam anno præterito habebatis.

Etiam nos cinere operit, vt cum illa æternum Deum noſtrum
ad miſericordiam prouocemus. Vt autem hoc intelligatis, notate
prius maximum myſterium, quod patres veteris teſtamenti cùm
cognoſcerent Deum ſibi iratum eſſe, vt eum placarent, inijciebãt
puluerem ſuper capita ſua: atque hoc duo ſignificabat, alterum
quod Deus puluere noſtro operiendus erat, cùm ſe humanitate
noſtra indueret, & ſic puluerem capitibus imponebant, ac ſi dice
rent: Memento Domine quod homo, & puluis ſicut nos efficien 5
dus es, & ideò puluerem hunc capitum noſtrorum, qui humani
tatem tuam ſignificat, quaſi interceſſorem adhibemus, quia credi
mus neminem eſſe, qui tibi ſatisfaciat, furorem q; tuum mitiget,
niſi filius tuus humanatus. Alterũ erat, quod puluis ille ipſam eo
rum fragilitatem ſignificabat, acſi dicerent illud Pſalmi: Quoniã
Pſalm. 102. ipſe cognouit figmentum noſtrum, recordatus eſt quoniam pul
uis ſumus. Optimè ſcit Deus quam fragiles ſimus, ſiquidem ſu
mus quaſi puluis, qui minimo quoque flatu deficit. Sancta igitur
Eccleſia nos hodie puluere operit. Cùm vt imbecillitatem noſtrã
diuinæ Maieſtati repræſentet, & quòd vt tales in plurima peccata
incidimus: tum etiam cinerem nobis imponit, tanquam repræſen
tatorem humanitatis Chriſti Saluatoris noſtri, & illum in capiti
bus noſtris collocat, tanquam interceſſorem apud patrem, ita vt 9
propter merita filij Dei, & cũ cognitione imbecillitatis noſtræ, &
peccatorum noſtrorum dolore, ac pœnitẽtia illorũ veniam conſe
quamur. ¶ Etiam nobis cinerem in frontibus ponit, ne omnino
nos perdamus. Videbitis pueros nimium negligentes, qui paſsim
Simile. ſe perdunt, quibus ſolent matres ſchedulas in veſtibus ponere, in
quibus ſcriptum eſt cuius ſint, & in qua via habitent, ne omnino
perdantur. Sic quia nos ſancta mater Eccleſia videt tam negligen
tes, & qui tam facile perdimur, hanc ſyngraphã frontibus noſtris
imponit, dicens: Memento homo quia cinis es. Aduerte ex luto &
nihilo te creatum fuiſſe, & quod certa domus tua eſt ſepulchrum,
ideò ne perdaris, ſed in te reuertere, & te ipſum cognoſce. Nam ex

radice

7 radice paruæ cognitionis noſtri plurimæ nobis miſerię ortæ ſunt, quas quotidie experimur. Atque vnum ex illis, quare ſancti incarnationem verbi diuini poſtulabant, erat ad hanc ignorantiam, & paruam cognitionem noſtri expellendam. Atque hoc ſignificauit Dauid cum dixit: Conſtitue Domine legiſlatorem ſuper eos, vt ſciant gentes quoniam homines ſunt. Mitte iam nobis Domine hunc legiſlatorem, quem nobis promiſiſti: qui eſt tuus vnigenitus filius humanitate noſtra indutus, vt cognoſcant gentes ſe non eſſe bruta animantia, & ſic non debere vilibus huius ſeculi rebus cõtaminari, & ad illa deſideranda ſe abijcere. Intelligant etiam, ſe nõ eſſe Deos, aut Angelos, & ſic non debere ſe extollere, nec nimis alta ſapere. Sed vt ſciant quidnam ſunt, ſunt enim homines: quid autem ſit eſſe homines ſatis nobis his verbis declaratur: Memen-
8 to homo, quia puluis es. Dicitur puluis ne propter altitudinem dignitatis animæ ſuæ ſuperbiat. Et dicitur homo, ne propter corporis humilitatem deſperet: ſed in omnibus Deum glorificet, qui rebus ſublimibus ſolet infimas commiſcere. O homo, qui es puluis, ò puluis, qui es homo rationalis, & aliquando ab omni corruptione alienus futurus es, quare cogitationes tuas in cælum non extollis? quare terreſtrium rerum cogitatione implicaris? quare ea quæ tam facile pereunt, non contemnis? O puluis excute à te puluerem, & memento, quia homo es, & quòd in hominem incorrupti bilem reuerteris. O beatum puluerem, qui homo vocari poteſt! puluerem intellectualem, puluerem deniq;, qui ex natura ſua cognitionis eſt capax! O rem admirabilem, quod idem ſit eſſe puluerem, & eſſe hominem!

In lamentabili hiſtoria peccati, & præuaricationis Adæ dicit
9 ſacra Scriptura, quòd cùm ex vetito fructu Adam comediſſet, in *Geneſ. 3.*
ter alias pœnas, quæ illi impoſitæ ſunt, fuit hæc vna quod in puluerem reuertendus eſſet. Et ad hæc verba alludit ſancta Eccleſia in illis, quæ nobis dicit: in quibus nos docet, quod ſit principium noſtrũ, & quem oporteat eſſe finem, vt ſciamus deſideria noſtra ſapienter dirigere. Qui nauigat, neſciens quo pergat, aut quẽ por- *Simile.*
tum tenturus ſit, nec de ſtella, qua ducatur nauta, ſcilicet, [*Norte,*] rationem habet, nec ſecundum illam gubernaculum dirigit, nec vela tendit, & coercet ſecundum diuerſos ventorum flatus, ſed immemor vnde fuerit profectus per altum mare pergit, nec curam habet in quam regionem deuenturus ſit; difficillimum erit, quin

naufragium faciat,& mortis periculum patiatur. Omnibus nobis 10
compertum eſt,quàm tempeſtuoſum mare ſit hoc ſæculum. Qui
autem nullam habet rationẽ de his hodiernis verbis, & obliuiſci-
tur ſe puluerem, & cinerem eſſe neſciens ſe hinc profectum fuiſſe,
atque huc reuerſurum eſſe,& hunc eſſe ſuum finem hic nauigãdi
regulam amiſit, & illi defuit ſidus,quo gubernandus erat:& ita in
maximo pereundi periculo verſatur, & quando minus arbitrabi-
tur rupem attinget, atq; in æternum naufragabitur. Vt ergo tan-
tum malum effugias,memento homo,quia puluis es. Ita nos etiã
Eccle.7. Spiritus ſanctus admonet in Eccleſiaſtico, cùm dicit:In omnibus
operibus tuis memorare nouiſsima tua,& in æternum non pecca-
bis vel ſaltem non peccabis in æternum. Id eſt,cum propter debi-
litatem peccaueris, ſaltem conuertens caput ad ſtellam animad-
uertes te à ſalutis via aberraſſe:& ſic ad pœnitentiæ remedium re 11
Simile. uerteris. Recordamini pauonis exemplum,qui cùm tam pulchrũ
ſe videat arrogantiæ plenus ſuas pulcherrimas pennas amplians
pompaticum gyrum efficit: animaduertens autem pedes ſuos,cũ
illos tam nigros,& deformes aſpiciat,illico deficit,& alas compri-
mit,atq; in mœſtiſsimam,& maximo dolore plenam vocem pro
rumpit. O homo ſuperbiæ, ac vanitatis plene, qui cum generis
tui nobilitatẽ, diuitias, pulchritudinem q̃; recordaris elationis tuæ
pennas amplias,& gyrum facis,acſi vniuerſus mundus eſſet tuus.
Memorare,memorare finem tuum, ô miſer, qui quaſi pauo tam
amplum gyrum,tot tamq̃; diuerſis inuentionum, ac prophanita
tum plumis efficis,tamq̃; ſuperbus, ac tumidus es, vt neminem
ad te velis accedere,aut æqualem eſſe tibi,animaduerte quòd alij
tã vaniſicut tu infœliciter perierunt,qui bellicis ludis exerceban- 12
tur nouas veſtium inuentiones promebant,dominis pulcherrimis
ſeruiebant,ab hoſtibus victores euadebant,& tandem à morte ſu-
perati ſunt,vt tu hodie,aut cras ſuperaberis. Quapropter Memen
to homo,quia puluis es.

Quomodo fieri poteſt,quòd ita homo ſui ipſius immemor ſit,
vt neceſſe ſit,hoc tam verbo,quàm opere illi in memoriam reuo-
care? Et quomodo fieri poteſt, quòd nullius rei magis, quàm ſui
ipſorum homines obliuiſcantur? Hinc voluptatum ſolicitudo pro
ficiſcitur: hinc eſt quòd homines orbem ambitione circumeant
hinc,quòd honorari tantoperè deſiderent,& cum pompa, & auto
ritate cupiant incedere. Quid? nonne homo cinis eſt? nõne puluis
eſt?

13 eſt? ſic. Sed nō recordatur hoc, & ita amens totā vitā agit, quouſq; ad ſepulchrum peruenit. Et ſicut fuit in vita, ſic etiam eſt in morte vanus. Et præcipit ampliſsima, & pulcherrima ſepulchra ſibi conſtrui, & pulcherrimis ſcutis, atque inſignibus perpoliri. Hęc prædixit S. Propheta Hieremias dicens: In tempore illo eijcient *Hier. 8.* oſſa Regis luda, & oſſa principum eius, & oſſa ſacerdotum, & oſſa eorum, qui habitauerunt Hieruſalem de ſepulchris ſuis: & expandent ea ad ſolem, & lunam, & omnem militiam cœli, quæ dilexerunt, & quibus ſeruierunt, & poſt quæ ambulauerunt, & quæ quæſierunt, & adorauerunt. Siquidem in oſsibus (ait Dominus) iſtarum vanitatum amorem incluſum habent, volo, quòd etiam & oſſa mortua idem faciant, quod & ipſi viui faciebant. Satientur ſtellas adorare. Sicut cùm aliquid te inuito fit, tu ipſe præ nimia moleſtia id fieri vtraque manu adiuuas, ita
14 permittit Dominus quòd poſtquam vani huius ſeculi mortui ſunt, ſuper eorum oſſa vanitatum ipſorum inſignia imponantur, vt eorum oſſa mortua idem adorent, quod ipſi dum viuerent adorarent: acſi dicat, replemini iam vanitate, videamus nūc vtrùm iam contenti fueritis. Ne ergo in tantam vanitatem deuenias, Memento homo quia cinis es. Memento homo, quia etſi Deus in te omnia quatuor elementa collocauit, parum tamen ignis poſuit, ne cupiditate inflammareris: parum aeris poſuit, ne elatione, & ſuperbia ad nubes euehereris: poſuit parum aquæ, ne inconſtans eſſes: poſuit autem multum terræ duræ, grauis, & aſperæ, vt eſſes grauis in omnibus, & humilitatis ſtudioſus. Et ſiquidem cum maximis, & minimis loquitur ſancta Eccleſia, qua re loquens cum Regibus, & Imperatoribus non dixit vnicuique
15 ſigillatim, Memento quod es Imperator, & Dominus tot regnorum. Sed nihil iſtorum dicit, quia hæc tantam afferunt ſuperbiā, vt efficiant, quôd plenior ſit infernus Regibus, & Imperatoribus, quàm cælum.

Nec dixit etiam: Memento homo quia doctiſsimus, & ſcientiarum peritiſsimus es: quia multi ſcientiarum fundatores, vt Demoſthenes, Ariſtoteles, Plato, & alij huiuſcemodi omnes gehennalibus flammis cruciantur. Nec dixit: Memento domina, quia es tam pulchra, vt ſis mirabilis viſu, & omnibus aſpicientibus te admirationem afferas. Quantumuis enim pulchra ſit fœmina, in hora mortis conuenit ſanguis in fauces, & manet

nigra

nigra quaſi carbones. Nec dixit nobilibus: Mementote quòd ex 16
Gothorum ſanguine dimanatis, nec quòd à nobiliſsimis parenti
Simile. bus originem trahitis. Nam licèt verum ſit, quod dum palmites in vite ſunt virides, foliis operti, & fructibus onuſti, cognoſci poteſt quænam ſit vua muſcata, & quæ alterius generis: poſtquam autem à vite amputantur, comburuntur, & in cinerem conuertũtur, non poteſt inter eos diſcrimen conſtitui. Sic inter homines quandiu in hac vita commorantur diſcrimen maximũ cognoſcitur: poſtquam vero mortui ſunt, & in cinerem conuerſi, quid interest inter corpus ſummi pontificis, & pauperis presbyteri? In quo cognoſcuntur cineres imperatoris, & aquarij? Quod ſi nullum eſt inter eos diſcrimen, vanum eſt igitur id tanti æſtimare, quod cras finiendum eſſe cognoſcimus.

Confidens, fratres mei ſancta Eccleſia omnes nos ſuis diuinis 17
admonitionibus cõmotos eſſe ad pœnitentiã agendã, nobis euãgeliũ hodie proponit, in quo nos docet, quomodo paſsiones noſtras mortificare debeamus. Et ſic ait. *Cùm ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes.* Primùm præſupponitur, quòd oportet vos in hoc ſancto tẽpore ieiunare, cùm ſit præceptũ ad hoc obligãs ſub peccato mortali: niſi ſit iuſtum impedimentum. Ieiunium autem debet fieri ſemel in die edendo, & hoc moderatè. Primum munimen,
1. *Pet. 5.* quod nos Beatus Petrus docuit contra illum teterrimum generis humani hoſtem, fuit tẽperantia, & ſic dicit, fratres ſobrij eſtote, & vigilate, quia aduerſarius veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit quærẽs quẽ deuoret. Ecce quomodo vt vigilemus, atq; etiam pernoctemus in defenſione noſtra contra hunc furentiſsimũ leonem, prima arma aſsignat S. Petrus, quod nos ſobrietate munia- 18
1. *Teſ. 5.* mus. Et ſanctus Paulus dicit: qui Dei ſumus ſobrij ſimus. In hoc oportet nos cognoſci quod ſimus ex Deo, ſcilicet quod ſimus tem
Eccleſ. 30. perantiſsimi. Et Eccleſiaſticus dicit: Equus indomitus euadet durus. Equus moroſus, & indomitus, non domatur abundantiſsimè edendo, & in delicijs ac quiete commorando: ſed abſtinendo à cibo, & laborando. Et qui ex ſua vinea optimum fructum vult percipere, prius illi ſuperfluas vites & palmites amputat. Tracta tu ſic frater corpus tuum, vt pœnitentiæ fructum ferat. Dicit B. Ber
Bernardus nardus, quod aſperum carptorium reddit pannũ ſuauem, & quãtumuis aſper ſit, ſi carptorijs carpatur, ſuauis efficitur. Sic etiam
Simile. fame, cilicio, & verberibus lenitur cor, & corpus rationi ſubijcitur.

Super

19 Super illa verba Iſaiæ vbi dicitur: Super quem reſpiciam, niſi ad pauperculum, & contritũ ſpiritu, & trementem ſermones meos. Notandum eſt, quod litera Hebræa dicit: Percuſſum flagellatum corde. In hominẽ, qui flagellatus eſt corde, & mortificato corpore iterum atq; iterum Deus oculos conijcit. Idcircô non dicit: Super quem aſpiciam, ſed ſuper quem reſpiciam: quia quod vobis valdè placet ſæpiſsimê reſpicitis. O quâm cæleſtis ſententia, & quam conſolatorium eſt hoc verbum illis, qui corpora ſua per pœnitentiam ſciunt mortificare! quòd ita Deo placent, vt Deus illos reſpiciens non ſatiari videatur. Hanc oportet eſſe præcipuam, Chriſtiani hominis curam, vt ſenſuales appetitus ita coerceat, & comprimat, vt rationi non audeant repugnare. Quàm neceſſaria autem ſit hæc ſolicitudo, etiam Ariſtoteles, licet gentilis erat, optime intellexit. Nam lib. 3. ad Nicomachũ docet, quod illas hominis partes, quæ ratione carent, oportet acerrimê caſtigari: & ita dicit, quòd idcircô mali homines dicuntur diſcoli: id eſt, non caſtigati, qui negligentes fuerunt in illis corporis partibus caſtigandis, quæ ſpiritui repugnant, & vbi ſeptuaginta interpretes legũt, quietum, eſt in Hebræo debilem, & claudum. In quo docemur quod ſi volumus vt Deus nos reſpiciat, oportet nos hanc moroſitatem attenuare, & ſenſualitatis vires debilitare, vt maneat arida, & abſque conſolatione vlla. Si terra non irrigetur, ita areſcet, vt nihil in ea oriatur, idem erit in carne noſtra. Plato dicit, quod illas hominis partes, quæ ratione carẽt, vt ſunt appetitus ſenſitiui, & ſenſualitas, debemus arefacere, & reddere ſicut terram aridam: fiet (inquit) vt quemadmodum herbæ, quæ nõ irrigantur, paulatim areſcunt, ſic hæ partes areſcant. Et affirmat quod partes illas, quæ ad mentem pertinent, oportet irrigari, vt frequenti diuinarum rerũ contemplatione vires accipiant: ſicuti herbæ aqua pulchræ, acviri des efficiuntur. O incommutabilis Deus, quam acriter in hoc nos reprehendunt hi philoſophi gentiles, & quãtæ confuſioni eſt nobis Chriſtianis, quòd illi naturali tantum lumine gubernati, talia operarentur, & docerent: nos verò Euangelij luce illuſtrati ſi ea docemus, nõ ea facimus. Et fortaſſe plurimis veſtrum videtur hic peregrinus ſermo, cùm vobis hæ res tam inuſitatæ dicantur, cum tamen ſint maximê neceſſariæ. O quàm efficacibus verbis eas exaggerauit, & ſumma animi contentione cõmendauit B. Paulus cùm dixit: Obſecro vos fratres per miſericordiã Dei, vt exhibeatis

Iſai. 66.

Ariſtot. lib. 3. ad Nicomachum.

ſimile.

Plato lib. de legibus & Republica.

Roman. 12.

tis corpora veſtra hoſtiam viuentem, ſanctam, Deo placentem, vt 22
probetis, quæ ſit voluntas Dei bona & bene placens, & perfecta.
Deprecor vos fratres mei (inquit S. Apoſtolus) vt ſicut antea ani-
malia mactabatis, & ea Deo immolabatis, nunc iam non immole
tis animalia, ſed mortificate ſenſualitatem veſtram, & offerte vos
metipſos ſacrificium ſanctum, & beneplacens, quod erit ſacrifi-
cium viuum, & mortuum. Viuum in ſpiritu, mortum autem in
paſsionibus, vt probetis, id eſt, vt guſtetis: probare enim, & guſta-
re idem eſt. Vultis guſtare voluntatem Dei, & eius ſaporem expe
riri? eſtote ergo boni, & ſtatim illam ſapietis. Videtis hominem
afflictum & hilarem, atq, contentum. Quomodo fit hoc? Eſtote
boni, & ſcietis quomodo fiat, ac quẽ ſaporẽ Deus habeat, cognoſce
tis. Hoc ipſum vos ego rogo fratres mei per miſericordiã Dei, vt
amodo incipiatis vos hoſtiam placentẽ diuinę Maieſtati offerre. 23

Hanc pœnitentiam agentes, & hæc ieiunia ieiunantes: *Nolite fie-
ri ſicut hypocritæ triſtes, &c.* Ne vos ſuperſtitioſe operiatis, nec ſicut
hypocritæ fictiones faciatis qui facies ſuas mortificãt, vt appareãt
Simile. hominibus ieiunantes. Hericius cum eſt in terra arida ita coarcta
tus eſt, vt nihil aliud in eo præter ſpinas appareat: ſi tamẽ in aquã
conijciatur ſtatim pedes, & caput oſtendit, & ſe extendens omnẽ
carnem detegit, quam ſpinis opertam habebat. Sic hypocrita,
cùm eſt in terra arida paupertatis, videbitis illum tam aſtrictum,
& humilem, vt nihil in eo præter pœnitentiæ ſpinas eſſe videatur
ſi verò in aquam temporalium bonorũ, aliqua dignitate affectus
inijciatur, ſtatim extẽditur, & prophanus effectus apertè oſtendit,
quid in corde abſconditum habeat. Manifeſtè patet, quôd hoc nõ
propter Deum, ſed propter homines faciebat. Alij ſunt hypocri- 24
tæ adhuc viliores, qui non propter epiſcopatum, aut prælaturam,
ſed propter inanem mundi gloriam bona opera ſua faciunt. Et hi
omnes, amen dico vobis receperunt mercedem ſuam. Et non ſo-
lum præmij cæleſtis expertes remanebunt, ſed maximis inferni
tormentis afficientur. Quod ſignificauit Dominus illis valdè me-
Matth. 4. tuendis verbis: Si dixerit malus ſeruus in corde ſuo: moram facit
Dominus meus venire, & cœperit percutere conſeruos ſuos, man-
ducet autem, & bibat cum ebrioſis: veniet Dominus ſerui illius in
die, qua non ſperat, & hora qua ignorat, & diuidet eum, partem-
que eius ponet cum hypocritis, ibique erit fletus, & ſtridor den-
tium. O ſancte Deus quam terribilis res quàm mala eſt hypocri-

ſis,

25 sis, siquidem per exaggerationem dicit Dominus quòd ille iniquus tyrannus persecutor, & euersor proximorum suorum, carnalis, epulo, & ebrius cum hypocritis cruciandus est. Quid vobis videtur fratres mei? vtimini fictionibus, nec faciatis res propter Deum, & videbitis, quem finem habebitis. Nolite ergo fieri sicut hypocritæ tristes. Quòd siquam tristitiam acceperitis, sit vera, solum quòd Deum offenderitis, hæc enim sancta, & valde vtilis est. De qua Beatus Paulus dixit: quæ enim secundum Deum tristitia est: pœnitentiam in salutem stabilem operatur. 2. Cor. 7.
Ad hoc solum prodest tristitia. Vt in anima perseuerantem quandam, ac salutiferam pœnitentiam operetur. Vnguentum sandalinum non applicatur à chirurgo nisi ad illam passionem, *Simile.*
ad quam confectum est. Et vnguentum album eodem modo. Sin
26 gula vnguenta enim ad singulos morbos curandos virtutem habent, & ad alios morbos nihil prosunt. Nunc cognoscetis quod vnguentum sit tristitia & cui passioni applicandum sit. Contigit vobis calamitas, in qua diuitias amisistis, & propter hoc incommodum contristamini. Hac tristitia recuperatis aliquid ex diuitijs vestris? non. Non enim est vnguentum, quod isti morbo medetur. Sumit aliquis vindictam ex te, afficiens te ignominia, quia tu illum dedecoraueras, tristitiam accipis. Hac tristitia adhibetur remedium præteritæ iniuriæ? non. Aegrotas & propter ægritudinem tristitia afficeris, hæc tristitia poterit infirmitatem subleuare? non. Offendisti Deum habesque tristitiam maximam, quòd tantum Deum ac Dominum offenderis. Nunquid tristitia ista poterit huic malo proficere? Etiam profecto.
27 Tristitia ergo nulli alij prodest nisi malo culparum, & quemadmodum stultitia est vnguentum applicare, nisi ad illam passionem, ad quam habet virtutem sic est superuacaneum tristitiam accipere, nisi quòd Deum offenderimus. Et siquidem diuinam Maiestatem toties offendimus bonum erit, quòd tristitia nostra creberrima sit.

Tu autem cum ieiunas, &c. Numerũ mutat, ex multis ad paucos quia pauci sunt electi, qui non bene ieiunant credo quòd erunt multi: tu verò, qui inusitatam viam curris, in qua herbæ nascuntur, quia non ambulant in ea peccatores: *Vnge caput tuum.* Tolle omnem hypocrisin, & fictionem, ac secundũ patriæ tuæ consuetudinẽ, laua, & exorna te sicut alijs diebꝰ facere solebas, & ieiuna,

vt ſoli Deo placeas, ipſe enim eſt verus factorum omnium remu- 28
nerator, qui tibi liberaliſsimè perſoluet. *Nolite theſaurizare vobis.* Eſt Deus in cuſtodiendo fideliſsimus, in cuius manus ſi minutum committis, ſecurum poſtea illud in vita æterna reperies. In manu huius fideliſsimi Domini oportet nos omnes theſauros noſtros collocare, ſiquidem ipſe vult depoſitarius noſter fieri. Hic autem theſaurus, aut nos perdit, quia propter illum in infernum mergimur, aut ipſe à nobis perditur ludendo, & in alijs profanitatibus illum conſumendo, quem autem in manu Domini conſtituis, hîc lucratur te, & tu illum, & vt nos admoneret, vt in cœlo theſaurizemus, prius dixit: *Nolite theſaurizare in terra.* Optime ſcit, quòd omnes vellent in cælo theſaurizare, ſed oſtendit quod ſit impedimentum quominus hoc fiat, ſcilicet, quia volunt etiam in hoc ſeculo theſaurizare. Eodem artificio vſus eſt ſan- 29
Tit. 2. ctus Paulus cum dixit: Apparuit gratia Dei ſaluatoris noſtri omnibus hominibus, erudiens nos, vt abnegantes impietatem, & ſecularia deſideria ſobriè, & iuſtè, & piè viuamus in hoc ſeculo. Vbi nos docet, quòd vt ſimus pij oportet prius omnia ſecularia deſideria expellere: vnde crudelitas, & liberalitas in pauperem ori
Simile. tur. Videte quos humores expellat medicus ad morbum curandum: nam inde ægritudo proficiſcitur. Dicit: Abnegantes impietatem, & ſecularia deſideria. Secularia deſideria ſunt optare multam pompam, & authoritatem habere: de ſtatu in ſtatum aſcendere, domum omnibus rebus abundantem habere: ab omnibus ſummopere honorari. Hæc ſunt ſecularia deſideria, hæc expellunt pietatem, ideò præcipit, vt ea expellamus, vt iuſtè, & piè viuamus. Si hęc à nobis eiecerimus tutô poſſumus in cœlo theſau- 30
rizare, & cum theſauro cor etiam in Ieſu Chriſto abſcondere. Laudate ergo fratres mei hunc clementiſsimum patrem propter hoc ſingulare beneficiũ, quod in vos confert, volens eſſe depoſitarius veſter. Confortamini ad theſaurizandum hodie vnum bonum opus, cras vnam ſanctam orationem, & alia die vnum ieiunium, &c. Et ita plurima gratia locupletati ſempiterna gloria perfrui poterimus. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, &c. Amen.

Feria

¶ Feria quinta poſt Cineres.

Cùm intraſſet Ieſus Capharnaum, acceſsit ad eum Centurio, &c. Matth. 8.

VNum ex illis, quę magis in ſacris literis laudantur, eſt miſericordia. De charitate dixit S. Paulus, fides, ſpes, charitas, maior autē horū eſt charitas & hoc eſt, quia charitas non ſolū ad proximū, ſed ad Deū prę cipuè ordinatur. Et vt dixit Ariſt. Actus diſtinguuntur per obiecta. Prę ſtātiſsimus ſcopus omniū eſt Deus, & quia obiectū & ſcopus charitatis eſt Deus, ideò charitas eſt virtutū omniū prę ſtātiſsima. Verū prę ter affinitatē, quā cū Deo habet, ſi illā conſideremus in quantū ad proximum ordinatur, dico quod charitas eſt ipſa miſericordia, ſiue miſericordia eſt filia primogenita, & principalis charitatis. Ipſa enim charitas, quæ nos ad proximi amorem inclinat, ipſa (inquam) nos mouet ad deteſtandum malum, quod proximo euenire poteſt, & illi in neceſsitate ſubueniendum. De hac miſericordia dixit Dauid loquens cum Deo quoniam dixiſti in æternum miſericordia ædificabitur in cę lis. Tu Domine dixiſti, & ita oportet eſſe, quod miſericordia, & pietate æternum in cælo ædificium conſtruitur. Maxima eſt hæc excellentia miſericordiæ. Aliam etiam de illa dixit Eccleſiaſticus his verbis: Ignem ardētem extinguit aqua, & eleemoſyna reſiſtit peccatis, & Deus proſpector eſt eius, qui reddit gratiam. Meminit in poſterum, & in tempore caſus ſui inueniet firmamentū. O mirifica verba, & mirifica beneficia, quę miſericordi promittūtur: dicit quod eleemoſyna, & miſericordia, qua erogata eſt, eſt ſcutū fortiſsimum, ad reſiſtendū peccatis, quando nos aggrediuntur; & eſt aqua frigidiſsima, in qua cōmiſſa demerguntur. Peccata viri erogantis eleemoſynam, non habebunt vires, erunt mortua, & in eleemoſyna ſubmerſa: quia per eam diſponitur homo ad illorum veniam conſequendam. Peccata verò hominis crudelis qui proximi ſui nō miſeretur erunt viua in hora mortis eius, & ſicut viua illum cōdemnabunt. Dicit etiam quod miſericors eſt gratus. Qui reddit gratiam: & ſe non ſolùm hominibus, ſed Deo etiam iucundum ac gratum efficit. Facientem opera miſericordiæ erga proximum ſuū vocat hic Spiritus ſanctus reddentem gratiæ, quia ali-

1. Cor. 13.

Ariſtot. 2. de anima.

Pſalm. 88.

Eccleſ. 3. v. 34 & 35.

quomodo beneficia, quę à Deo acceperat, persoluit. Et idcirco acce 4
ptationis oculis illũ Deus intuetur, & recordabitur illius, vt in po
sterũ maiora beneficia in eũ cõferat. Et in die casus sui. Hoc est in
morte sua, reperiet bona opera quę fecit, quę erũt quasi colũna,
cui adhęrebit, ne in infernum labatur. Quid vobis videtur fratres
mei de hoc quod de viro misericorde dicitur? quis deinceps viscera
sua in proximos nõ patefaciet? & quis eis quantũ poterit nõ faue
bit, cum talia præmia Spiritus sanctus misericordibus promittat?
Contrà vero maxima sunt supplicia, quibus Deus punire solet
duros corde, & qui non habent misericordiam. Propheta Oseas,
suppliciũ quoddam maximum cõmemorat dicens: & ablactauit
Ose.1. eam, quæ erat absq; misericordia. Licèt Deus tantoperè Hebręos
dilexerit, quia tamen in proximos suos crudeles fuerunt non oc-
currentes illis in necessitatibus eorum, eis consolationes, & parti- 5
cularia auxilia abstulit: atque hoc vocat S. Propheta ablactare. Di
cere quod Deus ablactat, est dicere, quod aufert suam peculiarem
prouidentiam, manutenentiã, & consolationem, & ita vbi nos in
Genes. 17. Genesi legimus: Ego Deus omnipotẽs, Est in Hebræo: Ego Deus
Sadai, ideſt, vberum, ideſt, Deus qui habet vbera. Et ideo sponsa
Cant.1. dicebat. Osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt vbera tua
vino fragrantia vnguentis optimis. Quàm admirabilis, & inusita
ta res, quod sponsus optimis vberibus laudetur. Vbera in viro ine
pta videntur. O quàm maximum mysterium est hoc. Vbera ista
sponsi, qui est Deus sunt ineffabiles fauores, & consolationes, quę
magis animam fulciunt, quàm omnes seculares voluptates per
vinum significatæ. Has ergo consolationes & indulgentias adimit
Deus homini non vtenti misericordia cum proximis suis. O quã 6
graue suppliciũ? Videte qualis maneret infans ablactatus à ma-
tre sua, & sine vllo, qui eum protegeret, & de illo curam haberet.
Talis profecto manet anima à Deo derelicta propter duritiem,
crudelitatemque suam. Cupis ergo frater inter vbera Dei cõmo-
rari? vis vt te à se non expellat, nec te derelictum deserat? Esto mi
sericors: siquidem per misericordiam tot bona in præsenti: & in
futuro seculo cõparantur. In Actibus dicitur quod erat in ciuita-
Actuum.9. te Ioppe mulier quædam nomine Dorcas, hæc erat plena operi-
bus bonis, & eleemosynis, quas faciebat: factum est autẽ, vt infir-
mata moreretur, quã cum lauissent, posuerunt eam in cœnaculo.
Cùm autẽ prope esset Lydda ad Ioppe, discipuli audientes, quia

7 D. Petrus eſſet in ea miſerunt duos viros ad eum rogantes, vt veni
ret Ioppe. Cumq; ſanctus Petrus veniſſet, duxerunt illum in cœ-
naculum, & circunſteterunt illum omnes viduæ flentes: & oſten-
dentes illi tunicas, & veſtes, quas faciebat illis Dorcas. Et vidēs ſan
ctus Petrus eleemoſynas, quas illa clemens mulier erogauerat, hoc
vno commotus poſitis genibus pro illa orauit, eamq; ſuſcitauit.
Digniſsima eſt enim, quæ longiſsimam vitam ducat, perſona, quæ
in operibus charitatis ſe exercet.

Hæc omnia diximus occaſione huius ſancti Euangelij, quod
hodie nobis alma mater Eccleſia proponit, in quo fit mentio de
homine quodam gentili, qui quod eſſet miſericors adeptus eſt,
vt in cognitionem Dei veniret, & tantam fidem haberet, vt dixe-
rit ſumma veritas: *Non inueni tantam fidem in Iſrael.* In quo admone
8 mur, vt quamuis in peccato aliquando ſimus, non tamen deſiſta-
mus bene operari: per hanc enim viam remedium reperiemus, ſi-
cut hic optimus Centurio illud inuenit. Et vt paulò antea dicebā-
mus ſuper illa verba Eccleſiaſtici: Ignem ardentem, &c. Et licet
ſanctus Matthæus hic non meminerit, niſi de pietate tantummo-
do, qua hic optimus vir cū ſeruo ſuo infirmo vſus fuit: ſanctus Lu- *Luc. 7.*
cas hanc hiſtoriam referens, dicit, quòd ſynagogam Hebræis con-
ſtruxerat. Itaque erat miſericors erga Deum, & erga homines. Et
ſicut prudens, ac verus miſericors ita alienis ſuccurrebat, vt ſuorum
non obliuiſceretur. Qui enim in domeſticos ſuos eſt parcus, & in
alienos liberalis melius poteſt vanus, quam miſericors nuncupari.
Hic eſt ſicut fluuius Xalon, qui oritur in Caſtella, & irrigat Ara- *Simile.*
goniam. Magnæ ſtultitiæ eſt, quòd domeſticos, & conſanguineos
9 tuos pauperes, nudos, & ægros deſeras, & eleemoſynam ad extra-
neos mittas. Oriris in Hiſpania, & irrigas Aragoniā. Veram miſe
ricordiā à domo tua oportet incipere: poſtea verò ſi fuerit poſsi-
bile, ad extraneos peruenire. Alij omnia bona ſua cum hominibus
locupletibus, & potentibus conſumūt: domeſticos autē ſuos fame
perire ſinunt. Hi fluuij, quos plerunq; videtis tanta aquę abundan *Simile.*
tia defluere, totā illam in mare immittūt, vbi tāta illius abundātia
eſt: proximas verò ripas ita aridas, & ſteriles relinquūt, vt ne gut-
ta quidem aquæ in illis maneat. O fluuij capitales huius ſeculi di-
uites, & potentes, qui aquam directē ducitis, vt in mare deueniat.
Conuiuia & munera alijs diuitibus facitis. Omnes ſumptus, & ma
gnificentias diuites cum diuitibus facitis, quod eſt aquam in ma-

re conijce. Famulos autem veſtros pauperes, & ægrotos deſeri- 10
tis non recordantes aliquod illis bonum facere. Amen dico vobis
Matth:6. receperunt mercedem ſuam, dixit Dominus de alijs vanis ſicut
vos eſtis, qui opera ſua propter vanitatem faciebant, ſicut & vos
facitis. Non ita faciebat optimus Centurio, ſiquidem tanta animi
contentione famuli ſui infirmi ſalutem curabat. Qui vt refert ſan-
ctum Euangelium, cum primum Dominus acceſsit Capharnaũ,
ad illum properauit humiliter eum rogans, ac dicens: *Domine puer*
meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Quid plus pro dile-
ctiſsimo filio poſſet facere, quàm pro famulo fecit? O quàm acri-
ter nos huius gentilis miſericordia reprehendit! O vtinam hunc
Centurionem tanquam magiſtrum in iſta pietate imitaremur.
Simile. Experientia videmus, quod licet vir nobilis non ſit faber ferrarius
nec calceator veterinarius cùm longum aliquod iter confecturus 11
eſt defert ſoleas ferreas, & clauos, & quando neceſsitate compelli
tur ipſemet quo melius poteſt equum ſuum vna ſolea calceat.
Quid? cum ſis vir nobilis equum calceas? & non dedignaris id fa-
cere propter neceſsitatem, quę tibi oblata eſt, quia eſt equus tuus,
& te baiulat? Quare igitur famulum tuum, qui in itinere ægrotat
illic derelictum deſeris? quare non te præbes talem erga eum, qua-
lem te præbes erga equum tuum? quamuis enim ſis illuſtris maxi-
ma gloria, & honor tuus erit ſi alij te viderint illi miniſtrantem, &
lectum etiam ſternentem, ſi opus eſſet. O quantam coronam
coram Deo, & hominibus comparares! Verùm non fit hoc in hac
regione. Tanta eſt ſuperbia, elatio, & immanitas Hiſpanorum. Ec
ce ergo hunc gentilem, qui in finali iudicio coram diuina Maieſta
te contra vos conſurget. 12

Videns Dominus fidem, ac pietatẽ huius optimi viri dixit illi.
Ego veniam & curabo eum. Et reſpondens Centurio, ait: *Domine non*
ſum dignus, vt intres ſub tectum meum. O profundam primarij viri hu
militatem, quæ ſuperbiam noſtram acerrimè reprehendit? Nõ di-
cunt hoc, qui volunt, vt crebro domi ſuæ ſacrum celebretur. Hoc
Conci. Trid. enim eſt dicere: Domine ſum dignus vt intres ſub tectum meum.
ſeſſ. 22. de Cum autem hoc negotium tam irreuerenter tractaretur intendit
cauendis in ſancta mater Eccleſia illi obuiare in ſancto Concilio Tridentino.
ſacrificio Illi tamen adhuc perſeuerant in afferendis priuilegijs, vt Deus
Miſſæ. domos ſuas veniat. Beatus Petrus dixit: Domine ſi tu es iube me
Matth.14. venire ad te ſuper aquas. Et ſic immiſſus eſt in aquas maris, vt ad
ſuum

3 ſuũ diuinũ Magiſtrũ Ieſum Chriſtũ peruenirẽt. Vos autẽ dicitis: veniat Ieſus Chriſtus ad me & non confundimini facientes vt infinita Dei maieſtas ad veſtras immundas manſiones veniat? Bonũ eſſet ſi velletis, vt rex terræ ad vos veniret quotieſcunq; vobis libẽret. Sed dicetis, quod nõ id facitis, niſi quod nõ poteſtis in eccleſiã venire. Reſpondete ergo mihi ad hoc argumentum. Si videretis ſartorem, aut ſutorem aut aliũ artificẽ, qui vellet, vt domi ſuę ſacrum celebraretur, non detraheretis de illo, & diceretis: vidiſtis ne quod vult artifex æqualis eſſe mihi viro primario? Attendite quòd habet bullam ſicut & vos. Dicetis: Optimè ſcio hoc ita eſſe, ſed artificem non oportet eſſe æqualẽ mihi: Ecce quomodo ad honorem & ſtatum intenditis, & tamen non hoc animaduertitis. Peccata quippe ſpiritualia ſunt ſubtilia, & plurimi in illis diu cõ
14 morantur, nec tamen hoc ſciunt. Quapropter per reuerentiã Dei vos rogo, vt in templum veniatis, ſicut & plebs venit ad honorandam immenſam Domini Maieſtatem. Etenim circa Deum & eius diuina præcepta omnes eſtis æquales. Apud Deum enim tantum paſtor, quantum imperator valet. Et præterea aduertite hanc rationem, qua quicunque rationalis conuincetur. Præcipiebat Deus (& ad hoc propoſitũ hoc citat Papa Anacletus cũ maxima exaggeratione) ne quis auderet ſacrificiũ offerre extra Hieruſalem, nequidem extra Salomonis templum: propter maximã reuerẽtiam, qua res diuinas in tali actu oportet honorari: ſi ergo in lege veteri turtur, & columba, quæ Deo offerebatur deſtinatũ habebat locum in quo offerretur, extra quem ſacrilegium erat illam offerri quomodo audent Chriſtiani, qui Deum viuentẽ ho-
15 ſtiam offerunt, illum in quolibet angulo offerre? O terribilem irreuerentiam! quia enim ludendo, manducãdo, & bibendo fatigati hora ſecunda, aut tertia poſt mediam noctem recumbunt, & vſq; ad vndecimam horam dormiunt, volunt, vt ſtatim poſtquã ſurgunt, ſacrũ illis celebretur dicẽtes, quòd iam eſt ſero ad eundũ in eccleſiam. Tales ſunt Chriſtiani huius infœlicis temporis. Minus malum eſſet (inquit Papa Fœlix quartus) non audire ſacrũ, quàm illud in loco indecenti audire. O altiſsime Domine Ieſu Chriſte, potentiſsime cælorum ac terræ imperator, quia tu Domine tam familiarem, & humilem te erga homines præbuiſti: & eo quod tot tamq; ineffabilia beneficia in eos contuliſti propter ſuam malitiam ipſi occaſionem accipiunt tam parum æſtimandi tuam

Deut. 12.
Epiſtol. 1. quæ habetur de conſec. d. 1. c. 1.

In epiſt. ad Orthodoxos habetur de conſe. diſt. 1. c. ſicut.

tuã infinitã maieſtatẽ. Laudẽt te Dñe Angeli, & Seraphim, ſiqui 16
dẽ homines tã parum te ſciunt venerari. O fratres chariſsimi ne
in cordibus veſtris tã ſacrilegum verbum dicatis, vt eſt: Ego ſum
dignus, vt intres ſub tectum meũ. Sed dicite, ſicut hic fideliſsimus
Cẽturio cum profunda humilitate. Domine nõ ſum dignus, &c.

Eſt valde notandũ, quod quando Dñs voluit hoſpes eſſe Za-
chæi, lætiſsimus, ac diligentiſsimus, & ſine vlla repugnantia abijt
Luc. 19. Zachæus ad præparandum illi hoſpitiũ: & hodie nobis dicit ſan-
ctum Euangelium, quòd cum vellet ire in domũ huius Centurio
nis ipſe excuſabatur, & dicebat: Domine non ſum dignus, &c.
Luc. 5. Etiã laudatur S. Petrus eo quod dixerit Domino: Diſcede à me
Marc. 5. quia homo peccator ego ſum. Et ex alia parte reprehẽduntur Ge
raſeni, qui vt refert S. Marcus rogare cœperunt eum, vt diſcederet
à finibus eorum. In his omnibus ſignificatur quod ſiquidẽ Deus 17
vult eſſe hoſpes noſter, & ad nos ingredi per ineffabile ſacramen
tũ altaris, ex vna parte oportet nos tanti boni indignos reputari:
ex alia verò parte quantũ potuerimus, confortari debemus, vt ei
cũ alacritate, & bona voluntate corda noſtra præparemus. Quod
ſi aliquando ex humilitate dixerimus: Diſcede à me quia homo
peccator ego ſum, & cum hac cognitione aliquando à ſacra com-
munione nos abſtinuerimus: caueamus tamen ne vllo modo illi
hoc dicamus cum intentione, qua illi Geraſeni dixerunt quod re
cederet à finibus eorum. Illi enim hoc dixerunt Domino ne por-
cos ſuos amitterent. O maximam infœlicitatem! ò quot ſunt
hodie, qui Deum expellunt, & diuina ſacramenta crebrò non re-
cipiunt, ne porcos ſuos amittant, ideſt, ne temporalia lucra deſi-
nant, conſumentes aliquod temporis ſpatium in his ſanctis exer 18
citationibus! Itaq; hoc dicere: non ſum dignus debet eſſe, vt quã
do accedis, cum timore ac reuerentia accedas. Patres ſacerdotes
per reuerentiam Dei, & per eius viſcera vos rogo ne reuerentiam,
& timorem eius amittatis, ne diuinam Maieſtatem ita temerè,
& irreuerenter tractare audeatis, vt in diuina clementia confiden
tes eius vmbra crimina veſtra velitis operire dicentes: ſi me popu
lus celebrare viderit, nihil tale me feciſſe ſuſpicabitur. Ne tantam
temeritatem committatis per charitatem Dei vos rogo.

Videte qua reuerẽtia, & reſpectu hic vir ſecularis, primarius, &
gentilis cum Dño agit. Maxima confuſio veſtra erit, ſi permiſeri
ts, vt vir huius conditionis vobis excellat. Has autẽ temeritates

ſolet

19 ſolet Deus acerrime punire. Quapropter attendite quid faciatis. Nũquam vidiſtis quid inter gladiatores agatur? Accedit quis cum magna vrbanitate, & modeſtia ad digladiandũ cum magiſtro, & *simile.* præ illius reuerentia non audet in eum ictum immittere: cui dicit Magiſter, moue, moue gladium, & fac quicquid poteris, ipſe tamen nõ vult illum attingere. Cum hoc ita magiſter ſe habet, vt ab illo ſe percuti patiatur, & ille honorem cum magiſtro conſequatur. Venit autem temerarius quidam, & abſque vlla conſideratione, ac reuerentia ſtatim ictum immittit: magiſter verò ne illi noceat, cohibet ſe. Ille verò dicit: Eia Domine audacter ludamus. Vide quòd non bene tibi erit, quapropter ne tale facias. Eia (inquit) digladiemur vnuſquiſq; prout potuerit. Sic vis: Expecta igitur. In pœnam temeritatis illius immittit magiſter ictum, & illum ita
20 percutit, vt iam ille nollet incœpiſſe cum eo ita temerè digladiari. O temerarij quomodo vos Deus percutiet, quia tam impudicè & irreuerenter cum eo vultis digladiari: qui autem cum timore, & reuerentia, ſe indignum reputans accedit, Deus illi fauet, & facit, vt cum honore, & victoria euadat.

Proſequitur optimus Centurio rationẽ reddens, & cùm maxima fide probãs non opus eſſe Dño vt domum ſuã ſe cõferret ad ſanandũ famulũ ſuũ infirmũ: quia in abſentia id facere poterat, & dicit: *Nã & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus,* Notate quod poteſtatem vocat onus, quod ſuper ſe habebat. Eſt quippe dignitas onus maximũ. Et ita dixit Deus per Iſaiã loquẽs de prælato. Et dabo cla- *Iſai. 22.*
uẽ domus Dauid ſuper humerũ eius, id eſt, dabo illi poteſtatem in Eccleſia, quæ eſt domus veri Dauid, Ieſu Chriſti filij Dei. Sed eſt
21 valde notandũ, quod nõ dicit ſe daturũ eſſe illi clauẽ à cingulo pẽdentẽ, ſed humeris impoſitam quaſi onus grauiſsimum. Quę nam eſt hæc clauis, ad quã portandã opus eſt fortiſsimis humeris, nec ſufficit cingulum, à quo pẽdeat, niſi prælatura, & poteſtas aperiẽdi, & claudẽdi? O miſeros illos, qui illã nolunt ad aſportandã eã humeris, ſed ad ſedendũ ſuper eã: & ex illa nõ laborẽ, ſed voluptatem & honorẽ expetunt! O vtinã illi, qui ſeculares dignitates tãta animi contentione, & tãto cũ agone expetitis, oculos aperiretis, & videretis quantũ onus vobis imponitis, quomodo ab eatum experitione deſiſteretis, præcipuè ſi vlterius progrederemini conſiderantes quòd non ſolum ſunt hæ res corpori grauiſsimæ, ſed animam etiam in maximum periculum inducunt, præſertim cùm

Eſai.3. non habeatis neceſſariam ſufficientiam. Iſaias dicit: Apprehẽdet 22
enim vir fratrem ſuũ domeſticũ patris ſui, veſtimentum tibi eſt,
princeps eſto noſter. Reſpondebit in die illa, dicens: Non ſum me-
dicus & in domo mea non eſt panis, neq; veſtimẽtum: nolite me
conſtituere principem populi. O ſi Deus oculos veſtros aperiret
vt vnuſquiſq; inſufficientiam ſuam humiliter cognoſceret, & di-
ceret, quod hic reſpondit, quando illi aliqua dignitas in Reipub.
datur, dicit elector: Propinquus, aut amicus meus habet authori-
tatẽ vt poſsit eſſe prælatus, gubernator, &c. Diues eſt, ſufficientiã
habet, ſit prælatus. Si autem hic eſt prudens, reſpõdebit: Non ſum
medicus. In Hebræo eſt. Decoropx. ideſt, ligator. Medicus enim
& chirurgus vulnera alligat, ego vero non ad iſtud proſum. Ani-
maduertite, quòd prælatus, rex & gubernator, ſunt medici, & chi-
rurgi ad curanda vulnera, & infirmitates ſubditorũ ſuorũ, tam ſpi 23
rituales, quam temporales. Et eſt valdè miſerandũ, quòd cum tan-
tus ſanguis effuſus ſit, nõ ſit, qui vulneribus medeatur, & ea alliget.
Siquidem ergo nõ eſtis medici, nec chirurgi, & Deus à vobis peti-
turus eſt arctiſsimam rationem omnium vulnerum, & infirmita-
tum ſubditorum veſtrorũ, ne humeris veſtris tam graue onus im-
ponatis, quãuis magis vos amici, & conſanguinei veſtri rogitent,
& quantumuis præſides, & collectores ſint amici, & ciues veſtri.

Dicit vlterius Centurio: *Et dico huic vade, & vadit: & alio veni, & venit.* Credo profectò quòd ex eò quôd hic Centurio tam benig-
nus eſſet in ſubditos ſuos, oriebatur, quòd & ipſi ſubditi tam obe-
dientes illi eſſent. Si tu es alter Nero in tuos, quomodo vis, vt be-
nè, & charitatiuè tibi ſeruiant? Mite & ſuaue verbum in audientis
corde pietatem gignit. Tãtam vim habet oleũ, vt ferrum leniat, & 24
nouaculam, quæ ſine oleo aſperrima eſt dulcem efficiat. Tempe-
ra verba tua vrbanitatis, & manſuetudinis oleo, & illis ſubditorum
tuorum corda concides. Hùc congruit, quod ad aliud propoſitum
Pſalm. 54. Dauid dixit: Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum & ipſi ſunt
iacula. Tela penetratiua, & haſtæ acutæ ſunt verba mitia, & ſua-
uia, quæ corda humiliari, & redigi faciunt, quæ quidem mollibus,
Ezech.1. potius, quam fortibus rebus cedunt. Hac de cauſa in illa admira-
bili viſione, quam vidit Ezechiel. Vbi narrat ſe currum vidiſſe,
qui quatuor animalibus mouebatur, & vnum eorum dicit eſſe ho-
minem, in quo humanitas gubernatoribus neceſſaria deſignatur.
Hic currus eſt lex diuina, quæ ſuper duas rotas vehitur, ſcilicet,

ſuper

25 super amorem Dei, & proximi, quid autem significat, quòd hic currus tam disimilibus animalibus veheretur? Quis vnquã aquilæ volatum cum bouis passu vidit concordare? Quis leonis ferocitatem cum bouis mansuetudine comparauit? Quis hominis intellectum, cum brutorum irrationalitate mensus est? Quis? Diuina prouidentia, quæ nihil facit sine mysterio. Hæc animalia, quæ hunc currum trahunt, & faciunt, vt lex diuina per orbem decurrat, sunt gubernatores, tã corporales, quàm spirituales, quos oportet has quatuor res habere, hominis intellectu, iudicio, & prudentia præditi esse debent: vt in omnibus ratione, non verò passione ducantur. Secundò, vnumquemque oportet esse aquilam in diligentia, quam habere debet in exercitatione muneris sui: & oportet illum in altum contemplationis euolare, licèt sit secularis. Sic
26 enim faciebat Dauid. Tertiò debet esse mitis quasi bos, & si possibile fuerit omnium onera portare ad eos subleuandos. Quartò debet esse leo, habens fortissimum animum ad resistendum proteruis, & corrigendum vitiosos. Si has conditiones habuerit, absque dubio illi sicut huic Centurioni obedietur. Super omnia sciendum est, quòd scire hæc munera sapienter gerere est donum peculiare Dei: & sic illud memorat sanctus Paulus cum dicit: Siue ministerium in ministrando. Etiam quòd seruitium in administrando sit iuxta volũtatem Domini, donum est eius peculiare. Qua propter qui vos iam his dignitatum oneribus oneratos videtis: debetis petere à diuina Maiestate, vt vobis hoc donũ largiatur, vt prudenter munus vestrum exequi sciatis, siue sitis prælati, siue reges, siue gubernatores. Vt hoc efficacissimo argumento concluserit Centurio,
27 quòd siquidem optimus Iesus est Dominus salutis, & infirmitatis poterat illis quasi seruis imperare, & quod melius Christo hæc obedirent, quàm sibi famuli sui. *Rom. 12.*

Dicit sanctum Euangelium, quòd audiens hoc Dominus. *Miratus est.* Non cadit in Deum admiratio, cũ omnia æternaliter cognouerit, dicens autẽ quòd admiratus est, nobis significauit quòd si mirari posset, illud maximè miraretur: & nos excitauit, vt huius Centurionis virtutes admiremur, & confundamur. Quod primũ oportet nos mirari, est eius profunda humilitas quãta vt banitate & reuerentia loquitur se deijciens. O quam honestũ, & decorum est nobilibus, esse modestos, & alios venerari. Sunt aliqui, qui sibi videntur honorem dignitatemque suam amittere, nisi alium

contemnant, & dicant, *Vn vos, o el*, quo eius cor confringunt. Eſt in 28
ſeculo regula quædam, qua ſeculares gubernantur, & ſciunt quem vocaturi ſunt, *Vos*, & cui dicturi ſunt, *El*. Cui verò. *Vueſtra merced*. Et quem appellaturi ſunt illuſtrem, aut magnificum. Habent hi ſcalam (diſsimillimam ſcalæ Iacob) cuius gradus ſunt tituli, & vanitates. Hoc ergo vnum ſcitote, quòd gradus propinquior cælo, eſt magis abiectus apud mundum, & ſancti non ingreſsi ſunt in cælum, eo quod illuſtres fuerint vocati, ſed quod plurimis virtutibus fuerint ornati. Hi tituli vnde orti ſunt? Certum eſt enim quia quotquot hic ſumus, atque etiam in toto mundo viuimus, ex arca Noe exiuimus, & ab illis octo perſonis dimanauimus quorũ ſemen per vniuerſum orbem diffuſum eſt. Dicite quæſo, illarum octo perſonarum, erat vna aurea, & alia argentea, alia vero ferrea? O quam ridiculum eſt nos in hoc tempus conſumere dicẽdo: quo- 29
modo illum alloquar an, *Vos*, an vero, *Vueſtra merced*. Per charitatem Dei vos rogo fratres mei, vt omnes gloriemur eſſe humiles, modeſtos, & honeſtè loquentes omnibus ſicut vellemus, vt nobis cæteri loquerentur.

Etiam poſſunt mirari homines militares cum videant hominẽ tam deuotum, pium ac liberalem, qui ciuibus Capharnaum Synagogam ædificauit. Duces verò, & milites noſtræ miſeræ tempeſtatis non ita faciunt, ſed ſi templa, pauperesque rebus ſuis hodie ſpoliare poſſunt, non illud in craſtinum diem differunt. Non eſt mirandum profectò cur Chriſtiani tam paucas victorias ab hoſtibus reportent, cum viri militares magis diſſoluti, ac corrupti nunc ſint, quàm fortè vllo vnquam tempore fuerunt. Notabilem rem narrat ſacra Scriptura: præcepit Deus Hebræis, quòd ex ci- 30
Ioſue. 7. uitate Hiericò, quam miraculoſe ipſe illis traditurus erat, nihil ſibi acciperent, ſed omnia ferro, ignique conficerent, licet tanta, tamque potens erat, vt tranſitum filijs Iſrael auderet impedire: & fortè erat locupletiſsima. Ex omni ergo illo exercitu nemo fuit præter vnum, qui aliquid ſibi auderet aſſumere, nec Dei præceptum violare. Solus Achan filius Charmi tulit aliquid de anathemate. Cumque Deus propter illud peccatum magnopere iratus ſceretur, præcepit Ioſue, vt delinquentem inueſtigaret, & de illo acerrimum ſupplicium ſumeret. Quem cum Ioſue reperiret, eumque admoneret, vt peccatum ſuum confiteretur, dixit ille: Verè ego peccaui Domino Deo Iſrael, & ſic, & ſic feci: vidi enim

31 inter ſpolia pallium coccineum valde bonum, & ducentos ſiclos argenti, regulam que auream quinquaginta ſiclorum, & concupiſcens abſtuli, & abſcondi in terra contra medium tabernaculi mei. Res equidem mirabilis, quòd inter tot millia militum præcipuè cum tot pretioſa, tam parata inuenirent, ſolus vnus Domini præceptum violauerit. Non admiramini fratres mei talem militarium virorum fidelitatem? inter quos cum tot eſſent vnus tantum propter cupiditatem, Dei præceptum tranſgreſſus eſt? O æterne Deus, quàm acris reprehenſio eſt hæc Chriſtianis huius temporis! quid vobis videtur? Si milites Chriſtiani huius tempeſtatis ingrederentur in ciuitatem ſimilem illi, nũquid præcepta, aut excommunicationes ſufficerent, vt illos cohiberent, ne alienis diuitijs contaminarentur? Tunc non repertus eſt niſi
32 vnus tranſgreſſor, nunc autem vix vnus reperiretur, qui mandatum illud non tranſgrederetur. Ille, qui tunc in delicto comprehenſus eſt tam acriter punitus fuit, vt dicat illic ſanctus textus quòd tollens Ioſue Achan, argentum que & pallium, & auream regulam, filios quoque & filias eius, boues, & aſinos, & oues, ipſum que tabernaculum & cunctam ſupellectilem, & omnia, quæ illius erant, & omnis Iſrael cum eo, duxerunt eum ad vallem Achor, vbi dixit Ioſue, Quia turbaſti nos exturbet te Deus in die hac. Lapidauit que eum omnis Iſrael, & cuncta, quæ illius erant igne conſumpta ſunt. Nunc autem cum tot latrocinia, & iniuriæ ab hominibus militaribus perpetrentur, tam ſecuri, & pacifici tranſeunt, nec eſt, qui illis dicat: male feciſtis, atque ideo tyrannides, & crudelitates magis ac magis in dies accreſcunt. Idcirco con-
33 cludit Dominus dicens: quòd *Multi venient ab oriente, &c.* Quod multi infideles in cognitionem Dei venient, & poſtea glorioſæ patriarcharum ſocietati in cælo coniungendi ſunt, & plurimi, qui ſe maximos Chriſtianos iactabant, propter ſua demerita æternis inferni ignibus comburentur.

O Chriſte fili Dei æterni per clementiam tuam te quæſumus, vt tua diuina luce nos illumines, vt huius ſeruitũi, quem tanto pere laudaſti, pium exemplum imitantes à tuo diuino ore etiam mereamur laudari, & cum ſancto Abraham in gloria collocari. Amen.

Feria

¶Feria Sexta poſt Cineres.

Audiſtis quia dictum eſt antiquis, Diliges proximum tuum, &c. Matth. 5.

PEr Ieremiã grauiſsimè querebatur Deus de Hebræis dicens,
Hiere. 7. Hæc eſt gens, quæ non audiuit vocẽ Dñi Dei ſui, nec recepit diſciplinã: perijt fides, & ablata eſt de ore eorum: & paulò poſt, & ædificauerũt excelſa Topheth, quæ eſt in valle filij Ennon, vt incenderent filios ſuos, & filias ſuas igni, quæ non præcepi, nec cogitaui in corde meo. Notate quod ſacerdotes idoli Moloch perſuadebant populo gratiſsimum eſſe Domino quòd filios ſuos in illo idolo concremarent, & in teſtimonium, ac comprobationẽ erroris ſui allegabant, quòd Deus dixerat Abrahæ vt filium ſuum ſibi immolaret, & dicebant, quòd ita nunc præcipiebat, vt filios, ac filias ſuas in illo idolo ſibi immolarent comburentes eos. Quando contra Deum, & legem eius falſum teſtimoniũ dicitur, maximè hoc ſentit diuina maieſtas, quòd homines diuina lege peccata ſua tegãt & eo magnoperè offenditur, atq; ideo hos vocat homines ſine fide, & obediẽtia, & affirmat ſe nunquã illis tale præcepiſſe, nec in mentem ſibi veniſſe, vt ait hîc, quę non præcepi nec cogitaui in corde meo. Quanta ſolicitudine anguntur homines, vt ſuis effrænatis appetitibus ſatisfaciant, & inſuper hæc omnia rationes quærunt, quibus ſe iuſtificẽt, & ea quæ inique fa- 25
Prouer. 22. ciunt iuxta diuinam legem fieri oſtendant. Idcirco Spiritus ſanctus nos admonet, dicens. Ne tranſgrediaris terminos antiquos, quos poſuerunt patres tui. Attendite, quòd labuntur pedes veſtri: quotidie legem Dei à cardinibus abſtrahimus & declinantes eam verſus paſsiones noſtras educimus illam à via ſua euangelica, & agitatam deducimus, quouſque illam in alienas ſemitas intromittamus: & quouſque terminos prætereamus, quos Deus Euangelio ſuo cõſtituit: ſicut faciebant illi maledicti ſacerdotes, qui inueſtigarunt exemplum ſacræ ſcripturæ, vt tantum ſcelus comprobarent, vt erat filios ſuos idolo immolare. Hoc in hodierno Euangelio apertè patet, in quo Dominus abuſionem illã maximam refert, quam habebant Hebręi, & arbitrabãtur eſſe ſecundum

4 dum legem, scilicet, quòd amicos diligerent inimicos verò odio haberent, falso quodam fundamento nitentes. Cùm enim Deus illis præcepisset dicens: Diliges proximum tuum. Cùmque eum solum proximum esse crederent, qui illis benefaceret, arbitrabantur, quòd præcipiens ei Dominus vt proximum diligerent, nullum alium præter amicum diligere præcipiebat. Et ita à cõtrario sensu argumentum conflabant, dicentes: Præcipit Deus, vt amicos nostros diligamus? Ergo hinc sequitur quòd inimicos nostros odio habere debeamus. Hanc falsam doctrinam corroborabãt, dicentes: Deus præcepit Sauli, vt Amalech, & omnia eius bona enerteret, & quia non hoc adimpleuit regno expulsus fuit, & infoelici morte obijt. Ergo sequitur quòd Saul punitus fuit, eo quod inimicos suos non oderit, quod erat falsum. Nam Saul non fuit à Deo 5 punitus, nisi quòd cum esset vicarius Dei, & de Amalech dignum peccato suo supplicium sumere deberet, id non executus est. Itaque quemadmodum errabant arbitrantes amicum suum solum esse proximum, sic etiam in Saulis exemplo fallebantur, quo doctrinam suam confirmare sibi videbantur. 1. Reg. 15.

Cùm autem Christus filius Dei spiritualis vitæ reformator veniret, tantam falsitatem, & fraudem ab hominum cordibus voluit expellere. Et sic postquam falsam antiquorum opinionem retulit, statim subdidit dicens: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, &c. vt sitis filij patris vestri.* Magnum, & admirabile præmium est, quod hic Dominus inimicos suos diligentibus pollicetur: cùm dicat illos cælestis patris filios futuros esse. Et cùm sint filij etiam hæredes erunt. Tantum autem præmium promittit, quia hæc vir- 6 tus est maxima, & difficillima. Vix in toto orbe reperietur, quis plus homini officiat, quã alter homo. Et sic cùm Sathanas vellet sanctum Iob persequi primum instrumentum, quo in hunc ho- Iob. 1. minem vsus est, fuit alter homo, atque etiam plurimi homines, & ita primus nuncius, qui primum illi laborem nunciauit, dixit. Boues arabant, & asinę pascebantur iuxta eos, & irruerunt Sabbęi, tuleruntq; omnia, & pueros percusserunt gladio. Nullum maiorem ignem contra hominem inuenit, quàm alios homines, & cum diabolus non potuisset efficere, vt Iob Deum odisset, dixit: videamus vtrùm possimus conficere, vt homines odio habeat, & in eos irascatur, ac dicat: detestor homines. Atq; ideò ad illum persequendum quasi instrumentum assumit Chaldæos, Sabbæos, amicos

eius,

eius,ac deniq; propriã vxorem. Ipſe tamen ſemper conſtans fuit, 7
nunquam de hominibus murmurauit,nec illos odit, licet plurima
mala illi fecerint. Præclariſsimam rem gerit, qui in hoc cor ſuum
Prouer. 26. ſuperat,vt dicitur in lib.Prouer.Melior eſt, qui dominatur animo
ſuo expugnatore vrbium.Idcircô tam ſuperno præmio illũ Deus
afficit.Atq; vt cor hanc victoriam à ſe reportet vtamur induſtria,
Eccleſ.10. quam docet Eccleſiaſticus,dicens. Omnis iniuriæ proximi ne me-
mineris:& nihil agas in operibus iniuriæ.Prior pars huius ſenten-
tiæ nos hortatur, vt quantum potuerimus curemus iniuriarum,
Simile. quæ nobis illatæ ſunt obliuiſci. Vt turbidum fluuium pertranſeas
ſi non vis in eo mergi remedium eſt, quod baculum in manibus
feras,quo nitaris,nec aquam turbidã aſpicias, ne forte caput tuũ
euaneſcat,ſed oportet te oculos in littus viride,& amœnum con-
iicere quo expetis peruenire:aſpiciendo enim locum,in quem exi 8
re deſideras,& littoris amœnitatem, fulcitur animus ad progrediẽ
Pſal.17. dum vlterius.O quàm turbidus fluuius eſt inimicus tuus? Torren-
tes iniquitatis conturbauerunt me,dicebat Dauid. Si ergo ſecurus
vis tranſire,ne in hoc fluuio, per iram & odiũ demergaris initere
baculo ſanctæ crucis:nec fluuiũ iſtum turbidum, qui eſt inimicus
tuus aſpicias.Ne aduertas, nec oculos cõijcias in litem,quę inter te
& illum agitur:nec in iniuriam,quam tibi fecit, ne illius quidem
memineris,quin aliter euaneſcet caput tuum,& in impatiẽtia de-
mergeris.Oculos conijce in littus gloriæ quò deuenire cupis,aſpi-
ce cæleſtem portum,in quẽ non perueniunt affecti iniuria,niſi illã
dimittant. Et cum hac conſideratione non ſolum ad ignoſcẽdum
inimico tuo,verum etiam,ſi opus fuerit ad patiendum martyrium 9
fulcieris.Idcircô dicit Eccleſiaſticus loco ſupradicto:Iniurię,pximi
ne memineris. Poſterior autẽ pars huius ſentẽtiæ ſequitur ex prio
ri: Dicit enim,ne quid agas in operibus iniuriæ, ne ſis adiutor in
vlciſcendis iniurijs,id eſt,quôd non debes adiuuare,cogitãs, aut in
memoriã eas reuocans,nec de illis loquens,nec alios audiens cũ de
illis loquuti fuerint. Ita que nec cogitatione,nec opere,nec alia re-
iniuriam adiuuare debemus.Nam illa ex ſe accreſcit, quãto igitur
magis accreſcet,ſi adiuuetur:etiam verba illa. Nihil agas in operi-
bus iniuriæ aliam expoſitionem habẽt, ſcilicet, quia quod homo
cũ calore vltionis facit,neſcit facere:ideo opus ab eius manibus au-
fertur,& hic illi dicitur quod nihil prorſus agat circa illud. Opor-
tet vos diligenter hæc verba Domini cõſiderare, tanta etenim eſt

Euangelij

10 Euangelij puritas & ſanctitas, vt non contenta ſit, quòd veſtrum
inimicũ & offenſorem non odio habeatis, nec in illum iraſcamini: ſed abſolutè, ac ſub expreſſo præcepto præcipit, vt ſolido ac vero amore illũ diligatis, vt ex his verbis apparet. Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros, & ſic illa verba notabiliſſima ſancti Pauli, dicentis: dilectio ſine ſimulatione, intelligenda ſunt de *Roma.12.*
amicis & de inimicis, quod oportet vos tam inimicos, quam amicos nõ ficto ſed vero amore diligere. Si de ſimulatione (ait) amicitias enim veras amicitias, nõ verò fictiones, ac mẽdacia eſſe oportet: quo ſupplicio dignus eſt ille, qui reipũblicę monetã adulterat? pro tali crimine ſolet homo concremari. Quid ergo meretur, qui Chriſtianę religionis monetã adulterat, quę quidẽ amor eſt? tu verò decipis me dicẽs quia fidelẽ monetã mihi prębes, & quia me
11 diligis, cũ tamen verũ ſit quod me odio habes, & me clã vendis. O maximã proditionẽ, quã grauiter, nõ vnius quidẽ horæ igne, ſed ſempiterno incẽdio punietur? O fratres mei tantum malũ fugite, ne in tantã irã Dei incidatis, ſed diligite ſine ſimulatione. Quòd ſi quęratis quomodo oporteat eſſe hunc amorẽ? Reſpondit ibidẽ B. Paulus. Statim ſubdẽs: odiẽtes malũ, adhęrẽtes bono. Nẽ alium diligas, vt cõmodius poſsis peccare. Sunt enim homines, qui cum aliis amicitiã ineunt, & ſeſe cum illis congregant ad offendendũ Deũ. Liberet nos Deus à tali amore, quod illũ diligas, quia eſt luſor, murmurator, & carnalis ſicut tu, qui tibi fauebit in executione tuorũ turpiũ appetituũ: nõ ita eſſe debet (ait S. Paulus) ſed odientes omne malum, hoc eſt, vt vos diligatis ad bellum peccato infe
rendũ, & quod alter alterũ inuicem vos admoneatis, & ad bonum
12 confortetis. Cùm primum homo bonus eſſe deſinit, nullius amicitia dignus eſt: ſaltem vt quis cum eo conuerſetur, niſi eſſet ad eum conuertendum ſi poſſet fieri. Odientes malum & adhærentes bono. Vult etiam dicere, quòd amico tuo nolis in peccato complacere, vt ſit amicitia talis, quæ vltra Dei præcepta non ſe extendat. Ita vos bono inhærere illudque tam feruidè amare oportet.

¶ Notate vlterius quod nõ cõtẽta eſt ſumma bonitas, quod intrinſeco cordis amore inimicũ veſtrũ diligatis, ſed vult, vt iſtum amorẽ bonis operibus illi oſtendatis. Atq; ideo ſubdidit dicens. *Benefacite his qui oderũt vos.* Atq; vna ex rationibus, quę vos ad hoc commouere debent, eſt hęc, quia vnuſquiſq; in maxima neceſsitate fratrẽ ſuum corrigere tenetur. Et credo quod omnes prædicato-

res

res non tam ſufficerent iſtum inimicũ veſtrũ conuertere, quàm 13
Roma. 12. vos qui eſtis læſi, ſi ei benefeceritis. Ita innuit. S. Paulus, cùm dixit, ſi eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitit, potum da illi: hoc enim faciens carbones ignis congeres ſuper caput eius. O mirificam metaphoram, quemadmodum ſi multas prunas cumularetis, & illas ſuper caput inimici veſtri inijceretis, impoſsibile eſſet, quin inflammaretur: ita videtur impoſsibile quin opera bona & beneficia eius cor, & animam inflamment, & cum viuo quodam amore accendant. O quãta exaggeratio eſt hęc ſancti Apoſtoli, quã propter peccata noſtra raro experimur, vix enim benefaciẽti nobis benefacimus, quanto minus faciemus malefacienti. Dici
Simile. tur quòd Scorpio, & mus ſunt valde inimici. Et ad curandũ mor ſum Scorpionis vnum ex maioribus, & aptioribus remedijs eſt mortuum murem medium aperiri, & vulneri applicari: ſic ini 14
micus inimico medebitur ſi mortificans ſe ipſum viſcera ſua aperuerit & illum dilexerit, atque ei beneuolum vultum oſtenderit, ac denique benefecerit. Hæc enim efficaciſsima erit medicina ad vulnus cordis illius curandum. Quòd ſi nondũ inimici pectus his beneficijs mollificetur, nõ ideo ſeruũ Dei à ſolita charitate oportet deſiſtere ſperantem, quod beneficia beneficijs addens forte piorum, quæ amiſſa fuerant, gratitudinem reperiet. Sicut Sagittarius, qui cùm non inuenit ſagittas, quas priùs immiſit, alias denuo immittit vt per illarum ictum alias inueniat. Pij patres & fratres cùm vident filios, & fratres ſuos, qui ardentiſsima febri laborãtes ſenſum amittunt, & propterea iniurias eis faciunt, & contu-
Simile. meliosa verba dicunt, aut diſcum in eos injiciunt, tunc nõ ſolum non indignantur cõtra eos, ſed illos potiùs miſerãtur: ſic ſe Deus 15
Acto. 12. habet erga nos. Videte quãto furore inflammatus pergebat Saulus adhuc ſpirans minarum ac cædis in diſcipulos Domini, & cũ hoc furore inflammatus pergeret, ſubit ò circunfulſit eum lux de cælo, & cadens in terram audiuit vocem dicentẽ ſibi, Saule, Saule quid me perſequeris: O ineffabilem Dei probitatẽ? qui tali tempore, & cum tam crudelibus negotijs Saulus intenderet, non præcipit vt aperiatur terra, quæ illum abſorbeat, ſed tunc illius magis miſeretur, & de cælo deſcendit, vt eum miſericordia ſua operiret. O ſi ex hoc diſceres fratrem tuum præ furore amentẽ miſerari: & tanquam pius pater non contentus eſt remedijs, quę quęſiuit, & applicuit morbo filij ſui, ſed infatigabilis alia atque alia inquirit,

& ni-

16 & nihil eorum relinquit, quæ filio ſuo profutura eſſe arbitratur. Sic oportet te facere cum proximo tuo. Hoc facit Deus cum peccatoribus diuerſas inuentiones ac artificia inueſtigans vt eos ad ſe conuertat. Hoc debent etiam facere auditores pœnitentiarij cum pœnitentibus, & filijs ſpiritualibus, aliud atque aliud remedium quærentes, vt eos â malo compeſcant, & ad bonum attrahant. Sed Hèu hèu, quantum hîc plorari oportet, quam ſine pietate ac miſeratione hæc officia fiunt, & quanta cum negligentia hoc auditores pœnitentiarij exequuntur. O quot animæ condemnantur eo quòd hæc pietas in ſpiritualibus patribus non reperiatur?

Ex hoc verbo: Benefacite, & ex omnibus ſupradictis infertur quantum teneantur læſi, & iniuria affecti offenſores ſuos alloqui
17 cũ ipſi aliquo modo hoc ab illis petierint. Si enim Deus præcipit inimicis benefieri, quid boni illis faciet, qui ne verbum quidẽ illis vult dare, quod eſt bonorum omnium minimum? quod ſi dicebamus vnam ex præcipuis rationibus quare debemus inimicis benefacere, eſſe, vt eos beneficijs noſtris conuertamus: eadem ratio eſt in verbis, quę ſi ſunt mitia, & ſuauia maxime ad inimici cõuerſionẽ conducunt. Etiam naturali, ac diuina lege ſcandalum teneris euitare, arbitrantur enim inimici tui, quòd illos odio habes cũ illis nõ loquaris. Venerabilis quidã ſenex Hebræus nomine Elea 2. Mach. 6.
zarus cogebatur ſuinas carnes contra legem Moyſi manducare: cumque ipſe obedire nollet tam iniquo præcepto, ſuadebant ei aliqui amici eius, vt alijs carnibus viſceretur, vt tyranni iuſſui ſatisfaceret: ille enim arbitraretur quòd ſuinæ eſſent, quibus ille, vt ti-
18 mens Deum reſpondit: citô præmitti ſe velle in infernum. Non enim ætati noſtræ dignum eſt, inquit, fingere: vt multi adoleſcentes arbitrantes Eleazarum nonaginta annorum tranſiſſe ad vitam alienigenarum, & propter meam ſimulationem, & propter modicum corruptibilis vitæ tempus decipiantur, & per hoc maculam, atque execrationem meæ ſenectuti conquiram. O quàm virile pectus, & quàm admirabile exemplum ſerui Dei, qui potius vult in infernũ detrudi, quàm carnes, etiam non prohibitas manducare: ne fortè adoleſcentes arbitrantes carnes illas, quas ipſe manducabat prohibitas eſſe, ad illius imitationẽ Deũ offenderent. Ex hoc cognoſcetis quantum debeamus non ſolũ non male facere: verùm ne occaſionem quidem præſtare, vt aliquis arbi-

tretur nos malefacere, vt illam realiter præſtat, qui offenſori ſuo 19
non vult loqui. O Deum incommutabilem! quot ſunt qui in hoc
peccant, qui cum aſsiduis rogitationibus rogitati ignoſcant, di-
cunt: cum hac conditione ignoſco, quod mihi non loquatur, nec
eum meis oculis aſpiciam. Sic? Proximum tuum non finis, loqui
tibi? Verere ergo ne idem tibi Deus faciat. Non finis fratrem
tuum loqui? non ergo Deus te loqui patietur. Loquens Deus per
Iſai. 47. Iſaiam, cum Babylone dicit ei. Iratus ſum ſuper populum meũ,
contaminaui hæreditatem meã, & dedi eos in manu tua. Nõ po
ſuiſti eis miſericordias, &c. Et nunc audi hæc delicata, & habitans
confidenter, quæ dicis in corde tuo. Ego ſum, & nõ eſt præter me
amplius: non ſedebo vidua, & ignorabo ſterilitatem. Veniẽt tibi
duo hęc ſubito in die vna, ſterilitas, & viduitas. Vniuerſa venerũt
ſuper te propter multitudinem maleficiorum tuorum. Cùm ego 20
iratus eſſem (ait Dominus) in populum meum illum tibi tradidi:
tu verò non feciſti cum eo miſericordiã. Propter hanc igitur cru-
delitatem, ego puniam, & euertam te, & repente vidua, ac ſterilis
efficieris, & inſuper hæc ita obcæcata es, vt non poſueris hæc ſu-
per cor tuum, nec recordata fueris nouiſsimi tui, quod ad literam
actũ eſt. Iam enim milites in oſtio erant, nec tamen ipſa cogno-
ſcebat finem ſuum aduentare, & ſe deſtruendam eſſe ignorabat.
O terribile Dei ſupplicium! quòd quia in proximos ſuos crude-
les fuerunt, grauiſsime puniti ſunt, nec tamen ſuper ſe ſuppliciũ
irruere cognoſcebant. Ecce quo ſupplicio afficit Deus eos, qui in
proximos ſuos crudeles ſe præbent. Sunt in oſtio milites, ipſi ve-
ro non intelligunt finem ſuum propinquaſſe grauiter infirman-
tur, & vident ſe ſanguinis effuſionem pati, & potiones accipere, 21
& morbis maximis cruciari, & non intelligunt mortem ſibi ap-
propinquare, & ita moriuntur, nec â Deo veniam deprecantur.
Suſtuliſti verbum proximo tuo, noluiſti, vt tibi loqueretur? Su-
ſtulit ergo tibi Deus locutionem, ne ſibi loquereris, aut veniam
â ſe peteres, & ita quaſi iumentum morereris. Væ obduratis in
proximos ſuos. Deus enim durum etiã in illos ſe præbebit, quia
1. Reg. 25. Nabal Carmelus impius ac durus fuit in Dauid & milites ſuos:
emortuum eſt cor eius intrinſecus, & factus eſt quaſi lapis. Sic
fiet cor tuum quaſi lapis, vt mortem tuam propinquaſſe non ſen
tias, nec cõfitearis, nec ſacramenta ſuſcipias eo quòd in fratrẽ tuũ
te durum oſtenderis. Pertimeſcite ô filij Adæ iram Dei, miſericor

des

22 des vos præbete, benefacite, & eos, qui vos offenderunt diligite ſi-
quidem altiſsima Maieſtas hoc vobis præcipit, dicens,

Ego autem dico vobis: Diligite, &c. O quantum pondus in ſe habet hoc verbum? hoc nos in maximam obligationem inducit, quod Deus ſuæ diuinæ legis præconem, & promulgatorem: ſe fecerit. Non enim contentus eſt nobis homines, aut angelos mittere, ſed ipſemet venit vt nobis hoc præciperet, & ſuo diuino ore proferret. In Geneſ. dicitur, quôd defuncto ſancto Iob venerunt filij eius, & dixerunt ſancto Ioſeph fratri ſuo. Pater tuus præcepit nobis ante quam moreretur, vt hæc tibi verbis illius diceremus. Obſecro vt obliuiſcaris ſcelerum fratrum tuorum. Pater tuus (aiunt illi) etſi omnium illorum pater erat, vt illũ tam dulci ac ſuaui ver bo mitiorem, ac teneriorem redderent. Quibus auditis fleuit Io- *Gene. 50.*
23 ſeph. O mirabilis res. Ita tener redditus eſt cum audiret, patrem ſuum ſibi præcepiſſe, vt fratribus ſuis ignoſceret, vt totum ſe in lachrymas cõuertere videretur. O Chriſtiane animaduerte, quod pater tuus Ieſus Chriſtus, ille qui te ſic dilexit, vt pro te mortuus fuerit, tibi præcipit, vt propter ſe inimicis tuis ignoſcas. Quare nõ efficeris tener, & lachrymis perfunderis tam dulce verbum audiens ſicut eſt hoc. Pater tuus? Deus enim eſt pater tuus, & tibi dicit. Ego autem dico vobis: Diligite, &c. Propter verba labiorum tuorum, ego cuſtodiui vias duras, dicebat Dauid. Non ſunt nimis *Pſal. 16.*
dura, quæ nobis hic Deus præcipit, atque etiam ſi duriora eſſent, eo quôd talis Dominus nobis ea præceperit, ſubmiſſo capite, illa libentiſsimè facere deberemus. Si vobis præcepiſſet, res tam con- *Stoicorum*
trarias naturæ, ſicut Stoici præcipiebant, qui legem hanc habe- *ſecta.*
24 bant, quôd nullo euentu, ſiue triſti, ſiue læto debebant commoueri, nec vultus ſerenitatem perturbare. Itaq; ſi Stoico ſubito diceretur quôd pater, & cunctum genus ſuum mortuum eſſet, non debebat perturbari, ſed ſereno vultu ſemper permanere, ac ſi nihil vnquã tale percepiſſet. Et ſi illi dirupta omnia eius bona eſſe nũciaretur, aut audiret ducẽta millia aureorũ ſibi data fuiſſe non licebat illi ridere, nec hilarem vultũ, ſed ſemper ſerenũ ac conſtantem præbere. Si (inquã) Deus vobis legẽ hanc impoſuiſſet, nimis hoc graue ac intolerabile eſſe videretur: quia eſt cõtra naturalem propenſionem. Nã vt ait Ariſto. Impoſsibile eſt quin viſis tanga- *Ariſtot.*
mur. Hoc autem præceptũ inimicos diligendi, eiſque benefaciẽdi, non ita eſt graue nec impoſsibile, ſed valdè poſsibile atque vtile

præcipuè cum eiuſdem Dei præcipientis auxilio: qui ipſo facto, 25
quo nobis hoc præcipit, obligatur ad præſtandum nobis auxi-
lium, quo plurimi ſancti adiuti non ſolum inimicorum ſuorum
perſecutiones patienter tulerunt: ſed inſuper hoc etiam ſui ipſo-
rum cruciatores ſe fecerunt. Atque ita nonnulli intelligunt illa
Matth 5. verba Matthæi: Quicunque te angariauerit mille paſſus, vade
cum illo, & alia duo. Angariare eſt iniuſtè cogere ad portandum
aliquod onus. Vult dicere Dominus: quando inimici tui tibi la-
bores afferunt, & te perſequũtur permittente Deo propter pec-
cata tua, ſi vis labores iſtos ſuauiter tolerare, adde tu plures ſuper
illos, & te magis percute. Hoc eſt enim vltra mille paſſus, quos
Iob.2. angariatus es duos paſſus ambulare. Ita Iob cum à Deo per mini-
ſterium diaboli, Chaldæorum, ac Sabæorum percutiebatur, ipſe
met ſe magis percutiebat immittens ſe in ſterquilinium fœtidũ, 26
atque ibi vulnera ſua aſperrima tegula ſcalpebat. Teſta ſaniem
radebat ſedens in ſterquilinio: non applicabat ſuauia vnguenta,
nec linteo vulnera mundabat, ſed teſta ſaniem radebat. Vt verbe
ra verberibus quibus illum Deus flagellabat, adderet, & Dauid di-
Pſalm.34. cebat: Cùm mihi moleſti eſſent, induebar cilicio ſuper afflictio-
nem (inquit) quam mihi inimici mei afferebant, ego amplius af-
fligebar. Et cùm Deus per filiũ ſuum Abſalom illum puniebat,
2.Reg. 15. ipſemet Dei verberibus defatigationes addidit excalceans pedes
ſuos, ac nudis pedibus incedens magnam lachrymarum copiam
effundebat. Propter quod Deus illum conſolatus eſt, eiq; labores
reuelauit, quos Meſsias paſſurus erat, propter homines. O beatos
ſeruos Dei, quas inuentiones inueſtigare ſciunt ad implendum ſua
uiter quod Deus illis præcipit? O infœlices peccatores, quàm par- 27
ui æſtimant omnia quæ illis Deus imperat.

Scis abſolutum Dei præceptum eſſe hoc. *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros.* Et quia amicus tuus, cuius cõſilia ſequeris, & conſanguinei tui tibi dicunt, quod eorũ propinquus non vo-
ceris ſi tale feceris, potius vis propinquis, & amicis tuis ſatisface-
re quàm adimplere præceptum Domini, qui te creauit, & conſer-
uat, quiq; propter huius præcepti exequutionẽ tibi gloriã pollice
tur? Hoc magnoperè animã cruciat, ſcilicet, rem tam contrariã, &
Lactantius Firm. de diuinis inſtit. ignominioſam Chriſtianæ religioni audire. Vna ex rationibus,
quibus Lactãtius Firmianus, & omnes, qui de hoc diſputãt, demon
ſtrationem faciunt peſsimi erroris maledictæ idololatriæ, hoc eſt,
quod

28 quòd leges ea vitia condẽnabant, quę gẽtes in ſuis dijs adorabãt:
nec permittebãt, homines eos imitari, quos tanquã Deos venera
bantur. In quo manifeſtè oſtendebãt abominabile vitium idolo-
latriæ, ac deliri mendacij? eos enim Deos adorabãt, quos imitari
ſibi minime licebat. Atq; hoc ipſum quodãmodo faciũt, qui Do-
mini noſtri Ieſu Chriſti imitationem, ſuíque ſancti Euangelij ob-
ſeruantiam impediunt. O beati ſeraphim cæleſtis gloriæ ciues ſi
in terrã deſcẽderetis, ad exaggerãdã veſtris ſeraphicis linguis tan
tã iniquitatẽ, ac tam obſtupẽdã malitiã, quæ inter innumerabiles
Chriſtianos verſatur! O Deus maieſtatis infinitę linguã, ac verba
mihi cõcede, vt ſciam honorem tuum ſumma animi cõtentione
defendere. O Chriſtiani pretioſo Ieſu Chriſti ſanguine redempti
quid facitis, quare nõ effunditis viſcera, vt honorem boni Ieſu ve
29 hementiſsimè propugnetis? Quomodo non aperitur terra, vt eos
viuos deuoret, qui tam bono Deo tantã iniuriã audẽt inferre? Di
cunt enim, ne te amplius propinquũ meum appelles, nec domũ
meam ingrediaris, ſi feceris, quod Ieſus Chriſtus verbo, & exem-
plo docuit. O traditores & nequiſsimi, hæc dicentes proximis ve-
ſtris hoc dicitis, atq; hoc verba veſtra ſignificant. O ſumme mun-
di magiſter, amor dulciſsime animarũ noſtrarũ Ieſu Chriſte fili
Dei, vnus ex locis, vbi probitatem, ac miſericordiam tuam magis
oſtendiſti fuit, cum duriſsimæ cruci atrociſsimis clauis affixus,
atque inimicorum tuorum ſacrilegis linguis blaſphematus es, cũ
tu ſanguine tuo terram irrigares, lachrymiſq; abundantiſsimis cę
lorum ianuam reſerares, iniurias dimitteres, cumque ſuauiſsimis
verbis æternum patrem rogares dicẽs. Pater ignoſce illis, quia ne Luc. 23.
30 ſciũt quid faciunt. Inimici tui te accuſabãt vocãtes malefactorẽ:
tu vero redẽptor animę meę illos excuſabas, cũq; illi tã crudelem
mortẽ tibi inferrent: tu fons clementię ab æterno patre ſalutẽ &
vitã illis precabaris: in quo ęterni patris manus vinciebas, ne de
illis vindictã ſumeret: & pijſsimę matris tuę linguã cõtinebas, ne
contra illos iuſtitiam expoſceret. Eia fratres quid de hoc ſentitis?
quod erit tã lapideũ cor, quod tãtę pietatis exẽplo nõ molleſiat?
Eſt ne hîc aliquis qui odiũ habeat in proximum ſuũ? Adiuro te
per hęc dulciſsima verba, & per lachrymas, quas illa proferẽs effu
dit, vt cõmouearis, & cum fratribus tuis recõcilieris dimittẽs illis
ex puro corde, ſicut vis vt tibi ignoſcatur. Eia fratres nunquid ali
quid conficio? Conficiat hoc Deus per ſuam miſericordiam, &

vos moueat, vt faciatis quæ debetis. Attendite quòd non contentus eſt pijſsimus Ieſus in hora mortis patrē pro inimicis, ac offen- 31
ſoribus ſuis exorare: ſed ipſa die, qua reſurrexit, apparens diſcipulis ſuis, dixit illis: ſic oportebat Chriſtum pati, & reſurgere à mor-
Luce. 24. tuis tertia die, & prædicare in nomine eius pœnitētiam in remiſſionem peccatorū in omnes gētes, incipiētibus ab Hieroſolyma. Nō animaduertitis Dei veſtri pietatē, qui dicit, vt prędicatio pœnitentiæ, & remiſsio peccatorū ab Hieroſolyma incipiat, vbi tam atrox mors ſibi fuerat illata? Hoc fuit, vt videntes gentes quòd ſi quidem tam peccatoribus hominibus, qui tam nefariū ſcelus perpetrarant, vt Deum ſuum interficerent, ignoſcebat, ſpem veniæ, & ipſæ conciperent. Verùm nō ſolum illi ciuitati voluit ignoſcere, ſed voluit etiam, vt omnibus vniuerſi mundi ciuitatibus præferretur, & ibi inciperet euangelium prædicari, & remiſsio pec- 32
catorum fieri. Qui ergo amicum, & conſanguineum ſuum impedit, eique perſuadet ne iniurias dimittat, quid aliud facit, quam illi dicere, quod ignominioſum eſt eum imitari, quem Deum veneratur? Quid igitur ſperant, qui tale facinus committūt? Quo modo audebunt peccatorū ſuorum veniam Deum rogare? Nec vero contenti ſunt perſuadentes tibi, vt inimicos tuos vlciſcaris, ſed te confortant, vt atrociſsimē eos percutias, vultum medium abſcindas, ac denique vitam illis auferas. Quando Chaldæi deſtruxerunt Hieroſolymam, Idumæi illos incitabant, dicentes, Exinanite, exinanite vſque ad fundamentum in ea, vt prophe-
Pſalm. 136. tauit Dauid, dicens. Memor eſto Domine filiorum Edom in die Hieruſalem, qui dicunt, exinanite, exinanite, &c. Videte quām maxima crudelitas illa fuerit, cūm enim oporteret eos dicere: ſuf- 33
ficit, ſufficit, cōtenti iam eſtote euerſione, quā feciſtis, ſatis magnā ſtragem edidiſtis, illos quaſi calcaribus ad maiorem crudelitatem ſtimulabant, ac dicebant, Extinguite, extinguite illos, ne illorum memoria amplius in terra permaneat. O crudeliſsimi canes iſtos quippe vos imitamini cūm dicitis. Non eris homo, ſi non intuleris mortem illi, qui tibi iniuriam intulit. O fratres per charitatem Dei vos rogo, ne ita ſit, ſed ſuauiſsima verba quærite, quibus fratrem veſtrum furore concitatum mitigetis. Quid: cùm vicini tui domus inflammatur madidis lodicibus eam operis, ne
Simile. ignis vlteriùs progrediatur: cùm autem vides proximum tuū furore accenſum, & factum quaſi carbonem ignis, qui fratres ſuos

vult

34 vult concremare, eius ignem madidis lodicibus non comprimeres, dicens illi optima, & mitiſsima verba, quibus illũ mitigares, ita vt confuſus, & circunuentus optimis rationibus maneret? Sed tuarũ maledictarum admonitionum flatibus magis illum inflãmas. O fratres mei cognoſcite iam malum, quod facitis, & quod deſtruxiſtis reſarcite diſſuadentes proximis veſtris mala, quæ illis antea perſuaſiſtis, & huius tanti ſceleris pœnitentiam agite, & conferet hîc Dominus vobis ſuam gratiam, qua ſempiterna gloria compa ratur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Sabbatho poſt Cineres.

Cùm ſero eſſet factum, erat nauis in medio maris, &c.

1 Marc. 6.

NArrat ſanctus Marcus, quòd finito conuiuio, quod Dominus fecit in monte quinq; millibus hominũ, ſtatim coegit diſcipulos ſuos aſcendere nauim. Dicẽs quòd eos coegit, ſignificat quã intrinſeco amore viri illi Apoſtolici ſuum diuinũ Magiſtrũ dilige bãt: adeò vt ab eo recedere quaſi mors illis durũ, ac crudele videretur. O vtinã diuina Maieſtas ſimilẽ amorẽ in corda noſtra infunderet, quo cæleſti cõuerſatione delectaremur, & difficillime, ac quaſi coacti minimo tẽporis ſpatio ab illa ſegregaremur. In libro Ruth dicitur, quòd Noemi mulier Hebræa habitabat in Moab propter nimiam famem, quæ erat in Iudęa. Hęc habuit duos filios qui vxores duxerũt Moabitides, quarũ vna vocabatur Orpha, altera Ruth. *Ruth. 1.*

2 Cumque mulier duobus filijs orbata remaneret, ſurrexit, vt in patriam ſuam pergeret. Nurus eius tantoperẽ illam diligebant, vt eã â Moab vſque in Iudæam comitatæ fuerint, & quãuis ipſa renuebat, nurus tamen eleuata voce flere cœperũt, & dicere. Tecum pergemus ad populum tuum. Cumq; in Iudęam acceſsiſſent, iuſsit illas diſcedere, & reuerti in patriam ſuã, quæ eleuata voce iterũ flere cœperunt. Orpha tamen oſculata eſt ſocrum, ac reuerſa eſt. Ruth autẽ, etſi à ſocru cogebatur, vt reuerteretur, nequaquã tamẽ voluit reuerti, ſed ſocrui ſuæ adhæſit, ac ſuauiſsimis verbis reſpondens dixit: Ne aduerſeris mihi, vt relinquã te, & abeã, quocũq; enim perexeris, pergam; & vbi morata fueris, & ego pariter morabor. Populus tuus, populus meus, & Deus tuus, Deus meus, quæ te terra

morientem ſuſceperit in ea moriar. Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat ſi nõ ſola mors me â te ſeparauerit. Hebræi dicũt ſuper hũc 3
locum, quòd Noemi ternurum ſuam exhortata eſt, dicens, vt ad uerteret quid faceret, quia lex, quam volebat accipere, erat grauiſsima, & quæ plurima præcepta continebat, ſcilicet, ſexcenta & tredecim, & quod illis prohibitum erat alienos Deos adorare, & quòd legis tranſgreſſores in multis caſibus lapidabantur. Ruth autem omnibus his aſſentita eſt, dicens quod omnia libentiſsimè faceret, & eorum nihil recuſaret. Et propter hanc fidelitatem, quam Deo ſocruique ſuæ præſtitit, digna fuit, quæ Domini noſtri Ieſu Chriſti proauia eſſet. O quam admirabile eſt hoc exemplum, & quanta nobis confuſio. Tantopere Ruth ſocrus ſuæ cõuerſatione delectabatur, vt propter illam patriam, parentes, legemque ſuam reliquerit, & tam graui, ac implicata lege voluerit onerari. Quæ autem eſt differentia inter noſtri dilectiſsimi Ieſu, & Noemi conuer 4
ſationem? Quare omnia non deſpicimus, vt hac ſanctiſsima familiaritate perfruamur? Quare non ploramus, ac lachrymis perfundimur, cùm quis nos ab hac ſanctiſsima ſocietate conatur ſeparare? Omnia hæc ex cognitionis defectu proueniunt. Deprecemur fratres mei hũc ſuauiſsimum Ieſum, vt corda noſtra ad ſui amorem alliciat, quo omnis alia conuerſatio præter ſuam & præter illam, quæ fuerit in ipſo, aut per ipſum, nobis amariſsima videatur. Dico in ipſo, aut per ipſum, quia iuſtorũ cõuerſatio etiam debet â nobis amari, & maximi æſtimari. Et ſicut ſancti Apoſtoli difficilè, ac moleſte â ſancti ſanctorum conuerſatione ſeparabantur: ſic oportet nos ſentire ſeparationem â ſanctis hominibus, in quibus ipſemet Ieſus Chriſtus repræſentatur: atque etiam multum merentur, qui cum talibus conuerſantur. In Geneſi dicitur, 5
Geneſ. 12. quòd egrediens Abraham ad exequendum præceptum Domini tulit ſecum animas, quas fecerat in Haran. Nullum filium in illa regione genuerat Abraham, quomodo ergo dicitur, quòd tulit ſecum animas, quas fecerat? Vult dicere, quòd omnes, quos conuerterat ad Deum, ſecum tulit, & eos ab illa regione deduxit, & illos alebat, atque in eius familia commorabantur, vt eos in fide, atque virtute, quam illos erudiat, conſeruaret, ne malis aliarum gentium conuerſationibus peruerterentur. Intellexit enim ſanctus Patriarcha, quantum bona conuerſatio ad virtutis conuerſationem, & augmentum conducat: quantumque detrimentum

6 tum mala familiaritas viris probis afferat, optimè cognouit. Etiã
ad hoc propoſitum permagni intereſt animaduertere illud Danie
lis, ſcilicet, quôd ſanctus Propheta Daniel conuertit Nabuchodo- *Danie.2.*
noſor, & dicit ibidem ſanctus textus: Ipſe autẽ Daniel erat in fo-
ribus Regis. Ex quo communiter tenent doctores, quòd quandiu
Daniel in foribus Regis permanſit cũ illo conuerſans, & impe-
diens ne malis conuerſationibus vteretur (hoc eſt enim eſſe in fori
bus Regis) omnia tam Regi, quàm regno proſpere contingebant.
Cùm primũ autem Daniel illinc receſsit (quod fortaſſe fecit pro-
pter aliquod grauiſsimũ negotium, quod ſibi oblatũ eſt) peruerſus
eſt Rex, & iuſsit illam ſtatuã erigi vbi tam nefaria idololatria per-
petrata eſt. Ob hanc cauſam per ſingularẽ exaggerationẽ dicitur
de ſponſa: Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias. Mi- *Cant.2.*
7 rabile eſt enim illam eis non peruerti, ſicut eſt mirabile liliũ ſpinis
non deperdi. Etiam ſanctus Paulus magna quadã exaggeratione
dixit: Sitis filij Dei ſine reprehenſione in medio nationis prauę & *Philip.2.*
peruerſæ, inter quos lucetis ſicut luminaria in mundo. Mirabile
erit, & multum in conſpectu Dei merebimini, ſi inter tam iniquã
& peruerſam gentem boni fueritis, & in Apocalypſi dicit Deus *Apoc.2.*
de ſancto quodam prelato Pergami: Scio vbi habitas, vbi ſedes eſt
Sathanæ, & tenes nomen meum, & non negaſti fidem meã. Mi-
rabile eſt, quod cùm habitares inter gentem vbi diabolus ſedem
ſuam habet, fidelitatem mihi debitam non amiſeris.

Ex his quæ ſupra dixi, intelligetis fratres mei quãtum interſit
ad ſalutem noſtram à malis conuerſationibus recedere, & ad bo-
nas ſtudioſiſsimè accedere. Ego quidem hoc credo, atque ita verũ
8 eſt quod magnum indicium eſt, quòd quis ſit bonus, quando cum
amore ad viros probos accedit, & difficilè ab eis ſegregatur. Con-
tra verò magnum ſignum eſt quòd quis ſit malus, quando ad ho-
mines malos accedit, & cum illis conuerſatur. Quod ex hac ratio-
ne cognoſcetis. Iuſtus in ſacris literis arbori viridi, & pulchræ com-
paratur, vt dicit Dauid: Erit tanquam lignum, quod plantatũ eſt *Pſal.1.*
ſecus decurſus aquarum. Et folium eius non defluet. Mali autem
cum ſpinis comparantur, vt ipſe Dauid dixit: Præuaricatores au-
tem quaſi ſpinæ euellentur vniuerſi, quæ non tolluntur manibus. *2.Reg.23.*
Et ſi quis tangere voluerit eas, armabitur ferro, & ligno lanceato,
igneque ſuccenſæ comburentur vſque ad nihilum. O quam terri-
bilia verba, & quàm contraria ſuperioribus. Iuſtus eſt quaſi ar-

bor pulchra, viridis, & fructu onerata. Peccatores verò ſicut ſpinæ, ad quas non audent homines accedere niſi armati, & manicis ferreis cooperti, ne ab illis compungantur, denique euulſæ perpetuo igne comburendæ ſunt. Hæc eſt igitur differentia, quòd ſub vmbra arborum viridium recipiuntur homines in æſtate: ſerpentes verò, lacerti, atque alia immunda, & venenoſa animalia ſub ſpinis, & rubis ſeſe recipiunt. Ita qui ſunt prudentes homines ad vmbram, & conuerſationem iuſtorum confugiunt, & ex ea maximum accipiũt refrigerium. Nulla eſt vmbra, aut amœnitas tam deſiderata in æſtate, & tempore maioris caloris, quàm deſideratur iuſtorum conuerſatio ab alijs iuſtis ad ſuarum afflictionũ conſolationem. O quanto affectu ſcribebat ſanctus Paulus ad Romanos, dicens: Deſidero enim videre vos, vt aliquid impartiar vobis gratiæ ſpiritualis ad confirmandos vos: id eſt, ſimul conſolari in vobis per eam, quæ inuicem eſt fidem veſtram, atq; meam. Non dixit: ad ſimul conſolandos vos ſicut dixit ad confirmandos. Vt ſignificaret ſe deſiderare Romanos videre, vt illos in fide confirmaret, & eos conſolaretur: & prætereà, vt ſemetipſum cum eis conſolaretur eorum fidem, ac virtutem perſpiciens. Idcircò poſuit conſolari, vt vtrunque ſignificaret. Atque ea inſuauitate, ac moleſtia, qua quis amœnam arboris vmbram relinquit, & per nimios ſolis calores pergit neceſsitate compulſus: eadem inſuauitate, & repugnantia bonam vmbram, & conuerſationem iuſtorum hominum relinqui oportet aliquando, ſi aliorum negotiorum neceſsitas ita poſtularit. Venenoſa autem animalia ad ſpinas, & rubos confugiunt. Quid de te cogitari poterit, cùm videaris ab hominibus cum improbis conuerſari, niſi quòd es coluber, aut vipera venenoſa? O vtinam æterna Dei Maieſtas hanc cæleſtem doctrinam in cordibus veſtris imprimat. Vt deinceps duriſsimum vobis ſit à bonorum conuerſatione ſeparari, ſicut his ſanctis Apoſtolis grauiſsimum eſſe videbatur à ſanctiſsima diuini Magiſtri ſui familiaritate recedere.

simile. *Roma. 1.* *Simile.*

Dicit autem ſanctus Euãgeliſta, quòd cùm Dominus diſcipulos ſuos dimiſiſſet, turbaſq; quas inuitauerat, expediſſet, ipſe ſolus abijt in montem orare: vt nos doceret quanta ſpiritus tranquillitate, & quanta recollectione, & ſolitudine orandum ſit. Et licet verum ſit, quòd in omni loco orari & laudari Deus poteſt, vt ſignificauit Dauid cùm dixit: In omni loco dominationis eius be-

Pſal. 102.

ne

12 nedic animæ meæ Domino. Hoc etiam ſignificatũ eſt, cùm diuerſis hominibus varijs in locis Deus beneficia faceret: ſicut Moyſi, cui in monte apparuit in rubo: Abrahæ in valle ad oſtiũ tabernaculi ſui. Ezechieli iuxta fluuium Cobar: B. Ioanni in inſula Patmos, cum exularet. Tribus pueris in fornace Babylonis. Chananææ mulieri, in via: Iob deniq; in ſterquilinio comparuit. Quæ omnia ſignificant quàm in promptu habeamus Deum, & quam paratus ſit ſemper, & vbique, in lecto, in menſa, in campo & in ciuitate, vt nobis auxilium præſtet. Verùntamen, quia oratio eſt eleuatio mentis in Deum, maximè intereſt eã in ſolitudine fieri: ſegregando nos vt hoc faciamus non ſolùm à populari, ſed etiã ab Apoſtolica conuerſatione, ſicut fecit Dñs. Atque etiam, quia vt dicit Beatus Ambroſius: quando oras, cum Deo loqueris: quan
13 do legis, ipſum audis. Quis ergo eſſet tam temerarius, & ſtultus, vt cùm vellet regem alloqui, ad parietes diuerteretur, aut in imagines in regio domicilio depictas oculos conijceret huc atq; illuc caput cum magna diſſolutione conuertens? Diceret rex: tollite mihi hinc iſtum amentem, qui petijt à me facultatem, vt mihi loqueretur nunc autem in his ſtultitijs occupatur. Maior profectò irreuerentia eſt hoc facere quando quis cum Deo loquitur. Quapropter ſingulare eſt conſilium ſolitudinem, & recollectionem quærere ne habeamus occaſionem diuertẽdi ſenſus, quibus diuerſis diuertitur & anima. Erubeſce ergo frater mi videns, quôd orationes tuæ non ſunt orationes ſolitudinis, ſed viles, & abiectæ mille diſtractionibus plenæ ſine feruore, & attentione.

Exod.3. Geneſ.18. Ezech.1. Daniel.3. Apocal.1. Matth.15. Iob.2.

Amb.lib.2. de offic. simile.

Atque vt vnuſquiſque veſtrùm deinceps ſciat quomodo in
14 hac re tam neceſſaria ſe debeat habere, animaduertite attentionem duplicem eſſe oportere, alteram, quæ orationem præcedat, alteram verò quæ ipſam comitetur: prior manifeſtum eſt quod non debet deeſſe. Nam cùm homo ſit rationalis, liber, & producens opera ſua, cum conſilio, prudentia, ac deliberatione, debet animum ſuum ad illa applicare, quæ cum tam ſupremo Domino acturus eſt, quæque illum rogaturus eſt, antequam oret, ne inſipienter quaſi brutus, & irrationalis procedat. De poſteriore attentione, ſcilicet, de comitante dico, quôd etiam eſt rationi conſentaneum, quòd vnuſquiſque ad petitionem ſuam attendat, ſic enim fortificatur, & accreſcit affectio, & multum proficit in deuotione, & in vnione ſpiritus cum Deo: verũ-

veruntamen licet aliquando diuertamur in oratione, non eſt mi- 15
randum, quia eſt anima noſtra tam vnita, & impedita his cor-
poralibus ſenſibus, ipſi autem cum rebus ſenſibilibus, vt ſtatim
poſt illas abeant: dummodo tamen ex propoſito non diuerta-
mur, & ex voluntate noſtra. Sed prior attentio eſt maximè
Similes neceſſaria, & per virtutem huius prioris applicationis aſcendit
ad Deum oratio noſtra. Sicut ſagitta, quæ ab arcu exit, ſemper
aſcendit per virtutem illius prioris tactus, & applicationis ma-
nuum noſtrarum ad arcum, & ſagittam. Nam poſtquam ab ar-
cu exit non illam attingimus, ipſa verò ſemper aſcendit quan-
diu durat prima virtus prioris mouentis, & inſtrumenti, ſine
qua virtute nequaquam ſagitta aſcenderet. Sic oratio in altum
aſcendit vſque ad diuinum conſiſtorium per virtutem prioris in-
tentionis, & attentionis, quam habuimus ante orationem. Ni-
ſi enim prior intentio illam tetigiſſet, non aſcenderet, poſtquam 16
autem ab illa tacta eſt oratio: aſcendit quanuis deſit actualis in-
tentio. Quapropter curate ſemperſuper vos reflexionem face-
re antequam Deum alloqui cœperitis. Atque ad hanc attentio-
nem non eſt tam neceſſaria ſolitudo, ſed ad aliam attentionem
quæ orationem comitatur permagni intereſt, locum quærere
(vt dictum eſt) in quo nulla ſit occaſio, vt ſenſus diuertantur,
& vbi ſit ſpacium, vt anima ſanctis meditationibus ad Dei
amorem, & charitatem perueniat. Nam poſtquam ad hanc af-
fectionem peruenerit, perſeuerabit in oratione. De qua affectio-
Luc. 28. ne arbitror Dominum dixiſſe: oportet ſemper orare, & non defi-
Auguſt. cere. Beatus Auguſtinus hunc locum exponens dicit: Non ceſſat
orare, qui non ceſſat benè agere. Et quanuis hæc ſit bona decla- 17
ratio, non tamen puto hanc fuiſſe diuini Saluatoris noſtri inten-
tionem. Si enim ſic vellet intelligere, optimè poſſet dicere: opor-
tet ſemper operari, ſicut dixit: oportet ſemper orare, ſed in il-
lo loco procedit loquens de oratione, non verò de operibus:
& adducit exemplum viduæ moleſtæ, quæ iuſtitiam à iudi-
ce impetrauit aſsiduis rogationibus, qui nec Deum timebat,
Simile. nec hominem verebatur. Quapropter dicendum eſt quòd docet
illic Dominus, & admonet nos, vt curemus ſuæ diuinæ Maie-
ſtati per affectionem connecti: ſic enim ſemper ad eum cor eri-
gemus, & hoc eſt ſemper orare. Quemadmodum enim auarus
intenſo diuitiarum amore, quo ardet ſemper de illis cogitare cõ-

pellitur,

18 pellitur,& cùm manducat,bibit, loquitur,aut aliquid agit, ſemper eius cor ad illud reuertitur ad quod deſiderat: & ſicut feruentiſsimus amator â fœmina, quâ amat cogitationem ſeparare non poteſt:ita etiam ſi tu tantoperè Deum amas ſicut auarus diuitias diligit,& ſicut alius perditus turpitudinem amat, ſemper deſiderium tuum in Deum mouebitur, & in medio occupationum, & operum tuorum ſemper Deum in corde portabis:& hoc erit ſemper orare ſicut Ieſus Chriſtus deſiderat,&petit vt faciamus. Quod difficillimè fieri poteſt niſi creaturas deſpiciamus, & montẽ ac ſolitudinẽ quæramus. Sed quomodo non pudet nos omnes audientes hæc, quæ dixi, quòd in tantam affectionem ſecularium næniarum homo deueniat, vt ferè nunquam ab eis cogitationem abſtrahat: quòd autem infinitam Dei maieſtatem tam parum di
19 ligamus, vt ferè nunquam illius recordemur? Nunquid non eſt hoc plorandum? Non pudet homines huius rei? O æterne, & infinite Deus quomodo fers Domine homines,qui tam parui æſtimant, & tantopere altiſsimam maieſtatem tuam contemnunt? Angeli, & Seraphim clementiam tuam laudent in ſæcula ſæculorum, Amem.

Conſiderate etiam quòd hæc ſeparatio Chriſti Redemptoris noſtri in montẽ fuit,vt dicit Sanctus Ioannes: Cùm cognouiſſet, *Ioan. 6.* quia venturi eſſent,vt raperent eum,& facerent eũ regẽ. Quando homines volebant illũ regem extollere:confugit ad montẽ ad orandum: quando autem veniebant ad apprehendendum eum vt crucifigerent, illis ipſe obuiam exit. O diuine mundi doctor, quam cæleſtem doctrinam nos hic doces Domine. Diſcite fra-
20 tres mei hanc ſanctam lectionem, vos qui nimium ſoliciti eſtis in honoribus comparandis, & ſæculares dominationes inueſtigatis, ſi ille, quem honor non potuit conculcare illum tanto ſtudio fugit, tu, quem quotidie dominium, honor & ſuperbia proſternit, quare tam cupidus es vt hæc conſequaris? O humana cæcitas, quot mala tecum affers. In libro Iudicum propoſuit vir quidam prudens parabolam,quia vir improbus electus fuerat Rex, & dixit: Ierunt ligna vt vngerent ſuper ſe Regẽ, dixeruntque Oliuæ: *Iudic.9.* Impera nobis, quæ reſpondit, nunquid poſſum deſerere pinguedinem meam, qua & dij vtuntur, & homines, & venire vt inter ligna promouear? Dixeruntque ligna ad arborem ficum: Veni, & ſuper nos regnum accipe. Quæ reſpondit eis: Nunquid poſ-

ſum

ſum deſerere dulcedinem meam fructuſque ſuauiſsimos, & ire vt 11
inter cætera ligna promouear? Locutaq; ſunt ligna ad vitem. Ve
ni,& impera nobis. Quæ reſpondit eis: nunquid poſſum deſerere
vinum meum,quod lætificat Deum,& homines,& inter ligna cæ
tera promoueri? Vltimo iuerũt ad rhamnum, quę ſceptrum ſuſce
pit. O æternæ maieſtatis Deus,quanta Abuſio eſt in mundo circa
hoc. In iſta parabola ſignificatur quod non audẽt viri probi digni
tates acceptare,ne virtutem ſuam amittant. Sicut oliua,ficus,& vi
tis,ne miſericordiã,amorem, ac contemplationẽ deſerant timen-
tes ne dominationis inquiete,& occaſionibus omnia deperdãt. Et
audet rhãnus,ideſt,peccator ſine timore Dei omnia accipere,atq;
etiã omnibus poſsibilibus vijs,& rationibus illa negotiari. Quod
ſi conſequi nõ poſsit,conqueritur:quia ſibi nõ conceduntur. Fra-
tres mei abite,abite in montem,& orate, in oratione enim vos il- 12
luminabit Spiritusſanctus, vt cognoſcatis quàm parui pretij &
æſtimationis ſunt res terreſtres,& quot offendicula,&laquei ſint
in illis,vt eas poſsidẽtes in infernũ procidant:hoc enim voluit ſig
nificare Dominus confugiens in hoc tempore ad orationem.

Philoſophus quidam gentilis nomine Chryſippus dicebat ne-
minem oportere dignitates expetere cum certus ſit, quòd ſi mu-
nus ſuũ fideliter, & vt debet, exercuerit, diſpliciturus eſt homini-
bus: ſi verò malè illud exequutus fuerit,diſpliciturus eſt Deo. At
que hoc etiam in his calamitoſiſsimis,& infœliciſsimis tẽporibus
Num.14. magis agitur,cùm ſubditi diligẽtiùs prælatos quærũt, qui eorum
corporalibus appetitibus indulgeant,quàm qui animabus medeã
tur. Nolunt prælatum, qui eos meliores efficiat, ſed qui iuueniles
eorum inſultationes,& peccata diſsimulet. Sicut Hebræi, qui di- 13
xerunt: Conſtituamus nobis ducẽ,& reuertamur in Aegyptũ. No
lebãt gubernatorem:qui eos duceret ad terram promiſsionis, non
qui eos per deſertum vitæ ſanctæ, & virtute præditæ deduceret,
ſed qui ad vitia libertatem illis concederet. Seruitutem iudicabãt,
quod ſubiecti eſſent Moyſi,qui malos mores illis prohibebat, & li
bertatẽ eſſe ducebant captiuitatẽ Aegypti,quoniam illic nõ erat
qui eos à vitijs cohiberet. O quã ad literam hoc in mundo hodie
agitur. Nemo enim vult iudicem,nec ducem, nec gubernatorem,
nec prælatum,qui eũ ad cæleſtẽ Hieruſalẽ deducat:ſed qui illũ ad
infernũ properare cõſentiat. Quapropterin magno præcipitio ſe
ponit,qui hodie hæc munera ſuſcipit,niſi alterius Apoſtoli pectus
& inui-

24 & inuictam animi magnitudinem habeat: vt potiùs vitam amittat, quàm in aliquo eorum, quæ miniſterium ſuum expoſtulant, deficiat.

Coacti à Dño ſancti diſcipuli nauiculã cõſcenderũt: cũq; iam in medio mari nauigarent, excitata eſt tempeſtas valida. Et Dominus qui ſolus erat in monte & in terra, illos aſpiciebat quomodo laborabant remigando: erat enim illis ventus cõtrarius. O quã magna conſolatio eſt hæc illi, qui labores patitur, ne deficiat: ſcilicet, ſcire, quod Deus illum intuetur, laboremque ſuum contẽplatur. *Simile.* Eques qui in publicum certamen exiturus eſt, & poſt muros abit, vt illic ſe exerceat, non curat nimis, vt haſtam benè dirigat, & nihili æſtimat licet pedes in ſtapedibus malè ponat, & in ſella malè ſedeat. In foro autem vbi ſunt complures ſpectatores, & do-
25 mina cuius cauſa decertat, atque iudex, qui præmium daturus eſt: illic ex imbecillitate vires depromit, & haſtam curat optimè dirigere, pedes in ſtapedibus firmiter ponere, & in ſella perpolitè ſedere. O anima chriſtiana animaduerte, quôd te certantem Deus intuetur quapropter confortare ad faciendum quod nobilitas tua poſtulat, vide præmium, quod tibi daturus eſt, ſi victoriam reportaueris. Quando rex vadit cum omni comitatu ſuo, *Simile.* non moratur vt leuiſsima quæque proſpiciat: quod ſi aliquando moratur, vt aliquid perſpiciat, ſtatim dicitur. Rex ſtetit, cum omnibus equitibus ſuis, vt illud intueretur: magnum ergo aliquid fortaſsè erat. O Deus immenſe quàm ex inſtituto cum omnibus ciuibus, & equitibus tuis ſiſtis vt tuos fideles certatores aſpicias. Magni igitur ponderis, & momenti eſt, iuſtum labores perpeti.
26 Aſpiciebat optimus Ieſus hos tribulatos, & ſtatim venit, vt eis occurreret. Dicens illis: *Confidite, nolite timere. Ego ſum.* Et ſicut his auxilium præſtitit, etiã illud tibi præſtabit, nam etiam te intuetur, vt in tribulatione tibi ſubueniat. Iacob conſtituens in patriam ſuam reuerti, domumque Laban relinquere, rem hanc vxoribus ſuis manifeſtauit, & inſcio Laban profectus eſt. Qua de re admonitus Laban cum maxima indignatione aſſumptis fratribus ſuis perſecutus eſt eum ſeptẽ diebus. Vna ex maximis miſerijs, quæ ſunt in mundo eſt hæc, quòd ſi quis alium velit cuertere appellet amicum, aut propinquum, qui ſtatim dicet: Præſto ſum ego, & omnis ſubſtantia mea vt faciam quicquid mihi iuſſeris. Quare non addis dicens: Præſto ſum vt faciam quicquid mihi iuſſeris,

cum

dum modo diuinæ legi non repugnet? quod ſi illud nõ vult Deus 27
ſed diabolus, quare hoc dicis? eſt iſta nunquid religionis Chriſtianæ obſeruantia? Affectus eſt iniuria aliquis: ſtatim conuocantur conſanguinei, & amici eius, & vnuſquiſque dicit, Ecce adſum. O gentiles & infideles, facitis etenim ſicut Laban, qui vt Iacob perſequeretur, qui Deos eius ſubripuerat, fratres, & conſanguineos ſuos conuocauit. Cùm miſer hic, ſeruum Dei perſequeretur, commoratus eſt, vt dormiret, cui dixit Dominus: caue nequicquam aſperè loquaris contra Iacob. Benedictus ſis Domine, & ſuperexaltatus in ſecula, qui tam diligenter ſeruos tuos defendis. Iam poteſtis videre, qualis remaneret Laban. Habeat quilibet arma fortiſsima, & fiſtulas, quas voluerit, ego verò habeam pro me Deũ, & omnes aduerſarij mei erunt quaſi culices. Exoremus hunc potentiſsimum Dominũ, vt nos adiuuet & res eius faciamus, nec 28
Iſai.51. formicas iſtas timeamus. Ita dicit Iſaias: Quis tu vt timeas ab homine mortali, & à filio hominis, qui quaſi fœnũ, ita areſcet? quid eſt cur timeatur homo, qui de mane vſq; ad veſperam quaſi fœ-
Iſai.2. num marceſcit? Idcirco ipſe Iſaias dicit: quieſcite ergo ab homine, cuius ſpiritus in naribus eſt. Ne vos perturbet hominis perſecutio, qui non plus habet vitæ, quam minimũ ſpiritus ad reſpirandum. Quãuis fluctus cõcitentur, & vẽtus cõtrarius aſpiret, & ſit aliquis Laban, qui cũ omnibus ſibi cõiunctis vos perſequatur, curate vos virtutem operari, Dominus enim cũ aqua iam ad os perueniat, & prope ſitis iã vt demergamini, vobis occurret: ſicut hic Apoſtolis ſuis occurrit. Idcirco oporteret nos virtutibus potius, quàm armis
Iudic.3. ferreis muniri. In libro Iudicũ legitur quod dux quidã Hebræo rũ nomine Sãgar percuſsit de Philiſtijm ſexcẽtos viros vomere, 29
& ipſe quoq; defendit Iſrael. Et alij ex Hebræo legũt, percuſsit eos ſtimulo boũ, quaſi dicat percuſsit eos, non lãceis, nõ gladijs, ſed inſtrumentis ruſticis. Hoc expreſsit ſacra ſcriptura, vt nos doçeret, quod iuſti non indigent multis armis, quia nullum eſt tam debile inſtrumentũ, quod nõ ſufficiat iuſto ſuccurrere, qui animã Deo
1.Reg.17. munitã habet. Sic dixit Dauid gigãti Philiſtijm: Tu venis ad me cum gladio, & haſta, & clypeo. Ego venio ad te in nomine Domi
Iudic.15. ni exercituum, & ſic illum vno lapide ſuperauit. Et Samſon inuentam mandibulam aſini, quæ iacebat arripiens, interfecit in ea mille viros. O fratres mei quam ſecuri eſſe poſſemus quanuis omnes infideles in nos conſurgerent, ſi his armis muniti eſſemus.

30 mus. Nũc intelligetis verba illa Sancti Pauli dicentis: Induite vos armaturam Dei, vt poſsitis ſtare aduerſus inſidias diaboli: quoniã non eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ, & ſanguinẽ: ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum harũ, contra ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Propterea accipite armaturam Dei: vt poſsitis reſiſtere in die malo, & in omnibus perfecti ſtare. Quare dicis Apoſtole glorioſe, quòd non eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ, & ſanguinem, ideſt, contra homines, ſiquidẽ videmus quòd hinc Mauritani, Turcæ, hæretici, ac pagani, illinc verò tyranni vndique nobis bellum inferunt, & ſunt quaſi venti contrarij, qui hanc Sancti Petri nauem procellis exagitãt? dicit hoc quia in omni iſta carne & ſanguine diaboli nobis bellũ inferunt? hoc eſt in omnibus iſtis malis hominibus, non enim ma- *Ephes. 5.*

31 nifeſtè, ſed ſimulantes & in iſtis membris ſuis inſidias molientes nobis bellum inferunt. Et non ſolum in iſtis abſcõduntur, vt magis occulti ſint; ſed in alijs etiam hominibus proximis nobis, quos minus timendos eſſe arbitramur: ſicut in patre contra filiũ, & in filio contra patrem, in amico contra amicum, & in viro contra vxorem; in his omnibus nobis inſidias parant, quòd eſt in illis diabolus abſconditus, vt inde nos oppugnet nec tamen nos illum ſentiamus. O æterne Deus quantã deſtructionem ſolent diaboli his inſtrumentis facere? Quando pater, frater, aut amicus filium, fratrem, aut amicum ad peccandum inducũt, & quando mater filiam peruertit, tunc dicit S. Paulus, quòd non ſolum nobis inferunt bellum hi homines, qui exteriùs apparent, ſed principes mundi huius, qui in illis latent, & illis quaſi inſtrumentis vtuntur.

32 Et vocat dæmones principes, &c. propter eminentiam naturæ illorum reſpectu naturæ noſtræ: ſunt enim Angeli: qui ſunt principaliores, & præſtantiores creaturæ, quas Deus creauit, & nobis in natura, & poteſtate excellunt. Atque eos nuncupat rectores tenebrarum harum, quia peccatoribus dominantur non ſolum in eorũ intellectibus, ſed etiam in voluntatibus: ipſi enim eos gubernãt loquentes, & facientes in eis ſecundum voluntatem ſuam. O miſeri peccatores, qui eſtis tenebræ à diabolis gubernatæ, & vocati ſpiritualia nequitiæ propter maximã illorũ malitiã, non ſolũ enim ſunt nequiſsimi, ſed ipſa etiã iniquitas. & addit ſtatim de qua re ſit contentio, & certamen dicẽs. In cœleſtibus. Quod eſt de rebus cœleſtibus. Vt hic aduertit Oecumenius illud, in, ſignificat hicidẽ *Oecumen.*

quod, propter, id eſt, oppugnant nos vt nobis auferãt ius, quod ha- 33
bemus ad bona cœleſtia, quæ illi ſua culpa amiſerunt. Propterea
accipite armaturã Dei, &c. & vna, quã inter cæteras præcipuè no-
minat hæc eſt, in omnibus ſumentes ſcutum fidei in quo poſsitis
1. Ioan. 5. omnia tela nequiſsimi ignea extinguere. Et ita dicit S. Ioannes,
hæc eſt victoria, quæ vincit mundũ, fides noſtra, id eſt, tã præſtans
armatura eſt fides noſtra, qua mundus, & eius ſectatores ſuperan-
tur, vt illã (propter certitudinẽ victorię quæ cũ ea cõparatur) poſ-
Roman. 1. ſitis ipſam victoriam nuncupare. Ideò S. Paulus dicit quod iuſtus
Abac. 2. ex fide viuit, citãs prophetã Abacuch. Sumpſit metaphorã à mer-
catore, qui ex aliqua negotiatione viuit, & cũ ea locupletatur: ſic
Hiero. ſuper Epiſt. ad Ga. 3. iuſtus viua fide viuit, & locupletatur. Vnde S. Hieronymus, dicit,
quod ſicut generaliter dicit, quia iuſtus ex fide viuit, ita etiã in par-
ticularibus intelligitur. Scilicet caſtus viuit ex fide humilis, miſeri- 34
cors, & alij huiuſcemodi ex fide viuũt. Fides enim viua omnes vir-
tutes in ſuo eſſe defendit, & cõſeruat. Hac armatura (ait B. Paulus)
in omnibus muni cõtra hos hoſtes in omnibus negotijs, euẽtibus,
occaſionibus, & deniq, in omni tẽpore, & loco. Et S. Iudas in ſua
canonica dicit: vos autẽ chariſsimi ſuperædificantes voſmetipſos
ſanctiſsimę noſtræ fidei: in Spiritu ſancto orantes voſmetipſos in
dilectione Dei ſeruate expectantes miſericordiã Domini noſtri
Iudas. Ieſu Chriſti in vitã ęternã. Superędificate vos (inquit S. Iudas) ſu-
per fundamentum ſanctiſsimæ fidei noſtræ, & ſecundũ illã (qua
reuerentia loquitur benedictus Apoſtolus de fide appellãs eã ſan-
ctiſsimã) & hoc facite intercedente auxilio Spiritus Sancti ſem-
per illũ orãtes, vt vobis faueat, & cõſeruãtes vos in charitate Dei,
& expectãtes miſericordiã Dñi noſtri Ieſu Chriſti per quã cõſe- 35
cuturi eſtis vitã ęternã. Eia fratres induite induite vos hac arma-
tura, & videbitis, quales vos ſentietis. Cõfidite, nolite timere, quia
ego ſum dixit Dñs illis afflictis. O maxime imperator cęli, & ter-
rę Ieſu Chriſte filij Dei qui in maiori neceſsitate ſoles occurrere
timorẽ auferens, & fiduciã afferens, occurre Dñe afflictionibus no-
ſtris, ſiquidem nos vides in naui Eccleſiæ tuę tantis procellis ob-
ſeſſos, hinc Mauritanis, Turcis, & hęreticis: illinc verò malis Chri-
ſtianis, qui ſuis deprauatis moribus & exemplis nobis bellum in-
ferunt. Largire nobis virtutem & gratiam, vt omnibus reſiſtamus
& cum perſeuerantia decertemus, quouſque ſempiternam gloriã
comparemus. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ Filius Amen.

Domi-

Dominica. I. in Quadrageſima.

Ductus eſt Ieſus in deſertum à ſpiritu, vt tentaretur à diabolo, &c. Matth. 4.

POSTQVAM Chriſtus Redemptor noſter à B. Ioãne baptizatus fuit, dicit Sanctum Euangeliũ quòd ductus eſt à Spiritu Sancto in deſertum. Res eſt equidem maximæ admirationis quòd de reliqua diuini redemptoris noſtri vita non meminerint Euangeliſtæ, vſque ad hoc hodiernum opus baptiſmi, & quomodo ductus fuit in deſertum. Itaque ex triginta annis vitæ, nihil narrant præter diſceſſum Saluatoris noſtri in AEgyptum, & quando remanſit Hieroſolymis, cum eius ſanctiſsima Mater in medio doctorum illum inuenit. Quid? Domine tu non veniſti in mundum ad prædicandam, & docendam veritatem? & ita dixiſti Pilato: ego ad hoc veni in mundum vt teſtimonium perhibeam veritatis? quid ergo tanto tempore agis, aut in quibus rebus occuparis? Certum eſt quòd optimè poſſet filius Dei mundum redimere, ſolo ſanguine, quem in circunciſione effudit, & ſtatim in cœlum aſcendere. Sed dicerem ego, & tu, & alter, Domine valde in pace ſi autem ego condemnatus fuero, ne in me multam culpam cõferas à quo enim debeo, diſcere? à Dauide adultero? à Salomone idololatra? à Moyſe balbo? à Hieremia, qui fatetur ſe neſcire loqui, nec aliquid dicere præter, a, a, a, quaſi puerum? vt ergo homines hanc excuſationem non haberent, voluit ſupernus Redemptor multos annos in orbe commorari & in eo ſcholam inſtituere, noſque virtutes mirabiliter erudire. Si igitur hoc ita eſt, vt per Eſaiam æternus pater promiſerat dicens: dedi eum ducem atque præceptorem gentium: quare tot annos tacet, nec mundum docet? Dico quòd hæc omnia ad noſtram doctrinam facta ſunt, vt nos erudiret operari, & docere. Ad prædicandum tres annos, prius operatus eſt triginta. Decimam partem operum oportet eſſe verborum prædicationem. Plus prædicauit Ieſus Chriſtus operibus, quàm verbis. Prius occidit Dauid belluas Ieonem ſcilicet, & vrſum ſecretò in deſerto, quàm Goliath publicè interficeret, & populum ab ignominia in, qua poſitus erat vindicaret. Et ita de ſe fatetur Sanctus Paulus dicẽs: Nõ enim audeo eorum

Eſai. 55.

1. Reg. 17.

Rom. 15.

rum aliquid loqui, quę per me nō effecit Christus. Pudet (inquit) 4
Roman.15. me aliquid docere, quòd ego diuino auxilio adiutus prius non fue
rim operatus. Nam nostra Christiana religio magis in operibus,
quam in verbis consistit. De rebus fidei nostræ dicitur: verbum ab
breuiatum fecit Dominus super terram. Opera autem bona nemi
nem oportet abbreuiare sed in illis vsque ad mortem perseuerare.
Et sic in nulla parte Euangelij reperietur quòd Christus Redemp
tor noster discipulos suos docuerit prædicare, sed quomodo debe-
rent operari, & orare. Nam benè operando, & benè orando Spiri-
tus Sanctus eos doceret, quomodo prædicaturi essent, vt multum
fructum in animabus audientiū facerent. O si huic exercitio se ac-
curatissime traderent, qui hodie sanctum Dei Euangelium præ
manibus ferunt, & diuinum prædicationis officiū exercent. Quare patres mei nō adimeremus ex multis horis, quas in literarū stu 5
dijs consumimus, vnam aut aliquas horas, quas in his sanctis exer-
citationibus, quas alijs prædicamus, consumeremus? atq; vt sanctę
orationi vacaremus, in qua anima illuminatur, & cor diuino amo
re inflammatur: vt ex ipsa oratione, quasi ex accenso fornace fer-
uentissimorum verborum flammæ erumpant, quibus vniuersum
mundum inflammemus. Quare non verecundamur alios erudire.
vt quæ nos facimus, ipsi exequātur? O diuine Paule, tu non aude
bas ea prædicare, quæ non operabaris. O si multos prædicatores
huiuscemodi Deus Ecclesiæ suæ immitteret, quàm ad oculum spi-
ritualis prouentus audientium cerneretur. Hoc igitur patres mei
voluit nos Dominus docere, cùm prius triginta annos operatus
fuerit, vt tres annos homines erudiret.

Eò quòd litera Euangelij tā trita sit nō erit necesse illā repetere 6
sed aliquot illius locos, quos poterimus, declarabimus. *Tunc ductus est Iesus à spiritu.* In textu græco loco illius verbi: spiritu, est nomen
quoddam quod significat ventum, id est, Aspirauit optimo Iesu
ventus cælestis, ventus Dei. Et Beatus Lucas dicit: Agebatur à
Luc.4. spiritu in deserto. O beati illi qui in omnibus se penitus consen-
tiunt deduci à Spiritu Sancto, à cœlesti vento ad imitationem no
stri diuini Saluatoris, de his dicit Sanctus Paulus, qui spiritu Dei
Roman.8. aguntur, hi sunt filij Dei. Quomodo hoc ita dicis S. Apostole?
Nos enim hoc inter homines, & bruta animalia interesse credimꝰ,
quòd bruta animalia aguntur, & non agunt, ducuntur, & non ipsa
se ducunt, nec gubernant: homines verò agunt, & non aguntur.

O miri-

7 O mirificã exaggeratione qui perfectiſsimi, & ſolidiſsimi ſunt in virtute, & vere filij Dei ita eius diuino beneplacito ſubiecti ſunt vt propriã volũtatẽ nequaquam habere videãtur. Hoc ſignificat: agũtur ſpiritu Dei, quòd in omnibus ſe ab eo deduci penitus conſentiunt. Sic erat Dauid cũ dicebat vt iumentũ factus ſum apud te, & ero ſemper tecũ. Quaſi iumentũ (inquit) volo ire Dñe quocũque me duxeris, & gubernari à tuo diuino ſpiritu, ſic enim ero ſemper tecũ, id eſt, potero in tuo amore, ac ſeruitio perſeuerare. Etiã ſignificat illud: ſpiritu Dei aguntur: quòd puriſsimi, & in virtute exercitatiſsimi ſpiritus vi rapiuntur, id eſt, quòd talia opera faciunt, quæ ſuas naturales vires excedũt. Curemus ergo fratres diuinũ hũc ſpiritũ, qui nobis in hac noſtra nauigatione aſpiret. Quãdo aliqui ſunt in portu ſperantes ventũ, qui eos in patriã ſuã de-
8 ducat, quantã lętitiã accipiunt, cũ ventus flat, qui eos illuc poſsit perducere? O quantã lætitiam accipit ſeruus Dei ex deuotione, cę leſti guſtu, ac ſpiritus feruore, quã extenſa defert vela cũ hoc vento in alto diuinarũ rerum contẽplationis pelago ſe totũ inſinuãs, procul recedit à terra, ex qua exit, & rerum illius obliuiſcitur. Bona via, bona via ſit tibi ô ſerue Dei, progredere progredere vlterius: nauiga, nauiga quouſque terram viuentium reperias, & ad illam peruenias. Contra verô peccator, qui malam viam percurrit. In quem portum deuenturus es infœlix? quis ventus à Sathanæ viſceribus tibi exiuit? Ardens venit hic ventus, & inferni fœtorem ſecum afferens. Coerce, coerce vela ô miſer, vide quòd in abyſsi portum properas, terram hoſtium tuorum vbi ab illis æternis tormentis cruciaberis. Vide quid dixit Eccleſiaſticus. Poſt concupi-
9 ſcentias tuas non eas, & à voluntate tua auerte, ſi præſtes animæ tuæ concupiſcentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis. Si inimici tui diaboli voluptatẽ poſſent percipere, ex interitu, & euerſione tua, maximã profectò acciperent. Quam obrem reuertere ô miſer ab hac nauigatione, quam facis: ſi enim ſemel illuc peruenies, & ab illis capiaris, nulla in æternum tibi erit redemptio.

Pſalm. 72.

Similes.

Eccleſ. 18.

Ductus eſt ergo Dominus Ieſus à Spiritu ſancto in deſertũ, vbi quadraginta diebus, ac quadraginta noctibus ieiunauit. Et eſt valdè notãdũ, quòd vt S. Euãgeliſta hoc ieiuniũ narraret, initiũ capi tuli ſumpſit, ab hac dictione: tũc. Quæ refert illud, quod immediatè præceſſerat, qui fuit S. Baptiſmus Dñi noſtri Ieſu Chriſti. Itaq; ſtatim vt baptizatus & ablutus eſt ille, qui erat, & eſt ipſa puritas,

& ſanctitas ſtatim ad ieiunādū perrexit, vt nos doceret, quòd hāc oportet eſſe viā ieiuniorū noſtrorū, ac ſanctarū omniū exercitationū, vt diuinę Maieſtati acceptabiles ſint. Prius oportet nos ſanctę pœnitētię lauacro ablui peccata noſtra purè cōfitētes, cōſciētiaſque noſtras plurimis lachrymis abluentes, lachrymis (inquā) ſaltē cordis, ſi oculorum eſſe non poterunt, hæ enim ſunt neceſſariæ, & quæ ad animæ iuſtificationē ſummopere conducunt. O vtinam hodie hanc rem tā neceſſariam vobis perſuaderem ò fratres mei, vt ſtatim hac hebdomada; ſi poſsibile eſſet, omnes peccata veſtra confiteremini; vt ſic abluti orationē, & ieiunium aggrederemini ad imitationem huius altiſsimi Magiſtri: ne fortè vobis dicat
Eſai. 56. Deus quod Hebręis dixit in reſponſionem quæſtionis, quam illū interrogauerunt per Eſaiā dicentes: quare ieiunauimus, & non aſpexiſti, humiliauimus animas noſtras, & neſciſti? & reſpondet Dominus huius rei rationem reddens, & dicit: ecce in die ieiunij veſtri inuenitur voluntas veſtra, & omnes debitores veſtros repetitis ecce ad lites, & ad cōtētiones ieiunatis, & percutitis pugno impiè nolite ieiunare ſicut vſq; ad hanc diem vt audiatur in excelſo clamor veſter. Nunquid tale eſt ieiunium, quod ego elegi? diſſolue colligationes impietatis, ſolue faſciculos deprimētes, dimitte eos, qui confracti ſunt liberos, & omne opus dirumpe. Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſq; inducin domum tuam, &c. O quā cœleſtis doctrina? O vtinā Dominus viſcera noſtra mollificaret, vt verè, & ex animo illā amplecteremur, quam beati eſſemus. Non accepit Dominus illorū ieiuniū, quia plurimis iniquitatibus permiſtum erat. In die ieiunij eorū in omnibus voluntatem ſuam contra diuinam faciebant. Et ita vna ex cauſis, quas illis reddit, eſt hæc. Alia eſt: omnes debitores, &c. Quid ergo? exigere quod mihi debetur eſt malum? Nunquid debita noſtra non ſumus exacturi? ſic: ſed non ex omnibus. Sanctus Hieronymus hunc locum
Hierony. exponens dicit, quòd hinc elicitur quòd qui exigit à paupere debitore, & illum fatigat, & illum opprimit, qui non habet neceſſaria ad victum ſuum, peccat mortaliter, de non habente loquitur. Nam qui habet, iuſtum eſt quòd ſoluat, quod ſi non vult ſoluere, iuſtè apud iudicem ab eo debitum poteſt exigi: at verò à non habente, non poteſt iuſtè exigi. O Deus, quot ſunt, qui peccatum hoc committunt, qui inopem agricolam, & artificem opprimunt; quòd ſi dicunt ſe non habere vnde ſoluant, veni igi-

tur

13 tur(aiunt)in carcerem, vbi viuus pediculis conficieris. Ego vobis affirmo,quòd ſi ille in carcere conficietur,vos in inferno conficiemini in æternum,niſi pœnitentiam agatis.

Poſtquam illis rationes reddidit,quare eorum ieiunia ſibi diſpli cebant,illis declarat,quidnam oportet eos facere, vt diuinæ Maieſtati ſuæ placerent,& dicit:Diſſolue colligationes,&c. Vt incipiatis aliena dominis ſuis reſtituere, quòd ſi habetis veſtes, agros, & poſſeſsiões alienas,eas à veſtris diſſoluatis,& dominis ſuis reſtituatis,etiam ſi vultis vt ieiunium veſtrũ proſit,& aliquas alienas ſcripturas inter veſtras habetis,eas dñis ſuis reddatis. Etiam ſolue colligationes,&c,ſignificat,quòd omne improbitatis vinculũ diſſoluatis. Vos canonici,qui in capitulũ conuenitis,ſi colligationem inter vos feciſtis,dicentes: Suffragare conſanguineo meo, vt hanc Eccle
14 ſiaſticam dignitatem,aut canonicatum cõſequatur,&ego ſuffragabor cui tu volueris,omnes conueniamus in vnum, vt ne quis niſi quem nos voluerimus ad huius Eccleſiæ dignitates, aut beneficia promoueatur, ne aliter fiat quam nos iuſſerimus. Soluite, ſoluite iſtã iniquitatis colligationẽ,ſi vultis vt ieiunium veſtrũ Deo gratum ſit.Et tu gubernator,qui cum alio colligationẽ feciſti,dicens, Cum aliqua præbẽda vacua fuerit,ſuffragaberis mihi, vt ego munus hoc adipiſcar,& dimidium lucri tibi dabo.Solue,ſolue iſtã iniquitatis colligationẽ,ſi vis vt ieiunium tibi proſit.Et tu mercator, qui cum alijs mercatoribus colligationẽ feciſti,dicens emamus cũctam hanc rem & cũm eam totã in manu noſtra habuerimus,poterimus illam quanto pretio voluerimus vẽdere.Solue etiam colligationẽ iſtam.Et tu bibliopola,qui cũ cæteris alijs fœdus pepigi-
15 ſti,ne talem librum minoris,quàm tanti venderent,vt magis lucremini.Soluite ergo colligationes, & fœdera hæc ſi vultis vt ieiunia veſtra vobis ſint vtilia. ¶ Dicit vlteriũs Propheta: Solue faſciculos deprimentes. Faſciculi ſunt peccata, quæ ſunt in anima quaſi faſciculi alligati. Faſciculus mendaciorum, faſciculus adulteriorum, faſciculus furtorum, omnes ſunt faſciculi deprimentes, & graues,qui miſeram animam onerant,& opprimunt.Et hi ſoluendi ſunt,ab ea,vt ieiunia grata ſint Deo.Beatus Hieronymus ſuper *Hiero.* hunc locum dicit, quod ſeptuaginta interpretes poſuerunt hic: diſſolue obligationes violentarum emptionum. Vos diuites, qui viduarum,& orphanorum, ac pauperum agricolarum ſanguinem fugitis, & habetis magnam multitudinem obligationum

& vſurariorum contractuũ cum diabolicis clauſulis, quòd ſi annus 16
futurus fuerit fertilis aut ſterilis, teneatur vidua, & pauper agricola item ſoluere & alias res contra omne ius, & iuſtitiã: rũpite iſtas obligationes, ſiquidem cum illis in peccato eſtis, vt profit ieiuniũ veſtrum. Dicetis: pater ego non habeo hanc colligationem: quam dicis, nec contractus, aut obligationes, ex ſubſtantia mea viuo, & ſi habeo aliquot debitores. Sic? dimitte ergo eos, qui confracti ſunt liberos. Dimitte iſtos pauperculos corde confractos, quos in neceſſitatem, & carceres redegiſti, vbi fame pereunt, nec habẽt vnde ſoluant. Dimitte eos liberos, ſi vis ieiunium tuum bonum eſſe. Sed dicet aliquis: Nec debitores habeo. Sic? frange ergo eſurienti panem tuum, & carnem tuam ne deſpexeris. Si enim optimum panem, & delicatiſsimos cibos ſplendidè mãducas, & vides pauperculum, qui eſt frater tuus, & caro tua, nec tamen illum cibas, quid putas 17
proderit ieiunium tuum? Frangite, frangite panem veſtrum eſurientibus, recedite à malo, & facite bonum: hoc eſt enim animę lauacrum, & ita abluta anima incipite ieiunium veſtrum, & erit acceptabile in conſpectu diuinæ maieſtatis.

Dicit vlteriùs Sanctum Euangelium: *vt tentaretur à diabolo.* Res
1. Ioan. 3. mirabilis eſt hæc. S. Ioãnes dixit: In hoc apparuit filius Dei, vt diſſoluat opera diaboli. Opus autẽ diaboli eſt tentare, & hominibus ſupplantationes, & laqueos demoliri. Et ex inſtituto vadit Dominus hodie, vt tentetur, & tentationi obuiam exit? hoc non fuit diſſoluere, ſed Sathanæ operibus fauere, & illi occaſionẽ præbere, vt tentaret. Non rectè dicis. Nam hoc profectò fuit illa diſſoluere, vo
luit enim Chriſtus diuinus Magiſter noſter tentari, vt nos ad eius 18
imitationem diſceremus quomodo tentationes Sathanæ vincere
1. Cor. 10. eiuſq; opera diſſoluere deberemus. S. Paulus dicit, tentatio vos nõ
Caietan. ſup. epiſt. Paul. apprehendat, niſi humana. Caietanus ſuper hunc locũ dicit, quòd tentationes, quas diaboli nobis afferunt, dicuntur humanæ, quia ſunt proportionatę iuxta menſurã humanę fragilitatis, etſi diaboli ſunt potẽtiſsimi & nobis maximè excellunt: fit tamen ex parte Dei recõpenſatio cũ eius diuino auxilio, atque etiã quia non ſinit nos ab illis ſecundũ eorum pœnitentiam tentari, & cũ hoc ſumus ſuperiores illis, atq; ideò in nos culpa cõfertur, niſi ab eorũ tẽtationibus victoriam reportemus. Veruntamen aduerſus Chriſtũ Redemptorẽ noſtrũ conceſſum eſt Sathanę vt omnẽ potentiã, calli-
Heb. 14. ditatem q; ac aſtutias adhiberet. Et hoc mihi videtur B. Paulus ſignificaſſe

19 gnificaſſe cũ dixit: Non habemus pōtificem, qui non poſsit compati infirmitatibus noſtris, tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſq; peccato. Per omnia, ſcilicet, dæmonis machinamenta, aſtutias, & calliditates: & pro ſimilitudine: ſignificat, quòd eadẽ intentione eum tentauit, qua nos tentat: ſcilicet, vt illum ſuperaret, & humi proſterneret. Cùm igitur ex noſtra parte excellẽtiam hanc, & ſuperioritatem habeamus atq; etiam hoc exemplum intueamur tam glorioſæ victoriæ in tam terribilibus tentationibus, quæ apud eũ non plus valuerunt nec in illum maiores radices miſerunt, quàm poteſt ſemẽ radices mittere, ſi ſuper ferreas laminas ſeminetur, vbi nullas poteſt mittere maiorẽ occaſionẽ habemus, ſuperandi in tentationibus noſtris. Et ita apparet manifeſtè quòd perrexit tentandus, vt opera Sathanæ diſſolueret: ſi quidẽ nos do-
20 cuit, quibus armis ſuperaturi eſſemus, ſcilicet, ieiunijs, orationibus, & lachrymis. Narrat Propheta Ioel, quòd tãtum valuerunt lachry mæ Iſrael apud Deum, vt cùm Deus in illos iratus eſſet, & illos cõminatus fuiſſet cõfugientibus ipſis ad ieiunium, & lachrymas, Dominus pepercerit hæreditati ſuæ. Magnoperè in illa re Dei probitas, & miſericordia declarata eſt: quia cùm honorem ſuum tantoperè zeiet, cumque propter hominum peccata iraſcatur, profuſis pœnitentium lachrymis mitigatur. *Ioel.2.*

Aliam mirabiliorẽ rem nobis hodie ſanctum Euangelium proponit, quæ hæc eſt: *Cùm ieiunaſſet quadraginta diebus.* Quod ipſe Deus venit vt nos adiuuet ieiunare, & plorare. Per Ezechielẽ conquerebantur Hebræi, dicentes: Patres comederunt vuam acerbam & dentes filiorum obſtupuerunt. Nolebant illi patrum ſuorum
21 peccata ſoluere, & venit Ieſus Chriſtus filius Dei, vt dentes ſui obſtupeſcant propter inimicorum ſuorum ſcelera. O benedictus & glorificatus talis Deus, qui talibus medijs amorem ſuum erga nos manifeſtare voluit. Ex hoc ſancto ieiunio, quod diuinus Magiſter in deſerto ieiunauit, originem duxit hæc ſancta Quadrageſima, quam habet Eccleſia. Et ſic B. Ignatius Martyr, qui Beati Ioannis Euangeliſtæ diſcipulus fuit in Epiſtola, quam miſit ad Philippenſes, illis Quadrageſimam, & hebdomadam Paſſionis Domini ſummopere commendat. Et Theophilus Alexandrinus atſirmat, quod Quadrageſimam ex ſanctorum Apoſtolorum inſtitutione habemus. Et ſanctus Hieronymus ad Marcellam dicit: Nos quadrageſimam ſecundum Apoſtolorum traditionem ieiu- *Ezech.18.* *Ignatius epiſtol.4.* *Theophilus.* *Hieron.*

namus. Siquidem ergo Dominus propter noſtrum exemplum 22
ieiunauit, hinc colligetis quanta ratio ſit, vt nos etiam ieiune-
Simile. mus. Si caſtaneas virides in ignem inijcias nimium erumpunt,
remedium autem, vt quieſcant, eſt hoc, morde illas, aufer à ſin-
gulis particulam quandam, & in igne quieſcent. Corpora noſtra
ſunt quaſi caſtaneæ virides præ ſenſualis concupiſcentiæ viridita-
te. & vt talia erumpunt, & exeunt ab igne diuini amoris, nec in
Dei obedientia volunt quieſcere. Remedium ergo vt in hoc ig-
ne rationi ſubiecta quieſcant, eſt illa mordere cilicio, verberibus,
fame, & ieiunijs, & ſic corporalium virium partem illis ab-
ſtrahere, quæ quidem illa rebellia efficiunt: & ita in bono quie-
2. Cor. 4. ſcent, nec animabus impedimento erunt, vt affirmat Beatus Pau-
lus, dicens: Licèt is, qui foris eſt noſter homo corrumpatur: ta-
men is, qui intus eſt, renouatur de die in diem, quo magis cor- 23
pus mortificatur, eo magis anima viuificatur. Maximæ confuſio-
ni noſtræ eſt intelligere quomodo ieiunant Chriſtiani, qui à no-
bis longiſsimè abſunt, in Indijs, & in alijs regionibus. Chaldæi,
qui inter Mauros, & Turcas habitant, & Chriſtiani Malabares,
qui in Indijs commorantur, & inter infideles, ac idololatras vi-
uunt, & tamen in tanta perfectione ſemper ieiunium conſerua-
runt, vt ſit certiſsimum, quod in toto hoc tempore quadrageſi-
mæ à maximo vſque ad minimum, non ſolum à carnibus, &
ouis, ſed à piſcibus etiam abſtinent, & herbas ſolummodo, atque
alia legumina ſemel in die, & hoc veſperi cum pane manducant,
nec vinum bibunt. Hanc autem tantam abſtinentiam faciunt,
etſi regiones illæ calidiſsimæ ſunt. Nos verò, qui in temperan-
tiſsimis regionibus habitamus, iam videtis quomodo ieiunamus.
O Deus infinitæ Maieſtatis, largire nobis Domine cognitionem, 24
vt miſeriam, & relaxationem noſtram cognoſcamus. Aduertite
fratres rem, quam vobis volo dicere, vt intelligatis qualiter nos vi-
uere oporteat. Quis noſtrũ eſt hîc, qui non meminerit, ſe aliquan-
do peccatum aliquod mortale commiſiſſe? quis poterit dicere, ſe
non recordari quod aliquod commiſerit? Nunc ergo audite, ſe-
cundum fidem, quam habemus, credimus, propter vnum pecca-
tum mortale animam in conſiſtorio ſanctiſsimæ Trinitatis per-
petuis inferni pœnis fuiſſe condemnatam. Ita q; omnes quotquot
hîc adeſtis, ex fide habetis, quòd condemnati fuiſtis: nemo au-
tem ſcit, nec abſque peculiari Dei reuelatione ſcire poteſt, vtrùm

hæc

25 hæc ſententia fuerit reuocata. Nam etſi diuina Sacramenta ſuſcepimus, nequimus tamen ſcire, vtrùm tali modo, & diſpoſitione illa ſuſceperimus, vt per illa, ſententia reuocaretur, no biſque diuina gratia conferretur. Ergo homo peccator, qui in fallibiliter credis te inferno condemnatum fuiſſe, nec ſcis vtrùm ſententia fuerit reuocata, quomodo rides? quomodo delectaris? quomodo ludis? quomodo cum tanta tranquillitate dormis? quo modo denique ſaturitatem, voluptatemque iſti corpori rebelli perquiris? O quam maxima amentia eſt hæc! licet in toto vitæ tuæ tempore nullum aliud præter vnum mortale peccatum commiſiſſes, oporteret te ſemper dubium, & animo ſuſpenſum, triſtemque incedere, & ſemper nouas agendi pœnitentiam rationes inquirere; quanto magis cum tot, tamque enor-
26 mia ſcelera perpetraueris. O fratres mei, per charitatem Dei vos rogo, vt huius conſiderationis cunctis diebus vitæ veſtræ memineritis. Et humiliter deprecor, ac Dei nomine commendo omnibus prædicatoribus, qui ſermonem hunc legerint, recordentur ſæpenumerò hanc conſiderationem repetere in concionibus ſuis. Hæc eſt enim vna ex efficaciſsimis conſiderationibus, quas prædicare poſſunt. Quapropter non pudeat illos ſemel ſingulis menſibus in auditorum memoriam eam reuocare propter nimium fructum, qui ex ea percipi poteſt. Si hanc conſiderationem fratres mei crebrò in memoria habueritis; non nimis laborioſa vobis ieiunia, & alia ſancta virtutis exercitia videbuntur; quæ ex ſe ſunt amara.

Cum ieiunaſſet, &c. *Poſtea eſurijt.* Et ſi ſanctiſsimũ Domini noſtri
27 Ieſu Chriſti corpus toto illo tempore, propter diuinam virtutẽ, fa mẽ non ſenſit, poſtea tamẽ ad ſuos defectus, & neceſsitates redijt; vt ſignificaret, quòd licet ieiunes, & carnem mortifices, ſtatim ad naturam ſuam reuertitur. Atque hinc colligitur, quod ne minimo quidem temporis ſpacio nos liberos, & ſine carnis mortificatione eſſe oportet. Animaduertite illi, qui in virtutis via ambulatis, quod ne minimam quidem libertatem carni concedere oportet: nam ſcitote quòd habet malas quaſdã, ac rebelles inuerſiones. Arbitramini vos iam ſuper aſtra conſcendiſſe, & tunc venit carnis tentatio, quæ vos proſternit: quandiu Dalila fuerit Da *Iud. 2.*
lila, non erit ſecurus Samſon. Ne dicat quis: Ego habeo iam diuturnam experientiam de me, nec dicat fœmina; ego ſum frigi-

diſsi-

diſsima omnium fœminarum. Nec dicat vetula. Anus ſum, quo- 28
cunque poſſum introire. Caue, quia non cognoſcis aſtutias, & do
los carnis tuæ. Fratres mei, ſemper arctis habenis ambulate: ne vo
2. Tim. 4. bis ipſis confidatis, ſed fidite Deo, & cuſtodite vos à carnis rebel-
1. Cor. 9. lionibus, atq; ieiunijs, ac diſciplinis corpora veſtra mortificate. Il-
le enim, qui dixit: Repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, ipſe etiam
dixit: Caſtigo corpus meum.

Poſtea eſurijt. Atque vt Sathanas Chriſtum Redemptorem no-
ſtrum in neceſsitate conſtitutum, animaduertit, ſtatim illi cũ ten
tatione occurrit, dicens: *Dic vt lapides iſti, &c.* Frequentior, & com
munior aditus, quẽ habet Sathanas ad inducẽdas animas ad pec-
catum, eſt neceſsitas. Quare peccat fœmina? propter neceſsitatẽ.
O domine non habeo quid manducem, nec habeo tunicam, qua
Thren. 1. me operiam: & ſic deſingulis. Hoc lamentatur Hieremias dicens 29
maximo cum dolore: Omnis populus gemens, & quærens panẽ.
Dederunt pretioſa quæque pro cibo ad refocillandam animam.
Vide Domine, & conſidera, quoniam facta ſum vilis. Omnes (in
quit Sanctus Propheta) Secularia iſta quaſi famelici deſiderant.
Vide Domine, & conſidera quòd ſunt aliqui, qui Deum offen-
dunt pro pauco pane, pro tranſitoria voluptate &c. Vide Domi
ne & conſidera, quanta ſit hæc miſeria, quòd anima, quæ inæſti-
mabili Dei ſanguine empta eſt: & propter quam filius Dei varijs
tormentorum generibus cruciatus cruci affixus eſt ad æternum
Patrem clamans, & petens ab eo auxilium: Pater verò æternus il
lum pati ſinit, vt anima hominis redimatur. Vide Domine & cõ
ſidera. O Domine, tu qui optimê pretium animæ noſtri poteris
hoc conſiderare; quod anima hæc propter drachmam Sathanæ 30
tradatur. O maximam miſeriam, & infœlicitatem! O fratres, quã
tum apud Deum mereremini, qui cognoſcitis proximos veſtros
neceſsitate compulſos peccare, ſi eis ſuccurreretis. Illàc enim inue
nit diabolus aditum ad eos deſtruendos.

Etiã ex hoc quòd acceſſerit tentator, vt Dominum tentaret,
quo tempore ieiunabat, & labores patiebatur iuſtos in ſuis ſan-
ctis exercitijs, & ieiunijs, oportet tentationes, & diaboli contradi-
ctiones ſperare. Non enim videbitis latrones ingredi ad furandũ
Simile. in domũ, vbi nihil eſt præter paleas: ſed in officinas mercatorum
locupletiſsimas, & pretioſiſsimis rebus plenas. Quid autem ſunt
domus plenæ paleis niſi peccatores vitijs repleti? Hi tales dicunt:

Ego

31 Ego profectò nullam vnquam habui tentationem: ſemel tantùm aduenit mihi tentatio ingrediendi religionem, ò maximã amentiam. Bonum propoſitũ, & Dei inſpirationem, vocant tentationem, peccatum verò voluntatẽ appellant. Quando bos non prodeſt iam ad laborandũ, niſi ad mactandum in carnificina, ſinit illum dominus eius de prato in pratum comedentẽ, vt pingueſcat, & ſic maiori pretio illũ vẽdat. Ita malos, qui ad nihil aliud proſunt niſi ad carnificinã inferni, ſinit Deus de prato in pratum, de voluptate in voluptatem edentes. Dimiſit eos (inquit Dauid) ſecundum deſideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus ſuis. Dimittit eos Deus, vt liberi, & ſecundum voluptatem eorum viuant ad implentes peſsima deſideria cordium ſuorum. Quæ eſt vna ex maximis infœlicitatibus, quę homini in hac vita euenire poſſunt: ſi
32 licet, quòd in pœnam peccatorum eorũ, illos ita Deus dimittat, vt omnibus deſiderijs ſuis ſatisfaciant, & vnuſquiſque poſt inuentionem ſuam pergat, alij poſt inuentiones ludorum, alij poſt inuentiones turpitudinum ſenſualium, alij poſt inuentiones ciborum, & ita pingueſcunt in carnificinam inferni. Sic illos comminatur Propheta Amos, dicens: Audite verbum hoc vaccæ pingues, quæ eſtis in monte Samariæ, &c. Iurauit Dominus Deus in ſancto ſuo, quia, ecce dies venient ſuper vos, & leuabunt vos in contis, & reliquias veſtras in ollis feruentibus. Væ vobis (inquit) vaccę pingues vaccæ reijculæ, quæ habetis cruſtam maximam, & nullus eſt ſtimulus, qui vos valeat penetrare: nulla eſt prædicatoris reprehenſio, nulla que Dei inſpiratio, quæ in duritia veſtra imprimi poſsit. Iurauit ergo Dominus, quia venient ſuper vos carnifices, qui ſunt
33 dæmones, qui dicunt, quòd carnes debiles, & macræ non manducantur in inferno. Caro Sancti Franciſci vulnerata, caro Sancti Dominici abſtinentia conſumpta, caro Sancti Petri crucifixa, caro Sancti Laurentij concremata, hæ carnes macræ non eduntur illic: non poteſt in inferno manducari, niſi caro pinguis diuitis delicati, & voluptatibus dediti, caro ſuperbi, auari, & denique peccatoris, qui de prato in pratum depaſtus eſt: hæ carnes perpetuis in inferno morſibus torquebuntur. Hos quaſi iam ſuos non curat diabolus tentare; vt dicit Sanctus Gregorius: Dæmon eos tentare negligit, quos ſe iure quieto poſsidere ſentit. Ieiunantes autem, & qui ad facienda virtutis opera confortantur, ad hos accedit tentator, quaſi latro ad diuites officinas. Idcircò Eccleſiaſticus

ſimile.

Pſalm. 43.

Amos. 4.

Gregor. in moralibus.

cus dicit: Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia, & timore, 34
& prepara animam tuam ad tentationem. Quo magis iustus quis
est, eo magis tentationem timet.

Respondit Dominus Iesus: *Non in solo pane vivit homo.* Et solo illo verbo obmutuit diabolus, nec ausus est amplius repugnare, fa-
1. Cor. 6. tens se in illa superatum fuisse. Ideò Sanctus Paulus nos admonet
Simile. dicens: Resistite diabolo, qui est quasi Gallus, non enim habet am-
Iulius Frontinus. plius, quàm primos congressus. Sic narrat Iulius Frontinus de Fabio Maximo Consule Romano, qui cùm Gallos oppugnaturus esset, cùmque cognosceret Gallos nihil aliud habere in bello præter primam conflictationem, quam quidem habent fortissimam, imperauit suis, vt eos eligerent, quos robustiores esse cognoscerẽt, ad ferendos primos conflictus, qui virilem & inuictum animum ostenderent in principijs: qua astutia confecta, victi sunt Galli: sic 35
fortitudo diaboli, mundi, & carnis, in primis congressibus consistit; quibus si resistatur, statim deficiunt.

Ex hac responsione accepit occasionem diabolus ad secundam tentationem. Cùm enim vidisset Christum Redemptorẽ nostrum ita Deo confidentem, vt non in solo pane se sustentari diceret; per propriam Domini viam illum voluit insectari curãs, illum ita calcaribus stimulare, quò tantoperè properaret, vt à medio exiret, in quo virtus consistit, & ad extremum transiret, ac Deum tentaret quod est confidentiæ extremum. Hic stylus, & stratagema est nimis visitatum apud diabolum, qui bonum assumit, vt sub virtutis specie tantoperè accelerare faciat virum probum, vt illũ per virtij ianuas introducat: liberalem ita largitionum gloria stimulat, vt in prodigalitatis vitium illum faciat deuenire. Audacem tanto- 36
perè fulcit, vt temerarium eum efficiat. Prouidum ita properare facit, vt illum in parcitatis, & illiberalitatis ianuas faciat introire: & sic de alijs virtutibus. Vtitur ergo Sathanas hac inuentione simulans se ad nostras partes transire, vt ab illo non caueamus: & falso zelo nos confortat ad pœnitentiam quousque ad extremum deducat, vt deduxit Iudam, & Cain. Ab hoc autem stratagema
Psalm. 90. te, & dolo dicit Dauid iustum solitum fuisse liberari, vt patet, cum dicit: Qui habitat in adiutorio Altissimi, vbi dicit illum liberari à sagitta volante in die. Sagitta rutilans claritatis est hæc, quę nos stimulat, vt iustos virtutis terminos nos faciat transgredi, & vt velis tu vna die id facere, quod Sancti paulatim fecerũt: homines hu-

iusce-

37 iuſcemodi venatur diabolus, vt venatores ſolent ſimias venari. Ac cipiũt multos calceos cũ multis laqueis & calceant ſe illos, ac lentiſsimè illos aſtringunt, poſtea verò excalceant ſe, & relinquũt illic calceos atq; illinc recedunt. Cũ autẽ ſimiæ omnia faciant, quæ cunq; vident alios facere, accedunt ad calceos, & ſe ſe ipſæ etiam calceãt, & lẽtiſsimè calceos aſtringunt, & tunc venatores repente eas occupant, & venantur: nam calceis, cum quibus homines poſſunt currere, nõ poſſunt ſimiæ currere, & ſic capiuntur. Ita diabolus calceis, hoc eſt, ſanctorum exemplis, quæ non omnia oportet nos imitari (illi enim aliquorum operum peculiarem habuerunt reuelationem) & licet illi iſtis calceis incedere potuerint, atq; etiã cucurrerint, nos vix ambulare poterimus. His (inquam) calceis aliquos homines venatur ſuadens illis, vt aſperrimam Sanctorũ vi- *Simile.*

38 tam ſupra vires ſuas imitentur, quò poſtea à virtute deficiãt? hoc tentationis modo nunc tentat Dominũ. Siquidem (inquit) tantã fiduciã habes in Deo mitte te deorſum; Deus enim te cuſtodiet, ne pereas: *Nam ſcriptum eſt, quia Angelis ſuis, &c.* Attẽdite, quia diabolus ſe eruditum oſtendit, & ſacras Scripturas ſe legiſſe demonſtrat. Si autem legit, non legit vt melior fiat, nec vt ſibi profit, ſed vt alios falſis intellectibus, & interpretationibus decipiat. Heu, heu, quot in hoc Sathanam imitantur: quot Iuriſperiti totam noctem libros euoluunt, vt videant quomodo textus ſententiam flectent, & quomodo dabunt ius, iuſtitiã non habenti. O quot dant operam literis ad nihil aliud, quàm vt plus valeant, & plus diuitiarum, ac dignitatum in ſeculo conſequantur! quàm pauci autem ſtudent, vt meliùs ſciant Deum amare, proximoſq; ſuos viã virtu-

39 tis erudiant. O quantũ eſſet hîc dicendum, & quàm ampla materia eſt hęc ad plorandũ! Sunt aliqua naſturcia, quę in fluuio oriũtur, & aliquando ſunt marcida, ac ſine pulchritudine, quia non pluit, nec aqua à cęlo excidit. Res mirabilis, non illis ſufficit tota aqua fluuij, vt ſint viridia; ſed neceſſaria eſt etiam cęleſtis aqua. O quot viri docti in multarum ſcientiarum pelago immiſſi, tam marcidi, atque aridi ſunt, vt viſu ſint miſerabiles, & ratio huius rei eſt, quia non habent cæleſtem pluuiam, non habent Spiritus ſancti imbrem, quæ eſt diuina gratia, deuotio, & ſpiritus, quæ ſimul cum humana ſapientia animã exornant, & in virtutibus faciunt proficere. Studete fratres mei, & legite; ſed non ſicut diabolus ad officiendum, niſi vt ſciatis vos à diabolo defendere, & proxi- *Simile.*

mos

mos veſtros illuminare. Videte quomodo Dominus hanc tenta- 40
tionem, & reliquas omnes ſuperet, dicens: *Scriptum eſt.* Ad hoc enim præcipuè oportet nobis literas prodeſſe; quia ſic nobis gratiam ſuam Dominus concedet, & in futuro ſeculo gloriam largietur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. II. poſt Dñicam. I. in Quadrageſi.

Cum venerit filius hominis in Maieſtate ſua, & omnes Angeli eius cum eo, &c. Matth. 25.

QVemadmodum in lege veteri homines primum filij Dei 1
aduentum in mundum expectabant: atque ad hoc omnes illæ ceremoniæ, ſacrificia, & res templi dirigebantur: ita nunc in lege gratiæ expectant ſecundum eiuſdem filij Dei aduẽtum, qui futurus eſt ad iudicandos vinos, & mortuos. Atque ad hoc ſanctorum Sacramentorum adminiſtratio, diuini verbi prædicatio, ac cæteræ omnes ſanctæ exercitationes Chriſtianæ vitæ diriguntur, vt cum venerit filius Dei nos paratos inueniat, ſicut decet. Et ita Beatus Paulus dixit: Apparuit gratia Dei, & Saluatoris noſtri omnibus hominibus, erudiens nos, vt abnegantes impietatẽ, & ſecularia deſidèria, ſobriè, iuſtè, & piè viuamus in hoc ſeculo, expectantes beatam ſpem, & aduentum gloriæ magni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Atque eſt valdè notan-
Tit. 2. dum, quòd cùm S. Apoſtolus diſcipulo ſuo Tito commendaſſet, 2
vt diligentiſsimè ſenes, anus, viros, vxores, iuuenes, adoleſcentulas, ſeruos, & ancillas quid ſinguli ſecundum ſtatum ſuum facere tenerentur, erudiret; rationem reddens eorum, quæ dixerat; addidit dicens: Apparuit enim gratia Dei, &c. Quod ſignificat idem, acſi diceret. Cura vt omnes ſanctè, & irreprehenſibiliter viuant; ad hoc enim apparuit filius Dei, & venit in mundũ ad erudiẽdos nos, vt à malo recedamus, & omne bonũ amplectamur, & ſic præparati aduentum illum ipſius magni Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti expectemus. Poterit aliquis dicere: ſi hoc ita eſt, quomodo nunc non deſideramus magnopere hunc ſecundum aduentũ, & pro eo ſuſpiramus, ſicuti pro primo ſancti illi Patres antiquitus

3 quitus ſuſpirabāt? Ad hoc reſpõdeo, quòd non hoc facimus, quia ſumus mali, & viuimus, ac ſi aliam vitam non ſperaremus, nec aliud bonum nobis paratũ eſſe crederemus. Suſpirare enim pro hoc ſecundo aduentu, eſt ſuſpirare vt ſint multi boni, vt iam electorum numerus penitus compleatur, quàm ſanctum autem ſit hoc deſiderium declarat Beatus Paulus cùm dicit: Bonum certa- 2. Tim. 4.
men certaui, &c. In reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iuſtus iudex. Non ſolùm autem mihi, ſed & his, qui diligunt aduentum eius. Notate quòd vocat iuſtos amatores, & ſuſpiratores (in ſacris enim literis idem eſt amare, & ſuſpirare) aduentus filij Dei, & dicit; quòd his repoſita eſt corona iuſtitiæ; quia iure eam illis Deus debet propter pactum, quod cum illis pepigit. Et ſicut in illa lege veteri prædictus
4 eſt primus aduentus; vt omnes præparatis animis illum expectarent: ſic etiam in hac lege gratiæ prædictus eſt ſecundus aduentus, vt apparet in Epiſtolis à Sanctis Apoſtolis ſcriptis, ſcilicet, Beato Petro, Beato Iuda, Beato Paulo, Beato Ioanne in Apocaly. Et qui de eo præſertim locutus eſt, fuit ipſe filius Dei tanquam clemẽtiſsimus pater, qui omne bonum nobis deſiderat, & curat. Cùm Deus immiſſurus eſſet temporalem quẽdam laborem Hebræis, voluit vt de illo prius ipſi admonerentur, ne illos incautos labor ille inueniret. Et ſic Hieremias dicit, Annũciate in Iudęa, Hiere. 4.
& in Hieruſalem auditum facite: loquimini, & canite tuba in terra: clamate fortiter, & dicite: Congregamini, & ingrediamur ciuitates munitas, leuate ſignum in Sion, confortamini, nolite ſtare, quia malum ego adduco ab Aquilone, & cõtritionem magnam.
5 Aſcẽdit leo de cubili ſuo, & prædo gentium ſe leuauit, & ingreſſus eſt de loco ſuo, vt ponat terram tuam in ſolitudinem, ciuitates tuæ vaſtabuntur, remanentes abſque habitatore. Videte optimi Dei miſericordiam, qui cùm vellet eos tam crudeli illo verbere Regis Babylonis flagellare, præcipit, vt priùs ſæpè admoneãtur, & tot verbis hoc repetit, vt ad fortiſsimos pœnitẽtiæ muros confugiant, & ad alia ſancta exercitia recurrãt; quæ ſunt ciuitates fortiſsimæ, in quibus homines ab altiſsimæ Maieſtatis furore ſolent defendi. Si ergo toties Hebræos admonuit, vt ſe contra illum laborem munirent; qui licet in ſe magnus eſſet, ſi tamen cum hoc, de quo agimus, comparetur, minimus apparet: quantò maior ratio erat, vt nos etiã piè admoneret, vt muniremur aduerſus tam

incomparabilem afflictionem. Prædicit Deus taurum præconio, 6
Simile. quia vult, vt quando exierit, omnes sint iam in tuto loco. Sicut pater solicitus, qui cùm iam vult taurus exire, & videt filios suos in theatro ambulare, magnas vociferationes extollit, & manu significat admonẽs illos, vt in securum locum sese recipiãt. Et vna ex præcipuis vocibus, & admonitionibus, est hodierna Sancti Euangelij lectio. O benedicãt tibi Angeli Pater pijssime, & gratias agimus tibi sanctissime Dñe, non quales deberemus, sed quales nos miseri homũculi illas tibi agere possumus, quia sic nos admonuisti, vt à tuæ iustitiæ tauro in peccati theatro non occupemur, sed potiùs in tutum pœnitentiæ locum nos recipiamus.

Dicit ergo nobis Dñs: *Cùm venerit filius hominis in Maiestate sua.* Veturus est Dñs in iudicium cum Maiestate, vt culpæ pœna, & peccato suppliciũ respondeat: vnde arbitramini omnia peccata 7
August. oriri? A contẽptu Dei, vt dixit B. Augustinus: quid inferni ciuitatem facit? amor sui, vsque ad contẽptum Dei. De quo maximo
Hiere. 3. cum dolore conqueritur ipse Deus per Hieremiam, dicens: Quo modo, si contemnat mulier amatorem suum, sicut contempsit me domus Israel quanta impudicitia solet mulier corrupta amatorem suum negligere, cùm iam alium amat, & quãtam alapam priori infligit, qui illi magnoperè seruierat, & cum ea pecunias suas consumpserat. O quam ad simile declarat hæc metaphora, quod inter animam perditam, & impudicam, & Deum suum agitur, quem pro terrestribus nænijs, & turpitudinibus contemnit, cũ ab eo tot beneficia acceperit. Contemptus igitur cũ Maiestate superatur. Contẽpsisti quemquã velles illũ supplantare; postea vides eũ honoratũ, & in ampliss imum dignitatis gradũ eleuatum, 8
magnum est tibi supplicium illud. & honor illius est tibi atrocissimus carnifex. Videte quantũ dolebat Aman propter honorem,
Hester. 6. quo Rex Assuerus Mardochæum affecit, quẽ ille tanto odio prosequebatur: & tantoperè opprimere volebat, de quo dicit sanctus Textus: Aman festinauit ire in domum suam lugens, & operto capite, & fortassè præ nimia rabie in lecto recubuit quasi mortuus. Sic ergo Deus ad maiorem pœnam tuam ò peccator, siquidem peccata tua ex diuinæ Maiestatis contemptu dimanarunt, cùm tanta Maiestate veniet, vt ipsa sola te confundat, & maximè torqueat. O quanta confusio erit cum maledictus carnifex, qui vultum sanctissimi Iesu alapis percussit, & sputis infecit,

illum

illum quaſi ſolem rutilantem viderit. O quanta cõfuſio erit, quando maledictus Herodes illum ſplendidiſsima gloria exornatum viderit, quem ille, quaſi amentem candidam veſtem indui imperauit. Quam confuſa manſit maledicta coniux Putiphar, quando vidit Ioſeph cum tanta gloria, & amplitudine à carcere, exire, quem ipſa tantopere infectata eſt? Quid ſentient illi Phariſæi, illi maledicti Principes, & doctores legis, cum aſpexerint cum tanta Maieſtate, & gloria illum, quem ipſi tam atrociter perſequuti ſunt? Quod ſi quis interrogarit, quare venit Deus cum tanta potentia, & Maieſtate contra debiles peccatores? vt dicebat Iob: Contra folium, quod vento rapitur oſtendis potentiam tuam, & ſtipulam ſiccam perſequeris? Dicò, quod ita venit, vt eos magnitudine, ac maieſtate ſua torqueat, & confundat.

Genes. 41.

Iob. 13.

Et omnes Angeli eius cum eo, &c. Non ſolum venient omnes Angeli, ſed etiam omnes ſancti. Sic imperat æternus Pater per Dauid dicens: Congregate illi ſanctos eius, qui ordinant teſtamentum eius ſuper ſacrificia. Congregate (inquit) cum filio meo omnes ſanctos eius, qui optimè ſciunt diuinæ eius legis præcepta diſponere, & adimplere. Et quare Domine vis in iudicio omnes ſanctos coram te habere? quia ſolent peccatores, qui diuinas leges violarunt, ſe in ſuis peccatis excuſare. Vnus dicit, ſe non ieiunaſſe, quia erat debilis: alius ſe non peperciſſe, quia erat bellicoſus & naturaliter iracundus: alius excuſat ſe, quod caſtus non fuerit, dicens, quod habuit maximas tentationes. Ideircò igitur adducet ſecum ſupernus Iudex omnes ſanctos ad confundendos peccatores, & bonorum virtutibus malos maiori pudore confundet. Dicis tu ô carnalis, quod habuiſti maximas tentationes, & occaſiones, vide hic ſanctum Ioſeph, quot occaſiones habuit ad deperdendam caſtitatem ſuam, nec tamen illam amiſit. Et tu vir ſeditioſe, & homicida, qui diciſte fratrem tuum perſecutum fuiſſe, quia notabilem occaſionem tibi præbuit, vide hunc ſanctum Stephanum, & alios omnes Martyres, quam crudeliter tractati fuerint, & quomodo in perſecutionibus, & afflictionibus, pro perſecutoribus ſuis exorauerint. Et tu epulo, qui delicatè manducas & te optimè tractas, & dicis te eſſe imbecillum, aſpice hunc Sanctum Baptiſtam, & hos Sanctos Eremitas, & Confeſſores, quantam vitæ aſperitatem, & rigorem tolerarint, & quæ hic ſi-

Pſalm. 49.

Geneſ. 39.

Pſal. 105. cia corporum ſuorum Deo obtulerunt. Et omnis iniquitas opi- 12
labit os ſuum. Ipſa malitia faciet obmuteſcere os iniqui peccatoris, & non habebit quid in illa calamitoſa hora reſpondeat. O infœlix peccator attende conſilium, quod te admonet Spiritus ſanProuerb. 5. ctus dicens: Ne des annos tuos crudeli, ne fortè impleantur extranei viribus tuis, & labores tui ſint in domo aliena, & gemas in nouiſsimis quando conſumpſeris carnes tuas, & corpus tuum, & dicas: cur deteſtatus ſum diſciplinam, & increpationibus non acquieuit cor meum? Ne conſumas (inquit) nunc dies, & annos, in ſeruitute diaboli crudeliſsimi inimici ne poſtea abſque remedio ingemiſcas, & dicas: Heu mihi, quia virtutem neglexi, & quia non obediuit cor meum, nec ex ſalutiferis reprehenſionibus, quibus corrigebar, fructum percepi. Ne poſtea inutiliter gemas ingemiſcè nunc, & ſuſpira, & obſerua hoc cæleſte conſilium, quôd 13
eſt ſingulare, & cuius ſingula verba ſunt digna maxima ponderatione.

Dicit vlteriùs Sanctum Euangelium: *Tunc ſedebit ſuper ſedem Maieſtatis ſuæ, & congregabuntur ante eum omnes gentes.* Super hoc verbum oportet vos aduertere, quod virtus non ſolum digna eſt præ-
Ariſtot. 4. mio, ſed honore etiam. Et Philoſophus dixit, honorem virtutis
ethic. cap. 3. eſſe præmium: peccator verò non ſolum dignus eſt pœna, & ſupplicio ſed etiam & ignominia, & confuſione. Atque ideò iuſtiſsimè præcipiunt leges Imperatorum, vt delicta publicè puniantur, vt pœna, quæ delinquentibus imponitur dedecori, & ignominiæ coniuncta ſit, & aſpicientium præſentia augeatur. Et hæc eſt propria pœna hominis in quantum homo eſt. Nam beſtiæ etiam poſſunt flagellari, percuti, & occidi, & id magnoperè ſentiunt: ſed nõ 14
poſſunt pudore confundi, nec ignominia affici. Ad bonorum igitur honorem, & malorum dedecus, & confuſionem vult diuina Maieſtas, vt omnes intellectuales creaturæ congregẽtur, & ita nec in cœlo Angelus, nec in infermo diabolus, nec in toto orbe homo remanebit, quin illic adſit. Illic erunt omnes Angeli, diaboli atque homines, quotquot ſunt, fuerunt, & futuri ſunt, vt corã omnibus honorificetur, & præmio afficiatur bonus, malus vero puniatur, & dedecoretur. Atq; ad hoc per Dei omnipotentiã, omnes cogitationes, verba, atque opera omnium illic omnibus inuicem de-
Similè. clarabuntur. Sicut cum ſolis radius illuceſcit, aſpiciuntur atomi, qui antea non aſpiciebantur: ita in radio diuinæ claritatis, qui

omnium.

15 omnium intellectus illuminabit, omnes culpæ, & virtutes conſpi
cientur. Sic affirmat Beatus Paulus, dicēs: Nolite ante tempus iu- 1. Cor. 4.
dicare, quoad vſque veniat Dominus, qui illuminabit abſcondi-
ta tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium; & tunc laus erit
vnicuique à Deo. Illic inſpicietur quis fuerit verè iuſtus, & quis
fuerit hypocrita cognoſcetur. Idcirco dicit Deus per Dauid: Cum Pſalm. 74.
accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo. Illic videbimus quænam
ſint veræ iuſtitiæ. Et ideò ſubdidit ſtatim, dicens: Liquefacta eſt
terra & omnes, qui habitant in ea. ego confirmaui columnas eius.
Sumit metaphoram à tempore niuis, cùm tota terra (etiam ſi ſit
ſterquilinium) eſt candida. Cum vero ſol aduenit, & nix liqueſit
omnia detegūtur, & apparēt ſterquilinia, cadauera, & alia immū
da & horribilia. Ita cū aduenerit ſol iuſtitiæ Chriſtus Redemptor
16 noſter omnium apparentiarum nix liquebit, & terreni, ac immū
di, vt tales apparebunt: iuſti autem (qui ſunt non terra, ſed colum
næ alabaſtri in ſublime eleuatæ per cæleſtem conuerſationem)
tunc in gratia confirmati præmio, & honore afficientur. Et ideo
ſubdidit, dicens: Ego confirmaui colūnas eius. Appellantur hic iu
ſti columnæ terræ, quia propter illos tolerat Deus peccatores: ſi-
cut fuit Moyſes columna plebis Iſraeliticę; ſiquidem propter il-
lum toties Deus ei pepercit, nec Iſraelitas euertit; vt apparet in
Exodo: Sicut etiam erat Loth columna Sodomę. Et quēadmo- Exod. 32.
dum ſubtracta columna corruit ædificiū, ſic ſubtracto Loth à So
doma ſtatim perijt. Etiam de hac reuelatione, & manifeſtatione Geneſ. 19.
egit Propheta Naum, dicens; Reuelabo pudenda tua in facie tua, Naum. 3.
& oſtēdam in gentibus nuditatem tuam, & regnis ignominiam
17 tuam. O terribilem confuſionem, ò rem horrendam, ò pudorem
obſtupendum! quis hęc non ſolùm verbis recenſere, ſed ne men-
te quidem poterit contemplari? Conſiderate virginem illuſtriſsi Simile.
mam, & ab omnibus maximi ęſtimatam; & conſiderate illā cum
immūdo Æthiope turpitudinem maximā cōmiſiſſe, quā turpitu
dinē nemo ſcit præter illam, & Æthiopē, cum quo illam commi
ſit. Si veniret Angelus, & diceret ei, aduerte quod eras conſtruen
dum eſt in foro theatrum: in quo crimē tuum publicè reuelandū
eſt: quid videtur vobis quòd miſerrima hæc, & nobiliſsima virgo
ſentiret? quid potius ferret, quàm quòd per ignominiam illam
tranſiret? O Domine, diceret virgo, potius me hic viuam abſor-
beat terra, quàm talem contumeliam patiar. Si autem Angelus

illi diceret: Si peccata tua confitearis, & pœniteat te illorum om- 18
nia dimittentur tibi quanti hoc beneficium æſtimaret? Anima er-
go Chriſtiana, quæ es virgo illuſtriſsima, & te contaminaſti, &
prophanaſti cum immũdo, & obſcœno Æthiope, ſcilicet, cũ dia-
bolo, age pœnitentiam, reuela peccata tua in ſancta confeſsione,
ne deformitas, & turpitudo tua in illa die publicè manifeſtetur.
Pſalm.31. O quam meritò dixit Dauid: Beati quorũ tecta ſunt peccata. Li-
cet enim iuſtorum peccata detegenda ſunt, hoc non erit ad cõfu-
Simile. ſionem, ſed ad maiorem honorem & gloriam ipſorum. Eueniet
illis ſicuti cui adhæret veſtis clauo, & ſcinditur, in illa verò ſciſſu-
ra inijcit quid ex ſerico, aut auro contextum, quo ſciſſura tam ve-
nuſta remanet, vt videatur de induſtria ad venuſtatẽ facta fuiſſe:
ſic peccatorum ſciſſuræ munitæ pœnitentia, quam pro illis iuſti
egerunt, non ſolùm non malæ videbuntur, ſed decoræ, ac glorioſę 19
illis, qui peccata illa commiſerunt, apparebunt. O quàm meritò
Roma.9. dixit Sanctus Paulus: Diligentibus Deum omnia cooperantur
in bonum. Siquidem etiam ex peccatis honorem eliciunt iuſti,
quia diuino auxilio benè vſi ſunt dæmonium & peccatum, quod
eos vicerat ſuperantes. Vos autem miſeri peccatores, qui in pec-
catorum veſtrorum cœno vultis commorari & vos de illis gloria-
mini; vna ex maximis pœnis, quas illic recipietis, erit pudor, &
confuſio iſtorum met peccatorum, de quibus nunc gloriamini;
ſic enim mirabiliter à Deo conſtituetur. Miſeremini ergo veſtri
ipſorum, & vobis nunc remedium adhibete ſiquidem tempus ha-
betis, attendite quòd poſtea barbas dilaniabitis, & præ dolore go-
metis, nihil tamen iſtorum vobis proderit.

Congregatis omnibus ſeparabit eos ad inuicem ſicut paſtor &c. O quã 24
ta triſtitia afficientur illic mali, cum iam ſe à bonis ſeparatos aſpi-
ciant. Et quàm læti & gaudentes erunt boni, videntes quomodo
piiſsimus Dominus ad eos hilarem vultum & beneuolum aſpec-
tum conuertit, ita, vt illos in ſuis viſceribus recipere velle videa-
Eccleſ.6. tur. O quomodo tunc implebuntur illa verba notabilia Eccleſiaſ-
tici dicentis: Et erũt tibi compedes eius in protectionẽ fortitudi-
nis, & baſes virtutis, & torques illius in ſtolam gloriæ: decor enim
vitæ eſt in illa, & vincula illius alligatura ſalutis. Quam confiden-
ter poterit tunc Deo iuſtus dicere: Ecce Domine legem tuam cu-
Simile. ſtodiui, da mihi gloriã, quia mihi debetur. Captiuus, qui pro Re-
ge ſe vinciri paſſus eſt, quando redimitur, accipit cõpedes in ma-

nibus, & cum illis beneficia postulat. Ecce (inquit) compedes Domine, qui viginti annos nunquam à pedibus meis exciderunt in Mauritania propter te: & compedibus eius petitio protegitur, ac fulcitur. Accipient iusti in die redemptionis suæ legē illam Dei cō pedes illos & cū illis erunt coram Deo. Ecce (dicent) Dñe compedes & cathenas, quibus tot annos pro tuo diuino amore alligatus sum. O quā confusi erunt ex aduerso mali hoc aspicientes. Vę (inquit sapiens) qui perdiderunt sustinentiam, & qui dereliquerunt vias rectas, & diuerterunt per vias prauas, & quid facient cùm inspicere Dominus, id est, cùm incipiet inspicere Dominus? O quā metuenda verba dicit hic Spiritus Sanctus. Væ (ait) illis, qui perseuerantiam amiserunt, & vias rectas reliquerunt, quas cœperant, & per asperas peccatorum vias perrexerūt, quid facient cum Dominus suos iratos oculos in illos coniecerit? Quàm confusus erit miles: qui ex pugna fugerit quasi pusillanimis præ hostiū timore, cùm viderit Regem suum visitantem exercitum, & percontantem de fortibus, ac constantibus, illosq; premijs afficientem, & viderit vnum cum commendato, alium effectum dominū vnius ciuitatis, alium verò magnum Comitem, aut principem effectū, omnes deniq, triumphantes aspexerit: se verò viderit derelictum, & quòd de se nulla mentio fit, nisi vt contemnatur, & ab omnibus illudatur. Quanto ergo maior confusio erit illic, vbi non solum illudetur, sed in infernum perpetuum concremandus detrudetur? Væ his, qui perdiderunt sustinentiam. Quomodo non obstupescimus hæc tam vera audientes, & quæ fortasse citò nobis contingēt, saltem quantum ad peculiare vniuscuiusq; iudicium? Ecclo. 2. Simile.

23 Progreditur Sanctum Euāgelium, dicens: *Et statuet oues quidem à dextris suis, &c.* Videte quomodo iustos ouibus cōparet, qui tam mites, pacifici, ac patientes in hac vita fuerunt: malos verò cōparat hœdis fœtidis, & immūdis, qui omnia rodunt, & dissipant. O quid fuit bonus & malos hic vidisse, quid autē erit illos tūc in iudicio aspicere? Hi chędi ad dexteram prosperitatis, honoris, & autoritatis cōstituti omnia mādducabāt, & destruebāt, & oues ad finiendā afflictionis, & persecutionis positę erāt. Illic vero singuli secūdum opera sua in suis locis sedebūt. Lusorij latrunculi, Hispanicè [*pregui de axedrez*.] dum in sæculo sunt inclusi, omnes inuenti sunt & peruisum: Hi equi sæpè fit vt Reges Reginæ & Equites in fundo iacēant, pedes autem sublimes & sententiosi sint in summo. Sed Simile.

cum è ſæculo omnes educuntur, vt ludus ordinetur, ſuum vnuſ- 24
quiſq; obtinet locum, tunc enim quem quiſq; valorẽ habeat cog-
noſcitur: à propemodum hic mundus eſt quaſi loculi, in quibus
omnia ſunt confuſa, & ſæpè contingit quod peiores ſint in ſubli-
mi, meliores verò afflicti, & oppreſsi in infimo loco commoren-
tur. In fine autem vitæ, [Y *al entablar.*] illic apertè manifeſtabitur
qualis ſit vnuſquiſq; noſtrum. Nam diuinus Iudex pretioſiſsimos
iuſtos ad dexteram collocabit, ſicut reges magni pretij: peccato-
res verò quaſi viles, & infimos dignè ad ſiniſtram confuſionis, &
amaritudinis conſtituet. Quãdo Sãctus Iacob manus cõmutauit,
Geneſ. 48. vt Manaſſes, qui erat ad dexteram in ſiniſtra remaneret, Ephraim
verò, qui erat in ſiniſtra ad dexteram remaneret, vellet Ioſeph,
vt vice verſa faceret, vt ibidẽ dicitur: Videns autem Ioſeph, quòd 25
poſuiſſet pater ſuus dexteram manũ ſuper caput Ephraim, grauiter accepit, & apprehenſam manum patris leuare conatus eſt de
capite Ephraim, & trãsferre ſuper caput Manaſſe, dixitq; ad patrem: Non ita conuenit pater, quia hic eſt primogenitus, pone dexteram tuam ſuper caput eius, qui renuens ait: Scio fili mi, ſcio. Et
nihil profuit diligentia Ioſeph. Liberet vos Deus ne Ieſus Chriſtus manus commutet, vt illi qui hic dexteram tenuerunt, illic in
ſiniſtra ſedeant, & è contra. Non enim curiæ cælestis curia ſufficiet, quanuis hoc rogaret (quod tamen ipſa nunquam faciet) vt
Ieſus Chriſtus manus iterum commutet.

Tunc dicet Rex ijs, qui à dextris eius erunt: *Venite benedicti Patris mei, &c.* O beati illi, quibus tam fœlix ſors euentura eſt: ſed
notate, quòd etſi gloria noſtra ex diuina prædeſtinatione dimanat, tamen non illam comparabimus, niſi bonis operibus. Id- 26
circò cùm dixiſſet illis: Percipite regnum, quod vobis paratum
eſt ab origine mundi, ſubdidit ſtatim: *Eſurij enim & dediſtis mihi manducare, &c.* Dicit, quòd illis ab æterno præparatum
Pſal. 102. eſt: & addit, dicens: Quia ipſi ſuis bonis operibus illud emerunt exercendo miſericordiam cum proximis ſuis. Idcirco Dauid
2. *Cor.* 9. de iuſtis dixit: Et memores ſunt mandatorum eius ad faciendum
ea. O quàm meritò Beatus Paulus miſericordiam & eleemoſynam ſegerem vocauit, dicens: Qui ſeminat in benedictionibus,
de benedictionibus & metet. Videre quàm bona ſit hæc meſsis,
ex qua tam bonus, & abundans fructus percipitur. Chriſtus Re-
Luc. 8. dẽptor noſter dicit: Quod ex ſemine quod ſeminauit quarta tãtũ

27 pars fructum tulit, reliquæ verò tres partes perierunt. Qui autem ſeminat in pauperibus ex toto ſemine fructum abundantiſsimum colligit. Stultus qui videt agricolam ſerentem & in agro grana effundentem arbitrabitur quòd ſemen perdit: veruntamen optimè cognoſcitis quàm longè eo iudicio fallatur. Ita arbitrantur inſani. Nos inſenſati (ait ſapiens) vitam illorum æſtimabamus inſaniam. Amentes iudicabant illos, qui propter Deum ſubſtantiam ſuam largiebantur & vitam, atque omnia ſua pro proximis ſuis in diſcrimen adducebant, arbitrabantur illos hæc omnia perdere: illic autem cùm tantum fructum ex ijs percipi aſpexerint, tunc obſtupeſcent. Ecce quos inſanos putabamus. Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei, & inter ſanctos ſors illorum eſt. Eia eia fratres mei properate ſeminare, liberaliter hoc
28 diuitiarum, ingenij, ſcientiæ, & omnium veſtrarum rerum ſemen effundite, illud in pauperum ſeruitio conſumentes, ſiquidem perſpicitis fructum, qui ex hac diuina meſſe colligitur. O Deus vos illuminet, vt ita faciatis. Statim mitiſsimus agnus in ſæuiſsimum leonem conuertetur & ad malos terribili quadam voce loquetur dicens: diſcedite à me maledicti. Hic implebitur quod vidit Beatus Ioannes: & vidi (inquit) thronum magnum candidum, & ſedentem ſuper eum, à cuius conſpectu fugit cælum, & terra, & locus non eſt inuentus ab eis. O admirabilem exaggerationem, quòd cælum (inquit) & terra non inuenient locum vbi ſe abſcondant præ timore terribilis aſpectu huius iuſtiſsimi iudicis. Dicit amplius, & vidi mortuos magnos, & puſillos ſtantes in conſpectu throni, & libri aperti ſunt, & alius liber apertus
29 eſt, qui eſt vitæ: & iudicati ſunt mortui ex his, quæ ſcripta erant in libris ſecundum opera eorum. O quã obſtupenda, & timenda res eſt hæc, quomodo hæc audientes toto corpore non contremiſcimus? In hoc ſæculo quodãmodo videtur nos hoc inſculptum, & figuratũ animaduertere. Solet Magiſter in gymnaſio exẽplar dare pueris, vt ſecundùm illud ſcribant: dũ pueri ſcribunt, ambulat Magiſter verberans parietes, & alta voce dicit: legite, & ſcribite pueri. Cum autem iam eos vult dimittere ex gymnaſio dicit: eia pueri reddite rationem lectionis. Tunc videbitis pueros trepidantes & ſcripturas ſuas præ manibus ferentes offerre ſe coram magiſtro, qui incipit regulare ea, quæ in papyris ſuis ſcripta afferunt, cum exemplo, quod illis dedit, & dicit: hæc litera. A. quomodo

Sap. 5.

Apocal. 20.

Simile.

monest secundum illam exempli? & hæc litera B. quomodo erra- 30
ta fuit? & C. at q; reliquę quomodo sunt tam male scriptę? videtur
vobis benè? & tunc eos verberat secundum illorum demerita. Ma-
gister est Deus, pueri sumus Christiani, gymnasium est Ecclesia
catholica, & exemplar, quod nobis datum fuit, est diuina lex, quæ
prius scripta, facta, & exercita fuit in vita sacratissima Iesu Chri-
sti Redemptoris nostri, vt nos secundum illam scriberemus in li-
bris conscientiarum nostrarum literas virtutum: & dum viuimus
Iob. 4. ambulat diuinus Magister verberans parietes, quæ sunt corpora
nostra lutei parietes: sic enim dicit Iob habitamus domos luteas.
Et infirmitates, tribulationes, & infortunia, quæ in corporibus
nostris patimur, sunt verbera, quæ parietibus infliguntur, ad ex-
citandos, & deterrendos, ac commonefaciendos nos. Vt diligen-
ter aduertamus illa, quæ scribimus, postea enim tempore redden- 31
dæ lectionis non erit discendi, aut scribendi locus, sed laudandi, &
munerandi ea, quæ benè scripta sunt, & puniendi ea, quæ malè
Matth. 24. scripta fuerint. Aduenier igitur tempus, & mittet Angelos suos
cum tuba & voce magna: & congregabunt electos eius à qua-
tuor ventis, conuocabunt pueros, vt surgant ad reddendam lec-
tionem. Et tunc sedebit Iudex & aperientur libri conscientia-
rum vt dicit hîc Sanctus Ioannes: Aperti sunt libri. Et aperietur
alter liber, id est, quôd patentissimè manifestabitur illic vita san-
ctissima Saluatoris nostri Iesu Christi. Et iudicati sunt ex his, quæ
scripta erant in libris. Non iudicandi sumus secundum librorum
munitionem, sed secundum quod in illis scriptum est. Possunt
namque perpolitè exterius muniti esse, interiùs verò habebunt
mille mendacia, sicut apparet in hypocritis, qui optimam habent 32
apparentiam & inaurata verba, intus verò pleni sunt vanitatibus,
& peccatis. Illic dicet Iudex, quare hæc litera A. hic amor Dei, &
proximi tam malè scriptus fuit? quare creaturæ amorem creato-
ris charitati prætulisti? quare proximum tuum tam tepidè, ac ve-
misse, dilexisti, vt nihil penitus propter eum facere scireris? Hanc
literam B. beneficiorum acceptorum, diuitias, & salutem, quo mo-
do omnia destruxisti offendens eum illis Deum, qui ea tibi dedit?
Hæc litera C. scilicet, confessio peccatorum tuorum quomodo
facta fuit tam sine præparatione, sine dolore, & sine proposito cor
rigendi te? Hæc litera D. donationum quomodo tam male scrip-
ta fuit? nesciebas enim aliquid dare, nisi propter maiorem.

Dona-

33 Donabas pecunias fœminæ, vt eius honorem auferres: largitio-
nibus corrũpebas aduocatum, testẽ, ac denique iudicem vt iusti-
am peruerteres. Hæc litera. E. scilicet exemplum non sic scribenda
erat. Nam secundum cõditionem tuam tenebaris optimũ exem-
plum præbere. Nesciebas quod scriptum erat: Maledictus qui erra *Deut. 27.*
re facit cæcum in itinere suo? tot mortibus dignus es, quot mala
exempla præbuisti, quorum causa alij creatorem suum offende-
runt. Hæc litera. F. Hæc fides sine operibus quomodo fuit tã super
ficialis, & arida? nesciebas quòd scriptum erat; fides sine operibus
mortua est? G. autem, id est, gratia gratis data, quomodo tam sine *Iacobi. 2.*
fructu, & vtilitate fuit? Nesciebas quòd Sanctus Paulus admo- *1. Cor. 6.*
nuit dicens: Hortamur vos ne in vacuum gratiam Dei recipia-
tis? Tu musice, qui cantilenis, & voce tua ad peccatum prouoca-
34 bas alios. Tu vir docte, qui literas addiscebas ad alios decipiẽdos.
Et tu qui pulchritudine tua omnes ad malum incitabas, Hęc tibi
modo bellum infert. Et hoc. H. diuini honoris, vt te admonuit
Sanctus Paulus, dicens: soli Deo honor & gloria, quare hoc debi- *1. Timo. 1.*
tum Deo tuo non persoluisti? Hoc autẽ. I. iræ quomodo est tam
malè scriptum? quia cum tantum modo in tuos effrænatos appe-
titus ascendus esses, iratus es in proximos tuos furentissimum
leonẽ te præbens cõtra eos. Et hoc. L. liberalitatis quare in nullos
alios liberalis fuisti, nisi in eos, qui tuis turpibus appetitibus, &
eorum executionibus fauebant? Et hoc. M. matrimoniorum, quæ
violasti, & adulteriorum, quæ perpetrasti? Et hoc. N. negotiorum
tuorum, emptionum, ac venditionum, quomodo omnia tam ma
lè facta sunt? &. O. orationis, quomodo nunquam sciuisti vnum
35 Paternoster deuotè recitare, nec suspirium cũ intimo cordis do-
lore proferre? Hoc denique. P. perseuerantiæ quomodo cùm ali-
quando bonum cœpisses tã citò fatigatus es, & à virtutis via de
fecisti? O Christiane nullus est character benè scriptus. O Chri-
stiane nihil benefactũ adducis. O quàm mala literatura. O quam
malè trãsacta vita. O quàm malè consumpta ętas, discedite à
me maledicti, in ignem æternum. Sint illic dæmones carnifices,
qui vos in æternum flagellẽt, & torqueant. Intellexistis hæc fra-
tres? arbitramini esse fabulas, aut exaggerationes has? Non credi-
tis quòd prius cœlum & terra deficient, quàm minimum verbum
Sancti Euãgelij? Quomodo ergo tam alto sopore dormitis? quare
non præparamini in die tantę afflictionis? O Deus vobis det pru-

den-

dẽtiam, Deus vobis det prudentiam: vt veritatem hãc cognoscatis, & amodo in conscientias vestras oculos conijcere incipiatis, & ab illis lituras per veram pœnitentiã auferatis, atque in illis omnem virtutem scribatis. Vt sic plenos gratiæ in illa die diuinus Index nos mittat ad gloriam sempiternam, Amen. 36

¶ Feria.III. post Dñicam. I. In Quadragesi.

Cùm intrasset Iesus Hierosolymam commota est vniuersa ciuitas dicens: Quis est hic? Matthæi.21.

INgrediẽte Christo Redẽptore nostro Hierosolymã illo admirabili triũpho (vt sæpe audiuistis) honorato, dicit S. Euangelium quod cũcta ciuitas concitata est & quærebãt dicẽtes: quis est hic? res mirabilis est hęc. Quòd cũ diuinus Redẽptor toties Hierosolymis prædicasset, & illic tã præstantia miracula fecisset, nũc in fine illũ ignorarẽt, & quærerẽt, quis est hic? acsi nunquã illũ vidissent. Hic repræsentatur vnus ex magnis defectibus, qui sunt in repub. Christiana, scilicet, quod etsi omnes credimus in Iesum Christum filium Dei vnigenitũ, & de illo crebro loquimur, atq; eum prædicantẽ audiuimus quotiescunq; Sanctũ Euangelium nobis prædicatur, in eius enim nomine prædicatur, plurimis tamen nostrũ peculiaris quædã huius diuini Domini deest cognitio: & sapientia, quam habere solent particulares, & solidi illius seruí, à nobis abest. Cùm S. Iacobus dixit: si quis autẽ vestrum indiget sapiẽtia, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei: postulet autem in fide nihil hæsitans: certum est quod hîc loquebatur Sanctus apostolus cum ijs, qui fidem habebant. Siquidem postulare debebant in fide, sed deerat illis sapidus quidam, ac suauis affectus, & practica quædam Dei cognitio, ijs quibus hæc cognitio, & sapientia deest, dicit, quod à diuina maiestate illam postulent, qui autem petierit petat (inquit) nihil hæsitans. Non vult dicere, quod postulans necessario postulationem suam absq; dubio se consequuturum credat: sed quod muniatur viua, & firmissima fide nihil dubitans, sed credens Deum tam potentem esse, tamque sapientem, ac bonum vt possit, sciat, ac velit 1 2 Iacob.1.

3 ac velit hoc beneficium fideli concedere quomodo & quando illi conuenientius eſſe videbitur. Hæc ſapida cognitio ſummi boni eſt tam excellens quoddam bonum, vt dicat Sanctus Thomas per eam dici hominem ſapientem. Et ſic illa eſt vera ſapiẽtia. Cui autem altiſsimus Dominus illam cõmunicare ſoleat, declarat ſanctus Propheta Eſaias dicens: in die illa erit Dominus exercituum corona gloriæ, & fertum exultationis reſiduo populi ſui, & ſpiritus iudicij ſedenti ſuper iudicium, & fortitudo reuertentibus de bello ad portam. Verum hi quoque præ vino neſcierunt, & præ ebrietate errauerunt. Sacerdos, & propheta neſcierunt præ ebrietate, abſopti ſunt à vino, errauerunt in ebrietate, neſcierunt videntem, ignorauerunt iudicium. Quem docebit ſcientiam? & quem intelligere faciet auditum? Ablactatos à lacte, auulſos ab vberibus 4 &c. Prius oſtendit eos, quibus Deus hanc cognitionem non communicat, vt illinc fugientes ad eos deueniamus, quibus communicatur, id eſt, vt fugientes malum, deueniamus in bonum. Secundum hoc prius præcepit Deus Hieremiæ dicens: vt euellas, & deſtruas, vt ædifices, & plantes. Elegi te (inquit Dominus) vt prius euellas, & deſtruas: poſteà verò ædifices, & plantes. Ab architectura, & agricultura metaphoram aſſumit. Quemadmodum enim ad tutam domum conſtruendam oportet prius vetera, debilia, & mala fundamenta euerti (nam quale ædificium ſuper veteres, & rimis plenos parietes poteſt conſtrui?) & ſicut vt ſeminetur, naſcatur, & accreſcat bonum ſemen opus eſt agrum prius arboribus & malis herbis purgari, nocuaſque radices euelli, ita neceſſe eſt nos prius à nobis malũ eradicare, ad quod nos corruptio 5 inuitat: vt bonum, quod nobis conuenit, doceamur. Secundum hoc loquitur Chriſtus Redemptor noſter dicens. Nemo immittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum vetus. Tollit enim plenitudinem eius à veſtimento: & peior ſciſſura fit. Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres: alioquin rumpuntur vtres, & vinum effunditur, & vtres pereunt. Sed vinum nouum in vtres nouos mittunt, & ambo conſeruantur. Vt hominibus perſuaderet, quod lex vetus, & Euangelium non poterant ſimul cuſtodiri, aſſumit hic Dominus duas elegantiſsimas metaphoras. Altera eſt quod veſtimento veteri commiſſura panni noui nocua eſt. Quia pannus nouus non conuenit cum veteri, & præterea pannus nouus attrahit ad ſe veterem, & ita magis illum rumpit. Altera eſt,

S. Tho. 2. 2. q. 45. ar. 1.

Eſai. 28.

Hierem. 1.

Simile.

Matth. 9.

quod

quod vinum nouum non debet in vtres veteres immitti, ſed 6
in nouos: aliter enim vtrumque perdetur, quia vtres rumpuntur, & illis ruptis vinum effunditur, & perit. Vult dicere quod vt Sanctum Euangelium ſuos maximos effectus in nobis operetur, requirit, hominem nouum, & qui nouos habeat affectus. Quid eſt hominem veterem renouari? vetuſtatem prius relinquere, vt ſe iuuentutem induat, carnis affectus prius deponere, vt ſpiritus affectus ſe induat. Nam noua doctrina vitam nouam, cogitationes, deſideria, & opera denique noua poſtulat. Et ita nouum vinum in nouis vtribus, & nouum cum nouo conſeruatur. Ita dicit hic Eſaias quod ſpiritus iudicij, & ſapientiæ illi communicatur, qui verè, & ex animo de iudicio ac reformatione ſua agit. Non communicatur illis, qui humanarum voluptatum vino inebriantur: licet ſint ſacerdotes, prædicatores, ac literati: ſi carna- 7
libus voluptatibus, ſecularibus delicijs ac denique temporalibus vtilitatibus ſe committunt. Nam cum his ebrij, attoniti, & de mentes ſine hac diuina cognitione remanebunt. Quem ergo (inquit) ſapientiam hanc altiſsimus docebit? Ablactatos (ait) à temporalis voluptatis lacte: auulſos, & ſeparatos à mundi vberibus, illos qui ſuis proprijs propenſionibus, ac ſenſualitati violentiam inferunt. Curate ergo fratres chariſsimi hæc omnia expellere, vt ita ad hoc ineffabile donum recipiendum diſponamini, ad quod per plurimos gradus aſcenditur, quorum primus eſt fides. Et ſic
Eſai. 7. vbi noſtra tranſlatio in Eſaiam legit ſi non credideritis, non permanebitis. (Quod vult dicere, niſi credideritis, non permanebitis in ſpe illorum, quæ vobis promittuntur, quibus in cælo fruituri eſtis. Spes enim in fide nititur, qui autem non credit, non ſperat, 8
id quod non credit) ſeptuaginta interpretes in hoc ipſo loco di-
Auguſt. cunt: ſi non credideritis, non intelligetis. Ita citat Beatus Auguſtinus. In quo ſignificatur quod ad impetrandam hanc intelligentiam, & iucundam cognitionem, ac ſapientiam Dei, ante omnia
Eccle. 1. neceſſaria eſt fides, atque hæc nondum ſufficit, vt declarat Eccleſiaſticus dicens: fons ſapientiæ verbum Dei in excelſis, & ingreſſus illius, mandata æterna. Sic appellat mortalia præcepta decalogi, quia ſemper eadem ſunt fuerunt, & vſque ad ſæculi conſummationem erunt non ſicut iudicialia, & ceremonialia præcepta legis veteris, quæ in morte Ieſu Chriſti finita ſunt. Itaque hoc donum ſuauis ſapientiæ Dei non ſolum præſupponit donum

fidei.

9 fidei:& donum ſpei,ac charitatis (hæc enim ſunt) vt ait Sanctus Thomas)principia ſcientiæ Dei,& Chriſtianę religionis)ſed etiã dicit Iſaias quòd ad hoc donum conſequendum neceſſe eſt ſeculares voluptates deſpicere, & expellere. Hæc ſapientia Dei eſt quæ vitæ Chriſtianæ exercitationes faciles reddit,atq; etiam labores,qui propter Deum tolerantur, dulces efficit. Et ſic Beatus Paulus affirmat hos effectus Dei ſapientiam in ſe feciſſe, vbi tot annos, quos tribulationes & perſecutiones propter Euangelium fuerat perpeſſus,inſtãs,& momentũ tribulationis appellat,atq; multos labores,quos paſſus eſt,ſicut tot verbera,tot carceres, naufragia,&c.omnia hęc leuẽ tribulationẽ vocat dicẽs:id enim,quod in præſenti eſt momẽtaneum,& leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate ęternũ glorię pondus operatur in nobis. *D.Th.1.2.q. 62.art.3.& 2.2.q.17.artic.6.* *2.Cor.4.*

10 Atque etiam de hac cognitione, & ſapientia loquebatur illam deſiderans cùm dixit; Non ceſſo gratias agens pro vobis memoriam veſtri faciens in orationibus meis : vt Deus Domini noſtri Ieſu Chriſti pater gloriæ det vobis ſpiritum ſapientiæ, & reuelationis in agnitionem eius illuminatos oculos cordis veſtri vt ſciatis quæ ſit ſpes vocationis eius,& quæ diuitiæ gloriæ hęreditatis eius in ſanctis. O altiſsima,& maximis myſterijs plena verba. Dominus per miſericordiam ſuam nobis illud concedat,quod Sanctus Apoſtolus illis deſiderabat, ad quos ſcribebat . Non obliuiſcor(inquit)in orationibus meis rogare Deum gloriæ, qui illius cognitionem & fruitionem cui voluerit poteſt concedere, qui eſt pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius cognitionem tanquã filij ſui cui ipſe vult concedit, vt vobis hunc ſpiritũ ſapientiæ, 11 & cognitionis ſui communicet,& ſpirituales oculos clariſmos vobis det,vt ſciatis quid ſit,quod iuſti ſperant, & quæ diuitiæ glorię præparatæ ſint ſanctis eius. O ſi Dominus per miſericordiam ſuam hãc ſapientiam cordibus noſtris infunderet, quàm diligentes ac feruidi eſſemus in ſeruitio altiſsimæ maieſtatis eius. Vnde arbitramini tantam Chriſtianorum relaxationẽ, & diſſolutionẽ dimanare,niſi ex defectu huius cognitionis Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti? nã contenti ſumus eius myſteria credere,nec tamen illa ruminamus,aut ea ſapere curamus. O fratres chariſsimi ſiquidem experimini tantum bonũ vobis deeſſe,petite illud, vt ait B. Iacobus,ab illo liberaliſsimo Dño nihil hæſitantes; ſed ſummoperè confidentes, quod hoc ab illo beneficium conſequemini. *Epheſ.1.*

Hi in

Hi infœlices Hieroſolymitani etiam hoc non attingebant, ſed 12
multo longiùs ab illo aberant, ſiquidē illis fidei cognitio deerat,
necdum credebant in eum, à quo tot tantaque miracula facta
fuiſſe perſpexerant.

Et eſt valdē notandū quod homines magis populares, & qui
non erant ex nobilioribus hi teſtimonium de Domino perhibe-
bant dicentes. *Hic eſt Ieſus propheta à Nazareth Galilææ.* Tantoperē
diligit Deus ſimplicitatē & cordis ſynceritatē, vt ſimplicibus, &
Prouer.3. ſynceris reueletur, vt dicitur in Prouerbijs: Cū ſimplicibus ſermo
cinatio eius. Et nō ſolū gēs plebeia hoc teſtimoniū de bono Ieſu
perhibebat: ſed ad maiorē Phariſeorū, & legis peritorum confuſio
nem, cùm illi magis increduli eſſent, etiam & pueri matrum ſua
rū vberibus inhærentes illum extollebant, ac mundi Saluatorem
eſſe magnis clamoribus in templo confitebantur dicentes: Oſan- 13
na filio Dauid, ideſt, ò fili Dauid ſalua nos. Hęc eſt mūdi infœli-
citas, & ærumna, quod qui maiora à Deo beneficia acceperunt,
quique magis tenentur illum cognoſcere, eique ſeruire, iſti ple-
rumque minorem diuinæ maieſtatis cognitionem habent.

Cùm hoc triūpho intrauit Ieſus in tēplū Dei, *Et eijciebat omnes*
vendentes, & ementes, & dixit eis, ſcriptum eſt, Domus mea domus oratio-
nis vocabitur. Credibile eſt quod erāt Hieroſolymę alia loca, in qui
bus Deus offendebatur: ſed de ſolo tēplo curā habuit filius Dei, vt
nos doceret, quod etſi peccata vbiq; cōmiſſa illi ſunt nimis odio-
ſa, multo tamē execrabiliora illi ſunt ſcelera, quæ in templo perpe
trantur: eo quôd templum ſit domus conſtituta ad mitigandū fu
rorem Dei per orationem, lachrymas, & contritionē, atq; etiā eſt
domus ad recipiēda in ea beneficia à diuina liberalitate, non autē 14
ad prouocandum illum in ea ad maiorē iram, & indignationem,
per noua peccata. Vnum ex illis, in quo Dei miſericordia, & deſi
derium, quod ignoſcendi nobis habet & beneficia in nos cōferen
di, maximè oſtenditur, eſt præcepiſſe, vt ſit in terra domus oratio
nis. Reges habent cancellaria, & prætoria, ad delinquētes punien
dos: non autem legimus Deum in hoc mūdo domum iuſtitiæ, &
ſupplicij inſtituiſſe ad malos puniēdos, ſed videmus quôd ad pec
cata noſtra dimittenda, non vnā tantùm, ſed innumeras eccleſias
(pro ſua infinita pietate) conſtituit, quæ omnes ſunt domus re-
conciliationis. Vult Deus amore potius, quàm timore nos in cæ-
lum perducere. Et ideo non fecit hîc domum iuſtitiæ, cum

tamen

15 tamen tot miſericordiæ domos cõſtituerit, ad beneficia nobis facienda peccataque noſtra dimittẽda. De quibus, & de vna quaq; ſigillatim poſſunt dici illa verba: domus mea domus orationis vocabitur cunctis populis, ait Dominus Deus. Atque ad hoc reuelat iuſtis ſupplicia, quę de peccatoribus vult ſumere, vt inſurgant, & teneant eum, atque pro illis exorent, vt eis ignoſcat. Ita dicit propheta Amos. Non faciet Dominus Deus verbum niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas, ideſt, omnia cum amicis ſuis cõmunicat, deſiderans, vt ipſi pro peccatoribus apud ſe intercedant. Et ſic vbi nos legimus: firmamentum eſt Dominus timentibus eum, & teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis; tranſtulit Beatus Hieronymus ex Hebręo: ſecretum Domini timentibus eum, & pactũ ſuum oſtendit eis. Ego hac nocte (ait Do-
16 minus iuſtis) interfecturus ſum talẽ peccatorẽ, dicite ei nomine meo: Ego facturus ſum hoc, & hoc, vulgo dicitur [*El gato maullador nunca buen caçador*]. Quid neceſſe eſt amplius quàm tacendo facere? O ineffabilem Dei miſericordiã, voluit etenim vt in terra eſſet domus miſericordiæ, & venię, & ſupplicia malorũ amicis ſuis reuelat, vt ad eam accedant ad exorandum ſe, ne illos puniat, ſed potius illorum peccata dimittat, & ſic quando dixit Moyſi: cerno quòd populus iſte duræ ceruicis eſt, dimitte me, vt iraſcatur furor meus contra eos: faciebat hoc ſicut pater, qui cum amico ſuo ad mẽſam ſedet, & vult filiũ ſuũ deterrere propter malum aliquod, quod patrauit, & accipit cultellũ dicẽs: O flagitioſe, dimittite, dimittite me & abſcindã aures eius, & hoc ad nihil aliud facit, quã vt cùm iam puer ſit timore perculſus, amicus pro eo intercedat.
17 Sic dicebat Dominus Moyſi. Dimitte, dimitte me, quia volo eos omnes deſtruere. Moyſes autem orabat ad Dominum Deũ ſuũ dicens: cur Domine iraſcitur furor tuus? &c. hoc erat, quod volebat Dñs. Qui vult vindictã ſumere, tacet, & rẽ ſuã ſecretò facit. Et vt Vegetius dicit. Oportet ducem conſilia ſua nemini reuelare, ne fortè hoſtis fugiat, aut fulciatur. Et ita eſt bellicum ſtratagema quòd ſolent reges ducibus generalibus literas ſigillo munitas tali ordine dare, vt vſq; ad talem locum illas non reſignent, hæc autẽ omnia tegendi ſecreti cauſa faciunt. Sed Deus omnia declarat, quia vult exorari. Tantopere deſiderat ignoſcere. Sic hoc ſancti Dei intelligunt, vt cùm Deus præcepiſſet Hieremiæ dicens, tu noli orare pro populo hoc, & ne aſſumas pro eis laudem & oratio-

Amos. 3.

Pſalm. 24. Hieron.

Exod. 32. Simile.

Vegetius lib. 3. de re militari. c. 6.

Hiere. 11.

nem quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me, in 18
tempore afflictionis eorum. Veruntamen vir ſanctus, recurrens
Hiere.14. ad Dominum dicit ſtatim inferius, ſi iniquitates noſtræ reſpon-
derint nobis: Domine fac propter nomen tuum, quoniam multæ
ſunt auerſiones noſtræ, tibi peccauimus. Expectatio Iſrael Salua
tor eius in tempore tribulationis. Si peccata (inquit) noſtra corã
te nos accuſarint, tu Domine fac ſecundum nomen tuum. Vide-
te quàm ſuauibus verbis Deum pro peccatoribus Sanctus Pro-
pheta exorat. O ſpes (inquit) Iſrael, & Saluator noſter ſalua nos
in tempore tribulationis. Tu non vides Sancte Propheta quòd
præcipit tibi Deus ne pro iſtis exores? Iam (ait) ego ſcio quòd
hoc dicens nihil aliud facit, quam mihi præcipere, vt illum rogẽ,
ſatis enim mihi cognita eſt eius ineffabilis miſericordia. Cum
igitur Dominus amicis ſuis ſupplicia manifeſtet, quæ de pecca- 19
toribus vult ſumere, & cum conſtituerit domum orationis in qua
iuſti pro peccatoribus intercedant, atq; vbi ipſimet peccatores
ſimul pro ſe exorent, veniamque à Deo deprecentur, qui eis igno
ſcere, & auxiliari maximè deſiderat: quòd in ipſa miſericordiæ,
& orationis domo ipſi peccatores noua ſcelera committant Dei
que furorem magis in ſe concitent, non ne maximum malum, &
abominabilis ingratitudo hæc vobis videtur? Hoc ergo eſt quod
Hodie Dominus ſua propria manu punit. Quòd ſi ita in illos ira
ſcitur, quia illã irreuerẽtiam diuinæ Maieſtati faciebãt, illic ea ne
gotiantes, quæ ſi alibi fierent, nõ eſſent illicita: quanto magis in-
dignabitur ſi in loco ſancto ea fiẽt, quæ nullibi fieri fas eſt? Quid,
ergò à Deo vos accepturos ſperatis illi, qui ad eccleſiã venitis ad
videndum, delectandum, & deſiderandum, quæ non licet deſide- 20
rare: committentes in hoc mentalia adulteria in conſpectu diui-
næ Maieſtatis. Atq; ad hoc vos componitis, & exornatis, vt maio
rũ malorũ occaſionem præbeatis. O mulier compta, & exornata,
quid te cõponis, vt Dei imagines perturbes? aut quid te exornas,
vt Dei imagines inficias, cùm ſis imago Luciferi; qui ſuamet lu-
ce obcæcatus eſt, & tu pulchritudinis tuæ ſplendore obcæcaris?
Attende quod te prius, quàm alios decipis, quia exornans cor-
pus tuum cum deprauata intentione animam tuã deformas, &
in hoc tempus fruſtra conſumis, quod tibi ad agendam pœni-
tentiam conceſſum eſt. Et cùm illud in Dei ſeruitio deberes con-
ſumere, in ſeruitute potius inimici Dei, qui eſt mundus illud

con-

21 conteris. Arbitraris quòd libenter audiet Deus orationem, quam
in templo feceris, cùm aſpicientium te attentionem, deuotionem-
que perturbaueris? O miſeram te, ſi enim attentè animaduertis
quid facias, potiùs vadis ad prouocandos homines vt peccent, quã
vt à Deo peccatorum tuorum veniam deprecetis. Atq, etiam alias
mulieres ſcandalizas excitans alias, vt te iudicent, alias, vt ſibi in-
uideant: alias deniq, vt virosſuos odio habeant, quia non fauent
ſibi ad ſimiles amentias & ita eas facis malè nuptas, atque etiam
aliquando adulteras ad acquirendam vanitatem, quam tu habes.
Si ille qui alterius domum inflammat, morte punitur, quot mor-
tibus digna es tu eo quòd tot Chriſtianorum corpora inflamma-
ueris: quæ ſingula, vt affirmat S. Paulus ſunt templa Dei Baptiſ-
mi flumine conſecrata? O infoelicem te. In qua dæmon, quaſi in
22 carnibus mortuis tanquam venator laqueos ſuos præparat ac de-
molitur, vt aquilas etiam (qui ſunt iuſti) venetur. Sanctus enim
erat Dauid, & in vnius mulieris laqueos incidit. Quòd ſi dicas
quòd non te componis, nec exornas cum mala intentione: dico
quod ne hoc quidẽ te omnino à culpa excuſat. Nam præcipiebat
Deus: quòd ſiquis aperuerit ciſternam, & foderit; & non operuerit
eam, ceciderit q; bos, aut aſinus in eam, reddet Dominus ciſternæ *Exod. 21.*
precium iumentorum. Ciſterna habet aquam in remedium ſitis *Simile.*
domini ſui: inſipientibus autem poteſt eſſe mortis occaſioni, ſi in
eam inciderint. Ita mulier quæ viro ſuo eſt remedium ad adulte-
rium euitandum alijs ruinæ, & caſus occaſioni eſſe poteſt, præci-
puè cùm hæc ciſterna aperitur, id eſt, cùm nimium, & inordina-
tè componitur. O fratres chariſsimi per reuerentiam Dei vos ro-
23 go vt aduertatis obligationem, quam habetis, ne alteri alteris oc-
caſioni peccati ſitis, & præſertim in locis ſanctis, in quibus ineſ-
fabile miſſæ myſterium celebratur: vbi realiter eſt Ieſus Chriſtus
verus Deus, & verus homo in illâ ſanctiſsima hoſtia conſecra-
ta. De illo templo Salomonis dicit Sanctus Marcus quòd vole- *Marc. 11.*
bat Dominus, vt tantum honoraretur, & in tanta reuerentia ha-
beretur, vt non ſineret, quòd quiſque transferret vas per tem-
plum. Quæ ergò reuerentia debetur templis legis gratiæ, in qui-
bus tam incomprehenſibile myſterium celebratur? ſi igitur nole-
bat Deus vt vas aquæ per templum illud transferretur, quãto mi-
nus volet, aut quantò magis offendetur veſtris vanis cogitatio-
nibus? veſtris prophanis verbis? veſtris immoderatis, & in

domitis oculis, veſtris denique turpibus deſideriis? Aduertite quo- 24
modo cõuertitur ſacerdos ad vos dicẽs: Orate fratres, vt meum ac
veſtrũ ſacrificiũ acceptabile fiat apud Deũ patrẽ omnipotentem.
Non videtis quomodo illud appellat veſtrũ ſacrificiũ, quia realiter veſtrũ eſt, non ſolũ quia pro vobis offertur, ſed etiam quia à vobis offertur. Sed quam miſerabile eſt quòd tunc temporis quando oporteret vos Deum exorare, vt ſacrificium veſtrum à Domino ſuſciperetur, alij ſedetis loquentes mille res inutiles, alij aſpicientes, quæ non oportet, & ita ſolus ſacerdos orat, & quod peius eſt, veſtræ ſuſurrationes, & ſtrepitus eius orationem faciunt diſtrahi. O terribilem miſeriam hominum ingratorum tam ſupremo Dei beneficio, & ſuper omnia dicenti ſacerdoti: Surſum corda, id eſt, fratres eleuate corda veſtra ad Deum animaduertite, rem quam hic tractamus, reſpondetis vos dicentes: habemus ad Domi- 25
num. Iam habemus (dicitis) corda noſtra cum Deo & coram diuina Maieſtate, peſsimè mentimini: non habetis corda niſi ad Sathanam. His igitur omnibus non erubeſcitis? Aliter profectò beati in
Apoc. 5. cælo hoc myſterium venerantur. Dicit B. Ioannes ſe vidiſſe quomodo viginti illi quatuor ſeniores ceciderunt coram agno habentes ſinguli citharas. Et cantabant canticũ nouum. Et notate quòd hæc reuerentia fit Agno in cælo præſertim cùm fit memoria, & cantantur laudes pretioſi eius ſanguinis, & ita ſtatim illic dicit: & vidi, & audiui vocem angelorum multorum in circuitu throni, & erat numerus eorum millia millium dicentium voce magna: dignus eſt agnus, qui occiſus eſt accipere virtutem, & diuinitatem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et tunc, cum hęc Agni commemoratio fiebat ceciderunt ſenes ipſi ſuper facies ſuas, ado- 26
rantes, & laudantes eum. Hoc oportet nos cum maxima affectione, amore, & reuerentia efficere cum hoc diuinum myſterium celebratur. Idcircò dixit Dominus, domus mea domus orationis vocabitur, docens nos in hoc, quid velit, vt nos domi ſuę facimus, & quẽ oporteat eſſe finem venientii ad eam quæ eſt oratio, & Dei glori-
1. Tim. 2. ficatio. Nam licèt B. Paulus dixerit: volo viros orare in omni loco leuantes puras manus ſine ira, & diſceptatione, ſimiliter, & mulieres in habitu ornato cum verecundia, & ſobriè ornantes ſe, & non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veſte pretioſa, ſed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona, ideſt, quòd tanquam homines Chriſtiani, qui hanc promiſsionem

27 nẽ Deo fecerunt in baptiſmo honeſtè ornati tã viri quã fœminæ vbiq; locorũ ad Deum orent. Permagni tamẽ intereſt hoc modo in templo orare, qui eſt locus peculiariter ad orationem conſecratus. Præcipuè cum nunc peculiari quodam modo Ieſus Chriſtus Saluator noſter in Eccleſijs præſentialiter cõmoretur. Cuius fauore minorem vim habet diabolus ad nos ſuperandos. Atq; etiã plurima corpora ſunt in eis ſepulta, quorum animæ iam Deo in cælo perfruuntur, & hæ omnes ſunt ſingulares quidam orantium patroni. Quapropter oratio in loco ſancto facta magis adiuuabitur. Si autẽ dicit B. Paulus, orationem vbiq; faciendam eſſe cũ magna hominũ puritate, & ſingulari mulierũ honeſtate abſq; nimio ornatu, & cõpoſitione, cum ſint Chriſtianæ, & credant infernum, & gloriã eſſe ſempiternam: quanto maior ratio eſt, vt hæc omnia
28 in domo Domini obſeruentur, cũ ſit domus orationis? Terribile autem eſt quod ſequitur. Vos autem feciſtis illam ſpeluncã latro Leui. 6.
nũ. Hoc propter peccata noſtra multis Eccleſiaſticis dici poteſt, Præcipiebat Deus dicẽs. Iſta eſt lex hoſtiæ pro peccato: ſacerdos, qui offert comedet eam in loco ſancto. Res mirabilis. Quòd etſi alia multa genera ſacrificiorum erãt, peculiariter dicit quòd ſacrificiũ, quod pro peccato offerebatur, comederet ſacerdos, qui ſacrificium offerebat, non autẽ alia ſacrificia ad ſignificandũ, quod ſicut ſacerdos ſtomachi ſui calore digerebat carnes illas, quas edebat: ita charitatis ſuæ feruore, ac ſuo bono exemplo, & ſanctis verbis debebat populi peccata cõſumere. Hoc igitur eſt ſacerdotis officium in Eccleſia Dei. Et cũ comedẽtes veſtigalia, & redditus Eccleſiaſticos, quæ ſunt ſacrificia, quæ oblata ſunt Eccleſiæ pro peccatis, ipſi
29 nõ habẽt illã charitatẽ, quã debẽt habere, nec illud exemplũ præbẽt, quod oportet eos præbere, nec officia ſua adminiſtrãt, ſicut tenẽtur adminiſtrare: quodãmodo latrones poſſũt vocari, & merito eis dici poteſt, q̃ Eccleſiã Dei faciunt ſpeluncã latronũ cũ ſint indigni rebus illis, quas recipiũt. O patres ſacerdotes per reuerentiã Dei vos rogo: vt attẽdatis officiũ, quod habetis, & quod vniuerſus populus in vos oculos cõijcit. S. Iudith loquẽs cũ ſacerdotibus di- Iudi. 8.
xit illis: & nũc fratres quoniã vos eſtis presbyteri in populo Dei, & ex vobis pẽdet anima illorũ ad eloquiũ veſtrũ corda eorũ erigite. O quã diuina verba patres mei, ſi ea velletis bene ruminare reperiretis, quòd vere vos eſtis magna pars, & ex vobis malũ, aut bonum totius populi maxime depẽdet, & quòd peccata veſtra ſunt

quaſi rheumę,quę ex capite in totũ populũ deſcẽdũt. Et ita repe 30
Luc.10. rietis quòd in Leuitico loquẽs Moyſes cũ quibuſdã ſacerdotibus cõmẽdanſq; illis ne peccarẽt,addidit dicẽs,ne forte moriamini,& ſuper omnẽ cœtũ oriatur indignatio,ideſt,ne forte Deus vos occi dat,& ꝓpter veſtrũ peccatũ vniuerſum populũ puniat. Nõne hoc intelligitis? quid clarius explicari poterat? ꝙ ſępe populus ꝓpter ſacerdotis ſcelera punitur. Et ſaltẽ propter hoc à vitijs vos abſtinere deberetis cùm amor Dei vos ab illis cohibere non ſufficeret.

Cum Dñs illinc vendentes,& emẽtes eieciſſet, acceſſerunt ad eum cæci,& claudi in templo, & ſanauit eos. Docens nos in hoc vnũ ex operibus,quæ vult in tẽplo fieri,quod eſt,vt claudos,ac cę
Roma.9. cos ſanare diligentiſsime curemus, B. Paulus magnopere cõmendabat dicẽs, Nõ ergo regnet peccatũ in veſtro mortali corpore,vt obediatis cõcupiſcentijs eius, ſed exhibete vos Deo tanquam ex 31
mortuis viuentes,ideſt,ſolus Ieſus Chriſtus in vos ita regnet,vt tã ſubiecti ſitis eius beneplacito,vt in vobis omnia faciat, quęcũque
2.Reg.5. voluerit. Sed notate, quòd poſtquã Hebræi Dauid regẽ erexerũt perrexit cũ exercitu ſuo ad capiendã Hieruſalẽ,quã tunc Iebuſæi poſsidebant, & dixerunt. Non ingredieris huc niſi abſtuleris cæcos & claudos: dicentes nõ ingredietur Dauid huc. Si nõ ceperis cę cos & claudos,qui impediunt quominus tu in hac ciuitate domineris,non huc ingredieris. Notabile eſt quod cæci,& claudi impedimento erant quominus Dauid ingrederetur Hieruſalem. Credite fatres quòd ita eſt in regno Ieſu Chriſti,nõ enim Ieſus Chriſtus in animabus regnabit,niſi ablata omni cæcitate, clauditate, ignoratione,ſtultitia,& ignauia,quę ſunt res,quę magis Dei ſeruitutem impediunt. Maximum malum eſt,quòd ſis tu tam cæcus, 32
vt non animaduertas mala,quæ facis, & quòd quaſi illa nõ mala eſſe iudices,& te excuſes dicens. O non eſt tantum malum hoc, quod ego facio. Alterum malum eſt laſciuia,& pigritia,quòd ſiquidẽ intelligis te malum facere,& ſcis,quid facere tenearis,tamẽ es tam claudus & negligens,vt nihil eorum, quæ Deus tibi præcipit,exequaris. Non ergo intelligitis fratres quomodo cæci, & claudi,cæcitas, & clauditas impediant quominus Deus in pluribus animabus dominetur? Hi igitur cæci, & claudi in templo curari debent. Ad hoc venitis ad audiendam miſſam, ac prædicationẽ,& ad orandum acceditis,vt Dominus vos illuminet, & ſpiritum,fortitudinem que concedat,vt excluſa ignauia, & cæcitate

illum

33 illum regem ac Dominum accipiatis in omnibus ſine vlla contra dictione obedientes.

Videntes autem principes, &c. Cum deberent emendari, & conuerti aſpicientes illa miracula, quæ Dñs operatus eſt exierũt quaſi videntes venenũ conſpuentes, & dicunt Dño? Audis quid iſti dicũt? Quid? quũ hi Dei nomine te appellent, cũq; tu hoc audias, iſtud conſentis? quibus reſpõdit Dñs: vtique. Video profecto, & audio hoc. Nũquã legiſtis, ex ore infantiũ, & lactentiũ perfeciſti laudẽ? *Pſalm. 8.* & quanquã in prophetia eſt: propter inimicos tuos (quòd illa infantium laus, & prẽconium finẽ impoſuit laudi & feſtiuitati illius diei (maiores enim illam in via ceperant) ad inimicorum eius cõfuſionem, eo quòd illi non facerent, quod pueri faciebãt. Vel propter inimicos tuos. Si enim dicerẽt: hi homines ſunt largitionibus
34 corrupti, & idcirco eũ ita extollunt: laudent ergo illũ pueri, & in hoc non erit occaſio dicẽdi iſtud.) Et licet illa laus ab infantiũ ore propter inimicos eius profecta eſt nõ tamen Dñs voluit verbum illud inimicos ore proferre, nã etiã Iudã traditorẽ amicũ nuncupauit. E ideo abſcidit prophetiam, & prætermiſit verba illa propter inimicos tuos. O ſuperne mundi Redẽptor: animarumq; noſtrarum diuine Magiſter benedicta ſint viſcera tua, os & lingua tua, quia tam ſanctam doctrinam, & tam ſuauia verba ore tuo locutus es. Diſcamus fratres chariſsimi ab hoc optimo Magiſtro, & hîc gratiam ſuam nobis conferet, qua æternam gloriam conſequamur. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. III I. poſt Dñicam in Quadrag.

Acceſſerunt ad Ieſum ſcribæ, & phariſæi dicentes: Magiſter volumus à te ſignum videre. Matth. 12.

VNVM Ex maximis, & efficaciſsimis remedijs, quæ ad peccatores ad agẽdam pœnitentiam prouocandos reperiri poſſunt, eſt illis plurimorum ſanctorũ exẽpla in memoriã reuocare, qui maximi peccatores fuerunt, & poſteà ad Deum cõuerſi ſunt, & acerrimam pœnitentiã egerũt: vt his exẽplis cõmoti ſe ad agendã pœnitentiã curent confortare, ſicut & illi ſancti fecerunt. Si pictor rudis imaginẽ ab aliquo clariſsimo pictore depictã reperit, illam maximi æſtimat, & ſeipſum intra ſe excitat dicens: hic *Simile.*

cùm hanc artem cœpit addiſcere etiam rudis erat, vt ego, aſsidua tamen diligentia, ac labore in tantã depingendi perfectionẽ peruenit, [*O que lexos tan lindos,*] (inquit) habet hæc imago quàm bene pictos humeros, & quàm delicatas manus. Quare ego non curabo aliam ſimilẽ huic depingere? & ita in eam oculos conijciens paulatim in arte ſua perficitur. Dominæ etiam habent exemplaria, ex quibus labores ſuos depromunt. Ad hoc ergo perfectorũ virorum nobis exẽpla deſeruiunt, vt ſint nobis quaſi imagines, & exẽplaria, quæ ante oculos proponamus, cõtẽplantes [*Aquellos lexos tã excellentes como ſe alexaron,*] & à ſeculo receſſerunt, cũ oſſe & carne cõſtarent, ſicut & nos. Illos humeros tam benè deductos, & depictos, tamq; præparatos ad maiorum ſuorum obedientiam: illos oculos tam perſpicaces, præ ſublimi, & perfecta diuinarum rerum contemplatione, illas denique manus tam delicatas, quæ fuerunt eorum opera ſumma perfectione adornata. Atq, hæc contemplantes dicamus ſinguli inter noſmetipſos: hi in initio, cum virtutis viam aggredi cœperunt, debiles, & peccatores erant, ſicut ego: & ipſum Deum, quem illi auxiliatorem habuerunt, habeo & ego: atque eandem gloriam, quam illi ſperabant, ſpero & ego. Quare ergò non confortabor, & inuictum animum recipiam, ad faciendum, quæ ipſi fecerunt? & hoc modo ad virtutem amplectendam eorum exemplo concitabimur. In Geneſi dicitur, quòd cum Sanctus Ioſeph iam prope obitum eſſet, cùmque adiuraſſet fratres ſuos, atque dixiſſet: Deus viſitabit vos, aſportate oſſa mea vobiſcum de loco iſto, mortuus eſt. Vltimum quod in hora mortis ſuæ illis maximè commendauit, fuit vt cum Aegypto exirent, & in ſolitudinem introirent, & per eam ad terram promiſsionis pertranſirent, ſecum illius oſſa aſportarent. Hoc eſt quod ſpiritualiter ſancti exoptant quùm ab hoc mundo exeunt. Scilicet, quòd quando AEgypto, ideſt, à peccati ſeruitute exierimus, & in pœnitentiæ ſolitudinem ingreſsi fuerimus, vt per eam ad terram promiſſam gloriæ perueniamus: ſemper ante nos eorum oſſa ferre curemus per quæ virtutes intelliguntur. Nam ſicut oſsibus homo ſuſtinetur, ſic virtutibus anima ſubſiſtit. Atque hæc oſſa oportet ſemper ante oculos à nobis deferre, vt ad agendã pœnitẽtiã fulciamur. Oſſa (inquã) oportet ferri nõ autẽ carnẽ, ſancti enim oſsibus & carne cõſtiterunt. Virtutes, & defectus habuerunt. Non autem debetis ſanctorũ defectus adducere, vt illis ſcelera veſtra tueamini,

Gene. 50.

5 ni,dicentes: Dauid fuit adulter quidam,non eſt mirũ ſi ego etiam adulter ſim. Magdalena fuit peccatrix,quid ergo mirũ, quôd ego etiã ſim peccator? Beatus Petrus Dominum abnegauit,quid mirum quod ego illum negem,& renegem? Attendite quod ſi fuerunt ſancti,non fuerunt propter has imbecillitates, in quas incidерunt,ſed propter perfectam pœnitentiam, quam egerunt. Et ſiquidẽ vos in defectibus ſanctos imitati eſtis,imitamini illos etiam in pœnitentia: coram vobis eorum oſſa deſerte, conijcite oculos in illorum virtutes, ſiquidem propter illas in cælo tot bona habent,quibus in perpetuum perfruentur. Ad hunc effectum Chriſtus Redemptor noſter tanquam præſtantiſsimus prædicator Niniuitarum exemplum adduxit, & quomodo propter Ionæ prædicationem conuerſi ſunt, quos Deus ad miſericordiam recepit,
6 nec illos euertit, ſicut comminatus fuerat. Hoc (inquam) exemplum adduxit,vt Hebræos ad pœnitentiam prouocaret. Atq; hoc ipſum nobis alma mater Eccleſia in hodierna Sancti Euangelij lectione proponit propter eundem finem,ſcilicet, vt illorum exẽplo cõmoti peccatorum noſtrorum pœnitentiam agamus, quod ſic incipit: Acceſſerunt ad Ieſum,&c.

Volumus à te ſignum videre. Plurima ſigna,& præclariſsima miracula perſpexerant Iudæi, quæ Chriſtus Redemptor noſter fecerat,quæ quidem creditu digniſsima erant atq; ibidem,ante quam cum hac inſulſa petitione accederent, eiecerat Dominus dæmonem ab homine, qui cæcus ſurdus, & mutus ab ipſo dæmone tenebatur:ipſique perſpexerant hominẽ ſanum remãſiſſe,ita vt videret,audiret,& loqueretur. Et cùm hoc in illa hora vidiſſent, de-
7 nuò ſigna expoſcunt: ſuper quod dicit Beatus Chryſoſtomus, *Chryſoſtom.* quôd quia hæc interioribus animi oculis non aſpiciebant, ſtatim ab illorum memoria excidebant. Vna exrationibus, quare diuinarum rerum, atq; ad animarum noſtrarum ſalutem ſpectãtium obliuiſcimur,eſt quia illas per tranſennam,ſine attentione & affectione intuemur. Terrena autem nõ tam facilẽ nobis à memoria excidunt,quia cum ſumma animaduerſione,& affectu in ea oculos conijcimus. Præteris per amœniſsimũ viretum, in quo ſunt *Simile.* florentiſsimæ arbores, vberrimi fontes,ſuauiſsimique auium reſonant cantus:ſi tamen aliquid magna animi apprehenſione cogites,nihil illorum animaduertis, nec illa amœnitate delectaris. Illinc autem tibi exeunti dicit comes: Domine nunquid ſuauius.

aliquid illo nemore vnquam vidiſti? Cui tu reſpondes: Profectò 8
Dñe nō illud animaduerti. Quotidie hoc vobis accidit, quòd oculis corporalibus aliquid non aduertitis, quia intellectus alicui cogitationi intentus eſt. Quā arbitramini fratres eſſe cauſam, quare cùm vix ſit concio, in qua prædicator vos, ſceleraque veſtra non perſtringat, vos tamen hæc non ſentitis? Ratio eſt quia cor alibi conſtitutum habetis, nec illa quæ vobis dicuntur, cum attentione, & proficiendi deſiderio animaduertitis. Ariſtoteles hanc ſimilitudinē attingit. Cùm maximus cithariſtes citharā, aut aliquod aliud ſuauiſsimū inſtrumentū tangit, tam intentus illū audis, vt præ muſicæ ſuauitate nullius verbis, aut clamoribus etiā attendas, O paſsio irę ſenſualitatis, & cupiditatis, ô cantus Syrenæ, quomodo rationē ſopis, & eā extra ſe præ muſicæ tuæ ſuauitate deducis, vt homo cæleſtia non aduertat. Homerus dicit, quòd Troiani con 9
cilium ineuntes, ſenes contendebant, ne Helena ad concilium in
grederetur eo quod tam decora eſſet facie, tamq; fallacē haberet aſpectū, vt ab illa facilè deciperentur: iuuenes verò contendebant illam ingreſſuram eſſe. Hoc verè inter nos agitur. Helena etenim eſt ſenſualitas noſtra plurimis paſsionibus onuſta, tu verò qui in operibus es iuuenis, licèt ætate longęuus (de te quippe dici poteſt: Maledictus puer centum annorū) es maledictus iuuenis, qui totā vitam in iuuenilibus inſultationibus, & turpitudinibus cōſumis, hæc enim Helena, quæ eſt ſenſualitas tua, cuius tu cōſilia ſequeris, te ſua dulcedine decipit. Veri autem ſenes, qui vt tales iudicio, & prudētia pollēt, ſemper hāc maledictā Helenā curāt effugere, & quaſi Syrenā incantatricē illā execrantur. ¶ Ex his erat B. Paulus quando quidē dicebat: Video aliā legē in mēbris meis, repug- 10
nantē legi mentis meæ, & captiuantē me in lege peccati quæ eſt in mēbris meis. Infœlix homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? id eſt, de corpore hoc mortali. Phraſis enim Hebręa eſt, qua Latinus interpres ſæpiſsimē vtitur. Gratia Dei, ideſt gratia diuina. Et ratio eſt apud Hebræos clariſsima, quia ſubſtantiuum ſemper ponit adiectiuū ſuum in genitiuo caſu; vt patet intuenti articulū affixū הָאָדָם id eſt, hominis, Sic ad Coloſſenſes dicitur Tranſtulit nos in regnum filij dilectionis ſuæ, id eſt, dilecti filij ſui. Et in Pſalmo dicitur: Speciei domus, id eſt, domus ſpecioſa. Ita hic mortis huius, id eſt, mortali. Aduertite ergo quāta afflictione quereretur dicēs: infœlix homo, quis me ab hac ſenſualitate liberabit

Ariſtot. Ethico. Simile.

Homerus Iliad. lib. 3.

Iſai. 56.

Roma. 7.

Coloſſ. 1.

Pſalm. 67.

rabit, quæ quoad poteſt illecebris ratione ad ſe allicit, & obcęcat? Sic excæcati erãt hi miſeri Phariſæi, qui quia odijs, cupiditatibus, ambitionibus, atq; alijs peccatorum generibus ſubmerſi erãt, etſi corporalibus oculis Dñi miracula aſpiciebant, nõ tamen illa ſpiritualibus oculis animaduertebant: vt in illis adimpleretur quod Iſaias dixit, Excęca Dñe cor populi huius, vt videtes, nõ videant. Hæc non eſt petitio, ſed prophetia de futuro: quòd Deus illos à manu ſua dimiſſurus erat propter eorũ demerita, ita vt habentes oculos nõ viderent. Sicut pellis colubri videtur oculos habere, & tamen illi nõ ſunt oculi, ſic arbitrabãtur hi maledicti ſe oculos habere, cũ tamẽ illis carerẽt: & miracula diuini ſaluatoris noſtri erãt, veluti ſpecula, in quib⁹ diuina potẽtia rutilabat, & vbi manifeſte apparebat illũ verũ eſſe Deũ. Quid autẽ prodeſt ſpeculũ cęco, & ocu
12 los nõ habẽti? Ita his nõ proderãt ſuperna illa miracula, nec pluri mis veſtrũ proſunt res mirabiles, quę vobis prędicãtur, quia etiã ſicuti hi miſeri, cęci eſtis, nec illas animaduertitis. Plurimi ingrediũtur in locupletiſsimã aurificis officinã, & alter pretioſum torquẽ aureũ, alter vero pulcherrimũ annulũ emit, quo ſe exornat: alter autẽ carbonẽ, qui eſt in fornace, apprehendit, quo ſe inficit, & coinquinat. Sic vos venitis ad audiendã concionẽ, & alter ſalubre cõſiliũ præcipit, quo animæ ſuę medetur: alter apprehẽdit reprehenſionẽ, qua ſe deterret, & in virtutis viã recipit: nec verò deeſt qui verbũ aliquod percipiat, quò occaſionẽ habeat detrahendi de prædicatore, & inficiẽdi animã ſuã. O cęce infœlix, qui nõ habuiſti oculos ad intuendũ bonũ, niſi ad aſpiciẽdũ malũ. Vide quid dicat Dñs. Sẽtite de Dño in bonitate, & in ſimplicitate cordis quæri
13 te illũ, quoniã inuenitur ab his, qui nõ tentant illum. Accedite ad prædicationẽ fratres mei cũ ſynceritate, & de diuinis rebus bene ſentite. Credite oĩa, quæ Deus pręcipit & phibet, ex immẽſa miſericordia, atq; infinita ſapiẽtia procedere: quęrite illũ cũ ſimplicitate cordis, nõ curioſe ſcrutãtes, quare ſic factũ fuerit hoc? aut quare pręceptũ fuerit illud? quoniã inuenitur ab his, qui nõ tẽtãt illũ, ſicut iſti qui ad Dñm accedebãt. O quãto dolore dicit S. Ioã. Cũ autẽ tãta ſigna feciſſet corã eis, nõ credebãt in eũ. Vna ex reb⁹ magis obſtupẽdis quę in mũdo cõtigerũt, eſt hęc, quã hic dicit B. Ioã. nẽpe, q̃ cũ tot, tãq; mirabilia prodigia vidiſſent, cũ tãta infidelitate remãſerunt. Atq; alia res etiã valde horrenda quotidie nobis accidit, videlicet, quòd cũ tam ſingulare beneficiũ, vt eſt donũ fidei

Iſai. 6.

ſimile.

Sapi. 1.

Ioan. 12.

accepe-

acceperimus, tam mala opera faciamus. Quam arbitramini eſſe 14
cauſam, cur ſacra ſcriptura multoties loquens de iuſtificatione, di
Act. 15. cit fidem iuſtificare: non autem agit de charitate, & operibus, niſi
Abac. 2. de fide? quale eſt illud. Fide purificans corda eorum. Et Abac.
Gala. 3. Iuſtus ex fide viuit. Et ſanctus Paulus, Credidit Abraham Deo, &
reputatum eſt illi ad iuſtitiam. Ratio huius eſt, quia videtur diffi-
cile, quòd cùm in Deum credatis, illumque Deum ac Dominum
habeatis, aliquid aliud extra illum inordinate diligatis: & quòd
fidem charitas, & opera non comitentur. Quomodo deberet eſſe
poſsibile, quin cùm ea, quæ credimus, crederemus, tam piũ Deũ,
qui pro nobis tot tantaque operatus eſt, maxima charitate dilige
remus, eique ſumma animi contentione ſeruiremus? Atque hoc
ſacra ſcriptura conſiderans, cùm homo in tantam deprauationẽ
deuenit, vt habens fidem, amore & operibus careat: illum infide- 15
1. Timo. 5. lem appellat. Si quis ſuorum (inquit Paulus) & maxime domeſti
corum curam non habet, fidem negauit, & eſt infideli deterior. Et
2. Cor. 4. alibi, Deus excæcauit mentes infidelium, quia habentes fidem,
quaſi illam non habentes, viuunt. Quòd ſi miramur ludeos, poſt
quam tot, tantaque miracula perſpexerunt, in tanta infidelitate
remanſiſſe: quare non obſtupeſcimus cum talem fidem habea-
mus, nos viuere ſicut viuimus? Attendite fratres chariſsimi ſingu-
Simile. lari cuidam conſiderationi. Contemplamini animã denuo à Deo
creatam eſſe, quæ vbi primum creata eſt, à Deo ad cælum delata
eſt, vt inter illos beatorum ſpiritus deambularet: quantum admi-
raretur illas ineffabiles gloriæ diuitias aſpiciens? Quæſi Deum
interrogaret, dicens, Domine hæc bona cui præparata hîc habes?
Reſponderet Deus, dicens. Hæc omnia, quæ aſpicis, præparata 16
habeo cuicunque volenti illa poſsidere. Quæ diceret. Quomodo
Domine, cuicunque volenti illa poſsidere? nunquid erit, qui hæc
nolit? Diceret Deus. O anima quàm ignara es, & quàm parum
ſcis: accede huc. Si que illam animam in impiorum ſedes immit-
teret, vt illos ignes, tormenta, & diabolos ac denique illas tantas
ærumnas, & labores, qui in inferno ſunt, intueretur. Si que illa ani
ma metu perculſa Deum interrogaret, dicens. Domine hæc tor-
mẽta cui præparata habes? Diceret Deus. Omnes hi labores ſunt
hîc cuicunque volenti eos ſuſtinere. Diceret autem anima, Nun-
quid fieri poteſt, quòd aliquis eos ſuſtinere velit? Scito ò anima
(diceret Deus) bona cæli, vt tibi dixi, & tormenta inferni cui-
cunque

17 cunque volenti ea accipere præparata eſſe, & viam cæli ornatam eſſe à me roſis, & floribus: in via autem inferni ſatas eſſe plurimas ſpinas, & ſentes. Et ſcito homines talis eſſe ingenij, vt in hũc miſerrimum locum per ſentes, & ſpinas malint deuenire quàm ad cæleſtes illas, quas vidiſti, diuitias, per roſas, & flores properare. Ego verò, cùm ſim Pater miſericordiarum frequenter eos deterreo, & flagellis cædo, ne in hunc miſerrimum locum deueniant: ipſi tamen tam pertinaces ſunt, & tam parui faciunt comminationes meas, vt malitia ſua omnes meas diligentias ſuperẽt, & me inuito in has calamitates, & tormẽta, quæ cernis, ſe immittãt. Dicite, quæſo, fratres mei, quomodo obſtupeſceret illa anima, hæc audiens? quam obſtupefacta, & attonita maneret, cũ hęc audiret, atq; hominum cæcitatẽ, & amẽtiam cognoſceret? quales illos eſſe
18 iudicaret? Cogitate illam (cũ eſſet paulò antea creata) nunquã homines vidiſſe, & contẽplamini illam dicentẽ: Quid ſunt homines? ſunt ne rationis participes? habent prudentiã? an ſunt belluæ, & rationis expertes? qui cum cælum, atq; infernum eſſe credant, ita viuunt? Arbitror equidem illam non ceſſaturam eſſe tantam, tamq; terribilẽ immanitatem admirari. Fratres optimè ſcitis, ſecundũ fidem noſtram gloriã efficaciter illam volentibus prẽparatã eſſe infernum etiã eſſe cognoſcitis ad puniendos eos, qui ad illum voluerint iter facere. Nec nos latet viã cæli, quæ eſt bona, ſanctaq; vita, roſis eſſe plenam. Nam ſumma Veritas dixit: Iugum meum ſuaue eſt, &c. Et alibi: Secura mens quaſi iuge conuiuium. Qui habet *Matth. 11.* iuſtam animã, ſecurè viuit in ſeruitute Dei, ſemper incedit ſicut in *Prouerb. 15.* conuiuio cum hilaritate, & gaudio. Delectationes, quas iuſti in vir
19 tutis exercitationibus ſentiunt, ſunt flores, & roſæ, quas Deus in via cæli ſeminauit. Contra verò via, quæ ducit in infernũ (quę eſt perdita, & diſſoluta vita) plena eſt ſentibus, & ſpinis. Perturbationes namq; conſcientiæ morſus, timores, inuerſiones q;, quibus peccatores cruciantur, etiam in hac vita, quid aliud ſunt niſi ſentes, & ſpinæ, quas Deus in inferni via ſeminauit? Et ita dicit Eccleſiaſti *Eccleſ. 33.* cus: Præcordia fatui quaſi rota carri, & quaſi axis verſatilis cogitatus illius. Viſcera peccatoris ſunt quaſi rotę currus, quæ nõ ſunt vnctæ quæ ſemper ſtridենt: & eius cogitationes quaſi axis, qui huc, atq; illuc etiam cum ſtrepitu conuertitur. Hic ſtridor, & ſtrepitus conſcientiæ malignæ miſerum peccatorem cruciat. Tanta eſt igitur hominum inſania, vt malint in infernũ per alium infernum, quam *ſimile.*

quam in gloriam, per aliam glotiam peruenire. Vt nos ab hac 20
pessima via diuertat, tot flagellis, infirmitatibus, ac laboribus,
quos quotidie experimur, nos Deus flagellat. Nos autem ita per-
tinaces sumus, vt Dei comminationes, & verba parui æstiman-
tes, in culpa vlterius progredi insistamus, quousq; in profundum
abyssi deueniamus. Cùm igitur illa anima tantoperè admiratura
esset, quare nos etiam nostram amentiam non admiramur. Nul-
la equidem sunt verba, quibus tantum malum dignè exaggerari
possit, nempè quòd cùm hæc verissima esse credamus, nullum ta-
men nobis remedium adhibentes per ea trãseamus. O Christe di-
uine mundi Magister, tu hos fratres meos hæc doce, ego enim satis
dignè illa exaggerare nescio.

His Pharisęis respondet Dñs, dicens: *Generatio mala, & adultera, &c.* Peruersi peccatores, qui quasi hæreditate, acquisitã parentum 21
iniquitatem asportãt. O maximũ scelus. Omnibus peccatis Deus
magnopere offenditur: peccata autẽ, quę sunt quasi hæreditate ac
quisita, hæc lõgè maximè Deũ offendunt. Quando liberi parentũ
sceleribus assuescunt, & illud iniquitatis filum vlterius productum
cõseruãt: denuò in liberis patrũ peccata Deus sentit, quæ quidem
scelerum filiorum causa fuerunt. Volens Deus Hebræos grauiter
punire, præcepit Hieremiæ vt illos cõminarentur, & dixit illi: Cũ
Hiere. 16. annũciaueris populo huic omnia verba hæc, & dixerint tibi: Qua-
re locutus est Dñs super nos omne malũ grande istud? quę nostra
iniquitas? aut quod peccatũ nostrũ, quod peccauimus Dño Deo
nostro: Dices ad eos: Quia dereliquerũt me patres vestri, ait Dñs,
& abierunt post Deos alienos, & seruierũt eis, & adorauerũt eos, &
me dereliquerũt, & legẽ meã nõ custodierunt. Sed & vos peius ope 22
rati estis, quàm patres vestri: ecce enim ambulat vnusquisq; post
prauitatẽ cordis sui mali, vt me nõ audiat. Notate quòd ad repre-
hendẽdos, & puniẽdos filios memoratur hîc patrũ & scelerũ eorũ,
quorũ iam oblitus esse videbatur, & ipsa parentũ peccata in publi
cũ nunc profert, eo quòd liberari à parentibus peccare didicerunt,
atq; ita didicerunt, vt ipsas maiorũ suorũ iniquitates longè supera
rint. O maledictos patres, & magis maledictos filios, qui ita in ma
litia vlterius progressi sunt, vt pessimos etiam parentes suos iniq-
uitate excelluerint. Sed & vos (inquit Deus) peius operati estis,
quam patres vestri. Cauete fratres mei à tanta calamitate: ne libe-
ris vestris occasionem prębeatis, vt sint sicuti isti maledicti, ne po-

stea

23 ſtea ꝓpter ſcelera veſtra, & ꝓpter ipſorũ peccata (ſiquidẽ à vobis
dimanarũt) puniamini. Vos autẽ, qui patres habetis, cauete ne in
eorũ defect⁹ oculos coniiciatis, ne occaſioni ſitis, quo parẽtes veſtri
propter vos diriùs puniãtur. O quantũ erat hic dicendũ, atq, etiã
plorandũ, ꝙ ita liberi à parẽtibus, & à liberis parentes cõtaminã-
tur, vt iam omnes boni mores pereant, & penitus corrumpantur.

Generatio mala & adultera. Generationẽ adulterã eos vocat, quia
Deũ ſuũ verũ dereliquerũt, & idola adorauerunt, vt antea con que
ſtus fuerat Deus per Iſaiã, dicẽs: Væ gẽti peccatrici, populo graui *Iſai. 1.*
iniquitate, ſemini nequã, &c. Dereliquerũt Dñm, blaſphemaue-
runt ſanctũ Iſrael, abalienati ſunt retrorſum, ſuper quo percutiam
vos vltra? Sanctus Iſraelis eſt Chriſtus Redemptor noſter, qui à
Virgine Iſraelitica ſanctiſſimã carnẽ aſſumpſit: & de illo blaſphe
24 marũt appellantes eũ miniſtrũ Beelzebub. Alienati ſunt retror-
ſum. Oportebat eos vlteriùs progredi, nẽpè à lege ſcripta ad legẽ
gratiæ, & ne illum quidem obſeruauerunt plus diligẽtes honorẽ,
diuitias, ac demum creaturas alias, quã Deum ſuum. Idcircò dicit:
Super quo percutiam vos vltra? quo alio ſupplicij genere vos pu- *Simile.*
niam? Habes filium proteruum, quem mille verberibus cædis,
nec tamen hoc ſufficit, vt emendetur, & dicis: O maledictus ſis,
iam neſcio quid faciam, nec quibus ſupplicijs te afficiam. Sic di-
cit hic Dominus Hebræis: Super quo percutiam vos vltra? Et
quia nos quotidie retrorſum regredimur Deum noſtrum pro-
pter creaturas relinquentes, hanc etiam comminationem nobis
dictam eſſe arbitremur, cum etiam in nos cadat illud: Super quo
percutiam vos vltra? O fratres chariſſimi, ſi hoc animaduertere-
25 tis, cognoſceretis vtique quomodo nos Deus quotidie punit, nec
tamen aliquid prodeſt. Quõdam ex quadraginta annis vix vnus
ſterilis accidebat: in hac autem noſtra miſera tempeſtate, nondũ
vnus ſterilis exit, cũ alter iam ſterilior obrepit. Quæ autẽ nos bel-
la opprimũt, ſatis hoc experientia comperitur: vix enim vnũ pe
nitus concluſum eſt, cùm iam aliud præparatur. Terroribus autẽ
vniuerſus orbis eſt repletus. Super quo igitur percutiet nos vltra,
cùm iam nihil in nobis ſit expers ſupplicij? nos verò nondum vo
lumus emendari, ſicut illi, quos hic Dominus Ieſus adulteros vo-
cat, non propter ſenſualitatis vitium, ſed quia verum Deum ſuũ
dereliquerunt propter eos qui dij non erant: vt per Hieremiam *Hiere. 3.*
illis dixit: Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, &c.

Vtrùm

Vtrùm autem nos in idololatrijs commoremur apertè videtis? 16
August. lib. 1. de consens. Euange. c. 18. Sanctus Augustinus dicit, Romanos consueuisse quando regionem aliquam sub imperio suo redigebant, templum statim Deo illius regionis erigere, vt illum propitium ac benevolum haberent. Cum autem Iudæam superarunt, affirmat illos noluisse Deum Israel hac reuerentia venerari, & huius rei hanc rationem esse dicit: nempè, quia alij Dei, quos in alijs prouincijs adorabant, non alios Deos reprobabant: Deus autem Israel nullos alios Deos esse patiebatur, imò omnes impugnabat, & dicebat: Vnum cole Deum. O miseros nos, qui ferè in hoc ipso errore permanemus, & abeuntes post Deos nostros verum Deum relinquimus, eo quòd gulam, auaritiam, ac luxuriam impugnet: tu verò miser peccator cum videas Deum istis idolis cõtradicere, Deum potius, quàm ambitionem, ac auaritiam tuam re- 17
linquis.

Dicit generationem malam, & statim subdit, & adulteram, quia ex priori posterius solet dimanare. Et sic dixit Moyses:
Deut. 29. Custodite ergo verba pacti huius, & implete ea, vt intelligatis vniuersa, quę facitis. Quibus verbis manifestè ostendit Moyses diuinæ legis inobedientiam, & violationem præcipuam esse causam, quare illi non intelligerent mirabilia, quæ Deus pro eis operatus fuerat, & peccatum, viam esse ad amittendam intelligen-
Simile. tiam diuinarum rerum, ac fidem declarauit. Quemadmodum enim pomum putre aliud pomum sibi proximum corrumpit: ita plerumque accidit voluntatis deprauatione intellectum infidelitate deprauari. Ne arbitremini fratres voluntatem ab intellectu longè distare vt altera potentia alteri obesse nequeat: tam 18
coniunctæ enim sunt, vt idem essentia sint. Quod cùm ita sit, per reuerentiam Dei vos rogo, vt voluntatem in charitate, & sanctitate curetis conseruare, ne sua corruptione intellectum deprauet, & corrumpat.

Generatio mala, & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ Prophetæ. Vt hoc intelligatis, notate quod dicit
Luc. 11. Beatus Lucas, hanc ipsam historiam narrans: scilicet, quòd alij tentantes signum de cælo quærebant ab eo. Hæc igitur signa de cælo dicit se illis non esse daturum. Digni profectò erant illi, vt mitteret Deus de cælo ignem à quo subitò concremarentur, aut vt fulmen à cælo excideret, quo terra aperiretur, atque illos viuos absor-

29 absorberet. Verùntamen noluit clementissimus Dominus in illorum incommodum potentiam suam ostendere: sed signa illis promittit, quæ ad illorum salutem maximè conducerent, si illis vti vellent: qualia fuerunt sanctissima eius mors, & gloriosa à mortuis resurrectio, quæ quidem sunt signa Ionæ Prophetæ. Non illis quæ petunt, sed quæ magis necessaria erant, tanquam Pater clementissimus concedit. Habet mater puerum infirmum, prohibet Medicus illi aquam dari: puer autem plorat, petens aquam: mater verò, vt puero satisfaciat, ne aquam petat, protrahit galerum sericum patris sui, & illum dat filio: quòd si iterum petat bibere, extrahit ab arca pulcherrimum monile aureum, & illud puero suo offert, vt illum ab aquæ desiderio compescat. Ita Deus si tibi ea, quæ
30 postulas non concedit, quia officerent tibi, donat tibi monilia aurea, quæ animam tuam exornant. O benedictus sit talis Deus! ò fœlices animæ, quæ tam bono Domino seruiunt, qui quasi mater pijssima semper ea, quæ nobis vtiliora sunt, largitur! Ecce fratres, quomodo manifestè demonstrat Dominus Iesus, se potentiam suam noluisse ad officiendum nobis. Discite ergo ab hoc diuino Magistro, & dicite cum Dauid: Fortitudinem meam ad te custodiam, id est, vires, quas tu Domine dedisti mihi ad seruitutem tuam volo. Ne permittat tua diuina Maiestas, vt eas in te offendendo consumam. Valetudinem, ingenium, vocem, diuitias, ac demum omnia mea ad te custodiam ad seruiendum, & placendum tibi. Verùm heu, heu! quomodo hoc dicam? quod fortitudinem, ingenium, pul-
31 chritudinem, ac diuitias vestras, omnia ad offendendum Deum custoditis: quousque potest hominum peruersitas amplius peruenire, quàm, quòd ipsismet Dei beneficijs illi bellum inferant? Nubem terrestrem, & condensam, quæ per se non potest in altum ascendere, sol suo calore eleuat; quæ postquam eleuata est, ipsiusmet solis splendorem obscuritate sua impedit. Talis est homo ingratus, quem cùm in tantam prosperitatem, & honorem Deus extulerit, postquam eleuatus est, Deum offendit, & contemnit: & quantum ex se est Dei magnitudinem, splendorem, & maiestatem tegit. Idcirco tantoperè Deus hoc sentit, vt quod primum præceperit Isaiæ, vt diceret inuocans cælum & terram fuerit, vt de hoc suo nomine

Simile.

Ingrati.

Psalm. 58.

Simile.

Isaiæ. 1.

quereretur. Audite (inquit) cæli, & auribus percipe terra, quoniã 33c
Deus locutus est: Filios enutriui, & exaltaui; ipsi autẽ spreuerunt
me, &c.

Sicut enim fuit Ionæ in ventre Ceti tribus diebus & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus. Doctor quidam nostræ tempestatis, hunc locum optima quadam (meo iudicio) interpretatione declarat (accipiens cor terræ pro inferno, in quem Christus Redemptor noster descendit, de quo propriè intelligitur cor terræ) dicens in eodem tempore, quo Dominus Iesus cœpit pati, cœpisse etiam sanctos Patres, qui in sinu Abrahæ commorabantur, nouum quoddam refrigerium habere: atque etiam animas, quæ in purgatorio detinebantur, nouam quandam pœnarum suarum relaxationem sentire cœpisse. Hoc efficiebat gloriosa anima Christi Redemptoris nostri, & per hunc mirabilem effectum ex tunc in in- 33
fernum descendit, cum præsentialiter descensura esset, vbi primum à suo sanctissimo corpore recederet. Atque in hoc sensu tribus diebus, & tribus noctibus in corde terræ commoratus fuit.

Cumque Dominus declarasset, quidnam significauerit illa commoratio Ionæ in ventre ceti, hinc occasionem assumpsit, vt Niniuitarum pœnitentiam, propter ipsius Ionæ prædicationem, factam Iudæis obijceret, dicens: *Viri Niniuitæ surgent in iudicio.* Quia illi infideles cùm essent, sine lege, & sine Deo, tum quia Ionam nequaquam cognoscerent, illi tamen fidem habuerunt. Cùm autem (inquit Dominus) ego sim Deus, & homo, nullam tamen mihi Pharisæi fidem adhibent. Ionas tres dies prædicauit, 34
atq; omnes Niniuitas conuertit. Ego verò tres annos prædicaui, nec tamen vllum in cordibus vestris prouentum facio. Ionas nullum miraculũ fecit, ego autẽ plurima & maxima operatus sum, nec tamẽ mihi vultis credere. Quapropter illi surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam. Ad Deum propriè spectat iudicium, & condemnatio. Hoc autem munus concessit
Psalm.71. Pater Filio, quatenus homini, vt illum deprecabatur Dauid in nomine totius orbis, dicens: Deus iudicium tuum Regi da, & iustitiã tuam filio Regis. Siquidẽ (ait) homines necessario iudicandi sunt, iudicentur à Rege, qui tanquam Rex erit nobilissimus, & clementissimus. Et quia poterat aliquis dubitare, eo quod diceret

Regi,

35 Regi, vtri iudicium hoc committẽdum eſſet, nempẽ Filio, an Spi
ritui ſancto? Idcircõ ſubdidit, dicens: Filio Regis, vt intelligeremus
illum de Filio, non autem de ſpiritu ſancto loqui. Et ipſe Domi-
nus dicit: Pater omne iudicium dedit filio. Sicut Pater (inquit) mi Ioan. 5.
hi redemptionem, ſic & iudicium etiam commiſit. Quia Filius ho-
minis eſt, id eſt, quia homo, & caput hominum eſt. Et ipſe eſt qui
realiter commendaturus, aut condemnaturus eſt homines. Nini-
uitæ verõ in hoc ſenſu condemnabunt: nempẽ, quòd in illis maxi-
mẽ oſtendetur quàm iuſtè mali Iudæi, atq; etiam mali Chriſtiani Cor. 9.
condemnentur. Nam ſi ipſi cum nullum Ionæ miraculum vide-
rint paucis verbis, quæ illis prædicata ſunt, firmiter crediderunt, & Psalm. 10.
omnes vnanimiter ad Deum cõuerſi ſunt, quid facerent, ſi Ionam
mortuos ſuſcitantem vidiſſent? O miſeros nos, qui cum tot Ionas
36 quotidie habeamus, qui nos docent, & comminantur, ſine vllo ta-
men virtutis progreſſu remanemus! Illi induti ſunt ſaccis, & cili-
cijs: Chriſtiani verò tam perpoliti, & exornati ad confeſsionem
accedunt, ac ſi ad nuptias irent. Lugubribus veſtibus induti, illius,
qui vix affinis veſter erat, obitum lamentamini: ex animæ autem
veſtræ interitu, ne minimum quidem dolorem percepiſſe oſtendi
tis. Ionas non dixit Niniuitis: Agite pœnitentiam, & Deus ignoſ-
cet vobis: imò deſperationem potius, quàm fiduciam illis prædica
re videbatur, & tamen illi acerrimam pœnitentiam agere cœpe-
runt. Nobis autem, qui toties ad veniam & miſericordiam inuita
mur, atq; etiam rogamur, vt denotat B. Paulus, ſuo, & omnium
prædicatorum Ieſu Chriſti nomine, dicens: Obſecramus pro Chri 2. Cor. 5.
ſto reconciliamini Deo: O diuitem infernalem, vt tam cuilsi ver
37 ba non ſufficiant corda noſtra penetrare, atque ad tam benigni Pa
tris obedientiam redigere? Quod cum ita ſit, quid aliud expecta-
mus, niſi vt Niniuitæ & lapides etiam contra nos in iudicio con-
ſurgant? Neſit ita fratres chariſſimi, ſed amodò ad Deum conuer-
tamur, & ex his ſanctis admonitionibus fructum percipientes, ma
ximo ſpiritus feruore acerrimam pœnitentiam agamus, vt nobis
gratiam ſuam Dominus largiatur, qua ad cæleſtem gloriam aſ-
cendamus: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius. Amen.

Feria

¶ Feria V. post Dñicam. I. in Quadragesi.

Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sydonis, & ecce mulier Chananæa, &c. Matth. 15.

CHANANÆI dicebantur, qui à Cham originem ducebant, qui fuit filius Noe, cuius generationi maledixit sanctus Patriarcha, eò quòd illum illusit. Atq; tantum valuit illa maledictio, vt ad dedecorandos Israelitas, eorumq; impietatem significandam, illos hoc nomine Dominus nuncuparit per Ezechielem, cùm dixit: Radix tua, & generatio tua de terra Chanaan: pater tuus Amorrhæus, & mater tua Cethæa. Filios Israel non vocat Israelitas, sed Chananæos, quod erat maximæ ignominiæ nomen. Tantùm coram Deo etiam illa patris maledictio valuit. Magnæ etiam efficaciæ fuit maledictio, quam Iacob filio suo Ruben iniecit, dicens: Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei, prior in donis, maior in imperio, effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum eius, id est, tu, qui es primogenitus, quem oporteret in donis & imperio cæteris fratribus tuis præferri, & regia aut sacerdotalis dignitas tibi posteritatique tuæ iure competebat, quique in vtraq; harum dignitatum deberes accrescere, vtraq; merito carebis. Hoc significat hîc, non crescas, id est, non excedas. Quia ascendisti cubile, &c. Atque ideò illæ dignitates minoribus fratribus in pœnam sceleris eius commissæ fuerunt. Quod cùm ita sit fratres charissimi, quare vos tam crebrò filijs vestris assuescitis maledicere? Quomodo ex paternis vocibus, ac visceribus pestilentissimum illud venenum potest exire? Plurimas equidem harum calamitatum, quæ liberis vestris contingunt, ex vestris maledictionibus arbitror dimanare. Alij namque tumentibus maris fluctibus demerguntur, alij verò inimicorum gladio succumbunt, alij denique, ne diuinis Sacramentis repentina morte moriuntur. Nunquid non scriptum est: Maledicentis enim tibi in amaritudine animæ, exaudietur deprecatio illius. Exaudiet autem eum, qui fecit illum? Nisi (inquit) pauperi eleemosynam eroganeris, & cum amaritudine cordis sui tibi maledixerit.

Gene. 9.

Ezechi. 16.

Gene. 49.

Eccle. 4.

4 dixerit, eius maledictio in diuino conſpectu exaudietur. Quod ſi aliorum maledictio tantam habet efficaciam: quanto magis parentum maledictio liberis officiet? Ideo Eccleſiaſticus dicit: Benedictio patris firmat domos filiorum: maledictio autem matris eradicat fundamenta. Quamobrem tam parẽtes, quàm filios ſanctiſsimæ Trinitatis nomine adiuro: parentes ne tanto malo filijs noceatis: filios verò ne parẽtes conturbetis, nec illis occaſionem præbeatis, qua ſibi, vobiſque tantoperè officiant. Vos autem mates, ne tam malam hæreditatem poſteris veſtris relinquatis, nec filias veſtras hos mores peſsimos doceatis. Item eiuſdem Domini nomine vos rogo, ne liberos veſtros diabolo cõmendetis: quod plurimi veſtrùm crebrò facere conſueſcitis. Optimo ſanè Domino illos commendatis. O diabolicam conſuetudinem! per charita- *Eccle.3.*

5 tem Dei vos deprecor fratres, vt vos ab illa cohibeatis. Attendite mali Chriſtiani, nunquid diabolus creauit, aut alit has animas? quare ergo illas diabolo commendatis? Scitote quòd vnum ex ijs quæ in die nouiſsimę rationis diabolus faciet, hoc erit: Cum Chriſto Ieſu expoſtulabit, & dicet: Domine tu pro his crucifixus es. Et quanquam ego pro illis in cruce non pependi, nec aliquod beneficium in eos contuli, filios tamen ſuos non creatori quidẽ, ac Redemptori ſuo; ſed mihi commendabant: quid igitur facturus erã, niſi vt illos in meos acciperem? Ecce quid facitis cum illi liberos veſtros commendatis. Item vos diligenter deprecor, ne huic teterrimo generis humani hoſti vllam creaturarum tradatis. Vadit eques ad venandum, & quia equus lapidem offendit, ſtatim dicit *Vulgate el diablo.*] Si diabolus deducit equum, quid erit de equite?

6 Equum, & aſcenſorem proijciet in mare, vterque peribit, equus, ſcilicet, & eques impatiens, & malus.

Beatus Marcus hanc ipſam hiſtoriam referens, dicit; quòd veniẽs Dominus in partes illas Tyri, & Sidonis, & ingreſſus domũ, neminem voluit ſcire, & non potuit latere, ſicut pruna in ſinu nõ poteſt abſcõdi. Qui eſt bonus, nõ laboret probitatem ſuam alijs ſignificare: ſi enim Deus in eo eſt, ipſe manifeſtabitur. Vbi Dominus magis latuit, quàm in preſepio? atq; illic ab Angelis reuelatus eſt. Vbi magis, quàm in cruce? vbi eius diuinitas, à latrone, à Centurione, à cælo, à terra, & à lapidibus etiam detegitur? Et *Ioan.1.* lux in tenebris lucet. Si Deus eſt in te, difficulter poteſt latere: in omnibus motibus, verbis, operibus, & in cunctis actibus tuis ap-

Gala. 1. parebit: Dicit autem Sanctus Marcus, quòd statim vt illa mulier audiuit de eo, cœpit exclamare. Beatus Paulus ita de se dicit: Cũ autẽ placuit ei, qui me segregauit ex vtero matris meę, & vocauit per gratiam suam, vt reuelaret filium suum in me, continuò non acquieui carni, & sanguini, sed abij in Arabiam, &c. Accepta (inquit) hac reuelatione, statim me labori obtuli: Nõ respondi appetitui carnis, ac sanguinis, qui nos labores euitare, & requiẽ inquire re inducit. Vel aliter: Non acquieui carni, & sanguini, id est, non molestum mihi visum fuit propinquos meos relinquere, & ab illis recedere, quod mihi caro, & sanguis impediebat: & denuô conuersis impedimẽto esse solet, quominus perfectionis viam aggrediantur: ego autem huic appetitui non respõdi. Vel aliter, & me
Hierony. lius secundum B. Hieronymum non acquieui, ideſt, non contuli carni, & sanguini, id est hanc vocationem, & status permutationem non carni, & sanguini, qui sunt propinqui mei, reuelaui: nec hoc conuersionis meæ negotium eorum manibus commisi: sicut nonnulli faciunt: quibus cũ aliqua sancta inspiratio cælitus aduenit, nempè mutandi vitæ rationem, & statum, non hoc audent facere, nisi priùs eos consulant, qui illis impedimento futuri sunt. Quod si illis impetus iræ superueniat ad inimicum occidendum, aut iniuriam vlciscendam, aut aliquis turpitudinis motus, vt aliquam fœminam obtineant nullum cõsulunt, nec hoc in alicuius manus committunt, quantumuis necessarius sit, ne fortè hoc sibi impediat. Beati qui in hoc sancti Pauli vestigia sectantur. Quando sese obtulerit occasio seruiẽdi Deo, protinus exite, ne amplius commoremini; sed sanctum Apostolum, atq; hanc bonam mulierem imitamini: quam vbi primùm Deus tetigit, illicô quasi cerua
Simile. percussa prosilit, & siti oppressa se magno impetu in fluuium immittit. Noluit hanc optimam occasionem prætermittere; nã fortasse alia die nequiret illum tam propinquum, & in promptu reperire: graue enim malum est nacta occasione non vti. Ne prætermittatis fratres optimam occasionem; nam forsitan postea voletis bonum facere, nec tamen poteritis.

Illic ergo, videlicet, domi rogabat eum, vt demoniũ eijceret de filia eius. Atque vt ex Beato Matthæo apparet, exiuit Dominus domo, & foris fuit præcipua contentio. Noluit illic ei, quod petebat, concedere: illa nanque temporalia bona à Domino petebat; ipse verò non temporalia tantùm, sed & cælestia etiam illi dona-

re

10 re conabatur: & eam cæleſtem doctrinam volebat erudire; quod non clauſis ianuis, ſed palam fieri oportet. Quando prædicator vult ianuis clauſis prædicare, ne illum bonum iudicetis, nec eum audiatis: Annunciaui iuſtitiam tuam in Eccleſia magna dicebat Propheta, & Iſaias: Super excelſum montem aſcende tu, qui Euangelizas Sion. Concionem in ſublimi pulpito oportet haberi: bonum enim rationi conſentaneum eſt, quod ab omnibus audiatur. *Pſal.m.39.* *Iſai.4.*

Exijt igitur Dominus, & illa poſt eum exit proclamans, & dicens: *Miſerere mei, &c.* Qui non reſpondit ei verbū. O quāta cōtentio inter Deum, & mulierem! illa petit, Deus verò denegat: illa poſt Deum currit, Deus verò mulierē fugit. Ad hoc exiuit domo, voluit hanc ceruam ad montem deducere, vt cogноſceretur
11 quomodo venatorem inſectaretur. Quanquam enim ſemper venator ceruum inſequitur, hic tamen cerua venatorem ſectatur, & dicit: *Domine miſerere mei.* Filia à dæmonio vexabatur, illa verò ſibi miſericordiam expoſcebat. Sæpè enim mali mores, quos matres filias ſuas docent, efficiūt, vt filiæ ſint malæ, atq; etiam corporalibus morbis cruciētur. Hoc vnū ſuper hūc locū vellem diligentiſsimè aduertatis: quòd quemadmodum in nobis duplex eſt modus miſeriæ: ſic etiam in Deo duplex miſericordiæ modus eſſe dicitur. Et etiam dicitur Deus habere iram magnam, & irā paruam. Ira parua eſt, quum in rebus temporalibus nos punit, quod etiam diabolus confeſſus eſt, dicens Deo: Extende paululum manum *Iob.1.* tuam, & tange cuncta, quæ poſsidet. Quibus verbis ſignificauit, corporales labores, paruos eſſe labores. Ira autem magna eſt, quæ
12 vſque ad animam penetrat: quum Deus illi gratiam atque peculiare auxilium adimit, & eam poſt paſsionum ſuarum impetum abire ſinit. Et ita dicit per Zachariam: Ira magna ego iraſcor ſuper gentes opulentas, quia ego iratus ſum parum, ipſi verò adiurauerunt in malum. *Zacha.1.* Ecce quomodo hic dicit, illos propter ſua ſcelera feciſſe, vt ira magna concitaretur, cùm antea paruam iram habens corporalibus laboribus illos puniuerit. Et diligenter penſate verbum illud: Adiurauerunt in malum, quàm ex inſtituto, & cum iuramento peccant mali. Ita etiā duplex dicitur Dei miſericordia: parua, ſcilicet, & magna. Parua ad paruæ iræ remedium, magna verò ad liberandum nos ab ira magna. Et videte quàm ruſtici, & cæci ſunt homines; magis enim paruam, quàm

magnam iram ſentiunt. Nam ſi Deus filium tuum interficit, ſta- 13
Eſai.3. tim noctes, & dies lamentaris: ſi verò anima tua mortua eſt, ſum-
mo cum gaudio, & alacritate incedis, atq; etiam te tale, & tale fe-
ciſſe iactas. Atque ita accuratiſsimè curant homines ab hac par-
ua ira Dei exire, hoc eſt, à temporalibus calamitatibus eripi: vt au
tem à magna ira Dei, hoc eſt, ab animæ miſeria (cui facillimè re-
medium adhibere poſſent, ſi cum illa cura, ac ſolicitudine, qua tẽ-
porales ærumnas curant euitare, ad Deum confugerent) liberen-
tur, minimè curant. Quod ſi curarent, libentiſsimè Deus illis oc-
curreret: hoc enim eſt præcipuum, cui ipſe vult ſubuenire, & cu-
ius peculiariter auxiliator dicitur, vt dicit Dauid: Deus noſter, re-
Pſal.45. fugium & virtus, adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos
nimis. Vbi ad literam de ſpiritualibus tribulationibus loquitur.
Nam corporalis tribulatio parum nos inuenit, cùm nihil aliud, 14
quàm corpus inueniat: ſpiritualis autem afflictio nimis nos inue-
nit, ſiquidem animam reperit. Idcircò ipſe Dauid magna animi
Pſal.50. contentione à Domino poſtulabat, dicens: Miſerere mei Deus ſe-
cundum magnam miſericordiam tuam. Cùm Saul illum perſe-
queretur, non poſtulauit magnam miſericordiam: petijt autem il-
lam cum ſe in peccatum procidiſſe animaduertit. Pro quo poſtea
Pſalm.85. Deo gratias agebat, dicens: Confitebor tibi Deus meus in toto
corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum: quia miſeri-
cordia tua magna eſt ſuper me. Et quãdo factum eſt hoc Dauid?
Eruiſti animam meam ex inferno inferiori, in quem verè detru-
derer, niſi mihi ignouiſſes. Hoc fratres chariſsimi, oportet nos pe-
tere, vt nos Deus liberet, & ſaluos faciat à peccatis. Hæc mulier
totam curam ſuam adhibebat in petendo remedio corporalis la 15
boris filiæ ſuæ, atque ad illum miſericordiam deprecabatur, &
idcircò Dominus tacebat, vt illa paulatim diſponeretur ad reci-
piendam magnam miſericordiam, & dona ſpiritualia, quæ illi
Dominus daturus erat. Eſtote miſericordes fratres, & filiabus ve-
ſtris, ſpiritualia remedia perquirite. Valdè enim miſerabile eſt,
quòd cùm illas corporalibus morbis laborantes cernitis, tot reme-
dijs earum valetudinem curetis: ſi verò animi morbo laborent, ne
minimum quidem remedium inueſtigetis. Res eſt etiam maxi-
mę confuſionis, quòd nullam aliam curam habeatis, niſi docendi
eas, quomodo crines procreent, faciem fucent, ſeque perpolitis
veſtibus exornent, ac demum quomodo ſaltent, necnon quomo-

do

16 do ad feneſtras compareant, & quibus verbis elegantes iuuenes
alloquantur: poſtea verò nequaquam eas â vanitatibus, & diſſo-
lutionibus compeſcere valetis. Quæ maior infœlicitas, quàm
quòd maxima ſolicitudine miſeri parentes angantur, vt filias
ſuas perpolitis veſtibus exornent: non verò recordentur illas op-
timis moribus imbuere, & ſpiritualis ſalutis viam erudire? O Deus
infinitæ maieſtatis pro tua clementia huic maximæ deprauatio-
ni, quæ circa hoc inter homines verſatur, ſuccurre. Ego etenim
quibus verbis eam exaggerem penitus ignoro. Quo circa hanc rẽ
magnoperè vobis commendo, hoc eſt, vt maximam diligentiam
adhibeatis in filijs veſtris à malis familiaritatibus compeſcendis.
Nulla enim eſt hominum lingua, quæ ſatis dignè valeat explica-
re damna, quæ ex illis dimanare ſolẽt. Et ſi Dauid vir erat plenus *Pſal.* 118.
17 Spiritu ſancto, dicebat: Declinate à me maligni, & ſcrutabor man
data Dei mei, ſicut qui optimè norat quantum malorum ſocie-
tas attentionem, conſiderationem, ac diuinorum præceptorum
obſeruantiam impediret. Vnde dicebat: Oculi mei ad fideles *Pſalm.* 100.
terræ, vt ſedeant mecum, ambulans in via immaculata, hic mihi
miniſtrabat: ſi ergo vir tam ſanctus, & tam conformis volunta-
ti Dei malam familiaritatem tantoperè verebatur, ac timebat, ne
â mala conuerſatione deprauaretur, nec audebat cum illis, qui
non eſſent fideles ſerui Dei, & immaculatæ vitæ conuerſati, quid
tenerum virgultum facere oportet, quod minimo quoque frigo-
re, aut calore marceſcit, & cõburitur? Hoc ſæpenumerô experien-
tia comperitur, quòd oliua fructifera redditur ſterilis, & inuti
lis oleaſter. Hoc autem contingit, cùm oliua à caprarum linguis *Simile.*
18 crebrò lambitur. O quoties etiam reipſa cernitur, quòd homo ma
xima virtute præditus quaſi oliua fructifera in domo Dei, depra-
uetur, eo quòd â capris lambitur. O caprę maledictæ, quot dam-
na hominibus affertis. O lærnæ, & inſtrumẽta Sathanæ, quot fę-
minas linguis veſtris oleaſtros redditis, & deniq; omnes, qui alios
ad malum inducunt ſunt quaſi capræ, quæ oliuam lambunt. Am
plia per omnes.

Rationi conſentaneũ erit fratres chariſsimi, nos aliquid ab hac
muliere diſcere. Et ſiquidem illa cũ tanto ſpiritus feruore dicebat:
Miſerere mei, &c. Filia mea malè â dæmonio vexatur: bonũ erit,
vt vos etiam miſerarum animarum veſtrarum miſereamini, & ad
Dominum cũ ea clametis, dicẽtes ſinguli: Anima mea malè à dæ-

monio vexatur. Aduertite, vnum ex illis, quæ Sathanas diligen- 19
tiſsimè curat, eſſe, ne peccator ad Dñm proclamet. Quemadmo-
Simile. dum lupus quando in ouem inuehitur, nõ illius pedẽ, aut manum apprehendit, ſed ſtatim dentes in eius fauces conijcit, ne fortè balet, & ſic â canibus, aut paſtore adiuuetur, atq; ab eius dentibus abſtrahatur. Sic etiam diabolus non pedes, aut manus peccatoris alligat: libenter enim illum in tẽplum ire, & eleemoſynas erogare permittit: vt hoc contentus, & ſecurus ſit, quia miſſam audiuit, & quatuor minuta pauperibus erogauit: ſed eius fauces apprehendit, & perſtringit, ne ad Deũ proclamet, & peccata ſua confiteatur. Quinq; dentibus illũ apprehendit, quibus ſatis ſecurũ eum tenet. Primus dens eſt pudor maximus, quem diabolus in eius corde imprimit, ne turpitudines, ac ſcelera ſua in confeſsione detegat. O quàm durũ eſt (inquit,) quòd impudicitias meas ego con- 20
feſſori reuelẽ, quia nunc eſt quadrageſima, & tẽpus reſtitutionis, vult etiã diabolus aliena reſtituere. Et ita cũ pudorẽ tibi ſurripuerit, vt diſſolutè peccares: nunc illũ tibi reſtituit, vt præ nimio pudore peccata tua non confitearis. O quàm acutus eſt hic dẽs, quo plurimas virgines, ac fœminas honeſtas apprehẽſas tenet, hoc dẽte apprehẽdit monachã, quã in infernũ detruſit, eò quòd peccatũ quoddã præ pudore noluerit confiteri. In quodã monaſterio monialiũ erant duæ moniales, quæ optimæ religioſæ eſſe credebantur: quarum vna mortua eſt: altera verò, quæ illã maximè diligebat, crebrò pro illa Deũ exorabat. Cùm autem quadam nocte in tẽplo oraret, audiuit mortuã recitantẽ illud reſponſoriũ. Peccantem me quotidie, & non me pœnitentem timor mortis cõturbat me, quia in inferno nulla eſt redẽptio. Et hic ſiſtebat, nec amplius 21
cum reſpõſorio progrediebatur. Quam monacha viua interrogauit, dicẽs: Tu non es illa monacha, quã ego magnopere diligebã, & mortua es? cui illa, ſum (inquit) quare ergo (dixit viua) non recitas reſponſorium vſq; in finem, ſed prætermittis illud: Miſerere mei Deus, & ſalua me? reſpondit autem illis defuncta dicens, quia licèt beatiſsima virgo Maria, & omnes cœleſtes ciues pro me intercederent, nullo vnquam tempore de me poterit verificari illud: Miſerere mei Deus, & ſalua me. Nam ſum condemnata inferno. Heù (inquit viua) quomodo iſtud fieri potuit, cum tu tam bona religioſa fueris? quæ reſpondit: quia cum ſecularis eſſem turpe quoddam peccatum cõmiſi, quod præ nimia verecundia

22 nunquã confeſſa ſum: quapropter nullũ ex omnibus bonis, quæ feci, mihi ad vitã ęternã cõſequendã aliquid cõduxit. Quod cum ita ſit, ne amplius pro me exores, omnes enim preces, quas pro me effuderis vanæ erunt. ¶ Secundus dens, quo diabolus peccatorem affigit, eſt timor pœnitentiæ. Dicit enim peccator, ſi ad confeſsionem acceſſero, præcipiet mihi confeſſor, ieiunare, & præcipiet ne cum tali viro, aut fœmina conuerſer, quam ego magnopere diligo, ne quidem per eius oſtium præteream, præcipiet mihi male partas diuitias reſtituere, ſoluere, quæ debeo, mortuorum teſtamẽta adimplere, dimittere ei, qui me iniuria affecit, qui q; me inteſtino odio proſequitur, & denique retractari â falſo teſtimonio, quod cõtra proximum meũ dixi. Heu quot homines hoc dẽte apprehenſos tenet, quot concubinarij, luſores, auari, murmura-
23 tores hoc dente detinentur quominùs ad ſanctum pœnitentię ſacramentum accedant. ¶ Tertius dens eſt ſpes longæuæ vitæ: licẽt (dicitis) hoc anno à peccato non recedam alio anno recedam, nõdum enim finitur mundus. Sanus, & fortis ſum, ad omnia erit mihi ſatis temporis. O quot magnates, & potentes deduxit diabolus in infernum hoc dente ſpei longæ vitæ apprehenſos. ¶ Quartus dens eſt timor peccandi iterum. Dicit enim peccator. Quorſum confeſſurus ſum peccata mea cum ſim tam imbecillus, & inconſtãs, vt ſtatim in eadem peccata reuerſurus ſim, vt mihi ſæpẽ numero contigit, cum enim adulteria, furta, & homicidia, &c. cõfeſſus fuerim, ſtatim in eadem peccata reincidi. Promiſi ad virtutis viam me recipiendum eſſe, nũc verò proteruiorem vitam duco. ¶ Quintus dens eſt maxima ſpes ingentis miſericordię Domi-
24 ni. Dicis ô peccator: paſsim videmus plurimos concubinarios, auaros, & homicidas, qui totam vitam ſuam in ſceleribus conſumpſerunt, in hora autem mortis cernimus eos amplectentes crucifixum miſericordiam deprecari, & pœnitentiam agere. Ità ergo mihi continget, ſicut & illis. O fratres mei nolite ſeduci, aduertite quod hoc ſanctiſsimum quadrageſimæ tẽpus eſt, in quo nos oportet diabolo dentes pugnis confringere.

Cõtra hos quinq; dẽtes quinq; etiã pugnis debetis vti, quę ſunt quinq; cõſiderationes, quibus Sathanæ dẽtes confringetis. Cõtra primũ dentem, qui eſt pudor, hac ſancta cõſideratione munimini. Conſiderate profunde quã confuſionẽ patietur peccator quãdo in nouiſsimo iudicij magni die coram Angelis, & in cõſpectu

totius

totius cęlestis curię, & corã vniuerso mundo reuelauerit Deus hor- 25
Nahum.3. renda peccata eius, sicut per prophetã Nahũ cõminatus est dicẽs:
reuelabo pudenda tua coram omnibus gentibus. Attẽde quod si-
August. cut dicit B. Augustinus: si tegis peccata tua, Deus detegit; si dete-
gis, Deus tegit illa pallio gratiæ, & misericordiæ, vt licèt ab omni
bus videãtur sint, non tamẽ ex illis aliqua tibi resultet ignominia,
imò sint causa magni honoris, & gloriæ tuæ. ¶ Ad secundum den
tẽ cõfringendũ reminiscere terribiliũ tormentorũ quibus in ęter-
nũ cruciaberis, si non vis in hac vita peccata tua laboribus, ac pœ-
Luc.8. nitentia redimere. Vide quid dicat B. Lucas quod dæmones ro-
gauerũt eum, ideſt, Iesum ne imperaret illis, vt in abyssum irent.
O maximam hominum miseriam, quòd diaboli, qui tam fortes
sunt quiq; maiores habent vires ad inferni pœnas tolerandas, ip-
sum tamen abyssum audiẽtes contremiscunt: homines verò, qui 26
apis morsum absq; lachrymis ferre nequeunt, hoc dãnũ nõ perti
mescũt, & cũ iam propter sua scelera inferno cõdẽnati sint maxi
ma tamen cũ tranquillitate requiescunt. Minimũ pœnitentię la
borẽ perferre times: maximos verò inferni cruciatus tolerare mi-
nimẽ perhorrescis? ¶ Vt tertiũ dentem perfringas recordare quid
Eccles.9. dixerit Ecclesiastes: nescit homo finem suum, sed sicut pisces ca-
piuntur hamo, & sicut aues laqueo comprehenduntur: sic ca-
piuntur homines tempore malo. Quemadmodum (inquit) cum
pisces maximo cum sapore escas, quę hamo inhærent, comedũt,
piscator hamum attrahit, & illos apprehendit: & sicut cùm aues
magis delectantur grana comedentes, auceps laqueos, & retia
coercet, atque illas capit, & interficit: sic cùm tu magis vita de-
lectatus fueris, & minus sperueris, te incautum mors appreheñ- 27
Simile. det. ¶ Ad quartum dentem confringendum considera, quàm in
sipiens esset qui cùm à certamine plurimis, & maximis vulne-
ribus percussus exiret, diceret, nolo curari, nec vulnera alliga-
re: cras enim ad certamen rediturus sum, & fortasse iterum vul-
nera denuò mihi infligentur. Cui diceres tu: stulte non defende-
ris melius si curatus & sanus redieris, quàm si percussus, & exan
guis certamen aggressus fueris? Adhuc etiam insipientior est pro
fectò, qui eo quòd se iterum peccaturum timet, nõ vult agere pœ
Simile. nitentiam. ¶ Vt quintum, & vltimum Sathanę dentem confrin
gas, considera quot sunt hodie in inferno eo quòd extra modum
in misericordia Dei sperantes ex illa fructum percipere nolue-

runt

28 runt. Si quis in puteum cecidit, & illi chorda immittitur, qua ſe Simile.
præcingat, & ſic à puteo extrahatur, ille verò ne loculos, quos in
manibus habet dimittat, chordæ non adhæret, nec illa præcin-
gitur. quid illi chorda proderit? incidiſti tu ò peccator in peccati
puteum, & Deus inuitat te ad miſericordiam, quod eſt immitte-
re tibi chordam (nam miſericordia, idem eſt quod miſerorũ chor-
da.) Tu verò ne concubinam dimittas, ne ab illicita negotiatione
deſiſtas, ne ve odium à corde tuo ejicias, non vis miſericordiam
Dei apprehendere, nec ex illa fructum percipere, quid ergo Dei
clementia tibi proderit? ibi tua culpa ſubmergeris. Solis quippè
illis hæc miſericordia prodeſt, qui relictis vitijs ad Deum puro
corde conuertuntur, & illam ſibi prodeſſe curant. Percutite ergo
fratres chariſsimi his pugnis diaboli dentes, vt confractis illis, vos
29 dimittat, & liberè cum hac muliere poſsitis proclamare, & dicere:
Domine miſerere mei.

Et *non reſpondit ei Verbum.* O quanta triſtitia, & dolor fuit hic mi
ſeræ illi, atq; afflictæ mulieri: cuius lachrymis cõmoti S. Apoſtoli
dixerũt: Domine dimitte eam. O quis nobis daret his tẽporibus ad
noſtrum Chriſtum, ſcilicet, regem alios Apoſtolos ſimiles illis, ſic
enim omnes cauſæ celeriter iudicarentur, & negotia diligenter ab-
ſoluerẽtur. Non nego plurima nunc negotia, & petitiones abſolui
non autem ſunt petitiones Chananææ, nec pauperum, ſed diuitũ,
& potentũ, quæq; ſunt vtilitatis, & affinitatis reſpectibus illuſtra-
tæ. Miniſtri namq; regũ, præſidũ, ac gubernatorũ, nõ meritorum
quidem aut rationis, ſed perſonarum gradus faciunt: atq; alijs fa-
rinam, alijs verò donant furfures. Attendat igitur vnuſquiſq; ſibi
30 & videat quid faciat: Deus enim hodie hanc pauperem mulie-
rem Chananæam exaudiuit, & ei occurrit: etſi, vt illi largiora fa-
ceret beneficia, pauliſper reſponſionem diſtulit. Quapropter vos
iudices, & prætores hos pauperes Chananæos audite, qui ad tri-
bunalia veſtra ſibi filiiſque ſuis remedium petituri accedunt qui-
que neceſsitate premuntur, & expectantes negotiorũ abſolutio-
nem, maiora diſpendia faciunt, quàm ex præcipua re quam tra-
ctant, vtilitas dimanat. [*El eſclauon de fino azero,*] paucis ictibus ex
ſilice ignem depromit: ſic miniſtri iuſtitiæ, qui ſunt virtute præ-
diti paucis ictibus depromunt ignem ex ſilice, qui eſt princeps,
qui quidem omnibus ignẽ habet, [*Mas guarde el Dios de eſclauon ſin*
azero,] qui ad nihil aliud proſunt, niſi ad confringẽdũ ſilicem. Ita

mini-

ministri improbi, & sine virtute ad nihil aliud prosunt, nisi vt op- 31
timam principum in dolem, ac propensionem deprauent.

Respondit dominus, dicens: Non sum missus, &c. Quo plures excusationes illi reddebat, eò magis bona mulier inflammabatur. Et hoc audiens accessit ad Dominum, & adorans dixit ei: *Domine adiuua me, qui respondens, ait, non est bonum, &c.* Aduertite probitatem optimi Iesu, quomodo Iudæos in absentia honorat appellans illos filios: cùm autem cum eis esset illos acriter reprehendebat, dicēs: Vos ex patre diabolo estis. Sic Deus in præsentia asperrimè Iob reprehendit, dicens illum male locutū fuisse, & nō debuisse loqui de potentia sua. Attēdite autem quid in eius absentia de illo amicis eius
Iob. 42. dicit: Non estis locuti coram me rectum sicut seruus meus Iob. Ite ad seruū meū Iob, & offerte holocaustū pro vobis, Iob autē seruus meus orabit pro vobis, &c. Vos autē fratres non sic facitis, sed cotā 32
proximo vestro plurimis illecebris illū alloquimini, quibus eum facitis euanescere: in absentia autem de illo murmuratis. Domine hoc quod huic mulieri dicis, venatoribus dicere debuisses, qui tantā iniustitiā cū venatione sua committunt. Veruntamē fortasse respōderēt, quod quidā venator cuidam prædicatori respondit dicens: se recreatione indigere, & doctorum hominū sententias habere, qui se licitè venari posse affirmant. Et quo ad primum libenter concedo. Inhumanum quippe esset arbitrari nullā prorsus hominibus oblectationem esse necessariam: neq; vero venationem exse illicitam esse dico, sed licitam; canum autem, equorum, & accipitum numerus moderandus, atq; excessus, & abusio in his omnibus cuitanda est. Satorum enim depopulationem, missas, & cōciones, quas non auditis, opera misericordiæ, quæ propter horum ani 33
malium sustentationē non adimpletis, hæc (inquam) omnia nullo vnquam tempore vos iustificare poteritis. Quod si doctorum hominum sententias adducatis, ego Iesu Christi sententiam refero, qui dicit: Non est bonū sumere panem filiorū, & dare canibus.

Est autem hæc Theologia tam perspicua, vt etiam & mulieres illam intelligant, vt apparet in huius mulieris responsione, cùm dixit: *Etiam Domine.* O vtinam Christiani hæc verba tanti haberent, vt ea in ostijs stabulorum, & in scutis compedum, quos accipitres portant, & in canum torquibus insculperent ne huius sententiæ obliuiscerentur: quòd non est bonum sumere panem filiorum, ad bruta animalia superfluè sustentanda. Atque (vt vera

loquar)

34 loquar) nullius inſignis venatoris meminiin ſacra ſcriptura men
tionem fieri, qui non detruſus fuerit in infernum. Nemrod vena-
tor fortis non eſt dubium quin ſit in inferno. De Eſau non dubi-
tatur, qui quia nimis in venatione fuerit commoratus abſque
primogenitura, & prima patris ſui benedictione remanſit. Heù
heù, quot abſque cæleſti Dei benedictione in æterna maledictio-
ne remanebunt, eo quòd in venatione fuerint nimium com-
morati.

Adeò hoc verbum Domini in huius piæ mulieris corde reſe-
dit, vt reſponderit dicens: *Etiam Domine, nam & catelli, &c.* Ve-
rum dicis Domine Deus meus: ſum etiam canis, verùm vt cani
ne mihi menſæ tuæ micas deneges. Tunc reſpondit Ieſus: *O mu-*
lier magnæ eſt fides tua: Omnes acres reſponſiones, quas illi huſque
35 que Dominus reſponderat, erant vt illa fidem, atque humili-
tatem ſuam detegeret: quibus detectis iam nihil amplius ſperan
dum erat. Dominus qui habet robuſtum, & magnanimum fa- *Simile.*
mulum, & eius fortitudinem vult experiri, mittit eum aliquo, &
poſtea alium ſe eſſe ſimulans exit obuiam illi, atque eum gladio
aggreditur: poſtquam autem alter in alterutrum tres aut qua-
tuor ictus viriliter immiſit, dominus famuli ſui fortitudinem ex-
perientia comperit, & dicit illi: ſufficit: ego ſum. Nihil aliud co-
nabar niſi animi tui magnitudinem experiri. Idcircò tentauit
Deus Abraham in ſacrificio & ſic dixit illi: nunc cognoui, quòd *Geneſ. 22.*
timeas Deum, ideſt, nunc fidem, & obedientiam tuam mundus
cognoſcet: etiam propter hoc colluctatus eſt cum Iacob: & ideo
ſe tandiu continuit quominùs huic mulieri reſponderet, vt homi-
36 nes eius virtutes cognoſcerent, & qui ſe Chriſtianos eſſe gloſian-
tur tales in infideli muliere diuitias contemplantes pudore con-
funderentur. Aduertite quas inuentiones, & modos quærit Deus
ad ſeruos ſuos honorandos. O Domine benedicta ſit tua admi-
rabilis prouidentia, & ſapientia, qua tales fationes inuenire ſcis,
vt nobis benefacias. Deſinite fratres mei amicitiam in terra inue
ſtigare, & Dei amicitiam inite, qui ſuos tanto honore afficit. Di
ſcite ex hac muliere perſeuerantiam in oratione, & licèt aliquan
do vobis Deus ſurdeſcere videatur, credite illum omnia ad vtilita
tem veſtram facere, vt perſeuerantes maiorem gratiã, & poſtea
maiorem gloriam comparetis. Ad quam nos perducat Ieſus Ma-
riæ filius. Amen.

Feria

¶ Feria. VI. post Dominicam primam In Quadragesima.

Erat dies festus Iudæorum & ascendit Iesus Hierosolymam. Ioannis. 5.

INNVMERABILES Sunt res, quæ immensam Dei probitatem manifestant. Vna autem ex illis, quæ eam præcipuè declarant, hæc est, nempè, quòd ita sui sancti nominis amplitudinem vtilitati nostræ coniunctam esse voluit, vt quod nobis vtilius est, illud sibi glorioſius esse duxerit. Quapropter alma mater Ecclesia in illo celeberrimo hymno, cuius exordium Angeli decantantes composuerunt, cùm dixerunt: gloria in excelsis Deo, inter alias Dei laudes sic dicit: gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Vellem ego scire, quodnam gratitudinis genus hoc sit? Homines enim vt se gratos præbeant pro acceptis beneficijs gratias solent agere, Dei autem gloriam magnificare, ac sublimare, non vero pro illa gratias agere consueſcunt. Gloria namque, quam Deus habet, non est beneficium, quod homines receperunt, vt pro eo gratias agant dicentes: gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Quomodo igitur hoc proprio loquendi modo dici potest? dico quòd hominibus succurrere eosque à morte liberare, atq; ad vitam reducere, singularem quandam gloriam Deus esse ducit. Hoc manifestè declarauit per Esaiam dicens: propter nomen meum longè faciam furorem meum, & laude mea infrænabo te ne intereas. Propter me, propter me faciam, vt non blasphemer, & gloriam meam alteri non dabo. Vbi veniam concedere gloriam suam appellat. Et Beatus Paulus dicit: omnes enim peccauerunt, & egent gloria Dei, ideſt, omnibus necessaria est venia, quæ quidem gloria Dei est. Et etiam Esaias propterea expectat Dominus, vt misereatur vestri: & ideo exaltabitur parcens vobis, ideſt, cum vobis dimiserit peccata vestra glorificabitur. Et clarius, quam in his locis omnibus hoc dicit Dominus per Esaiã: dabo in Sion salutem, & in Hierusalem gloriam meam. O, superne Deus ac Domine maiestatis infinitæ, quænam gloria

Isai. 48.

Roma. 3.

Isaiæ. 30.

Isai 46.

fuit,

4 fuit, quam Hieroſolymæ oſtendiſti: vbi conſputus, flagellatus, crucifixus, ac demûm mortuus fuiſti. Hæc (ait) eſt gloria mea, pati, ac mori pro hominibus, & quod illis eſt vtilius, hoc ego honeſtius mihi, & glorioſius eſſe duco. O benedictus ſit talis Deus benedicta talis pietas, & clementia! O beatos illos qui pro tali amore dignas gratias referre norunt! omnia enim quæ in hoc mundo, & Hieroſolymis propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, atque vt nos à peccati, & æternæ mortis iugo liberaret, operatus eſt (hæc inquam omnia) gloriam, & amplitudinem ſuam appellat. Atque cûm hæc eſſet gloria ſua non ceſſabat in nos beneficia conferre, & ad hunc finem aſcendit Hieroſolymam, vt dicit ſanctum Euangelium, quòd, *Erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit Ieſus Hieroſolymam*. Ac poſtquàm in templo
5 æternum Patrem ſuum orauit, perrexit viſurus infirmos, qui iuxta illam piſcinam in circuitu erant. In quo nos docuit, in diebus feſtis, atque etiam in omni tempore poſtquam Deum in templo, & in oratione laudauerimus, quoad poterimus in proximorum noſtrorum, qui afflicti ſunt, remedio, & conſolatione nos oportere occupari. Ideo præcepit Deus vt in propiciatorio duo Cherubim cum hac diſpoſitione eſſent: Expandentes alas, & operientes oraculum, reſpiciantque ſe mutuò verſis vultibus in propiciatorium. In quo ſignificabat, quòd etiam ſi homines nimis extenſas habeant alas ad volandum in contemplatione, atque ſpiritualibus exercitationibus, non ideo oportet eos à proximis ſuis faciem remouere, ſed quòd vtrumque debent facere, atque oportet fieri verſis vultibus in propiciatorium, ideſt,
6 omnia propter vnum Deum debent fieri. Vnum enim ex illis, quæ præcipuè ex oratione, & miſſa elicere debemus, eſt miſericordia, & charitas erga proximos. O ſi ad hoc attenderemus, quàm plenæ eſſent domus pauperum, & carceres hominibus in diebus feſtis, qui vinctos, afflictos, & infirmos conſolarentur, & eorum neceſsitatibus ſubuenirent. Verùm nimis miſerabile eſt, quòd plurimi homines totius charitatis immemores die feſto manè in templum ad audiendam miſſam celeriter properant, vt ſe à diuinis rebus expediant, & ſic totus dies ad ludendum, deambulandum, ad amicos viſendos, atque ad plurima flagitiorum genera perpetranda liber, & expeditus ſupereſt. O maximam Chriſtianorum confuſionem, quòd in die feſto

Exod. 25.

Origenes ſuper Ioan. cap. 5.

Deo dicato plerumque illum magis, quàm in alijs diebus offendunt! Idcircò perpendit Origenes ſuper Ioannem in hoc loco, quòd non dixit hîc ſanctus Euangeliſta quòd erat dies feſtus Dei: ſed dies feſtus Iudæorum. Dies enim feſtus, quem totum in veſtris voluptatibus, Dei & proximorum immemores, & in executione veſtrorum turpium appetituum conſumitis, veſter potiùs, quàm Dei dies feſtus appellandus eſt. Dies enim feſtus Dei eſt vt vos occupetis præcipuè in conformando vos diuinæ Maieſtati, & in benefaciendo proximis veſtris. Idcirco per pro-

Amos. 5.

phetam Amos dixit Deus: Odiui & proieci feſtiuitates veſtras, & non capiam odorem cœtuum veſtrorum. Quod ſi obtuleritis mihi holocauſtomata, & munera veſtra non ſuſcipiam. Et rationem reddens quare illa non eſſet ſuſcepturus, dicit: Et portaſtis tabernaculum Moloch Deo veſtro, & imaginem idolo- 8
rum veſtrorum. Et portaſtis, id eſt, quia portaſtis. Perpendite diligenter quomodo dicit: feſtiuitates veſtras, & non feſtiuitates meas: quia licèt (inquit) in illis aliqua mihi ſacrificia offeratis, ſimul dijs, & idolis veſtris ſacrificium offertis, quocirca ſacrificia, quæ mihi offertis nolo ſuſcipere. O filij huius ſeculi attendite quid vobis hic dicit Dominus: quid tibi prodeſt ò infœlix peccator, quòd accedas in die feſto ad audiendam miſſam, & roſarium recites, ſi poſtea ad idola, turpitudines, ludos, gulam, & alia ſcelera adoranda properas? tibi ſerua roſaria tua, miſſas, ac feſtiuitates tuas: has enim feſtiuitates non vult Domi-

Exod. 20.

nus ſuas, ſed tuas appellari. Quando præcepit vt feſtum obſeruaretur, dixit: Memento vt diem Sabbathi ſanctifices: ſex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. Septimo autem 9
die Sabbathum Domini Dei tui eſt. Penſate fratres hæc duo: alterum quòd præcepit diem feſtum ſanctificari: alterum verò præcepit illos meminiſſe diem feſtum Domini eſſe non autem eorum, vos autem magis hunc diem, quàm alios vultis violare, & vultis illum magis veſtrum, quàm Dei eſſe: Siquidem in eo veſtros effrænatos appetitus, non autem diuinam eius voluntatem exequimini.

Iuxta illam piſcinam ad quam acceſsit Dominus plurimi infirmi commorabantur, qui in illa ſe ſalutem percepturos ſperabant: *Angelus enim Domini ſecundum tempus deſcendebat in piſcinam.* Nullum erat tempus conſtitutum ad Angelum deſcendendum,

niſi

10 niſi quando Deus volebat. Non vult enim Deus nos ſcire quãdo
â laboribus ſimus exituri, vt maioris meriti nobis præbeat occaſio
nem. Nam ſi ſcirem me poſt biduum, aut triduum ab hac neceſsi-
tate eſſe exiturum, non poſſem plus, quam illud Deo offerre: ne-
ſciens autem quando Deus me ab illa auferet, licet realiter cras au
ferendus ſim, occaſionem habeo offerendi Deo tolerantiam illius
laboris per totum vitæ meæ tempus, totum enim vitæ meæ tem-
pus cogitare poſſum neceſsitatem hãc durare poſſe: atq; hanc vo-
luntatem, & bonum propoſitum mihi Dominus ad meritum re-
putabit, licet labor cras finiretur. Vt cognoſcatis fratres quantum
hunc optimum Deum glorificare debeamus, qui modos, & inuen
tiones inueſtigat, vt occaſionem habeamus, quo aliquo modo me
reri poſsimus, acſi labores illos perpeſsi fuerimus. Huius rei miri-
11 ficum quoddam habemus exemplum. Poſtquãm Deus præcepit
Noe vt cum familia ſua ſeſe in arcã includeret, dicit ſacratus tex- *Gene.7.*
tus: Incluſit eũ Dominus de foris, id eſt, quod clauſit Deus oſtium
arcæ foris, & claues ſecum detulit. Quid Domine nonne melius
eſſet vt Noe arcam intus clauderet, & ipſemet claues haberet, vt
in tanta afflictioñe conſtitutus oſtium reſerare poſſet, & por-
tum tenere, quando illum inueniret, vel ſaltem ne magis affligere
tur videns ſe ita incluſum? Non conuenit, niſi vt Deus claues defe
rat, & per eaſdem manus, per quas incluſus fuit, & in tot labores
immiſſus, auferatur, non autem ſecundum ſuum liberum arbitriũ,
ſed quando Deo melius viſum fuerit.

Et qui prius deſcendebat, &c. Quare Domine hîc primum deſcen-
dentem ſanabas: quãdo autem operarios in vineam tuam miſiſti
12 nouiſsimis prius mercedẽ reddidiſti? illic enim (ait Dominus) li-
beralitatem meam oſtendi, & erat res mea: hîc autem hominis ne
gotium eſt me quærere, atq; vt me diligenter quærat, & inueniẽs
me veram ſalutem inueniat, volo vt qui primus acceſſerit, ſanus
fiat. Ad res, quæ ad noſtram ſpiritualem ſalutem ſpectant, opor-
tet nos currere, acſi alter nobis gloriam ablaturus eſſet, & nos
defraudati remanſuri eſſemus, cùm optatum finem non cõſeque-
remur. Hoc optimẽ ſentiebat Beatus Paulus, cùm diceret: Bo- *1. Cor. 9.*
num eſt mihi magis mori: quàm vt gloriam meam quis euacuet.
Mallem (inquit) mortem perpeti, quàm manere abſq; præmio,
quod ex Euãgelij prædicatione mẽ conſequuturum ſpero. Miles,
qui non habet æmulum, quicum competat, animi ſui magnitu- *Simile.*
dinem

dinem non oſtendit, quum autem habet æmulatorem, tunc for- 3
titudinem ſuam, & inuicti animi robur manifeſtat. Videns
enim alium, eo quod optimus miles fuerit, ſeſeque præſtantiſ-
ſimum præbuerit, de milite, militum tribunum factum fuiſſe,
de tribuno vexilliferum, de vexillifero ducem, de duce Ma-
giſtrum militiæ: & denique de magiſtro militiæ totius exercitus
generalem ducem præfectum fuiſſe, ſulcitur, & primus eſſe cu-
Exod. 16 rat, qui illis præmijs afficiatur. Præcipiebat Deus, vt manna ſum
mo manè, ante ſolis ortum colligeretur, ſole enim liquefiebat,
mirabilis res. Nam vt ibidem apparet igne condiebatur, & igne
non liquefiebat, ſole verò liquefiebat. Totum equidem hoc fuit
modus, quo Deus vſus eſt, vt illos excitaret ad ſurgendum dilu-
culo, vt illud colligerent. Significans in hoc ſedulam diligentiam,
quam ad cæleſtia dona recipienda vult adhiberi, & eos, qui ipſa 4
conſecuturi ſunt, ſummo manè ſurgere oportere. Quid ad hoc di-
cent pigri qui totam vitam obtuſam degunt omnia in craſtinum
diem relinquentes, ac ſi vita, & temporum præſidentia in volun-
tatis ſuæ diſpoſitione ſita eſſet? Aduerte ò homo negligens
Eccle. 5. quid tibi Spiritus ſanctus conſulat, dicens: Non tardes conuer-
ti ad Dominum, & ne differas de die in diem: ſubito enim ve-
niet ira illius, & in tempore vindictæ diſperdet te. Non eſt hæc
res, quam de die in diem differri oporteat: ſed cogita hodie fi-
niendos eſſe dies tuos. Ad faciendum illa, quæ tibi permagni in
tereſt fieri, principium diei ſoles aſſumere, & dicis: Fiat hoc ho-
die, quòd valdè neceſſarium eſt: illud verò in craſtinum differa-
tur, parui enim refert, licet non fiat. Fratres mei in ſolis rebus quę
ad animarum veſtrarũ ſalutem ſpectant, tempora commutatis. 15
Nullus dies vobis illuceſcit, cuius initium â ſecularibus exercita-
tionibus non ſumatis: res verò ſpirituales, & quæ ad animam per
tinent de die in diem differtis, tanquam res, quas tractari parui
refert, & triſtem animam comperendinatis. O infœlix anima
quoties decepta es, & quoties tibi fides violatur, nec verbum,
quod tibi promittitur, adimpletur! Si homines diuitijs certum
diem ſtatuunt, & illis fidem ſuam aſtringunt, abſque dubio pro-
miſsis ſtare conſueſcunt. Quæ autem animæ promittunt, nolunt
adimplere, quia parui illam æſtimant. Hæc autem lis nõ rara eſſe
Ioſue. 2. ſolet. In Ioſue ſic legitur de Raab: Dimittenſque eos vt perge-
rent, appendit funiculũ coccineum in feneſtra. Vt primũ pruden
tiſsima,

16 tiſsima illa mulier cum exploratoribus conſtituit, vt ſignum ad
cuſtodiendam domum ſuam apponeret, ſtatim funiculum illum
quod erat ſignum abſq; mora appoſuit, nec in craſtinum diem
diſtulit. Sub dubio voluit ſe præparare, ac ſi diceret [*Por ſi, o por no
eſte hecho.*] Aduerte ergo ò miſer peccator vitæ tuæ finem ali-
quando imponendum eſſe, nec ſcis, vtrùm hodie, aut cras hoc
faciendum ſit, quare ergo ita negligentem te præbes? Perpendit
Beatus Chryſoſtomus factum illum Eunuchi Reginæ Candacis
de quo dicitur quòd ſimul vt per Philippum edoctus, & illumi- *Act.* 8.
natus fuit, diligentiam maximam adhibuit in executione ba-
ptiſmi, & cùm primum in via aquam inuenit, dixit: Ecce aqua,
quis prohibet me baptizari? Sic oportet vos facere fratres cha-
riſsimi in re tam neceſſaria, ſicut eſt à peccato exire, & Dei gra
17 tiam impetrare. Attendite quo feruore dicebat Dauid? Adhæ- *Pſalm.* 118.
ſit pauimento anima mea, viuifica me ſecundum verbum tuum:
anima mea luto inhæſit, velociter ſuccurre mihi ſiquidem id
verè, & ex animo ad te conuerſis promiſiſti. Quid vult dicere:
adhæſit pauimento anima mea? non benè intelligetur hoc ni-
ſi per quandam ſimilitudinem. Conſiderate ſtagnum aqua, & *ſimile.*
piſcibus plenum: quod dum eſt ita plenum aquâ, tanta cum ce-
leritate, & gaudio in eo piſces innatant, & huc atque illuc curſi-
tant, vt velocitate ſua maximam aſpicientibus afferant voluptatem. Si quis autem ſtagni foramen aperiat, tota aqua effunditur,
& piſces in ſicco manent, & ſic videbitis eos in cœno volutantes
ac apertis oribus iam ferè magno cum agone morientes, palpitantes, atque in tantas anguſtias redactos, vt viſu ſint miſerabiles. Et
18 niſi foramen iterum claudatur, & ſtagnum aqua repleatur, abſ-
que dubio citò omnes morientur. Dicite, quæſo, ſi hi piſces locutionis, & rationis eſſent participes, qua animi contentione ad do
minum ſuum proclamarent, & illum inſtantiſsimè rogarent, vt
ſtagni foramen celerrimè clauderet, illudque diligentiſsimè
aquâ repleri imperaret? O vtinam ex hoc intelligatis fratres cha-
riſsimi, quàm neceſſarium vobis ſit animarum veſtrarum con-
uerſionem ſumma cum diligentia negotiari. Contemplamini
conſcientiam plenam gratiæ, eſſe quaſi ſtagnum aquæ plenum,
vbi anima quaſi piſcis balneatur, & innatat. O vtinam Deus vos
doceret quanta ſit voluptas, & gaudium animæ, quæ in ſuæ bo-
næ conſcientiæ ſtagno innatat, & quâta cum ſuauitate de ſancta

in sanctam considerationem cursitet. Si autem accidit vt stagn- 19
foramen aperiatur hoc est, vt mortale peccatum committat, illac
tota Dei gratia effunditur, & anima in profundo conscientiæ
suæ culpa obscœna cum agone, & amaritudine, ac conscientiæ
morsibus cruciata remanet exhalans, quasi piscis, qui in siccum
deuenit. O quot amaritudines, & tribulationes sunt animæ
in peccato commoranti! Nunc intelligentur obscura verba pro
phetæ dicentis: Adhæsit pauimento anima mea. Et siquidem
anima in siccum deuenit, & est capax rationis, & consilij, ac suspi
rare potest, & calamitati suæ remedium postulare: videte quam
meritò debet Deum rogitare, vt sibi subueniat, & peccati fora-
men claudat, & pro sua diuina clemẽtia iterum repleat stagnum
conscientiæ aqua gratiæ dicens: Viuifica me secundum verbum
tuum. Nam etsi anima est immortalis, moritur tamen in ea esse 20
gratuitum, quod habet, & sic oportet illud à diuina maiestate in
stantissimè postulare.

Sequitur in textu: *Erat autem quidam homo ibi triginta, & octo an-
nos habens in infirmitate sua.* Quæ noua loquendi ratio est hæc, qua
sanctus Euangelista vtitur? Annos enim non habemus, nam ex
tempore nihil aliud habemus, quàm: nunc: & præsens instans.
Quis autem dubitat quin optimè dictum fuerit, quod Spiritus
sanctus dixit? Voluit autem in hoc significare hunc hominem eo
quòd patientiam habuisset, infirmitatis suæ annos non amisisse,
sed omnes illos conseruatos habere, & omnes esse suos, quando-
quidem eos per patientiam, in spiritualem vtilitatem suam con-
Psalm. 72. uertit. Ita dicit Dauid de iustis: Dies pleni inuenientur in eis. In
eis (inquit) inuenientur omnes dies eorum, nullum enim ex illis 21
perdiderunt, inuenientur autem non vacui, sed meritis pleni. In
malis non reperientur dies aut anni eorum, omnes enim illos prę
termiserunt, & perdiderunt. Et sic hanc peculiaritatem in sacra
scriptura reperietis, quòd loquens de viris sanctis magnam ha-
bet curam annumerandi annos, quos vixerunt, dicens: Vixit
Mathusalem tot annos, & mortuus est. Vixit Noe tot annos,
& mortuus est. Et ita de Abraham, Isaac, & Iacob, & cæteris
viris sanctis: anni autem, quos mali vixerunt, minimè in sacra
scriptura memorantur. Referunt quidem sacrę literæ mortem
Cain, quam Lamech vxoribus suis narrauit, & mortem Ismae-
lis, Esau, & Absalom, nullius autem horum annos referunt. In

hoc

22 hoc voluit ſignificare Spiritus ſanctus idem quod dixit Beatus Paulus: Vidua, quæ in delicijs eſt, viuens mortua eſt. Boni viuunt, & habent dies & annos ſuos plenos bonis operibus, ne vnam quidem horam vacuam habent, & ideò eorum anni numerantur, mali verò viuentes mortui ſunt, ac ſi non viuerent, & ideò eorum anni non dinumerantur. De Saule dicitur in primo Regum, quòd regnauit Saul duobus annis. Et in Act. dicitur, quod regnauit quadraginta annis. Quia verò in illis quadraginta annis ſolos duos annos fuit bonus Rex, & ſeruus Dei, ideò triginta octo prætermittuntur, & duo tantummodo referuntur. Ne magni æſtimes frater multos annos, quos fuiſti matrimonio alligatus, aut rex, aut clericus, aut monachus, ſed eos ſolos æſtima, in quibus munere tuo bene functus es, quoſque in 23 Dei miniſterio conſumpſiſti, cæteri enim omnes abierunt, & perditi ſunt, propter quos niſi pœnitentiam egeris, etiam & reliqui amittentur. Hac de cauſa in ipſo Pſalmo loquens Prophe- *Pſal.72.* ta de improbis dicit: In labore hominum non ſunt. Quare ergo dicit hîc Dauid malos laboribus carere? Nunquid non eſt labor, quem patitur auarus ſine vlla tranquillitate diuitias acquirens? & non eſt labor maximus, quem ſuffert ambitioſus, vt quod expetit, conſequatur? quem autem laborem patitur homo libidinoſus, vt fœminam adipiſcatur? Hos igitur ſancte Propheta non appellas labores? Dico labores eſſe: verum non hominum quidem, ſed brutorum animantium ſunt labores. Labor, qui ad peccandum, ad furandum, & ad iniurias vlciſcendas toleratur, eſt labor brutorum, non autem hominum. Proprium eſt iu- 24 menti alijs laborare. Incipit agricola cum iumento ſuo à ma- *ſimile.* ne vſque ad noctem laborare, & illud lignis oneratum huc atque illuc per vias deducit: in nocte autem iumentum ſine vtilitate laſſatum manet, & agricola nummos ſuos defert. Sic tu tota die commoraris cogitando iniuriam, quæ tibi illata eſt, incipis te curis, furoribus, atque armis onerare, & ita oneratus pergis, atque illum, qui tibi iniuriam intulit, percutis. Et hinc prouenit, vt patriam tuam relinquas, & à domo vxore, liberis, ac tranquillitate recedas. Hoc quidem onus, eſt iumenti laborantis, & nullum commodum deferentis. Tu verò dices, qui tantopere laboras, omnem autem quæſtum Dominus tuus deferet, qui eſt mundus, qui te quaſi iumentum onerauit. Tu

1. Timot. 5.

1. Reg. 6.

Act. 13.

(inquã) præ nimio pondere vulneratus omni tuo labore perdito 25
in infernum detruderis.

Sequitur in textu. *Hunc ergo cùm vidiſſet Ieſus, &c.* O benedictam patientiam, quæ oculos Dei inuitat, vt eam habentem intueatur, quaſi id, quod ſibi gratiſsimum eſt. Patientia, qua hic miſer homo in infirmitate ſua vſus eſt, Dominum commouit, vt in illum oculos conijceret, eique occurreret. Tam excellens eſt virtus patientia, vt ex ea aliarum virtutum qualitas, & perfectio perſpiciatur, & cognoſcatur vtrùm tam perfectæ in homine ſint vt eſſe oportet. Et ſic quanquam ſanctus Iob (vt in ſacra Scriptura apparet) ante tribulationem ſuam plurimis, ac maximis virtutibus ſplendebat, eas tamen omnes Sathanas calumniabatur, dicens: Nunquid Iob fruſtra timet Deum? nonne tu vallaſti eum,
Iob. 1. &c. Eo quòd eius virtutes nondum fuerant tribulationis igne exa- 26
minatæ, occaſionem habebat diabolus calumniandi, & improbandi eas, quòd defectum haberent. Poſtquam autem vir ſanctus tribulatione acerrimè percuſſus, in eadem tamem innocentia perſeuerauit, tam exacta & perſpecta eius virtus manſit, vt ne magiſter quidem calumniarum aliquid inuenerit, quod poſſet improbare. Adeò examinatum atque omnis ſuſpicionis immunem hominem iuſtum patientia relinquit. Quod intelligens ſanctus Dauid, dicebat: Proba me Domine, & ſcito cor meum. Hoc
Pſal. 138. eſt igne tribulationis ſicut examinatur aurum in fornace, vt in hoc cognoſcam, an via iniquitatis in me ſit. O quis in tantum perfectionis gradum perueniret, ſicut peruenit Dauid, qui optabat, vt virtutes ſuæ examinarentur, quô in tribulatione patientiam ſuam manifeſtaret.

Interrogauit autem Dominus hunc miſerũ hominem, dicens: 27
vis ſanus fieri? R*eſpondit ei:* D*omine hominem non habeo.* Obſtupẽdum eſt, quàm parum charitatis illi haberent, quòd ex tot hominibus, qui illuc veniebant, & ex tot ſacerdotibus, qui ea, quæ in templo offerenda erant, abluebant, nullus fuerit, qui in illum miſerum infirmum oculos conijceret, eique in illa neceſsitate ſuccurreret. Admirabilis autem eſt ſolicitudo, quam habebat Beatus Paulus non ſolum in prædicando, ſed etiam in eleemoſynis ad pauperes
2. Cor. 16. procurandis. Et ita dicit: De collectis autem, quæ fiunt in ſanctos, ſicut ordinaui in Eccleſijs Galatiæ, ita & vos facite per vnam Sabbathi. Vnuſquiſque veſtrum apud ſe reponat, recondens quod ei

bene

28 & bene placuerit, vt non cum venero, tunc collectæ fiant. In omnibus Eccleſijs volebat S. Apoſtolus omnes Eccleſiaſticos hanc pijſſimam curam habere. Et Ieſus Chriſtus Redemptor noſter voluit tot ſacerdotes in ſua ſancta Eccleſia eſſe, non ſolum vt canerent, ſed vt eſſent pauperũ patres & protectores. Iucundior enim Deo eſt charitas, quam cãtus, & organa, licet ſint ſancta & bona. Quocirca hoc oportet fieri, & illud non omitti. Cauent autem ne ſint ſicut illi, de quibus dicit Amos: Sicut Dauid putauerunt habere va *Amos. 6.*
ſa cantici, bibentes vinum in phialis, & nihil patiebantur ſuper contritione Ioſeph. Ne arbitremini patres mei ſolis muſicis, & canticis diabolum expellendum eſſe, ſicut Dauid illũ cithara ſua expellebat. Diaboli enim magis timent charitatem Dauidis, quàm eius cantus. Ardentiſsima charitas, qua veteres olim Presbyteri
29 prædicti erant in pauperes, in claudos, & infirmos, occaſioni fuit antiquis Chriſtianis, quô tot hæreditates, & redditus ſanctæ Eccleſiæ relinquerent: ſibi enim perſuaſerunt illos acceptis rebus ſibi neceſſarijs ex reſiduis pauperes, & infirmos alituros eſſe. Compatimini ergo patres mei ſuper contritione Ioſeph. B. Auguſtinus *Auguſt.*
ſuper hęc verba dicit nomine Ioſeph quemlibet pauperem derelictum intelligi: ſicut erat Ioſeph in carcere illo in terra aliena. Cõpatimini ergo ſuper contritione infirmi, & carcere vincti. Hęc autem virtus miſericordiæ, in omnibus Chriſtianis ſplendeat, ſed lõgê maximè in viris Eccleſiaſticis (ſicut oportet) illuceſcat: ſiquidê eorum vita cæteris omnibus debet eſſe totius pietatis, & virtutis exemplum.

Hominem non habeo. (dicebat ille:) Non piſcinæ quidem, ſed ho-
30 minis inopiæ defectum tribuebat. O incommutabilis Deus, quot homines animi morbo hodie laborant, eo quòd hominem non habeant, qui eos adiuuet, & doceat ſicut neceſſe eſt. O patres Eccleſiaſtici, qui Eccleſijs præfecti eſtis, & quibus animarum cura incũbit, ne illarum ſolicitudinem deponatis confidentes capellano, quem illis veſtro nomine conſtituiſtis eique omnem laborem reliquentes, attendite plurimas eſſe ſpirituales neceſsitates. Sunt in hac vrbe mille viri eccleſiaſtici annumeratis clericis, & religioſis & vix inter eos reperitis, cui peccata veſtra confiteamini, neſcitis enim in quem oculos conijciatis, aut cui ſcelera veſtra reueletis, & maximè dubitatis ac vacillatis, dicentes: Si audebo peccata mea illi, aut illi reuelare, & neſcitis, ad quem confugiatis, atque ita quan-

do ad confeſsionem accedere debetis, videtur cor veſtrum coar- 31
ctari. Vos autem habetis in vno oppido clericum vnum decem annos, qui ferè quotidie cum incolis rixatur, & fortaſſe quando agricola ad confeſsionem accedit, non audet peccata ſua reuelare, quia clericus eſt inimicus ſuus. O quàm optimum eſſet, vt hac quadrageſima deferretis illuc duos, aut tres ſacerdotes, vt confeſsiones audirent, & vos etiam illos viſitaretis, & conſolaremini, & cum eis partem aliquam reddituum veſtrorum in eleemoſynis conſumeretis. Non etenim omnia in mularum tegumentis, & ſuperfluis faſtis oportet conſumi. O glorioſe Paule benedicta ſit maieſtas illius, qui te tam ſuperne illuminauit, & charitatis igne inflammauit, vt tantoperè proximos tuos diligeres, & præter corporale illorum remedium, de quo iam diximus, tam ſolicitè ipſorum ſpiritualem ſalutem curares. Notate patres mei, 32
quid glorioſus hic Apoſtolus in hac re de ſe ipſo dicat. Vbi poſt
2. Cori. 11. quam narrauerat quomodo fuerat in laboribus plurimis, in carceribus, in plagis ſupra modum, ter virgis cæſus ſum (inquit) ſemel lapidatus ſum, ter naufragium feci, &c. periculis ex gentibus, &c. In labore, & ærumna, in vigilijs multis, in fame & ſiti, in ieiunijs multis. In frigore & nuditate, de omnibus his dicit. Præter illa quæ extrinſecus ſunt. Præter hos labores (ait) qui ſunt extrinſeci, & quaſi nihil me tangunt, ſi comparẽtur cum ijs, quos in corde meo habeo, ſcilicet, inſtantia mea, quotidiana ſolicitudo omniũ Eccleſiarum. O diuina verba! ô diuinam exaggerationem! ô diuinum zelum! ô diuinum ardorem amoris in proximos! Hoc eſt (inquit) quod cruciat cor meum, nempe cura, & ſolicitudo non vnius quidẽ, aut viginti, ſed omnium Eccleſiarum orbis. Quis in- 33
firmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur, & ego nõ vror? Sic oportet fieri patres mei, non verò qua negligentia animarum ſalus in his miſerrimis temporibus curatur. Nunquid non ſunt hæ animæ, pro quibus Ieſus Chriſtus mortuus eſt? Nunquid vos illarum curam non ſuſcepiſtis? Nunquid ignoratis vos illarum rationem reddituros eſſe? Quare igitur illas pauperi, & indocto clerico, quem illic conſtituiſtis, committitis? Non ſolum autem Prælatos, & Eccleſiaſticos viros, ſed & nos etiam inuicem alijs oportet fauere, & proximorum noſtrorum curam gerere. Idcircò dici-
Sap. 3. tur de iuſtis, Fulgebunt iuſti, & tanquam ſcintillæ in arundineto diſcurrent. Arundines profectò vacuæ, & leues, ſunt peccato-

res

34 res: iuſti autem ſcintillæ, vt eos in diuino amore inflamment. Et ita in Iob, vbi nos legimus, Homo naſcitur ad laborem, Paraphraſis Chaldaica ſic habet: finis hominis quaſi ſcintilla. Homo natus eſt, non vt quieſceret, ſed vt quaſi ſcintilla alios cõburat, & proximos in bono accendat. Atque vbi hoc deeſt ſecurè diabolus negotia ſua conficit. Gigas ille Goliath Hebræos ad pugnam prouocabat, dicens. Eligite vobis virum, & deſcendat ad ſingulare certamen. Singulos illos, non autem binos prouocabat. Hoc deſiderat etiam diabolus vt vos ſingulos inueniat ſine amico, aut proximo, qui vobis virtutem conſulat, quique ſalutem veſtram curet. Cognoſcit enim quòd frater, qui adiuuatur à fratre quaſi ciuitas firma, & iudicia quaſi vectes vrbium. Iudicia, & conſilia duorum quando cum charitate tractantur, erunt (inquit) quaſi fortiſsimæ ſeræ portarum vrbis. Iob. 5. 1. Reg. 17. Prou. 18.

35 Dicit clementiſsimus Dominus huic pauperculo: ſiquidem hominem non habes, ego ero homo tuus & adiutor. *Surge, tolle grabatum tuum & ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt homo.* O mirificam & admirabilem potentiam optimi Ieſu, quam velo citer, & in vno inſtanti vno verbo ſuo, tanquam verus Deus ſalutem claudis, & infirmis conferebat, & ad vitam mortuos reuocabat! Eia peccatores confugite ad hunc diuinum medicum, attendite quomodo vos ad ſalutẽ inuitat dicens vnicuiq; veſtrum: vis ſanus fieri? Qualis eſt infirmus, qui ſalutem non exoptet? Qualis vinctus, qui libertatem non deſideret? Qualis nudus, qui veſtem non cupiat? Qualis denique famelicus, qui cibos non expetat? O infelix anima, tu ſola ſalutem negligis. O Deus immor-

36 talis quid hic efficio? aut quid verbis meis conficio, ſiquidem hæ animæ, quas redemiſti ad te non accedunt? Per infinitam miſericordiam tuam te deprecor Domine, vt earum corda velis mollire vt ad te verè conuerſæ gratiam tuam recipiant, & poſteà cæleſti gloria perfruantur. Ad quam nos perducas.

Amen.

Sabba-

¶ Sabbatho poſt Dñicam. I. in Quadrageſi.

Aſſumpſit Ieſus Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrẽ eius, & duxit illos in montem excelſum ſeorſum, & transfiguratus eſt ante eos. Matth. 17.

DIcatur litera vſq; ibi, & reſplenduit facies eius ſicut Sol. In
Apoc. 21. Apocalypſi dicitur quod venit Angelus, & dixit B. Ioãni. Veni, & oſtẽdã tibi ſpõſam vxorẽ Agni, & ſuſtulit me in ſpiritu in montẽ magnũ, & altũ, & oſtendit mihi ciuitatẽ ſanctã Hieruſalẽ deſcendentem de cælo à Deo habentẽ claritatem Dei. Poſtquam demonſtrati ſunt huic ſancto Apoſtolo labores, quos 2
iuſti in hac vita toleraturi erant, ne illis deterreretur elatus eſt in illum montem excelſum, vt ciuitatem illam ſanctam ſuſpiceret, in qua Deus eos, qui in hoc ſeculo afflicti, & tribulati fuerant, honoraturus erat. Idem facit hodie Chriſtus Redemptor noſter ſuis ſanctis Apoſtolis, & in illis, omnibus nobis. Dixerat enim illis paulò antea illos oportere propter eũ labores perpeti, & non ſolùm illos, ſed omnes, qui eum ſequi vellent, & ſtatim ne deficerent vòluit illis oſtenſionem facere præmiorũ, quæ propter illos labores
Iſai. 6. recepturi erant. Hic eſt mos Dei. Quia ſanctus propheta Iſaias plurimos labores toleraturus erat: peculiarem quendam fauorẽ, & ſubſidium illi Deus mittit, quo illos facilius pateretur: illud ſcilicet, quod ipſe dicit. Vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium excelſum, & eleuatum. Et Seraphim clamabant alter ad alterũ: & 3
dicebãt, ſanctus, &c. Plena eſt omnis terra gloria eius. Macerabat ſe ſanctus Daniel ieiunijs, & planctu, vt ipſe dicit. In diebus illis
Daniel. 10. lugebam ego Daniel trium hebdomadarum diebus, panem deſirabilem non comedi, & caro, & vinum non introierunt in os meum. Et ne deficeret, & exanimaretur, miſit illi Dominus maximum refrigeriũ quod fuit. Et ecce vir vnus veſtitus lineis, & renes eius accincti auro obryzo. Miſit ad illum Dominus Angelũ preciosis veſtibus indutum, & cingulo aureo ſuccinctum, vt videns, quomodo Dominus ſeruos ſuos tractaret, in eius ſeruitio fulciretur. Sancto Abrahę præcepit Deus vt eleuaret oculos in cælum, dicens, Inſpice cælum, & numera ſtellas ſi potes. Hoc autem
Gene. 15. fecit

4 fecit, vt videret quo præmio afficiendus eſſet pro peregrinationibus ſuis. Vt Sathanas homines ſuperet, mediũ, quod aſſumit eſt oſtendere eis flores, & gloriam mundi vt apparet in Matthæo. Cùm arbitrans Chriſtum Redemptorem noſtrum purum homi- *Matth. 4.*
nem eſſe, ſiquidem ſe ex vna in aliam partem deferri permiſerat: oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorũ, & dixit ei: Hæc omnia tibi dabo ſi cadens adoraueris me. Ne igitur diabolus nos poſt ſe ſeculari gloria attrahat, nobis hodie ante oculos proponit ſupernus filius Dei gloriam ſuam, vt illius amore capti omnes ſeculares honores, & glorias deſpiciamus.

Et reſplenduit facies eius ſicut ſol. Sanctus Paulus agens de futura beatitudine, ſic dicit: Vmbram enim habens lex futurorũ bonorum: non ipſam imaginem rerum, nunquã poteſt accedentes per *Hebr. 10.*
5 ſectos facere. Quibus verbis ſignificat in veteri teſtamento demõſtratam fuiſſe cæleſtem beatitudinem in vmbra: in lege autẽ gratiæ, non vmbram quidem, ſed illius imaginem oſtendi. Multum intereſt inter imaginem, & vmbram. Vmbra quippe nimis confuſè illud oſtendit, cuius eſt vmbra: non aſſignat peculiares quaſque perfectiones aut defectus, vt apparet in vmbra hominis, quæ non oſtendit diſtinctè vbi nam ſit vultus, oculi, dentes, &c. Imago autem ſi eſt vera imagõ ſingula quæque diſtinctè manifeſtat: illic apparet vultus phyſionomia, oculorum pulchritudo, dẽtium candor, præcipuè ſi imago ſit viua, qualis fuit Angelus ille, quem vidit Beatus Ioannes qui erat viua imago Chriſti Redemptoris noſtri, vt illic dicit. Vidi ſimilẽ filio hominis inter illa aurea candelabra veſtitum podẽre, & præcinctum ad mammillas zona au- *Apoc. 1.*
6 rea: lex ergo vetus non habebat gloriæ imaginem, ſed vmbram tantum: non enim in ea tam diſtinctè oſtendebantur qualia ſint illa futura bona. Lex autem gratiæ imaginem habet gloriæ. Vis videre ô anima Chriſtiana viuam noſtræ beatitudinis imaginẽ? Aſcende montem Thabor, & aſpice Ieſum Chriſtum transfiguratum, & glorioſum, hæc etenim eſt viua gloriæ noſtræ imago. O fratres chariſsimi quantoperè ad omne virtutis genus excitaremur, ſi perſpicacibus oculis, & attenta animi contemplatione diuinam hanc imaginem vellemus aſpicere? Nõ admiror ego Aegyptium, qui vaccam pro Deo adorabat, cum eã ſemper humi herbam carpentem videret, nunquam oculos in cælum eleuaſſe. Nec mirum mihi videtur eos, qui talpas adorabant, & veſpertiliones,

tanquam

tanquam Deos venerabantur, cæcos ſemper inceſsiſſe, ſicut Deos ſuos terram fodientes, acquirentes, & ipſam comedentes. Quod autem, cùm talem Deum habeamus, qui ita ſplendet, quique talem gloriæ, quam nobis daturus eſt, in mundum nobis imaginẽ miſit: tam obſcœni tamen, terreſtres, ac cæci incedamus, hoc in maximam admirationem, & ſtuporem eum rapit, qui tantam in fœlicitatem, & amentiã vult profunde conſiderare. Ne poſt mundum abeas cæleſtis tibi gloria oſtenditur. Si enim poſt illũ abieris, eius res te ita inficient, & coinquinabunt, vt ineptus maneas ad cæleſtem illum ſplendorem recipiendum. In Apocalypſi dicit Beatus Ioannes ſe vidiſſe mulierem quandam, & mulier (inquit) illa circundata purpura, & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioſo, & margaritis, & in fronte eius nomen ſcriptum, Babylon magna mater fornicationum, & abominationum terræ. O rem myſterioſam! Vult dicere hoc fratres mei gloriã mundi, perpolitas veſtes, diuitias, & abundantiam matrem, & originem eſſe omnium turpitudinum, & abominationum, quę in terra committuntur, quibus Dominus magnoperè offenditur. Naaman Syrus plurimas habebat veſtes, quas permutaret, & quibus ſe mutuò indueret, ſed plenus erat lepra. Aurum, & bona temporalia non reddũt homines ſplendidos, ſicut Moyſen, qui cum quadraginta dies ieiunaſſet, non deſcendit de monte pallidus, nec macilentus, ſed decorus, & ſplendidus. Aſcendite fratres mei in hunc mõtem Thabor, in hanc viuam imaginem oculos conijcite, gloriam vobis præparatam contemplamini, lentiſsimè hæc omnia ruminate, & videbitis quales vos poſtea experiemini.

Apocal.17. *4.Reg.5.* *Exod.34.* 7 8

Ad hanc tam admirabilem, tamque neceſſariam rem ſanctiores, & principaliores Apoſtolos elegit, atque hos ſecum duxit. In quo magnos dominos, & prælatos docuit, vt in rebus ſuis bonos ſocios quærant, & in conſilia ſua viros probos adhibeant. In ſacra Scriptura dicitur res quædam (meo videri) difficillima, ſcilicet, quôd filij Dauid erant ſacerdotes. Quomodo poteſt hoc fieri, cum filij Dauid non eſſent ex tribu Leui, ſed ex tribu Iudæ, quã obrem non poterant eſſe ſacerdotes? Si autem diceremus Dauid liberis ſuis ſacerdotium vſurpaſſe, falſum eſſet: quid ergo ſignificat hoc? Reſpõdeo quôd ſignificat, aut filios Dauid fuiſſe ſacerdotes, id eſt, ſacerdotũ miniſterium exequutos fuiſſe, quod eſt membra cum capite reconciliare, & populum tanquam bonos filios in

2.Reg.8. *1.Paral.18.* 9

pace

10 pace conſtituere. Aut etiam ſignificat Dauid habuiſſe ſacerdotes quaſi filios dilectiſsimos, eoſque ſicut viros ſanctos, & Deo coniunctos dilexiſſe, atque illos in omnibus negotijs ſuis conſuluiſſe. Poteſt etiam ſignificare omnes eos, qui ſacerdotum munere fungebantur, quiq; pacem, ac commune Reipublicæ bonum curabant ab hoc optimo Rege, quaſi filios chariſsimos dilectos fuiſſe. Cauete ne cum illis conuerſemini, qui vos ad indignationem, & diſcordiam cum veſtris excitent. Et ad hoc propoſitum dixit Propheta. Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conſpectu oculorum meorũ, dicit, in medio, ideſt, in intimo. Nã ſi aliquãdo, ad grauiora mala eius euitanda, hominem iniquum domi veſtræ ſinitis habitare oportet vos diligẽtiſsime cauere, ne in medio eius, hoc eſt, 11 in corde illius habitet, hoc eſt (vt clarius loquar) ne illum familiarem, aut conſiliarium habeatis, nec negotia veſtra cum homine malæ conſcientiæ tractetis, ſicut dicit hîc Dauid ſe feciſſe, ſeque hominem malæ linguæ cum affectione non aſpexiſſe, nec talem ſuis oculis gratum fuiſſe. *Pſalm. 100*

Cum illis præcipuis, & ſanctioribus Apoſtolis aſcendit Dominus in montem, & cum illis, ac coram illis orauit, & orans transfiguratus eſt, vt Sanctus Lucas refert. Atque illo ita transfigurato dicit idem ſanctus Lucas illic apparuiſſe Moyſen, & Heliam. Erant (inquit) Moyſes, & Helias viſi in maieſtate, id eſt, glorioſi. Hic locus eſt admirabilis, affectuoſus, & maxima conſideratione dignus. Certum eſt, quòd Moyſes & Helias in locis, in quibus commorabantur, Anima quippe Moyſi in ſinu Abra- 12 hæ, Helias verò viuus in terreſtri paradiſo, non cum maieſtate, & glorioſi commorabantur, ſicut hîc viſi ſunt. De illis enim, qui cum bona conſcientia ante mortem Domini noſtri Ieſu Chriſti ex hac vita diſceſſerunt, aperte ſtatuit Sanctus Paulus quôd non erant beati, cùm nondum propalata eſſet ſanctorum via. Et ad Hebræos ſic dicit de illis Sanctis Patribus. Iuxta fidem defuncti ſunt omnes iſti non acceptis repromiſsionibus, ſed à longè eas aſpicientes, & ſalutantes, & confitentes: quia peregrini, & hoſpites ſunt ſuper terram. Mortui ſunt (inquit) cum ſpe, quòd ſiquidem in hoc ſeculo peregrini fuerãt, Deus illis peregrinationis ſuæ mercedem redditurus erat: & ſiquidem nihil ſeculare diligentes in terra permanentem ciuitatem habere noluerant: illos ad *Lucæ. 9* *Hebræ. 9.* *Hebr. 11.*

cęleſtem

cælestem Hierusalem perducturus erat. Perpendite fratres mei 13
hæc duo diligentissime: alterum, quôd ex eo quòd peregrini fue
rant magna illâ spes eis dimanabat. Hoc est, quia omnem amo-
rem suum in Deo, non autem in rebus secularibus constituerãt.
Alterum, quòd etsi tam sancti erant, non tamen beatitudinis præ
mium statim receperunt, quousque diuinus redẽptor mũdi mor
tuus est. Heliam autem certum est adhuc in corpore mortali viue
re gloria verò nemini, nisi post mortem dari solet. Quomodo er-
go in maiestate visi sunt. Quòd si quis dicat ex Christi Domini
nostri societate exteriorem illam gloriam prouenisse: per conse-
quens dicendum esset illos tres discipulos etiam illius gloriæ de-
buisse participes fieri. Quod falsum est. Quapropter respondẽ-
dum est gloriã illam, & maiestatem illis duobus peculiariter ma-
ximo quodam miraculo à Iesu Christo redemptore nostro com- 14
municatam fuisse: vt Apostoli, & nos etiam in illis videremus ad
quantam gloriam, & maiestatem extolluntur illi, qui cum zelo
(sicut Helias) & cum legis obseruantia (sicut Moyses) tali Domi
no seruiunt. Atque idcircò vobis superius dixi fratres hunc locũ
mirabilem, & affectuosum esse. Non solum etenim voluit Domi
nus coram discipulis suis transfigurari, & in se gloriæ imaginem
ostendere: sed voluit, vt illi duo fideles eius serui, glorioſi etiam
comparerent, vt magis ignauiã nostram cõfortaret: & vt cogno-
sceretur nõ solum filium Dei quatenus hominem glorioſum esse,
verùm etiã veros eius, ac fideles seruos sempiterna gloria afficien
dos esse. Discamus ergo diuinam legem, quã nobis Dominus de-
dit, obseruare, sicut Moyses illam, quæ sibi à Deo data est, custo-
diuit, quanquam grauissima, ac difficillima erat, & illam Dei no 15
mine tantoperè Hebræis commendauit, vt illis dixerit. Audi Is-
rael, & obserua, vt facias quæ præcepit tibi Dominus. Eruntque
Deut. 6. verba hæc, quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, & narrabis
ea filijs tuis, & meditaberis sedens in domo tua, & ambulans in iti
nere, dormiens, atque surgens alligabis ea, quasi signum in manu
tua, eruntque & mouebuntur inter oculos tuos, scribesq; ea in li-
mine, & ostijs domus tuæ. O admirabiles exaggerationes atten-
dite quot verba illis dicit, atque hoc tantopere illis commẽdat, so
lummodo vt diuinæ legis custodiendæ curam haberent. Quanto
igitur maiori ratione hæc omnia nobis circa Euangelicæ legis ob
seruantiam dicipossunt, vt illam in quatuor locis collocemus, in

corde

16 corde id eſt, quòd illam intimo cordis amore diligamus in ore, id eſt quòd ſæpenumero de ea loquamur, & agamus, ſicut de re, quæ noſtra tanti intereſt: in manibus ad obſeruandum eam, & ſuper oculos. Quòd ea quaſi conſpicilia ante oculos feramus. Ita vt in omnibus, quæ fecerimus, & viderimus, diuinam legem ſemper ante oculos proponamus, vt ſemper nos illa gubernemus: ſicuti facit, qui conſpicilijs vtitur, qui ad ſingula, quæ viſurus quæque facturus eſt ea ſibi ante oculos proponit. O quantum erat hic plorandum, atque etiam reprehendendum, quòd tam procul abeſt diuina lex à cordibus, ore, manibus, atque oculis noſtris, & tamen tam ſecuri, & læti ſumus, ac ſi illam ad vnguem (vt aiunt) obſeruaremus. O maximam infœliciſsimorum hominum cæcitatem, qui ſemetipſos tam inaniter vo-
17 lunt decipere.

Non ſolùm autē Moyſen in legis obſeruātia, ſed ſanctum etiā Heliā in diuini honoris zelo oportet nos imitari. Circa quod notate myſterioſam quandam rem, quæ habetur in Geneſi, vbi dicitur. Quòd benedicens ſanctus Patriarcha Iacob tribubus generationis ſuæ maledixit tribui Leui, dicens. Maledictus furor eorum, *Gene. 49.*
quia pertinax, & indignatio eorum, quia dura. Diuidam eos in Iacob, & diſpergam eos in Iſrael. De hac autem tribu Leui, ita maledicta videte quid poſtea dixerit Moyſes, ſancta quadā benedictione illis benedicens, quādo Hebrēi in deſerto in maximam illam idololatriā inciderunt. In cuius culpæ pœnā dixit eis Moyſes. Hęc dicit Deus Iſrael. Ponat vir gladium ſuper fœmur ſuū: *Exod. 32.*
ite, & redite de porta vſque ad portā per medium caſtrorū, & occi-
18 dat vnuſquiſque fratrem ſuum, & amicum, & proximum ſuū. Fecerunt q; filij Leui iuxta ſermonē Moyſi, ceciderunt q; in die illo quaſi viginti tūa millia hominum. Cùm autem hanc Hebræorū ſtragē edidiſſent dixit illis Moyſes: cōſecraſtis manus veſtras hodie Dño, vnuſquiſq; in filio, & fratre ſuo, vt detur vobis benedictio. Hanc tantam benedictionē illis dedit, quos antea ſanctus Iacob maledictione abiecerat, benedicit (inquam) eis Moyſes eo quod tam pauci cùm eſſent tanta animi conſtantia in maximā illā multitudinem impetum facere auſi ſunt, ipſi q, ſoli diuini honoris zelatores ſeſe præbuerunt. Nā cùm Moyſes vniuerſo exercitui dixiſſet, ſic vt ibidem legitur: ſi quis eſt Domini iungatur mihi, congregati ſunt ad eum omnes filij Leui. Hi ſoli diuinarum

partiũ defenſores ſe pręſtiterũt, atq; his dixit Moyſes: vt gladios 19
ſuos euaginarẽt, quod protinus illi vnanimiter fecerũt, manuſq;
ſuas in proprios fratres, ac liberos propter gloriam Dei, & propter
zelum honoris eius intulerũt. Et ſic digni effecti ſunt, qui bene-
direntur illi, qui antea maledicti fuerant. Vt videatis quanti refe-
rat homines diuini honoris præcipuè in rebus difficillimis eſſe
= zelatores. O Deus infinitæ maieſtatis (neſcio quo modo hoc di-
cam, aut quibus verbis ſatis dignè valeam ampliare) tam tepidè
homines tuam infinitam probitatem diligunt, vt nolint, non di-
cam parentes contra liberos, aut fratres contra fratres decertare,
ſed ne minimum quidem admonitionis, aut reprehenſionis ver-
bum pro tua gloria, & honore alij alijs velint dicere, licèt eos innu
merabilia peccata videant committere, quare hoc non ſentimus
fratres mei? Quare non lamentamur, quòd in nobis tam parũm 20
amoris ac zeli diuinarum rerum experiamur? Imitamini, ô Chri
ſtiani ſanctum Heliam, cuius verba erant quaſi ignis arden-
tiſsimus & propter honorem, & gloriam Dei proteruorum ſup-
plicium poſtulabat: ſi vultis à Domino glorificari.

Dicit etiam Beatus Lucas quòd cũ duo illi viri in illa maieſta-
te exiſterent, dicebant exceſſum eius, quem completurus erat in
Hieruſalem. Eodẽ tempore, quo optimus Ieſus gloria exornatus
eſt, vult, vt ſecum de cruce agatur, gloria enim crucis eſt fructus.
Notate hic rem ſingularẽ, Moyſes legem, Helias prophetas, Ieſus
Chriſtus verò Euãgelium repræſentabat. Loqui igitur Moyſen,
Heliam, & Ieſum Chriſtũ redemptorẽ noſtrum de cruce ſignifi-
cat legem, Prophetas, & ſanctũ Euangelium omnes de cruce age-
re. Quòd cùm ita veriſsimũ ſit fratres chariſsimi, à quo vos didici 21
ſtis voluptates, quas tanto ſtudio, ac tanta animi contentione in-
Iſai. 3. quiritis? Iſaias dicit. Erit pro ſuaui odore fætor: & pro zona funicu
lus, & pro criſpanti crine caluitiũ: & pro faſcia pectorali, ciliciũ,
hoc eſt, omnes voluptates, & deliciæ corporales, in æternum tor-
Hiere. 9. mentum, ac confuſionẽ tibi conuertẽtur. Et Hiere. dicit. Ecce ego
cibabo populum iſtum abſynthio: & potum dabo eis aquã fellis.
Et iam antea reddiderat huius rei rationẽ dicens: quia non audie
runt vocem meam, & abierunt poſt prauitatem cordis ſui, & poſt
Baalim. Comedentes (inquit) & bibentes, & mille turpibus volu-
Amos. 4. ptatibus ſe tradentes à me receſſerunt. Et Amos affirmat turpiſ-
ſimas iſtas carnes, quibus tãtoperè indulgetis in feruẽtes ollas eſſe

immit-

22 immittendas. Leuabunt (inquit) reliquias veſtras in ollis feruenti
bus. Eia ergo, ô miſeri atque infœlices peccatores quare non ani-
maduertitis vos has voluptates tranſitorias æternis tormentis eſſe
ſoluturos, niſi eas abijciatis, & amodo in via crucis ambulare in-
cipiatis? Breui quodam tẽpore, quo Dominus in hac mortali vita
ſanctiſsimum corpus ſuum glorioſum eſſe voluit, etiam tunc de
exceſsiuis tormentis, & acerbiſsima morte, quam paſſurus erat
loqui voluit. Tu vero ô infelix nullum vnquam in toto vitæ tuæ
tempore laborem vis perferre, nec ſaltem recordari, te aliqua die
moriturum, atque iſta omnia aliquando tandem eſſe finienda?
Conſidera peccator quomodo peccata tua effecerunt, vt ſanctiſsi
mum illud corpus tota illa gloria, quam Dominus in ſua transfi-
guratione demonſtrauit, toto vitæ ſuæ tempore careret. Vt enim
23 pro illis ſolueret gloriam animæ Dominus ſuſpendit, & ita cor-
pus ſacratiſsimum paſsibile, & mortale remanſit. Quare ergo mo-
dicũ aliquid afflictionis propter illum non patieris, qui propter
te tot tantoſque labores toleranit? Satis apertê ſignificas te non
eſſe ſectatorem Chriſti. Dicit enim Beatus Paulus. Qui Chriſti
ſunt carnem crucifixerũt cum vitijs. Notate illa verba, qui Chri- *Gala. 5.*
ſti ſunt. Notate etiam carnem, & vitia in pœnitentiæ cruce vires
ſuas amittere.

Reſpondens autem Petrus dixit ad Ieſum, Domine bonum eſt nos hic eſſe.
Si tam glorioſum ſe Dominus oſtẽdit, cum gloriam corporis ſui
tantum modo demonſtrarit, quid eſſet, ſi animi ſui gloriam reue-
laſſet? Quid autẽ eſſet, ſi diuinitatẽ ſuam (quod eſt totum bonũ)
declaraſſet? Tũc maiori ratione diceret. B. Petrus. Domine bonũ
24 eſt nos hic eſſe. Idcirco rogabat Dauid, dicens. Quando veniam *Pſal. 41.*
& apparebo ante faciem Dei. Quando B. Petrus. Dominum glo
rioſum vidit, dixit Bonum eſt nos hic eſſe, in tempore paſsionis,
quum eum vidit à cohortibus apprehendi quaſi puſillanimis fu-
gam arripuit. O quam crebro omnibus fere nobis hoc contingit,
non enim amplius in Ieſu Chriſti ſocietate, & in illius ſectatione
perſeueramus, niſi quandiu nos conſolatur, ad laborem autem ac-
cedentes ſtatim terga vertimus, & illũ deſerimus. Beatus Petrus
etſi illum dereliquit, ſtatim reuerſus eſt: nos verô ita ex animo il-
lum deſtituimus, vt nunquam reuerſuri videamur. De quibus
dicit Oſeas. Væ eis quoniam receſſerunt à me: reuerſi ſunt vt eſ- *Oſea. 7.*
ſent abſque iugo: facti ſunt quaſi arcus doloſus. O elegantem

metaphoram. Væ (inquit) illis, qui me dereliquerũt, vt quaſi bru- 5
ta animalia ſine iugo viuerent: & de prato in pratum herbam carperent. Facti ſunt quaſi arcus doloſus. Arcus doloſus & fallax verſus vnum locum ſagittas dirigere videtur, & illas verſus locum cõtrarium conijcit. Sic ſunt Chriſtiani reprobi quaſi arcus doloſi, nã in aſpectu, habitu, verbis, in audienda miſſa, & prædicatione cælũ videntur expetere, & illuc tela ſua dirigere: cum tamen illa verſus infernum dirigant. Væ eis. O quam affectuoſum verbum, & quã acuta ſagitta ad corda ferienda, ſi homo ſenſum non amiſiſſet.

Adhuc eo loquente, ecce nubes, &c. *Hic eſt filius meus dilectus ipſum audite.* O benedictum tale verbum. O benedicta & glorificata ſint æterni patris viſcera, qui tantum præceptorem nobis immiſit. Dedit nobis dilectiſsimum filium ſuum redemptorem, & doctorem & illi vult, vt nos obediamus diuinam eius legem obſeruantes. 26
Hæc omnia dicit B. Ioannes ſanctum Baptiſtam antea mundo
Ioan. 1. prædicaſſe, cum dixit: de plenitudine eius omnes accepimus gratiam pro gratia, quia lex per Moyſen data eſt, gratia & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt. De plenitudine eius, id eſt per merita
Auguſt. ſuper Ioan. Chriſti receperunt, & recipient omnes qui iuſtificandi ſunt gratiam iuſtificantem. Si quidem autem dicit paulo poſt gratiam pro gratia, quam aliam gratiam ex eo accepimus præter gratiam iuſtificantem? B. Auguſtinus ſuper hunc locum dicit ipſum ſanctum Ioannem ſe declaraſſe, cum dixerit, & gratiam pro gratia: quia lex per Moyſen data eſt, gratia & veritas, &c. id eſt, quod præter gratiam iuſtificantem etiam per eum aliam nouam gratiam pro veteri accepimus, quæ (vt, S. Chryſoſtomus declarat)
Chryſo. eſt lex noua pro veteri. Vocat autem vtramq; legem gratiã, quia 27
vtraque fuit gratia, & donũ Dei, etſi lex noua fuit multo præſtantior gratia quam vetus. Atq; vt diſcrimen cõſtituat inter ſeruum Moyſen, & vniuerſalem rerum omnium Dominum Ieſum Chriſtum, dicit gratiam illam legis datam fuiſſe à Deo per Moyſen, & gratiam, & veritatem per Ieſum Chriſtum factam fuiſſe. Non dicit datam, ſed factam, tam gratiam, quam veritatem, quod eſt Euangelium. Nã Chriſtus quatenus Deus prioris gratiæ eſt cauſa efficiens, & quatenus homo eſt cauſa inſtrumentalis, & meritoria. Et idem eſt de poſteriori gratia, quod eſt Euangelium. Quando autem Euangelium dicitur veritas, ſicut hic, non accipitur pro veritate, prout eſt contraria falſitati: nam in hac ſignificatione

etiam

28 etiam lex vetus fuit veritas. Sed accipitur veritas prout ponitur contra figuram,& quaſi delineamentum: quia lex noua eſt quæ per veterem figurabatur, id eſt, eſt veritas illius delineamenti. Hæc igitur lex facta per Ieſum Chriſtum, in quo æterno Patri bene complacuit;eſt, quam præcipit obſeruare, obediendo illi in omnibus, quæ in illa decreuit,& præcepit.

Et audientes diſcipuli ceciderunt, &c. Acceſsitq; ad illos Dominus & eos benigniſsime tangẽs dixit eis. *Surgite nolite timere.* Ipſe enim ſolus eſt,qui ex animis noſtris timorẽ expellit, & per quẽ ſecutus nobis patet aditus ad patrem,nam ſua iuſtitia iniuſtitiam noſtrã tegit, & ſuis meritis demerita noſtra operit,ſi nos ex illis fructum velimus accipere. Sic affirmat. B. Paulus, cùm dicit: ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraq; vnum. & paulò poſt: & veniens euangeli- *Epheſ.2.*
29 zauit pacem vobis,qui longè fuiſtis,& pacẽ his qui propè, quoniãper ipſum habemus acceſſum ambo in vno ſpiritu ad patrẽ.

Ex toto hoc Euangelio verbum vnum prætermiſi, vt de eo nunc agerem:quod eſt apud ſanctum Lucam dicentem. Et facta *Luce.9.* eſt dum oraret ſpecies vultus eius altera. Voluit Dominus orans transfigurari,vt nos doceret,vnum ex neceſſarijs medijs ad tranſfigurationem noſtram eſſe orationem,conſiderationem, diuinarumque rerum contemplationem. Omnes ita defigurati ſumus, vt viſu ſimus miſerabiles. De Babylonicis lamentabatur Iſaias, *Iſai.17.* dicens,Facies combuſtæ vultus eorum. Quòd ſi hoc in Gentilibus Babylonis lachrymabile erat:quantò magis erit in Chriſtianis Eccleſiæ Catholicæ? quòd in noſmetipſos tam immanes ſimus,vt nobis ignem applicemus,& nos comburamus? Suetonius *Suetonius*
30 Tranquillus in vita Neronis, narrat crudeliſsimum illum hominem,cum Homerum Troiæ incendium referentem legeret, dixiſſe. O quis Troiam inflammatam vidiſſet, & dicit illo deſiderio concitatum Romam vndique iuſsiſſe inflammari,vt ſic appetitui ſuo ſatisfaceret. Nonne hanc amentiam maximam iudicatis? Fuit vtique inſania maxima,quòd tam præſtantem, ac locupletem vrbem,tot tantiſque,ac tam ſumptuoſis ædificijs adornatam, & diuitijs plenam vellet concremare, vt vni tyrannico, & effrenato appetitui ſatisfaceret. Animaduertite ergo quàm obſtupenda ſit amentia,atque immanitas veſtra, quia cum anima veſtra Dei gratia locupletata, tota Roma, atque etiam vniuerſo mundo ſit multò pretioſior,vt appetitui veſtro ſatisfaciatis mor-

tale peccatum committitis, quo eam inflammatis, atq; eius diui- 31
tias comburitis, nec tamen hoc admiramini ſicut Romam cum
omnibus eius diuitijs inflammatam admiramini: nec quidem il-
lud animaduertitis. Atque hoc ex eo præſertim prouenit, quòd
Thren. 4. pluris corporalia, quàm ſpiritualia æſtimatis. O quam meritò
poſſemus lachrymari idem, quod Hieremias lamentabatur, di-
cens. Candidiores Nazaræi eius niue, nitidiores lacte, rubicundio-
res ebore antiquo: Sapphyro pulchriores. Denigrata eſt ſuper car
bones facies eorum, & non ſunt cogniti in plateis. O quam ad ſi-
mile repræſentat hoc, quod nunc agitur! Et quàm propriè ſigni-
ficat quales fuerint olim Nazaræi, Deo conſecrati Chriſtiani, qua
les verò nunc ſint. O ſancta Dei Eccleſia, qualis quam decora
quondam eras, quomodo ſacerdotes tui caſtitate rutilabant, paſ-
ſioneſque ſuas mortuas & quaſi niuem frigidas poſsidebant. O 32
quàm prudentes erant literati tui, quam nitida, ac ſyncera doctri
na vniuerſum mundum lactabant. Prælati verò quàm conſtan-
tes, & candidi ſicut ebur, & præ deſiderio patiendi martyrium ru-
bicundi. Et Chriſtiani quaſi Sapphyrus cæleſtis coloris, potius
enim cæleſtes, quàm terreſtres eſſe videbantur. Inuaſit autem in
te ignis, & quam plurimos reddidit carbonibus nigriores. Nullus
etenim eſt nigrior, neq; deformior carbo, quàm anima in lethali
peccato exiſtens. Et quemadmodum carboni facillimè ignis ap-
plicatur, quia eſt diſpoſita materia, à qua omnis humor expulſus
eſt: ita anima peccato infecta, eſt diſpoſita (quia eſt gratiæ humo
re exſiccata) vt illis æternis ignibus concremetur. Cum ergò tam
defigurati, & deformes ſitis ad transfigurandum vos, atque vt ex
nigris candidi, & decori in conſpectu diuinæ maieſtatis efficiami 33
ni longè maximè neceſſaria eſt meditatio, & conſideratio: in illa
enim peccatorum grauitatem cognoſcetis, & damna in quæ inci
diſtis, periculumque, in quo conſtituti eſtis, animaduertetis, & co-
gnoſcentes ſcelerum veſtrorum magnitudinem, maximo illorũ
dolore compungemini, & cum cordis lachrymis, & firmiſsimo
emendæ propoſito orabitis, & à diuina maieſtate veniam expoſ-
cetis: ipſe autem pro ſua infinita miſericordia vobis ignoſcet, gra
tiamque ſuam, & poſtea gloriam concedet. Ad quam nos perdu-
cat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Domi-

Dominica. II. in Quadrageſi.

Aſſumpſit Ieſus Petrum & Jacobum, & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelſum ſeorſum, & transfiguratus eſt ante eos. Matth. 17.

1 COMPERTVM Eſt Dei cognitionẽ totius boni noſtri eſſe principium, & originem. Atque hoc ſignificat quod loquẽs Chriſtus Redemptor noſter cum æterno patre dixit, Hæc eſt vita æterna, vt cog- *Ioan. 17.*
2 noſcant te ſolum Deum verum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Et quanuis nonnulli doctores teſtimonium hoc adducunt ad probandum beatitudinẽ in beatifica Dei viſione conſiſtere, & quod ſit actus intellectus & non voluntatis, tamen ſancti patres Cyrillus, Hilarius, & Ambroſius, in huius loci *Cyrillus ſup. Ioan. de fide ad reginas. Hilar. lib. de patris & filij vnitate amb. li. 2. de offi. ca. 2.* expoſitione apertè affirmant non eſſe intelligendum hoc de gloria ſed de fide, tanquam de radice, à qua æternæ vitæ fructus proficiſcitur. Nam quando Dominus verba illa dixit, rogabat patrẽ, vt illum coram hominibus clarificaret, id eſt, vt homines faceret cognoſcere ſe naturalem eius eſſe filium: & rationem reddens dicit quia hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te, &c. In hac enim cognitione conſiſtit initium humanæ beatitudinis, & vitæ æternę cõſequendæ, ſcilicet, vt credant homines, & cognoſcant, tres diui-
3 nas perſonas, quæ ſunt vnus Deus. Atque ideô vnum ex maximis beneficijs, quæ Chriſtus Redemptor noſter in nos contulit, hoc fuit quôd nobis ſui ipſius cognitionem præbuit, vt cognoſceremus illum eſſe filium Dei. Vnum autem ex operibus in quo hanc nobis notitiam cõfirmauit, fuit eius admirabilis transfiguratio. Atque vt hoc intelligatur notandum eſt, quòd primum opus æterni patris eſt ſe ipſum figurare. Eſt autem tam primum hoc opus, vt principio careat. Hæc figuratio eſt, quôd penicillo ſui diuini intellectus habens coram ſe ſuam eſſentiã à ſemetipſo ſui imaginem produxit, & producit, qui eſt eius filius. Itaque filius eſt imago patris in quo eſt ipſa eiuſdem patris ſubſtãtia. Et ſic æqualis eſt imaginis, & pictoris maieſtas: pictor enim eſt Deus, imago

etiam eſt Deus, & tam æterna eſt pictura, quàm pictor. Itaque 4.
Ioan. 1. in omnibus filius eſt æqualis patri. Et ita dicit Beatus Ioannes, Vidimus gloriam eius gloriam quaſi vnigeniti à patre. Illud quaſi non ſignificat illic comparationem, ſed identitatem, id eſt, vidimus gloriam eius. [*Aſsadas como hijo de tal padre.*] Cùmque Deus hanc ſui imaginem in mundum vellet immittere, quia homines non poſſent præ nimio eius ſplendore in illam oculos conijcere, vt aliquomodo illa poſſent perfrui miſit eam æternus pater coo-
Simile. pertam. Habuit ſe Deus in hoc ſicut pictor, qui exactiſsimam imaginem tabula cooperit, & in tabula aliam minus perfectam depingit, quæ non tantam affert admirationem. Sic æternus pater filium ſuum miſit, qui eſt eius figura, humanitatis tabula opertum, in qua humanitate eſt exterior imago depicta, quæ eſt hominis eſſentia. Cumque vnigenitus Dei filius cum illa communi hominis figura in mundo incederet, admirabantur Angeli interiorem eius imaginem contemplantes, & dicebant. Verè tu es Deus abſconditus. Homines verò, qui rudi, & obſcura oculorum acie diuina perſpiciunt, nullam aliam præter exteriorem figuram in Chriſto redemptore noſtro eſſe arbitrabantur. Vt igitur ipſe Dominus admirabile hoc myſterium illos erudiret: transfiguratus eſt ante eos.

Transfigurari eſt ab humana figura ad diuinam accedere, non tamen humanã relinquendo, id eſt, rutilum, & glorioſum corpus oſtendere ea gloria, quæ ex anima dimanauit, qua gloria prædita erat anima quia verbum diuinum videbat, & illo fruebatur, quo eius ſanctiſsima humanitas ſuppoſitata erat. Et idcirco dicit Sãctum Euangelium, *Transfiguratus eſt ante eos, & reſplenduit facies* 6.
eius ſicut Sol. Et notandum eſt quòd in hoc admirabili opere antiquum quoddam miraculum ceſſare fecit, quo gloriam ſuam retinebat, quo minus in corpus defluereꝛ. Naturale eſt enim gloriæ in anima exiſtenti verſus corpus defluere. Et quemadmodum maximum eſſet miraculum maximi alicuius fluuij aquam detinere quominus deorſum defluereꝛ: ita fuit maximum miraculum animæ gloriam ſuſpendiſſe, vt in anima ſuſpenſa teneretur, nec ad corpus tranſiret: vt ſic paſsibilis cum eſſet propter nos labores, ac mortem poſſet perferre. In quo ineffabile nobis beneficium col-
Simile. latum eſt. Quando Hebræi in terram promiſsionis iter faciebant, opus erat illis mare rubrum pertranſire. In quo ſingulare beneficium

7 cium à Deo acceperunt, vt enim tuti, & per aridum tranſirent' fecit Dominus vt aquæ retrorſum reuerterẽtur contra propriam, & naturalem earum propenſionem. Ita neceſſe fuit quòd vt Chriſtus redemptor noſter moreretur, & nos per rubrum paſſionis, & mortis eius mare tranſiremus, & ad cæleſtem beatitudinem perueniremus animæ gloria detineretur, quominus ad corpus defluere. Hodie autem ſuſpenſionem illam ſuſtulit, illudque continuum miraculum, quod illic continuô fiebat, pro tunc ceſſare fecit: cumque in natura ſua gloriam deſineret, ex anima in corpus dimanauit. *Et reſplenduit facies eius ſicut ſol.* Beatus Auguſtinus ſic dicit: Claritas corporum in gloria beatorum procedit ex beatitudine animæ ſicut laterna ex natura ſua eſt opaca, & obſcura, ſi tamen introducatur in eam candela ardens incipiet ſplendere, non 8 ex natura quidem ſua, ſed propter candelam, quæ intus incluſa eſt: ſic ſplendet corpus propter gloriam, qua prædita eſt anima, quæ in ea latet. Atq; hæc lux, & ſplendor illius ſanctiſsimæ animę quæ anteà totum ſplẽdorem in ſe ſuſpenſum retinebat, hodie ſacratiſsimum corpus clarificauit, ac ſplendidiſsimum reddidit. Vir nobilis quando iter facit ſuas pretioſas veſtes in folliculo, Hiſpanicè [*Maleta.*] cuſtoditas, & incluſas defert. Υιστε le υna Βſelaniña, quæ eſt veſtis viatoria. Quod ſi aliquem locum accedat, vbi aliqua feſtiuitas celebratur, ab amicis ſuis rogatus iubet folliculum ſolui, & veſtes ſuas pretioſas induit, ſicut perſonã ſuam decet. Ita Chriſtus Redemptor noſter quia erat viator pretioſam gloriæ veſtem in animæ folliculo deferebat incluſam, corpuſq; ſuum viatoria mortalitatis veſte induerat. Vt autem cum amicis ſuis in mõ- 9 te Thabor feſtiuitatem celebraret ſoluit folliculum animę ſuæ, & glorioſis, ac ſplendidis veſtibus corpus ſuum induens ex viatore vir vrbanus, & perpolitus efficitur.

Auguſt. in epiſt. ad Dioſcorum.

Simile.

Valdè notandum eſt quòd vnigenitus filius Dei in mundum venit, non ſolùm vt nos peccati ſeruitute vindicaret, verum etiam vt nobis legem præberet, & pro eius obſeruantia æternam gloriam promitteret, atque etiam vt nos comminaretur æternis inferni ſupplicijs, niſi ipſam obſeruaremus. Primum manifeſtè apparet ex eo, quod antea dixerat Hieremias cum illius nomine loqueretur: Ecce dies venient, dicit Dominus, & feriam domui Iſrael, & domui Iuda fœdus nouum non ſecundum pactum quod pepigi cum patribus veſtris. Aduertite (ait Dominus) quan

Hieron. 31.

do conficiam,& conſummabo cum domo Iſrael, & Iuda, hoc eſt 10
cum illis,qui Dominum cognoſcent,ipſumque Deum,ac Dominum confitebuntur(hoc enim ſignificat Iſrael,& Iuda)& tunc vltimam manum imponam rebus illis,quæ eis promiſi, ita vt nihil amplius deſiderare velint,id eſt,faciam teſtamentum nouum non ſecundum illud,quod feci cum patribus eorum, ſed longè præſtantius.Sanctum Euangelium nouum fœdus appellat in comparatione illius veteris: illud autem dicitur vetus, non ſolum quia huic præceſſit,ſed etiam quia in illo pollicebatur Deus bona,
Eſaiæ 1. quæ veteraſcunt, quæ ſunt terreſtria ſicut dixit per Iſaiam. Si voluerit is, & audieritis me, bona terræ comedetis. Euangelium verò dicitur nouum teſtamentum, quia in eo teſtatur Deus, & nobis pollicetur bona cæleſtia, quæ ſemper ſunt noua, nec vlla vnquam temporum diuturnitate veteraſcunt. Septem millia anno- 11
rum ſunt ex quo Angeli Deo perfruuntur: & nunc ſe tam nouos ſentiunt, acſi hic eſſet primus dies, in quo diuina maieſtate frui cœperunt. Itaque in illo teſtamento bona quidem mobilia, in hoc autem immobilia legauit, quæ Hiſpanè dicuntur [*Bienes de raiz.*] Atque ita in toto Euangelio vbicunque nobis aliquid præcipitur, ſtatim pro eo æterna beatitudo promittitur. ¶ Circa ſecundum,hoc eſt circa comminationes non eſt quare nimis commoremur, cum etiam illis in Sancto Euangelio paſsim improbi terreantur.Quòd cùm ita ſit quęnam eſt cauſa, cur Ieſus Chriſtus filius Dei in transfiguratione ſua viuam quandam gloriæ imaginem demonſtrauerit, nec tamen toto vitæ ſuæ tempore inferni exemplar oſtenderit? Optimum atq; vtiliſsimum fore videretur: 12
ſi nobis miſerrimum quendam viuis flammis ardentẽ,vt in inferno patitur, ex damnatis, oſtenderet, ſicut beatũ vt gloria fruitur, nobis oſtendit.Dico Deum ſua admirabili prouidentia ita feciſſe, quia amore potius,quàm timore nos in cęlum perducere conatus eſt.Et ideô cùm hominibus in habitationem terram cõcederet,voluit elementa,quę ſunt inter nos & cęlum(ſicut aerem,& ignem) eſſe tranſparentia,ne cæli viſionem nobis impedirent,ſed vt illud crebrò intueremur,& intuentes illud optaremus. Terram autem, & aquam craſſa,& denſa elementa effecit, quò nobis impedimento eſſent,quominus infernum videremus Non quòd timor ſit malus,ſed quia ſi illum realiter cerneremus, ita timore perculſi, & obſtupefacti incederemus,vt nihil perfectũ facere ſciremus. Et ideô

nos

13 nos amore vult deducere, qui eſt melior, quàm timor, nec animã perturbat, imò potius illã in bonis operibus viuificat. Aperite igi tur oculos fratres chariſsimi, & crebrò cęlum ſuſpicite, & pro illo ſæpiſsimè ſuſpirate Si enim exterior hęc ſuperficies, quam homi nes in hoc ſeculo videmus tanta pulchritudine exornata eſt qua lem oportet eſſe ſplẽdorem, qui interius latet? Idcircò dixit Deus: Vincenti dabo manna abſconditum, & dabo illi calculum can didum, & in calculo nomen nouum ſcriptum, quod nemo ſcit, niſi qui accipit. Manna abſconditum vocat gloriam, quia nemo ſcit dicere, aut intelligere quomodo ſit. Manna, id eſt, manhu, *Apoc. 1.* quod vult dicere: quid eſt hoc? tam magnum quid, tam que admi rabile eſt gloria, vt cùm ſemper æternis illis bonis beati perfruan tur, nihil in ore ſuo præter admirationem habeant: & idcircò
14 gloriam appellat manhu. Dicit vlterius: & dabo illi calculum candidum. Quondam Romani proſperos annos albis lapidi bus, infœlices verò nigris calculis numerabant. Atque ad hoc al ludens promittit ſe victori calculum candidum eſſe daturum, quod in cæleſti beatitudine nullus erit calculus niger, ſed om nes erunt candidi, & erit perpetua vna fœlicitas, & delectatio abſque vlla moleſtia aut infortunio: & in hoc calculo candido, hoc eſt in hac perpetua fœlicitate, ſcriptum habebit nomen quoddam, qui eſt firmiſsimus, ac tutiſsimus quidam honor (hoc enim ſignifi cat: ſcriptum in calculo) talis autem, tantuſque erit hic honor, vt à nemine niſi ab ipſomet poſſeſſore poſsit intelligi. O ſancte Deus, Si hæc aſsidua animi contemplatione voluerem us, quam diſpari ratione, ac viuimus, viueremus. Nunquid fieri poteſt
15 quòd poſsit homo rationalis tanta ſolicitudine res tam inanes: & caducas, vt ſunt terrenę, inueſtigare: res autẽ cæleſtes, quæ ma ximè neceſſarię ſunt, obliuioni tradere, & illarũ penitus eſſe im memorem? Hoc profecto ex eo proficiſcitur, quòd cum maximo animi affectu in cælũ oculos non extollat. O anima Chriſtiana eleua cor tuum, & perſpicaciſsimis oculis ſponſum tuum Ieſum Chriſtũ in duobus mõtibus intuere, in monte, ſcilicet, Caluariæ & in monte Thabor. Contemplare illum in monte Caluariętot tantiſque doloribus affectum, flagellatum, vulneratum, ſuo pro prio ſanguine cruentatum, latronibus circundatum, contempla re etiam ſanctiſsimam eius matrem mœrore maximo confe ctam, quę ſactatiſsimum filij pectus ineffabili dolore penetrabat.

Poſt-

Poſtquam autem in hoc monte ſpiritum tuum doloris pane pau 16
lulum paueris tranſmigra in montem ſicut paſſer, proficiſcere ad
montem Thabor, & illic tantæ gloriæ conſideratione reſpirabis.
In monte Caluariæ videbis, quid te ad illius amorem com-
moueat, in monte verò Thabor aſpicies, quid te ad illius deſide-
rium inflammet.

Et apparuerunt illis Moyſes, & Helias cum eo loquentes. Alter horum
virorum venit ex ſinu Abrahæ, vbi ſancti Patres commorabantur, alter verò venit ex paradiſo voluptatis. In quibus præcipui duo ſtatus figurantur, in quos vniuerſalis Eccleſia diuiditur nempe Eccleſia actiuus, & ſecularis. Per Moyſen venientem ex ſinu Abrahæ, vbi ſancti patres in ſublimiori contemplationis ſtatu, quam qui in hac vita haberi poteſt, occupati ſunt, Eccleſiaſticorũ ſtatus repræſentatur, qui deputati ſunt vt in ſpiritu, & diuinarum 17
rerum contemplatione ad Deum accedant. Atq; vtrum quemq; in Eccleſia Dei quaſi in ſinu Abrahæ cum recollectione, & vitæ puritate oportet viuere, & debent ſinguli Eccleſiaſtici eſſe ſicut
Deut. 18. Moyſes, qui populo ſuo ſummoperè auxiliatus eſt. Idcircò præcipiebat Deus dicens: Hoc erit iudicium ſacerdotum à populo, & ab his, qui offerunt victimas ſiue bouem, ſiue ouẽ immolabunt, dabunt ſacerdoti armum. Quare Domine non pedes, aut caput, ſed quartam partem anteriorẽ victimę, in qua eſt brachium, & manus illi dari præcipis? Hoc fecit vt ſignificaret quodnam oportet eſſe officium ſacerdotis in populum. Quandò populus lapſus fuerit, debet ſacerdos illi manum porrigere, & eũ vita, verbis, ac doctrina ſua ab hac ruina ſubleuare. Atque vt hoc ſignificaret, ac cipiebat brachium, & manum animalis, quod populus immola- 18
bat. Helias, qui venit ex paradiſo terreſtri, vbi nuptiæ inſtitutæ ſunt, ſeculare coniugalium ſtatum deſignat. Hic enim ſtatus meritò paradiſus voluptatum appellari poteſt, dummodo illo homines benè vtantur. Verùm ô fratres vtinam vos in hoc paradiſo non deſtruatis, nec peccetis, ſicut peccauit Adam qui (vt ait Beatus Auguſtinus) peccauit ne contriſtaret vxorem ſuam. Ne ſitis
Auguſti. *Simile.* quaſi equi peſſundatores, qui cum ad torrentem bibituri accedunt tantum manibus peſſundant, vt, cum poſſent aquam clarã, & mundam bibere, illam turbidam, & obſcœnam bibant. Tales ſunt plurimi ſeculares, qui cum claram humanarum voluptatum aquam poſſint bibere, tantum volunt peſſundare, vt illam turbidam

19 bidam bibant. Interrogauit quidam fratrem religionis noſtræ di-
cens: Pater poterit quiſquam cum ſua met vxore peccare? cui vir
ſanctus reſpondit: Dic mihi poterit quiſquam ſuæmet cuppæ vi-
no inebriari? quis dubitat? Vos intelligite fratres, non enim am-
plius hoc declarari poteſt. Vtimini mundè, & ſanctè ſtatu, quem *Iſai.38.*
habetis, vxoribus veſtris fidelitatem obſeruantes. Videte quid
dixerit optimus Rex Ezechias: De mane vſq; ad veſperã finies me
id eſt, vita hominum breuis eſt. Quid igitur ex hoc ſequitur? ſicut
pullus hirundinis ſic clamabo. Hũc inſtinctũ habet hirundo quòd
nunquam conſtruit nidum ſuum extra domum. Sic oportet eſſe
bonum virum, qui matrimonio alligatus eſt. Debet domi ſuæ nidi
ficare, non verò in domo concubinæ, & debet vxori ſuæ debitam
fidelitatem obſeruare: ſiquidem vita tam breuis eſt, vt de mane
20 vſq; ad veſperam finiatur. Si vterq; horum ſtatuũ ita vixerint nõ
dubitẽt quin in glorioſa Domini noſtri Ieſu Chriſti ſocietate ſem
piterna gloria perfruãtur. Atq; ad hoc ſignificãdũ voluit vt hi duo
ſancti apparerent. ¶ Etiam hi duo peculiariter apparuerunt, quia
Phariſæi dicebant Chriſtum redemptorem noſtrum legis, ac pro-
phetarum eſſe tranſgreſſorem. Veniant igitur Moyſes legis dator,
& Helias Propheta zelator maximus diuini honoris, vt ſicut ami-
ci maximi non verò ſicut inimici cum eo conuerſentur, & glorio-
ſa eius transfiguratione perfruantur.

Et loquebantur (ait B. Lucas) de exceſſu, quem completurus *Luc.9.*
erat in Hieruſalem. O verè exceſſum maximum, ò ecſtaſim po-
tentiſsimam: quòd Deus pro hominibus moriatur. Hic exceſsit ſy
nagoga in atrocitate ſed longè maximè exceſsit patientia & amo
21 re ipſe Dominus, qui paſſus eſt. Tantus fuit exceſſus hic nempè
Deum hominem fieri, vt B. Paulo ad agendum de illo verba de-
fuiſſe videantur. Et ita dixit ad Philippenſes: ſemetipſum exina- *Philip.2.*
niuit formam ſerui accipiens in ſimilitudinem hominum factus.
Exinaniuit ſe, id eſt, exhauſit ſe Deus (ſi ita dici poteſt.) Quãdo
quis dedit omnia quæ habebat, dixit omnia, quæ ſciebat, & fecit
omnia, quæ facere valebat dicitis. Exhauſtus eſt ille, hoc eſt [*Agetado ſe hic.*]
O admirabilẽ rem, quòd de Deo dicatur quòd exinaniuit ſe, ſe exhauſit, quia dum homo factus eſt dedit omnia, quæ
habebat, cum ſemetipſum dederit, quid plus dare poterat? fecit
opus infinitæ ſapientiæ & fecit opus infinitæ potentiæ. Et in
hoc ſenſu dicitur Deus ſe exinaniuiſſe, & exhauſiſſe. Si ergô tan-

tus

tus exceſſus fuit, Deũ hominẽ fieri, maiori ratione dici poterit ex- 22
ceſſus, quòd hoc nõ cõtentus pro hominibus mortuus fuerit. Atq;
etiã dicitur exceſſus, quòd Deus pro tã malis, ac miſeris hominib⁹,
vt nos ſumus, mortuus fuerit. In hoc autem exceſſu defectus, & in
gratitudo noſtra maximè reprehẽditur, quòd tã tardos, & negligẽ
tes nos in illius miniſterio præbeamus, qui in nos beneficia confe
rendo tãtoperè exceſsit. O Chriſte reparator vitæ, animarũq; no-
ſtrarum amor dulciſsime quomodo ſanctiſsima mors tua nõ erat
appellãda exceſſus, cũ pro tã ingratis hominibus, & qui te tam pa
rũ diligim⁹, paſs⁹ fueris? & (quod peius eſt) quòd cũ in tui amore,
& ſeruitute tantoperè deficiamus, in his omnibus, quibus offende-
Iſai. 49. ris ſummopere excidimus. Quando Iſaias maximã ſynagogę miſe-
riã ſignificare voluit: tria dixit eius nomine, ſcilicet. Ego ſterilis
tranſmigrata, & captiua. Tranſmigrata, id eſt, à limitibus ſuis ab 23
ſtracta, hoc autẽ in medio ſterilitatis, & captiuitatis collocauit. Hę
profecto ſunt Chriſtianorũ ærumnæ: qui quia alij nimijs fauſtis,
alij varijs perpolitarũ veſtiũ generibus, alij ampliſsimo famulorũ
comitatu, alij maxima exquiſitiſsimorũ ciborũ abundãtia, alij lu-
dis, alij deniq; alijs immoderatis ſumptibus terminos ſuos trãſgreſ-
ſi ſunt: ſteriles efficiuntur, ita vt ne minutũ quidem habeant quod
pauperibus largiantur: non enim multo plures diuitiæ, quam ha-
bent, inordinatis eorum exceſsibus poſſent ſatisfacere. Et præter
hoc quod ſteriles manent: eorum etiam, quibus pecunias debẽt, ca
ptiui efficiuntur, cum eis nõ poſsint ſoluere. O infœlix peccator,
quantumuis enim nobilis, ac illuſtris ſis propter exceſſus tuos nõ
ſolum ſterilis effectus es, ita vt nullum bonum poſsis alicui facere:
ſed etiam ſartoris, ſutoris, lanij, & mercatoris captiuus redditus es, 24
omnibus enim debes, & omnes ceruicem tuam pede conculcant,
& merito quidem te fatigãt, vt illis perſoluas. Maximus igitur ex-
Simile. ceſſus fuit Dominum Ieſum talem mortem pro talibus homini-
bus pati. Inter vos magnum liberalitatis opus eſſe iudicatis, quod
eques equũ ſuũ periculo offerat, vt hominẽ aliquem à tauri corni-
bus liberet, ſinit enim taurum in equũ ſuum ictum immittere, no
hominem interficiat: atq; hoc quaſi maximũ aliquod factũ exag-
geratis. Obtulit autẽ Deus vnigenitum filium ſuũ periculo, vt in
fernalis taurus ictum furoris ſui in illum mitteret, quô ab eius cor-
nibus miſerrimum hominem liberaret. Hoc autem neſcitis æſti-
mare, nec pro illo dignas gratias Deo agere, præſertim cum tam

exceſ-

25 exceſsiuum beneficium ſit, & tam indignis hominibus factum. Matth.5.
Reſpondens autē Petrus, &c. Dñe bonū eſt nos hic eſſe. Quid ſan
cte Petre, neſcis, quod nemo accēdit lucernā, & ponit eā ſub mo-
dio, ſed ſuper cādelabrū vt luceat omnibus, qui in domo ſunt? Ne
ſcis lucernā, & paſchalē cereū mūdi eſſe Ieſum Chriſtū filiū Dei?
cerā, ſcilicet eius virginale corpus, lychnū ſanctiſsimā animā, ig-
nē autē diuinitatē eius eſſe ignoras? Nec rationi conſentaneum
erat quod cùm in mundū venerit, vt illū claficaret, & redimeret,
eū obſcurū relinquēs in mōte Thabor lateret. Sed quod in crucis
candelabro poneretur, atq; ibi ſacratiſsimi eius corporis cera li-
quefieret, pretioſum ſanguinē ſuū effundens, vt nos illuminati, &
redēpti maneremus. Cùm S. Petrus in voluptate illa, & gaudio
ſpirituali cōmoraretur, nullā de vniuerſo mundo, aut de defunctis
26 purgatorij, aut de vinctis, & captiuis ſeculi rationē habebat. Diſci
te hinc fratres mei, ne in hæredibus veſtris ſperetis, nā cū ſe hęre
ditate cōtentos, & glorioſos animaduertāt nihil illorū interierit, li
cet vos in purgatorio cōmoremini. Diſcite etiā ex Dño Ieſu dicē
te: Te autē faciēte eleemoſynā, &c. Nō dixit. Te autē teſtante. Ioan.1.
Docēs in hoc, quod tu proprijs manibus debes curare ſubſtantiā
tuā in pauperes diuidere, & facere omnia bona, quę poteris. Si tu
in te ipſum nō habes miſericordiā, arbitraris hęredē tuum maiori
miſericordia tecū vſurū eſſe, quā tumetipſe vſus es? O cęce, es tu tī
bi ipſi crudelis, & vis alios erga te miſericordes eſſe? Ne in iſta va-
na fiducia innitaris, ſed aduerte, quod te docet Spiritus ſanctus di- Matth.6.
cēs: Ante mortem benefac amico tuo, & ſecundum vires tuas ex-
ponens da pauperi. Cauē frater ne ſis amens, ne arbitreris filium,
27 aut amicum tuum te plus dilecturum eſſe, quam tu temetipſum
dilexiſti. Neq; verō hęc admonētes te in hora mortis teſtamen-
tū facere prohibemus. Sed vt illud facias ſummopere cōſulimus.
Dicit amplius B. Petrus: *Faciamus hic tria tabernacula, &c.* Hęc di
xit cōſiderās, ſe duoſq; ſocios ſuos cū Dño in eius tabernaculo cō
moraturos eſſe. Quid, ſancte vir nō recordaris fratris tui Andreę?
Attēdite quid ꝓſperitas efficiat. Andręas, Petrū ad Dñi cognitio Ecc.[illegible]14.
nē adduxit, nūc verō Petr⁹ in ꝓſperitate cōſtitutus benefactoris
ſui obliuiſcitur. O quoties hoc in palatijs, & regū curijs, ac magna
tū domib⁹ cōtingit, ꝙ quidā à terrę puluere ſuſcitati, & in autorita
te cōſtituti ſtatim eorū obliuiſcūtur, qui eos in illū dignitatis gra-
dū euexerūt. Idcircò dixit Hieremias, Maledict⁹ homo, qui cōfidit Hiere.17.

in

in homine, qui ponit carnē brachiū ſuū. Non ſolū autē homines 28
in alios homines, ſed in ſummum etiā benefactorem noſtrū in-
grati ſumus. Nā vbi primū in minimo quoq; bono nos collocā-
tos videmus ſtatim diuinæ Maieſtatis obliuiſcimur. Idcircò quā
Deut. 6. do Deus Hebræis promittebat ciuitates, quas ipſi nō cōſtruxerāt,
dicebat: Cū dederit tibi Dñs Deus tuus ciuitates magnas, & opti-
mas, quas non ædificaſti. Domos plenas multarū opū, quas nō ex
truxiſti, &c. Caue diligēter ne obliuiſcaris Dñi Dei tui. Hoc opor-
tet ſeruū Dei diligētiſsimè curare, vt quò ditiorē, & proſperiorē
ſe viderit, eo magis Domino ſeruiat qui ſibi bona illa conceſsit.

Veruntamen in his verbis Beati Petri oportet nos conſiderare
moderationem, & tēperantiam, cum qua loquebatur. Non enim
dicit, Domine ſiquidē es Deus omnipotens per omnipotentiam
tuam præcipe hominibus tantæ maieſtatis heri hic tria ampliſsi- 29
ma palatia: ſed dicit: ſi vis, faciamus hic tria tabernacula. Tres ca
ſulas ex huius montis ramis conſtruamus. O quam maximæ con
fuſionis eſt nunc videre homines, qui ſe ſancti Euangelij ſectato
res eſſe profitentur, quique dixerunt ſinguli, Abrenuncio Satha-
næ, & pompis eius, tam ſolicitos eſſe in ſumptuoſis ædificationi-
bus conſtruendis, ac ſi in illis eſſent in perpetuū moraturi. Cauē-
te fratres, nam hos comminatus eſt Dominus per Amos dicens:
Percutiam domum hyemalem cum domo æſtiua: & peribunt do
Amos. 3. mus eburneæ, & diſsipabuntur ædes: hoc dicit propter ſuperbiā,
& tyrannidem qua plerunque conſtruuntur multæ.

Adhuc eo loquente. Ecce nubes lucida. &c. Et ecce vox de nube dicens:
Hic eſt filius meus dilectus, &c. Quando Dominus transfiguratus, &
glorioſus erat paterna vox auditur, in qua nobis præcipitur, vt il- 30
li obediamus, hoc ſit ad ſignificādū quod ſi eius glorię participes
fieri volumus, oportet nos per obedientiam iter facere, nulla eſt
enim alia via, quę in cęlū ducat præter obedientiā, mandatorum
Dei. Cū homo in altiſsimo dignitatis gradu cōſtitutus eſſet, per
Pſalm. 48. inobedientiā ab eo excidit, & māſit (vt ait Dauid) homo cū in ho
nore eſſet, non intellexit: Cōparatus eſt iumentis inſipiētibus, &
ſimilis factus eſt illis. Per inobediētiā (inquā) ſimilis māſit nō ſo-
lū vni ſed plurimis etiā brutis animātibus. In tyrānide aſsimila-
tus eſt leoni, in gula lupo, in ſenſuali turpitudine vrſo, in callidita
te, & fictionibus vulpi, in veneni denique effuſione de proximo
ſuo detrahendo, & illò infamādo, ſimilis factus eſt viperę. Verun

tamen

31 tamen dicit ipſe Dauid: Homines, & iumẽta ſaluabis Dñe, quẽad
modũ multiplicaſti miſericordiã tuã Deus, ſuper quo notãdũ eſt
illud verbũ, quẽadmodũ, nõ eſſe aduerbiũ ſimilitudinis, ſed admi
rationis (ſecũdũ Caſsiodorũ) & ita vt tolleret amphibologiã, tran- *Caſsiodor.*
ſtulit: O quã magna eſt miſericordia tua. O infinitã miſericordiã
tuã Deus meus, qui iumenta, & homines ſaluos facis, nõ tamẽ re
manẽtes iumenta, ſed quod quandoquidẽ per inobediẽtiã in hãc
beſtialitatẽ inciderũt, per obedientiã oportet eos perditũ honorẽ
recuperare, & vt homines ratione, & lege ductos viuere, & ita hîc
appellat homines eos, qui ſecundũ rationẽ viuũt, eos vero iumen
ta appellat, qui aliquando ſuos beſtiales appetitus ſecuti ſunt, &
poſteà conuerſi fuerũt. Atq; hos oẽs dicit S. Propheta à Deo ſaluã
dos eſſe, ideſt, innocẽtes, & pœnitẽtes. Quapropter fratres chariſsi
32 mi ij, qui vos in iumenta trãsformatos eſſe ſentitis, attẽdite nunc
eſſe transfigurationis tẽpus. Non enim vos ita remanere oportet,
quia etiã & iumẽta, & aues ſolẽt ſuo tẽpore renouari. Interroga iu *Iob. 12.*
mẽta (inquit Iob) & docebũt te, & volatilia cæli, & indicabunt ti-
bi. A beſtijs, & auibus nobis præcipit Spiritus ſanctus ſapiẽtiã ad- *Baſilius.*
diſcere, vt verecũdemur. De ceruo dicit B. Baſilius, & Ricardus de *Ricard. de*
S. Victore: quod cũ ſe videat iam ſenio cõfectũ, tã fortiter reſpi- *S. Victore.*
rat in oſtio ſpeluncæ, in qua ſentit eſſe ſerpentes, vt illos foras fa-
ciat exire, atq; eos dentibus cõterẽs tã affluenter ſudat, tantam q; *Pſalm. 28.*
aquæ copiã à ſe immittit, vt, renouatus, & velox maneat. Dauid *Simile.*
dicit: vox Dñi præparãtis ceruos. Electi in ſactis literis appellan-
tur cerui; quia ſicut cerui per hũc mundũ ita velociter currunt, vt
terrã nequaquã tangere videãtur. Veruntamẽ cum ſint homines
33 peccare poſſunt, & reuera ſæpenumerò peccata cõmittunt. Si er-
go fratres mei peccaſtis, renouamini ſicut cerui. Animaduertite
in vobis ſerpentiũ ſpeluncã eſſe: attendite cõſcientiã veſtrã quaſi
ſpeluncam ſuperbia, inuidia, cupiditate, & alijs peccatorũ generi
bus eſſe repletã. Si igitur renouari vultis, accedite ad ſpelũcã, aſpi
cite cõſcientiã veſtrã, præteritorũ ſcelerũ recordamini quaſi cerui
ſuſpirantes, & gemẽtes glocitate, peccata à cõſciẽtiæ ſpelũca faci
te exire, & inter dentes illa cõterite: eorũ grauitatẽ, & circunſtan
tias prolixè cõſiderantes, & ita ſalubres ſudores immittetis abũdã
tiſsimã lachrymarũ copiã ex oculis immittentes, & præcipuè ex
corde lachrymãtes, & ita ſicut cerui renouabimini. Hoc enim de *Pſalm. 28.*
notat: vox Dñi præparãtis ceruos. Vtinã Dñs ille, qui ceruis, cum

sint bruta animãtia, instinctũ donat, quo se pręparare, & renoua- 34
re sciãt, vos etiã doceat, vt hoc modo prępariemini. ¶ De colubro
etiã dicitur quod prętereiens per arctissimorũ lapidum angustias
veterẽ pellẽ illic relinquit & cũ noua remanens renouatur. Pecca
tor veteri vestimento indutus incedit, effectus, [*Vn repauejero*] di-
mitte ergo ò peccator vetera vestimẽta, & noua assume. Dictum
Matth. 8. est antiquis, diliges proximũ tuum, & odio habebis inimicũ tuũ.
Hoc est vetus vestimentũ, videlicet inimicũ odio haberi, ego autẽ
dico vobis: diligite inimicos vestros. Hæc est noua vestis. Super-
bia, & inuidia, quæ tã antiquum principium in malis Angelis ha
Simile. buerũt, omnes sunt veteres vestes, quas oportet vos exuere. Pelles
veteres colubrorũ prosunt mulieribus ad earum fucos, nam illas
molunt, & cum alijs condimentis medicamina conficiunt, quibus
pulchras reddunt facies. Si ergo decorã vitã vultis depromere sci- 35
tote ista vitia, & veteres pelles cõtritione molitas proficere ad ani
mam exornandã. Et sic per confessionis angustiã, & coarctationẽ
prætereuntes renouati manebitis. Angustiã (inquã) confessionis,
quia angustẽ, & strictim oportet vos peccatũ reuelare & quoties
aut quibus cũ circunstantijs (necessarijs confiteri) istud cõmisistis.
Iob. 39. ¶ Etiã accipiter transfiguratur, & innouatur, de quo loquens Iob
cũ Deo dicit: Nunquid per sapientiã tuã plumescit accipiter ex-
pandens alas suas ad austrum? Mirabile est profectò quòd sciat
accipiter se alis nouis induere, & veteres depellere, & quod ad hoc
efficiendũ quærat calidũ meridiei ventũ, atq; illic alas expandat,
quousq; renouetur. Nã calore ampliantur pori, & illo assiduo mo
tu expelluntur plumę veteres, & locũ cedunt, quo nouę prodeãt.
O anima Christiana quã salutiferã lectionẽ te hîc docet Domi- 36
nus per auẽ istã, quæ solo naturali instinctu gubernatur. Cõuerte-
re tu versus meridiẽ, vt creatoris tui lucẽ, & splẽdorẽ infinitũ con-
templeris; atq; illic cõmorare in excelsum alas extẽdẽs, suspirãs,
& gemens, ibi nãq; vetus, qui est diuinus fauor spirabit, quo vete-
res plumas eijcies, hoc est passiones, & affectus, quibus cooperta
es, procul expelles, ibiq; nouę quędã plumę, ideſt, nouæ virtutum
affectiones, & noua eęli desideria tibi orietur: quibus renouata, &
nimis venusta remanebis. O vtinã hoc vobis hodie persuadeam.
Ne patiamini fratres mei, simplices aues vobis excellere, quærite
angulũ, vbi quotidie ad Deũ conuertamini, & de animarũ vestra
rũ reformatione agatis, cũ sit res, quæ vestra permagni interest.

¶ Etiam

37 ¶ Etiã aquila renouatur. Idcircò Dauid cũ anima ſua loquens di- Pſalm. 102.
cebat: renouabitur vt aquilę iuuẽtus tua. Dicit B. Auguſtinus aqui- Auguſt.
læ in ſenectute ſuperiorem roſtri partẽ tantoperè accreſcere, vt nę
quaquã ſe cibare poſsit, & ideò maximè debilitatur, atq; perinde
opus eſt illi roſtrũ petra confringere. O miſeri filij Adæ quia vobis
ſpiritualis alimonia deficit, tã debiles eſtis. Cuius ratio hęc eſt, quia
ſcilicet, habetis maximũ roſtrũ, non ceſſatis mentiti, ſuſurrare, pro
ximorũ veſtrorũ famã lacerare, &c. & idcircò nullus ſpiritualis ci-
bus vobis proficit. Quamobrem diligentiſsimè curate roſtrũ iſtud
in petra, qui eſt Ieſus Chriſtus filius Dei, infringere, contemplates
quomodo omnibus iniurijs, & falſis teſtimonijs, quæ in illum dice
bantur non reſpondit eis verbum, vt & ita vos faciatis, & ſic anima
diuinis alimonijs proficiat, & ſpiritualibus, ac ſalubribus conſilijs,
2 quæ quotidie in prædicatione auditis, accreſcat. Atque hoc modo
transfigurati, & diſpoſiti Ieſu Chriſti verba audiemus, & ipſi dile-
cto æterni patris filio obediemus, ipſe eſt enim, qui nobis gratiã
& gloriam promeruit. Ad quam nos perducat. Amen.

Feria. II. poſt Dñicam. II. in Quadrageſima.

Ego vado, & quæretis me, & in peccato veſtro moriemini. Ioannis. 8.

IN Hodierna S. Euangelij lectione fratres chariſsimi ſermo qui-
dã refertur, quem Chriſtus redemptor noſter habuit ad Iudæos,
loquens cũ eis de diſceſſu ſuo ad patrẽ, & indicãs ſe ab illis, quę-
rendum nec tamẽ inueniẽdum eſſe, & tandẽ cum ad eũ peruenire nõ
poſſent, illos in peccato ſuo eſſe morituros. Agitur etiã in hoc S.
3 Euangelio de infœlicium Iudæorũ cæcitate qui nõ modò hęc, quę
illis Dominus dicebat, nõ intellexerunt: verum cum Dñs Ieſus ſe
rerum omnium eſſe principium eis declararet, etiã hoc nequaquã
penetrare potuerunt. Etiam in eo agitur quomodo huius rei intel-
ligentiam in paſsionis ſuæ tẽpus diſtulit, in quo perſonę ſuæ pre-
tium, dignitas, & maieſtas intelligenda erat. Denique in his omni
bus maxima filiorum Adæ ſtultitia repræſentatur, & oſtenditur
quàm inſipientes ſint homines circa hoc cœleſtium rerum negotium, & quomodo illis difficillimũ, & inintelligibile videtur quic-
quid de hac materia coram eis agitur, quantumcunque ſapiens ſit
prædicator, qui illis prædicat, ſiquidem ſummum mundi Magi-
ſtrum, cum infinita eſſet ipſe ſapientia, non intellexerunt. Dicit

Chryſoſ. igitur illis: *Ego vado. & quæretis me.* B. Chryſoſtomus ſuper hunc locũ ait: hoc autẽ dixit volẽs nos attrahere. In his verbis ſuã infinitã in homines miſericordiã Dñs reuelauit, ſiquidẽ cum inimici eius eſſent, tot mediis, & vrbanitate cum illis vſus eſt, nõ quidem quia ſibi neceſſe eſſet Iudæos mortis ſuæ certiores facere, ſed vt illis ſignificaret diſceſſum ſuum iam prope eſſe: vt (quẽadmodũ dicit. B. Chryſoſtomus) in hoc breui tempore, quod illis ſupererat, ad perfruendum tanto bono ſibi ipſis perſuaderent, vt eius amicitiã inirent, & cum eo reconciliari curarẽt. Hic enim eſt modus, quo Deus vtitur ad peccatores ad ſe attrahendos. Comminatur illos atq; etiã acriter eos ſæpenumero punit, vt ſiquidem charitate ducti Deo ſeruire nolunt, ſaltem comminationibus perterriti laboribuſq; attriti ſcelera ſua cognoſcant, & ad illum conuertantur. Hoc elegantiſsimè S. Hierem. declarauit, cũ in nomine afflictæ Synagogæ loquitur dicens: *Aedificauit in gyro meo, & circundedit me felle & labore: in tenebroſis collocauit me quaſi mortuos ſempiternos. Circũædificauit aduerſum me, vt non egrediar: aggrauauit compedem meum, ſed & cũ clamauero, & rogauero, excluſit orationẽ meam. Concluſit vias meas lapidibus quadris, ſemitas meas ſubuertit. Et paucis intermiſsis dicit. Tetendit arcũ ſuũ, & poſuit me quaſi ſignũ ad ſagittã. Miſit in renibus meis filias pharetræ ſuæ. Poſtquam autẽ hæc omnia narrauit, cõcluſit dicẽs: Non enim humiliauit ex corde ſuo, & abiecit filios hominũ. O admirabilia verba manifeſtãtia ſingulares inuentiones, & modos, quos Deus quærit ad attrahendas ad ſe peccatorũ animas. Circũædificauit me (inquit) inclu ſit me in turrim fortiſsimam, ne tam diſſolutè poſt meos effrænatos appetitus abiens peccata ſectarer. Aggrauauit cõpedem meũ &c, ideſt, perſecutionibus, fame, morbis, atq; alijs infortunijs vincula mea adauxit, & labores meos aggrauauit. Sed & cũ clamauero, ideſt, alias atq; alias preces effundebam cũ me ita afflictũ, & tribulatũ videre dicens: Domine miſerere mei, vide afflictionẽ meã, quia depillor in hoc cippo, pedes mei præ nimio frigore maximis rigent rimis & iam ſum claudus. Sed excluſit orationem meam. Commorare ibi, ait Dominus, non eſt locus modo audiendæ petitionis tuæ. Concluſit vias, &c. Imò turrim, in qua erã, muniuit, ne fortè illã poſſem ſubfodere, omneſq; libertatis vias occupauit. Et ne per feneſtrã me immitterẽ poſuit me tãquam ſignũ, id eſt, quaſi ſcopũ laborũ, in quo omnes cæli terræq; calamitates ſitę erãt, me*

Thren. 3. 4

5

col-

6 collocauit. Miſit in renibus meis filias pharetræ ſuę, ideſt, afflictiones, & verbera, quaſi ſagittas à miſericordię ſuæ pharetra immiſſas, eius enim finis erat me ad ſuã amicitiã reuocare, omnibus his cõminationibus me deterruit, ne creaturarũ amore capta earũ veſtigia ſectarer, ſed ad eius diuinã neceſsitudinẽ, familiaritatẽq; redirẽ, nõ enim humiliauit ex corde. Hęc omnia nõ ex intima eius voluntate prodierũt, ſed vt malis meis remediũ adhiberet, hęc effecit. Hoc idẽ dixit Deus rebelli illi populo per Eſaiã his verbis: ecce ego fingo contra vos malũ, & cogito contra vos cogitationem, reuertatur vnuſquiſq; à via ſua mala & dirigite vias veſtras, & ſtudia veſtra. Omnes (inquit) minę, quibus vos perterreo, & ſupplicia, quibus vos punio, ſunt ficta, & nõ ex corde meo, hoc autẽ facio, vt ad me cõuertamini. O incõprehenſibilẽ Dei probitatẽ, ac
7 clementiam! quis erit tam proteruus, & durus, qui talibus verbis concitatus tuæ diuinæ Maieſtatis amore non liquefiat? O fratres chariſsimi diligentiſsimè hęc intra veſtra Chriſtiana pectora pẽſate: non enim ſunt verba, quibus ſatis dignè valeant ampliari. *Eſai. 18.*

Ita etiã omnes hæ valde terribiles minę, quibus Dñs nunc Iudęos comminatur, ſunt quędam pacis oblationes, quibus Dominus illis pacẽ offert, & eos rogat, vt illã velint accipere, & ſic dicit: *Ego vado, & quò ego vado vos nõ poteſtis venire*: Acſi diceret: vultis ne aliquid ex officina miſericordię? videte quòd iã volo, pficiſci: ſi autẽ ſemel illã clauſero, & abiero, nũquam amplius me inuenietis, licèt me quęratis, & ſic in peccato veſtro moriemini. O terribilẽ cõminationẽ, quod nã eſt marmor audiens te, quod nõ trepidet? Timete fratres mei hoc, quod hîc Dñs dicit, & curate diligẽtiſsimè,
8 vt dũ inueniri poteſt illũ quęratis: ſi enim opportunam occaſionẽ prætermiſeritis, poſteà quæretis eũ, nec tamẽ inuenietis. Inuocabũt me (ait diuina ſapiẽtia) & nõ exaudiã, manè conſurgẽt, & nõ inuenient me. Eo quò exoſam habuerint diſciplinã, & timorem Dñi non ſuſceperint, neq; acquieuerint conſilio meo. Ex quibus omnibus manifeſtè apparet, etiã in hac vita adimi poſſe peccatori poteſtatẽ conuertẽdi ſe: non quia omnino hac poteſtate priuetur: ſed quia propter duritiẽ cordis eius tã procul Deus ab illo abeſt, vt, niſi peccator ſibi maximã violẽtiã inferat, cõuerti nõ poſſit: quia verò hanc maximã violentiã ſibi peccator nũquã infert, dicitur non poſſe ad Deum conuerti. Et hoc eſt eſſe peccatorem proteruũ, & obduratũ. Hic autẽ infœliciſsimus ſtatus ſuper om- *Proue. 1.*

nia in hoc ſęculo timẽdus eſt. Quãdo quis vult peccatũ aliquod cõ 9
mittere plurimę cõſiderationes illũ ab ea miſerrima intẽtione co
hibere poſſunt: hęc verò inter cęteras longè potẽtiſsima mihi vi-
detur. Efficaciſsimum remedium eſt, quo te à peccato abſtineas, ſi
quùm ſcelus aliquod vis perpetrare, conſideres, te creatori tuo iniu
riam inferre velle; cùm ei obedire nolis. Hoc etiam te à peccato
magnoperè remouebit, ſi conſideres te omnibus creaturis iniuriã
facere, quæ huc vſq; ſeruo Dei obediebant, amodo verò ſeruo Sa-
thanæ incipient obedire. Ad hoc etiã multũ proderit conſiderare
te iniuriã inferre Angelo tuo cuſtodi, cũ videat à ſe tã malã, & mi
ſerã animã cuſtoditi. Item multũ cõducit, ſi conſideres te efficere
quantũ ex te eſt, vt infinitus ille pretioſiſsimi Ieſu Chriſti ſangui
nis theſaurus amittatur: nã quatenus ex te eſt nullum in te fructũ
habet. Inter has autẽ omnes, conſideratio, qua maximè obſtupeſ- 10
Pſalm. 77. cere deberemus eſt, quòd ſpiritus vadens, & non rediens, quòd po
teſt hominis ſpiritus à mala cogitatione ad delectationẽ, à delecta
tione ad cõſenſum, à conſenſu ad opus, ab opere ad cõtinuatio-
nem, à continuatione deniq; ad duritiam & obſtinationẽ deueni
re. Nõ autẽ vires habet, vt ab hoc tanto malo in gratiã Dei redeat.
Roma. 9. Nũc intelligetis verba illa S. Pauli, dicentis: cuius vult miſeretur,
Simile. & quẽ vult indurat. Habet quis vulnus, & accedit chirurgus, qui
applicat illi vnguẽtum quoddam mollificatiuum: ſi autẽ vulnus
hoc vnguento magis obduratur, nõ eſt in culpa chirurgus, aut me
dicamentũ, ſed mala cõplexio hominis vulnerati. Applicat Deus
peccatoris vulneribus vnguẽta, quæ ſunt admonitiones, cõmina-
tiones, ſupplicia, & deniq; promiſsiones; peccator verò magis ob-
duratur: hoc profectò nõ ex Deo, ſed ex peccatore prouenit, quia 11
vulnera habet corrupta, & putrida. Sol mollificat cerã, lutũ vero
obdurat. Nec habet lutũ quare conqueratur; cũ ita diſpoſitũ ſit vt
mollificari ſolis calore nequeat. Peccauit Iudas & B. Petrus, quot
autẽ emplaſtra vtriq; applicauit? quibus alter mollificatus eſt, &
fleuit amarè: alter verò ſcilicet, Iudas omnibus illis medicamẽtis
obduratus & condẽnatus eſt. Huius rei culpa fuit Iudę, quia adeò
obduratus erat vt omnia medicamina, quę Deus illi applicauit, ne
Hieron. Epiſt. de his, quæ in ſcrip. Deo. quaquã profuerint. Itaq; ſicut hic Diuus Hieronymus reſpõdet,
nunquã quod Deus facit, aut quod nõ facit animã obdurat: quia
verò cùm Deus in animam beneficia conferret ipſamq; ſæpiſsi-
mè vocaret, aſſuefacta eſt obmuteſcere, nec Dei vocatibus reſpõ-
dere,

12 dere, paulatim pudorem deperdit, & conſuetudinem acquirit, ita vt iam illam non pudeat Deum crebrò ſine reſponſione remittere. Et ſic ex aſsiduis beneficijs, & vocationibus peccatoris nequitia occaſionem aſſumit magis ſe obdurandi, vt apparuit in Iuda, & Pharaone. Tales autẽ fuerũt hi Iudęi, atq; ideo dicit illis: *In peccato veſtro moriemini.* Quem hæc verba nõ obſtupefaciunt? vniuerſa res ſalutis noſtræ in mortis noſtrę hora cõſiſtit. Si te in gratia cõmorãtem mors ceperit, beatus eris: ſi autem in peccato te occupauerit; in æternum condemnaberis. Quapropter vt benè moriaris, bene viue. Nam vt in plurimum ſicut viuunt homines, ita moriuntur. In libro Iudicũ dicitur de Tyrãno quodam nomine Abimelech, quòd cùm turrim quandam oppugnaret, mulier vna fragmen molæ deſuper iaciens, illiſit capiti Abimelech, & confregit cerebrũ
13 eius. Qui vocauit citò armigerum ſuum, & ait ad eum: euagina gladium tuum, & percute me, ne fortè dicatur, quòd à fœmina interfectus ſum. Qui iuſſa perficiens interfecit eum. Videte qualem dolorem haberet, & qua pœnitentia compungeretur in hora mortis. Vanitatem illam, qua cum toto vitæ ſuo tempore honorì ſeruierat, nõ in hora mortis perdidit. Cum deberet dicere: alliga mihi hoc vulnus, & adhibe aliquod remedium, vt ſaltẽ paululum poſsim viuere, & peccatorum meorum veniam deprecari, atq; pœnitentiam agere: dicit, interfice me citò, ne dicatur quòd à fœmina interfectus ſum. Liberet nos Deus à tali inſania. Hoc paſsim experimur, cũ homines moriantur loquentes, & agentes de illis, quę in vita diligebãt. Qui in vita ſua auaritiæ ſeruiũt videbitis eos in hora mortis intra ſe nummos numerantes, & de illis loquentes,
14 alios de mercationibus, & negotiationibus, alios deniq; de bellis videbitis diſceptantes. Ita q; ea in hora mortis cogitant, quibus in vita occupati, & delectati ſunt. Quod cùm ita ſit fratres chariſsimi vos iterum atque iterum exhortor, vt diligentiſsimè curetis benè viuere, ne mors in peccato mortali vos occupet. Super omnia autem vos moneo, vt magnoperè caueatis ne ſeruos Dei perſequamini: ne ſitis ex numero horum infœlicium, qui iuſtum Ieſum perſecuti ſunt, in cuius peccati pœnã in ſceleribus ſuis mortui ſunt. Narrant ſacræ literæ Dauid ſępenumero, atq; optime Sauli ſeruiſſe, merces verò, quam illi perſoluit, hęc fuit, quòd eũ quoad potuit perſecutus eſt. Videamus nunc Saulis finem. Hic profectò [illegible] ſuis, quum in quodam prælio eſſet, conſecuti ſunt

attribuũtur. tom. 2. & tom. 7. in c. 7. Eccleſ.

Iudi. 9.

1. Reg. 31.

eum viri sagittarij, & vulneratus est vehementer à sagittarijs. Ne 15
verò hostes sui in illum irruerent, & illuderent, arripuit gladium
suum, & irruit super eum, & sic se ipsum interfecit. Eccè Saulem in
1. Reg. 13. peccato mortuum. O quàm obstupendus est hic casus, quòd cum
tam probus vir esset Saul, & tam syncerus, vt in sacris literis infan
ti vnius anni conferatur, in tantum malum deueniret, vt sibi ipsi
mortem inferret. Supplicium fuit hoc sanè persecutionis, & odij,
quo insectatus est Dauid. Maledictum Cain omnibus compertũ
est in peccato interijsse. Quæ quidẽ fuit iustitia Dei propter perse
cutionem, qua vsus est in fratrem suum Abel innocẽtem. Nec ve-
ro ignoratis miserum Iudam, qui diuinum Magistrum suũ perse-
cutus est, laqueo se suspendisse atq; in peccato mortuũ fuisse. De
his omnibus meritò dici potuit: in peccato vestro moriemini. Ne
mireris frater si te mali persecuti fuerint, non enim est Christus si- 16
ne Iuda, qui eum tradat, non Abel sine Cain, qui eum interficiat,
non deniq; Dauid sine Saule, qui illum persequatur. Veruntamẽ
væ Iudæ, væ Cain, væ Sauli. Vix reperitur iustus sine malo, qui eũ
persequatur: sed væ malo, qui iustum persequens ipso facto Iesum
Christum persequitur. Et nisi citò sibi remedium adhibuerit, ti-
meat ne in cordis duritiem deueniat, ex ea autem in infernum de-
trudatur, vbi sempiternis ignibus crucietur.

Aliã etiam rationem reddit hic Dominus, quare hi miseri Iu-
dæi in peccato mortui fuerint, dicens: *Vos de hoc mundo estis: Ego non
sum de hoc mundo.* Vnã ex clarioribus cõiecturis quę haberi potest,
quòd quis in peccato moriturus est, hanc esse sentio, scilicet si ni-
August. lib. mio amore res seculares diligit. B. Augustinus amorẽ vocat pon- 17
3. conf. ca. 9. dus dicens: Amor meus põdus meũ. Hæc est põderis proprietas,
quòd si magnũ sit non patiatur hominẽ ambulare: imo eũ immo
bilẽ faciat sistere. Sic etiã illũ, qui nimio secularium rerũ amore cap-
tus est ipse amor facit in mũdo sistere, & in eius pompis, delicijs,
& in alijs plurimis miserijs cõmorari nec ab illis vnquam illũ pa
titur recedere. Quod si amor est Dei istud põdus faciet vt in Deo
persistas, nec ab eo separeris. Animaduerte igitur ô frater quinã
sit amor, qui in te dominatur, & ex hoc quodam modo conijcies
quẽ finẽ habiturus sis. Quòd si grauissimo seculari amore te onera
tum senseris, incipe amodò super te lamentari quia in peccato mo
rieris in supplicium istius ingratitudinis, quam in diuinam maie
statem committis nisi citò tibi remedium adhibueris. Nõ fuit hic

finis,

18 finis, ob quem ſapientiſsimus ille rerum omnium fabricator tantam tamque decoram hanc orbis machinam tanta rerum varietate exornatam conſtruxit, eamq; ineffabili quadam ſapientia moderatur, ſcilicet, vt in ea homines obtũderẽtur, prophaniſq; & immundis voluptatibus vterentur. Indignũ profectò eſt tale de infinita illa Dei probitate, ac ſapientia ſuſpicari, quòd propter tam humiles, & abiectos fines ſicut hos, hanc orbis molem conſtruxerit, & tandiu conſeruarit: ſed vt nobis eſſet excitator, qui nos in diuino amore commoueret, atque ardentiſsimè inflammaret. Nos verò ita hoc mũdo vtimur, ac ſi ad nihil aliud creati eſſemus, quam vt eo illiuſque creaturis frueremur. Si vir nobilis deſponſatus, qui in India commoratur ſponſæ ſuæ pretioſum quoddã monile mitteret, vt ipſa illud aſpiciens ſponſi ſui recordaretur, & 19 maiori ipſius amore inflammaretur: ſique ſponſa monilis pulchritudinem videns, tanto illius amore caperetur, vt propter illud in ſponſi ſui obliuionem deueniret: quàm iuſtè ſponſus de ſponſæ ſuæ ingratitudine quereretur, cùm ex eo, quòd illi ſponſus eius ad maiorem memoriam, ardentioremque amorem miſerat, ipſa obliuionis occaſionem aſſumpſerit? Vnaquæque animarum noſtrarum eſt dilectiſsima Dei ſponſa. & ſicut ſponſus noſter pretioſum monile nobis miſit qui eſt hic mũdus. Tota enim hæc machina, tot plantis, tam decoris cælis, ac rutilantibus ſyderibus exornata, tot auibus, tot, tamq; diuerſis animalibus repleta: tot fontibus, fluuijs, ac maribus irrigata, quid aliud eſt quàm pretioſum quoddã monile quod Deus ſicut optimus, & amantiſsimus ſponſus nobis dedit, vt huius monilis pulchritudinẽ aſpicientes ardentiori 20 amore illius fabricatorẽ diligeremus, & diuino ipſius amore inflãmati diceremus: ſi hæc omnia tam pulchra ſolo verbo Deus creauit, qualem oportet eum eſſe, qui talem potentiam, & ſapientiam habet? Hoc eſt, quod ſapiens dicit: A magnitudine enim ſpeciei, & creaturæ cognoſcibiliter poterit creator horum videri. Si verò nos tãto perè huius ſeculi monile dilexerimus, vt propter illud Deũ relinquamus, & illius obliuiſcamur, iure optimo de nobis conqueretur, ſicut de ingratis, ſiquidem id, quod nobis dedit, vt maiorem recordationem, & amorẽ ſui haberemus ex hoc obliuionis & ingratitudinis occaſionem accipimus, & digniſsimi ſumus, qui maximis ſupplicijs pro tãta perfidia afficiamur. O quot fortaſſe hic ſunt, qui in hac culpa commorantur, & in illa tãta cæ-

Simile.

Sap. 13.

tranquillitate & ſecuritate viuũt,ſicut Eremitæ, qui propter Deũ 21
omnia ſecularia reliquerunt. Moneo igitur & exhortor vos fratres mei,ne iſta negligatis.In maximo enim condemnationis ve-
Zacha,5. ſtræ periculo verſamini. S. Propheta Zacharias dicit, ſe vidiſſe amphoram,& in medio eius mulierem ſedentem,& habentem in ore ſuo maſſam plumbeam.Cumq; ipſe amphoram aſpiceret, dicit eam contremuiſſe,& mulierẽ in medio illius cecidiſſe.O mũde tu es amphora totius virtutis,& veritatis vacua. Et anima ſicut mulier debilis ſedet ſuper hanc amphoram vacuam:porrò in ore, quæ eſt voluntas grauiſsimum quoddam habet põdus, qui eſt maximus quidam ſecularium rerum amor, qui eam facit lentiſsimè in illis aſsidere.Fieri non poteſt,quin homines per hoc ſeculũ trãſeamus,malum verò illud eſt maximum,nempè quòd in illo ſedeamus.Caue tibi,ò peccator, nam vna inuerſione elemẽtorum, 22
ex quibus virtualiter componeris,morieris,& in medio huius amphoræ cades,hoc eſt,in inferno,qui eſt in cẽtro terræ. Maſſa enim plumbea,qui eſt nimius iſte, & immoderatus terreſtrium rerum amor te illuc deſcendere compellet.Quôd ſi hoc ita eſſe dubitatis attendite quomodo experimini hos ſeculi amatores pro maiori parte interire.Eſt quis iam morti proximus,& dicitis ei:Domine confitere peccata tua,& ille reſpondit,dicens: Dimittite me,quia ſum paululum fatigatus:reditis poſtea,& dicitis:Domine vis confiteri?at ille dicit: finite me pauliſper modo quieſcere. Poſtea demum reditis, dicentes: Domine quare non vis confiteri? O quam moleſti eſtis (ait)nondum ego morior? ego enim ſentio me non tam citò eſſe moriturum.& tandem interit,nec dicit,Ieſus.O anima quæ in huius mundi amphora incluſa es, exi celeriter ab hoc 23
periculoſiſsimo loco,in quo commoraris,ne fortè mors ibi te occupet,& iuſto Dei iudicio in peccato tuo moriaris.

Vos (inquit Dominus)*de hoc mundo eſtis: ego non ſum de hoc mundo.*

Simile. Quare Domine dicis te non eſſe ex hoc mundo ? Non tu illum ex nihilo creaſti ? non eſt tuus? Si videretis patrem familias in oſtio domus ſuæ,& illum interrogaretis,dicentes: Domine tu es ex hac domo? non poſſet meritò dicere, non ſum ex hac domo: ſed diceret,ego ſum paterfamiliàs, & princeps huius domus, cui omnes, qui in ea ſunt,obediunt & cuius ſunt omnia,quæ in ea ſunt. Si ergo omnia Domine ſunt tua, quare dicis te non eſſe ex hoc mundo? Nunquid tu non dicis: Meus eſt enim orbis terrarum ? ſed forſitan

24 ſitan vis dicere tibi nobiſcum contigiſſe, quod vulgo dicitur: De foris aduenier, qui nos à domo expellet: quod idẽ Hiſpanũ axioma dicit: [*De fuera vendra, quien de caſa nos echara.*] Verum eſt Domine vniuerſum orbem tuum eſſe, veruntamen domi tuæ hominem recepiſti & pro ſolutione huius beneficij, peccatis ſuis te domo expulit. Quid? tantum potuerunt homines, vt Dñm Deum ſuum domo eius expellerent? Ego hac ſimilitudine hoc declarabo, Quando nõ vis aliquid audire, quod tibi dicitur, dicis tu: Ne me hinc eijcias; nõ vis tacere? vis, vt domo exeam? ſic Deum à mũdo expellimus, quę domus eius eſt: quia ea facimus, quæ ille nequaquã videre vult, & verba loquimur, quæ ipſe non vult audire. Hoc eſt maximũ ſignũ, quòd quis expulſus fuerit domo, cũ in ea non fit quod ipſe iubet, ſicuti fieri conſueuerat. Iam in mundo nõ
25 fit quod Deus imperat, ſed quod peccatum iubet. B. Paulus dicit: *Roma. 6.* An neſcitis, quoniã cui exhibetis vos ſeruos ad obediendũ: ſerui eſtis eius, cui obediſtis: ſiue peccati ad mortẽ, ſiue obeditionis ad iuſtitiam. Conſiderate igitur cui plus hucvſq; obedijſtis, peccato ne, an iuſtitiæ? & ex hoc colligetis, quis nam plus in orbe dominetur: Cogitate ex annis, quos vixiſtis, quantum temporis in cupiditatibus ſuperbiæ, luxuriæ, & denique iræ ſeruitute conſumpſiſtis, & quanta cum promptitudine, & diligentia in his omnibus, quæ peccatum præcepit, vos exercuiſtis: conſiderate etiam quàm parum temporis, aut ferè nullũ in Dei miniſterio vos occupatiſtis: & hinc colligetis quàm meritò Dñs dicat: Non ſum ex hoc mundo, etſi mũdus ſuus eſt. O diabolicã tyrãnidẽ, quòd homines ita viuant, vt occaſioni ſint Deo, quò domo ſua exeat! Quòd ſi
26 hęc verba dicit Dñs Ieſus de ſe in quantũ homo eſt; ſcilicet, non ſum ex hoc mũdo: hoc modo intelligenda ſunt. Quòd licèt in hac terra natus fuerit, ſanctiſsimũq; corpus ſuũ ex cælo non traxerit; ſed illud ex puriſsimis ſacratiſsimæ matris ſuæ viſceribus aſſumpſerit: quia tamẽ voluntatem, & affectum ſuum non in infimis, & abiectis huius ſeculi rebus collocauit; dicit etiam quatenus hominem ſe non eſſe ex hoc mundo. Idcircò Beatus Paulus dixit: *1. Cor. 15.* Primus homo de terra terrenus: ſecundus homo de cælo cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Primum hominem terræ, appellat terrenum, quia ſeſe ad terrena inclinauit: & propter illa creatorem ſuum offendit. Chriſtum autem Redemptorem noſtrum cæleſtem hominem nuncu-

pat,

pat, etsi sanctissimum eius corpus verè terrenũ fuit, & à terra de- 27
sumptum, quia tota eius affectio, & amor in cęlestibus rebus situs
erat. Et ita dicit, eos qui Adam imitantur terrenos esse, siquidem
sese ad terrena propendunt, eos verò qui Iesum Christum sequũ
tur, cælestes esse affirmat, quia in cælis amorem suum & desideria
collocarunt. Ex hoc intelligetis fratres, quales sitis, si cęlestes, an
verò terrestres sitis; ex illis nempè, quæ diligitis, tractatis, & inqui
ritis. Si vos ad terram propensos animaduertitis, videte quid Bea-
tus Paulus statim immediate dicat: Igitur siquidem portauimus
imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis: cælestia, scili-
cet, diligendo, & cupiendo. O infinitam Dei probitatem quàm
pauca ab hominibus postulat. Quod cùm ipse sit qualis est, cum-
que Adam fuerit qualis fuit, nobis tamen dicit: Sicut portauimus
imaginem terreni, &c. Non petit à te vt maiori diligentia sibi 28
seruias, quàm ea, quam ad seruiendum mundo adhibuisti, quaq;
inobedientem Adam secutus fuisti. Verùm væ tibi si ne hoc qui-
dem parum vis facere.

Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris. Si enim non credide-
ritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Hic clarius etiam Dei
misericordia detegitur, & manifestiùs ostenditur, ea quæ dixit,
fuisse ad eos deterrendos, vt ad eũ conuertantur, ne in perpetuum
condemnentur, cũ eis dicat: Si nõ crediderit is, quia ego sum, morie
mini in peccato vestro, id est. Si crediderit is quia ego sum, nõ mo
riemini. Hoc intelligendum est, si recepissent fidem Domini no-
stri Iesu Christi, sicut oportebat, hoc est, operantes quod ipsa præ-
cipit. Nos igitur fratres mei, siquidem hoc tam singulare do-
num fidei accepimus, diligenter curemus ne in nobis vacuum 29
sit, sed charitate, & optimis operibus refertum. Et accuratè la-
boremus, vt in hoc ipso dono semper vlteriùs progrediamur, vt
eo crescente, amor etiam cæteræque piæ Christianæ vitæ exerci-
Rema. 1. tationes pariter accrescant. Hoc significauit S. Paulus, cùm lo-
queretur de Euangelio, cumque dixisset: Iustitia enim Dei in
eo reuelatur ex fide in fidem, addidit dicens, sicut scriptum est:
Iustus autẽ ex fide viuit. Iustitia (inquit) Dei in Euangelio de fi-
de in fidẽ reuelatur, id est, iustitia Dei qua nos per Iesum Christũ
iustificat, magis ac magis in Euangelio illis in dies reuelatur, &
detegitur, qui de fide in fidem procedunt, id est, illis, qui paula-
tim fidei augmentum accipiunt. Hoc enim significat, de fide in

fidem,

30 fidem, quæ eſt phraſis ſacræ Scripturæ, vt patet in Pſalmis vbi dicitur: Etenim benedictionem dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutem, &c. Ideſt, paulatim in virtute accreſcent, & in ea confortabuntur. Hac etiam phraſi vſus eſt Apoſtolus, dicens: In eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tãquam à Domini ſpiritu, ſcilicet, adiuti, id eſt, in dies magis ac magis Deo aſsimilamur. Ita hîc de fide in fidem, id eſt, fides per multiplicationẽ actuum eius accreſcit. Et animam clariorem myſteriorum Euangelij cognitionem in dies cõcipit, atq; cum hoc diſponitur, vt multò magis in amore, & charitate accreſcat. Iuſtus enim ex fide viuit: ſumit metaphoram à mercatore, qui mercatione ſua vtitur, & in dies illa magis locupletatur: ita iuſtus fidei negotiatione ſemper in charitate, & ſpiritualibus exercitationibus accreſcit. *Pſalm. 83.* *2. Cor. 3.*

31 Dicunt Phariſæi, ſiquidem nos admones, vt in te credamus: *Tu quis es?* *Dixit eis*: *Principium: qui & loquor vobis.* Id eſt, ſum Deus qui in humana forma loquor: ſum Deus, & homo, & vt talis omnia cordium veſtrorum arcana penetro. Atque ideò: *Multa habeo de vobis loqui, & iudicare, ſed qui miſit me verax eſt.* Et adimplebitur quod ipſe dixit: ſcilicet, diem iudicij, & rationis nouiſsimæ aduenturum eſſe, in quo cuncta hominum facta perſoluentur. Hic clariùs manifeſtatur deſiderium, quo Dominus flagrabat conuertendi illos. Antea illos comminatus fuerat, quòd mors eos in peccato occupatura erat: modò verò illos comminatur arctiſsima ratione, quam de peccato reddituri ſunt: & ſeuero, ac terribili iudicio, quo iudicandi ſunt.

32 Dicit autem vlteriùs ſanctum Euangelium: *Et non cognouerunt, quia patrem eius dicebat Deum.* Licet clariſsimis verbis hoc illis declarauerit, illud tamen non intellexerunt. Hoc eſt præſcitorum ingenium, quòd diuinæ res, & quæ ad animæ ſuæ ſalutem ſpectant, omnes illis videntur obſcuræ, nec illas vnquam penitus intelligunt. Et ſic vbi nos legimus: Dixit Balaam filius Beor, dixit homo cuius obſcuratus eſt oculus; alij legunt, vice verſa: dixit homo, cuius apertus eſt oculus, & alterum alteri optimè conuenit. Nam mali, (vt ait Hieremias) Sapientes ſunt vt faciant mala, bene autem facere neſcierunt. Habent mali oculos clauſos, & apertos, & talis fuit hic miſer Balaam, quem cupiditas excæcauit, cũ tamen tanta ad malum faciendum præditus eſſet ſapientia. Sic etiam hi miſeri tam ſagaces, & edocti in ſecularibus rebus à malitia *Num. 24.* *Hiere. 4.*

tia ſua excæcati ſunt, & tam ignorantes fuerunt, vt hæc clariſſi- 33
ma verba, quæ hic Dominus illis prædicabat, non intellexerint.
Et ita debitum illorum timorem, vt oportebat, non conceperunt,
& perinde nihil emolumenti ex illa diuina prædicatione perce-
perunt. Hi, de quibus nunc loquimur iam ex hoc mundo tranſie-
runt, ſi male operati ſunt, iam iniquitatis ſuę mercedem accipiunt,
ſceleraq; ſua ſatis dignè perſoluunt. Quod ſi hoc Euangelium prę
dicamus, non hoc eorum, ſed noſtra cauſa facimus, & hæ commi-
nationes nobis deſeruiunt. Quapropter ſumma animi contentio-
ne Deum exorate, vt timor, qui illis defuit, in animabus veſtris
Hierem.32. imprimatur. Nam pro magno beneficio dicebat Deus Hieremiæ
Iſai.26. Et timorem meum dabo in corde eorum, vt non recedant à me.
Et vbi nos legimus: A facie tua Domine concepimus, & quaſi par
turiuimus, & peperimus ſpiritum ſalutis, alij legunt: A timore 34
tuo Domine concepimus, &c. Et vtrumq; eſt idem. A facie enim
Maieſtatis alicuius timorem concipere ſolemus. Ex his verbis ap-
paret quàm ſingularis ſit & præſtans timor Dei, ſiquidem eo ani-
ma cæleſti quadam prægnatione prægnata manet. Vnde proue-
nit, quòd ſpiritum ſalutis, & alias plurimas virtutes pariat. Et
ſimile. quemadmodum mulier prægnata appetitus mutat, nō vult enim
niſi acria, colorem que vultus permutat: ita etiam anima diuino
timore prægnata cum ſanctis propoſitis, ſtatim appetitus mutat.
O vtinam diuina Maieſtas, hanc in vobis prægnationem opere-
tur, & videbitis quomodo ſtatim ſicut prægnatæ res acres deſide-
rabitis, lachrymas, ſcilicet, aſperitates, ieiunia, ac deniq; verbera cu
Iob.6. pietis, quę omnia ſenſualitati ſunt acria, & acerba. Vt dicebat Iob:
Quæ prius nolebat tangere anima mea, nunc præ anguſtia cibi 35
mei ſunt: ita & vos, quæ antea virtutis exercitia oderatis, nunc ſum
mo ſtudio, & maximo animi affectu amplectemini: & facies, quæ
hucuſq; candida, & rubicunda incedebat, iam deinceps colorem
immutabit, præ pœnitentia, vigilijs, & vitæ aſperitate, & denique
ex hac ſancta prægnatione ſalutis ſpiritus orietur, cum hac enim
diſpoſitione gratiam ſuam Deus communicat, qua cæleſtis gloria
comparatur: Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶Feria

Feria.III. poſt Dñicam.II.in Quadrageſi.

Super cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi, &c. Matth.23.

FERIA Tertia ante ſuã ſanctiſsimam Paſsionem, maximã quandam diſceptationem habuit Chriſtus Redemptor noſter cum Phariſęis, & legis peritis, in qua illis parabolã illam vineæ, quam locatam habebant mali agricolæ, & parabolam nuptiarum à quibus expulſus fuit in tenebras exteriores homo ille, qui nuptialibus veſtibus exornatus nõ introierat, propoſuit; his omnibus ad veritatis agnitionem curans illos adducere: ad quod propoſitum quęſtionẽ etiã illam eis propoſuit, videlicet, Chriſtus cuius filius ſit? vbi manifeſtè illis probauit, quod ſi quidẽ Dauid prophetauerat, dicens: Dixit Dominus Domino meo, & in hoc Meſsiam Dominũ ſuum appellauerat; Meſsias plus erat, quam homo, quia verus Deus erat. Videns autẽ Dñs Ieſus nihil horum ſufficere, ſed eos magis, ac magis obdurari prædicationẽ ſuam populo, diſcipuliſq; ſuis direxit, dicens: *Super cathedram Moyſi, &c.* admonens illos, vt Phariſæorum, & Scribarum doctrinam, non verò ipſorum opera ſequerentur. Dicunt enim, & non faciunt. Cæleſtem hanc admonitionem, non ſolùm illis temporibus, ſed etiam præſentibus & futuris ſæculis vſque ad vniuerſalem mundi conſummationem Dominus præbuit. Nam in omnibus temporibus poterit accidere magiſtros eſſe, qui virtutem doceant, nec tamen illam exequantur, quæ ſatis maxima ærumna eſt. Si Deus homini linguam, & non manus dediſſet, non mirarer quod homo loqueretur, non tamen operaretur. Cùm autem homo vnam minimam linguam, manus verò binas cum plurimis digitis acceperit, & tamen multa loquitur, pauca verò operatur: hoc maxime admiror: & quod peius eſt, nõ ſolùm aliqui non operãtur bonũ, ſed faciũt malũ, quo proximos ſuos ſcandalizant, atq; etiam peruertunt. O prædicatores Euangelici, ò Eccleſiaſtici viri, ô prelati quã tum honoris ac eſtimationis, & quidẽ fructus etiã ſanctum Euãgelium amittit, eo quod miniſtri non ſint, quales eſſe oporteret, quia ſicut medicus, qui alios vno modo curat, & ſeipſum vice verſa moderatur, medicinæ ſuæ ſuſpicionem affert, alioſque de eius

Matth.22.

Pſalm.109.

Similes

virtute

virtute facit dubitare: ſic etiam magiſter, & prædicator, cuius vitæ pietas, morumque integritas doctrinæ, quam prædicat, non conſonat, ſtulto ſaltem, & ignaro occaſionem præbet, quo de veritate
Hiere.23. doctrinæ, quæ illi prædicatur, dubitet. Per Hieremiam dicit Deus de quibuſdam peſsimis prædicatoribus: Si ſtetiſſent in conſilio meo, & nota feciſſent verba mea populo meo, auertiſſem vtique eos à via ſua mala, & à cogitationibus ſuis peſsimis. O verbum maximi doloris! quomodo cum illud audimus, cor noſtrum non cõteritur; Dicit etenim hic Deus ſe propter prædicatores populum ab eorum peccatis, atq; etiã à malis cogitationibus cõuerſurum fuiſſe, ſi prædicatores in occultum Dei conſilium introiuiſſent, id eſt, ſi eſſent homines ſpirituales, ſolitudinis, & orationis ſtudioſi; illic enim eos Spiritus Sanctus erudiret, quomodo oporteret illos munere ſuo fungi, vt dura, & rebellia corda lacerarent: quia verò in hoc conſilium non ingrediuntur, prædicatione ſua hunc effectum in animabus non efficiunt. Etiam hoc ſignifi-
Eccleſ.11. cauit Eccleſiaſticus, vbi dicit: Verba ſapientium ſicut ſtimuli, & quaſi claui in altum defixi. Sapientes dicuntur in ſacris literis, nõ ij quidem, qui diuinæ legis theoricam ſciunt ſed qui ſimul practicam illius cognitionem habent. Vult igitur dicere: Verba ſapientum qui ſunt virtute prædicti, quique lege Domini delectantur eſſe quaſi ſtimulos, qui corda feriunt, & compungunt. Sunt etiã
Hiero. (inquit) eorum verba ſicut claui magnoperè affixi in altum, vſq; ad capita: ita declarat B. Hieronymus illic, clauos in altũ defixos idem ſignificare, quod in profundo defixos, ſicut puteus dicitur altus, id eſt, profundus. Vult igitur dicere, horum verba tam acuta eſſe, vt hominũ animos penetrẽt, & in cordibus infixa maneant, ita vt obliuioni nequeant tradi. Sicut claui nimis affixi vix euelli aut commoneri poſſunt: etſi alijs videtur hæc metaphora eſſe de clauis in altum affixis, à quibus cortinæ pendent: ita iuſtorũ prædicatorum verba, auditorũ animos ſuſpenſos tenent, eoſq; à terra eleuãt, vt quaſi cortinæ hanc Dei domum, quę eſt ſancta eius Eccleſia, exornent. Hunc igitur fructum amittit ſanctum Euangelium, eo quod à talibus ſapientibus non prędicetur. Idcirco S.
2.Cor.6. Paulus nos admonet, dicens: Nemini dantes vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium noſtrum: ſed in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros, in multa patiẽtia, in tribulationibus, in neceſsitatibus, in vigilijs, in ieiunijs, in caſtitate,

in

7 charitate non ficta. Longũ eſſet annumerare modò plurimas virtutes, quas illic B. Paulus cõmendat miniſtris Dei, ne miniſter in contẽptum veniat, & nõ ſolùm nõ proficiat, ſed officiat, quæ qui dẽ ſumma eſt miſeria, & infœlicitas. Ad hoc propoſitum ſingularia quædã verba, & notatu digniſsima dicit B. Paulus: Si enim propter cibum frater tuus cõtriſtatur, iam nõ ſecundum charitatẽ ambulas. Ante quàm vlterius progrediamur, notate ex hoc loco colligi opera, quæ non ſunt neceſſaria, licèt ex ſe bona ſint, propter puſillorum tamen ſcandalum, ad tẽpus prætermitti oportere. Dicit vlteriùs S. Apoſtolus: Noli cibo tuo illũ perdere, pro quo Chriſtus mortuus eſt. O diuinã exaggerationem! Ex eo (inquit B. Paulus:) Proximi tui pretium, & æſtimationem potes perſpicere, quod tãti Ieſus Chriſtus illum emit. Aduerte Ieſum Chriſtũ pro eo mortuum fuiſſe. Qui ex voluntate ſua annulum pretioſam 8 margaritã habentẽ in lacum conijcit, pretium, quod pro illo dedit, ſe contemnere apertè demõſtrat. Sic qui proximum ſuum ad peccandum inducit, ſignificat ſe Ieſu Chriſti filij Dei mortem, qua proximus emptus fuit, negligere, & nihil æſtimare. Quocirca vt illũ doceas, nec eum ſcandalizes, ſed in omni bono cõſerues: vide, quanto pretio illum Ieſus Chriſtus emerit. Eadem exaggeratione vſus eſt etiã ipſe Apoſtolus, dicens: Et peribit infirmus in tua cõſcientia frater, propter quẽ Chriſtus mortuus eſt. O quãtum malum & incõmodum erit hoc, & quam grauiter pro illo punieris! Hic autẽ circa illud, de quo loquebamur, ita cõcludens, dicit: Nõ ergo blaſphemetur bonum noſtrũ, ideſt, videamus ergo quomodo viuimus, ne Deus, quod eſt bonũ noſtrum blaſphemetur: 9 quapropter, etſi tibi, ſalutiq; animæ tuæ nõ cõſulas, nec Chriſtiani nominis dignitate ad virtutẽ cõmouearis, vt proximum tuum nõ ſcandalizes: ſaltem hoc te cõmoueat, ne tua cauſa Deus iniuria afficiatur. O quàm affectuoſa exaggeratio eſt dicere: ne ergo blaſphemetur bonum noſtrum! Quòd ſi talibus verbis, & tanta cum efficacia Chriſtianis omnibus generaliter cõmẽdat, vt diligẽtiſsimè caueant, ne fratribus ſuis ſcãdalum afferant nõ ſolum malè operando, ſed ne quidẽ aliquẽ cibum comedẽdo propter quod (etſi ex ſe illum comedere malum nõ eſſet) aliquis ignarus, & inſipiens ſcandalizaretur. Quibus verbis arbitramini hoc Eccleſiaſticis vĩris commendari oportere: quorum malum exemplum longè pernicioſius eſt, & in maiorem Dei optimi maximi iniu-

Roma. 14.

Simile.

1. Cor. 8.

riam redundat? O vtinam hoc satis dignè, exaggerare possem. 10

Vt autem illud meliùs intelligatur, notandũ est in hac vniuersali Ecclesia Deum diuisisse officia. Magnis, & potentibus iudicium, & iustitiam commendauit. Et ita Sapiens eam illis cõmendat, dicens: Diligite iustitiam qui iudicatis terram. Vos ô iudices (ait) gubernatores, & reges, quorum munus est terram iudicare, aduertite hoc, quod vobis summoperè commendo, scilicet, vt iustitiam intimo cordis amore diligatis. Diuitibus verò misericordiã commendauit; ideò nanq; illos diuites effecit. Et sic B. Paulus dicit: Vestra abundantia illorum inopiam suppleat, vt & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, vt fiat æqualitas. His verbis significat Diuus Paulus, quòd sicut Deus diuitibus misericordiam, ita pauperibus patientiam, aliasque plurimas virtutes commẽdauit. Et sicut diuites temporalibus abundant, spiritua- 11
libus bonis indigere solent. Pauperes verò è contra oportet, si quidem temporalibus indigent, spiritualibus abundent: & sicut diuites debent eorum corporalem inopiam supplere, ita oportet pauperes vt diuitum spiritualem inopiam suppleant. Inter omnes autem Christianorum status honorem suum viris Ecclesiasticis Dominus peculiariter commendauit: vt patet in Matthæo, vbi eis dicit: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. Qui verò sunt mali non solùm diuini honoris rationem non habent, sed occasionem præbent, vt Deus blasphemetur, & iniurijs afficiatur. Loquens Beatus Paulus de illis sanctis Patribus, dixit: Non confunditur Deus vocari Deus eorum. Imò non solùm 12
Deo non fuit dedecori, verum etiam honori fuit maximo tales seruos habuisse, quos cum gentes tam probos viderent, dicebant. O quam bonum Deum habent hi, qui tales illos facit? Si ergo Deus non confunditur iustorum Deus vocari, sequitur, quòd confunditur peccatorum Deus appellari, & quòd ignominiosum est Deo (si ita dici potest) malos seruos habere. Hoc apertè patet ex Ezechiele, vbi cum Dñs referret Ezechieli quàm parum Hebræis deberet, dixit. Fili hominis, domus Israel habitauerunt in humo sua, & polluerunt eam in vijs suis, & in studijs suis. Et statim subdidit, dicens: Et effudi indignationẽ meã super eos, pro sanguine, quem fuderunt super terrã, & in idolis suis polluerunt eam, & dispersi eos in gentes, & ventilati sunt in terras. Et ingressi sunt ad

gentes,

13 gentes, quas introierunt, & polluerunt nomen ſanctũ meum, cũ di
ceretur de eis: Populus Dñi iſte eſt? Hi (ait Dñs) erant mali in pa
tria ſua, & ideo effudi ſuper eos iram meam, & inter gentes illos
diſperſi, ſicut paleæ diſperguntur quando agricola eas ventilabro
in altum tollit. Qui autem malus eſt in patria ſua, malus eſt vbiq;,
vnde illud: *Qui hic eſt aſinus non erit illic equus.* Si mali erant in regio
ne ſua, peiores fuerunt inter gentes, non ſolùm enim inter eas cor
poraliter ingreſsi ſunt, ſed cum corde etiam, & affectione inclinãtes
ſe ad eorum ritus, & idololatrias, & ſic cum illis contaminati
ſunt. (Hoc enim ſignificat: Ingreſsi ſunt ad gentes quas introie-
runt) qui cum tales eſſent, me maxima iniuria affecerunt, nomen
ſanctum meum, hoc eſt, honorem meum polluerunt, & contami-
narunt, videntes enim eos gentes tam diſſolutos, & perditos pec-
14 catores dicebant: Populus Domini iſte eſt? Hic eſt populus, cuius
cauſa Deus tot mirabilia operatus eſt? propter quos AEgyptios
in mari rubro demerſit? &c. His tam malis hominibus auxiliatur
Deus? hos tam peruerſos protegit? talis fortaſſe eſt ille, quales ſunt
iſti. Hoc magnopere Deus ſentiebat, & hanc iniuriam ſibi illatam
maximè dolebat. Quod autem de illis gentes dicebant, dicent
nunc Mauri, & omnes infideles de improbis Chriſtianis, cum eos
tam peruerſos eſſe animaduertant, illos præſertim, quibuſcum lo-
quuntur, & conuerſantur. Non eſt dubium (dicent) quin talis ſit
Ieſus Chriſtus, quem iſti adorant, & vt Deum venerantur, quales
ipſi ſunt. Ecce quem honorẽ altiſsimus Dei filius à nobis eliciat,
pro innumeris beneficijs, quæ in nos contulit, & ſemper confert.
Idcircò confunditur Deus vocari Deus peccatorum. Quod ſi vni-
15 uerſi mali Chriſtiani Deum dedecorant, longè maximam iniu-
riam illi inferunt mali viri Eccleſiaſtici, quibus Deus peculiariter
honorem ſuum commendauit, non ſolum enim infidelibus, ſed
ipſiſmet Chriſtianis ſcandalo ſunt, dicunt enim: Populus Domini
iſte eſt? hi ſunt qui quotidie in pectore ſuo Deũ recipiunt? hi ſunt,
qui in menſa Domini ſedent? hi ſunt, qui nobis prædicant? hi ſunt
quibus peccata noſtra confitemur? Tales miniſtros habet Deus?
quomodo tolerat Deus tales homines, & ſacerdotes ſuos? quomo-
do non imperat aperire terrã, quę eos deuoret? quid mirum ſi nos
mali ſimus, cũ Dei miniſtri tales ſint, cuius manibus ipſe quotidie
obtrectat? O maximã Deo illatã iniuriã. O patres Eccleſiaſtici, ego
vos ſanctiſsimæ Trinitatis nomine adiuro, vt attendatis altiſsimę

Maieſtatis honorẽ vobis cõmẽdatum eſſe, ne illũveſtris depraua- 6
tis moribus cõteratis, neq; ſitis occaſioni vt animæ pro quibus Ie-
ſus Chriſtus mortuus eſt, in æternũ pereãt: ne ſitis ſicut illi, de qui-
bus hîc dicit Dñs: Dicunt, & nõ faciunt, &c. Amant primos accu
bitus in cœnis, & primas cathedras in ſynagogis. Sunt hypocritæ
Matth. 23. ambitioſi, qui omnia opera ſua faciunt, vt videãtur ab hominibus,
& vt illis placeant. Et inter alia plurima, quæ Dñs de illis dicit, eſt
hoc vnũ, quod alligant onera importabilia in humeros hominũ:
digito autẽ ſuo nolunt ea mouere. Vtinam in hunc defectũ aliqui
prælati huius tempeſtatis maximẽ regulariũ non incidant, qui plu
rima, & grauiſsima decreta conſtituunt, quæ ipſi obſeruaturi non
ſunt, putãtes dignitates, & munera ſua eos excuſare, quo minus de
Simile. creta quæ ſtatuerunt, obſeruent. Et ideo quaſi ſecuri faciũt, ſicuti,
qui ligna ſcindit in monte, quæ humeris ſuis non aſportaturus eſt: 17
quòd ſi aliquod portatur⁹ eſt, portat illud, vt animal quod integrũ
Eccleſ. 7. pondus defert, eo percutiat. Noli eſſe iuſtus multum dicit Eccleſia
ſticus: Hoc enim eſſet propter nimium mulgere ſanguinẽ etiam
effundere. Glorioſus Baptiſta nõ bibebat vinũ, nec carnibus veſce
Luc. 3. batur, nõ autem hominibus, vt hoc facerent, ſuadebat, ſed prædica
bat vt homines ſecũdum ſtatus ſui conditionẽ pœnitentiam age-
rent. Et ſi illi tam improbi doctores erant, dicit tamen Dominus
populo: Omnia quęcunq; dixerint vobis, ſeruate, & facite ſecundũ
verò opera illorum nolite facere. Non vult Dominus ouem, pa-
ſtoris iudicem fieri, ſed, vt illi in omnibus, quæ ſecundum Dei le-
gem ſibi præcepta fuerint, obediat. Monſtruoſum eſſet videre ho-
minem, qui hominis os habens, gryphis manus haberet: monſtro-
ſius eſt autem optima verba loqui, & opera mala facere. Non vult 18
autem Dominus, vt tu eius manus aſpicias, ſed vt os intuearis, &
ſecundum illa, quæ paſtoris tui os tibi dixerit, dummodo Dei le-
gi conſonent, guberneris. Etſi nunc altiſsimi Dei beneficio non
habemus, quare de hoc queramur, ſed quare diuinam Maieſtatẽ
glorificemus, cum pro maiori parte, nec in prædicatoribus, nec
in prælatis mala exempla videamus. Quapropter maiori ratione
ſanctam eorum doctrinam tenemur imitari. Nec etiam prælati
ſubditis ſuis intolerabilia onera nunc imponunt. Quanquam vnũ
ex illis, quæ diligentiùs curat Sathanas, eſt ſubditis perſuadere,
ea, quæ ſibi à ſuperioribus ſuis præcipiuntur, non eſſe propter
ſpiritualem eorum vtilitatem, ſed propter odium, quo ſubditos

proſe-

19 proſequũtur, aut vt illos nimiũ fatigent. Et ſic in Geneſi dixit ipſe mulieri: Cur præcepit vobis Dñs, vt nõ comederetis de omni ligno paradiſi? Ideſt, cur præcepit modô vobis rẽ tã impertinentẽ? Fortaſsê hoc fecit, vt vobis moleſtiã afferret. Hanc autem intẽtionẽ diabolũ habuiſſe, apertiùs ex alia tranſlatione apparet quę dicit: Ira, quia dixit Deus; non comedetis ex omni ligno paradiſi: ira, ſcilicet, fuit quia, &c. Videte qualiter voluit eis perſuadere Deũ propter iram, & odium illis prohibuiſſe, ne ex illa arbore comederẽt. Hoc malum ſummoperè ſubditis officit, arbitrãtur propter odiũ ſibi libertatẽ adimi, & res impertinẽtes, & intolerabiles præcipi. Non intelligũt nullã eſſe peiorẽ ſeruitutẽ mala libertate, & nõ eſſe maiorẽ libertatẽ, quàm bonam, & ſanctam ſeruitutẽ. Et ſiquidẽ nobis præcipitur in probis prælatis, & prædicatoribus 20 obedire, cum maiori ſuauitate, & delectatione deberemus illis obtemperare cùm ſint boni & iuſti. Cùm iam ſubditos doceret obedientiam, quam eos præpoſitis ſuis habere oportet. Prelatos nunc admonet, vt curẽt, ne ſint ſicuti illi ſuperbi, qui ab omnibus magiſtros & patres ſe appellari cupiebant: & dicit illis, Omnes vos fratres eſtis. Patrem nolite vocare vobis ſuper terram, &c. O Chriſte verorum humilium amator, veræque humilitatis doctor, quare nos admones ne vllum patrem vocemus, ſiquidem videmus Sanctum Apoſtolum tuum Paulum dicere: Nam ſi decem millia pædagogorum habeatis in Chriſto, ſed non multos patres. Nam in Chriſto Ieſu per Euangelium ego vos genui. Vbi ipſe ſe patrem vocat, & patrem haberi, & appellari vult. Et ad Galatas dicit: Filioli, quos ego iterum parturio, donec formetur Chriſtus in vobis. 21 Hic eos vocat filiolos, & dicit ſe parturientis dolores paſſum fuiſſe, vt illic Ieſu Chriſto renaſcerentur. In quo ſignificat glorioſus Apoſtolus, quot dolores, & anguſtias ob conuertendas animas pateretur. Ex quo cognoſcetis optimam rationem, quare Dominus dixerit: Quicunque fecerit voluntatem Patris mei ipſe meus frater, ſoror, & mater eſt. Certum eſt matrem veſtram non vobis animam, ſed tantummodo corpus genuiſſe: animam autem Deus creat. Et quia ſolum corpus veſtrum genuit, dicitur mater veſtra. Iuſtus ergo, qui patris voluntatem facit, omnium ſanctificationẽ curat. Et hæc eſt volũtas Dei, ſanctificatio veſtra (ait ipſe Apoſtolus). Cũq; iuſtus in hoc Dei voluntatem impleat omnium peccatorum quoad poteſt ſanctificationem curat. Et cum ſint antea

Gene. 3. *1. Cor. 4.* *Gala. 4.* *Matth. 12.* *Simile.*

mẽbra Satanę,curat vt iã cõuerſi Ieſu Chriſti mẽbra,& ſui ſancti corporis myſtici partes efficiantur. Et quia Ieſu Chriſti corpus gignit,ideò dicitur mater Ieſu Chriſti,ſicut mater veſtra ſic dicitur, quia corpus veſtrum genuit. O admirabilẽ ſeruorum Dei excellẽtiã! qui, quia cũ doloribus quaſi parturiẽtis peccatorũ conuerſionẽ curant,tã inſigne cognomẽ conſequuntur. Quis cũ hæc audiat amodô de hoc tã ſancto negotio agere nõ incipiet,& omni cũ diligentia,etiã cum doloribus parturientis peccatorũ ſalutẽ inueſtigare,intelligẽs,quantũ hoc Deus æſtimet? Si ergo Dñe tu iuſtum matrẽ appellas,&B.Paulus vult ſe patrẽ haberi,quare nos eos patres nõ vocabimus,qui tã ſingulare nobis cõferunt beneficiũ? Cũ
1.Reg.24. Saul Dauidẽ perſequeretur,cũq; Dauid illũ poſſet in ſpelũca occidere,cõtẽtus eſt chlamydis fimbriã illi abſcindere, & poſtea foras exiẽs dixit illi: Pater mi vide,&cognoſce orã chlamydis tuę in manu mea. Si ergo Dauid tantũ perſequutorẽ ſuũ patrem nũcupat,quare & ego patrẽ nõ nominabo eum,qui me docet, & affli-
4.Reg.5. gitur,vt me ad cęlum deducat? Atque etiam gentes conſueuerant dominos,quibus cum habitabãt patres appellare. Quãdo famuli Naamã leproſi, cùm ille nollet ire ad abluendũ ſe in Iordane, illi dixerũt: Pater,ſi rẽ grandẽ dixiſſet tibi Propheta, certè facere debueras: quãto magis,&c. Quare igitur nos eos,quibus plura debemus,patres nõ dicemus? Ad hoc reſpondeo Dñm in his verbis ſignificare voluiſſe infinitã differentiã eſſe inter noſtrũ cęleſtẽ Patrẽ,& cęteros terreſtres patres,qui in comparatione Dei,patris nomine quaſi nõ ſunt nuncupãdi,quod nobis maximę eſt conſolationi. Vnde oportet nobis admirabilem quandã in diuina Maieſtate fiduciam proficiſci: cum nobis præcipiat,vt ſe ſolùm infinitæ pietatis, & clementiæ patrem habeamus. Etiam poteſt dici, quòd præcipiens ne ſuper terrã patrem, aut magiſtrum aliquem appellemus,non prohibet pietatem,& reuerentiam,quæ ſpiritualibus patribus,& magiſtris debetur,ſed illud vetat, quod dixit S.
1.Cor.3. Paulus,his verbis: Cum ſit inter vos zelus,& contentio: ſcilicet: ſuper patribus,& magiſtris: nonne carnales eſtis, & ſecundum hominem ambulatis? Hunc igitur carnalem affectũ, ex quo diſcordiæ,& ſimultates oriuntur,prohibet hic Dominus, & vult ne nimis patrem tuum confeſſorem diligas. Non prohibet illum à te patrem vocari,& amari,veruntamen non tanta cum affectione, vt aliqui ſolent facere, qui propter terreſtrem patrem cæleſtem

deſe-

25 deſerunt, & alios minoris æſtimant, ipſis verò ſuis confeſſarijs, ſuperbiæ, & ruinæ occaſionem præbent.

Etiam hic docet Dominus, etiam ſi prælatos à ſubditis magni æſtimari oportet; prælatos tamen quaſi fratres ſubditos ſuos habere debere. Et ita dicit: Omnes vos fratres eſtis. Et inferiùs ait: Qui maior eſt veſtrũ, erit miniſter veſter. O admirabilem doctrinam. Beatus erit, qui illam cuſtodierit. Penſate fratres chariſſimi quàm plena ſapientiæ ſit hæc doctrina: vltra enim quod homini ſuperioritatem habenti magnoperè neceſſaria eſt, ne fortè ſuperbiat, & præ elatione euaneſcat: eſt etiã neceſſaria, vt eius moderatio ſit ſuauis, & vt ſubditi ab eo libenter ſe gubernari patiantur. Naturaliter namque homini exoſum eſt alij obtemperare, ſi verò in prepoſito ſuo ſuperbiam animaduertat omninò hæc ſubie-
26 ctio, & obedientia, quàm illi exhibet, eſt intolerabilis: ſed quando ſubditus in prælato ſuo humilitatem, & ſuauitatem quandam experitur, acor ille, & aſperitas, quam dominatio ſecum affert, omnino remouetur, & libenter patitur ab eo ſibi iugum imponi, qui cùm ſit maior, ſe habet ſicut ſi eſſet minor. Videntes Aaron, & filij Iſrael cornutam Moyſi faciem timuerunt propè accedere. *Exod.* 34.
Sunt aliqui prælati, qui cornua in facie habere videntur. Sanctus ille habebat ſplendores quoſdam, quæ cornua videbãtur, habebat autem eos ex conſortio ſermonis Dei. Hi verò habent cornua prę ſumptionis, & arrogantiæ, quibus ſubditos deterrent. Hanc igitur elationem, & cornua præcipit hic Dominus vt deponas, tamq; familiarem, atq; humanum in ſubditos tuos te oſtendas, vt minima quaque neceſsitate oppreſsi ad te liberè confugiant, eamque tibi
27 ſecurè audeant reuelare.

Et concludit dicens: *Qui ſe exaltat humiliabitur.* O nimiũ metuendã ſententiã! Dñs cõcedat nobis ſpiritũ, quô illã intelligere, atque ex ea fructũ percipere valeamus. Qui verã habet humilitatẽ, quæ eſt exacta quædam vilitatis ſuæ cognitio, & humillima atq; viliſſima ſui ipſius æſtimatio, mirificam habet diſpoſitionem ad alia plurima Dei dona ſuſcipienda. Et ita intelligitur illud, quod dixit B. Iacobus: Omne datum optimum, & omne donum perfectũ de ſurſum eſt, deſcendens à patre luminum. Cùm ſit verum Deũ eſſe infinitã eſſentiã, cælum q;, terram, & infernum, ac denique omnia adimplere quomodo ergo Dei dona poſſunt deſcẽdere, ſiquidem Deus inferiùs, & ſuperius eſt? Dico quòd quia Dei dona optima, *Iacob.* 1.

& perfecta humilibus corde, qui in propria ſui æſtimatione ſunt 28
infimi, nõ verò ſuperbis, & elatis cõmunicãtur. (Deus enim ſuper-
bis reſiſtit, humilibus autẽ dat gratiam:) idcircò dona de ſurſum de
ſcendere dicũtur, ideſt, ab altiſsimo, & infinito Deo ad humilẽ &
infimũ in reputatione ſui: & ſimul humilitas aliarũ cõpluriũ vir-
tutũ eſt mater: ex ea enim reuerentia, timor, obedientia, patientia,
manſuetudo, modeſtia, ac demũ amicitia proficiſcitur. Qui enim
eſt humilis, facile omnibus obtemperat, alios honorat & veretur,
ne aliquem offendat. O clariſsimam virtutem, tot virtutũ genitri
Aug. ſup. Matth. c. 11. cẽ, quod ſine hoc fundamento conſtruitur, ad maiorẽ ruinam, &
euerſionem erigitur. Vnde Auguſtinus, Si cogitas (inquit) mag-
nã fabricam conſtituere celſitudinis, de fundamento priùs cogita
humilitatis: aliter enim noueris te magnam ædificare ruinam. Tã
excellens eſt hæc virtus, vt ſæpenumerò Deus homines maxi- 29
mas ruinas facere patiatur, quò hanc humilitatis virtutẽ cõſequã
Simile. tur. Quemadmodũ, ſiquis domũ cõſtruxiſſet, in cuius ædificatio-
ne maximam pecuniarum copiam conſumpſerat, quia autem ſu-
per fortiſsima fundamẽta nõ fuerat ędificata, improuiſo cũ maxi
mo domini ſui detrimẽto cecidit. Sed cùm illam iterum ædificat,
fundamenta optima, & fortiſsima iaci curat, & artifices iterũ atq;
iterũ admonet, vt profundam foſſam excauent, quouſq; ad viuã
rupem perueniant licèt multũ temporis in iaciendis fundamẽtis
cõſumant. Nam dicit: Si cum ego primò domũ meam ædificaui
optima fundamenta ieciſſem nũquam illa corruiſſet, nec ſiuſtra
meas pecunias conſumpſiſſem. Sic permittit Deus, vt qui magnã
virtutis ædificationẽ conſtruxerat, quæ tamen in ſuperbia nite-
batur, in magna peccata incidat, vt animaduertens ſe eo quòd hu 30
militatis fundamentis caruerit, â gratia Dei excidiſſe, poſtea ve-
Simile. rè, & ex animo humilitatem curet adipiſci, vt noua virtutis con-
ſtructio fortiſsima maneat. Grauiſsimus eſt morbus ad quem cu-
randum, & ſanandum, opus eſt brachium abſcindi, aut aliam præ-
cipuam corporis partem amputari: ſic maximus & grauiſsimus
eſt morbus ſuperbiæ ſiquidem vt anima ab eo radicitùs curetur,
& ſanetur ſæpenumerò permittit Deus: vt alias plurimas virtu-
tes, ſicut caſtitatẽ, patientiam, &c. amittat. Permiſit ergo Deus, vt
ſuperbus inhoneſtatis peccatum committeret, aut iniuriam ma-
ximam proximo ſuo inferret, &c. Vt ſic animaduertens ſe talia
ſcelera perpetrare, humiliaretur. Etiã eſt maxima ſuperbiæ exag

ge-

31 geratio, illud B. Iacobi quod ſupra diximus: nempe, Deus ſuperbis reſiſtit. Dicit Boetius cætera omnia peccata eſſe animam à Deo recedere: peccatũ autem ſuperbiæ eſſe animam aduerſus Deum inſiſtere, & velle illi obſtare. Et ideô nulli alij peccato dicitur Deus reſiſtere, niſi ſuperbiæ: quid autem eſt alicui reſiſtere, præterquam te ab illo defendere & dicere ei: Auerte à me? Denique reſiſtere ſuperbis denotat, ſolum ſuperbum inter omnes peccatores contra Deum erecto collo currere. Quapropter fratres mei hanc malam peſtẽ diligẽtiſsimè fugite quæ quidem efficit, cæteras omnes virtutes nõ virtutes, ſed venenũ eſſe animę. Vera autẽ humilitas etiã peccata facit in bonum cõuerti. Quid (dicite) habuit aliud publicanus ille præter humilitatẽ? propter illã autẽ miſericordiam à Dño conſequutus eſt. Agricolarum præſertim in veteri Caſtella omnes

32 diuitiæ ſunt triticũ: in hac regione nihil ferè aliud colligitur niſi triticũ, neq; enim terra hæc oleum, linũ, aut oryzã fert, ſicut aliæ terræ ferre ſolent, ſed tantũmodo magnã fert tritici abundantiã. Ex tritico autẽ omnia depromit agricola, quę ſibi familiæque ſuæ ſunt neceſſaria. Sic etiã peccator licet nihil aliud, quam veram humilitatẽ, colligat, cũ illa defectibus omnibus remedium adhibere poteſt. O quanta laus eſt hæc humilitatis, & quã pretioſa eſt, cum ipſa vna plus ualeat cũ peccatis, quã reliquæ virtutes ſine illa proſint. Nã aliæ virtutes ſine illa animam occidũt: illa verò cum peccatis etiã animã ad veniã, gratiamq; recipiendam diſponit. Quod cũ ita ſit fratres chariſsimi omnibus vobis cõpertum eſt quã meritô hãc virtutẽ exoptare, atq; omnibus noſtris viribus inueſtigare debeamus. Ad quã impetrandã maxime propriorũ peccatorum

33 conſideratio conducit. Vnũ peccatũ, quod in vita noſtra cõmiſiſſemus, ſufficeret cunctis diebus vitæ noſtræ (etiã ſi mille annis viueremus) nos pudore confundere, & humiliare. Quanto magis (ò quomodo hoc dicã!) quãtò magis (inquã) frater mi ſi telã abominationũ, quam in tota vita tua texuiſti, conſideraueris? O æterne Deus, quomodo poteſt cor hominis credẽtis ſe toties inferno condemnatũ fuiſſe, quoties mortaliter peccauit, nec ſcit, vtrum hæ ſententiæ fuerint reuocatæ, ſuperbiam cõcipere? Conſiderate nũc attentiſsimè hoc fratres. Hoc enim vnum ſufficeret, vt omnes ſæculares vanitates deſpiceremus, & in foramẽ terrę nos includere cuperemus, vbi acerrimam agentes pœnitentiam morereмur.

Iacob. 4. Boetius. Luc. 18. Simile.

Magnopere etiam prodeſt ad humilitatem impetrandã, ſuper

bos fugere, & cum humilibus conuersari, & in vestibus, ac fastibus, 34
modestiam obseruare, vanaque cognomina euitare, quæ nimium
Genes. 32. cor faciunt superbire. In Genesi legitur Dei nomine dictum fuisse Iacob: Nequaquam Iacob appellabitur nomen tuum, sed Israel quoniam si contra Deum fortis fuisti, quantô magis contra homines prævalebis? & posteà dicitur: Apparuit iterũ Deus Iacob, benedixitque ei dicens: Non vocaberis vltra Iacob, sed Israel erit
Genes. 35. nomen tuum. Cum iam semel per Angelum Israelis nomẽ illi impositum fuisset, iterum ipse Deus illum hoc nomine vocari præcepit. Vnde apparet fortasse Iacob noluisse Israelis nomine vti, eo quod esset maximæ excellentiæ, cuius se indignum esse iudicabat. Israel enim princeps Dei interpretatur. Optime in hoc arrogantia nostra obiurgatur, cum nullum titulum, quantumcunq; maximum expellamus licèt illum non nobis quadrare videamus. Quot ex- 35
cellentes, quot illustres, quot paternitates, quot reuerendissimos humana superbia inuenit, & nos hæc prænomina acceptamus, atque illis euanescimus. Fratres autem mei aduertite quod dicit Dominus: qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Humiliamini igitur, & hic vobis gratiam suam Dominus donabit, vosque in cælesti gloria exaltabit. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

Feria. III I. post Dñicam. II. In Quadragesi.

Ecce ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, &c. Matth. 20. 1

CVM Iam in medio pœnitentiæ immissi simus, ne deficiamus, sed constantissimè vlterius progrediamur, nobis hodie sancta Mater Ecclesia hoc Euangeliũ proponit. In quo refertur virilis, & præstantissimus animus, quo noster diuinus dux Iesus Christus Hierosolymam ascendit, vt pro nobis mortem acerbissimã pateretur, quô illum curemus imitari, & sequi quousq; propter eum, si oportuerit vitã morti offeramus. Post labores enim subsequetur quod hic Dñs dicit, quod est gloriosę resurrectionis gaudiũ, & exultatio. Idcircò postquã secretò cũ suis sanctis discipulis de sacratissima morte sua egit, dicit statim: *Et tertia die resurget.*

San-

2 S. Propheta Hieremias notabilia quædã verba ad hoc propoſitũ dicit: ſtate (inquit) ſuper vias, & videte quę ſit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigeriũ animabus veſtris. State (ait) in alto, vt melius poſitis vias circũſpicere quę vos ad deſideratã fœlicitatẽ ducant. Obſtupendũ eſt videre quot, quãq; diuerſas vias inuenerũt in hoc ſeculo filij Adæ, per quas (videri ſuo) ad cæleſtẽ beatitudinẽ iter facerẽt. Et eſt valdè notandũ quod non dicit hic propheta: videte quę ſit via melior, & ambulate in ea. Nã bona, certa, rectaq; via, quæ ad æternã vitã ducit, vna eſt, & non plures. Si enim diceret: videte quę ſit via melior, iã ſignificaret alias bonas vias eſſe ad hũc finẽ cõſequẽdũ. Idcirco dicit, videte, quę ſit bona via inter omnes, & ambulate in ea. Et verè nullã aliã bonã re perietis præter hanc, quæ eſt Ieſum Chriſtũ filiũ Dei ſequi: nã om-
3 nes aliæ viæ plenæ ſunt erroribus, & in infernum ducunt. Proſequimini igitur ò fratres pœnitentiæ, quã incepiſtis viã: qua licet nunc ſit acerrimi, & laborioſi cliui aſcenſus, in ſummitate tamen, & conſummatione huius cliui inuenietis refrigerium animabus veſtris, ſicut hic Dei nomine Hieremias promittit. Quia autẽ ad hunc aſcenſum diuino auxilio opus eſt, ideo à diuina maieſtate illud inſtantiſsimè debetis poſtulare, quo quidẽ auxilio tã facilis vobis idem aſcenſus apparebit, vt alios etiã difficiliores perquiratis. *Pſalm. 83.* Hoc apertè ſignificauit Dauid cùm dixit: Beatus vir, cuius eſt auxilium abs te, aſcenſiones in corde ſuo, diſpoſuit in valle lachrymarum, in loco, quem poſuit. O admirabilẽ doctrinã. Beatus eſt (inquit) quem tu Dñe adiuuas, hic enim non contentus eſt illam tantum pœnitentiã agere quæ neceſſaria eſt ad ſalutem animæ
4 ſuæ ſed ſemper alias aſcenſiones in corde ſuo proponit, quæ ſunt aliæ ſanctiores, & difficiliores exercitationes, vt per eas ab hac lachrymarum valle ad locũ quem tu ei demonſtraſti, cõſcendat. O fratres mei in hac lachrymarũ valle cõſtituti ne ceſſetis plorare, & ab hoc diuino Domino inſtantiſsimè poſtulare, vt peculiare illud auxilium vobis cõmunicet, quo ſuis fauere ſolet. Et experiemini quã efficacia propoſita in cordibus veſtris habebitis, nouas exercitationũ rationes inuenientes quibus diuinę Maieſtati placeatis. Hoc eſt enim quod ſignificat illud: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. Et ſi omnes hæ aſcenſiones in hac regia via ſequelæ noſtri ſupremi ducis Ieſu Chriſti includuntur. Nam (vt ſupra diximus) nulla eſt alia via, quæ nos ad cælum ducat, præter hanc.

Atque

Atq; vt à via non erretis optimũ omniũ remediũ eſt,pedẽ in Ie- 5
ſu Chriſti veſtigijs cõſtituere. Ambulas poſt alium per prata viri
Simile. dia,& poſt tres,aut quatuor paſſus iã neſcis,qua præterierit, quia
in herba & amœnitate illa parum eius veſtigia imprimuntur. O
pratũ. & viriditas humanę ſenſualitatis, quot in te homines pe-
reunt! Habes tu optimã quãdã cogitationẽ, quod eſt veſtigium à
Deo relictũ,& ante quã illã exequaris,iam eam perdidiſti Quæ
eſt huius rei ratio? hęc eſt profecto: quia ſuper ſenſualitatis viridi-
tatẽ reſedit,& minimũ veſtigiũ reliquit, eo quod non fuerit illic
benè impreſſa ſicuti veſtigia ambulãtis per pratũ non bene im-
primũtur. Idcirco maxima animaduerſione opus eſt, vt huic diui
no duci tenaciter adhęreamus,nec minimo quidẽ tẽporis ſpatio
ab illo oculos remoueamus, pedẽq; in eius veſtigijs cõſtituamus.
Hoc eſt quod vbi primũ bona inſpiratio nobis aduenerit, confe- 6
ſtim illã opere cõpleamus. O quã maximè in cęleſtis beatitudinis
Luce.18. via progrederemur,ſi hoc faceremus. Veruntamen dicit S. Lucas
hãc ipſam hiſtoriã referẽs, q̃ cũ Dñs hęc diſcipulis ſuis dixiſſet.ip
ſi nihil horũ intellexerunt. Erat autẽ verbum iſtud abſcõditũ ab
eis. Hęc omnia illis obſcura erant,illiſq; Dñs peregrino ſermone
loqui videbatur. Sic autẽ ego ſuſpicor vos hęc quę huc vſq; dixi
penitus non intelligere,quia ſeculari, & ſenſuali amore excæcati
eſtis:& idcirco hunc cæleſtis vię ſermonem omnino ignoratis. In
Gene.28. Geneſi dicitur q̃ cũ Eſau fratrem ſuũ Iacob perſequeretur,illũq;
vellet interficere, cumque Iacob pergeret Haran & veniſſet ad
quendã locũ,& vellet ibi requieſcere tulit de lapidibus, qui iace-
bãt,& ſupponẽs illũ capiti ſuo requieuit in eodẽ loco. Viditq; in
ſomnis ſcalã ſtantẽ ſuper terrã,& cacumen illius tangebat cęlum, 7
proſpexitq; Dñm in illius ſummitate cõmorantẽ. Ex hoc cogno
ſcetis quantũ valeat iuſtus apud Deũ;nã tam bona ſunt eius ope
ra vt etiã & illius inſomnia magnoperè profint. Quod ſi curas ac
vigilãtias Eſau cũ inſomnijs Iacob cõferatis quãto plus iuſtorum
inſomnia,quã peccatorũ lucubrationes, ac ſolicitudines valeant,
Hieron. cognoſcetis. B. Hieronymus hunc locũ Geneſis exponens perpen
dit hęc myſteria nõ reuelata fuiſſe à Deo Iacob in domo patris
ſui quouſq; ab illa exiuit, & peregrinans ex itinere fatigatus ſup-
poſito capiti lapide dormiuit. O fratres mei vtinam velletis à
domo iſtius patris qui vos ſub ſua poteſtate habet, exire, vobis
nanque in peccato commorantibus meritò dici poteſt: vos ex pa

tre

8 tre diabolo eſtis: eiq; obeditis. Quandiu autē in eius domo cōmoramini nimis obſcura vobis hæc ſcala videbitur. Aſcenſuſq; ad cęlū difficillimus apparebit. Exite, exite feſtināter, à tā mala domo: recūbite, dormite, & requieſcite parūper optimis cōſiderationibus ſuper lapidē illum, de quo Paulus: Petra autē erat Chriſtus. Et in iſta ſancta requie dicite cū Dauid: Bonitatē, & diſciplinā, & ſcientiam doce me: & alia translatio dicit, Bonū guſtū, & ſcientiam doce me: ſic enim ex Hebræo transferri poteſt. Hoc eſt, quod vos à Deo oportet poſtulare dicētes, Dñe illumina animā meā, vt quæ amare debeo, & quæ guſtare, quæq; teneor execrari cognoſcam. Dñe per viſcera miſericordiæ tuæ te deprecor, vt perſpicaciſſimos oculos mihi cōcedas, & ſciētiā ac cognitionē quādam cæleſtis viæ me erudias, & fac, vt hoc vnū mihi ſuauiſſimū, cætera verò amariſſima videantur. Bonū guſtum, & ſcientiam doce me. Quod ſi ſe 9 ceritis, non dubito quin quando quis de aſcenſu ad Hieroſolymā vobiſcum locutus fuerit ſatis vobis manifeſtus ſermo videatur.

1. Cor. 10. Pſalm. 118.

Cum Dominus de hiſce rebus loqueretur: *Tunc acceſſit ad eum mater filiorum Zebedæi, &c.* Vſq; ibi: *Dic, vt ſedeant hi duo filij mei, &c.* Hæc verba varijs interpretationibus exponi ſolent, omnibus autem illis optimē quadrat quod Dominus reſpondit dicens: *Neſcitis quid petatis.* Aliqui dicunt hanc ſanctam mulierem hic petijſſe vt filij ſui ſcriberentur. Ita vt illud: ſedeant, tantum valeat ac ſi dixerit: ſcribantur. Vſitatus enim loquendi modus eſt quum volumus dicere: ſcribatur hoc, dicere. Fiat ſeſsio huius rei, aut huius fœderis: & ſic in hoc ſenſu petere vt ſedeant, eſt petere vt ſcribantur in libro vitæ, qui eſt (ſecundum gloſſam ſuper illud Pſalmi: de- 10 leantur de libro viuentium) intellectus diuinus. Deus enim ab æterno ſuæ diuinæ voluntatis calamo ſcripſit, id eſt, deſtinauit in libro, & ſapientia ſui diuini intellectus omnes, qui ſaluandi ſunt. Hic autē liber vocatur à Beato Paulo, adoptio quū dicit: qui prædeſtinauit nos in adoptionem filiorum. Quod eſt clariùs loquendo diuinum quoddam propoſitum cœleſtis beatitudinis homini largiendæ, quod propoſitū nulla vnquā temporum permutatione deficiet, ſicut humana propoſita ſolent deficere. Et dicitur liber viuentium, quia qui in eo ſcripti ſunt, conſequuntur vitam in perpetuum duraturā. Soletis dicere de amico veſtro chariſſimo: Nequeo illius obliuiſci, ſcriptum enim in corde meo illum habeo. Sic electorum non poteſt Deus obliuiſci, tanto amore illos diligit, vt

Gloſſa ſuper Pſal. 68.

Ephe. 2.

eos

eos in corde suo scriptos deferat. Ratio autē, ob quā hic sensus his 12
verbis applicatur est propter illud quod Dominus respondit dicēs:
Sedere autem ad dexteram meam, & sinistram, nō est meum dare vobis, sed quibus paratum est à patre meo. Donatio enim sedium diuinæ prædestinationis non competit quidem Christo redemptori nostro quatenus homini, sed æterno patri suo, cuius nomine hic tota sanctissima Trinitas designatur, quæ æternaliter expressit, & prædestinauit eos, qui saluandi sunt, & qui semel in hoc libro scripti sunt
Malach. 3. nullo vnquam tempore delebuntur. Deus enim incommutabilis est, vt ipse per Malachiam dixit: ego Deus, & non mutor. Dicet aliquis, si illi, qui eo modo quo dixisti, scripti sunt nequaquam
Exod. 32. deleri possunt, quomodo dixit Moyses Deo: Aut dimitte eis hanc noxam: aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti: videtur ergo qui illic scripti sunt deleri posse. Dico hoc magis nostrū 13
propositum confirmari, & Moysen illud Deo dixisse tanquam rem impossibilem, quam nec ipse cupiebat, nec volebat, sed exaggerationem quandā fuisse, ad significandū quantū populi sui veniam exoptaret. Sicut dicere soletis amico vestro: Dñe fac istud propter me, quin aliter occide me. Perspicuū est vos nolle ab amico vestro interfici, sed vt significetis quantum illud fieri cupiatis, hoc modo illud exaggeratis. Ita fecit hic S. Moyses, etsi quū hoc diceret, se deleri non posse optimè cognouit.

Psalm. 68. ¶ Sed poterit replicare quis dicens, ergò malè dixit Dauid cùm
August. su. rogauit de malis loco citato. Deleantur de libro viuentium. B. Au-
Psal. 8. gustinus super hunc locum respondet huic difficultati dicens: illud, quod deprecabatur Dauid non intelligi de illis, qui realiter in libro vitæ scripti sunt: optimè enim nouerat illos deleri impossi 14
bile esse. Sed intelligi de his, qui seculi opinione in libro hoc scripti sunt: qui quidem sunt sancti falsi, & veri peccatores. Et sic delere aliquē de libro vitæ est manifestare illū in hoc libro scriptum non esse. Nobis enim cōplures in libro vitę scripti esse videntur, qui tamen in libro mortis scripti sunt, vt sunt multi hypocritæ pietatis fictores. Dicit igitur Dauid: Dñe hi, qui ab hominibus sancti iudicari volunt permitte vt in aliqua publica peccata incidant, & ita offendens mundo illos in libro vitæ scriptos nō esse. Et hoc significat: deleantur de libro viuentium. Est autem hic maximè notandum eos, qui in hoc diuino libro scripti sunt, sola diuina voluntate, & non alia ratione scriptos esse, non (inquam) alia ratione,

14 quæ ſufficiat hoc diuinum beneficium adipiſci. Et ita dixit Deus, Miſerebor cui voluero, & clemẽs ero in quẽ mihi placuerit. Et B. Paulus, dicit: Dei enim donũ eſt, non ex operibus, ne quis glorietur. Et licet verũ ſit prædeſtinationem nullis bonis operibus comparari poſſe, effectus tamen prædeſtinationis, quæ eſt gloria, bonis operibus valet impetrari. Bona enim opera, quæ in hoc mũdo in gratia facimus, digna ſunt gloriæ: & ita B. Petrus dicit: Quapropter fratres magis ſatagite, vt per bona opera certã veſtrã vocationẽ, & electionẽ faciatis. Quod ſi quis dicat: ſi hoc ita eſt, quomodo dicit B. Paulus: exiſtimo enim quod non ſunt condignę paſſiones huius tẽporis ad futuram gloriã, quæ reuelabitur in nobis? Ad iſtud reſpondeo ipſum Apoſtolum alibi dixiſſe: repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iuſtus

15 iudex. Et licèt in his verbis S. Apoſtolus ſibimet cõtradicere videatur: nam in prioribus dicit opera noſtra de condigno gloriam nõ mereri: in poſterioribus verò dicit, opera noſtra gloria eſſe digna & iure Dñm ſibi gloriam debere. Si tamen rectè intelligantur, nulla in eis ineſt contradictio. In prioribus enim dicit: bona opera in quantum opera ex ſe tantum conſiderata quatenus ex noſtro libero arbitrio procedunt, & gratia Dei denudata per ſe ſola non eſſe digna gloriæ. Et hoc eſt veriſsimum. In poſterioribus autem dicit: bona opera in gratia Dei fundata, & meritis Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri ſtabilita cæleſtem beatitudinẽ promereri. Nam Deus illa tanti pretij fecit vt huius præmij digna eſſent. Si nummum aureũ in ſtatera appendis, cui aliquid auri deeſt, in ſublime aſcẽdit, põdus verò, quod in altera lance eſt, deorſum deſcẽdit: &

16 examẽ, ideſt, lingua illa ſtateræ ſuper põdus inclinatur. Remediũ igitur, vt põdus ſurſum aſcendat, eſt nummo aureo tritici granum apponere, & ſic ille deorſum deſcendit, pondus autẽ, quod inferius erat, ſurſum aſcendit, examenq; quod antea põderi propendebat, iã nũc ſuper nũmũ aureũ inclinatur. Hoc modo Deus operibus noſtris valorẽ contulit. Nũmus auri puriſsimi eſt immenſa diuinitas, pondus verò ſunt opera noſtra grauiſsima, & terrena. Poſita opera noſtra in vna lance, Deus verò in altera cõſtitutus: appẽſa hęc duo in ſuę diuinę ſapiẽtiæ ſtatera, opera noſtra, quaſi onus grauiſsimũ deorſum pendebãt, non enim gratię, nec gloriæ digna erãt: examenq; diuinæ iuſtitiæ in nos propẽdebat puniens nos propter demerita noſtra. Nummus verò aureus, qui eſt Deus,

Exod. 33. Et Roſ. 2.

2. Petri. 1.

Roman. 8.

2. Tim. 4.

Simile.

in ſublimi cum Angelis ſuis cõmorabatur, homines tanquam in 17
dignos relinquẽs. Meritò autẽ nunc Deo noſtro dicere poſſumus
Dan.5. idem, quod dixit Daniel ad aliud propoſitum loquens, exponens
nẽpè inſomniũ Baltharis his verbis: Appẽſus es in ſtatera, & inuẽ
tus es minus habẽs. Dñe appẽdiſti te cum operibus noſtris in ſta
tera tuæ diuinæ ſapientiæ, & inueniſti tibi granum quoddã deeſ-
ſe ſecundum quod ab æterno cõſtitueras. Veniat ergo Dñe reme-
dium, & apponatur nummo aureo granum tritici: quod adimple
tũ eſt quando humanitas diuinitati vnita eſt. Tunc deſcendit nũ
mus aureus deorſum deſcendẽte Deo, ideſt, humanã naturã aſſu-
mẽs, vt cum hominibus conuerſaretur. In terris viſus eſt, & cũ ho-
Baruch.3. minibus conuerſatus eſt. Et deſcendente Deo aſcendit in altũ põ
dus operũ noſtrorũ, vt ipſa gratiæ, & gloriæ digna eſſent. Examen
etiam, quod antea in nos propenſum erat inclinatũ eſt ſuper nũ 18
mum aureum, & granũ, qui eſt Ieſus Chriſtus verus Deus, & ve-
rus homo exercẽs in illo quatenus homo erat omnes pœnas, quĩ
bus ſcelera noſtra digna erant. Et ita intercedẽtibus laboribus, &
tormẽtis ſuis nobis gratiam promeruit, vt opera noſtra valorem
haberent apud diuinam Maieſtatem, & propter illa iure gloriæ
coronam, qui eſt diuinæ prædeſtinationis effectus, mereremur.

Si igitur hæc mulier precibus & orationibus ſe diuinę prędeſti
nationis ſedes cõſecuturã arbitrabatur; meritò illi reſpõdet Dñs
dicens: *Neſcitis quid petatis.* Hoc enim nõ orationibus impetratur,
nec mihi quatenus homini illud dare cõpetit. *Sed quibus paratũ eſt
à patre meo.* In his verbis ſoluit Dominus quæſtionem à plurimis
diſceptatam. Nonnulli enim dixerunt, Deum electos ſuos præde
ſtinaſſe, quia pręſciuit eos gratia ſua bene vſuros eſſe quæ opinio 19
D.Th.1.p. improbatur à D. Thoma hac ratione. Bonus vſus gratię, & liberi
q.23.arti.5. arbitrij eſt ipſius gratiæ effectus. Nã quemquam benè vti gratia,
quam Deus illi dat, & libero arbitrio, quod habet, ex ipſa gra-
tia prouenit: gratia autem eſt prædeſtinationis effectus. Igitur bo
nus vſus gratiæ eſt effectus prædeſtinationis, igitur non poteſt
eſſe illius cauſa. Nam vna, & eadẽ res nõ poteſt eſſe cauſa, & effe-
ctus alterius. Alia etiam ratione opinio illa refutatur: nempè, plu
rimi ſunt prædeſtinati ſine vlla cauſa ex parte ſui. Ergo omni-
bus prædeſtinatis hoc accidit. Nulla enim eſt maior ratio de vnis,
quàm de alijs, in hoc omnes ſunt æquales, primum patet. Perſpi-
cuum eſt enim infantes, qui ante quàm rationis vſum habeant,

mo-

20 moriuntur, nullum habere proprium meritum, cum nullus in illis
ſit rationis vſus. Hi autē prędeſtinati ſunt, ſiquidē ſaluātur. Ergo
omnes prædeſtinati abſq; vllo proprio merito prædeſtinantur.
Hoc manifeſtè dicit B. Paulus his verbis: Elegit nos ante mundi *Epheſ. 1.*
conſtitutionē: vt eſſemus ſancti, & immaculati in conſpectu eius
in charitate. Vt eſſemus ſancti, dicit hîc S. Paulus nos à Deo ele-
ctos fuiſſe non autē dicit, eo quòd futuri eramus ſancti. Et ſic ſta-
tim ſubdit dicēs: qui prædeſtinauit nos in adoptionē filiorū, &c.
Secundum propoſitum voluntatis ſuæ. Ecce quomodo ſanctus
Apoſtolus nullam aliam, præter Dei voluntatē, prædeſtinationis
cauſam aſsignat. Ita hunc locum exponit B. Auguſtinus. Et hîc *Auguſt. lib.*
Dominus ſigillo ſuo hoc confirmat dicens: *Quibus paratum eſt à Pa* *de Prædeſti.*
tre meo. Res eſt hæc quæ ad ſolum Patrem ſpectat: ad quā nec hu *ſanct. c. 18.*
manā merita, nec orationes, nec ego quatenus homo intercedo: ni
ſi ſola eius voluntas, & miſericordia. Hic adeſt nunc argumentum
inſipientium, qui dicunt: Iam Deus ſcit vtrum ego ſaluandus, an
condemnandus ſim. Ergo illud abſque dubio fiet, quod Deus ſcit.
Ergo non ſunt neceſſaria opera: quomodocunq; enim viuam, fa-
ciendum eſt quod Deus ab æterno decreuit. Ad quod ſic reſpon-
deo. Etiā Deus pręſciuit, ac decreuit te triginta, aut quadraginta *Simile.*
annos eſſe victurum, & illud quod Deus decreuit, abſque dubio
erit. Ergò quando ægrotaueris nō opus eſt tibi medicum accerſi-
ri, nec medicinam aliquam accipere: ſiquidem quomodocunque
ſit, omne tempus, quod Deus cōſtituit, victurus es. Quare ergò me
dicum iubes accerſiri? quare potiones aſſumis? quare medicamen
tis vteris? niſi quia habes, licèt ſcientia Dei vera ſit, & nequaquam
22 poſsit deficere, neceſſaria etiam eſſe hæc media ad valetudinem
conſequendā? Cùm igitur in rebus naturalibus, & ad corporis va
letudinem pertinentibus remedia inueſtiges, etſi de diuinæ ſcien-
tiæ certitudine non dubitas: media, quæ ſunt animæ ſaluti neceſ-
ſaria, negare voles? Vnde hoc prouenit, niſi ex eo quòd ea, quæ
ſunt corporis, diligentius, quàm ea, quæ ſunt animæ curas? Et ad
tuam malam vitam degendam velles aliquem colorem: ſcito fra-
ter mi quòd ſicut Deus ab æterno animas prædeſtinauit, etiā me
dia quibus eas ſaluas fieri oporteret, decreuit. Et ſicut inſipientiæ
eſſet in infirmitate tua non mā ducare, aut tibi non mederi, ſic eſt
maximę ſtultitię arbitrari te abſq; operibus ſaluādum eſſe. Qua
propter fratres chariſsimi facite quod vobis B. Petrus pręcipit dī

cens: Satagite per bona opera, &c. ¶ Idcircò his sanctis Apostolis 23
dicit Dñs: *Potestis bibere calicem, &c.* Et dicentibus illis se posse illũ
bibere sicut singulare beneficium calicis potum concedit dicens:
Calicem quidem meum bibetis. Sedium donatio nõ mihi competit:
sed mereri vobis gratiã & auxiliũ, quo calicem meũ patienter bi
batis, ad me pertinet. O liberalissime reparator te deprecor, vt no-
bis faueas, quò ex omniũ gratiarũ fonte fortitudo, & auxilium
nobis cõmunicetur, vt tuũ sanctum calicẽ patiẽter bibamus & ca
Hiere. 51. licem Babylonis magno odio fugiamus. De quo dicit Hieremias:
Calix aureus Babylon in manu Domini inebrians omnem ter-
ram. De vino eius biberunt gentes, & ideo cõmotæ sunt. Omnes
voluptates, & confusiones seculares dicuntur calix aureus propter
bonam apparentiam, quam habent, & propter iucũditatem, quã
sensibus afferunt. Et hic calix Babylonis dicitur esse in manu 24
Dñi: quia ex creaturis, quas ipse creauit, vt nos illis moderatè vte
remur, inordinate humanæ voluptatis vinum elicimus, quo ine-
briamur & quasi extra nos incedimus, amentes, & sine iudicio
redditi. Cauete fratres charissimi ne hunc calicẽ immoderatè bi-
batis: hic est enim, qui homines in infernũ præcipitat. O quantũ
Galat. 6. oderat B. Paulus ex hoc calice bibere, cum dicebat: Mihi mundus
crucifixus est, & ego mũdo. Quando vni cruci bini affiguntur, al-
ter est auersus ab altero. Et ita dicit: Mundus mihi terga vertit, &
auersus est à me, & ego ab illo: ille me reijcit, & ego illũ. Mundus
est crucifixus, ita vt, licêt velit, ad me nõ valeat accedere: ego verò
sum timoris, amoris & obedientiæ clauis affixus quibus mihi me
ipsi vim infero, ne ad eum accedã. O vtinã his tribus clauis affe-
ctiones nostræ affigerẽtur, vt (si possibile esset) ad nullã mundi rẽ 25
accederemus: est enim excõmunicatus, quẽ supernus pontifex Ie
Ius Christus excõmunicauit. Qui patrẽ suum pro crucifixoribus
Ioan. 17. suis exorãs pro illo noluit exorare. Vnde dixit: Nõ pro mũdo ro-
go. ¶ Quod si hæc mulier cũ diceret, *Die vt sedeant, &c.* De corpo-
ralibus sedibus intelligebat, vt ipsa contextus litera resonat iure
optimo etiã illi dixit Dñs: *Nescitis quid petatis.* Nõ enim cõuenit
muneri, quo filij tui domi meæ fungũtur, nec loco, nec tempori se
dere, imo nullum ex ijs, qui saluari cupiunt, sedere oportet in hoc
seculo. Omnibus quippe dictum est: sint lumbi vestri præcincti,
& lucernæ ardentes in manibus vestris. Omnibus nobis præci-
pitur, vt simus Deo quasi famuli portantes faces accensas in ma

nibus

26 nibus ſuis, qui ſemper corã dominis ſuis adſtãt & quũ nimis deſeſ- *Luc. 12.*
ſos ſe inueniunt eleuato vno pede ſuper alterũ requieſcũt: & poſt-
quã vnus iam ſubleuatus eſt eleuato altero ſuper alterũ ſtãt. Facẽ
quã vnuſquiſq; noſtrum habere debet coram diuina Maieſtate,
oportet eſſe bonũ opus charitatis igne inflammatũ, pedes autem
quibus nos inniti oportet, ſunt duæ vitæ, actiua nẽpẽ, & cõtẽplati-
ua, & quãdo vno pede defeſsi fuerimus, alio ſubleuabimur. Hoc ſi-
gnificauit Dauid cùm dixit: In die mãdauit Dñs miſericordiã ſuã: *Pſalm. 41.*
& nocte canticũ eius. Idcirco Chriſtus redẽptor noſter die populis
prædicabat, noctu verò in mõtibus exorabat. Vt nos doceret, quod
poſtquã nos in operibus miſericordiæ erga proximos exercueri-
mus nos ad cõtẽplationẽ recipere oportet, vt præterita peccata la-
mẽtemur, vt Dei beneficia in memoriã noſtrã reuocemus: vt deni
27 que nos altiſsimę maieſtatis amore inflãmem⁹. Ideô Beatos Iaco *Matth. 26.*
bũ & Ioãnẽ in hortũ Gethſemani dñs deduxit, vbi eis paſsionẽ ſuã *Matth. 17.*
oſtẽdit: poſtquã eos duxerat in mõtẽ Thabor, vbi illis ſuã gloriã re
uelarat: vt eos doceret, in alterutro horũ pedũ illos inuicẽ innitiopor
tere. Idcircò neſcitis (inquit) quid petatis. Etiã nobiles equites, vt *simile.*
certamina, cõflictioneſq; ſuę ſint decorę, & omnibus iucundę non
oportet eos in ſella ſedere, ſed in ſtapedibus obnitentes à ſella ere-
cti debẽt curſare. In hac vita ſeruimus Deo equitantes. Eques eſt
anima: equus verò eſt corpus: ſella eſt ſenſualitas, ſtapedes ſunt ra
tio, frenũ eſt timor Dñi, calcaria ſunt labores. Vt ergò cõflictiones
noſtræ cũ Sathana ſint validæ, Deoq; iucũdæ, qui quidẽ vitæ no-
ſtrę certamẽ intuetur: quia oculi Dñi ſuper iuſtos (ait Dauid) opor *Pſalm 33.*
tet nos nõ ſuper ſenſualitatẽ ſedere, ſed ſuper rationẽ obnitẽtes à
28 ſenſualitatis ſella nos eleuare. Videbitis equitẽ leuis armaturę tam *simile.*
peritũ, ac elegantẽ curſorẽ, vt currendo ſuper equũ paterã vini bi-
bat, nec tamẽ minimã quãq; guttã effundat. O quãta equitis dex
teritas, & elegãtia. Chriſtus redẽptor noſter quaſi optimus eques
huius mũdi viã cucurrit, quia exultauit vt gigas ad currẽdam viã.
Et paſsionis poculũ bibit, nec minimã quidẽ meriti guttam effu- *Pſalm. 18.*
dit. In omnibus enim, quæ dixit, queq, operatus eſt altiſsimos gra
tię, glorięq; gradus ſuis famulis promeruit. Nos verò miſeri etiã la
borũ, atq; amaritudinũ pocula potamus, vt ſignificauit Eccleſiaſti *Eccleſ. 40.*
cus dicens: lugũ graue ſuper filios Adã à die exitus de vẽtre matris
eorũ, vſq; in diẽ ſepulturę in matrẽ omniũ id eſt in terã: totũ ta-
mẽ meritũ plerũq; effundim⁹. Et ita patimur, nec tamẽ meremur

quia in ſenſualitatis ſella ſedentes currimus. Quocirca nos ſedere 29
non oportet. Et ideò neſcitis (ait) quid petatis.

Etiam nos dedecet ſedes ratione loci, in quo ſumus. Veſtibulũ
Simile. domus viri primarij non eſt locus, in quo filios eius chariſsimos de
ceat ſedere: cũ enim illic crebrò iumenta, & currus, qui domui ne-
ceſſaria aſportant, onerentur, & exonerẽtur, totũ eſt quaſi ſterqui-
liniũ immũditia plenum. Serui & alij homines viles, & inſimę cõ
ditionis in illo ſedere ſolent: filij verò per illud celerrimè præte-
reunt, & vlteriùs properãtes in aulas perpolitè exornatas ingrediũ
tur, in quibus ſuauiſsimè requieſcunt. Hic mundus eſt veſtibulum
quoddã regij palatij gloriæ: & ideò non ſedent in illo alij præter
viles, & turpes peccatores iuſti enim taquam chariſsimi filij Dei
nolunt in tam obſcœno, & immundo atrio ſedere, ſed dicũt cum
Philip.3. B. Paulo: Omnia arbitror vt ſtercora, vt Chriſtum lucrifaciam. Et 30
ſic celerrimè abſq; eo quod ad huius mundi ſtercus ſe inclinent,
aut illud diligant, per illud prætereunt quouſque ad regias aulas
Ioan.14. perueniant: de quibus dixit Dominus: In domo patris mei man-
ſiones multæ ſunt. Et in eis in æternũ requieſcũt. Et ſic Dauid di-
Pſalm.121. xit in nomine iuſtorũ, ſtantes erant pedes noſtri in atrijs tuis Hie-
ruſalẽ. Quia illic ſederũt ſedes, &c. In atrijs (inquit) cœleſtis Hieru
ſalẽ, qui eſt hic mũdus, ſtetimus, & illic ſedebũt ſedes, quę ſunt iu-
Sapient.7. ſtorũ animę. Quia anima iuſti ſedes eſt ſapiẽtię. Hæ autẽ ſedes ſe
debũt in iudicio, vbi tãta tribulatio futura eſt. Quòd ſi in iudicio
ſedem habebunt, quomodo in cælo non ſedebunt? Quocirca neſ-
citis quid petatis, cum in tam immundo loco ſedem poſtuletis.

Quòd autem vlteriùs dicis: *vt ſedeant vnus ad dexteram, & alius*
ad ſiniſtram. Nobilis matrona parum noſti Theologiæ. Nam ſi de 31
futura vita loqueris mea dextera eſt cæleſtis gloria: ſiniſtra verò
eſt infernus. Et ideò neſcitis quid petatis, cũ illic ſiniſtrã manum
expoſcatis. Si autem de hoc ſeculo loqueris: dextra eſt proſperi-
tas, ſiniſtra vero aduerſitas, & qui in hoc ſeculo proſperitatem pe-
tit, neſcit quid petat, petit enim laqueum, quo ſe ſuſpendat, & inte
Exod.24. rimat. In Exodo Dei nomine dictũ eſt Moyſi: Aſcende ad Domi
nũ tu, & Aaron, Nadab, & Abiu, & ſeptuaginta ſenes ex Iſrael, &
adorabis procul. Eſt valde notãdũ, quod inter electos Dei, qui hic
ex vniuerſo populo aſsignantur, vt in montem aſcendant quaſi
principes, & præſtantiores poſt Moyſen, & Aaron nominati fue-
Leuitic.10. runt Nadab, & Abiu: De quibus poſteà dicitur: quod arreptis

Nadab,

32 Nadab,& Abiu filij Aaron turibulis impoſuerũt ignẽ, &c. Egreſſuſq; ignis à Dño deuorauit eos,& mortui ſunt corã dño. O Deus immẽſę bonitatis quod illi,qui ab ipſo Deo in altiſsimũ illum dignitatis gradũ elati fuerãt talẽ ruinã poſtea fecerũt, tanto q; ſupplicio punitifuerũt! O filij Adę quid ſoliciti eſtis, vt per hominũ manus,& negotia in ampliſsimos dignitatis gradus efferamini! quiduè cũ in ijs cõſtituti eſtis,tantopere ſuperbitis, ſiquidem illi, qui ab ipſo Deo ſublimati fuerãt,tam infœlici caſu ceciderũt, ac tam miſerũ exitum habuerũt? Quaretã periculoſam rẽ expetere non veremini? Attendite Pharaoni dixiſſe ipſum Deum: In hoc poſui te, ideſt exaltaui te vt oſtendã in te fortitudinem meã. Sic fortaſsè permittet Deus,vt vos aſcendatis in dignitateſq; exaltemini,vt ſint vobis cõfuſioni,& in vobis potentiã,iuſtitiam q; ſuã 33 oſtendat. Neſcitis quid petatis,ſi dexteram proſperitatis expoſcitis. Parua enim cymba ſi magna defert vela, tanto ventorum flatu ſolet impelli,vt in profundũ maris demergatur. Ita illi, qui in hoc ſeculo nauigamus,cùm tam parui ſimus virtute vbi primum magna vela quis habet, hoc eſt vbi primũ grandẽ aliquã dignitatem & autoritatẽ conſequitur tanto ſuperbię vento ſolet inflari, vt in profundum pelagi æterni immergatur,& pereat. Hoc autẽ vobis maximè conducibile eſt, Calicẽ quidem meum bibetis. Vt cum paſſionis meæ participes ſitis, meę etiam gloriæ compotes eſſe mereamini. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amẽ.

Exod.9.

Simile.

¶ Feria.V. poſt Dñicam. II. in Quadrageſi.

1 *Homo quidã erat diues, qui induebatur purpura & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendide.* Luc.16.

REFERT Beatus Lucas, quòd prædicans Chriſtus Redẽptor noſter maximo cuidam auditorio agebat de miſericordia, quam oportet diuites in pauperes habere, vt Deus illorum miſereatur. Et dicit ſanctus Euangeliſta quod audiebant omnia hæc Phariſæi, qui erant auari,& deridebant illum. Et ob hanc cauſam illis hunc metuendum caſum Dominus propoſuit (qui realiter,& verè contigit) de diuite quodam crudeli,& de paupere, qui miſerias,& neceſsitates ſuas patientiſsimè tolerabat. Et dixit: *Homo quidam erat diues, &c.* Dicatur litera Euangelij.

Hũc obſtupendum caſum illis Dñs cõmemorauit, & illum eis cõmemorãs de eo nos voluit certiores fieri, quo nos omnes deterreret, vt ſi quidẽ amore ducti boni eſſe, ac Deo ſeruire nolumus, ſaltem metu perculſi ad diuinã ipſius Maieſtatem conuertamur: & verã agentes pœnitentiam peccatorum noſtrorum veniã conſequamur. De iuſto dicit Dauid. Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris, ideſt peccatorũ ſupplicijs admonitus, manus ſuas lauabit, & meliora etiã, & ſynceriora opera faciet, quàm anteà facere cõſueuerat. Si ergo iuſti malorũ ſupplicio ad maiorem iuſtitiã, & bonitatem cõmouentur: quãtò magis oportet peccatores, qui ſe ijſdẽ ſupplicijs dignos animaduertũt, quibus alios ſibi ſimiles puniri conſpiciunt, timere, & ad Deum conuerti? In Apocalypſi dicit B. Ioannes: Vidi cęlũ apertũ, & ecce equus albus, & qui ſedebat ſuper eum vocabatur fidelis, & verax. Et paucis intermiſsis dicit: Et vocabatur nomẽ eius verbũ Dei, &c. Inter alia autem, quæ de hoc verbo Dei ſedente ſuper equum albũ, puriſsimæ humanitatis ſuæ, dicit, vnum eſt quod de ore eius procedit gladius ex vtraque parte acutus, vt in ipſo percutiat gentes. Gladius tẽporaliũ regũ non eſt acutus niſi ex altera parte nõ enim habet poteſtatẽ, vt aliquid vltra corpus puniat. Cauete autem ab eo, cuius gladius ex vtraq; parte eſt acutus, qui & corpus occidit, & animam condẽnat, & vtrunq; in infernũ præcipitat. Sic dixit ipſe Dominus. Nolite timere eos, qui occidũt corpus, animã autẽ non poſſunt occidere: ſed potius timete eum, qui poteſt, & animam, & corpus perdere in gehennam. O quam ſingulare conſiliũ! quantũuis potẽs ſit rex terreſtris nullũ maius tibi damnũ poteſt inferre, quàm caput tuũ ab humeris euellere, euulſo autem illo, omnem iuriſdictionem quam in te habebat, amittit, ſique anima tua in gratia erat, in cælum ducetur, vt fruatur Deo. Illius autem tam prapotẽtis Domini iuſtitiam, qui punit corpus & animam in æternum comburendam in infernum detrudit, quis non pertimeſcet? Conſiderate ergo fratres hanc diuinam hiſtoriam: & ſuppliciũ quod in illa narratur lauacrum quoddam eſſe animabus veſtris.

Pſalm. 57.

Apoc. 19.

Matth. 10.

Dicit ſanctum Euangeliũ: *Homo quidam erat dives.* Ex eo quòd erat dives prouenit, vt prophanus, epulo, & carnalis eſſet, ex hoc autẽ dimanauit, vt crudelis & ſine miſericordia in pauperes fuerit effectus, nec ſtetit quouſque in infernum perueniret. Attendi te per quàm miſeram ſcalam infœlix hic dives paulatim in in-

fernum

5 fernum deſcenderit. Si homines non eſſent inſani, quam maximè fieri poſſet, diuitiarum copiam fugere deberent. Sicut vir prudens orphanorum tutorem ſe eſſe, eorumque ſubſtantiam ſuſcipere recuſat. Nouit enim cito vniuerſæ pupillorum ſubſtantię rationem à ſe expoſtulandam, ſeque omnibus bonis, quæ ſibi commiſſa ſunt ſpoliandum eſſe intelligit. Adhuc profectò multò magis arctam, & rigoroſam rationem à te Deus expoſcet omnium bonorum, quæ tibi commiſit: neſcis autem vtrùm hoc hodie, an cras faciendum ſit. Et præter hanc arctiſsimam rationem, quam laborioſum eſt diuiti nimium ſemper ſolicitum eſſe, & timere, ne ante mortem à diuitijs deſeratur! Hieremias dicit: Perdix fouit quæ non peperit, fecit diuitias, & non in iudicio: in dimidio dierum ſuorum derelinquet eas, & in nouiſsimo ſuo erit inſipiens. *simile.* *Hiere. 17.*

6 De perdice dicitur, quòd tantoperè deſiderat filios habere, vt aliena oua ſibi aſſumens ſub alis ſuis foueat, & in eis elaboret, ſuoque ſudore pullos proferat. Poſtquam autem eos protulit, illam deſerunt, & poſt matrem ſuam abeunt. Itaque nihil aliud remanet miſeræ, niſi labores, ſudoreſque ſuos fruſtra conſumpſiſſe, nec tamen vllum ex illis fructum percepiſſe. Hoc plerunque hominibus ſecularibus ſolet accidere: qui poſtquam magno cum labore, ac vultus ſui ſudore, plurimiſque ſceleribus perpetratis quatuor minuta compararunt, accidit infortunium, & omnia ſimul deperdunt, nec aliquid illis remanet, præter curas, ac ſolicitudines, quibus corpora ſua confregerunt: & ſcelera, quibus animas in illis acquirendis, infecerunt. Si autem ô infœlix diues te diuitiæ tuæ non deſtituerint, ſaltem tu non potes illas in 7 morte non deſerere: & fortaſſe quô plures iniquitates cum illis commiſeris, eò magis tibi Deus vitam breuiabit, vt illas relinquas, & alij etiam te inuito illis fruantur. Hæc eſt enim vna ex maledictionibus, quæ veteris legis transgreſſoribus immiſſæ fuerunt: Percutiat te Dominus amentia, & cæcitate ac furore mentis. Et paulo poſt: Domum ædifices, & non habites in ea, plantes vineam, & non vindemies eam, &c. oues tuæ dentur inimicis tuis. Hoc crebrò contingit viro accumulanti diuitias abſque timore Dñi, & illas ſine miſericordia in prophanitatibus conſumenti, Iumẽtum, quod ex puteo coopertis oculis aquam haurit, magno cũ labore iterũ atq; iterum puteum circundat, & demum aquam haurit ad olera irriganda, quæ non ipſum, ſed alij manducaturi *Deute. 28.*

ſunt. O quoties hi cæci, ac miſeri maria, emporia, tribunalia, & de- 8
niq; vniuerſum orbem circumeunt, vt ſumma cũ anxietate ea ac
quirant, quæ non ipſis quidem, ſed alijs profutura ſunt. Sic Hie-
Hierem. 8. remias homines quoſdam Dei nomine cõminatur dicẽs ſe extra
neos hæredes illis eſſe daturum. Dabo (inquit) mulieres eorũ ex-
teris: agros eorum hæredibus: & huius ſupplicij cauſam reddens di-
cit: quia à minimo vſq; ad maximum omnes auaritiam ſequũtur.
Hoc etiã miſero Sauli contigit: qui in pœnã auaritiæ, quã habuit
ſeruans ſibi meliora iumẽta, & res pretioſiores Amalech, cõtra vo-
luntatẽ Dei, regni ſui ſucceſſorẽ habuit, non filios quidẽ, aut nepo-
1. Reg. 16. tes ſuos, ſed Dauid, quẽ ipſe ſummo odio proſequebatur. Ideò Spi-
Eccleſ. 5. ritus ſanctus dixit. Noli attendere ad poſſeſſiones iniquas & ne di
xeris: Eſt mihi ſufficiẽs vita. Nihil enim prodetit in tẽpore vindi-
ctæ, & obductionis, id eſt, quando in die obitus tui terra coopertus 9
fueris. Execramini amicũ, qui cũm ſanguinis effuſione, & mortis
periculo fuerit acquiſitus, in maiori neceſsitate, & anguſtijs, quan
do hoſtes in vos irruunt nõ mouetur, nec vos adiuuat. Quãdo pec
cator viderit diabolos in ſe irruere, oculos conijciet in illas diui-
tias, quas cũ tãto mortis periculo, & ferè ſanguineis ſudoribus cõ-
parauit: vidẽs autẽ ſe ab illis nõ adiuuari, nec eas aliquid ſibi pro-
deſſe, quid ſentiet, quidue dicet? Quapropter noli attendere ad poſ
ſeſsiones iniquas, quæ ne dignæ quidẽ ſunt, vt in illas oculos con-
ijcias. Alia tranſlatio dicit hic. Ne cõfidas tuis diuitijs, quia in die
aggreſsionis nihil proderũt. O homo cæce, quanto appetitu nunc
pecunias moues, & quã ſuauiter illas annumeras. Et quandò me-
dia nocte expergiſceris, qua delectatione vniuerſæ ſubſtantiæ tuæ
ſtationes cogitatione reuoluens ambulas, nũc de vinea, nũc de do- 10
mo, nũc verò de nũmis, ac tandẽ de cæteris bonis tuis cogitãs? Tol
le tolle ò miſer cogitationem tuam ab hiſce tam inutilibus rebus,
quæ ne dignæ quidẽ ſunt, in quas ſaltem oculos conijcias, quan-
to minus, vt eas nimio amore diligas? Attende in die illius terribi-
lis caſus, quando te diaboli aggreſsi fuerint, vt ab illis in infernum
deducaris, vniuerſas diuitias tuas nihil tibi eſſe profuturas.

Quod primũ de hoc diuite dicitur, eſt, quod induebatur purpu-
ra, & byſſo. Hæc autẽ vna ex condẽnationis illius cauſis aſsigna-
tur, lautitia nempe, pompaq; ac vanitas perpolitarum veſtium.
O quantũ hæc mala ſerui Dei fugerũt! norunt enim quantũ detri-
Exod. 26. menti inordinatus harũ rerũ vſus animæ afferat. In Exodo legitur

quod

11 quod etſi arca Dñi interius, exteriuſq; auro exactiſsimo cooperta
erat: in exteriore tamen ſacco, & viliſsimo quodam panno vela-
ta erat. In quo ſignificabatur quomodo ſe habere debent iuſti, li-
cet enim ſolido auro amoris exactiſsimi operti ſint, tamen carnes *Heb.11.*
ſuas viliſsimis veſtimentis induerunt: vt exaggerat. B. Paulus di- *Iob.19.*
cens. Circumierunt in melotis, in pellibus caprinis. Et ſanctus Iob
de ſeipſo loquens, dicit. Saccum conſui cutem meam, & operui ci
nere carnem meam. Attendite autem quibus veſtibus vſus fuerit
ſanctus Rex Dauid, qui dicit. Poſui veſtimẽtum meum cilicium. *Pſalm. 68.*
O maximam horum infœlicium temporum confuſionem! cùm
homines maxima ſolicitudine anguntur, atq; mille illicitas con-
uentiones, & contractus faciunt, vt perpolitè & pompaticè exor-
nentur, quod eſt maximum ſignum perditionis, & diſſolutionis
12 animæ eorum, vt ſignificauit Eccleſiaſticus, dicens. Amictus cor-
poris, & riſus dẽtium, & ingreſſus hominis enuntiant de illo. Tria *Eccleſ.19.*
ſigna ponit hic Spiritus Sanctus per quæ homo poteſt cognoſci
qualis ſit, veſtium profanitatem, riſus leuitatem, & ingreſſum in
loca periculoſa, & vbi eſt occaſio mali. Aduerte quô ingrediaris,
inde enim paulo magis minusve cognoſci poteris qualis ſis. In-
grederis in domũ ludi, aut malæ fœminæ, melius eſſet tibi ingre-
di in ſpeluncam leonum, aut draconum, qui non poſſent pluſ-
quam in corpore tibi officere. Intelligens autem. B. Petrus quan- *1. Petri. 3.*
tum incommodum inordinatus veſtiũ faſtus afferat, dixit maxi-
ma exaggeratione. Conſiderantes in timore ſanctam conuerſatio
nem veſtram: quarum non ſit extrinſecus capillatura, aut circun-
datio auri, aut indumenti veſtimentorum cultus: ſed qui abſcõdi-
13 tus eſt homo cordis in incorruptibilitate quieti, & modeſti ſpiri-
tus qui eſt in cõſpectu Dei locuples. O quã diuina verba, Dñs illu
minet corda veſtra, vt ad illorum exequutionem incitemini. Ne
curetis, (ait Beatus Apoſtolus) iſta viliſsima corpora veſtra au-
reis, & pretioſis ornamentis exornare: ſed mirum in modum cura-
te, vt ſpiritus interius diues, & exornatus ſit in conſpectu Dei. O
quàm maxima confuſio, & quàm acuta ſagitta eſt hæc mulieri,
& multô dirior viro, qui quotidie vnam horam, & plus etiã in ca-
pillis criſpãdis, & corpore ſuo exornando cõſumit: ſicuti qui gla-
dium acuit, vt proximos ſuos interficiat, in toto autem anno ne
vnam quidem horam in ſpiritu ſuo adornando cõſumit. Nũquid
ſunt verba, quibus ſatis dignè tãta abominatio, & peruerſitas exag

gerari poſsit? O Deus infinitæ maieſtatis tu hos fratres meos illu- 14
mina, vt cæcitatem ſuam cognoſcant, & ab immoderata profani
tate ſua reſipiſcant: neq; enim verba mihi ſuppetunt, quibus hoc
illis penitus perſuadere poſsim. Vnum autē vobis dicam fratres,
ad noſtram Chriſtianorum confuſionem. Referunt humanæ hi-
ſtoriæ Romanos, etſi gentiles, locupletiſsimos, ac tam potentes,
vt vniuerſo orbi dominati fuerint, & tamē decreuiſſe, nequa mu-
lier ad veſtium ſuarum ornatum pluſquam mediam vnciam auri
gereret. Quid dicitis ad hoc Chriſtiani ſanctiſsimo Euāgelij lacte
edueati: qui animæ immortalitatem creditis, quiq; ſempiternæ
gloriæ, ac inferni diuturnitatem confitemini? Quomodo non eru-
beſcitis, & confundimini videntes quod nunc agitur? quod vxor
artificis vult plus auri ſuper ſe gerere, quàm vxor conſulis, qui vni-
uerſo orbi dominabatur, deferre conſueuerat. 15

Dicit vlteriùs ſanctum Euangelium. *Et epulabatur quotidie ſplen-*
dide. Quod ſemel in anno cum amicis, & conſanguineis veſtris
in charitate epulemini non poteſt condemnari. Veruntamē quo-
tidie ſplendide hoc eſt nimis perniciosum. Nam leoni benefa-
ciendo, & indulgendo, illum domabitis: qui autem corpus ſuum
delicatè tractat, ipſi que indulget, ſatietate, & voluptate ferocius,
ac crudelius illud efficit. Qui ſanctorum patrum vitas legerit,
quæ à Theodoreto, Palladio, & Diuo Hieronymo referuntur,
non poterit non admirari intelligens, quàm crudeliter corpora
ſua tractauerint: quibus autem propinquiora huius rei exempla
ſuppetunt, ſumus nos fratres minores, cùm ſint admirabilia, quæ
de innumeris fratribus ordinis noſtri legimus, qui noſtra fere
tempeſtate floruerunt. Qui cum hoſtibus colluctantur, & decer- 16
tant, non contenti ſunt non pati ſe ab illis ſuperari: ſed omni-
Simile. bus viribus, & artibus ſuis illos curant euertere, ac ſolo æquare
vt à periculis ſecuriores ſint, & victoriæ certitudinem habeant.
Idem igitur faciunt ſerui Dei cum corporibus ſuis, capitalibus
hoſtibus, qui continua abſtinentia illos deijciunt, ac proſternunt,
vt magis certi ſint de victoria. Non ſic faciebat hic diues, qui nunc
crudeliſsimis inferni ignibus cruciatur, quò deuenient etiam om-
nes illius ſectatores, niſi opportunum ſibi remedium adhibue-
rint, non enim eſt vnus Deus vnis, & alter alijs, ſed omnibus eſt
vnus, & idem. Aduertite fratres quantum malum ſit hoc, quia
enim tam miſera eſt epulonum ſors non potuit illam B. Paulus

fin-

17 ſine magnâ lachrymarum copia recẽſere, dicens. Multi enim am- *Philip.3.*
bulant, quos ſæpè dicebã vobis, nunc autẽ, & flens dico inimicos
crucis Chriſti, quorum finis interitus, quorum Deus venter eſt.
Vult dicere quod ex gula prouenit, vt quis ſit inimicus crucis pœ
nitentiæ, & tot vitijs ſe tradat, vt ad infernum potius, quàm ad ve
ram pœnitentiam agendam peruenire velit. O metuendum ver
bum! quomodo illud audientes epulones non contremiſcunt, ſi-
quidem hoc modo æterna condemnatione illos Deus commina-
tur, & hîc à ſancto Apoſtolo viliſsimæ cuiuſdam idololatriæ vo-
cantur idololatræ. Gentes enim in ſuis idololatrijs aurum tanquã
Deum venerantur, Solemque, ac Lunam adorant: hi verò miſeri
ventrem adorant, quod eſt totius immunditiæ, & inquinamenti
receptaculum. Et eo vſque hoc malum peruenit, vt aliqui, qui de
18 virtute egerunt, velint ſplendidè manducare, & ſeſe delicatè tra-
ctare, hoc malum comprobantes cum Beato Paulo dicente. Cor- 1. *Tim.4.*
poralis exercitatio ad modicum vtilis eſt: pietas autem ad omnia
vtilis eſt. Profectò iſti non intelligunt Sanctum Paulum, nam
quod in illis verbis ſignificat, eſt: Exercitationes pœnales & corpo
rales ex ſe tantummodo parui eſſe pretij, & vtilitatis, quia quo ad
magis corpus debilitant. Si verò propter altiorem finem fiant,
erunt valde vtiles, ſicut ſi labores corporales tulerimus, vt Chriſto
redemptori noſtro conformemur, atq; vt anima magis ſui ipſius
dominetur ad Deum magis amandum. Opera autem animæ di
ſparis ſunt rationis: ipſa enim in ſe magnam vtilitatem afferre
poſſunt, ſicut ſiquis intellectu occuparetur cogitãdo quam parui
pretij ſint res ſeculares, & quantæ excellentiæ, atq; æſtimationis
19 ſunt Dei præcepta, & eius gloria, ſi inferni cruciatus in memoriã
reuocaret, ſi vitiorum turpitudinẽ, & deformitatem, ſique virtu-
tum pulchritudinẽ, ac ſplendorem contemplaretur. Harum enim
rerum omnium ſola profunda conſideratio etſi ad Deum non re
feratur, magnam in anima operationem facit. Itaq; non dicit S.
Paulus corporalem exercitationem ad modicũ vtilem eſſe, ſi ad
ſublimes fines referatur. Pudeat ergò vos ô fratres velle volupta-
tes veſtras, immoderataque conuiuia ſacris literis comprobare.
Præſertim cũ tanta ſit hæc diſſolutio, vt vix inter Gentiles reper- *Iuuenal.2.*
ta fuerit, vt apparet ex illo Iuuenalis. Quis fercula ſeptẽ Secretò *Saty.*
cœnauit auus? ideſt, quis antiquorum Romanorum ſeptẽ ciborũ
genera ſecretò cœnauit? Secretô (inquit) nam palam nemo hoc

face-

facere auderet. O Iuuenalis ſi nunc ex inferno exires, & quid nũc 20
inter Chriſtianos agatur, intelligeres, quomodo exclamares, vi-
dẽs non ſeptem quidem, ſed ſeptemdecim fercula in vno prãdio
manducari: & non ſecretò ſed publicè, de quo etiam, qui hoc fa-
ciunt, magnoperè gloriantur. Quid igitur ex hac immoderatione
præter turpitudinem maximam, ſenſualemque corruptionem
poterit dimanare?

Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, &c. vſque ibi. *Et nemo illi dabat.* Non erant in domo diuitis cõuiuia, & cibi pauperi: ſed alijs diuitibus ſimilibus illi. Hoc eſt diuitum ingenium: quôd benefaciunt illis, quibus non eſt opus. Mater Salomonis conſuluit filio ſuo, dicens, Noli regibus dare vinum. Et paucis intermiſsis di-
Prou. 37. cit. Date ſiceram mœrentibus, & vinum his, qui amaro ſunt animo. O quàm pium conſilium! in quo illum hortatur, vt in paupe- 21
res & afflictos eſſet miſericors: non autem in Reges, qui nullã habent inopiam. Hoc ipſum vobis ego Dei nomine conſulo, ne conuiuia, & epulæ veſtræ potentibus, ac diuitibus præparentur.
Eccleſ. 29. Videte quid dicat Eccleſiaſticus his verbis. Hoſpitabitur, & paſcet, & potabit ingratos, & ad hæc amara audiet. Satis digni ſunt his gratijs, qui non Deo, ſed diuitibus, & potentibus conuiuia ſua faciunt, qui pro mercede iniurias illi reddunt, & reuertuntur dicẽtes inuicem inter ſe. Vidiſti vanum illum, quomodo ſe liberalem vult monſtrare? Nunquid eum ignoramus, maioreſque eius quales fuerint non optime nouimus? Vidiſti, quàm commutato ordine, & quam malè cõditas eſcas nobis appoſuit? &c. Hac mercede dignus eſt qui bona ſua non propter Deum quidẽ largitur. Hos aſſumit Deus carnifices contra illos ad puniẽdam hanc paucam 22
charitatem, quod cum vicinum habeant claudum, & pauperem, ac vulneratum ad oſtium, ne buccellam quidẽ panis illis largiuntur: ad ſaturandos verò hos ingratos omnia ſuperabũdare volunt. Hac crudelitate vtebatur hic diues: ad cuius oſtium cùm pauper vulneribus plenus ſtaret, cupiens micas manducare, quæ ex illius menſa excidebãt, quas fortaſſe canes præ nimia ſaturitate edere nolebant, & nemo illi dabat. O ſancte Deus quãta inhumanitas eſt hæc? quid ſentiet egenus, & famelicus accedẽs ad oſtium diuitis, & videns eius iumenta, & canes ſatiatos, qui deſiderat canum eſcas manducare, nec tamen eas illi largiris? præcipuè cùm fidẽ habeat, cumque ſit idem vtriuſque Deus, & vna, & eadem carne, &

ſan-

23 ſanguine vterque veſtrum conſtet, & tamen tam durum, & inhu-
manum te in illum præbes? Ideò Beatus Ioannes dicit. Hic eſt pa- *Apoc.13.*
tientia, & fides ſanctorum, id eſt, hic labor eſt materia patientiæ
ſanctorum. Multum patientiæ, & fidei requiritur ad tantam in-
humanitatem tolerandam. Nonne eſt maximè miſerandum,
quòd cupiat pauper eſſe ſub menſa diuitis, & potentis, atq; ea,
quæ conijciuntur canibus manducare: nec tamen illi hoc permit-
tatur? In libro Ionæ dicitur, Regem præcepiſſe ſic præconio de-
clarari. Homines, & iumenta, & boues, & pecora non guſtent *Ion.3.*
quicquam, neque paſcantur, & aquam non bibant. Quare dic ro-
go prohibes, ô Rex iumenta, & pecora manducare, & bibere. Nun
quid illa ſicut homines peccauerant? non profectò. Sed ratio hoc
poſtulare videbatur. Diſſentaneum etenim eſt, quòd ieiunante
24 homine iumenta manducent. Ieiunent (inquit Rex) iumenta, nec
comedant, aut bibant, ſiquidem homines ieiunant. Viſum eſt
Regi illi Gentili ita conuenire: tu verò Chriſtiane, qui credis
Chriſtum Redemptorem noſtrum hāc peremptoriam rationem
condemnationis malorum redditurum eſſe, ſcilicet, quòd proxi-
mos eſurientes non cibauerint, & tu vis omnes canes, & catos tuos
ſaturatos eſſe: proximum autem tuum ad oſtium tuum fame pe-
rire? Hic eſt patientia, & fides ſanctorum. Ecce diuitem crude-
lem, carnalem, & profanum, maxima tamen diuitiarum copia
affluentem, & ecce Lazarum amicum Dei, virtutis, ac patientiæ
plenum, non habentem buccellam panis, nec remedium vulneri-
bus, infirmitatique ſuæ inuenientem. O iudiciorum Dei profun-
ditatem maximam. Videtur equidem Deus commutato recti-
25 tudinis ordine facere, cum malo proficiat, bono autem officiat.
Non ſanè rerum ordinem commutat: magna enim, & ſecreta ſunt
iudicia Domini. Et ſic Dauid dicebat, Ponens in theſauris abyſ- *Pſalm. 32.*
ſos. Deum in theſauris arcas cuſtodire videtur peruerſus ordo.
Qui theſaurizant theſauros in arcis, & non quocunque modo
cuſtodiūt, ſed aureos in capſam, capſam verò in arcam includūt.
Quomodo ergo Deus vice verſa facit, cùm in theſauris arcas cu-
ſtodiat? Hoc ſignificat quòd multa, quæ à Deo fiunt vice ver-
ſa fieri videntur, cùm tamen ſint prudentiſsimè facta. Sicut eſt
virum optimum, & virtute præditum vlcere eſſe plenum, & eſu-
rire, malum verò diuitem eſſe, & omnibus rebus abundare. At-
que vt hoc intelligatis, notate quòd habet ſe Deus in hoc ſicut

locuples mercator, qui vadit in emporium, vt mercimonia emat, 26
& aliqua, quæ ſunt vilia, & pauci valoris mercatur, qualia ſunt ſpe
cula, ligulæ, acus, papyrus, & alia huius generis. Hæc verò ſtatim
Simile. perſoluit. Sunt autem alia mercimonia tam pretioſa, quæ ſtatim
perſolui non poſſunt: atq; hæc fideiuſſa emit, vt ea in futuro em-
porio perſoluat. Ita ſe habet Deus: venit enim in emporiũ huius
ſeculi ad emenda bona opera quaſi mercator. Et opera, quę in pec
cato mortali facta inuenit, tanquam vilia, & parui pretij ſtatim in
hoc mundo perſoluit, reddens pro illis honores, diuitias, liberos,
&c. Ea autem, quæ in gratia, & charitate facta inuenit tam pretio
ſa, & tanti valoris mercimonia ſunt, vt ea in futuro ſeculo æterno
præmio perſoluẽda relinquat. Et ita illa fideiuſſa accipit: & ſi pec-
cator aliquod bonum fecit hoc illi in hoc ſeculo perſoluit. Atque
etiam hoc facit, vt illum ad virtutem attrahat, quin aliter omnia 27
Dei beneficia ad maiorem eius condemnationem erunt. Bonus
autem vult Deus, vt eſuriat, & vulneribus ſit coopertus ad maio-
rem eius gloriæ coronam. Et hoc eſt, ponens in theſauris abyſſos,
quod videtur tranſuerſo ordine fieri. Simile huic eſt quod dicit
Apocaly. 7. Beatus Ioannes loquens de iuſtis. Lauerunt ſtolas ſuas in ſangui-
ne agni. Tali induſtria vſus eſt Deus, vt ex ſanguine ſaponem ef-
ficeret? Videtur quôd ſanguine maculaturus erat veſtes & non
maculauit eas ſed lauit. Hoc fecit vt ſancti neglecta voluntate, &
ſententia ſua Dei iudicium, & voluntatem ſequerẽtur: licèt enim
Dei iudicium nobis videtur contra rationem procedere, ſemper
tamen ſapientiſsimè diſponitur: & quicquid Deus decernit, ſapiẽ
tiſsimè efficit. Quamuis iuſtum in afflictionibus immerſum, atq;
ibi quaſi pãnum maculari videatis, & quaſi veſtem in ſanguinem 28
immiſſam infici arbitremini: ibi Deus illũ ſapone polit, & abluit
ab humanis defectibus, vt in cælo pulchrior appareat. Quod vide-
re eſt in Lazaro, de quo hîc dicitur.

Factum eſt autem, vt moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis. O
fœlix anima, quæ quandiu in hac vita commorabatur, à nemine,
niſi à canibus viſebatur, qui ad hominum confuſionem veniebãt,
& lingebant vlcera eius. Nunc autem in morte non ab vno tan-
tum: ſed à plurimis Angelis in ſinum Sanctorum Patrum perdu
citur, vt illic finitis tandem ſecularibus ærumnis conſolata quieſ-
ceret. Interijt etiam diues ille, qui delicatè tractabatur. *Et ſepultus*
eſt in inferno.

In

29 In Apocalypſi depingit Beatus Ioannes miſerrimum pecca
ti ſtatum, dicens. Ecce equus pallidus, & qui ſedebat ſuper eum *Apocal. 6.*
nomen illi mors, & infernus ſequebatur eum. Hic equus palli-
dus, & ſine decore eſt peccator, qui non ſolum non habet venu-
ſtatem, & colorem ſancti, verùm ne hominis quidem ferè habet
effigiem: ſi quidem ſecundum rationem non viuit. Sedet autem
ſuper eum diabolus, qui dicitur hîc mors. O maximã miſeriam,
& infœlicitatem! quòd ſedeat ſuper miſeram peccatoris animã
diabolus, & peccatum! Si per illam tranſiret, tolerabile eſſe vide
retur, ſedere autem ſuper illam, quòd eſt eam ſub poteſtate ſua
conſtitutam habere, eamque in omnibus operibus ſuis gubernare
ſicut eques equum regit: hoc eſt, maximum malum, & infernus
ſequebatur eum. Quid aliud ſperari poterat, quàm quòd talem
30 herum talis famulus ſequeretur? O peccator adhibe tibi reme-
dium, quod ſi non feceris, infernus te infectatur aperto ore vt te
abſorbeat. Scito hoc non eſſe meum inſomnium: nam Spiritus
ſanctus hîc illud apertè dicit: Quapropter antequam te conſe-
quatur, & occupet, tanto incommodo obuia. Etiam, & canes huic
infœlici homini miſericordiam prædicabant, eumque hortaban-
tur vt eſſet miſericors, ne ab inferno deuoraretur. Cùm autem ex
hoc, aut ex pauperis Lazari patientia nullum fructum percipere
voluerit demum occupauit eum infernus, atq; in æternum deuo-
rauit illum.

Et cum eſſet in tormentis, &c. Notate quòd non dicit ſanctum
Euangelium: cùm eſſet in tormento, ſed cùm eſſet in tormentis,
quænam (inquam) lingua poterit explicare diuerſitatem tormen
31 torum, quibus damnati in inferno cruciantur? Illic eſt ardentiſsi-
mus ignis, intolerabile frigus, nix, glacies, ventus, & tempeſtas,
nimium horribilis. Hæc autem omnia ſunt minima quædam
pars pœnarum damnatorum, vt affirmat Dauid, dicens. Ignis, *Pſalm. 10.*
grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum pars calicis eorum,
quia inter has pœnas omnes, maxima eſt Deo carere. *Eleuans
autem oculos, cùm eſſet in tormentis, &c.* O miſerrime, nunc aperis
oculos? Serò eſt iam: anteà oportuit te illos aperuiſſe, vt pauper-
rem Lazarum, eiuſque neceſsitatem intuereris, atque ad ea aſpi-
cienda, quę ad animam tuam ſpectabant. Fratres mei nunc nunc
oculos ad bona opera facienda aperite, niſi enim eos in hoc ſe-
culo aperueritis, in inferno aperietis quando nihil penitus vobis
prode-

Albertus Magnus. proderit. Albertus Magnus arcanum quoddam naturæ ſcribit, ſcilicet, quòd cum fulmen aliquem percutit, ſi illum apertis oculis occupauit, clauſis oculis illum relinquit. Conſule tibi frater mi, attende hoc arcanum fulminis de te verificari. Si enim fulmen mortis te clauſis oculis ad pauperes aſpiciendos, eaq; quæ ad animæ tuæ ſalutem pertinent facienda, occupauerit: faciet te apertis oculis ad inferni tormenta perferenda remanere. Si autem apertis oculis te inuenerit, clauſis te relinquet ne æternam pœnam aſpicias, nec illam in te experiaris. Eccè exẽplum eſt in hoc diuite, qui in inferno oculos aperuit, cùm tormentis torqueretur, & proclamabat, dicens. *Pater Abraham, &c.* Mentiris miſer. Neque enim tu eius es filius, neque ille tuus eſt pater. Nam Dominus di- 35
Ioan. 8. xit: Si filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite: qui adeo miſericors erat, vt in feruore diei peregrinos expectaret, illoſque hoſpitio ex-
Gene. 18. ciperet, proprijſque manibus eorum pedes ablueret. Cùm autem tu illum imitari neſcieris, quare non te pudet, patrem nunc eum appellare? Hoc autem quod illum rogas, dicens, Miſerere mei,
Prouer. 21. iam non habet locum. Non enim hoc eſt tempus miſericordiæ, quia ſcriptum eſt. Qui obturat autem ſuam ad clamorem pauperis, & ipſe clamabit, & non exaudietur.

Et dixit illi Abraham. Fili recordare, quia recepiſti bona in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala. Nunc autem hic conſolatur, tu vero cruciaris. Vi-
Simile. detur mihi hoc eſſe ſicut ludus, qui Hiſpanè dicitur, [*A trocar por fuerça.*] Habet quis bonas chartas, alter verò habet malas: dicitque prior, Domine non commutemus chartas: dicit verò alter: Non domine, quia hic eſt ludus, vt neceſſario commutemus. Prior nollet commutare, quia bonas chartas habet, veruntamen 36
licet inuitus debet eas commutare, & ſic charta vnius tranſit ad alterum, & è contra. Sic accidit in hoc mundo, Deus eſt qui chartas voluit: ipſe enim bona, & mala ſecundum voluntatem ſuam diſtribuit. Aliiſque tres chartas tribuit, quæ ſunt diuitiæ, honor, & valetudo: alijs vero alias tres chartas diuidit, ſcilicet, paupertatem, dedecus, & infirmitatem. Accedit tempus neceſſario commutandi, qui eſt dies mortis: tunc qui habent diuitias, honores, & valetudinem, nollent commutare: hîc vellent in æternum commorari his rebus perfruẽtes cum offenſione Domini qui eas illis diuiſit. Verum licèt inuitum oportet te illas commutare. Vt tu, qui hanc abundantiam, proſperitatem, voluptatemque cum valetu-

35 letudine in hoc ſeculo habuiſti, habeas in futuro omnia vice verſa. Pauper verò, qui tãta rerũ inopia, ignominia, & infirmitate premebatur, atq; hęc omnia patiẽter tolerauit, perpetuã nũc abũdãtiã ſalutẽ, ineffabilẽq; honorẽ atq; ęternã amplitudinẽ conſequatur. Nec verò arbitremini me ex me hoc dicere: Deus enim hoc dicit per Iſaiã his verbis. Ecce ſerui mei comedẽt, & vos eſurietis. Ecce ſerui mei bibẽt, & vos ſitietis. Ecce ſerui mei lętabũtur, & vos cõfundemini. Ecce ſerui mei laudabũt prę exultatione cordis: & vos clamabitis præ dolore cordis, & prę cõtritione ſpiritus vlulabitis. *Iſai. 65.* Quid clarius dici poterat? aut quid apertius, & magis ad literam vultis hoc adimpletũ videre, quã in his duobus, quos cõmemorat ſanctũ Euangeliũ? Euoluit Deus chartas, & diuiti illi epuloni tres bonæ chartę contigerunt, pauperi verò Lazaro paupertas, dede-
36 cus, & infirmitas maxima accidit. Nũc aũt (ait Abrahã diuiti) hic conſolatur, tu verò cruciaris. O quã amari nũcij ſunt hi diuitibus, proſperis, & ſaturatis huius ſeculi. O quã bonũ eſſet, vt has buccellas abore eijcerẽt, quas cũ tã amaro ſalſamẽto deuoraturi ſunt. Nolite fratres chariſsimi his caducis, & trãſitorijs rebus cũ peccatis & offenſionibus Dei veſtri perfrui: ſiquidẽ acceſſuri eſtis ad horam, in qua hæc neceſſariò debetis commutare. Viuite in timore cognoſcẽtes vos periculoſiſsimũ ſtatum habere: quod ſi mihi nõ vultis credere, videte quid ſcriptum ſit. Iuſtũ deduxit Dominus per *Sapie. 10.* vias rectas, &c. & honeſtauit illũ in laboribus, & cõpleuit labores illius. Laboribus (inquit) Deus iuſtũ, honeſtũ, ac ſanctum effecit. Verũ labores tandẽ finiti ſunt. Compleuit labores illius. Dicitur quòd deduxit eũ per vias rectas: via recta eſt, quãdo mediũ cõue-
37 nit cũ extremis. Duo extrema humanæ vitæ ſunt ortus, & obitus: ortus eſt cum maxima paupertate & miſeria: ſic vt videmus filiũ Imperatoris, & paſtoris lachrymantem, & horrida cute inuolutũ oriri, obitus etiam eſt cum dolore, & amaritudine. Illa igitur vita eſt recta, quæ cum his duobus extremis cõformatur. Nudus egreſſus ſum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc, dixit ſanctus Iob. Inter hæc autem duo miſerabilia extrema velle hominem *Iob. 2.* cum maxima voluptate, lætitia, & ſaturitate viuere, hoc eſt, à rectitudine viæ declinare. Non ita faciebat ſanctus Iob, cũ Deo dicebat, Dimitte me, & ad quid Iob longam vitam poſtulas? nũquid vt voluptatibus fruaris, an vt primogenituram inſtituas? Non (in- *Iob. 10.*
quit) ſed vt plangam paululum dolore meum. Ad hoc faciendũ

exoptanda est vita, non vero ad seculares vanitates. Si ergo Deus 38
iustũ deducit per vias rectas: viæ autem rectę sunt, quæ cum ortu
& obitu conformãtur: tu, qui es diues, & potẽs, ac cũ fastu, & pro
fanitate maxima viuis, merito potes timere te non esse iustum,
nec à Deo per istas tam reflexas & deuias vias duci, sed tibi meri-
to persuadere potes te à diabolo istis voluptatibus implicatum, &
deceptum deduci: quousq; tę illic reponat, vbi hũc infœliciſsimũ
epulonẽ constituit: hoc est, in tormentis inferni vbi ne minima
quidem refrigerationis gutta illi data est, & si illam ardentisſime
postulauit. Quod cum ita sit fratres charisſimi, nũc siquidẽ oppor
tunum tempus habetis: quæ in voluptatibus consumpturi eratis,
ea à modo incipite cum paupere Lazaro expendere, nam non
vnum modo, sed plurimos passim reperietis, cum quibus opera
misericordiæ exercere valeatis, quibus peccata vestra redimetis: 39
posteà vero corda vestra ad veram pœnitentiam redigetis, atque
vobis gratiã suam Dominus largietur, qua sempiternam gloriã
comparetis. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. VI. post Dñicam. II. in Quadragesi.

Homo quidam erat pater familias, qui plantauit vi-
neam. &c. Matth. 12.

DIcatur tota parabola ad literam, vsque ibi, Ideò dico vobis,
quia auferetur à vobis regnũ Dei, & dabitur genti faciẽti fru
ctus eius. Propter abominabilẽ illorũ ingratitudinẽ cõsummatã 1
que malitiã, qua in ipsummet Deũ suũ violẽtas manus intulerũt,
illũq; acerbissima morte necauerũt, derelicti sunt à Dño vt vide-
Hiere. 7. mus, sicut prædixerat sanctus Hieremias dicẽs, Dormiemus in cõ
fusione nostra, & operiet nos ignominia nostra quoniã Dño Deo
nostro peccauimus nos, & patres nostri ab adolescẽtia nostra vsq;
ad diem hãc. In omnibus supplicijs, quibus Deus homines punit,
terminũ in hac vita reperietis, quod plus durat, nõ progreditur vl
Exod. 34. tra quartam generationem, sicut dixit Moyses Domino his ver-
bis, qui reddis iniquitatem patrum filijs, ac nepotibus in tertiã, &
quartam progeniem. Hęc est praxis diuinæ curiæ. Cum hac mo-
deratione prodeunt duriores, & seueriores commissiones, quæ in

eã

2 ea fieri ſolent. Solum autem ſupplicium, quo puniuntur illi, qui in Deum manus intulerunt, non habet terminum, ſed cum conſummatione ſæculi in infidelibus Hebræorum finiendum eſt, qui ad Deũ non conuertũtur, nec culpas ſuas cognoſcẽtes ſub eius poteſtatem rediguntur. Hoc eſt ſupplicium, & confuſio quædam ſoporata & ideo dicit. Dormiemus in confuſione noſtra, &c. De confuſione & captiuitate Babylonis, per quam hæc ſignificabatur, dixit Oſeas. Iſrael nunc factus eſt in nationibus, quaſi vas *Oſeæ.8.* immundum. Vas horridum, & obſcœnum omnes exécrantur, omnes illud proijciunt, & omnia, quæ ab eo exeunt, horrorem afferunt. Ita ſunt hodie infideles filiorum Iſrael in omnibus nationibus facti quaſi vas immundum, & obſcœnum vniuerſus orbis illos abominatur, non ſolũ Chriſtianis, ſed & hæreticis etiã, Mauris,
3 ac Turcis, atque omni hominũ generi ſunt abominabiles, & horridi. Quocũq; pergũt per vniuerſas mũdi nationes illa maculã Dei ſanguinis, quem ipſi effuderunt, olent. Verũm ô Domine ſiquidẽ illos ita miſeros, & afflictos tra his, nunquid hoc facis, vt eos propter odium condemnes? Non (inquit) ſed vt illos lucrer, atque vt præ nimia confuſione & afflictione fatigati peccatũ ſuũ cognoſcant, & ad me conuertantur. Accidit aliquando concubinam ama *Simile.* tore ſuo derelicto ad alios accedere. Quapropter amator tanta molestia afficitur, vt ad illam vlciſcendam aliqua veneficia reperire vellet, quibus eam ita deformaret, & inficeret: vt nemo illam alio qui, aut intueri vellet. O Deus optime maxime, quantum pro vna anima laboras, quoties deformitates, & turpitudines eius detegis, eiuſque defectus reuelari, ac cognoſci ab omnibus permittis,
4 vt mundus illã nõ amplectatur, nec amet. Hoc autem intereſt Domine inter tuũ, & illius perditi amatoris zelũ, quod zelus tuus nõ eſt vlciſcẽdi iniuriam tuam, ſicut zelus illius cum amica ſua, ſed eſt zelus amoris, & charitatis, vt peccator ad te conuertatur. Ipſe Dñs hoc dicit ſub eadem ſimilitudine, quam hic diximus, loquens *Oſeæ.2.* de illa meretrice, quæ dicebat. Vadam poſt amatores meos, &c. Quapropter ſubdit ſtatim dicẽs. Idcirco cõuertar, & aſſumã frumẽtum meũ in tempore ſuo, & vinũ meũ in tẽppre ſuo, & liberabo lanã meã, & linum meũ, quæ operiebant ignominiã eius, & nunc reuelabo ſtultitiam eius in oculis amatorum eius, & vir non eruet eam de manu meã. Hæc autẽ omnia faciebat, vt illa peccatũ ſuũ cognoſceret, & diceret. Vadã, & reuertar ad virum meum priorẽ,

non

quia bene mihi erat tunc magis, quã nunc. Hęc eſt cauſa, ob quã 5
ab illis vineam abſtulit: atq; in ſoporata cõfuſione vſq; in hodier-
num diem commorantur, quia culpam ſuam nolunt cognoſcere.

Hęc vinea quę ab illis ablata eſt, quæ eſt hæc eccleſia tam aucta
& renouata, mirabilibuſq; ſacramentis, ac ſuauiſſima lege, cæleſti
que doctrina illuſtrata nobis tradita fuit, vt gratiſſimi eſſemus, &
Dño illius debitũ fructum redderemus, nos autẽ ſi ſumus peiores
illis quid pro tanta ingratitudine ſperamus, niſi nos acrius, quã il-
Eccle.10. los eſſe puniendos? Videte quid dicat Eccleſiaſticus. Regnũ à gen
te in gentẽ trãsferetur propter iniuſtitias, & contumelias, & diuer
ſos dolos. Quem arbitramini (inquit Spiritus ſanctus) inimicos in
domũ veſtrã intromittere, atque etiã vos ab illa expellere, voſq; à
regno veſtro eijcere, niſi iniuſtitias, & dolos, quos perpetratis, diui-
tias, quas illicite comparatis: iniuriaſq, ac contumelias, quibus di- 6
uites, & potentes pauperes afficiũt? Hi ſunt domeſtici hominis ini
mici, qui extraneis hoſtibus ianuã aperiũt, atq; illis aditũ patefa-
ciũt. Idcirco regna non habent firmitatẽ, ſed de manu in manũ &
de gente in gentẽ transferuntur, neq; vero hoc eſt maius malũ.
Verũ propter peccata etiã ſolent homines ſępenumero fidẽ amit
tere, & in pœnã ſcelerũ eorũ ſolet Deus ab illis eccleſiã ſuã auferre,
& alijs locare: ſicut videmus Paleſtinos, Ægyptios, Græcos, Ger
manos, & fere vniuerſos Gallos ab eo derelictos eſſe. Quid igitur
nos miſeri ſperamus pręcipue cũ tã turpiter, & flagitioſe viuamus?
Eſaiæ 6. ſicut ſpiritu prophetico lamentabatur Iſaias dicens. Et vineã Saba
ma Dñi gentiũ exciderunt, flagella eius, vſque ad Iazer peruene-
runt. Errauerunt in deſerto, propagines eis relictæ ſunt tranſierunt
mare. Super hoc plorabo in fletu Iazer vineam Sabama. Hoc no- 7
men Sabama, ſignificat altitudinem, aut conuerſionem, & optime
ſimile. conuenit hoc nomen ſanctæ Eccleſiæ. Nam quemadmodum ille,
qui in ſublimi loco commoratur plurima poteſt proſpicere, quæ
procul ſunt, quæ quidem non cernuntur ab illis, qui in inferio-
ri loco ſunt: ſic etiam in hac eccleſia cum in fidei ſublimitate com
moremur, animæ noſtræ oculis ea quæ ab intellectibus noſtris lõ
ge maxime diſtãt per eam poſſumus cõſpicere qualia ſunt: Deũ
eſſe trinum & vnum: verbum diuinum humanam carnem aſſum
pſiſſe: vnã fœminã matrem: & virginem ſimul eſſe, & cętera om-
nia ſanctiſimorum ſacramẽtorum myſteria. Hęc tam admirabi-
lia non attinguntur ab illis, qui in hac ſanctæ eccleſiæ celſitudine

non

8 non ſunt, quantumuis humanarum ſcientiarũ periti ſint. Etiam
qui in excelſo loco eſt, omnia quæ inferius ſunt minima eſſe iudi
cat: homines arbitratur eſſe formicas, &c. Ex eo quòd ſancti in
hac almæ eccleſiæ celſitudine conſtituti fuerint, proueniebat, vt
virgines imperia, quæ ſibi offerebantur, deſpicerent: martyriũq;
ſumma animi contẽtione amplecterentur: hinc nobiles matronæ
ampliſsimis ſtatibus ſuis deſertis, in arctiſsima monaſteria in-
greſſę ſunt. Hinc plurimi ſapientes & diuites, qui in ſeculo præ-
ſtantiſsimi, atq; honorificentiſsimi eſſe poſſunt, his omnibus dere
lictis aſperas religiones quærunt, vbi corpora ſua mortificantes
viuum Deo ſacrificium offerantur. Hinc deniq; prouenit, vt om- *Philip.3.*
nes iuſti cum Beato Paulo dicant, Omnia arbitror, vt ſtercora, vt
Chriſtum lucrifaciam. O fratres chariſsimi per reuerentiam Dei
9 vos rogo, vt quùm diabolus aliquid honoris, vtilitatis, aut deniq;
voluptatis vobis obtulerit, illud claris ac perſpicacibus oculis in-
tueamini, & altitudinem Chriſtiani ſtatus in quo viuitis, conſide
retis, & tunc omnia vobis lutum, & ſtercora videbuntur, vel ſal-
tem conſiderate finem, quem omnia habitura ſunt. Omnia flumi *Eccleſ.1.*
na intrant in mare. Cùm flumina ſint aquarũ dulcium, ac ſuauiũ, *simile.*
habent tamen fines amariſsimos: Siquidem omnes in maris ama
ritudinem ingrediuntur. Mirabilis eſt viſu proſperitas, & pulchri
tudo, quam capitales fluuij ſecum deferunt, quam decoræ, aſpe-
ctuique delectabiles ſunt arbores, prata, & amœnitates quæ in eo
rum ripis vtrobique aſpiciuntur? vbi primum autem ad mare ac-
cedunt omnis eorum pompa, atque illæ aquæ dulciſsimæ maris
amaritudine ſubmerguntur. Non eſt quid quęratur in mari, quis
1 onam ſit Tagus, aut Nilus, aut alius fluuius. Quid igitur ſunt diui-
tes, & proſperi huius ſeculi niſi fluuij, qui antequam ad mor-
tem perueniant, videre eſt quam comitati, voluptatibuſque ple-
ni, ac quanta maieſtate, & amplitudine illuſtrati defluunt. Cùm
autem ad mortis mare accedunt, omnia illa in amaritudinem, &
confuſionem conuertuntur. Omnia flumina intrãt in mare nec
eſt quid illic Imperator, aut paſtor perquiratur. Omnes ſine vl-
la differentia in corruptionem, & putredinem quantum ad cor-
pora conuertuntur: animę verò Deus ſcit quò deueniant. O ſi hoc
attentè conſideraremus, quàm libenter ſeculares omnes vanita-
tes abijceremus, cognoſcentes illarum finem, & periculum maxi
mum, quod ſecum afferunt, atque earum breuitatẽ attendentes.

Bis (vt refert sanctum Euangelium) fugit Christus Redemptor noster homines, & ab eis absconditus est. Primùm quando cognoscebat illos venturos esse, vt eum regem extollerent, secundo quãdo illum lapidare voluerunt, quia nondum venerat hora eius. O Christe æterna patris sapiẽtia, quid est quod facis domine, aut quid in hoc nos vis docere? Volo (ait sanctus redẽptor) vos docere, ita dominia & honores seculares, sicut lapides, & multo etiã dilgẽtiùs vos fugere & euitare oportere. Multò (inquã) magis, quia lapides quo ad plurimũ corporalẽ mortẽ vobis inferre poterunt, dominiũ verò non vitam tantùm, sed & animã etiam vobis perdet. Siquidẽ ergo fratres in vinea Sabama cõmoramini, hoc est, in Euangelica celsitudine: omnes res seculares tanquam viles, & paruas, atq; animę periculosas ęstimate. Significat etiã Sabama conuersionẽ. Itaq; qui in hac Ecclesia militãti, quę est cõuersionis vinea viuimus, de nulla alia re ex animo nisi de conuersione agere deberemus, rationes inuestigãtes quibus meliùs, & ardẽtius ad Deum conuerteremur. Ex hoc autem miseriã nostram cognoscetis: cũ nõ agamus nisi de auersione, non eò actiones, conuersationesq; nostrę dirigũtur, quomodo scilicet ad Deum conuertemur, sed quomodo ab eo recedemus. Quibus rebus intendit vir primarius à mane vsq; ad noctem? Ludit, deambulat, visitat, & aspicit. Quid autem sunt hæc omnia, nisi rationes inuestigare, quomodo à Deo recedat? Hæc filios suos docent, eosque suis dissolutionibus, perpolitis vestibus, ac profanitatibus instruunt. Hoc etiã dominæ suis malis exemplis filias erudiunt. Quibus rebus occupatur mercator, artifex, studiosus, clericus, monachus denique & monialis? O maximam miseriam, ò rem sanguineis lachrymis lamentandam? Acsi ad cælum creati non essemus, vnusquisque cum prætẽsione sua nihil aliud videtur intendere, quàm quomodo à Deo recedet. Nullũ fere est maius religionis Christianæ in nobis vestigiũ, quã in barbaris & infidelibus nationibus, & hoc est quod deplorabat Isaias dicens: & vineã Sabama domini gentium excidrũt. Domini gentiũ sunt idololatria, superbia, luxuria, cupiditas, & alia huius generis. Hæc Domini nostri Iesu Christi vineã dissi-

Hiere. 48. pant. Huius vineæ euersionẽ lamentabatur etiam Hieremias dicẽs. De plãctu Iazer plorabo tibi vinea Sabama: propagines tuæ transierunt mare. O vinea sancta quomodo excisionẽ tuam plorabo? Iazer erat pagus quidam vinearum grandis, & fœcundus in

terra

14 terra Moab. Dicit igitur Propheta, Si miſerabile eſſet exciſum vi
dere grandē illū & fœcundum vinearum pagum, ſi eius propagi-
nes abſcinderentur, atq; in aliam regionem vltra mare deferrentur
quantô miſerabiliùs, & lachrymatu dignius eſt fœcundiſsimam
Dei vineam, id eſt, ſanctiſsimam Eccleſiam dirutam, & diſsipatā
videre? & quôd eius fideles, quę ſunt illius propagines, ad Turcas
& barbaros tranſierūt, hoc eſt, quòd viuunt ſicut illi? Cum Beatus
Paulus adhuc in hoc ſeculo viueret, dicebat ſe iam in cælo habita- *Philip. 3.*
re. Noſtra autem conuerſatio (inquit) in cælis eſt. Quemadmodū
igitur B. Paulus adhuc in hoc ſeculo viuens iam ad cęlum per cō-
uerſationem tranſmigrauerat, ita plurimi Chriſtiani, qui in hac
Eccleſia militanti ſunt corpore tranſierunt mare, plurimorum
enim illorum conuerſatio eſt quaſi Maurorum, & Turcarum; ſic
15 ſunt, omni ſcelerū genere delibuti. Quæ cùm ita ſint fratres charif
ſimi, quare non veremur, ne nobis etiam Deus dicat, Auferetur à
vobis, &c. Quare non timemus ne hęreditatem nobis auferat, & il-
lam alio deducat? Siquidē, vt paulo ante dicebamus, videmus plu-
rima regna à Deo derelicta fuiſſe, quę quidē nuper catholica erāt.
Atque vt vobis verum fatear, plurima perditionis noſtrę ſigna in
dies reuelantur, & niſi nobis remedium adhibuerimus, iam propè
peribimus. In regione quę dicitur Eſtremadura, ſolēt prata, & pa- *simile.*
bula in æſtate comburi: & eo tempore tot, tanti q; ſunt fumi, vt to
tum aerem perturbent, obſcurent, & inficiant: ſunt que tam denſę,
nociuæ, fœtidæq; caniculæ vt viſu etiam ſint horribiles, hoc acci-
dit illic vbi incendium fit. Illinc autem vſque ad quadraginta,
atque etiam octoginta millia paſſum horridus ille fœtor, & in-
16 quinamenta perueniunt. Et licet illic incendium non fiat, ma-
gnam tamen impreſsionem ibi facere videtur, quod in alia regio-
ne factum eſt. Illic in Germania, Bohemia, & Vngaria concrema
ta ſunt prata & pabula domini: applicatus eſt ignis ſanctarū omniū
pabulis: iam non ſunt Eccleſiæ, monaſteria, prælati, ſacramenta,
nec confeſsiones, aut purgatorium: omnia hæc ſunt in illis regnis
combuſta & conſumpta. Hic autem per miſericordiam Dei non
ſunt combuſta hæc pabula. Benedicta ſit diuina maieſtas pro tan
to beneficio. Videtur tamen fœtor incendij, quod illic factum eſt
huc peruenīſſe: & illa miſerabilis corruptio noſtra regna iam in-
feciſſe, & corrupiſſe. Non eſt hic concrematum purgatorium
vere nanque credimus purgatorium eſſe: aliquid tamen illius

fœtoris ad nos videtur peruenisse. Iã enim nõ vidimus esse diligẽ- 17
tissimam illam curam, quæ olim de animabus purgatorij habeba
tur, tot orationes, tot eleemosynæ, tot oblationes, tot denique miſ-
sæ, quæ pro illis dicebantur, iam horum parum fieri perſpicimus,
cum cymbalis & vocibus prædicabatur noctu, vt fideles pro illis
exorarent, nunc autem plurimæ harum rerum in terram procide
re, ac dilabi videntur, cuius rei cauſam esse arbitror fœtorem, quí ex
illis hæreticorum regionibus aduenit. Hic miſſa non est combu-
ſta, verè enim & firmiter credimus ineffabile myſterium, quod in
ea celebratur. Veruntamen infectio illa Germaniæ, Flandriæ, alia-
rumque prouinciarum ad nos videtur acceſsisse. Hoc autẽ perſpi
citur in pauca frequentia, qua hoc ſanctiſsimo ſacramẽto vitimur,
in modicis miſsis, quæ iam commendantur: vix enim est qui miſ- 18
ſam commẽdet, niſi cum quiſquam moritur, & iubet aliquot miſ-
ſas pro ſe dici. Perſpicitur etiam in pauca reuerẽtia, qua diuinis of
ficijs aſsiſtimus, loquentes, aſpicientes, cogitãtes, ac deniq; cupien
tes quę non oportet, ac ſi in foro, aut in aliquo profano loco intereſ
Lib. 1. ſemus. Dixit Sathanas Deo loquens de Iob. Extẽde paululũ ma-
num tuã, & tange cuncta, quę poſsidet, niſi benedixerit tibi. Tan-
ge (inquit) illum Dñe, & peream ego niſi in faciem tibi cõſpue-
rit. Veruntamen vt mendax mẽtitus eſt, ſed nõ deſunt modo plu-
rimi, qui in faciẽ illius infinitę maieſtatis cõſpuũt. Homo etenim,
qui credit Deum in altari eſſe, & ſe ab illo perſpici, quiq;, ſi oporte
ret, pro huius veritatis defenſione moreretur, & cùm hic in diuino
eius cõſpectu adſit, audet illum offendere: hic in faciem benedicit
ei. Cùm hic ſimus ita illum ferè tractamus, ſicut qui illic cõmoran
tur, qui in illum non credunt. Nec verò hic incẽſæ ſunt religiones, 19
nec pœnitentia: ſed video plurimos quondam optimos, doctiſsi-
mos, nobiliſsimoſque viros in acerrimas religiones ingredi nõ ceſ-
ſaſſe: nunc autem videtur fœtor ille huc acceſsiſſe. Iam nõ eſt hoc
deſiderium deſpiciendi mundum, nec fugiendi occaſiones, nec eſt
hæc fames agendi pœnitentiã. Iam non veniũt ad religiones mul
ti ſapientium, diuitum, ac potentium, ſed pauci. Malunt enim cũ
diuitijs, honoribus, ac voluptatibus ſuis in maximo periculo proci
dendi in infernũ viuere, quàm cũ paupertate, humilitate, & obe-
dientia, cum maiori cæleſtis beatitudinis ſecuritate vitam ducere.
Nec verò apud nos concremati ſunt prælati: firmiter enim credi-
mus illos diuinam authoritatẽ habere. Verum vbi eſt priſtina illa

reueren-

20 reuerentia & obedientia, quam veteres quodam imperatores prę
latis habebant? cum reuertebatur imperator domum ſuam, nec ad
Eccleſiam accedere audebat: verebatur enim Epiſcopum non per
miſſurum eſſe propter ſua demerita vt in templum ingrederetur.
Nunc autem iam vix obediunt, niſi in illis rebus, quę ſibi videntur
conuenire. Nec eſt iam prætor, nec executor, qui viros Eccleſiaſti-
cos apprehendere, & vexare non audeat. Ecce fratres mei quãtam
in nobis illorum infœlicium regnorum calamitates, & infectiones
impreſsionem fecerunt. Caueamus ergo per reuerentiam Dei, &
timeamus ne propter peccata noſtra nos Deus à ſua manu dimit-
tat & deſerat, ſicut, & illos dereliquit.

Dicit ergo Dominus in hac parabola quôd hanc vineam, quã
Paterfamiliàs plantauit, & rebus neceſſarijs oxornauit, ac muniuit
21 locauit illam agricolis. Non ſartoribus quidem, aut ſutoribus il-
lam locauit, ſed illis, quibus eius cultura ex officio competebat.
Vos autem aliquando Eccleſiaſtica beneficia illis cõfertis, qui ani
marum curam penitus ignorant. Dicetis tamen. Pater, eſt
vir bonus ille, & hoc beneficio ſatis dignus eſt. Quid prodeſt hoc?
niſi enim ſciat diuina ſacramenta adminiſtrare non ſufficit quôd
ſit vir bonus. Si tu maximo morbo laborares, velles ab illo curari, *Simile.*
qui non eſſet medicus, licet eſſet optimus vir? Non pater [diceres]
quia neſcit medicinam, & interficeret me. Quare gitur animarũ
curam committis viro imperito, & literarum ignaro? ò quantus
eſt hic error, & quantum malum, omnia profectò damna, quæ
ipſe animabus intulerit, ſuper te cadent. In Prouerbijs dicitur: ſi- *Prouer. 26.*
cut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, ita qui tribuit inſi-
22 pienti honorem. Et in Hebræo habetur: ſicut qui ligat in funda la-
pidem, ſic eſt qui dat ſtulto gloriam. Lapis ex ſua naturali propen *simile.*
ſione deorſum deſcendit quôd ſi illũ in funda ponis per vim bra-
chij ſurſum aſcendit per aerem violente contra ſuam naturalem
inclinationem, ac ſi eſſet auis. Ita inſipiens & malus ſicut lapis nõ
nati ſunt ad aſcendendum, aut imperandum, tanta tamen eſt vis
fauoris vt lapidem ſurſum faciat aſcendere. Et efficiat vt ille qui
natus fuerat, vt humiliaretur, & ab alijs regeretur, contra natu-
ralem rationem alijs imperet, ſurſum que aſcendat, & illos guber-
net. Quid rationabilius, quàm videre lapidem durum ſuper-
bum, & inſipientem, quem tamen fauor erexit? Habuit fortia
brachia in curia Regia, aut Romæ, & ideo aſcendit. Sed væ illi,

& etiam brachio, quo elatus eſt, ſicut enim qui funda lapidem inji- 23
cit, tenetur omnia damna reſarcire, quæ lapis alijs intulerit, ita etiã
tenetur ad perſoluenda omnia damma, quæ ex illo prouenerint,
qui indigno animarum curam committit. Quot animas lapis ille
percuſſerit ſuper animam conferentis illi beneficium cadent. Et ſi
cut non ſufficit quemquam eſſe bonum, niſi ſimul habeat ſufficiẽ
tem literarum eruditionem: ita nõ ſufficit eruditio niſi coniunctã
habeat probitatem. Hoc ſignificauit Deus dicens: ecce vocaui ex
Exod. 31. nomine Beſeleel filium Vri filij Hur de tribu Iuda, & impleui eũ
ſpiritu Dei, ſapientia, & intelligẽtia, & ſcientia in omni opere ad
excogitandũ quicquid fabrefieri poteſt ex auro, & argento, & ære,
marmore, & gemmis, & diuerſitate lignorum. Dedique ei ſocium
Ooliab filium Achiſamech de tribu Dan. Et in corde hominis eru
diti poſui ſapientiam, vt faciant cuncta, quæ præcepi tibi, taberna- 24
culum fœderis & arcam teſtimonij, &c. Res eſt mirabilis, quòd cũ
hi duo homines in arte ſua tam eruditi eſſent, eos Dominus ſpiritu
& ſapientia impleuit. Si tam ſapientes erãt, quid illos amplius eru
diebat? præcipuẽ cùm regulã illis dediſſet, qua omnia facturi erãt?
Dico quòd hoc ſufficeret, vt tabernaculum ad hominũ tantũ mi-
niſterium fieret: quia autem tabernaculum ad miniſterium & glo
riam Dei conſtruendũ erat, omnis humana ſcientia non ſufficie-
bat, & ideo vltra humanã ſapientiam opus etiam erat diuino ſpiri
tu, & cæleſti ſcientia. Si ergò ad materialis tẽpli conſtructionẽ vo
luit Deus artifices ſapientes, & plenos diuino ſpiritu, quãtò magis
neceſſarium hoc erit ad animarum ædificationem? O quã efficax
argumẽtum eſt hoc ad hãc rem, & quanta confuſio eſt illis, qui ſi
ne differentia, & harum rerum animaduerſione ſpirituales & tem- 25
porales conferunt dignitates, nihil aliud attendentes præter paſ-
ſionem, & affectionem ſuam.

Eſt etiam hic valde notandũ quod quanto peiores erãt hi, qui
vineam locatam habebãt, tãto maiora beneficia illis Dominus fa
ciebat, dicit enim quod cum priores nuncios interfeciſſent: iterum
miſit alios ſeruos plures prioribus, quò plures prophetas & Dei nũ
cios Iudei interficiebãt eo plures, & maiores prophetas Deus illis
mittebat: quo peiores efficiebantur, eo magis Dei beneficia accre-
ſcebant, quouſque illis vnigenitum filium ſuum miſit, quem illi
crudeliſſima morte occiderunt. O infinitam Dei probitatẽ in tam
iniquos homines, & execrabilem hominum iniquitatem in tam

pium

26 pium Deum. Eia fratres ſi quis fortaſſe hic eſt tam durus, & ingratus, vt diuinis Dei beneficijs, & ſuauiſsimis vocatibus obdurescat animaduertite in illis temporibus vnum Prophetã, & prædicatorem in vniuerſum regnum, & tantum regnum à Deo miſſum fuiſſe: nunc vero tot prædicatores, atque eius ſerui in ſingulos vicos à diuina Maieſtate mittuntur, qui vos admoneant, vt debitum illi fructum perſoluatis, & vos ad immẽſam eius miſericordiam inuitent. Nonne vobis ſingulare hoc beneficium videtur? eſt vtique. Atque vt tale illud Deus promiſerat per Hieremiam dicens: ecce ego mittam piſcatores multos, & piſcabuntur eos. Et poſthæc mittam eis multos venatores, & venabuntur eos. Piſcatores, & venatores promittit Deus ſe Eccleſiæ ſuæ miſſurum eſſe; hoc eſt homines, qui cupiant, & ſitiant animas lucrari. O *Hiere. 16.*

27 diuinam exaggerationem, maximæ eſt cupiditatis, venatio, & piſcatio. Piſcator ſi ſentiat piſcem eſcam attingere, tota die cum arundine ſua illic commorabitur, vt eum piſcetur. Et venator per montes, & valles leporem inſectans curret, & illius capiendi cupiditate commotus non animaduertet ſe defatigari. O quàm ſuperna promiſsio diuinæ liberalitatis Dei promittentis ſe miſſurum Eccleſiæ ſuæ homines zelatores, & ſtudioſos boni, atque vtilitatis animarum, quique de illis maximè ſoliciti ſint, illaſque ad Deum attrahere ſumma animi contentione obnitantur. Atque ideô illos piſcatores venatoreſque appellat. Si igitur huic tam ſupremo beneficio grati non eſtis, quid ſperatis, niſi vt vos derelinquat? Sicut illos dereliquit, quos antea tãto perè dilexerat, vt dixerit per Hieremiã: factus ſum Iſraeli pater, & Ephraim *Hiere. 31.*

28 primogenitus meus eſt: & propter illorum ingratitudinem de illis dixit poſtea per Zachariam: Non paſcã vos, quod moritur, moriatur, & quod ſucciditur, ſuccidatur; & reliqui deuorent vnuſquiſque carnem proximi ſui. Quamobrem Apoſtolus Paulus dixit gẽtes in hoc ſæculo ſine Deo viuere vt exaggeraret, quòd ſicut *Zacha. 11.* *Epheſ. 2.*
illè Deũ, ita Deus illos relinquebat. Et ita dixit: Memores eſtote quod aliquando vos, qui gentes eratis in carne, &c. qui eratis illo tempore ſine Chriſto alienati à conuerſatione Iſrael. Et paucis intermiſsis dicit: & ſine Deo in hoc mundo. Quia (inquit) vos Deum deſerebatis, ideo ille vos relinquebat. Et ſic. S. Prophetæ Azarias diuino ſpiritu commotus, egreſſus in occurſum regi Aſa reuertenti cum magna victoria ex Ethiopibus, dixit illi: Audi- *2. Par. 5.*

te:

te me Aſa, & omnis Iuda, & Ben-iamin. Dominus vobiſcum, 29
quia fuiſtis cum eo. Si quæſieritis eum, inuenietis, ſi autem de
reliqueritis, derelinquet vos. Hæc eſt diuinæ æquitatis & iuſtitię
regula. O metuendum, ac durum verbum: quis eſt lapis: qui te
audit, & præ nimio tremore non confringitur? O fratres mei hãc
terribilem Dei comminationem maximè pertimeſcite. Videte
Deut.31. quid ipſe Dominus Moyſi dixerit: Ecce tu dormies cum pa-
tribus tuis, & populus iſte conſurgens fornicabitur poſt Deos
alienos in terra, ad quam ingredietur, vt habitet in ea: ibi dere-
linquet me, & irritum faciet fœdus, quod pepigi cum eo. Et ira-
ſcetur furor meus contra eum in die illo: & abſcondam faciem
meam ab eo, & erit in deuorationem: inuenient eum omnia ma
la, & afflictiones: ita vt dicat: Verè quia non eſt Deus mecum
inuenerunt me hæc mala. O execrabilem ingratitudinem. In ter- 30
ra (inquit Dominus) fertili, quam illis daturus ſum, poſtquam il
lam poſſederint; gratiæ, quas mihi acturi ſunt, hæ erunt: ſcilicet,
quòd derelinquent me, & poſt Deos alienos abibunt, lapides, ac
ligna adorantes. Veruntamen ipſi mihi pœnas dabũt. Ego enim
derelinquam eos. Nunquid arbitramini fratres alium eſſe Deum
illorum, aliũ verò noſtrum? aut illum permutatũ fuiſſe exiſtima-
tis. (Quare igitur nõ veremini cum ſitis magis ingrati quam illi,
ne maiori ſupplicio quàm ipſi afficiamini? O per charitatẽ Dei
vos ſemel, ac millies exoro, vt ad hæc attendatis, atque ſuper vos
conuertamini, debitũq; fructũ huic præpotentiſsimo Dño per-
ſoluatis. Quòd ſi quæratis quiſnam ſit hic fructus, qui illi reden-
Roma.11. dus eſt, cùm omnia ſint eius, ſicut dicit Beatus Paulus: Quoniam
ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia, & ipſe Deus dixit. Si 31
eſuriero non dicam tibi: meus eſt enim orbis terrarum? Dico fru-
Pſalm. 49. ctum, quem hic optimus Dominus expoſcit, eſſe prouentum, &
progreſſum noſtrum. O immenſam Dei probitatem ò ineffabi-
lem Domini pietatem, noſtram enim fœlicitatem, & beatitudi-
nem fructum ſuũ eſſe ducit. Adeò nos hic ſupernus pater diligit,
Atque adeò Moyſes poſtquam maxima Domini beneficia com
memorauerat, declarauit quidnã eſſet, quòd diuina Maieſtas pro
Deut.10. illis expoſceret, dicens: Et nunc Iſrael quid Dominus Deus tuus
petit à te, niſi vt timeas Dominum Deũ tuum, & ambules in vijs
eius, &c. vſq; ibi: & bene ſit tibi? Non vt benè ſit illi, nõ enim plus
boni habere poteſt: ſed vt benè ſit tibi. Hic eſt fructus, quem Deus
expoſcit

32 expoſcit: ſalus, via, ſanctitas, ac deniq; fœlicitas, & beatitudo tua. O benedictus ſit talis Deus. O glorificata ſit talis clemẽtia. O fœliciſsimos illos, qui tali Domino ſeruiunt, qui nihil aliud niſi eorũ vtilitatem expetit. De hoc fructu loquens B. Paulus dixit. Nunc vero liberati à peccato, ſerui autem facti Deo habetis fructum veſtrum in ſanctificationem, finem vero vitam æternam. Hic eſt fructus (ait ſanctus Apoſtolus) quem Deus à vobis ſperat, videlicet vt in hoc ſeculo ſancti ſitis, quo in futuro beatitudinem comparetis. O quanta eſt amentia noſtra, niſi tam bono Deo ſeruire velimus. O Domine ineffabilis pietatis per tuam clementiam te deprecor, vt mentes noſtras illumines, corda que noſtra tui amore inflammes ſæcularibus vanitatibus poſthabitis vere, & ex animo tibi ſeruire incipiamus, vt cæleſti gratia repleti, ad tuam tandem 33 gloriam perueniamus. Amen.

Romanos.

Sabbatho poſt Dñicam. II. In Quadrageſi.

Homo quidam habuit duos filios, & dixit adoleſcentior ex illis patri. Pater da mihi portionem ſubſtantiæ, quæ me contingit. Lucæ. 15.

MVrmurabant Phariſæi quoniam Chriſtus Redẽptor noſter cum peccatoribus conuerſabatur non attendentes piam intentionem: qua hoc Dominus faciebat, ſcilicet, vt illos ad ſe conuerteret. Vt autem illis probaret quam immerito illũ propter hoc calumniabantur, tres parabolas illis propoſuit: quarum prima fuit 8 paſtoris inueſtigantis perditam ouem: ſecunda mulieris euertẽtis domũ ſuam, vt drachmam, quam amiſerat inueniret: tertia vero & vltima fuit hæc filij prodigi, & prophani, qui cum ad patrem ſuum reuerſus eſt, benigniſsimè, & ſuauiſsimè ab illo exceptus eſt. Dicatur breuiter tota parabola.

In initio huius parabolæ proponitur fons, ex quo omnia animæ mala dimanant. Qui eſt, nos extra Deum omnibus bonis, quæ ab eius diuina liberalitate accepimus, ſcilicet vita, valetudine pulchritudine, & alijs huius generis velle perfrui. Nam ſecundum Beatũ Auguſtinum ſuper hunc locum, hoc ſignificat dicere filium minorem, qui eſt peccator. Pater dà mihi portionem ſubſtantiæ, quæ mihi contingit. Ego (inquit) in libertate mea, & vt mihi libuerit,

Auguſt.

tit, vólo viuere. Hic est omnium malorum fons, & origo. Icirco
Deut. 12. sanctus Moyses loquens de ijs, quæ Hebræos in terra promissionis facere oportebat, dixit. Non facietis ibi, quæ nos hic facimus hodie, singuli quod sibi rectum videtur. Neque enim vsque in præsens tempus venistis ad requiem, & possessionem, quam Dominus Deus vester daturus est vobis. Pensate diligenter verbum illud: requiem, & illud etiam, possessionem, quam Dominus, &c. Vbi apparet quomodo inter bona illius promissę terræ, & inter leges tranquillitatis, & quietis eius, annumerat: vnũquemque non facturum quod sibi libuerit, sed omnes secũdum Dei constitutionem gubernandos esse. Licet enim hoc primo aspectu captiuitas esse videatur: animæ tamen est summa libertas. Et qui cõtratium fecerit, perdet se sicut adolescens iste, qui cum substantiæ
3 suæ portione in peregrinas nationes pertexit, vbi extra omnem subiectionem, & obedientiam vixit cum alijs sibi similibus con-
Simile. uersans, qui eum penitus euerterunt. Speculum quantumcunque mundum, lucidumq; sit, respiratione, & flatu, qui ex circunstantium ore prodit, obscuratur. Sic homo licet clarus, ac syncerus
Eccles. 13. sit, malorum hominum persuasionibus inficitur. Et ita dixit Ec-
simile. clesiasticus. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Et qui communicauerit superbo, induet superbiam. Planeta quantumuis salutifer sit, si forte cum alio nociuo astro concurrit, etiam malam influentiam immittit, vel saltem eius bona influentia non prodest, sed corrumpitur. Hebræi ex idololatratum conuersatione
Psal. 105. venerunt ad illorum idola adoranda: sicut dixit Dauid. Commisti sunt inter gẽtes, & didicerunt opera eorum, & seruierunt sculptilibus eorum, & factum est illis in scandalum. Liberet nos Deus
4 à tanto malo.

Ideò in his magnis ciuitatibus sunt tot dissolutiones, & peccata: quia cùm ex diuersis regionibus mali homines conueniant, alteri alteros inuicem contaminant, alijque aliorum Deos ado-
Eccles. 7. rant. Idcirco Spiritus sanctus dicit. Discede ab iniquo, & deficiant mali abs te. O quam diuina sententia: in qua quantum malum peruersa conuersatio hominibus afferat, aperte declaratur, siquidem ad hoc, quod quis bonus sit remedium datur, à malis discedere. Ecce hunc à Deo segregatum, peruersis societatibus commistum, pluriniisque vilitatibus, ac turpitudinibus occupatum. Hoc est, quod maxima exaggeratione, & affectu Dei homine

Hiere.

5 Hieremias dicit. Obſtupeſcite cæli ſuper hoc, & portæ eius deſolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas. Perpendite ſuper hæc verba, quomodo defert ad cælum ſanctus propheta iniurias, quibus Deus affectus eſt, vbi optimè ſentitur, & ponderatur quidnam ſit quædam Dei iniuria, à terra illas auſert, quia non eſt hic, qui intellectu ſuo penitus poſſit cognoſcere quantum malum ſit tantæ maieſtatis offenſio. Et ideò dicit. Obſtupeſcite cæli. Et notate etiam præcipuum iniuriæ Dei punctum non eſſe in illo, quod dicit, Me dereliquerunt. Non eſt (inquam) in eo, quòd tu Deum derelinquas, ſed in eo, quòd illum pro rebus viliſſimis, & nullius entitatis de
6 ſeras. Si aliquis eſſet Deus ſibi æqualis, non ipſe magnopere miraretur, ſi propter alium ipſe à vobis relinqueretur: quòd autem illum pro tam vilibus rebus, & tam parui valoris, quæque tanto pretio perſoluuntur, relinquatis: hoc eſt, quod magis obſtupefacit. Foderunt ſibi ciſternas diſſipatas. In omnibus rebus huius ſeculi poſuit Deus ſecretas quaſdam rimas, & foramina, per quæ omnes illarum voluptates colarentur. Diſſipauit ciſternas, vt illi, qui ad eas perrexerint inuenientes eas aridas ad viuum crucis fontem confugiant, & ad illos riuos qui ex diuino illo torculari defluunt, reuertantur, ſuáſque animas ſitientes cæleſti aqua reficiant.

Ibi diſſipauit ſubſtantiam ſuam viuendo luxuriosè. Quid non faceret adoleſcens in libertate conſtitutus, tam que potenti hoſte ſicut
7 appetitu ſenſuali concuſſus, à quo pauciſſimi victoriam reportare conſueſcunt. Dicitur Dauid tres capitales hoſtes habuiſſe, quos etſi omnes vicit, vnos tamē difficilius quam alios ſuperauit. Quorum vnus fuit potentiſſimus ille gigas Goliath: quem tamē proprio illius gladio interfecit. Alius fuit Rex Sauliquē ſua patiētia vicit. Tertius autem hoſtis, qui fuit filius eius Abſalom, quem ex ſuiſmet viſceribus genuerat, hic regnum illi abſtulit: hic eius canos dedecorauit, hic venerabilem eius ſenectutē perſecutus eſt: hic denique eum per montes nudatis pedibus, plorātem atq; afflictum aufugere coegit. In quo ſignificatū eſt, quòd quamuis honoris, dignitatumq; appetitus fortiſſimi ſint multò tamen fortior & periculoſior eſſe ſolet carnaliū voluptatū cōcupiſcētia, quę ex

ipſamet

Hierem. 2.

ipsamet carne proficiscitur. Et sic multi reperiuntur, qui alios ap- 8
petitus viriliter vincunt: ab hoc autem domestico hoste, & ipsius-
met carnis filio miserabiliter superantur. Ex quo colligitur quan
toperè errant illi, qui corpora sua delicatè tractant: cũ in hoc cru-
delissimo huic hosti denuò vires addãt. Quapropter illos sanctus
Iob.24. Iob reprehendit singulis peculiariter dicens, Pauit enim sterilem
& quæ non parit: & viduæ bene non fecit. Hæc sterilis, quæ non
parit, est caro nostra, quę ex se nullam vnquam virtutẽ profert.
Quid? non sufficeret dicere sterilem? Sed addidit etiam, & quę nõ
parit? Aduertite quia hoc dixit vt eius sterilitatẽ magis exaggera
Si nile. ret: si enim bonum aliquod opus facit, renuens, & inuita facit. La
pis ex natura sua deorsum descendit, & ita si violenter illum faci-
tis ascendere, vbi primum vis illa deficit, statim deorsum reuer-
titur. Talis est caro nostra, quam violenter, optimè quidem sur- 9
sum ascendere, atque bonum aliquod opus operari facietis: sed
cum primum illam dimiseritis, & illa prior animi contentio dese
cerit, illicò suam turpem propensionẽ sequitur. Vidua est pecca-
toris anima, quę sponsum suũ Deum secum non habet. Curam
habent peccatores (ait Iob) sustentandi, & saturandi sterile corpus
miseræ verò animæ quasi desertę viduæ obliuiscuntur. Quoad plu
rimum quotannis eam semel reficiunt, atque vtinam tunc quo-
modo oportet reficeretur. Quotannis semel tantummodo pecca-
ta sua confitentur, atque ad sanctissimum altaris sacramentũ ac-
cedunt, & tunc Deus nouit quomodo, & propter quem finem hoc
faciunt. Sed dicet aliquis. Pater sum fastidiosus nec me præpara-
tum experior, vt crebrò peccata mea confitear; & sanctissimum
Domini nostri Iesu Christi corpus assumam. Quid? quando caro 10
tua fastidit, non quæris mille salsamenta, vt possis manducare?
Quare igitur aliquod salsamentum ad animam nõ perquires? ne-
scis animæ salsamentum esse cũ viris probis conuersari, deuotos
sermones audire, sanctorum volumina lectitare, iudicij deni que
& mortis recordari? considerare quomodo alius perditus tibi simi-
lis mortuus est: qui tecum peccauit, quique fortasse nunc tormen
tis cruciatur propter peccatum, quod tua persuasione admonitus
commisit? Hæc sunt animæ salsamenta. O si ex omnibus horis,
quas vanè, & otiosè in toto die consumis vnam manè, & aliã ve-
speri in harum rerum consideratione consumeres: quam procul
animæ tuæ fastidium expelleres: quomodo faceres, vt res cælestes

arden-

11 ardentiſsimo deſiderio, ac fame appeteret, & ex diuinis cibis guſtū perciperet. Veruntamen hoc eſt malum: quòd pauit ſterilē, & quę non parit, & viduæ bene non fecit. O fratres mei attendite quod vobis dicit S. Paulus: carnis curam ne feceritis. Hoc enim Roma. 13.
eſt crudeliſsimo huic hoſti vires addere, vt vos ſuperet, atque in infernum detrudat. In hoc profanus hic iuuenis occupabatur diuitias ſuas conſumens in addendis viribus ſenſuali appetitui.

Viuendo luxuriosè. O quot iuuenes huic ſimiles fortaſſe in hac vrbe ſunt, qui poſtquam cibis, potuq; ſatiati ſunt totum diē in ambulādo, & curſandis vijs cōſumunt hanc, & illā fœminā aſpicientes: vnde turpitudines & abominationes oriuntur, quę ne aer illorū prolatione corrūpatur, ſilentio prętermitti oportet. O Deus infinitæ maieſtatis per clemētiā tuā te rogo, vt tantę diſſolutioni, &
12 corruptioni remediū adhibeas. Fratres chariſsimi aduertite quia vos perditis quęrentes occaſiones ad creatorē veſtrū offendendū. Attendite quid Spiritus Sanctus ſingulis dicat: Ne reſpicias mulierem multiuolam, ne fortè incidas in laqueos illius. Cum ſaltatrice ne aſsiduus ſis: nec audias illā; ne fortè pereas in efficacia illius. Virginē ne cōſpicias: ne fortè ſcandalizeris in decore illius. Ne des fornicarijs animam tuam in vllo: ne perdas te & hæreditatē tuā. Noli cōſpicere in vicis ciuitatis, nec oberraueris in plateis illius. Notate diligenter in hoc capite in omnibus fœminarū ſtatibus pericula maxima hominibus inuenta fuiſſe à ſapiēte. Et ſic ne ad aſpiciendā quidem fœminam aliquā facultatem homini concedit: nec ad nuptam, nec ad virginem ſolutam, quæ eſt multiuola quia omnes deſiderat, nec ad ſaltatricem, nec ad virginem
13 honeſtam, & cōcluſam, nec ad cōptam, & exornatam, nec ad incomptā, & indecorā. Et deniq; cōcluſit dicens: ne circūſpicias ſpeciē alienam. Solas viduas in hoc capitulo prętermittit, nec de illis meminit. Cuius rei cauſam eſſe arbitror, quia viduę illius temporis fortaſsis in perpetua clauſura, & recollectione morabātur. Nec de monialibus loquitur. Verum eſt tunc nō fuiſſe moniales ſicut nunc: virgines autē, quę ſeſe in clauſuram recipiebant cū magna obſeruantia, & animaduerſione viuebant. Vt apparet in virginibus, quæ erant inter gentes. Sanctior enim, & magis conſecrata religio, quæ erat Romæ erat virginum Veſtalium, quæ virginitatē vouebant, & ideò ab infantia illas in cuſtodia maxima claudebant. Tātus autē erat rigor, & ſeueritas, quæ cum illis in hoc ſerua

batur, vt quæ contra votum ſuum feciſſe deprehenderetur, viua à 14
populo Romano inhumaretur; ille autem dies ater, & infelix haberetur. O quantum erat hic dicendum, & plorandum, quod cum Moniales ſponſæ Ieſu Chriſti poſt ſeptem parietes, & ferreos cancellos cuſtodiantur, illuc tamen vaditis, vt eas ſolicitetis, & corrumpatis. O maledicti profanatores diuini honoris; nõ contenti eſtis ſecularem honorem, pudicitiamque peruertere, ſed religionum etiam caſtitatem decorumque vultis deſtruere? Heû, heû quam acri ſupplicio pro tanto ſacrilegio puniendi eſtis, niſi vos à tanta turpitudine & abominatione cohibueritis, acerrimamque pœnitentiam egeritis, verum eſt autem quod cum hi profani homines inueniant, quibuſcum Deum offendant: deerit illis locus, vbi turpitudines ſuas exerceant. O nequitiam atrociſsimo Dei ſupplicio dignisſimam, etenim quid perniciosius, quodque maio 15
rem reipublicæ deſolationem afferat: quam eſſe perſonas, quæ domicilia ad peccatrices recipiendas præparata habeant, in quibus turpitudines ſuas exequantur? Heû heû, ò Deus quot fortè ſunt huiuſmodi in hac ciuitate, tot domus, in quibus animæ venduntur, & peccata grauiſsima celantur. Hic verò, vbi tot ſunt pueri, & iuuenes, qui non habent patres, à quibus gubernentur (ſicut hic filius prodigus) talem occaſionem ad ſuorum turpium appetituum exequutionem reperientes, quid non facient? aut à quo ſe flagitij genere cohibebunt. O quantum hoc lamentabatur Sãctus Propheta Eſaias dicens: laquei iuuenum omnes: & in domibus carcerum abſconditi ſunt: facti ſunt in rapinam: non eſt qui eruat in direptione, nec eſt, qui dicat redde. Sicut Deus conſtruit monaſteria ad ſaluandas animas: ita etiam diabolus do- 16
mos, & diuerſoria erigit ad illas perdendas Et notate quod vocat
Eſai. 42. Sanctus Propheta has domos, carceres, in quibus ſunt compedes, & cathenæ ad alligandos adoleſcentes vt in diaboli ſeruitute deuincti maneant; & ferè publicè hoc iam fit, nec eſt, qui tantæ peruerſitati remedium adhibeat. Nec eſt qui dicat: redde, non eſt qui dicat diabolo: dimitte animam iſtam, quam præ dentibus defers. Si videtis lupum tranſire, ouemque in ore aſportare omnes proclamatis dicentes: dimitte, dimitte illam: cùm autem tot animas Sathanæ dentibus aſportari videatis, ne minimam quidem vocem proferetis ad tantæ calamitatis remediũ? Quanta vrbanitas, ac diligentia fuit olim inter Romanos, qua miniſtri iuſti-

tiæ

17 tiæ vniuſcuiuſq; viuendi rationem inquirebant. Quòd autẽ inter Chriſtianos non ſit eadem cura, & ſolertia: miſerabile eſt. Cum fœminæ Moabitides iuuenes Hebræos deciperent, eoſq; ad ido- *Num.25.*
la ſua adoranda inducerent: iratus Dominus dixit ad Moyſen Tolle cunctos principes populi, & ſuſpende eos contra ſolem in patibulis. Origenes ſuper hunc locum dicit quòd detinente ſe *Origenes.*
Moyſe nec principes punire audente, qui illius peccati maiorem habebant culpam, eo quòd illud ſimularent, ſacerdos, Phinees opus illud magni zeli fecit, ſcilicet duos, qui publice peccabant, interfecit: quòd cùm alij vidiſſent, in diſſolutos illos adoleſcentes impetum fecerunt, & minimo temporis ſpacio viginti quatuor millia diſſolutorum adoleſcentium occiderunt. Quo ſupplicio ſumpto audita eſt vox de cælo, dicens. Phinees filius Elea-
18 zari filij Aaron ſacerdotis auertit iram meam à filijs Iſrael: quia zelo meo commotus eſt contra eos, vt non ipſe delerem filios Iſrael in zelo meo. O ſi Deus nobis iudices huius diuini zeli plenos largiretur, quot peccatis in rebuſpublicis obuiaretur. Quia enim hi iudices in republica non ſunt, iuuenes ſubſtantias ſuas in peccatis conſumũt, ſicut hic, de quo meminit Sanctum Euangelium, qui ſubſtantiam ſuam luxurioſe viuendo diſsipauit. Adeò turpe, & infame vitium eſt hoc, vt licet Plutarchus vir *Plutar.*
gentilis eſſet, dixerit: ſi te ab hoc vitio cohibere cupis, honores expete. Viſum eſt enim huic viro ſapienti, quòd ipſo facto, quo quis honores expeteret, hoc vitium fugiturus erat, ne in tantam infamiam deueniret. Et ſic Ariſtoteles in problematibus rationes *Ariſtot. in*
reddens, quare hoc vitium tantopere hominem dedecorat, tãdem *problem.*
19 hanc rationem aſsignat: quòd hoc vitium eſt beſtialius cæteris omnibus: & ita quando homini dicitur illum ſenſualem eſſe, beſtiam illum eſſe ſignificatur. Quapropter Dauid dicebat. Quo- *Pſalm.17.*
niam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus, Heù miſerum me! non ſolum (inquit Sanctus Propheta) turpe hoc vitium Deum mihi abſtulit, ſed & honore me priuauit: nam quando per vias tranſeo, omnes mihi ſuſurrant dicentes: ecce concubinarium. Ob hanc cauſam permittens Dominus Ieſus, vt in ſanctum diſcipulorum ſuorum collegium alia vitia ſicut ambitiones, contentiones, infidelitates, ac denique inuidiæ ingrederentur: nequaquam illos à luxuria pertingi permiſit. Alia peccata vnam hominis partem, ſcilicet, animam inficiunt, hoc autem vtranque,

1. Cor. 6. corpus, ſcilicet, & animã contaminat. Et ita admonens nos B. Pau 20
lus. & dicens, Fugite fornicationem, huius rei rationem reddẽs ſub
didit: quoniam enim peccatum quodcunque fecerit homo, extra
corpus eſt: qui autem fornicatur in corpus ſuum peccat. An neſci-
tis, quoniam membra veſtra templum ſunt Spiritus ſancti, qui in
vobis eſt, & non eſtis veſtri? O quam efficax ratio eſt hæc. Ne cor
pora veſtra (inquit) inficiatis, ſi quidem non veſtri quidem, ſed Spi
ritus ſancti eſtis. Ne tantum latrocinium cõmittatis furantes quod
eſt Spiritus ſancti, & dantes illud meretrici. Atque ad hoc (ait)
fugite fornicationem. Ne cum hoc vitio colluctemini, ſed quan-
Simile. tum potueritis illud fugite. Inſipientiæ enim eſt cum aliquo ob-
ſcœno, & fœtido colluctari, quem etſi proſtraueris, ab illo tamen
inficieris, & lutaberis. Tam immundum eſt hoc vitium, vt amen
tia ſit cum eo colluctari, quanuis enim illud ſuperaueris vix ta- 21
men aſque vlla macula remanebis. O fratres mei per charitatem
Dei vos rogo, vt hæc ſancti Apoſtoli verba in cordibus veſtris
imprimatis, illaque accurati ſime obſeruetis. In hoc enim ſalus
veſtra ex magna parte conſiſtit. Animaduertite quam corruptus
ſit vniuerſus orbis. Omne offendiculum, & occaſionem quoad po
teritis euitare curate.

Et poſtquam omnia conſummaſſet, &c. Et ipſe cæpit egere. Vbi Deus
Eſaiæ. 9. non eſt, totũ eſt fames, & ærumna. Vnde de peccatore dicit Eſaias
declinabit ad dexteram, & eſuriet: & comedet ad ſiniſtrã, & nõ ſa
turabitur, id eſt, quocunq; pergat peccator ſine Deo, licet de rebus
omnibus mũdi comedat nõ ſaturabitur ſed ſemper eſuriet. Quẽ-
admodũ enim velle herbis leonẽ, aut carnibus equũ paſcere ſtultũ
eſſet: hi enim cibi, iſtis animalibus nõ cõueniunt. Sic etiã & multo 22
Simile. etiam minus ſeculatia animæ conueniunt. Sicuti chirothecæ ad
nihil aliud proſunt, quàm ad operiendas manus, nec vagina ad
aliud quàm ad tegendum enſem: ſic humanus animus cum ad ni-
hil aliud creatus fuerit, quàm ad ſolum Deum, in nulla re niſi in
Deo requiẽ, trãquillitatem q; reperit. Et comedet ad ſiniſtram, &
Hiere. 2. nõ ſaturabitur. Idcirco dicebat Deus: quid inuenerũt patres veſtri
in me iniquitatis, quia elõgauerũt ſe à me & ambulauerũt poſt va
Iudi. 9. nitatẽ & vani facti ſunt, ideſt, ſine me vacui remanſerũt. Videtur
mihi hic adimpleta eſſe parabola illa Ioatham de arboribus, quæ
regem eligere volebant: dixeruntque omnia ligna ad rhamnum:
veni, & impera ſuper nos. Quæ reſpondit eis: ſi vere me regem

vobis

23 vobis conſtituitis venite,& ſub vmbra mea requieſcite. In his ver
bis acceptans rhamnus ſceptrum oſtendit quàm ſtultè, & inſipiẽ
ter à cæteris lignis fuerit electa dicens illis vt ſub vmbra ſua re-
quieſcerent. O quàm iucunda vmbra eſt rhamni! O homo inſi-
piens quicquid præter Deum quæris eſt rhamnus,quæ te compũ
get,percutiet,nec illius vmbra tibi aliquid proderit.

In ſe autem reuerſus,&c. O quàm procul à ſe abeſt peccator, per *Eſai.46.*
Eſaiam dicebat Deus: redite præuaricatores ad cor. Nihil lõgiùs à
peccatore abeſt quã peccator à ſemetipſo. Extra ſe incedit. Fame,
& inopia coactus reuerſus eſt hic iuuenis in ſe. Sic S. Moyſes,poſt *Deut.30.*
quã populũ varijs ſuppliciorũ generibus comminatus eſt,addidit
dicens:cũ ergo venerint ſuper te omnes ſermones iſti, benedictio,
ſiue maledictio,quam propoſui in conſpectu tuo, & ductus pœni
24tudine cordis tui reuerſus fueris ad eũ in toto corde tuo, &c. ideſt,
labores te redire cõpellẽt. Sic piiſsimus pater cũ hoc prodigo fecit
mittẽs in regionẽ illã famẽ validam,vt labor, & neceſsitas illum
in ſe facerent redire. O admirabile Dei artificium, quot inuentio
nes,& modos inueſtigat, vt nobis ſuccurrat? O quã meritò dicit
Eccleſiaſticus: Multiplicationem ingreſſus illius quis intellexit? *Eccleſ.1.*
Mille ingreſſus habet Deus ad animas conuertendas;multaſq; ſe-
cretas caueas quas præter ipſum intelligit nemo. Alios benè tra-
ctat diuitias illis largiens:alios verò malè,paupertate & afflictioni
bus illos opprimens. Nulla illi ianua clauditur, quin ipſe aliã ape-
riat, multiplicat aditus ad ingrediendũ,& peccatoris animũ redi-
gendũ. Signum eſt quòd maximum habet animarum appetitũ:
ſiquidem tot aditus ad illas inueſtigat. In quo etiã adnotatur reſi
25 ſtentia quæ in nobis eſt,cũ Deus,tot modos,& ingreſſus perquirat,vt voluntatẽ ſuam exequatur. Etiam per peccata,quæ ſunt in peccatore, & per illorũ confuſionem ingreditur Deus in animã. Benedicant tibi Hierarchiæ Angelorum Deus infinitæ gloriç,qui vilem terræ vermiculũ tanti æſtimas,tot rationes exquirens, vt illum ad te conuertas. Verum heũ fratres quàm digna lachrymatu eſt durities,rebellioq; noſtra. Neq, enim labores, neque indulgentiæ,neque pollicitationes, neque comminationes ſufficiunt, vt nos ad tam pium Deum,ac Dominum faciant reuerti.

Imitemur igitur fratres chariſsimi hũc peccatorẽ:qui neceſsitate oppreſſus in ſe reuerſus dixit: *Quanti mercenarij,&c. surgã & ibo ad patrẽ meũ, & dicã ei, &c.* Perpendite diligenter quod cognoſcens

miſerias, ac ſcelera ſua intra ſe cogitauit, quid, & quomodo patri 26
ſuo dicturus eſſet petens ab eo miſericordiam. Sic oportet vnum quẽque veſtrum intra ſe peccata ſua euoluere, & ordine illa diſpo nere, quomodo in confeſsione ea dicturus ſit. Si ſubitò in domici lium introitis, cum ex ſolis ſplendore veniatis nihil prorſùs in- tuemini. poſtquam autem paulũ quieſcitis, ſtatim clare omnia,
Simile. quæ in eo ſunt, videtis. Sic ſubito intra vos ingredientes, nullum penitus peccatum vobis in mentem venire videtur: ſi autem pau liſper vos collegeritis, & requieueritis, conſcientiamque veſtram ſcrutati fueritis, ſtatim videbitis miſerias, quæ in ea ſunt. Ne con- tenti ſitis ſemel quomodocunque conſcientiam ſcrutari, ſed hoc
Simile. ſemel, & ſæpiſsimè vos facere oportet. Si ſuſpicamini latrones domum veſtram ingreſſos fuiſſe, non quieſcitis quouſq; illos om nes foràs expellatis: ſi enim intus vnus remaneret, vos interfice- 27
ret. Quid prodeſt, peccata veſtra confiteri ſi per negligentiam ve ſtram vnum mortale vobis remanet: cùm hoc tantum vos in ęter num perdere ſufficiat? Non ſolum autem quando ad confeſsionẽ acceſſuri eſtis hanc præparationem vos facere oportet, ſed etiam quando ad patrem veſtrum confugitis, vt in oratione ab illo mi- ſericordiam poſtuletis, tunc prius vos præparari conuenit cogitã- tes quomodo vaditis, vt cum Deo infinitæ maieſtatis loquamini, & res veſtras agatis, cum vos viliſsimi vermiculi ſitis. Sic admo-
Eccleſ. 1. net Eccleſiaſticus dicens: Ante orationem præpara animã tuam & noli eſſe quaſi homo, qui tentat Deum.

Et ſurgens venit ad patrem ſuum. Cùm primùm bonum in corde ſuo propoſuit, ſtatim illud opere compleuit. O quantæ confuſio- nis eſt frater mi laſciuiam negligentiamque tuam inſpicere. Quo 28
ties proponis te ad Deum conuertendum eſſe, & ſicut antea in peccato remanes. Vide cui te comparat Spiritus Sanctus dicens.
Prou. 26. Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo, ita piger in lectulo ſuo. Sicut oſtium, inquit in cardine ſe reuoluens ſtridet: ita etiam conſcien- tia tua varijs peccatorum morſibus ſtridet, nec tamen conſurgis ab hoc maledicto lecto, in quo iaces exiſtimans quod hodie non factum fuerit, cras faciendum eſſe. O miſer ſi ſcires quot peccato
Eccle. 29. res cum ijſdem propoſitis, quæ tu habes perierunt. Quod ſi mihi non vis credere vide quam apertè hoc dicit Eccleſiaſticus his ver- bis: repromiſsio nequiſsima multos perdidit. Atque ita te perdet, qui nequiſsimè tibi vitæ lõgitudinem iterũ, atq; iterũ promittis.

Surre-

26 Surrexit igitur porcarius ſicut erat immundus & obſcœnus, & in domũ patris ſui perrexit. *Vidit illum pater ipſius, & miſericordia motus eſt.* Deus illius cor cõmouit prẽueniente gratia ſua, vt cõſurgeret, de qua dicit Dauid: Miſericordia eius præueniet me. Et Iob, Deus molliuit cor meũ, & omnipotens conturbauit me. Et quẽad modũ pia mater videns filium ſuum infantẽ tenerum elaborantẽ, vt ad ſe accedat, ipſa ad illũ currit, vt eum adiuuet, maximiq; amoris viſceribus eũ amplectitur. Ita Deus, qui per gratiã præuenientem peccatorẽ excitat, vt primũ eũ per libertatẽ liberũq; arbitriũ commotum intuetur, & volentem ad ſe venire animaduertit: ſtatim cum auxilio ſuo illi occurrit. Vt dicit Iob: operi manuũ tuarũ porriges dexteram. Atq; hoc ſignificat quod dicit Sanctum Euangelium quod occurrens, *Cecidit ſuper collum eius, & oſculatus eſt eum.*

30 *Dixitq; ei filius, Pater peccaui, &c.* O quam diligenter adimpleuit hic peccator quod Deus per Hieremiam maxima cum affectione poſtulat ab anima peccatrice dicens: tu autem fornicata es cũ amatoribus multis. Et paucis intermiſsis inquit. Frons mulieris meretricis facta eſt tibi, & noluiſti erubeſcere. Ergo ſaltẽ amodò voca me: pater meus, dux virginitatis meæ tu es. Nunc ſaltem (inquit) Dominus) ſuauia, & maximi amoris plena verba mihi dic quibus cor meũ mollias, & viſcera mea tenera reddas. O Deus maieſtatis infinitæ quantopere delectaris Domine quãdo anima perdita, quæ fuerat abſq; pudore te patrẽ ſuiq; primi amoris ducem appellat. Quare potius non dedignaris tam malorũ filiorũ pater eſſe? quare illis nõ dicis: ne me ore veſtro aſſumatis, nec vos filios meos nuncupetis: ſi quidẽ tam iniqui eſtis? O non recte dicis. Quis enim eſt

31 pater tanto furore concitatus propter iniquitates filij ſui, qui ſi cũ illum gladio vult percutere audiat illius vocẽ humiliter dicẽtis: me filium tuũ ò pater tam crudeliter vis tractare? cor eius non molleſiat, eiuſq; animus mitigetur, gladiumque à manibus abſq; filij ſui ictu dimittat? Hoc igitur eſt quod Deus hic petit. Saltem amodo, &c. ſaltẽ (inquit) nunc quùm iam te volo percutere ſuauibus verbis me alloquere, quibus cor meum mitiges, & ad miſericordiam prouoces. Hic proſtrentur ardentiſsimi Seraphim, atq; omnes cæli poteſtates, & pro nobis huic clementiſsimo Domino pro tam ſingulari beneficio innumeras gratiarum referant actiones. O fœliciſsimum tempus quibus te verbis exaggerabo! aut quomodo fœlicitatem tuam ſatis digne potero recenſere? Conticeſcat lin-

Pſalm.33. *Iob.23.* *Simile.* *Iob.14.* *Hiere.3.* *Simile.*

gua & loquatur conſideratio, hæc enim ſuauiſsima myſteria me- 32
lius ſentiri, quàm dici poſſunt. Quondam ſoli ſummo ſacerdoti
ad ſancta ſanctorum ingredi licebat, vt ſuorum, populique pecca
torum veniam poſtularet: atque hoc ſemel tãtum in anno, quouſ-
que autem ipſe exiret, nemini fas erat in tabernaculũ ad petenda
Leui.16. beneficia introire: præcipiebat, nãq; Deus nequis in ſancta ſancto-
Exod.28. rũ ad loquẽdũ cum ipſo, præterquã ſummus ſacerdos veſtibus põ
tificijs, ijſq; plurimis adamantibus, alijſq; pretioſiſsimis margaritis
exornatis, indutus introiret. Poſtquam autẽ Deus pro nobis factus
eſt homo, & inops, atq; cum hominibus conuerſatus eſt, conſenſit
que vt ſecum homines loquerentur: non ſolum ſe ab hoc perdito,
immundo, horrido, & obſcœno peccatore non abſcondit: verum
etiam illi obuiã exijt, in brachijſq; ſuis illum recepit, ſuauiſsime-
que eius faciem oſculatus eſt, quando ſponſus abijt, quia cum ad 33
Cant.5. ſponſæ oſtium pulſaret, illique diceret, Aperi mihi ſoror mea: ipſa
ſe excuſauit dicens: Expoliaui me tunica mea, quomodo induar
illa? quæ tamen poſteâ ſurrexit, & per totam ciuitatem perrexit,
vbi cuſtodes illam inuenerunt, & vt ipſa dicit: vulnerauerunt me,
& tulerunt pallium meum. Et ita vulnerata, pallioq; nudata ac-
ceſsit ad hortum, vbi cognouit ſe illum inuenturam eſſe: ipſe autẽ
non illi clauſit ianuas, etſi ipſa noluerat illi aperire, quando ad eius
oſtium ſponſus pulſauerat: nec illi aſpectũ ſuum denegauit, imò
tanta cum affabilitate, & benignitate illam excepit, illam (inquã)
Cant.6. ita vulneratam, pallioq; denudatam venientem miſerãs, vt illi di-
cere cœperit: pulchra es amica mea, ſuauis, & decora ſicut Hieruſa
lem: terribilis vt caſtrorum acies ordinata: acſi diceret, fortiſsima
es, & terribilis vt caſtrorũ acies ordinata, ſiquidem me ita ſupera- 34
ſti. Ecce fortunatum tempus in quo viuimus, cùm iam non dicit
Dominus vt vnus tantum ad loquendum cum ipſo ingrediatur
atque vt hic ſit ſacerdos, & dum ille ſecũ locutus fuerit, nemo in ta
bernaculũ ingrediatur, ſed dicit: Venite ad me omnes qui labora-
Matth.11. tis, &c. Antea præcipiebat dicens: nequis appareret in conſpectu
Exod.23. ſuo vacuus. Nunc autẽ non ſolum expectat eum, qui ad ſe vacuis
manibus accedit, ſed illi etiam obuiam exit. Etenim quid defere-
bat hic pauper præter nuditatem, famem, ac defatigationẽ? ecce
autẽ quomodo illũ recipit. Eia eia peccator animũ recupera. Porri
ge manum tuã: ſurge, & ad Deum cõfuge, qui ſi te ſolũ deduxeris
Roman.12. ipſe cõtẽtus eſt. Vide quid dicat B. Paulus, Obſecro vos fratres per

miſe-

35 miſericordiam Dei, vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viuentẽ, ideſt, vt voſmetipſos offeratis. Dicis ò peccator te non habere quid ad Deum deferas, quia pauper es, ne te cum hoc excuſes: te enim ſolũ Deus cupit: quapropter propera, nec ſis piger, vide quàm libenter, & humanè hunc pauperem recipit. Alter eſſet, qui diceret. O perdite, quare te nõ puduit ita corã me apparuiſſe? vbi eſt portio tua? vbi habes diuitias, quas ego tanto cum labore comparaui? Attende frater infinitam Dei clementiam, nihil enim horũ dicit, nec illũ exaſperat, ſed amplectitur, & indui iubet at q; ſtatim illicõ. niuium preparat, & cum maximo gaudio eum ad menſam ſuam ſedere facit. In quibus omnibus ſignificatur, Deum nõ ſolum peccatori peccata dimittere, ſed ipſum virtutibus gratia q; ſua exornare, & ſpiritualiter reficere. Idcircò Beatus Paulus cum Deum pa- 2. Cor. 1.
36 trem miſericordiarũ appellaſſet, addidit, dicens: Et Deus totius cõ ſolationis. In quibus verbis aliquid diuinæ miſericordiæ addidit, quo abundantiſsimã Dei in homines pietatem explicauit. Miſericordæ namq; ſolum videtur peccatorum venia competere. Deus autem non hoc contentus eſt, ſed ex iudice dimiſſor, veniæ q; largitor, conſolator, plurimorum q; donorum, ac gratiarum, & poſteà cæleſtis gloriæ largitor efficitur: ad quam nos perducat, Amen.

Dominica. III. in Quadrageſi.

Erat Ieſus eiiciens dæmonium, & illud erat mu-
1 *tum, &c.* Luc. 11.

DICITVR Hic diabolus mutus ab effectu, quia reddit homines mutos. Sicut etiam dicere ſolemus *Simile.* diem aliquem eſſe triſtem, non quod dies ſit triſtis ſed quia nos triſtes reddit. Et ſic intelligitur illud Pauli dicentis: Spiritus poſtulat pro nobis gemiti- *Roma. 8.*
bus inenarrabilibus. Quid? Spiritus ſanctus poſtulat? Nunquid alium ſuperiorem habet, à quo poſtulet, cum ipſe ſit Deus infinitus? & quomodo in ſumma, & perfectiſsima lætitia poteſt eſſe luctus, aut gemitus? Intelligitur ergo quod poſtulat, quia nos poſtu-

Matth. 9. larefacit: gemit, quia nos gemere facit. Beatus Matthæus dicit, a
Chryſoſt. homil. 41. ſup. Matth. hunc hominem dæmonium habentem cæcum etiam eſſe. Et Diuus Chryſoſtomus dicit. Illum etiam eſſe ſurdum. Ecce hunc miſerum mutum, cæcum, ſurdum, & dæmonium habentem. Quis huiuſcemodi hominem nō miſeraretur, & tamen miſerabilior eſt viſu iuuenis pulcher, optime videns, audiens, atq; eloquētiſsimus ſi in peccato mortali commoratur. Ille enim ſic cæcus, & cum omnibus infirmitatibus ſuis poterat eſſe iuſtus, & Deo gratus. Tanta autem eſt hominum cæcitas, vt illi ita corporali morbo laboranti compatiantur: illius autem cuius anima mortua eſt, ſi corporalē habeat valetudinē, nō miſereantur. Permittit Deus, diabolū in vnius hominis corpore hanc ſtragē edere, vt ex hoc quātopere animam
Pſalm. 73. deſtruat, cognoſcatur. De diabolis dixit Dauid. Superbia eorum
Eſai. 14. qui te oderunt aſcendit ſemper. Et cū hac ſuperbia, quę ſemper in
Sapi. 7. illis viget, cū qua dixit Sathanas. In cęlū aſcendā, ſuper aſtra Dei exaltabo ſoliū meū, ſimilis ero altiſsimo. Et cum ſciat animā iuſti ſedem eſſe ſapientiæ, pretioſiorem q; cælo empyreo magnopere curat, ſi quidē ſe vno cælo expulſum videt, in aliud prēſtātius conſcendere, quæ quidē eſt anima: vt inde Deū eijciens, in ea ſolium ſuū cōſtituat, quod ſit eleuatū ſuper aſtra Dei: hoc aūtē facit cū iuſtos in fraudem inducit, ac peruertit. Etenim aſtra Dei, quæ vitæ noſtræ noctem illuminant, ſunt naturalis ratio, fides infuſa, & acquiſita, & diuinæ legis lumen: & cum contempta ratione, fide, diuinaq; lege homo diabolo obedit, tunc diabolus ſolium ſuū ſuper aſtra Dei exaltat. Et ſicut Deus cùm in animam ingreditur, totā illam vult poſsidere, nec vna parte contentus eſt, ſed cor, memoriam intellectum, voluntatem, oculos, manus, pedes, omnes denique hominis partes in ſui ſeruitio vult occupari (hoc enim ſignifi
Luc. 10. cat quod eſt apud Sanctū Lucam: Diliges Dominū Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis & ex tota mente tua. Cuius prēcepti, ſicut diligētiſsimus exequutor dixit B. Paulus. Viuo autem, iam non ego, viuit vero in me
Gala. 2. Chriſtus. Ita diabolus quando alicuius hominis dominatur; omnem eius virtutem, & ſubſtantiam deſiderat fugere: atque idcirco, nō ſolum eum mutum, ſed cæcum etiā, & ſurdū efficit, dominiū ſuper animam, & corpus illius (ſi poteſt) accipiens. Quod cum ita ſit fratres chariſsimi, vos ego Dei nomine exhortor, ne illi aditum patefaciatis, quia adducit ſecū alios ſeptē nequiores ſe: non ſolum

autem

5 autem ſeptem, ſed ſi ipſe poſſet, totum infernum in domos ve-
ſtras vellet inducere. Vt primum Dauid adulterium commiſit, ſta 2. Reg. 11.
tim fideli ſeruo ſuo Vriæ infidelis fuit: ex infidelitate autem illa Geneſ. 4.
in homicidium deuenit. Sic Cain ex inuidia in perfidiam venit,
doloſe fratrem ſuum in agrum deducens, & poſtea illum interfe-
cit, nec in hoc permanſit quouſque deſperauit. Atque idem fecit
Iudas, qui ex nimia cupiditate in latrociniū deuenit: de illo enim
dicit Beatus Ioannes: Fur erat, & loculos habens, ex latrocinio au- Ioan. 12.
tem in diuini Magiſtri ſui proditionem venit, & tandem laqueo
ſe ſuſpendit.

Ecce quare Deus permittit, vt diabolus hominem mutum &
ſurdum efficiat, vt ex hoc intelligamus, quot mala in illius anima
operatur, quam quidem ſurdam, mutam, cæcamque efficit. Qui Simile.
6 cum tranquillitate in quodam domicilio vult quieſcere, iubet
omnes ſuos conticeſcere, & ianuas illius claudi, ne lux ingredia-
tur. Hoc ipſum curat Sathanas, ſcilicet, ne prædicatorum voces
audias, ne ad te lux ingrediatur, ne cum hominibus conuerſeris,
qui tibi veritatem dicant, ſed cum aſſentatoribus, & mendacibus
atque illis fidem habeas, vt dicebat Sanctus Hieremias Regi Se- Hiere. 37.
dechiæ: Vbi ſunt Prophetæ veſtri, qui prophetabant vobis, & di-
cebant: Non veniet Rex Babylonis ſuper vos, & ſuper terram
hanc? O infœlix peccator, qui Deî nuncijs non credis, qui tibi
dicunt te cras moriturum, & peccatis tuis in infernum præci-
pitandum eſſe: alijs verò tibi ſimilibus fidem adhibes, qui tibi
dicunt: longa eſt vita, ſatis temporis erit ad agendam pœniten-
tiam, non veniet ira Dei ſuper te. Hæc omnia curat diabolus fa-
7 ciens te ſurdum ad omne bonum audiendum, vt in te quietiſſi-
mè requieſcat. Et ſic Sanctus Propheta Dauid lamentabatur, di- Pſalm. 78.
cens: Poſuerunt Hieruſalem in pomorum cuſtodiam. Diuus Hie Hieron.
ronymus hoc declarans dicit hoc ſignificare, quod quemadmo- Simile.
dum domini, hortis in quibus pretioſi fructus ſunt, verno tempo
re, cum iam ſunt maturi, cuſtodes apponunt, ne quis illos fu-
retur; ita diabolus cum videat peccatorem eſſe quaſi hortum
maturorum fructuum, qui diſco, menſæque ſuæ ſunt apti, il-
lum diligentiſsimè cuſtodit, nequis eum ſibi furripiat: cuſtodit
autem plurima inconuenientia, & offendicula illi offerens, vt de
malis in deteriora progrediatur. Quòd ſi ad prædicationem vult
ire, aut cum aliquo ſeruo Dei conuerſari, impedit illum quomi-
nùs

Simile. nûs hoc faciat. Sicut qui arcem obsidione premit, curat vt nullũ 8
alimentorum genus ad obsessos ingrediatur, quo illos securiores
habeat. Hoc est hominem à diabolo surdum, cæcum, & mutum
reddi, vt nulla ianua salus ad eum ingrediatur. Quemadmodum
autem hic miser corporaliter afflictus in clementissimo Iesu re-
medium inuenit, ita illud inueniet peccator quantumcunque
ab ipso Sathana perditus, destructusque sit; si sicut debet ad hunc
diuinum medicum accesserit. Hæc significauit hic optimus Do
Isai.1. minus per Isaiam, dicens: Quiescite agere peruerse, discite be-
nefacere, quærite iudicium, &cæt. Si fuerint peccata vestra, vt
coccinum, quasi nix dealbabuntur; & si fuerint rubra sicut ver-
miculus, velut lana alba erunt. Has duas similitudines harum dua
rum rerum ponit, quarum vtraque difficillimè colorem amittit,
vt intelligatur quantumuis culpa inueterata sit, & quantumcun- 9
que altas radices in anima egerit, si verè, & ex animo ad hunc
diuinum medicum confugiatur, omnibus peccatoris malis esse
remedium adhibendum. Quapropter ô frater peccator confiden-
ter accede, & graui peccatorum tuorum dolore percussus, propo-
nens te tam amplius tam bonum Deum non esse offensurum, at
tende te esse mutum, & tempus iam esse, vt de te dicatur quod de
illo dictum est, scilicet: *Locutus est mutus.* Quot sunt dies, ex quo
ad pedes auditoris pœnitentiarij non locutus es? Humiliter ergo
Augusti. li. 2. de visitatione infirmorum. Dominum exora, vt tibi spiritum largiatur, quò nunc loquaris,
sicut oportet, ad animæ tuæ salutem. Beatus Augustinus ait: Ar-
bitrare quando coram sacerdote es, te coram Angelo esse, quem
tibi Deus mittit, vt tibi medeatur, & sanet: quapropter arcana
tua illi reuela purè, ac syncerè cum illo loquens; & addit, dicens: 10
Non te pudeat coram vno dicere, quod non te puduit coram mul
tis forsitan, & cum multis facere. Nam hominũ est peccare, Chri-
stianum à peccato desistere, diabolicum verò perseuerare. Pecca-
sti (inquit) tanquam homo, surge igitur sicut Christianus, ne qua-
si diabolus in peccato perseueres: vt tibi cælum aperiatur, aperi
tu cor tuum. Dicit, nos à peccato surgere Christianum esse, quia
sine gratia, & auxilio Iesu Christi hoc fieri non potest. Vnum ex
Iob.31. illis, de quibus magnoperè gloriabatur Iob hoc erat: Si abscondi
(inquit) quasi homo peccatum meum, & celaui in sinu meo ini-
Psalm.94. quitatem meam. Vbi ponit dictionem; si, pro non: vt Psalmi. Si
introibunt in requiem meam, id est, non introibunt. Diuus Gre-
gorius

11 gorius perpendens verba illa Iob dicit, quaſi homo, id eſt, quaſi debilis. Magna enim eſt debilitas hominem vulneribus ſuis non mederi, eô quòd illa non vult reuelare. Si in illo tempore hoc faciebat Sanctus Iob, reuelans peccata ſua qui illis remedium adhiberet: quanto maior ratio nunc eſt, vt nos idem nunc faciamus cum huius rei diuinum præceptum habeamus, & hoc in ſancta confeſsione facere debeamus quod eſt diuinum, ſaluti quenoſtrę neceſſarium ſacramentum? Perpendit etiam illic Beatus Gregorius Deum non maledixiſſe homini quum peccauit: ſed quum ſe excuſauit: ſi enim primi parentes ſtatim ſe accuſarent, ſtatim illis peccatum dimitteretur. Quamobrem fratres mei diuinæ Maieſtatis nomine vos rogo, vt debilitatem hanc procul eijciatis, & aduertatis tempus iam loquendi eſſe præcipuè cùm iam ſimus in medio
12 Quadrageſimæ, & fere omnes eſtis muti, qui peccata veſtra non eſtis confeſsi. Quando hoc facere ſperatis? confugite, confugite ad tam cæleſte remedium, ſiquidem illo tantopere indigetis.

Gregor. lib. 2. moral. c. 13. & 14.

Quidam autem ex eis dixerunt, In Beelzebub principe dæmoniorum eijcit dæmonia. O terribilem malitiam! ecce ingenium diaboli, qui cum opera Iob non poſſet vituperare, quando Dominus illa laudauit, intentionem, qua illa faciebat, vituperauit, dicens: Nunquid Iob frustra timet Deum? Nonne tu vallaſti eum, ac domum eius? Hũc igitur maledictum patrem omnes eius filij ſequuntur: ſicut illi filij Amon, de quibus dicitur: quòd cùm nuncij Dauid venirent, vt eos de obitu patris ſui conſolarentur, ipſi dixerunt illos ſpeculatores, & exploratores eſſe, qui ad explorandum regnum veniebant. Opus pietatis, opus iudicant crudelitatis. Ita hi miſeri Phariſæi,
13 quaſi filij talis patris ſemper (videri ſuo) quid in ſanctiſsimis Saluatoris noſtri operibus calumniarentur, inueniebant. Vice verſa faciunt iuſti, qui quando opus eſt manifeſte malum, quod nequaquam excuſari poteſt, intentionem ſaltem excuſare curãt. Quid nequius, quàm Chriſtum Dominum morti tradere? & tamen curat ſanctiſsimus Dominus illorum intentionem excuſare, dicens: Quia neſciunt quid faciunt. Sic Sanctus Ioſeph malũ opus quod fratres eius fecerant vendentes illum, excuſabat, dicens: illud eſſe artificium quo Deus vſus fuerat, vt inde tantum illud bonum eliceret. Nolite (inquit) pauere, neque vobis durum eſſe videatur, quòd vendideritis me in his regionibus: pro ſalute enim veſtra misit me Deus ante vos. Non ſic impij non ſic, nam ſanctiſsima etiã

Iob. 1.

1. Reg. 10.

Luc. 23.

Gene. 45.

iuſtorum

iuſtorum opera calumniare curant. Pro magna maledictione di- 14
Hierem. 8. xit Deus: Ecce, ego mittam vobis ſerpentes regulos, quibus non eſt incantatio, & mordebũt vos. Multo tamen maior maledictio, & ſupplicium Dei eſt permittere, vt ſint homines ſerpentini, & venenoſi, quaſi baſiliſci, quibus nihil prædicator, nec prædicatio, nec ipſe Deus cum tot, tantiſque miraculis prodeſt: ſicut apparet in his ſceleratis Phariſæis. Liberet nos Deus fratres à tanto malo, ne in ſimilem peruerſitatem deueniamus. Ne autem in hoc præcipitiũ incidatis, linguas veſtras ſummopere cohibere curate. Non
Eccleſ. 5. appelleris ſuſurro in via tua, & lingua tua ne capiaris, & confundaris: ſuper furem enim eſt confuſio, ait Eccleſiaſticus. Ne facias quare murmurator appelleris. Sunt quippe homines, qui videntur hoc murmuratoris nomem velle comparare: quãdo autẽ quis cognomen aliquod comparauit, plurima iam fecit. Et ſic vocatur 15
hic murmurator latro, quia rem tam pretioſam ſicut famam furatur, & dicitur quòd in confuſione capietur. Et alia tranſlatio legit hic, Inſidiatorem enim ſanguinis ſequitur ignominia. Ponderate quàm crudeli nomine murmuratorem appellat. Iuſtifica puſillũ, & magnũ ſimiliter, id eſt, de omnibus, tam de minimo, quã de maximo oportet te benedicere. Eo quòd tantũ latrocinium ſit, quod lingua committitur, vocatum eſt à Dauid per antonomaſiam in
Pſalm. 51. iuſtitia, & ſic dixit, Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Tota die iniuſtitiam cogitauit lingua tua, ſicut nouacula acuta feciſti dolum. Res eſt mirabilis quod dicit Dauid, linguã
Simile. iniuſtitiam cogitaſſe. Si vadis ad domum fabriferrarij, & dicis illi, vt tibi calceos faciat, neſcit illos facere, quod ſi facit, ſunt peſſimi. Si vadis ad domum ſutoris, vt ſecurim tibi faciat, idem erit: 16
ſutor enim calceos, faber vero ſecures nouit conficere. Sic voluntas neſcit intelligere, ſed velle: intellectus vero nouit imaginari, & intelligere: non autem velle, & amare: ſic lingua neſcit cogitare: ſed loqui: & ideo quando lingua murmurat, & proximũ ſuum infamat, dicit Spiritus Sanctus illam talia loqui, quæ aperte cognoſcuntur, non ab inteilectu quidem, ſed ab ipſa lingua fuiſſe cogitata, cuius officium non eſt cogitare, ſed loqui. Et dicit eius verba eſſe quaſi calceos à fabriferrarij manu confectos, & quaſi ſecurim à ſutore fabricatam, id eſt, illam verba contra omnem rationem, & iniuſtitia plena loqui: ſiquidem cum illis tam pretioſam rem ſicut famam proximo ſuo aufert. Cui quidem iniuſtitiæ

ſatis

17 ſatis difficile remedium adhibetur. Nam ſicut morſus canis rabioſi, & ictus ſagittæ venenoſæ raro bene curatur: ita murmuratio rabioſi hominis ſicuti canis (de quo dicitur: Venenum aſpidum ſub labijs eorum) rarò, aut nunquam benè aufertur. Quamuis enim te retractes, ſemper tamen quoddam infamiæ veſtigium in audi torum animis remanet. Atque vt huius talis mali grauitatē melius cognoſcatis, notate metuenda quædam verba Eccleſiaſtici, dicentis: Multi ceciderunt in ore gladij, ſed non ſic quaſi qui interierunt per linguam ſuam. Et paulò poſt: Mors illius, mors nequiſsima, & vtilis potius infernus, quam illa. O ſancte Deus quã peſtifera res eſt mala lingua, cũ ſit nequiſsima mors, quæ in anima cauſatur, ſicut hîc dicit Spiritus ſanctus, & eſt peior inferno, qui iuſtos non torquet; mala autem lingua magnoperè illos cru-
18 ciat. Quis amodo linguam ſuam effrænatè audebit immittere, præcipuè cùm hæc intelligat? Optimè ea conſiderate fratres mei intra veſtra Chriſtiana pectora: nulla enim ſunt verba, quibus hæc ſatis dignè exaggerari poſsint.

Simile. Pſalm. 13. Eccleſ. 28.

Ipſe autē; *Vt vidit cogitationes eorum, &c.* O ſi hoc peccator conſideraret, quod non ſolum eius opera, verùm & cogitationes etiã à Deo perſpiciuntur, quàm cautus viueret. Pro magna exaggeratione dixit Beatus Paulus: Et ſicut non probauerunt Deum habere in notitia tradidit illos Deus in reprobum ſenſum, vt faciãt ea quæ non conueniunt. Effectus peccati eſt hominis intellectum à conſideratione præſentiæ Dei ſegregare; huius enim rei obliuio plurimorum malorum cauſa eſt, ſicut hîc dicit Sanctus Apoſtolus: Sicut non probauerunt, id eſt, ſicut nunquam in cognitione
19 ſua Deũ portare curauerũt, nec res interiores à Deo perſpici crediderunt, nec ipſum illis adeſſe putauerũt, aut de Deo meminerũt, ac ſi non eſſet Deus; idcircò in pœnam tantæ negligentiæ, & inconſiderationis tradidit illos Deus in reprobum ſenſum. Hoc etiam ſignificat Dauid, dicens: Fortes quæſierunt animam meã, & non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum. Illud: Et, ſignificat, quia: in quo declarat Propheta illos nequaquã tyrannos futuros fuiſſe, ſi aduertiſſent ſe à Deo aſpici. Alibi etiã dicit Deus, Iniqui ſurrexerũt ſuper me, & Synagoga potentiũ quęſierũt animã meam; & non propoſuerũt te in conſpectu ſuo id eſt, quia nõ propoſuerunt te in conſpectu ſuo. Et de illis maledictis ſenibus dicit Daniel ad tantũ illud malum cõmittẽdum tria notabilia feciſſe: vide.

Roma. 1. Pſalm. 53. Pſalm. 85. Daniel. 13.

Dan. 13. videlicet. Euerterunt (inquit) sensum, & declinauerunt oculos suos 20
vt non viderent cælum, neque recordarentur iudiciorum iustorũ.
Primum quod fecerunt, fuit à summo vsq; deorsum sensum suum
euertere. Rationem infra vt conculcaretur, sensum verò supra, vt
dominaretur, constituerunt, quæ sanè est euersio, & abusio lachry
matu dignissima. Secundò, declinauerunt oculos suos, &c. Vrgen
tissimum enim remedium est ad nos à vitijs cohibendum ani-
maduertere nos à Deo videri. Nec recordati sunt iustorum iudi-
ciorum Dei, quibus punire solet eos, qui illum offendunt. In me-
dio autem posuit oculos à Deo semouere, quasi significans hanc
Simile. esse cæterorum omnium malorum causam. Etenim quis esset tã
temerarius latro, qui videns iudicem iuxta se esse, eiusq; manus
1. Thess. 5. intueri, furari auderet? Idcircò nos admonet Beatus Paulus, dicẽs:
Siue vigilemus, siue dormiamus, simul cum illo viuamus, id est, 21
cum Iesu Christo. Non solum significat in hoc ne extra gratiam
Iesu Christi cum peccato mortali recumbere audeamus, sed etiã
vt semper simus viui cum eo in vigilijs, scilicet, cum illo, & in som
nis cum illo, considerantes illum semper nostras etiam cogitatio-
Psalm. 118. nes intueri, vt dicebat Dauid: Et omnes viæ meæ in cõspectu tuo.
Iob. 7. Sic in illo loco Iob vbi dicitur: Quare posuisti me contrarium tibi?
Hebræus textus dicit: Quare posuisti me coram tibi? Ratio autem
quare nos coram se ponit, hæc est: vt diligenter euigilemus & pu-
deat nos vilissimam etiam aliquam cogitationem habere, quatã
sanctos oculos, sicut sunt oculi Dei, offendamus.

Cognoscens igitur Deus iniquas cogitationes, quibus peruersi
illi arbitrabantur se in nomine Beelzebub dæmonia eijcere effica
cissimis rationibus cœpit comprobare eorum cogitationes falsas 22
esse. Quarum prima hæc est: *Omne regnum in se ipsum diuisum de-
labitur.* O quàm diuina est hæc Domini sententia. Prius autem ex
illa fructum percipiamus ad conseruationem regni, quod diuina
Maiestas habet in terra. Omnes vnanimiter curemus conuenire,
præsertim ij, qui hoc admodum necessarium negocium salutis
animarũ tractamus. Si enim in confessoribus, & prædicatoribus
non fuerit amor, & concordia parum vtilitatis populo poterunt
afferre. Et si ea, quæ vnus prædicator prædicat, & docet, alius de-
docet, dicens illa non esse tam mala, & fieri posse. Et si peccatũ,
quod vnus cõfessor non absoluit, quia non conuenit, alius ipsum
absoluit: quomodo stabit regnum Dei? Atque cæteri Christiani

tanquam

23 tanquam canes se mordent,& deuorant: quid superest, nisi quod
dicit Beatus Paulus, his verbis: Quòd si ad inuicem mordetis, & Gala.5.
comeditis vos, videte ne ab inuicem consumamini. Si quum ani
malia in arca Noe commorabantur, leo, tigris, lupus, & omnia fe-
rè alia animantia crudelitate sua vterentur, mitia à crudelibus co-
mederentur, & postea ipsa inter se consumerentur. Idcircò prouidit Deus, vt ad eorum conseruationem omnia illic essent mitia.
Hoc ipsum igitur ad huius cælestis regni conseruationem requiritur. Idcircò vnicuique nostrum dicit Spiritus sanctus: Inquire Psalm.33.
pacem & persequere eam. Ne expectes vt ipsa domum tuam ve
niat, se seque tibi offerat: sed tu illam inquire, & donec conse-
quaris, prosequere; tua mala propensione te exue, teque ipsum
supera. Vide quomodo venator leporem insectatur, non solùm Simile.
24 enim canis, sed & ipse etiam currit, & non solùm currit, sed voci-
feratur quousque tandē illum assequitur. Efficacius igitur opor-
tet te pacem persequi, cùm lepore sit pretiosior: & non solùm
cum diligentia tua debes currere, sed etiam vociferari, instantissi-
mè illam à Deo exposcens. O fratres charissimi, si intelligeremus
quanti nostra hoc interest, quā libenter aliquid de iure nostro per
deremus, ne cum fratribus nostris pacem amitteremus. Siquidē
ex eo tot peccata, rerumque publicarum dirutiones oriuntur; vt
apertè significauit Dauid, dicens: Conturbatæ sunt gentes: & in- Psalm.45.
clinata sunt regna. Ex hominum discordijs, perturbationes regno
rum & ruinæ dimanant. Et ita mediū, quod Deus habuit ad euer
tēdam AEgyptum, fuit, efficere vt inter eos discordia versaretur.
Vt in Isaia dicitur: Et concurrere faciam AEgyptios aduersus Isai.19.
25 AEgyptios: & pugnabit vir contra fratrem suum, & vir contra
amicum suum, &c. Quis hanc sanctam Ecclesiam tantoperè ful-
ciuit, aut quis effecit, vt à potentissimis tyrannis tot victorias re-
portaret, nisi charitas feruentissima? Qua (vt dicitur in Act.) Mul Actor. 4.
titudinis credentium erat cor vnum, & anima vna. Et ideò de illa
dicitur: Quid videbis in Sunamite, ideſt, captiua diuinæ obedien Cant.7.
tiæ, nisi choros castrorum? Duo dicuntur, chori, scilicet, & castro-
rum, exercituum militarium virorum. Chorus est quidam vocū
concentus: in castris autem sunt arma ad præliandum, atque hæc
omnia largitur charitas, scilicet, cordium conformitatem, & ar-
ma, ideſt, virtutes ad præliandum. Et ideò dicitur: Quid videbis
in hac Ecclesia captiua obedientiæ Dei, nisi cordium consonan-

tiam, ex qua ad resistendum fortitudo dimanat? Vt hanc pacem 26
haberemus, direxit Christus Redemptor noster omnia, quæ
in suo sancto Euangelio prædicauit; quod conuincitur ex eo,
Ioan. 16. quod dixit: Hæc locutus sum vobis, vt in me pacem habeatis.
Hoc autem, vt ait glossa, intelligendum est, non solùm de ijs, quæ
Dominus Iesus in vltima cœna prædicauit: sed de omnibus etiã,
quæ antea docuerat. Quamobrem per reuerentiam huius supe-
ni Principis pacis, & per amorem, quo illam tantoperè nobis
commendauit, eius nomine vos adiuro, vt inuicem vos vnire, &
conformare, cum magno amore, & charitate curetis, sufferentes
vos inuicem, sicut Deus quotidie vos suffert: cùm illum sæpissi-
mè offendatis.

Ex hoc vniuersali principio infert Dominus conclusionẽ illã,
dicens: *Si autem Sathanas in seipsum diuisus est. &c.* Quod absq; dubio 27
sequeretur si ipse vnũ diabolũ in alterius diaboli virtute eijceret;
& alij contra alios facerent. Secunda ratio hęc est: *Si ego in Beel-*
Simile. *zebub eijcio dæmonia, filij vestri, &c.* Qui perpendit aurum, ne fortè ali-
qua in põdere insit fraus postquam in vna statera pensauit, in al-
tera illud iterũ perpendit: sic dicit hîc Dñs his, qui de sanctissimis
miraculis suis detrahebant. Pensate (inquit) illa in alia statera, pẽ
sate illa in filijs vestris, & animaduertetis vos à passione vestra
excæcari, & decipi. Et siquidem filij vestri, qui sunt discipuli mei
in nomine meo dæmonia eijciunt: vos autem dicitis, quòd eos nõ
eijciunt in nomine Beelzebub: quare de me dicitis, quod de illis
nõ dicitis? In hoc ergo videbitis, quôd prę malitia deliri, & insani
estis. Tertia ratio est: *cũ fortis armatus custodit atriũ suũ, &c.* Hic for
Chrysost. tis est diabolus: & dicit B. Chrysostomus eũ fortẽ appellari, quia 28
ignauia, & pusillanimitas nostra illi vires addit. Etenim quis Mau
ros fortes reddit, nisi Christianorum pusillanimitas? sic etiã vires
accipit Sathanas, quia videt nos minima quaq; tentatione, quã
nobis offert statim superari, & deuinctis manibus eius ministerio
submitti. Si enim illi resistere vellemus, facilli mè eũ vinceremus.
Theophyl. Dicitur autẽ armatus, vt dicit Theophylactus, quia habet septem
peccata mortalia tanquã arma, quibus nobis bellũ infert. Etiam
mali homines, & malæ mulieres, & famulus quem domi tuæ ha-
bes, qui est leno tuus, hi omnes sunt arma Sathanę: quid enim est
famulus ille, nisi ensis Sathanæ, quo alterius fœminæ, & tuam si-
mul animam occidit? Et male ejecta vetula, quæ de domo in do-

mum

mum ambulat quaſi cymbalum Sancti Antonij, quid aliud eſt niſi armatura Sathanæ? Sunt ollæ veteres, quæ quia iam plurimas carnes coxerunt, confringuntur, poſtea verò aliarum ſunt tegumenta. Ita hæ maledictæ vetulę poſtquam plurimis turpitudinibus, quas in ſe exercuerunt, confractæ ſunt, aliarum ollarum tegumenta ſunt, & quaſi teſtæ confractæ de domo in domum deferunt ignem, qui ſunt nuncij, quibus animas comburunt. Vę miſeris vobis, quàm terribilibus tormentis peccata, quæ in diuinam Maieſtatem committitis, ſoluturæ eſtis! Si pauper cicera manducaturus eſt, quia non habet coclear, facit ex pane coclear, quo cicera ſua manducat: quibus conſumptis comedit etiam & coclear. Sic diabolus cum ſit pauper vtitur ijs tertijs, quaſi coclearibus, vt cum illis alias plurimas animas deuoret, quos etiam poſtea manducabit. O coclearia Sathanæ, quot damna rebuſpublicis infertis! quod enim dæmon per ſe ſolum non audet, nec poteſt facere, id veſtro auxilio adiutus efficit. Dominus dixit: Qui ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis, &c. Expedit ei, vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. In quibus verbis videtur deſignare remedium, quod his talibus adhibendum eſt, ille in cuius collo mola ſuſpenditur, & immittitur in profundum maris, ita ſubmergitur, vt nullo vnquam tempore amplius appareat. Sic ille qui occaſionem præſtat ſe ſeque offendiculum facit, quo fratres ſui peccent, deberet à gubernatoribus illuc includi, vbi nunquam amplius videretur. His armis munitus Sathanas cuſtodit atrium ſuum, quę quidem eſt anima peccatrix, & cuſtodit eam (ſicut antea dicebamus) quaſi qui immaturorum fructuum hortum ad menſam ſuam cuſtodit.

Simile. *simile.* *Matth. 8* *simile.*

Et in pace ſunt omnia quæ poſſidet. O quam miſerabile eſt videre quàm pacificè diabolus plurimos peccatores poſſidet! Hoc eſt enim quodipſe magis curat, videlicet, vt tu ò peccator cum tranquillitate maxima, & ſine aliquo ſcrupulo in peccato commoreris, nec Deum timeas. Dicit Dauid: Quia illic interrogauerũt nos, qui captiuos duxerunt nos, verba cantionum. Et dicit illos hęc ſibi dixiſſe: Hymnum cantate nobis de canticis Sion. Quemadmodũ igitur illi Babylonici volebãt, vt Hebręi in capriuitate cõcinerẽt, & cũ captiui eſſent, delectarentur: ita diabolus plurimis modis curat, vt peccator in miſerrima hac ſeruitute ſicut eſt peccatum delectetur, & quieſcat, vt illum ſub ſua poteſtate ſecurius teneat. O in-

Pſalm. 136.

felix captiue quare non dicis idem, quod illi dixerunt? Quo mo- 32
do cantabimus canticum Domini in terra aliena? Ne rideas, sed
potius lamentare, & cum lacrymis, & planctu à fortiore, qui est
Iesus Christus filius Dei, auxilium deprecare. Nam aliter nun-
quam hac miſera seruitute liberaberis. Hac etiam supradicta ra-
tione ostendit Dominus se diabolo fortiorem esse, siquidem illũ
ab ea possessione expellebat, quã ille cũ trãquillitate possidebat.

Peractis his rationibus conuersus est Dominus ad hominem,
quem sanauerat, & dixit illi: *Cum immundus spiritus exierit ab homi-*
ne, &c. In quibus verbis illum admonuit, tanquam diceret: Caue
ne ad te reuertatur. Etenim hæc est vna ex maximis hominis mi-
seriis: quòd vbi primùm Deum recipit, illum à se statim expellit,
aditum patefaciens, quo diabolus iterum ad se ingrediatur. Hoc si
Eccles.6. gnificauit Ecclesiasticus, dicẽs: Quasi lapidis virtus probatio erit 33
in illis & non demorabuntur proijcere illã. Grauissimus est Deus
homini mundano, non potest Deum sustinere. Si vnum diem il-
lum in anima sua habet, statim defecisci tur, & illum à se proijcit.
Simile. Sicuti, qui torcularis pondus humeris asportat, statim vt oppor-
tunum locum reperit, illud à se eijcit. Ita peccator si aliquantisper
Deum sustinet, tantum onus sibi videtur sustinere, vt locum & oc
casionem quærat, quò eum à se proijciat. Postquam autem illum
proiecit, tam leuis, & hilaris manet, sicut qui grauissimum quod-
dam onus deposuit. Idcircò dicit: quasi lapidis virtus probatio,
id est, quasi probatio lapidis. Sicut qui probat vt se grauissimo la-
pide oneret, virtus erit in illis, & non demorabuntur proijcere il-
lam, scilicet, virtutem: non enim norunt illam. Quibus autẽ cog-
nita permanet vsque ad conspectum Dei. Qui semel Deum sapit, 34
& in diuinis rebus gustum reperit, viram potius deperdet, quàm
Deum relinquat. Atq; ideò subdit, dicens: Audi fili & accipe con-
silium intellectus, & ne abijcias consilium meum, injice pedem
tuum in compedes illius, & in torques illius collũ tuum: subijce hu
menum tuum, & porta illã, & ne acedieris vinculis eius. Si Deus
(inquit) sua diuina lege pedibus tuis cõpedes immittit, collo tor-
quem injicit, humerosq; cathenis alligat: omnia illi libentissimè
humeros, pedes, & collum offer: hoc est enim amici consilium, &
hęc est diuina quædam libertas. Habet Deus compedes, & cathe-
nas, quibus iustos vincit, ne ab eo recedãt, quæ est sancti Euangelij
suauitas, qua illos in circuitu suo deuinctos tenet. O mirifica verba

& ad-

35 & admirabile conſilium Beati illi, qui hoc ſequuti fuerint fideliter in obedientia perſeuerantes vſque ad conſpectum Dei, quæ eſt gloria, ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. II. poſt Dominicam. III. in Quadrageſi.

Quanta audiuimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua, &c. Luc. 4.

DE Domino Deo noſtro, quod eſt ſummum bonum, & perin de diffuſiuum ſui, dicit Beatus Iacobus: Qui dat omnibus affluenter, & non improperat. Atque ex hoc intelligunt iuſti, quòd etſi in hoc ſeculo homines vrbani, & ſapientes ab his, à quibus
1 plurima acceperunt beneficia; alia denuò recuſant poſtulare: apud Deum tamen non ſic fieri oportet, ſed plurima à diuina Maieſtate beneficia percepta debet eſſe cauſa principalis, quô plura etiã denuò poſtulentur. Quem quia clementiſsimum, liberaliſsimũque experti ſunt, illum ſemper eundem futurũ, nec vlla tẽporum diuturnitate commutandum ſperant. Quod quia non fecit Aſa Rex Iuda grauiter à Domino reprehenſus eſt per Prophetam Ananiã. Cùm enim Deus illi cõceſsiſſet inſignem quandã victoriam ex AEthiopibus; cumque paucis poſt diebus à Rege Iſraelis ad bellum promotus eſſet, non à Deo quidem, ſed à Rege Syriæ auxilium popoſcit. Quamobrem non ſolùm aſperrimè reprehenſus, ſed punitus etiam, & infirmitate percuſſus fuit. Nõne (dixit ei Propheta) AEthiopes, & Lybies multô plures erant quadrigis, & equitibus, & multitudine nimia; quos cum in Domino
2 credidiſſes, tradidit in manu tua? oculi enim Domini contemplãtur vniuerſam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfectò credunt in eum. Stultè igitur egiſti, ſcilicet, quia habuiſti fiduciam in Rege Syriæ & non in Domino Deo tuo; & propter hoc ex præſenti tempore aduerſum te bella conſurgent. Notate verbũ illud propter hoc: in quo ſignificatur Deum velle nos ſimus puſillanimes, ſed ad eum confugiamus & beneficia maxima depoſcamus. Melius fecit S. Iacob, qui cũ Deum rogaret vt ſe à fratre ſuo Eſau liberaret, priùs impetrata à Domino beneficia recenſet, dicens: Domine minor ſum cunctis miſerationibus tuis, & veritate, quam expleuiſti ſeruo tuo. In baculo meo tranſiui Iordanẽ iſtum,

Dionyſius de diuinis nomi ni. c. 4.

Iacob. 1.

2. Paral. 16.

Geneſ. 32.

istum;& nunc cum duabus turmis regredior. Erue me de manu 3
fratris mei:quia valdè eum timeo. Cùm igitur Deus infinitę sit li
beralitatis,quique nunquam defecisćitur beneficia conferre,& in
iuria se affici dicit,quando homines ad eũ non confugiunt quare
petentibus Nazarenis vt ea miracula, quæ alibi operabatur in
Plato. patria sua faceret:noluit hoc concedere? Præcipuè cum dicat Pla-
to,hominem pro patria mori,non esse mori, sed soluere quod de
Tullius. bet,non enim minus quam vitam patriæ,in qua nati, & educati
sumus nos debere affirmat. Cùmque semel Tullius interrogare-
tur, quare tantoperè patriam suam diligeret? respondit, dicens:
quia illi omnia,& vitam etiam debeo. Hæc(inquit)me aluit, hęc
me honestè produxit ad hanc ætatem. Siquidem ergo filius Dei
conceptus,conseruatus, educatusque fuit in Nazareth, quare il-
lam saltem fidelitatem,& amorem patriæ suæ non præbuit, quã 4
illi suis patrijs præstiterunt? quare ciuium suorum petitionem nõ
cõcessit? Ex hoc cognoscetis fratres quales illi erant, & quã graue
peccatum sit ingratitudo, quandoquidem infinitam Dei libera-
litatem impedit. Quia autem hi acceptis Dei beneficijs se se in
gratos præbuerunt, indigni redditi sunt alia denuò recipiendi.
Maximum beneficium fuit verbum diuinum in eorum patria in
carnatum fuisse. Et illic tã sanctas personas sicut Beatam Annã,
Ioachim,& sanctissimam virginem Mariam Dominam nostrã,
& super omnia sanctum sanctorum Iesum Christum filium Dei
tandiu commoratum fuisse. Paruum beneficium esse arbitrami-
ni in loco in quo viuitis sanctos homines habitare? Ne illud parui
faciatis:maximum est enim Dei beneficiũ. Et sic verba illa, quæ
Psalm. 26. dixit Dauid: Credo videre bona Domini in terra viuentium, à 5
nonnullis declarantur(& meritò quidem)de Iudæa intelligi. Sic
Isai.53. enim illam vocauit Isaias,dicens: Quia abscissus est de terra viuen
Ezech.32. tium. Sic etiam illam nuncupauit Ezechiel cum dixit: Dede-
runt enim terrorem suum in terra viuentium. Hoc autem no-
mine terra illa à sanctis Prophetis vocabatur, quia homines illic
in Dei obedientia viuebant, multique Dei serui illic commora-
bantur, atque cæteris omnibus populis idola adorantibus in illa
verus Dei cultus habebatur. Cùmque Dauid inter gentes exu-
laret, sperabat se aliquando in illam terram venturum esse, in
qua Deo vero seruiebatur: quod sanè sanctissimum erat desi-
derium, & quod inter omnia huius seculi bona desiderare de-

bere-

6 beremus. Singulare enim Dei beneficium eſt inter plurimos iuſtos habitare, quia optimum præbent pietatis exemplum, aliorum que bonorum cauſa ſunt. Nazareni autem hoc tanto bono vti neſciuerunt, nec pro tam ineffabili beneficio ſe ſe Deo gratos præbuerunt, quod eſt maximum malum. Dicunt Medici pulmonem in humano corpore, & in cæteris animalibus eſſe quaſi ventilabrum, quod maximum cordis calorem temperat, & refrigerat, ne nimio calore ſuffocetur: quod beneficium ſapientiſsimus autor naturæ conſtituit, pulmonem que ita diſpoſuit, vt cor illi hoc modo remuneraret, ſcilicet, vt pulmo communi venarum ſanguine, quo cæteræ corporis partes aluntur, non ſuſtentetur, ſed puriſsimo quodam, & delicatiſsimo, qui eſt arterialis ſanguis, qui in ipſius cordis ſinu conficitur, & purificatur: vt qui propinquior Regis miniſter eſt, cibo regio ſuſtentetur. In quo nos Dominus diuinitus admonet, & docet, vt gratiſimus, ſiquidem decreuit, vt irrationales etiam partes gratitudine vterentur, ſignificans irrationaliorem eſſe illum, qui bene factori ſuo fuerit ingratus. Quod ſi pro corporalibus beneficijs Deus nos gratos eſſe vult, ſicut perpendit Dauid, qui referens corporalia beneficia quæ Deus in Hebræos contulit, ſicut fuit quòd eduxit eos cum argento, & auro, & non erat in tribubus eorum infirmus. Res mirabilis. Quando voluit Dominus Hebræos de Aegypto educere, ne quis propter infirmitatem in ſeruitute remaneret, omnium valetudini miraculoſa quadam prouidentia (nam vt talem illam commemorat hic Propheta) conſuluit, ita vt inter tantam hominum multitudinem, ſicut duodecim tribus, nullus ægrotaret, quod beneficium poſtquam cum plurimis alijs retulit, dicit omnia illis facta fuiſſe, vt cuſtodiant iuſtificationes eius, & legem eius requirant. Si ergo pro terreſtribus, & temporalibus beneficijs, quæ in comparatione cæleſtium donorum vilia ſunt, hanc gratitudinẽ Dominus expoſcit: quid pro ſpiritualibus poſtulabit? & quanto rigoroſius illorum ingratitudinẽ puniet? Super quod notate myſterium, quod eſt in lib. Nume. vbi dicitur. Interea ortum eſt murmur populi quaſi dolentium pro labore cõtra Dominũ. Quòd cũ audiſſet iratus eſt, & accenſus in eos ignis Domini deuorauit extremam caſtrorum partem. Super hunc locum (dicit quidã interpres) valdè penſandum eſſe, quòd ante quã Dominus Hebræis legem præbuiſſet, eorum murmurationes non

7 *Pſalm.* 104.

8 *Num.* 11.

puniuit: postquam autem legem illis dedit, semper illos supplicijs affecit, quotiescunque murmurabant. Ex quo apparet, quòd quanquam antea maxima in illos beneficia contulerat, non tamen eos tam deuinctos sibi esse iudicabat, sicut postquam illos diuinam legem erudiuit, clariorem que sui cognitionem illis præbuit. Et sicut magis deuinctos sibi eos tunc puniebat, quia grauius peccabant, sicut dixit Beatus Petrus de quibusdam peccatoribus: 9

2.Petr.2. Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitionem retrorsum conuerti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato. Et ita dicit hic sanctus Textus: Sed, & Moysi intoleranda res visa est. Verè intolerabile est in populo Dei murmurationes, blasphemias, & ingratitudines audiri. Hoc autem nõ omnibus quidem intolerabile videtur: mali namque principes, & prælati Dei offensiones non sentiunt. Moysi, & illis qui ipsius, 10

Num.25. spiritum habent, peccata intolerabilia videntur. Sicut Phineæ, &

1.Macha.2. Mathathiæ. Et sicut Dauidi, qui ferre nõ poterat castra Domini

1.Reg.17. à gigante Goliath contumelijs affici. Et Heliæ, qui Pseudopro-

3.Reg.18. phetas non potuit tolerare. Et sicut glorioſus Baptista non po-

Marc.6. tuit iniquum Herodem perferre. Moysi intoleranda res visa est. Nomen illud Moysi, magnam habet emphasin. O fratres mei, quare hæc audientes pudore non confundimur? & quare corda nostra timore non operiuntur cum ineffabilia beneficia, quæ à Deo accepimus, consideramus, præsertim hoc profundè animaduertẽtes, nos ab eo in hac sancta Ecclesia, tot tãq; diuinis sacramẽtis exornata, sanctissimiq; Euangelij suauitate dulcorata constitutos fuisse: quæ iure optimo potest terra viuentium nuncupari? Vbi sunt tot iusti, quorum exemplo ad omnem pietatem possu- 11
mus cõmoueri, nos verò omnibus his beneficijs ingratos nos ostendimus. Quę supplicia nobis prępărata esse arbitramini pro tot sceleribus, quot quotidie, cum Christiani simus, perpetramus nõ statuẽtes oculos in maxima beneficia, quibus altissimę Maiestati deuincti sumus: sed horũ omniũ immemores peiora opera, quã infideles fortè facimus? Quapropter seuerius, quam illi in inferno puniemur, nisi nos ad pœnitentiam receperimus. Quod significauit

Roma.1. B. Paulus in illis grauissimis verbis, quæ dixit ad Romanos: Reuelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem, & iniustitiã hominum, eorum, qui veritatem Dei in iniustitia detinent. Reuelauit (inquit S. Apostolus) mihi Deus iram, & supplicium suum

descen-

12 deſcenſurum eſſe ſuper illos, qui veritatem eius in vinculis, & carce re detinent. Meritò profectò conqueritur veritas, & fides Dei de omnibus hominibus huius ſæculi, tàm de Mauris, quam de gentibus & Iudæis: multo autem maiori ratione de prauis Chriſtianis poteſt conqueri. Quod hac ratione comprobatur. Si illuſtriſsi- *simile.*
mus quidam, & maximæ autoritatis dominus domum tuam acce deret & illi oſtiũ nolles aperire, magnam ei inferres iniuriã. Si autem aperto oſtio illum in domum tuã includeres, & ad ſtabulum quoddã alligares dicens ei: in hoc horrido, & obſcæno loco vinctus commoraberis, neq; hinc exibis. O quã maximam iniuriã tanto viro inferres, multò quidem maiorem, quam ſi ei oſtiũ nõ aperuiſſes. O vtinam ex hoc ſcelerum noſtrorum grauitatem intelligeremus. Cogitate fratres Mauros, Iudæos, & gentes cum fidei veritas
13 nobiliſsima quædam res ſit, illam ad ſe ingredi non ſinere, ſed ei oſtium claudere: Chriſtiani autem aditum illi patefaciunt, verum tamen illam in intellectu vinctam retinẽt. Ibi eris (aiunt) compedibus alligata, neq, vſq; ad voluntatem ſaltem exibis, vt tui amore capiatur: nec ad oculos, aut os, manus, aut pedes, in nulla quippe harum rerum nos Chriſtianos eſſe demonſtramus: ſed in viſu, auditu, operibus, & deniq; greſsibus multi ex nobis pagani apparemus. In nihilo horum ſplendet fides noſtra, non enim ad hæc peruenit, quia eſt intus in intellectu alligata cathenis. O ſancte Deus quanta iniuſtitia crudelitas, & iniuria eſt fidei veritatem, in horridi & immundi intellectus ſtabulo alligatã retineri. O quàm ſeuerè deſcendet ira Dei ſuper omnes talem iniuſtitiam facientes. Quapropter fratres exoluite hanc veritatem, ſinite illam ad volũ-
14 tatem prodire, vt voluntas rerum fidei amore capiatur, & ad omnes corporis partes illã extendi ſinite, vt in omnibus ſenſib⁹, actionibuſq; noſtris Chriſtiani eſſe videamur. Loquimini, aſpicite, ambulate, & operamini ſicut illi, qui animæ immortalitatem, gloriẽq; ac tormentorum inferni æternitatem credunt. Ne in hoc ſolummodo confidatis dicentes: Chriſtiani ſumus.

In hodierna enim Sancti Euangelij lectione nobis diuinus Magiſter oſtẽdit parum apud diuinam Maieſtatem titulos valere, de quibus homines gloriantur, quibuſque cæleſtem gloriam ſe conſecuturos arbitrantur, cùm tamen ſceleribus, miſerijſque ſuis alligati teneantur. Putabant Nazareni ſe ad ſanctiſsimi Redemptoris noſtri opera ius maximum habere, eo quòd filius eſſet ciuis illius

ciuitatis. Nec verò animaduertebāt se propter ingratitudinē, quā illi beneficio, cæterisq; quæ à liberalissima Domini manu acceperāt, non solū effectos fuisse indignos alia denuò recipiendi, verùm etiā dignos, vt quæ acceperant in maiorē ipsorū cōdemnationem verterentur. Sic existimant Christiani quia sub Iesu Christi Euāgelio viuunt, suum iam esse cælum, nec se in infernū mittēdos esse arbitrantur. Fratres ne decipiamini. Si enim nihil præter solā fidē habueritis, propter istam tam grandem ingratitudinem ipsa fides in maiorem condemnationem vestram conuertetur. Videte quid
Psalm. 14. dixerit Dauid interrogans Deum: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? Quid habituri sunt (inquit) qui in tua sancta aula habitaturi sunt, debent ne habere conditiones, quas habent commendatores Maltæ? aut quas habere oportet illos, qui Salmanticæ collegia expetunt? sufficiet ad habitandum in tabernaculo Domini, quôd quisquam sit vir primarius, & illustris? quòd sit dux, aut rex? an verò pauper tas, & humilis ac abiectus status hoc impediet? Non profectò: nec prius illud concedit, nec posterius tollit. Quis igitur erit? respondet dicens: Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam, qui loquitur veritatem in corde suo, nec fecit proximo suo malum. Quatuor rebus constare debet interrogatorium, quo fit cōprobatio. Prima est, ne maculam peccati habeat: qui ingreditur sine macula. Secunda quòd sit vir illustris heroicis operibus assuefactus. Qui operatur iustitiam. Qui autem magnanimi, & virilis sunt pectoris non contenti sunt hæc duo simpliciter habere, quæ hic di-
Roman. 12. cit Dauid, sed adimplent quod dicit Beatus Paulus: odientes malum, adhærentes bono. In his verbis nos admonet, vt non solum nos à malo abstineamus, sed vt capitali etiam odio illud execremur. Multi enim sunt, qui se à malo cohibent, aut propter timorē pœnæ, aut ne honorē amittant, aut propter alios respectus, non autem quôd malum odio habeant. Quòd si respectus illi cessarēt, id opere cōplerent. Apostolus autē hortatur vt capitali odio illud habeamus, tantamq; inimicitiam, & odiū in illud cōcipiamus vt quemadmodū cùm nostrum maximum inimicū audimus, aut videmus, in corpore nostro sanguis reuoluitur, & maximè conturbamur: sic etiā cum sese nobis peccatū ante oculos obtulerit, præterrore & illius odio conturbemur. Et ita notat Beatus Chrysosto-
Chrysost. mus verbo, quôd illic est in contextu græco, nō quodcunq; odium

18 sed vehementissimũ, & capitale significari. Vult enim spiritus Sãctus nos atrocissimũ, ac sanguinolentũ bellum peccato inferre. Eadem ratione nobis persuadet Diuus Paulus, vt bono adhæreamus non solùm dicit vt benefaciamus, sed quòd virtutem maximè diligamus, bonumque ardentissimo animi affectu amplectamur. Nec contentus est admonens nos vt illud ãmemus, quod in consequentia præcedentis sententiæ dicturus fuisse videbatur: cùm enim dixisset, malum odio habete, videbatur consequenter dicturus: & bonum diligite, non verò dicit, nisi vt bono adhæreamus. Sumit metaphoram secundum Beatum Chrysostomum à conglutinando, qui dicit illud significare naturalem vim verbi græci, conglutinari, scilicet bono. Nam glutinum fortissimè rei, ad quã accedit, adhæret. Exhortatur Dauid hominem dicens: Declina à malo, & *Chrysost.* *Psalm. 36.*

19 fac bonum. Atq; hîc etiã in hoc Psalmo non dicit amplius, quàm qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam. Sed Beatus Paulus altiùs hoc attollit, illud, quod dicit Dauid à plurimis fit quia non est nimis difficile, quod autem dicit Apostolus pauciss imi faciunt, perfectissimorum enim virorum est opus vitia summoperè execrari, virtutes verò summa animi cõtentione amplexari. Tertia conditio, quã habere oportet, qui in atria Domini ingressurus est, hanc esse dicit: Qui loquitur veritatem in corde suo, id est, vt talis interiùs esse curet, qualis exteriùs desiderat apparere. O quàm cœlestis doctrina! O vtinam hoc vnum verbũ attenderetis: in hoc enim vno plurima includũtur. Cura frater mi, siquidem exteriùs nolles malus apparere (nullus est enim quantumuis flagitiosus homicida, qui malus vellet iudicari) talis interius esse qualis exteriùs

20 reputari velles. Et sic plurima bona animæ comparabis. Quarta conditio est quòd proximo suo non offecerit. Nec fecit (inquit) proximo suo malũ. Hoc modo pauciss imi in cœlũ ingredientur. Quis enim erit, qui aliquod incommodum proximo suo non intulerit? Attamen intelligẽdum est, quòd si dãnum aliquod proximo intulit, quò melius potuerit, illud resarcierit. Circa quod scitote maximã esse plurimorũ hominũ cęcitatem, qui se proximis suis malũ non feciss e arbitrantur, nisi diuitias, honorem, aut vitã illis abstulerint, aut corporale aliquod dãnum intulerint. Quòd si fratri tuo malum exemplum præbuisti, aut illum aliquo modo ad peccatũ mortale prouocasti, tunc proximo quo malum te non fecisse arbitraris. Adhuc equidem deterius malum esset, si homines

de-

deprædareris, eosq; in viis, & montibus interficeres. Nã si illic de- 21
prædareris, arriperes pecuniã, & si interficeres hominũ corpora in
terficeres: hîc autem animas deprędaris & quod natura sua immor
tale est occidis, & esse suũ gratię q; vitã, (quæ quidẽ sunt inęstima
D. Tho. 1.2. bilia & maioris pretii (vt ait Diuus Thomas) quam Bonum na
q. 113. art. 9. turæ totius vniuersi) facis amittere. Cura igitur frater charissime
ad. 2. quoad poteris destructiones, & incommoda quæ in animabus se
cisti, resarcire, vt meritò de te dicatur: Nec fecit proximo suo nia-
lum. Vt sic cęlestium bonorum particeps fieri merearis. Quin ali
ter diuino Dei conspectu nullo vnquam tempore perfruêris.

In veritate dico vobis: multæ viduæ erãt in diebus Heliæ, &c. Hic ostẽ
dit Dñs se malle alienos humiles, & gratos, quã ciues suos super-
bos, & ingratos. In illa maxima famẽ prouidit viduæ Sareptanę:
3. Reg. 17. quia licet alienigena erat tantã charitatẽ in illã S. Prophetã He 22
lias inuenit, vt cũ parũ farinę sibi filioq; suo haberet, nõ dubitaue
rit ex illa panẽ cõficere, ad Dei prophetã cibandũ. Vt Dñs in eos
liberalis cognoscatur, qui erga ipsum sese in pauper bus suis libe-
rales ostendunt. Eliseus etiam Naamãn Syrũ lepra curauit, quia pa
4. Reg. 5. triã suã relinquens humiliter cũ magnis donis in terram Israel ad
inquirẽdã salutẽ venit. Et ita spiritualẽ salutem non inueniẽt nisi
illi, qui eã quęsierint sicut oportet. ¶ Notate maximẽ quòd in his
omnibus dicit Dominus Nazarenos illos, & viduas temporis He
lię, leprosos q; tẽporis Elisei ab illis sanctis auxilia & fauores non
accepisse propter parũ honoris, & reuerentiæ quã illis præstabãt.
Hæc est valdè necessaria materia his tẽporibus in quibus tãta san
ctorũ honori est contradictio. Quamobrẽ si sanctorũ auxilia vo-
lumus impętrare illos curemus maximè honorare. si quidem vide 23
mus quam manifestè nos hoc Dominus in hodierna S. Euange-
lii lectione doceat. Tribus de causis inter alias plurimas maximũ
honorẽ sanctis viris arbitror deberi, si autem viuis debetur, multo
maiorẽ mortuis oportet exhiberi: qui sunt iam in gratia cõsum
mata, quæ est gloria, cũ securitate, quod illam nũquam amplius
amittent. ¶ Prima est quia sunt sancti, & optimi: honor enim est
tributum quoddam, quod virtuti debetur, & sic vnusquisque est
debitor, & tributarius viri sancti. Si honore afficis sanctum non
ideo beneficio aliquo illũ dein is: soluisti enim quod illi iure de
bebas. Et ita prędipit B. Paulus Dei nomine, cũ dicit: reddite ergò
Roma. 13. omnibus debita: cui tributũ, tributũ, cui vectigal, vectigal, cui ti-

morem,

24 morem timorem, cui honorem, honorē: nemini quicquam debea
tis. Hic est honor solidus, quo non diuitiæ quidem, nec nobilitas,
nec officium, sed ipsamet persona virtute prædita, condecoratur.
¶ Secundo Sanctis honorem debemus exhibere propter beneficia
quæ ab illis accepimus. Nam in Christo Iesu per Euangelium ipsi
nos genuerunt, vt dixit S. Paulus ſc Corinthios per Euangeliū ge-
nuiſſe. Non solum autem nos Christo genuerūt, sed dulcissimo do 1. Cor. 4.
ctrinę fuæ lacte sustentarūt. Quis poterit sudores, & desatigatio-
nes recesere quas S. Martyres & cōfessores pertulerunt, vt hāc san
ctissimā fidem, quę est in mundo, seminarēt? Quandò illis satis di
gnos honores reddere poterimus, qui in initio regiones has ad ca-
tholicam fidē conuerterūt, maioresq; nostros Deicognitionē eru-
dierūt, à quibus paulatim ad nos peruenit? Quæ satis digna officia
25 illis persoluemus, qui hāc fidē & cognitionem Dei præteritis his tē
poribus integrā, incolumemq; sustinuerūt, quo fœlissima hęc sors
nobis eueniret, ne in infidelitate nascerēmur? Quid autem illis de-
bemus pro continuis precibus, quibus apud Deum pro nobis inter
cedunt? Quot calamitates nobis euenirent, nisi illorum patrocinijs
muniremur? ¶ Vt autē vobis verum fatear his omnibus nō tātum
ad eorum honorem cōmouendi sumus, quantū, propter amicitiā,
& gratiam qua Deo vniti sunt, illos debemus venerari. Hoc signi-
ficant verba illa Prophetę dicentis: Mihi autē nimis honorificati Psalm. 138.
sunt amici tui Deus, id est, quia amici tui, id est, vt illos omni hono
re, & reuerentia colā, sufficit mihi scire, illos esse amicos tuos, & ti-
bi placere, teq; præcipere, vt illos diligamus, & maximè venere-
mur. Diligit sponsa seruū non ob aliā causam, nisi quia scit illū â
26 sponso suo diligi, nō verò ad seruī merita attēdit. Hæc est charitas
perfecta, & Deo grata, vt per eū, & in eo res diligantur. Quod si ve
litis cognoscere quantopere Deus amicos suos honorat, & diligit;
ex hoc maximè cognoscetis, q̄ illos Deos mūdi constituit. Et ita
dixit Moysi reuocōstituēte Deū Pharaonis. Nō cōtentus fuit il- Exod. 7.
lis, quę dicit D. Ioānes quòd dederit eis potestatē filios Dei fieri, sed Ioan. 1.
eos Deos etiā efficit per participationē vt ipse Dñs dicit his verbis:
si illos dixit Deos, ad quos sermo Dei factus est, & nō potest solui Ioan. 11.
scriptura. Sicut dicitis vulgo de quodam, qui plurimum valet apud
regem. Est quasi rex in Castella, ita sunt amici Dei. Ipsi vniuer-
so orbi dominātur, regnum Dei illis obtēperat, aqua, ignis, serpentes,
omnia animantia, atq; omnes insensibiles creaturæ. Animaduer-

tite

tite audaciam Sancti Ioſue præcipientis ſoli vt ſiſteret: O admira-27
bilem autoritatem, quid non poterit ille, qui potuit facere vt totũ
cælum quindecim horas, & plus etiam ſiſteret? Hoc autem fecit
Ioſue.10. quaſi imperans ſicut Dominus, & Deus dicens: ſol contra Gabaon
ne mouearis: & plurima miracula legimus à ſanctis facta fuiſſe,
illiſq; creaturas ita obediſſe, acſi ipſi eſſent illarũ creatores. Quid
autem dicam de familiari conuerſatione illorũ cum Deo, & de di
uinorum arcanorum communicatione? ſicut gloriabatur Dauid
Pſalm. 50. dicens: Incerta, & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi. Et ipſe
Geneſ.18. Dominus dicebat: Num celare potero Abrahã, quæ geſturus ſum?
O diuinam amoris teneritudinem, tam vinctum amici ſui amore
ſe Deus inueniebat, vt aliter facere vix poſſet. Adeò vt arcana,
quę Angelis non detexit, illa noui teſtamenti patribus reuelarit,
Epheſ.3. ex quibus ea Angeli didicerunt, vt affirmat Sanctus Paulus dicẽs: 28
vt innoteſcat principatibus, & poteſtatibus in cœleſtibus per Ec-
cleſiam multiformis ſapiẽtia Dei, &c. quam fecit in Chriſto Ieſu
Dño noſtro. Tanta erat hęc familiaritas, vt ſancti Deo quaſi cõſu
lere, ſicut amicus alteri amico cõſueſcerent, ſicut dicebat Abrahã:
Gene.18. Nunquid perdes iuſtũ cum impio? & paulo poſt: Abſit à te Dñe,
vt hanc rem facias & poſtea: Non eſt hoc tuum, qui iudicas omnẽ
terram. Moyſes autẽ quam crebrò Deo conſilia dare conſueuerat
Exod.32. vt in Exod. cur Domine iraſcitur furor tuus contra populũ tuum?
Ne quæſo dicant AEgyptij: callidè eduxit eos: quieſcat ira tua, &
Nume. 14. eſto placabilis. Dicent (inquit) AEgyptij te eſſe fallacẽ Deum. Et
alibi: vt audiant AEgyptij, de quorum medio eduxiſti populum
iſtum, &c. & paucis intermiſsis. Et dicant: non poterat introduce-
re populum in terram, pro qua iurauerat: idcircò occidit eos in ſo- 29
litudine. Hæc conſilia, & alia huiuſcemodi dat homo Deo, non
quaſi intelligendo Deum ſuo conſilio indigere, ſed vt per huiuſmo
di rationes ipſum flectat atque furorem eius auertat. O cæli, &
ſtellæ obſtupeſcite ſuper hoc & portę eius admiramini: vehemen-
ter quòd vilis terræ vermiculus Deo conſulit, & dicit quidnã fieri
oporteat. Dñs autẽ infinitæ maieſtatis non illi reſpondet dicens:
quiſnã es tu ò formica, vt mihi conſulas? ſed incredibili quadã cle-
mentia illũ audit, & ſicut qui eius conſiliũ recipit, illiq; obtẽperat,
dicit: dimiſit iuxta verbum tuum, viuo ego, & implebitur gloria
mea ſuper vniuerſa terra acſi diceret: Faciam quod mihi conſulis
vt amicus, ego illis ignoſco ſicut tu iubes. O benedictus ſit talis

Deus

30 Deus. O glorificatus talis amor: quid hoc Domino benignius? quid tam diuino amatore amabilius? O quantum oblector Dñe. & quantopê exultat ſpiritus meus, quũ de te ô potentiſsime rerũ omniũ Domine hæc audio, & lego, quãto magis hæc tua beneuolentia illos ad tui amorê inuitat, quam ſingularium beneficiorũ, quibus eos alis innumera multitudo. Nec verò diuinus hic iuſtorũ hominum amator contentus eſt illos dum in hoc ſæculo viuunt maximi æſtimare, ineffabilibuſq; honoribus honorare, verùm mirabile eſt viſu quot miraculis eos poſt mortem cõdecorat. Nõ autem hoc ſolum, ſed poſt plurimos annos eorum reſpectu plurima in alios homines cõfert beneficia. Poſtquam plurima ſæcula tranſacta fuerant, ex quo Dauid mortuus fuerat dixit Deus: protegam ciuitatem iſtam propter Dauid ſeruum meum. O perſeue
31 rãtem Dei amorem, poſt mille annos, & multò plures tranſactos nunc reſpicit ad Dauid. Dauid in cinerẽ conuerſus locũ, & regionem illam protexit. Et magis profuit mũdo vnius hominis mortui recordatio, quàm viuorum omnium iuſtitia. O maximam viri iuſti commendationem. Quid autem admiramur quôd Deus amicos ſuos tanto honore afficiat, cùm corrigiam, calceum, tunicã, & denique baculum & quidcunq; illorum fuit, tantoperè honeſtet? Quot, quamque innumerabilia miracula viſa, & audita ſunt fieri, cum quis ſanctorum ornamẽta pertingeret? Tranſibat Beatus Petrus per plateas Hieroſolymæ, & in eis ægri collocabantur, vt ſaltem eius vmbra tangerentur, & ſanarentur. Quid amplius huic honori addi poteſt? quôd tantoperè Deus Sanctum Petrum honeſtaret, vt non ſolùm eius verbo, ſed vmbra etiã om-
32 nis humana infirmitas ſanaretur. O immenſam Dei probitatem, qui ea, quæ ne ſibi quidem voluit aſſumere, puro homini conceſſit, quid minus ad hominem ſpectat, quàm vana vmbra corporis? non ſolum autem hominem quaſi omnipotentem effecit: ſed ipſammet vmbræ tribuit poteſtatem. Nunquid verba erunt, quibus tantus honor ſatis dignè valeat recenſeri? Quod ſi tanto honore vmbra afficitur, quo arbitramini ipſam perſonam conde corandã? ſi ita tunica ſublimatur, quanto magis anima efferetur? O maledicti, cęci, atq; amentes hæretici qui nos irridetis quia ſanctorũ oſſa, veſtes, calceos, & baculos honoramus: his inſtrumẽtis ſanat Dñs infirmos, dęmones expellit, mortuos deniq; reſuſcitat, quos cũ tãtoperè Deus honeſtet, nõne illos meritò venerabimur.

Eſai. 37.

Act. 5.

Nun-

Nũquid eũ eos Deus tãti faciat, non ego illos maximi æstimabo? Hęc omnia vobis dixi fratres, vt vos ad sanctorũ honorẽ & imitationẽ concitarẽ. Ad hoc eorũ virtutes, & præclara facta exaggeramus, illorũq; honorẽ recensemus, vt vos inuitemus ad ipsorũ vestigia sectãda, si verum honorẽ cupitis adipisci. Verũ Heũ dolor, quomodo hoc dicens præ maximo animi dolore, mẽ à lachrymis potero cohibere? quod cũ Deus tã magnificus ac liberalis amicus sit, tã paucos tamen in toto terrãrum orbe amicos reperiat. O quãto cũ affectu Deus de hoc querebatur per Malachiã prophetã dicens: Inualuerunt super me verba vestra dicit Dominus: & dixistis: quid locuti sumus cõtra te? Dixistis: vanus est qui seruit Deo, & quod emolumentum quia custodiuimus præcepta eius: & quia ambulauimus tristes corã Domino exercituũ? O quàm male locuti estis, ineffabilia enim sunt emolumẽta seruorum Dei. Et statim post pauca addit propheta dicens: & erunt mihi, ait Dominus exercituũ, in die, qua ego facio, in peculiũ: & parcam eis sicut parcit vir filio suo seruienti sibi: & conuertimini, & videbitis quid sit inter iustum, & impiũ, inter seruientẽ Deo, & non seruientem ei. Etiam in hac vita experiuntur serui Dei, quid inter vnum, & alterum interfit, sicut apparet ex ijs quæ supra diximus. Hęc autẽ omnia quid sunt, si cum illa futura gloria conferantur, quam Deus præparauit diligentibus se? quis autem illam poterit penitus explicare? Hoc tamen vnum dicam quòd si tanta est in exilio sanctorum potestas, quanta erit cùm in proprio regno cõmorentur? Quomodo fratres charissimi cum hęc audiatis præ nimio desiderio imitandi hos sanctos corda vestra in istis Christianis pectoribus non pullulant, & quare nõ curatis tam grati, ac munifici Dei fidelissimi amici esse? O per eius reuerentiam vos rogo vt his rebus, quę hic Dei nomine vobis dicta sunt ad eum magnopere diligendum incitemini, & sanctos homines, tam viuos, quàm defunctos summoperè honoretis, siquidem Deus illos tanto honore venetatur. Et quandoquidem videtis Dominum in hoc Euangelio nobis dicere, rationem, quare viduæ temporis Heliæ, & leprosi temporis Helisęi auxilia ab his sanctis non receperunt, neq; Nazareni isti à clementissimo Iesu beneficijs, quæ postulabant, affecti sunt, hanc esse: scilicet, quòd debitum illis honorem, & reuerentiam non præstiterunt: vtinam diuina clementia virtutem nobis, & efficaciam largiatur ne in tantum malum deueniamus.

Malach. 3.

Solum-

36 Solum modo quia illis dixit Dñs Ieſus, *Nemo propheta acceptus eſt in patria ſua, Repleti ſunt omnes in ſynagoga ira. Et ſurrexerũt & eiecerunt illum extra ciuitatem, & deduxerunt illũ vſq; ad ſuperciliũ montis, vt inde præcipitarẽt illum.* Cũ autẽ Dominus ille eſſet, qui cũ ineffabili veritate dixit: poteſtatẽ habeo ponẽdi animã meã: cùm nondũ tempus ſanctiſsimę mortis ſuę aduenifſet liberè per mediũ illorũ tranſit. Eccê quam apertè oſtẽderunt verũ eſſe quod illis Dominus dixerat: ſcilicet in illis non eſſe diſpoſitionem ad Dei beneficia recipienda: cũ tam immerito & abſq; vlla ratione illũ vel lent præcipitare. O Diabolicã peruerſorũ hominũ ingratitudinẽ liberet nos Deus ne in tãtam cæcitatem, & malitiã incidamus. Si verum eſt quod in bruto etiam animali hoc vitium peſsimũ apparet, quantò peius in homine videbitur? Si canis quẽ dominus

37 eius aluit, & ſuſtentauit, poſtea contra ipſum conuerteretur peſsimum & infideliſsimum illum iudicaretis, & ſi poſsibile eſſet illum in ignem immitteretis: quanto igitur peius hoc vitium in homine iudicabitur? Caue frater mi ne ſis ingratus, quia Deus â te recedet, ſicut ab his receſsit, ſi fueris ingratus. Et diligenter cura huius diuini Domini patientiam imitari: qui cum tanta manſuetudine per medium illorum præterijt, qui ei mortẽ inferre cupiebãt: ne minimum quidem impatientię verbum illis dicẽs. O Chriſte reparator vitæ, ſummeq; mundi magiſter tu Domine nos doce cõtradictiones, & iniurias, quas proximi noſtri nobis fecerint, patiẽti animo tolerare vt ſic per mediũ aduerſitatũ trãſeũtes gratia tua adiuti ad cęleſtem gloriã ſecuri peruenire mereamur. Amen. *Simile.*

¶ Feria. III. poſt Dñicam. III. in Quadrage.

Si peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te, & ipſum ſolum. Matth. 18.

BAſilius magnus ſuper Cantica cãticorum maximam quandã cõſiderationem adnotauit: ſcilicet quòd cùm Spiritus ſanctus in toto illo libro egiſſet, quomodo anima in Dei miniſterio progreditur, & melior, ac melior in dies efficitur: tandẽ in vltimo capite aſsignat diligẽtiam, quam ipſa anima ſic in charitate radicata in proximorum ſuorum remedio adhibet, quod ſignificatur in hoc, quia quando ſponſa in ſuauiſsima ſponſi conuerſatione com- *Baſilius ſuper cant.*

Cant.8. morabatur, dixit illi, Soror noſtra parua, & vbera non habet: quid 2
faciemus ſorori noſtræ in die quando alloquenda eſt? In his omni
bus ſignificat Spiritus Sanctus deſiderium ſeruorũ Dei, atq; vnã
ex præcipuis illorum curis eſſe de prouentu, & remedio proximo-
rum ſuorum, quos in ſpiritualibus defectibus commorari ſentiũt.
Aut quia à Dei gratia exciderunt, aut quia in ea parũ proficiũt.
Hic eſt agon, & afflictio, qua premebatur Diuus Paulus, cũ qua
Gala 4. ad Galatas dicebat. Filioli mei, quos iterũ parturio donec formetur Chriſtus in vobis. Sic anima quãto maiori Dei amore capta eſt in intimiori conuerſatione diuinæ maieſtatis cũ Deo loquitur dicens: quid faciemus, vt proximo, & fratri meo remediũ adhibeatur? & anima eius in tui diuini amoris connubio maneat collocata? cui reſpondet illic ſponſus dicens. Si murus eſt, ædificemus ſuper eum propugnacula argentea: ſi oſtium eſt cõpingamus illud 3
tabulis cedrinis. Duo ſunt initia: & fundamẽta, in quibus Chriſtiana vita conſiſtit: alterũ eſt vt gratiæ Dei in animas noſtras introire volẽti aditũ patefaciamus: alterum verò vt poſtquam fuerit in greſſa illã firmiter retineamus: licet plurimę voluptatũ, aut laborũ tentationes nos ad aliud inuitẽt. Qua propter qui de proximorum ſuorũ ſalute agit, curare debet, vt ſint oſtiũ, & murus. Oſtiũ, vt diuina gratia ad illos ingrediatur: murus verò vt ſe ab atrociſſimo hoſte tueãtur, acceptam q; gratiam valeant conſeruare. Et ſic cõgruè ſecundũ ſponſę deſideriũ ſponſus reſpondiſſe apparet: dicẽs ad ſpiritualẽ proximorũ ædificationem ſummoperè curandũ eſſe, vt à ſe peccata expellant, quibus Dei gratia impeditur nimioque ipſius gratię deſiderio inflãmentur, & maximo animi robore fulciantur, vt vniuerſo malo reſiſtant, quò accepta dona cõſeruare, & augere poſſint. Hoc etiã apparet in ſancto Moyſe de quo di 4
Nume.10. citur: Dixitque Moyſes Hobab filio Raguel Madianitæ cognato ſuo: Proficiſcimur ad locum, quem Dominus daturus eſt nobis: veni nobiſcum, vt benefaciamus tibi: quia Dominus bona promiſit Iſraeli. Principalis effectus charitatis Dei, eſt amor proximi: principalis autem amor proximi eſt illum ad Dei miniſteriũ adducere. Atque ideò, vt diximus, vnũ ex præcipuis deſiderijs ſeruorum Dei eſt proximos ſuos ad eius ſeruitiũ adducere, vt videmus hîc in ſancto Moyſe: qui ſelectiſsimis verbis illum inuitat dicẽs: proficiſcimur, &c. Veni nobiſcum, &c. Quaſi dicat: Ne deterrearis eo quòd nos in hac ſolitudine peregrinos aſpicias: Nam

iter

5 iter facimus, ſperantes non in vanum, ſed in promiſsionibus Dei ad abundantiſsimam quandam hæreditatem. Atque vt illum ab infidelitate, & gentilitate abſtrahat, ſtatim tẽporalia ei bona promittit. Carnales enim homines ſæpenumerô his bonis ſaginati, & attracti ad bonum accedunt: contra vero qui conuertendi ſunt magnos labores aſpicientes deterrentur. Idcircò dixit Diuus Paulus Agrippæ: Opto apud Deum, & in modico, & in magno: nõn tantum te, ſed etiam omnes, qui audiunt hodie fieri tales, qualis ego ſum, exceptis vinculis his. Ne illos laboribus perterreret, dicit *Act.26.* ſe etiam ſi illos Chriſtianos videre cupiebat, ſicut & ipſe erat, non tamen optare illos in vinculis cernere, ſicut & ipſe commorabatur. Vnde maximum ſancti Pauli deſiderium cognoſcetis, ſiquidem dicit in modico, & in magno: id eſt, ſiue cum paruo, ſiue cum
6 magno labore ſuo omnes à maximo vſque ad minimum Chriſtiãnos fieri cupiebat.

Ex hoc intelligetis fratres chariſsimi, quàm graue malum ſit ad fidem conuerſos improperare, & iniurijs afficere, illoſque male tractare ſiquidem qui hoc faciunt, alios deterrent, & impediunt quominus ad catholicam fidem conuertantur. Videte quot rationes quæſiuit Moyſes, vt hominem illum ad Dei cognitionem attraheret, quod vt faceret nihil intentatum reliquit: priùs illum temporalibus bonis inuitat: cumque ille reſponderet dicens: Non vadam tecum, ſed reuertar in terram meam, in qua natus ſum. (Hoc eſt enim peccatoris ingenium, & duritas. Nec enim Dei promiſsionibus commouetur, nec videns alios plurimos virtute prædítos maximo cum ſpiritus feruore ad cælum properantes,
7 concitatur: ſed vult in idololatrijs, & ſceleribus ſuis remanere.) Cumque iterum illum admonuiſſet Moyſes, reſpondit. Non va- *Nume.10.* dam vobiſcum. Ne tantopere (inquit) contendas: non enim vadam per viam, per quam vos vaditis, nec ad terram, ad quam iter facitis. Mane igitur maledicte, aliquando enim hoc perſolues, & te pœnitebit, atque præ dolore barbas dilaniabis, nec tamen quicquam tibi proderit. Nunc illi dicit: Noli nos relinquere, tu enim noſti in quibus locis per deſertũ caſtra ponere debeamus. Et eris ductor noſter. Cumque nobiſcum veneris quicquid optimum fuerit ex opibus, quas nobis daturus eſt Dominus, dabimus tibi. Dicit ei ſibi ſocietate eius opus eſſe, & plurima alia dona illi promittit, conſiderans illum per temporis diſcurſum fidei

veritatem cogniturum esse, atque vt vnum verumque Deum 8
cognoscerent, esse illuminandum. Hæc est charitas, & zelus seruorum Dei, videlicet aliam, atque aliam viam inuestigare, vt proximi sui animæ medeantur, illamque ad Dei seruitium alliciant. Ad hoc etiam propositum aliud admirabile exemplum re-
Ios.22. perieris in libro Iosue. Vbi legitur quòd cùm Rubenitæ, & Gaditæ, & dimidia tribus Manasse reuerterentur in regiones, quas illis dederat Moyses ante Iordanem, cumque venissent ad tumulos Iordanis in terram Chanaan, ædificauerunt iuxta Iordanem altare infinitæ magnitudinis, ad deprecandam Dei misericordiam, vt illis in sui amore perseuerantiam, pacisque conseruationem cum alijs tribubus Israelis largiretur. Quòd cùm audissent cæteri filij Israel, qui in terra promissionis morabantur, conuenerunt omnes in Silo in tabernaculo Domini diuini honoris, & 9
proximorum suorum salutis zelo inflammati, arbitrantes illud, quod alij fecerant, superstitionem aliquam fuisse. Miseruntque ad illos nuncios suos, qui venerunt, dixeruntque illis. Hæc mandat omnis populus Domini, quæ est ista transgressio? Cur reliquistis Dominum Deum Israel ædificantes altare sacrilegum, & à cultu illius recedentes? Videte (aiunt) qualem Deum relinqueritis: non quemcunque Deum ex mendacibus reliquistis, sed Deum Israel, qui solus verus est Deus, deseruistis. Quòd si putatis immundam esse terram possessionis vestræ, transite ad terram, in qua tabernaculum Domini est, & habitate inter nos, tantum vt à Domino, & à nostro consortio non recedatis ædificato altari præter altare Domini Dei vestri. Ac si dicerent, Estote boni licet sit cum expensis nostris. O incommutabilis Deus! si tam fer- 10
uentem spiritum in his nostris tẽporibus haberemus, quot homines à peccato abstraheremus, qui quidem se excusant dicentes, se necessitate coactos peccata committere, & eo quòd non sit, qui huic calamitati remedium adhibeat, in peccato multo tempore commorantur. O quot fœminæ pudicitiam, honoremque suum amittunt: & quot homines vilissimis, turpissimisque operibus intendunt, eo quod nullum aliud necessitatibus suis remedium se inuenire posse arbitrantur. O quam pium opus faceretis ij, qui diuitiarum copiam habetis, quique hoc facere potestis, si huiuscemodi homines temporalibus bonis inuitaretis, quamuis sit cum sumptu vestro, vt eos à peccatis, in quibus iacent, abstrahe-

traheretis. Quid autem mirum, quòd hoc faceretis: cùm miniſtri Sathanæ donationes, & munera largiantur, vt homines ad diaboli ſeruitutem alliciant? ſicut adnotauit ſanctus Iudas in ſua epiſtola, de quibuſdam animarum euerſoribus dicens: Væ illis, qui in via Cain abierunt, &c. Hi ſunt in epulis ſuis maculæ: conuiuantes ſine timore, ſemetipſos paſcentes: nubes ſine aqua, quæ à ventis circunferuntur: arbores autumnales infructuoſæ: bis mortuæ eradicatæ: fluctus feri maris deſpumantes ſuas confuſiones: ſidera errantia quibus procella tenebrarum conſeruata eſt in æternum. Væ (inquit) illis qui veſtigia Cain ſequuntur, qui (vt Hebræi dicunt) nullam aliam vitam præter præſentem eſſe arbitratus eſt. Et hanc dicunt fuiſſe cauſam, quare fratrem ſuum occidit. Abel enim affirmabat aliam eſſe vitam: præmium què bonis, ſupplicia vero malis eſſe præparata. Et maledictus Cain illum in errorem ſuum volebat inducere, quia verò Abel illi noluit aſſentiri, illum interfecit. Et ideo illis, qui alios volunt peruertere dicitur: Væ illis, &c. Quod autem primum de hiſce dicit, eſt: hi ſunt in epulis ſuis maculæ conuiuantes, id eſt, quod ſe liberales præbent erga eos, quos volunt in errorem inducere, illiſque munera largiuntur vt eos peruertant. Notate diligenter per charitatem quod referens hic ſanctus Apoſtolus tot horũ ſcelera, quod prius dixit, fuit maculæ conuiuantes. Itaque dicit de illis: hi ſunt ſine timore ſe ipſos paſcentes, ideſt, quòd ſine ſcrupulo præſumunt, ſe alioſque gubernare (hic enim paſcere idem eſt quod regere, vt nonnulli doctorum Græcorum adnotant) appellatque illos nubes ſine aqua, quæ à ventis circunferuntur. Nubes ſiccæ, cùm non ſint aqua oneratæ facilè à ventis, quocunque ſpirant, commouentur: & quà prætereunt, non irrigant, nec quicquã proſunt: ſed aerẽ obſcurant. Ita hi miſeri à paſſionibus ſuis ſine tranquillitate concuſsi, nullam alicui afferunt vtilitatẽ: imo proximos ſuos obſcurant: & excæcant. Etiam de illis dicit quod ſunt fluctus feri maris deſpumantes ſuas confuſiones. Sumit metaphoram ex fluctibus maris, qui ex tempeſtatibus oriuntur. Quæ in mari concitantur, & fluctus in littus prorumpunt, & ſpumas ſuas foras emittunt cum immunditijs, quas ex interiori maris pelago deducunt. Ita hi ex cordium ſuorum tempeſtate, verba, & exteriores motus ſecundùm quod interiùs latet, emittunt. Ita tumidi, vani, iracundi, ac turpes exteriùs ſunt, vt quàm deprauata ſint illorum

Iudas.

Simile.

Simile.

corda satis manifestè demonstrent. Etiam illos vocat sidera errantia, assumēs metaphoram à cometis, & inflammationibus ignis, quæ aliquando in aere apparent, & nullum habent regularem motum, sed modò huc, modo illuc diuagantur, (non sicut planetę) & breuiter splendent, statimque iterum obscurantur. Tales sunt hi miseri inordinati in omnibus actionibus suis: quorum splendor, fastus, & autoritas in instanti euanescit. Quibus procella tenebrarum conseruata est in æternum, id est, quibus infernales tenebræ in æternum præparatæ sunt. De his igitur, quos sanctus Apostolus tot nominibus nuncupat, & tot rebus confert, vt eorum peruersitatem, diuersaque peccatorum genera, quibus infecti corrupti que sunt, magis exaggeret, hoc primum dicit: videlicet, quòd tantoperè vitia sua diligunt, & ita illa in proximis suis imprimere desiderant, vt ad illos in hæc vitia inducendos, eorumque animos captandos, eis conuiuia faciant, atque etiam munera largiantur. Quare igitur nos tanto amore virtutes non diligemus, vt illas in omnium cordibus imprimere exoptemus? & si necesse esset illos donis, ac beneficijs ad virtutes deducere deberemus: siquidem serui Sathanæ hoc & multò etiam plura faciunt, vt homines ad malum alliciant. Hæc sanè omnia ex diuini amoris defectu proficiscuntur, qui si inflammati essemus, ex illo proximi amor, & salutis eius desiderium, & cura dimanaret. Et sic in hoc sancto amore innititur quod Dominus in hodierna sancti Euāgelij lectione nobis præcipit dicens. 14 15

Si peccauerit in te frater tuus. Idest, contra te. Durissimum est (dicetis vos) quòd mihi Deus præcipiat, vt si quis me iniuria affecerit ego ipse sim eius medicus, qui illi medicinā præstē, eūq; admoneam. Si Deus dixisset: si vicinus tuus peccauerit in fratrem tuū, tu esto intercessor, & inter eos pacem compone, tolerabile esset: sed quod cùm sim ego offensus mihi præcipiatur, vt offensori meo consulam: cūmq; ego sim vulneratus, alijs medicinam præbeam: hoc equidem ò pater ego nequaquam intelligo. Optimè credo, hoc à vobis non intelligi: scitis autem quare hoc non intelligitis? huius rei causa est, quia in vobis vetus homo dominatur. 16

Ioan.13. Hoc verò præceptum est nouum: est enim amoris præceptum, de quo dixit Dominus? mandatum nouum dedi vobis. Si igitur est nouum omnia, quæ ab illo exierint, noua erunt, & quia hoc fraternæ correctionis præceptum ex illo proficiscitur, nouum etiā erit.

Quia

17 Quia autem tu in peccato es vetus, ideô illud admiraris. B. Grego rius hęc verba dicit: Vt enim multi arboris rami ex vna radice pro deunt, ſic multæ virtutes ex vna charitate generantur. Si ergo radix noua eſt: omnia, quæ ab illa prodeunt, noua erũt. Nimis antiqua eſt charitas, præceptumq; quod ex iſta radice proficiſcitur: dicitur autem noua, quia ab antiquis male intellecta fuit, & idcirco illam diuinus hortulanus in lege gratiæ iterũ denuo plantauit. Ex hoc cognoſces frater qualis ſis, cùm dicas iniuriam vlciſci, mediũ vultum abſcindere, ſanguinemque effundere punctum eſſe honoris. Dic homo quiſnã plus de honoribus intelligit, tunè an Deus? certum eſt quod Deus. Si igitur Deus præcipit vt non ſolum fratri tuo ignoſcas, ſed etiam illum conuertas, quomodo dicis tu iniuriam vlciſci, honorem eſſe? Si duo viri nobiles interſe contende-
18 rent, vtrum quædam res eſſet honoris an dedecoris, & viderent regem ſummo ſtudio illam apprehendentem, nunquid illam dedecoris eſſe iudicarent? non profectò, ſed nimis honeſtam & glorioſam eſſe ducerent. Non ergo vides ô peccator quoties Deum offendiſti? dic, quando contra illum peccaſti vſus eſt tecũ correptione fraterna, an vultum tibi mediũ abſcidit? Optime poſſet Deus imperare vt viuus ſtatim deſcenderes gehennalibus ignibus concremandus: ſed noluit, niſi te fraternaliter corripere. Quorſum arbitraris tot prædicatores, tot auditores pœnitentiarios, tot ſtimulos, tot deniq; morſus cõſcientię tibi à Deo mitti, niſi vt te fraterna liter corrigãt? ſi igitur Deus te nõ punit, imò tibi remediũ adhibet atq, hoc ſibi honeſtũ, & glorioſum dicit, quare tu fraterni ſanguinis effuſionẽ honorabilẽ eſſe tibi perſuades? Cõfundere frater mi, & tã ſancto præcepto caput ſubmitte, ſicut eſt hoc, quod tibi Deus
19 præcipit, & ea clementia cum proximo tuo vtere, qua præpotentiſsimus Deus ſæpenumero tecum vtitur. Quod ſi cum proximus meus contra me peccauit, eius remediũ teneor curare: quid mirum quod hoc facere debeam quando in alium peccauit?

Gregorius homil. 27. ſup. euangel.

Declarat igitur Dominus quomodo hæc correptio faciẽda ſit, & dicit in negotio ſecreto: *Inter te & ipſum ſolũ fieri oportere.* O ineſfabilem Dei probitatem qui tanti peccatorẽ æſtimat, eiuſq; honorẽ tantopere zelatur, vt ſecretum eius peccatũ nolit publice, ſed ſecretò corrigi. Siquidem igitur tu vilis vermiculus cũ ſis tantũ honoris tui Deus curã habet: maximã etiã rationẽ oportet te honoris illius habere. O quantũ hac cõſideratione cõmoueri deberemus

Simile. vt diuinum honorem ſummopere zelaremus, ſiquidē Deus tanto studio honorem noſtrū curat. Sed quēadmodum medicus ſi infirmum dieta ſanare poteſt: non præcipit illi, vt ſanguinis effuſionē patiatur, & ſi apoſtema eius lenibus, & ſuauibus vnguentis poteſt reſoluere, non vtitur cauterio: & ſi vna pocima dulci illi mederi poteſt, non præcipit, vt potiones amaras ſumat, videns autē his facilibus medicamentis ſe illius neceſsitati occurrere, eamque ſubleuare non poſſe alia laborioſa adhibere curat. Ita præcipit Dñs vt ſi frater tuus hac ſecreta correptione non fuerit emēdatus: quæ quidem ſuauiſsima quædā medicina eſt, alia aſperiora, & duriora adhibere cures. *Adhibe* (inquit) *tecum vnum aut duos.* Hos autē oportet eſſe homines maximi ſecreti, & charitatis. Præcipiebat Deus candelabrum in templo poni, in quo ſeptem lucernæ in ſuo conſpectu ſemper arderent: & quia lucernæ ſemper ardentes fungos producturæ erant, emunctoria quoque fieri iuſsit, & vbi quæ emūcta fuerant extinguenda erant ex auro puriſsimo confici præcepit, nec vero fungos illos qui emuncti fuerant in terram immitti iuſsit. Et ita dicit: emunctoria quoque & vbi ea, quę emūcta ſunt extinguātur, fiant ex auro puriſsimo. Nolebat Deus vt fungorum fumus in templo male oleret. Hæc omnia habent myſteria, & in legis gratiæ ſtatu aliud ſpiritualiter repræſentant. Lucernæ inflammatæ debent eſſe omnes fideles, qui charitate ardeāt, & bono exēplo omnibus illuceſcant. Qui autē ſumus miſeri plerunq; fungos producimus, & peccatis ſplendorem noſtrū obſcuramus: ideō cōſtituit diuina Maieſtas vt emūctoria eſſent (hoc eſt proximos nos corrigentes) atq; hæc ex auro puriſsimo fabrefacta, & ſi fieri poſſit, in eis fœtor conſumatur, vt alij peccata noſtra non oleant, nec intelligāt. Reprehēſionē enim ab homine charitatis ſtudioſo fieri oportet atq; ſecretò: quando autem fungus in emunctorijs extingui noluerit in aureum diſcum non autem in terram immittēdus eſt. Hoc eſt quòd quando fratrem tuum coram alijs repreheneris illi ſint tales, qui eius famam non conculcent, ſed qui charitatē habeant ad recipiendos, & tegēdos illius defectus. ¶ Dicens etiam, quod emunctoria ſint aurea, ſignificat, verba debere eſſe mitiſsima & ex charitate maxima profecta, quibus fraterna correctio facienda eſt. Ne perhorreſcas frater mi aliena peccata, ſed proximi tui imbecillitati compatere, caue ne Deus te à manu ſua dimittat, & maiorem ruinam facias. Abſalom maxime ſenſit, & ſua

Exod.25.

2.Reg.13. 16.&.18.

propria

23 propria manu peccatum fratris ſui Amnō cum Thamar puniuit,
Hic autē fratris ſui peccatum ita horrens, vide in quot peccata po
ſtea inciderit. Publice enim in omnium cōſpectu ingreſſus eſt in
tentorium vbi erant vxores patris ſui Dauid, & dormiuit cum il-
lis, nec vero expectauit, vt ab aliquo ſuſpenderetur, ſed ipſiuſmet
crines quercui adhæſerunt, à qua ſuſpenſus remanſit, vbi crudeli
morte occiſus eſt. Ideo B. Paulus dicit, quando aliquem reprehen- *Galat. 6.*
deris, ſit in ſpiritu lenitatis conſiderans te ipſum ne & tu tenteris.
Quando vter eſt plenus aere, & illum vis euacuare non eſt bonus *Simile.*
modus ſi ſuper illum aſcendas, & pedibus conculces: ſic enim vter
crepabit, & peribit, tu vero procides, & percutieris, ſed ſolue funi-
culum oris eius ſapienter, & aer exibit. Sic â peccatore non cōcul
cando illū, aer abſtrahendus eſt, nam aliter impatientia crepabit:
24 & tu etiam propter hanc ſtultitiam peccabis. Sed ſolue funiculū:
hoc eſt modum inueſtiga quo prudenter vitium â peccatore ab-
ſtrahas. Etiam charitas docet, vt fratrem tuum vnius vitij repre-
hendens ſalubres admonitiones illi præſtes quo nec in ipſum nec
in alia iterū incidat. Super trigeſimum primum caput Prouer-
biorum adnotat Lira de matre Salomonis (& hoc dicunt docto- *Lira ſupra*
res Hebræi) quod vidit manè quodam filium ſuū Regem multū *Prouer. 31.*
dormiſſe, & vniuerſum populum ſperare, quando Rex â ſomno
ſurrecturus erat, vt poſſent in templum ingredi ad matutinum ſa-
crificium offerendum: ipſe enim Salomon templi claues ſecum
habebat, ne autem illū excitarent non ingrediebantur in templū.
Quam negligentiam filij ſui animaduertens Bethſabee introiuit
ad illū, vt eum excitaret, & verba illa quæ ſunt apud trigeſimum
25 primum caput Prouerbiorum, dixit ei. Quid dilecte mi? quid di-
lecte vteri mei? quid dilecte votorum meorum. Quę (inquit) fuit
hæc ignauia fili mi? Filium ſuum prudentiſsime reprehendit, ne
illum exaſperet: nam etſi illa eius mater erat, filius tamē erat Rex,
& vt talem illū cū maxima animaduerſione, & prudentia corri-
git mitiſsimis verbis illum alloquens, vocans eum filium viſce-
rum ſuorum, & in quo omnia eius deſideria completa ſunt, nec
plus ei dicit circa delictum, quod cōmiſerat quod forte fuerat laſ-
ciuia: ſed tantum ei dicit, quid? quomodo hoc feciſti? quomodo
tantopere voluptati te tradis, vt ſacrificium, & diuinum cultū im-
pedias? Et poſt hoc ſumpſit occaſionem docendi eum plurima, &
ſaluberrima documenta dicens. Ne dederis mulieribus ſubſtātiam

tuam:& noli regibus dare vinum,& paulo poſt. Date ſicerā mœ- 26
rentibus,& vinū his,qui amaro ſunt animo. Hoc igitur ſtylo opor
tet vos fratres mei cum proximis veſtris vti,ſalubriter,& charita-
tiue eos corrigentes, ſimulque aliquas ſanctas admonitiones illis
præſtantes,vt vehementer Domino ſeruiant.

Quod ſi te audierit, lucratus eris fratrem tuum. In quo ſignificatur quòd quum homo mortaliter peccat,perditus manet. Tantā autem oportet eſſe charitatē tuam,vt fratris tui ſalutem lucrū tuum eſſe arbitreris:licet enim nihil aliud vtilitatis eſſet, hoc vnum maximum eſſet lucrum,& vt tale debes illud habere, quanquam tibi nullum bonum redundet. Quanto magis quòd etiam maximæ
Iacob.5. vtilitatis opus eſt hoc animæ tuæ, vt expreſſe affirmat Diuus Iacobus, dicens. Fratres mei,ſi quis ex vobis errauerit à veritate, & conuerterit quis eum, ſcire debet: quoniā,qui conuerti fecerit pec- 27
catorem ab errore viæ ſuæ:ſaluabit animā eius à morte: & operiet multitudinem peccatorū. Notate veritatem illic nō pro ſola pro-
Lira. poſitionali veritate tantum aſſumi,ſed,vt dicit Lira, pro veritate fidei, vel moris. Nam etiam in moribus eſt veritas, quæ eſt conformitas quædam vitæ cum regula, & lege diuina. Vnde vniuerſa virtus eſt veritas,& omne vitium mendacium. Et ſic intelligitur quod dicit Dauid. Mēdaces filij hominū in ſtateris,quid? non
Pſalm. 61. ſunt homines,qui ſtaterā præ manibus nunquam acceperūt? Quare igitur homines in ſtateris mēdaces eſſe dicis? Stateram vocat rationē, quam tibi Dominus dedit,vt ea vniuerſas res perpenderes. Malū,ac bonū coram te propoſuit:tu verò in hac rationis ſtatera debes perpendere quodnam ſit grauius,& magis pendeat. Quod ſi in ratione tua malum magis appendet, quam bonū, & creatura 28
apud te magis valet, quam creator, Deumque pro voluptate,honore,aut pro aliqua alia re commutas,mendax eſt ſtatera tua, ſiquidem examen in eam partem,in quam non deberet,inclinatur. Et ita quotieſcunq; peccamus,mendaciter perpendimus, quia in iudicio noſtro magis appendet illud,quod diligimus,quam Deus. Hinc cognoſcetis fratres chariſsimi, quid ſit peccatum, & quantam iniuriam Deo inferatis, ſiquidem pro tunc nænias illas,voluptatē,aut honorem pluris, quam diuinam maieſtatem eſtimatis. Stateræ igitur, quæ tam mendaciter perpendunt, quid aliud merentur, niſi vt in inferni patibulo perpetuo cremādæ ſuſpendātur? O quis tibi ad aurem loqueretur. O peccator, quando tam mendaciter

29 dacíter perpendis, Deum pro creatura commutans: & tibi cum ardentiſsimo ſpiritus feruore diceres. Habes animam peccator? habes animam infœlix? vbi eſt ratio, & iudicium tuum? quis te tantopere excæcauit? Quis te in tantam amentiam redegit, vt tã tam creatori tuo iniuriam inferas? Ea propter dicit Dauid, omnes in ſtateris mendaces eſſe, quia omnes peccãt, & hoc eſt à veritate errare. Et ideo dicimus verba illa: ſi quis errauerit à veritate, intel ligi quod ſi quis errauerit à fidei vel moris veritate. Et notandum eſt: conuertere non in manu quidem iuſti, ſed in poteſtate Dei, & in voluntate eiuſdem peccatoris conuerſionem ſitam eſſe. Idcirco verba illa, & conuerterit quis eum, intelligenda ſunt hoc modo, ideſt, ſiquis ex ſe fecerit quod ad peccatoris conuerſionem requiritur. Nam vt dixit Ariſtoteles. Non in manu oratoris *Ariſt. 2. T.*
30 eſt perſuadere, neque medici ſanare, ſed non prætermittere ea, *pi. c. 2.*
quæ ſunt neceſſaria, ſufficit ad bonitatem oratoris vel medici. Ita dicit hic Diuus Iacobus. Qui alium conuerterit, ideſt, qui ex ſe omnia, quæ ad peccatorem conuertendum ſunt neceſſaria fecerit, licet de facto illum non conuertat, coram Deo meritum non amittit, nec deſinit eſſe miſericordiæ opus. Defectus enim non in ipſo quidem: ſed in obſtinato, & varijs ſceleribus delibuto peccatore eſt: in quo reprehenſio non magis imprimitur, quàm in lapide.

Quod ſi te nõ audierit, dic Eccleſiæ. Si autem Eccleſiæ non audierit, ſit ti bi ſicut Ethnicus & Publicanus. Ecce quot rationes ad animam conuertendam Deus inueſtigat. Primum vt ſit correctio per amorẽ. Deinde per verecundiam. Ideò dixit. Adhibe teſtes, vt coram illis
31 erubeſcat & confundatur. Tertiò per ſupplicium, & idcircò dicit, *Dic Eccleſiæ.* Vt autẽ huiuſcemodi homines intelligãt quantoperè prælatorum, & Eccleſiæ ſupplicium ſit timendum: addidit dicẽs. *Amen dico vobis, quæcunque alligaueritis ſuper terram, &c.* Si illos excõmunicaueritis apud Deum, etiam excõmunicati erunt. O quã graue flagellum eſt excommunicatio, ex bono, quo hominem priuat, perſpici poteſt. Nunquid noſtis quid ſignificet verbum illud: ſanctorum cõmunionem, quod in articulo fidei in ſymbolo, Apoſtolorũ recitatis? Dicet aliquis. Neſcio pater. Fieri ne poteſt quôd cùm in hac ciuitate tanta ſit eruditio, tu tamẽ hoc ignores? Hęc eſt vna ex miſerijs lachrymatu digniſsimis, quę ſunt in Eccleſia Dei: videre, ſcilicet, quib⁹ rebus prędicatores homines detinẽt.

Et

Et quod peius eſt homines primarij inueniẽtur, qui hos articulos 32
non intelligant. Satis profectô digni ſunt, qui hoc ignorent, ſiqui-
dem eos prædicatores audiunt, qui de rebus his tam eſſentialibus
nunquam agunt. Intellige igitur articulum illum hoc ſignificare:
ſcilicet, credo certam eſſe cõmunionem inter ſanctos quòd ij qui
ſunt in gratia ex vno capite, qui eſt Ieſus Chriſtus, communicãt,
& propter eius merita plurimas gratias, & dona à Deo accipiũt.
Etiam hoc ſignificat quod alij alijs inuicem nos cõmunicamus,
& fauemus, ſicut ſiquis orat, ieiunat, & eleemoſynam erogat pro-
me. Circa quod notate aliqua opera pia eſſe, quę alijs applicare
poſſumus, alia vero, quę non poſſumus. Bonum opus in gratia fa
ctum quatuor effectus habere poteſt. Sicuti ſi ego die Dominica
miſſam audio, primum ego gratiam acquiro. Secundo adimpleo
præceptum. Tertio gratifico me, & bonũ virtutis habitũ gigno. 33
Auguſt. Quartô ſatisfactorium peccatorum meorum opus efficio. Tres il
los effectus nequeo ego alijs applicare: quartum verò ſic. Et quo-
modo intelligitur illud B. Auguſtini dicentis, quôd Eccleſia non
haberet nunc diuinũ Paulũ niſi ſanctus Stephanus pro illo exo-
raſſet? Dico hoc eſſe ſicut quando quis erogat eleemoſynam, quã
aliquis acquiſiuit & ſibi dedit. Itaque quando æternus pater pro-
pter ſancti orationem gratiam in nos confert: huius beneficij gra-
tificatio Ieſu Chriſto reddenda eſt, qui multo antea quam ſan-
ctus illud ab æterno patre poſtulauit. Petiuit etiam, vt orationem
hanc audiret, quando illam ſanctus faceret. Et ſic illud, quod fecit
ſanctus Stephanus, quodque Beato Paulo promeruit, non fuit de
iuſtitia, ſed de cõgruo. Nam Ieſus Chriſtus redemptor noſter illud
de iuſtitia lucratus eſt. Et ita dicimus ſanctũ orantẽ pro peccato- 34
re conuerſionem eius de congruo, non autem de iuſtitia promere
Alexan. de Ales. 4. par. q. 37. ri. Poſſumus tamen pro alijs ſatisfacere, & hoc ſignificat illud,
ſanctorum communionem. De quo videndus eſt Alexander de
Ales, de officio Miſſæ, &. B. Auguſtinus ſuper verſum illum, Par-
Auguſt. ſuper pſal. 118 ticeps ego ſum omnium timẽtium te. Ex hoc cognoſcetis fratres
quam merito timendæ ſunt pœnæ quibus ſancta mater Eccleſia
homines malos punit.

Ex hac ſancti Euangelij doctrina ſequitur quantum prelati,
patres familias, & prædicatores inferiorum ſuorũ correptionẽ fa-
cere teneantur. Si enim vnicuique proximorum hoc à Deo præ-
cipitur quanto magis illud præcipiet ijs, qui hoc ex officio facere

35 tenentur? Hic ſol materialis, quo tantopere fruimur, nunquam quieſcit. Quod ſi in ſui itineris progreſſu aliquos planetas virtuoſos inuenit, ſicut Iouem, aut Venerē, magnum cum illis facit temperamentum, ſi autem inuenit cometas, qui peſsimas afferunt influentias illorum malitiam temperat, atque etiam ſi poteſt omnino illam abſtrahit. Talem oportet eſſe iuſtum, de quo dicitur. Homo ſanctus in ſapientia manet ſicut Sol. Nō oportet iuſtum quieſcere: nam in via Dei ſtare, retrocedere eſt, vt dicit, B. Bernardus. Et inueniens viros probos debet cum illis operari ex ſancta eorum conuerſatione fructum percipiens, eoſque ad virtutem excitans. Si autem malos planetas inueniat, qui ſunt peccatores, debet curare, eorum malitias corrigere, conſcientiaſq; reformare. Et quia peculiariter dixit Deus prædicatoribus, & prelatis. Vos eſtis lux mū

36 di, ij multo magis cæleſtem hanc doctrinam adimplere tenētur. Quia etiam Seneca licet Gentilis dixit. Amici vitia ſi feras facis tua. Quantò magis Prælatus ſi ſubditi vitium diſsimulat. Obſtupendum eſt quod dicit Deus Ezechieli. Fili hominis ſpeculatorē dedi te domui Iſrael, & audies de ore meo verbum, & annunciabis eis ex me, id eſt, homuncio vide quod te erexi, ſeruorum meorum ſpeculatorem te feci. Et ibidem dicit quid iuſtum facere oporteat ne peccator fiat, quid ve peccatori facere conuenit, vt iuſtus efficiatur. Et ſtatim prophetam cōminatur ne taceat, quòd ſi tacuerit, omnia ſoluturus eſt. Si dicente me (inquit) ad impium, Morte morieris: non annunciaueris ei, &c. Sanguinem autem eius de manu tua requiram. O metuendum verbum, quodnam eſt marmor, quod te audit, & præ timore non confringitur? quis eſt Prælatus, qui hæc ſciens tacet? Quiſue eſt ſubditus, qui ei non obedit,

37 cum vtriuſque ſalus in illo agatur? O miſeros vtroſque, miſeros Prælatos: quia non animaduertunt, quid ſubditis ſuis conueniat, quòd ſi animaduertunt: miſeros illos, quia tacēt, & illos nō admonent. idcircò enim vitia quaſi atrociſsimi lupi in oues ſuas irruūt & magnā earum ſtragē edunt. Omnes beſtiæ agri venite ad deuorandum, vniuerſæ beſtiæ ſaltus, dixit Eſaias. Et huius rei rationem reddens dicit, Speculatores eius cæci omnes: neſcierunt vniuerſi, id eſt. Nam ſi ſpeculatores ſunt cæci, quomodo ſubditos admonebunt? Non cōtentus eſſe debet Prælatus latrando, reprehendēdo, & admonēdo in cōmuni, etſi hoc magnę eſt vtilitatis. Sed quando animaduerterit neceſsitatem offerri: peculiariter, & ſecretò debet

Simile.

Eccleſ. 27.

Bernard. in ſermo. 2. de Purificat. in fine.

Matt. 5.

Seneca.

Ezech. 3.

Eſaiæ. 56.

per-

perſuadere,& admonere ſubditos ſuos,B. Paulus animarum zela- 38
Act.20. tor non contentus erat Ieſu Chriſti fidem peccatorum q; pœnitẽ-
tiam in cõmuni perſuadere vt ipſe teſtatur, ſed peculiariter de do
mo in domum ambulabat docens,quæ fieri oportebat. Vos ſcitis
(inquit)à prima die,qua ingreſſus ſum in Aſiam,qualiter vobiſcũ
fuerim ſeruiens Domino cum omni humilitate,& lachrymis,&c.
quomodo nihil ſubtraxerim vobis vtiliũ,quominus annunciarem
2.Timot.4. vobis,& docerem vos publice,& per domos. Et ad Timotheum di
Eſaiæ.56. cit. Teſtificor coram Deo,&c. Opportune,importune,ideſt,in om
ni tempore. Ad rem enim tam neceſſariam tractandam non eſt
quare temporis opportunitas perquiratur. Omne tempus ad hãc
rem opportunum eſt. Et illic,vbi Eſaias beſtias inuitat, vt veniãt
ad deuorandum,etiam rationem hanc reddit dicens. Canes muti
non valentes latrare,id eſt,non ſolum Prælati, ſed & prædicatores 39
etiam,quia virili pectore,& cum ſeueritate peccatores non repre-
hendunt,locum cedunt,vt vitia ingrediantur. Quapropter videãt
quanti illorum referat rem hanc vere,& ex animo tractare, quod
ſi animum non habent ad ea patiẽda,quę illis ſuperuenerint, mu
nus relinquãt,quod nequeunt gerere. O quam conſtãtes prædica-
Hiere.43. tores habuit olim mundus, Quàm virili pectore perrexit Hiere-
mias,vt Dei nomine diceret Hebræis in Ægypto commorantibus
Nabuchodonoſor mittendum eſſe à Deo qui homines partim ca-
ptiuos duceret: partim gladio interficeret, qui in delubris Deo-
rum Aegypti ignem ſuccenderet,& vniuerſam Aegyptum depręda-
retur:eiuſq; diuitias ſecum duceret,& hoc tam facile ſicut paſtor
pallio ſuo amicitur,& de vno in aliud ouile trãſmigrat. Et amicie
tur(inquit)terra Aegypti ſicut amicitur paſtor pallio ſuo. Et egre- 40
dietur in pace. Propter hoc, quod illos ſanctus Propheta admo-
nuit, dicit Epiphanius Hebræos conſurrexiſſe, illumq; lapidibus
obruiſſe. Hoc debet ſeruus Dei à mundo ſperare, quod ſi adhoc to-
lerandum robuſtum, ac conſtans pectus non habet, ne hoc mu-
nus ſuſcipiat. Videte quam præſtantem, inuictumque animũ ha
bebat,S. Paulus:qui ad eos,qui illum propter veritatis prædicatio
nem,& quòd eis vitia eorum annũtiabat,odio habebant,tamẽ cu
Galat.4. piebat reuerti, vt illos aſperius reprehenderet. Quorum animos
tam beneuolos in ſe quodam tẽpore habuit,vt de illis diceret. Te-
ſtimonium enim perhibeo vobis,quoniã ſi fieri potuiſſet,id eſt,ſi
liceret, oculos veſtros eruiſſetis, & dediſſetis mihi. Ergo inimi-

eus

41cus vobis factus ſum, verum dicens vobis? quod vobis (inquit Beatus Apoſtolus) veritatē prędicauerim, tale in me odiū cōcepiſtis? Sed non idcircō à debito officio meo deſiſtam. Vellem autē eſſe apud vos modo & mutare vocem meam: quoniam confundor in vobis. Deſidero (inquit) vobiſcū eſſe, vt nō ea māſuetudine vobis loquar, qua vſq; adhuc loqui cōſueuerā: ſed vt ea acrimonia vos reprehendam, qua digna ſunt ſcelera veſtra. Nam paruo ſpirituali prouētu veſtro erubeſco. Hoc eſt prędicatoris pectus. Hoc animi robore oportet hoc munus geri. Vtinā diuina maieſtas ſpiritū ſuū nobis omnibus largiatur, quo ſicut tenemur, hoc diuinū prędeptū adimpleamus correctionemque fraternam mundo tam neceſſariā viriliter, & charitatiue faciamus: vt ſic alteri alteris nobis inuicem fauentes in virtute proficiamus, & gratiæ augmentum per-
42cipiamus, qua ad cæleſtem gloriam peruenire valeamus, Amen.

¶ Feria. IIII. poſt Dñicam. III. in Quadrag.

Acceſſerunt ad Ieſum ab Hieroſolymis ſcribæ, & Phariſæi, &c. Matth. 15.

IN hoc ſancto Euangelio detegitur quàm ex inſtituto improbi homines, iuſtorum perſecutionem, calumniamque ſuſcipiunt. Et quā diligenter, quanta q; animi cōtentione viros ſanctos Deus à malorū calumnijs defendit. Magnum malū eſt de quocū q; pro
1 ximo murmuratio, adeò vt deſcribēs. B. Paulus maximum quen- Roma. 1.
dam grauiſsimorum ſcelerum catalogum, in quę deprauati homines, quique à Deo in deſideria cordiū ſuorum traditi ſunt (in ſupplicium peccati quod commiſerant Deum non glorificantes, ſicut ipſum dignisſimum eſſe intellexerunt) inciderant: illis omnibus peculiariter addiderit dicēs: detractores Deo odibiles. Itaq; vocās illos repletos omni iniquitatē, malitia, fornicatione, auaritia, plenos inuidia, homicidijs cōtētione, &c. nulli horū vitiorū addidit verba illa: Deo odibiles, niſi cum dixit, detractores: quia etſi omnia peccata ſint Deo odibilia, illa tamē peculiariter diuinę maieſtati dicūtur odibilia, quę ita ſunt vni' peccata, vt ad plurimos ex tēdantur: ſicut peccatū hęreſis, de quo dicit. B. Paulus, ſermo eorū 2. Timo. 2.

vt

vt cancer ſerpit. Atq; huiuſcemodi eſt etiã peccatum murmura- 2
tionis. Nam illud, quòd hic dicit, tu alijs, & alijs, & plurimis dicis,
& ſic per primũ infectum plurimi inficiũtur. Mirabile fuit quod
Nume.12. cum primũ Maria de fratre ſuo Moyſe murmurauit, ſtatim appa
ruit candens lepra ſicut nix. Quæ nam potuit eſſe cauſa quare in
ſuppliciũ huius peccati hæc infirmitas potius quam alia illi adue
nerit? Cuius rei myſteriũ fuit, quia inter morbos lepra eſt magis
horrida & contagioſa, queq; citius alios inficit. Atq; ad ſignifican
dũ nullum eſſe vitium, quòd tã cito. & velociter alijs hominibus
adhæreat quam murmuratio: idcircò decreuit diuina maieſtas, vt
illius murmurationis pœna eſſet lepra. Quam crebro fieri ſolet
quòd vbi primum quis ad murmurationem linguam emittat, om
nes circunſtantes eũ ſequantur, nec fere hoc ſentiunt. Idcircò B.
Hebr.12. Paulus ad Hebræos admonebat dicens. Nequa radix amaritudi- 3
nis ſurſum germinans impediat, & per illam inquinentur multi.
Amaritudinis radicẽ nuncupat proximo officere, ex qua peſtis
Eccleſ.11. proficiſcitur qua plurimi contaminantur. Et Eccleſiaſticus dicit.
A ſcintilla enim vna augetur ignis: & ab vno doloſo augetur ſan-
guis, ideſt, peccatum. Dicunt plurimi. Domine hoc dico. Ego non
illi hoc impono, ſed ſi mentior, per os alterius, ſcilicet talis homi-
Simile. nis mentior. O maledicte, fortaſſe in hoc tam graue peccatum, &
grauius etiã, quã alter committis. Apponit quiſpiam ignem do-
mui, & nihil facit amplius, ſed qui in illum inſufflat, efficit vt ci-
tiùs domus ardeat. Et forſitan ſi ille non inflaſſet, domus non cõ-
cremaretur, licet alius illi ignem applicuiſſet. Sic qui ignem proxi
mo ſuo apponit, eſt qui prius infamiam dixit. Tu verò, qui illam
iterum protuliſti, atque repetijſti, es qui ignem iſtum inſufflas. Et 4
dicit hîc Spiritus ſanctus quod ſicut ex vna ſcintilla ignis maxi-
mus inflammatur: ita ex deprauatis vnius hominis viſceribus vnũ
verbum prodit, quod ab alijs inſufflatur, vt citius inflammetur, &
complura peccata committantur. Atque ideò vna ex rationibus,
quare hoc vitium tam execrabile Deo eſt: hæc eſt, quia omnibus
ſtatibus eſt communius, vniuerſum hominum genus inficit. Etiã
& agricola aratro nimium defeſſus de alijs detrahere non ſatiatur.
Et quanquam hoc vitium tam execrabile eſt Deo: quando tamẽ
murmuratio eſt de ſeruis, diſcipuliſque eius, & de Eccleſiaſticis vi
tis, tunc longè maxime diuinæ maieſtati eſt odibilis. Adeò vt
cum Hebræi murmurauerint de Moyſe, & Aaron dicentes, cur

induxit

5 induxiſtis nos in deſertum iſtud? &c. Reſponderit Moyſes dicēs, Exod .16.
Audiui enim murmur veſtrū contra Dominum, nos vero quid ſu
mus quia muſitaſtis contra nos: & paulo poſt dicit. Nec contra
nos eſt murmur veſtrum, ſed contra Dominum. Ex quo apparet
murmurationē, quę fit cōtra Prelatos, qui loco Dei cōſtituti ſunt,
nō eſſe contra homines tantū ſed contra ipſum Deū. Vt videatis
quid facitis, aut quicū contenditis. Pater noſter S. Franciſcus di-
xit ſe quatuor prærogationes ordini ſuo impetraſſe, quas ſibi Ie-
ſus Chriſtus Redemptor noſter promiſit, quando in eo ſanctiſſi-
ma vulnera ſua impreſsit. Quarum vna erat quòd qui ex malitia
ordinē ſuum perſequerentur, dies eorum Dominus abbreuiaturus
erat. Satis vero credibile eſt ſanctū virum hoc à Domino non pe
tiſſe: ſed perſecutionem, qua ſcelerati homines ſeruos Dei inſectā
6 tur Chriſtus Redemptor noſter ſibi fieri iudicat. Hi miſeri, quos
refert ſanctum Euangeliū contra ſanctos Domini Apoſtolos, &
multo furioſius contra ipſum innocentiſsimum Dominum lin-
guas ſuas diſtringebant, non conijciebant oculos in malitiam, cū
qua accedebant, & in alia plurima vitiorū genera, quibus ad ſum
mum vſq; repleti erant: rem verò tam leuem, tam q, paruæ enti-
tatis animaduertebant, ſicut erat, quòd diſcipuli Domini panē il Simile.
lotis manibus manducarent. Siquis vineam haberet graminibus,
rubiſq; repletam, quam ex longo tempore nō coluit: maxima ta-
men cum ſolicitudine per alienas vineas incederet euellens her-
bas quæ vitibus nihil officiunt: inſanus iure optimo crederetur.
Adhuc etiam amentior, & peior eſt, qui cum ſit varijs vitiorū ge-
neribus repletus de aliorum defectibus agit. Liberet vos Deus, ô
7 fratres à tanta miſeria quòd de conſcientijs veſtris non curantes
alienarum rationem habeatis. Nihil aliud vult Sathanas, niſi vos Simile.
extra voſmetipſos videre, ſicut AEgyptianus, & latro quod magis
exoptat eſt videre hominem extra domum ſuam, vt ipſe ſecurus
ingrediatur, & omnia, quæ inuenerit, deprædetur. Sic vnum ex ijs,
quæ magis expetit Sathanas, eſt vos à vobis ipſis extrahere: ſic
enim ſecutus introibit, & quęcūq; in animabus veſtris inuenerit,
diripiet. Ne illi fidem habeatis, eſt enim aſtutus nimis. Sed intra
voſmetipſos commoramini, & in conſciētias veſtras oculos conij
cite, vt earum ruinas, & defectus reficiatis.

Accedentes hi cum hac inſulſa quęſtione, videte qualiter à Do-
mino tractētur. *Quare* (inquit) *vos tranſgredimini mandatum Dei pro-*

per traditionem vestram? Vbi non ſolum diuinæ legis trãſgreſſores & latrones, ſed & hypocritas etiam, tinea plenos appellauit: quo rũ virtus omnis eſt in labijs, cor autem à diabolo poſsidetur. Hic nos docet diuinus magiſter qualiter cum illis, qui ad nos cum proximorũ murmurationibus accedũt, gerere debeamus. Acerrimis verbis illos obiurgantes, & ſic de iuſto, qui ad cœleſtem beatitudi-
Pſalm 14. nẽ ingreſſurus eſt, dixit Dauid. Et opprobriũ non accepit aduerſus proximos ſuos. Et B. Hieronymus vertit ex Hebræo. Non ſuſtinuit opprobriũ ſuper vicino ſuo. Et Fœlix vertit clariùs opprobrium non tulit aduerſus proximum ſuum. Opprobrium accipit cõtra proximũ ſuum qui contemptum, aut iniuriã videt irrogari contra proximũ præſentem, vel abſentẽ, quam acceptat, oblectatur, & ſuſtinet cum debeat ſi poſsit impedire, ſilentium detrahẽtibus imponendo, aut ſi habeat authoritatem, illos reprehendendo: ſicut hic fecit Dominus: aut ſaltem acerbum aſpectum oſtendendo, ſignificans ſe illud audire nolle. Immanis etenim eſſet qui fratrem ſuum canibus lacerari perſpiceret, & vocibus ſaltem illũ non defenderet. Adhuc etiam immanior eſt, qui videns proximi ſui famam à detractoribus confringi, & conculcari, nec eis ſilentium curat imponere: vel ſaltem ſi magis non poſsit, triſtem
Prouer. 25. vultum eis oſtendit præcipuè cùm in Prouerbijs dicatur. Ventus Aquilo diſsipat pluuias: & facies triſtis linguam detrahen-
Hierony. tem. Et ideo dicit Diuus Hieronymus, ſi deeſſet auditor, non eſſet murmurator, nemo enim libenter aliquid illi narrat, qui narrantem grauiter, & moleſtè audit. Tu verò qui murmurationem li-
Simile. benter audis, facis ſicut qui præbet ſalſamentum comedenti carnem proximi ſui, quæ quidem eſt eius fama, & honor. O diaboli-
cam crudelitatem, non ſolum canes non deterrere, ſed illos etiam concitare, vt fratribus ſuis maiores morſus infigãt. Diſcite fratres ex Ieſu Chriſto ſanctiſsimo magiſtro veſtro, & attẽdite quã acriter hos reprehendit. O infœlix, qui fratrẽ tuũ dedecorare, & infamare curas & propterea nimis fatigaris, ſicut Phariſæi, qui ad hoc ſolum ex Hieroſolymis cum tanto diſpendio, & labore tot millia paſſuũ ambulãtes venerũt, vt proximis ſuis honorem auferrent: & tandem inciderunt in foueam, quam fecerunt. Mirificè depin-
Pſalm. 7. git Propheta, quantopere ſibi officiant, qui in proximos ſuos iniquo ſunt animo, dicens. Ecce parturit iniuſtitiã concepit dolorẽ, & peperit iniquitatem. Lacum aperuit, & effodit eum, & incidit

in

11 in foueam, quam fecit. Cõuertetur dolor eius in caput eius, & in-
verticem ipſius iniquitas eius deſcendet. Dicit quòd peperit iniu-
ſtitiam, & concepit dolorem. Qui modus loquendi eſt hic ſanctę
Dauid? peregrino & inuſitato ſermone vti videris. Quando enim
viſum eſt quod mulier prius pareret, quam conciperet? ita paſsio
hominem excæcat illumque tam ſubuerſum amentemq; reddit,
vt omnia peruertat. Conceperunt (inquit) dolorem ex operibus
fratrum ſuorum, & præ rabie inquieti inſaniunt. Et poſtquã quaſi
parturientis rabies dolores perpeſsi ſunt quod in lucem prodijt,
fuit maxima quædam malitia, & iniquitas. Ecquis fuit eorum fi-
nis? Lacum aperuit, & effodit eum, &c. ipſi calumniati, & ignomi-
nia affecti remanſerunt, Dominus enim illis comprobauit eos eſ-
ſe latrones, hypocritas, & deprauatæ cõſcientiæ. Cauete fratres ne
12 cuiquam malefaciatis: illa enim via, qua vicino veſtro officere co-
gitatis, permittet Dominus, vt vos deſtruamini. Et qua ratione tu
proximo tuo honorem adimere conaris eadem ratione permittet
Deus, vt ipſe altius efferatur: tu vero infamia quadam afficiaris
ſicut his miſeris contigit.

Nunc probat illis Dominus eos latrones eſſe dicens. *Nam Deus dixit, honora patrem tuum, & matrem tuam.* Hunc autem honorem, & beneficium, quòd Deus præcipit liberos parentibus præſtare, vos illis aufertis, vt vobis præbeatur. Tam perſpicua eſt hæc obligatio, vt Ariſtoteles dixerit, non minus ſtultum, aut ſuperuacaneum eſſe de honore parentibus tribuendo, quàm de candore niuis diſputare: quorum neutrum aliquem latet. Tam excellẽs autẽ eſt hoc præceptum, vt illud quaſi caput iuſtitiæ proximi Domi-
13 nus collocarit. Poſſet aliquis merito dubitare quare præcepta decalogi in duabus tabulis ſcripta fuerint, cum in vna tantum ſcribi potuerint? Et quandoquidem in duabus ſcripta fuerunt, quare cum ſint decem, in ſingulis quinq, ſcripta non fuerint, non autem in altera tria, in altera vero ſeptem, quæ quidem diſparitas maxima eſſe apparet. *Ariſtot. in Topicis.*

Quis dubitat hoc non fortuito quidem, ſed cum maxima ſapiẽtia, & myſterio factum fuiſſe? Et prętermiſsis alijs rationibus, hæc habetur principalior, ſcilicet, cùm duæ præcipuæ ſint partes, in quibus vniuerſa iuſtitia conſiſtit: altera videlicet, qua Deo: altera vero qua proximo debitum reddimus: ne iuſtitiæ partes confunderentur, voluit Dominus, vt in duabus tabulis ſcriberentur.

Noluit autem vt æqualiter diuiderentur, vt præceptorum ordo & 14
excellentia perſpiceretur, atque vt cognoſcerent homines hoc eſſe
maius, & principalius præceptum in iuſtitia proximi. Et idcirco
voluit hoc præceptum de honorandis parentibus eſſe prius, quod
in ſecunda tabula ſcriberetur, ſicut præceptum diuini amoris eſt
primum in prima. Et animaduertendum eſt vbi noſtra tranſlatio
Exod.20. dicit. Honora patrem tuum, & matrem tuam, In Hebræo eſt,
Chabad quod propriè ſignificat onerare: quia præcipit Deus, pa-
rentes donis, ac muneribus à liberis onerari. Licet re vera idem ſit
honorare, quod onerare, eos enim, quos honorare volumus do-
nis & beneficijs oneramus. Mirabile autem eſt viſu quam plenæ
ſint ſacræ literæ benedictionibus illis, qui ſic parentes ſuos hono-
rauerint: repletæ autem comminationis illis, qui eos non colue-
Eccleſ.3. rint. In eccleſiaſtico dicitur. Sicut qui theſaurizat, ita & qui ho- 15
norificat matrem ſuam. Qui honorat patrem ſuum iucundabitur
in filijs, & in die orationis ſuæ exaudietur. Magnos theſauros pro-
mittit hic Dominus honorantibus parentes ſuos. Prius hic loqui-
tur de honore matris, quam patris. Pater enim neceſſario à filio vi
detur honorãdus. Matri vero magis filius audet inobedire, quã pa
tri, ſicut viduarum filijs accidit: qui ſuperbe, & contumelioſe ma-
tres tractant. Idcirco ſanctus Tobias dixit filio ſuo. Cum acceperit
Tob.4. Deus animam meam, corpus meum ſepeli, & honorem habe-
bis matri tuę omnibus diebus vitæ eius: memor enim eſſe debes
quæ, & quãta pericula paſſa ſit propter te in vtero ſuo. Atq; ideo
dicit hic Dñs, qui honorat matrem theſaurizat. Et qui honorat
patrẽ iucundabitur in filijs. & in die orationis ſuæ exaudietur. Iuſtũ
eſt equidem vt ille qui ſe in patres ſuos clemẽtem præbuit, liberos 16
etiam ſuos, in ſe pios, ac benignos experiatur. Et ſiquidẽ propter
Deũ parentibus obediuit, Deus eius precibus obtẽperet. Itaq; qua
lem te in parentes tuos præbueris, tales ſeſe liberi tui in te præbe-
Geneſ.9. bũt. Ideo Noe, cùm filius ſuus Cham in eum peccaret, dixit. Ma-
ledictus Chanaan. Quid? Peccante filio maledicit nepoti? Id per-
inde eſt ac ſi diceret. Hoc ſit ſupplicĩ tuũ Cham: quod ſicut tu in
patrem tuum te malum & impudicum oſtendiſti talis filius tuus
Chanaan ſit erga te. Etenim hoc ſupplicium eſt ex crebris, qui-
bus Deus homines huiuſcemodi punire conſueuit. Et diligenter
penſate primam ſeruitutem, quæ in vniuerſo mundo audita eſt,
fuiſſe hanc, quam Noe filio ſuo iniecit, addens inferius: ſeruus

ſeruorum

17 ſeruorũ erit fratribus ſuis. Itaq; propter peccatũ, nec vero propter quodcunq; peccatũ, ſed propter peccatum contra honorem patris introducta eſt ſeruitus in mundum. Nam qui patrem non honorat non eſt dignus, qui vt filius, ſed vt ſeruus tractetur. Nec verò contentus eſt dicere quod eſſet ſimpliciter ſeruus, ſed dixit: ſeruus ſeruorum, quę eſt miſerrima ſeruitus. Bonus autem filius iucunda bitur in filijs. Lõgum eſſet nunc benedictiones recenſere, quibus Deus illos benedicit, qui parentes ſuos honorant, illiſq; in eorum neceſsitatibus ſuccurrunt, ſicut debent. Quod ſi quis tertiũ caput Eccleſiaſtici legerit, in maximam admirationem rapietur, videns quid diuina maieſtas circa hanc materiã dicat. In quo ſignificauit quantopere velit, vt hoc præceptum impleatur: cum illud obſeruã ti tot, tantaque beneficia promittat. Vnum autem ex ijs quæ à ſe
18 cularibus hominibus pluris æſtimari ſolent, eſt quod dixit cum primum hoc præceptum ſtatuit, dicens: vt ſis longęuus ſuper terram. O quot annos vixit Sem filius ille optimus qui patris ſui pudenda pallio cooperuit: qui quidem ſexcentos annos vixit: vt patet in Geneſi. Et cõſtruxit Hieruſalem, ibique fuit Rex vt ait Iſidorus. Et erat trecentorum nonaginta annorum quando panẽ & vinum obtulit Abrahæ, qui illic dicitur Melchiſedech Sacerdos Dei altiſsimi. Super quo notari poteſt ſiquidem Deus pollicetur honoranti parentes ſuos vitam augendam eſſe: eum, qui parẽtes nõ honorauerit, magnopere debere timere, ne Deus dies eius abbreuiet, & coarctet.

Eccleſ. 3.

Exod. 20.

Geneſ. 11.

Iſido. li. 5. Etymolo.

Geneſ. 14.

Ex maledictionibus autem, quibus contra huius præcepti trãſgreſſores ſacræ literæ fulminant, duas tantum modo volo recenſe
19 re: quarum altera habetur in Deuteronomio, vbi dicitur. Si genuerit homo filium contumacem & proteruum, qui non audierit patris ac matris imperium, & coercitus obedire cõtemperit: apprehendent eum, &c. & lapidibus obruet eum populus ciuitatis: & morietur: vt auferatis malum de medio veſtri, & vniuerſus Iſrael audiens pertimeſcat. O maximum diuinę iræ indicium! neque enim contentus eſt Deus vt vnus carnifex illi mortẽ inferret: ſed voluit vt vniuerſus populus in eum irrueret, ad maiorem huius ſceleris deteſtationẽ. O Deus ſi nũc hæc lex obſeruanda eſſet quot filij in ſingulis oppidis lapidarentur. Audite igitur alteram, quæ fortaſſe vobis terribilior videbitur, & in maiorem ſtuporem vos inducet. In libro Prouerbiorum dicitur, Oculũ, qui ſubſannat pa-

Deute. 21.

Proue. 30.

trem,& qui despicit partum matris suæ suffodiant eũ coruĩ de tor 20
rentibus,& comedant eum filię aquilę. O sancte Deus,quàm tremenda res est hęc:idest,quod mala morte moriatur,vbi nullus eũ mori videat,sed aues sint cadaueris illius sepultura. Quam graue peccatum hoc esse arbitramini fratres, cum illud ipse misericordiarũ pater tanta maledictione puniat? Rem quandã vobis dicã, quæ Valentiæ contigit. Impositum est falsò crimen grauissimũ cuidã iuueni,& factum est patibulum nouũ, in quo suspenderetur:cumq; à carcere abstractus,in locum,vbi suspendẽdus erat duceretur vt se iuuenis illic vidit: obstupefactus proclamauit, & dixit:verè iustè morior:non pro falso crimine, quod mihi imponitur:sed quia in hoc ipso loco in matrem meam violentas manus intuli,& tunc illa tanto scelere, & impietate indignata hanc mihi maledictionem iniecit dicens:O vtinam in hoc ipso loco suspẽ sus aspiciaris. Hoc exẽplo cõmonemini,ò parentes ne filijs vestris 21
maledicatis,licet illi maximam vobis occasionem præbeant. Plurimum enim valent parentum maledictiones erga Deum. Vos autẽ,ò liberi patres vestros veneramini,diuinorumq; suppliciorũ seueritatem pertimescite, quibus huius præcepti transgressores etiam in hoc seculo,multò autem grauius in futuro puniri solẽt.

Addit amplius Dñs in istorũ Pharisæorũ reprehensionẽ,dicẽs. *Hypocritæ bene prophetauit de vobis Isaias,&c.* Dicet aliquis. Quare tot ies hos homines redẽptor noster hypocrisis reprehendit? nũquid non est minus malum esse quenquam hypocritam, quam profanum populoq; ac proximis scandalum dare: sicut in hac tẽpestate ferè omnes sunt:pauci enim hypocrisim prę se ferre curãt,sicut veteres olim facere consueuerant:sed malunt profani, quã hypocritę apparere? Dico duplex esse hypocritarum genus, alij enim 22
sunt, qui in exterioribus operibus probitatem demonstrãt, licet interius ambitione vanitateq, sint repleti: atque ij etsi in corde suo sunt mali (prauitatis suę Deo rationẽ reddent) nobis saltẽ sunt
Simile. vtiles. Statua,quæ iuxta ficulneam posita est,prodest,ad deterrendos passeres,ne ficus comedant. Sic hypocrita, qui exterius bona opera facit,est statua,quia exteriùs sanctus apparet, interius
1.*Reg.* 16. vero plenus est palcis,& vanitatibus,& sicut dixit Deus Samueli: Homo enim videt ea,quæ apparent: Dominus autem intuetur cor. Cumque homines nihil aliud quàm exteriora aspiciant, est illis vtilis huiusmodi hypocrita,eius enim exemplo se à malis cohibent:

23 hibent: itaque hic hypocrita ſi eſt malus, ſibi ſoli officit. Alterum eſt genus hypocritarum profanorum, qui in nulla alia re, niſi in lingua, & verbis hypocriſim habent: opera autē peruerſa faciunt. Iuſtitiam prædicant, & deprædantur: & malefacientes volunt ſignificare id quod faciunt ſanctiſsimum eſſe, & cum peccato honorem volunt acquirere: ſicut illi Phariſæi, qui dicebant cæco. Da gloriam Deo. Quaſi diuini honoris zelatores eſſent, quod quidem ipſi non intendebant, nec illud faciebant, vt inde altiſsimæ maieſtati honor dimanaret, ſed vt gloriam Chriſto redemptori noſtro abſtraherent. Ideò dicebant, Ne credas hominem iſtum tale opus feciſſe, ſed Deus hoc fecit, & illi da gloriam, non autem iſti. Talis erat maledictus Rex Achaz, cui cùm Eſaias diceret. Pete tibi ſignum à Domino Deo tuo, &c. Reſpondit. Non petam, 24 & non tentabo Dominum. Quæ reſponſio non ex humilitate quidem, & religione proceſsit, aut ne faceret contra Domini præceptum quod in Deuteronomio ſcriptum erat. Non tentabis Dominum Deum tuum: & tunc miraculum petere non erat Deum tentare: ſiquidem ipſe Deus præcipiebat tunc, vt illud poſtularet. Noluit autem petere miraculum ne gloriam illam Deo daret, nolebat enim Dei omnipotentiam in miraculo perſpici, erat enim idololatra, & fingebat ſe propter Dei reuerentiam nolle miraculū expoſcere, liberet nos Deus à tali peruerſitate. Hoc hypocritarum genus multò peius eſt altero ſupradicto. *Ionæ.9.* *Eſai 7.* *Deute.6.*

Tales erāt hi miſeri, qui vtilitates ſuas expetētes ordinationes in rapina fundatas decernebant, fingebant autē ſe propter ſanctimoniam, atq; vt maius Deo miniſterium fieret, illas conſtituere. 25 Ideò tam acriter illos Dñs reprehendit vocans eos hypocritas, citanſq; Eſaiā. *Bene* (inquit) *prophetauit de vobis Eſaias dicens. Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe eſt à me.* In nulla alia corporis parte habent ſanctimoniā, præterquā in lingua. Super hæc verba notādū eſtq; ſicut vt aliquis ſit perfectus homo oportet corpus, & animā habere: ita vt ſit quiſquā perfectus fidelis debet habere internas & externas virtutes. Virtutes internę ſunt fides, ſpes, charitas, humilitas, &c. externę ſunt quæ corpore exercētur, vt eleemoſynæ, abſtinētia, mortificationes, &c. Et ideò de anima iuſti dicitur. Queſiuit lanā & linū, & operata eſt cōſilio manuū ſuarū. Per hæc duo lanā videlicet, & linū duplices virtutes deſignātur. Veſtis linea eſt interior, veſtis autem lanea eſt exterior. Et anima ſancta lineis; *Eſai.29.* *Prouerb.31.*

laneiſq; veſtibus ſe curat exornare, id eſt, virtutibus interioribus & 26
exterioribus ſe conatur induere. Præterea animaduertẽdũ eſt quẽ
admodũ in homine ab anima corpus viuificatur: ita in iuſto virtu
tes exteriores à virtutibus interioribus vitam & eſſe accipere. Ex
quo manifeſtè apparet præcipuũ, quod ſeruus Dei curare debet eſ
ſe, vt animum perficiat: cuius perfectio in illis interioribus virtuti-
Pſalm.118. bus conſiſtit. Idcirco Dauid dixit. Cõfitebor tibi in directione cor
dis, in eo quod didici iudicia iuſtitię tuę, ideſt, cũ ego â te Dñe fue-
rim edoctus, & intellexerim finẽ & intentionem legis tuæ eſſe, vt
tibi ſeruiamus, teq; in cordis rectitudine diligamus idcirco tibi cũ
hac rectitudine ſeruire, in eoq; omnes meas vires, & conatus adhi
bere decreui. Hinc cognoſcetis quã longe errẽt, qui initiãtes invir-
tute inſtruũt, qui omnẽ diligentiã adhibent docẽdo eos, vt oculos
exterius claudãt, & valde cõpoſiti modeſtiq; incedãt: cũ tamen in- 27
teriorẽ rectitudinẽ illos non erudiant. Nã licet exteriora merito de
beant cõmendari, nihil tamen abſq; interiori virtutũ cõcentu pro
deſt. Melior autẽ via vt quis exterius ſe componere, & mortificare
norit, eſt prius interiora componere: corpus quippe nihil aliud eſt
quã animæ vmbra, & ſic faciet quidcũq; ipſa fecerit, illãq; ſeque-
tur ſicut vmbra ſequitur corpus. Et quẽadmodũ ex optima humo
rũ proportione (in qua corporis ſalus cõſiſtit) optimus, & viuus fa
cici color reſultat: ita cõpoſito ſpiritu facile cõponitur, & corpus.
Eccleſ.8. Ideò Eccleſiaſticus dicit. Sapientia hominis lucet in vultu eius.
Atq; ipſa natura corporis conſtructionem à corde exorditur, vt ex
illo in cætera omnia membra naturalis calor deriuetur. Nam ſine
illo calore quomodo cætera membra accreſcerent? Sic ſpiritualẽ fa
bricationẽ abanimę interiori initium ſumere oportet. Ad hoc autẽ 28
permagni intereſt ſanctorum librorũ crebra lectio feruida oratio,
diuinorum myſteriorũ aſsidua meditatio, cæleſtium q; donorum
quæ à liberaliſsima Dei manu percipimus, continua recordatio,
diuinorum deniq; ſacramentorum deuota frequentatio. O fratres
chariſsimi ſi vobis penitus perſuadere poſſem, vt his ſanctis exer-
citationibus vos offerretis, earumq; amore ardentiſsimo caperemi
ni. Hęc eſt enim præcipua cauſa quare tam procul cor noſtrum à
Deo abeſt, ſcilicet, quia ab his ſanctis exercitationib⁹ nimis remo
ti ſumus. O Deus infinitę maieſtatis per clemẽtiã tuã te deprecor
vt horum fratrũ meorũ volũtates inclines, ad hęc, quæ illis tuo no
mine cõmendaui, opere complenda: ſiquidem illorũ tanti refert.

Vna

29 Vna ex ſublimioribus, & præſtantioribus ſententijs quas Plato protulit, propter quam hoc nomen diuinum adeptus fuit, hæc eſt Scilicet: Nemo vobis perſuadeat eſſe maius aliquid ea virtute, quę dicitur pietas, qua videlicet diuinum numen colimus, & veneramur. Quod quidem verum eſt, quapropter in hac maiorē ardorem & efficaciam adhibere deberemus. Et ita nobis commēdat ſapiens dicens: Omni cuſtodia ſerua cor tuum, quia ex ipſo vita procedit. Notate quomodo dicit: omni cuſtodia, quod ſanctis illis exercitationibus conficitur, quæ cor in diuino amore faciunt viuere. Ex hoc ſequitur quot, quantaſq; diuinæ maieſtati gratias agere debeamus, quia tot dona, & præmia largiēs hominibus in ijs rebus diuinum cultū conſtituit, quæ magis in poteſtate noſtra ſitę ſunt. Si illum in eleemoſyna eroganda collocaret, quid facerent paupe
30 res? Si in ſacroſanctis locis viſitandis, quid facerent, claudi? Si ieiunijs, diſciplinis, & cilicijs, quid facerent infirmi? Ideo illū in re, quā omnes poſſunt facere, conſtituit, qui eſt amor. Hoc voluit Dominus ſignificare cum præcepit Moyſi vt poſtquam populū annumeraſſet (quod factum eſt poſtea) vnuſquiſq; ſolueret dimidium ſicli ad conficiendum tabernaculum. Et dives (inquit) nō addet ad dimidium ſicli, & pauper nihil minuet. Quid Domine? Nonne bonum eſſet, vt dives plus daret, quā pauper? Dico in hoc Deum ſignificare voluiſſe, cum illa fuiſſet quædam diuini cultus proteſtatio omnes pariter hanc cordis rectitudinē ſynceritatēq;, & charitatē habere debere. Omnes enim nos in amādi facultate fecit æquales. Pauper propter inopiam ſuam non hac obligatione liberabitur. Siquidem igitur fratres mei Dominus tanta in omnes liberalitate vſus eſt: diligentiſsimè curemus nos præcipuè cordium no-
31 ſtrorū reformationi tradere, vt illa interioribus, & exterioribus virtutibus reficiamus. Diligenter etiam laboremus vt illas ſecundum corporales vires exerceamus, cum (vt dictum eſt) vtrumq; ſit neceſſarium. Hoc eſt, quod his Phariſęis deerat: & ideo ipſis dicit Dominus: Hypocritæ benè prophetauit de vobis, &c.

Plato. Prouerb. 4. Exod. 30. Num. 1.

Verū heù heù quot hominibus hodie dici poteſt idem quod Ieſus Chriſtus illis miſeris Phariſæis dixit: *Populus hic labijs me honorat cor autem eorum longè eſt à me.* Vereor ne de plurimis cantoribus dici hoc poſsit, qui ſæpenumerō magis curantes auditorum auribus, quàm Deo placere, attentiùs vocum cōcentum, quàm cordis affectum, deuotionemque animaduertunt. Quamobrē valdè ti-

Amos. 5. mendum eſt ne eis dicatur illud Amos, Auferà me tumultũ car- 32
minum tuorum, & cãtica lyræ tuæ non audiam, Dicit Dominus.
Notate quomodo has muſicas, quas nos conſentaneas iudicamus,
Cæſarius. tumultum, confuſionemq; appellat. Refert Cæſarius cùm in quã
dam eccleſia presbyteri maximi muſici ſolenniter decantarent,
cumq; ſuas dulces, & canoras voces ſuauiſsime duplicarent, vidiſ-
ſe ſeruum Dei, qui in eadẽ eccleſia erat, Diabolũ in ſublimi ſtan-
tem, faccũq; ſiniſtra manu habentẽ, dextera vero voces illas, & cõ
centus colligentẽ, quouſq; faccũ repleuit. Peracto autẽ diuino of-
ficio illi inter ſe gloriabantur dicentes. O quàm optimẽ decanta-
uimus. Quibus dixit ſeruus Dei. Etiã optime concinuiſtis, quan-
doquidẽ faccum repleuiſtis. Admiratique illi quare ſeruus Dei hoc
dixiſſet, ipſe reuelauit illis viſionẽ, quam viderat. Eia patres mei
attendite quãdo decantatis, ne diaboli faccũ vocibus repleatis, & 33
cantus in luctũ, & confuſionem vobis cõuertatur. Canite, canite
vocibus, corda veſtra quoad poteritis in Deo collocantes. Ne de
vobis dicatur. Populus hic labijs me honorat: cor autẽ eorũ longe
eſt à me. Ad vos autẽ me verto viri nobiles, qui cũ plurimas ora-
Auguſt. tiones recitetis, non facitis quod dicit B. Auguſtinus. Scilicet, cũ
oratis Deum, hoc verſetur in corde quod profertur in ore. Sed ita
recitatis, vt nullam aliam attentionem, nec intentionem habea-
tis, niſi qualiter horas, & laborem recitandi finiatis. Vereor ne ſu
Pſalm. 108. pra vos illa Dauidis maledictio cadat, Oratio eius fiat in peccatũ.
Nam, vt Theologi aſſerunt, licet homo nõ teneatur ſemper ora-
re ad Dominum, cum tamen orat oportet illum meminiſſe, orare,
eſſe cum Deo loqui, cum eo agere, ſibique neceſſaria ab ipſo po-
ſtulare: ad quod requiruntur duo: attentio videlicet, & reuerentia 34
Lege. D. Tho. 2. 2. q. 83. art. 13. Domino cum quo loquitur. Quæ ſi per negligentiã noſtram, quũ
oramus, nobis deſunt, ſaltem à peccato veniali non excuſamur.
O terribilẽ infœlicium filiorum Adę calamitatẽ! Ex hoc infœlici
tas noſtra maxime cognoſcetur, quod plerumq; vnde vtilitatem
& ſpiritualem prouentum elicere deberemus, inde incommodum
auferimus. Et peracta oratione fortaſſe potius habemus quare à
Deo veniã, quàm præmiũ ex illa poſtulemus. ¶ Etiã eſt valde mi
ſerandũ, quod vniuerſi fere homines plebeijin maximis feſtiuita-
tibus ad eccleſias veniunt ad cantus laudeſq; Dei audiendas, nec
vero ad illas plus attendunt, quam ſi eſſent ſtatuæ. Nec aliud ſen-
tiunt quam quod corporaliter muſicis illis, & vocum concentibus

de-

35 delectãtur, ac ſi ad theatra pergerẽt ad comœdias audiẽdas. Et ita alij dicunt: eamus in illud tẽplum, quia illic ſolenne cõpletorium cũ muſica celebratur, & nihil aliud volũt, quã ſicut comœdijs delectari. Et ſic ex ardẽtiſsimis Dñi laudibus quaſi gelu frigidi exeũt. His cõtingit illud Iob dicẽtis: calcatis torcularibus ſitiunt. De quibus timendũ eſt ne dicatur quod dixit Deus per Malachiam, his verbis: Diſpergam ſuper vultum veſtrum ſtercus ſolẽnitatum veſtrarũ. O ſumme Deus quàm terribilia verba. Videte quã turpi, & deformi nomine nuncupat Deus ſolẽnitates, quas ipſe cõſecrauerat, vt exaggeraret quã graue malũ eſt illorũ, qui res tã ſanctas ſicut feſtiuitates ita cõtaminarunt, vt à Deo ſtercora nuncupẽtur. O fratres chariſsimi per clemẽtiſsima ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti viſcera vos rogo, vt res diuini eius miniſterij verè, & ex animo operemini, atq; in orationib⁹, ſacroſanctiſq; officijs ſitis ſicut opor
36 tet cũ maxima attẽtione, deuotione, & reuerẽtia, vt ex omnib⁹ ſpirituale prouentũ eliciatis gratiam q; adipiſci valeatis, qua cęleſtis gloria cõparatur. Ad quã nos perducat Ieſus Marię filius. Amen.

Iob.24.

Malach.2.

¶ Feria. V. poſt Dñicam. III. in Quadrageſi.

Surgens Ieſus de ſynagoga introiuit in domum Simonis. Luc. 4.

REfert ſanctum Euangelium quòd prædicante Domino Capharnaũ ſtupebãt in doctrina eius: quia in poteſtate erat ſermo ipſius. Peracta verò concione ſurrexit, & introiuit in domũ Simonis. *Socrus autẽ Simonis tenebatur magnis febribus.* Atq; ideo
1 illuc introiuit, vt cũ illa miſericordiã faceret, eiq; ſalutẽ cõferret: vt nos in hoc doceret, omnes doctores, & prędicatores oportere doctrinã ſuam operibus miſericordiæ cõprobare. Idcircò B. Paulus ad Romanos dicebat. Vobis autem dico gentibus: quandiu quidẽ ego ſum gentium Apoſtolus: miniſterium meũ honorabo, ſi quo modo ad æmulandum prouocem carnem meam, & ſaluos faciam aliquos ex illis. Ille munus ſuũ honorat, qui optimis vitæ ſuę moribus illud comprobat. Et ſic in Leuitico præcipiebat Deus, dicens: Agrum tuum nõ ſeres diuerſo ſemine. In quo ſignificabat in ſpirituali agro, qui ſunt fideles non oportere bonam doctrinam cum malo exẽplo ſeminari. Quùm enim prædicator aliter dicit,

Roma.11.

Leuit.19.

& aliter

& aliter facit diuersum semen serit in agro Dei. Dabo operã (ait sanctus Apostolus) vt quandiu vixero ministerium meum bonis moribus, optimaque viuendi ratione honorem. Vt si forte asse cum Hebrei meum bonum exemplum aspiciant, meque tot pro Iesu Christo labores patientem intueantur, ita ad fidem amplectendã concitentur. Quia prędicatoris munus est, alios ad bonum prouocare, ideo dicit: prouocem, &c. Est valdê notandũ B. Apostolum sibi tribuere illud quod propriũ est Dei, scilicet, homines saluos facere. Vt saluos faciam, inquit, &c. Hoc autem intelligitur se velle homines saluare, vt coadiutorem, ministrumque Dei, non autem vt causam principaliter efficientem. Quid igitur emolumenti inde haurietur? Ad hoc inferius respondet dicens: Si enim amissio eorum reconciliatio est mundi, quæ assumptio nisi vita ex mortuis? Id est si per Hebræorum ruinam gentes â Deo reconciliatæ sunt, vt saltem ipsi Iudæi cum viderent gentes idololatras in tam sublimi virtutis perfectione cõstitutas inuidia commoti ad Deũ conuerterentur, si igitur ex illorum ruina tantam vtilitatem Deus abstraxit, quid ex ipsorum conuersione depromet nisi mortuorũ vitam? illis enim conuersis gentes in virtute magis inflammabuntur. Probat autem conuersionem hãc possibilẽ esse dicens: Quod si delibatio sancta est, & massa. Delibatio est minima quędã pars cuiuscunq, rei. Sicuti parum panis, aut vini in cõparatione multi, & cæt. Eiusdemque naturæ est pars, & totum. Quodsi vna ignis scintilla sursum ascendit, eãdem etiam qualitatem ignis totus habet. Et si parum terræ deorsum descendit, tota etiam terra similiter descẽdet. Cumque Iudæorum vniuersitas sit quasi massa magna, Apostoli autem, alijque discipuli cum reliquis, qui ex Iudaismo in initio ad catholicam Iesu Christi fidem conuersi sunt, omnes quasi particula sint in comparatione remanentium Iudæorum: quemadmodum delibatio, (id est pauci illi, qui crediderunt) bona fuit: sic etiam potest esse vniuersa massa, hoc est omnes Iudæi. Circa quod, hoc maximê considerari necesse est: Beatũ Paulum sibi persuasisse sufficientissimum medium omnium, quæ sub cælo sunt ad tam admirabile opus conficiendum, sicut erat pertinaces illos Iudæorum animos ad Iesu Christi fidem conuertere: esse bonum exemplum. O admirabilem optimæ vitæ docentis efficaciam. Idcirco plurima bona opera & virtutes in prædicatore requiruntur, quarum vna est patientia sicut dixit Dauid. Benè patien-

2

3

4

Psalm. 91.

5 patientes erunt, vt annuncient, &c. Non dicit benè loquẽtes erũt boni prædicatores: ſed bene patientes. Alia virtus eſt, quod ab omni ſeculari puluere, & palea immunes ſint. Et ſic Iſaias dixit. Quã pulchri ſuper montes pedes annunciantis, & prædicantis pacem annunciantis bonum. Et quãquam illic in ſenſu hiſtoriali loquitur de illis, qui Hebræis redemptionis ſuæ nuntios tulerunt: in ſenſu autem prophetico ſpirituali de prædicatoribus intelligitur. Et ſic quod primum in prædicatoribus animaduertit, prius quam os, & verba, ſunt pedes. Quam pulchri (inquit) ſunt pedes, &c. Mirabile eſt quod veniat nuncius ab Hieroſolymis Babylonẽ & mundis pedibus accedat. Maximum eſt, & valdè mirabile quod ita in prædicatione tua viuas, vt pedes tuos ſeculari vanitate, & vtilitate nunquã inficias. Veruntamẽ ſuper omnia requiritur, vt prædica- *Eſai.52.*

6 tor charitatem, clementiamq́, maximam erga pauperes habeat. Admirabilis eſt conſideratu charitas, & miſericordia Beati Pauli, ſingularisque diligentia, quam in ſubueniendo pauperibus adhibebat, nõ ſolum in ſpiritualibus, ſed in corporalibus etiam neceſſitatibus. Et quàm diligenter populis commendabat, vt eleemoſynarum collectas facerẽt, vt eas ipſe ad pauperes deferret. Dicit enim: Neceſſarium ergo exiſtimaui rogare fratres vt præueniant ad vos, & præparent repromiſſam benedictionem hanc paratam eſſe. Vt autem eſſet plurima eleemoſyna addidit dicens: ſic quaſi benedictionẽ, nõ quaſi auaritiã. Hoc autẽ dico: Qui parce ſeminat parcè & metet. Et qui ſeminat in benedictionibus: de benedictionibus & metet. Aduertite quomodo illos ad magnas eleemoſynas erogandas prouocat dicens: quanto plus dederint, tantò illos *2. Cor. 9.*

7 plus collecturos eſſe. Tanta lætitia afficiebatur liberales illos, & miſericordes in pauperes animaduertens, vt inferiùs dixerit: quoniam miniſterium huius officij non ſolum ſupplet ea, quæ deſunt ſanctis: ſed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino, per probationem miniſterij huius glorificantes Deum in obedientia confeſsionis veſtræ in Euangelio Chriſti & ſimplicitate communicationis veſtræ in illos, & in omnes, & in ipſorum obſecratione pro vobis. O admirabilem tam ſancti Apoſtoli pietatẽ. Videte quid dicat: Ex hoc (inquit) miniſterio meo, quod facio eleemoſynas quærens non ſolum ſanctorum pauperum remedium, ſed maxima etiam vtilitas dimanat, ſcilicet quòd non ceſſo Deo gratias agere propter hoc quod hoc miniſterio meo de

obedien-

obedientia fideque veſtra in Euangelio Ieſu Chriſti experior: vi- 8
dens ſimplicitatem, qua bona veſtra ſanctis illis, omnibuſque alijs
pauperibus communicatis: & ſimul pauperum illorum gratitudi-
nem animaduertens, qui cum maximo ſpiritus feruore pro vobis
Deum exorant. O quis linguam, & ſpiritum haberet: vt verba hęc
charitatemque, quam hic ſanctus Apoſtolus manifeſtat: gaudium
que, quod ex vnorum largitate, & miſericordia, atque aliorum
gratitudine percipiebat: ſatis dignè poſſet exaggerare. Super om-
nia autem vellem, vt magnopere pẽſetis, quod dicit hic S. Apoſto-
lus, ſcilicet ſingularem fidei, & obedientiæ ſancti Euangelij proba-
tionem eſſe, bona, quę à Deo accepiſtis cum omnibus egenis cum
ſimplicitate cõmunicare. Hoc igitur docet diuinus Magiſter, cum
peracta cõcione ad viſendã infirmã pergit. Hęc autẽ doctrina non
prædicatoribus tantũ, ſed & patribus etiã familias, & lõgè maxi- 9
me prælatis conuenit. Parũ enim vtrorumq; admonitiones proficiẽt, ſi eorũ ſubditi illos crudeles, & ſine miſericordia perſpiciunt.

Et rogauerunt illum pro ea: & ſtans ſuper illam imperauit febri, & dimiſit illam. Optimum pietatis exemplum nobis hic Beatus Petrus, eiuſque ſocij præbuere cùm intelligentes omnes quanto amore, & reuerentia ſanctus Petrus ſocrum ſuam coleret, illi fauere voluerunt ſimul cum illo Dominum pro infirma exorantes, vt illi ſalutem conferret, ſicut realiter contulit. Ex quo apparet quanti referat bonum generum habere, filiamque optimo viro locare: ideô enim hæc bona vetula ſocrus ſancti Petri tantum bonum à Domino adepta eſt. Et ſi in hac re non temporalem vtilitatem præcipue oportet intendi, ſed illud potius, quod ad Dei miniſterium 10
ſpectat, & ad filiæ veſtræ ſalutem pertinet. Idcirco ſummoperè tenemini, diligentiſsime aduertere, cui viro eam locatis, illamque viro optimo debetis tradere: ſiquidem illam locare vobis incũbit.
1. Cor. 7. Quod adnotauit B. Paulus, his verbis: Qui iudicauit in corde ſuo ſeruare virginem ſuã bene facit. Igitur & qui matrimonio coniungit virginem ſuam, bene facit, & qui non coniungit, meliùs facit. In quibus verbis docet bene facere locando, aut non locando filias, vtrumque eſſe in poteſtate parentum. Quia verò tam arduæ rei cura parentibus à Deo commiſſa eſt, oportet illos diligentiſsime animaduertere quomodo hoc faciũt, vt ad filiarum ſuarũ ſpiritualem ſalutem faciant. Et ſic vbi nos legimus quid facie-
Cant. 8. mus ſorori noſtræ in die quando alloquenda eſt? in Hebræo habetur:

quando

11 quando de ea multum,& ſæpe loquendũ eſt. Quando enim virgo viro tradẽda eſt, oportet hoc ſæpe numerò loqui,& animaduerti vt in re tã neceſſaria,& ardua nõ erretur,& neceſſe eſt magis attẽdi quę ad Dei glorią, animęq; illius ſalutem ſpectant, quàm diuitias, temporalesq; vtilitates. Philoſophus Themiſtocles,(vt refert Valerius Maximus,& Tullius) habebat filiam,quam duo viri in vxorem petebant,quorum alter erat diues,& ſtultus,alter verò ſapiens,ſed pauperrimus. Tunc dixit Philoſophus: Malo filiam meam locare viro indigenti pecunia,quàm pecuniæ indigenti viro. Sententia eſt tanto Philoſopho digniſsima. Super quo notate myſterium,ſcilicet,quod in canticis ſponſa dicitur habere defectũ, quod ipſa fatetur dicens. Nigra ſum. Et inferiùs dicit: Nolite me conſiderare,quod fuſca ſim,quia decolorauit me ſol: de ſponſo au
12 tẽ non dicitur quod habeat defectũ. Imò, de ipſo dicitur: Dilectus meus candidus,& rubicundus,electus ex millibus. Et paulò poſt: totus deſiderabilis. In quo docet Spiritus ſanctus æquius eſſe virũ in matrimonio fœminæ,quàm fœminam viro excedere,id eſt, conuenientius eſſe,quod vir fœminam excellentia ſuperet,quàm quod ab illa ſuperetur. Cùm enim mulier affectione potius, quã ratione moueatur, niſi in viro ſuo bonas qualitates fuerit experta,in eius odium deueniet. Vir autem,qui magis ratione,quã paſſione ducitur meliùs vxoris ſuæ diſparitatem diſsimulat. Itaq; ad matrimonij concordiam requiritur quòd ſemper vir vxorem excedat,non autem vxor viro ſuo præſtet: virum enim oportet eſſe caput fœminæ. Pro quo facit quòd Abraham prius vocabatur Abrahã: & Sara vocabatur Sarai: dixit autẽ Deus: Abrahæ adda-
13 mus nam literam,Sarai autem cõminuamus,& ſic auctum fuit nomen viri,cõminutum verò nomen vxoris remanſit. Nũquam vxor deoret viro ſuo iudicio,ſapientia,aut alia re præſtare. Nam ex hoc ſatim oritur contemptus,ex contemptu autem aliæ plurimæ calamitates dimanãt. Idcirco oportet vos aduertere, vt talem tam bonum,tamque prudentem virum filiæ veſtræ eligatis, vt illa nunquam ad illum negligendum deueniat. O quantum eſt circa hoc lacrymandum: tam crudeles enim ſunt patres in animas filiarum ſuarum,vt nunquam attendant, quomodo ipſæ melius Deo poſsint ſeruire,ſed quomodo ditiores, potentioreſque erunt. Et aliquando permittit Deus,vt quandoquidẽ filiã tuam viro improbo matrimonio coniunxiſti,non ob aliã cauſam, niſi eo quòd

Vale. Max. lib. 7. c. 2. Tullius de officijs.

Cant. 16.

Cant. 5.

Geneſ. 17.

diues

dies erat post paucos dies vniuersam substantiam suam, dotem- 14
que, quam illi dedisti, ludendo consumat: & sic omnia dissipata
manent.

Imperauit febri, & dimisit illam. Statim in illo instanti obedijt fe
bris Domino, & ab illa muliere recessit. O quam maxima confu
sio est hominibus, videre quomodo creaturæ omnes absque vlla
repugnantia creatori suo obtemperant, solus autē homo non obe
dit. Quod autem peius est, si huius rei causa quæratur, nihil aliud
respondere possum, nisi hanc esse huius inobedientiæ causam, sci
licet, quia maiora, & præstantiora beneficia, quàm aliæ creaturę, à
Deo accepit, id est, quia illi Deus liberum arbitrium concessit,
quod inferioribus creaturis non tribuit. Cumque se in voluntate
liberum experiatur, præ nimia arrogantia effertur, quasi Lucifer,
qui ex fauore, occasionem accepit, vt esset, qualis nunc est. Vide 15
ris tibi ò frater dignas gratias Deo referre? qui quia ab eo ratione
lem spiritum accepisti, id propter illum non vis facere, quod bru
ta animalia, lapidesque, ac cæteræ omnes insensibiles creaturæ fa
ciunt? quare pudore non confunderis, cum hoc de te dicatur? O
Christe superne mundi Magister quam optimum nobis quate-
nus homo perfectissimæ obedientię exemplum præstitisti. Et sic
Isai. 61. cum celebrem illam prophetiam Isaię, dicentis: Spiritus Domini
super me diuinus hic Dominus legeret, ipse dixit illam de se in-
telligi, affirmans se Spiritum sanctum quasi gubernatorem, & do
minatorem, quatenus hominem habuisse in quo maximā obe-
Luc. 4. dientiam, qua Spiritui sancto, in quantum homo, obediuit, deno-
tauit, docens nos qualem obedientiam Deo habere deberemus, si
essemus quales nos esse oporteret. Veruntamē ij sumus qui nō 16
super nos quidem sed sub pedibus nostris Spiritum sanctum ge-
ramus, eius inspirationes, & præcepta negligentes. Quę supplici-
o arbitramini tantā malitiam satis dignè puniri posse? Quare
Domini furorem non pertimescitis? Notate quoddā exemplum,
quo vos facilè obmutescere, ita vt non habeatis quid mihi possitis
Simile. respondere. Quando quis tondetur debet esse nimis quietus: si illi di
cit tonsor: eleua caput, statim eleuat, si declinare iubet cōtinuo il
lud declinat, si iubet aperire os, aperit: denique si illi huc, aut illuc
verti iubet, omnia libentissimè adimplet. Quod si illa interroge-
tis quare illo homine gubernetur? respondebit: quia habet in ma-
nu nouaculā, & super caput meū illā vibrat, & iuxta fauces meas
ponit,

17 ponit, & in magno diſcrimine conſtitutus ſum, ne aliquod vulnus mihi infligat. Attendite nunc. Nunquid omnia in ditione Dei non ſunt poſita? ſic dicitur: quia in ditione tua cuncta ſunt poſita. Nunquid Deus non habet in manu ſua ancipitem nouaculam. ſic certe: ſic enim dicitur, niſi conuerſi fueritis gladium ſuum vibrauit. Nunquid ſuper vos manum ſuam non habet poſitam? talem autem manum, quam magnoperè pertimeſcens Iob dicebat; Manum tuam longe fac à me. Siquidem igitur hic Dominus vobis dicit: caput extollite: hoc eſt cæleſtia contemplamini, &c. caput reclinate per humilitatem vultũ conuertite, & proximis veſtris loquimini, inimiciſq; veſtris ignoſcite. Aperite eos, id eſt, laudate me quare huic potentiſsimo Domino non obtemperatis? obeditis tonſori timentes ne vos percutiat:
18 quare igitur non timetis, ne à Deo percutiamini? cauete ne ancipiti illo gladio vos abſcindat, qui quidem corpus occidit, animã verò in infernum perpetuis ignibus concremandam detrudit. O vtinam æterna Dei Maieſtas oculos veſtros aperiat, vt hæc tam neceſſaria penitus cognoſcatis.

Eſth.13. *Pſalm.7.* *Iob.13.*

Sequitur in textu: *Et continuo ſurgens miniſtrabat illis.* Eccè quare Dominus vobis ſalutẽ cõfert, vt ſcilicet, cum primũ à morbo ſurrexeritis, illi ſeruiatis ſicut hæc bona mulier fecit, quæ ſtatim valetudinem vireſq; ſuas in illius miniſterio occupauit, qui ſibi ſalutẽ conceſſerat. Non equidem vos ita facitis: ſed ad nihil aliud valetudinem accipere videmini, quã vt illa quaſi armatura contra Deũ veſtrũ muniamini. Vide miſer quid dixeris quando in lecto ęgrotus tenebaris: & vide quid feceris poſtquam valetudinem recupe-
19 raſti. In quot turpitudines, cupiditates, ambitiones poſtea immiſſus es. O cælũ, ò terra ſuper tanta iniquitate obſtupeſcite. O quoties bonus Dauid Sauli ſeruiuit, quã ingratus autẽ huc, atq; illuc maledictus Saul tãta ſolicitudine fatigatus incedebat, illumq; per ſequebatur, vt occideret: cũq; tã maledicta ſolicitudine premeretur, illũ Dauid in poteſtate ſua habuit, eiq; mortem potuit inferre, quandò partẽ pallij eius abſcidit: quòd cùm cognoſceret Saul dixit illi: iuſtior tu es quàm ego: tu enim tribuiſti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala. Et ſtatim poſt parum temporis illũ inſectatus eſt iterum, & conatus eſt eũ occidere. Sic tu facis cũ Deo: animaduerte ò peccator tè Deo in lecto iuxta mortem teneri, tu verò dicis: O Domine iuſtior tu es quàm ego. Tu enim tribuiſti

1.Reg.24.

&c. ego emendabor, ego tibi seruiam vt primum autẽ à lecto sur- 20
gis statim illũ offendis. An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, &
Roma. 2. longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad
pœnitentiã te adducit? Aduertite etiam Ezechiã, quàm ingratus
ab infirmitate quadam exit, cùm tantum illi Dominus benefi-
cium feciſſet, vt propter vnam lachrymam, quam effudit, quãdo
Eſai. 38. Eſaias illum comminatus eſt vt ad mortem præpararetur: quinde
cim annos vitæ eius addiderit, dederitq; ſignum vt ſol decem gra
dus regrederetur, Angelumque miſerit, qui complures ex hoſti-
bus eius interimeret, cùm ille in maximas anguſtias ab eis eſſet
redactus. Poſtquam autem valetudinem, tantumque bonum
perceperat, cum tanta ingratitudine exit vt de illo dicatur: ſed nõ
iuxta beneficia, quæ acceperat, retribuit, quia elatum eſt cor eius,
2. Para. 32. & cum ſuperbia theſauros ſuos Babylonicis oſtendit, & facta eſt 21
contra eum ira Dei, & contra Iudam, & Iſraelem. Propter pecca-
tum enim Regis ſolet Deus vniuerſum regnum punire. Eccè ad
quid ab infirmitate ſurrexit, vt ſcilicet valetudine ſua illum offen
deret, qui eam ſibi conceſsit. Idcircô ego dico cõtinuã quandã ora
tionem fieri oportere. Et vnumquenque Deum ſic debere exora-
re: O Domine concede mihi quæſo gratitudinem cum bonis, quę
mihi largiris. Nolo bona ſine gratitudine, ſine qua omnia ſunt
aconitũ, & venenum. Homini ingrato plus officit bonum, quàm
vniuerſa mundi mala; ſiquidem bonis ſuperbus exurgit: malis au
tem humiliatur. Rogate igitur Deũ fratres chariſsimi, vt vos gra-
tos faciat. Et quando à morbis exurgitis incipite illi ex animo
ſeruire. Et cauete ne ſicut ira Dei contra Ezechiam, eiuſq; regnũ
facta fuit, ſic etiam contra vos exurgat. Non enim vnum vobis, 22
alium verò alijs Deum eſſe oportet.

Cùm autem ſol occidiſſet, omnes, qui habebant infirmos, &c. Poſt ſolis occaſum infirmos ad Dominũ tulerunt, quia dies feſtus erat nec verò antea illos deferre audebant, feſtũ enim violare ſibi videbã tur ſi infirmos ante ſolis occaſum deferrent, vt illis manus impo-
neret, ſalutemq; conferret. Sic enim illos falſi prædicatores doce-
bant: cùm tamen res ſit, qua feſtũ ſummoperè ſanctificatur, quòd
peractis diuinis officijs infirmis ſubueniatur. Sani deferebant
ægros diuerſis infirmitatibus ad Dñm, vt illis valetudinẽ impe-
tiret. Et ſic modo fieri oportet: quod ſani moribus debent omni-
bus poſsibilibus vijs, & rationibus infirmos, hoc eſt peccatores,

ad

ad verum medicum Ieſum Chriſtum ſpiritualiter ſanandos dedu
cere. Maius, & præſtãtius factum, quod homo in toto hoc orbe po
teſt gerere, eſt vnam animam lucrari. Hæc eſt enim pretioſior, &
melior res, quæ in vniuerſo mundo eſt. Quibus modis, & ſtratage-
matis vteretur homo ſi induſtria ſua ſe imperium poſſe cõparare
cognoſceret. Has igitur, & multò plures rationes, & diligentiam
oportet nos ad animam lucrandam adhibere. Idcircò B. Paulus di 2. Timot. 2.
cebat, omnia ſuſtineo propter electos, vt & ipſi ſalutem cõſequan-
tur. Nullo labore, aut, difficultate nos ab hoc charitatis opere extra
here deberemus. O fœlicem, & beatum illum, qui hæc intelligit, &
omni poſsibilitate ſua exercet.

Exibant autem dæmonia à multis clamantia, & dicentia, quia tu es filius D. Tho. 3. pa.
Dei. Quæritur inter ſanctos doctores vtrum cum diaboli hæc dice- q. 41. ar. 1. &
rent, Chriſtum Ieſum filium eſſe Dei cognoſcerent? Reſpondent 1. & Caet.
autem quod non. Quare igitur illum Dei filium nuncupabãt, ni- ibi & q. 47
ſi illum talem eſſe exiſtimabant? Hoc faciebant ſuſpicantes ex ar. 5. in Cor.
multis ſignis, quæ in illo animaduertebant, illum eſſe filium Dei
& affirmabant quod neſciebant, ſed quod tantũmodo ſuſpicaban
tur. Talis es tu ô peccator fili diaboli, & eius imitator, qui multo-
ties dicis nõ quod ſcis, ſed quod opinaris. Atq; etiã in hoc es peior
diabolo: qui etſi quod neſciebat, affirmabat, illud tamen, quod di-
cebat, erat in honorem Ieſu Chriſti filij Dei, ſiquidem illum filiũ
eius appellabat. Quod autẽ tu dicis eſt plerumq; in fratris tui vitu
perium, & ignominiã. Vide ergo quàm graue ſit malũ iſtud cum
in hoc ſis peior diabolo. Hoc autem peccatũ malè de proximis iu-
dicandi peioribus hominibus eſt cõmunius. Vt dicitur in Eccleſia Eccleſ. 10.
ſtico: In via ſtultus ambulans cùm ipſe inſipiens ſit, omnes ſtultos
æſtimat. Quia duos dies à turpitudinibus tuis non potes abſtinere
arbitraris, ne religioſos quidem viros ab ipſis abſtinere poſſe. Ita
ille Vagao Holophernis oſtiarius, cùm ipſe eſſet carnalis & tur-
pis ſuſpicabatur Holophernem cum Iudith dormire, & vice verſa Iudith. 13.
erat: quoniam ſancta Fœmina crebrò ſe Deo commendauerat.
Etiam Iob de impio dicit, cùm pax ſit, ille inſidias ſuſpicatur. Nõ Iob. 15.
credit quod reuerti poſsit de tenebris circũſpectãs vndiq; gladiũ.
Quia impius vidit hominem aliquando malum fuiſſe, arbitratur
eum ſemper eſſe malum. Impoſsibile eſſe iudicat, quenquam de
culpæ tenebris ad ſanctæ vitæ lucem conuerti. O quam mag-
num malum, & quam diabolica eſt hæc deceptio, vide infœ-

lix quod dicit Eccleſiaſticus: facile eſt enim in oculis Dei ſubito 26
Eccle.11. honeſtare pauperem, id eſt, peccatorem. Et alibi: A mane vſq; ad
Eccleſ.18. veſperã mutabitur tẽpus, & hæc omnia citata in oculis Dei. Quam
breuiter ſolet Deus peccatorẽ conuertere. Hoc autem non intelligunt filij perditionis. Quã vice verſa faciũt ſerui Dei, qui de nemi-
1.Cor.3. ne malũ ſuſpicãtur ſicut dicit B. Paulus: charitas non cogitat malum, id eſt, vbi charitas commoratur, ipſa de omnibus bene cogi-
Exod.8. tare docet. In Exodo legitur quod quando Pharao dixit Moyſi, & Aaron: orate Dominũ, vt auferat ranas à me, & à populo meo, & dimittã populũ: vt ſacrificet Domino, illi libentiſsime hoc fecerũt, & dicit ibidem ſanctus textus quod egreſsi ſunt Moyſes, & Aaron à Pharaone: egreſsi ſunt (inquam) contenti, & valde læti, ſicut pendit in hoc loco interpres quidam, arbitrantes regem iam eſſe mitem, & ſperantes populum ſtatim dimittẽdum eſſe. Cum ipſi 27
boni eſſent, nullum malum de rege ſuſpicabantur. Non cogitabant humanum cor tantam malitiam poſſe concipere. Et poſt quam Moyſes in acumine mõtis Sinai certior factus eſt de idolo
Exod.32. latria, quã Hebræi cõmiſerant, quia Deus illi dixit: vade, deſcẽde: peccauit populus tuus, &c. feceruntq; ſibi vitulũ conflatilẽ, & adorauerunt. Deſcendit vir ſanctus de monte cum Ioſue, quibus deſcendentibus dixit Ioſue Moyſi. Vlulatus pugnæ auditur in caſtris. Ex quo colligitur Ioſue non fuiſſe in cacumine montis, nec audiuiſſe Deum cum Moyſe de peccato illo agentem. Etiam aperte apparet Moyſem nihil de illo ſcelere reuelaſſe Ioſue: quia iuſti non delectantur de proximorũ peccatis loquendo. Hic etiã ſyncericas, & innocentia Ioſue detegitur, qui quodcunque aliud infortu
niũ de tumultu illo ſuſpicaretur, potiũs quam illos in Idololatriã 28
incidiſſe iudicaret. Cui Moſes reſpondit: Non eſt clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugã: ſed vocem cantantium ego audio. Quaſi diceret: vtinam clamor ille eſſet pugnæ, vt haberent occaſionem proclamandi ad Deum, & ab illo auxilium poſtulandi. Hæc autem non eſt proclamatio, ſed gaudiũ, quia Deũ offenderunt. Nõ ſolũ autem qui à Deo illuminati, charitatiq, pleni ſunt ab his ſuſpicionibus cauent, verũ de ijs etiam, qui naturali tantum ratione ducebãtur, vobis dicam ex-
Gene.26. emplum, quod eſt in libro Geneſis, vbi dicitur cum eſſet Sanctus Patriarcha Iſaac in terra Abimelech regis Palæſthinorum, cumque dixiſſet Rebeccam ſororem ſuam eſſe, proſpiciens rex perfene-

29 feneſtram vidit eum iocantem cum Rebecca vxore ſua. Et accerſito eo ait: perſpicuum eſt quòd vxor tua ſit. Aduertite nunc per charitatem, gentilis regis probitatem, qui videns Iſaac ludentem cum Rebecca noluit illum cum ſorore ſua incaſtum iudicare, ſed rem hanc in meliorem partem vertit dicens: abſque dubio hæc eſt vxor eius, liquidem cum ea iocatur. Nos verò cum Chriſtiani ſimus, cumque maiori ratione ab hoc malo nos abſtinere debeamus ſtatim nos temerè præcipitamus & quod peius eſt, illa, quæ temerè, & inſipienter iudicamus, ſtatim alijs reuelamus occaſionem illis præbentes, vt etiam & ipſi ita iudicent. Et aliquando ea dicimus, ſicut certa, & iam deliberata, non verò ſub ſuſpicione cõſtituta, ſicuti hi dæmones, qui id quod ſuſpicabãtur, abſolutè affirmabant. O terribilem miſeriam, & æternis tormentis digniſ-
30 ſimam, cauete fratres per reuerentiam Dei à tam pernicioſa peſte, ſicut eſt hęc: ex qua tantũ proximis veſtris prouenit detrimẽtum, vobis autem tam graue remanet peccatum. Tu quis es (dicebat Beatus Paulus) qui iudicas alienum ſeruum? Domino ſuo ſtat, aut cadit: ſtabit autem. Potens enim Deus eſt ſtatuere illum. *Rom. 14.*

Sequitur in textu. *Et increpans non ſinebat ea loqui.* Noluit Dominus à dæmonijs laudari docens nos, etiã in hoc nos debere erubeſcere cũ à malis laudamur. Etiam Seneca dixit. Sit tibi tam triſte laudari à turpibus, quàm ſi laudaris ob turpia. *Seneca.* Homines prudentes debent verba eſtimare ſecundum qualitatem eorum, qui ea loquuntur, & ſiquidem homines diabolici te laudant, ſignum eſt, te illis eſſe ſimilem. Cùm tales homines res bonas non ſoleant commendare. ¶ *Facta autem die, egreſſus ibat in deſertum locum.* O diui-
31 num, & admirabile exemplum, nunquam Dominus erat otioſus: nec mane, nec veſperi ceſſabat benefacere. Manè in Synagoga prædicabat, & ſtatim illinc exibat, vt opera pietatis faceret, veſperi autẽ ægris manus imponebat, illiſq; valetudinem cõferebat: & vbi primum dies illuceſcit, in deſertum pergit ad orandũ, contemplandum, & pro noſtris ſceleribus lamentandum. Diſcite fratres mei ab hoc diuino Magiſtro, vt in virtutis via non deficiatis, ſed ſemper vlteriùs progrediamini & in ſanctis exercitationibus, quas cœpiſtis proficiatis. Et ad hoc vtimini conſilio quod S. Propheta Dauid nos admonet dicẽs: iacta ſuper Dominũ curam tuam, & ipſe te enutriet. Et nõ dabit in ęternũ fluctuationẽ iuſto. Quod S. Hieronymus ex Hebręo vertit dicens: iacta ſuper Do- *Pſalm. 54.*

minum tuum amorem & tuã charitatem, & ipse te enutriet. Ipse 32
te enutriet, & saginabit vt anima tua sit fortis, & constans ne quo
libet ventorum flatu sicut arundo moueatur. Non dabit (inquit)
in æternum fluctuationẽ iusto. Hanc autem perseuerantiam ad
huius cœlestis Dñi imitationem esse oportet, in operum pietatis
exercitatione & in recollectione sanctæ orationis, diuinarum q; re
sum contemplationis simul. Plurimi enim sunt, qui quia in diui-
næ orationis & contẽplationis studium diligenter incũbunt, ma-
xima à Domino beneficia consequuntur, feruorem q; in operibus
pietatis cõparant. Postea verò adeo his exterioribus exercitatio
nibus assuefiunt, vt interiorum, vnde bonum, quod habent absira
Apoc.2. xerunt, fere obliuiscãtur. Hos reprehẽdit Dominus prælati Ephe
si nomine dicens: scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam,
& quia non potes sustinere malos, &c. sed habeo aduersum te pau 33
ca: quod charitatẽ tuam primam reliquisti. Memor esto itaq; vn
de excideris, & age pœnitentiã, & prima opera fac. Sin autem ve
nio tibi: & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœniten
tiam egeris. Dico fratres mei eos, qui feruorem orationis, & deuo
tionis, quam in principio suæ conuersionis habuerunt, propter ne
gligentiã perdiderunt: oportere his verbis magnoperè deterreri: &
sic vos Dei nomine admoneo, eos qui ab incepta orationis exer-
citatione destitistis, super vos reuertamini curantes suauissimi Ie-
su Christi filij Dei vestigia sectari: qui post tot exteriores exercita
tiones misericordiæ, egressus ibat in desertum locum. Ex interiori
domus, & cubiculi vestri angulo desertum tranquillum efficite
vbi diuino amore curetis inflammari: interiorum q; atq; exterio-
rum potentiarum defectus & ruinas, quæ plerumque ex corpora 34
libus exercitationibus solent prouenire, diligentissime reficere la-
borate. Et sic in diuina gratia proficietis, qua cælestis beatitudo re
cipitur. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria.VI. post Dñicam.III. in Quadrage.

Venit Iesus in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar.

Ioannis.4.

REFERT Gloriosus Euangelista Sanctus Ioannes Domi-
num propter Phariseorũ malitiam Iudeã reliquisse, & Gali-

læam

1 læam perrexiſſe. Vt autem de vna in aliam prouinciam migrare
tur, neceſſario per mediam Samariam prætereũdum erat, & dicit
Sanctum Euangelium Dominum ex itinere fatigatum ad aquam
qui iuxta ciuitatem Sichar erat, acceſsiſſe: quem Iacob filio ſuo Io
ſeph quondam reliquerat. Et in hoc agro erat puteus, ad quẽ acce-
dens Dominus, *Fatigatus ex itinere ſedebat ſic ſupra fontem.* Iter facie-
bat optimus Ieſus non equitans, ſed nudis pedibus. O quanta con-
fuſio eſt hæc Chriſtianis huius temporis, præſertim Eccleſiaſticis
viris. Tantus eſt faſtus, & apparatus, quem ſuperbia noſtra nobis
attulit, vt iam non Chriſtiani quidem, ſed gentiles eſſe videamur,
atq; illis etiam excedamus. In libro Ioſue dicitur quòd oppugnã-
tibus filijs Iſrael terram promiſsionis dixit Deus Ioſue, ſe illi reges *Ioſue.11.*
qui in eum conſurrexerant, traditurum eſſe, præcepitq; ei vt eorũ
2 ſpolia ſibi ſuiſque acciperet, & peculiariter illi iuſsit, vt equos eorũ
ſubneruaret, curruſq; triumphales igne combureret. Et dicitur ibi-
dem fecit q; ſicut præceperat ei Dñs: equos eorũ ſubneruauit, cur-
ruſq; combuſsit igni. Myſterioſum fuit profecto præceptum hoc
ne Hebræi, qui erant populus Dei, & amici eius in equis & curri-
bus incedere aſſuefierent. Hi enim faſti maximam ſecum amen-
tiam & arrogantiam afferunt. Sufficit homini vt rebus neceſſa-
rijs moderatè vtatur. Hinc eſt quòd non iuſsit Deus Ioſue, vt iu-
menta & humilia animalia ſubneruaret. Quod gentes triumpha-
libus curribus vtantur, tolerabile eſſe videtur: quòd autem Chriſtia
ni his etiam vanitatibus delectentur, ſatis magnum malum eſt.
Hoc autem peius eſt, quod nunc gentiles, Turcæ, & Mauri equos,
& currus non habent, Chriſtiani autem ijs abũdant. Quod autem
3 longè peſsimum eſt. Eccleſiaſtici viri, qui redditus habent Eccle-
ſiæ, vix iam domo ſua in templum vadunt niſi in multis magnæ
pompæ, & auctoritatis. Oculos igitur in ſummum ſacerdotem Ie
ſum Chriſtum conijciant, & per eius reuerentiam, & imitationem
deſtis nimijs, & ſuperfluis pompis circuncidant.

Veniebat dulciſsimus homin ũ amator fatigatus poſt vnam ani
mam. O quam parum huius charitatis, & ſolicitudinis eſt hodie in
orbe terrarũ. Hoc eſt quòd Beatus Paulus dicebat: vix enim pro *Roma.5.*
iuſto quis moritur, id eſt, pro virtute, pro zelo, pro honore Dei,
pro animarũ denique conuerſione. Hoc enim ſignificat hic iuſto,
pro his rebus vix eſt qui moriatur, vel minimũ quẽque laborẽ pa
tiatur, pro malo ſatis multi ſunt, qui moriantur: ô quot pro hono-

re, pro vtilitate, pro voluptate, pro amici sui defensione, quando 4
vadit, vt turpitudinem aliquam cõmittat, moriuntur. Pro his iniu
stitijs non desunt qui vitam suam periculo obijciant, atque etiam
moriantur. Pro iusto autem, id est, pro boni operis executione
quis moritur nemo quidem præter iustos imitatores Magistri to-
tius iustitiæ, qui vt vnam animam conuertat tanto cum labore, &
Luc. 15. defatigatione iter facit. Et sic parabolam proposuit pastoris qui
reliquit nonaginta nouem oues & venit vt vnam tantum quære-
ret: significans in hoc: etsi nulla alia anima præter vnam in vniuer
so mundo perdita esset: hanc tamen venturum fuisse Dominum,
vt quæreret sicut & omnes simul quæsiuit. Et ita beneficia san-
ctissimæ incarnationis, vitæ, & passionis eius non sunt considerã-
da quasi generalia omnibus, etsi realiter vniuerso mundo vniuer-
salia sunt & vtilia ijs omnibus, qui ex illis fructum percipere vo- 5
luerint. Sed vt singularia & propria vniuscuiusque. Amor enim,
quo diuinus Redemptor beneficia hæc in homines contulit, illa
propria, & singularia efficit quantum est ex parte sui. Celeriter
ibat vt hanc mulierem iuxta puteum inueniret, ne hanc occasio-
nem prætermitteret, sed iam ipse iuxta puteum esset, cum illa ad
hauriendam aquam accederet, vt ad bonum faciendum occasio-
nes quærere discamus, sicut nos admonet Eccles iasticus dicens: fi-
li conserua tempus. Et alia translatio dicit: occasionem obserua.
Eccles. 4. Obserua (inquit) occasionem benefaciendi, vt illam arripias. Di-
cit hoc, quia statim præterit, nisi illam manibus arripiamus. Vult
Spiritus Sanctus, vt quasi in specula occasionem expectemus, vt
cum primum obreperit, illam apprehendamus, & ea vtamur. Oc
casiones mali, etsi illas non quęramus, ipsæ sese nobis offerunt, oc- 6
casiones autem boni, non tam cito reperiuntur. De maledicto Iu-
Luc. 22. da dicit B. Lucas & quærebat opportunitatem, vt traderet eum si-
ne turbis. Ad tantum insultum, tamque nefariam proditionem
opportunitatem, & occasionem inquirebat. Quare ergo tu ò Chri
stiane opportunitatem non inuestigabis ad ea facienda, quæ ad
animæ tuæ salutem sunt conducibilia?

Cùm Dominus esset delicatissimus, iterq, longum cõfecisset,
& hora esset quasi sexta, & in illa regione vbi in meridie tantus
est calor, & æstus, vt ignis à cœlo pluere videatur, atque etiã quia
nihil illa die comederat: his omnibus de causis erat optimus Iesus
nimium fatigatus. Et sic cum hac defatigatione ad ostium putei

sedit

7 ſedit, vt vapor ille, qui exibat à puteo aliquid caloris, quo æſtuabat refrigeraret. O dulciſsime redemptor animæ meæ, ô potentiſsime cæli, & terræ imperator, quare ibi ſub tanto ſolis ardore commoraris? Nunquid non eſt aliqua arbor, quę te vmbra ſua recreet? hederam illam, quam Ionæ præparaſti, vt eum à ſolis calore tueretur: quare etiam tibi præparare noluiſti? Aquilam illam, quam B. Seruatio tribuiſti, vt altera ala quaſi ventilabro illum refrigeraret: altera verò, quaſi conopœo eũ à ſole protegeret: quare, tibi non aſſumis? vbi ſunt Deus meus Angeli tui, qui tibi non miniſtrant? O admirabilem optimi Dei noſtri charitatem: qua ſuorum neceſſitatibus occurrit, ipſe autem quatenus homo omnes labores ſine vllo refrigerio, & conſolatione perpeti voluit, quo ſuum erga nos amorem maximum clarius reuelaret. *Ion. 4.*

8 *Sedebat ſic ſuper fontem.* Sic fatigatus vt nobis opus erat: ſedente corpore anima non quieſcebat, ſed defatigationis ſuæ cauſam cogitabat. Et quomodo labores, ac defatigationes ſuæ tam paucis (eorum culpa) profuturæ erant: atque hoc eius pœnam, ac dolorẽ magis adaugebat. Hoc adnotauit Beatus Ioannes, dicens: Cũm autem tanta ſigna feciſſet coram eis non credebant in eum. Et D. Marcus dicit; Et mirabatur propter incredulitatem illorum. O ad mirabilem exaggerationem: quôd ipſe Deus admiratur in quem non cadit admiratio. Magis defatigatur mercenarius, quando illi merces denegatur, quam defatigatus eſt labore, quem in illa promerenda tulit. Merces Ieſu Chriſti Dei noſtri eſt vtilitas, & prouentus noſter ſpiritualis, quôd autem ex laboribus ſuis fructum non percipiamus: hoc illi maiorem dolorem, & pœnam attulit, *Ioan. 12.* *Marc. 6.*

9 quàm labores corporales.

Venit mulier de Samaria. Et inopinatam, quamque non quærebat vitam, inuenit. O ineffabilia iudicia Dei. Et quàm meritò dixit Beatus Paulus: Igitur non volentis, neque currentis, ſed miſerentis eſt Dei. Hæc mulier, nec volebat, nec quærebat, nec currebat, & tamen miſericordiam impetrauit. Ecce illam idololatram, peccatricem, quæ quinque viros habuerat, nunc autem lenonem habebat, in quamcunque partem eius oculos coniiciatis viliſsimam illam eſſe iudicabitis. Ex mala patria, ex mala generatione, infamem, diuitijs egentem, & multo magis virtutibus carẽtem. Quid cunque in illa reperiri poteſt Dei donis eſt indignum. Accedens autem ad fontem, quod minus cogitabat, cuiuſque magis imme- *Rom. 9.*

mor erat, animæ suæ salus erat: in quam tamen diuina probitas 10
suos clementissimos oculos coniecit. Sicque illam nobilem, & honestam reddidit, vt ex infami peccatrice in minimo temporis spatio quodammodo Apostolam, & Euangelizantem illam effecerit. Magnopere gaudeamus fratres mei, eo quòd tam clementem Deum, ac Dominum habeamus: qui cùm tam misericors & liberalis sit in eos, qui illum non quærunt, qualis erit in illos, qui eum diligentissimè quæsierint, illumque ex toto corde suo dilexerint? si hoc facit cum ijs, qui sui obliuiscuntur, quid faciet cum illis, qui ipsius sunt memores?

Dicit ei Iesus: Da mihi bibere. Cui illa respondit, dicens: Quomodo tu Iudæus cùm sis, &c. Non enim coutuntur Iudæi Samaritanis. Tanta inter illos erat inimicitia, vt ne parum quidem aquæ Samaritana Iesu Christo dare anderet, eo quòd Iudæus esset. Illorum autem diſsẽ- 11
sionem non miror: sed hoc summopere admiror, quòd cum Christiani simus, legemque amoris profiteamur maximæ sint inter
Genes. 11. nos simultates, & odia. Quòd si linguarum discordia admirabile illud opus Babylonicæ turris conturbauit, & destruxit: quanto magis cordium disparitas: & discordia nos omnes poterit euertere? Quapropter cum tam parũ pacis inter nos versetur, minimè debemus admirari, si tam abiectos, atque humi prostratos nos experiamur. Ad rerum omnium naturalium generationem omnia elementa oportet conuenire, & ablata vniuersa discordia, & repugnantia, quæ inter illa est in vna concordia, & necessitudine coniungantur. Ex hac autem elementorum concordia pretiosæ margaritæ generantur, aurum, argentum, cæteraque decora omnia metalla producuntur: in quibus summoperè Dei sapientia illu- 12
cescit. Quid verò vniuersæ medicinæ regulæ docent, nisi ex humorum concordia valetudinẽ oriri, ipsorumque discordia innumeros morbos, & mortem procedere? Suauis autem musica, in quo nisi in conformi vocum concentu consistit? Atque hoc voluit natura docere in lapide Thirreo, qui si integer in aquas immittitur, non submergitur: si autem confractus, & diuisus conijcitur, statim demergitur in profundum. Sic Respublica, Monasterium, & Senatus in amore, & concordia mirabiliter conseruantur, diuisione verò omnia consumuntur, & diluuntur. Quapropter fratres charissimi vos rogo, sanctissimæque Trinitatis nomine adiuro, vt passiones omnes, & odia deponatis. Attendite totum malum, quod proximis

13 ximis veſtris facere poteſtis minimum eſſe, ſi cum incommodo, quòd vobis infertis comparetur. Ideò Dauid dixit: Circundederunt me ſicut apes. Meritò equidem inimicos apibus cõparauit, quæ parum damni afferunt illi, quem compungunt: ipſæ verò moriuntur. Vt autem diſcordias iſtas euitetis, quæ ſæpenumerò ex nænijs, punctis, & leuiſsimis verbis oriuntur, quæ nullam habent vim, niſi quam tu imaginatione tua illis tribuis, optima vti mini prudentia, & conſilio, quod vos docet Spiritus ſanctus, dicens: Bonus ſenſus vſq; in tempus abſcondet verba illius, & labia multorum enarrabunt ſenſum illius. Magna eſt hominum amentia, quod ſi ignominioſum illis verbum dicatur, aut quod illis moleſtiam attulit: maximè fatigantur illud ante oculos ferentes, & crebrò conſideratione ruminantes. Eſt ne (aiunt) poſsibile homi-
14 nem illum hoc mihi dixiſſe? hic profectò eſt defectus prudentiæ. Homo prudens abſcondit verbũ, quod illi moleſtiam allaturum eſt, nec illud in cogitationem ſuam patitur venire. Et idcircò dignus eſt, qui vt prudens, ſapienſque laudetur.

Pſalm. 117.

Eccleſ. 1.

Hæc Samaritana habebat concubinarium, & fortaſſe non faciebat ſcrupulum de hoc, maximum verò ſcrupulũ eſſe ducit proximo indigenti parum aquæ præbere. O quot homines huiuſcemodi reperientur, qui res grauiſsimas parui faciunt, in rebus verò minimis ſe ſcrupuloſos oſtendunt, ſicut dixit Dominus: Væ vobis Scribæ, & Phariſæi hypocritæ, duces cæci excolantes culicem, camelum autem glutientes. Vt Dauid adulterium committeret, interrogabat, an mulier eſſet ſanctificata ab immunditia ſua. Vidiſtis nunc ſcrupulũ? non habebat ſcrupulũ, quod mulier illa nu-
15 pta eſſet, & quòd ipſe adulteriũ committeret, & ſcrupulum habebat glutiendi culicẽ. Acſi grauius peccatum eſſet ad illum accedere, quæ lege immũda erat, quàm ad illã, quæ viro tradita erat. Fratres bonum eſt vos de paruis peccatis ſcrupulum habere: nã idcircò dixit Dominus illis Phariſæis: Hæc oportuit facere, & illa non omittere, ſed oportet vos multo maiorem de magnis rebus ſcrupulum habere, ſi quidem in illis magis ſaluatio noſtra periclitatur.

Matth. 23.

2. Reg. 12.

Reſpondit Ieſus, & dixit ei: Si ſcires donum Dei, &c. Hotũ verbũ optimus quidẽ ſenſus eſt hic. O mulier ſi intelligeres quantũ beneficiũ Deus in te conferat, cum ego à te quicquã petã. Si cognoſceres quã vtile eſt homini aliquid Deo dare: ſiquidem vnũ petit, vt pro illo centũ retribuat, & prius nobis donat quod à nobis expoſcit:

poſcit: prius alterâ manũ ad largiendũ, quam alteram ad recipiẽ- 16
Eccleſ. 10. dũ porrigit. Et ſicut dicit Eccleſiaſticus: Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur vt iterum fluant. Quòd mare ſecretis quibuſdam venis, fontibus, ac fluminibus aquas ſuppeditat, quas ab illis palam recipit: ſic etiam Deus ea omnia, quæ illi damus, ſecretò nobis reſtituit. O mulier, ſi ſcires quàm liberalis eſt Deus: qui eſt hic, qui modo à te petit: tu forſitan petijſſes ab eo, & dediſſet tibi aquam viuam. Notate quod quando dicit ipſam à ſe petituram eſſe addidit hoc aduerbium, forſitan. In quo liberum arbitriũ deſignauit, quod quidem Dei cognitione non tollitur. Et ſic multi eum cognoſcunt, qui tamen ab eo nihil petunt. Quando verò dixit, dediſſet tibi, non addidit, forſitan. Nam vt dicit Diuus Pau-
2. Timo. 2. lus: Ille, ſcilicet, Deus fidelis permanet, negare ſeipſum non poteſt. Non ponit ſub dubio ſe aquam viuam tibi conceſſurum eſ- 17
ſe, ſi illam ab eo petieris, ſicut, & quomodo oportet. O infinitam Dei probitatem, quot ſuæ immenſæ miſericordiæ nobis pignora largitur. Nos verò ex illa fructum nolumus percipere. Aquam viuam appellat gratiam, quæ animas viuificat, & ſic qui illa carent, mortui nuncupantur. Idcircò Deus alloquens, & conſolans
Iſai. 26. Iſaiam, quod peccatores populi ſui ad gratiam redituri erant, dicit: Viuent mortui tui: Et conſiderans Propheta maximum hoc eſſe beneficium, cũ admiratione replicat, dicens: Interfecti mei reſurgent; acſi diceret: O ineffabile Dei beneficium, quòd peccatores populi mei reſurrecturi, & vitam gratiæ recuperaturi ſunt.

Cùmq; illa diceret: *Puteus altus eſt: vnde ergo habes aquam viuã?* Reſpondit Ieſus: *Omnis qui biberit ex hac aqua ſitiet iterum, &c.* Vſque ibi: *Non ſitiet in æternum.* Ad aquam ex ſecularibus puteis haurien- 18
Simile. dam plurimis funibus opus eſt. Vt aliquid ex hoc mundo eliciatur tanto ingenio, & negotiatione opus eſt, vt illud procurãtes homines faciat inſanire. Acceditis ad regium tribunal ad efflagitandam iuſtitiam. Vt autẽ illam hauriatis, tandiu cõmoraturi eſtis, totque funes, & patrocinia quæſituri, & munera oblaturi eſtis, vt defatigemini, & quando iam tandem pro vobis fertur ſententia, plura ſunt diſpendia, quæ feciſtis, quàm præcipuum, quod ex lite quærebatur. Qui verò poſtulant beneficia, tam cara illa alliciunt acſi ea emerent. Qui cathedram expetit, quot ambituum funes priùs inijcit; quàm illam hauriat: vt beneficium aliquod cõſequamini, quot annos illis priùs ſeruitis, à quibus illa ſperatis adipiſci,

& quot

19 & quot illos largitionibus corrumpitis? quot pecunias consumitis? nec aduertitis istã esse simoniã, Deum q; grauissimè offendi. O Pater ego non largior munera, nec pecunias præbeo pro beneficio sed pro eius redditibus. Dic igitur mihi frater, si videns pretiosam margaritam, & tibi splendor magnoperè placeret, diceres, Domine accipe cẽtum aureos, & istius margaritę splendorem mihi vende: hic est enim qui mihi placet, oculisque meis est delectabilis. Nunquid si tale diceres stultus non credereris? Nunquid ignoras accidens sine subiecto vendi nõ posse? & nescis margaritam simul emendam esse, si eius splendorem vis emere? sic profectò est in beneficijs, de quibus loquimur. Dicis duo illa, aut tria millia aureorum, qui illius beneficij sunt redditus quotannis, coram oculis tuis maximè rutilare, & hæc te velle emere affirmas. Hoc autem fieri non potest, aurei enim illi sunt accidens, quod subiecto adhæ-
20 oret: & si redditus emis, beneficium simul emis, & maximam Deo infers iniuriam, nec tamen istud animaduertis propter nimiam sitim ardentissimumque desiderium quo teneris bibendi aquam putei huius mundi. Hæc igitur aquâ, quæ tanto cum labore hauritur, bibenti illam non extinguit sitim, sed sitiet iterum. Nam verè potiùs aquæ vmbra, quã ipsa aqua dici potest. Nec verò quisquis vnquam aliquid quæsiuit, contentus est eius vmbram adipisci. Quod omnes naturaliter desiderant, est voluptas. Vera autem voluptas in solis diuinis rebus est, cætera enim temporalia huius sæculi sunt quædam vmbra sicuti mali in inferno fatentur dicentes. Transierunt omnia illa tanquam vmbra. Vnde infertur quàm insensati sint seculares homines, qui his rebus terrestribus de-
21 lectantur. Sicut cati, qui suamet vmbra lasciuiunt, & infans, qui vmbram suam amplecti curat, verum aliquod corpus esse arbitrans. De quibus Ecclesiasticus: Quasi qui appehendit vmbrã, & persequitur ventum, sic & qui attendit ad visa mendacia. Ecce quomodo Spiritus sanctus res huius seculi appellat mendacia. Magi artibus suis efficiunt, vt appareat hic horrus amœnissimus cum arboribus fructibus oneratis: sed quando acceditis ad colligendos fructus, nihil inuenitis, & cognoscitis nihil esse præter solam apparentiam. Tales sunt omnes res huius mundi, vnde ergo prouenit, quòd cùm res seculares sint vmbræ, non verò aqua vera, quæ sitim extinguat, illas tantopere diligamus, tantaque solicitudine perquiramus? Ego vobis hoc dicam: quando homo habet

Simile.

Sap. 1.

simile.

Eccle. 34.

Simile.

simile.

habet ſolem ante oculos, tunc vmbra eſt poſt terga, quãdo autem 22
ſol eſt à tergo, vmbra hominem præcedit. Ita etiam quando Deũ
ante oculos gerimus, attenteque atq; affectuoſe eius gloriam con-
templamur, à tergo gerimus præſentis vitæ vmbram, & quicquid
in illa eſt pro nihilo ducimus. O fratres chariſsimi, ſi aſſueſceretis
quotidie aliquot horas coram diuina Maieſtate vos offerre, & ve
rè, atque ex animo res veſtras cum illo tractare, atq; etiam gloriã,
quam bonis præparatam habet, tormentaque quibus malos pu-
niendos eſſe decreuit, aſsidua animi cogitatione volueretis: quàm
à tergo omnes huius mundi nenias gereretis, & illas quaſi vmbras
nequaquam apprehendere curaretis. Quando Dauid dicebat:
Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere: optimè credo eum ab
Pſalm. 15. omnibus ſecularibus rebus longè cor ſuum euulſiſſe. Nec verò
iſtud admiror, ipſe enim dixit. Prouidebam Dominum in cõſpe- 23
ctu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne cõmouear. Cum-
que ſolem ante oculos ſuos ferret, apertè ſequitur illum à tergo
geſturum eſſe vmbram. Verum væ væ nobis, quantopere in hoc
deficimus. O Deus infinitæ Maieſtatis quis nunc verba haberet,
quibus hoc ſatis dignè poſſet ampliare: Tu Deus meus mihi effi-
caciam largire, quò his fratribus meis tam neceſſariam hanc rem
ſciam perſuadere. Ecce malorum veſtrorum fontem. Solem à
tergo geritis: ita Dei obliti inceditis, tam à tergo illum defertis, vt
hinc proueniat quòd vmbram corã oculis feratis. Hinc eſt quod
ſecularia tantoperè diligatis, tantoque ſtudio, ac ſolicitudine per
quiratis. Sin minus dicite quæſo, ex quotquot horis ſunt in die,
quot in Dei cogitatione, & in maximis eius erga vos beneficijs,
atque in arctiſsima ratione, quam illi de his omnibus reddituri 24
eſtis, conſumitis? O cæci, quare non pudore confundimini, ſcien-
tes plurimos dies præterire, in quibus non magis de Deo cogita-
tis, acſi Deus non eſſet, nec aliam vitam eſſe crederetis? Cum igi-
tur tantoperè Dei obliuiſcamini, illumque ita contemptum poſt
terga deferatis, potiùs admiror quæ non facitis mala, quam ea,
quæ facitis. Pudeat vos fratres mei quaſi gentes viuere, hæc ſecu-
laria tanto ſtudio inueſtigantes; ſiquidem poſtquam illa conſe-
quuti fueritis, tam aridi ac ſitientes remanſuri eſtis, ſicut antea.
Qua propter diuinam gratiam, quæ ex diuinæ probitatis puteo
hauritur, adipiſci curate: ad quam hauriendam non opus eſt his
funibus, negotijs, & ſolicitudinibus: & poſtquam hauſta, & bi-

bita

25 bita eſt: ſecularium ſitim extinguit, ſicut hic ſumma Veritas affir
mat, dicens: Qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non
ſitiet in æternum: & quamuis temporalium rerum ſitim extin-
guit, quô tamen plus ex illa bibit eo maiorem Dei habet ſitim, ar
dentiuſque illum videre deſiderat.

Et dicit amplius: *Sed aqua, quã ego dabo ei fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.* Toties gratiã appellat aquã, vt ſignificet admi-
rabilẽ efficaciã, quã habet ad animas, ab immunditijs ſuis abluen
das. Et ita intelligitur illud, quod dixit per Ezechielem: Effundã *Ezech. 36.*
ſuper vos aquã mundã, & mundabimini ab omnibus inquinamẽ
tis veſtris, quæ quidem diuina eſt eius gratia. O ſi nobis hæc aqua
plueret, cũ tã immundi, & obſcœni ſimus, quã mũdi, & decori ma
neremus. Sic dicit Dauid, vbi pro eo quod nos legimus: Si dor- *Pſalm. 67.*
26 miatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ, & poſte
riora dorſi eius in pallore auri. Alij pro verbo: cleros, cacabos, &
ollas verterunt, id eſt, ſi tam immundi, & obſcœni peccatis veſtris
commoramini, ſicut qui inter immundas ollas commoratur, &
quaſi carbones effecti eſtis: poſtquã abluti fueritis pulchri & deco
ri eritis ſicut columba, in quã ſolis radij reuerberant, quæ deargẽta
ta, & inaurata eſſe videtur. Sic abluit, & exornat gratia, & fit in eo,
qui biberit illã fons aquæ ſalientis in vitam ęternã, id eſt, animas,
in quibus cõmoratur tanto cæli deſiderio inflãmat, vt omnes eius
cogitationes, verba, actioneſq; & vniuerſi motus illuc dirigantur,
& in hoc totus occupetur. Quod ſi hoc vobis incredibile videtur: *Simile.*
magnetis virtutẽ contẽplamini, miraculoſum enim quid videtur
quod acus illũ attingens talẽ virtutem recipit, vt vbicunq; illam
27 colloces, ſtatim motu ſuo verſus Septentrionalem plagã tendat
& quouſq; illuc perueniat, nõ ſiſtat. Et cũm tot ſydera, & planetę
in cælo ſint, omnes tamẽ deſerit, & ad ſydus illud pergit, quod Hi
ſpanẽ dicitur [*Norte*]. Si ergo magnes tã admirabilẽ illã virtutẽ
acui præbet, quid mirũ quod diuina gratia hunc motum verſus cę
lum animæ tribuat, & quôd in eius corde proſiliat præ deſiderio
iam illic commorandi? Tactus erat hac gratia Diuus Paulus & il *Philip. 3.*
li, de quibus loquebatur, cũm dixit: Cõuerſatio noſtra in cęlis eſt.
Ex his Saluatoris noſtri verbis triſtitiam, & timorẽ maximũ con
cipere deberemus: quia ſiquidem dicit gratiam ſuam vſq; ad vitã
æternam proſilire ab effectu, quia animam proſilire facit: ſignum
eſt diuinam hanc gratiam in plurimis noſtrum forſitan nõ eſſe,

quando-

quandoquidem quietiſsimi ſumus, & ad vitam æternam minimè 28
proſilimus.

Sequitur in textu. *Dixit ad eum mulier: Domine da mihi hanc aquam, &c. Voca virum tuum ait ei Dominus.* Quid? Domine Deus meus nõ potes illi aquam dare abſque facultate viri eius? Mulier hęc aqua talis eſt, quæ coram viro tuo dari poſsit. Non ſunt bona dona quę fœminis dantur, nec tamen coram earum viris eis dari poſſunt: ſignum eſt enim, omnia eſſe ad malum, &c. *Non habeo virum, reſpõdit mulier:* habebat enim concubinarium. O quantum eſt hoc malum, & quam vniuerſale in Eccleſia Dei. Miſerabilis eſt viſu imbecillitas, quæ eſt circa hoc: quòd tã fortem & magnanimum te præbes, vt quaternos hoſtes aggrediaris, nec tela, nec Turcas immittentes illa pertimeſcis: oculus autem fœminæ te deijcit, humique proſtrat, nec animum habes ad tam debile iaculum ſuperan- 29
dum. O puſillanimis, qui tam miſere ſuperatus es & decidiſti, atque tandiu cũ iſta mala familiaritate humi proſtratus iaces. Ideô
Auguſt. dicit Beatus Auguſtinus: Inter omnia Chriſtianorum certamina, duriora ſunt prælia caſtitatis, vbi continua pugna, & rara victoria. Hoc autem eſt propter imbecillitatem, puſillanimitatemque noſtram. Et ratio quare homines in huius vitij cœno tandiu commorantur, hæc eſt: quia alia vitia aliquam hominis partem liberam relinquere videntur, nec ratio remanet tam ſubmerſa, quò poſtea errorem ſuum poſsit cognoſcere: hoc verò turpiſsimum vitium totum hominem penitus videtur occupare, atque illum amentem relinquere, ſicut affirmat Sanctus Propheta Oſeas cũ
Oſeæ. 5. dicit: Non dabunt cogitationes ſuas, vt reuertantur ad Deum ſuum: quia ſpiritus fornicationum in medio eorum, & Dominũ 30
Luc. 14. non cognouerunt. Quod ſi ille, qui ad nuptias inuitatus eſt, ſe excuſauit, quia vxorem duxerat, quid faciet concubinarius? O quantum hæc duo vos deberent deterrere, vos (inquam) qui in iſto miſero, & maledicto ſtatu commoramini. Maximè autem verbum illud Oſeæ, quòd dicit: Non dabunt cogitationes ſuas, vt reuertantur ad Dominum, id eſt, quod hi peccatores ne quidem ad Dominum reuerti cogitabunt. O terribilem exaggerationem quis eſt qui illam audiens non obſtupeſcit? Ne autem in hoc tantum malum deueniatis, cauete ab omni illius occaſione. Videte quid di-
Eccleſ. 25. cat Spiritus ſanctus: Commorari leoni, & draconi placebit, quàm habitare cum muliere nequam.

Non

31 *Non habeo virum. Dixit ei Iesus: Benedixiſti.* Vt hoc illa fateretur, di
xerat illi Dominus: Voca virum tuum, vt ex eius reſponſione oc
caſionem acciperet, reuelandi ſe illi. Et ita factum eſt: nam ani-
maduertēs mulier res ſuas à Domino cognoſci, dixit: Domine, vt
video, Propheta es tu. Videte quid faciat animus malitiæ, & paſ- Ioan. 10.
ſionis immunis, Phariſæi poſtquam Chriſtum Redemptorē no-
ſtrum tot, tantaque miracula facere perſpexerant: appellant il-
lum dæmonium habentem: Samaritana autem mulier, cum vnū
verbum fuerit locutus, illum Prophetam eſſe credit, & incipit ſta
tim eum orationis res interrogare, dicens: *Patres noſtri in monte hoc
adorauerunt, &c.* Dominus autem mitiſsimè illam erudiuit quæ-
nam ſit adoratio, & oratio diuinæ Maieſtati acceptabilis, hæc ve-
rò eſt quæ fit in ſpiritu, id eſt, Deū intimo quodam affectu, & cha
32 ritatis feruore diligendo, & in veritate credendo, & ſine aliquo in
tellectus errore de diuina Maieſtate ſentiēdo. Res eſt maxima cō
ſideratione digna: quòd in initio conuerſionis huius mulieris tan-
prolixè Dominus cum illa de rebus his tam ſpiritualibus, ſcilicet,
de adoratione, cultu, amore, ac fidelitate Deo debita loquatur. In
quo nos docet in virtutis exercitationibus ſemper à facilioribus
& ſuauioribus eſſe incipiendum, ne fortè natura terreatur. Atque
hoc manifeſtauit diuinus Magiſter mirabilibus quibuſdam com
parationibus. Dicunt Sancti Euangeliſtæ Matthæus, & Lucas, Matth. 9.
cùm à Domino quæreretur, quare diſcipuli eius non ieiunarent, Luc. 5.
ipſum reſpondiſſe. Nunquid poſſunt filij ſponſi lugere, quandiu
cū illis eſt ſpōſus? Veniēt autē dies cùm auferetur ab eis ſpōſus, &
tūc ieiunabūt. Nemo autē immittit cōmiſſurā panni rudis in ve
33 ſtimētū vetus. Tollit enim plenitudinē eius à veſtimēto, & peior
ſciſſura fit. Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres, alio-
quin rumpuntur vtres, & vinum effunditur, & vtres pereunt, ſed
vinum nouum in vtres nouos mittunt, & ambo conſeruantur. O
quàm diuinæ ſimilitudines: optimè apparet cuius ſunt, cùm ſint
Dei. In his omnibus ſignificat Dominus prudentis hominis eſſe,
onus imponere ſecundum vires illius, cui imponendum eſt: debi-
libus, ſcilicet, parum, fortibus autem multum. Quia autem carnē
plurimis ieiunijs mortificare, difficillimum eſt: ſi hoc nūc in prin-
cipio hominibus, qui non aſſuefacti ſunt ieiunare, quoſque nu-
per ex nauibus, in quibus piſcabantur, abſtraxi & ſuper eos hoc
onus impoſuero; graue & nimis moleſtum illis eſſe videbitur.

Volo autẽ nunc alijs facilioribus rebus illos inſtruere, quibus ma 34
gnopere quaſi chariſsimi filij ſpõſi, quẽ coram ſe habẽt eius amo
re capiãtur: quo amore ita fulcientur, vt poſtea quã ſpõſus diſceſ-
ſerit, ieiunẽt, atq; alia difficiliora patiantur. Sicut dixit Eccleſiaſt.
Eccleſ.3. Omnia tẽpus habent. Et paulô poſt: Tẽpus amplexandi, & tẽ-
pus lõgè fieri ab amplexibus. Nũc (inquit) volo, vt in his diuinis
amplexibus occupẽtur. Velle enim eos in initio nimiũ onerare,
eſſet idem quod velle pannum veterẽ panni noui commiſſura re
ſarcire: & vinum nouũ in vtres veteres immittere, vt vtrumq; pe-
riret. Hoc eſt cõſiliũ, quod oportet obſeruari ab illis, qui cũ pecca-
toribus denuò cõuerſis conuerſantur: docere debent eos, vt in ini-
tio cõuerſionis ſuę ſanctorũ librorũ lectioni, diuinarũ rerũ contẽ-
plationi, gloriæ atq; inferni meditationi: orationi deniq; ac cre-
brę ſacroſancti Dñi noſtri Ieſu Chriſti corporis cõmunioni ſe to 35
to conatu tradant: hiſque ſanctis exercitationibus aſſuefiant? quæ
omnes ſunt faciles, ac ſuaues, & animã ad cæteras pœnales exerci
tationes maximè adiuuãt, & inflãmant? vnde prouenit vt poſtea
facillimè illas exequãtur. De quo apertè patet quid voluit dicere
Gala.5. Beatus Paulus in illis verbis: Quod ſi ſpiritu ducimini, non eſtis
ſub lege. Ex quibus malè intellectis, & reflexis occaſionẽ ſumpſe-
runt hæretici quidam, vt maximum quendam errorẽ aſſeuerarẽt,
Simile. affirmantes iuſtos non teneri diuinam legem obſeruare. Quid au
tem voluerit dicere Apoſtolus hoc exemplo intelligetur. Mater,
quæ habet filium plurimis virtutibus exornatum, & elegantiſsi-
mum, hæc diligit filium ſuum propter legis obligationẽ? Dico etſi
nulla eſſet lex, quæ tale præciperet, attamen hanc matrem eo-
dem amoris ardore filium ſuum eſſe dilecturam, quo illum præci 36
piente lege diligit. Hoc profectò eſt in viris iuſtis, in quos Deus
miſit ſpiritum filij ſui clamantem, Abba Pater. Quouſque adeò
Dei amor, diuinuſque Spiritus Sancti cõmouet impulſus, vt licet
nulla lege diligere, & bene operari tenerentur: hoc tamen diligen-
tiſsimè exequerẽtur. Ideircò permagni intereſt in initijs illis exer
citationibus occupari, quæ animum amore, & charitate inflam-
Simile. mant. Nam ſicut ignis in denſa nube incluſus nequit requieſcere,
ſed huc atque illuc curſitans tonitrua concitat, quouſque foras
erumpat: ſic amor in pectore incluſus, vbi primum vigorem per-
cipit, non ſiſtit, quouſque per opera reueletur. Ecce cauſam, ob
quam diuinus Magiſter de his rebus in principio conuerſionis

huius.

37 huius mulieris loquitur, & tandem ſe ſe illi manifeſtè declarauit, dicens: *Ego ſum qui loquor tecum.* Ego ſum (inquit) iſte Meſsias, quē tu expectas. O fœliciſsimas aures, quæ tale verbum audierunt. Dicens hæc verba eius intellectum Dominus illuminauit, eiuſque voluntatem diuino amore inflammauit. Et ita illuminata, & cæleſti charitate captiuata cantharum, funemque dimiſit, & pergit bonos nuncios ciuibus ſuis relatura, vt omnes ad Domino ſeruiendum properarent. Dominus tamen nobis efficaciam concedat, vt inuicem nos ad Deum maximo animi affectu glorificandum confortemus, & ſemper in ipſius gratia commorari diligentiſimè curemus, qua cœleſtis gloria comparatur, ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius. Amen.

1 ¶ Sabbatho poſt Dñicam. III. in Quadrageſima.

Perrexit Jeſus in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum. Ioan. 8.

DEfatigatus Diuinus Redemptor prædicando in templo in montis aſperitatem perrexit, vt inter duras rupes noctem duceret: & diluculo iterum venit in templum. Maxima confuſio eſt hæc illis, qui ſe Chriſtianos eſſe iactant, & in voluptatibus viuunt, atque in mollibus lectis vſque ad meridiem requieſcunt. O carnales homines quid ibi ſperatis? quid ex tanta relaxatione niſi ſenſualis turpitudo poterit dimanare? videtur hæc vobis bo-
2 na via, qua ad cœlum aſcendatis? Nonne meminiſtis diuinum Magiſtrum veſtrum Ieſum Chriſtum dixiſſe: Si quis vult veni- *Matt. 16.*
re poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me? Videtur vobis iſta bona crux, & bona cæleſtis ducis ſecta
tio? O cæci, & quā deceptos vos in morte reperietis. Quādo Deus *Exod. 3.*
apparuit Moyſi dixit illi ſe velle Hebræos liberare de manibus AEgyptiorum, & educere illos de terra illa in terram bonam, & ſpacioſam, in terram, quæ fluit lacte, & melle. Non comperitur terra promiſsionis lacte, & melle fluxiſſe, ſed fuit hæc quædam exaggeratio ad regionis illius vbertatē ſignificandam. Sed eſt dubiū: ſiquidē Dominus volebat dicere terram illam vberrimā eſſe, quare hoc non ſpecificauit panis, vinique ac carnis abundantia,

quæ humano victui sunt magis necessaria, nõ verò lacte & melle, quæ non sunt tam necessaria? Hoc est mysterium: quod cum terra illa promissionis cælestis gloriæ figura esset, melle & lacte voluit Dominus eius abundantiam, & feracitatem declarare, vt significaret quemadmodum lac priusquam sit candidum, & suaue sub sanguinis forma est, & sicut mel antequam sit dulce, & sapidũ, sub spina, & apis aculeo generatur: ita etiam ante quam dulcissimæ fruitionis Dei suauitatẽ percipiamus oportere nos per Martyrij sanguinem (si opus esset) & per spinas & aculeos tribulationum, ac laborum pertrãsire. Sicut B. Paulus docebat cum socio suo Barnaba, de quibus dicitur: Cõfirmantes animas discipulorum exhortãtesque vt permanerent in fide: & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnũ Dei. Quomodo ergo arbitramini vos fratres, cum per sanguinem, & aculeum non trãsieritis introire in regnum Dei? præcipuè cùm in tanta prophanitate, & abundantia voluptatum viuatis? longè profectò opinione fallimini. Conijcite fratres charissimi oculos in illum delicatissimum omnium filiorũ Adæ, & attẽdite quã fatigatus in montis asperitatem, abijt, nõ solum autem semel, sed sæpissime: sicut affirmat D. Ioannes loquẽs de Iuda, & dicens: Sciebat autem & Iudas qui tradebat eum, locũ, quia frequenter Iesus cõuenerat illuc cum discipulis suis. Illuc proficiscebatur etiam noctu optimus magister, vt in solitudine, & trãquillitate oraret. Vbique poterat Dominus orare, ipse enim nulla re conturbabatur, quia eius anima erat beata, hoc autẽ fecit, vt nos erudiret solitudinem quærere ad orationes nostras, & hoc crebro facere debemus, quia dicit Dominus: Oportet semper orare, & nunquam deficere. Quid ad hoc dicemus illi, qui dies, noctesque absq; vlla Dei recordatione prætermittimus, quique nec eius in nos beneficijs commoti illum laudamus pro illis ei gratias agentes, nec laboribus oppressi ab ipso auxilium postulamus. O viri, in quorum pectoribus mysteria, & magnitudines Dei sepultæ sunt, erubescite videntes homines, qui sicut & vos ex ossibus & carne consistunt in diuina cõuersatione dies, ac noctes cõsumentes, vobis autẽ ad hoc faciendũ, ne vna quidẽ hora est. Quod si aliquando, Pater noster recitatis, tanta cogitationum confusione conturbati estis, vt vosmetipsi quid faciatis, penitus ignoretis. Et vix incipitis, cũ iam de fatigamini. Quadraginta diebus, & quadraginta noctibus perseuerauit Moyses in cacumine mõtis, in magna solitudine orãs ad legẽ

Act. 14.

Ioan. 18.

Luc. 18.

conse-

6 conſequendam: poſtea verò alijs quadraginta, vt à Deo veniam populo impetraret. Sic dixit ipſe his verbis, Et procidi ante Dominum ſicut priùs quadraginta diebus, & noctibus panem non comedens, & aquam non bibens, propter omnia peccata veſtra, quę geſsiſtis ante Dominum. Et paucis intermiſsis dicit: Et exaudiuit me Dominus etiam hac vice. Tu autem arbitraris, quia ſuſpirium vnum protuliſti, nihil amplius opus eſſe ad veniam conſequendam, cùm tamen Sanctus Moyſes quadraginta dies, & quadraginta noctes in oratione & ſuſpirijs ad Dominũ pro peccatoribus exorauerit. Et Sanctus Propheta Daniel de ſe dicit. Ego Daniel lugebam trium hebdomadarum diebus. Adeò Sancti illi in ſolitudine, oratione, & lachrymis perſeuerabant, vt à Deo quic quid peterent, impetrarent. *Deut. 9.* *Dani. 10.*

7 Et *diluculo venit in templum.* Nullo vnquã tempore tam diligẽs & cõmunis boni ſolicitus prædicator viſus eſt. Videte quomodo diluculo ſurrexit, non eſt piger ad ea conficienda, quæ ad ſalutem noſtram ſpectant; etſi nos negligẽtiſsimi ſumus ad ei ſeruiẽdum. *Et omnis populus venit ad eum.* Dignus eſt laude populi feruor, qui etiã diluculo ſurgebat ad prædicationẽ audiendam. Iucundiſsimũ eſt Deo miniſterium cum feruore, & diligentia exhibitum. Pluris æſtimat Dominus vnam horam, qua illi cum ſpiritus feruore ſeruis, quàm plurimas tepidè, & remiſsè in eius miniſterio conſumptas. Beatus Ludouicus ordinis noſtri obijt cum vigeſimum tertium, & dimidium annum confeciſſet, & duodecim mortuos ſuſcitauit. Nõ potuit ille tam breui tẽpore multa miniſteria Deo exhibere: neque enim cẽtum annos, ſicut ſanctus Paulus primus

8 Eremũ ieiunauit. Veruntamen hos paucos annos quos vixit tã to ſpiritus feruore Deo ſeruiuit, vt breui tempore plurimum meruerit. Sic vellem ego fratres mei vos hoc ſpiritu, & feruore Deo ſeruire, & diluculo exurgere ad audiendum verbũ Dei. Sic admonebat D. Paulus diſcipulum ſuum Timotheum, dicens: Solicitè autem cura te ipſum probabilem exhibere Deo operariũ inconfuſibilem. In quo ſignificat dignum eſſe confuſione, & ignominia illum, qui tã bono Domino remiſſe, & negligenter inſeruit. Sequitur in textu. *Et ſedens docebat eos.* Eo autem ſic prædicante, populoque eius cæleſtem doctrinam attentiſsimè audiente: *Adducunt Scribæ & phariſæi mulierem, &c.* O maledicti, neq; enim pa rum reſpectus habuerunt, ne rem tã neceſſariam ſicut vnigeniti *2. Tim. 2.*

filij Dei prædicationem perturbarent. Aliter equidem fecit sanctissima virgo Maria Domina nostra, quæ accedens semel cum consanguineis suis ad ostium templi Domino prædicante, foris 9
Matth. 12. stetit, neq; intro ingressa fuit, sicut refert Beatus Matthęus, quòd accesit ad Dominum quidam & dixit ei: Ecce mater tua, & fratres tui foris stant. Satis credibile est sanctissimam Virginē maximè velle sacratissimi filij sui concionem audire, ne autem sermonem perturbaret, maluit se illa spirituali consolatione priuare. Hi impudici nullum bonum respectum habuerunt, sed petulāter per mediam concionem ingrediuntur, & dicunt: *Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio.* O terribilem miseriam quòd cùm vniuersus populus prædicationem & tanti prædicatoris prædicationem audiret: misera illa tantum contra Deum crimen, & contra virum suum perfidiam committebat. O quàm crebro for 10
tassè hoc in nostra misera tempestate agitur, quòd cum alij Deū glorificant, alij plurimas turpitudines, & scelera exercent. De hac materia vix loqui, aut cogitare licet seruo Dei, ab vtroque se debe
Ephes. 5. ret cohibere: sic admonet Sanctus Paulus, dicens: Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis si
Plato. cut decet sanctos: aut turpitudo, aut stultiloquium aut scurrilitas, &c. Refert Plato in suo conuiuio, cum Socrates de vano, & sensuali homine vellet agere, vt eius discipuli intelligerent, quam inuitus de illa materia loqueretur, atque vt significaret, se sola necessitate ad agendū de illa compelli, caput, & faciem operire consueuisse, ostendens quàm molestè viros graues, & virtute præditos de illa materia oporteat loqui. Cum igitur de hoc peccato age
11 re necessitas nos cogat, diligentissime curabo, vt quanta potuero modestia id faciam. Est hoc vitium ignis quidam, quo debiles, & delicati, voluptatibusque assuefacti homines concremantur. Nā
Isai. 43. de iustis dicit Isaias: Cùm ambulaueris, in igne non combureris, & flamma non ardebit in te. Notandum est Prophetam dicere: Cùm ambulaueris. Mali enim non ambulant in igne: sed dæmō illos in eo vinctos tenet. Iusti autem in igne ambulant. Quia etsi à carnis concupiscentia tentantur, non tamen cessant orare, & ieiunare, disciplinisque ac cilicijs corpora sua mortificare, atque ad Dominum in maiori tempestate & tribulatione acce-
Bernardus. dere, cognoscentes sicut dicit Diuus Bernardus, ignem luxuriæ prolixum quoddam esse martyrium. De his autem qui

ita

12 ita in igne ambulant dicit Iſaias, quòd licet fatigentur, non tamen comburentur. De hoc ſenſualitatis vitio loquebatur Iſaias, *Iſai. 5.*
ſicut illic declarat gloſſa, dicens: Væ qui conſurgitis mane ad ebrietatem ſectandam, & potandum vſque ad veſperam, vt vino æſtuetis. Cithara, & Lyra, & Tympanum, & Tibia, & vinum in conuiuijs veſtris, & opus Domini non reſpicitis, nec opera manuum eius conſideratis. Propterea captiuus ductus eſt populus meus, quia non habuit ſcientiam, & nobiles eius interierunt fame, & multitudo eius ſiti exaruit. Propterea dilatauit infernus animam ſuam, & aperuit os ſuum abſque vllo termino. Væ vobis (inquit) ò carnales, qui cibis, potibuſque vos nimis traditis, vt ad peccandum plures vires habeatis, & pulſatis, muſicaſque inueſtigatis, quibus ad turpem amorem corda veſtra excitentur: ſicut
13 declarat ibidem gloſſa interlineatis. Et opus Domini non reſpicitis, id eſt, vos ipſos quare creati eſtis, non reſpicitis, neque opera, &c. Tantoperè deſideratis iſti veſtræ carni placere, vt terribilia ſupplicia, quibus Dominus homines propter peccatum iſtud in *Geneſ. 19.*
diluuio & in Sodoma, &c. puniuerit, non conſideretis. Propterea captiuus, &c. Ad literam contigit tempore Sedechiæ Iudæos *4. Reg. 25.*
propter hoc vitium Babylonem captiuos ductos fuiſſe, illicque nobiles, & ignobiles fame, & ſiti periiſſe, eo quòd ſapientiam non habuerint, vt à ſupplicijs, quæ Deus à peccatoribus propter hoc vitium ſumpſerat, ſibi præcauerent. Itaque propter hoc peccatum dicit Propheta Deum tyrannos mittere qui nobis bellum inferant, famæque & ſterilitate nos opprimit. Nec verò in hoc mundo ſolum nos punit, ſed in alio etiam. Et idcirco addit Pro-
14 pheta, dicens: Propterea dilatauit infernus, &c. Propter hoc vitium ampliat infernus animã ſuam. Eſt quidam exaggerationis modus: nam infernus non habet animam: ſed vult dicere, infernum hoc ſenſualitatis vitio adimpleri, & videri aperto ore ſenſuales homines deuorandos expectare, & licet plurimos abſorbeat, nunquam ſatiari. Et ideò addit, dicens: Et aperuit os ſuum abſque vllo termino, id eſt, inſatiabiliter. O quam metuendum eſt hoc quòd cum hoc vitium in vtroque ſeculo tam acriter puniatur, vix tamen vllo fræno ab eo valeant homines cohiberi! Et ſic arbitror plures homines propter hoc vnum vitium, quàm propter omnia alia ſimul condemnari, præcipuè inter illos qui fidem, tantæque ſyncæritatis legem habemus. Peccatum ve-

rò adulterij, eo quòd simplici fornicatione sit grauius; vobis lon- 15
gè maximè execrabilius esse oportet: à quo multò maiori diligen
Iob.24. tia cauere debetis. Et sic Iob de illo agens dicit: Oculus adulteri
obseruat caliginem. Et paulò post: Maledicta sit pars eius in terra,
&c. Ad nimium calorem transijt ab aquis niuium, & vsq; ad infe-
ros peccatum illius. Obliuiscatur eius misericordia. O valdè ter-
ribilia verba: in quibus significat Spiritus sanctus eos, qui huic tur
pitudini assuefiunt, serò emendari, cùm dicat: Vsq; ad inferos pec
catum illius. Aquas niuium appellat hîc sanctus Iob carnales vo-
luptates, quia sicut niues facilè liquefiunt: ita carnales voluptates
sunt momentaneæ. Dicuntur etiã aquæ niuium, quia homo car-
nalis in diuinis rebus est niue frigidior, molestum est illi prædica-
Gregor. in moralibus. tionem, aut missam audire, &c. Beatus Gregorius per has aquas
niuium intelligit adulterium. Dicit igitur Iob carnales homines; 16
ab his aquis niuium ad nimium calorem, gehẽnalesque flammas
quæ sunt in inferno, esse transituros, vbi diuina misericordia eo-
rum obliuiscetur. Vt autem noueritis, quomodo ab hoc vitio ca-
uere debeatis quasdam Spiritus sancti normas vos erudire volo:
Eccles.7. quarum prima illa sit, quam docet Ecclesiasticus, dicens: Mulier
si est tibi secundum animam tuam, non proijcias illã. Vna ex prę
cipuis fœlicitatibus coniugalium est, quòd alterius ingenium al-
teri consonet, & quod sit vna vtriusq; voluntas. Et sicut sunt duo
in carne vna, ita sint duo in vno spiritu. Et ita commendabat Bea
Tit.2. tus Paulus discipulo suo Tito, dicens: Tu autem loquere quæ de-
cent sanam doctrinam. Et paulò post: adolescentulas vt viros
suos ament, Execramini adolescentulã nuptam, quæ virum suum
ardentissimo amore non diligit, quem si non amat, ostium habet, 17
per quod pereat. Tepidus amor, quo virum suum diligit, est ostiũ
ad offendendum Deum. Ideò in lege veteri præcipiebatur, vt pri-
mo anno coniugij vir nullo publico munere fungeretur: scilicet,
nec esset gubernator, aut dux, &c. Derelinquite omnia (dicebat
Deus) vt amor radices agat. Et hoc apparet in Deutero. vbi dici-
Deuter.24. tur: Cùm acceperit homo nuper vxorem nõ procedet ad bellum,
neque ei quicquam necessitatis iniungetur publicè: sed vacabit
absque culpa domui suæ, vt anno vno lætetur cũ vxore sua. Opor
tet matrimonium fortissimis fundamentis inniti, & necesse est,
vt vno anno se se ad amorem inuicem inuitent, & in eo confor-
tentur, vt postea in debita vterque fidelitate conseruentur. Et id-

& circò volebat Deus, vt qui nuper vxorem duxiſſet domi ſuæ maneret, nec ad bellum proficiſceretur. Dicit vlterius B. Paulus. vt nuptas admoneret: ſobrias eſſe, id eſt, vt in cibis, & veſtibus moderatæ eſſent. Et ſic dixit: Mulieres in habitu ornato cum verecundia, & ſobrietate ornantes ſe, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veſte pretioſa, ſed quod decet mulieres promittentes pietatem per bona opera. Et alibi præcipit mulieres coopertis capitibus incedere & dicit: Nam ſi non velatur mulier, tondeatur. O quàm diuinũ verbum: Mulierem coopertam, honeſtam, & recollectam eſſe oportet. Pater non vult, tonde igitur illam: eſt ignominioſum. Cooperi ergo te, ſiquidem illud ignominioſum ducis. Si vero turpe eſt mulieri tonderi, aut decaluari: velet caput ſuum. O quot peccatis obuiaretur ſi hoc ita ageretur. Dicit vlterius Beatus Apoſtolus Timo. Admone etiam illas, vt ſint domus curã habentes. Vt abluendo, reſarciendo, ea denique faciendo, quę ad familias ſuas ſpectant, occupatiſsimæ ſint. Et tantopere debet gaudere mulier domi ſuę incluſa commorari, vt neceſſe ſit virum ſuũ illi dicere idem quod dicebat ſponſus ſponſæ: Surge, propera amica mea. Et paulò poſt: Columba mea in foraminibus petræ. Et ſuperius dixerat: Iã enim hyems tranſijt, imber abijt, & receſsit, flores apparuerunt in terra. Hoc ſignificat virum debere vxorem ſuam admonere vt exeat: non verò vice verſa vt non exeat. Tam recollectam oportet eſſe mulierem, vt vir eius deſideret iam illam foris videre, & dicat illi. Nunquam exitura es foras, vt paululum recreeris? exi iam, & animum relaxa. Ipſa verò talis eſſe debet, vt dicat: Dilectus meus mihi, & ego illi. Nullum eſt aliud tãtum ſolatium, & oblectatio, quæ animum meum lætificet, omneſque meas moleſtias releuet præter te ò vir amantiſsime. Huc ſpectat quod in Geneſi dicitur, videlicet quòd cum Angeli ab Abraham fuerunt excepti, cùm iam ad menſam aſsiderent, dixerit: Vbi eſt Sara vxor tua? id eſt, domina huius domus vbi eſt? in quo oſtenditur mulierem nec coram hoſpitibus quidem debere comparere. Et licèt nimis de illa quæſierint, nunquam tamen ſancta Sara prodijt, ſed vt ibidem apparet, promittentibus illis, Saram cõcepturam eſſe: hoc audito, Sara riſit poſt oſtium tabernaculi. Quòd ſi cùm tanta ætate iam eſſet prouecta, coram hoſpitibus noluit apparere, quid faceret cum iuuenis eſſet? vt ſanctimoniam, & collectionem fœminarum temporum illorum cognoſcatis.

1. Timot. 2.

1. Cor. 11.

Cant. 2.

Geneſ. 18.

Eccles. 9. Secunda regula Spiritus sancti hæc est: Non zeles mulierem sinus tui, ne ostendat super te malitiam doctrinæ nequam. Et alia translatio dicit: vxorem, quam complectaris, ne prosequaris zelotipia: ne vere compleatur id, quod suspicaris. Attende fœminam esse debilitatem, & prauum ingenium id quod illis prohibeatur, facere, solum modo quia illis hoc prohibetur. ¶ Tertia, & vltima regula sit quod dicit Ecclesiasticus his verbis: *Eccles. 4.* Noli esse sicut leo in domo tua euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi. Nonnulli homines sunt, qui ingressi domum suam, sensum, & humanitatem omnem in ostio reliquisse videntur. Et quasi essent leones in leonaria inclusi ita rugiunt, atque ictibus, & rugitibus omnia volunt efficere, qui ne bonam quidem responsionem, aut humanum verbum sciunt loqui: ex quo prouenit, vt ab vxoribus, famulisq, suis odio habeantur. Quapropter vxores cum alijs extraneis amicitiam ineuntes, ad omnia in familiaribus suis auxilium reperiunt, vt heri sui furias vlciscantur. Quapropter fratres mei, vos qui matrimonio alligati estis mites, & suaues, domi vestræ vos præbete, vt ab omnibus diligamini.

His sanctis admonitionibus huic grauissimo malo remedium adhibebitur, ne in eandem miseriam & confusionem incidatis, in quam hæc mulier de qua loquitur sanctum Euangelium, lapsa est. Quæ cùm coram clementissimo Domino delata esset, illi, qui eam deferebant, instantissime Domino dicebant: tu ergo quid dicis? pijssimus autem Dominus inclinans se deorsum, *Digito scribebat in terram.* Quid Domine Deus meus, nimium te isti solicitant, tu verò lenter in terra scribendo commoraris? O iudices huius ciuitatis. N. attendite quid vos hic totius veritatis Magister doceat: quod quantũcunque à partibus solicitemini, non tamen tranquillitatẽ, grauitatemq, vestrã amittentes, perturbemini. Delinquentis causam diligentissime pensate, Deumque exorate, vt illi vires, animumque concedat, quo pœnam sibi à vobis impositam patienter valeat tolerare. Dominus versus terram se inclinat. Tu etiam ad sententiam ferendam aspice in terram: & considera illam omnium esse matrem, teque & delinquentem ex eisdem terræ visceribus prodijsse, in eandemque vtrumque domum, quæ est terra esse deuenturum animaduerte. Et sic quid facias penitabis, & *Simile.* cum compassione, mitem proferes sententiam. Mos est, cum aliquis delinquens iudicem fugiens ad alicuius viri nobilis domum

24 mum confugit, diligentiſsimè curare, illum in tuto loco recõdere.
Tunc exit Dominus ille ad oſtium, & magnæ vrbanitatis ſermo
ne iudicẽ, & eius miniſtros detinet, & intereà delinquẽtem per ali
quod foramen dimittit. Nemo vnquam ita ſuccurrit homini ad
ſe cõfugienti, ſicut Chriſtus Redẽptor noſter huic mulieri ſubue:
nit: quã vt à iudicũ manibus eximeret, duos parietes diſrupit. Cui
facto nullum vnquam ſimile in mundo auditum eſt. Huius au-
tem rei vna cauſa fuit quia hæc mulier etſi vincta ducebatur ſum
moperè confidebat, ſiquidem coram perenni pietatis fonte appa
ritura erat, guttam miſericordiæ ad ſibi ſubueniendum non eſſe
defuturam. Et tanto dolore ac pœnitentia afficiebatur, tamq; fir-
miter emendam propoſuerat, vt bona illius diſpoſitio aliqua cau
ſa fuerit, vt illi Dñs faueret, atq; vt vir nobiliſsimus duos parie-
25 tes dirupit, qui in mundo rumpi non ſolent: quorum primus hic
eſt: *Qui ſine peccato eſt veſtrum, primus in illam lapidem mittat*. Non
enim in mundo à iudice hoc peti ſolet, & dici: ſi ſine peccato es de
linquentem hunc condemna. Etſi iudices meliores, & ſanctiores
alijs popularibus hominibus eſſe oportet. Secundus paries fuit: eo
rum peccata coram ipſis ſcribere, ſupplicium quæ ac iudicij Dei,
quod propter illa merebãtur, demonſtrare. Quod cũ ipſi intelle-
xiſſent, vnus poſt vnum exibant incipientes à ſenioribus. O felix
mulier, quæ in tam clementis Domini manus deueniſti: ſolent *Simile.*
monachi quando aliquis delinquens ad monaſterium confugit,
vt illum à iudicum poteſtate liberent: monaſtica veſte illum in-
duere, coronam q; in modum monachi illi efficere, eumque adeò
permutare, vt licet iudex illũ intueatur, non eum cognoſcat, & eũ
26 foras deducunt, & in tutiſsimo loco conſtituunt. Sic fecit hic Do
minus: hanc enim mulierem ita immutauit, vt illi vetus culpæ in
dumentum ademerit, nouaque gratiæ veſte eam induerit, & ſic
permutata remanſit: vt iam Sathanas illã ſuã eſſe non cognoſce-
ret. Illam q; deduxit, quouſq; collocaret in campo, qui eſt: *Noliam
plius peccare*: In quo ſi ipſa perſeueraret, tam ſecura eſſet, vt nullus
Sathanę miniſter illam poſſet apprehendere. Si enim illa am-
pliùs nõ peccaret, totus infernus ſimul illi nequiret officere. O ad
mirabile fiduciæ exemplum miſeris peccatoribus, ſiquidem cum
hæc mulier ante Domini pedes inuita duceretur, ex neceſsitate
virtutem nouit efficere, & ſic animæ, corporique ſuo ſalutem
inuenit: rationi conſentaneum erit, vt quandoquidem illam in

peccato

peccato imitamur, in pœnitentia etiam ipsam imitemur. Vna-27
quæq; Christianorum animarum est sponsa Dei, eius pretiosis-
simis donis exornata. Et cum peccat mortaliter adulterium com-
Ose.2. mittit. Quòd anima eius sponsa sit, ipse Deus promisit per Oseã
dicens: sponsabo te mihi in fide, & scies quia ego Dominus. Quę
Bern. Ser.2 sponsalia considerans Beatus Bernardus dicebat: non me capio
Supr. præ lætitiâ, quòd illa maiestas tam familiari, dulcique consor-
Cant.7. tio nostræ se inclinari infirmitati minimè dedignatur. O anima
mea quot beneficijs Deo tuo deuincta es, qui non solũ te creauit,
& redemit, verum adeò te dilexit, vt te in sponsam accipere de-
creuerit. Quòd cum ita sit animaduerte qualem tam superno
sponso fidelitatem debeas. Ideò quamuis omnia mundi tormen-
ta, cunctique inferni cruciatus contra te conuenirent, deberes ma-
le illos omnes perpeti, quàm suauissimum hunc sponsum tuum
Cant.7. vel minima cogitatione offendere. Quas cõditiones habere opor- 28
teat sponsam, assignat sponsus in canticis dicens: statura tua assimi-
lata est palmæ: comæ capitis tui sicut purpura regis, oculi tui sicut
piscinæ in Esebon, &c. vsque venter tuus sicut aceruus tritici val-
latus lilijs. O altissimam mysteriorum profunditatem: ecquis il-
la intelligere, ac declarare poterit? Palma contra cæterarum om-
nium arborum naturam quo magis accrescit & in sublime ascen-
dit, eò eius stirps crassior est. In alijs arboribus est vice versa, inci-
pit enim stirps nimis crassa, & quò altius ascendit arbor, eò ma-
gis attenuatur. Habere igitur statura sicut palma, est significare,
animam, quæ cum maximo spiritus feruore Deo seruire incipit,
& postea paulatim, in virtute frigescit ac deficit, & sic in pecca-
tũ incidit nõ esse dignam, quæ Iesu Christi spõsa sit: sed illam po- 29
tius, quæ est quasi palma, hoc est, quæ cum spiritus feruore, & affe-
ctu incipit, & postea magis ac magis in illo indies proficit. Secun-
da sponsæ conditio hæc est: comæ capitis tui sicut purpura regis.
Comæ sunt cogitationes, quas oportet esse rubras quasi purpurã,
tinctas scilicet in canalibus; quæ sunt sanctissimi Redẽptoris no-
stri vulnera. Quod eius cogitationes illa cõsideratione crebro per
fundendę sunt. Atq; hinc illi prouenit quod magnos, & conscis-
sos habeat oculos sicut piscinę in Esebon. Quasi gemini lachryma-
rũ lacus, qui ex assidua vulnerũ Dñi cõtemplatione dimanant:
dicit etiã spõsus: Nasus tuus sicut turris Libani. Nasus quî est odo-
ratus instrumentũ, significat spẽ, quia sicut naso ea quę sunt lõgè

perci-

30 percipimus, ita ſpe cęleſtem beatitudinẽ, quæ â nobis lõgiſsime diſtat, odoramus. Quã quaſi firmiſsimã turrim eſſe oportet, in optima q; vita innitentem. Sicut vitta coccinea labia tua, id eſt, labia tua ſunt nimium rubicunda, quæ ſanguinem videntur effundere: quæ ſignificant verba ardentiſsima charitate inflammata: quibus omnium animos diuino amore cõnectis, ſicut vitta fœminę capillos alligat. Dentes tui ſicut greges tonſarũ, quę aſcendunt de lauacro, omnes gemellis fœtibus, & ſterilis nõ eſt in eis. O quã mirifica ſimilitudo: per dentes propoſita deſignantur, dentes enim adeò fortes ſunt vt dicat Plinius, etſi in ignem immittantur non cõburi, & eſſe quaſi impaſsibiles. Talia oportet eſſe animę ſanctæ propoſita tam firma, vt nullo labore impediantur, ſed omnia opere compleãtur, & nullum ſit ſterile quod ſcilicet opere (ſi facultas ad

31 ſit) nõ compleatur. Collum tuũ ſicut turris eburnea, hoc eſt fides, quæ quidem eſt collum per quod ſpes & charitas ingreditur. Hæc autẽ debet eſſe ſicut ebur, quod prę nimia vetuſtate rubicũdũ efficitur. Sic fides charitate formata martyrij cupida eſſe ſolet. Duo vbera tua ſicut duo hinnuli gemelli capręæ. Hæc vbera ſunt pietas, & miſericordia. Vẽter tuus ſicut aceruus tritici vallatus lilijs. Hæc eſt animæ capacitas, quæ eſſe debet ſicut aceruus tritici: qui plurima meritorũ virtutũq;, ac bonorũ operũ nõ ſiccorũ quidẽ, ſed florentium & pulchrorũ habet grana. Hæ ſunt conditiones, quibus ornanda eſt anima, quæ tã ſuperni Dñi, ſicut Dei ſponſa eſt. Ipſe pro ſua infinita clemẽtia nobis faueat quo omnes illas exactiſsimè poſsidere diligentiſsimè curemus. Si autẽ aliqua harum ſponſarũ mortaliter fortaſſè peccauerit, intelligat ſe tunc adulteriũ perpe-

32 trare. Nam adulteriũ eſt perfidia quædã, & proditio, quã vxor cõmittit cõtra fidelitatẽ ſuo viro debitã. Cumq; ſatis vſitatũ ſit in ſacris literis amicitiã quã Deus cum hominibus cõtraxit matrimonium nuncupari: ſic peccatũ quod facit animam cõtra hanc amicitiam operari, legitimo elegantiq; loquendi modo fornicatio, & adulteriũ appellatur. Veruntamen homo cùm ſit arctiſsimi cordis non habet patientiam, ad tantam iniuriam perferendam. Deus autem hominum amator cum infinitam habeat pietatem, poſtquam iniuria affectus eſt, offenſores ſuos ad pacem, & miſericordiam, veniamque inuitat, vt apparet in Hieremia: tu autem fornicata es cum amatoribus multis: tamen reuertere ad me dicit Dominus. Obenedictus, & glorificatus ſit talis Deus. Quæ

Cant. 4.

Cant. 5.

Plini. lib. 7. nat. hiſt.

Hiere. 3.

eſt

eſt infœlix anima, quæ talem, ac tantam miſericordiam contem 33
nit? Non ſolùm autem hæc miſericordia ad veniam peccatores in
uitat: ſed etiam inuentiones, & varios modos inueſtigat, quibus il-
Oſe. 2. los ad ſe alliciat. Et ſic narrans Oſeas quomodo anima â Deo re-
cedit, dicit: vadam poſt amatores meos, qui dant panes mihi, &c.
& dicit Deus: propter hoc eccè ego ſepiam viam tuam ſpinis. Et
paucis intermiſsis: & ſequetur amatores ſuos, & non apprehen-
det eos, & dicet: vadam, & reuertar ad virum meum priorem:
quia benè mihi erat tunc magis quàm nunc. Sumit hic metapho-
ram ab homine, qui maximo vxoris ſuæ amore captus eſt, ipſa ve
rò poſt alios abire cupit. Quid faciet hic amator? nunquid occi-
det illam? Non: ſi enim illam interfecerit, idem ſentiet ac ſi ſe ip-
ſum interficiat? quid igitur faciet? Ipſe ſcit illam media nocte ſur-
recturam eſſe vt dilectum ſuum quærat. Serit viam, quã tranſitu- 34
ra eſt, tribulis, & ſpinis. Tunc ipſa præteriens percutitur, & dicit:
volo reuerti ad virum meum. Hoc facit Deus ardentiſsimo tui
amore captus, tu verò ô anima es ingrata, & inordinata affectio-
ne creaturas proſequeris. Anima igitur Chriſtiana ſi hanc prodi-
tionem contra Deum tuum commiſiſti, conuertere ad eum: pro-
ſterne te ante pedes eius: ab illo miſericordiam implora, deijce te
ad pedes auditoris pœnitentiarij, qui eius loco conſtitutus eſt: &
ibi purè, ac ſyncerè peccata tua confitenti adulteriaq; tua manife
ſtanti eius nomine tibi dicetur: ego te abſoluo. Vade. & ampliùs
noli peccare. Hæc eſt enim vna ex rebus magis neceſſarijs in hoc
negotio, firmiſsimum, ſcilicet propoſitum millies potius morien-
di, quàm tam ſupremam Maieſtatẽ iterum offendẽdi, quod mul-
Simile. tis deeſt. Quando taurus quemquam inſequitur relinquit illi pal- 35
lium, & illud in eius cornua immittit: poſtquam autem taurus
præterijt accipit pallium ſuum, & cum tranquillitate quieſcit,
quaſi nihil vnquam ſibi tale contigiſſet. O quot peccatores viden
tes ſe in grauiſsimi morbi anguſtijs conſtitutos, aut in ſancto qua-
drageſimæ tempore pallium immittunt, id eſt, malum ſtatum re
linquunt: male partas diuitias reſtituunt: inimicis ſuis igno-
ſcunt, quia ſe tauri cornibus oppreſſos animaduertebant. Tranſ-
acto autem morbo, afflictione, aut ſancto tempore, pallium ſuum
ſicut anteà recuperant, & eadem mala, quę antea exercebant, iam
denuô exequuntur: hæc verô facientes tam ſecuri, & tranquil-
li ſunt, acſi nunquam tale actum fuiſſet. O maximam filio-

rum

36 rum Adæ miſeriam quo rigore,& ſeueritate contemptus iſtos, & proditiones arbitramini eſſe puniendos? pudeat vos fratres mei promiſsã Deo fidelitatẽ,quaſi pueros toties violare. Faciat vnuſquiſq; quod dicit propheta Nahum:intra in lutum,& calca,ſubigens tene laterem.In his verbis te admonet Sanctus Propheta,vt intres in cor tuum, quod redditum eſt lutum , quia diligit lutum, & in illa,quę diligit,transformatum eſt;& dicit vt illud dolore,ac pœnitentia conculces,pede(vt aiunt)collum eius comprime, contere illud,eius alas confringe ne amplius poſt turpes & immũdas voluptates reuertatur,& te deſerat. Et ſic cor iſtud, quod quaſi later effectum eſt quod eſt lutum coctum,per quod ſignificatur cor maximo ſeculariũ rerũ amore inflãmatum,obduratum q; atq; illis nimium adhęrens,ſubigẽs tene illud nec abire ſinas. In his om- *Nahum.3.*

37 nibus Spiritus Sãctus nobis perſeuerantiam cõmendat. Ad quã retinẽdam dicit neceſſe eſſe cordis paſsiones vitæ aſperitate mortificare. Nam hoc modo vſq; ad vitæ conſummationem in ſuſcepta gratia firmiter perſeuerantes ſaluationem cæleſtis gloriæ conſequemur. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius. Amen.

Dominica. IIII. in Quadrageſi.

Abiit Ieſus trans mare Galilææ,quod eſt Tiberiadis.

Ioannis.6.

1 HÆC Verba dependent ex illis quę precepit Dominus paralytico,quem ſanauit; & dixit, Tolle grabatũ tuum. Cum phariſęi in Dominũ Ieſum furore cõcitati remanerent,quia iuſsit illi in Sabbatho lectũ aſportare,vociferationibus cõclamãtes,& dicentes, Sabbathũ illa lecti aſportatione violari, atque vt Dominus eos erudiret quibus rebus Sabbathũ obſeruaretur,& has malitias ab eorum animis euelleret ſupremam quandam concionem ad eos habuit,in qua illis manifeſtè comprobauit in illo nequaquam Sabbathum violari. Videns autẽ nihil horum prodeſſe,illos in malitia ſua obduratos atque excæcatos deſeruit, & abiit trans mare Galilææ. Liberet no. Deus à tam terribili ſupplicio, *Ioann.5.*

quod

quòd propter ſcelera noſtra nos diuina Maieſtas deſerat, & à nobis recedat, ſicut ab illis Phariſæis & Iudæis receſſit relinquens illos ſicut ipſi merebantur. Hoc ſupplicio comminatus eſt Deus peccatores per Ezechielem dicens: & requieſcet indignatio mea in te, & auferetur zelus meus à te & quieſcam, nec iraſcar amplius, eo quòd non fueris recordata dierum adoleſcentiæ tuæ: & prouocaſti me in omnibus his. Hæc dixit poſtquam maxima, & grauiſsima ſcelera commemorauerat, quibus illum homines offendunt. Eo quòd (ait Dominus) minimam animarum gratitudinem, & conſiderationem, quam habent acceptarum miſericordiarum animaduerto; & quia ex omnibus beneficijs quæ à me acceperunt, contra me ſagittas efficiunt. Ideo (inquit Dominus) ex inſtituto volo vt indignatio mea ſuper illas requieſcat, & contra eas ſummoperè iraſci. Hoc autē ſupplicium erit: auferetur zelus meus à te, ideſt, relinquam te quaſi rem perditam, ita vt ſi idola adoraueris, ſi in varios errores incideris: ſi deniq; alia grauiſsima ſcelera perpetraueris, omnibus his taceam, nec vllā de te rationē habeam. Et tūc manebit Chriſtianus, (ſicut dicit Eſaias) de Synagoga. Et derelinquetur filia Sion ſicut umbraculum in vinea & ſicut tugurium in cucumerario: in quæ ingrediuntur colubri, & lacerti, aliaque immunda animalia: nec eſt qui eis ingreſſum impediat, aut qui poſtquam ingreſſa ſunt illa deterreat, & foras expellat. Timete fratres chariſsimi magnoperè hoc ſupplicium Dei: eſt enim valde ſeuerum. Quòd ſi quis dicat, filium Dei à Iudæa exire, & in Galilæam pergere, ſupplicium appellas? Nihil aliud Iudæi deſiderabant, hoc ipſi ſummoperè expetebant, ne Ieſus Chriſtus cum illis commoraretur, nec illum vllo vnquam tempore viderent. Hoc igitur eſt maximū Dei ſupplicium, & ſummoperè metuendum, quando Deus peccatorem punit permittendo, vt propria eius voluntas adimpleatur; pati Deum vt peccatoris voluntas adimpleatur, maximum eſt illius ſupplicium. Hoc dixit Dauid pro magna maledictione, tanquam prophetans quod peccatoribus accidit: fiant cōtra Dominum ſemper. Non dixiſſes potiùs ò Sancte Propheta: fiat Dominus contra illos ſemper? non: quia nunquam Dominus fieret contra illos, niſi ipſi prius fierent contra Dñm & eſſe contra Dominū eſt cauſa perditionis eorū. Et ſic cùm ipſi contra Deum ſint, ipſimet ſibi bellum inferunt, ſuos appetitus contra Dei voluntatem adimplentes. Acſi diceret. Nun-

quam

2.

Ezech. 16.

3.

Eſai. 1.

4.

Pſalm. 108.

Sapient. 11.

quam à peccatis exeant. Quæ igitur grauior eſt pœna, & maior infœlicitas? Talem illam eſſe dicit B. Paulus cùm dicit, Tradidit illos Deus in deſideria cordis eorum. O admirabile Dei iudicium, quòd hominem puniat permittens, vt ſuis deſiderijs ſatisfaciat, nec illi in re aliqua reſiſtat. Et ita dicit per Oſeam. Particeps ídolorum Ephraim dimitte eum. Deſine (inquit) illum vt voluntati ſuæ in re tam iniqua ſatisfaciat. Et ibidem dicit ipſe Dominus: Non viſitabo ſuper filias veſtras cum fuerint fornicatæ. Satis effrænatè poſſunt voluptatibus perfrui, neque enim vereamini me illis eſſe reſtiturum. Hoc ſupplicio dignus eſt ille, qui ex ſuauiſſimis Dei admonitionibus, & reprehenſionibus fructum non vult percipere: dignus eſt (inquam) vt relinquatur, neque ſit, qui eius peccatis reſiſtat ad maiorem ipſius confuſionem, ac condemnationem.

Roma.1.

Oſea.4.

Præterijt Dominus mare, & turba plurima ſequebatur illum. Et ſubijt in montem: atque illic ſumma cum tranquillitate, cum ſua humili, & deuota ſocietate ſedebat. Et poſtquam cum illis cæleſti ſermone, & conuerſatione locutus eſt: ſanctiſsimos oculos ſuos eleuauit: atque vt maximam illam hominum multitudinem aſpexit, quæ ad eum venerat, de illorum remedio cœpit agere. In hoc ſingularem nos doctrinam erudiuit: vt priuſquam bonum aliquod opus faciamus, oculos ſubleuemus, eoſque in Deo conſtituamus: atque eius amore concitati quicquid facimus, faciamus. Nec vero bona opera tantum modo, ſed illa etiam, quæ dicuntur indifferentia oportet nos ad diuinam gloriam dirigere. Sic enim nos docet Beatus Paulus dicens: ſiue ergo manducatis, ſiue bibitis, vel aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite. Atque etiam ſi gloriam exoptatis non debet eſſe ſolummodo, vt vos quieſcatis, ſed vt cum magis Deo vniti ſitis, illum meliùs laudare valeatis. Et Chriſtus Redemptor noſter ſuum æternum Patrem exorans dicebat: Clarifica filium tuum, vt filius tuus clarificet te. Sic debes tu deſiderare glorificari, vt Deum magis glorifices. Ad hoc etiam gloriam cupiebat Regius Pſaltes cùm diceret: Educ de cuſtodia animam meam ad confitendum nomini tuo, id eſt, vt te melius poſsim glorificare. Sanctus Thomas ait iuſtum in omnibus operibus bonis moraliter, mereri: quia virtualiter ſunt relata ad Deum opera moraliter bona. Sed ſecurius, & vtilius eſt vt crebro intentiones ve-

1.Cor.10.

Ioan.17.

Pſalm.141

D.Th.2.2. q.44.ar.4.

ſtras renouetis omnia opera veſtra bona ad Dei gloriam referen 8
tes: illaſque quoad fieri poterit purificantes: ita vt opera bona,
abſque vlla vtilitatis propriæ cupiditatis commiſtione faciatis.
Et peculiariter Dominum imitantes, qui volens egenis illis in eo
rum neceſsitate ſubuenire oculos ſubleuauit: idem vos oportet fa-
cere quando pauper à vobis poſtulat, vt ſibi ſuccurratis: ne ad
eius repeciata veſtimenta attendatis, ſed ſolum ſuſpicite: vbi Ieſus
Chriſtus commoratur, cuius cauſa vos vitam dare oportet, quan-
to magis id quod à vobis mendicus efflagitat, quod quidem ſatis
parum eſt.

Sequitur in textu: *Dixit ad Philippum: Vnde emimus panes, vt man ducent hi?* O admirabilem Domini prouidentiam quod quo tem pore homines illiſui ipſorum magis obliuiſcebantur, tunc curat diuina Maieſtas eorum neceſsitatibus ſubuenire. Super hunc lo- 9
cum vellem fratres chariſsimi vt diligenter animaduertatis hanc temporalium bonorum ſolicitudinem, & nimium curare, quid comedemus, & quibus veſtimentis operiemur, &c. maximum quoddam eſſe malum. Quod ex eo comprobatur, quòd quando Spiritus ſanctus in ſacris literis grauia peccata vult exaggerare, fidei defectui illa attribuit: autrillegentium peccata nuncupat. Et
Ioan.15. ſic loquẽs Dominus Ieſus de crudelitatibus, & iniurijs, quas Ty-
rannis ſeruis ſuis facturi erant dixit: Sed hæc omnia facient vobis
propter nomen meum: quia neſciunt eum qui miſit me. Et alibi.
Ioan.16. Hæc facient vobis: quia non nouerunt patrem, neque me. Atque
vt ipſe Dominus Apoſtolorum ſuorum ambitionẽ magnopere
Matt.20. exaggeraret, dixit: Scitis quia principes gentium dominantur eo
rum &c. Non ita erit inter vos. Quaſi dicat. Hęc dominãdi cupi- 10
Luc.22. ditas eſt paganorum. Atque etiam quum in ſanctiſsima cœna,
facta eſt inter eos contentio quis eorum videretur eſſe maior:
Dixit eis: Reges gentium dominantur eorum. &c. Vos autem
non ſic.

Ex hoc igitur conſiderare poteritis quam graue malũ ſit tem-
poralis ſolicitudo, & diuinæ prouidentiæ diffidentia. Cùm illud
etiam Dominus gentium peccatum appellarit: ipſe enim dixit:
Matt.6. Nolite ergò ſolicitꝝ eſſe dicentes: quid manducabimus, aut quid
bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Hoc autem malum aliorum multorum eſt cauſa: hinc enim latrocinia, atque damna, quæ ſibi homines inuicem fa-

ciunt

11 ciunt, dimanant. Videns igitur diuinus Magiſter ſolicitudinem
hanc ad ſibi ſeruiendum impedimento eſſe conatus eſt hominibus tam verbo, quàm opere perſuadere, vt nos in ſuas manus conijceremus vniuerſas ſolicitudines noſtras illi committentes. Plurimaſque rationes attulit, quibus hoc hominibus ſuaderet, dicens: Nonne anima plus eſt quàm eſca: & corpus plus quam veſtimentum. Reſpicite volatilia cæli, quæ non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea. Et paulò poſt: Et de veſti- *Matth. 6.*
mentis quid ſoliciti eſtis? Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt, non laborant, neque nent. Et poſt: Si enim fœnum agri, quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit: quanto magis vos modicæ fidei? Et concludit, dicens: Nolite ergo ſoliciti eſſe, &c. Scit enim Pater veſter, quia his omnibus indi-
12 getis. O quam efficaces rationes ſicut à tali ore, & pectore profatæ. Habe tu (inquit) curam ſeruiendi mihi, & ego habebo curam ſuppeditandi tibi neceſſaria. Quando habes filium, qui *ſimile.*
quantum poteſt ſibi acquirit, tu illius curam deponis. Si autem vides illum totum tempus conſumere in miniſtrando tibi, & ferè ſui ipſius obliuiſci: tunc tu ipſe ſolicitudinem geris inquirendi illi omnia neceſſaria. Multò maiori fidelitate Deus hoc facit.

Poſtquam diuinus Magiſter hominibus ſermone ſuaſerat, vt in ipſo ſperarent: nunc idem opere perſuadet. Illam enim maximam hominum multitudinem, quæ diuini eius conſpectus deſiderio, abſque alimentis illum ſequebantur, ipſe mirabiliter cibauit. Sed quid miramur Dominum eis prouidiſſe, qui il-
13 lum ſequebantur: cùm illis, qui eum offendunt abundantiſsimè prouideat, cum eum actualiter offendunt? Ineffabilis eſt Dei prouidentia, curaque, quam de creaturis ſuis habet. Et ſic vbi nos legimus. Menſam quoque propoſitionis inuoluent hyacin- *Num. 4.*
thino pallio. Et paucis interpoſitis, paneſque ſemper in ea erunt. Eſt in Hebræo contextu: Panes facierum, id eſt, faciei. Hoc eſt vultus Dei. Et ſic panes propoſitionis, id eſt, panes, qui ſemper apponi debent ante faciem Dei. Hoc autem non quia Deus manducaturus eſſet illos, ſed vt ſuam erga nos prouidentiam declararet: ſignificans ſuſtentationem noſtram ſemper eſſe coram Deo; ipſumque victus noſtri ſolicitam curam gerere: ſicut mater, quæ multos habet pueros, ſemper apud ſe panem habet.

O ſi hoc conſideraremus, quot mala euitaremus, & quot bona, 14
quæ propter hanc niminam, & maledictam ſolicitudinem nō facimus, diligētiſsimè faceremus! Omnibus vobis compertum eſt fratres chariſsimi cuncta, quæ Deus creauit, officia ſua in mundo habere, atque in illis occupata eſſe, nihilq; in vniuerſo eſſe otioſum. Cæli voluuntur, & reuoluntur: planetæ influunt, & illuminant: terra fructificat: plantæ accreſcunt, ſuoſque fructus ferunt. Aqua etiā producit quicquid poteſt: animalia diuerſis muneribus funguntur ad hominis ſeruitutem. Et ipſe homo inter animalia officia diuidit, ſecundum diſpoſitionem, & aptitudinem, quā illis natura præbuit. Et dicit: hic canis aptus eſt ad cuſtodiēdam domum, & hic ad ſeruandum pecus, hic verò ad venandum. Equus & mula apti ſunt ad deambulādum in illis: mulus & aſinus ad onera aſportanda: bos beniq; ad colendos agros conducit, &c. Non igitur erit 15
rationi conſentaneum, vt ſciat homo quodnam ſit eius officium?
Pſalm. 88. Nunquid ſolus ille otioſus, & ſine officio erit? Nunquid vanè conſtituiſti omnes filios hominum? dixit Dauid. Abſit, quod ſolū hominem cui nihil eorum, quæ in vniuerſo exiſtunt, vanū eſt, inaniter, & vanè creatū eſſe dicamus. Dicet aliquis: Non vides quàm intenti ſint omnes in diuitijs moliendis, acquirendis, ac lucrandis? Omnes profectò iſtæ ſunt curæ vanæ: ſicut ſi plurimos homines videretis maximè laborantes, & inſudantes in lapidibus ex vna in aliam partem in campo maximo traducēdis, & hoc ob nullam aliam cauſam facerēt, niſi vt in aliqua re occuparentur. Quis tam malè occupatos homines non miſeraretur. An non de illis, quaſi de inſenſatis murmuraret. Quid eſt fratres mei elaborare, vt diuitiæ, quas alij poſſident, in manus veſtras deueniant? in quem fi- 16
nem omnes hominum negotiationes, contractus, & actiones diriguntur: niſi vt illius, & illius, & alterius ac denique ſingulorum minuta ad me veniant? Ad hoc emo, vendo, & conuentiones facio. Quid igitur aliud eſt hoc, niſi, laborare in terra, & lapidibus ex vna in aliam partem transferendis? Non ergo ad rem tam vanam, tāque inutilem homines creati ſunt. Nam acquirere, arare, plantare ac domum cōſtruere omnia ſunt propter hominē, nō verò homo propter illa. Nec verò homo ad edendum, bibēdum, & ſe delectandum creatus eſt, quia etiam Seneca etſi gentilis dixit: Maior ſum, & ad maiora natus, quàm vt vile mācipium ſim ſenſuum meorū. Quiſnam igitur erit proprius hominis finis? cū ipſe omnibus animanti-

Seneca.

17 mantibus fines conſtituat: iuſtius eſt vt qui ſit ſuus finis cognoſcat, & quale eius officium, vt illud exerceat. Ad hoc reſpondet Beatus Auguſtinus dicens: Creauit Deus hominem, vt ſummũ bonum intelligeret: intelligendo amaret: amando poſſideret: poſſidendo frueretur. O quanta confuſio eſt nobis hæc verba audire quod proprium hominis munus eſt ineffabilem Dei pulchritudinem, infinitam potentiam, inacceſsibilem probitatem, æternam denique ipſius ſapientiam contemplari. Vt ex hac cæleſti contemplatione intimus illi Dei amor in viſceribus oriatur. Quid igitur miſerabilius eſſe poteſt, quàm quôd in illo, ad quod creati ſunt, minus homines occupentur? Itaque quòd homo minùs facit, eſt proprium eius munus. Sin minus dicite: quot horas in die, aut in hebdomada, aut in menſe, aut denique in 18 anno in excelſa Dei probitate contemplanda conſumitis? O cæcos vos! quantoperè à diabolo fallimini: quomodo enim Deum diligere poteſtis, ſi rarò, aut nunquam illum contemplamini? Sine amore autem Dei quomodo ſalui fieri poteſtis? Præterea dicit Beatus Paulus, de prædeſtinatis: In quo etiam nos ſortè vocati ſumus prædeſtinati ſecundum propoſitum eius, qui operatur omnia ſecundum conſilium voluntatis ſuæ, vt ſimus in laudem gloriæ eius. Id eſt vt cognoſcentes eum noctes, dieſque in eo laudando, & glorificando conſumamus: & vt hîc in terra id facere amodo incipiamus, quod in cælo in æternum ſumus facturi: hoc eſt enim opus, in quo cæleſtes ſpiritus occupantur. Illuc enim aſcenderunt tribus, tribus Domini teſtimonium Iſrael ad confitendum nomini Domini. Tu igitur ô infelix, qui ne vnam 19 quidem horam in Dei laudibus conſumis meritô timere potes quòd non es ex prædeſtinatis Ad propoſitum redeamus. Quorſum nobis hæc dicis modô ô Pater? Scilicet vt vos interrogem, quænam ſit cauſa, quare cum hoc ſit proprium munus veſtrum cumque homines ſitis rationis capaces, & conſilij, illud tam parum exercetis? Et quare cum tot horæ ſint ad ſeculatia negotia tractanda, ne vna quidem ſit ad hoc negotium agendum, ex quo ſalus veſtra magna ex parte dependet? Quod ſi vera dicatis, omnes ferè reſpondebitis nimiam curam, & ſolicitudinem rerum, quæ ad humanum victum attinent vos ita ſuſpenſos, & inquietos trahere. Et ſi pluribus horis dies conſtaret, omnes tamen vobis paucas videndas eſſe, ad hæc ſecularia ne-

Auguſt.

Epheſ. 1.

Pſalm. 121.

gotia pertractanda. Atque si vnam horam manè, & aliam noctu 20
in his quæ ad animarum vestrarum salutem spectant, consume-
retis: statim arbitraturos esse, vobis necessaria esse defutura. Huius
autem rei causa est, quia omnem fiduciam in manibus, nego-
tiationibusque vestris sitam habetis. O homines diffidentes, ho-
mines cæci, atque totius boni indigni! Et non recordamini vos
Patrem vestrum cælestem habere, qui terræ vermes alit, quique
herbas pulcherrimis coloribus induit: quare diuinæ eius prouiden
tiæ non confiditis, & quare non creditis propter tempus, quod in
illius ministerio consumpseritis, diuitias vestras non esse minuen
das? nec vobis res necessarias esse defuturas? Ecce fratres quare
vobis quod sit munus vestrum ostenderim. Atque vt vnam ex
præcipuis causis intelligatis, quare hoc non exercetis. Perrexit
Esau ad venationem, & per montes & colles peragrauit, ac fati- 21
gatus est, nec tamen patris sui benedictionem, primitiasque con
secutus est: sed illas comparauit sanctus Iacob, etsi illis laboribus
defatigatus non fuit. O quot frustra fatigãtur. Melius est enim il
li quem Deus adiuuat, quàm qui nimis diluculo surgit. Nõ quòd
nimis negotiatus fueris, plurimasque fraudes perpetraris, filios
Habac. 1. tuos ditiores relinques. Ne fis ò frater sicut ille, de quo dicit Ha-
bacuc: Immolabit sagenæ suæ, & sacrificabit reti suo, quia in ip-
sis incrassata est pars eius, & cibus electus eius. O miserum illum,
qui solis suis viribus & industria se locupletandum, & plurimos ci
bos præparaturum esse arbitratur. Et negotiorum verriculum tẽ-
dit quo illud quod expetit expiscetur. Vę homini illi. Hic enim
reti suo sacrificat, atque negotiationibus, dolosisque conuentioni-
bus suis immolat: illis enim eorũ, quæ habet gratias agit, tu vero ô 22
homo, in nullo alio ponas fiduciam tuam, nisi in patre misericor-
diarum eius ministerium ex animo suscipiens: ipse enim tibi suc-
curret. O fratres charissimi vos & semel & millies ante singulorũ
pedes prostratus exoro, vt deinceps diligẽtissimè officiũ, ad quod
à Deo creati estis, exerceatis, atque in eo parum temporis manè,
& parum vesperi consumatis sperantes non idcircò vobis tempo
ralia bona esse defutura. Imò verò hac ratione vos illa meliùs con
secuturos esse confidentes. Oculos conijcite in optimum Iesum
attendite quomodo in hac necessitate illos consulit, qui illam nõ
poterant subleuare.

Vnde ememus panes vt manducent hi? Quare igitur vos illũ non cõ-

sule-

23 ſuletis, qui minimo quoque oculorum nutu omnibus neceſsitatibus veſtris poteſt ſubuenire? Confugite, confugite ad Deum in oratione, atq; illum laborũ, miſeriarum q, veſtrarum certiorem facite: reſpicite hoc ſidus aquilonis: ipſum eſt enim, quod in nocte tribulationis nauigantes gubernat. Nunquid ad preceptum tuum eleuabitur aquila, & in arduis ponet nidum ſuũ? In petris manet, & in præruptis ſilicibus commoratur, atq, inacceſsis rupibus. Inde contemplatur eſcam, & de longe oculi eius proſpiciunt: ait Iob. O rem admirabilem, quòd irrationales aues doctrices noſtras Deus eſſe voluit. Attendite aquilam, quæ à Deo edocta per naturalem inſtinctum, qui ab eo illi datus eſt, in rupes ſublimes conſcendit, atq; inde proſpicit eſcas, quas manducatura eſt. Fac tu ita ô frater, & in ſublimes diuinarum rerũ contemplationis rupes conſcende: *Iob.39.*

24 illic enim te Deus illuminabit non ſolum quomodo ſaluandus ſis, ſed etiam tibi licitas vias, & rationes aperiet, quibus tibi neceſſarium victum acquiras. Vade, &c. Et ingredere, & claude oſtium tuum, (dixit Sanctus Eliſeus viduæ) atque ibi vaſa tua omnia oleo replebuntur, quo neceſsitati tuæ ſuccurras. O frater ſi ſcires in angulo domus tuæ includi, atque ibi vere, & ex animo cum Deo agere, quam libenter verbum ſuum ipſe adimpleret, quod dixit: Et hæc omnia adijcientur vobis: hoc eſt quod diuina Maieſtas dixit, quod non audiuimus, etſi illud ferè quotidie legimus. Tu autẽ cũ orueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio ora patrem tuũ in abſcondito, & pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet tibi. Domi tuæ habes ſalutis fontem, illic ab eo, tanquam à patre expoſce, & licèt illum non videas, ipſe tamen tibi ſubueniet. Idcirco di- *4.Reg.4.* *Matth.6.*

25 cit Beatus Chryſoſtomus: quando aliqua neceſsitate premimur oportere nos fiduciæ anchoram non in mare quidem, ſed in cælum immittere. Sic faciebat Dauid cum dicebat: Ad te leuaui oculos meos, qui habitas in cælis. Sicut pueri, quibus cum primum aliquid lætum, aut triſte offertur, ſtatim in genitricis ſuæ ſinu abſconduntur: ſic iuſti in vniuerſis euentibus ad Deum confugiunt. Et ſic vbi nos legimus: Sicut ablactatus eſt ſuper matrem ſuam, alia tranſlatio dicit: Qualis ablactatus ſuper matrem ſuam talis in me anima mea, id eſt, quemadmodum infans in matris ſuæ ſinu protectus ceſſat plorare, neque alicuius rei curam habet, quia ætas eius non patitur illum de aliqua re ſolicitudinem gerere: ſic iuſtus omnes curas ſuas in Deo conſtituit. *Chryſoſt.* *Pſalm.122. ſimile.* *Pſalm.130.*

Sequitur in textu. *Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum,* 26
&c. Quem subsequitur Andræas, dicens: *Est puer vnus hic, &c. quid*
inter tantos? Vnus dicit magnam pecuniarum copiam non sufficere, ad emendos tot panes, vt modicum quisque accipiat: alter verò dicit non esse panes ad incipiendum manducare. Ab omnibus pauperes, qui fame fatigati veniebant, expediuntur. Pronosticum fuit hoc modicæ charitatis qua hodie diuites in pauperes vtũtur. Vadit pauper à viro nobili eleemosynam petiturus; at ille dicit: ne minutum quidem dare possum: Deus te adiuuet. Satis magnam familiam alendam habeo. Accedit ad magnates, & singuli dicunt: Deus tibi faueat frater, quia debeo plusquam habeo. Dicit pauper: Domine si tu mihi eleemosynam non porrigis, quis largietur? Ito (ait) ad mercatores, qui sunt locupletissimi. Pergit ad mercatorem, & dicit ei: Domine propter Deum, da mihi elee- 27
mosynam: qui statim respõdet. Ne minutum quidem habeo: nam viri nobiles non soluunt quæ mihi debent. Vadit ad canonicum, & ad beneficiarium, dicitque illi. O Domine succurre mihi in hac necessitate. At ille respondet, dicens: profecto frater loculos mecum afferre non assuesco, sed illos domi relinquo: Deus tibi auxilietur. Quid vobis videtur de hac Ecclesiastici viri responsione, in quo omnem pietatem oporteret habitare? qui Ecclesiasticos redditus nulli alij nisi sibi, & cui ipse scit, habere vult. Propheta
Baruch. 6. Baruch prædixit Hebræis maximam quandam abominationem, quam Babylone aspecturi erant. Coronas certè (inquit) aureas habent super capita sua dij illorum. Vnde subtrahunt sacerdotes ab eis aurum, & argentum: & erogant illud in semetipsis, dant autem ex ipso prostitutis, & meretrices ornant. Non mirum erat quod 28
idolorum auro maledicti illi sacerdotes meretrices suas exornarent, aliaq; mille turpitudinum genera perpetrarent, siquidem idololatræ erant. Quôd autem Christiani sacerdotes aurum Domini in prophanitatibus, ludis, conuiuijsque consumant, & illo propinquos suos locupletare velint, & quod peius est si quis eorũ in tantum malum deueniret, vt aurum Dei in concubina sua exornanda consumeret: hoc profectò est sanguineis lachrymis lachrymandum. O terribilem abominationem! quàm terribiliter à diuina iustitia punietur! Ecce quomodo omnes pauperem expellunt, dicentes: Dominus te adiuuet. Idcircô optimè dicit Dauid:
Psalm. 9. Tibi derelictus est pauper. Tibi Domine pauperis cura incumbit.

Omnes

29 Omnes illum deſerunt,& tibi remittunt. O pater clementiſsime tu pauperibus auxiliare, illiſque patientiam largire, quô has crudeles diuitum reſponſiones patienter valeant tolerare.

Diligenter etiam modicam illorum ſanctorum Apoſtolorum fiduciam animaduertite. Cùm Dominum tot tanta que miracula facientem vidiſſent, nondum de illius potentia fiduciam conceperant, quôd poſſet hominibus illis occurrere. Nunquam hæc caro ſe totam penitus Deo committit, illique omnino confidit: licet diuinæ maieſtatis promiſsionibus fulta ſit, ſemper tamen trepidans incedit. Quando Hebræi Iordanem tranſierunt, etſi ſecurũ tranſitum illis Dominus promiſerat: dicit tamen ſacratus textus. Feſtinauit que populus,& tranſijt, properabant Hebræi timentes *Ioſue.4.* ne illos aqua abſorberet, acſi Deus non haberet potentiam ad il-
30 lam multo tempore retinendam. Quod autem in hac re magis admiror, eſt quod dixit Moyſes. Cùm ei Angelus Dei nomine di- *Num.11.* xiſſet, ſanctificamini, cras comedetis carnes, atque illas per integrum menſem ei abundãtiſsime promiſit, ait Moyſes. Sexcenta millia peditum huius populi ſunt, & tu dicis, dabo ei eſum carnis menſe integro? Nunquid ouium, & boum multitudo cædetur, vt poſsit ſufficere ad cibum? Attendite diffidentiam: cuius autem diffidentiam niſi Moyſis, qui tot Dei mirabilia perſpexerat, & per cuius manus illa Deus fuerat operatus? Et tamẽ tot illis carnes à Deo concedi ſibi impoſsibile videbatur. Cui reſpondit Dominus. Nunquid manus Domini inualida eſt? iam nunc videbis, vtrùm meus ſermo opere compleatur. O quam rara virtus eſt fiducia! Has iuſtorum diffidentias vobis hîc retuli non vt illis diffi-
31 dentias veſtras excuſetis, ſed vt à Domino ſingulare hoc fiduciæ donum inſtantiſsimè poſtuletis: ſiquidem omne datum optimũ, & omne donum perfectum de ſurſum eſt, deſcendens à patre luminum, vt dicit Beatus Iacobus. *Iacob.1.*

Videns illos Dominus ita diffidentes dixit eis: *Facite homines diſcumbere.* Quod ipſi confeſtim diligentiſsimè fecerunt, in quo apparet, quôd licet in initio illam habuerint diffidentiam: ſi tamen quando illis Dominus præcepit, vt facerent homines diſcumbere replicarent, aut pertinaces eſſent, dicentes: quorſum ſedebũt cum non ſit quid manducent? Illos ſeuere (credo) reprehenderet: primos enim defectus, & fragilitates non debemus admirari tantum quantũ illas, quæ continuantur. Quapropter ô homo ſi peccaſti,

celeriter ad Deum tuum conuertere,ne expectes,vt in peccato ve- 32
teraſcas. O quot ſunt hodie in hac miſeria ſubmerſi, quibus qui-
dem merito dicere poſſemus verba illa, quæ dixit Propheta Ba-
Baruch.8. ruch, (etſi ad aliud propoſitum.) Quid eſt (inquit) Iſrael, quòd in
terra inimicorum es? Inueteraſti in terra aliena, coinquinatus es
cum mortuis: deputatus es cum deſcendentibus in infernum. De-
reliquiſti fontem ſapientiæ. Quid eſt hoc, ô homo habens fidem,
quòd adeò in morte, & in culpa inueteratus es, acſi eſſes vnus ex
damnatis, qui iam in impiorum ſedibus commorantur. Reuerte-
re, reuertere ad te ſiquidem habes opportunitatem, & tempus, vt
tibi remediũ adhibeas. Vide quàm celeriter reſtaurant ſerui Dei,
& reficiunt ruinas, quas fecerunt

Facite homines diſcumbere, &c. Et mulieres ſtabunt, nec debent
etiam diſcũbere? quid præcipis Domine, vt ſoli homines diſcũbãt? 33
Si nũc iſtud præciperet, diceremus: Attende Domine mulieres ma-
gis defatigatas accedere, quàm homines, cùm enim [*Enchapinadas*]
veniant laboriofius eſt illis iter facere. Inuentionem iſtam fortaſſe
Sathanas inuenit, illamque in Hiſpaniam introduxit [*De Ynos cha-
pines de Yna Yara.*] Et quia in periculo verſatur procidẽdi, & cõfrin
gendi caput mulier illa, quę hęc calciamenta defert opus eſt illi fa
mulo, qui eã manu ducat quod non eſt nimis honeſtũ, nec occa-
ſio alicuius boni. imò verò mali, atq; vt veſtis cũ illis adæquet ne
ceſſe eſt alium cubitum panni illi addere, quo quidem melius eſ-
ſet pauperẽ operiri. Quã arbitramini eſſe cauſam, cur nec in Gal-
lia, nec in Germania, nec alibi, niſi in ſola Hiſpania hoc calciamẽ-
ti genere mulieres vtuntur? Hæc eſt profectò huiuſce rei cauſa:
quia tantummodo Hiſpanæ fœminæ ſunt magis ſuperbæ, & in 34
uidæ. Et quia ſunt aliquæ quæ vident alias altiores eſſe quam ip-
ſas, inuidia diſcerpuntur. Quod igitur erit remedium ad hoc eui-
tandum? quòd ſint omnes æquales, & quæ eſt nana afferat calcia-
menta vnius cubiti, & alteri altiori ſe, par efficiatur. In illis tem-
poribus fortaſſe non erant vanitates hæ: ſed ipſę mulieres pedites,
& cum planis calciamentis iter faciebant, & ſic non propter hoc
magis defatigatæ, quàm homines acceſſerunt.

Atque etſi ſanctus Euangeliſta dicit Dominum iuſsiſſe homi-
nes diſcũbere, ſub hominis nomine mulieres etiam intelliguntur.
Omnes per ordinem recubuerunt. Nam in diuinis conuiuijs non
ſunt digni, qui comedant niſi homines bene ordinati. Quæ autem

ſunt

35 ſunt à Deo ordinata ſunt: ait Beatus Paulus. Iam orbis propter peccata noſtra effectus eſt effigies quædam inferni, de quo dicit Iob. Vbi nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat. Quando Deus Hebræis dedit Manna, totus campus illo plenus erat, & poſitæ erant illic menſuræ quædam, vt qui multos liberos habebat, multas menſuras deferebat, qui vero paucos, paucas etiam colligebat. Omnes per menſuram deferebant Manna, non quòd deeſſet: ſiquidem (vt dixi) vniuerſus campus erat repletus, & ad omnes ſatiandos ſupererat: ſed quia vult Deus in omnibus menſuram, ordinem, ac moderationem eſſe. Quæ ſi fuerint, erit abundãtia, ſin minus fames ac miſeria non deerit. *Roma.13.* *Exod.16.*

Accepit ergo Ieſus panes, & cum gratias egiſſet, &c. Antiqua nimis conſuetudo ſemper fuit, menſam, & ea, quæ comedenda ſunt
36 benedicendi, Dominoque gratias agendi, qui illa ſua diuina prouidentia adminiſtrat. Et ſic interrogauit Saul puellas Hebræas, quę egrediebantur ad hauriendam aquam, & dixit eis. Num hic eſt videns? Quæ reſpondentes dixerunt illi, illum expectari in ciuitate. Neque enim (inquiunt) comeſturus eſt populus, donec ille veniat: quia ipſe benedicet hoſtiæ, & deinceps comedent qui vocati ſunt. Prius venturus erat videns, & omnia benedicturus, & poſtea vniuerſus populus comeſturus. Modo verò quaſi immanes belluæ plurimi veſtrum ad menſam ſedetis, nec dicitis. Benedictus Dominus Deus noſter, qui hæc largitus eſt nobis. Cœpit Dominus ſuis ſacratiſsimis manibus panem frangere. Conſiderandum nunc eſt qua lætitia, & guſtu conuiuæ mãducarent, per quas manus præteribat, vt maximam cibus ille non
37 afferret voluptatem. Videbitis vetulam fragmentum panis manducare, & cum tanta ſuauitate illud comedit, acſi gallinas, aut pretioſos cibos manducaret: quia cibus ille per manus Domini ſibi venit. Contra vero diues quidam ſplendide comedit, nihil tamen illi ſapit, nec proficit, quia pauperũ ſanguinem mãducat, ſicut Balthaſar, qui comedẽs cũ concubinis ſuis proſpexit digitos deſtructionẽ ſuam in pariete deſcribentes. Tũc facies regis cõmutata eſt. Et ſic cibus illi non profecit. O diues cũ ad mẽſam ſedes, quàm amaræ tibi buccellę iſtę viderentur, ſi iram Dei contemplareris. Beati qui de manu Dei comedunt: hi enim cum alacritate manducant, & repleti manẽt: atque etiã plurimum illis ſupereſt, ſicut ſuperfuit his hodie. In ſola namque menſa Dei eſt ſaturitas, *Dani.5.*

& abun

& abundantia, in mundi autem mensa, vniuersa sunt fames, & in 38
opia, quasi cibus insomnij, ex quo expergiscens homo deceptus
Isai. 29. manet. Sic dicit Isaias. Sicut somniat esuriens, & comedit: cùm au
tẽ fuerit expergefactus, vacua est anima eius. Et sicut somniat si-
tiens, & bibit, & postquam fuerit expergefactus lassus adhuc si-
tit, & anima eius vacua est: sic erit multitudo omnium gentium.
Nunc vobis hęc videntur magnæ esse existentiæ, quia soporati in
ceditis: cito expergiscemini, quod erit in hora mortis, & deceptos
Ezechi. 5. vos experiemini. Præcepit Deus Ezechieli, & dixit. Sume tibi la-
terem, & pones eum coram te, & describes in eo ciuitatem Hieru
salem. Quid Domine? tam diuitem, atque populosam ciuitatem
in re tam vili, & fragili sicut latere iubes describi? Etiam (ait Do-
minus) vt videatis quam parum permanentiæ pictura, & pulchri
tudo illa secum habeat, quam si duæ guttæ aquæ super laterem in 39
cidant, vniuersam inficient, & delebunt. Hæc est igitur stabilitas
Hierosolymæ, atque omnium mundi ciuitatum, cæterarumque
rerum, quæ in eo sunt, quas minima quęq; gutta aquæ, & tenuis-
simus quisq; flatus omnes oblinit, & consumit: possessoresque ea
rũ famelici, vacuiq; remanẽt. Quę cùm ita sint fratres charissimi
omnes Dei conuiuæ esse diligentissime curemus, vt cùm eius ho-
spites hîc per gratiam fuerimus postea per gloriã in cęlesti aula
conuiuemur. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. II. post Dominicam. IIII. in Quadrage.

Prope erat pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Hierosoly- 1
mam, & inuenit in templo vendentes, &c. Ioan. 2.

IN hoc Euangelio: dilectissimi fratres, admirabile quoddam &
valde notandum factũ refertur quod Dominus Iesus ingrediẽs
in templum fecit. Videlicet quod pecus quod in eo erat, foras eie-
cit flagellisque venditores à templo expulit: mensasq; cum num-
mis in terram subuertit: atque illos reprehendit quod domum pa
tris sui domum negotiationis efficerent. Et tunc dicit sanctũ Euã
Psalm. 68. gelium adimpletum fuisse quod de illo prophetauerat Dauid, di
cens, Zelus domus tuę comedit me. Hoc zelo diuini honoris opor

tet

tet prælatum prædicatorem Euangelicum, & omnes, qui Eccleſia
2 ſticam gubernationem habent, aut ſeculari dominatione funguntur, comedi: & diligẽter notate verbum hoc: Zelus domus tuæ comedit me. Nam quemadmodũ ille, qui aliquid comedit, illius dominatur, conſumenſque illud in ſe conuertit. Sic hoc zelo oportet ſeruum Dei deuorari, & conſumi, atque in illũ conuerti. Ita vt honor, diuitiæ, & vita, omnia à Dei zelo conſumantur: & zelus debet viuus, & potens remanere. Verum heu, non eſt hæc inteſtina charitas, vt homines ſe à diuino zelo comedi patiãtur. Nam vt minimam quanq; voluptatem nõ amittant, aut leuiſsimam quanq; difficultatem non patiantur, nullus eſt qui diuinum honorem (vt debet) zelare velit. Aſpicite patres ac Domini mei cæleſtem magiſtrum veſtrum Ieſum Chriſtum, in quo non ſolum adimpleta
3 ſunt verba illa: Zelus domus tuæ comedit me, ſed etiam quod ibi ſequitur. Et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me. Zelus (inquit) domus tuæ pater mi vitam meam conſumpſit, & comedit, & opprobria ac contumelia dedecorantium te ceciderũt ſuper terga mea, quia ipſa ſummopere dolui, & pro illis mortuus fui. Quot iniurias perpeſsi fũiſtis ij, qui in Ieſu Chriſti filij Dei loco conſtituti eſtis, aut quot opprobria pro honore æterni eius patris pertuliſtis? Miſerabile eſt profectó. Quomodo erit zelus ad oſ ferendũ honorẽ, ac vitam etiam pro hac re: cùm in Prælato, aut prædicatore vix reperiatur zelus ad verbum cum ſpiritu & efficacia loquendum, vt proximi in diuino amore inflammentur? Hos admonet B. Paulus, dicens: Finis præcepti eſt charitas de corde pu- 1. *Timot.* 1.
ro, & conſcienta bona, & fide non ficta, id eſt, finis, quem expetit
4 lex, eſt, vt charitas Dei, & amor proximi dominetur in nobis: atq; hunc dicit oportere eſſe finem prædicationis, gubernationis, omnium que ſolicitudinum noſtrarum, qui eſt finis legis Domini: & dicit ibidem quod hodie agitur ad literam, ſcilicet, à quibus quidẽ aberrantes conuerſi ſunt in vaniloquiũ. Dicit plurimos ab ſcopo diuinæ legis aberrare factos loquaces vanarũ rerũ, nec ex animo loqui, atque cum efficacia ſciunt reprehendere: quorum quidem vita, & doctrina vana eſt. Dicit B. Chryſoſtomus ſuper hunc lo- *Chryſoſt.*
cum Apoſtolum hic metaphoram ſumere ab illis qui cum in ſcopum ſagittas directuri eſſent, huc atq; illuc aberrant. Per Prophetam Hieremiam dicit Deus: Propheta, qui habet ſomniũ, narret *Hiere.* 23.
ſomniũ: & qui habet ſermonem meum, loquatur ſermonem meũ

vere,

verè. Quid paleis ad triticum, dicit Dominus? Nunquid nõ verba 5
mea ſunt quaſi ignis, dicit Dominus: Et quaſi malleus conterens
petram? Propheta (inquit Deus) qui habet doctrinam, quam ſom
niauit, loquatur illam, quaſi ſomnium ſuum. Siquidem autem do
ctrina mea non eſt eius inſomnium, quare illam vere, & cum ma-
xima animi conſtantia non loquitur? Quare tam excellenti trití-
co vanæ rhetoricæ paleas commiſcet? Verba quidem mea ignis,
2. Timot. 4. & malleus ſunt, ſi prædicatores illa ſicut oportet, & cum debito
vitæ exemplo loquerentur. Ideò ſanctus Paulus dicebat: Opus
fac Euangeliſtæ, miniſterium tuum imple, ſobrius eſto. Fac (in-
quit) opera Euangeliſtæ, viue ſicut prædicas: ita vt ſiquidē doctri-
na eſt Euangelica, vita etiã ſit Euangelica. Atq; totam rem com
prehendit, dicens: Sobrius eſto. Denotans ſobrietatem maximam
eſſe ad Euangelicam vitam diſpoſitionem. Eo quòd hic zelus defi 6
cit eſt hodie domus Dei, quæ eſt vniuerſalis Eccleſia ſicut eſt.

Dicit igitur ſanctum Euangeliũ, quòd, *inuenit in templo vendentes, &c. Et cum feciſſet quaſi flagellum.* Res eſt obſtupenda videre hic
Matth. 11. Dominum, qui dicit: Diſcite à me quia mitis ſum. De quo dixit
glorioſus Baptiſta: Ecce agnus Dei, nunc homines illos tãta cum
ſeueritate flagellare. Quis vnquam vidit agnum lupos inſectan-
tem? ne hoc admiremini fratres. Hunc enim mitiſsimum agnum
Apocal. 5. vocauit Beatus Ioannes leonem, dicens: Vicit Leo de tribu Iuda.
Nam erga peccatores pœnitentiam agentes eſt agnus: in peccato
res verò duros, & proteruos eſt leo fortiſsimus. Depone duritiem
tuam, & mitiſsimum, ſuauiſsimumque illum inuenies. Hoc eſt
autem maximè penſandum, quòd ipſi flagellati capita ſubmiſe-
runt, nec legitur de illis quòd dixerint Dominum malefacere pu- 7
niendo illos, etſi ipſum interrogarunt, qua cum poteſtate hoc
faceret. Vt cognoſcatis quod peccata, & publicæ abuſiones pote
rant impediri, atque illis remedium poſſet adhiberi, ſi rectores, &
gubernatores vrbium (cum iam ſatis notam, omnibuſque perſpe-
ctam habeant poteſtatem) ad hoc faciendum diſponi vellent.
Prætor autem vt viro nobili complaceat, eius peccata diſsimulat,
vt quando aliquid ab eo petierit, libenter faciat. Si ſemel ei cum
vrbanitate loqueretur, & quantopere Deus publicis ludis, quæ
in illius domo exercentur, offendatur, illi optimis verbis ſignifi-
caret: illumque ne tale permitteret, rogaret: atque ſi ſecundo ro-
gatus nollet hoc facere, menſas illi concremaret. Et contra luſores

per

8 per terminos iuris cum rigore procederet, non ex iudis tot mala, totque diuortia coniugalium ſequerentur, quæ quidem fiunt eo quod viri vxorum ſuarum patrimonia ludendo cõſumunt. Et ſcitote nullum malum hominem eſſe adeò malum, cui malum bonũ eſſe videatur. Sed ſiquis propter demerita ſua ſe puniri aduertit, tacet, & ſupplicium ſuffert, quia intelligit ſe propter honorem Dei, bonum q; publicum ſupplicio affici. Verum tanta eſt gubernatorum ignauia, & puſillanimitas, vt nead hoc faciendum virile pectus habeant. Idcirco dictũ fuit Moyſi. Prouide autem de omni plebe viros potentes, & timentes Deum, inquibus ſit veritas, & qui oderint auaritiam, & conſtitue ex eis tribunos, &c. Mirabile profectò, non annumerauit Iethro inter conditiones iudicũ, quod eſſent ſapientes: ſed dixit illos oportere eſſe fortes: Deũ
9 timentes, non diuitiarum cupidos. Ad denotandum non tam neceſſariam eſſe iudicis ſcientiam, quam inuictum animi robur, & vt ſit mundus auaritiæ, etſi vtrum q; iudicibus maximè neceſſarium eſt. Vnum autẽ ex illis, quæ longè maximè neceſſaria ſunt, eſt præſtans animi magnitudo: quam quidem conſtantiſſimus ille zelator domus Domini Dauid habebat, qui dicebat. In matutino interficiebam omnes peccatores terræ, vt diſperderem de ciuitate Domini omnes operantes iniquitatem. Ad hoc propoſitum notabilis quædam res reperitur in libro Numerorum, vbi legitur quod cùm Chananæi cum populo Iſrael præliati fuiſſent, & ab eo victoriam reportaſſent, Iſrael voto ſe Domino obligans ait: ſi tradideris populum iſtum in manu mea, delebo vrbes eius. Exaudiuitque Dominus preces Iſrael, & tradidit Chananæum, quem
10 ille interfecit ſubuerſis vrbibus eius. Plurimi ſunt, qui iniqua quadam pietate commoti malos punire nolunt, cum ſupplicium, quod de illis ſumitur nimis gratum ſit Deo. Sicut apparet ex præmio, quo hic Hebræi affecti ſunt, quibus propter ſolum votum, quod vouerant deſtruendi malos, gloriоſam Dominus conceſſit victoriam, & voluit, vt diuitias Chananæorum poſſiderent. Sic igitur oportet facere miniſtros iuſtitiæ, qui debent proponere malos punire, atque hoc propoſitum diligentiſsimè executui ſunt, & gratiſsimum Deo miniſterium exhibebunt. Hoc autem eque fieri debet, omnes à maximo vſq; ad minimum æquali virga puniendo, ſicut fecit Dominus, de quo refert ſanctum Euangelium: & cum feciſſet, &c.

Exodi.18.

Pſalm.100.

Numer.21.

Omnes

Omnes eiecit de templo, nemini pepercit. Non sic agitur mo 11
do propter peccata nostra: sed si est seueritas, & supplicij, in pau
peribus tantummodo exercetur. Statua illa, quã vidit Nabucho-
Dan.2. donosor habebat caput ex auro optimo: pectus autem & brachia
de argento erant: porrò venter, & fœmora ex ære: tibiæ autem fer
reæ: pedum pars erat ferrea quædam autem fictilis. Et cum eci-
disset lapis non aurum quidem, argentum, aut metallum vel fer-
rum, sed fictiles pedes percussit: hoc nunc ad literam agitur. Non
est enim ictus, ad aureum caput, qui sunt Prælati, nec ad argentea
pectora, qui sunt principes, nec ad æreum ventrẽ, qui sunt iuris-
periti, qui lites deuorant, sicut venter cibos. Nec denique ad ferrea
fœmora confringenda, qui sunt viri primarij tyranni, qui omnia
lacerãt. In solos fictiles pedes ictus immittitur, qui sunt homines
plebeij, pauperes, & abiecti. Hos audẽt iudices punire. Adhuc etiã 12
& auditor pœnitentiarius, quando confessiones audit hos tantum
modo reprehendit, viris enim magnatibus, & potẽtibus, ne mini
mum quidem verbum audent loqui. O maximam debilium,
atque fœmineorum hominum miseriam! O quam melius vobis
esset trieris remigio esse alligatos, quàm cum tanta animi fragili
tate, & inconstantia reipublicæ dominari.

Ait illis Dominus, Auferte ista hinc: & nolite facere, &c. In quo ostẽ
dit quod seuerum illud supplicium, quod de eis sumebat, erat, quia
sub specie sanctitatis tẽplum profanabãt dicentes, quia erant res
necessariæ ad sacrificia. Ideo illic vendi posse: atque affirmãtes se
illud facere ne deesset quid Deo offerretur. Ipsi autẽ nihil aliud,
quam suammet vtilitatem expetebant: & idcirco hac cupiditate
concitati domũ Dei domum negotiationis faciebãt. Hęc est vna 13
ex maximis mundi peruersitatibus, velle quenquam sub sanctita
Sapien. 14. tis, & religionis specie malum esse, & peccatum committẽtem se
virtutẽ facere simulare. Hoc est quod Deus exaggerat, & de quo
summoperè cõqueritur, dicens: & nõ suffecerat errasse eos circa
Dei scientiam: sed & in magno viuẽtes inscitiæ bello, tot & tam
magna mala pacem appellãt. Agit illic Spiritus sanctus quomo
do inuenta est idololatria, & quomodo homines nõ cõtenti sunt
tantis illis erroribus, sicut erant alios homines tanquã Deos ado-
rare: sed quòd tot tantaque mala, ac spiritualia bella, pacẽ, ac tran
quillitatem maximam nuncupabant. Atque ex hoc sequutũ est
quod vlterius dicit. Omnia commista sunt, sanguis, homicidium,
furtum,

furtum,& fictio. Tot tantiſque malis non erant illi contenti, ſed
14 fictionem inſuper illis admiſcebant,liberet nos Deus à tanto ma
lo, quod in talem fictionem homo deueniat, vt Deum offendens
velit ſimulare ſe virtutem operari. In libro Iudicum legitur,quòd *Iudicum. 8.*
poſtquam Gedeon glorioſam illam victoriam de Madianitis re-
portauit in ſignum gratitudinis Deo voluit offerre ſacrificiũ, no
luit autem illud in Silo offerre, qui quidem erat locus offerendis
ſacrificijs conſecratus (vt patet in Ioſue.) Deprecatus eſt autem
milites ſuos,dicens. Date mihi inaures ex præda veſtra, quas ab *Ioſue.22.*
Iſmaelitis,& Madianitis acceperant (quod idem eſt) & reſpon-
derunt : libentiſsime dabimus. Et fuit poſtulatarum inaurium
mille ſeptingenti auri ſicli,abſque ornamentis, monilibus , &c.
Fecitque ex eo locupletiſsimum oratorium, & poſuit illud in ciui
15 tate ſua Ephra.Et quanquam magno affectu,& deuotione mo-
tus eſt : adeò hac nouitate Deum offendit, vt dicat ſanctus tex-
tus:& factum eſt Gedeoni , & omni domui eius in ruinam. Et
propter hoc peccatum permiſit Deus vt ex ſeptuaginta & vno
filijs,quos poſt mortem ſuam reliquit, vnus ſeptuaginta interfe-
cerit, & poſtea ille deſperans mortuus fuerit. Vt videatis quan-
tum damni ſibi vniuerſæque familiæ ſuæ deuotione ſua inſipien
ti attulerit. Si igitur eo quod contra Domini præceptum fece-
rit,& magnam domui Domini, quæ erat in Silo iniuriam intu-
lerit,etſi hoc cum bona intentione fecit, maximam ſibi illatam
iniuriam Dominus iudicauit, atque illũ acerrimè puniuit : quid
erit pro irreuerentijs, quæ non cum bona quidem , ſed cum peſ-
ſima intentione ſacris locis fiunt ? Tantam contumeliam hanc
16 Deus eſſe iudicat, vt ſtatim illam punire velit:ſicut apparet , in
illo,cùm bis vendentes, & ementes è templo magna cum ſeue-
ritate eiecit: atque in alio terribili ſupplicio , quod refertur in
ſecundo Machabæorum,vbi dicitur veniſſe Hieroſolymam Du- *2.Mac.3.*
cem Seleuci Regis Aſiæ , nomine Heliodorum , theſauroſque,
qui in templo Domini erant deferre voluiſſe. Et (dicit ſanctus
textus)tunc ſummus Sacerdos oſtendit depoſita eſſe hæc victua-
lia viduarum,& pupillorum.Quapropter (inquit Sacerdos) ro-
go te ne has pecunias tranſportes, erit enim huius templi contu-
melia, præcipuè, quod per totum terrarum orbem tanto honori
habetur: quòd res , quæ in eo depoſita eſt ſic ab illo per violen-
tiam abſtrahatur. Cui Dux Regium mandatum oſtendit, dixit.

que ſe illi contradicere non poſſe. Porrò ſummus Sacerdos, alij- 17
que ſimul Sacerdotes ad Dominum pro illa iniuria templo illa-
ta deprecabantur, ſimulque vniuerſus populus, & mulieres ci-
licijs ſuccinctæ pectoribus, incluſæque virgines publice deprecan
tes, ad templum concurrebant à Domino remedium poſtulan-
tes. Dux autem nihil illorum æſtimans cum ſatellitibus ad æra-
rium ingreſſus eſt. Sed ſpiritus omnipotentis Dei magnam fecit
ſuæ oſtenſionis euidentiam, ita vt omnes, qui auſi fuerant pare-
re ei, ruentes Dei virtute in diſſolutionem, & formidinẽ conuer-
terentur. Apparuerunt enim illis duo iuuenes qui circunſtete-
runt eum, & ex vtraque parte flagellabant ſine intermiſsione
multis plagis verberantes. Subitò autem Heliodorus concidit
in terram, eumque multa caligine circunfuſum rapuerunt, atque
in ſella geſtatoria poſitum eiecerunt, iam quidem ferè mor- 18
tuum. Vt videatis quod ſupplicium ſumit Deus de profanatori-
bus domus ſuæ. Et ſuper hunc euentum magnoperè conſidéran-
da eſt æſtimatio, & reuerentia, qua homines, atque mulieres illæ
templum venerabantur, cum omnes vnanimiter concurrerint
exoraturi Deum ne illud tanta iniuria affici pateretur. O quam
maxima eſt hæc nobis confuſio, qui tam parui æſtimamus irreue
rentias, & iniurias, quæ nunc paſsim diuinæ maieſtati in noſtris
Eccleſijs fiunt, vbi ſacroſanctum miſſæ myſterium celebratur,
in quibus plerunque ineffabile altaris ſacramentum cuſtoditur:
in quo realiter, & vere Chriſtus Redemptor noſter continetur.
Quid arbitramini facturum fuiſſe Dauid, alioſque Sanctos Pa-
triarchas, & Prophetas veteris teſtamenti, ſi Dei maieſtatem in
ſuis ſacrificijs, & templo haberent, ſicuti nos modo habemus? 19
Quanta cum religione, & reuerentia illum colerent? Si tantopere
vmbram honorabant, quãto magis illud, quod per vmbram ſigni
ficabatur, honorarent?

In tabernaculum Moyſi tantummodo Sacerdotes ingredie-
bantur, ingrediebantur autem nudatis pedibus, & nimis ablutis,
ac cum maximo ſilentio, & veneratione: & hebdomada qua in-
greſſuri erant, non bibebant vinum nec ſiceram, atque ipſimet
Exod.3. Moyſi ante tabernaculi conſtructionem dictum eſt. Solue cal-
ciamentum de pedibus tuis, locus enim in quo ſtas, terra ſancta
eſt. Eia Moyſes attende quomodo ingrediaris, nam hæc terra
ſancta eſt.

20 O Domine non ita Chriſtiani modo in Eccleſiam tuam ingrediuntur, ſed cum tanta pompa, & maieſtate, acſi in foro, aut in plateis deambularent. O Chriſtiani, nunquid hic Deum eſſe non creditis? Profectô ſi tales eſſemus, quales nos eſſe oporteret, humum, lateres, lapideſque iſtos venerari, & deoſculari deberemus, eo quod ſint in domo Domini. Illic enim vbi præcipiebatur Moyſi, vt calciamenta de pedibus ſolueret, nemo præter Angelum erat, qui Dei authoritatem miniſterialiter repræſentabat, Hic autem ipſe Deus, & homo verus commoratur. Prætermitto modicam puritatem, & munditiam altarium, corporaliumque quæ in plurimis Chriſtianorum Eccleſijs eſt. Quæ fides, qui affectus, qui ſenſus, aut quæ deuotio eſt in viris Eccleſiaſticis? quôd Deum illum, in cuius conſpectu Angeli, & Archangeli, Cheru-
21 bim quoque, & Seraphim, vniuerſæque cæli poteſtates admirati proſternuntur, tanta cum immunditia tractent? Mappas, in quibus ipſi comedunt, volunt eſſe nimis mundas, ſin minus famulos ſuos acerrimè reprehendunt: altarium autem linteamina munda eſſe minimè curant: & licet immunda ſint quaſi tabernæ mantilia, nihil ſibi intereſſe arbitrantur, nec illis horrorem afferunt. O ingrati homines, pro tam ſupremo beneficio has gratias Deo agitis, quia in manibus veſtris collocatur, atque hic ſocius veſter commoratur? O fratres chariſſimi, per amorem illum, quo nobis tam ſingularia beneficia facere voluit, vos deprecor, ne deinceps ita ſit. Verum ſiquidem illi debitum honorem non poſſumus exhibere, ſaltem ſecundum vires noſtras, illum honorémus.

22 Diligenter animaduertamus Deum voluiſſe vt in templum boues, oueſque, ac columbæ immolandæ, non autem vendendæ afferrentur. Sic faciebat Dauid, ſiquidem dixit: Introibo in domum tuam in holocauſtis: reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea. Si adducis frater ſenſuales, beſtialeſque appetitus tuos *Pſalm. 65.* in templum, vt eos in holocauſtum Deo offeras, mortificationis cultro illos truncans, diuinique amoris igne inflammans, libenter ſacrificium hoc Deus accipiet. Sin autem illos emendos, & vendendos affers aſpiciens, & cupiens aſpici, cupiens, & deſiderans cupi, peccans, & alios ad peccandum inducens, etſi Deus nunc pro ſua pietate diſſimulat: non tamen hoc impune feret, ſiquidem domi ſuæ, quæ eſt domus orationis, tam abominabiles

emptiones; & venditiones exerces: quibus bina templa coinqui- 23
nas, quorum alterum est hoc materiale, alterum verò est spirituale, qui es tu. Et idcircò Apostolus postquam dixerat. Nescitis, quia templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis? Subdidit conuenientissime, dicens: Si quis autem templum Dei viola
2.Cor.3. uerit, disperdet illum Deus. O asperum verbum! ô terribilem comminationem, quare non contremiscitis filij Adæ: siquidem passim, & pro qualibet nænia, quæ se vobis offert, mortaliter peccatis, animamque vestram inficitis? Cauete ne vos Deus in æternum destruat. Sic enim vos hic comminatur. Dicite, si quis tam impudens, & temerarius esset, vt in hoc materiale templum porcos, asinos, bouesque adduceret, domumque Dei iumentorum stabulum, & porcorum haram efficeret, quam sacrilegus haberetur? Et si sacrosanctis imaginibus abrosis prophana vinolenti 24
Bacchi, aut turpissimæ Veneris, aliorumque idolorum delubra constitueret: quo igne, aut quo tormentorum genere puniretur? Quid igitur minus facis tu, ô peccator, qui à te Dei effigiem oblinis nolens cum illo conformari, & in tabula cordis tui turpia vitia, cupiditates, atque alia pleraque scelera insculpis: quo igitur supplicio dignus est, qui talia scrilegia committit? Quod si ita est, quare animaduertens te tot, tantisque criminibus coram Deo alligatum, non trepidas? O cæce, & demens, siquidem cum in tanto periculo constitutus sis toto corpore non contremiscis? Deus tibi sensum, ac prudentiam concedat, ô frater: vt à via tua mala resipiscas.

Ex his verbis Beati Pauli elicitur alia consideratio tanti, & pluris etiam doloris, sicut est præterita, quæ quidem talis est. 25
Siquidem Christianus est templum Dei, vbi ipse habitat: toto tempore quo virum aliquem, aut fœminam persequeris, nihil aliud facis, nisi templum obsidione premere, vt videas si foramen aliquod inuenias, per quod Deum ab illius anima expellas, curans vt illum offendat. Attende igitur, ô infelix prætorem etiam delinquentes in Ecclesia tutos pati commorari. Quare vis tu, & diligenter laboras vt Deum à loco sacro eijcias omnibus possibilibus rationibus pauperculam fœminam, aut alium proximum tuum ad peccandum solicitans? Quod si iniquitas tua iam ad effectum peruenit, Deumque à templo eiecit, restitue, restitue illum templo, quia est Summus Pontifex,

(sicut

26 (ſicut dicit Diuus Paulus: Chriſtus aſsiſtens Pontifex futurorum bonorum) quem Angeli reuerentur, & timẽt. Dicet aliquis. Quomodo igitur illum reſtituturus ſum? Faciens pœnitentiam, & ex animo culpam tuam cum maximo animi dolore confitens, & omnibus rationibus, quibus poteris, curans vt idem faciat ille, quẽ tu ad peccandum induxiſti. Eo quod omnia hæc mala in Eccleſia Dei ſunt, ideò nos tã crebro Deus flagellat, atq; alijs durioribus quidem flagellis, quam hos puniuit, de quibus loquitur ſanctum Euangelium.

Quod ſi attente conſideremus, quid ſanctus Euãgeliſta dicat, inueniemus Dominum flagella non detuliſſe, ſed ex funibus, quibus illi animalia ſua alligata deduxerant, illa confeciſſe. Dicit enim, *Cùm feciſſet quaſi flagellum de funiculis, &c.* Atque idem nobiſcum nunc agit: nam ex noſtriſmet negotijs, & ex rebus, qui-
27 bus intendimus, elicit Deus flagella, quibus nos verberet. Flagellis trium brachiorum nos flagellat, quorum vnum brachium eſt ſterilitas fructuum, quam abſtrahit Deus à noſtris agriculturis, & laboribus, qua nos tam crebrò punit. Sic affirmat Dauid, dicens, Qui conuertit terram fructiferam in ſalſuginem à malitia inhabitantium in ea. Efficit Deus, vt ager, & vinea fertilis efficiatur ſterilis, & ſicca ſine humore. Hoc autẽ non quia ſic illi libuit, ſed propter malitiam cõmorantium in ea. Idem exaggerat Propheta Ioel denotans, quomodo Deus propter hominum peccata fructus adimit. Luxit (inquit) humus quoniam deuaſtatum eſt triticum, confuſum eſt vinum, confuſi ſunt agricolæ ſuper frumento, & oleo, quia perijt meſsis agri. In his verbis ſignificat ſanctus Propheta, fructus terræ pudore confuſos eſſe, & quaſi prę pu-
28 dore, & confuſione, quia tam malis hominibus ſeruiunt, tamque ingratis, atq; etiam tam inimicis creatoris ſui apparere non audere. O quam magna eſt hæc exaggeratio, dicere ſcilicet vinũ confundi, & non audere apparere in mundo: tu verò non confunderis, quòd tam turpiter viuere ab omnibus videaris? Secundum brachium flagelli, quo nos crebro Deus punit, ſunt bella, quibus quotidie opprimimur, & affligimur. Mos enim Dei eſt quoſdam peccatores per alios punire, ſicut dicit Zacharias. Hoc dicit Dominus. Paſce pecora occiſionis: qui poſſederant, occidebant, & nõ dolebant, & vendebant ea dicẽtes. Benedictus Dominus: diuites facti ſumus, & paſtores eorũ non parcebant eis, & ego nõ parcã

Pſalm.106.

Ioel.1.

Zacha.11.

vltra ſuper habitantes terram, dicit Dominus. Ecce ego tradam 29
homines vnumquẽq; in manu proximi ſui, & in manu regis ſui:
& concident terram, & non eruam de manu eorum. Sumit elegã
tem metaphoram à domino pecoris, qui ad occidendũ illa cuſto-
dit, & paſcit: & ſtatim explicat metaphoram dicens Deum eſſe
Dominum pecoris, oues autem potentes, pingues, & malos ciui-
tatis, qui ſicut diuitijs pingueſcunt, ita etiam ſceleribus incraſſan-
tur, & hoc ad maiorem illorum condemnationem, quia ad infer-
ni carnificinam impinguantur. Atq; etiam in hac vita illos Deus
incipit punire, eoſq; deſinit, vt immaniter ſibi inuicem officiant:
atque vt reges etiam eorum male partas diuitias illis adimant. Et
ita dicit Deus exponens metaphoram: Ecce ego tradam homi-
nes, &c. Et alij alios inuicẽ inſectantes terram ſchiſmis diuident:
conſurgens Rex contra ſubditos, & ſubditi contra Regem, & alij 30
contra alios præliabuntur, illoſq; deſeram, vt ſe percutiant, neq;
vnos de aliorũ poteſtate liberabo. Nec verò vnos vnius ciuitatis
per alios ipſius ciuitatis ciues tantum punit: ſed vnos etiam Re-
Hiere.25. ges per alios punire conſueſcit: ſicut dicit per Hieremiam. Pro
eo quòd non audiſtis verba mea. Ecce ego mittam, & aſſumam
vniuerſas cogitationes aquilonis: ait Dominus, & Nabuchodono
ſor Regem Babylonis ſeruum meum: & adducam eos ſuper ter-
ram iſtam, ideſt, vt ſit executor iuſtitiæ meæ. Tali ratione, & or-
dine diſponit Deus hominum negotia, illorumque furores per-
mittit, vt efficiat alios aliorum eſſe carnifices, vt conſtat ex pro-
phetis. Nam Aſſyrios Hebræorũ fecit carnifices, Chaldæos, Aſſy-
riorum: Perſas autem & Medos Chaldæorum fecit eſſe punito-
res. At verò per Macedones, Perſas, & Medos flagellauit. Ma- 31
cedonum autem Romanos fecit carnifices, & per eos etiam Iu-
dæos puniuit. Nunc verò permittit, vt Turcæ, & Mauri pro-
pter ſcelera noſtra Chriſtianorum ſint carnifices, vt vitas noſtras
corrigamus. Et ſic permittit inter Reges ambitiones eſſe, & deſi-
deria ampliandi regna, & dominationes ſuas, & ob hanc cauſam
inter illos bella eſſe. Et licẽt eorum finis ſit ea quæ expetunt, com
parare: veruntamen Deus hoc ita diſponit, vt alij per alios pu-
niantur, ad iuſtitiam ſuam exercendam, ſuamque diuinam pro-
uidentiam magnificandã. Et quæ homines propter malos fines
faciunt, ipſe ad ſuæ iuſtitiæ, & diuinæ voluntatis executionem,
abſque eo quod hoc homines intelligant, diſponit. Sic affirmat

32 Propheta Michæas, dicens: Ipſi autem non cognouerunt cogita- *Mich. 4.*
tiones Domini, & non intellexerunt conſilium eius, quia congre-
gauit eos quaſi fœnũ areæ. Quòd gentes, quas Deus ad Hebræo
rum ſupplicium adduxerat, Domini cogitationes non intellexe-
runt, qui illos quaſi manipulos in aream deduxit, vt poſtquam
Iſraelis area punita, & purgata eſſet, illos Iſrael contereret, & eo-
rum ſpolijs vteretur. Quodſi Deus Nabuchodonoſor Regem ſer-
uum ſuum appellat, non eſt quod in perſecutione Hebræorũ non
peccaret ſed vt ſignificaret ſe bonam voluntatem ſuam adimple-
re per iniquam tyranni illius intentionem, ſuam q, diuinam iuſti-
tiam per iniuſtam illius ambitionem exercere. Deus enim tam ſa
piens, potenſque eſt, vt per reflexam regulam rectum nouerit ſcri
bere. Atq, etiam aliquando ipſum peccatorem ſuimetipſius car-
33 nificem facit: ſicut apparet in Iuda, qui ipſemet fuit carnifex, & di
uinæ iuſtitiæ executor, vt in temporale ſupplicium peccatiq, ſui
exemplarem pœnam præter atrociſsima futuri ſeculi tormenta,
ſe ipſe ſuſpenderet.

¶ Tertium & vltimum brachium flagelli, quo Deus nos percutit propter ſcelera noſtra, ſunt morbi ſicuti dixit Moyſes Hebræis: Niſi cuſtodieris & feceris omnia verba legis huius, &c. Augebit *Deut. 28.* Dominus plagas tuas, & plagas ſeminis tui, plagas magnas, & per ſeuerantes, infirmitates peſsimas, & perpetuas, &c. donec te cõte-rat. Et remanebitis pauci numero, qui prius eratis ſicut aſtra cæli præ multitudine: quoniam non audiſti vocem Domini Dei tui. Et ſiquidẽ nunc tot peſtes, totq, infirmitates in nos immittit, me ritò credere poſſumus propter peccata noſtra eſſe. Ecce tria bra-
34 chia flagelli Dei, vt ſic puniti, à noſtris vijs malis reſipiſcamus, ne æternis verberibus flagellandi in infernum detrudamur. Quam-obrem fratres chariſsimi hæc Dei templa mundare diligentiſsi-mè curemus, omniaque ab illo peccata eijciamus, præcipuè verô auaritiam expellamus, quam peculiariter illo flagello Dominus ê templo expulit. Eſt autem hoc malum, quod quaſi in omnibus vniuerſaliter dominatur, ſicut dicit Deus per Prophetam Amos, *Amos. 9.* his verbis: Auaritia enim in capite omnium. In oculis tuis affers auaritiam, ſemper enim pecunias velles videre, in auribus defers cupiditatem, quia ſemper audire deſideras res lucri. In naribus & olfactu illam portas, quia â longe oles emporia, & negotia: in manibus etiam illam geris, ſemper enim illas plenas nummis

habere velles. In ore deniq; illam vſurpas, ſemper enim de illa lo 35
qui, & agere deſideras. Quid ergo remedij eſt? Aduerte quid faciat Epiſcopus cum materiale templum purificat. Vadit per totũ templũ cum hyſſopo, & vniuerſos angulos inueſtigare videtur hîc atq; illic aquam benedictã effundit, & vbiq; illam diſpergit, niſi hoc modo animæ tuę templum purificaueris abſq; dubio peribis. Inquire inquire per iſtos animæ tuæ angulos, ſcrutare quæ peccata ſint ibi. O quam diligenter ſcrutabatur angulos ille, qui
Iſai. 2. dicebat: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Veniat aqua benedicta, veniant lachrymæ. O quam benedicta aqua ſunt lachrymæ cordis, effunde, ô frater hanc aquã benedictam hîc atq; illic, & vbiq; lachrymare adulterium, quod commiſiſti, lamentare ieiunium, quod fregiſti, lamentare tempus quod fruſtra conſumpſiſti, deplora damnũ, quod proximo intu- 36
liſti, conſcientiã tuam accuratiſsime percurre, & immunditię eius per oſtiũ quod eſt os per purã confeſsionẽ prodeãt. Et firmiſsime propone diuinã maieſtatem à te non amplius eſſe offendendã, & ſic gratiam ſuam tibi Deus largietur, qua ſempiterna gloria cõparatur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Feria. III. poſt Dñicam IIII. in Quadrage.

Iam die feſto mediante aſcendit Ieſus in templum, & docebat, & admirabantur Iudæi. Ioan. 7.

1

REfert ſanctũ Euangelium quòd celebrabatur Hieroſolymis feſtũ Scœnopegiæ, quod erat in memoriã, quòd patres antiqui tot annos in deſerto peragrarunt, antequam promiſsionis terram ingrederentur. Hoc autem feſtum celebrabatur ſeptem dies, & in medio eius, hoc eſt, die quarto ingreſſus eſt Dominus in templum vt doceret, populumque ſuam cæleſtem doctrinam erudiret. Noluit illuc primis tribus diebus aſcendere, quia vniuerſi in legis ceremonijs magnopere occupati erant: & ſic minor erat opportunitas, vt eos erudire poſſet. Diligenter conſiderandum eſt hîc fratres chariſsimi, quomodo quærebat Chriſtus Redemptor noſter opportunius tempus, in quo poſſet de animarum ſalute,

& con

2 & conuerſione agere, cuius quidem inſatiabili quadam ſiti æſtua
bat. Nullus vnquam fuit mercator quantumuis diuitiarum cupi-
dus, qui tum tanto lucrandi ſtudio in emporia properaret: quan-
to ardore pergebat optimus Ieſus quocunque eſſet opportuni-
tas vnius animæ lucrandæ, hoc autē non propter vtilitatem ſuam
ſed propter maximum ſuum erga nos amorem. Quis igitur hunc
ardentiſsimum amatorem non diliget? Et quis omnem bonam
opportunitatem ſeruiendi illi non inquiret: ſiquidem ipſe tam di
ligenter eam inueſtigat ad benefaciendum nobis? O quàm accu-
ratam diligentiam circa hoc veteres illi Patres habuere, quamque
diligenter opportunitatem quærebant ad benefaciendum, ſicut
apparet in Abraham qui ſedebat in oſtio tabernaculi ſui, in ipſo *Gene.18.*
feruore diei. In meridie peregrinos expectabat, vt eos reficeret: il-
3 lud enim erat opportunum tempus, quando viatores ab itinere
ſuo requieſcere conſueſcunt. Et ſanctus Loth inuentus eſt à duo- *Gene.19.*
bus illis Angelis, qui in forma peregrinorum veniebant, veſperè
ſedens in foribus ciuitatis. Veſperi expectabat hoſpites, quia illa
hora ſolent peregrini ad domos, & diuerſoria concurrere. Et ſic
Eccleſiaſticus dicit: Omni enim negotio tempus eſt, & opportu- *Eccleſ.8.*
nitas. Et amicus Dei hanc temporis opportunitatem ad benefa-
ciendum ſemper inquirit: ſicuti viceverſa faciunt mali ad malefa
ciendum. Sicut patet de maledicto Cain, de quo dicitur: Dixitq;
Cain ad Abel fratrem ſuum: Egrediamur foras. Cùmq; eſſent in *Gene.4.*
agro, conſurrexit Cain aduerſus fratrem ſuum Abel, & interfecit
eum. Videte quā opportunitatem quæſierit ad tantū illum inſul-
tum perpetrandum. Exiuit enim ad agrum, vt illic à parentibus
ſuis non aſpiceretur, ne eius mortem poſſent impedire. O ſancte
4 Deus, quàm obſtupenda eſt viſu vigilantia, qua iniqui homines
opportunitatem perquirunt ad ſuas malas intentiones exequen-
das. Sic exaggerat Deus conquerens per Hieremiam his verbis: *Hiere.3.*
In vijs ſedebas expectans eos, (ſcilicet amatores tuos) quaſi latro
in ſolitudine. Sicut latro (inquit) ad vias exit, & illic inſidiatur via
tores, & in promptu eſt, ne fortè occaſio deprædandi prætereat: ſic
tu ô peccator (ait Dominus) ad vias exis & es auſcultans in prom
ptu ne occaſionē prætermittas committendi omnia peccata, quæ
potes. Es latro peccatorum, deprædatorq; offenſionum Dei, qui
illis in vijs occurris, vt eas depræderis, præ nimio peccandi deſi-
derio, quo flagras. Deprecor ergo vos fratres mei per clementiſ-

ſima Dei noſtri viſcera, vt efficaciſsimè curetis in hoc diuinæ ma 5
ieſtati reſpondere, & ſiquidem tam diligenter occaſiones quærit
ad nobis beneficia facienda, illas nos etiam verè & ex animo inueſtigemus ad illi accuratiſsimè ſeruiendum, & quando illas præ
manibus habuerimus, ne fruſtra eas prætermittamus.

Docente Domino in tẽplo talia, & tam ſublimia myſteria dicit ſanctus Euangeliſta: *Mirabantur Iudæi dicentes: quomodo hic literas ſcit cum non didicerit?* Cum deberent conuerti, magis peruertebantur. Et dicebãt fortaſse Chriſtum Redemptorem noſtrum literas illas à diabolo didiciſſe, cum illas humanitus non didiciſſet. O terribilem peruerſitatem! quòd ex tali concione, & ex tam diuino concionatore, & ex tam ardenti ſpiritu tantam malitiã homines eliciant. Ne miremur ſi nũc populos prædicationibus noſtris me
Roma. 10. liores effectos non viderimus. Nam hoc malũ ſatis antiquum eſt 6
in orbe terrarũ. Sicut ſignificauit B. Paulus, qui poſtquã dixerat, quam ſpecioſi pedes euangelizantiũ pacem, euangelizantiũ bona: ſtatim ſubdidit dicens: Sed non omnes obediunt Euãgelio. Et
Iſaiæ. 53. citat Iſaiam, dicens; Iſaias enim dicit: Domine quis credidit auditui noſtro? pauci profectò, ſaltem qui viuam habeant fidem, & ſecundum ardentiſsimam charitatem operentur. Hæc eſt maxima exaggeratio B. Pauli quòd cùm prædicatores ſancti ſint, eorumq; pedes valde pulchri, qui quidem ſunt eorum paſſus, viæ, feruores, zelus, & ſancta intentio omnia hæc pulcherrima, quales prædicatores nunquã in Eccleſia Dei defuerunt, præcipueq; in illis tẽporibus maximè abundarunt: & tamẽ tam pauci ſint, qui ex ſancta illorum doctrina fructũ percipiant, quid magis obſtupendũ eſſe
Ioan. 12. poteſt? D. Ioannes hoc magis exaggerauit, dicẽs: Cùm autem tan 7
ta ſigna feciſſet (ſcilicet Ieſus) coram eis, non credebant in eum. Et hunc ipſum Iſaiæ locum refert. Domine quis credidit, &c. Atque aliam difficiliorem rem addidit, dicens: Propterea non poterant credere: ſcilicet, propter deprauatũ affectum ad propriam gloriã,
Pſalm. 67. & ad alia vitia. Dauid verba illa valde notabilia dicit: Si dormiatis inter medios cleros pennæ colũbæ deargentatæ & poſteriora dorſi eius in pallore auri. Sortes appellant Hebræi hæreditates, quia illis ſortibus datæ ſunt. Dicit igitur Propheta ſecũdum quod interpres quidam exponit. Si Prælatus ſederit, & requieuerit ſicut qui dormit inter hæreditates ſuas, hoc eſt, in medio ſubditorũ ſuorum vnuſquiſq; illorũ erit, quaſi columba ſine felle, doctrina eius

ſapientia

8 ſapientia deargẽtatus,& ardentiſsima charitate inauratus. Si igitur hoc ita eſt:quomodo cùm ſummus mũdi prælatus Ieſus Chriſtus filius Dei tanta cum tranquillitate inter homines requieuerit, illiſque maxima cum efficacia prædicauerit plures illorum duriores, ac proteruiores redditi ſunt, ſicuti apparet in hodierna ſancti Euangelij lectione? Ad hoc reſpondeo, illud quod dicit Dauid intelligendum eſſe ex parte ſua illam diligentiam ſufficiẽtẽ eſſe ad iſtum admirabilem effectum producendũ. Quantò autẽ potentior,& efficacior erat Domini prędicatio? Quod ſi effectũ non faciebat,erat propter audientiũ peruerſitatem,& obſtinationem,quæ quidem impedit quominus prædicationes, nec miracula etiã proficiãt. Pauci ſunt anni ex quo frater Andreas de Eſpoleto ordinis fratrum minorum in medio ignis commoratus eſt,in
9 quem ter à Mauris immiſſus eſt,& toties indemnis euaſit. Quod miraculum cõpluribus Luſitanis viris ſpectantibus factũ eſt, quorũ fortaſſe nonnulli adhuc viuunt. Videntes autem Mauri tantũ miraculum non modo non conuerſi ſunt,verùm & ſanctũ etiam lapidibus obruerunt illumq; atrociſsima morte necauerunt. Tanta eſt illius peruerſæ gentis obſtinatio. Sex mille, & plures anni *Simile.* ſunt,ex quo dulcia flumina in mare ingredi non ceſſant:mare tamen ſemper ſalſum remanet,& amarũ. Sic poſtquam Deus optimus Maximus hunc orbem creauit, magna flumina in illum mittere non ceſſauit:qui quidem ſunt plurimi ſancti, qui ſanctã doctrinam, optimæque vitæ exempla mirifica præferunt. Et ſuper omnia venit capitalis ille fluuius Ieſus Chriſtus filius Dei,maxima cum dulcedine,ac ſuauitate. Nõ ſolum autem ſicut fluuius
1 oſed de illo dixit Iſaias: Repleta eſt terra ſcientia Domini ſicut aqua maris operientis. Hic autem infœlix mundus, cum infini *Iſaiæ.11.* tæ dulcedinis mare in ſe receperit,amarus tamen,peccatiſque plenus remanſit.

Reſpondit eis Ieſus,& dixit:mea doctrina non eſt mea, ſed eius,qui miſit me. Cõſiderate fratres chariſsimi quàm plena humilitatis ſint hęc verba,quia cùm verũ ſit omnia quæcunq; Pater æternus habet filij eſſe,verũtamẽ omnia ad Patrẽ refert,quia illa ab eo acceperat. O quàm mirifica doctrina:beati qui ex illa ſciunt fructũ percipere,& omnia,quæ habent ad Dñm,qui ea ſibi cõceſsit,referũt. Sic faciebat B. Paulus,qui paſsim affirmabat ſe gratiã,quã habebat à Dño accepiſſe. Præcipuè autẽ verba quædam vobis referre volo

quæ

Roma.15. quæ circa hoc dicit Beatus Apoſtolus: quia maximam omnibus 12
habent doctrinam. Quæ talia ſunt: Audaciùs autem ſcripſi vobis
fratres ex parte: tanquam in memoriã vos reducens propter gra-
tiã, quæ data eſt mihi à Deo: vt ſim miniſter Chriſti Ieſu in gen
tibus ſanctificans Euangeliũ Dei, vt fiat oblatio gentiũ accepta,
& ſanctificata in Spiritu ſancto. Habeo igitur gloriam in Chriſto
Ieſu ad Deum. Circa quod primum notandum eſt, quomodo re-
cognoſcit gratiam, quam habet à Deo ſibi datam eſſe: officiũque
ac ſufficientiam etiam ſe à Deo accepiſſe: & gloriam, atq; hono
rẽ, quem coram Deo habet, per Chriſtũ Ieſum, id eſt per merita
Chriſti ſibi veniſſe. Et dicit ſe hac gratia, & miniſterio Apoſtola-
tus ſui vtentem ad Romanos aliqua ſcripſiſſe, quæ ipſi iam intel-
ligebant: dicit tamẽ ſe hoc feciſſe vt illa in eorũ memorias reuo-
caret atque ex hoc cognoſcerent, quantoperè deſiderabat ſanctus
Apoſtolus, vt illa opere complerent, cùm toties eádem illis refer- 12
ret. Vnde apparet valdè vtile eſſe prædicatorem non vereri vnã
& eandem doctrinam ſæpenumero referre, quando illa eſt valdè
vtilis, & neceſſaria, licèt intelligat iam auditores illam ſcire. Et
idcircò dicit: Audacius &c. Ideſt, audacter ad vos ſcribo ea, quæ à
vobis intelligi non dubito. Quòd verò dicit: Ex parte, vult dice-
re ſe ad illos non ſcribere omnia, quæ poſſet: ſed illa tantummo-
do, quæ eis magis neceſſaria eſſe cognoſcebat. Sic oportet prædi-
catorem facere, ne auditorum animis tædium afferat. Dicit que fi
nem, ob quem illos docebat, eſſe, vt illi propter ſuum miniſteriũ
Deo offerrẽtur tales, vt diuinæ Maieſtati grati, & acceptabiles eſ-
ſent. Hoc autem eſt ſuper hæc verba maximè penſandum. Dicit
enim: ſanctificans Euangelium Dei. O admirabile verbũ. Quid
vobis videtur fratres de B. Pauli audacia? dicit enim Euangelium 13
Dei à ſe ſuo miniſterio ſanctificari. Et verum equidem dicebat.
Nam ſanctificans, hoc eſt demonſtrans ſanctum Euangeliũ, pro-
pter illius prædicationẽ, atq; expoſitionem, & propter vitæ ſuæ
puritatem & integritatem, qua ſanctum eſſe Euangeliũ apertè
demonſtrabatur ſiquidem eius obſeruatores tales efficit. Per hanc
viã oportet iter facere illos: qui in officijs ſuis Deo placere volũt,
præſertim q; euangelicos prædicatores, qui ſuper omnes debent
recognoſcere doctrinã, gratiam q; atq; omnia, quæ habẽt à Deo
ſibi dimanaſſe. Cauete autem patres mei ne ſitis ſicut illi, de qui-
Pſalm.11. bus dicitur: Qui dixerunt: Linguam noſtram magnificabimus la-
bia

14bia noſtra à nobis ſunt. O infœlices illos, qui tale cogitant. Et quã-
uis ſic non cogitetis, non tamen hoc ſufficit, niſi gratia iſta, quam
habetis ad illum finem, ad quem Deus illam concedit, vt amini.
Sicuti facieba: hic B. Paulus. In libro Numerorũ dicitur, quòd eũ- *Num.23.*
ti Prophetæ Balaam cum augurijs, & incantationibus ſuis male-
dicturo populum Iſrael occurrit illi Deus, & poſuit verbũ in ore
eius, vt inijceret benedictiones, quas poſtea illi populo ſuo inie-
cit. In quo eſt valdè notãdum ſacram Scripturam non dicere, Do-
minum poſuiſſe verbũ in corde eius, ſed ſolùm in ore eius. Et ita
non aliter prophetauit Balaam, quàm eius aſina, quorum neuter
in corde verba habuit, (licet Balaã cùm eſſet rationalis, intellige
ret quid diceret) ſed tantum in ore. O quot ſunt hodie, qui etſi do-
ctrinam à Deo acceperunt, in lingua tantum illam habent, ſicuti
15 Balaam & eius aſina habuerunt. Et quia illam in corde non ha-
bent, ideò eam ex corde non proferunt, ſed lingua tantum, ac ver
bis, vaniſque rhetoricis illam pronunciant. Verè autem ſerui Dei
cæli doctrinam percipiunt, illamq; in lingua, & corde habent, &
ita illam ex corde, & ſpiritus feruore loquuntur. Et hoc ſignifica- *Ezech. 2.*
uit quod Deus dixit Ezechieli: Aperi os tuum, & comede quæ-
cunq; ego do tibi. Et vidi: Et ecce manus miſſa ad me, in qua erat
inuolutus liber. Et ſequenti capite: Dixit ad me, &c. Comede vo- *Ezech.3.*
lumen iſtud. Et vadens loquere ad filios Iſrael. Ecce quomodo do-
ctrinam in ore, & in corde eius Deus collocat. O Deus infinitæ
maieſtatis, per clementiam tuam te rogo, vt tales nobis prædica-
tores largiaris. Hoc oportet vos fratres chariſsimi Deum frequen-
ter exorare, ſicut vnigenitus filius eius nos docuit, dicens: Rogate *Luc.10.*
16 Dominũ meſsis, vt mittat operarios in meſſem ſuam. Etſi ſanctus
Paulus tam inſignis prædicator, & tam ſanctus erat, Epheſios ta-
men rogabat, dicens: Orantes omni tẽpore in ſpiritu, & in ipſo vi- *Epheſ.6.*
gilantes in omni inſtãtia, & obſecratione pro omnibus ſanctis, &
pro me, vt detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fiducia no-
tum facere myſterium Euangelij. Et paucis intermiſsis: Ita vt in
ipſo audeã pro vt oportet me loqui. O quàm obſtupẽda ſunt hæc
verba vndique. Nam ex vna parte nos docent tantam nobis fidu-
ciam ab oratione prouenire, vt nõ pudeat nos pro tãto ſancto ſi-
cut Paulo, ſi nũc viuus in mundo prædicaret, & pro alio quocun-
que illius æquali deprecari. Quis eſſet miles, qui pro ſuo generali
duce Regem auderet exorare? Veruntamen licet nullus vnquam

fuerit

fuerit dux tam dilectus à Rege ſuo, ſicut Beatus Paulus Deo gratus fuit, adeò tamen oratio animum extollit, vt pro ſancto Paulo in eius tempore poſſet exorari. Ex alia parte nobis admirationem maximam affert profunda ſancti Apoſtoli humilitas qui fatetur ſe omnium orationibus ad verbum Dei audacter prædicandum indigere. O quanta eſt hæc confuſio illis, qui nunc rem hanc tractamus! quantoperè obliuiſcimur nos crebro populorum oratio nibus commendare. Atq; forſitan hæc eſt cauſa, quare cum tanta animi frigiditate, & relaxatione prædicamus. Dicite igitur omnes ô patres mei, dicite (inquam) cum Domino: Doctrina mea non eſt mea. Et cum B. Paulo inſtanter omnes rogate, vt pro vobis diuinam Maieſtatem exorent, vt vobis efficacia verba ardentemq; ac feruidum ſpiritum concedat, quò miniſterium hoc dignè & ſicut oportet, exerceatis. 17 18

Dicit vlterius Dominus: *Sed eius, qui miſit me.* O quàm potens eſt verbum hoc ad arripiendum corda noſtra, illaq; extollendum, vt ſumma cum attentione, affectione, ac reuerentia cœleſtem do

Simile. ctrinam percipiant. Si magna hominum multitudine in quodam campo commorante cæli coram illis repentè aperirentur, & ab illis vſque ad terram epiſtolam deſcendere conſpicerent, quanta cũ cupiditate homines exoptarent legere, & intelligere quid in ea ſcriptum eſſet, aut qui de cælo hominibus nuncij mitterentur. Quid igitur aliud eſt Euangelium, niſi epiſtola quædam à cælo miſſa, atq; illinc ab ipſo filio Dei ad homines erudiẽdos allata? Sic

Ioan. 1. dicit B. Ioannes glorioſum Baptiſtam his verbis dixiſſe, vnigenitus filius, qui eſt in ſinu Patris, ipſe enarrauit. Quanta ergo cum affectione, attentione, & reuerentia oportet nos deſiderare hanc epi 19 ſtolam audire, & expoſitionem literaturæ eius intelligere? Et qui

Iſai. 66. illam hoc modo audit, & ab Spiritu ſancto clementer præuentus eſt, qui dicit, ad quem reſpiciam? ſiue vt alij vertunt: Super quem requieſcet ſpiritus meus, niſi ſuper humilem, & manſuetum, & trementem ſermones meos? Non ſolum etenim neceſſe eſt verbũ Dei attentè, ſed reuerenter etiam, & cum tremore, ac trepidatione audire, ac ſi Deus audiretur.

Sequitur in textu: *ſi quis voluerit voluntatem eius facere, cognoſcet de doctrina mea, vtrùm ex Deo ſit.* Id eſt, ſeparate à vobis malitiã veſtrã, inteſtinum que odium, quo me proſequimini, & tunc doctrinam meam à Deo eſſe cognoſcetis. O quoties nos à malitia, & paſſio-

20 ne excæcamur & ſic ceci ea cõdẽnamus, quę ſummoperè laudare
deberemus. Et id quod iuſtũ ſanctũq; eſt, crebrô vitio vertimus.
Liberet nos Deus ab omni paſsione, vniuerſę enim paſsiones hũc
effectum in anima operantur, illamque excæcant, vt ea quæ in-
tellectura eſt, non intelligat. Quando autem hæ cordi affiguntur
quis illas euellere ſufficiet? Diuina potentia opus eſt ad illas euel-
lendas. Videte quid fecerit Deus ad euellendam paſsionem effræ Exod. 5.
natæ cupiditatis à Pharaonis corde, vt Hebræis libertatem priſti-
nam reſtitueret, quos tanquã ſeruos contra vniuerſam iuſtitiam
ſub ſuo imperio cõprimebat: & nimiũ ſibi perdere videbatur, ſi
tot ſeruos amitteret. Atque vt ab eo cupiditatem illã auferret, vi-
dete quot ſtrages fecerit in AEgypto: auferens illis aquas lucem-
que & animalia eorum interficiebat, filioſque occidebat, agros eo
21 rum deſtruebat, vniuerſamque AEgyptum cõminuebat: ipſe ve
ro Pharao ſemper in ſua duritie, ac proteruitate pertinax rema-
nebat. O alienæ diuitiæ, & illarum cupiditas quantam duritiem,
& cæcitatem humano cordi affers! Vnde infertur ô patres audi-
tores pœnitentiarij neceſſaria quædam doctrina, quæ talis eſt: ſi-
quis pœnitẽs ad vos acceſſerit, dixeritq; ſe duos, aut tres aureos ali
cui debere & pollicetur ſe cũ primũ illinc exierit, & domũ acceſſe
rit illos reſtituturũ eſſe, pro prima vice ſi fuerit modica quantitas
abſoluite illum, ſi autem eſt magnæ quantitatis debitum, etſi pro
mittat ſe ſoluturum eſſe, & licèt ſit prima vice, non debetis illum
abſoluere. Nõ tibi credo frater te reſtituturum eſſe, & quanquam
tibi credo, non tamen tantæ quantitati credo. Attendite Pharao-
nẽ, qui cum multum reſtituturus eſſet, nimis dura illi reſtitutio vi
22 debatur, & tantam ſeruorum multitudinem dimittere recuſabat:
quanquã cùm ſe in anguſtias redactum animaduerteret, ſtatim
ſe illos eſſe dimiſſurum affirmabat, veruntamen ab illa neceſsita-
te liberatus, auarus, ac proteruus ſicut antea reddebatur. Tales ſunt
multorum confeſsiones, ideò nullam illis fidẽ habeatis, quantũ-
cunq; iurent, & plorent. Potuit autem maior eſſe cæcitas, quam
hęc AEgyptiorum, qui cum mare per admirabilem Dei poten-
tiam apertum intuerentur, & Hebræos indemnes, ac liberos à flu
ctibus per illud tranſire, aquaſque conſiſtere, nec deorſum defluę-
re conſpicerent, quanuis nullum aliud miraculum perſpexiſſent
illud magnopere timere debuiſſent, & iniuſtitiam, qua illos
perſequebantur cognoſcere. Et tamen dicit ſacratus textus quod Exod. 14.

cùm

cùm Hebręi per mediũ mare ingrederentur erat aqua quaſi mu- 23
rus à dextera eorũ, & lęua. Perſequenteſq; Ægyptij ingreſsi ſunt
poſt eos omnis equitatus Pharaonis, currus eius, & equites per
mediũ maris. Quid huic cęcitati, & pertinacię ſuperaddi poteſt
tam cæci enim erant vt de induſtria in perditionẽ ſuam ſe immit
tere viderentur. Mirabile etiã fuit inter tot AEgyptios ne vnum
quidẽ extitiſſe, qui diceret, ne ingrediamur in mare, nam hoc eſt
Iſaiæ. 3. cum Deo debellare, & aquæ iſtæ, quæ Hebręos muniũt, nos abſor
bebunt. Terribile iudicium Dei, grauiſsimum q; peccatorũ illorũ
ſuppliciũ hoc fuit. Et ita dicit Deus per Iſaiam de alijs peccatori
bus: Auferet Dominus ab Hieruſalem conſiliarium, & ſapientẽ,
&c. O peccator, qui tam audacter, & temerariè inter montes aquę
incedis, nec quid pertimeſcis, conſidera Dei potentiã. Animaduer
te qualem finẽ habuerint illi, propter cupiditatis ſuæ cæcitatem. 24
Et notandum eſt vbi nos hìc legimus: interfecit exercitum eorũ,
in Hebræo eſſe: turbauit caſtra eorum. Aut quia ex nubibus fulgu
ra, & tonitrua, & grandines ceciderunt, ſicut contigit in tempore
Ioſue. 10. Ioſuę: aut quia illos ita conturbauit, vt nequaquam ſibi remediũ
potuerint adhibere. Eundem effectum efficit paſsio iræ, vt appa
ret in Saule, qui furore concitatus contra Dauid montes & valles
obſidebat, vt illum interficeret. Cumque vidiſſet ſe illum interfi
cere conantem bis ſub ipſius poteſtate fuiſſe, cumque Dauid il
lum poſſet occidere, liberum dimiſiſſe, dicebat: iuſtior tu es quàm
ego: proponebatque ac promittebat dicens. Peccaui. Reuertere fi
1. Reg. 24. li mi Dauid: nequaquam enim vltra tibi malefaciam, eò quod
1. Reg. 26. precioſa fuerit anima mea in oculis tuis hodie (id eſt vita mea.)
Apparet enim quod ſtultè egerim. Statim autem eadem paſsio- 25
ne excæcatus contra illum iterum arma præparat, illum q; nouo
furore perſequitur. Quid? tu non promiſiſti te non amplius illi
malefacturum? Quare ergo nunc illum tanta animi concitatione
perſequeris? Eſt hæc profectò paſsio iræ, quæ eius animo infixa
eſt, & ſic vniuerſorum, quæ promiſit, obliuiſcitur. Quid verò de
inuidiæ paſsione dicam? Qualis erat illa, quam infœlices hi Phari
ſęi aduerſus Chriſtum redemptorem noſtrum habebant. O quot
miracula operatus eſt bonus Ieſus in vita, & in morte ſua, vt inui
diam illam ab eorum animis euelleret? Terra cõtremiſcit: ſol ob
ſcuratur: lapides ſeſe inuicem concutiunt, velum templi à ſum
mo vſque deorſum ſcinditur: omnes denique inſenſibiles crea-

turæ

26 turę Deũ cognoſcunt, atq; omnes ſeſe in fruſta diuidere videntur:
eorũ autẽ corda lapides ipſos duritate ſuperabant. Ita vt poſtquã
hæc omnia perſpexerant ad Pilatũ perrexerint: eique dixerint:
recordati ſumus, quod ſeductor ille, &c. Videte quomodo conuerſi
fuerint, cũ illum ſeductorẽ appellent. O incõmutabilis Deus quã
mala res eſt paſsio, poſtquam cuiuſdam animi dominatur: totus
mundus cõmutabitur, & conteretur ipſa verò in illo affixa rema-
nebit. Ideò illis dicit Dominus, auferte paſsiones ab animis ve-
ſtris, & ſi à paſsionibus veſtris liberi Dei voluntatem feceritis, ſta
tim doctrinam meam cœleſtem, non verò diabolicam eſſe cog-
noſcetis. Hæc eſt cauſa, fratres mei, quare diuina doctrina nobis
obſcura videtur: & quare ea, quæ nobis dicuntur penitus non in-
telligimus: quia vſq; ad oculos (vt aiunt) paſsionibus noſtris ſu-
27 mus repleti, in omnibus appetitibus noſtris obedientes. Quocir-
ca Dei nomine vos rogo, vt diligentiſsimè curetis paſsiones ve-
ſtraſque malas affectiones ab animis euellere: in omnibus facien
tes tanquam fideles ſerui diuinæ voluntatis, vt animarum ve-
ſtrarum oculi clarificentur. Hæc eſt enim certa, & ſecura ſaluatio-
nis veſtræ via. Beatus Auguſtinus exponens illa verba Pſalmi, *Auguſt. ſu-*
rectos decet collaudatio, dicit illos eſſe rectos corde, qui volun- *per Pſalm. 32*
tatem ſuam ad diuini beneplaciti conformitatem eleuant. Ex *Iob. 23.*
his erat Iob, qui dicebat. Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus, viam
eius cuſtodiui, & non declinaui ex ea. A mandatis labiorum eius
non receſsi, & in ſinu meo abſcondi verba oris eius. O mirifica ver
ba, & valdê digna, vt maximè ponderentur, diligentiſsimaq; ani-
mi conſideratione ruminentur. Veſtigia, quæ Deus animæ im-
28 preſſa relinquit, ſunt ſancta propoſita. Eſt metaphora ſumpta ab
illis, qui alij poſt alios iter faciunt. Sancta igitur propoſita, diui-
næq; legis viam omnia dicebat S. Iob ſe opere cõplere, & ad hoc
faciendũ diuina verba abſcondita, & incluſa in corde ſuo defere
bat. Et ſic ſapiẽs maximè, & cum exaggerationis verbis nobis di- *Prouer. 6.*
uinę voluntatis executionem commendat dicens: cõſerua fili mi
præcepta patris tui, ideſt, Dei. Et ne dimittas legem matris tuæ:
hoc eſt Eccleſiæ. Liga ea in corde tuo iugiter, & circunda gutturi
tuo. Hoc dicit, vt nec per cogitationem, nec per verbum in pecca-
tum incidat. Dicit vlterius: cũm ambulaueris gradiantur tecum:
cum dormieris, cuſtodiant te (ſcilicet, ne pecces) & vigilans, lo-
quere cum eis. Videte quàm magnas exaggerationes afferat

Spiritus Sanctus, vt nos exhortetur, ne die, aut noctu, & nullibi à
2. Reg. 15. diuina volũtate recedamus. Et Sãctus Samuel ſummoperè exag
gerauit Sauli quàm graue malum eſſet diuinam Dei voluntatẽ
non adimplere, dicens: quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare,
& quaſi ſcelus Idololatriæ nolle acquieſcere. O quàm terribile eſt
hoc quòd inobedientia hîc, necromantiæ peccato cõparatur, atq;
etiam peccato Idololatriæ confertur. Similitudo autem in hoc eſt:
Simile. quod quemadmodum necromanticus, & augur à diabolo guber-
natur in futuris rebus prædicẽdis: & ſicut Idololatra diabolico ſpi-
ritu Idolis immolat ſacrificia: ſic inobediens à diabolo commoue-
tur, & exagitatur vt diuinæ voluntati non obtẽperet. Quanquam
Teſtatus in (ſicut hîc notat Abulenſis) illa peccata grauiora ſunt, quam ino-
Ioan. c. 7. bedientia. Quòd ſi in illo tempore tam graue malum erat Deo re
ſiſtere diuinamque eius voluntatem nolle adimplere grauius pec-
catum erit nunc, quando maioribus Dei beneficijs deuincti ſu-
Hebr. 2. mus. Sic affirmat Diuus Paulus ad Hebræos dicens: propterea
abundantiùs oportet obſeruare nos ea, quæ audiuimus ne forte
perfluamus. Aduerbiũ illud: abundantius idẽ ſignificat, quod cũ
maiori promptitudine, & amore, & ſicut magis deuincti, & adiu-
Pſalm. 67. ti. Et ita exponens interpres quidam verba illa Pſalmi, pluuiam
voluntariam ſegregabis Deus hæreditati tuæ, dicit verba illa: cæ-
li deſtillauerunt, intelligi de lege veteri quando Deus hominibus
gratiã quaſi per ſublimatorium deſtillatam guttatim cõferebat.
Pluuiam autem voluntariã ſignificare pluuiam ingẽtium gratia-
rum, ac beneficiorum huic hæreditati, hoc eſt huic Eccleſiæ Chri-
ſtianæ, & tẽpori legis gratię à Domino obſeruari. Et dicit B. Pau-
lus: ne fortè perfluamus, tanquam fluuius, qui præ nimio aquæ
impetu non ſiſtit vſque ad mare, quaſi dicat: caue ne te dimittat
Deus, vt paſſionum tuarum impetu defluas vſq; ad inferni ama-
ritudinem in pœnam ſceleris, quod committis, quia legem non
cuſtodis diligentiùs, quàm Hebræi ſuam cuſtodierunt. Probat
autem Dominus illos legem Moyſi, quam illis Deus dedit, non
obſeruare, dicens. Quid me quæritis interficere? acſi dicat, tam
immeritò, & ſine vlla iuſtitia. Peccatum homicidij eſt grauiſſi-
mum: & vnus ex locis, in quibus eius grauitas probatur, eſt
Ioſue. 20. apud Ioſue vbi dicit Deus: ſeparate vrbes fugitiuorum, &c. vt con
fugiat ad eas quicunq; animam percuſſerit neſcius, vt poſsit eua-
dere iram proximi ſui, qui vltor eſt ſanguinis. Et paucis intermiſ-
ſis:

32 ſis: cùmque vltor ſanguinis eum fuerit perſecutus, non tradent in
manus eius: quia ignorans percuſsit proximum eius, &c. & habita
bit in ciuitate illa donec, &c. moriatur ſacerdos magnus, qui fue-
rit in tempore illo. O quàm pium innocentium protectorē Deus Ieſue. 35.
ſe oſtendit, culpatos verò non ſic protegit, nam alibi illos acerri- Deut. 19.
mè puniri præcipit. Ex his verbis apparet quàm graue peccatum
ſit homicidium. Nam ſi homicidium fortuitum, quòd ignoranter
factum fuit tam longo exilio punitur: quid erit pro voluntario?
Et ſi innocens in fugitiuorum vrbe, vſq; ad ſummi ſacerdotis obi-
tum exulaturus erat, quid eſſet ſi culpam aliquā haberet? Huius
etiam grauitas peccati apparet ex illis verbis, quæ Deus dixit ad
Cain: Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me. Et ſecundum He- Gene. 4.
bræos dixit: vox ſanguinū clamat ad me, quia homicida nō vnū
33 tantùm, ſed virtualiter etiam omnes, quos mortuos ille generare
poſſet, interficit. Quapropter nō ſolùm ſanguis Abel, ſed ſanguis
etiam filiorum, ac nepotum, quos gigneret, niſi à Cain fratre ſuo
interficeretur, vindictam à Domino poſtulabat. Quod ſi priuatū
quemquam occidere tantum malum eſt: quàm graue peccatum
fuit velle tantum, tamq; ſanctum virum, ſicut Ieſum Chriſtum
interimere? qui homo cùm eſſet, verus erat Deus.

Reſpondent illi, dæmonium habes, quis te quærit interficere? Et tanta in
iuria affectus patientiſsimus agnus, & verus totius māſuetudinis
Magiſter non ideò deſtitit prædicare, ac ſi nunquā ſibi tale dictū
fuiſſet, docens eos immeritò illū velle interficere tāquā Sabbathi
tranſgreſſorē, cùm verè illud non violauerit. Nam ſi non violatur
feſtum per circunciſionē, & per conſequēs curando vulnus, quod
34 in ea fit, quare non licebit ſolo verbo totū hominē curare in Sab
batho, ſicuti cū Paralytico Dñs fecit? quo circa illū interficere cu-
piebāt. O benedicta ſit patiētia tua, & benedictus amor tuus, Re-
dēptor pijſsime animæ meæ, qui pro tāta iniuria tibi illata tā cele
ſtem doctrinā illos erudis, docens eos diem feſtum amando Deū,
proximoſq; diligendo, atq; illis benefaciēdo obſeruandū eſſe. O
fratres chariſsimi conijcite oculos in hunc diuinū Magiſtrū, atque
ex illo diſcite in perſecutionibus, & aduerſitatibus patientiam
habere. Patientia eſt ſicut pretioſiſsima margarita, quæ dicitur
carbunculus, qui die ſplendorem ſuum abſcondit, noctu verò
tanta eſt eius claritas vt à leucæ diſtantia proſpiciatur. Tantus eſt
eius ſplendor. Noctu videtur ignis, die verò colorem habet pal-

lidum, quaſi aurum. Sic eſt cordis patientia, quæ in die proſperi- 35
tatis non apparet, ſicut optimi militis conſtantia, & animi magni
tudo non in pacis quidem tempore, ſed in bello perſpicitur: ſic
etiam patientia qualis ſit in tribulationis nocte reuelatur. Tunc
oſtendit ignis colorem ſplendentem in diuino amore: in die verò
proſperitatis eſt pallida ſicut aurum, nam timorem quendam in
corde gignit. Etenim iuſti in aduerſitate incedunt effecti lumina
ria diuino amore inflãmata: in proſperitate autem ſummoperè
timent, ne cum illa diuinã maieſtatem offendant. Talis erat Da-
Pſalm. 55. uid, qui dicebat: Ab altitudine diei timebo quod eſt à tranquillita
Iacobi. 1. te, & proſperitate. Idcircò dicebat Diuus Iacobus: Omne gaudiũ
exiſtimate fratres mei cum in tentationes varias incideritis, ſcien
tes quòd probatio fidei veſtræ patientiam operatur. Patientia au-
tem opus perfectum habet, vt ſitis perfecti, & integri in nullo de- 36
ficientes. Quemadmodum miles bello delectatur ad oſtendendã
animi ſui magnitudinem, atq; ad locupletandum ſe hoſtium ſpo
lijs, ſic quacunq; aduerſitate & contradictione vos oportet gau-
dere. Et eſt valdè notandum Sanctum Apoſtolum dicere, vt ſi-
mus perfecti, & nihil nobis deſit, neceſſariam eſſe patientiam. In-
Simile. ter aues ſunt aliquæ, quas aucupes maximi eſtimant ad alias illa-
rum cantibus aucupãdas. Et ita duobus reſpectibus ſunt pretioſæ,
cum quia ipſæ in ſe optimæ ſunt ad manducandum ſicuti perdi-
ces, tum etiam quia ipſæ alias acquirunt, & aucupãtur. Sic etiam
inter virtutes aliæ ſunt alijs pretioſiores, ob duas cauſas: & quia ip-
ſe in ſe multum proſunt, & magni ſunt pretij, & etiam quia per
eas aliæ acquiruntur: qualis eſt charitas, de qua dicit D. Paulus:
Charitas benigna eſt: charitas non æmulatur, &c. non cogitat ma- 37
1. Cor. 13. lum, &c. Huiuſmodi eſt etiam patientia. Nam ad caſtitatem, hu-
militatem, temperantiam, cæteraſq; alias virtutes conſeruandas
opus eſt patientia. Et illa plurimæ virtutes comparantur, ſicu
ti experientia quotidie comperitur, & affirmat hic glorioſus Apo-
ſtolus Iacobus. Quod cùm ita ſit fratres chariſſimi, aſſiduis oratio-
nibus, lachrymis, & plurimis actibus patientiæ tã ſanctam virtu-
tem impetrare obnitamur: ſiquidem per illam in hoc ſæculo gra-
tia, & in futuro cœleſtis gloria comparatur: ad quam nos perducat
Ieſus Mariæ filius, Amen.

Feria

¶Feria.IIII. poſt Dñicam.IIII. in Quadra.

Præteriens Ieſus vidit hominem cæcum à Natiuitate, &c. Ioann.9.

ASPEXIT ¶Clementiſsimus Dñs cæcum illum cũ attẽtio-
ne,& oculis miſericordiæ,vt illi remedium pręſtaret. Vnum
ex ſaluberrimis conſilijs,quæ Spiritus Sanctus nos admonet eſt
hoc:Fili,oculos tuos ne tranſuertas à paupere. Nouit enim Domi *Eccleſ.4.*
nus quàm celeriter,& per tranſennam pauperum neceſsitates in-
tuemur,& quàm parum in illis aſpiciendis commoramur. Vt pri
mum egenum oculis aſpicimus ſtatim ab eo faciem auertimus,
acſi ne pallij quidem noſtri filum eius neceſsitas attingeret. Ideir-
2 co fratrum noſtrorum neceſsitates, & miſeriæ per vias publicas
remedium efflagitant,nec tamen illud inueniunt. Quia cum pri
mùm ſeſe oculis noſtris obijciunt; ſtatim aliò aſpicimus, & vlte-
riùs progredimur,acſi nihil vidiſſemus. Hinc oritur vt tanta ſicci
tate,& parcitate cum illis vtamur. Vix enim eſſet poſsibile quin
ſi proximi tui neceſsitatem lenter aſpiceres,eam que prolixa ani
mi conſideratione cogitares: illius miſeriam pro viribus tuis ſub-
leuares. Et quia hæc eſt res, quæ permagni intereſt, illam ſæpè
Spiritus ſanctus illic repetit dicens:rogationẽ contribulati ne abij
cias: ne auertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne auertas ocu-
los tuos propteriram:& non relinquas quærentibus tibi,retrò ma
ledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine animæ exaudie-
3 tur deprecatio illius,exaudiet autẽ eum,qui fecit illum. O quàm
metuenda verba ſunt hæc illis,qui ſunt in pauperes duri, & abſq;
miſericordia. Quando pauper ſine oculis, aut ſine manibus,aut
pedibus ſe videt,& cognoſcit te illius miſerijs non cõmoueri, ſed
per illũ celeriter prætereire,fortaſsẽ manebit dicens: O maledicta
ſint viſcera tam crudelia, indignus eſt vitæ qui tot tantiſque ærũ-
nis non commouetur. Videte autem quid dicat Dominus: neque
enim ego ex meipſo hoc dico:exaudiet autem eum,qui fecit illũ.
Quid ergo erit tibi ô dure ſi Deus maledictionibus, quas tibi pau
per iniecit reſponderit, & ſecundum illas te punierit? O quàm bo
num eſt, vt quacunque homo prætereat Chriſtianam religio-
nem redoleat,non verò leoninam crudelitatem ſapiat. Qui vide-

ret domum ſuam excidere, teque vno lapide illi ſubuenire poſſe cognoſceret: ſi tamen nolles, meritò de te conqueri poſſet. Aſpicit Deus illas ſuas ædificationes (qui ſunt pauperes) quæ præ nimia rerũ inopia dilabũtur, teq; qui facilè illis poſſes ſuccurrere, & tamen non vis, ſed celeriter præteris ſimulans te cæcum, ac ſurdum eſſe: conſidera quanto iure Deus poterit de te conqueri. 4

Præteriens Ieſus vidit hominem cæcum. Exiens à templo relinquẽſque maledictos illos religioſos, legiſq; ſcribas, ad pauperculũ accedit, vt in illũ maxima cõferat beneficia, & hoc ad illorũ confuſionem, qui ſeſe illa recipiendi indignos reddiderunt. Dixit Deus 1.Reg.2. perquendã ſeruum ſuum ſacerdoti Eli. Videbis æmulũ tuum in templo in vniuerſis proſperis Iſrael, & hic fuit puer Samuel. Relinquit Deus maximum ſacerdotem, & beneficia puero confert. O quam optima conſideratio eſt hæc: quod relinquat Deus virũ eruditiſsimum, & maximum prælatum, & accedat ad paupertulum quendam. Maximũ ſupplicium eſt diuinæ Maieſtatis quod guſtus, & delectationes ſpirituales ſimplex & paruulus habeat: prælatus verò & vir eruditus quaſi lapis durus & aridus remaneat, & abſq; Chriſtianæ religionis ſenſu, & affectu: hoc autem propter illorum ingratitudinem. Et quòd ſit monachus quidam multos annos in domo Domini & veniat quidam nouitius denuò, & cæleſtes ſapores, & delectationes abundantiùs habeat, quàm ille qui plurimos annos fuerat in ea commoratus: quia ex religionis exercitationibus noluit fructum percipere. Quapropter domini mei viri Eccleſiaſtici, & ſcientiarũ periti, voſq; ô religioſi animaduertite quomodo Ieſum Chriſtum filium Dei tractetis: ne illi occaſionem præbeatis, vt vos deſerat, atq; ad veſtram confuſionem ad paruulos, & ſimplices decedat. 5 6

Cũ diſcipuli Dñm ſiſtentem, & in pauperẽ illum oculos conijcientem conſpicerẽt, interrogauerũt eum: *Rabbi quis peccauit, &c.* Hæc eſt vna ex miſerijs filiorũ Adæ: quod nullũ laborẽ, aut morbũ in fratribus noſtris cõſpicimus, quin illũ eorũ ſceleribus tribuamus. Amici Iob cũ illũ à Deo ita flagellatum animaduerterent, dicebant illũ propter peccata ſua illos labores perpeti: vnus ex illis dicebat: propter malitiam tuam plurimam, & infinitas iniquitates tuas, &c propterea circundatus es laqueis, & perturbat te formido ſubita. Videte qualiter iudicarent illi de homine, de quo Iob.22. dixit Deus diabolo: Nunquid conſideraſti ſeruum meum Iob, quòd

7 quòd non ſit ei ſimilis in terra homo ſimplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo? Attendite quomodo alterũ cum altero congruit. Vnuſquiſq; ſecundũ quod ipſe eſt, alios iudicat. Eſt truncus in via, & præteriens quiſquã dicit: O quam bonum lignũ eſt hoc ad comburendũ? Præterienſq; architectus dicit: O quàm optimam menſam ex hoc ligno conficerem. Præteriẽs autẽ exculptor ait: O quam pulchram ſtatuam ego ex illo trunco excuderem. Vnuſquiſque de trunco loquitur ſecundum quod in cogitatione habet, ſic qualis tu es taliter de proximo tuo iudicas. Verum eſt aliquando Deum propter peccata labores hominibus immittere. In ſecundo Regum legitur: cum Abſalom patri ſuo propter necẽ Amnon infeſtus eſſet ſummoperẽ deſideraſſe amicũ ſuũ Ioab vi- 2. Reg. 14.
dere, illumq; accerſiri iuſſiſſe. Cumq; ſponte ſua venire nollet con-
8 ſtituiſſe, illũ etiam inuitum ad ſe attrahere. Ad hoc autẽ efficiendum dixit ſeruis ſuis: ſcitis agrum Ioab iuxta agrum meum habẽtem meſſem hordei: ite igitur, & ſuccendite eum igni. Quo audito ſurrexit Ioab & licet antea venire noluiſſet, tunc tamen illo incommodo concitatus in domũ Abſalon venit, vt de damno ſibi illato conqueretur: cùm priùs ſæpenumerô accerſitus fuiſſet, vltrò venire noluerat, tũc licet inuitus adeũ venit. Ita ſe habet Deus nobiſcũ, vocat enim nos plurimis inſpirationibus, ac concionibus: quando autem horum nihil prodeſt, bonam valetudinem, honorem, vniuerſaque noſtra igni ſuccendit. Et his laboribus oppreſſi, afflictionibuſque compulſi ad eum oculos eleuamus. Latomus, *simile.*
qui ſolenne aliquod ædificium conſtruit, priuſquàm lapides in pariete collocet, illos polit, malleiſq; perficit, & poſtquam perfecti, perpoliti, quadratiq; ſunt, illos in ædificatione conſtituit. Sic
9 facit Deus ſupernus artifex, qui ingentem, ac perpetuo permãſurã illam glorię ciuitatẽ conſtruit, de qua dixit Dauid: Hieruſalem, *Pſalm. 121.*
quæ ędificatur vt ciuitas: lapides autẽ huius ędificationis ſunt lapides viui, ſicut canit Eccleſia: Vrbs beata Hieruſalem dicta pacis viſio quæ cõſtruitur in cęlis viuis ex lapidibus. Et lapicidina eſt hic orbis. Hinc oportet proficiſci lapides quadros & perpolitos ſicut ducebantur in templũ Salomonis. Illic enim nullus audietur laboris, aut tribulationis ictus, aut ſtrepitus. Hic oportet lapides iſtos morborũ, iniuriarum, calamitatumq; malleis perpoliri, vt his ictibus iniquitates eorum, ac imperfectiones auferantur, & virtutibus quadrati maneant. Sic dicitur in Apocalypſi. Abſterget *Apoc. 21.*

Deus omnẽ lachrymã ab oculis eorum & mors vltra non erit, neq; 10
luctus, neq; clamor, neq; dolor erit vltra, quæ prima abierũt. O dul
cissima verba, & dignissima, quæ maximi amoris visceribus reci-
Simile. piantur. Attendite quid dicat vox celestis, absterget, &c. sicut ma-
ter videns infantem suum lachrymãtem venire, & cum maximo
amore illi obuiam exit, manibusq; suis eius lachrymas abstergit.
Veruntamen notate illam dicere, quæ prima abierunt: quia iã om
nia hæc in hoc sæculo perpessi sunt. Quapropter fratres mei cum
vos sceleribus oneratos videtis, & Deum vobis labores non im-
mittere animaduertitis, magnoperè timete ne sit istud cõdemna-
tionis vestræ pronosticũ. Videtur enim Deus vos non excudere,
Simile. vt vos in sua ædificatione constituat. Et sicut curiosus, & perfectus
artifex incomptos, & rudes lapides inter quadros non collocat,
minus Deus quenquam inter sanctos collocabit in cælo, qui non 11
sit excusus, & perpolitus, omnique imperfectione purgatus. Hi
nota labores, quibus hic Deus peccatores affligit ex duabus rebus alte-
ram efficiunt, aut enim peccatorem purificãt, aut saltem si à scele-
Simile. ribus suis non vult resipiscere, initium sunt a modo inferni. Quan
do piratæ per mare nauigantes, nauem aliquam à se remotam à
longè prospiciunt, vt illam possint capere, & deprædari incipiunt
tela sua ignea immittere, & iaculum in illam cõijciunt quod pro-
cul illam excidat, vt eam perterreat, & iaculũ conijcientes procla-
mant, & dicũt, siste, siste, hoc est [*amayna amayna.*] Quod si nõ vult
sistere, aliud iaculum immittũt quod propius illam procidat, &
iterum proclamant, & dicunt: expectate, expectate: si tamen non
acquiescit, aliud immittunt, quod illam proximè attingat. Et ter-
tiò clamant. Quando tamẽ aduertunt illã nec clamoribus, nec ictí- 12
bus acquiescere, quasi in rẽ perditã iaculũ quoddam vltimo in eã
conijciunt, quod illã mediam dirumpit, atq; in profundum maris
demergit. O quam insignis, & præclarus pirata est Deus, & quam
studiosè curat corda nostra deprædari. Et quum videt hominem
quasi nauem immissam in medio mari, & huius sæculi fluctibus
nauigare, vt illũ ad se conuerti faciat (quia per vitia aufugit) con-
ijcit in illum iaculum, quod procul ab illo cadat, permittit diuitia-
rum eius incommodum illi accidere, & prædicatoribus, inspira-
tionibusque ad eum proclamat. Comprime, comprime (inquit)
vela ò homo peccator, expecta, nam per viam perditionis pergis:
Psalm. 17. reuertere ad me. Hoc significauit Dauid, dicens: Intonuit de cælo

Dominus

13 Dominus,& altiſsimus dedit vocem ſuam, grando, & carbones ignis. Acſi dicat: quandoquidem amore nolunt conuerti lapidibus, atque igni tribulentur. Quòd ſi hoc non prodeſt, aliud iaculum in peccatorem immittit, quod illum propiùs attingat, filiũ, videlicet, aut vxorem eius occidit, & tamen proclamat inſpirationibus, vt peccator expectet,& ad Dominũ conuertatur. Et quando hoc non ſufficit,aliud iaculum in eum conijcit, quod iam proximè illum percutit, terribili eum morbo opprimens. Quòd ſi nihil horum prodeſt, mortis iaculo illum deſtruit, atque in profundum inferni pelagus detrudit. Et ita præteriti labores, ſiquidẽ ex illis fructum noluit percipere, fuerunt illi, quaſi principium tormentorum,ac cõdemnationis eius. O infœliciſsimum hominem, qui per temporales cruciatus ad æterna tormenta vult iter facere.

14 Noli ò peccator adeò contra Deum pertinax eſſe: nam omnia incommoda ſuper te cadent: ſcito, ex his diuinis vocationibus fructum percipere ſiquidem omnes illas ad vtilitatem, ſalutemque tuam Deus facit. Quando publicos peccatores tribulari videri-
mus,tunc non male iudicamus, dicentes illos propter peccata puniri: hoc enim eſt diuinam miſericordiam confiteri. Hieremię præcepit Deus, vt diceret Sedechiæ Regi Iuda, niſi ipſe,ſuique emen- *Hierem.22.*
dari vellent, à Deo eſſe grauiſsimè puniendos. Et ſanctificabo(inquit)ſuper te interficientem virum,& arma eius: & ſuccident electas cedros tuas,& præcipitabunt in ignem, & pertranſibunt gentes multæ per ciuitatem hanc, & dicet vnuſquiſque proximo ſuo: Quare fecit Dominus ſic ciuitati huic grandi? & reſpondebunt: Eo quod dereliquerint pactum Domini Dei ſui, & adorauerint

15 Deos alienos. Notate quomodo dicit: Sanctificabo, &c. Ad ſignificandum ſupplicium, quod de malis ſumitur etiam in hoc mundo ſanctiſsimum diuinæ Dei iuſtitiæ eſſe effectum. Et cedri altæ erant magnates viri,& qui apud Regem pluiimum valebant: ſignificans in hoc magnates non poſſe excuſari malorum, quę fiunt, dicentes ſic à Rege factum fuiſſe. Nam idcircò erant illi viri primarij, & qui apud eum plurimum valebant, vt illius ſceleribus, impijſq; ac iniuſtis ſtatutis obuiarent, bonis, ac iuſtis rationibus illum ab omni iniuſtitia cohibentes. Dicitq; adeò iuſtum in malis fore ſupplicium, vt etiam & gentes infideles, ac ſine Dei cognitione eius iuſtitiam cognoſcant. Alios autem punit Deus, non propter illorum peccata, ſed vt manifeſtentur opera Dei in illis.

Vt patientia,& manſuetudo, quam Deus in illis collocauit, per- 16
ſpiciatur,atq; vt ipſi afflicti maiores in diuino eius conſpectu co-
ronas mereantur. Huic autem cæco dedit cæcitatem,quemadmo-
dum Lazaro mortem intulit, vt admirabilem potentiam ſuam vi
ſum,& vitam illis concedens,hominibus reuelaret.

Et ita dicit ſtatim: *Me oportet operari opera eius qui miſit me, donec dies eſt.* Hominibus benefacere appellat hic per antonomaſiã opera Patris ſui: ſicut etiam animarũ ſalutẽ opus Dei, cibumq; ſuum
Ioan. 4. nuncupat, dicens: Meus cibus eſt, vt faciã voluntatẽ eius, qui miſit me, vt perficiã opus eius. O ineffabilẽ Dei clementiã! Ecquis erit tã marmoreus, qui tanta pietate nõ mollefiat? Si tu ô homo pręcipientis tibi maieſtate nõ commoueris, ſi maximis illius pollicitationibus non incitaris, ſi terribilibus eius cõminationibus nõ perturbaris, ſi atrociſsimæ pœnæ, quæ in inferno impijs præparatæ 17
ſunt te non deterrent, æternaq; præmia, quæ in cælo iuſtos expectant, non inflãmant: ſaltẽ hæc tanta Dei in nos charitas te accendat, cùm mihi, tibiq; atque omnibus nobis benefacere peculiariter opera ſua nũcupet, vt ſi amare pigeat, redamare nõ pigeat. ¶ *Donec dies eſt.* Quandiu eius vita durarit, dicit optimus Ieſus ſibi conuenire in ijs occupari quæ ad animarũ noſtrarũ ſalutẽ ſpectant. O quantoperẽ his verbis incitari deberemus, vt totum vitæ noſtræ tempus in ipſius miniſterio conſumeremus, cum Deus tam bonus ſit, eique tot, ac tantis beneficijs deuincti ſimus. Verum, proh dolor! quàm vice verſa omnes facimus, ad nihil aliud enim videmur dies deſiderare, niſi ad ipſum offendendum. Et ideò S. Hie-
Hiere. 17. remias dixit, loquens cum Deo: Diem hominis non deſideraui, tu ſcis. Videtur homines nullos iam habere dies, niſi illos, quos in 18
ſceleribus conſumunt: illos iudicant dies bene conſumptos, & fœlices, quos Dei offenſionibus applicant: dies verò quibus, in his rebus non occupantur, illos vixiſſe non iudicant. Et ſic infœlices ſibi alij alijs inuicem de his turpibus diebus, maleque conſumptis gratulantur, dicentes: Domine hodie bonum diem duxiſti, hodie bene tecum actum eſt. De his igitur diebus dicebat Sanctus Hieremias: Diem hominis non deſideraui, tu ſcis. Quando Saul diuino præcepto inobediuit circa euerſionem Amalec,
1. Reg. 15. Deus ſtatim dixit Prophetæ Samueli: Pœnitet me, quòd conſtituerim Saul Regem, quia dereliquit me, & verba mea opere non impleuit. Et vt ibidem dicitur, eadem die venit Saul in Carmelum,

19 mentum, & erexit ibi fornicem triumphalẽ. Eodem die, quo Saul Deo inobedierat, & quo Deus in cõdẽnationẽ illũ preſcripſerat, triũphales ipſe arcus erigit. Hæc eſt mundanorũ hominũ cęcitas. Diem, quo homo libidinoſus alienam fœminam impetrat, hunc triumphalem fortunatum q; diem eſſe ducit. Diem ô peccator, in quo iniuriam vlciſceris, & in quo liberè, & ſine impedimento peccatum perpetraſti, hunc diem tuũ eſſe iudicas. De his dicit B. Petrus: voluptatẽ exiſtimantes diei delicias coinquinationis, & maculæ. Nullũ aliũ diem mali homines magni æſtimant niſi illum, quẽ in turpibus, & ſenſualibus voluptatibus conſumunt. Huiuſmodi autẽ dies â viro iuſto non deſiderãtur. O miſeri ſic perſoluitis labores, quos optimus Ieſus toto tempore vitæ ſuæ pro vobis perpeſſus eſt? Hoc præmio digna erat ſedulitas illa, atq; admira- 2. Petr. 2.
20 bilis diligentia, qua remediũ animarum veſtrarũ, donec vitæ eius dies durauit, operatus eſt? Pudeat igitur nunc vos fratres chariſſimi tam ingratos eſſe. Et ſupervos reuertimini, atq; opera miniſterij Dei diligentiſsimè incipite operari donec dies eſt.

Videte quid vlteriùs addidit ne fortè arbitraremur ſibi ſoli cõuenire operari donec dies eſt: dicens: *Venit nox quando nemo poteſt operari.* Nox in qua nemo poteſt operari, eſt mors. Et hoc ſignificat illa nimis metuenda ſententia: Si ceciderit lignum ad Auſtrum, Eccleſ. 11.
aut ad Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit. Omnes ſumus arbores in huius orbis nemore plantatæ: vnaquæque harum arborum in mortis tempore abſcinditur, aliæ cadunt verſus Auſtrum, aliæ verò verſus Aquilonem. Auſter calidus, & humidus gratiam Dei ſignificat, & qui ad hunc locum cadunt fœliciter
21 cadunt. Aquilone autem qui omnia exſiccat, peccatum deſignatur, ad hanc malã partem excidit peccator. Et ex hac ſimilitudine, quã hîc Spiritus ſanctus adducit conijcere probabiliter poſſumus quinam in bono, qui verò in malo ſtatu moriantur, ſi quidẽ arboribus comparamur. Certum eſt illum, qui arbores abſcindit *ſimile.*
probabiliter cognoſcere verſus quam partem erit caſus earũ, antequam illas abſcindat. Nam ſi arbor verſus dexteram propenſa eſt, verſus illam partem procidet. Et ſimiliter ſi verſus ſiniſtram propenſa eſt, verſus illã cadet. Sic etiã eſt in hominibus: nã ſi quis in vita ad dexterã, quæ eſt virtus propenſus eſt, credibile eſt illũ in morte verſus illam partem cadere debere, quod ſi in vita ſua in ſiniſtram, quod eſt vitiũ ita propẽſus eſt, & in malitiã ita pronus,

& illi

& illi applicatus, vt ab ea neſciat recedere timendũ eſt, fore, vt, in 23
morte verſus illam partẽ procidat: nã vt in plurimũ qualis eſt vita, talis eſt etiã & mors. Ex tela tenui, & delicata, fimbria etiã tenuis ſolet exire. & ex rudi & craſſa tela etiam rudis, & inepta fimbria depromitur. Dicit ergo Spiritus ſanctus: Vbicunque cecidit lignum, ibi erit, ideſt, in quocunq; ſtatu cõmorantẽ hominem mors occupauerit, in eodẽ in ſempiterna ſecula remanebit: quia venit nox, quando nemo poteſt operari. In hoc ſeculo animæ ſalus inquirẽda eſt, in futuro enim iam non erit tẽpus. Pater ille familiàs, qui operarios cõduxit, de ſole ad ſolẽ cõduxit eos: nã dies ad laborandũ, nox verò ad quieſcendũ inſtituta eſt. Cauſam, ob quã dãnati licet iudiciũ, & voluntatẽ habeant poſt mortẽ mereri nõ poſſunt, dicũt nõnulli eſſe, quia carẽt gratia, hoc autẽ non habet locũ, quia beatorũ animę, quę in cælis cõmorãtur, etſi maxi- 24
ma gratiæ copia affluunt, etiam mereri nõ poſſunt. Veriſsima ta mẽ ſententia eſt, illos nõ poſſe mereri ratione ſtatus. Fuit Dei voluntas, vt in hac vita ſolummodo mereremur, aut demereremur,
Simile. & nulla alia eſt ratio, niſi Dei voluntas. Concedit Rex priuilegiũ ſterili cuidam, & egeno oppido, in quo centum incolę habitant, vt in eo quatuor menſes nundinæ celebrẽtur, in quibus nullũ vectigalis, aut Regij tributi genus perſoluatur: tunc videbitis quanta venalium rerũ abundantia in oppidũ illud affluit, quod antea ne venalem quidem panẽ habebat. Nunc vniuerſum oppidũ cibis, venalibuſque rebus repletum eſt, & mirabile eſt quàm diligenter omnes in his quatuor menſibus vendere, & emere feſtinãt: tranſactis autẽ nundinis redditur locus ſterilis, vt antea, venit quis ad emendum, & nihil venale inuenit, diciturque ei: ſero venis domi- 24
ne, quia nundinæ quatuor tantũ menſes durauerũt. Terra ſterilis eſt vita noſtra. Nã ex natura noſtra nihil bonum proferre poſſumus. Dicit igitur Deus: Ego hanc indulgentiam concedo, quòd quãdiu in hoc ſeculo cõmorabimini opera, mea gratia adiuti facere poſsitis, quib⁹ gloriã mereamini. Venit autẽ mors & finiũtur nũdinæ, iã nõ eſt operari opera meritoria. Ideo dicit Iſaias: Quæ-
Iſai. 55. rite Dñm dũ inueniri poteſt. Nunc eſt tẽpus vt bona opera facere feſtinemus, cũ vitæ tẽpus adeò ſit incertũ, vt quando finiendũ ſit penitus ignoremus. Nullus eſt in hoc tẽplo qui nouerit, vtrum ad noctẽ peruẽturus ſit, ne quidẽ, vtrũ ex hoc tẽplo viuus ſit exiturus. O terribilem amentiam! quòd cùm tanta ſit humanæ vitæ breuitas,

25 breuitas, tamẽ tã pigros in ſpirituali ſalute acquirẽda nos prębea- *Philip.2:*
mus? O quãtoperè hoc B. Paulus ſentiebat, cùm dicebat: Chariſti-
mi mei, &c. Cum metu & tremore veſtram ſalutem operamini.
Deus eſt enim, qui operatur in vobis & velle, & perficere pro bo-
na voluntate. Maxima (inquit) cum diligentia, & ſolicitudine de
ſalute veſtra ſpirituali agite, & nequaquã à bonis operibus deſiſta-
tis: hoc eſt enim Dei beneficium, quod vos adiuuat, vt illa faciatis
ipſe eſt qui vos ad ea perficienda excitat, & in illis cõficiendis vſ-
que ad finem adiuuat. Quis eſt homo ſenſatus, qui tam neceſſariã
rem ſicut hanc in craſtinum diem differat: præſertim cũ ipſe per
ſe ſolus illud efficere nõ poſsit, & hodie, qui illũ adiuuet, reperiat,
neſciatq; vtrùm cras adiutorẽ habere poſsit? Sanctus Ezechiel di-
cit ſibi in terra proſtrato Dñm dixiſſe: Fili hominis ſta ſuper pe-
26 des tuos, & loquar tecũ. Cùmq; ipſe per ſe non poſſet ſolus exur- *Ezechiel.2.*
gere, dicit: Et ingreſſus eſt in me ſpiritus, & ſtatuit me ſupra pe-
des meos. In quo ſignificatum eſt nos nõ poſſe abſq; diuini ſpiri-
tus fauore, cæleſtiſq; gratiæ auxilio meritorum quicquã facere.
Et ita intelligitur quod dixit Iſaias: Omnia enim opera noſtra *Eſai.26.*
operatus es nobis: opera bona quæ facimus Dei potiùs, quàm no-
ſtra poſſunt appellari; ſiquidem nos abſque eius auxilio nequa-
quam illa facere poſſemus. Currit eques in equo, & dicitis vos, ô *Simile.*
quam bene currit eques ille, non quod ille currat, ſed quod equũ
currere fecerit: & ſic laudamus equitem, qui ſuper equum currit,
eo quòd tam dexter fuerit in equo regendo, & calcaribus feriẽdo,
& quia ſi equus perſtitit, hoc fecit, quia eques ei frænum coercuit.
Sic etiã Deus ducit, & vos curritis: Deus percutit, & aliquãdo ſan-
27 guinem effundit, & frænũ coercet, & vos ſua gratia, & fauore con-
fortat, vt bona opera faciatis, & ideo dicitur Deus in nobis opera-
ri, & quandoquidẽ abſq; hoc Dei auxilio ſaluationem veſtrã non
poteſtis operari: & ipſe illud vobis hodie pollicetur, neſcitis, vtrũ
mane vobis daturus ſit, vitamq; fortaſsè vobis adimet: quare ex
tam bona opportunitate fructum nõ percipitis? Hoc eſt quod ſi-
gnificat Beatus Paulus in his verbis, cum metu, & tremore.

In libro Ioſue dicitur: Miſit igitur Ioſue duos viros explorato- *Ioſue.2.*
res in abſcondito. Vbi Hebręi habent pro abſcondito dictionem
hæres, quæ ſignificat: Magiſter ſurdus, vel abſconditus. Acſi dice-
ret eos admoniſſe, vt cũ prudentia ſicut magiſtri pleni ſapiẽtiæ
ſurdos, mutoſq; ſe efficerẽt, vt nulla eſſet occaſio detinendi ſe: ſed

ſumma

ſumma cũ diligentia rem illã,quæ permagni intererat,exequerẽ- 28
tur. Sic profectò inter nos fieri oporteret:deberemus enim in hoc
mũdo obſurdeſcere,& obmuteſcere, vt nihil nobis impedimento
eſſet,quominus rẽ hanc ſaluationis noſtræ, quã præ manibus ge-
rimus,diligentiſsimè exequeremur;vnuſquiſque ſui ipſius magi-
ſter exiſtens. Viuere autẽ homines cum hac diligentia maximũ
quoddam eſt ſignũ,quòd Deum in anima habẽt. Nam cũ ſit veri
Deut.4. tas infallibilis Deum eſſe ignem,ſicut dixit Moyſes: Dñs Deus
tuus ignis conſumẽs eſt. Ita diuinus hic ignis eos comburit,in qui-
bus habitat,vt flãmæ ignis appellentur,ſicuti affirmat Dauid,di-
Pſalm.103. cens:Qui facit miniſtros ſuos flammã ignis,propter actiuitatem,
& velocitatem cum qua operãtur, & quia hoc diuini amoris igne
alios inflammãt. An nõ flãma ignis Paulus? Tam diligens erat,vt
nõ ſolũ vniuerſum orbẽ peragrarit, verũ illũ etiam inflammarit. 29
Quod idẽ alij etiã Apoſtoli fecerunt. Et ſic poſtquã Moyſes ſe-
ptuaginta illos viros elegit,quos Deus ſibi eligere præcepit, vt eſ-
Nume.11. ſent eius ſocij,dicit ſanctus Textus:Cumq; requieuiſſet in eis ſpi-
ritus,prophetauerunt,neq; vltra ceſſauerunt. Hanc diligentiam
operatur Spiritus ſanctus,non eſt otioſus,non defeciſcitur,qui ha
bet huius diuini Spiritus gratiam. Hic prophetare accipitur pro
1.Cor.4. declarare diuina Dei myſteria,docere,prædicare,atq; alios admo
nere,ſicuti hîc. Sectamini charitatem,æmulamini ſpiritualia,ma
gis autem vt prophetetis. Et paulò poſt. Nam qui prophetat ho-
minibus,loquitur ad ædificationem,& exhortationem, & conſo-
lationem. Quiquidem eſt inflammatæ charitatis effectus. O ſi ali
quid huius diuini Spiritus haberemus, quàm ne minimũ quidẽ
temporis ſpatium fruſtra conſumeremus. Vnde infertur,quod 30
non ſine ſanguineis lacrymis dici oporteret,ſcilicet,hanc tantam
ignauiam,& frigiditatem in diuinis rebus, quæ ferè ſemper in no
bis dominatur,ſignũ eſſe nos ab hoc infinitæ actiuitatis igne, qui
eſt Deus,eſſe ſeparatos. Pertimeſcite fratres hoc malũ,diuinamq;
Maieſtatem ſuppliciter exorate, vt vos flammas ignis efficiat.
Hanc otioſitatem à vobis expellite, hæc eſt enim ianua, per quã
diabolus vitijs onuſtus in animam violenter ingreditur. Et ita
cùm Beatus Paulus dixiſſet: Nolite dare locum diabolo,reme-
Ephe.4. dium præbuit, quo homines hunc aditum diabolo concluderent,
dicens:Magis autem laboret,operando manibus ſuis quod bonũ
eſt. Ecce quomodo vos admonet, vt manibus veſtris laboretis,

vt

31 vt nõ ſitis otioſi, nec locũ, aut aditũ diabolo patefaciatis. Attendite quod venit nox, & tunc pœnitebit vos temporis, quod nũc fruſtra prætermittitis. ¶ Addidit vlterius Dñs, dicẽs: *Quandiu in mũdo ſum, lux ſum mundi.* O reparator vitæ, dulciſsime animarũ noſtrarũ Magiſter, quomodo ex tuo diuino ore tã aſperũ quoddã verbũ potuit exire? In illo enim nobis ſignificas, vbi primũ mundũ reliqueris, & ad Patrẽ abieris: mundũ in tenebris eſſe remanſurum. Non vos (ait Dñs) tã paruo amore proſequor. Nã ecce ego vobiſcũ ſum *Matth. 28.*
omnibus diebus vſq, ad cõſummationẽ ſeculi. Atq; etiã alia pluri
ma luminaria nobis reliquit, qui ſunt prælati, ac prædicatores: qui *Matth. 5.*
bus dixit: Vos eſtis lux mundi. O benedictus ſit talis Deus, glorificatus talis Dñs, qui tã affluentia beneficia nobis confert, tot luces nobis concedens, quibus illuminati ſaluationis noſtræ viã percurrere valeamus. Verũ quid erit, ſi hæ luces, quas nobis Deus reli-
32 quit, nobis nõ illuxerint? O patres Eccleſiaſtici, per charitatẽ Dei vos rogo, vt caueatis ne de vobis grauiſsima illa verba dicantur, quibus Hieremias de ſacerdotibus illius tẽporis cõqueſtus eſt, di- *Hierem. 2.*
cens: Sacerdotes nõ dixerunt: vbi eſt Dñs? & tenentes legẽ neſcierunt me, & paſtores præuaricati ſunt in me. Et Prophetæ prophetarunt in Baal, & idola ſequuti ſunt. Propterea adhuc iudicio contendã vobiſcũ, ait Dñs, & cũ filijs veſtris diſceptabo. Munus ſacerdotum eſt ſemper Dei æſtimationẽ zelari. Deũq; ſemper in hominũ memoriã reuocare, illiſq; dicere: vbi eſt Dñs? quãdo legem Dñi viderint violari eorũ eſt dicere: Et Deus vbi eſt? Nõ meminiſtis Deum eſſe qui vos aſpiciat? Et tenentes legem, &c. Illi (inquit Deus) in quorũ manibus legem meã conſtitui, qui ſunt viri eruditi, iſti cõtra me operati ſunt, & prædicatores, atq; etiã (quod peius
33 eſt) prælati omnes idola adorauerunt; quamobrẽ populus peruerſus eſt, & ſupplicijs meis dignus effectus fuit. O vtinã æterna Dei Maieſtas vos excitet, vt non ſitis ſicut illi erant, quod ſi nunc ſimiles illis eſtis, vos cõmoueat, vt à peccatis veſtris reſipiſcatis. ¶ Sequitur in textu: *Hæc cum dixiſſet expuit in terram, &c.* Quis adeõ ſtultus erit, vt hæc omnia myſterijs carere arbitretur? qui ſolo verbo illum curare poterat, lutum conficit, & ſuper eius oculos illud ponit. Siquidem autem qui hoc fecit, Deus eſt, magna in hoc voluit ſignificare. Vnum verõ ex illis eſt, quod nos remedium docuit, quo cæcum à natiuitate (qui eſt ſuperbus, & vanus qui gloriatur ſe à nobiliſsimis parentibus originem ducere, & propterea

alios

alios vult improperare, & opprimere) curari oportet. Atq; vnũ ex 34
præcipuis medicamẽtis, quo hęc infirmitas curari potest, est lutum
super oculos collocare. In Genesi vbi nos legimus verba illa, quæ
Genes. 18. dixit Abrahã; scilicet: Loquar ad Dñm meũ cũ sim puluis, & cinis.
In Hebræo est nomẽ quoddã, quod idẽ significat, quod terra madi
da, quasi dicat: Nũc cũ cognosco me paulatim esse consumendũ,
quia sum lutũ, quod facillimè pedibus inhæret, cuius vnusquisq;
in calceis, & vestium fimbrijs partẽ defert: loquar ad Dominum
meum. O quã vtile & substantiale verbum! Est homo lutum &
puluis madidus, qui cuicunque rei adhæret, & sic paulatim consu
mitur. Adhæres ò homo honori, voluptati & vtilitati, sic consume
1. Cor. 13. ris, & cum esse gratuitũ amiseris annihilatus remanes. Nã B. Pau
lus dixit: Si habuero prophetiã, & nouerim mysteria omnia, &c.
charitatẽ autẽ non habuero, nihil sum. Pone igitur hoc lutũ super 35
oculos cordis tui, hæc enim est salubris quædã medicina. Veruntamen notãdum est, Dñm saliuã suam puleri commiscuisse, & ex
vtroq; luteum illud vnguentum confecisse. Per saliuã, quæ ex ca
pite prodit, dicit B. Augustinus gratiam, quæ ex nostro diuino ca
August. pite Iesu Christo vero Deo, & vero homine dimanat, significari.
Et de hac saliua intelligi potest quod Iob dixit. Vsquequo non
Iob. 7. parcis mihi, nec dimittis me, vt glutiam saliuã meam? id est, quare Domine iam à vita me nõ tollis, atq; ab hoc mundo aufers, vt
iam possim saliuam meam absorbere. Quandiu in hoc mundo sumus, si in gratia Dei commoramur, deferimus illam quasi saliuã
inter dentes, cum periculo conspuendi, & emittendi illam: post
mortem verò iam remanet gratia quasi saliua deglutita, & in sto
macho recepta, iam securè conseruata, & absque periculo quod 36
nullo vnquam tempore deuometur, nec amittetur. Et ad hanc se
curitatem exoptabat peruenire Sanctus Iob, atq; hoc erat, quod
hic à Domino postulabat. Nec verò sufficit super oculos nostros
puluerem collocari, nisi huic saliuæ commistus sit: omnes enim
considerationes nostræ absq; diuina gratia parum prosunt.

Vt Pharisæi viderunt cæcum visum accepisse, atque à Domino in Sabbatho sanatum fuisse, videretis eos quasi viperas venenum conspuentes: cęcum q; acceptum beneficium confitentem, publiceque proferentem illum à quo visum acceperat maximum esse Prophetam. Atque maximè admirans illos non cognoscere tanquam Prophetam hominẽ, qui cæco à natiuitate visum conferebat,

37 ferebat admirabilem quandam ſententiam proferens concluſit, ac dixit: *Niſi eſſet hic à Deo non poterat facere quicquam.* Profectò nihil eſt clarius hac concluſione, quam cæcus hic ex ſupra dictis intulit. Siquis ex Flandria veniret, pulcherrimāque ac perpolitè de *Simile.* pictam afferret imaginem, quæ tamen partem aliquam nōdum confectam haberet: ſcilicet ſi oculi, manus, aut pedes illi deeſſent: præconioq; declararet, ſi quis pictor ſecundum reliquas partes imaginem conficeret, ſe illi optimè quicquid vellet, ſoluturum eſſe, vbi primùm pictores perfectiſsima imaginis viderint principia, omnes dicent: conficiat quiſquis cœpit illam, hic enim non ſunt tam perfecti, delicatiq; pictores, qui tam præſtantia opera norint efficere, ſicut eſt hoc. O admirabilem Dei magnitudinē! qui imaginem, qui eſt homo, depingit, ac fabricatur: ſi verò ſine
38 oculis prodit, quis illi oculos conficiet? & ſi illi deerūt manus, quis poterit illas efficere? & ſi pedes non habuerit, quis norit illi eos fabricari, niſi forte ſint lignei Conficiet igitur hanc imaginem ille, qui eam fabricari cœpit. Solus Deus oculos cæcis, auditum ſurdis, pedeſque claudis poteſt præſtare. Cum autem hoc Ieſus Chriſtus Redemptor noſter effecerit, clarè patet illum eſſe Deum.

Tam parum fructus, & claritatis perceperunt Phariſæi illi, atque Iudæi ex pauperis illius cæci luce, vt magis cæci, perfidique propter eorum malitiam fuerint effecti. Oportet autem nos diligenter animaduertere hunc bonum cæcum adeò accepti beneficij luce in fide profeciſſe, vt vniuerſo Phariſæorum ſenatui excelle re ſuffecerit: atq; omnibus illis contradicentibus, ita conſtanter in accepta fide perſeueraſſe, vt non ſolum corde crediderit, verùm,
39 & ore etiam illam fuerit confeſſus, atque propter illius confeſsionem omnibus periculis, ac detrimentis, quæ illi poterant euenire, ſe ſe libenter obtulerit. Sic debent eſſe homines grati & conſtantes. Et ſiquidem tot à Deo luces, ac beneficia quotidie accipimus, atque ab illo tot erroribus, ac peccatis liberamur, gratiſsimoſque ſicut hic cæcus nos præbeamus, quouſque pro optimi Ieſu honore vitam in diſcrimen afferamus, quem ſuppliciter exoro, vt nobis gratiam ſuam, quò ſic faciamus, & in ipſa perſeuerantiam concedat, quouſque ad cæleſtem gloriam peruenire mereamur, Amen.

¶ Feria. V. post Dñic. IIII. in Quadragesima.

Ibat Iesus in ciuitatem, quæ vocatur Naim, &c.

Lucæ. 7.

REFERT Sanctum Euangelium, quod accedente Christo Redemptore nostro cum magna hominum multitudine, quæ illum comitabatur, ad ostium ciuitatis Naim. *Ecce defunctus efferebatur, &c.* Vsque ibi, *Et turba ciuitatis multa cum illa.* Prima consideratio, quam nunc ex hoc Euangelio possumus elicere, hæc est, quod mater defuncti, cæteriquè omnes, qui illum comitabantur ad summum vsque ad sepulchrum, & non vlterius illum poterant sociare atque hoc facere poterant corpori, & idem 2
continget omnibus nobis, quos licet plurimi nos in morte comitentur, non vltra procedent, quam, quousque nos terra coopertos relinquant; nullo enim modò animas nostras poterunt sociare: quæ solæ ibunt tantummodo bonis operibus, quæ egerunt sociatæ, vt ab vniuersali omnium iudice iudicentur. Hæc enim sunt veri comites, & fideles amici. Et ita cum B. Ioannes in Insula Patmos exularet: Audiui, inquit, vocem de cælo dicentem mihi, scri-
Apoc. 14. be: Beati mortui qui in Domino moriuntur, &c. Opera enim illorum sequuntur illos. Scribe (ait Dominus) hoc vt vniuerso mũdo innotescat, quia est maximè necessariũ, & ne tibi à memoria excidat, per magni enim interest, vt hoc ab omnibus cognoscatur. Non quidem vxores, liberi aut eorum amici, sed illorum opera mortuos sociabunt. Ideò Beatus Paulus hæc notabilia verba di- 3
Tit. 3. xit: Fidelis sermo est. Et de his volo confirmare, vt curent bonis operibus præesse, qui credunt Deo. Hæc autem sunt bona, & vtilia hominibus. Videte quam vtilia sint bona opera cùm vox de cælo dixerit: non solam fidem, sed operibus sociatam comitem esse eorum, qui in Christo moriuntur. Atque ideò etiam dixit Ecclesiasticus: Timor Dei initium dilectionis: eius fidei au-
Eccles. 25. tem initium agglutinandum est ei. Fides enim per se sola non sufficit nos ad cælum securos perducere. Summoperè desiderat Spiritus sanctus in nobis fidei, & charitatis vnitatem commorari. Et vellet, vt ne minimo quidem temporis spatiò, altera, sine altera esset. Atque idcircò dicit; Initium fidei agglutinandum est ei

scilicet

4 ſcilicet, dilectioni, & charitati. Hoc ſignificat has duas virtutes ita coniunctas à principio eſſe oportere, vt cum duæ diſtinctæ eſſent, vna tamen eſſe diceretur. Et hac metaphora cõglutinationis vſus eſt, quæ ex duobus ſubſtantia differentibus vnione vnum efficit, atque ex hac vnione bona opera proficiſcuntur. Hoc etiam nos admonet B. Petrus, dicens: Vos autem curam omnem ſubinferentes miniſtrate in fide veſtra virtutem: in virtute autem ſcientiam: in ſcientia autem, abſtinentiam: in abſtinentia autem, patientiam: in patientia autem, pietatem: in pietate autem, amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis, charitatem. Hæc enim ſi vobiſcum adſint, & ſuperent, non vacuos, nec ſine fructu vos conſtituent in Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione. Cui enim non præſto ſunt hæc, cæcus eſt, & manu tentans, obliuionem accipiẽs 5 veterum ſuorum delictorum. Tãquam rem maxime neceſſariam nobis commendat Sanctus Apoſtolus, vt fidei noſtræ miniſtremus, ne nobis moriatur, virtutem quę amittat. Hic virtus eſt nomen vniuerſale, quod vitio opponitur. Et dicit amplius, Prudentiam virtuti adminiſtrate: quia virtus ſine prudentia, & ſcientia non eſt virtus. Admonet etiã nos, vt prudentia tẽperantiam adminiſtremus, ne forte immoderatione, & intẽperantia caro efferatur, ac ſuperbiat, & ſpiritui rebellis ſiat. His autẽ virtutibus opitulaminî, adminiſtrantes illis pietatẽ, quæ eſt religio apud Deum, huic vero fraternalẽ amorem adminiſtrate. Hoc dicit, quia nõ ſufficit Deo dare quod Dei eſt, niſi etiam proximis noſtris Chriſtianum quẽdam amorẽ, quem illis iure debemus, perſoluamus: hoc autem tam inimicis, quàm amicis facere debemus. Et vt adnotãt hic Dõ 16 ctores Græci: omnia illa prima nomina ſunt in datiuo caſu. Et admonent, vt fidei torã hanc virtutum connexionẽ adminiſtremus quia ſi ſit ſola & nulli inhęrẽs, minimo quoq; tentationũ flatu decidet, atq; etiã quia ipſa per ſe ſola nõ ſufficit, ſed eius merita & reliquę omnes virtutes ſunt fideliſsimę animę comites, vſq; ad diuinũ Dei conſpectũ. Et notate vocẽ illam dicere. Opera enim illorũ ſe quuntur illos: ad ignauos & pigros confundẽdos, qui bona habent propoſita, nunquam tamẽ illa opere exequuntur, nũquam illorũ propoſita matureſcunt. Non erat ſic ſanẽta illa anima, de qua dicitur. Flores mei fructus honoris, & honeſtatis. Dicit flores ſuos, quæ ſunt bona deſideria nondum perfectos flores eſſe, cum iam in maturos fructus conuertebantur. O beata anima, quæ cum

2. Petr. 1.

Eccleſ. 24.

hac diligentia bona desideria sua exequitur. Et sic consulit Eccle- 7
Eccle.1. siasticus viro cupido salutationis suæ,dicens: Fili cõcupiscens sapiẽ
tiã,conserua iustitiam & Deus præbebit illam tibi.Maximæ per-
ditionis est hominem solo bono desiderio contentum esse. Ideo ò
filij mi,vbi primũ Dei desideriũ habueris ne isto cõtentus sis, sed
conserua iustitiã & ad huius boni desiderij executionem fac bona
opera,verum est Deum adeò gratum esse,vt non solum bona ope
ra,sed bona etiam desideria persoluat,quando bona opera fieri nõ
possunt. Optime hoc cognoscebat Dauid,cum in deserto cõmo-
rans propter inimicorum suorum timorẽ Deo dicebat. Dirigatur
Dñe oratio mea,sicut incensum in cõspectu tuo. Eleuatio manuũ
mearũ sacrificium vespertinum. Siquidem (inquit S Propheta) ò
Deus meus in sanctuario tuo thuri,& sacrificijs,quæ tibi offerri cõ
Psal.140. suescunt, adesse non possum : prosit Domine oratio mea pro in- 8
censo quod illic tibi offertur. Et eleuatio manuum mearum sit pro
sacrificio,quod tibi vesperi offertur. Quia seruus Dei hoc opere cõ
plere non poterat,deprecatur,vt sua desideria,& hoc parum quod
poterat,pro operibus numerẽtur. Et S. Daniel cum in Babylone
Dani.3. esset,loquens cum Deo dixit: Et non est in tempore hoc holocau-
stum,neq; sacrificium,neq; oblatio,neq; incensum,neq; locus pri
mitiarũ coram te,vt possimus inuenire misericordiã tuam: sed in
animo contrito, & spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holo-
causto arietum, & taurorũ, & sicut in millibus agnorum pinguiũ:
sic fiat sacrificium nostrũ in conspectu tuo hodie, vt placeat tibi:
quoniã non est confusio confidẽtibus in te. O admirabilia verba.
Dõmine(ait) hoc parum quod facere possumus, suppleat multũ,
quod facere desideramus:siquidẽ plus non possumus. Ad hoc pro- 9
Matth.10. positum videtur dicere Christus,Qui recipit Prophetam in nomi-
ne Prophetæ,mercedẽ prophetæ accipiet,id est,qui Dei Prophetã
hospitio excipit,vt illum alat eo quod sit Propheta,& sub hoc no-
mine,vt tanquam Propheta Dei alios illuminet, doceat, atque ad
Deum deducat,præmiũ prophetæ recipiet acsi ipse prophetaret,
& doceret hoc præmio illum Deus afficiet. Ita q; quia desiderat,vt
Propheta alios erudiat, & ideo illũ excipit, & cibat (hoc est enim
sicut Prophetam illum excipere) quasi Propheta præmio afficie-
tur. O benedicta,& glorificata sit tanta liberalitas,ac magnificen-
tia! Laudent te Hierarchiæ cæli,vniuersæque terræ creaturę, Deus
animæ meæ, qui tam gratum te prębes minimis quibusq; mini-

sterijs,

10 ſterijs, quæ tibi miſeri homines faciunt, cùm etiã & deſideria nobis tã liberaliter perſoluas. Quare fratres charisſimi non cõmoue mur, vt tã bono Deo, ac Domino diligentiſsimè ſeruiamus, qui opera noſtra ſic nouit remunerare? Ex his omnibus quæ dicta ſunt, oportet vos intellexiſſe, quanti noſtra interſit, vt plurima, atq; optima opera diligentiſsimè facere feſtinemus: & cùm plus non poterimus, ſanctiſsima deſideria habere curemus, ſiquidem hi futuri ſunt fideles comites, qui nos in illa nouiſsima hora comitaturi ſunt quando à cæteris omnibus temporalibus amicis deſerendi ſumus, in illa magnopere metuenda via tantæ ſolitudinis.

Sequitur in textu, *Et turba ciuitatis multa cum illa.* Etiã in hoc maximo comitatu, quem defunctus hic ſecum deferebat, repræſentatur vna ex magnis miſerijs quæ verſatur inter filios Adæ. Quæ

11 quidẽ eſt peccatorẽ ſemper ſocios reperire, qui illũ ad peccatiſe pulchrũ properantẽ comitentur. Nõ ſolùm autẽ inuenit alios qui eum comitẽtur, ſed etiam qui adiuuẽt, eiuſq; ſcelera magnoperè laudent, cùm tamen ne vnus quidem reperiatur qui illũ reprehendat, & dicat ei: malefacis: atq; hinc prouenit, vt miſer magis peruertatur: vt exaggerauit Dauid, dicẽs: Quoniã laudatur peccator *Pſalm. 9.* in deſiderijs animæ ſuæ, & iniquus benedicitur. Exacerbauit Dominũ peccator ſecundũ multitudinẽ iræ ſuæ non quæret: hoc eſt, quia peccator ſcelera ſua ab alijs laudari videt, peccata ſua magnopere multiplicat, & efficit, vt ira Dei ita multiplicetur, vt illũ tanquã rem perditam derelinquat. O quã metuendũ verbum, & quã terribile Dei iudicium. Videte ò infœlices quid facitis peccatorẽ comitantes, vt in vitijs ſuis ſepeliatur. Perreuerentiam Dei

12 vos rogo, vt à tãto malõ caueatis. Etiã vitio reputatum fuit illud, quod inter gẽtes actum eſt, quia cũ Nabuchodonoſor Rex Aſſyriorũ diceret ſe exoptare vniuerſum terrarum orbẽ ſub imperium ſuũ redigere, miſiſſetq; Holophernem generalẽ principem militiæ ſuæ, quod dictum cũ placuiſſet omnibus, vocauit Nabuchodonoſor Rex Holophernem: egredere aduerſum omnem regionem *Iudith. 2.* occidentis, cũ (inquam) ducem ſuum ad exequendũ maledictum illud deſiderium mitteret, omnes illum laudabãt: nec vnus tantũ erat, qui ei diceret, male facis. Rex Babylonis dixit: Volo ſtatuam meam adorandam in campo Dura collocare. Tunc congregati ſunt ſatrapæ, magiſtratus, & iudices, & optimates, vt conuenirent *Daniel. 3.* ad dedicationem ſtatuæ, quã erexerat Rex. Nec vero fuit aliquis,

Exod.8. qui tanto illi ſceleri contradiceret. In Exodo dixerunt ſapientes 13
Pharaoni, digitus Dei eſt hic: quia intellexerunt negotium eſſe
Dei, quod agebat Moyſes, veruntamen nullus eorum regi contra
dixit. Quod ſi hæc inter idololatras illos Dei ignaros reprehenſibi
lia ſunt: quanto digniora erunt reprehenſione inter Chriſtianos
fidei: ſanctoq; Euangelij lumine illuſtratos? O æterne Deus quã
obſtupenda res eſt hæc, quod credas tu ò Chriſtiane Deum cum
omni poteſtate ſua maius malũ animę facere non poſſe, quã ab
ea recedere: vnde ſequitur etiam, hominem nullum grauius dam
num ſibi inferre poſſe, quam à Deo ſegregari per peccatum: quia
eſt infinitũ dānũ ſiquidẽ bonũ quod amittit eſt infinitũ, & tamẽ
fratris tui peccato faueas, illudq; magnoperè corã illo cõmendes:
& ipſo facto, tu etiã ſine vlla ratione & emolumẽto pecces. Dicit
quis: Neſcis dñe me eſſe ſumma voluptate, ac lætitia affectũ, quia 14
poſt multos dies, ex quo fœminã quãdã adipiſci innitor, hodie ad
me ſcripſit, vt ad eã vadã, & hac nocte ire cogito? Tu vero ò infœ-
lix, cùm illũ acerrimè reprehẽdere deberes: dicis ei, Dñe, vide vtrũ
tibi meo auxilio opus ſit? ſi neceſſe eſt, ego libentiſsimè te comita
bor: & ſi ſeſe obtulerit occaſio, vitam meam in diſcrimen adducã,
vt tu quod expetis, ſecure conſequaris: & te à tergo protegam. vt
ad libitum voluptate iſta perfruaris. O maledicte quantum tibi,
atq; illi damnũ infers. Tantũ malũ eſt peccatũ, vt cũ de illo Scri-
ptura loquitur, illud abſolutè malũ appellet. quaſi per antonoma
Pſalm.33. ſiã, vt Dauid: Prohibe linguã tuã à malo. Et Matth. Sed libera nos
Matth.6. à malo. Et in Pſalmo. Diuerte à malo, & fac bonum. Et Paulus:
Pſalm.36. Odientes malũ, adhęrentes bono. Quemadmodũ cũ abſolutè di-
Roma.12. citur bonum, de ſpirituali intelligitur, vt Dauid. Benedic anima 15
Pſalm.102 mea Dño, &c. Qui replet in bonis deſideriũ tuũ. Sicut etiã cœle-
ſtia bona in ſacris literis abſolute bona nũcupãtur: terreſtria autẽ
Matth.6. bona ſemper cũ aliquo additamẽto nominãtur, vt in Matthęo di
citur. Hæc oĩa gentes inquirũt. Et poſtea: Scit enim Pater veſter,
quia his omnibus indigetis. Et paulo poſt: Hęc oĩa adijcietur vo
bis. Vbi illa appellat hęc bona: quia ſunt bona finita, & quę bre-
uiſsimis terminis ſepta tenentur. Vitã autẽ æternã nunquã ſacra
Scriptura appellat hãc: hoc eſt nũquã illi additamẽtũ apponit: nõ
Matth.19. enim poteſt oſtendi, aut amplectũ, quia nullis terminis ſepta tene
Pſalm.33. tur. Ita Dñs, Si vis ad vitã ingredi: nõ dicit ad illã vitã. Et Dauid:
Luc.1. Quis eſt homo, qui vult vitã? & ſacratiſsima Domina noſtra dixit

in

16 in ſuo Cantico: Eſurientes impleuit bonis. Sic etiam cũ dicitur ab ſolutè malum, intelligitur de malo peccati. In peccato autẽ (vt inquit D. Tho.) duo ſunt: alterũ quod homo à creatore recedit, alterum verò quôd ad creaturã conuertitur. Et ita illi duplex pœna reſpondet: altera quôd Deo careat peccator, altera verò quòd æternis cruciatibus torqueatur. Et ſicut prius illud malum peccati eſt maius, & grauius damnũ quod tibi inferre potes: ſic etiã prior pœna eſt maior, & grauior, qua Deus te punire poteſt. Nullum enim malũ poteſt Deus creare, quod tã malũ ſit, quam bona eſt diuina eius probitas. Et hæc eſt, quã tibi Deus denegat, quãdo per peccatum à te recedit. Animaduerte igitur ò miſer, quomodo cũ hęc credas tibi perſuadere potes, tantũ tibi proximoq; tuo dãnũ inferre? Sic enim vos alteri alteros inuicem perditis. Idcircô dixit Prophe-
17 ta Nahum: Sicut ſpinę ſe inuicẽ cõplectuntur: ſic conuiuiũ eorum pariter potantium: conſumentur quaſi ſtipula ariditate plena. Sicut ſpinæ (inquit ſanctus Propheta) ſe ſe inuicẽ comprehendunt, ſic peccatores alij ſunt aliorum laquei, atq; inuicem ad ſcelera concitãtur. Et quemadmodũ cũ ignis venit, aliæ efficiũt, vt aliæ melius ardeãt: ſic etiam vni peccatores efficiẽt, vt alij in inferno ditius cruciẽtur. Ideò etiam ſunt peccatores publici, quia ſunt alij, qui eos comitẽtur: ſi enim homines cũ primũ ſcirẽt quenquã eſſe malũ, illũ diligentiſsime fugerẽt: ſiq; vicinę, vt primũ vicinã ſuã male viuere cognoſcunt, eius cõſortium euitarent: etſi nõ Dei quidẽ timore impulſę ſaltẽ iſto pudore cõfuſæ mores immutarent. Non autem eſt in nobis hic zelus, niſi ad peccatorẽ in ſepulturã euntẽ comitãdũ. Sicut dicit Dauid: Si videbas furem, currebas cum eo, & cum
18 adulteris portionẽ tuam ponebas. Iſtorum conuerſationem deſide-
ras, & ſcelerum eorum particeps vis fieri. O maximam miſeriam, quôd talia auxilia ad peccata cõmittẽda mali homines inueniãt, viri autẽ probi ad virtutes exercendas vix minimũ quenq; fauorẽ in toto terrarum orbe reperiant: cùm tam neceſſarius ſit ad ea efficienda, quæ maximè ſenſualitati repugnant. Quod quidem diuinitus admonuit Dauid, dicens: Expecta Dominum, & viriliter age: confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Attendite quot verbis vnam, eandemque ſententiam repetierit, vt nos ad bonum efficacius hortaretur. Ex quo apparet, quam difficile ſit bonis conſtantes, fortes, perſeuerantesque in virtutum exercitationibus permanere. Vbi non ſolum propria ipſorum caro,

D. Tho. 1. 2. q. 87. art. 4

Nahum. 1.

Pſalm. 49.

Pſalm. 26.

passione esq, illis resistunt, verũ & dæmones etiã potentissimi atque 19
inuisibiles hostes atrocissimũ eis bellũ inferunt. Quòd si ita non
esset, nunquã tam efficaci exhortatione hic nos sanctus Prophe-
Simile. ta cõmonefaceret. Quando quis in rapido ac furioso flumine maxi-
mo cũ labore & periculo demergendi se contra fluctuum impetũ
innatat: cũq; ij, qui in ripa commorantur illũ ab vndarũ furoribus
retrorsum repelli conspiciunt: videbitis eos maximis vociferationi
bus proclamare, si quidẽ aliud auxilij genus illi afferre nequeũt &
dicunt: Confortare, confortare, accipe, accipe animum, ne deficias,
neq; defeciscaris ò frater, iam iã citò in securũ portũ peruenies.
Sic etiam Dauid in hoc loco ad omnes iustos vociferatur, qui in
contradictionibus immissi sunt, vt fulciantur, & non amittant pa
tientiã, sed constanti animo vlterius progrediantur singulis, dices:
Expecta Dominũ, &c. Hic est vnus ex maioribus defectibus, qui 20
sunt in mundo, videlicet, non esse vicinũ amicũ, aut fratrẽ, qui di-
cat iusto: Viriliter age, cõfortetur cor tuũ, & sustine Dominũ: sed
vbi primũ vident illũ se aliquãtulũ virtuti tradere, statim eũ om
nes derelinquũt. O serue Dei non eo q̃ ista tibi desint auxilia hu-
mana, debes à virtute deficere, aut retrorsum regredi: quo enim
minoribus hominum auxilijs Deo seruieris: eo maiorẽ gloriæ co-
ronam cõparabis. Et sic illa verba admirationis, quæ de sponsa di-
Cant. 3. cta sunt, scilicet: Quæ est ista, quæ ascendit per desertũ sicut virgu-
la fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pig-
mentarij? Licet verbũ illud, desertum significet rus: Hebræi enim
sæpenumerò rus appellabant desertũ, & illinc de rure venit tam
odorifera. Nam anima in deserto secularibus negotijs expedita
commorans spiritualibus diuitijs locupletatur, & efficitur sicut vir 21
gula fumi: vel sicut alij verterunt ex Hebræo, sicut columna fumi.
Ad significandum optimum odorem, & famam animæ à secula-
ri conuersatione segregatæ, quæ est quasi columna fumi odorife-
ri. Veruntamen dictio illa desertum, etiam significat solitudinem
& desertionem humanam, cum qua homo in hoc seculo virtutem
operatur, & pauciss ima auxilia, quæ ad illius exercitationem in
proximis suis reperit: quapropter eius virtus in conspectu Dei
flagrantior est, & pretiosior. Atque hinc intelligetis obscurissima
Roman. 11. quædam verba Diui Pauli, qui de Hebræis loquens, sic dicit: Nun
quid sic offenderunt, vt caderent? hoc est: nunquid ad nihil aliud
peccarunt, nisi vt peccarent? Absit (inquit) maior est sapientia, &

pro-

22 probitas Dei, qui permisit, vt peccaret ad alium altiorem finem spectãs, & assignans rationem addit. Sed illorũ delictũ salus est gẽtibus vt illos æmulentur. Quod si delictũ illorũ diuitiæ sunt mundi & diminutio eorũ diuitiæ gentium: quanto magis plenitudo eorũ, id est, Deus recepit ad catholicã fidem gentes, vt saltem inuidia concita ti Iudæi à peccato suo conuerterentur? Etsi Iudæorũ peccatum tãtæ diuitiæ gentibus fuerunt: quanto maius lucrũ, & emolumẽtum ex illorũ cõuersione dimanabit? Dubium autẽ est hoc, scilicet, quo modo Hebræorũ delictũ gentibus salutem attulit? Malũ enim ex natura sua producit malũ. Nõ potest arbor mala bonos fructus facere. Peccatũ ex natura sua facieti, aspicieti, audieti q; illud nocet. Iudæi in illis tẽporibus in diuinis rebus omnibus nationibus sapiẽtiores erant, cui credita erãt eloquia Dei. Cũ igitur gẽtes animad- *Roma.3.*
23 uerterent Christũ Redemptorẽ nostrum à Iudæis non receptum quidẽ, imõ potiùs crudelissima morte interfectũ fuisse, illi magis increduli, & pertinaces cõtra Saluatoris nostri Iesu Christi fidem remãsuri erãt: ergo non salus quidem ex eorũ delicto: sed condẽnatio potius gẽtibus dimanauit? dico maius emolumentũ fuisse gentibus Iudæorũ incredulitatẽ: eo quòd maius meritũ fuerit cũ tanta illorũ contradictione catholicæ fidei credere, præsertim cum Iudæi sapientissimi essent: & sic diuinę virtutis magnitudo manifestẽ re uelata est, quæ eos conuertit. Postea verò illi cõuersi Iudæis exemplo fuerunt, vt saltem præ cõfusione conuerterentur. Quòd si illorũ peccato Deus bonũ elicuit, quãtum cõmodũ gẽtibus ex illorũ cõuersione oriretur, si statim cõuerterentur? Proculdubio maximũ esset medium quo vniuersus terrarũ orbis conuerteretur. Ecce quo
24 modo hic dicit B. Paulus: Quò minorẽ fauorem in hominibus ad virtutem exercendam quis inuenerit, eò maiorem gloriæ coronam esse meriturum. Hoc igitur negotium concludens vos fratres charissimi iterum atq; iterum humiliter deprecor, & per clementissima Saluatoris nostri Iesu Christi viscera vos rogo, ne comitemini, neque faueatis detestãdum peccatorem, vt magis in vitijs sepeliatur sed cum amore, & pietate omnes possibiles rationes perquiratis, vt illum ab eius malis abstrahatis, atque ad Deum conuertatis.

Dicit viterius sanctũ Euangeliũ. *Erat hæc vidua erat. Quam cum vidisset Dñs misericordia motus super eam, &c.* Ex his verbis infertur quod signum est tã bonã esse hãc mulierẽ, vt propter illã Deus filium eius suscitaret. In illis enim tẽporibus optimè erãt viduæ. Si-

Luc. 2. cut refert B. Lucas de illa benedicta Anna, quæ vixerat cum viro 25
ſuo annis ſeptem à virginitate ſua. Et hæc vidua vſque ad annos
octoginta quatuor. Quæ non diſcedebat de templo ieiunijs, &
orationibus ſeruiens nocte, ac die. Non attenditis quot excellen-
tias huius ſanctæ mulieris refert hic B. Euangeliſta? atq; vt dice-
ret illam eſſe bonam viduam prius dicit eam bonam virginẽ fuiſ-
ſe, & cũ viro ſuo bene vixiſſe, bonã virginem in illis verbis, à vir-
ginitate ſua. Bonã autem fuiſſe cum viro ſubiecta fuit, in illis ver-
bis S. Euãgeliſta declarat: vixerat cum viro ſuo anni ſeptem. Hoc
eſt, nunquã in ſeptennio à viro ſuo receſſit. Tot enim annos illius
cõnubio cõiuncta fuit. Talem oportet eſſe bonam mulierem, quæ
matrimonio alligata eſt: nõ vero ſicut vxorem Iob, de qua dicebat
Iob. 19. S. Iob: Halitũ meũ exhorruit vxor mea. In tantã (inquit) miſeriã
& laborem deueni, vt vxor mea me exhorreat. Ne exhorreas ò fœ 26
mina virtutum tuum, nec ab eius latere recedas. & vtérq; plurima pec
cata euitabitis. Etiam hæc ſancta mulier fuit bona vidua, & toto vi
tæ ſuæ tempore caſtitatem obſeruauit. Et adhibet hic S. Euangeli-
ſta remedia, quibus caſtitas cõſeruatur. Primum eſt: Non diſcede-
bat à templo. Ridiculum eſt enim vos occaſionibus offerri, & à
Deo puritatem, & caſtimoniam poſtulare. Illam à Domino pete
re optimum eſt: veruntamen recludere domi tuæ, & ab occaſioni-
bus recede. Secundum remedium eſt ieiunium. Anus erat illa,
& octogeſimum quartum annum confecerat, & iam ſenio confe-
cta erat: quare igitur ieiunabat? ad conſeruandam continentiam.
Etſi vetula ſis neceſſaria tibi eſt abſtinentia, carnis enim volupta-
tes, & illecebræ nullam carnem veterem eſſe iudicant. Salomon
iuuenis fuit caſtus, ſenex verò libidinoſus, & nimis carnalis fuit. 27
Iudith. 8. Etiam referunt ſacræ literæ de Sancta Iudith. Erat autem Iu-
dith vidua, &c. & in ſuperioribus domus ſuæ fecit ſibi ſecretum
cubiculum, in quo cum puellis ſuis clauſa morabatur: & ha-
bens ſuper lumbos ſuos cilicium ieiunabat omnibus diebus vitæ
ſuæ, præter Sabbatha, & neomenias, & feſta domus Iſrael.
Quid vobis de viduis illius temporis videtur? Multo igitur me-
liores oportet eſſe viduas noſtræ tempeſtatis: præcipue cum illæ
in lege ſcripturæ viuerent: nunc vero in lege gratiæ viuamus, quæ
nos ad tantam perfectionem obligat. Diuus Paulus normam
aſsignat, qua viduas gubernari oportet, ſi volunt viuere ſicut de-
cet. Et dicit: quæ vere vidua eſt, & deſolata ſperet in Deum,

28 & inſter obſecrationibus, & orationibus nocte ac die. Nam quæ in deliciis eſt viuens mortua eſt: & hæc præcipe vt irreprehenſibiles ſint. Hoc (inquit Beatus Apoſtolus diſcipulo ſuo) illas admonere debes vt ſint valde perſeuerantes in oratione, & clauſura, & ne delicate, imò verò auſtere, & acriter corpora ſua tractent.

Miſericordia motus ſuper eam. Non dicit ſuper eum: magis enim miſerari debemus eos, qui in maximis huius ſæculi periculis remanent, quam eos, qui ab hac vita recedunt: præcipue ſi diuinis ſacramentis perceptis, & ſicut Chriſtianum virum decet ad cœleſtem beatitudinem proficiſcuntur. Qui enim in hoc ſæculo remanent, quanuis res omnes ad libitum habeant, illiſque libere perfruantur: non tamen Deo fruuntur, in quo vno omnis noſtra fœlicitas ſita eſt. Et in periculo remanent illum in perpetuum
29 amittendi. Nullum arbitror eſſe ſapientem virum, qui ſi omnia diligenter, & ſingula quæque conſiderauerit, & quæſitus fuerit, vtrum bonum eſſet quòd homines tot annos nunc viuerent, quot in initio mundi viuere conſueuerant, an quòd non plures annos viuerent, quam nunc viuunt non diceret, melius eſſe homines nõ longiorem vitam ducere, quam hoc tempore ducitur. Conijcite oculos in modum quo hodie viuitur, in mendacia, latrocinia ambitiones, & alia peccatorum genera: conſideratequeratione, quæ de his omnibus, atque etiam de minimo quoque verbo otioſo, quod ore profertur ſupremo iudici reddẽda eſt. Oculos per vniuerſum mundum extendite, & videte delicta omnia, quæ in illo committuntur: & quæ homines committere deſiderant (nã apud Deum voluntas pro facto reputatur, & tã de deſiderijs, quam de
30 factis homo mercedem, aut ſupplicium accepturus eſt) & videbitis quo vlterius vita progreditur, eò etiam ſcelera adaugeri. Siigitur homo, qui quadrageſimum, aut quinquageſimum annum agens moritur, ad octingenteſimum, aut nongenteſimum annũ faciens eadem mala opera, quę huc vſque fecit, peruenturus eſſet, quid eſſet de illo? quibus vè ſatis digne ſupplicijs puniretur? ſi cum ſceleribus, quæ quinquaginta annis perpetrata ſunt, non eſt qui audeat Dei iudicium ſuſtinere: dicite, cum ijs peccatis quæ nongentis annis commiſſa eſſent, quis in iudicio auderet apparere? O Dñe bene decretum eſt ſicuti decreuiſti, vt breues dies hominis eſſent: neq; enim plures annos viuere volumus: ſiquidẽ cũ tã breui tẽpore viuamus adhuc maxima cũ difficultate in huius

ſæculi

ſæculi mari nauigamus, & æternæ vitæ comparandæ tam parum ſecuritatis habemus. Miſerea nunc igitur noſtrimet ipſorũ fratres chariſſimi, qui quidem in tanto diſcrimine remanemus, & quomodo morituri ſimus, penitus ignoramus, Deumque laudemus propter illos, quos cum peccatorum ſuorum cognitione mori videmus, deuote diuina ſacramenta recipientes, & tanquam fideles Domini ſeruos omnes res ſuas per ordinem diſponentes. 31

Sequitur in textu. *Dixit illi: noli flere.* Miſera etenim vidua lachrymis perfundebatur ob mortẽ filij ſui. Hæc eſt etiam alia filio ræ Adæ miſeria, quòd propter corporalem liberorum, amicorũ, & fratrum noſtrorũ mortem maxime contriſtamur, & ingentem lachrymarũ copiam effundimus, & licet illos in plurimis, grauiſſimiſque ſceleribus mortuos, ac ſepultos animaduertamus, nullũ ex illorũ ſpirituali interitu dolorem percipimus: imò cum illis ri- 32
Eccleſ. 22. demus: quòd profectò longè aliter eſſe oportet, ſicut nobis cõmẽdat Eccleſiaſticus dicens: modicũ plora ſuper mortuũ: quoniã requieuit. Nequiſsimi enim nequiſsimã vita, ſuper mortẽ fatui. Luctus mortui ſeptem dies, fatui autem, & impij omnes dies vitę illorũ. Nõ vobis prolibeo (ait ſapiens) ne mortuos veſtros lamẽtemini, cor enim carneũ, & tenerum cũ ſit, non poteſt amicorũ, filiorũ que ac parentũ obitũ nõ ſentire: veruntamen vobis commendo, vt hoc cũ taxi, & moderatione faciatis. Peccatoris autẽ mors tota
Auguſt. eius vita plorari debet. Et de hoc cõqueritur B. Auguſtinus, quia videlicẽt peccatores nõ miſeramur, dicẽs: ſunt ne in te Chriſtiane viſcera cõpaſsionis, qui plãgis corpus, à quo receſsit anima, & nõ plãgis animã, à qua receſsit Deus? quid autẽ mirũ videtur Diuo Auguſtino te liberorũ, fratrumque tuorũ ſpiritualem mortem nõ 33
lugere, cum tuummet interitum neſcias lachrymari? Poſtquam enim mortaliter peccaſti, tam ſecure & alacriter rides, comedis, & dormis, ach contra lapideum aliquẽ aut ligneũ Deũ peccauiſſes, qui neq; ſentit, nec quicquam intelligit: cũ tamen peccatum iſtud (vt paulò antea dicebamus) infinitũ ſit incommodũ. Nunquid maior inſenſibilitas eſſe poteſt? O cœli, & terra ſuper data cęcitate
Iudic. 18. obſtupeſcite. In lachrymas vertebatur vir quidã nomine Michas quia latrones quidã eius idola arripuerãt, illoſq; vociferans inſe ctabatur: qui cũ reſpexiſſet dixerũt ad Michã: cur clamas? quid eſt? Reſpondit: deos meos tuliſtis, & dicitis, quid tibi eſt? ac ſi diceret: quod aliud mali, malũ mihi poterat accidere, quã me Deos meos amiſiſ-

34 ſe? Tu vero cũm per peccatum infinitæ maieſtatis Deum perdideris: neſcis tamen pro tanto incommodo ſuſpirium proferre?

Dixit Dominus: Adoleſcens tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat mortuus. Vno verbo Dñi ſtatim iuuenis reſurrexit. O admirabilẽ Dei potẽtiã, quę tã manifeſte hominibus declarata eſt. Hoc eſt quod multis ante diebus propheta prędixerat his verbis: Thabor, & Hermõ in nomine tuo exultabũt: tuũ brachiũ cũ potentia. Hoc dixit, quia in mõte Thabor trãsfiguratus eſt optimus Ieſus, vbi paterna vox audita eſt dicens. Hic eſt filius meus dilectus. E tin mõte Hermon in quo hæc ciuitas Naim ſita erat hoc tã inſigne miraculũ operatus eſt, in quo etiã ſe filiũ eſſe Dei patriq; æqualem aperte demõſtrauit. Cũ primum dixit, Adoleſcens tibi dico, ſurge, ſtatim ſurrexit. Hoc etiã nunc plurimis ſenibus in peccatis ſuis mortuis dicit: *Pſalm. 88.* *Matth. 17.*

35 qui tamen nolũt exurgere. O maledicte ſenex, qui iam iã prope ſepulturã pedes habes, quod tẽpus ad exurgendum expectas? quare diuinæ voci caput nõ ſubmittis? Quã obſtupenda res eſſet, ſi videremus arcem veterrimam, ſine ſpeculatoribus, ſine munimine, ſine mœnijs, & deniq; ſine molis, quę tamen ſæuiſsimis hoſtium telis oppugnata, eorũ imperio nollet ſubmitti? ſenex, qui iã nõ habet ſpeculas, qui iam viſum amiſit, quæ ſunt hominis ſpeculæ, deſtructis valuis, ac munimine, quæ eſt fortitudo ſpecies, & pulchritudo iuuẽtutis, & iam rugoſo vultu: quiq; iam nõ habet molas, nec dẽtes, quibus ea, quæ manducat poſsit permolere, & eſt quaſi turris vndique foraminibus penetrata, hoc eſt vndique doloribus circũſeptus, quẽ inſpirationibus, prædicatorum q; vocibus Deus oppugnat, ipſe tamen ei reſiſtit, & amator, luſor, auarus, murmurator, ſi- *ſimile.*

36 cut peior adoleſcẽs oppidi perſeuerat. Imo adoleſcẽtulus minima quaq; reprehẽſione redargutus toto corpore contremiſcit: vnde videre eſt quod adoleſcentes relictis ſecularibus vanitatibus aſperrima monaſteria pœnitentiã acturi ingrediãtur: ſenes autem indies peiores efficiũtur: quod eſt ſatis magnũ malũ. Verũtamẽ illi Deo ſatis ſuperque hoc perſoluent. *Et dedit illum matri ſuæ.* Ecce miſericordiæ cõplementum. Prius Dñs viduæ illius miſertus eſt: poſtea mitibus verbis eã conſolatus eſt, poſtea vero ſingulare hoc beneficiũ in illã confert, quod filiũ eius viuum illi reſtituit. O ſi nũc pia, ac tenera viſcera haberetis, proximiſque veſtris compateremini: quam diligenter illos verbis, operibuſq; cõſolaremini. Cõmoratur S. Daniel in lacu inter plurimos leones, dixitq; Angelus Dñi *Dani. 14.*

ad

ad Abacuch. Fer prandium, quod habes in Babylonem Danieli, 37
qui est in lacu leonum, & paulo post: & portauit eum capillo capitis sui, posuitq; eum in Babylonē super lacum impetu spiritu sui. Contemplamini fratres charissimi pauperem inter leones cōmorari. Qui enim sunt immaniores leones, quā fames, sitis, nuditas, ac morbus? hos quidem non quilibet vir quantumuis fortis sufficit lacerare. Idcirco tibi mittit Angelū Dñs, qui te capillis apprehendat, atq; illuc deducat. Audis quenquam dicentē. O quāta necessitas in tali domo versatur, est enim in illa vir, vxor, ac liberi, vniuersa deniq; familia infirma, & hęc audiens statim tener rederis, & illorum misereris, desideraſque statim illis occurrere. Hic est Angelus, qui te capillis apprehendit, prædicator, qui proximi tui egeni inopiam manifestat. Angelus est, quem Deus ad te mittit. O vtinam fratres charissimi his verbis meis cogitationes, desi- 38
deriaq; vestra rapiantur, cordaq; vestra mollificentur, vt ardentissimi spiritus impetu per pauperum domos amodo incedatis, eorū necessitatibus occurrentes, vt vobis Deus faueat, gratiamq; suam conferat, qua cælestis gloria impetratur, ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

Feria. VI. post Dñicam. IIII. in Quadragesima.

Erat quidam languēs Lazarus à Bethania, de castello Mariæ, & Marthæ sororum eius. Ioan. II.

STATIM in principio sancti Euangelij res quædam notatu dignissima se se nobis offert: quæ est quod vt Sanctus Euangelista morbum, mortem, resurrectionemque Lazari narret, refert 1
etiam illi duas sorores fuisse, de quarū altera dicit: *Maria autem erat quæ vnxit Dominum vnguento.* In quo maxima Dei gratitudo declaratur, & quantopere ministeria, quæ ei fiunt, meminerit: manifeste ostenditur. Et nullam esse rem (humano videri) tam minutam, quam ipse magnopere non æstimet, atq; in catalogum suum inscribat, vt postea persoluat. Quando hæc sancta mulier conuersa est, & Dño ministeria illa fecit, scilicet, illius pedes lachrymis lauit, capillisque capitis sui tersit, atque eos sæpissime osculata est in domo Pharisæi, statim gratissimus Dominus, vt Phatisæum cōfunderet, illa sigillatim annumerauit, obijciens illi, eum simile nō feciſſe. Et voluit vt in Euangelio suo scripta remanerēt, atq; ea sæ-

pis-

2 piſsimè. S. Euangeliſtę referrent. Atque etiam in ſuo Euangelio dixit: in die iudicij ſigillatim opera bona à ſe eſſe referenda. Eſuriui (inquit) &c. ſitiui, & deciſtis mihi bibere. Et quando Abrahã notabile illud ſacrificium voluit offerre immolans filium ſuum Domino: miſſus eſt Angelus à Deo, qui maximum illud miniſterium, quod Deo exhibuerat, illi exaggerauit, & plurima ei beneficia promiſit. Dixitque ei, per memetipſum iuraui, dicit Dominus, quia feciſti hanc rem, & non pepercisti filio tuo vnigenito, benedicam tibi. &c. Attẽdite quantopere hoc exaggerat: hanc rem (inquit) ac ſi non eſſent verba, quibus ſatis explicari poſſet. Et poſtea illud ſigillatim nominat dicẽs: quia nõ pepercisti filio tuo: & tali filio vnigenito. Et quia illud voluit facere, dicit: quia feciſti, quia iam factum Deus reputauit. Et de pijs operibus, quæ

3 vnuſquiſque iuſtorum facit, dicit Spiritus Sanctus: diſperſit, dedit pauperibus, iuſtitia eius manet in ſæculum ſæculi. O benedicta ſit talis maieſtas, & talis pietas. Nimis minutæ rationes ſunt hę Domine Deus meus, ad tam parua miniſteria, tibi præſertim exhibita, cui tantum debetur. Sic opus eſt, vt intelligat vilis terræ vermiculus nihil tam paruum à ſuis manibus exire, dummodo cum charitate, & cordis puritate illud faciat, quod à Dei oculis non inſpiciatur, & in futuro perſoluendum in diuina eius memoria nõ cuſtodiatur. Cum charitate (inquam) & cordis puritate, quia ſecundum Scotum & communem omnium Theologorum ſententiam, non eſt amplius vita noſtra, quàm quatenus eſt accepta Deo: Deo autem ſine hiſce rebus nequaquam eſt accepta. Verum tamen ſiquidem gaudemus Deum tantam miniſteriorũ noſtro-

4 rum rationem habere etiam oportet nos maximi æſtimare beneficia, quę diuina ipſius maieſtas in nos cõfert. Vnũ quod ſanctiſſimis eius oculis odibile magnopere eſt, hoc eſt, ſcilicet hominem aliam ad recipiendũ, aliam verò ad largiendum habere menſurã, vnaq; ſtatera propriasres ſuas, altera verò alienas perpendere. Et ſic dicitur: pondus & põdus, menſura & menſura, vtrumq; abominabile eſt apud Deum, plerumq; homo res ſuas magni, res verò Dei minimi æſtimat. Arbitramini Deũ à vobis maximè deuinctum eſſe, eo quod rem ſacram audieritis, aut eleemoſynam pauperi erogaueritis: & iſtud apud diuinum eius conſpectum plurimum valere, & pendere vultis: crebra autem beneficia, quæ à libe raliſſima eius manu quotidie accipitis, nihil apud vos valere vul-

Matt. 25.

Genes. 22.

Pſalm. 111.

Scotus in 3. diſt. 29.

Prouer. 20.

vultis? Hoc est igitur diuersa pōdera, & mēsuras habere, quod qui dē abominabile est apud Deū. Quod cū ita sit fratres charissimi diligentissimè curate, vt cœlestia eius dona in corde vestro magnū pondus habeant. Attendite quantū in spōsæ corde pendebāt, cū sponso diceret. Meliora sunt vbera tua vino, flagrantia vnguē tis optimis. Vbi interpretes per vbera, mirifica beneficia, cœlestia què dona, quę saluator noster Iesus Christus in mundū attulit, & operatus est, quibus nos ęterno patri reconciliauit, nec non & reliqua omnia, quę in nos quotidie cōferuntur, volūt intelligi. Et hęc sunt dulciora, & suauiora animę Dei amatrici, quā omnes seculares voluptates, quæ in sacris literis vini nomine nuncupantur vt Esaias dicit: vę qui potētes estis ad bibendū vinū. Atq, his beneficijs magis quā cūctis delicijs vniuersi mūdi delectatur: & pro illis omnia terrena despicit: sicut prædixit Esaias dicens: & contamina bis laminas sculptiliū argēti tui, &c. egredere dices eis. Hoc est, cū primum ex cœlestibus donis gustum cœperis percipere, omnia quę tanquā Deum venerabaris, maximoque amore diligebas qui busq, delectabaris, ita tibi erunt horribilia vt ne oculos quidem in illa velis conijcere. Hoc significat: contaminabis laminas, hoc est execraberis, & conculcabis. Quis enim Deum nō sequetur, terrenumq; lutū, atq; immunditiā contēnet, si talia Dei beneficia recte norit perpēdere? Hoc est quod Dñs dixit per Oseā his verbis: In funiculis Adā traham eos in vinculis charitatis. In quo loco vbi nos legimus Adā, Hebræi legūt, hominū, & sic est hō ū verborum sensus. Illos ad me attraham nō sicut attrahi solent tauri, & ferę iumentis deuinctæ, sed sicut solent homines allici beneficijs inducti, vt benefactores suos diligant. Quam grata autem sit hæc gratitudo Deo ex illis memorabilibus verbis aperte apparet, quæ Dauid dixit: vbi postquam maxima beneficia numerauit, quæ à diuina manu Domini acceperat, dicit: repleatur os meum laude, vt cantē gloriam tuam: tota die magnitudinē tuam. Et paucis intermissis dicit: Os meum annūciabit iustitiam tuam, tota die salutare tuū. Quoniā nō cognoui literaturā, introibo in potētias Domini Dñe memorabor iustitiæ tuæ solius. Vbi pro dictione, literaturam, alij verterunt, numerum. Vbi est notandum numerum, & literā idē esse. Hebræi enim literas pro numeris annumerabant. Et sic Sephir idem est quod liber, & numerus. Et ita, non cognoui literaturam, hoc est, nō cognoui numerum. Tot sunt (inquit propheta) be-

Cant. 1.

Esaiæ. 5.

Esai. 30.

Ose. 1.

Psalm. 70.

7 beneficia quę à tua diuina manu accepi, vt mihi penitus innume
rabilia eſſe videantur. Tu me à patris mei gregibus abſtuliſti, ſæ-
penumerò à Saulis manibus eripuiſti, ſuper Iſrael me regem con
ſtituiſti: & denique tuam mihi gratiã contuliſti, &c. tot ſunt Do-
mine tua in me beneficia, vt illorum numerum prorſus ignorem.
Et propter hanc gratiarum actionem ſpero me abſque dubio do
mum tuam ingreſſurum, atque inter Angelos tuos (quæ ſunt po
tentiæ tuæ: illi enim ſunt inſtrumenta, quibus potentias tuas
exerces) eſſe collocandum. In quibus verbis duo nos oportet
magnopere animaduertere: alterum, non ſatiari ſanctum Prophe
tam Deo gratias agere, ipſumque laudare pro acceptis benefi-
cijs: alterum verò illum videri prætermiſsis omnibus bonis ope-
ribus, quæ fecerat, cunctiſque miniſterijs, quæ Deo exhibue-
8 rat, & quaſi eorum immemorem in hac vna gratitudine, grátia
rumque actione omnem ſuam ſpem cæleſtis beatitudinis conſe
quendæ conſtituere. Quæ quidem admirabilis eſt exaggeratio,
qua detegitur quàm iucunda ſit Deo gratitudo. Hinc etiam quã
graue peccatum ſit ingratitudo declaratur. Sanctus Moyſes cum
iam prope obitum eſſet, magnam quandam habuit populo con-
cionem, in qua de beneficijs, quæ à Deo perceperant & de maxi
ma ingratitudine, qua in Deum ipſi vſi fuerant, copioſè egit. Et
inter alia quæ eis locutus eſt, dixit illis: Vos vidiſtis vniuerſa, quæ
fecit Dominus coram vobis in terra Ægypti, &c. Tentationes ma Deut. 29.
gnas, quas viderunt oculi tui. Signa illa, portentaque ingentia. Et
non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes, &
aures, quæ poſſent audire vſque in præſentem diem. Hæc autem
9 cæcitas ſatis manifeſtè declaratur ex vitulo aureo quem poſtquã
tot à Deo beneficia acceperant, conflarunt. Attendite quàm cęci
eſſent, cùm dixerint: Hi ſunt Dij tui Iſrael, qui te eduxerunt de ter Exod. 32.
ra Ægypti. Quid vobis videtur fratres de tali amentia? O ſancte
Deus, quanta eſt hæc cæcorum hominum inſania! Nullus eſt no-
ſtrum, qui tantam cæcitatem, ingratitudinem q; non admiretur.
Quid autem erit, ſi nos illos ingratitudine ſuperamus? quantò
maius beneficiũ eſt Deum pro nobis hominem factũ fuiſſe, cru-
deliſsimamque mortem ſubijſſe, totque ſacramenta gratię ac ſan
ctificationis plena nobis reliquiſſe? Vtrùm autẽ his omnibus be-
neficijs affecti idola adoremus, an nõ, efficaciſsimi teſtes ſunt am
bitiones, expetitiones, voluptates, menſæ, lecti, verba ac denique

opera vestra. Omnia quęcunque cogitatis, loquimini & operamini to
ni vos idololatras Deo vestro ingratos esse prædicant. Quo igitur
supplicio dignus est, qui ita infinitæ Dei liberalitati respondet? Timete fratres charissimi ne hæc beneficia in atrocissimos carnifices vobis conuertantur. Quod re vera continget, nisi vos emendaueritis. In illis autem verbis, quæ dicit: Non dedit vobis Dominus cor intelligens: ostenditur singulare etiam esse donum, ac beneficium Dei gratitudinem. Quapropter diligentissimè curate illam à Domino die, noctuque instantissimè postulare dicentes singuli: Domine perspicaces oculos mihi concede, vt quàm multa tibi debeo conspiciam, da mihi intellectũ, vt tua maxima in me beneficia recte perpendere nouerim, da mihi cor suaue, ac lene, vt pro eis gratias innumeras tibi agã. Hoc saltem fratres charissimi vobis hodie penitus persuadeam, vt hoc crebrô Dominũ exoretis. Fr

Hę duę sorores videntes fratrẽ suũ infirmari, statim nunciũ ad Dominum miserunt, qui illi earũ nomine fratris sui morbũ nũcia ret, & diceret: *Ecce quem amas infirmatur.* O quam salubre cõsilium est hoc, & quã bonũ exẽplũ Christiano. Infirmaris frater: primũ igitur medicũ Iesum Christũ accersi, ne corporalem medicũ prius quam Deũ iubeas accersiri. Aspice has venerabiles fœminas quo modo prius Dei, quàm hominum auxilia deprecantur. Cõpertũ est Deũ sæpenumero propter peccata morbis ac tribulationibus
Psalm. 118. homines affligere. Hoc significat quod dixit Dauid. Tribulatio, & angustia inuenerũt me. Videtur Deus labores, ac morbos hominibus immittere quasi canes venationibus edocti. Qui illos inuestigent, quouscq; eos inueniant, & quãtumuis in abscõdito lateãt,
Iud. 16. ab eis reperiãtur. Samson sensuali passione excæcatus ad diuersas ra meretrices ingressus fuisse dicitur. Et sic cũ corporaliter sanus esset animę oculos amisit: postquã autẽ corporales oculos perdidit, spirituales recuperauit, animaduertẽs enim se cęcũ tribulatũ q; esse ad Dñm cõuersus est, & dixit. Dñe Deus meus memẽto mei, & redde mihi nũc fortitudinẽ meã pristinã. Talisq; fuit oratio illa, & tãtũ apud Deũ eius cõtritio valuit, vt Dñs pro sua infinita miseri cordia, illi pepercerit, & quod petebat, cõcesserit. Vt videatis quã vtilior illi afflictio illa, & cæcitas fuerit, quã sanitas, & visus, quo antea fruebatur. Si igitur verũ est, Deũ infirmitatẽ, & laborẽ quasi canes, qui peccatorẽ inuestigẽt, mittere, si te morbus, & tribulatio inuenerunt, & te morbo laborantẽ experiris cõsentaneũ est vt ad

ipsum

13 ipsum Deū cōfugias, sicuti fecit Samson, cū se cæcū & debilē vi-
dit. Nesis quasi Samuel qui quū à Dño vocaretur ad Heli cōfugit, 1. Reg. 3.
Vocaris à Deo per morbū & tribulationē, tu verò ad medicū cōfu
gis: rationi consentaneū est, vt prius ad ipsum Deū cōfugias pec-
catū tuū cognoscēs, illudq; lamentans & cū maxima lachrymarū
copia à Dño misericordiā expoſcēs: sicut fecit Dauid, quādo Dñs
illū laboribus inuestigauit, qui dicebat: Exaudi Deus orationem
meā, auribus percipe lachrymas meas. Videris sancte Dauid bono
loquendi modo nō vti. Lachrymę enim perspici quidē, audiri ve-
rò non possunt. Si essent voces, bene rogares, vt exaudirētur. O nō
hoc intelligitis. Lachrymæ enim peccatoris contriti suauissimus
quidā est concentus & musica in auribus Dei. Et siquidem quādo
tibi Deus morbum mittit, hoc præcipuē expetit, prius cum illo
14 age, & postea bene poteris corporalem medicum accersire.

Respondit Dominus ad sorores, dicens: *Infirmitas hæc non est ad*
mortem. O Christe infinita æterni Patris veritas, quid est hoc
quod dicis? iam, iam animam exhalat: & tamē tu dicis illum hoc
morbo non esse moriturum? Videris secundū secularium hominū
consuetudinē loqui, qui ægrum alloquentes, licēt iam prope obi-
tum sit, illi dicunt, nihil erit infirmitas hęc, non morieris hoc mor-
bo statim tibi bene erit. Hæc dicens, fefellit Sathanas primā mu
lierem, dixit enim illi: Nequaquam moriemini. Et qui tunc hoc Genes. 3.
verbum locutus est idem nunc in amicorum, liberorum, medico
rum q, oribus ponit: omnes enim infirmo dicunt: bene tibi est. Do
mine, non hac infirmitate morieris. Nec est qui dicat: attende Do-
mine: quia iā prope moreris, sed omnes dicunt: Nequaquā morie-
15 mini. Et medici præcipuē in maxima culpa sunt circa hoc. Et
summus Pontifex Pius V. fœlicis recordationis eos motu quodā
proprio excōmunicat si infirmum certis vicibus viserint, nec illum
admonuerint, vt peccata sua confiteatur, sacrosanctumque Eu-
charistiæ sacramentum suscipiat. Quod si dicatis: O patet Gale-
nus & Hippocrates prohibent, ne quid infirmis dicamus, quod eis
molestiam possit afferre. Dico Galenum, & Hipocratem gentiles
fuisse, & ideò sempiternis inferni ignibus cruciari nec mirum esse
si hoc dixerint. Vos autem cum Christiani sitis eisdem tormentis
puniemini, nisi munus vestrum sicut Christiani exequuti fueritis,
& nisi vos in omnibus Deum timentes præbueritis. Quid igitur
Domine tu loqueris sicut hi, & dicis illum non esse moriturum?

Non dicit Dñs absolutè illum non esse moriturum, sed dicit: Infir- 6
mitas hęc nō est ad mortē: scilicet, vt hac morte vniuersale generis
humani debitū soluturus sit. Sed pro gloriā Dei, vt glorificetur fi-
lius Dei per eam. Illum enim à mortuis suscitās, se verū Deum, ho
Simile. minisq, cōditorē esse cōprobauit. Est hic perfectissima quędā ima
go, & dicit quis: Egò illā confeci, ego sum pictor, qui hāc imaginē
depinxi, cui vos non vultis credere si pictor ille imaginē oblinit, &
delet, aliamq; illi si millimā efficit, satis euidēs probatio est primā
Ioan.10. etiam ab eo depictam fuisse. Dicebat Christus Redemptor noster
hominibus: Ego & Pater vnum sumus, vnum rerum omniū prin-
cipium. Homines verò illum esse, qui hominem creauerat, credere
nolebāt. Dicit igitur Dñs: Deleatur imago ista, hoc esse hominis
oblinatur, Lazarus moriatur, desinat esse persona. Quam imagi-
nem oblitam iterum depingit, Lazarumq, mortuum resuscitat, 17
personāq; illam, quę desierat esse, reficit. Peremptoria ratio, & eui
dentissima cōprobatio est hęc, quòd Christus Dominus noster est
pictor qui hanc imaginem prius confecit, & vniuersalis cunctō-
rum hominū creator existit. Et ideò dicit: vt glorificetur filius Dei
per eam. Etiam nunc sunt plurimi, qui ad gloriā, & honorem Dei
sunt homines: alij verò sunt, qui ad nihil aliud, quā ad dedecus &
cōtumeliam Dei viuere videntur. Apud vos cùm videris iuuenem
Simile. elegātem, & perpolitis vestibus exornatum: statim quęritis. Cuius
famulus est hic? Satis apparet illum bono Domino seruire. Quod
si nudum, aut tritis vestibus, & veteribus calceis indutum illum vi
detis, dicitis: sighum est quod alicui misero, & rustico hero seruit.
Sic vir præditus virtute, & qui in sanctitate maximè proficit:
quantum est ex se omnibus illum aspicientibus occasionem Dei 18
laudandi & glorificandi præbet: quia talem bonorum vestem, &
ornamentum seruis suis largitur. Et sic dicitur de amico Dei: Di-
lectus Deo, & hominibus, cuius memoria in benedictione est.
Eccles. 45. Dicit Spiritus sanctus eius recordationem, occasionem præbere,
quò homines Deum glorificent, illique benedicant, qui talem
illum fecit. Et ita dicit purissima virgo Maria Domina nostra
Luca.1. in suo Cantico: Magnificat anima mea Dominum. Deum Ma-
gnificare, & exaltare est quemquam adeò in virtute proficere, vt
quicunq; illum intueatur, ex eo Dei magnitudinem probitatem-
que possit inuestigare clariorem que eius cognitionem valeat im-
petrare, qui se suos, & amicos suos talēs norit, & possit efficere.

Contra

21 Contrà verò peccator, qui tritis ijſque horridis, & immundis veſti
bus indutus eſt, infidelibus occaſionem præbet, vt dicant illũ ma-
lo Domino ſeruire. Et hoc eſt quod B. Paulus dicit: Nomen enim *Rom. 2.*
Dei per vos blaſphematur inter gentes. Videntes enim gentes vi
tam, moreſque malorum hominum dicunt: qui ſunt hi? qualem
Deum habent, qui eorum peccata ſuffert? quæ hominum ratio,
aut modus eſt hic? qui ne legem quidem naturalem obſeruãt. Si
gnum eſt eorum Deum talem eſſe, quales illi ſunt. Hoc eſt Deum
dedecorare, & iniuria afficere. O fratres chariſsimi ſaltem pro-
pter Dei honorem ac reuerentiam erubeſcite cum Chriſtiani ap
pellemini, tam turpiter, ac flagitioſè viuere, vt ſacroſanctum Ieſu
Chriſti nomen inhoneſtetis. Conſiderate quantũ illi debeatis, &
quanta propter vos fecerit, ne illi pro ſolutione vituperia, & con-
22 tumelias referatis. Curate etiam diuinum Magiſtrum veſtrũ imi
tari in hoc verbo, quod hîc dicit. *Pro gloria Dei.* Hoc eſt quod ipſe
in omnibus operibus ſuis ſummopere intendit: videlicet, vt Deus
glorificaretur. Et ita hoc eſt principalius, în quo illũ debemus imi
tari, vt omnia opera noſtra ad hũc finẽ dirigantur. Hoc allegabat
Moyſes cùm Deus illi diceret ſe velle populum Iſraelis euertere: *Exod. 32.*
Ne quæſo (ait) dicant AEgyptij, callidè eduxit eos vt interficeret
in montibus. Domine (inquit) delere populum iſtum dedecet ho
norem & gloriam tuã: dicent enim gentes te eſſe Deum ſeducto
rem, & qui homines decipis. Sic etiam Ioſue quãdo milites ſui ſu *Ioſue. 7.*
perati ſunt, ad Dominum proclamabat dicens: Et quid facies ma
gno nomini tuo? vterq; non tam populi euerſionem, quã gloriã,
& honorem Domini intendebat, ne fortè Deus blaſphemaretur.
23 Idẽ intendebat Dauid; cùm affectuoſè â Domino poſtulabat, vt *Pſalm. 68.*
ſe à Saulis poteſtate liberaret. Non erubeſcant (inquit) in me, qui
expectant te Domine, Domine virtutũ. Domine propter pieta-
tẽ tuã te deprecor, ne patiaris, vt ego qui ſub miſericordiæ tuę vm
bram confugi, quiq, protectionem tuam efficaciſsimè poſtulaui,
ab hoc atrociſsimo hoſte deuincar, ne ij qui in te vno omnẽ ſpẽ
ſuam ſitam habent? animaduertentes, quàm parum auxilij mihi
præbes, & videntes me à te deſtitui, de miſericordia tua deſperent.
O admirabilem glorię, & honoris Dei amorem. Etenim non tam
expetebant iuſti Dei beneficia, eo quòd ſibi eſſent vtilia: quã vt
propter illa Deus ab omnibus magis glorificaretur. Cùm hoc ipſo
affectu dicebat Beatus Paulus: Magnificabitur Chriſtus in cor- *Philip. 1.*

pore meo: ſiue per mortẽ, ſiue per vitam. Mihi enim viuere Chri- 24
ſtus eſt, & mori lucrũ. Hoc eſt, huic fini vitã mortemq; meam deſtinaui, videlicet vt Deus glorificetur. Per nomen vitæ, & mortis vniuerſos euentus, tã proſperos, quàm aduerſos intelligit. Non ſic faciunt plurimi, qui cũ ſalute, & proſperitate Deũ vellent potiùs quã cum infirmitatibus, & aduerſitatibus glorificare: atque hoc à Domino inſtantiſsimè deprecantur. In quo malunt Deũ potius eorum voluntati quam ipſos eius beneplacito conformari. Acſi dicerent: Domine ſi me vis diuitem, ſanum & honoratum, ſic tibi ſeruiam: ſin minus quære quis tibi ſeruiat. Ego profectò arbitror iſtud non eſſe Deo, ſed ſibi ipſis ſeruire. Videtur mihi Deum meritò poſſe talibus hominibus idem dicere, quod Alexander dixit incolis cuiuſdam ciuitatis, qui illi dimidiã diuitiarũ ſuarũ partem offerebant, vt illos in pace dimitteret, nec eis bellum inferret. Nõ 25
ego (inquit) cũ hoc propoſito in Aſiã deſcẽdi, videlicet, vt ea quę mihi daretis poſsiderẽ, ſed vt ea, quæ ipſe vobis darẽ, haberetis. Sic poteſt Deus dicere: Nõ cũ hac intentione deſcendi ego in anima tua habitaturus, videlicet, vt reciperem quæ tu mihi dares, atq; vt in ijs ſolũmodo, quæ magis tibi placerent, & appetitui tuo cõformiora eſſent, mihi ſeruires: ſed vt quãcunq; viuendi rationẽ mea diuina prouidentia decernerem, tibique deſignarem: illã tu fœliciſsimã, præſtãtiſsimãq; eſſe iudicares. Qui ita facit, hic ad gloriã
Aug. lib. 1. de moribus Eccle. Dei viuit, illamq; in omnibus actionibus ſuis intẽdit. Ideo B. Auguſtinus dicit: Deus eſt nobis ſummũ bonũ, nec infra remanendũ nobis eſt: neq; vltra quærendũ. Alterũ enim periculoſum, alterũ nullum. Minus quærere, quã Deũ, periculoſum, maius autem im poſsibile. O glorioſe Apoſtole Paule benedicta ſit diuina maie- 26
ſtas quia tã ſublimi amore ſui te arripuit, vt diceres. Siue per mortẽ ſiue per vitã, &c. Sic ſic fratres chariſsimi nos Deo in vtraq; fortuna ſeruire oportet: non verò in ijs tantum, quæ nobis placent.

Poſtquã nuncius diſceſsit, cõmoratus eſt ibidẽ ſapientiſsimus Magiſter duos dies quibus peractis dixit diſcipulis ſuis: *Lazarus amicus noſter dormit: ſed vado, vt à ſomno excitem eum.* Mortuus erat, & dixit illũ dormire, quia eius amicus erat, ideo illius mors erat ſomnus, & requies. Iuſti enim ex hoc mundo verè exeunt, vt requieſcant. Et ita dicit Deus: qui vicerit, non lædetur à morte ſecũda. Et
Apoc. 2. ſiquidẽ hic loquitur de morte ſecunda, ſequitur mortem etiã primam eſſe. Et ſic eſt verũ. Nã duplex eſt mors, altera animę, quod

eſt

27 eſt peccatum mortale, vt dicit Iacobus: Peccatum cùm cõſummatum fuerit, generat mortem. Altera verò eſt mors ſecũda, quę corpus interimit. Et meritô quidem peccatũ mors prima appellatur quia prius fuit peccatũ, & mors animæ, quam corporis: ſicut cauſa prior eſt effectu. Quemadmodũ dixit B. Paulus: Per vnũ homi nem peccatum in hunc mũdum intrauit, & per peccatũ mors. Et in Geneſi dicitur: In quocũq; enim die comederis ex eo morte morieris. Ait ergo B. Ioannes: Qui vicerit, &c. qui vicerit priorẽ mortem, quod eſt peccatũ, & vitia, nõ lædetur, nec percutietur à poſteriori morte, quæ eſt corporis. Non dicit, iſtum non eſſe moriturũ: omnes enim tã boni, quàm mali morimur: ſed non lędetur à morte. Iuſtis enim, qui penitus purificati ſunt, nullum detrimẽtum affert mors. Ad eos nãque venit mors victa, debilis, & inermis nec il-
28 lis poteſt officere. Quamobrem B. Paulus quaſi mortẽ irridens, dicit: Vbi eſt mors victoria tua? quia aduerſus iuſtum mors nõ habet victoriã. Si peccatũ non habes, nihil eſt quare mortẽ pertimeſcas. Idcircò iuſtorum mors ſomnus appellatur. Et ſic dicit B. Paulus: Nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus: vt non cõtriſtemini ſicut & cæteri, qui ſpem non habent. Si enim credimus quòd Ieſus mortuꝰ eſt, & reſurrexit: ita & Deus eos qui dormierũt per Ieſum adducet cum eo. Quid hoc eſt ſancte Apoſtole? Chriſtũ Redemptorem noſtrum, qui eſt vera vita, mortuũ appellas hominem autem, qui nihil aliud eſt, niſi imago quædã mortis dormientem nuncupas? Ne arbitremini hoc abſq; myſterio dictum fuiſſe. Chriſtum Ieſum mortuum vocat, hominem verò dormire dicit: quia ideò nos dormimus, quia Ieſus Chriſtus mortuus eſt, & effe-
29 cit, vt mors noſtra in ſomnum verteretur. Et eius reſurrectio fuit exemplar quoddam reſurrectionis noſtræ. Et ſic tam dulcem reddidit mortem, vt effecerit illam ſomnum poſſe nuncupari.

Quia autem diſcipuli tanquam rudes, & imperiti Dominum de corporali ſomno loqui arbitrabantur: ideò dixit eis manifeſtè. *Lazarus mortuus eſt.* O ſancte Deus. Quid? Fieri ne potuit, mortem aduerſus adoleſcentem elegantem, illuſtrem, diuitem, atque potentem prævaluiſſe? Etiam mortuus eſt, inquit filius Dei. Itaque etiam eſt mors regibus, & principibus. Nulla ſunt arma, pulchritudo, nec iuuentus, nec nobilitas, nec denique humana potentia, quibus mors valeat ſuperari. Idcircò poſtquam Dauid dixit: Ego dixi: Dij eſtis, & filij excelſi omnes: addidit, dicens: Vos

Iacob. 1.

Roman. 5.

Geneſ. 2.

1. Cor. 15.

1. Theſ. 4.

Pſalm. 81.

autem ſicut homines moriemini. Licèt potentiã maximã in terra habeatis, & quaſi Dij ſitis in ea, atq; maximi ab omnibus æſtimemini, & honoremini: attamen eſtis homines, & ſicut tales mori debetis. O ſi attentè, ac profundè hoc cõſideraretis quot peccata euitaretis. Dicite mihi, nũquid nõ eſt verbum Spiritus ſancti dicẽtis: Fili memorare nouiſsima tua, & in æternũ nõ peccabis? quòd ſi Spiritus ſancti verbũ eſt, infallibile eſt. Si igitur eſt infallibile, quo modo licèt aliquãdo de morte cogitatis, attamen peccatis? quia de illa nõ cogitatis ſicut Spiritus ſanctus vult vos cogitare: idcircò illius conſideratio non efficit in vobis hunc effectum. Naturaliter ea quę à longinquo loco aſpiciũtur, apparent minora, quàm ſunt ſicut apparet in ſole, luna, & ſtellis, qui cũ maximi planetæ ſint, nobis tamẽ minimi apparent. Sic etiam mortis pericula parua vobis vidẽtur, quia illa acſi nimis remota eſſent, cõtẽplamini: & dicitis cũ illo diuite, de quo meminit B. Lucas: Anima mea habes multa bona repoſita in annos plurimos, requieſce, comede, bibe, & epulare. Qui quidẽ quamquã credebat ſe eſſe moriturũ, poſt plurimos tamen annos id futurum eſſe arbitrabatur. Si ergo optimè mortis pericula cognoſcere vultis, & vt eius contẽplatio in vobis efficiat effectus, quos dicit Spiritus ſanctus, oportet vos illam cõſiderare, acſi iam propè obitum eſſetis, & iam mortis agone premeremini, atque poſt vnam horam inferni tormenta, aut gloriæ beatitudinẽ expectaretis. Quis peccatum vllũ committere auderet, ſi hęc aſsidua animi contẽplatione cogitaret? ſic faciebat ſanctus Iob quando dicebat: Solum mihi ſuper eſt ſepulchrum. Omnia huius ſeculi arbitror me relinquere, & nihil amplius mihi remanere puto, quã vt in ſepulchrum deferar. Hoc vnum erit cubiculum meum. De domibus, ac diuitijs meis dicetur: Vniuerſa hęc fuerunt talis hominis: de ſepulchro autem meo dicetur: hoc eſt ſepulchrum Iob. Solum mihi ſupereſt ſepulchrũ. Et alibi dicebat: Cũctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Quotidie (inquit) mortem expecto, quia ſingulis diebus, atque etiam ſingulis horis mori poſſum. O filij Adæ, quare ſic non viuitis? Quare hæc in cogitationibus veſtris verè, & ex animo non euoluitis: cùm tam ſalubria animabus ſint medicamenta? Quia diabolus ab his ſanctis conſiderationibus vos curat diuertere. O fratres chariſsimi per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitauit nos oriens ex alto, vos rogo, & quãta animi contentione poſſum, deprecor,

30

Eccleſ. 7.

Simile.

31

Luc. 12.

32

Iob. 17.

Iob. 14.

33 deprecor, vt ex hac cæleſti doctrina fructum percipiatis.

Peruenit Dominus Bethaniam quatuor dies poſt obitum Lazari, cui benedicta Martha obuiam exit, & poſtea ſororem ſuam Mariam accerſiuit, quæ cum multis Iudæis, qui venerãt Hieroſolymis, vt illam, eiuſque ſororem ex fratris ſui obitu conſolarentur: cum illis (inquam) domi morabatur. Illa autem, vt audiuit ſurrexit citò, & venit ad eum. Qui autem cum illa erant, cùm eam ita celeriter ſurgentem viderent, ſequuti ſunt eam, dicentes: *Quia venit ad monumentum, vt ploret ibi.* Arbitrabantur illam præ nimio mœrore afflictam ad monumentum pergere, vt illic tota lachrymis perfunderetur: illa verò ibat, vt ſeſe cum Chriſto Redemptore noſtro conſolaretur. Ecce vnam ex maximis huius ſeculi deceptionibus: quòd quando quiſquam cæleſtibus vocationibus, &
34 inſpirationibus reſpondet, mundoque atque cunctis vanitatibus renunciat, & ad ſepulchrum pergit, quæ eſt religio, (hic enim eſt mortificationis locus) ſtatim mundani homines dicunt. Vadit ad plorandum, atq; ad amariſsimam, triſtiſsimamque vitam degendam. Longe opinione fallimini profecto. Nam qui in religionem ingreditur venit, vt cum Ieſu Chriſto ſeſe conſoletur, atque vt inenarrabili quadã exultatione lętetur. Pretioſius eſt ſpirituale quoddam religionis gaudium, & oblectatio, quam omnes ollæ Ægypti, quibus vos fruimini. Et ſic vbi nos legimus. Non eſt Idolum in Iacob, hoc eſt, nõ ſunt idololatræ Hebręi, Deus eius cum eo, id eſt, *Num. 23.* vnum Deum glorificant, Hebræi legunt in hoc loco: Non eſt labor in Iacob, neq; afflictio in Iſrael. Quod verbum inter bonos & malos diſcrimen conſtituit. Nã in malis nihil eſt niſi labor, & affli-
35 ctio ſpiritus: ſicut dicit Eccleſiaſtes. O quãta cum afflictione, & la- *Eccleſ. 1.*
bore omnia temporalia perquirunt, ſicut ipſi poſtea in inferno cõfitentur. Ambulauimus (aiunt) vias difficiles, &c. In ſeruis autem Dei non ſunt iſtæ afflictiones, & amaritudines, cùm id quod præ- *Sapient. 5.*
ſertim expetunt ſit regnum cœlorũ: bona temporalia abſq; defatigatione & amaritudine illis ſubijciuntur: in illis enim adimpletur quod dixit Dominus: Primum quærite regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Omnia quibuſcunque egent, quæ ſunt ſatis pauca Dominus abſque cordium illorũ amaritudine illis ſuppeditat. Attendite quã facile acquiſierint Hebræi terram Chanaan. Apertus eſt illis Iordanis: ceciderunt vltrò muri Hiericò, de cælo pro illis pugnabatur, quia erant amici Dei. O quã

manifeſtè dixit Deus hoc per Iſaiam his verbis. Vtinam attẽdiſ- 36
Iſa.48. ſes mãdata mea: facta fuiſſet ſicut flumen pax tua. Vtinã (inquit) præcepta mea cum attẽtione animaduertiſſes: nam pax tua tam crebra, & abundans eſſet ſicut flumen, quod ſemper defluit. O benedictus, & glorificatus ſit talis Deus, quid amplius in hac re dici poteſt? Si igitur Deus mentiri nõ poteſt quia eſt infinita veritas: manifeſtè ſequitur fideles eius ſeruos qui propter eum, & vt illum non offendant ſecularibus vanitatibus derelictis in aſperas religiones ingrediuntur pacis flumen inuenire, & de illis dici poſſe. Non eſt labor, neque afflictio in Iſrael. O vtinam diuina maieſtas vos illuminet, eos præcipue, qui in diſpoſitione eſtis, vt hoc faciatis. O quam perſpicuè hæc omnia experiemini.

Interrogauit Dominus dicens: V*bi poſuiſtis eum* ? O Deus bonitatis infinitæ, vbi poſſunt eſſe illi, quos tu vbi ſunt ignoras? quales ſunt, 37
quos ipſe improbas? Hoc eſt enim neſcire Dei, non approbare. Optimè ſciebat Dñs vbi Lazarus poſitus fuerat: ſed dixit hoc vt omnes ad monumentum pergerent, miraculum que illud reſurrectionis Lazari aſpicerent. Atque etiam vt miſerum infœlicis peccatoris ſtatum ſignificaret. Peccatores enim in illum locum peccatum deducit, vt neſciant vbi nam ipſimet ſint: nec in quibus rebus occupentur: quia cum tormentum propriæ conſcientiæ maximũ ſit, non audet peccator in ſeipſo commorari: volenti enim in ſe ingredi ſtatim propria conſcientia immenſitatem quandam malorum quæ ipſe fecit, illi repræſentat, aliamq; æternarum pœnarũ, quæ illi præparatę ſunt, in memoriam reuocat. Et ita compellitur protinus â ſe exire, & aliquas res quærere, in quibus occupetur, ne ſui ipſius recordetur. Videte igitur qualis erit ille, cui opus eſt ſui- 38
met obliuionem quærere, vt peccatorum ſuorum non recordetur, vt aliquo modo poſsit cum aliqua lætitia viuere, & conſiderate in quo nam loco hic erit, cum extra ſe commoretur. Hic eſt miſer & infœlix, qui ſub malæ conſuetudinis lapide ſepultus eſt: quia illic eum peccata eius ſepelierunt.

Ieſus ergo rurſus fremens in ſemetipſo venit ad monumentum. Iam Dominus plorauerat videns Magdalenam lamẽtantem, & ſecundò fleuerat pergens ad monumentum: nunc verò tertiò ad illud accedens lachrymatus eſt. Quæ lingua poterit explicare quid clementiſsima amatoris hominũ viſcera ſentirent, cum videret omnia miracula, quæ operabatur non ſufficere, vt illa marmorea corda cõ-

uerteret

29 conuerteret? Homines ſtultè pro nihilo ſolent lachrymas effunde re: vt inquit Dauid, Fruſtra conturbatur omnis homo, id eſt, pro rebus nullius momenti, quis autem credet Dominum pro nihilo fuiſſe lachrymatum. Non legitur Dominum ploraſſe quando fla gellatus, ſpiniſque coronatus, ac crucifixus eſt. Fleuit autē in cru ce pendens pro peccatis noſtris æternum patrem exorans. Cū cla more valido, & lachrymis, &c. ſicut dicit Diuus Paulus. Et fleuit ſuper Hieruſalem, atq; hic etiam pertinacem illorum infœlicitū Iudæorum duritiem conſiderans, qui ne tanto quidem miraculo ſicuti hoc erat mollificandi erant. O Chriſte ſuauiſsime animarū noſtrarum magiſter, quantopere in hoc tua immenſa miſericor dia, & amor in homines illuceſcit: in tuis enim doloribus: ac affli ctionibus non fleuiſti, pro noſtris verò criminibus lamentatus es. *Pſalm. 38.* *Hebr. 5.* *Luc. 19.*

40 Dicit Dominus ijs, qui aderāt. *Tollite lapidem.* Super quod dicit B. Auguſtinus. Non poterat lapidem amouere, qui mortuum po terat ſuſcitare? Poterat ſane, ſed quæ in poteſtate noſtra erant, no bis reliquit, quæ autem maiora erant viribus noſtris, ſibi ſumpſit. Fac tu quod potes, & Deus faciet, quod tu non potes. Ablato lapi de voce magna clamauit, *Lazare veni foras.* Significans in hoc pec catores nimis obduratos vocibus, & terroribus reprehendi oporte re, vt à peccatis ſuis reſurgant. Non ſufficit quicunq; terror ad hos à peccatis abſtrahendos. Si animaduerteritis, videbitis ficedulas quę in turri cymbalaria cōmorātur, & illę quę ſunt nouę vbi pri mū cymbalarius cymbalū mouere incipit, ſtatim omnes aufugiūt arbitrantes turrim in terram corruere, illaſq; precipitare: illæ verò quæ ſunt veteres, etſi cymbalū pulſetur, & magnum ſonitū edat, 41 nihil timent, nec cōmouētur: ſic etiam peccator, qui eſt nouus in peccato ſtatim, vt reprehēſionē audit, aut cum terrore corrigitur arbitratur ſe à terra abſorbendum eſſe: quia cū non ſit tā depraua tus, nec tam cæcus peccati grauitatem melius cognoſcit: cumque volūtas in malo penitus nondū reſideat ſtatim fugit, quia tot cō ſcientiæ morſus, totque labores, & inuerſiones, quas peccatū ſecū affert, nō poteſt perpeti. Peccator autē vetus, & qui ex lōga cōſue tudine in peccatis obduratus eſt, etſi vicinū ſuū mori videat, etſi Deus eius filiū occidat, etſi cymbalū pulſetur, & plurima mortis ſi gna perſpiciat: nō fugit, nec malū pertimeſcit: quouſq; illū repēti na mors occupat atq; illū in peccatis cōmorātē in infernū precipi tat. Quod cū ita ſit peccatores ij, qui ita obdurati eſtis ex terribilib? *Auguſt.* *Simile.*

repre-

reprehenſionibus,& fortiſsimis rationibus, quas quotidie auditis fructum percipite, & à peccatis veſtris reſipiſcite, antequam vos interitus comprehendat,& abſque remedio vos experiamini. Ecce autem Lazarus linteis alligatus, ſindoneq; prodijt inuolutus: quod fuit alterum miraculum, videlicet, quod omnibus membris alligatus ambularet. Dixit eis Ieſus. *Soluite*, hoc dixit ſanctis Apoſtolis. Accedite peccatores cum contritione ad apoſtolicos confeſſarios vt poteſtate quam habent vos abſoluentes, voſque à peccatorum vinculis liberi, gratiaque repleti remanentes, poſtea cæleſti gloria perfrui valeatis. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Sabbatho poſt Dñicam. IIII. in Quadrageſi.

Ego ſum lux mundi, qui ſequitur me, non ambulat in tenebris. Ioannis. 8.

CVM Chriſtus redẽptor noſter ſit lux vera, ex hoc infertur ſicut ipſe hic dicit quòd ille, qui eum ſequitur, cum lucẽ ſequatur non ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ. Chriſtum Ieſum ſequi, apertẽ loquendo, eſt illum imitari. B. Ioannes dixit, Scimus quoniam cùm apparuerit, ſimiles ei erimus. Qui igitur in gloria Ieſu Chriſto filio Dei ſimilis eſſe voluerit, prius debet in hac vita illi ſimilis fieri. Et ſic vna ex admirabilibus reuelationibus, quæ huic glorioſo Apoſtolo factæ ſunt, fuit, quam in Apocalypſi refert, quæ ad imitationem noſtram ſpectat. Vidi (inquit) ſimilem filio hominis, id eſt, ſimilitudinem filij hominis veſtitum podere, hoc eſt, veſte linea alba indutum à capite vſque ad pedes, in ſignum puritatis, & innocentiæ, quam nos oportet imitari. Itaque hic reuelata eſt Beato Ioanni ſimilitudo filij hominis, quam omnes iuſti præferre debent. Dicit vlterius ſe vidiſſe illum præcinctum ad mammillas zona aurea. Et notate maximum myſterium, ſcilicet, quòd eandem ſimilitudinem vidit Daniel. Veruntamen ſic dicit de illa: & renes eius accincti auro obryzo. Nam hoc cingulum aureum, quo hæc poderis alba accincta erat charitatem, amoremque diuinum ſignificat, quia quemadmodum cingulum efficit, vt veſtis corpori coniungatur, & ſit ſecura, ne cadat, ſic charitas, & amor

1. Ioan. 3.

Apoc. 1.

Dan. 10.

3 & amor diuinus effectum est, vt puritate in cuti simus, atque illi magnoperè adhærea mus, & non nobis decidat, sed vt semper in ea perseueremus. Esse autem similitudinem illã, quam vidit Daniel succinctam zona aurea circa renes: hanc verò quàm vidit B. Ioannes iuxta mammillas cingulum habere significat maiorem obligationem, quam habemus in lege gratia præstãtiorem puritatem diligentius obseruare quam obseruatores legis scripturę tenebantur. Et ideò habet cingulum iuxta pectora, quia in pectore sunt cogitationum receptacula: & oportet omnia diuino amore esse nimis alligata, & succincta. Dicit vlterius D. Ioannes: Capitis autẽ eius capilli erant cãdidi, velut lana alba, & tanquàm nix, & oculi eius tanquã flamma ignis. Capillis albis morum maturitas, grauitasque, & modestia quasi senectutis significatur. Oculi verò lucidi,
4 & splendidi prudentiam, sapientiam, intellectusque acumen, & perspicaciã designant. Hæc est Christi Redemptoris nostri similitudo. Hanc debemus curare, in nobis imprimere. Hoc exoptabat Sanctus Paulus in omnibus Christianis videre, & ob id terribiles labores patiebatur, sicut ipse exaggerat, dicens: Filioli mei, *Galat. 4.*
quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis. Aduertite, quanta amoris teneritudine sanctus Apostolus homines tractabat, siquidem dicebat: Filioli mei. Atque etiam est valde notandum verbum illud: iterum parturio. Iam enim acerrimos dolores tanquam parturientis patiens, illos ad Dei obedientiã & amorem adduxerat, & cum illi peruersi fuissent, non cessabat denuò labores maximos tolerare: donec formetur Christus in vobis, hoc est, donec in vnoquoque vestrum Iesu Christi similitudo impressa remaneat. Et sicut pictor incipit imaginem depingere, prius ob-
5 scuras quasdam lineas efficiẽs, & paulatim colores apponit, clario raq; atramenta adhibet, quousq; perfectam prorsus imaginẽ formãt. Sic etiã Spiritus sanctus tãquam diuinus pictor, sanctos, sicuti B. Paulum, cæteros q; quasi instrumenta assumens in hominum cordibus Iesu Christi imaginem depingit, illosq; paulatim viuificat, atq; in charitate, cæteris q; virtutibus, & Dei cognitione perficit, donec formetur Christus in illis: hoc est, donec vnusquisque Christus appareat, cũ Iesus Christus in eis maneat insculptus. Et hoc est Christum sequi, qui est vera lux, vitæque lumen accipere. Vnusquisque enim effectus recipit secundũ qualitatem rei ad quam accedit, & quã sequitur, sicut dicit Propheta Abdias. Et erit *simile.* *Abdiæ 1.*

domus

domus Iacob ignis,& domus Ioſeph flãma,& domus Eſau ſtipula,hoc eſt,qui Iacob & Ioſeph imitantur, feruidum ſpiritum habebunt,ſicut Iacob,& Ioſeph:omnes erunt flãmę ignis,& ſicut tales ſurſum aſcendẽt vſq; ad cęlũ,qui autẽ imitantur Eſau reprobum, erunt tanquam paleę in perpetuum comburẽdę. Et ſic qui Ieſum Chriſtum,qui eſt vera lux imitantur,habent lumen vitæ. Et cum verum ſit dęmones principes eſſe tenebrarum ſicut eos vocat B. Paulus,dicens:Principes tenebrarũ harum, qui Sathanã imitãtur & ſequuntur,non habent lumen vitæ: quòd ſi lumen habent, eſt lumen mortis. Volo dicere quòd ſi habẽt ſapientiam, eſt ad faciẽdum malum ad peccandum, atque ad proximos decipiendos. De quibus dicit Hieremias,Sapientes ſunt, vt faciãt mala:bene autẽ facere neſcierunt. Videre eſt quomodo piſces dum in ſtagno aquę pleno cõmorantur huc, atq; illuc curſitantes iterum atq, iterũ magna cum iucunditate volutant:ſed vbi primum ab aqua auferuntur,ſtatim quaſi mortui remanẽt palpitantes nec moueri poſſunt. Sic etiã mũdani homines ſeculariũ vanitatũ ſectatores in negotia huius ſeculi immiſſi. O quã velociter in illis volutant, & quã diligẽter & feruidè ea negotiãtur ſi autẽ illinc abſtrahantur, ſunt quaſi iumenta. Mercator quidam, negociator, & vſurarius, qui vniuerſum mundũ norunt decipere; in ſpiritualibus rebus collocati quaſi mortui remanent, tanquã piſces à ſtagno aquę abſtracti. Veſpertilio neſcit die volare, niſi noctu. O infœlix peccator tu neſcis volare, niſi in rebus peccati, in rebus infernalibus: in his quaſi veſpertilio celerrime volas. Die autem, & in rebus, quæ ad animæ ſalutẽ, Deiq; miniſterium ſpectant, neſcis magis volare, nec operari, quã ſi eſſes brutum quoddam animal, & rationis expers. Cùm ad pedes confeſſoris es, ne verbum quidẽ ſcis loqui, illinc verò ablatus pluſquam viginti loqueris. Non vitæ quidem, ſed mortis lumen habes. Quando Ariſtoteles dixit: Omnis homo naturaliter ſcire deſiderat: intelligitur vniuerſos homines naturaliter deſiderare veritates cognoſcere: ſcire verò mendacia, & errores, & fallacias, non eſt ſcire, ſed ignorare. Vnde infertur ſolum verum eſſe ſcibile. Nam veritas habet ſe cum intellectu, ſicuti lux ſe habet cum viſu: ſicuti igitur ſolum lucidum eſt viſibile, ita etiam ſolum verum eſt ſcibile. Et tu qui Sathanam ſequeris, qui vniuerſi mendacij, & erroris eſt magiſter, tanquam eius diſcipulus in mendacijs, erroribus, ac fraudibus ſapiens remanes, & ſic in magno perico-

Epheſ.6.

Hiere.4. Simile.

Ariſtote.1. Meta.ca.1. tom.3.

Ariſtot. 6. Ethic.ca.2. tom.5.

lo

9 lo verſaris fidem amittendi, atque in infidelitatem incidendi. Quod cùm ita ſit frater in te reuertere, & emendare: quandoquidem nunc tempus, & opportunitatem habes, vt tibi remedium adhibere poſsis. Atque ad hoc notate fratres rem quandam adnotatu digniſsimam, ſcilicet quòd quanuis homo quandiu viuit in vniuerſis malis diabolum poteſt imitari: in hoc tamen vno illum imitari non poteſt, quod eſt eſſe in culpa confirmatum, ſicuti eſt diabolus. Vt maximam Dei in homines miſericordiam cognoſcatis. Multos quidem in hac vita Deus cõfirmauit ne poſſent mortaliter peccare, ſicut de ſe, deque ſocijs ſuis dicebat Beatus Paulus. Certus ſum, quia neque mors, neque vita, &c. poterit nos ſeparare à charitate Dei. Nunquam verò hominem vllum quandiu in hac vita commoratur in peccato confirmauit. *Roma.* 8.

10 Poteſt quidem homo excæcari, peruerti, & obdurari, non autem in culpa confirmabitur. Et ratio eſt, quia Deus non inducit aliquem ad deſperationem, ſed ad confidentiam in diuina miſericordia. Quòd ſi Deus aliquem in hac vita in peccato confirmaret: hoc eſſet illum ad deſperationem inducere, quod eſt graniſsimum peccatum. Ergo nunquam Deus hoc fecit, nec vnquam faciet, quæ cum ita ſint attende infœlix homo, licet in peccato nunc ſiste ad hanc diuinam lucem poſſe conuerti, & ex illa participare.

Et *habebit lumen vitæ*. Lumen vitæ in vno ſenſu eſt ſapientia diuinarum rerum, vt quis Deo ſeruire norit: & quædam proprio rum defectuum cognitio, vt ſe confundat propter eos, ſibique remedium curet adhiberi. Nam ſicut corporali luce maculæ viden-

11 tur, quæ in tenebris latebant: ſic accedens homo ad lucem, qui eſt Ieſus Chriſtus, defectus imperfectioneſq; ſuas incipit agnoſcere, quæ antea non animaduertebat, & illarum remedium inueſtigat. Et quò magis per imitationem ad hanc diuinam lucem accedit eò magis ſemetipſum contemnit. Si tibi nimis places, accede ad hanc diuinam lucem, & humilitas tua cum illius ſubmiſsione comparata tibi ſuperbia videbitur: paupertas tua ſuperfluitas tibi apparebit, patientiam impatientiam, obedientiam denique inobedientiã eſſe iudicabis. Etiam lumen vitæ ſignificat lętitiã quandam, & gaudium ſpirituale, quo afficiuntur illi, qui per veram obedientiam ſupernam lucem: qui eſt Ieſus Chriſtus, ſequuntur, & ſic dicit Eccleſiaſticus, Audi fili, & accipe cõſiliũ intellectus *Eccleſ.* 6.

& ne

& ad ebrietatis consilium meum: injice pedem tuum in compedes 12
illius, & in torques illius collum tuum: subijce humerum tuum,
& porta illam, & ne accidieis vinculis eius in omni animo tuo ac
recede ad illam. Et paucis intermissis. In nouissimis enim inuenies
requiem in ea, & conuertetur tibi in oblectationem. Attendite
quomodo Spiritus sanctus honorem voluptatem, atque vtilita-
tem designat, quæ ex diuinæ legis obedientia eius obseruatori pro
ficiscitur: quamuis in principijs omnia aspera videantur. Et qua-
tuor res commemorat, quibus diuersæ corporis nostri partes solet
affligi: collum scilicet torque, pedes compedibus, humeri one-
re, manus denique manicis ferreis defatigari consueuerunt. Et me
taphoram exponendo: tunc diuinæ legi humerum subijcimus,
cùm omnia, quæ nobis præcipit, suscipimus. Et quantumcunq;
grauia sint, facere non recusamus: & tunc pedes in eius compedes
immittimus, cùm nostros sensuales appetitus refrenamus. Et tũc 13
collum nostrum in illius torques inijmus, quando ceruicem, su-
perbiamque eius imperio submittimus. Et tunc manus nostras
eius vinculis patimur alligari: cum mediante sancto Dei timore
nos à malis operibus cohibemus. Et sic omnia hęc passionum no
strarum vincula in salubres colligationes conuertuntur. Et tan-
dem (sicut hic dicit Deus, qui mentiri non potest) homo cordis
tranquillitatem, spiritusque suauitatem inenarrabilem reperit: &
hoc est etiam lumen vitæ quod recipiunt illi, qui hanc veram lu-
cem sequuntur.

Etiam ex imitatione, & sequela huius diuinæ lucis aliud sin-
gulare commodum sequitur, quod est sicut hic Dominus ipse di-
cit, *Non ambulat in tenebris*. Et quamuis hoc sit prius, quàm quod 14
dicit, habebit lumen vitæ, in hunc tamen locum distuli, vt de hoc
admirabili beneficio radicitus agam. Ad quod primum duo no-
tanda sunt: alterum est, licet de omnibus peccatoribus, qui in
peccato mortali commorantur dici possit illos in tenebris am-
bulare: proprius tamen hoc de illis dici, qui fidei lucem perdide-
runt. Alterum est, hæreticos huius miserę tempestatis maius
damnum animabus attulisse, quàm cæteros alios. Nam alij hæ-
retici vt in plurimum speculatiuas hæreses, quæ ad intellectum
spectant homines eruditebant: hi verò noui hæretici inuaserunt
prædicãtes, quasi alter Mahoma carnis libertatem, atque omnia
quæcunque mali, depraui atque homines faciebant comprobãn-

tes

15 tes: conſiderantes hac noua doctrina facile deprauatos peccatores poſt illos eſſe abituros: quia quod antea cum aliquo ſcrupulo, conſcientiæque ſuæ ſtimulo faciebant, nunc iam magis libere, & ſine ſcrupulo faciunt: cùm iam ab hæreticis edocti ſint ſe illud ſine peccato facere poſſe. Et ſi hi maledicti ieiunia, & corporales afflictiones, quibus corpora mortificantur, eorumque paſsiones ſubiguntur, ſuſtulerunt, virginum caſtitatem relegarunt, ſanctiſsimæ confeſsioni ſilentium impoſuerũt: prælatorum obedientiam ſuſtulerunt, obligationem denique perſoluendi decimas abſtulerunt in alioſque plurimos errores homines induxerunt, quam ſecuritatem poſſumus nos habere magis, quam alię nationes, in quas hęc tam guloſa tamque amica carni ſecta inuaſit? Siquidem vbicunque eſt caro reperiuntur homines cupidi pla-
16 cendi carni ſuæ, & inimici illarum rerum, quæ ſibi moleſtæ, & amaræ ſunt. Efficacius remedium, quo ab his tenebris, & erroribus poſſumus liberari, eſt quod nos hic ſumma veritas docet, dicens: qui ſequitur me, non ambulat in tenebris. Sequamur vere, & ex animo per ſingularem imitationem hunc diuinum magiſtrum qui eſt vera lux: & quò diligentius, & efficacius illum ſecuti fuerimus: eò ſecuriores erimus, ne in has tenebras incida- *Eccleſ.15*
mus. Et ita Eccleſiaſticus dicebat. Si volueris mandata conſeruare, conſeruabunt te, & in perpetuum fidem placitam conſeruare, ſcilicet, facient.

Tam fidelia ſunt (inquit) Dei mandata, & eorum obſeruantia per veram obedientiam, vt ſi tu illa circum conſeruare volueris, nec foramen aliquod, aut rimam in eis feceris, illa etiam ſic
17 te obſeruatura ſint: hoc enim ſignificat conſeruare, & cõſeruabũt te, & efficient, vt in æternum conſerues fidem Deo iucundam, quæ eſt fides viua. Impoſsibile eſt enim, eum, qui Dei præcepta diligenter cuſtodit, fidem amittere: hic eſt enim fidei uſſor, qui illam ſecuram conſeruat. Idcirco dicit Beatus Auguſtinus hære- *Auguſti.*
ſim in Chriſtiano nunquam eſſe primum peccatum: ſed ſemper eſſe peccatum, & pœnam aliorum peccatorum. Et ſanctus Pro- *Iſai.2.*
pheta Iſaias detegens fontem, ex quo fidei amiſsio dimanat: ſic dicit. Et repleta eſt terra eius argento, & auro, & non eſt finis theſaurorum eius, id eſt plena eſt terra Iſraelis diuitijs, quæ cum nimia cupiditate comparauerunt. Et repleta eſt terra eius equis, & innumerabiles quadrigæ eius, hoc eſt, etiam vniuerſa terra Iſ-

raelis plena est superbia, vanitate, equis, phaleris, quadrigis, per- 18
politis vestibus, ac profanitatibus. Et repleta est terra eius Idolis, id est, hinc dimanauit, vt Idolis eius terra repleretur. Ecce quibus vijs in hominum mentes infidelitas inuadit, atque vnde prouenit, vt Deus amittatur, & arbitremur lapides esse Deos, & vnde dimanat, vt veritas ab hominibus recedat, & nobis mendacia veritates esse videantur: & vnde proficiscitur, vt catholicum sensum perdamus, & hæreticum catholicum esse iudicemus. Dicit sanctus Propheta, ex eo quòd terra diuitijs affluit, prouenire, vt plurimis peccatis abundet, & ex vitiorum abundantia, vt hæresibus, & erroribus varijs repleatur, & vt verum Deum ignoret. Qua propter iratus sanctus Propheta contra eos dicit Domino: ne ergo dimittas eis. Siquidem (inquit) eo quod tu sis bonus ideo illi mali sunt: & quò maiora in eos conferis beneficia, eò illi te magis 19
offendunt: ne illis ignoscas: sed peccatum suum damno suo persoluant. Eia ergo (inquit propheta.) Ecce super te iudicium Dei. Ingredere (ait) in petram, & abscondere in fossa humo à facie timoris Domini. Abscondere illic præ timore flagelli Dei in alicuius rupis cauerna, aut in aliqua spelunca, ne te Domini verbera inueniat. Vtitur hic propheta eleganti quadam ironia, ac si diceret, sic sic, nunquid à Deo abscondi, aut ab eius manibus potestis euadere? Heù nulla est potentia, quæ Deo valeat resistere vbicunque sitis vos reperiet, ac puniet.

Quid igitur remedij est, vt ab his omnibus liberemur? Ecce remedium clarissimum apertissimisque verbis explanatum, quod ex ipsius Dei ore prodijt, scilicet, *Ego sum lux mundi, qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.* Nec habebit (inquit) 20
peccata mortalia, aut errores, sed nimis viuam fidem, & splendidissimam, qui per veram imitationem me sequitur. O Christe reparator vitæ, & fili Dei æterni, & cuius mundi es lux huiusne an alterius? te esse alterius mundi lucem affirmat Beatus Ioannes, dicens. Lucerna eius est agnus, & loquebatur de illa cælesti Apoc. 21.
Hierusalem. Quòd autem Domine huius mundi sis lux: hoc ego summopere admiror, quomodo enim fieri potest, quòd cùm tu sis lux mundi tot homines in tenebris commorentur? Si hic materialis Sol, etsi in comparatione tui tam paruus est, & tamen vniuersum mundũ illuminat, & in eius conspectu nihil est obscurum: quomodo cum tu infinita lux sis, tot in tenebris relinquis?

Ad

21 Ad hoc reſpondet B. Ioannes, dicens: Quia dilexerũt homines magis tenebras, quã lucem. O cæcos filios Adæ, ô ingratos homines. Quis vnquam tale perſpexit? Quis tale audiuit? Quòd homines tenebris potius, quàm luce delectentur: & ipſe Dominus eiſdem verbis cauſam innuit, ob quam omnes non illuminat, cum dicat: qui ſequitur me. Ergo qui eum ſequi, atq, imitari noluerit, in tenebris remanebit, & in diſpoſitione, vt in hæreſum tenebras incidat. Etiam D. Paulus ad Hebræos hoc explicauit, dicens: Factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis æternæ. Quamobrem fratres chariſsimi ne tam ſingulare bonum deſpiciamus: ſed hanc veram lucem ſequamur, ſi quidem propter eius ſequelam tot, tamque præſtantia bona nobis promittuntur. Hebr. 5.

Dixerunt ergo Phariſæi: tu de te ipſo teſtimonium perhibes. Teſtimo-
22 *nium tuum non eſt verum.* Conſiderate quomodo etſi hoc in Chriſto Redemptore noſtro locum non habebat: quia ipſe eſt ſumma veritas, in hominibus tamen quandiu in hac miſera vita degunt, ſemper eſt periculoſum, & ſuſpicioſum de ſeipſis in bono teſtimonium perhibere: quia plerumque proprio amore excæcamur. Atque ideò ne in aliquam vanitatem, ac iactantiam incidamus, ſinguli diligentiſsimè curemus ſequi conſilium ſapientis. Laudet te alienus, & non os tuum: extraneus, & non labia tua. Idcircò iuſti non modo ſe non laudant, verum quoad poſſunt, ſe, ſuaque omnia curant paruifacere, & pro nihilo reputare. Ea verò, quæ ita bona ſunt, vt nequaquam celari poſsint, Deo attribuunt. Quando Ioſeph coram Rege præſentatus eſt, Rex q; illi dixit ſe illum accerſiri iuſsiſſe vt inſomnium, quod viderat, illi re-
23 uelaret, reſpondit Ioſeph: Abſque me Deus reſpondebit proſpera Pharaoni. Humillimi cordis verbum eſt hoc, in quo Deo quidem gloriam, ſibi vero nihil attribuit, hoc eſt: non eſt cur huius rei mihi gratias agere, aut quare me propter hoc laudare debeatis. Non equidem virtute, aut ſapientia humana huius ſomnij interpretatio exponitur: ſed per diuinam Dei gratiam reuelatur, & illi gratias oportet agere qui hoc ſomnium, eiuſque expoſitionem in horum regnorum remedium dare voluit. Et paulò inferius ſatim ipſemet Sanctus Ioſeph dicit, quæ facturus eſt Deus oſtendit Pharaoni. Prouer. 27. Geneſ. 41.

Aduertite quomodo omnia Deo tribuit, & quomodo altiſsimæ maieſtatis probitatem, prouidentiam q; detegit: qui ijs eriam, qui

in illum non credunt qualis erat Pharao, & eius populus vniuer- 24
Exod. 34. sus beneficia confert. Ignorabat Moyses, quod cornuta esset facies eius ait sacer textus, id est, quòd in facie sua lucidos quosdam haberet splendores. Hoc est veri humilis ingenium: quòd cæteri omnes virtutes, ac radios eius aspiciunt, solus verò ille, qui eos habet, illos non tales esse iudicat, sicuti hîc apparet in Moyse. Imò postquam faciem suam tantoperè illucescere cognouit, quando cum hominibus loquebatur illam operiebat. Etiam in li-
Iob. 38. bro Iob dicitur de iustis. Nunquid mittes fulgura, & ibunt, & reuertentia dicent tibi, adsumus? Serui Dei sunt veloces, & splendidi quasi fulgura suoque bono exemplo omnibus illucescunt, ac hominum corda deterrent: & concidunt, animasque conuertunt, atque ad Deum cum humilitate, & submissa cognitione, humilique gratiarum actione redeunt, dicentes: Adsumus, id est, tibi 25
Domine gloriam reddimus, siquidem omni auxilio gratiaq; tua,
Isai. 26. adiuti facimus, & tu quod plus es ponis, sicut dixit Isaias. Omnia enim opera nostra operatus es nobis. In hoc oportet nos laborare, vt sanctos imitemur, scilicet, vt tam verbis, quam operibus humilitatem maximam ostendamus: & multo diligentius curantes humiles corde esse.

Huic tam ignominioso verbo respondit eis Iesus. *si ego testimonium perhibeo de me ipso, &c.* O ineffabilem optimi Redemptoris nostri patientiam, ac mansuetudinem. Videte quam responsionem illis reddit, & quo tempore, quando illi dixerant eum esse mendacem, & omnia quæcunque dicebat falsa esse. Quare Domine tam acribus, & amaris verbis tam dulcem responsionem reddis?
Prouer. 26. Salomon ait: Responde stulto iuxta stultitiam suam, ne sibi sa- 26
piens esse videatur. Si enim non responderis ostendes te victum, illum autem victorē remanere. Quare igitur Domine tu his stultis non respondes sicut illi merentur? Quum tibi dixerunt: Magi-
Matt. 12. ster volumus à te signum videre, & cùm tibi dixerunt: Magister scimus quia verax es: asperrime respōdisti, dicens: Generatio ma-
Mar. 9. la, & adultera, &c. Et quid me tentatis hypocritæ? Hic autem cum ab illis mendax appelleris, tanta cum mansuetudine illis respondes? Ita oportebat, vt cælestis Magister faceret, ad Prælatos, eosque qui publicis muneribus funguntur erudiendos, vt cum mansuetudine, & patientia se excusent. Hoc faciebat Sanctus Iob, etiam antequam Dominus suo exemplo in mundo illud doceret.

Et

27 Et ſic dicebat. Si contempſi ſubire iudicium cum ſeruo meo & an Iob.31.
cilla mea, cum diſceptarent aduerſum me. Dictio illa, ſi, hoc ſigni
ficat. Non me adiuuet Deus ſi contẽpſi cum famulis meis ratio-
nem ponere. Imô vbi primum cognoſcebã vllum ex illis de me
conqueri, ego illum vocabam, & poſtulabam, vt mihi diceret qua
re conquerebatur, & me apud ſingulos ſeruos meos qui de me
querebantur, quo meliori modo poteram, excuſabam, illiſque ra-
tionem reddebam, quare hoc, & hoc facerem. Non illis dicebam,
Serue nequam abi in malã rem, diſcede domo mea, ſed maxima
cum manſuetudine cum illis iudicium ſubibam. Maior profectò
ratio eſt, vt idem nunc faciatis ij, qui patres familias eſtis aut qui
ſub poteſtate veſtra ſubditos habetis: ſiquidẽ ante oculos veſtros
habetis exemplum potentiſsimi Dei, qui tam patienter, & man
28 ſuete iniuſtiſsimis maledictorum Phariſæorum verbis reſpondet.
Sicut etiam rationem reddidit illis, qui murmurabant, quia tan- Matth. 20.
tam mercedem perſoluerat operarijs, qui ſero in vineam ad labo
randum iuerant, quantam illis, qui in labore totum pondus diei
ſuſtinuerant. Non illis dixit. Ite in malam rem, quę vobis cura eſt
horum quæ ego facio? ſed illis rationem reddit dicens. Amice nõ
facio tibi iniuriam, nonne ex denario conueniſti mecũ? tolle quod
tuum eſt, & vade. Hęc eſt infinita Dei clemẽtia, quod tanta cum
manſuetudine hominibus rationẽ reddit ſui. Tanta autẽ cũ acri-
monia illis reſpondit, qui cũ verbis illis adulationis ad eum acce-
debant: vt te admoneat frater, diligentius oportere te ab eis caue
re, qui te aſſentatorijs verbis alloquuntur, quã à quodam capitali
hoſte. O quantum malum eſt adulatio, ſiquidem ille, qui cõtume
29 lioſis verbis tam ſuauiter, ac patienter reſpondebat, tã aſpere adu
latores reprehendebat. In Deuteronomio præcipiebat Deus di- Deut.19.
cens. Qui percuſſerit proximum ſuũ neſciens qui heri, & nudius
tertius nullũ cõtra eũ odium habuiſſe cõprobatur: ſed abijſſe cum
eo ſimpliciter in ſyluã ad ligna cędenda, & in ſucciſione lignorũ
ſecuris fugerit manũ ferrumq; lapſum de manubrio amicũ eius
percuſſerit, & occiderit: hic ad vnã ſupradictarũ vrbium, videlicet,
fugitiuorũ confugiet, & viuet. Et ibidem illum Deus excuſat di-
cens, quia non ex induſtria hominem occidit, ſic igitur in huma-
na conuerſatione, ſi ſecuris ferrum de manubrio labitur: hoc eſt, ſi
verbum ab ore tuo labitur, cùm illud nolles proferre, quo proxi-
mum tuum offendis, ratio poſtulat vt ſit tibi vrbs refugij. Quum

vero ex proposito,& nimis præmeditate proximo tuo assentatio- 30
nis verbum loqueris, quem cognoscis esse hominem debilem, &
forte illo verbo in superbiam,& peccatum deuenturum esse,& ta
men illum assentatorijs verbis alloqueris, & quæris, quibus illi
potissimum rationibus assentari, & placere possis,atque illum fa-
cias euanescere,ad hoc spirituale homicidium, tantãque crudeli-
tatem defendendam, quæ ciuitas refugij erit? Tanta autem est
Dei misericordia vt isti,alijque maiores peccatores si sicut oportet
accedant,in illa refugium inueniant.

Respondet igitur Dominus. *Et si ego testimonium perhibeo, verum*
est testimonium meum. Lux efficit,vt cætera videantur, & ipsa per
se videtur.Est Iesus Christus redemptor noster lux, & veritas, &
ab eo veritatem habent omnia, & eius veritas à nullo dependet, 31
& omnia quæcunque dicit,est infallibilis veritas. *Et pater meus* (in-
quit) *testimonium perhibet de me*. Quotquot mirabilia, & præstan-
tissima miracula Christus saluator noster in hoc mundo operatus
est,omnia fuerunt clarissima testimonia, quæ æternus pater de il
lo perhibuit. Nam hic pater significat totam sanctissimam trini-
tatem,qui est vnus Deus,cuius virtute humanitas saluatoris no-
stri tot miracula operata est. Ideò dicit, Scio eum qui misit me,&
ad quid me misit,& scio quo vadam: scio vnde veni (inquit) &
quo vado. Scio me quatenus hominem per virtutẽ Spiritus san-
cti conceptum fuisse,& mendacium me loqui non posse, finem-
que meũ fuisse in mundum venire, vt illum à peccato redimerẽ.
Quo negotio peracto ad patrem meum reuertar,qui misit me.

Vos autem nescitis vnde venio, &c. Vos secundum carnem iudica
tis,cum ad nihil aliud (inquit) præterquam ad hoc corpus filium 32
mulieris, & vt vos arbitramini filium Ioseph, aduertatis, ideo
verbis, quæ vobis dico fidem adhibere non vultis, quia carnali
iudicio,quod est cæcum & delirum, non autem spirituali iudica-
tis. Ego non secundum carnale hoc iudicium iudico: sed iudicium
meum verum est,quia quemadmodum iudicium patris mei ve-
rum est,sic iudicium meum est verum. Ego enim sum vnus Deus
cum patre: & ipse perhibet testimonium de me in quantum ho-
mo sum,omnibus his miraculis, quæ me facere perspicitis mor-
tuos,scilicet suscitando, ægros sanando, cæcos illuminando, &c.
Siquidem igitur per diuinam misericordiam in hunc diuinũ ma
gistrum tot testimonijs ab æterno patre comprobatum, tantaq;

auto-

33 authoritate plenum iam credimus: ſupereſt nunc, vt illi libentiſſime obediamus, & plene ea quæ in ſuo ſancto Euangelio nobis præcipit, exequamur: & ita hac diuina luce, quam nobis hic communicabit, quæ eſt gratia, repleti cæleſti gloria in poſterum perfruemur. ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Dominica in Paſsione.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Ioannis. 8.

1 HÆC dies dicitur Dominica in Paſsione, quia ex hac die vſq; ad reſurrectionẽ Dñi occupatur alma mater Eccleſia in myſterio paſsionis Dñi celebrãdo: ſicut hucuſque occupata eſt perſuadendo nobis omnibus poſsibilibus rationibus, vt peccatorũ noſtrorum pœnitentiam agamus. Quod ſi quæratis quare ſancta Eccleſia Spiritu ſancto illuminata hæc duo coniunxerit, ſcilicet, quare eodem tempore, quo de pœnitentia noſtra agit, de ſanctiſsima etiã Domini paſsione loquatur? Huius ratio eſt, quia vera pœnitentia non conſiſtit ſolum in præteritis peccatis lamentãdis, illis confitendis, atq; pro eis ſatisfaciendo: verum ſummoperẽ neceſſarium eſt etiam illa omnino deſtruere, inteſtinoque odio habere. Nam ad illorum confeſsionẽ obligati ſumus, quando alia neceſsi- *Cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnitẽ. & rem.*
2 tas nõ offertur, ſemel in anno. Et hoc ſcilicet peccata odio habere ſemper eſt neceſſariũ ſaltem in voto, atq; ad hoc Chriſtiana vita dirigitur. Sic Iſaias teſtatur, dicens: Iſte omnis fructus, vt auferatur peccatũ eius, id eſt, vt ſine crimine pietas & iuſtitia retineatur. Et licet verũ ſit nos ab omnibus creaturis, ſcilicet à cælo, terra, & infernõ ad peccati deteſtationem inuitari: nihil tamen ad illud exe crandum tantopere nos inuitat, quàm paſsio Ieſu Chriſti filij Dei. Nam quando homo attentè conſiderat tale pro peccato ſacrificiũ oblatum fuiſſe, quàm malum atque execrabile ſit, cognoſcit. Maxime hominem commouet ſcire, & conſiderare, cùm Chriſtus Redemptor noſter nimium vitam ſuam diligeret (ipſa enim dignitſsima erat dilectu) tamen adeò peccatum execratum fuiſſe, *Iſai. 27.*

tanto que odio illud habuisse, vt hanc pretiosissimam vitam volue 3
rit amittere, vt peccatum moreretur. Ex quo apparet Dominum quodammodo magis peccatum odisse, quam vitam suam dilexisse: siquidem vt peccatum occideret illam voluit amittere. Postquã Samson fuit apprehensus, excæcatus, & illusus à Philistæis, adeò se ab illis vlcisci desiderauit, vt cũ intelligeret se nõ posse illis vitã adimere, nisi se simul interficeret, se voluit occidere, vt illis mortẽ inferret. Et sic dixit: Moriatur anima mea cũ Philistijm.
Iudic.16. Et ita moriente illo Philistęi etiã mortui sunt. Quæ res diuino spiritu operata, est perspicua quædam imago huius mysterij: quia vt Christus redemptor noster iniurias, quas peccata diuinę maiestati inferunt, vlciscereturtanto odio inflammatus est in illa, vt ad ea occidenda mori & ipse simul fuerit dignatus. Quòd si tantũ malũ est peccatum, illudque Deus tantoperè execratur, nescio profectò quo vultu, & quo animo tam facile peccare audemus. O si 4
hęc profunde considaremus, quã maximum nobis frenũ essent
2.Reg.23. quo à peccatis, quæ passim cõmittimus nos cohiberemus. Cùm Bethlehem à Philistæis obsidione premeretur, desiderauit Dauid aquam de lacu, & ait: O si quis mihi daret potum aquæ de cisterna, quæ est in Bethlehem iuxta portam. Irruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorũ, & hauserũt aquã de cisterna Bethlehem, & attulerunt ad Dauid: at ille noluit bibere, dicens: Propicius sit mihi Dominus, ne faciam hoc. Num sanguinem hominũ istorũ, qui profecti sunt, & animarũ periculum bibã? Liberet me (inquit) Deus ne aquam bibam, quæ tanto pretio stetit. O si quando diabolus, mundus, aut caro nobis res illicitas offerunt, cõsideraremus, quanto pretio maximus, ac prestantissimus eques Iesus Christus 5
has aquas persoluit, quãtamcunq; sitim illarum haberemus, & licet appetitus noster illas nimis desideraret, nobismet ipsis resisteremus, nec illas bibere vellemus. Nam etsi infernum, cælumque apertum videremus, non esset tam mirandum, quàm Deũ in ligno pendentem propter peccatum aspicere. Dicet aliquis, ego sem per credidi Saluatorem nostrum Iesum Christum mortuum fuisse vt pro commissis peccatis moriens satisfaceret: non verò arbitrabar eum mortuum fuisse, vt nos à peccatis cohiberet. Longe opinione falleris frater. Nam multo magis mortuus est, vt nos à futuris peccatis coerceret, quam vt pro preteritis satisfaceret. Nã ad præterita peccata persoluẽda, totam rem habebat cum infinita ma-

6 te, maiestate, quæ offensa erat. Et ad hoc sufficiebat (vt ait Clemēs sextus) vna gutta sui sacratissimi sanguinis, aut quicūq; minimus actus eius inflāmatissimæ voluntatis. Ad refrænādos autē nos, ne in posterum peccaremus, efficiendum q; vt peccata odio haberemus, nosq; ad virtutis exercitationem adducendos, & erudiendos, vt rebelles voluntates nostras subigeremus, ad hæc omnia efficienda magis necessarium medium esse iudicauit, crudelissimā illam mortem tolerare. Ita dicit B. Paulus: Dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. *Inextranag. Vnigenitus de pœniten. & remiss.* *Tit. 2.*

Et in hac Dominica passionis hoc sanctum Euangelium nobis proponitur. In quo refertur quōmodo innocentissimus Agnus Iesus Christus dixit peruersis illis Pharisæis, scribis legis, ac principi
7 bus: Quis ex vobis arguet me de peccato? O ineffabilē humilitatem. Neq; enim cæleste aurum dedignatum est in sententiarum illorum fornace collocari, neq; in inuidiarum suarum igne examinari, vt apertè perspicerent nullam in illo imperfectionis esse facem. Quis ex vobis, &c. Solent maximi pictores imagines, quę depinxerunt ad ostium collocare, vt vnusquisque prætereuntium secundum artem, quam scit sententiam suam de imagine illa dicat. Sic hodie diuinus Redemptor noster vitæ suæ puritatem diuinis virtutum coloribus depictam ad ostiū protulit, vt ab omnibus perspiceretur quā perfecta & sine defectu esset. Solus Christus filius Dei hoc iure optimo & cum veritate potest dicere: de cęteris enim dicit Iob: Stellę non sunt mundę in conspectu eius: quanto magis homo putredo, & filius hominis vermis? Et Beatus Ioannes licēt
8 in gratia cōfirmatus, vt mortaliter peccare non posset, dixit: Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Quanto magis nos miseri qui hac virtute & diuina confirmatione caremus? Deferebant filij Iacob vas Ioseph insci. Et ipse misit ministrum suum, qui eos persequeretur, & apprehenderet, & postquā ad eos peruenit, dixit illis: Nunquid bonum vobis videtur, quòd cùm tantum beneficium acceperitis, hoc tamen vas aureū furatū deduxeritis? Pessimam (inquit) rē fecistis, qui responderunt: Apud quemcūq; fuerit inuentum seruorū tuorū quod quæris, moriatur. Et scrutantes saccos à maiore vsq; ad minimum, in vno sacco scyphū inuenerūt. Arbitrantur homines nihil aliud esse, quam dicere, aut credere: sancti sumus: scito- *simile.* *Iob. 25.* *1. Ioan. 1.* *Genes. 44.*

te quoniã iustitia Dei vos insectabitur, quãdo minus arbitrati fueritis, & dicet, vbi est scyphus aureus? Quid scis ô peccator, vtrùm requisitam diligentiam in confessione adhibueris, & cùm arbitratus fueris te iam sine peccato esse dicat iustitia. Eece scyphum au-
2. Cor. 4. reum, quem furatum deferebas. Ideô B. Paulus dicit: Qui autẽ iudicat me, Dominus est. Qui saccũ scrutaturus est, & cõscientiam, Deus est, quem nihil potest latere. Quapropter opus est, vt cũ maxima animaduersione, & timore viuamus. Ab omnibus his satis secutus erat Christus redemptor noster, liquidẽ nequaquã peccare
Simile. potuit. Quãdiu ferrum est in fornace candens, nõ potest rubigine operiri: sic humanitas in diuinitatis fornace introducta peccati ru-
Exod. 4. bigine non potuit contaminari. Dum virga in manu Moysi erat, virga quidem erat, vbi primum autem ab eius manibus deponebatur, in serpentẽ cõuertebatur. Humanitas nostra in nobis est venenosus coluber, in verbo autem, quod est Patris dextera est virga rectissima, in qua nulla est disparitas, aut iniquitas, queq; flecti non potest. Idcirco audacissimè, & maxima ratione potuit dicere: Quis ex vobis arguet me de peccato? Hic docuit Dominus quales eos esse oportet, qui alijs prædicaturi, eosq; docturi sunt, videlicet, vt sanctitatis eius quoad potuerint sectatores diligẽtissimi sint. Sic diuina Maiestas omnia disposuit, vt prius in se, & postea in alias res agãt. Hoc apparet in plantis, atq; in cæteris animantibus, prius enim plantæ accrescunt, postea verò fructum ferunt. Et prius animalia ad debitã proportionem perueniunt, & postea gignũt. Sic in virtutis operibus esse oportet, prius homines debent sibi virtutes acquirere, & in illis proficere, postea verò curare debent, vt cæ-
3. Reg. 19. teris omnibus prosint. Cũ venisset Elias ad Eliseum, misit pallium suum super eum. Qui statim relictis omnibus cucurrit post Eliã. Itaque tangens Elias Eliseum pallio suo, illius cor conuertit. Ita profectô esse debet, quòd vitę innocentia, vestitus modestia, ac denique austeritas prædicatoris tanta sit: vt animas conuertat: & qui hoc non faciunt, munus suum dedecorant: & per consequens ipsum Deum inhonestant: siquidem in eius loco constituti sunt.
2. Cor. 6. Ideò sanctus Paulus dicebat: Nemini dantes vllam offensionem vt non vituperetur ministerium nostrum. Laceiti ambulantes
Simile. vestigia, & picturas quasdam manibus impressas in pulnere relinquunt, quas tamen postea cauda obliuunt. Ita faciunt plurimi prædicatores, qui lingua plurima sancta cõsilia præcinant: postea

verô

12 vero illa omnia suo malo exemplo delent. O patres mei ego vos humiliter exoro, vt saltem pro eo quod ad Dei honorem, populo numq; vtilitatem spectat, ita innocentes viuere curetis, vt aliquo modo dicere possitis. Quis ex vobis arguet me, &c.

Diligenter animaduertite Dominum innocentiæ suæ ostensionem in hoc tempus, cum iam prope erat eius transitus ad patrem, distulisse. Et in fine cursus sui immaculatæ vitæ suæ rationem reddere voluisse: docens nos in hoc quomodo mori debeamus, sicut in toto vitæ suæ discursu nos quomodo viuere deberemus, erudiuit. Et quandoquidem tu, quæ nam futura sit hora discessus tui penitus ignoras, cura quotidie cum conscientia tua arctissimam rationem ponere. Et scrutare vtrum in ea quicquam sit, quod te de peccato arguat, & illi remedium adhibe. Ne in vltimam horam expectes quando præ doloribus, &
13 mortis instantia quasi attonitus, & obstupefactus eris, & nihil perfectum scies efficere. Hoc enim habent magni labores, quòd non solum quando eueniunt, sed etiam quando â longe apparẽt hominem maxime conturbant: sicut apparet in Hieremia, vbi cùm Deus Hebræos comminatus fuisset, illisque dixisset. Ecce populus veniet de terra Aquilonis, & gens magna consurget à finibus terræ. Sagittam, & scutum arripiet: & non miserebitur. Vox eius quasi mare sonabit: & super equos ascendent, præparati quasi vir ad prælium, aduersum te filia Sion. At illi respondebunt. Audiuimus famam eius, dissolutæ sunt manus nostræ: tribulatio apprehendit nos, dolores vt parturientem. Hoc dicebant maximo Chaldæorum timore perculsi. Sic profectò iam quan-
14 do arctissimi iudicij Dei tribulationes, & angustiæ aduenerint, homines delectos, ac præ nimio timore languidos reperient, solus illius timor, eos ita concutiet, ac conturbabit, vt quasi attoniti sint. Vnde potest dicere vnusquisque illorum, qui terribilem mortis ictum expectant, Dissolutæ sunt manus nostræ, &c. Quæ cum ita sint frater ne ea, quæ ad animæ tuæ salutem spectant, in illam horam facienda differas. Mirabile est quanta cũ solertia est ille, qui latrunculis ludit Hispanicè, [El Axedrez.] Priusquam instrumentum, quo ludit, quod Hispane dicitur, [La pieça,] in quadragulo collocet, aspicit, & respicit, vbi nam illam tuto possit collocare ne ab aduersario capiatur. O quàm suspensus animi est dubiusque vtrũ hîc aut illic melius collocet: postquã enim

Hiere. 6.

enim in vno loco posuerit, si est periculosus, iam nullum est re- 15
medium, nec aliquid prodest, quod illum pœniteat illic posuisse,
velit nolit à contrario capietur. Si ergo in iudicris rebus, quæq; ni
hil prosunt tam solicitos nos præbemus: quare non animaduerti-
mus vbi animam collocamus, cùm sitres tantę entitatis, cumque
tam necessariũ sit hoc animaduertere? Si enim in peccato sedet,
& in eo te mors occupauerit siue velis, siue nolis à diabolo capie-
tur, atque in infernum detrudetur, nec post mortem vllum pœni
tentiæ genus tibi proderit. O æterne Deus, quanta amentia est
hæc, homines in rebus nullius entitatis solicitudinem maximam
adhibere, earum verò quæ maximi sunt ponderis, ac momenti
nullam habere rationem? Suscipe igitur hoc negotiũ, quod per
magni interest ò frater, & vere atque ex animo illud age, ne po-
stea te deceptum experiaris. 16

Quis ex vobis arguet me de peccato? (ait Dominus.) Et si qui-
dem nemo est, qui de illo meritò me possit arguere: & ego bonus
sum. Ergo mea doctrina etiam est bona, & vera. Igitur, *Si veritatẽ*
dico vobis quare non creditis mihi? Hæc est causa Domine, cur tibi nõ
credunt, videlicet, quia illis veritatem loqueris, quod si eis menda
cia diceres, magnam tibi fidem adhiberent. Tu ipse Domine dixi
Ioan.14. sti. Ego rogabo Patrem, & alium paracletum dabit vobis, vt ma-
neat vobiscum in æternum: spiritum veritatis quem mundus nõ
potest accipere. Adeo homines sui ipsorum amatores sunt, vt mẽ
dacia, & adulationes audire velint, licet illas realiter assentationes
esse cognoscant: si vero illis veritas dicatur, quantumcunq; illis cõ
ducibilis sit, illam nequeunt tolerare: licet enim veritas (vt ait D.
D.Tho.1.2. Thomas) non possit in vniuersali odiri à quequam, potest tamẽ 17
q.29.art.5. in particulari. Et sic inquit Augustinus, quod homines amãt veri
August. 10. tatem lucentem, oderunt eã redarguentẽ. Sicut apparet in male-
conf.c.23. dicto rege Achab, qui de sancto Propheta Michęa dicebat, Ego
3.Reg.22. odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum. Bonũ id
est delectabile. Sanctum prophetam sibi secundum voluntatem
suã non loqui, etsi veritatẽ quæ ei per magni intererat, reuelauit,
illud tamen malum appellabat. Iam fere nihil aliud est in homi-
num vsu præter mendacium, alij enim alios inuicem decipiunt: si
Exod.10. cuti Ægyptij, qui in tanta tenebrarum confusione commorabã
tur, vt se se inuicem intueri non possent. Et tanquã Babylonici,
Gene.11. in quibus tãta erat linguarum disparitas, ac perturbatio, vt sese ne

quaquam

18 quaquã poſſent inuicem intelligere. Hoc equidem inter nos hodie agitur, etſi Chriſtiani ſumus. Quapropter poſſumus dicere cũ regio Pſalte. Saluum me fac Dñe quoniam defecit ſanctus: quoniam diminutæ ſunt veritates à filijs hominũ. Vana locuti ſunt vnuſquiſq; ad proximum ſuũ: labia doloſa in corde, & corde locuti ſunt. Notate illum dicere, in corde, id eſt, quôd ſicut mendacij amatores ſunt: ſic etiam illud loqui, & audire gaudent. Et de his addit, dicens: tot illos eſſe, vt in circuitu impij ambulent. Hoc eſt quoquo te vertas inuenies impios: ſi poſt tergũ reſpexeris, inuenies qui te decipiat. Abi in ſenatum, in conſiſtorium, in tribunalia, in forũ, in viam, quocunq; perrexeris, inuenies qui te fallant: vniuerſus orbis in circuitu plenus eſt impijs. Hos vocat Dominus mundum, qui ſpiritum veritatis non poteſt accipere. Ex eo autem 19 quòd filij huius ſeculi tam corrupti ſint, tantoque odio veritatem habeant, prouenit, vt illi, qui eam ex officio dicere tenentur, puſillanimes ſint, nec eam proferre audeãt: quod ſine magno peccato non faciunt. Poſtquam B. Paulus ad Romanos maximum catalogum peccatorum, quæ gentes commiſerant, deſcripſit; concluſit, dicens: Qui talia agunt, digni ſunt morte: non ſolum, qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus. Pro quo nota, etſi gentium vulgus his turpitudinibus, & idololatrijs infectum erat: inter gentes tamen plurimos eſſe Philoſophos, qui ſe ſe ab his vitijs cohibebant, moralemq; ac rectam vitam degebãt. De quibus loquens B. Paulus, dicit eos dignos eſſe morte, non quôd illa facerent: ſed quia cùm illi ſapientes eſſent, magnæque autoritatis viri, populares homines etiam cum probabili vitæ ſuæ periculo non reprehendebant. Et ſiue metu perculſi, ſiue ne illis diſplicerent, 20 tacebãt, & hæc peccata grauiſsima ſimulabant: & Deum ſicut debebant, non glorificabant, eius honorem defendentes: & ideò morte digni erant. Et ſic in Leuitico præcipiebat Deus, dicens, Si quis dederit de ſemine ſuo idolo Moloch, morte moriatur, id eſt, ſi ſacrificauerit ei filium, vel filiam. Et ponam (inquit) faciem meam contra illum, ſuccidam q; eum de medio populi ſui. Quòd ſi negligẽs populus terræ, & quaſi parui pẽdens imperium meum dimiſerit hominem, &c. Succidãq; illum, & omnes, qui conſenſerunt ei. Si ergo Philoſophi gentiles digni erant morte, eo quod hoc non facerent, quid erit de Chriſtianis? quid de magiſtris, de patribus, prælatis, ac miniſtris iuſtitiæ? O quantũ erat hic dicendũ, atq; etiã la-

Pſalm.11.

Roman.1.

Leuitic.20.

chry-

chrymandum,quod contentus ſit homo non peccare,& arbitretur 21
Chryſoſt. Theophil. nihil eſſe amplius.B.Chryſoſtomus & Theophylactus aſſerũt in libris Græcis hunc locum ſic ſcriptum eſſe:qui talia agunt, digni ſunt morte,& non ſolum qui faciũt:ſed multò grauius peccat,qui aliorum malefacta cõprobat. Et ita hi duo doctores hanc habent ſententiam:grauius,ſcilicet,peccatum eſſe &c.Et ipſi ſe declarant dicentes:Se per approbare malefacta non ſolũ intelligere ſuo conſenſu approbare,ſed ea approbando laudare & commendare:quoniam cùm laudatur peccator in deſiderijs animæ ſuæ, nouas vires aſſumit,ad perſeuerandum in peccatis.Qui peccatorem laudat,facit ſicut ille,qui tribulos,& ſpinas irrigat: vt bona olera ſuffocent.
Simile. Quodſi hoc(vt diximus)in ptiuatis hominibus tantum peccatũ eſſe reputatur,quid erit in publicis?qui non contenti eſſe debent admonẽdo,& reprehendendo,ſed ſi ſunt prælati iudices,patres fa 22
milias,& deniq; à quorum gubernatione aliorum ſalus dependet, curent quando hoc neceſsitas poſtulare videbitur delinquentes punire.Et ad Dei iram placandam vnum ex efficacioribus remedijs
2.Mach.3. hoc eſſe nouerint.Sic dicitur de Iuda Machabæo, quod perambulabat ciuitates Iuda, & perdidit impios ex eis, & auertit iram ab Iſrael.Quid clarius dici poteſt?Sic ſe gerant qui publicis muneribus funguntur,vt à malis magnoperè timeantur, & à bonis ſummoperè diligantur. Hoc etenim ſignificat quod Deus Noe eiuſq; *Geneſ.9.* liberis dixit: Terror veſter,ac timor ſit ſuper cũcta animalia terræ. Non dicit ſuper homines: quia homines, qui ratione, & prudentia ducuntur,non habent quid timeant:ſed illi, qui homines cum ſint, tanquam immanes belluæ viuunt: in hos tales oportet eſſe ſuperiores,vt illos maximè pertimeſcant. 23

Reddit nunc Dominus his peruerſis rationem, quare eius veritatem nõ credunt,ſequuntur,& obediunt,dicens: *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit.* O quam ſuaue verbum eſt hoc plurimis,&quam acre & amarũ alijs! Siquidẽ per illud deſignatur qui nam ſint Dei, & *Simile.* qui ſunt Sathanæ.Gallinã optimè conditam,ſi in aſini ore poſueritis nõ illam comedet,etſi eſt optimus cibus:ſi autẽ illi hordeum, aut farraginem dederitis,libentiſsimè mãducabit. Si cum aliquo filio huius ſeculi de cæleſtibus rebus egeritis, eumq; admonueritis vt paululũ quotidie in angulũ cubiculi ſui ſe ſe ad peccata ſua lamentãda recipiat:atq; vt illorum veniam à Domino poſtulet, ac ceptaq; beneficia cõſideret,vt ex illorũ cõſideratione in ardentiſ-

ſimum

24 ſimum Domini, qui ea ſibi contulit, atque quotidie cõfert, amorẽ deueniat. Dicite ei, vt carnem ſuam mortificet abſtinentia, atque alia virtutis opera exequatur: nihil horum magis proderit, quàm ſi cum ſurdo loquereminí, omnia hæc illi diſplicent: vt enim vulgo dicitur, Mel ad os aſini nihil conducet. Date illi paleam, & hordeum. Inuitate eum ad ludendum, ad alios decipiendos, &c. Hoc libentiſsime faciet. Contra verò accidit iuſto, quia omnes admonitiones, ſalubria q; conſilia, quibus illũ alij exhortãtur in eius corde ſummopere aſsidẽt. Comminans Deus Hebræos per Oſeã dixit eis Ego ero eis quaſi leæna, occurram eis quaſi vrſa raptis catulis, & dirũpam interiora iecoris eorum. Ex quibus verbis infertur, quod etſi Deus proteruos peccatores tractat quaſi leæna, & vrſa fœuiſsima, quæ viatores, quos in via reperit, præ nimia rabie ob
25 amiſſos, & arreptos catulos, in fruſta diſſecat, & dilaniat: veruntamen ſicut rugitus, propter ſubtractos & perditos filios extollunt, ſic Dei rugitus, & diuinæ eius voces ſunt ad prædeſtinatos inueniendos, quando in peccato commorantur. Qualis incedit leæna, aut vrſa rugiens, quando illius catuli ſurrepti ſunt: ſic incedit Deus vociferans, quouſq; perditã animã inueniat. O Chriſte vere hominũ amator, quis rugitus illos audiſſet, quos in mundo pro tuis perditis filijs proferebas! Nunc etiã quot rugitus in eccleſia tua extolluntur! qui quidem omnes in tuo nomine ſunt: ſicuti dicebat S. Paulus his verbis. Pro Chriſto legatione fungimur tanquã Deo exhortante per nos. Obſecramus pro Chriſto reconcilia mini Deo. Sed his rugitibus, & clamoribus illi ſolũ, qui Dei ſunt, reſpõdẽt. Et tu homo perdite, atq; in ſceleribus obdurate hos cla-
26 mores nihili æſtimas, quia ex Deo nõ es. O quã miſerabile eſt videre prædicatores in pulpitis proclamantes diſſecari, & quaſi leænas rugire: & ex alia parte videre quàm parũ hæc omnia mali homines æſtiment, & quàm ſine fructu ex concionibus exeant, & fortaſſe de prædicatoribus murmurãtes, illoſq; irridentes. Accidit quod illuſores homines ad cuiuſdã mercatoris officinã accedunt, tanquam qui aliquid pannivolunt emere, tunc videbitis mercatorem per ſcalas conſcendere, vnumque ſaccum afferre, & pannum euoluere, iterũque atque iterum aſcendere, & idem facere, quibus omnibus euolutis illuſores dicunt nullum ex illis pannis ſibi placere, & fatigato mercatore, ſine vlla emptione diſcedunt. O quã ad literam hoc quotidie in officinis Dei agitur! Videbitis quot

Oſea. 13.

Simile.

2. Cor. 5.

Simile.

rationes

rationes,& cõsiderationes prędicator in pulpito euoluit, quotq; 27
ſacrarum literarum locos explicat, nunc peccatores comminatur, nunc iuſtis pręmia pollicetur, nunc ignaros erudit: illuſoribus autẽ nihil horũ placet,& fatigato prædicatore illi ex officina exeũt abſq; hoc quòd aliquid emerint, vel ex diuinis admonitionibus fructũ aliquẽ perceperint. O Deus infinitæ Maieſtatis quomodo pateris, hos iniquos homines legatos tuos illudere, qui ad tantum bonũ illos tuo nomine inuitant? Alij vero tã procul à ſeipſis, cęleſtium q; rerum tã immemores incedũt, vt non ſolũ diuinis verbis obedire, verùm ne illa quidẽ velint audire. Et à prædicationibus
Simile. fugiunt tanquam diabolus à cruce. Gallinæ tam ſolicitæ ſunt in pariendis ouis, illiſque alis ſuis fouendis, atq; inſudãdo ſuper ea, & pullis proferendis, vt ſui ipſarum immemores comedere non meminerint: quod ſi manducaturæ ſunt, in ciſtam illis cibus defe- 28
rendus eſt: ſin minus non exibunt illinc ad comedẽdum. Sic ſunt nonnulli adeò ſoliciti in pariendis ouis: in terreſtribus bonis cumulandis, in domibus conſtruẽdis, vineiſque plantandis ad filios ſuos educandos, vt ſpiritualis cibi penitus non meminerint. Et ſic neceſſe eſſet, vt prædicatores illis quaſi gallinis ad eorum domos cibos deferrent. Et illic vbi in lectis ſuis recumbunt, eis prædicarent. Atque hoc malum multò etiam crebrius in viris nobilibus
Hierem. 17. reperitur. Ideò dixit Deus Hieremiæ, Vade, & ſta in porta filiorum populi mei, per quam ingrediuntur reges Iuda, & egrediuntur, & in cunctis portis Hieruſalem, & dices ad eos. Audite verbũ Domini reges Iuda, & omnis Iuda, cunctiq; habitatores Hieruſalem. Ad portas ciuitatis per quas in equis, & curribus ſuis ad vanitates ſuas videndas exibant, mittit Dominus ſanctũ prophetã 29
ſuũ, vt Dominis, & magnatibus Hieroſolymę prędicaret: ſiquidẽ (inquit) ad audiendã prædicationem non vadunt, prædicatoreſq; meos fugiũt. Vade & expecta illos in oſtiũ per quod exeũt ad refrigerandũ ſe & fruẽdũ voluptatibus. Atq; illic in medio vanitatũ illorũ, licet ſit breuiter, & per trãſennã eos legẽ meã edoce. Videte quò defert Deus pulpitũ, vt nobiles auditores habeat, ad portas; ſcilicet voluptatum & delectationũ, ad tranſitũ equitũ vade, illic enim eos inuenies. Et quid ei pręcipit, vt illis prædicet? Hęc dicit Dñs, cuſtodite animas veſtras, & nolite portare põdera in die ſabbathi, &c. Sanctificate diem ſabbathi ſicut præcepi patribus veſtris. Et ſiquidẽ cum regibus, non verò cũ mercenarijs, & operarijs

loque-

30 loquebatur dicendum eſt illum non tantũ de materialibus oneribus, ſed etiam de peccatorũ pondere intellexiſſe. Et notate vehementer Deũ Sãcto Prophetę pręcipere vt illis dicat: & erit, ſi audieritis me, dicit Dominus, &c. ingredientur per portas ciuitatis huius reges & principes ſedentes ſuper ſolium Dauid, & aſcendentes in curribus, & equis. &c. in quibus verbis illis pollicetur ſe eis viam illam non eſſe ablaturum. Animaduertite artificium Dei: cum illos feſtiuitatibus illis tantopere delectari cognoſceret eiſdemmet feſtiuitatibus, & gaudijs eos inuitabat, vt ſic eos ad legis obſeruantiam attraheret. Vt vir primarius vanitatis ſuæ filũ non conſcindat, non erit Chriſtianus. Nunc primùm (ait Dominus) illos ad diuinæ legis obſeruantiam per has voluptates attrahamus, & poſtquam illos ſub legis meæ cuſtodia habuero ad per-
31 fectionem eos paulatim adducam. Veruntamen omnes hæ inuę-tiones nihil profuerunt. Nam dicit illic ſanctus textus: & non audierunt, neque inclinauerunt aurem ſuã; ſed indurauerunt ceruicem ſuam, ne audirent me, & ne acciperent diſciplinam. O rem admirabilem, quot verbis vnam, & eandem rem hic Dominus repetit. Quæ eſt: illos reges, & magnates Iſrael eius verba nihili ęſti maſſe. Tota hæc verborum repetitio eſt ad illorum duritiam, cor diſque obſtinationem exaggerandam.

Tanta fuit ſemper illorum infæliciſsimorum hominum rebellio, ac proteruitas, vt nec prophetæ, nec ipſemet prophetarũ Dominus in eorũ cordibus ſalubrem, cœleſtem q; doctrinam imprimere potuerint: cuius malitiæ rationẽ reddit hic diuinus Dñs dicens: *Propterea vos non auditis quia ex Deo non eſtis.* O rigoroſum ver-
32 bum, ô durum verbum, ô metuẽdum verbum, quod eſt mamor audiens te, quod præ nimio tremore nõ confringitur? O filij Adæ quis corda veſtra immutauit? quis illa adamantina reddidit? nã Deus carnea illa fecit. In quem fornacem vos immiſiſtis, quia ſic obdurati eſtis? quare hęc tam amara verba audientes in lachrymas vos totos non reſoluitis? Attendite quomodo ipſe Deus ore ſuo vobis veritatem hanc annunciat, ſcilicet vos non ex Deo quidem, ſed ex patre diabolo eſſe, ſiquidẽ tam parui feciſtis omnia quę hucuſq; vos docui, atq; exhortatus ſum. O fratres chariſsimi ita vultis remanere? Tã mali heri vultis eſſe ſerui? quid reſponde-tis? Nunquid adeô vos odiſtis, vt ſic voſmetipſos perdere velitis? Non ita ſit per charitatem Dei. Porrigite mihi dexteram, inter

Deum, & vos fœdera componamus: reuertemini ad veſtrum bo- 3
num patrem cæleſtem, qui vos apertis brachijs, ac viſceribus ex-
pectat, vt ad miſericordiam recipiat. O infœliciſſimum illum,
qui ex tanto bono fructum percipere neſcierit.

Ita amarum illis fuit hoc verbum Domini, vt reſpõderint: Nõ
ne benedicimus nos quia Samaritanus es tu, & dæmoniũ habes;
Simile. quibus reſpondit Dominus: ego dæmonium non habeo. O ineffabilem patientiam manſuetiſsimi Ieſu quemadmodum furioſi maris fluctus concitatiſsimi, maximo cum impetu firmiſsimam rupem percutientes nihil damni rupi inferunt, ſed ſe ipſos in illa infringunt, & rupe integra, atque indemni remanente in vanam ſpumam conuertuntur. Sic etiam, qui iuſtum perſequitur, nihil aliud faciet, quàm ſeipſum infringere, furoriſque ſui ſpumas pa-
Luc. 22. tefacere, remanente ſeruo Dei integro, & cordis ſui indemni, tan- 34
quam vero huius patientiſsimi agni imitatore, qui dixit: In patientia veſtra poſsidebitis animas veſtras. Quanuis iuſtus, vniuerſas diuitias ac bona ſua temporalia deperdat, nõ tamen ſe ipſum perdit. Et notate quod quando dixit Dominus in patientia veſtra poſsidebitis animas veſtras non dixit in patiẽtia veſtra poſsidebitis os, aut manus veſtras, ſed animas veſtras. Cõtinget enim aliquando quenquam non malum verbum alicui dicere nec illi manibus offiecre, inteſtinum tamen in anima cõtra eum odium habere, & deſiderium vltionis. Si autem patiẽtia in anima fuerit, quæ eſt præcipua hominis pars, cæteræ omnes partes facilè poſſideri poſſunt: os enim, & manus, & omnia, animę tranquillitati
Roma. 12. conformabuntur. Et quia Beatus Paulus Spiritus Sancti dona commemorans, hoc etiam inter illa commemorauit dicens: In tri- 35
bulatione patientes ſcilicet eſſe, donum eſt Spiritus Sancti. Si-
Prou. 16. quidem Spiritus Sancti donũ eſt ad illud conſequendum inſtantiſsimè à diuina maieſtate illud poſtulare debetis omnem ſimul poſsibilem diligentiam ex vobis adhibentes, ad rem tam pretioſam poſsidendam. De qua dicitur. Melior eſt patiens viro forti & qui dominatur animo ſuo expugnatore vrbium. Nec verò dicatis vos ſicut alij dicunt: ſi ego eſſem in culpa, libenter hunc laborem paterer. Multi in laboribus, qui ſibi offeruntur, non habent patientiã eo quòd dicunt, ſe culpa carere, & affirmant, ſe ſi quid illius ſceleris perpetraſſent æquo animo pœnam toleraturos eſſe. Hi bono latroni malunt ſimiles eſſe, quàm Ieſu Chriſto filio Dei.

Ille

36 Ille enim pro ſuiſmet culpis cũ Domino paſſus eſt: Saluator ve-
ro abſq; culpa mortem acerbiſsimam tolerauit. His conſulit Bea- 1. Pet. 4.
tus Petrus dicens: nemo autem veſtrum patiatur quaſi homicida,
aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem vt Chri-
ſtianus: non erubeſcat. Glorificet autẽ Deum in iſto nomine: quo-
niam tempus eſt vt incipiat iudicium à domo Dei. O diuina ver-
ba, & quæ ſeruis Dei maximæ ſunt conſolationi. Ille tanquam
Chriſtianus patitur, qui innocens pro veritate, ac iuſtitia patitur.
Et ita dixit Dominus diſcipulis ſuis: Beati eſtis cum maledixerint Matth. 5.
vobis homines, & dixerint omne malum aduerſum vos, mentien-
tes propter me. Si enim vos accuſantes verum dicunt, non tot vo-
bis gratiæ debentur, quamuis hoc libenter patiamini. Oculos con
ijcite in regem gloriæ in cuius diuino conſpectu vniuerſæ cæli
37 poteſtates proſternuntur, & conſiderate quanta cum manſuetudi
ne, ac patientia ad tantam iniuriam, & ſui nominis blaſphemiam
reſpondet, illumque diligentiſsimè imitari curate, gratiamque
ſuam hîc vobis concedet, & in futuro cæleſtem gloriam largietur.
Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. II. poſt Dominicam in Paſsione.

*Miſerunt Principes & Phariſæi miniſtros, vt apprehende-
rent Ieſum.* Ioannis. 7.

VENIENTIBVS His miniſtris iniquitatis ad apprehen-
dendũ Dñm, dixit eis: *Adhuc modicũ tempus vobiſcũ ſum* Qua-
1 ſi diceret: vos acceleratis me interficere: ego verò non defatigor
vobis vitam inquirere & ideo mortem meam lõgius differo, quò
pluribus rationibus, ac medijs ſalutẽ veſtram perquiram. O ſum-
mam Dei clementiam, qui tot, ac tantas inuẽtiones inueſtigat ad
conuertendos hominis qui miſericordiæ indigniſsimi erant. Mer- *Simile.*
cator auidus, vt plus lucretur, pecunia ſua vtitur, vt de emporio in
emporium in dies augeatur: & quò magis redditus differuntur:
eò magis lucrum augetur, licet ſæpenumerò hoc illicitè fieri con-
ſueſcit. Sed filius Dei auidiſsimus mercator humanæ ſalutis ſolu-
tionem illam, & redditũ pro peccatis, quem morte ſua ſoluturus
erat in crucis telonio differebat, non ad maius lucrum ſuum, ſed
vt plures rationes quæreret, quibus ad ſe animas attraheret: illiſque

maioris lucri ſpiritualis occaſionem præberet. Quod ſi cum ego 2
tempus mortis meæ (inquit Dominus) ad remedium veſtrum differam nolueritis ex eo fructum percipere, poſtea: *Quæretis me, & non inuenietis.* Si homines hunc hodierni S. Euangelij ſermonem intelligerent, in quo affirmatur eos, qui in peccatis ſuis quieti commorantur, quanuis Deum quærant, illum tamen non eſſe inuenturos: aliter profectò ſalutis ſuę ſpiritualis negotiũ agerent. Nunquid fieri poteſt quòd homines aliquo tempore Deum quærant,
Pſalm. 58 nec tamen inueniant? videte quid dicat Dauid poſtquam dixit: Non miſereris omnibus, qui operantur iniquitatem (quæ non eſt oratio, ſed prophetia illius, quod eueniet illis, qui in tempore opportuno, quod Deus illis conceſsit, à peccatis ſuis noluerint cõuerti) Addidit dicens: conuertentur ad veſperam, & famem patiẽtur vt canes, & circuibunt ciuitatem. Noluerunt opportunè con- 3
uerti, quando igitur ſerò, & importunè eos peccatorum ſuorum pœnituerit: nihil illis proderit. Tanquã rabidi canes remediũ inueſtigabunt, & omnes veniæ ianuas clauſas inuenient. Incedẽt quaſi catuli furentes dentibus mordentes, & vnguibus terram fodientes: quid quæritis miſeri peccatores? Ne mica quidẽ vobis dabitur illius, ad quod toties inuitati & rogitati eſtis, qui eſt venię, ac miſericordiæ panis. Et circuibunt (inquit) ciuitatẽ, ſcilicet inferni, de vno in aliud tormentum tranſeuntes. Qui ambulat in circuitu nũquam progreditur vlterius: ſicuti cardo qui in vno loco commorans huc, atque illuc vertitur, nec tamen vlteriùs progreditur, ſic etiam damnati nunquam vlteriùs progrediuntur. Tam longum iter faciendum reſtat miſero Cain, poſt ſex mille, & plures annos, quos in inferno crudeliſsimis tormentis contortus eſt: ſicut 4
prima die, qua in illum ingreſſus eſt. Et vlterius addit. S. Propheta: & gladius in labijs eorum. Non dicit damnatos gladium in balteis geſtare aut præmanibus ferre, ſed in ore: vt ſignificet eos nequaquam à tormentis defendi poſſe: imo verò peccatis ſuis, quæ in labijs gerunt, quæ ſunt eorum affectiones, ſemetipſos feriunt, eorum enim peccata illos cruciant. Omnia hæc mala illis aduenient eo quòd importunè conuertuntur, quod eſt ad veſperam, quando id, quod quærent non inuenient: ſed id quod nollent, hoc eſt tormentum à quo nequibunt liberari, nec vires quidem
Deute. 29. habebunt ad illud perferendum. Ideo admonebat S. Moyſes Hebræos dicens: cauete ne fortè ſit inter vos radix germinans fel

& ama-

5 & amaritudinẽ. Cum q; audierit verba iuramẽti huius benedicat ſibi in corde ſuo dicẽs: pax erit mihi, & ambulabo in prauitate cordis mei, & aſſumat ebria ſitiẽtẽ, & Dñs nõ ignoſcat ei. Liberet vos Deus fratres chariſsimi, ne ſit inter vos tã mala radix, quę eſt paſſio quędã nimis radicata, quę adeò deprauet animam, vt quũ ſanctos ſermones, diuinaſq; admonitiones audierit, dicat in corde ſuo: Bene eſt mihi cũ hoc quo fruor. Ego hoc modo viuere volo: quid mali mihi poterit euenire? & illã cum illa vana fiducia intolerabile, æternum q; inferni tormentũ occupet. O terribilẽ & nimis metuendã cõminationẽ? O quã acerrimũ ſuppliciũ hic promittitur illi, qui diuinã iuſtitiam nõ pertimeſcit? Dicit enim ſanctus textus ſitientẽ ab ebria aſſumi. Hic eſt loquendi modus, quo vtitur Spiritus Sãctus ad ſignificandũ incõparabile ſupplicium,

6 quodq; nequaquã poteſt humanis viribus ſuſtineri, quaſi dicat: Attende ſuppliciũ ſitiens eſſe vt te puniat: tu verò debilis es & infirmus ac tanquã ebrius qui de ſe neſcit, & quo pergat penitus ignorat: neq; robur habes ad illud patiendũ. Idcircò Chriſtus Redẽptor noſter abſq; vllo cœleſti, aut terreſtri auxilio paſſus eſt: ſicut ipſemet ſignificauit, quando ad patrem proclamans dixit: Deus Deus meus vt quid dereliquiſti me; quia patiebatur, non vt nos à præſentibus quidẽ laboribus, qui ſunt Dei miſericordiæ & in quibus nobis vires, auxilium, patientiã q; ſuppeditat, ſed vt nos ab illis calamitatibus liberaret, in quibus diuina iuſtitia manu ſua nos premit vireſq; nobis aufert, vt crudelius cruciemur. Sicut B. Paulus gloriam põdus appellauit dicẽs: Id enim quod in preſenti eſt momentaneũ, & leue tribulationis noſtræ ſupra modũ in ſubli-

7 mitate æternũ glorię põdus operatur in nobis: ſic etiã perpetuũ illud inferni tormentũ incõportabile quoddã pondus erit. Hoc etiã ſignificauit Dauid dicens: Deus meus pone illos vt rotã & ſicut ſtipulã antefaciẽ venti: reſpondeant (inquit) pœnæ culpis: ſicut in hac vita nunquã ceſſarunt peccare, & ſemper per eadẽ peccata in circuitu ambularunt, neq; ſceleribus ſuis finẽ impoſuerũt, ſic in inferno in circuitu tormentorũ, & de vno in aliud ambulẽt, nec vlterius vnquam progrediãtur. Et quẽadmodũ in hoc ſęculo ad ſuperanda vitia, quaſi ſtipulę abſq; reſiſtẽtia debiles fuerũt, ſic in futuro ad tolerãdas pœnas imbecilles ſint. O quã metuẽdę res ſunt hę ſi homines iudiciũ, & ſenſum nõ amiſiſsẽt quomodo fieri poſſet quòd cũ fidẽ habeant, quã habent, tã turpiter, ac flagitioſè

Matth. 27.

2. *Cor. 4.*

Pſalm. 82.

viuerent ſicut viuũnt? ſed næniæ ac ſeculares voluptates in quibus occupantur illos ita faciunt inſanire, & extra ſe incedere, vt has res quæ animæ maximè neceſſariæ ſunt, non animaduertãt. 8

Atque hæc eſt vna ex cauſis quare in ſacris literis infernus dicitur Tophet, ſicut illum appellauit Eſaias dicens: præparata eſt enim ab heri Tophet: à rege præparata, profunda, & dilatata. Tophet idẽ eſt quod gehenna. Quando ſacra ſcriptura nõ poteſt ſeſe nobis explicare inuiſibilia nobis declarat per ea quæ illis ſimiliora ſunt, nobiſq; notiora: ſicuti in trãsfiguratione, cum Domini ſplendorem nobis vellet oſtendere, dicit faciem eius ſicut ſolem reſplenduiſſe etſi reuera multò clariùs illuxit. Sic in hoc loco vt Eſaias explicaret quale eſſet inferni tormentum, illud appellauit Tophet. Et Chriſtus redemptor noſter in ſuo Euangelio illud gehennam nuncupauit. Quod idẽ eſt. Pro quo nota quòd Ammonitæ habebant in Deum Idolũ æneum: hoc adorabãt, illique libe- 9
ros ſuos immolabant, ritus autem ſacrificij hic erat: quia idolum æneum erat vacuum, ignem illi ſupponebant, & poſtquam candens erat pueros in illud includebant, oſtiumq; idoli claudebant: ne verò pueros miſerarentur, neue eorum parentes illis compaterentur muſica inſtrumenta pulſabant, vt puerorũ clamores non audirent: nec ex illis dolorem perciperent. Et vallis, in qua hæc atrocitas patrabatur, dicebatur Tophet: ſiue gehẽna. Hinc Chriſtus Redemptor noſter infernũ gehennam appellauit, & Eſaias illũ Tophet nũcupauit. Et quemadmodum tormenta, quæ pueri immolati in hoc loco patiebantur propter muſicas, & lyras, quibus diuertebantur nullũ alijs dolorem afferebant, nec ab illis ſentiebantur: ſic nunc inter nos idem ad literam agitur: nõ enim per 10
timeſcimus, cum damnatorũ tormenta credamus, quia ludis, muſicis, humaniſque voluptatibus diuertimur, & ſic ſine timore tormentorũ, quæ tam digna ſunt, vt timeantur, læti, ac ſecuri in peccato mortali commorantes vitam ducimus, cum iam ſecundum preſentem iuſtitiã æternis ignibus damnati ſimus. Quid eſt hac inſenſibilitate lachrymabilius? expergiſcite fratres à tam alto ſopore, & quandoquidem nunc tempus habetis, Deumque poteſtis inuenire illum nũc diligẽtiſsime quærite: ſi in hac vrbe quicquã perdidiſtis, & illud Romæ quæritis, quomodo illic reperire poteritis? ſi illud vultis inuenire, quærite vbi perdidiſtis. Amittitur Deus in hoc mundo per peccatũ. hic igitur, vbi amiſſus fuit, quæ

Eſai.30.

Matth.17.

Hier.7.

Simile.

11 quæri oportet, in futuro enim ſęculo â peccatoribus nõ reperietur. Ideò dicit Dominus: *Quæretis me, & non inuenietis.* Aliter interpretatus eſt interpres quidã hæc verba, ſcilicet, certũ eſt, bonos & malos Deum inueſtigare. Quomodo? nunquid ſuperbus, auarus, & carnalis Deum quęrunt: ſic reſponde mihi ad hoc, quod te interrogabo, & ſtatim cognoſces, quomodo hi aliquomodo Deum quęrant: ſed dices quid Deo eſt cum auro, voluptate, aut diuitijs? dic mihi quid habet paſſer, qui in aere volat cum laqueo, qui humi extẽſus eſt, & tandẽ in eũ incidit? Videamus nunc, nonne ſatius eſſet illi in aere volare, & delectari, quã in laqueũ incidere atq; in aucupis manus deuenire? & quid habet ceruus cũ arcu tuo, & ſagitta? nonne melius eſſet illi per aliã viã abire, quam ambulare vbi tu illum occidere? quid laqueũ paſſer, aut quid arcum ceruus perquirit? pater lõ
12 gẽ opinione falleris. Nã neq; laqueus à paſſere, neq; arcus à ceruo quæritur: imò ſi tale cognoſcerent, hęc omnia diligẽtiſſimẽ fugerẽt. Nihil aliud quęrunt niſi voluptatem. Sed vt auceps acclamat, paſſerculus arbitretur, illic eſſe paſſerculã: & perdix credit illic eſſe aliã perdicẽ, & ideò illuc vadunt: ſic etiã ceruus, qui ad cornas in cenſus eſt, vt venator tanquã cerua glocitat, ille voluptatem ſuam quærens, ſic deceptus in venatoris manus incidit. Sic igitur, ſenſualis, auarus, & ambitioſus aliquo modo Deum quęrunt: hi enim voluptatem quærunt, quæ in nullo alio niſi in vno Deo reperitur. Et idcircò dico hos quęrere Deum, quia gaudia & voluptates, quę ſunt in creaturis, nihil aliud ſunt, niſi illices, & apparentiæ veræ voluptatis, quæ in Deo eſt, & quẽadmodũ paſſerculus propter illicẽ, & ceruus quia venator ceruę vocem repræſentat, in laqueum inci-
13 dũt: ſic etiã homo in has res huius ſęculi, ſcilicet, in auriũ, expetitionem, carnalẽq; amorẽ incidit, quia in illis apparẽtia & voluptatis eſt repræſentatio. Pro quo nota ab vniuerſis creaturis Deũ repræſentari, ab alijs magis, & ab alis minus. Quæ habet plus perfectionis, magis Deum repręſentat, quã quę minus habet, ſimilius quidẽ arbor, quam petra, & brutum animal ſimiliùs quam arbor, homo verò ſimiliùs, quam brutum animal, & Angelus adhuc ſimiliùs, quã homo Deũ repræſentat. Et hoc eſt quòd D. Paulus dixit: In- Roma. 1.
uiſibilia enim ipſius à creatura mũdi per ea, quæ facta ſunt intellecta cõſpiciũtur: ſempiterna quoq; virtus eius, & diuinitas: eũq; ſint gulæ creaturæ Dei pulchritudinẽ repręſentẽt, ad eas homo confugit in eis voluptatẽ quærẽs, & nõ eã verã, ſed apparentẽ reperit,

ſimile.

vera enim voluptas in ſolo Deo conſiſtit. Sicuti perdix venatoris 14
illice, quo perdicis vocem repreſentat, cum non ſit illa vera perdicis vox, decepta in laqueos incidit: ſic etiam homo, deceptus his caducis, fictiſque voluptatibus in creaturarum laqueos incidit, & in peccato moritur. Et hoc eſt quod dicit: *Quæretis me, & non inuenietis.* Repræſentatur in hac vrbe comœdia cui pueri, atque homines interſunt, & in theatrum plurimi repræſentatores prodeunt, quorum vnus regijs veſtibus indutus, maximaq; famulorum caterua ſocietatus incedit. Quod ſi hominem aliquem ex circunſtantibus interroges. Domine nunquid ille rex eſt? reſpondebit, non Domine: ſed eſt quidã homo qui regiam perſonam repræſentat. Exit alius cum ſuo baculo, & pera quaſi paſtor, & dicitis: Domine ille eſt paſtor, reſpondet alter: non Domine, ſed eſt quidam vicinus meus. Hoc quærit vir prudens: puer autem nõ vlteriùs pro- 15
greditur, ſed illic cum conſideratione ſiſtit: nullum que alium eſſe regem aut paſtorem arbitratur: quia eſt puer, nec habet iudiciũ, & ſic non mirum eſt illum ita putare. O infœlices peccatores hęc eſt perditio noſtra vniuerſa, quæ ſunt in toto terrarum orbe quaſi repræſentato rege, in comœdia Deum repræſentant. Cœlum nobis Deum ſublimem, atq; excelſum repreſentat, terra firmum atque conſtantem, leo fortem, atq; terribilem, ſol denique illũ nobis tanquam lucem eſſe demonſtrat. Qui iudicium, ac prudentiã habet, optimè ſcit nihil horum Deum eſſe, ſed Deum ab omnibus repræſentari cognoſcunt: atq; vlterius progrediuntur ad Dei diuitias, pulchritudinem, cæteraſque excellentias cõtemplandas, qua leſque illas eſſe oporteat animi meditatione cõſiderant, cùm ſolo verbo Deus tantam in creaturis pulchritudinem collocarit. Pec- 16
catores verò quaſi pueri neſciunt vlteriùs procedere, omnia hæc terreſtria ſibi ſummoperè conuenire, in eiſque verã eſſe voluptatem & gaudium arbitrãtur. Et ideò tanta cum ſolicitudine, & agone hæc peritura perquirunt. Quibus dicit Sanctus Auguſtinus,

Auguſt. Quærite quod quæritis, ſed vbi quæritis non inuenietis. Quærite (inquit) voluptatem, & delectationẽ, nõ enim malũ eſt illam quærere: veruntamen non querenda eſt voluptas in auro, nec in honore, gula, aut luxuria. Tranſite, tranſite vlterius, nam cùm nihil horum Deus ſit, non habent veram voluptatẽ, nec in illis Deum reperietis. Sin minus interrogate hoc ſponſam, quæ dicit: In lectulo meo per noctes quæſiui quem diligit anima mea: quæſiui illũ,

Simile.

Cant. 3.

& non.

17 & non inueni. Certum eſt ſponſum non in illius lecto à ſponſa eſſe reperiendum. Quiſnam eſt lectus tuus in quo recumbis? vbi recumbit ſenſualis? in turpitudine. Et lectus auari eſt lucrum, & pecuniarum multitudo. Lectuſque ſeditioſi hominis eſt vltio. In hoc igitur lecto non Deum inuenies, quære potius illum in lecto eius, & ſtatim eum reperies. Et quis eſt lectus Dei? fames, ſitis, paupertas, & lachrymæ: in his enim Ieſus Chriſtus verus Deus, & homo requieuit. Hic illum inuenies: ſic enim illũ Moyſes in rubo inuenit. Etiam illum quæſiui (ait ſponſa) per vicos & plateas, & non inueni. Per vicos & plateas illum quæris? Ibi garrulatores, atque otioſos homines reperies, negotiatoreſq; ac fraudulenti in plateis & vicis inuenientur: Deum autem in plateis in termendacia, & periuria: inter detractiones, & murmurationes re- *Exod.* 3.

18 perit, nihil vnquam tale perſpexi, nec vidi. In plateis (inquit Dauid) vſura & dolus non deficiet: vbi ergo illum requiremus? nunquid in regum curia, ſi fortaſsè Deus redditus eſt vir curialis? longè falleris frater, nam Rex Herodes illum allocutus eſt, plurimaque interrogauit, & non reſpondit ei verbum: ne igitur illum in curia quæras. Hoc enim erit nihil efficere, illic quære otioſos, ambitioſos, vanos, carnales, luſores, atque adulatores, & eos reperies. *Pſalm.* 54. *Luc.* 23.

Ecce qui mollibus veſtiuntur in domibus Regum ſunt. Dixit ſumma Veritas: Non multum reclinat ibi Deus caput ſuũ, accipitres, canes venatorij, equi innumerabiles, aucupes denique hic inuenientur: ſi eſt fortè in conſiſtorio? ſi in Doctorum ſenatu? ſi in tribunalibus? &c. Diſcurre per diuerſa, & dic ſingulorum defectus ſecundum loca & tempora. Vbi ergo requiremus eũ? Sacratiſsi- *Matth.* 11.

19 ma virgo Maria domina noſtra eum in templo inuenit, quando eum quæſiuit tribus diebus. Perge tu in templum, & illic etiam illum inuenies. O Pater (dices tu) hoc erat in illo tempore: ſed poſtea dixit Beatus Ioannes, vt in lectione ſancti Euangelij heri recitatum fuit, Ieſus autem exiuit de templo & credo quòd etiã hodie exit à multis Eccleſiaſticis, & huius rei hæc eſt cauſa, nempè quia plurimi ex illis ſunt cupidi, & nonnulli luſores, ac prophani, alij verò inhoneſti atque ſenſuales: idcircò Deus ab eis recedit, & hoc eſt Deum exire de templo. Propheta Michęas dicit de Ec- *Luc.* 2. *Ioan.* 8. *Mich.* 3.

cleſiaſticis illius tempeſtatis: Sacerdotes eius in mercede docebant, & Prophetæ eius in pecunia diuinabant, & ſuper Dominũ requieſcebant, dicentes: Nunquid non Dominus in medio noſtrum?

strum? Attendite, quàm falso arbitrabantur se cùm ita viuerent, secum Deum habere. Si ergo plurimi sacerdotes nostræ tempestatis peiores sunt illis, quomodo Deus inter illos per gratiam commorabitur? Verum est, sed non propter hoc exit de templo. Plurimi enim sunt viri Ecclesiastici virtute præditi, in quibus Deus per gratiam existit: & alij licet propter peccata sua illam amittant, non tamen potestatem à Deo sibi traditam perdũt. Sed frater mi, priùs quære illum, intra te ipsum, ibi eum inuenies. Idcircò Isaias dixit: Redite præuaricatores ad cor. Intra in cor tuum & considera quoties cum eo creatorem tuum offenderis, imple illud amaritudine, dolore, & contritione, & ibi eum reperies ibi illum reperit B. Augustinus, & sic dicebat: Intus eras Domine, & ego quærebam te foris. Et cum ista præparatione perge in templum, vbi inuenies ministros Dei, quibus peccata confitearis, & à quibus sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum assumas. Hoc autem fac opportunè, antequam hęc temporis occasio prætereat, & postea te deceptum inuenias.

Isai. 46. *August.*

Dixerunt ergo Iudæi: Quo hic iturus est? Non intelligentes verba Domini, dixerunt: *Nunquid iturus est ad docẽdas gentes?* Videte quomodo cùm nescirent quid dicerent, verum dicebãt. Nam propter eorum peccata illos Dominus relicturus erat, atq; ad gẽtes abiturus, sicut postea fecit, mittẽs Apostolos suos, vt illis prędicatũ irent, & eas ad Euangelij gratiã adduxit, quam Iudæi contẽpserunt. Diligenter considerate fratres charissimi, quàm singulare beneficium hoc fuit, quòd cùm gentiles tam remoti à Deo essent, totq; erroribus, atq; idololatrijs excæcati, illos Deus vocauit, dilectissimũq; populum suum effecit, plurimisque priuilegijs ac indulgentijs illum locupletauit. Hoc vos fratres mei diligentissimè exhortor, vt hoc beneficium præstantissimum, quod Deus in vos contulit, cùm vos illo digni non essetis, cognoscatis, atque pro eo magnas illi gratiarũ actiones referatis. Nec superbia efferamini, quia Christiani estis cùm hæc fuerit gratia gratis data, quam vos non seruistis, araistis, aut excauastis. Videte quid dicat Beatus Paulus: Noli altum sapere, sed time. Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit, ne fortè nec tibi parcat. Vide ergo bonitatem & seueritatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt seueritatem, id est, in Iudæos. In te autem bonitatem Dei si permanseris in bonitate: alioquin & tu excideris. Si quidem tu cùm esses idololatra, oliuæ, quæ

Roma. 11.

est

23 eſt Eccleſia abſque meritis tuis inſitus es, gratiſsimum te præbe, cùm videas te neglectis Iudæis ad Eccleſiam vocatum fuiſſe. Ramos naturales hic Iudæos Dominus appellauit, eo quòd Euangelica fides illis hæreditatis iure competere videretur, propter promiſsionem illis factam. Time (inquit) ne ſimile quid tibi accidat, ſicut illis contigit, ſicuti nunc in plurimis hæreticis videmus quos Deus repudiauit.

Sequitur in textu: *In nouiſsima autem die magnæ feſtiuitatis ſtabat Ieſus. &c.* Septimus dies, qui erat vltimus feſtiuitatis tabernaculorum erat magnæ ſolennitatis, & in illa die clamabat Ieſus, dicens, *Si quis ſitit &c.* O diuine Redemptor animæ meæ, quis ſuauiſsimos illos clamores tuos audiret? O quam efficaces & potentes eſſent ad corda corripienda, & quantumuis dura eſſent, mollificanda. Conſiderate fratres chariſsimi, quàm largiter liberaliſsimus
24 Dñs gratiã ſuã offert, neminẽ expellit, omnes conuocat, nõ enim eſt perſonarum acceptator: nullum pretium, nec aurum, aut argẽtum poſtulat, ſed hoc vnũ vult, vt homines ſitiant, & ad ſe per viã pœnitentię quam ipſe docuit, accedant. Nec taxim aliquam, aut menſurã decernit, ſed dicit: Vnuſquiſq; bibat quantũcunque voluerit. O benedictus & glorificatus ſit tam bonus Deus, ò quàm boni ſunt hi nuntij, quorũ præconẽ ſeſe ipſe Deus efficit. Fluuius per quem Deus miſericordias ſuas hominibus mittere conſueuerat, exiccatus iam eſſe videbatur. Et ſic vetet es quondã patres in orationibus ſuis dicebant illud Pſalmi: Vbi ſunt miſericordiæ tuę antiquæ Domine ſicut iuraſti Dauid in veritate tua? Vbi ſunt *Pſalm. 8.* fluenta illa, quæ per alueum huius fluminis defluere conſueue-
25 rant, iam enim illa non videmus. Ecce nunc iam omnia hæc in commoda reſarcita. Flumen Dei repletum eſt aquis, fluuius miſericordiæ, qui antea hominibus aridus erat, nunc abundãtiſsimè repletus defluit. Aperi ergo ò frater vas iſtud cordis tui, & illud hac aqua imple, quæ pretioſior eſt aqua Angelorum, ſiquidem eſt aqua Dei. Eia peccator quicquid intus habes exhauri, vt vas tuũ plus huius aquæ poſsit capere. O quã diuina eſt hęc aqua quã etſi media nocte aut meridie, ieiunus, aut calore fatigatus bibas, non tibi nocebit, nec malũ tibi reddet ſtomachũ Hæc eſt, quę effi cit, vt animæ mala digerantur. Hæc eſt, quæ culparum maculas abluit. De hac aqua multò antea dixerat Deus per Ezech. Effundã ſuper vos aquam mundã, & mundabimini ab omnibus inqui *Ezech. 36.* namen-

namentis veſtris. Hæc etiam aqua vultui eſt ſaluberrima, illum- 26
que pulcherrimum efficit. Nam ſi conſcientia quæ animę eſt fa-
cies hac aqua abluatur, quantũuis denigrata ſit, alba ſicut nix effi-
Pſalm.50. citur. Lauabis me, & ſuper niuem dealbabor: dicebat Dauid. Sicu-
ti qui huius aquæ proprietatem optimè norat. O ſi Deus nobis
concederet, vt animas videremus, forta ſsè hic ſacerdotẽ, prælatũ,
aut virum aliquem primarium nigrum, cerneremus: & forſitã ali-
qua nigra AEthiopiſſa aureo torque, pretioſiſque veſtibus exor-
nata appareret. Proh dolor! de quot hominibus dici poterit,
Thren.4. quod dixit Hieremias, Denigrata eſt ſuper carbones facies eorũ.
Eia ergo ò AEthiopes nigri properate, properate ad bonã aquã,
quæ nigras facies, quaſi niuem candidas reddit. O Domine da mi
hi aquam iſtam, etſi illam cunctis diuitijs honore, ac vita mea per
ſoluam, Videte igitur Dei proprietatem, qui hãc pretioſiſsimam 27
aquam ſitientibus concedit, atque hos vocat, vt veniant ad illam
bibendam, vt ſignificet ſe bona ſua nullis alijs niſi deſiderantibus
illa communicare. Cura igitur ò frater, vt in te ſitim hanc tantę,
tamque excellentis aquæ conſideratione excites, animaduertens
quãtoperè anima tua illa indigeat. Nam quãta fuerit ſitis, quam
illius habuerit (dummodo ſit vera & perfecta ſitis ſicut oportet)
tanta erit menſura, quæ tibi dabitur. Et quemadmodũ aqua gra-
tiæ ſitientibus conceditur, ſic etiam aqua gloriæ illam deſideran-
tibus erogatur. Sicut illam deſiderabat Beatus Paulus, & illi, de
Roma.8. quibus ipſe dicebat: Nos ipſi primitias ſpiritus habẽtes intra nos
gemimus adoptionem filiorum Dei, expectãtes redemptionem
corporis noſtri. Vno modo ſignificat hic illas primitias habentes
paſsiuè. Et ſic loquitur de Apoſtolis, qui Spiritus ſancti primi- 28
tias habebant: hoc eſt, ineffabilia dona à Spiritu ſancto poſſide-
bant. Alio modo poſſumus ſumere illud, habentes actiuè, id eſt,
offerentes Deo quod principale eſt ſpiritus proprij gratia muni-
Auguſti. ti, & ornati, ſecundum quod notat Beatus Auguſtinus ſuper hunc
locum. Quorum iam ſpiritus, quaſi ſacrificium obl. t. ſunt Deo,
Ambro. in mille loq. folio. 1957. & diuino charitatis igne ſuccenſi. Et Beatus Ambroſius de Cain:
Inuentus eſt (inquit) in crimine, eo quòd ſibi ſeruauit primitias
de fructibus, id eſt, meliora: ſequentia autem, ideſt, deteriora ob-
tulit Deo. Et illud quod de ſenſibilibus obtulit Deo, vt innoteſce-
ret quòd in ſenſibilibus anima per peccatum non offert Deo pri-
mitias ſpiritus. Itaq; vult hic dicere Beatus Paulus: Nos qui Deo

ſpiritus

29 ſpiritus primitias obtulimus, & offerimus, hoc eſt, illi reddimus meliorem rem, quam habemus qui eſt ſpiritus quidam animarũ amore, & zelo inflammatus, diuiniq́ue honoris ſtudioſiſsimus. Et dicit: Intra nos gemimus. Aliqui ſunt, qui interiùs pro exterioribus rebus, & pro terreſtribus gemunt, quales fuerunt gemitus Eſau. Qui quando audiuit fratrem ſuum Iacob benedictionẽ ſibi ſurripuiſſe cum eiulatu magno fleuit. Vbi gloſſa interlinearis dicit: Non propter æterna conſternatus eſt animo. Alij verò habẽt gemitus interiores pro rebus interioribus, & ſpiritualibus, Malum ſignum eſt, homines ſæpenumerô pro terreſtribus ſuſpirare, & pro temporalibus incommodis ingemiſcere: cum q̃; cęleſtia bona paſsim amittant, ne vnum quidem ſuſpirium proferunt: liberet nos Deus à tanto malo. Illi ſancti Apoſtoli pro rebus cœleſti- *Gene. 27.* *Gloſſa interlinea.*

30 bus ſuſpirabant, & gemebãt. Verum quare gemebãt pro eo, quòd ſe habere certô ſciebant? Dicit enim: Gemimus adoptionem filiorum Dei. Nemo ſperat, quod iam poſsidet, & illi iã adoptionẽ filiorum Dei habebant: quare ergo illã gemebant? Dico illos ingemuiſſe expectantes manifeſtationẽ filiorũ Dei, vt illi qui nũc ſunt filij Dei prædeſtinati iam in cęlum aſcenderẽt tanto bono fruituri, quod eſt realiter gloriã deſiderare, ſuſpirare, & ingemiſcere. Erubeſcite ergo fratres, ij, qui modicam in vobis horum cęleſtiũ bonorum ſitim ſentitis, quod cum tot clamoribus vocemini ad corda veſtra refrigeranda, quæ nimio ſæcularium rerũ amore æſtuant, atq́; ad vos cæleſtibus donis locupletandos tam paruo pretio tantum bonum nolitis accipere. Hoc eſt, quod maximo affectu dicit Dauid: Filij hominum vſque quo graui corde? vt quid diligitis vani-

31 tatem, & quæritis mendacium? Quanta inſania eſſet ſi cum milites poſt maximam ab hoſtibus victoriam reportatam locupletiſſimam ciuitatem ſpoliarent, alij que plurima, atque pretioſiſsima ſpolia colligerent: alij maximos theſauros ex capſis auferrẽt, alij verô huc atque illuc auro, pretioſiſque margaritis onuſti diſcurrerent: tunc temporis vnus ex illis cum pueris in foro luderet, tantam que occaſionem prætermitteret, vbi poſſet in cunctos dies vitæ ſuæ maximas diuitias comparare, & propter ignauiam ſuam, nęniaſque illas, quibus intendebat, vniuerſa illa prætermitteret? Tales profectò ſumus nos, qui cùm plurimos ſeruos Dei aſpiciamus, qui ſecularibus omnibus vanitatibus neglectis, omni cura, ac diligentia ſua hoc vnum bonum inquirunt: & nihil ferè aliud *Pſalm. 4.* *Simile.*

cogitant,

cogitãt, niſi quomodo æternos illos theſauros, immarceſcibilem 32
que coronam conſequẽtur: nos tãquam pueri hanc opportunam
occaſionem prætermittimus, & quando illi ſpiritualia dona colli-
gunt, plurimiſque ac maximis donis, & gratijs locupletantur, inu-
tilibus rebus, & puerilibus nęnijs occupamur. Mittat vnuſquiſque
veſtrum fratres chariſsimi manum in ſinum ſuum, & cogitet qui
bus rebus occupatur, & propter quas exercitationes cæleſtia bona
amittit, & cognoſcet omnes eſſe nænias. O quàm meritò vobis
Prouerb.1. poſſum dicere illud Prouerbiorum: Vſque quo paruuli diligitis in
fantiam, & ſtulti ea, quæ ſibi ſunt noxia cupiunt? Clamat Ieſus
Chriſtus, & nemo ad eum vult venire. Clamat autem Sathanas,
dicẽs: Venite ad me omnes, qui ſitistis, & ego vobis ſitim iſtam ad
augebo, & poſtea ad aliam æternam ſitim deferam, vbi gehenna-
libus flammis ardeatis, nec vnam quidem aquæ guttam habeatis, 33
qua linguas veſtras refrigerare poſsitis. Et tamẽ plures inuenit Sa
thanas, qui eum ſequantur, quam Ieſus Chriſtus fons vitæ, & ęter
næ ſalutis. O terribilem inſaniam! ô infernalem incantationem!
Hoc autem ita eſſe, ſatis apertè patet, ſiquidẽ diabolus te ad pec-
D.Tho.1.2. candum accerſit, & inuitat. Peccare autem (vt dicit S. Thomas)
q.109.ar.2. eſt deficere à bono, quod ſecundum humanam naturã nobis com-
col.2. petit. Et ſic naturaliter conſequenda eſt ex eo triſtitia. Et ita dixit
Tob.12. Angelus Tobiæ: Qui autem faciunt peccatum, & iniquitatem, ho
ſtes ſunt animæ ſuæ. Peccatum eſt contra Deum, & contra ipſum-
met peccatorem: iniquitas verò contra proximos. Et hi ſibi ipſis
grauius damnũ inferunt, quàm cuncti hoſtes illis inferre poſſunt.
Deut.28. Et peccatoribus dixit Moyſes: Dabit tibi Dominus ibi cor paui-
dum, & deficientes oculos, & animam conſumptã mœrore. Et erit 34
vita tua quaſi pendens ante te. Timebis nocte, & die, & non credes
vitæ tuæ. Manè dices: Quis mihi det veſperum? & veſpere: quis
mihi det mane? O ſtupenda verba, ponderate illa quæſo, fratres,
quia digna ſunt ponderatione. Hanc proprietatem peccati inti-
mauit Deus maledicto Cain, dicens illi vbi primum peccauit:
Geneſ.4. Quare iratus es? & cur concidit facies tua? Cum q; ille nihil reſpon
deret: reſpondit Deus illam eſſe peccati conditionẽ, dicens: Non-
ne ſi bene egeris, recipies? ſin autem malè, ſtatim in foribus pecca
tũ aderit? Nonne (inquit Deus, credis te ſi benè egeris ſtatim gau-
dium, & voluptatem eſſe percepturum? Et ſic legunt illic nonnul-
li: Eriges vultum tuum, & lætus incedes, ſin autem malè egeris:

ſtatim

35 ſtatim peccatum tuum ad oſtium pulſabit, & conabitur ad te in-
gredi, vt te contorqueat. Cum igitur Sathanas ad hūc potum vos
inuitet: omnes ad eum properatis. Quando autem vos Ieſus Chri
ſtus vocat, vt animas veſtras recreet atque vt ex vobis flumina
aquæ proſilientis ad vitam æternam dimanent, omnes eius voca
tibus ſurdeſcitis: nec ad eū vultis confugere? Nunquid fratres cha-
riſsimi Dei liberalitatem non perſpicitis, qui non ſolùm ſuis gra
tiam largitur, qua ipſi ſpiritualiter reficiantur, ſed etiam vt alios
exēplo, doctrina q; ſua, &c. refrigerare poſsint? Qui hæc flumina
ex ſe immitteret, quum per vias exiret, illas mundas, optimoque
exemplo repletas relinqueret. Si tales Chriſtiani eſſemus, quales
nos eſſe oportet, qualis eſſet peccator, qui ad Deum non conuerte
retur? & à peccatis ſuis, atq; à deprauata viuēdi ratione nō exiret?
36 Confortamini ergo fratres mei, & tales eſſe curate, vt hęc flumi-
na à vobis exeant, quibus ciuitatem hanc ab omnibus ſceleribus
purgetis. Verùm: proh dolor! fluuij virtutis areſcunt, iniquitatis
autem flumina in dies accreſcunt. Sicut Oſeas dicit: Non eſt veri- *Oſee. 4.*
tas, &c. Maledictum, & mendacium, &c. inundauerunt, Diluuia,
dicit Sanctus Propheta, peccatorum defluere. Tu igitur Domine
nobis medere, totq; ac tantis malis remedium adhibe, gratiam q;
tuam nobis concede, qua cæleſtem gloriā conſequamur, Amen.

¶ Feria. III. poſt Dominicam in Paſsione.

*Ambulabat Ieſus in Galilæam, non enim volebat in Iu-
dæam ambulare, &c.* Ioannis. 7.

VOLEBANT Iudęi in occulto Chriſtum Redemptorē noſtrū interficere, & ante tempus, quod ipſe tanquā verus
Deus, & verus homo decreuerat. Quapropter ab illis receſsit: &
ambulabat in Galilęā. Nā cùm conſtitutū tēpus aduentaret, ipſe
cōſtituerat ſe ſe eorū manibus offerre, vt publicē, & in omniū con
ſpectu illi mortē inferrēt: amorq; patientia, ac manſuetudo qua
pro humani generis ſalute patiebatur, cōſpiceretur. Quod ſi quis
quęrat: quidnam mali fecit mitiſsimus hic agnus Iudæis, quia il-
lum tam atrociter volebant occidere? Nunquid illis diuitias ab-
ſtulit? liberos interfecit? aut per ſe, ſiue per amicos ſuos aliquod
damnū intulit? Non profectò, ſed maximo illū odio proſequebā-

tur,

tur ſolum modò, quia eorum vitia reprehendebat, & quia illos ad 2
cælũ deducere volebat. Hoc multò antea prędixerat ſpiritu pro-
Iſai.63. phetico Sanctus Iſaias in Saluatoris nomine dicens: Ego, qui loquor iuſtitiã, & propugnator ſum ad ſaluãdũ. Omnes (inquit) diligentiæ, ſolicitudineſque meę ſunt, vt homines ſaluos faciam. Si igitur hoc ita eſt (quærit Iſaias) quare ergo rubrum eſt indumentum tuum, & veſtimenta tua ſicut calcãtium in torculari? Cui reſpondit Dominus, dicens: Torcular calcaui ſolus. Res eſt notabilis, quòd noluit filius Dei veſtimentum, hoc eſt, ſanctiſsimũ corpus ſuum ſanguine perfuſum purpuræ comparare: ſed illud contulit cum colore veſtis illius, qui in torculari vuas pedibus conculcat: quæ veſtis non inficitur, nec tingitur alio muſto, niſi eo, quod ex calcatis vuis exilit: vuæ enim calcatæ crepãt, & calcatorem in 3
tingunt, & inficiunt. Delicatiſsimo quodam ſtylo voluit hic Spiritus ſanctus cauſam nobis aſsignare: quare Dominus Ieſus mori voluerit, & quænam fuerit occaſio, quare Hebræi illum intenderint interimere quæ fuit: quia illos aſperrimis, ſicut ipſi mereban tur, reprehenſionibus conculcauit. Et quaſi vua, quæ calce crepat, & calcatorem tingit: ſic illi Domini reprehenſionibus conculcati impatientia crepuerunt: illumque iniurijs affecerũt, ſanguine infecerunt, crudeliſsimaque morte occiderũt. Itaque ſi Chriſtus Redemptor noſter diſsimulare vellet, nec contra eorum vitia prædicaret, nunquam illi contra eum ſurrexiſſent. Tingitur homo quãdo vuas conterit, vt vinum à cortice ſeparet: ſic quia conatus eſt filius Dei à ſceleratis vitia ſegregare, eius inimici mortem ei inferre cupierunt, quod tandem opere compleuerũt. Heu quot horum ſceleratiſsimorum hominum imitatores in orbe terrarum cõmo- 4
rantur: qui iuſtos infeſto animo perſequuntur, eo quòd eis veritates annunciant, illorumque vitia reprehendunt. Hieremiæ con-
Hiere.5. querebatur Deus, quòd omnes Hebræi in vniuerſis ſtatibus corrupti erant. Dicebatque ſi vnum in aliquo ſtatu bonum reperiret, ſe illos nõ eſſe puniturum, & ſic loquebatur. Circuite vias Hieruſalem, & aſpicite, & cõſiderate, & quærite in plateis eius, an inueniatis virum facientem iudicium, & quærentem fidem, & propitius ero ei. Quaſi dicat: quantumcunque voluatis, & reuoluatis, vicoſque omnes, ac plateas ſingulas ſcrutemini, nequaquam illũ inuenietis. Et dicit Hieremias: Domine oculi tui reſpiciunt fidẽ. Hoc eſt, optimè ſcis tu Domine neminem eſſe, qui veritatem obſeruet.

5 ſeruet. Ex his autẽ, qui ſunt per vias & plateas homines plebeij, & pauperes, forſitã pauperes ſunt, & ſtulti ignorãtes viam Dñi. Hoc eſt, fortaſsè ignoratio, & paupertas eis occaſio fuit, quo tã mali eſſent. Ibo ergo ad optimates, & loquar eis. Videamus nũc (inquit) viros primarios, qui ſunt ſapientes, & diuites, quales ſint, cum hãc excuſationẽ non habeãt. Et ecce (inquit) magis hi ſimul confrege rũt iugũ, & ruperunt vincula. O quàm miſerabile eſt: quòd cũ va dã ad magnates, & eos magis diſtractos, & peccatores animaduer to, quàm populares homines. Nõ eſt illis lex, aut iuſtitia: Magnatibus non eſt ieiuniũ, nec quadrageſima: ad confeſsionẽ propter exteriorẽ hominũ apparentiam accedunt, iniurias verò non magis quàm Turcæ dimittunt: ſiquidẽ igitur parentes tales ſunt, ad eorum liberos accedamus. Liberet nos Deus â tali peſte. Filij (in-
6 quit) tui dereliquerunt me: & iurant in ijs, qui non ſunt dij. Saturaui eos, & mœchati ſunt, & in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores, & emiſſarij facti ſunt vnuſquiſque ad vxorem proximi ſui hinniebat. Senſuales ſunt, & malum alijs præbẽt exẽplum: non enim contenti ſunt eſſe turpes, & carnales, ſed volunt etiam vt eorum turpitudines omnibus innoteſcãt. Emiſſarij ſunt hi iuuenes quaſi equi, qui ad equas immittuntur, concubinas zelãtes, & tanquam dæmonium habentes: qui ſi vident aliquẽ in via concubinæ ſuæ ambulare ſtatim cũ illo digladiãtur, qua propter auferte propagines eius, quia non ſunt Domini. Deſtruãtur, ſi qui dem illos ad Deum non educaſtis. Nunquid ſunt plures peruerſi in republica? ſic (ait Dominus inferius) quia inuenti ſunt in popu lo meo impij inſidiantes quaſi aucupes laqueos ponentes & pedi
7 cas ad capiendos viros. Hi ſunt iuriſperiti, & iudices, qui ſunt vena tores, qui nihil aliud faciunt in republica, niſi laqueos extendere, vt pauperis ſubſtantiam venẽtur. Et tamen cum à maximo vſq; ad minimũ, à ſeculari, vſque ad Eccleſiaſticum iniquitatem face rent, nec eſſet qui faceret bonũ, ſiquis vir ſanctus, aut aliquis præ dicator diuini honoris zelo concitatus eorum ſcelera reprehendebat, nec Eccleſiaſticus, nec ſecularis vir eum ferre volebant. Et idcircò poſtquàm commemorauerat maxima mala, quæ in ſingulis illius ciuitatis ſtatibus verſabantur, de quo magis queritur, quodque tanquam maximè obſtupendam rem narrat, hoc eſt, quod cum tam mali eſſent, admonitionem, neque reprehenſio nem nollent audire: & ita dicit ſtatim: ſtupor, & mirabilia facta

ſunt in terra. Prophetæ prophetabant mendacium, & ſacerdotes 8
applaudebant manibus ſuis. Et populus meus dilexit talia: quid
igitur fiet in nouiſsimo eius, hoc eſt: quo ſupplicio digna eſt hæc
vltima peruerſitas? res mirabilis. Plurima in hoc ipſo capite ſup-
plicia commemorauerat, quibus eos puniturus erat. propter hanc
autem vltimam malitiam videtur nullum ſupplicium inueni-
re, quo illos ſatis dignè puniat. Diligenter penſate verba illa: ſtu-
por, & mirabilia &c. Quid tam obſtupendũ, tantaq; admiratione
dignũ, quàm prophetas à ſacerdotibus quæri, qui nullũ malũ de il
lis, ſed bona plurima prophetarent? dicite propter nos mundum à
Deo eſſe ſaluandum, & has Hieremię comminationes mendaces
eſſe. Nullã in toto terrarũ orbe Deus habet domũ pręter hanc, &
hãc euertet? Impoſsibile eſt hoc. Et quandò hoc falſi prophetę prę
dicabant, ſacerdotes applaudebant manibus. O quàm benè dixit 9
propheta (dicebant illi) & populus etiam his mẽdacijs gaudebat,
& dicebant: O quàm maximus vir, ô quàm præſtantiſsimus præ
dicator, eccè quàm connexi ſunt omnes, mali Eccleſiaſtici, mali
ſeculares. Itaque ſcrutatis cunctis ſtatibus ciuitatis ne vnus qui-
dem vir bonus inuentus eſt. Et Dei prædicatorem nolebant audi-
re, quia illis veritatem dicebat, illoſque acerrimè reprehendebat.
Et ob hanc cauſam ſemper in illo rebelli populo cum ſeruis Dei
Matth.23. inhumaniter actum eſt. Sicuti ipſe Dominus illis dixit. Hieruſa-
lem Hieruſalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad te
miſsi ſunt. O quam plenus eſt hodiè vniuerſus terrarum orbis
hoc malo. Non ſolum enim ſcelerati homines prædicatores, & vi-
ros ſanctos odio habent, ſi paululum eos reprehendunt, ſed patrẽ
etiam, amicum, & fratrem, ſi de ſpirituali eorũ ſalute tractare co- 10
nantur, ſtatim eos ſummoperè execrantur. Et vnum ex illis, quæ
circa hoc maiorem afferũt admirationẽ, hoc eſt: quòd non ſolùm
ij, qui reprehenduntur, ſed etiam ſi taceant, & nè minimum qui-
dem verbum loquantur: ipſo facto, quo virtutis ſtudioſi ſunt, ſta-
Ioã.3. tim à malis odio habentur. Cuius rei cauſa eſt, quia, ſicut dixit
Simile. Dominus: Qui male agit, odit lucem. Quandò fures noctu in do-
mũ aliquam furaturi ingrediuntur, ante omnia lucernam extin-
guunt, nè illorum latrocinia perſpiciantur. Lucerna eſt iuſtus, (vt
Matth.5. ait dominus.) Nemo accendit lucernam, & ponit eam ſub mo-
dio, &c. & huius lucernæ luce peccatorum mala perſpiciuntur.
Et idcircò lucernam hanc curant extinguere iuſtorum homi-

num

11 num famam obſcurantes, illoſque perſequentes, quia eorum vita, & virtus eximia eſt tacita quędam ſceleratorum reprehenſio. Cũque Chriſtus Redemptor noſter non ſolùm eſſet lux qui ſanctitate ſua iniquiſsimorum illorum malitiam confundebat, ſed aſperrimis verbis illos aſsiduo reprehendebat, his rebus concitati Iudæi, furoreque accenſi volebant eum occidere. Quapropter ab eis receſsit conueniens tempus expectans, atque in Galilæa commorabatur, vbi maxima miracula faciebat.

Cũq, tabernaculorũ feſtũ appropinquaret: *Dixerũt ad eũ fratres eius, tranſi hinc & vade in Iudæã.* Hoc eſt, ne hęc miracula in hoc angulo, & in occulto facias, ſed potiùs fac ea in Iudęa, vbi propter illa honorificeris. Hi erãt ſuperbi, & inanis glorię cupidi, omniaq; opera ſua faciebãt, in vanitate fundati, vt ab hominib⁹ viderẽtur. Hoc eſt enim ſuperborũ diaboliq; imitatorũ ingenium: cui dixit *Geneſ. 3.*
12 Deus loquẽs cũ ſerpẽte: Superpectus tuũ gradieris. Scilicet, in manifeſtationẽ cõfirmationis, in malitia. Cũ enim ſerpẽs nõ habeat pedes ad ambulandũ, neceſſe eſt illi terræ pectore ſuo inniti & ſuper pectus ſuum vniuerſas vias ſuas facit. Per pect⁹ in quo eſt cor, quod voluntatis vires ſignificat, ſuperbia repręſentatur, per quam *Eſai. 14.* cor, & volũtas cõtra Deum eleuatur, vt Eſaias dicit: qui dicebas in corde tuo: In cęlũ conſcendã, ſuper aſtra Dei exaltabo ſoliũ meũ. Et ita: Super pectus tuũ gradieris hoc ſignificat, videlicet: Omnes cogitationes, deſideria, & opera tua ſuperbiæ tuæ innitentur ex illa nãq; omnia hęc procedũt, & per illa cũcta concitãtur. Quid igitur in ſuperbis crebrius quid ve magis vſitatũ eſt, quàm hoc? verba tua ô ſuperbe, cogitationes tuæ, deſideria, opera, expetitiones,
13 negotiaq; tua omnia ſuperbię innitũtur. Idcirco Dauid maxima *Pſalm. 35.* animi cõtentione poſtulabat, dicẽs: Nõ veniat mihi pes ſuperbię, Superbiã appellat pedẽ, quia quemadmodum pes totũ corporis põdus ſuſtinet: ſic etiã ſuperbia vniuerſum peccati pondus ſuſtentat, & ſicut mos eſt Sathanę homines peruertere, ſuiq; ſimiles efficere, & ſuperbos corde illos reddere, ſic etiã eius mẽbra alios homines peruertere, eiſq; perſuadere cõſueſcunt, vt quod ipſi faciũt, illi etiã faciãt. Vnde apparet quãm parum emolumenti, ex taliũ hominum cõuerſatione poteſt elici, quãmq; periculoſa eſt eorũ neceſsitudo, & familiaritas. Quod obſcuriſsimis quibuſdam verbis ſignificauit Eſaias, dicẽs, Cõceperunt laborem, & peperunt *Eſai. 59.* iniquitatem. Oua aſpidum ruperunt, & telas araneæ texuerunt,

qui comederit de ouis eorum, morietur: & quod confotum eſt, 14
erumpet in regulum. His elegantiſsimis metaphoris nobis ſignificat Spiritus ſanctus quantum mali nõ ſolum ſibi, ſed alijs etiam officere conſueſcant, ijs preſertim, qui ad eos accedunt. Et malum in corde ſuo proponere, peccatum committere, appellat hîc ſanctus Propheta laborem, & dolorem concipere, illud verò exterius operari vocat, iniquitatem parere. Et compertum eſt idem quod concipitur, pari, neque enim homo concipitur, & leo paritur. Et ſiquidem Propheta dicit illos iniquitatem parere, manifeſtè ſequitur iniquitatem concepiſſe. Vocat autem iniquitatem iſtam, quam conceperunt, laborem, quia nimis annexus eſt labor, dolor, & amaritudo peccato. Eò quòd contra dictamen conſcientiæ concipiatur: & quia peccatum neceſſario peccatori laborem, & dolorem eſt allaturum, aut in hoc mũdo per pœnitentiam, aut 15
in altero per infernales cruciatus. Et hanc maledictam eius conceptionem, & partum aſpidum, aut viperarum partui comparat. Et licèt plurima ſint aſpidum genera, ſicut naturales philoſophi referunt, illæ tamen, de quibus hîc Propheta loquitur intra ſe oua concipiunt, eaque pariunt, & eorum partus eſt ipſarum met aſpi-
Iacob. 1. dum interitus. Ad hoc alludit quod B. Iacobus dicit: Vnuſquiſque verò tentatur à concupiſcentia ſua abſtractus, & illectus. Deinde concupiſcentia cum conceperit, parit peccatum, peccatum verò cum conſummatum fuerit, generat mortem. Concupiſcentia (inquit) hominem à bono opere diſtrahit illum ad malum inuitans. Et hæc concupiſcentia, quæ eſt mala fœmina inueniens occaſionem concipit à conſenſu, & ſtatim ſecreto intra animam parit peccatum. Illud verò peccatum cum fuerit opere exteriore 16
completum, & conſummatum generat mortem. Vbi verbum hoc: generat mortem ſignificat mœrorem quendam, & defatigationem, quæ peccatorem magnoperè affligit, illumque in maximas anguſtias redigit. Nam antequam opere compleretur, iam erat peccatum mortale in voluntatis conſenſu, animamque occiderat. His verbis, quæ hucuſque dicta ſunt, declarat Sanctus Propheta damnum, quod peccator ſibi ipſi infert cum his conceptionibus, & partubus, quia viſcera ſua quaſi araneæ ad texendas telas dirumpunt. In his autem verbis, quæ poſteà ſubdit, dicens: Qui comederit de ouis eorum morietur, declarat grauiſsimum detrimentum, quod ijs prouenit, qui cum peccatoribus conuerſantur:

illi

17 illi enim curant ſua venenoſa oua illis comedenda cõmunicare, quæ vbi primum comederint, ex illis baſiliſci prodibunt: nam ex vnis peccatis proueniunt homines in alia grauiora. Quantoperè autem audeant mali ſuis venenoſis ouis proximos ſuos inficere, ex hac Sancti Euangelij lectione comperitur. In quo dicitur hos carnales conſanguineos Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri illi ſuaſiſſe, vt iret ad facienda miracula illa, vbi maiorem honorẽ ex illis eliceret. Quandô homines auſi ſunt hoc veræ humilitatis Magiſtro ſuadere videntes illum tam ſanctam vitam degere, atq; omnia ſecularia tã ex animo contemnere, quid facerent alij ſibi ſimili, debili, & malè morato, & cuius debilitas, & modica virtus, illos ad eũ peruertendũ inuitaret? Atq; ex hoc cognoſcetis fratres chariſsimi quam neceſſarium nobis ſit à malis conuerſationibus recedere cũ
18 ſit certiſsimum diabolos poſtquam quoſdã homines vincunt, illis quaſi inſtrumentis vti ad alios ſuperandos. Quæ cum ita ſint, vos ſummopere exoro, vt ad hæc diligentiſsimè aduertatis, quæ ſunt animabus veſtris maximè neceſſaria. Referens Sanctus Euangeliſta ſuaſionem hanc, quã ſuperbi iſti homines Domino dicebant, ſtatim huius rei rationem reddit dicens: Neque enim fratres eius credebant in eum. Non erat mirum, quòd illi, qui in Chriſtũ Redemptorem noſtrum non credebant, ſuperbi, inaniſq; gloriæ cupidi eſſent ſeculareſque honores diligerent, ac talia verba loquerentur. Veruntamen quam excuſationem habebis tu ò Chriſtiane, qui cũ in Ieſum Chriſtum crucifixum credas, atque in eius cruce veram gloriam, atq; honorem ſitum eſſe fatearis, ſæculares tamẽ dignitates, inanemque mundi gloriam tanta animi contentione
19 conaris adipiſci? quomodô tali fidei talis vanitas, ac ſuperbia conſonat? Apertè ſignificas ò frater fidem, quam habes mortuam eſſe. Nam quanuis fides mortua, fides eſt & donum infuſum ab Spiritu Sancto in animam: quæ quidem non perditur niſi per hæreſim, dicitur tamen mortua quia nihil vitale in homine operatur, ideſt, quia cum in intellectu ſita ſit, nullos diuinorum, ſancto rumque motuum radios in voluntatem immittit. Eſt quaſi lucerna poſita ſub arcto modio, quæ etſi accenſa eſt, nullam tamen claritatem immittit, quia modij corpore impeditur, quo minus lucem proferat. Quòd ergò modius lucernæ impedimentum eſt quominus illuceſcat, idem impedimentum eſt peccatum fidei, & multò maius, quia charitatem adimit, quæ fidei ſplendorẽ do- *Simile.*

nat, eamque viuificat. Quid igitur hæc fides in intellectu ſita 20
tibi prodeſt, ſi iuxta regulas, quas Dominus ille, in quem credis te docuit, non viuis, cumque te tot tantiſque beneficijs illi deuinctum eſſe cognoſcas, eum non diligis? ô demens, qui
Exod.13. tanto bono neſcis vti? Ignea illa columna, quæ Hebræos ducebat, directè illos in terram promiſsionis dirigebat ducens illos noctu tanquam ignis, die verò tanquam alba columna. Non tamen eos in terram promiſsionis introduxit. Nam armorum vi oppugnata fuit, ſudantes enim, & laborantes, ſuperanteſque barbaras nationes, & gigantes in illam introierunt. Fides quam in intellectu habes, optimè te dirigit. Saluationiſque viam erudit, quæ eſt Deum tuum toto corde diligere, proximumque tuum ſicut te ipſum amare, paſſioneſque tuas ſuperare & vitijs tuis san
Roma.1. guinolentum bellum inferre. Et ſic verba illa Beati Pauli: iuſtus 21
ex fide viuit: Beatus Chryſoſtomus, Beatus Ambroſius Beatus Hieronymus, Beatus Cyprianus, Tertullianus, & Sanctus Auguſtinus exponentes dicunt, intelligenda eſſe de vita æterna, affimantque fidem eſſe initium in hoc ſæculo viuendi in futuro. Et notanter dicit Spiritus Sanctus, Iuſtus ex fide viuit, & non dicit: homo ex fide viuit: nequis fortè putaret habere fidem, ſufficere ad vitam æternam viuendam. Ideò dixit: iuſtus ex fide viuit, id eſt, ex fide inchoat vitam futuram, quia fides illum docet vitam ſuam ſecundum legem gubernare. Siquidem igitur frater tu hoc initium iam habes, quod quidem maximum eſt donum Dei: diligentiſsimè cura confortari, vt hunc optimũ Deũ, creatorem, ſaluatoremque tuum ſemper in omnibus ſequaris. Siquidem vna ex rationibus quarè homo factus eſt, fuit vt te humi 22
lem, caſtum, pauperemque ſpiritu &c. eſſe doceret. Idcircò dice-
Roma.6. bat Diuus Paulus: peccatum enim vobis non dominabitur: non enim eſtis ſub lege: ſed ſub gratia. In lege veteri peccatum quodammodô fortius erat hominibus: in lege autem gratiæ nos ſumus peccato fortiores. Nam lex gratiæ nobis vires impertitur per ſacramenta Ieſu Chriſti Redemptoris noſtri, ad vincendum peccatum. Voluit æternus pater, vt vnigeniti filij ſui ſocij eſſemus,
Philip.3. vt ipſe merita ſua nobis communicaret. Et ſic Beatus Paulus dicit ſe vniuerſum mundũ cõtempſiſſe, vt Chriſtum Ieſum cognoſceret. Ad cognoſcendum (inquit) illum, ſcilicet Chriſtum & virtutem reſurrectionis eius, & ſocietatem paſsionis illius, videli-

cet,

23 cet, vt hæc conſequeretur. Dixerat ſuperius: propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror, vt ſtercora. Hæc res eſt, ac ſi Chriſtus Redemptor noſter nobis diceret: Animaduertite nunc, ego habeo ius cõtra peccatum, quia cum peccator non eſſem, me tanquã peccatorem tractauit: & peccatum contra vos ius habet, quia verè peccatores eſtis. Efficite igitur vos vnũ mecum per fidẽ, & amorẽ & ipſo facto ego transfero in vos omne ius quod habeo aduerſus peccatum, vt ſic ab eo liberemini. Ergo iure optimo dicit Beatus Paulus: Peccatum vobis, &c. quia nõ eſtis ſub legẽ, ſed ſub gratia. Cũm tanto auxilio, & obligatione teneamini, non eſt conſentaneum vt in vobis peccatum dominari patiamini: ſicut illi, qui nõ credebãt in Ieſum Chriſtũ. Multo tẽpore, antequam Dominus in mundum veniret, dicebat Dauid: In veritate tua humiliaſti me, id
24 eſt, in Chriſto, qui dixit: Ego ſum veritas. Vidẽs ego (ait Dauid) in ſpiritu prophetico, quod filius tuus humanatus propter me paſſurus eſt, nõ poſſum me cõtinere, quin ad eius imitationẽ humilier. Adeò autem hac cõſideratione humiliatus eſt, vt dixerit: Domine nõ eſt exaltatũ cor meum, neq; elati ſunt oculi mei. Neq; ambulaui in magnis, neq; in mirabilibus ſuper me. Si nõ humiliter ſentiebã, ſed exaltaui animã meã. Sicut ablactatus eſt ſuper matrẽ ſuã, ita retributio in anima mea. Propter miſericordiam tuam Domine (inquit S. Propheta) quæ me ſemper cuſtodiuit, cor meũ ſemper humile permanſit, nec oculi mei præ vanitate erecti ſunt, ſemper de me viliſsimè ſenſi. Et per oculos humiliatis meæ manifeſtatio exibat. Hoc enim ſignificat: Neque elati ſunt oculi mei. Nã vt dixit Plinius, oculi ſunt indices animi. Et qui animo & cor-
25 de eſt humilis, oculorũ aſpectu humilitatẽ manifeſtat. Neq; ambulaui in magnis, neque in mirabilibus ſuper me. Nunquã cogitationes meæ ſublimius aſcendũt, quã vſq; ad cognoſcendũ me eſſe paſtorẽ: ſemper recordor me cũ ouibus patris mei ad frigus & gelu inceſsiſſe, durum q; panis fragmentũ comediſſe, atque parũ aquæ frigidæ bibiſſe, abſq; eo quòd homines mei recordarẽtur. Et vltra hãc conſiderationẽ nunquã prętereo. Valde vtile eſt homini deſe cogitare ſecundum cõditionem ſuam. Nam quando ego cõſidero quot corporalibus, ſpiritualibuſq; miſerijs premor, & quam citò iuuenilis ætas præterit, & optima coporis valetudo, quomodo hominem deſtituit, & quando animo euoluo, quàm facilis ſum ad amittendum bonum, quamq; pertinax ad retinẽdum malum,

Pſalm. 118. Ioan. 14.

Pſalm. 130.

Plin. lib. 11. cap. 37.

quomodo quicquam de me poſſum præſumere, cum me tãquam 26
araneam experiar? ſi non humiliter ſentiebam, &c. id eſt, ego affirmo me nunquam elatam cogitationem habuiſſe, nec in ſublimem ſuperbiæ thronum erectũ fuiſſe aut æſtimatione mei ſupra tegulas conſcendiſſe. Sed ſemper mihi ampliſsimum eſſe iudicaui quicquid mihi à tua liberaliſsima manu proueniret. Quod ſi ita nõ eſt, ſicut ablactatus eſt ſuper matrẽ ſuam, &c. Ex manu tua Domine mihi idem veniat, quod venit puero, quando à matris ſuæ vberibus ablactatur, & cùm ſolita lactis delectatione priuatur, qua antea in matris ſuæ ſinu recumbens fruebatur. O quàm terribilis pœna eſt hæc, conſiderate qualis maneret infans tenere ætatis ſubtractus ab vberibus genitricis ſuæ, quibus alitur: & abſque vllo, qui eum protegat, ac foueat. Hac igitur pœna afficientur ſuperbi, ſcilicet, vt omni ſpirituali conſolatione, omnibuſque 27
auxilijs & indulgentijs, quas Deus humilibus ſuis ſeruis ſolet erogare. Ecce ad quem humilitatis, ac perfectionis gradum peruenerat ſanctus Dauid, præ aſsidua humilitatis Ieſu Chriſti filij Dei conſideratione. Quare igitur nos non humiliamur ſiquidem hunc diuinum Magiſtrum vniuerſam hanc humilitatem profundiſsimamque animi ſubmiſsionem iam exercuiſſe credimus? qua tantoperè Dauid commouebatur, ante quàm opere compleretur. Quòd ſi tanto ſupplicio ſe ſe dignum eſſe arbitrabatur Dauid: niſi hanc humilitatem haberet, cum tanta obligatione non tenetur, ſicut nos tenemur: qua pœna nos dignos fore iudicatis, niſi corde humiles fuerimus? per reuerentiam huius humillimi Ieſu vos rogo fratres chariſsimi, vt ad eius imitationẽ corda veſtra humiliare curetis, atque in omnibus operibus veſtris vni diuinę Ma- 28
ieſtati placere velitis ab omni humana gloria & commendatione oculos amouentes. In hoc enim gratiſsimum quoddam ei miniſterium exhibetur, quod declaratum fuit in illo cantico quod tres illi pueri cecinerunt quando perſpexerunt ſe à Babylonici fornacis igne non concremari. Nam poſtquam omnes cæleſtes, terreſtreſque creaturas ad Dei laudes inuitarunt, in fine tandem dixerunt: Benedicite ſancti, & humiles corde Domino, laudate, & ſuperexaltate eum in ſæcula. Vbi dictio illa, &, dicit declarationem, & idem ſignificat quod: id eſt. Et ſic ſenſus hîc eſt. Benedicite ſancti: id eſt, humiles corde Domino. Et eſt valdè notãdũ quòd inter omnes creaturas, quas ad Dei laudes inuitarunt: quia vnaquæque

Dan. 3.

in

29 in ſuo genere oſtendit Deum laude eſſe digniſsimum: atq; etiam inter ſanctos, quorum alij vna virtute, alij alia deſignantur: ſpecialiter humiles corde inuitarunt, non caſtos quidem, non pauperes ſpiritu, non denique patientes conuocarunt. In quo ſignificarunt omnem virtutem, & ſanctitatē in cordis humilitate incluſam eſſe: oſtendentes, aut eſſe impoſsibile quemquam humilem eſſe corde, qui alias virtutes non haberet, aut ſaltem eum, qui hac virtute præditus ſit, maximè diſpoſitū eſſe ad cæteras impetrandas. Quis igitur ſe ipſum tanto odio habebit, vt tam heroicam hanc virtutem non curet adipiſci?

Dixit ergo eis Ieſus: Tempus meum nondum venit. Feſtū illud ſeptem dies durabat, quorū tribus primis in pompis, cōuiuijs, alijſq; ſecularibus vanitatibus occupabantur. Et ſic tres illi dies non erant diſpoſiti, vt Dominus in eis illuc iret ad prædicandum. Iſtud erat tale tempus, quale illi ad ſuorum appetituum executionem optabant. Quandocunque irent, nullam contradictionem inuenirent, quia ſimiles erant alijs prophanitate. Atque idcircò illis dicit Dominus: *Non poteſt mundus odiſſe vos.* Imò filij huius ſeculi in ſceleribus ſuis exercendis ſibi inuicem auxiliantur. Homines qui nimiū potare conſueſcunt, poſtquam ebrij ſunt, manibus ſeſe inuicem apprehendunt, & ſic alteri alteros ſuſtinent, ne cadant. Sic homines mundani, de quibus dixit Iſaias: Væ qui potentes eſtis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miſcendam ebrietatem. Væ vobis (inquit) qui omnes vires, conatuſque veſtros in ſecularibus, ac terreſtribus voluptatibus perquirendis adhibetis, quæ quidem ſunt, quaſi vinum fortiſsimum, quo inebriamini, & extra vos incitis. Atque vt hi ebrij in turpitudinibus, voluptatibus, ac ſceleribus ſuis ſuſtineantur, alij ab alijs inuicem ſuſtinentur, & adiuuantur, ne excidant, ſed vlteriùs progrediantur in vitijs, voluptatibuſque ſuis. Et ſic dicit Dominus: *Non poteſt mundus odiſſe vos.* Id eſt, mundani: ſumitur hic continens, pro contento. Vos illis, & illi vobis inuicem fauent.

30 *ſimile.* *Iſai. 5.* 31

Me autem odit, quia ego teſtimonium perhibeo de illo. Et ideò nolo illuc reuerti tempore, quo non eſt diſpoſitio ad proficiendum illis. Et ſic non aſcendit Dominus ad feſtiuitatem illam primis illis tribus diebus: ſed vt Sanctus Euangeliſta vlteriùs dicit: *Iam die feſto mediante aſcendit Ieſus in templum.* Et ſic cùm in initio feſtiuitatis non iuerit, erat murmur de eo in turba. *Quidam enim dicebant,*

quia bonus eſt : alij autem dicebant, non, ſed ſeducit turbas. O potentiſ- 33
ſime fili Dei, ô bonitas infinita, quomodo homines adeò inſanire potuerunt, vt de probitate tua dubitarent? Ad hoc te ô Redemptor animæ meæ, peccata mea deduxerunt, vt non ſolum pro illis pœnas lueres, ſed vt peccator etiam vocareris. Quem defectum animaduerterũt infœlices homines, ô bone Ieſu in puritate tua, vt illam calumniarentur? Conſiderate dilectiſsimi fratres, quãtoperè in hoc ſe humiliauit filius Dei, ſiquidem cõſenſit, vt homines hoc modo de eius fama diſceptarẽt: & cum ipſe eſſet ſumma bonitas, nõ deeſſet qui eum ſeductorem, & malũ eſſe affirmaret. O quantam conſolationem hinc poſſunt elicere ſerui Dei, quando viderint ſceleratos homines de illorum fama detrahere, conſiderantes ſiquidem aduerſus Ieſum Chriſtum filium Dei linguas ſuas exacuerunt, non mirum eſſe ſi de eius ſeruis detrahant, & de illis mur- 34
murent, qui ſunt quaſi formicæ. Si circa innocentiſsimum Dominum contrariæ erant ſententiæ: quare vultis vos, vt vno ore veſtra opera omnes commendent, & inter Sanctorum opera referant? Serui, & homines infimæ conditionis expectantes dominos ſuos, cùm non habent quibus rebus occupentur, accipiunt carbonem, & albos parietes inficiunt. Sic ſunt nonnulli tam ſcelerati homines, qui cum non habent, quibus rebus intellectus ſuos occupent, & de quibus rebus cogitent nigro carbone ſuæ maledictæ linguæ albos parietes inficiunt, quæ ſunt famæ atq; honores proximorum ſuorum, qui ſunt virtute præditi. Et quemadmodũ plerunq; albos parietes inficiendo manus proprias homines illi coinquinant: ſic non potes tu proximi tui famam inficere, abſque eo quod animam tuam contamines. De camelo dicit Plinius, quòd 4
cùm ad clarum fontem bibiturus accedit, videns ſuam deformitatem in aqua perterritus, aquam prius vngulis inficit, & conturbat. Tales ſunt homines mali, qui linguis ſuis optimorum virorum famam, ac virtutes conantur obſcurare, quia in eis peſsimi eorũ mores, turpiſsimaq; viuendi ratio reprehenditur. Tantum malum eſt hoc quod cùm iuſti digni ſint, qui propter eorum virtutes, probatiſsimoſq; mores laudibus efferantur, iniqui homines de illis detrahant, eorumq; famam diſcrucient, vt eo quòd tam graue, tamque moleſtum ſit, quodque maiorem afflictionem, quam mors poteſt afferre, Chriſtus Saluator noſter maximis pollicitationibus diſcipulos ſuos ad illud perferendum præparauerit. Vt patet ex Mat-

ſimile.

Plinius lib. 8. cap. 18.

thæo,

35 thęo, vt dixit, Beati eſtis, cũ maledixerint vobis homines, &c. Gau- *Matth. 5.*
dete, & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cęlis. Et ali-
bi: Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum: nec ſeruus ſuper dominũ *Matth. 10.*
ſuum. Si patrem familiàs Beelzebub vocauerunt: quãto magis do-
meſticos eius. Hoc eſt pręmium mundi. Hac corona iuſtos afficit.
Idcircò quodammodo crudelior eſt mala lingua inferno, nam in
fernus ſolos malos cruciat: murmurator verò bonos, & malos con-
torquet. Vnde non erit mirũ elicere, linguam grauius officere, &
peiorem eſſe, quàm manus. Nam manibus quidem corpus tantũ
modò, lingua verò famam poteris percutere. Manus abſentibus
nõ poſſunt nocere: lingua verò contra abſentes atrocius ſuperbit,
& iraſcitur. Non ad hoc illam Deus fecit: idcircò enim ferreã illã
non fecit, ſed carneã, mitem, ac ſuauem, vt verba, quæ ab illa pro-
36 ferrentur, lenia, ac ſuauia eſſent, nõ verò aſpera, aut amara. Cura-
te igitur fratres chariſsimi linguas veſtras reformare, cũvobis adeò
neceſſaria res ſit. Et ſic Dauid quęrit, dicẽs: Quis eſt homo qui vult *Pſalm. 33.*
vitam? &c. Primum quod dixit, hoc fuit: videlicet; prohibe lin-
guam tuam à malo, tanquam rem maximê neceſſariã ad incipiẽ
dum ſeruire Deo. Et vos fratres, qui crudeliſsimis peſsimorum ho
minum linguis vos percuſſos ſentitis, in hũc innocentiſsimũ ag-
num oculos conijcite, & omnia, quę propter vos pertulit, attentiſ-
simè conſiderate, patientiamque in perſecutionibus habete. & hic
Dominus gratiam ſuam vobis concedet, & in futuro ſeculo glo-
riam largietur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius Amen.

¶ Feria. III I. poſt Dominicam in Paſsione

Facta ſunt encænia in Hieroſolymis, & hyems erat, &c. Ioannis. 10.

FESTVM Illud celebrabatur in memoriam pij illius ope
ris, quod fecit Iudas Machabęus, quando tẽplum purificauit.
Et ſic feſtum illud erat quaſi quædam gratiarum actio pro vi-
ctoria, quam eis contra hoſtes ſuos Dominus conceſſerat. Valdê
conſuetum fuit apud Hebræos in memoriam acceptorum bene-
ficiorum feſtiuitates celebrare; quia etſi Deus in beneficijs confe-
rendis nimium liberalis eſt: eſt tamẽ tam arctus (ſi ita dici poteſt)

in

in gratijs pro conceſsis beneficijs expoſcendis, vt vix priſcis olim 2
patribus beneficium aliquod conceſſerit, pro quo æternas gratias
nõ poſtularet: & illis obliuiſcentibus in memoriã ipſe reuocabat,
ſicuti fecit Sancto Iacob; cui reuertenti ex peregrinatione ſua, di-
Gene. 35. xit: Surge, & fac altare Deo, qui apparuit tibi in via, quãdo fugie
bas Eſau fratrem tuũ. Viginti iam anni præterierant, poſtquam
Dominus hoc illi beneficiũ fecerat: & quaſi heri illi factũ fuiſſet,
ſic ab eo ipſe Dominus gratias exigit. Quo admonitus vir ſanctus
allocutus eſt vxores, liberoſq, ſuos, dicens: Surgite, aſcendamus in
Bethel, & faciamus ibi altare Domino, qui exaudiuit me in die
tribulationis meæ, & ſocius fuit itineris mei. Et quid fuit quare vbi
primum hic idem Dominus Abrahæ terram Chanaan pollici-
tus eſt poſteris eius ſe eſſe daturũ, ſtatim præcepit ei, vt vniuerſam
Gene. 13. terram illam circuiret. Statim poſtquam ei dixit: Omnem terram 3
quam conſpicis, tibi dabo; & ſemini tuo vſque in ſempiternum:
& ſtatim inferiùs ſubdit, dicens: Surge ergo, & perambula terram
in longitudine, & latitudine ſua, quia tibi daturus ſum eam. Dig-
niſsima eſt equidem conſideratu huius mandati cauſa, mirabile
eſt enim quod Deus præcipiat homini quieto, quique domi ſuæ
cum tranquillitate commoratur, rem tantæ inquietis, ac laboris,
& (humano videri) abſq; vlla neceſsitate. Quorſum ô æterne Deus
homini iam ſenio confecto præcipis tam longam terram peragra
re, tamque laborioſum iter ac periculoſum conficere? Quare ei iu-
bes inter tã diuerſas gentes præterire? & in medio barbararum na
tionum ambulare? quare ei non concedis, vt tot annos domum
propriam habeat, in qua cum tranquillitate, & gaudio commore
tur? Profectò præcipua huius præcepti ratio (meo videri) fuit: quia 4
voluit Deus, vt hic Sanctus Patriarcha vniuerſam illam terram
aſpiceret, quô tot ciuitates, totque ampliſsima, ac locupletiſsima
regna, tot, tãq; amœnos, ac pingues agros cõſpiciens, quę omnia
eius cauſa poſteris ſuis concedenda erant, huius beneficij magni-
tudinem intelligeret, & ad ſummum omnium benefactorem ar-
dentiùs diligendum, maioreſque illi gratias agendũ concitaretur.
Et ſiquidem beneficia, quæ in lege gratiæ accepimus, multò præ-
ſtantiora ſunt, quam hæc, quibus Abraham affectus eſt: maiori ra
tione deuincti ſumus ſemper maiores gratiarum actiones arden-
tiſsimo amore plenas liberaliſsimo huic benefactori agere. Et ſic
vnũ ex ijs, quę B. Paulus in credentibus maximè cupiebat, quęq;

à diuina

5 à diuina Maieſtate inſtantiſsimè poſtulabat, hoc idem erat, dicēs: Non ceſſamus pro vobis orantes, & poſtulantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius in omni ſapientia & intellectu ſpirituali, *Coloſs.1.* vt ambuletis dignè Deo per omnia placentes in omni opere bono fructificantes, &c. Cum gaudio gratias agentes Deo, & Patri: qui dignos nos fecit in partem ſortis Sanctorum in lumine. Qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtulit in regnum filij dilectionis ſuæ, in quo habemus redemptionem, & remiſsionem peccatorum. O admirabilia, & dulciſsima verba. Notate primum verba illa: Impleamini agnitione, qui eſt vnus ex fontibus gratitudinis. Secundò notate verbum illud: cum gaudio, videntes nos non viuere in infidelitate, in qua plurimæ variæque nationes viuunt. Tertiò, diligentiſsimè penſate verbum: Tranſtulit nos, &c.

6 Quòd ius, quod dilectiſsimus filius Dei ratione meriti ſanctiſsimę paſsionis ſuæ, ad regnum cælorum habebat, nobis tranſlatum eſt, qui nullum ad illud ius habebamus, vt morte intercedente repromiſsionem accipiant, qui vocati ſunt æternę hæreditatis. Atq; hîc etiam nobis maximam gratitudinis præbet occaſionem, dicens: Repromiſsionem. Nam quod libentiſsimè dare volumus ſæpenumerò promittimus. *Heb.9.*

Dicit vlteriùs textus: *Hyems erat.* Vigebat frigus, tempus arctū, & laborioſum erat præ nimijs frigoribus, quando feſtum hoc celebrabatur. B. Auguſtinus, ſic dicit: Hyems erat, frigidi erāt, ad illum enim diuinum ignem accedere pigri erant: qui credit, accedit: qui negat, recedit. Et Euthicius dicit tempus frigidum fuiſſe, nō ſolùm ob aeris intemperiē, ſed ob infidelitatem. Vnde cele- *Aug. tract. 48. in Ioan. Euthicius.*

7 brem quandam regulam ad diuinas literas intelligendas eliciunt: ſcilicet, quòd quandò tempus, aut aliæ huiuſmodi circunſtantiæ adnotantur, tacitè ſignificatur, quôd in ſpiritu prætenditur. Quæ regula etiam à Beato Gregorio confirmatur. *Grego. 2. moral. c. 2.*

Et hyems erat. Quouſque tandē fratres chariſsimi hyems erit? in ſacris literis feruor in bonam, frigus autē in malā partē accipitur. Frigida illa ciſterna, de qua dicitur: Profundā, obſcuram, frigidāq; malitiam ſignificat. Verba illa Prouerb. Amittit palliū in die frigoris, declarat Beda de die iudicij. Et ſicut vnus ignis alium expellit, ita etiam vnum frigus aliud eijcit. Eſtis frigidi, & aſſumitis parum niuis, & ſtatim manus remanet ardens: inferni frigus in memoriam *Thren. 2. Prouer. 25. Beda. ſimile.*

moriam reuocate,& de illo aſsiduo cogitate,& in calorem ſtatim 8
Luc.13. ingredimini. Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. O quanto dentium ſtridore torquebimini, ſi in illa die charitatis, & bonorum operum pallio cooperti non fueritis. Iob de quibuſdam
Iob.24. ſic dixit: Quibus non eſt operimentum in frigore, Satis magna miſeria eſt iſta. Caleſcite fratres, caleſcite: nam ſic frigidi non poteſtis arma recipere. Et vbi primum diſciplinas, & flagella ſuſcipitis, ſtatim vobis ê manibus excidunt, quia non habetis feruorem, ſtatim vt ſanctam exercitationem incipitis, defatigamini: cum primum calamum præ manibus accipitis ad ponendam rationem cum Deo, & cum proximis veſtris, ſi
Cant.2. quid eis debetis,ilicò eum dimittitis,& manus inſufflatis. *Hyems erat.* Illi erant frigidi,vos etiam frigidi eſtis. Quid? nunquam dicturi ſumus:Iam hyems tranſijt,imber abijt,& receſsit: flores apparuerunt in terra noſtra,vox turturis audita eſt?gemitus peccatoris nũquam audiendus eſt? ſemper futura eſt hyems domi tuę? 9
ſemper futurus es gelidus,& negligens? Non ſit ita per charitatẽ Dei,ſed ad hunc diuinum ignem accedite,quò calorem ex eo recipiatis.

Et ambulabat Ieſus, &c. Nunc etiam in oſtio templi, quæ eſt anima tua, deambulat; nec verò ingreditur,quia penitus à te peccatum non expellis. Tota hac Quadrageſima ambulauit Deus in oſtio animæ tuæ per inſpirationes, conciones, optimaque proximorum tuorum exempla, & ad cor tuum non acceſsit, quia illi oſtium non aperis, præ nimio enim frigore ei neſcis
3. Reg. 17. aperire. Helias ſacrificijs & orationibus efficiebat, vt ignis ex
Pſalm.38. cœlo deſcenderet. Et Dauid dicebat: In meditatione ignem exardeſcere. In meditatione(inquit) mea exardeſcit ignis. Dicunt 10
nonnulli:ſum frigidus,non ſum aptus ad orandum, nec ad confitendum peccata mea. O demens,es frigidus, & ignem fugis? trade te orationi,peccataque tua confitere, & in te diuinus ignis introibit calorem que recipies, quô animæ tuæ ianuas Deo poſsis aperire.

Circundederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei: Quouſque animam noſtram tollis? Quæ verba ex inuidis cordibus prolata. Homo inuidus rabie conſumitur, cûm non inuenit occaſionem calumniandi illum, cui inuidet. Liberet nos Deus à tali veneno, quod totam

animam

11 animam replet amaritudine. Hęc eſt pœna, quam Beatus Paulus miſeris illis Deũ impoſuiſſe affirmat, dicens: Sicut ſcriptum eſt, Dedit illis Deus ſpiritum compunctionis. O quàm graue ſupplicium in pœnam duritatis eorum, vt compunctionis ſpiritum haberent, id eſt, vt terribili quadam inuidia transfigerentur. Tantum eſt hoc peccatum, vt de eo dicatur. Inuidia autem diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Hoc non hominum quidem, ſed dæmonum eſt peccatum. Quod eſt principium ſenſualitatis veſtræ? Caro veſtra, principium autem iræ veſtræ? eſt chalera veſtra, & pincipium cupiditatum veſtrarum? mundus. Quod verò eſt initium, vt te pœniteat bonorum meorum, & malis meis gaudeas? Huius tanti mali Sathanas eſt initium, vt cognoſcatis quanto odio illum habere debeatis. Aliud maximum 12 malum habet inuidia, in quo à cæteris omnibus vitijs quodammodo differt, ſcilicet, quòd cùm ſingula vitia, ſingulis virtutibus opponantur, veluti luxuria caſtitati, gula temperantiæ, ſuperbia humilitati: inuidia verò aliquomodo videtur omnibus virtutibus eſſe contraria. Et ita inuidus contra omnes virtutes videtur inſurgere, omnibuſque illis bellum inferre. Vnde non poteſt caſtum, humilem, temperatum, nec clementem virum tolerare; quia triſtatur in quantum aliquis his virtutibus ipſum excedit. Veruntamen etſi omnibus virtutibus modo ſupradicto, aduerſari videatur, directè tamen opponitur charitati; nam charitas gaudet de bono proximi, inuidus autem vt philoſophus dicit, de bonis proximi triſtatur. Opponitur etiã (ſecundum Ariſtotelem) miſericordiæ, quæ charitatis eſt pro- 13 prius effectus, inuidus enim triſtatur de bono proximi, miſericors autem triſtatur de malo proximi. Quid commouebat Beatum Paulum, vt diceret; Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego non vror? ægrotas tu etiam, igitur ego ægroto, quia tu infirmaris. Quis eum mouet, vt infirmitatem veſtram, quaſi ſuam propriam æſtimet, ac ſentiat; eiuſque remedium, quaſi infirmitatis ſuæ curet, niſi charitas & miſericordia? quod autem vice verſa tu dicas, quis infirmatur, quis tribulatur, quis denique in anguſtias redactus eſt, & ego non delector propter hoc? O maledicta viſcera; ô maledictus animus, qui tale ſibi perſuadere poteſt? hoc perficit in eo maledictum hoc, atque abo-

Roma. 11. *Iſai. 9.* *Sap. 2.* *Ariſt. 2. rhetori. c. 11.* *parũ à prin. to. 6. Ariſt. lib. 2. rhetor. cap. 9.* *2. Cor. 11.*

abominabile vitium inuidiæ. Inſuper hæc omnia inuidia eſt 14
quædam peccatorum omnium vena, vt aperte affirmat Beatus Iacobus, dicens: Vbi enim zelus, & contentio, ibi inconſtantia, & omne opus prauum. Vbi eſt (inquit) inuidia, omnia mala huius ſeculi infuſa ſunt. Murmurationes, ſcilicet, falſa teſtimonia, iræ, homicidia, &c. Et præter omnia hæc mala, inuidia eſt morbus (humano videri) incurabilis. Ad curandum enim inuidum hominem neceſſe eſſet, vt Deus non benefaceret illi, cui inuidet. Imò verò vice verſa fiet: nam vbi primum te bonorum proximi tui pœnituerit, ſtatim Deus illi maiora cõferet beneficia. Idcircò dicitur: Cum ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, & in ruina eius ne exultet cor tuum, ne fortè videat Dominus, & diſpliceat ei, & auferat ab eo iram ſuam. Ne delecteris ô frater alieno malo: ipſo enim facto Deus illud à proximo tuo aufe- 15
ret, ſi verò eius bona doles, Deus ea adaugebit illi, & tu præ rabie diſſecaberis. Quò magis Saul Dauidis proſperitates dolebat, eò magis Deus Dauidi fauebat. Hæc omnia vobis dixi fratres chariſſimi, vt hoc peſtilentiſsimum vitium inuidiæ ſummoperè execremini; Deumq; vt illud à pectoribus veſtris euellat, ſumma animi contentione deprecemini. Et adhuc rem notabilem vobis de inuidia dicam, quam dicit Sanctus Iob: Quòd paruulum occidit inuidia. Nunquam inuidia præſtantiſsima virorum pectora aggreditur, ſed viles, & abiectos, atque malę indolis, ſtultoſque homines inuadit. Quæ maior ſtultitia, quàm hominem rationis, ac conſilij participem papilioni ſimilem eſſe velle? Hic enim lucernæ flãmam conatur extinguere: atque in illam inuadens remanente lucerna accenſa ſe ipſum concremat. Idem lucratur homo inuidus, 16
dum iuſti famam obſcurare, eiuſque honorem extinguere conatur. Vt inuidorum hominum exitum cognoſcatis, & qui ſit finis agonum, ac tormentorum, quæ patiuntur, videatis. Sin minus horum infœlicium ludæorum, de quibus loquitur Sanctum Euangelium, finem conſiderate. Vitam in tormentis degerunt, & nihil illis profuit, quia omnibus perſecutionibus ſuis ineffabilem gloriam, & honorem, quo Ieſus Chriſtus in orbe terrarum & in cælis colitur adimere nequierunt.

Iacob.3.

Prou.24.

1.Reg.18.

Iob.5.

Dicunt illi: *Quo vſq; animam noſtram tollis?* In quibus verbis detegitur amaritudo, & infernus, quo anima inter duo extrema verſa,

17 verſans cruciatur: ſicut his miſeris contigit. Quorum alterum hoc
erat, dicebant enim: ſi te in Regem ac Meſsiam recipimus multũ
de iure, & dominio noſtro amittemus: & oportebit nos reſtituere,
quæ iniuſte à pauperibus ſuſtulimus: alterum erat, ſi te non reci-
pimus, te interfecturi ſumus, & interficientes ſcimus virũ iuſtiſsi-
mum, innocentiſsimum, quemque aperte opera facientem intue
mur, quibus eũ verum eſſe Deum manifeſte comprobatur, à no-
bis occidi. Maximum erat, inteſtinum bellum, quo hi miſeri
vexabantur. O infelix peccator quàm crebro bello intra te ipſum
oppugnaris? Si à muliere, cum qua tot annos conuerſor, recedo,
voluptates meas relinquo. Et hoc nimis mihi laborioſum vide-
tur: niſi eam relinquo, toties Ieſum Chriſtum iterũ crucifigo, quo
ties cum ea pecco, & tandẽ voluptates iſtas aliquandò æternis tor
18 mentis ſoluturus ſum. O quanta eſt hæc ſuſpenſio, & quam cru-
dele bellum? Proximũ tuũ falſo infamaſti, & accedis ad confeſ-
ſionem: tunc dicit tibi auditor pœnitentiarius: Frater nullũ aliud
remedium habes præter hoc: aſcende in pulpitum, & publice te re
tracta. O pater amittam honorẽ meum. Frater ſi hoc non vis fa-
cere, ito in infernum. Attendite, in quibus duobus extremis hic in
fœlix verſetur. Tu, qui aliena diripuiſti, reſtitue illa dominis ſuis.
O pater (inquit) ſi ea reſtituo, pauper, & perditus manebo, ſin mi
nus detrudar in infernum. Ecce in quas anguſtias hominem pro-
pria ipſius peccata redigunt. Cauete autem quando inter duo ex
trema poſiti fueritis, ne ad illud declinetis, quod appetitus veſter
expetit: alioquin perdemini. Sancta illa Suſanna inter duo extre- *Daniel.13.*
ma ſe afflictã animaduertit, quando duo illi maledicti ſenes eius
19 caſtitatem deprædari voluerunt. Et dicebat: Si horum appetitui
conſentio contra Deum pecco: ſin minus infamanda ſum coram
vniuerſo populo, dicit que ſanctus textus illam ingemuiſſe, & di-
xiſſe: Anguſtiæ ſunt mihi vndique: ſi enim hoc egero, mors mi-
hi eſt: ſi autem non egero, non effugiam manus veſtras. Sed me-
lius eſt mihi abſq; opere incidere in manus veſtras, quàm peccare
in conſpectu Domini. Deus autẽ illi auxiliatus eſt. Neutrũ enim,
ſcilicet nec honorem apud homines, nec gratiam apud Deũ ami-
ſit. O benedictus, & glorificatus ſit talis Deus, qui tam diligenter
ſuos defendit. Diligite fratres chariſsimi hunc optimum Deũ illi-
que ſeruite, & in peccati ſuſpenſionem non incidetis. Atque hoc
vnum vobis perſuadete, vos ſemper in dolore, & amaritudine eſſe

victuros nec vero vnquã gaudio eſſe fruituros, quouſq; illi ſeruia- 20
tis. Videte quid dicebat Sanctus Paulus de Macedonibus. Notã
autem facimus vobis fratres gratiam Dei, quæ data eſt in Eccle-
2.Cor.8. ſijs Macedoniæ, & quoniam in multo experimento tribulationis
abundantia gaudij ipſorum fuit. Nouum quidem & in orbe terra
rum inuſitatum, humanæq; rationi incredibile eſt, illos in maxi-
mis laboribus non ſolum non contriſtatos, ſed ſummopere etiam
fuiſſe lætatos. Quod ſi Dei gratia, diuinaq; eius virtus ſanctorum
martyria ſuauia effecit: quomodo ſuammet legem, quæ morte
multo minus grauis eſt, ſuauem non reddet? Vnde igitur tantus
hominum timor, & ignauia proficiſcitur, vt virtutem ſanctam q;
& innocentem vitam grauiſsimam eſſe arbitrentur. Huius profe
cto puſillanimitatis ratio eſt, quia hæc non conſiderant cum viri- 21
bus, quas tunc habituri ſunt, cum vere & ex animo ad Deum fue
rint conuerſi, ſed cum his, quas nunc ante conuerſionem habent
quô eorum natura diuina gratia nondum ſanata, nec diuinis viri
Simile. bus eſt corroborata. Sicut ægri, qui cũ ardentiſsima febri laborãt,
& idcirco, maxima ſiti æſtuant: cũque tunc bibere non audeant,
quia medicinæ regulis cautum eſt: ſtatuunt ſe vbi primum ſanati
fuerint, priſtinaſq; vires recuperarint, ad amœniſsimos fontes,
quos aliquando viderunt, eſſe ituros, & ſeſe aqua eſſe ſaturaturos.
Qui poſtquã ſani facti ſunt, cùm extincta febri ſitis etiam extin-
cta eſt, propoſita ſua, quæ à febri illuſi ſtatuerant, iam nunc deri-
dent. Similis eſt amẽtia, & cæcitas illorũ, qui cum peccati morbo
corrupti ſint ad ea nõ attendũt, quæ natura, diuina iã gratia ſana
ta à deprauatione q; ſua liberata, poterit & exoptabit, ſed ad ea po
tius, quę tũ per culpam ſit infirma cõcupiſcit. Qui ſi ex animo ad 22
Deũ cõuerterẽtur, & per verã pœnitentiã animarũ ſuarũ ſanita-
tẽ cõſequerẽtur: ſtatim falſum hoc iudiciũ eſſe cognoſcerẽt. Quæ
cum ita ſint dilectiſsimi fratres hanc animę ſanitatẽ procurare in
cipite, & experiemini quomodo ab iſta ſuſpenſione, qua nũc tor-
quemini exibitis, & quanta cum ſpiritus tranquillitate viuetis.

Dicunt amplius, *Si tu es Chriſtus dic nobis palam.* Quibus cũ Dñs
ſeſe Chriſtũ eſſe reuelet, contra eum lapides accipiũt. O terribilẽ
inſaniã? Hos nequiſsimos homines imitãtur plurimi mercatores
& plurimi dñi huius ſęculi, qui interrogãt Ieſum Chriſtũ interro
gando eos, qui in eius loco conſtituti ſunt nec vero interrogant ad
ſciendum, ſed vt illius, quem interrogant ſeſe ſententia tueantur.

Quod

23 Quòd ſi vir ille eruditus, â quo ſententiam quærunt iuxta voluntatem eorum non reſpondet, ſtatim illum ignarum, literatum q; imperitum eſſe affirmant. Scitote fratres primam animę miſeriã eſſe ignorantiã. Eſt autẽ prima cũ quia ſita eſt in prima animæ potẽtia, qui eſt intellectus: tum etiam quia eſt primũ ſupplicium quo Deus hominem punit. Nã primum peccatũ fuit effrænatus appetitus nimiũ ſciendi. Et iuſtè Deus hominẽ puniuit, permittens, vt ea, quæ illi neceſſe erant ſcire, ignoraret: quia vt ſapiens dicit: Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur. Et ſic vbi primum infans ab vtero genitris ſuæ prodit, ſtatim prodit ignorans magis quàm bruta animalia. Nam agnus ſtatim vt naſcitur, matrem ſuã ſequitur, & vbera inuenit. Beatus Auguſtinus quærit, vtrũm in ſtatu innocentiæ omnes naſcerentur perfectæ ætatis, & cũ ſcien
24 tia? Quam quæſtionem illic non ſoluit: veruntamen capite trigeſimonono dicit quòd vt primum è ventre exiret, ſciret omnia quæ cunq; illum ſcire oporteret, & quæ ad ſtatum ſuum pertinerent: quod quidem per peccatum impeditũ eſt. Idcircò ſiquidẽ ignorantes ſumus, vnuſquiſque ſummopere tenetur illa ſcire, quæ ad ſtatum ſuum ſpectãt, ne Deũ mortaliter offendat, & licet vir eruditus ſis, oportet tamen te humiliari, & ea quæ ad tuam ſpiritualẽ ſalutem attinẽt, quando opus fuerit cum alio viro docto cõmunicare. Quod videre eſt in D. Paulo, qui ſic de ſe dicit: Poſt annos quatuordecim (ſcilicet apoſtolatus ſui, Euangelicæq; prędicationis) aſcendi Hieroſolymam, & contuli cum illis euangelium quod prædico in gẽtibus. Ne fortè in vacuum currerẽ, aut cucurriſſem. Dicit ſe aſcendiſſe, vt ea quæ prædicauerat, & prædicabat cum B.
25 Petro, Ioanne, & Iacobo communicaret. Dic ergo B. Paulus poſt quam tot annos prædicauerat hoc nũc facere decreuit? Ex hoc videtur illum de rebus, quæ prædicabat, dubitare: qui autem de fide dubitat, hæreticus eſt. Nil tale dicit B. Paulus, ſed dicit ſe aſcendiſſe, vt diſceret, vtrũm quicquam ſibi ad diſcendum deeſſet, vtrũm quicquam ignoraret ex illis, quæ oportebat prædicari: iuit vt alij Apoſtoli illum erudirent, ſi quid fortè ignoraret. Non quod de aliqua re illarum, quæ prædicauerat, dubitaret, cum ea per Ieſu Chriſti reuelationem percepiſſet. Sed iuit, vt ſciret, vtrũm reliqui Apoſtoli plurium rerum reuelationem haberent. Quod quidem apertius infra declarauit, dicens: Nihil mihi contulerunt, id eſt, nihil me erudierunt, ego enim omnia ſciebam. Cùm igitur

Sap. 11.

Aug. liber contra Pela. c. 21. q. 29.

Galat. 1. & 2.

B. Paulus diuino Dei ore edoctus humilietur, & alios interroget, 26
tu, qui es viliſsimus terræ vermiculus, ea quæ ſpirituali ſaluti tuæ
neceſſaria ſunt, ab alijs quærere dedignaberis? Nimis nociua eſt
hæc ſuperbia. Quòd ſi quis quærat, quẽ nam debeat interrogare?
dico illũ debere eundẽ interrogare, quem hi Iudæi interrogarunt,
ſed non qua intentione illi quæſierunt, non enim percõtabantur,
deſiderantes verũ cognoſcere. Volo dicere vos debere eũ interroga
re virum melioris conſcientiæ, & magis eruditum: quod ſi duo
fuerint, quorũ alter alterũ virtute excedat, licèt ab eo literarũ eru-
ditione ſuperetur, dummodo tamen ſit vterque peritus: ad me-
Eccle. 37. liorẽ virum quanuis non adeò peritum, recurrere debetis. Nam vt
dicit Eccleſiaſticus: Anima viri ſancti enunciat aliquãdo vera, quã
ſeptem circunſpectores, ſedentes in excelſo ad ſpeculandũ. In hoc
autem plerunque peccant hi domini, qui iuriſperitos habẽt, qui- 27
bus ſtipendia ſoluunt quos ſemper cõſulunt. Et quando illi eis af-
firmant id, quod interrogant ſibi licere, nullus eſt qui eos ab hac
ſententia ſufficiat remouere. Statim dicũt: Hoc licitũ eſſe mihi af-
firmauit doctiſsimus quidam vir. Et dicunt illũ eſſe doctiſsimum,
quia ſecundum voluntatẽ ſuam iudicauit: quod ſi non faceret ſta-
tim illum ſtipendio priuarent. Alij ſunt qui ex malitia & cũ ma-
la intentione imperitos homines cõſulunt. Quibus dicit Deus per
Ezech. 14. Ezechielẽ. Homo, homo de domo Iſrael qui poſuerit immũditias
ſuas in corde ſuo. & ſcandalũ iniquitatis ſuæ ſtatuerit contra faciẽ
ſuã, & venerit ad prophetã, vt interroget per eũ me. Ego Domi-
nus reſpondebo ei in multitudine immunditiarum ſuarum. Secun
Hieron. dum Hieronymum duplicatio dictionis ſignat vniuerſalitatem.
Eſt phraſis Hebraica, id eſt, quicunque homo. Itaq; vult Deus vt 28
cũ bona intẽtione interogetis, tantũmodo ad cognoſcendã verita
tem: atq; ad gubernandũ vos ſecundũ illam: non verò ſicut quidã,
qui triginta eruditos viros interrogant, & ſi vnus cum eorum vo-
luntate conſonat derelictis viginti nouem, illius vnius ſentẽtiam
ſequuntur, nimis contenti, dicentes ſe illud quod faciunt, ſecun-
dum viri docti ſententiam facere, & cum illa ſecuros eſſe.

Reſpondit eis Ieſus Loquor vobis, &c. Opera, quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc teſtimoniũ perhibent de me. Per opera vobis locutus ſum, meq; reuelaui, opera enim, &c. Teſtimonium perhibent de me. Irrefragabile omnipotentiæ eius teſtimonium erant miracula, quæ faciebat, & modus, quo illa faciebat imperando, ſcilicet tan

quam

29 quàm abſolutus Dominus. Ingrederis in domũ, vbi plurimi habi *Simile.*
tant, nec noſti quiſnã ſit dominus illius domus. Et vides ingrediẽ-
tẽ vnum cũ magna authoritate, omnibus imperantem, & dicen-
tem. Tu fac hoc, & tu hoc, tu tolle iſtud hinc, tu vero pone iſtud
hîc, tu vade illuc, tu vero reuertere huc. Et cernis omnes illi obtem
perare: ſtatim dicis, Proculdubio hic eſt dominus huius domus.
Sic ingreſſus eſt Chriſtus redemptor noſter in orbem terrarum,
quæ eſt domus diuerſarum creaturarum imperans vẽtis, morbis,
mortique & omnia illi obediũt manifeſte oſtendit ſe creaturarũ
omnium eſſe Dominum. Et maxime notanda eſt hîc conſuetu-
do, quam habebat diuinus magiſter, videlicet, quôd quotieſcunq;
de doctrina, operibuſq; ſuis loquebatur, ſemper ſuum æternũ pa-
trem eorum autorẽ nominabat: vt patet in Ioanne vbi dicit, Mea
30 doctrina non eſt mea, ſed eius, qui miſit me. Et alibi verba, quę de *Ioan. 7.*
diſti mihi, dedi eis. Et alio in loco: opera, quæ dedit mihi pater, vt *Ioan. 17.*
faciã, illa ſunt quæ teſtimoniũ perhibent de me. Et hic dicit. Ope *Ioan. 5.*
ra quæ ego facio in nomine patris mei. Et inferius dicit: Multa
opera bona oſtendi vobis ex patre meo. Ex hoc loquendi, modo,
quo diuinus Dominus vſus eſt, docemur omnia bona opera, quæ-
cunque fecerimus, dixerimus, aut cogitauerimus, ad Deũ referа-
mus. Et recordemur omnia illa eſſe quaſdã ſcintillas, quæ ex illo
infinitæ bonitatis igne procedũt. Et ſic pro eo, quod nos legimus.
Adiutor meus tibi pſallam B. Hieronymus vertit ex Hebręo, Vir *Pſalm. 59.*
tutem meam tibi cãtabo, quia Deus ſuſceptor meus es, quod idẽ
eſt. Et ſic Beatus Paulus dicit, Abũdantius illis omnibus laboraui. *2. Cor. 15.*
Non ego autẽ ſed gratia Dei mecũ. Ecce quam humiliter fatetur
31 ſanctus Apoſtolus veritatem. Et ſancta Iudith poſtquam occidit
Holophernem dixit, In manu fœminæ percuſsit illũ Dominus, *Iudith. 13.*
Non dixit, Ego illum interfeci, ſed Deus occidit.

Sequitur in textu, *Sed vos non creditis, quia non eſtis ex ouibus meis.* Ergo ſequitur illos eſſe hircos Sathanæ, qui cum ſit princeps tene brarum, ita ſuorum mentes obſcurat, vt ne maximam quidem lu-cem aſpiciant. Et quô plura peccata committunt, eo obſcurior, & denſior efficitur caligo, qua excæcantur. Et ita quãuis plurima co ram eis miracula fiant, non illa animaduertunt. Hoc apparet in terribili AEgyptiorũ cęcitate, qui cum tot miracula coram oculis perſpexiſſent, adeò cęci remãſerũt ac ſi nihil vnquã tale vidiſſent. De quibus dicitur, Adhuc enim inter manus habẽtes luctũ, & de-

plorantes ad monumẽta mortuorũ aliã ſibi aſſumpſerunt cogita 32
Sapien.19. tionẽ inſcientiæ. Et quos rogãtes proiecerãt hos tanquã fugitiuos perſequebãtur. Ducebat enim illos ad hũc finẽ digna neceſsitas, & horũ, quę acciderãt, cõmemorationẽ amittebant, vt quæ deerant tormentis repleret punitio. O nimiũ metuenda verba? ò quis ſpiritũ haberet, quo illa ſatis digne poſſet explicare, & ampliare. O Deus infinitæ maieſtatis, & pater luminũ per clementiã tuã illumina nunc oculos noſtros, quò pertinaciã noſtram cognoſcamus, nec quò infœlices hi peruenerunt, nos deueniamus. Attẽdite quãta fuit illorũ pertinacia, & obſtinatio, quod nondũ penitus vnum ſuppliciũ lamentati fuerant, cũ iam peccata intentabãt, propter quæ aliud maius reciperent. Penſate diligẽter verba illa: digna neceſsitas, in quibus dicitur: illos digne à Deo derelictos fuiſſe atque ſuppliciũ iſtud digne promeruiſſe, vt tanquam deprauationis ſuæ 33
neceſsitate cõpulſi, in malis ſuis vlterius progrederentur obliti omniũ, quæ geſta fuerant, vt tandẽ in mari rubro demergerentur. Sicut & ipſi Hebræos pueros crudeliſsime demerſerant. O ſtupendũ Dei iudicium? Attende peccator qui alios demergis, inde deuenturũ eſſe, vt tu etiam demergaris. Ex his verbis cognoſcetis quæ nã ſint peccata, propter quæ permittit Deus homines in hanc cæcitatẽ, & duritiem incidere. Hinc enim detegitur illos hoc ſupplicio puniri, qui non contenti ſuis ſceleribus, nec ſolũ ipſi mali ſunt, ſed curant etiam vt alij mali ſint. Et hoc videtur lex diuinę iuſtitię poſtulare, quòd ſicut de illis, qui alios docent, & inuitant, vt boni
Danie.10. ſint, dicit Daniel qui ad iuſtitiam erudiunt multos, fulgebunt quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates. Ita è contra qui alios peruertũt, excæcabuntur, vt in illas æternas pœnas deueniant, in quas pro- 34
ximos ſuos incidere fecerunt. Hoc oporteret animaduertere eos, qui negotijs, ac muneribus virginum honeſtatem conantur eripere, quibus rebus pretioſiſsimam illam animam quam perdiderunt, perſoluent. In hoc etiam oculos conijciant adulatores, qui alios ad ſuperbiam incitant. Hoc etiã conſiderent patres, qui paſſim pro leuiſsimis rebus iurant, atq; hanc peſsimam hæreditatem liberis ſuis relinquunt. Item ad hęc attendant domini, qui noctes, dieſq; ludendo, atq; in alijs profanitatibus exercẽdis conſumunt, alioſq; ad idẽ faciendum cõmouent. Item hoc aduertant illi, qui ſecreta verba, quæ proximi ſui aliquo furore concitati protulerũt, reuelant, inſciumque hominem ad iram excitant, & ſunt diſſen-

ſio-

35 ſionum cauſa. Etenim hoc eſt vltimum malum illorum ſeptem, de quibus dicitur: Sex ſunt quæ odit Dominus, & ſeptimum dete ſtatur anima eius. Scilicet eum, qui ſeminat inter fratres diſcordias. Atq; hoc eſt peſsimum malũ, quia eſt cauſa plurium peccatorum, & perditionis plurium animarum. O fratres chariſsimi per charitatem Dei vos rogo, vt ad hæc tam neceſſaria attendatis, nec vos poſt paſsiones veſtras abire patiamini. Cauete ne vos Deus propter hoc deſtituat, vt in has maximas miſerias incidatis. Videte quod dicitur de quibuſdam, qui alios impediebãt quominus Deo ſeruirent. Erat ergo peccatum puerorum grãde nimis coram Domino, quia detrahebant homines à ſacrificio Domini. O quanta exaggeratio, grande nimis (inquit) te non eſſe bonum, nec ſinere, alios bonos eſſe, grande nimis malum eſt. *Prouerb. 6.* *1. Reg. 12.*

36 Sequitur in textu: *Oues meæ vocem meam audiunt.* Aduertite fratres quod dicit hîc Dominus ſe eſſe ouium paſtorem: non verò vrſorum, aut luporũ, aut canum, aut leonum, ſi vultis Chriſtũ Ieſum in paſtorẽ habere, curate vos illius oues efficere mites, temperatos pacificos, non epulones quaſi lupos voraces, non crudeles, tanquã leones, non deniq; ſenſuales, ac turpes, quaſi vrſos, ſed diuinis eius vocibus obedientes. Ouis ſi fortè in vetitum ingreſſa eſt, cũ primũ ei paſtor ſibilat, ſtatim egreditur, & illud derelinquit. Sic etiam ouis Dei ſi in vetitũ ingreſſa eſt, aliquodq; malũ perpetrauit: ſtatim ad diuinã Dei vocationẽ recurrit: prædicatoris voci obtẽperat, & conſilio amici, ad monentis vt malã negotiationẽ, aut familiaritatẽ relinquat, &c. Hoc eſt ſignũ q̃ eſt ouis Dei. Eia frater chariſsime nũc exi de vetito, ne forte veniat infernalis meſsis cuſtos. *Simile.*

37 *Vulgo meſeguero*, & te in perpetuã inferni cuſtodiã includat. Nõ ſolum autem ex vetito debes exire, ſed paſtorem etiã tuum, ſicut hîc dicitur, ſequi debes. Atq; idcirco alma mater eccleſia nũc crucis vexillum profert cantans, ac dicens. Vexilla regis prodeunt, fulget crucis myſterium. O crux pretioſiſsima, ò vexillũ illuſtriſsimũ quod Chriſti Ieſu oues ſequuntur. Aſpicite illud fratres chariſsimi: multò enim dignius eſt viſu, quam vexilla Cæſarum, Romanorumque Imperatorum. Non ſunt in eo aquilæ carnifices ſanguineis crudelitatis vnguibus depictæ. Aſpicite illud, ſolus enim in eo eſt pellicanus ſolitarius ex pectore ſuo ſanguinẽ effundens ad vulnera veſtra curanda. Eia oues Ieſu Chriſti veſtrum diuinũ paſtorem ſequimini vlterius cum ieiunijs, vlterius cũ eleemoſynis, vlterius

cum oratione, vlterius deniq; cum ſanctiſsimorum ſacramentorũ 38
frequentatione progredimini: & in omni bonorum operũ veſtro
rum executione procedite. O Chriſte dulciſsime animarũ noſtra
rum amor, ouiumque tuarum diligentiſsime paſtor, tuã quęſo no
bis opem, & virtutẽ impertire, quô in incepto bono perſeueremus:
nobiſque declara quidnam ouibus tuis daturus ſis poſtquam ar-
ctiſsimam huius vitæ pœnitentis ſemitam præterierimus.

Et *ego vitam æternam do eis.* Nonne auditis hæc ô homines? Non
auditis Deum vitam æternam promittentem? Vt igitur tantũ bo
num conſequantur quis erit, qui breuiſsimos huius ſeculi labores
nolit tolerare? Dñe Ieſu Chriſte ſi quidẽ nobis dixiſti prẽmium,
quo oues tuas in cælo affecturus es: quod remedium habes ad cu-
ſtodiendũ hoc pecus tuũ, quandiu in hoc ſeculo inter tot lupos, ac
immanes belluas commoratur, quæ illud cupiunt deuorare? Et ſi 39
plures (inquit) lupi ſint: non rapiet eas quiſquam de manu mea.
Dummodo illæ à me nolint recedere, totus infernus non ſufficiet
vnam à poteſtate mea eripere. O dulciſsimum verbum, ſummaq;
Sapien. 3. ſuauitate plenum iuxta illud, quod antea dixerat: Iuſtorũ animæ
in manu Dei ſunt, & non tanget illos tormentũ mortis vel vt alia
lectio habet malitiæ: ô fœlices oues, quæ in talẽ cuſtodiam deue-
Cantic. 2. niſtis. O quãm meritô dicebat ſponſa: Læua eius ſub capite meo,
& dextera illius amplexabitur me. Læuam, quæ eſt ſub capite nõ
aſpicit ſponſa: dexterã autem qua illam amplectitur, optimẽ in-
tuetur. Læua ſponſi ſunt omnia bona huius ſeculi, honores, ſcili-
cet, diuitiæ, conſolationes, & cætera huiuſmodi. Ad nihil horum
attendit ſponſa, nec in aliquid illorum oculos conijcit: ſed tantũ-
modo futuri ſeculi æternitatẽ proſpicit, & ſpirituales gratias hu- 40
ius vitę animaduertit. O quis puro corde diceret Saluatori noſtro
Gene. 39. Ieſu Chriſto idẽ quod dixit Iacob fratri ſuo Eſau: Hoc vnum tan-
tum indigeo, vt inueniam gratiam in conſpectu tuo Domine mi.
O quam diuinum verbum hoc. O quis ſciret dicere, quid ſentiat
anima quando ſe in hoc fœliciſsimo ſtatu conſiderat inter huius
diuini paſtoris brachia commorantem: tunc maximo cordis dolo
re cõpungitur, ita vt vix corpus eius, cor valeat cõtinere eo quod
talem, ac tantum Deum offenderit, qui tot illi confert beneficia,
& indulgentias. Tunc eius oculi in lachrymarũ fontes conuertun
tur, quia conſiderat tempus, quod abſque huius dulciſsimi Domi-
ni miniſterio prætermiſit, & quàm ſero in veritatis cognitionem

deuenit-

41 deuenit. Tunc eius cor in inteſtinum quendam amorem ei liquefit. Tunc proponit ſe potius millies eſſe moriturum, quam ſemel Deum mortaliter offenſurum. Tunc denique remanet illic ouis illa celeſti quodam ſomno ſoparata, patris, qui eã genuit, ac matris, quæ eã peperit, immemor, obliuiſciturq; patriã, in qua nata eſt, & diuitias, quas homines ſumma cum anxietate perquirunt. O Chriſte ſumme mundi reparator quandoquidem huius gregis es paſtor, omneſq; has oues ſub tua protectione habes, quotquot hîc cõmoramur, ne nos è manu tua dimittas, corda noſtra his clauis, quibus ſacratiſsimæ manus tuæ trãsfixę fuerũt, cõfige, vt ſemper à te pendeamus, nec vllo vnquam tempore à tua ſocietate recedamus, quouſq; ad cæleſtem gloriam perueniamus, Amen.

1 Feria. V. poſt Dominicam Paſsionis.

Rogabat Ieſum quidam Phariſæus, vt manducaret cum illo: & ingreſſus domum Phariſæi diſcubuit. Luc. 7.

VNum ex illis, quæ maximam afferunt admirationem, iis qui attente hoc volunt animaduertere, eſt videre quomodo Deus iniquos homines bene tractat: & quãm male (ſi ita dici poteſt) cũ viris iuſtis agit. Beatum Petrum, qui ſingulari quodam amore Ieſum Chriſtum diligebat propter naturalem quãdã pietatem, qua eum rogauit ne moreretur, ſtatim Sathanam appellauit illum q; aſperrime tractauit. Iudæ autem, qui tam nefariam,
2 atque ſacrilegam proditionem commiſerat, in flagranti delicto dicit. Amice ad quid veniſti? In Canticis dicitur, quãm rigoroſum ſe oſtendit Deus in illam ſponſam, quæ illum tanta amoris tenerit udine diligebat: quia cum ad eius oſtiũ ipſe accederet, pulſans que illi diceret: Aperi mihi ſoror mea, ipſa paululum morata eſt, iam quùm ſurrexit, illum non inuenit. Fecitque eam ire per vias ad illum quærendum, vbi in manus vigilum incidit, qui eius pallium abſtulerunt, eamque multis plagis vulnerauerunt. Sicut ipſa dicit: Percuſſerunt me, & vulnerauerunt me, tulerunt pallium meum mihi cuſtodes murorum. O quot ſolicitudines, ac labores perpeſſa eſt ſponſum quærens; quouſque inuenit. Illam verò me retricem quæ tot adulteria cum amatoribus multis cõmiſerat, de *Cantic. 5.*

Hierem.3. qua dicit ipse Dñs. Tu autē fornicata es cū amatoribus multis. In vijs sedebas expectās eos, &c. Hāc (inquam) tantum cū amore, ac benignitate alloquitur, vt res sit mirabilis, dicit enim. Reuertere ad me, &c. & paulò post. Saltē amodo voca me, pater meus, dux virginitatis meæ tu es. Et per Ezechielē: quām aspere de iustis loquitur, dicēs: Cū auerterit se iustus à iustitia sua, & fecerit iniquita tē morietur in eis: in iniustitia, quā operat⁹ est, morietur: & superius dixerat. Omnes iustitiæ eius, quas fecerat, nō recordabuntur. Loquens autē de peccatore videamus, quāta cū lenitate, ac mansuetudine loquatur, dicens: Si autē impius egerit pœnitentiā ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est: & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudiciū & iustitiā, vita viuet, & nō morietur. Quia Maria soror Moysi semel aduersus fratrē suū murmurauit (quod quidē vitium fœminis maximè propriū est,) à Deo lepra cooperta, eiusq; imperio à castris septē diebus excluſam fuisse dicitur. Hāc autē Mariam Magdalenam, plurimis peccatis oneratā, quia secundum B. Vincentiū duodecim annos in immūditijs vixit, videte, quomodo dicit sanctū Euangelium à Deo benignissime tractatā, suauissime consolatā, diligentissime defensam, ac deniq; copiosissimo sermone fuisse cōmendatā: illiq; Dominū dixisse: Fides tua te saluam fecit, vade in pace. Quale est Domine ingeniū tuum? quia peccatores suauissime, seruos autem tuos asperrime tractas? Moysès deferebat virgam, quæ Hebræis mirabilia operabatur, Pharaoni verò, & regno eius serpēs erat venenosus. Tu autem Domine vice versa facis: habes enim virgam mitissimam erga peccatores, serpentem verò terribilē in iustos. O incomprehensibilia Dei iudicia. Et quomodo singulos homines secūdum quod illis necesse est, tractat? Iustum timor sustinet, ne in superbiam eferatur: peccatorem verò spes erigit, ne desperet & beneficia, atque indulgentiæ Dei illum ad diuinæ maiestatis amorē alliciunt. Eia peccatores quis hac consideratione animum nō recuperabit? Ex omnibus his exemplis infinitæ Dei misericordiæ, quæ hîc vobis proposui dilectissimi fratres, vnum vellē, vt pro nunc prolixe ruminemini, diligentissimeq; pensetis. Est enim maxima suauitate plenum, efficacissimumq; ad durissima quæq; corda nollificanda, ad Deiq; amorem redigēda, quod est illud Hieremiæ. *Hierem.3* Quod quidem huic Euangelio melius cōsonat, & sic incipit. Vulgo dicitur. Si dimiserit vir vxorē suam, & recedens ab eo duxerit virum alterum

6 alterum: nunquid reuertetur ad eam vltra? Nunquid nõ polluta, & contaminata erit mulier illa? Nullus eſt (ait Dominus) ſi eſt vir qui honorem æſtimet, ſitque vt Hiſpane dicimus. [*Tiene ſangre en el ojo*] cùm primum vxor eius ab eo receſſerit, atq; ad aliũ amatorẽ confugerit, illam iterum in domum ſuam recipiat, nec vltra oculis ſuis aſpiciat, ſin minus, ita dedecoratus erit, vt coram honoratis viris non audeat apparere. Tu autem fornicata es. Diligenter penſate illud, tu autem, Tu ò anima ſponſa mea, cui ego amorem meum tradidi, & in quam tot contuli beneficia, quæ me non ſemel quidem, ſed ſæpiſsime, & non pro vno tantum, ſed pro plurimis amatoribus reliquiſti: quouſque in publico loco poſita es, & omnium prætereuntium manibus te tradidiſti, atque ab omnibus coinquinata, & deturpata es: nunc ergo etiam qualis es te amo, &
7 tecum iterum habitare cupio. Reuertere ad me, &c. Si alicuius viri vxor ad lupanar ſe contuliſſet, atque ibi publice, & in vniuerſi populi conſpectu commorata fuiſſet, ita vt in omnium ore verſaretur: & tamen vir eius ad domum ſuam, atque ad priſtinum connubium illam iterum reuocaret, nonne omnes vno ore diceretis, hunc hominem amentem, eiuſque amore cæcum, atque veneficijs eſſe dementatũ? Deus meus ignoſcat mihi tua altiſsima maieſtas: vellem dicere quod quotieſcunque coram te habes animam perditam, & adulterã, quæq; tibi præſtitam fidẽ millies violauit: quaſi eius amore (ſi dici poſſet) excæcaris, & ita quaſi cæcus nullã honoris tui, aut iniuriæ, quam (ſi ita dici poteſt) tibi metipſi infers, rationem habes, teque ad illam conuertere non dedignaris. O mirificas exaggerationes infinitæ miſericordię Dei? quis tanto amo
8 ri ſeſe gratiſsimum non præbet? Quis ex tanta pietate ac clementia fructum non percipiet? Hæc omnia ingenue teſtatur hoc ſanctum Euangelium, quod nobis pietatem refert, qua clementiſsimus Dominus peccatricem hanc tot, tantiſq; ſceleribus delibutã benigniſsimè ad miſericordiam recepit, quod ſic incipit.

Rogabat Ieſum quidam Phariſæus. Rogabat, denotat inſtantiã, id eſt, illum inſtanter rogitabat. Res mirabilis quôd cum Deus ſeſe conuiuijs offerre conſueſcat, vt dicitur in Apocalypſi, Ego ſto ad oſtiũ & pulſo, ſi quis audierit vocẽ meã, & aperuerit mihi ianuã, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipſe mecum. In quibus verbis ſignificat ſe quando ab animabus noſtris expellitur, non omnino recedere, ſed ipſis oſtij vectibus adhærentem remanere

ad

ad peccatoris cor pulſantem, qui eum â ſe expulit, vt illum ite- 9
rum in animam ſuam recipiat: quia eius hoſpes, & conuiua eſſe
deſiderat. In quibus verbis etiam declarat, quam ſine vllo odij
veſtigio ignoſcit: ſiquidem vbi primum ei anima ianuam aperit
ſtatim cum illa, quæ prius ei inimica erat, familiariſsime ad men
ſam ſedet. Non profecto vos ita facitis fratres: ſed cùm iam ſæ-
piſsimè rogitati, & ab auditoribus pœnitentiarijs multoties ex-
hortati inimico veſtro ignoſcitis, ſtatim ſubditis dicentes: non illi
locuturus ſum, ne per oſtium meum prætereat. Semper aliquid
odij, & vltionis vobis remanet veſtigium. Non ſic Deus facit: ſed
contumelioſe à domibus noſtris reiectus mitiſsime à nobis pacẽ
requirit, ac ſi ope noſtra indigeret, ille verò nobis non opus eſſet,
Et tam hilari vultu Deus peccatorem recipit, tam ſine vllo iracun
diæ veſtigio acſi iniuriarum, quæ ſibi illatæ ſunt non recordare- 10
tur: & ita dicit, Cœnabo cũ illo, cumque Deus ſeipſum crebro
ad aliorum conuiuia ſoleat inuitare, dicitur in hac ſancti Euange
lij lectione illum ab hoc Phariſæo inuitatum vix ad eum ire vo-
luiſſe. Quando hic ipſe Dominus Zachæum ſuper arborem ſyco
morum aſpexit, dixit illi. Zachæe feſtinans deſcende, quia hodie
in domo tua oportet me manere. Ipſe ſe inuitat ad Zachæi hoſpi
tium: hîc vero opus fuit, vt rogitaretur. Quare hoc? quia Zachæus
vir quidẽ humilis, Simon vero ſuperbus erat. Atque hic verorum
humiliũ amator cum illis conuerſatur, non autem cum ſuperbis,
quia illos odio habet.

Luca. 19.

Simile. Et *ecce mulier, quæ erat in ciuitate peccatrix.* Pictores prius nigris co
loribus imagines depingere cõſueſcunt: poſtea vero alios decoros
venuſtoſque colores illis imponunt. Sic etiam Beatus Lucas tan 11
quam optimus pictor, prius huius mulieris imaginem nigris colo
ribus depingit dicens, qualis fuerit eius vita dum fuit peccatrix:
poſtea vero viuis quibuſdam, ac venuſtiſsimis coloribus illam ex
ornat, referens qualis fuerit eius viuendi ratio poſt conuerſionem.
Nunc animaduertite quàm nigrã illã depingit. Mulier (inquit)
in ciuitate peccatrix, hoc eſt, quã omnes peccatricẽ eſſe cognoſce
bant. Liberet nos Deus ne ſimus peccatores ciuitatis, hoc eſt, pec-
catores publici, qui iam famam apud omnes amiſerunt. Quando
quis iam famã amiſit, cætera omnia facillime deperdit: eſt honor
Simile. in hominibus, quaſi cortex in pomis, qui cum ſit adeo tenuis, po
mum tamen incolume conſeruat, quandiu illo tegitur, & cũ pri-
mum

12 mum pomum cortice nudatur, breuiſsime putrefit. Pomum, quod cortice opertum integrum annum cõſeruatum eſt ablato cortice duabus horis corrumpitur. Sic bona fama licêt in cõparatione bonorum animæ parum bonum eſt, quia eſt bonum temporale, efficaciam tamen habet ad hominem in virtute cõſeruandum: & illa perdita facile cætera amittuntur, & homo diſperditur, & peruertitur. Hæc autem plerumq; per peccati cõtinuationem amittitur, *Simile.* & cum illa pudor, & timor Dei deperditur. Quando taurus agitatur, & prima in illum tela immittuntur magnopere illa ſentit, calceſque attollens ingentes edit mugitus: poſtquam autem iaculis onuſtus incedit, iam tandem alia, quæ illi infiguntur minime ſentit. Sic peccatores priora peccata ſentiunt, cum ſcrupulo incedũt, nollêt eorum ſcelera reuelari, cum animaduerſione, & in occulto
13 peccant. Quando verò iam ſceleribus nimis onuſti ſunt, nihil illis moleſtiam affert: etiam ſi eorum peccata cognoſcantur. De vno *Iob. 15.* quoq; horum dicit Iob: Bibit quaſi aquas iniquitatem. Alij ſunt qui peccata comedunt, alij verò, qui ea bibunt, qui aliquid comedit prius illud mandit, dentibus conterit, atque in cre reuoluit, an- *Simile.* tequam illud deuoret. Qui verò bibit, non ita facit: ſed vbi primum liquor ad os peruenit, ſtatim illum abſq; vlla reuolutione, & morſu abſorbet. Sic etiam ſunt nõnulli, qui antequam peccatum deuorent, illud dentibus conterunt, & ſcrupulum habent, & dubitant dicentes intra ſe, faciam hoc, an non faciam? reuelabitur, an non. Atque hoc non eſt tantum malum, alij ſunt, quibus nõdum peccati cogitatio aduenit, cum iam illud ad conſenſum detulerunt & de his loquitur Iob. Atque talis erat iam hæc peccatrix, &
14 in hunc miſerum ſtatim deuenerat.

Verumtamen: *Vt cognouit quod Ieſus, &c.* Prius culpam ſuam cognouit, & animaduertit quàm procul à veritatis via aberraſſet: remedium que ſibi curauit adhibere, ſiquidem opportunam occaſionem inuenerat. Si ſapientiſsimus author naturæ talem inſtinctũ in animalibus irrationalibus eſſe voluit, quod ceruus videns ſe *Simile.* â canibus vulneratum, & in anguſtias redactum glocitãs, & quaſi in neceſsitate ſua remedium poſtulans ad hominem confugit illo enim inſtinctu edoctus hominem canibus clementiorem eſſe cognoſcit: quanto magis rationalem creaturã oportet hoc facere, cùm ſe ab infernalibus canibus agitatam ſæuiſsimiſque eorum dentibus remorſam animaduerterit, ſuiſque culpis oppreſſa fuerit, ad

infinitæ

infinitæ misericordiæ Dominum se se conuertendo? Si fecit hæc 15
sancta peccatrix cùm se à diabolis afflictã, atq; agitatã videret: se
que peccatis suis vulneratã animaduerteret, ad hoc diuinũ subsi-
diũ confugit. Nũquid est hic aliqua anima fratres charissimi, quę
se ita afflictam experiatur? Quid expectas, ô infœlix anima cum
Dominus quotidie te adiuturus expectet? Accessit hæc mulier, &
nõ (credo) cum ornatu, & cõpositione, qua antea vti consueuerat.
Quod si eã interrogares, quomodo te non cõposuisti & exornasti
sicuti facere consueueras? Absque dubito responderet, dicens: Te,
tigit me Deus. [*Y a quien Dios toca, no se toca,*] Profectô dominæ isti
crispati crines, & compositiones, quas affertis, quando ad confes-
sionem acceditis, nõ sunt signa, quod à Deo efficaciter tactę acce
ditis. O terribilem profanitatem, quod ad confitendum peccata
sua veniunt, tanquam si ad nuptias irent! De illa sancta Hester di 16
Hester. 14. citur: Hester regina confugit ad Dominum, pauens periculũ, quod
eminebat, cumque deposuisset vestes regias fletibus, & luctui
apta indumenta suscepit: & pro vnguentis varijs, cinere, & ster-
core impleuit caput & corpus suum humiliauit ieiunijs. Quid vo
bis videtur fratres de regina illa, quomodo se nouit humiliare, &
disponere ad misericordiam à Domino impetrãdam. Vos autem
cùm tot scelerũ, quot commisistis veniam petituri accedatis, tan-
to cũ apparatu, ac tam perpolitis vestibus exornati venitis vt pa-
rũ doloris, quem interius affertis, satis manifestè declaretis. Cùm
Exod. 33. Hebræi audirẽt à Moyse quanto furore concitatus erat Deus con
tra illos propter eorum peccata dicit sanctus textus. Luxit popu-
lus, & nullus ex more indutus est cultu suo. Præcepitque Deus
Moysi, vt illis diceret: Iam nunc depone ornatum tuum. Et Nini- 17
Ionæ 3. uitæ vbi primum eos sanctus Ionas Dei nomine cõminatus est,
prædicarunt ieiunium, & vestiti sunt saccis à maiore vsque ad mi
norem. Et ipse rex surrexit de solio, & abiecit vestimentum suũ
à se, & indutus est sacco, & sedit in cinere. O sancte Deus, quan-
ta confusio est hæc nobis, ô quã crudelem alapã nobis hi Ethnici
infligunt: qui cùm à prædicatoribus non docerentur, solo natura
li rationis lumine gubernati cognouerunt ad agendam pœniten-
tiam pretiosas vestes dedecere, sacciscque ac cilicijs se se induere
opus esse. Quomodo hęc audientes fratres mei nõ confundemini?
Quoties vos cilicio induistis, aut minimam quanque diligentiam
ad vestrum rebelle corpus mortificandum adhibuistis? O per
chari-

18 charitatẽ Dei vos deprecor ne vos ethnicos excedere patiamini.
Acceſsit ergo afflicta mulier, vbi Dominus cõuiua recũbebat, *Et attulit alabaſtrum, & ſtans retro, &c.* Proſtrata eſt ad pedes Domini, tanquam mediatricem inter ſe, & diuinitatem ſanctiſsimam ſaluatoris humanitatem adhibẽs. Poſſet profecto dicere idẽ quod Regius Pſaltes dixit. Protector noſter aſpice Deus, & reſpice in faciem Chriſti tui. O pater infinitæ miſericordiæ reſpice in hanc ſacratiſsimam humanitatem: ſi enim oculorum tuorum radij per hãc pretioſam filij tui faciẽ prẽterierint, leniẽtur, & ad mites, ac lenes peruenient. Et *lachrymis cœpit rigare pedes eius.* O Magdalena, quare cũ ſis vrbana fœmina tot lachrymas in hoc cõuiuio effundis, vt omnibus conuiuis triſtitiã afferas? Si ſublimatorium ſu- *Pſalm. 83.* *Simile.*
per ignẽ apponatur, quod viridibus herbis plenũ ſit, impoſsibile
19 erit, quin à ſe aquam emittat. Cùm igitur huius mulieris cor quaſi ſublimatorium tot ſenſualibus viriditatibus repletum eſſet, cumque ad diuinum illũ ignem accederet, quomodo ſe cõtinere poſſet, quin maximam lachrymarum copiã ab oculis deſtillaret? Ex quo intelligetis quãm malum ſignum ſit, quòd cum cõſciẽtias veſtras plurimis peccatis refertas, maximiſq; ſenſualitatum viriditatibus plenas habeatis, nec tamẽ vnã lachrymã ſaltem cordis effunditis, cuius rei ratio eſt, quia ſublimatoriũ igni nõ applicatis, quod ſi apponeretis, aliter profecto fieret: & licet in cõuiuijs eſſetis, mare tamẽ lachrymarũ ab oculis vel ſaltẽ à corde effunderetis. Prẽci- *Nume. 29.*
piebat Deus dicẽs: Decima dies mẽſis ſeptimi erit vobis ſancta, atque venerabilis: offeretiſq; hircũ pro peccato. Hoc prẽcepit, vt ſignificaret nullã eſſe feſtiuitatẽ, aut gaudiũ, in quo ſibi triſtitia pro
20 peccato nõ ſit nimis accepta. In tẽpore maioris gaudij, quũ videris alios in cõuiuijs, humaniſq; voluptatibus occupari, tũc memẽto peccatorũ, quibus Deũ offendiſti, & quando alij riſerint, tu plorabis: quis nõ lamẽtabitur in memoriã reuocans illa, quæ propter peccatũ amiſit? Tranſlatio ſeptuaginta interpretum dicit, Adam *Gene. 3.*
poſt peccatum in quodam loco à Domino collocatum fuiſſe, ex quo paradiſum voluptatis proſpiciebat, vt ea quæ amiſit animaduerteret, & ſic ad peccatum ſuum lamentandũ moueretur. Quanto igitur magis comoueberis ad peccatum tuum lamentandum ſi conſideraueris te non terreſtrem quidem paradiſum, ſed Dei amicitiam, iuſque quod ad ſempiternæ eius gloriæ hæreditatẽ habebas, amiſiſſe. O frater peccator ſi quotidie paululum tẽporis in

profunda

profunda harũ rerum conſideratione cõſumeres, teque ad huius 21
diuini ſaluatoris pedes proſterneres, quam aliter viueres, ac viuis.

Et capillis capitis ſui tergebat. Quare ò benedicta mulier ſicut pro
uidiſti tibi vnguẽtum ad diuinos Domini pedes vngendos, non
etiam ad eos tergendos linteum attuliſti? quia qui docet homi-
nem ſcientiam, illam inuſitatum illud ſibi miniſterium docuit ex
2. Reg. 14. hibere. Abſalom fuluos, ac nimis decoros capillos habuit, quos
quidem quotannis tonderi iubebat, quia grauiſsimi erant capiti
eius, atque hos emebant filiæ Iſrael ad ſeſe illis comendas, & exor
nãdas. Et permiſit Deus vt crinibus illis qui tot diuinæ maieſtatis
ſuæ offenſionum cauſa fuerant, quot fortaſſe mulieres illæ crini-
bus illis adornatæ cõmittebant, ipſis (inquam) crinibus Abſalon
à quercu penderet. Hanc vero Magdalenam clementiſsimus Do
minus illuminauit, vt melius ſuis capillis vteretur, & ſiquidem il- 22
lis Deũ ſæpiſsime offenderat, nunc illis ad Dei miniſteriũ vtere-
tur: ne eis aut propter eos in inferno ſuſpenderetur. Et hæc eſt
cauſa quare non attulit linteũ, ſicut attulit vnguentũ. *Et oſculaba-*
Simile. *tur pedes eius.* Miſer nauta, qui poſt maximũ naufragiũ iam tandẽ
ad portũ peruenit, non ceſſat terram millies, ac millies oſculari.
Sic etiã hæc ſancta mulier poſtquã in maximo peccatorum nau
fragio periclitata fuerat, cũque iam in tranquillitatis ſuæ portum
ſe peruenisſe animaduerteret, ſanctiſsimam illam terram, hoc eſt,
ſaciatiſsimos clementiſsimi Dñi pedes non ceſſabat oſculari. Nõ
Iſai. 52. dum equidem ipſa verba illa Iſaiæ legerat. Quam pulchri ſuper
montes pedes annunciantis, & prædicantis pacem, annuncian-
tis bonum prædicantis ſalutem: veruntamen iam corde ſentie-
bat, quam ſpecioſi eſſent pedes illi, qui toties defatigati fuerant 23
quærentes peccatores. Diceret credo mulier illa, quomodo non
oſculabor ſacratiſsimos, & innocentiſsimos hos pedes, qui me
perditam ouem, quæ prope in infernalium luporum in perpe-
tuũ deuoranda ora deueniſſem: ad ſecuritatis locũ, atque ad mi-
ſericordiæ ouile attulerunt? Et quo magis ore ſuo illos tangebat,
magis inflãmabatur, & ardentiori Domini amore capiebatur,
maioreſq; vires ſpirituales capiebat. Et ſicut dicitur de Antęo, qui
cum Hercule luctabatur, quòd quotieſcunque in terram procide
bat, nouas ſemper vires ab ea capiebat: ſic poſſumus de hac ſancta
dicere, & non fabuloſe quidem ſicut de altero dicitur, ſed cũ verí-
tate magna. Nam quotieſcunque deuotione, & affectu commota

inclina-

24 inclinabatur ad deoſculandam ſanctiſsimam illam terram ſacratiſsimorum diuini Domini pedum, ſemper cum maiori animo, ac ſpiritualibus viribus aduerſus dæmones, paſsioneſque ſuas inſurgebat.

Et vnguento vngebat. O admirabilem mulieris ſapientiam, ſicuti qui faciunt theriacam, vt omnibus compertum eſt, ſaluberrimũ vnguentum aduerſus omne venenum ex viperis illam cõficiunt. Sic etiã hęc ſancta mulier ex veneno theriacam effecit. Ex vnguẽto, quo ſe vngere atque delectare conſueuerat, & ex ore, quo inhoneſta verba loquebatur: & ex oculis, quibus virorum corda feriebat: & ex crinibus, quibus homines vinciebat: ex his omnibus theriacam effecit, occupans illa in Domini miniſterio. Sic fratres mei nos facere oportet. Sic enim nobis commendat Diuus Pau-
25 lus, dicens. Humanum dico propter infirmitatem carnis veſtræ *Roma. 6.* ſicut enim exhibuiſtis membra veſtra ſeruire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra veſtra ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationem. Si lingua tua murmuraſti, proximoque tuo famam abſtuliſti, ipſa nunc ei honorem reſtitue, &c. Attendite agonem, & affectionem, qua mẽbra veſtra in Deo offendendo occupaſtis, quia non mirum erit, quod eodem ſtudio illi eiſdem membris ſeruiatis: ſiquidem ipſe vobis ea conceſsit. Et quanuis rationi conſentaneum ſit quod hoc maiori ſtudio, ac diligentia fiat, quàm alterum, veruntamen propter fragilitatem noſtram, dicit Beatus Paulus ſe contentum eſſe, quòd pari ſaltem diligentia Deo ſeruiamus, qua peccato quondam ſeruiuimus. Et idcircò dicit, humanum dico, &c. Præcepit Deus Gedeoni, vt al- *Iudicum. 6.*
26 tare Baal euerteret, & nemus quod illius Idoli miniſterio fuerat dicatum, abſcinderet atque in eo diuinæ maieſtati ſuæ ſacrificium offerret ſuper aceruum lignorum, quod de nemore illo excideret. Itaque quòd Idoli, ac diaboli miniſterio fuerat præparatum, idem in Dei ſeruitio conſumptum, combuſtumque fuit. Sic vos facere oportet fratres chariſsimi, vt vires, honorem, ingenium, ac diuitias, quas in Sathanæ miniſterio conſumere ſolebatis, eas nũc in Dei ſeruitute conſumatis: ei cum omnibus bonis veſtris gratiſſimum quoddam, atque ardẽtiſsimo amore inflammatum ſacrificium offerentes. Sicuti hæc ſancta peccatrix tota ad pedes Domini ſubiecta, atque animo conſternata faciebat. O quam ad literam impletum eſt hic quod Dauid prophetauit, dicens. Reges

Psalm.2. eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos. Virga 27
ferrea fuit doctrina, & reprehensiones Iesu Christi filij Dei. Et
Isai.11. ita de eo prophetauit Isaias dicens. Percutiet terram virga oris sui
ideſt, prædicatione sua. Hac etenim virga vasa ferrea, & durissima, atque obstinata corda confracta fuerunt, & contrita per pœnitentiam. Ecce quam confractum est cor huius sanctæ mulieris. O vtinam efficeret diuina maiestas, vt hęc suæ cælestis doctrinę virga qua corda vestra passim tangimus, illa hodie confringeret, & contereret, vt sic confracti, & contriti à Domino reciperentur. Quid ad hæc respondetis dilectissimi fratres? Quam excusationē Deo reddetis cum hæc quæ auditis, audiatis, si tamen hinc integri, & non confracti exitis? O Deus æterne, ò Deus infinitæ maiestatis, quid possum ego amplius facere? Quid his hominibus dicam? Quod medium assumam, vt ad te illos faciam conuertere? 28
Videor enim mihi eos duros sicuti lapides aspicere, fortissimosque cælestium verborum tuorum ictus nullam in eis impressionem facere.

Videns autem Pharisæus, &c. Maiores morsus Pharisæus ille in Iesu Christi innocentia, quàm Iesus Christus in eius pane affigebat. Atque de Dño intra se murmurabat, quia peccatricem ad se accedere patiebatur. O homines quā parum de diuina misericordia cognoscitis? Vbi primū enim peccatorē videtis, statim illum
Simile. velletis absorbere, non autē Deus sic facit. Hac similitudine hoc intelligetis: est hic puer, qui nimis lacrymatur, & prę eiulatu omnes vos conturbat, vosque in puerū concitati, eiusq; planctu molesti illum de manu in manum è templo eijcitis? qui ita lacrymās exiens inuenit matrem suam, quæ aspiciēs illum sic ab omnibus 29
reiectum in brachijs suis illum accipit, & sæpissime osculatur, & dicit, satis ostendunt illi te non esse filium suum, & laborem tuum minime dolere, teq; modice ab eis diligi, atq; parui illis stetisse. Profectò si illi pro te labores, quos ego pertuli, pertulissent, siquevitam suam pro te periculo, sicut ego feci obiecissent, nunquā te tam inhumaniter tractauissent. Sic igitur peccator ab omnibus odio habetur, omnes illum euersum atque ab hominum cōsortio iectū videre vellēt, & præsertim illi, qui sanctitatis speciē præseferunt, seq; virtute præditos esse iactant, nec tamē veram habēt charitatē. Venit autē Iesus Christus totius clementiæ princeps, quia peccatorē propria vita sua redemit; eum in brachijs suis suscipit,

illumque

illumquè oſculatur, atq; humaniſsimè pertractat. Rem quandam vobis referam, quam dicit magnus Dionyſius. Erat ſanctus quidã Carthaginenſis qui ſciens hæreticum quendam effeciſſe, vt Chriſtianus ab orthodoxa fide recederet, Deum deprecatus eſt, vt illũ puniret, atque in inferno gehẽnalibus ignibus cruciaret, vt eũ iuſtitiæ executorẽ eſſe cognoſceret, & in viſione infernum apertum perſpexit, diaboloſq, exeuntes ad hæreticũ arripiẽdum, Chriſtũq; Redemptorẽ noſtrum in ſublimi loco cõmorantem ſuſpexit. Et ipſe dicebat: citò citô Dñe arripiant eũ diaboli: Chriſtus autẽ Ieſus dixit ei. Manifeſtè apparet animas nihil tibi ſtetiſſe. O incõprehenſibilem Dei clemẽtiam! quis, quantũuis grauibus peccatis deuinctus teneatur, de te diffidet. Hoc facit Deus, quia ad ſuã potius miſericordiam, quã ad peccatoris ſcelera reſpicit. Et ſic per Iſaiam dicit: Ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas propter me. Dummodo peccator efficaciter ad me conuerti velit, ego propter meip ſum, non autem propter eum illi ignoſcam. Et ita dixit ſacratiſsima virgo Maria mater Dei in ſuo cantico: Suſcepit Iſrael puerum ſuum recordatus miſericordiæ ſuæ, quòd vt ineffabile illud beneficium in mundum conferret, videlicet, vt humanitatem in hypoſtatica, & perſonali vnione acciperet, non in peccata quidem noſtra, nec in hominum ingratitudinem oculos coniecit: ſed recordatus eſt miſericordiæ ſuæ. In Deum non cadit recordatio, cum nullo vnquam tempore obliuiſcatur: ſed habet ſe ad modum recordãtis, id eſt, in miſericordia ſua oculos conſtitutos habet, vt propter illam miſeriis noſtris remedium adhibebat.

Iſai.43. *Luc.1.*

Et *reſpondens Ieſus, &c.* O benedictus, & glorificatus ſit tantus, ac tam bonus Dñs: qui cum apud iniquum iudicem accuſaretur, non reſpondit ei verbum: ita vt miraretur præſes: nũc autẽ, qui honorem ſuũ propugnare nõ curauit, calumnias huic mulieri impoſitas nõ vult tolerare. Nec verò ad hoc reſpõdet, quod de ipſo Phariſæus dicit, videlicet illum non eſſe prophetã, ſed ad illud, quod illã peccatricẽ eſſe aſſeuerat. Immẽſam Dei probitatẽ animaduertite, nõ enim cõtentus eſt huic mulieri peccata dimittere, ſed eius etiã ſe ſe patronũ efficit. Si in murmuratiõe patiẽs es maius emolumentũ quã detrimẽtũ elicies. Magis profuit Phariſęus Magdalenæ de illa detrahens, quã ſi eam cõmendaret. Dñs pugnabit pro vobis, & vos tacebitis, dicebat Moyſes. Vultis vt Deus vos defendat, cauſamq; veſtrã ſicut ſuã ſuſcipiat? tacete, ne vos defendatis.

Ioan.19. *Exod.14.*

Simile. Qui Deo cæleſtibuſque rebus delectatur, non debet triſtitia affici: & non debet iraſci, etiam ſi de ſe detrahatur ſicut vrſus, qui vas exa- 33
minis apum in brachijs aſportat, atque vt mellis dulcedinem gu-
ſtat apum morſus parui æſtimat. Hoc apertè patet in illa ſancta
peccatrice qui Phariſæum illum de lachrymis ſuis murmurantem
patientiſsime ferebat, eiuſque verba pro nihilo ducebat, vt à Do-
mino miſericordiam impetraret.

Narra omnia ad literã vſq; ibi. *Propter quod remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Videtur hęc concluſio conuerſo ordine collocari. Nam potius ex comparatione videbatur Dominus illaturus, dicens: Quoniam ei remiſſa ſunt peccata multa: ideò dilexit multum, vt intelligatur quàm bene vnum cũ altero cõgruit, neceſſe eſt explicemus illa, quæ peccatoris iuſtificationem præce-
dunt. Illorum enim cognitio cum iam conuerſis, tum etiam volen- 34
tibus conuerti, & valdè vtilis, & nimis etiam eſt neceſſaria. Homi
ni iuſtificando quod prius ad eius iuſtificationẽ occurrit, eſt actus
fidei, qui hominẽ corã Deo tanquã coram iuſto iudice proponit,
qui vnicuiq; redditurus eſt ſecundum opera ſua, atq; hęc fides pec
catori Deũ furore contra illũ concitatũ, ſed per merita Ieſu Chri-
ſti vere pœnitentibus propiciũ, ac clementẽ repræſentat. Ex hac fi
de commouẽte illum Spiritu ſancto ſuo diuino impulſu, & ex cõ
miſsi peccati memoria ſtatim illi aduenit quidã diuini iudicij ti-
mor, qui quidem timor mitigatur à ſpe qua pœnitens in diuina
miſericordia, & in meritis Ieſu Chriſti filij eius confidit, quibus
intercedentibus peccata ſibi dimittenda ſperat: ſeq; ad Dei gratiã
reſtituendum eſſe confidit. Non ſolum autem ad iſtam ſpem eri-
gitur, ſed etiam ad Dominum illum diligendum, qui abſque vllis 35
meritis noſtris nos tãto perè dilexit, vt maximis doloribus ſuis pri
mam nobis gratiam promeruerit. Ex quo amore dolor quidã pro
tinus proficiſcitur, quando conſideramus quot iniquitatibus illum
offendimus, qui nos creauit, redemit, atq; à crudeliſsima diaboli ty
rannide liberauit. Et cum dolore, ac peccati deteſtatione oritur pro
poſitum quoddam euitandi peccatum, quod deteſtemur, quodq;
tantam nobis pernicię attulit, tantiq; doloris cauſa fuit, ſuper om-
nia. Quando igitur ad hunc ſtatum accedimus, atque hoc propo-
ſitum concipimus, quo peccata deteſtantes proponimus nos ex to
to corde noſtro Deo eſſe ſeruituros: tunc illico diuina gratia in cor
dibus noſtris infunditur, quæ nos ex inimicis Dei amicos reddit.

His

36 Hic eſt iuſtificationis diſcurſus, qui habetur in ſacroſancto concilio Tridentino. Ad ſpem nunc redeamus, de qua iam ſuperius diximus. Hæc quantum ex natura ſua producit amorem, erga illum à quo ſalutem, peccatorumque veniam ſperamus adipiſci. Hic autem eſt Ieſus Chriſtus redemptor noſter, totiuſque ſalutis noſtræ author: quæ ſpes quò magis adiuta, atque fulta eſt à Spiritu ſancto eo maiorem amorem, erga Ieſum Chriſtum producit. Hæc ſpes tanta fuit in hac ſancta peccatrice, vt maximã in eius pectore amoris flammam accenderit: erga illum, per quem maximum ſibi beneficium eſſe faciendum firmiter confidebat. Et ſic dilexit multum, quia dimiſſa ſunt ei peccata multa in ſpe. Nam firma ſpes alicuius boni impetrandi ſæpenumero cor ita afficit, ac ſi iam illius poſſeſsione frueretur: ita vt non minus delectetur
37 ille, qui firmiter ſe beneficium aliquod eſſe percepturum ſperat, quàm ſi illud præ manibus haberet. Et ſic mulier hæc non ſolùm dilexit multum, quum dulciſsimum illud verbum audiuit, *Remittuntur tibi peccata tua*: ſed etiam iam antea diligebat, quod declarauit Dominus dicens. Fides tua te ſaluam fecit. Cũ hac fide peccatorum remiſsionem credidit & quia credidit, ſperauit: & quia ſperauit, tantæ ſalutis autorem amauit. Hoc quod dixi manifeſtatur in vno verbo pſalmi, vbi dicitur, Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meę, id eſt, quia hanc firmiſsimam ſpem in corde meo cõcepi. Et pſalmo quarto dicitur. Scitote quoniam mirificauit Dominus ſanctum ſuum. Et in quo mirificauit eum? Dominus exaudiet me, cum clamauero ad eum. Quid ſublimius quàm Deum tam propitium habere: & propter hanc ſpem
38 homines inuitabat, vt ſibi congauderent: & clarius hoc dicit, his verbis. Ab inſurgentibus in me exaltabis me: & à viro iniquo eripies me. Propterea confitebor tibi in nationibus Domine, & nomini tuo pſalmum dicam. Siquidem igitur dilectiſsimi fratres iuſtificationis diſcurſum intellexiſtis: ego eos, qui in peccato mortali vos eſſe ſentitis beatiſsimæ Trinitatis nomine adiuro, vt diligẽtiſsime curetis quantum in vobis fuerit, ex his rebus fructum percipere omnemque poſsibilem diligentiam adhibere: nam ex parte altiſsimæ maieſtatis non deerit auxilium, & gratia, qua cæleſtis gloria comparatur. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amẽn.

Cõcil. Tridẽ. ſeſs. 6. de iuſtis. cap. 6.

Pſalm. 114.

Pſalm. 4.

Pſalm. 17.

¶ Feria. VI. post Dominicam in Passione.

Collegerunt Pontifices & Pharisæi concilium, & dicebant, quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Ioannis. 11.

DOlore dirumpuntur viscera, quando quis considerat nullum concilium inijsse principes Synagogæ, Pōtificesq; ac Phariseos ad credendum Christo redemptori nostro, aut ad examinandum vtrum eius miracula vera essent, aut vtrum eius opera, viuēdiq; ratio cum ijs conuenirent, quæ de Messia prędicta erant, sed ad non credendum ei, efficiendum q;, vt illi populus nō crederet, atque ad inuestigādos modos, quibus eum calumniarentur, atque 2
interficerent. Valde etiam miserabile est, quod fere omnes nunc hos maledictos homines imitamur. Considera infœlix peccator, quot horas consumis in imaginando, & moliendo quomodo peccabis, quomodo delectaberis, quomodo locupletaberis, ac deniq; quomodo Deo mortē inferes, & animaduertete nunquā recordari, quomodo tā bono Deo melius seruies, cuiq; tot tantisq; benefi cijs deuinctus es maiores gratiarū referas actiones. Nō sic faciebat
Psalm. 118. Dauid, qui dicebat. Prævenerūt oculi mei ad te diluculo, vt meditarer eloquia tua. Verba profecto sunt hęc, quæ magnā nobis afferunt admirationem. Etenim quis non admirabitur Regem tā diligenter diluculo exurgere, mollemq; lectum relinquere, maritalesque voluptates despicere, diuinaque verba, ac præceptiones incipere ruminare modosq; inuestigare, quibus illas posset obserua 3
re: & hoc antequam aliquid temporale agere inciperet, ne terrestribus negotijs implicatus rem hanc maxime necessariam relinqueret, quasi esset eremita ex ijs, qui in solitudine commorantur, qui nullis alijs negotijs impediuntur. Væ nobis quàm procul absumus ab his sanctis exercitationibus, quibus sanctus hic Rex occupabatur. Non solum autem quādo in gratia Dei ambulabat, hoc faciebat: sed etiam quando in peccato mortali se commorari animaduertit, intra se rationes cogitabat. Quomodo ab illa culpa exiret, & suspirijs, ac clamoribus Deum exorabat, vt eum ab illo malo statu eriperet. Hoc significauit in illis verbis supradicti psalmi, Errauisicut ouis quæ perijt, quære seruum tuum. Hoc interest

4 eſt inter perditionem ouis, & margaritæ. Quòd ouis etſi perditur & interrubos immiſſa eſt, attamen balat,& clamores extollit,atque ad eius balatũ occurrit paſtor,& illã à periculo,& anguſtijs eripit. Margarita autem,quę perditur,non dicit: hîc ſum,ne balat ſicut ouis,& cùm ſit res quædam magni pretij, ſic perdita remanet quouſq; veniat ancilla,abſterſura domum, illamq; abſtergẽs margaritam cùm cæterîs immũditijs in ſterquiliniũ aſportat. Hoc eſt diſcrimen inter vnos peccatores, & alios: quod aliqui peccatores ſunt tanquam oues perditæ,qui balant,ſuſpirant,ac gemunt,modoſque inquirunt,vt à paſsionum ſuarum ſpinis liberẽtur:ad quorum balatũ,& ſuſpiria venit diuinus paſtor, & eos à peccato extrahit,& hi ſunt,qui tanquam oues errant. Alij amittuntur quaſi margaritæ,quia quãuis ſint Chriſtiani,& ex bona materia à Dei
5 collo, & pectore excidunt, & in peccatum lapſi commorantur, nec bonum aliquod operantur, nec ſuſpirium proferunt, nec modum quærunt quo à peccato exeant,& ſic vna & altera die, & toto vitæ ſuæ tempore commorantur,quouſque veniat ancilla Dei mors mundum peruerrens illos cum immunditijs in inferni ſterquilinium defert. Et immunditias in ſterquilinium detrudi non eſt mirum: margaritã autem mirabilibus artificijs exornatam in ter immũditias ad obſcœnum locum deferri, hoc eſt magnopere miſerandum. Immũditiæ & ſtercus ſunt infideles,ſi cum Chriſtianis conferantur, & quòd hæ immũditiæ in inferni ſterquilinium detrudantur,non eſt mirũ. Quod Maurus,Turca,Iudæus, reliquique infideles condemnentur non eſt mirandum:quòd autem pretioſa margarita,qui eſt Chriſtianus,cuius anima tot tamq;,ſingu-
6 laribus artificijs ſicut fide,& ſpe exculpta,atq; exornata eſt in infernum deferatur,hoc eſt nimis obſtupendum, atque ſanguineis lachrymis lachrymandum. Non ſic Dauid errauit,ſed ſicut ouis,quę balabat. Si forſitan eſt hîc aliquis, ô fratres,qui animam ſuam perdiderit,atq; in creatoris ſui offenſione commoretur,curet eſſe tanquam ouis. O anima perdita ad paſtorem tuum bala,cogita intra te quomodo ad illum conuerteris, non verò quomodo illum magis offendes, ſicuti faciebant infœlices illi Phariſæi, qui concilium collegerunt aduerſus Ieſum.

Et dicebant, quid facimus? &c. In materialibus ędificationibus ex perimur quòd ſi ſint directę,& parietes in rectitudine eleuati ſint quo maiora illis onera imponuntur, eò magis fulciuntur: ſi verò *Simile.*

indirecti & incuruati sunt, quanto grauius pondus illis apponitur tanto magis incuruantur, & infirmantur. Et sic ipsum onus rectis ædificationibus impositum illas fortiores reddit, impositum autē recuruis & indirectis illas magis efficit incuruari. Idem accidit in spirituali ædificatione qui est homo, qui est templum Dei, & columna huius ædificationis est cor. Quando hæc columna malitia, & peccato incuruata est, quanto plus ponderis beneficiorum illi imponitur, tanto magis diuinis beneficijs, quasi onere reflectitur, & peius efficitur. Si autem hæc cordis columna recta est, ipsa beneficia illam magis fulciunt, & confirmant. Lex Domini, quæ iustis suaue est onus, iustiores illos efficit: mali autem illa peiores reddun- 7

simile. tur. Vnus, & idem Sol si in aurum reuerberat, illud splendere facit, si verò in sterquilinium immūditię plenum radios immittit, illud peius olere facit. Ecce hæc omnia ad literam in hodierna sancti 8 Euangelij lectione perspecta, illustrissima enim miracula Christi Iesu bonos ad virtutem ardentius concitabant, & in bono fortius fulciebant: malis autem maioris murmurationis, & indignationis propter eorum malitiam, occasioni erant. Si sanctam Magdalenam, aliosq; discipulos interrogemus, quare secularibus vanitatibus posthabitis, tanto studio, ac feruore bonum Iesum fuerint secuti: absque dubio respōdebunt, dicētes: Quia hic homo multa signa facit. Si verò Pharisæos & Pontifices percōtemur, quare innocentissimum agnum tanto odio consectarentur, vt illi insonti mortem curarent inferre? Respondebunt etiam, quia hic homo multa signa facit. Cauete fratres ne passionem in cordibus vestris radices agere patiamini, quę quidem adeō hominum animas excæcat, vt propter eam immeritò dicāt maledicti hi Pharisęi verba 9 quæ rationi tam dissentanea sunt, scilicet, quia hic homo multa signa facit. Quid facimus? quasi dicerent, quia nobis benefacit, occidamus eum. O infernalem peruersitatem, ô quot hodie in hanc miseriam incidimus, quòd ex acceptis beneficijs occasionem su-

Simile. mimus, vt mali simus, & ipsis beneficijs creatorē nostrum offendimus. Est hic Dominus, qui habet famulum, qui eī satis pārum temporis seruiuit, & dicit ei: famule accipe hunc equum, & ascende in eum, & accipe hunc clypeum, & cassidem, & induete omnibus armis meis, & accipe hanc hastā hæc omnia tibi do: & à planta pedis vsque ad verticem illum suis pretiosis armis induit. Diceret famulus, Domine osculor pedes tuos, neque enim mea parua mini-

10 miniſteria, quæ tibi tã modico tẽpore exhibui tot tantiſq; muneribus digna ſunt. Verũtamen amodo ego diligẽtiſsimè in miniſterio tui incũbã: cui dicit Dñs: accipe nũc iſta, quorum ſi memor fueris, debitamq; mihi gratiã retuleris, multo maiora in te conferã beneficia. Videamus nunc: ſi hic famulus in equũ conſcendẽs cõtra dominũ ſuũ haſtã intenderet, quid de illo diceretis? O perfide & ingrate, his gratijs dignũ eſt tantũ beneficiũ? Ad hoc te Dñs tuus armis circundedit? O filij Adæ aperite tunc oculos: nam ferè omnes in hac ingratitudinis miſeria immerſi eſtis. Quis tibi dedit ò peccator haſtã iſtam, qua niteris? Quis te fortitudine iſta, & valetudine confortauit? Quis hũc elegantem equum, quod eſt corpus tuũ, tibi conceſsit? Quis te his tẽporalium bonorũ armis muniuit? Nun quid hæc omnia non dedit tibi Dñs Deus tuus? Tu verò his omni
11 bus illũ offendis, atq; iſtis armis illi bellum infers, alioſq; ad peccãdũ prouocas, & quia locuples es, fœminã, quã pecunia tua emis, deſtruis, atq; eius pudicitiam diripis. Quid ergo pro tãta ingratitudine ſperas? Magnoperè (& meritò quidẽ) admiraris Phariſæos illos, & iniquos prælatos ex acceptis beneficijs occaſionẽ aſſumere mortem Domino inferendi: tu verò non animaduertis ipſum omnibus bonis, quæ tibi dedit, à te iterũ ſæpenumerò crucifigi. Loquẽs Spiritus ſanctus de peccatore, dicit: Aquæ furtiuæ dulciores ſunt. Quibus verbis ſignificat turpitudines, & abominationes, quas homines cõmittũt, ab irrationalibus animãtibus furatas eſſe, & ſunt aliqua, quę ſuper ſua propria ſubiecta bene aſsident, non verò in alijs locis. Cõſiderate ſmaragdum viridis coloris, & videte quãm decorus ſit, & quã bene illi viriditas aſsideat: & quo viridio-
12 ris coloris eſt, eo pulchrior eſt. Date nũc mihi fœminam viridem ſicut ſmaragdũ. ò quã male appareret, & quàm deformis eſſet? Nã viridis color, qui ſmaragdo quadrat, quia naturalis eſt eius color nõ quadrat fœminę: naturale enim fœminę, vt ſit pulchra eſt eſſe cãdidam & rubicundam. Eodem modo ferocitas optimè conuenit leoni, quia illi eſt naturalis, in homine verò male apparet. Eũ qui ferus eſſet quaſi leo diabolũ eſſe diceretis: hominẽ enim clementem, mitemq; eſſe oportet. Lupo voracitas quadrat, & proprium eſt eius ouẽ duobus morſibus deuorare, & illũ aſpiciens homo delectatur: homini autem nõ bene aſsidet voracitas, quia eſt contra naturalem eius propenſionem. Cani propriũ eſt os rodere ad ſaturandam famẽ, homini autem male aſsidet proximi ſui famam ro-

Prouerb. 9.

dere. Simiæ optimè conuenit inuidia, & dentiũ ſtridor, cũ rabie la- 13
ceratur: in homine autẽ inuidia peſsimè apparet. Vulpẽ callidã,
& aſtutia eſſe plenam bene illi cõuenit. In homine verò calliditas,
& malitia hæc nimis pernicioſa eſt. Et licet hæ belluarum ſint pro
prietates, ab eis tamen illas homines furantur, & eis delectantur.
Ecce fratres quomodo mala, quæ homines faciunt, à belluis acci-
piunt, & furãtur. Hoc autẽ ingratitudinis peccatũ, & peruerſitatẽ
non poſſumus dicere nos à belluis furari, ſiquidẽ quantumuis fe-
Iacob. 3. ræ ſint beneficijs domari conſueſcunt. Et ita dicit B. Iacobus: Om-
nis enim natura beſtiarũ, & volucrũ, & ſerpẽtium, & cæterorũ do-
mãtur, & domita ſunt à natura humana. Fatẽdum nobis igitur eſt
homines hoc vitiũ à Lucifero furari: qui quia ſe ſe à Deo ita locu-
pletatũ, magniſq; beneficijs affectũ perſpexit, cõtra ipſum eleua-
tus eſt. Veruntamẽ attẽdite fratres de illo ſuperbiſsimo Seraphim 14
dicere Iſaiã: Quomodo cecidiſti de cælo Lucifer, qui mane orieba-
Iſai. 14. ris? Qui dicebas in corde tuo: In cęlũ conſcẽdã, ſuper aſtra Dei ex-
altabo ſoliũ meũ. Veruntamen ad infernũ detraheris in profun-
dũ laci. Quid igitur ſperatis vos, quũ maledictũ iſtũ ducẽ ſequami
ni, niſi vos in infernũ eſſe deſcẽſuros in infinita ſeculorũ ſecula cũ
illo comburendos? O quanto dolore conquerebatur Deus de He-
bræis per Prophetã Amos, quia acceptis ab ipſo beneficijs nõ reſ-
Amos. 3. pondebant, dicẽs: Tantummodo vos cognoui ex omnibus cogna
tionibus terræ: idcircô viſitabo ſuper vos omnes iniquitates ve-
ſtras, id iſt, quia maiori vos beneuolentia, quàm cæteras nationes
proſequutus ſum, ideô grauiori ſupplicio puniemini, quia acce-
ptis à me beneficijs, opere non reſpondetis. Et apertius hoc decla-
rat alibi, vbi poſtquam plurima beneficia, quæ in eos contulit, ſa- 15
ctus Propheta retulerat, cõmemorat ſuppliciũ, quo illos puniturus
Amos. 2. erat, dicẽs: Ego exterminaui Amorrhæũ à facie eorum. Ego
ſum, qui aſcẽdere vos feci de terra Ægypti. Et ſuſcitaui de filijs ve
ſtris in prophetas, & de iuuenibus veſtris Nazareos. Nũquid non
ita eſt filijs Iſrael? & propinabatis Nazarẽis vinum. Et prophetis
mãdabatis, dicentes: Ne prophetetis. Propterea in pœnam horũ
iniquitatum, Ecce ego ſtridebo ſuper vos, ſicut ſtridet plauſtrum
onuſtum fœno. Notate quôd quia labores huius ſeculi non ſunt
omnino graues ſicut labores inferni, qui penitus remedio carent:
idcircô non dicit, ſe homines oppreſſurum quaſi plauſtrum plum
bo onuſtum, ſed fœno. Quid igitur erit nobis infœlicibus, ſi

cum

16 cum maiora, quam illi beneficia acceperimus, illos tamen ingratitudine ſuperauerimus? Per charitatem Dei vos rogo fratres charisſimi, vt hæc diligenter omnia, & ſingula quæque ſigillatim intra veſtra Chriſtiana pectora perpendatis. Ego enim verba penitus ignoro, quibus illa ſatis digne valeam commendare.

Dicunt vlterius Phariſęi, *Si dimittimus cũ ſic, venient Romani, & tollent locũ noſtrum.* In his verbis oſtẽderũt Phariſęi illud quod expetebãt, eſſe tẽporalem eorũ vtilitatẽ. Liberet nos Deus ab hominibus, qui in tẽporalis vtilitatis cupiditate innitũtur: hæc enim illos excæcat, vt in alia grauiora mala dilabantur. Malũ, quod per hanc peſtẽ in mundum ingreditur, ſignificauit Deus Prophetæ Amos dicens. Percute cardinẽ & cõmouebũtur ſuperliminaria in quo tẽpli euerſionẽ declarauit: & huius cauſam reddens dicit, aua- *Amos. 9.*

17 ritia enim in capite omniũ. Quis animaduertens mala, quæ per auaritiã hominibus adueniũt, lachrymas poterit cõtinere? Et hoc peius eſt, quod ferè non reputatur eſſe peccatũ. Et notandum eſt, quod quanuis idololatria, ſodomia, hæreſis, & odium Dei grauiora ſint peccata, nullius tamẽ horum peccatorũ ſunt tot in ſacris literis admonitiones, ac reprehẽſiones, quot ſunt aduerſus auaritiã, in ſacra enim ſcriptura paſsim auaritia reprehenditur: nam vt dixit Beatus Paulus ipſa eſt omnium malorum radix. Et licet in *1. Timo. 6.* omnibus reprehenſibilis ſit, longe tamen maxime in Eccleſiaſticis viris debet obiurgari. Et ſic nimis miſerabile eſt, homines qui de rebus tam arduis agunt, quales ſunt, quæ ad ſpiritualem ſalutẽ ſpectãt, in vtilitatis temporalis cupiditate inniti. Si vultis vt capo *Simile.*

18 ſicut gallina pullos proferat, depilate illi ventrem: & ſuper oua ſe ponet quaſi eſſet gallina: verumtamen ad illos producendos non proficiendi quidẽ illis cauſa cõcitatur, ſed vt oua illi proſint, vt ab eis calorem accipiat, quia eſt deplumis. Sic multi viri eccleſiaſtici quia temporalium bonorũ plumas non habent, ſpirituales filios procreant, & conſeruant, non quidem vt illis proſint, ſed, vt ab eis vtilitatem hauriant, quaſi capones. Non ſic faciebat Beatus Paulus, nec eius comites, ſicut ipſe affirmat dicens. Neq; enim aliquãdo fuimus in ſermone adulationis, ſicut ſcitis, neque in occaſione auaritiæ: Deus teſtis eſt, neque quærentes ab hominibus gloriã neq; à vobis, neq; ab alijs cũ poſſẽ vobis oneri eſſe vt Chriſti Apoſtoli: ſed facti ſumus paruuli in medio veſtrũ: tãquã ſi nutrix foueat filios ſuos. Ita deſiderãtes vos cupide, volebamus tradere vobis nõ

ſolum

olum Euangelium Dei, ſed etiam animas noſtras quoniã chariſ- 19
ſimi nobis facti eſtis. O benedicta ſit altiſsimi Dei maieſtas, qui
tales ad Euangeliũ ſuum prædicandum miniſtros elegit, talẽque
charitatem & talia viſcera illis largitus eſt. Hunc igitur clemẽtiſ-
ſimum Dominum dilectiſsimi fratres maximam lachrymarum
copiam effundẽtes die, noctuque exorate, vt Eccleſiæ ſuæ ſanctæ
tales miniſtros ſicut illi erãt, largiatur. Vos autem patres Eccleſia
ſtici in hæc exemplaria oculos conijcite, illaque quoad poteritis
Amb. lib. 3. de offi. c. 13. imitamini. Beatus Ambroſius mirificam hanc ſententiam ad hoc
propoſitum dicit, ſcilicet, Id quod turpe eſt non poteſt eſſe vtile,
neque quod honeſtum eſt, inutile. Et refert cum ſemel medicus
quidam ad Romanorum ducem ſe conferret, eiq; diceret ſe vene-
num datutum eſſe regi cuidam eius aduerſario, quocum dux ille
bellum gerebat, ab ipſo duce apprehenſum, & tanquam prodito- 20
rẽ ad regẽ illum aduerſariũ ſuum cathenis vinctũ miſſum fuiſſe.
Noluit dux ille tam turpem cum proditione victoriam. Aperte
verificatur hæc ſentẽtia in his peſsimis Hebræis, ſiquidem ex hoc
turpiſsimo peccato, quod commiſerunt nullum commodum, ſed
potius temporale, eternumq, incõmodum acceperunt. Quo ſup-
plicio perterritos oportet nos omnes à tanto ſcelere cauere. Caue-
te fratres ne corporali neceſsitate cõpulſi Deũ relinquatis, illũq;
mortaliter offendatis. Nam vnde vos remedium haurire putaueri
Origenes homi. 6. in Gene. 41. tis, inde vobis maior perditio dimanabit. Sicut his infœlicibus ac
cidit. Origenes magnopere perpendit in ſacris literis nõ vno, & eo
dem modo de iuſtorum, iniuſtorumque neceſsitatibus agi. Cum
enim de Ægyptiorum fame ſpiritus ſanctus ageret, dicit. Nam &
Gene. 42. illos oppreſſerat fames: quod quidem de Hebræis non dicit, etſi 21
etiam in illorum terra maxima erat fames. Et ſolum dicit. Erat au
tẽ fames in terra Chanaã. Nõ dicit Iacob, aut filios eius fame op-
preſſos fuiſſe, ſicut dicit de AEgyptijs: quia licet iuſti neceſsitate
cogantur, non tamen ea proſternuntur, nec vt creatorẽ ſuũ offen
dant ſuperantur. Imo potius in ea gloriantur ſicuti dicebat Beatus
Paulus. In fame & ſiti, & nuditate, in his gloriamur. Quod iuſtis
virtutis exercitatio eſt, idem peccatoribus eſt pœna peccatorum.
Ex eoque occaſionem capiunt plura ſcelera committendi. Etiam
perpendit ibidem Origenes in temporibus Abrahæ maximam
Gene. 12. fuiſſe famem. Et poſſet quidem dicere ſacra ſcriptura. Deſcendit
Abraham in AEgyptũ, quia inualuerat fames ſuper eum. Et nõ
dicit

22 dicit hoc: ſed, inualuerat fames ſuper terram. Hoc diligentiſsimè curare debetis, ne ita neceſsitate opprimamini, vt propter illam Deum offendere compellamini: ſed virili, conſtantique pectore eſtote, vt ex illa ſpirituale emolumentum, meritumq; maximum hauriatis.

Dicunt hi: *Venient Romani: & tollent noſtrum locum, & gentem.* Cùm primum miraculum homo iſte faciat, vniuerſus populus eum ſequetur, & arbitrabuntur Romani nos ſibi ſubiectos eſſe nolle, nouumque regem ſequentes exurgere, ſuoſque exercitus ad nos mittent, qui florentiſsimam hanc, atq; ſanctiſsimam vniuerſi orbis Rempublicam euertant: quæ ſi corruit magnũ prouenier diuino miniſterio detrimentum, idcircò oportet huic incommodo remedium adhiberi, ne pereat honor, qui hic Deo exhiberi
23 conſueſcit. Attendite quomodo ſi hæc ita fieri permitterent conſcientiæ ſcrupulum ſe habere ſimulant, & contrarium decreto ſuo fieri ingens ſcelus eſſe ſibi perſuadent, diuiniq; honoris pallio ſacri legam cupiditatem ſuam, ambitionem, atq; inuidiam operiunt. Hoc eſt ſagaciſsimorum peccatorum ingenium, ſcilicet curare peccata ſua ſanctitatis ſpecie celare. Valerius Maximus de cultu deorum refert quendam Dionyſium Syracuſanum vidiſſe ſtatuã Iouis pulcherrimo pallio ex ſerico, & auro confecto coopertam, quod Rex Herus obtulerat, Dionyſiumq; cupiditate commotum pallium illud aureum à Deo abſtuliſſe, aliudque panni illi appoſuiſſe dicentem, ſe hoc facere, quia aureum pallium ad vernum tempus nimis graue erat, ad hybernũ verò nimis frigidum. Idemque fecit ſtatuæ Dei Eſculapij à quo auream barbam arripuit, di-
24 cens: Dedecens eſſe Eſculapium barbatum eſſe, cum Apollinis imberbis filius eſſet. Affirmabat enim dedecere imberbem patrem filium barbatum habere. *Valerius Maximus.*

Sequitur in textu: *Vnus autem ex illis cum eſſet pontifex anni illius prophetauit.* Hucuſq; horum ſceleratiſsimorum hominum cupiditas demonſtrata eſt: nunc verò eorum ſuperbia, & ambitio reuelatur: quæ quidẽ tanta erat, vt propter eã limoniaci redderentur. Deus enim præceperat vt ſummus ſacerdos eſſet perpetuus: illi autem adeò ſuperbi, & ambitioſi erant, vt quo omnes dominarentur, ſtatuerint, ne quis ſummus eſſet Pontifex amplius, quàm vno anno, eo autem anno ille hoc munere fungebatur, qui plures pro eo pecunias perſoluebat. Et ideò dicit hic ſanctus Euangeliſta: Pontifex

anni

anni illius. Ecce quid ex ſuperbia & ambitione oriatur. Idcirco il- 25
Pſalm. 118. lam ſummoperè ſacræ literę deteſtantur. Vnde Dauid dicit: Increpaſti ſuperbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis. Quaſi dicat, omnes peccatores ſunt maledicti, ſuperbi autē inter omnes à te ſumma cum ſeueritate reprehenduntur, quia ſuperbia malorum omnium eſt origo, ex illa ingratitudo, inobedientia, cupiditas, ſimonia, ac plurima deniq; alia ſcelera dimanant. Omnia hęc vitia, quæ ſanctum Euangelium refert, quibus hi maledicti homines repleti erant, à maioribus ſuis hæreditate acquiſierant, quæ quidē in eis quaſi ſemper dominata ſunt, quapropter in alia grauiſsima ſcelera inciderunt. Et ita refert ſacra Scriptura peculiari quodā af-
Iudicum. 1. fectu inobedientiam magnam, in quam Hebręi inciderunt, dicēs: Iebuſæum autem habitatorem Hieruſalem non deleuerunt: quod fuit contra præceptum Domini. Quo facto eius in ſe furorem cō- 26
citarūt, dignique effecti ſunt, vt illius indignatio in ſe deſcenderet, ſicut & deſcendit. Hoc autem fecerūt cupiditate capti, vt ab eis tributa reciperent, illoſq; ſubditos ſibi haberent, illiſq; tanquam Domini imperarēt. Et quia gentes illas inter ſe reliquerūt, propterea facilè in idololatriam prolapſi ſunt, ſicuti eis dixerat Moyſes Dei
Deutero. 7. nomine his verbis: Non inibis cum eis fœdus, nec miſereberis earum, &c. Filiam tuam non dabis filio eius, nec filiam illius accipies filio tuo: quia ſeducet filium tuum, ne ſequatur me, & vt magis ſeruiat dijs alienis. Et diuina cum prouidētia refertur illic mors Ioſue, aliorumque venerabiliū ſenum, vt cognoſcamus quantum malum nobis ſit, cùm Deus à nobis ſenes aufert: & præcipue illos, qui verbum Dñi prædicant, & erudiunt: cùm illi Hebræi poſt eorum obitum, qui eos docebant, tot inſultationes perpetrarint. 27

Hic peſsimus Pontifex ſimoniacus dixit illis: *Vos neſcitis quicquam, &c.* Permagni intereſt ſi res tali, aut tali modo proponatur. Ille qui regio conſilio præeſt, prætor, qui ſenatui, Decanus, qui canonicorum capitulo preſidet, ſummoperè curare debēt, vt quomodo res, ex quibus regnorū euerſiones, vitæ pericula, ſubſtantiarum deniq; deſolationes, ſiue horum omnium cōſeruatio dependet, debēat proponere, optimè norint. Quis eſt hodie qui res abſq; affectione proponat? quis aliorum ſuffragia, & ſententias audit, qui in procedendi ſtylo ſentētiam ſuam prius non declaret? quis has res cum tāta ſyncerítate, Chriſtiana q; æquitate tractat, qui ſingulis libertatē relinquat, vt quicquid Dñs eis inſpirauerit, dicant? quod ſi

quis

28 quis extra præſidis intentionē loquatur, ſtatim eum dedecorat di
cens. Neſcitis quicquā. Ita vt videantur eadem die, qua alijs præ-
ferūtur, libertatē per cōſequens accipere ad inferiores dedecoran
dos. Et plerūq; accidit eos, qui de propoſita re melius ſentiūt ſtul-
tos iudicari: illorum autem ſententias qui callidiores audacioreſ-
que ſunt, quique iniquius de re iudicant, prævalere. ¶ Ex his ver-
bis, Neſcitis quicquam, infertur illic diuerſas hominum eſſe ſen-
tentias. Et idcirco dixit, Neſcitis quicquam, quia expedit vobis,
vt vnus moriatur homo, &c. Super quo dicit Beatus Auguſtinus *Aguſtin.*
Caipham male cogitaſſe, & bene dixiſſe. In corde eius aſsidebat Lucifer, qui eum tam ſacrilegum facinus fecit cogitare, qua-
le erat, vt in Deum manus inferret: lingua autem ipſius à Spiri
tu ſancto mouebatur vt veriſsimam illam rem loqueretur. Ita di-
29 cit Beatus Paulus ad Hebræos. Decebat enim eum propter quē *Hebr. 2.*
omnia, & per quem omnia (id eſt, qui omnium principiū eſt & finis) qui multos filios in gloriam adduxerat (id eſt prædeſtinaue rat in gloriam) authorē ſalutis eorum per paſsionē conſummare. Videlicet, vt mereretur eis gloriā per paſsionem, ad quam gloriā prædeſtinati erant. Et ad Romanos aliam efficaciſsimam mortis eius rationem reddit ipſe ſanctus Apoſtolus dicens, Quem pro- *Rom. 3.*
poſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius: ad oſtē ſionem iuſtitiæ ſuæ: propter remiſsionem præcedentium deli-
ctorum, in ſuſtentatione Dei ad oſtenſionem iuſtitiæ eius, in hoc tempore, vt ſit ipſe iuſtus, & iuſtificans eum, qui ex fide eſt Ieſu Chriſti. Hoc eſt, Deus pater Ieſum Chriſtum, ante omnium mor talium oculos propoſuit, vt in eum fide viua aſpicientes, à qui-
30 buſuis criminibus ſanarentur. Hoc autem in virtute ſanguinis ip-
ſius, vt ſic oſtendat iuſtitiā ſuam. Nam ſi pro peccatis, quæ dimit-
tere decreuit tot tantoſque labores pertulit: quas pœnas perferēt peccatores pro peccatis quæ dimittenda non ſunt? quòd propo-
ſuit propitiatorē. Super quo Beatus Hieronymus dicit, ante om- *Hieron.*
nium oculos poſuit, vt qui voluerit, accedat, vt curetur. Cū vniuer- *Gene. 41.*
ſi Ægyptij ad Pharaonem proclamarent, alimenta petentes; il-
lis reſpondit Pharao dicens, Ite ad Ioſeph, & quicquid ipſe vobis dixerit, facite. Hoc nobis etiam præcipit æternus Pater, vt ad ſa-
cratiſsimū filiū ſuū confugiamus, quē propoſuit propitiatorē in
eo enim ſalutē, vitam quæ reperiemus. Et dicit in ſanguine ipſius
hoc eſt in merito ſanguinis ipſius. Vnde de beatis dicitur: hi

ſunt

sunt qui lauerunt stolas suas, & dealbauerũt eas in sanguine agni. 31
Super quo duo illa verba diligenter notanda sunt, lauerunt, & de albauerunt. Verbum, lauerunt, significat culpæ remissionem. Et verbum dealbauerunt, significat gratiæ infusionem: qua illustrati, ac splendidi remanserunt. Quæ omnia per merita sanguinis Iesu Christi comparantur. Et notandum est tria esse huius veritatis testimonia, quæ diuersa tempora significant. Primum est in Apocalypsi, vbi dicitur. Qui dilexit nos, & lauit nos â peccatis nostris in sanguine suo. Aliud est in epistola ad Hebræos, vbi dicitur. Quã tò magis sanguis Christi, qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit, immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostrã ab operibus mortuis ad seruiendum Deo viuenti. Tertium verò, & vltimũ est in prima Ioannis, vbi dicitur, sanguis Iesu Christi filij eius emundat nos ob omni peccato. Ecce quomodo hic sacratissi- 32
mus Iesu Christi sanguis in effectum ad tria tẽpora ordinem habet, ad præteritum, scilicet, præsens, & futurum. Nam Christus redemptor noster illum effudit pro præteritis, præsentibus ac futuris peccatis, quia omnia in diuina essentia beatissima eius anima perspexit. Et sic illum pater æternus ante præsentiũ, præteritorũ futurorũq; hominum oculos proposuit, ad cunctorum temporũ salutem. Valde tamen mirandum est Beatum Apostolum hic dicere Iesum Christum ab æterno patre ad ostensionẽ iustitiæ suæ fuisse propositum. Cùm enim certũ sit in omnibus diuinæ maiestatis operibus misericordiam, iustitiamque pariter concurrere (vt inquit D. Tho.) in hoc opere sola Dei misericordia videtur illuxisse, totũque opus vnam misericordiã, absque iustitiæ cõmistione esse apparet. Hic autẽ dicitur Iesus Christus præpositus fuisse 33
ad ostensionem diuinæ iustitiæ. Dico si profundè hęc considerentur hic misericordiam, atque iustitiam in summo gradu reperiri. Misericordia maxima reperitur, quia hoc in nos beneficiũ collatum est. Cùm nobis nullo iure deberetur. Iustitia etiã in summo gradu inuenitur, quia æternus pater grauissimam, ac nimiũ rigorosam in Iesu Christo filio suo de cunctis peccatis vindictam sumpsit. Deus nanq; est pater misericordiarum, & rectissimus iudex, propter quod excogitauit supremum artificium misericordię, & iustitiæ, vt summam misericordiam cum summa iustitia conciliaret, & inuenit difficillimi pretij solutionẽ, vt inquit Damascenus Vnde peccati qualitas apparet, cũ tã rigorosa medicina ad illud curan-

Apoc. 1.
Heb. 9.
1. Ioan. 1.
D. Tho. 1. p. q. 21. ar. 4.
Damas. li. 3 Ortho. fidei. cap. 1.

34 curandũ opus fuerit. Et tanta pro eo ſatisfactio facta ſit. Etiã hic magnopere Dei patientia reuelatur in eo quod dicit, Propter remiſsionem præcedentium delictorum in ſuſtentatione Dei ad oſtenſionem iuſtitię eius in hoc tempore, ideſt, Dicit Beatus Paulus, Peccata digna ſi ſunt, vt ſtatim puniantur in ſuis actoribus, & peccãtes non ſolũm damnari, ſed annihilari etiam merẽtur. Quia eſſe, quod eis Deus conceſsit, in creatoris ſui offenſionibus occupant cum illi omnibus viribus ſuis ſeruire deberent, Deus autem tali ſupplicio peccatores punire nõ ſolet vt in Threnis dicitur, Mi ſericordiæ Domini, quia non ſumus conſumpti: quia non defecerunt miſerationes eius. Non ſolum autem nõ annihilat, ſed peccatorem etiam diu expectat, neminem enim vellet cõdemnari, ſed omnes conuerti, ac viuere deſiderat. Ideo dicit, Deum mira patiẽ- Thre 3.
35 tia ſuſtinuiſſe peccata pręcedentium per aduentum filij ſui ſine punitione, vt ea puniret in Chriſto, & punita remitteret remiſsione integra vſque ad introitum cæli: quia iuſti ante aduentũ Chriſti gratiam obtinebãt: ſed non illum effectum, qui erat glorię cõſequutio, ad oſtenſionem iuſtitiæ in hoc tempore cum Chriſtus paſſus eſt, vt ſit ipſe iuſtus, & iuſtificans. Hic magnificat Apoſtolus Ieſum Chriſtum, ſignificans illum verum eſſe Deum, quando quidem animas iuſtificat, quod eſt opus Dei. Vel aliter, vt ſit ipſe iuſtus, & iuſtificans: quia ille, qui promittit, & promiſsis ſtat iuſtus eſt, quia iuſtitiam operatur. Duo præſertim Deus inter alia promiſerat: alterum erat mors Chriſti ſaluatoris noſtri, alterũ verò erat eius fructus, quę eſt iuſtificatio & glorificatio. Et in his verbis hæc duo adimpleta eſſe oſtendit: quia ipſe per ſanguinem ſuũ
36 iuſtificans in promiſsionibus ſuis ſe iuſtum eſſe demõſtrat. Optimè vos intellexiſſe oportet, quanti noſtra omnium intererat, vt filius Dei, qui infinita ſingularitate eſt vnus, & perfectiſsimus, quatenus homo moreretur. Et hac ſententia, quam maledictus ille põtifex protulit occaſionem hãc quęrẽs, ac dicens, opus eſſe Ieſum Chriſtum mori: alioquin enim rempublicam illam euertendam eſſe affirmans: non ſolum principes, ſed & vniuerſum etiam vulgus contra Chriſtum redemptorem noſtrum incitatum eſt. Nihilq; populũ illũ magis adeò ab amore, quẽ piiſsimo Domino debat, quam hæc pontificis ſententia ſegregauit. Vt cognoſcatis quantum malum ſit malus princeps, & prælatus, quantum q, detrimentũ reipublicæ afferat. Maius etenim incõmodum hic male

dictus Caiphas populo attulit, quam vniuersi illius hostes afferre 37
potuerunt.

Dicit vlterius sanctum Euangelium. *Hoc autem à semetipso non dixit.* Quia Iesus moriturus erat, vt filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum, ideſt in vnius fidei, & amoris vnitatem. Nimis autem miserabile est, quod cum vnigenitus filius Dei mortuus fuerit, vt nos in vno amore, ac charitate coniungeret, nos moriamur, vt à fratribus nostris diuidamur, & alij alijs inuicem contradicamus. Quod satis apertum signum est, nos ab ipso Deo longissime distare. Diuus Dionysius dicit quod sicut lineæ, quæ â cẽtro prodeunt, quô propius centrum sunt, vnde procedũt, eò coniũctiores aliæ alijs sunt. Et quô longius â centro segregantur, eô etiã longius aliæ ab alijs recedunt: quod quidem experientia comperiri poterit, si punctũ in papyro assignetur, & ab eo plurimæ lineæ 38
circunferantur: sic etiam centrum nostrum est Deus, & nos ab eo quasi lineæ procedimus: & quando in eo per charitatem commoramur, etiam nostris proximis per charitatem & amorem vniti sumus: & quanto longius à Deo recedimus, tanto magis à proximis segregamur. Et sic Beatus Ioannes dicit: si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem suum odit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum, quem videt: Deum, quem non videt, quomodo potest diligere? [*Los que juegan al tejo*], Scopum terra cooperiunt, & super illum stipulam, aut quoddam lignum imponunt in signum, quia scopus non apparet, vt illuc iactus dirigant. Qui autem non tangit signum, quod exterius est, quomodo tanget scopum, qui latet interius? Hoc est quod dicit Beatus Ioãnes, Scito frater proximum tuum esse signũ scopi qui est Deus, & quãuis 39
amoris tui iactus præcipuè ad Deum dirigi oportet, quomodo Deum, qui sub fide latet, amare scies, si amoris tui iactus ad proximum tuum, qui est signum visibile, quod Deus constituit, vt in illud iactus amoris tui dirigas, nescis immittere? Curemus igitur fratres charissimi vt discamus proximos nostros diligere, & cõcordes eis fieri, quia hæc est vna ex rationibus, quare sanctissimus Redẽptor noster in cruce mortuus est. Nam si proximis nostris per amorem vniti fuerimus propter ipsius reuerentiam & charitatẽ, certissimam habebimus gratiam, qua futura gloria comparatur. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius. Amen.

Dionys.

1. Ioan. 4.

Simile.

Sabba-

Sabbatho poſt Dominicam in Paſsione.

Cogitauerunt Principes ſacerdotum, vt & Lazarum interficerent, &c. Ioan. 12.

AGITVR in hoc ſancto Euãgelio quomodo Chriſtus redẽptor noſter ingreſſus eſt Hieroſolymam cum illo celeberrimo triumpho, quando ab vniuerſo populo cum ramis, & canticis receptus eſt: cum Phariſæi hæc aſpicientes, quibus Dñs honorabatur, diſſecabantur cordibus, & dicebant: Videtis, quia nihil proficimus: ecce mundus, &c. Tunc erãt illic nonnulli gentiles ſummopere deſiderantes videre clementiſsimum Ieſum atque cum eo conuerſari. Cumque id Andreas & Philippus illi nunciarent, reſpondit eis, dicens: *Venit hora vt clarificetur filius hominis. Amen, amen dico vobis, niſi granum frumenti cadẽs in terra mortuum fuerit. &c.* Hoc dixit vt ſignificaret gentium conuerſionem ſe prius mortuo faciẽdam eſſe, quia eis ſua ſacratiſsima morte conuerſionem, iuſtificationem q; promeriturus erat. O cæleſtis metaphora quantoperè miſeros peccatores ad ſpem cohortaris! Hæc enim diuina ſeminatio ab alijs corporalibus ſatis longè diſpar eſt. Nam cum ſemel in ſanctiſsima illius paſsione diuinum illud granum ſatũ fuerit, ſufficientiſsimum fuit, vt ſemper vſque ad ſeculi conſummationem fructum ferret. Et hoc eſt quod Diuus Paulus dicit: Vna enim oblatione conſummauit in ſempiternum ſanctificatos. Atque hinc obſcuriſsima quædam verba, & maximè neceſſaria intelligetis, quæ ipſe Apoſtolus dixit, videlicet: Nolo vos ignorare fratres myſterium hoc, vt non ſitis vobis metipſis ſapientes, quia cæcitas ex parte contigit in Iſrael, donec plenitudo gentium intraret, & ſic omnis Iſrael ſaluus fieret, ſicuti ſcriptum eſt: Veniet ex Sion, qui eripiat, & auertat impietatem à Iacob. Et hoc illis à me teſtamentum, cum abſtulero peccata eorum. Dicit beatus Apoſtolus nobis valdè neceſſarium eſſe hoc myſteriũ cognoſcere: ſcilicet, ſi Deus magnam Hebræorũ partem propter ipſorum perfidiam cadere permiſit, inde maximũ bonum, ſcilicet gentiũ fidẽ abſtraxit: quo hæc ſcientes crebroque conſiderantes cum maiori cautione, & timore viueremus, ne fortè à Deo ſicut, & Hebræi derelinquamur. Atque etiam nobis ſummopere neceſſarium erat

Hebr. 10.

Roman. 11.

myſterium hoc noſſe vt ſingulari huic beneficio gratiſsimi eſſe 4
mus: nec per ſapientiam noſtram ad fidei lucem nos peruenisſe
crederemus. Et dicit quando numerus gentium electarum com-
pletus fuerit (hoc enim ſignificat: plenitudo gentium) tunc con-
uertendos eſſe Hebræos : & adimplendum eſſe quod prædixit
Iſai.59. Iſaias: Veniet ex Sion, &c. Sed quæritur quis nam ſit hic, qui
venturus eſt quando Iudæi conuertendi ſunt, cùm iam Chriſtus
Redemptor noſter venerit, eiuſque Apoſtoli ſanctum Euange-
lium iam promulgauerint? quis tam illuſtre opus facturus veniet:
ſiquidem dicit hic Iſaias: Veniet ex Sion, &c. Dico, in his verbis
prædictum fuiſſe ab Iſaia Ieſu Chriſti Redemptoris noſtri aduen
tum, & fructum, quem effecturus erat. Et ſic vult dicere: Ve-
niet, ſcilicet, Chriſtus ex Sion, quæ eſt ciuitas Dauid, id eſt, ex
genere Iudæorum ex genere Dauid. Et quanquam Ieſus Chri- 5
ſtus filius Dei iam regnat in cælo triumphans: eius tamen mors
ſemper eſt præſens, quia ſemper denuò diuinam legem ſicut
oportet recipientibus prodeſt: & ita ſemper in eis fructificat, ſi-
Roman.4. cut dicit idem Apoſtolus: Credenti in eum, qui iuſtificat impium,
reputatur fides eius ad iuſtitiam, ſecundum propoſitum gratiæ
Dei. Dicere fidem reputari ad iuſtitiam, non eſt dicere, fidem me
reri primam gratiam de condigno. Nam fides eſt quædam diſpo-
ſitio ad formam, quæ eſt gratia, & diſpoſitio præcedens nun-
quam adæquatur formæ, ſed dicere hoc, eſt dicere fidem à Deo
tanquam diſpoſitionem quandam (pro ſua miſericordia) ad iuſti-
ficationem acceptari ac ſi peccator realiter peccato ſuo æquale
donum offerret. Et quod peccator realiter non offert, nec ſoluit,
pro ſolutione reputatur. Quod ſi quis huius diuinæ liberalita- 6
tis rationem quærat, reſpondet Apoſtolus quòd fides reputatur
ad iuſtitiam, ſecundum propoſitum gratiæ Dei. Hoc eſt, quia ſic
diuina benignitas diſpoſuit miſeriarum noſtrarum condolens,
vt nequis de ſe, ſed de diuina liberalitate glorietur. Hæc vera fi-
des in Sion fundata eſt, ibi prædicata, ibi diuulgata, vt dicit Dauid
Pſalm.2. in perſona Chriſti: Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo ſuper
Sion montem ſanctum eius, prædicans præceptum eius. Et ita
cum dicit: Veniet ex Sion Saluator, & Redemptor cum venerit
in perſona, & nondum venerit in toto populo Iſraelitico ſecun-
dum effectum iuſtificationis, reſtat vt tandem veniat in effe-
ctu, vt recipiatur per fidem viuam. Et ſic omnis Iſrael ſaluus

etit

7 erit. Et hic eſt legitimus ſenſus horum verborum: itaq; dicit, Veniet ad illos, qui illum nondum acceperunt. Et tunc eum denuò recipiunt, quia tunc venit ad eos eius effectus.

Dicit vlterius. Et hoc illis à me teſtamentum, &c. Teſtamentũ autore Paulo eſt vltima voluntas teſtatoris, vt ad Hebræos dicit: *Hebr. 9.* Teſtamentum in mortuis confirmatum eſt. Et ſic in morte Chriſti redemptoris noſtri vniuerſæ promiſsiones Dei ſtabilitatẽ accipiunt, quia omnes per huius mortis merita fiebant: quarum vna erat promiſsio cõuerſionis Iudæorum, ſicuti ipſa veritas dixit. Et *Ioan. 10.* fiet vnum ouile & vnus paſtor, & Regius pſaltes dicit. Ædificans *Pſalm. 146* Hieruſalẽ Dominus, diſperſiones Iſraelis congregabit. Ecce quo modo manifeſtè dicit Diuus Paulus vſque ad ſeculi conſummationẽ cæleſte hoc ſatũ fructificaturum eſſe. Et idcirco initio dixi

8 Dominum his verbis nos ad ſpem maximam cohortari. Certum eſt enim quòd ſi peccator, qui nimiam in ſe fragilitatẽ ſentit ſciret ſtatim cum ipſe peccat pro illo peccato ſuo filium Dei denuo eſſe moriturum maximam conſequendæ veniæ haberet ſpem cũ talis oblatio pro ſingulis peccatis ſuis denuò æterno Patri offerretur. Eandem igitur ſpem nunc habere poſſumus quia tantũ profuit illa vna mors, quam ſaluator noſter Ieſus Chriſtus pro nobis paſſus eſt, ſi nos ex illa fructũ volumus percipere, quàm ſi pro ſingulis peccatis noſtris ſigillatim modò moreretur. O admirabilẽ Dei largitatẽ, qui tã abundans remediũ peccatoribus voluit adhibere? Quæ cũ ita ſint dilectiſsimi fratres per reuerentiã huius diuini Domini, qui nos tanto amore complectitur, vos rogo, ne huius cæleſtis ſegetis fructus diſperdi patiamini. Siquidẽ illos nũc abũ

9 dãtiſsime colligere poteſtis, quibus in ſempiternũ locupletemini. Totam hãc admirabilẽ doctrinã docuit magiſter veritatis occaſione illorũ gentilium, qui eum videre, & cum illo conuerſari cupiebant. O quanta eſt hæc nobis confuſio, vix enim eſt qui diuinam hanc conuerſationẽ deſideret? ò quot myſteria, & veritates cognoſceremus, ſi per meditationẽ cæleſtium q; rerum contẽplationẽ cũ hac humanata ſapientia cõuerſaremur? Iubebat Deus in vete- *Leui. 11.* ri lege vt piſces, qui nõ haberent alas, immundi haberentur: quales ſunt anguilę, & murenę, quia ij piſces ſemper in aquis ſubmerſi innatant: qui verò alati ſunt, aliquando natant, aliquando vero in altum proſiliunt, quaſi extra aquã volent. Sic ſunt inter homines nõnulli, qui tẽporalibus rebus ſemper ſubmerſi ſunt, nec ma-

gis Dei celestiũq; rerũ recordãtur, quã si essent lapides: alij sunt 10
quasi pisces alati, qui ita temporalibus necessitatibus occurrũt, vt
quãuis certis tẽporibus in his aquis innatẽt: tamen quo ad magis
possunt ad cælestẽ Dei contemplationẽ, conuersationemque eri
Theodoretus guntur. Vnde sanctus Theodoretus iustos aptissimè animalia alata vocat, quia licet quasi terrestria animalia cũ hominibus conuersentur, non solum, vt pisces, sed etiam vt aquilæ ad diuinarum re-
2. *Cor. 5.* rum contemplationem euolant. Ex his erat B. Paulus, qui dicit, siue mente excedimus Deo, siue sobrij sumus vobis, id est aliquando nosmetipsos superantes in admirabilem contemplationẽ euolamus: vbi altissima mysteria erudimur: & postea nõ omnia, quæ sentimus, vos docemus, sed illud solũ, quod humilitas, & abiectio mentis vestræ exposcit. Et non solũ in hac diuina conuersatione iusti illuminantur: sed recreãtur etiam, & spiritualiter cõsolãtur. 11
Hoc significauit Deus per Isaiam dicẽs. Ad vbera portabimini,
Isai. 46. & super genua blandientur vobis. Quomodo si cui mater blandiatur: ita ego consolabor vos. O suauissima, atque dulcissima verba, Quod est adeo durum marmor, quod talibus indulgentijs, ijsque suauissimis verbis non molliat, illorumq; particeps esse nõ desideret? Et magnopere notandum est antea dixisse ipsum Deum: Nunquid ego, qui alios parere facio, ipse non pariam? Si ego, qui generationem cæteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus Deus tuus? Si, ideſt non ero sterilis. O ineffabilẽ Dei probitatem? Quid Domine, non sufficit, quòd me ad vbera tua lactes, sed vis etiã me in ventre tuo portare? Attendite quibus delicijs afficitur infans cum est ad vbera genitricis suæ, & super eius genua sedet, quàm dulcibus verbis illũ alloquitur, ita vt eum in viscera sua includere velle 12
videatur, dicitq; ei, mi Dux, mi Rex, mi Imperator, quid faciam tibi? Non hoc profectò contentus est Deus, sed plus hic dicit, & clarius etiã dicit. Audite me domus Iacob, qui portamini à meo vtero, qui gestamini à mea vulua. Quos (inquit) in ventre meo baiulo, vt mihi benefaciens non possim non vobis benefacere, & indulgere. Nam sicut mulier prægnata, licet nolit, non potest nõ educare, & alere fœtum, quem in ventre portat, sic etiam ego (ait Dominus) vos aliturus, vobisque benefacturus sum: quia in visceribus meis vos fero. O quã admirabilis exaggeratio est hæc, quid vobis videtur fratres mei, quàm optimum Deum habemus, & quam stulti sumus, qui negligentia nostra tanto bono non fruimur,

13 mur, etiam in hoc ſeculo? O miſeri, ac cæci filij Adæ, & quam repente adueniet tempus, cùm vos tantæ ignauiæ pœnitebit, & forſe erit, cùm vobis nihil iam profit. Aliter quidem faciunt illi, de quibus paulò antea loquebamur: qui tam ardenti Dei amore capti ſunt, vt tempus, quo cum Deo, aut de rebus diuinis non agunt, perditum eſſe ducant. Et quanuis cum eo diu conuerſentur adhuc diutiùs conuerſari deſiderant. Et hoc eſt ardentiſsimum illud deſiderium, quod inflammatiſsimis quibuſdam verbis ſponſa reuelauit, dicens: Quis mihi det te fratrem meum ſugentem *Cant. 8.* vbera matris meæ, vt inueniam te foris, & deoſculer te, & iam nemo me deſpiciat? Apprehendam te, & ducam in domum matris meæ. In his omnibus mirabilibus verbis detegitur ardentiſſimum deſiderium animæ, quæ in virtutis, & perfectionis ſtu-
14 dio nimium profecit: quæ quidem ne minimo temporis ſpacio in re aliqua, niſi in diuina conuerſatione vellet occupari. Sicuti *Simile.* virgines liberè poſſunt ad fratres ſuos accedere cum ſunt infantes, & ad vbera matris ſuæ commorantur, & paſsim illos amplectuntur, millieſque deoſculantur, & nunc extra, nunc intra domum ſemper quocunque vadunt illos in brachijs portantes, eos abſque vllo pudore oſculantur, quia illud à nemine vitio vertitur, nec ipſæ hoc facere erubeſcunt. Hæc igitur omnia ſignificat quod facere deſiderant, atque etiam quod faciunt animæ, quæ maximo Dei amore captæ ſunt ſemper & vbique clam, & palam de Deo, & cum Deo loqui, & in omnibus ſe Dei amicos profiteri, atque hoc tam verbo, quam opere demonſtrare. O quis in tantum perfectionis gradum perueniret, atque cum Deo conuerſa-
15 tionem illam haberet, quam habet virgo cum fratre ſuo infante, & tenero, qui in genetricis ſuæ brachijs commoratur. Ecce fratres chariſsimi hos duos ſacræ Scripturæ locos: in quorum altero iuſtus quaſi infans in brachijs ac viſceribus matri ſuæ poſitus: in altero verò idem iuſtus tãquam virgo, quæ fratrẽ ſuum tenerũ deoſculari, atque amplexari non ceſſat, repreſentatur ſignificando per hunc infantem potentiſsimum Deum. Et hi ita ſuper faciem terræ viuunt, vt de eis dicat Iſaias. Et erit Sabbathum ex Sabba- *Eſaiæ. 66.* tho quia de requie mentis homo peruenit ad requiem æternitatis: per vnum paradiſum ad alium pergit. O infœlices peccatores, qui per vnum infernum in alium vultis ire? Vita enim anxia, & laborioſa quam propter paſsiones veſtras ducitis infernus

eſt, per quem ad alium ſempiternum infernum iter facitis. 16

Vnum autem ex illis, quæ in hac re ſummoperè lachrymanda ſunt, hoc eſt, quòd ſicuti tunc Iudæi, etſi populus erat electus à Deo, illiſque Meſsias ſæpenumero promiſſus fuerat, atque in ſcripturis, quas ipſi quotidie perlegebant, prædictus erat: tamē eum interficere intendebant. Et quò tempore hoc ſacrilegum facinus in corde ſuo propoſuerant, gentes quærebant modos, ac rationes vt ad Dominum videndum atque alloquendum accederent, atque ad hoc ſacros Apoſtolos interceſſores proponebant. Sic modo propter peccata noſtra, qui maioribus Deo beneficijs deuincti ſunt, ſicut viri eruditi, & eccleſiaſtici, quique Deum maiori honore colere tenentur, atque cum eo frequentius debent conuerſari, fortaſsè plurimi illorum ſunt, qui ei negligentius ſeruiunt, multi verò pauperculi, qui tantam diſpoſitionem non habent, 17 nec etiam tanto beneficiorum numero deuincti ſunt: hi rationes quærunt, quibus hac diuina Domini conuerſatione perfruantur. Accedentibus ſanctis Apoſtolis, vt hoc gentilium deſiderium Domino nunciarēt, reſpondit Ieſus, dicens: *Venit hora vt clarificetur filius hominis.* Textus Græcus in hoc loco dicit: Vt glorificetur. Vbi ſacratiſsimam mortem ſuam, glorificationem ſuam appellauit, quia eius gaudium, & gloria erat pro hominum ſalute, atque pro æterni Patris obedientia mori. O benedictus, & glorificatus ſit talis Redemptor, ac Magiſter! quid pro nobis non faciet, aut quid nobis denegabit, qui tam atrocem mortem gloriam vocat? Tu verò ò miſer homo pro hoc optimo Domino, ne minimum quidem laborem patienter noſti perferre. Notandum autem eſt maximè cum nondum eius mortis hora aduenerit Dominum dice- 18 re, illam iam præteriiſſe. Venit (inquit) hora. Iam tranſacta eſt hora. Myſterium verò hoc eſt: quia in ſacris literis quod certò faciendum citò eſſe cognoſcitur, pro facto reputatur. Omnes res huius ſeculi tam proſperas, quàm aduerſas, quia certo ſcimus celerrimè eſſe tranſituras oportet nos quaſi iam præteritas æſtimare Et ſic Beatus Paulus, cum dixiſſet: Hoc itaque dico fratres, tempus breue eſt ſubdidit ſtatim, dicens: Reliquum eſt, id eſt, ſequitur ex hoc, vt & qui habent vxores tanquam non habentes ſint, & qui flent, tanquam non flentes: & qui gaudent, tanquā non gaudentes. Et qui vtuntur hoc mundo tanquam non vtantur: præterit enim figura mundi huius. Admonet ſanctus Apoſtolus, vt omnes

1. Cor. 7.

19 nes res huius ſæculi, ſiue ſint dulces, ſiue amaræ quaſi præteritas illas iudicemus: cum tam cito tranſituræ ſint. O quam cæleſtis doctrina, & quàm vtilis illi, qui ex ea vult fructum percipere. Quis propter famem, aut neceſsitatem Deum offendet, cùm cras neceſsitas hæc, & vita finienda ſit, illique Deus propter huius laboris tolerantiam æternam gloriam largiturus ſit? Aut quis ſæculares voluptates, & honores æſtimabit, quibus cras finis imponendus eſt, ſiquidem hæc omnia æternis tormentis perſoluenda ſunt? Hanc ipſam rationem reddidit Beatus Ioannes. Ne propter res 1. Ioan. 2.
terreſtres homines condemnarentur dicens: Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo ſunt: & mundus tranſit, & concupiſcentia eius.

Dicit Diuus Ioannes: Mundum in tranſitu eſſe, quia ſi hoc pa-
20 rum temporis, quod duraturus eſt ſtabile, ac firmum eſſet, non eſſet mundus tam dignus execratu. Verum hæc parua firmitas, quam vnaquæque res huius ſæculi quantumcunque decora, ac pompatica ſit, habet, nos ad eius odium ſummopere incitat. Ideò merito hic mũdus anthliæ comparatur, quæ Hiſpanè dici- Simile.
tur [*Noria.*] in qua eſt rota, quam verſat iumentum cæcum: & in illa rota ſunt quædam vaſa fune alligata, quæ cum aſcendunt, plena ſunt aqua, ex qua magna pars effunditur, & vna poſt alia apertis oribus ordinata procedunt, & vas quod inferius eſt, aquam ſuperioris abſorbet, & ſic cuncta aſcendunt quouſque ad ſummitatem rotæ peruenitur. Et vbi primum ad ſummitatem peruenerũt, cuncta aquam effundunt, & deorſum vacua reuertuntur, & quæ antea ſuperiora aſcendebant, nunc inferiora deſcendunt, & ſic
21 abſque vlla ceſſatione volutantur. Ecce imaginem quandam mutabilitatis huius mundi in quo verſamur quaſi in rota, nunc ſublimes, nunc infimi, nunc diuites, nunc pauperes, nunc nobiles, nunc ignobiles.

In hac anthlia videbitis homines quaſi vaſa omnes cupiditatis honoris, atque diuitiarum fune alligatos, qui omnes huc atque illuc cæco paſsionis ſuæ iumento deducuntur. Videbitis eos aſcendentes aqua temporalium bonorum plenos: etſi liceat nolint magna huius aquæ pars eis effundi tur, quia non omnia ſecundum voluntatem eorum fiunt, & qui inferiores ſunt apertis oribus aſcendunt, vt ſuperiorum aquam deuorent: deſiderantes ac dicentes, ò vtinam Canonicus ille moreretur, vt ego eius Canonicatum

obtinerem. O ſi Episcopus ille moreretur: vt ego eius Episcopa- 22
tui præficerer & ſic aſcendunt, vſque ad faſtigium, & quando ſe
ſecuriores eſſe arbitrantur ſupplantationem eis mundus demoli-
tur, infortuniumque aliquod eis accidit, & ſic tota illis aqua ef-
funditur, cùm ſummitate illa in qua conſtituti erant, excidant.
Pſal. 36. Sicut ad literam dixit Dauid his verbis: Inimici Domini mox
vt honorificati fuerint, & exaltati: deficientes quemadmodum
fumus deficient. O quam elegans ſimilitudo. Proprium etenim
eſt fumi ſicut quotidie experimur: quod quando in aere maior
& extenſior eſt, tunc fini ſuo propinquior eſt: & tunc citius de-
ficit & euaneſcit, & vaſa illa anthliæ, quæ antea aquæ plena in
ſublimiori loco aſcendere videbamus: nunc in humiliori, atque
inferiori deſcendere conſpicimus, id eſt, ab eis quos antea oppri-
mebant, quibuſque dominabantur: & tyrannide conterebant, ab 23
ipſis nunc opprimi, ac conteri experimur. Quæ ſiquidem tam ve-
lociter tranſitura ſunt, & hoc modico tempore, quod durant, tam
parum ſtabilitatis habent, maximæ prudentiæ erit, illa tanquam
præterita iudicare. Labores etiam quando eis oppreſsi fueritis: ſi-
quidem quod in præſenti eſt, momentaneum eſt, & leue etiam
iam præterijſſe arbitramini quandoquidem citò finis eis impo-
nendus eſt. Atque vt nos hoc Dominus doceret, dixit: *Venit hora*
cum nondum acceſsiſſet.

Et poſtquam hic ſe moriturum eſſe dixerat: ad redemptionis
fructum donadum dicit, Si *quis mihi miniſtrat, me ſequatur*. Ne
illum ſolum omnia, quæ ad ſalutem noſtram ſpectant, facturum
eſſe arbitraremur. Atque etiam dicit: *Qui odit animam ſuam, perdit*
eam, &c. Res eſt ponderatu digniſsima, quòd deſinat Deus 24
bruta animantia appetitibus ſuis abſque vlla moderatione per-
frui, ceruo ſcilicet, concedat Deus, vt virides herbas carpat frigi-
daſque aquas potet, cæteraque animalia ad libitum abſque con-
tradictione viuere permittat: ſoli autem tam perfecto animali
præcipiat, vt ſemetipſum odio habeat, ieiunijſque atque cilicijs
ſe ſe inhumaniter tractet: ſuique ipſius ſit carnifex, & in mœro-
re, atque amaritudine vitam ducat. Profectò iſtud non intelligo
Dico omnia à Deo non brutis quidem, ſed hominibus creari:
Pſalm. 8. Omnia ſubiecit ſub pedibus eius, oues, & boues vniuerſas in-
ſuper, & pecora campi, volucres cæli, & piſces maris, qui per-
ambulant ſemitas maris. Et in ſtatu innocentiæ vniuerſis re-

25 bus frueretur homo abſque vlla taxi quandiu ſanus erat, præter arborem vnam, & hoc ſolum modo, vt Deum homo Domi num eſſe cognoſceret. Veruntamen, quia per peccatum infirmati ſumus videns Deus homines adeò infirmos appetitumque nimis effrænatum, eo quod originalis iuſtitiæ frænum eis deerat opus fuit, vt diuinus medicus nos â cibis cohiberet, atque parcitate, & inedia nos aleret: & ita nobis præcipit, ne quandocunque libet comedamus, ne aſpiciamus, ne loquamur, ne denique ad libitum delectemur: ſed cum diæta vitam ducamus, ſiquidem infirmi ſumus. Idcircò vult vt pœnitentia affligamur, quin aliter in infirmitate moriemur: ſicuti ægro, qui non obſeruat diætam, febris accreſcit, & in maximo mortis periculo verſatur. O quam maxime vellem, vt hoc profunda animi cogitatione voluereris,
26 vt videntes quàm pleni proprio amore eſtis, & quantopere volu ptates veſtras diligitis, pudore confunderemini: atque perditionem, qua vos hic Dominus comminatur, timeretis. Si enim granum tritici, abſque eo quòd moriatur nullum fructum ferre poteſt: quem fructum ferret palea, quam propter leuitatẽ huc, atq; illuc ventus deducit? Deſinite igitur fratres mei vanitates iſtas, & curate effici ſicut granum tritici, quod in altum erectum non remanet in aere, ſicut palea, ſed ſtatim in terram procidit. Sic quò mundus pluris vos fecerit, & altius erexerit, curate magis abijci, & humiliari.

Dictis his rebus addidit Dominus dicens. *Nunc anima mea turbata eſt.* Et incepit æternum Patrem exorare, ſicut qui norat quantam perturbationem fragilibus cordibus hæc doctrina eſſet allatu
27 ra, ſcilicet, quòd qui eum ſequi voluerint oportet eos per crucis viam iter facere, per quam ipſe Dominus ambulauit, & pro omnibus nobis orauit, vt patris auxilium impetraret, atque vt nos doceret ad quem in neceſsitatibus noſtris confugere debeamus, ne in eis deficiamus.

Et vlterius addit Dominus dicens. *Nunc iudicium eſt mundi, nunc Princeps mundi huius eijcietur foras, & ego ſi exaltatus fuero à terra, omnia trahã ad me ipſum.* Vt ij, qui eum ſequuturi ſunt, vndique confortentur: ſiquidem cum iam deuictis hoſtibus certamen habituri, & ab hoc diuino Domino, qui eos antecedit, attracti iter facturi ſunt. O maximam ignauiam noſtram, ſi nunc à proſtrato, atque deiecto hoſte nos permittimus

ſupera.

Iob.41. ſuperari. Nam etſi diabolus magnas habet vires ſicuti dicit Iob, 28
Non eſt ſuper terram poteſtas, quæ comparetur ei, veruntamen
nihil amplius facere poterit, quàm quod illi Deus permiſerit.
3.Reg.13. Exijt Leo, qui interfecit prophetam venientem Bethel, quia præ
ceptum Domini violauit: nec vero corpus eius, aut iumentum in
quo veniebat, tetigit ſicuti ibidem dicitur, quòd venit alter pro-
phetes, & inuenit cadauer eius proiectum in via, & Aſinum, &
Leonem ſtantes iuxta cadauer. Non comedit Leo de cadauere,
neque læſit Aſinum, O rem mirabilem quòd Leo famelicus iux
ta cadauer, & Aſinum ſtans neutrum attingat, quia non habe-
bat Dei facultatem, niſi ad prophetam occidendum. Licet inſa-
tiabilem famem diabolus habeat deuorandi homines, & eos ſi
poſſet in inſtanti deuorare vellet, non tamen capitis ſui capillum
abſque Dei facultate attinget. Et poſtquam Dominus mortuus 29
eſt, dæmonem que ſuperauit, etiam ſecurior res eſt. Verum quærit
Auguſ. ſer- Beatus Auguſtinus. Si ligatus eſt, quare adhuc tantum præualet?
mo. 197. de Verum eſt (inquit) fratres chariſsimi, quia multum præualet, ſed
tempore. tepidis, & negligentibus, & Deum in veritate non timentibus do-
minatur. Alligatus eſt enim tanquam innexus canis cathenis: &
neminem poteſt mordere, niſi eum, qui ſe illi mortifera ſecuritate
coniunxerit.

Videte iam fratres quàm ſtultus eſt homo ille, quẽ canis in ca-
thena poſitus mordet. Tu te illi per voluptates, & cupiditates
ſæculi noli coniungere: & ille ad te non præſumet accedere. La-
trare poteſt, ſolicitare poteſt, mordere omnino non poteſt, niſi
volentem. Non enim cogendo, ſed ſuadendo nocet, neque ex
torquet, ſed petit. Magnæ etiam eſt fragilitatis, & ſtultitiæ ho- 30
minem ſe ſuperari permittere: non ſolum quia hoſtis alligatus
eſt: ſed etiam, quia maximum in cruce, ac vulneribus Domini
habemus ſubſidium, quod nos inuitat, dicens. Columba mea ve-
Cant.2. ni in foraminibus petræ. Videte quomodo columba in ſorami-
nibus petræ ſeſe à niſis defendit. Multo equidem tutius ſeſe po-
teſt anima à cunctis diabolis in ſacratiſsimis Domini vulneribus
1.Pet.4. defendere. Idcirco Beatus Petrus dicit. Chriſto igitur paſſo in
carne: & vos eadem cogitatione armamini. O quam fortia ſunt
arma, animam conſiderare ſe in Domini latere incluſam com-
morari, & conſiderare illum acerbiſsimam illam mortem pro
peccati euerſione toleraſſe. Quomodo cum hac conſideratione

pecca-

31 peccatum intra se audebit admittere? Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum. O Christe dulcissime animarum nostrarum amor, quomodo cum verum sit te iam in cruce exaltatū fuisse nos omnes post te non trahis? Quia (inquit) vos ô peccatores, ita peccatorum funibus vos reuincitis, secularibusque affectionibus alligatis, vt post me venire nolitis. Attende ò peccator quòd potes dicere cum Dauid: Funes peccatorum circumplexi sunt me. Quemadmodum capistrarij accipiunt linum, & illud nent retrorsum recedentes: & quo magis retro regrediuntur, eô maiorem funem confectum relinquūt: sic etiam tu ò peccator retrorsum semper incedis, de malo in peius regrediens. Alienati sunt retrorsum, dixit Isaias: Et quò magis sic nes, eò maiorem funem efficis, quo te illigas, atque ita implicas vt post Deum tuum nolis abire. O Domine animæ meæ hos mihi funes dirumpe, quibus alligatus sum, atque in me diuinum hoc verbum compleatur, me ad te quasi magnes attrahe. Quòd si ego impedimento sum quominus hoc fiat, deuinci tu manus meas: amodô enim illas, corque meum tibi trado, vt omnia in tuo sancto ministerio occupentur, quò sic gratiam tuam mihi concedas, meque ad cælestem gloriam perducas. Amen.

Psalm. 118. *Simile.* *Isai.* 1.

32

Dominica in ramis Palmarum.

Cùm appropinquasset Iesus Hierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliueti, &c. Matth. 21.

REFERTVR In hac sancti Euāgelij lectione, illustrissimus quidam triumphus, quo æternus Pater dilectissimū filium suū adhuc in mortali carne existentē honorauit: siquidē in ea passurus erat. Fuit autē hic triumphus perfectissimus, atq; honorificētissimus omniū, quibus vniuersi mūdi Principes, & monarchę honestati sunt. Quod si quis quęrat, quare totius humilitatis Magister cum tanta maiesta

te, ac

te, ac tam celebri laudum præconio Hierosolymam introire volue 2
rit? Ad huius quæstionis responsionem oportet notari originem
& fundamentũ totius boni nostri in Dei, eiusq; probitatis, charita
tis, ac misericordiæ cognitione cõsistere. Quã cognitionẽ adeò ho-
Ephes. 3. minibus necessariam iudicabat D. Paulus, vt illam nobis ab æter-
no patre flexis genibus instantissimè flagitaret. Et sic dicebat.
Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem Domini nostri Iesu
Christi: ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur, vt
det vobis Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in cha-
ritate radicati, & fundati: vt posſitis comprehendere cum omnibus
sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum.
Scire autem supereminentem scientiæ charitatem Christi, vt im-
pleamini in omnem plenitudinem Dei.

Exoptabat sanctus Apostolus, vt longitudinẽ probitatis Dei, 3
amplitudinem charitatis, celsitudinem maiestatis, profunditā-
tem que sapientiæ eius cognosceremus. Hac enim cognitione cha
ritatis ardore formata fieri solet, vt omnium donorum Dei parti-
cipes efficiamur, & omnibus pijs eius affectibus repleamur. Et id-
circò dicit. Vt impleamini in omnẽ plenitudinẽ Dei. Nec verò
solum desiderabat, vt hoc sciremus, sed addit etiam, dicens: Scire
autem supereminentẽ, &c. ideſt, precor etiam Dominum, vt mag
nitudinem dilectionis Christi vobis aperire dignetur, quæ om-
nem humanã & Angelicã superat sapientiam. Tantus fuit amor
quo nos dilexit: & adeò pro nobis mori desiderauit, tamq; solen-
nem festiuitatem suam propter nos pati iudicauit, vt ad mortem
cum canticis, & triumpho ire voluerit. O ineffabilem filij Dei er-
ga homines amorem. O quàm necessaria res est huius amoris ma 4
gnitudinem cognoscere, vt talem, ac tantum amorem tanta obli
uione persoluere confundamur: præcipue cum tanto studio terre
nas immunditias diligamus. O quam affectuose de hoc queritur
Osee. Deus per Oseam dicens. Vade, & dilige mulierẽ dilectam ab ami-
co, & adulteram, sicut diligit Dominus filios Israel, & ipsi diligunt
vinacia vuarum. Qui propter pecuniã falsum iuramentum dicit:
qui pro carnali voluptate Deũ relinquit: hic vinacia magis quàm
Deũ diligit. Quomodo igitur non erubescimus tam fidelem ama
torem nõ diligere qui vt amorẽ, quo eius diuinũ pectus ardebat,
melius reuelaret cum tam celebri, ac glorioso triumpho ad mortẽ
voluit properare? Atque vt patientiam & mansuetudinem, qua

pro-

5 pro nobis morituus erat, ſignificaret, voluit hunc triumphum ſedens in aſina accipere. Quando Deus magnum aliquod circa homines operari vult, ſolet in inſtrumentum accipere rem aliquam, quæ illud, quod vult facere ſignificet. Quando venit daturus legem timoris Moyſi, deſcendit in montem, qui fumigabat, ardebat, fulguribuſque, ac tonitruis homines deterrebat. Omnia illa deſignabant legem illam eſſe legem timoris. *Exod.19.* Quando ipſe apparuit Moyſi in rubo ardenti, & tamen incombuſto, & qui non conſumebatur, ſignificauit Hebræos ab AEgyptijs perſecutionibus affligendos, atque concremandos, non tamen eſſe conſumendos. *Exod.3.* Quando Spiritus ſanctus in ſacros Apoſtolos in forma igneárum linguarum deſcendit, ſignificauit illos in vniuerſo mundo prædicantes, ac docentes hominum corda
6 diuino amore inflammaturos eſſe. Sic etiam nunc, cum ad ſummos dolores, ſumma cum patientia perferendos veniret, voluit ſuper aſinam venire, quod eſt patientiſsimum animal, quodque lignis cæſum, fame fatigatum pondereque oppreſſum, nec queritur, nec hinnit, nec calces tollit. Vnde vt Dauid obedientiam, *Actu.21.* patientiam que ſuam ſignificaret dixit, vt iumentum factus ſum apud te. *Pſalm.72.*

Vt in hoc tam humili equitatu introiret, *Miſit duos ex diſcipulis ſuis, & dixit eis. Ite in Caſtellum.* Ipſi que præceptum eius adimplentes adduxerunt aſinam, & pullum, *& impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua.* Tantummodo præcepit eis Magiſter humilitatis, vt animalia illa adducerent: ipſi vero plus faciunt, quàm Dominus præcepit eis: nam pallijs ſuis illa cooperiunt, ac exornant:
7 quia in ijs, quæ ad Dei miniſterium ſpectant, non ſolum ea, quæ nobis præcipiuntur nos facere oportet, ſed multo etiam plura. Dicit Deus, ne aliena bona diripias: non diripiam Domine, imo vero de bonis meis pauperibus aliquid impertiar. Dicit Deus, ne plures, quam vnam vxorem habeas, Dictu: etiam Domine propter te caſtitatem obſeruabo, nec ducam vxorem. Præcipitur nobis Dei nomine, Quadrageſimam ieiunare, faciam vtique Domine, atque aliquot etiam dies pane tantum, & aqua ieiunabo, & Sabbathis etiam, atque ferijs ſextis totius anni abſtinebo, vt miſeram hanc carnem mortificem, ſpiritui q; ſubijciam. Præcipitur nobis, vt quotannis in Paſchate Reſurrectionis facta prius peccatorum expiatione ac confeſsione ad ſacroſanctum

Ieſu

Ieſu Chriſti corpus ſumendum ſemel accedamus: tu vero ſingulis 8
diebus examinata cõſcientia quindenis diebus ad confeſsionem
accede, & ſingulis menſibus ſanctiſsimum Euchariſtiæ ſacramen
tum aſſume & ſi fieri poſſet perfectius eſt quindenis diebus ſa-
cratiſsimum altaris ſacramentum ſumere, & octonis diebus pec-
cata expiare: & crebrius ex hoc ineffabili beneficio fructum per-
cipere. Iubetur nobis diebus feſtis rem ſacram audire: non hoc ſo-
lum quidem faciam, verum & quotidie curabo illam audire, me-
que & familiam meam illic Domino offeram. O beatos illos, qui
euigilant in quærendis modis, ac rationibus, quibus Deo magis
placeant, nec contenti ſunt ea ſolummodo, quæ eis præcipiun-
tur, facere, ſed multo etiam maiora faciunt. Verum, ô quantum
eſt hîc lachrymandum? O miſeros nos, quã parci, atque ignaui ſu
mus in hoc, quamque diuinæ voluntati rebelles? O quanto cum 9
Hier. 7. dolore querebatur Deus de hoc per Hieremiam, dicens. Hæc eſt
gens, quæ non audiuit vocem Domini Dei ſui neque recepit diſ-
ciplinam. Singulæ nationes habent peculiaria ingenia: aliarum
enim nationum homines ſunt fideles, aliarum perfidi, aliarum
quaſi pueri inconſtãtes, aliarum pertinaces, alij cholerici, alij fleg-
matici: homines vero nationis meæ, ait Dominus, ijque qui ſub
Euangelio meo viuunt, peculiare quoddam inter cæteras alias na
tiones ingenium habent. Ecquod eſt hoc ingenium Domine?
Quod habent (inquit) Deum, & illi tanquam Deo non obtem
perant. Notandum eſt hanc fuiſſe maiorem repugnantiam, &
contradictionem, quam ſacroſanctum Ieſu Chriſti Euangelium
in toto terratum orbe habuit, ſcilicet maximam fidelitatem gen-
tium erga Deos ſuos: & propter hanc marmoreas, ligneaſque il- 10
las ſtatuas, quas vt deos venerabantur, relinquere neſciebant.
Zacha. 9. Vnde dicit Zacharias. Videbit Aſcalon & timebit, & Gaza, &
dolebit nimis, & Acharon, quoniam confuſa eſt ſpes eius. Am
plectentur (inquit) Deos ſuos, & dicent. Nunquid fieri poteſt
hunc iam amplius Deum meum non eſſe futurum? O quantæ
confuſionis eſt videre fidelitatem maximam, atque obedien-
tiam gentium erga lapides illos, quanto que dolore afficiebantur
eos deferentes, & animaduertere, quam modicam fidelitatem,
atque obedientiam, erga noſtrum verum an æternum Deum ob-
ſeruamus: & quam ſine dolore, atque etiam gaudentes, ab eius
conſortio ſeparamur. Et ſuper omnia nimis miſerabilis eſt viſu

prom-

11 Promptitudo, quam malè operãtes diabolo obedimus. O per charitatem huius optimi Domini vos rogo fratres chariſsimi ne deinceps ita fiat. Attendite quid ſingulis vobis dicit Spiritus Sanctus his verbis: Non ventiles te in omnem ventũ: & non eas in omnẽ viam. Eſto firmus in via Domini, & proſequatur te nomẽ pacis, & iuſtitiæ. Diligenter penſate verbum illud ventiles. Sunt quippè nonnulli homines, quos mundus, aut diabolus ad omnes ventos conduxiſſe videtur: ſunt quaſi homines conducti quos Hiſpanè dicimus [Eſtafetas] Sathanæ, qui nullum eſt iter, quod non faciant. Si eos vis ad murmurandum, murmurabunt, ſi vis vt te in Dei offenſione defendant, etiam per iſtam viam pergent: ſi vt te in iniuria vlciſcenda adiuuent; optimè ſciunt iſtud iter: nullus eſt ventus, quo non ducantur, ſemper in promptu ſunt, nulla eſt via 12 peccatorum, quam optimè non cognouerint. O miſerrimos homines quàm perditi atque diſſoluti eſtis. Hi ſunt nuncij infernales, & duces præparati filijs perditionis. Ne igitur vẽtiles te in omnem ventum. Deſere frater chariſsime viam iſtam, in qua ambulas, & ad Dei tui obedientiam conuertere.

Ecclſ. 5.

Et eum de ſuper ſedere fecerunt. Equitando, & celerrimè voluit humillimus Dominus cæli, & terræ honorem hunc accipere. O quã topere nos in hoc etiam illum oportet imitari: cum ſæculares honores tam periculoſi ſint. De canibus AEgypti dicitur, quòd cum iter faciunt iuxta ripam Nili ſi fortè ex fluuij illius aqua bibunt, velociſsimè hoc faciunt, hic vnum, & illic alium hauſtum accipiunt & ſemper currentes præ timore, quia ſi ſiſterent, vt lenter biberent fortaſsè aliquis crocodilus à fluuio exiret, qui eos deuora 13 ret. Multi enim in illo fluuio ſunt. Vnde inter eos exijt prouerbium: eſto ſicut canis per Nilum, hoc eſt, nimis accelera. O immẽſam Dei probitatem, qui talem brutis animantibus donauit inſtinctum. Nè patiamini fratres mei vt canes vobis excedant, ſiquidem intelligitis in honoribus, ac pompis, fauoribuſq; huius ſæculi tot eſſe pericula ad perdendas animas: quicquid ex aquis iſtis biberitis ſit cum magno timore hic vnum, illic alium hauſtum accipientes, & celerrimè prætereuntes, nè vobis occaſioni ſint cœleſtem illam, atque ſempiternam gloriam amittendi.

Plurima autem turba. &c. Vſq; ibi. *Hoſanna filio Dauid: benedictus qui venit in nomine Domini.* Ideſt, in loco, & maieſtate patris. Quia Chriſtus redemptor noſter fecit, dixit, & docuit omnia, quæ

æternus pater faceret, diceret, ac doceret si in humana carne vẽ- 14
niret. Vnde ipse Dominus dixit Philippo: qui videt me vi-
Ioan. 14. det & patrem meum, id est, cogita quòd videns me vides &
patrem meum, quia omnia, quæ ego facio & ipse faceret, si hu-
manam carnem assumeret. Osanna declarauit interpres quidam
significare: dato ei Domine victoriam. Atque optimè con-
gruunt hæc verba negotio, quod Dominus suscepit. Nunc etiam
tota hac quadragesima Diuinus hic Dominus cum peccatore in
palæstram descendit: omnes igitur deprecemur, vt victoriam con-
Psalm. 116. sequatur. Victoriam quidem ex morte mundo, & inferno repor-
Gene. 32. tauit quia contriuit portas ferreas, & vectes ferreos confregit.
Peccator verò ei non subigetur? Angelus cum Iacob colluctatus est & tandem se ab illo superari passus est: quia lachrymis, &
precibus luctabatur: lachrymę verò, & preces Iesu Christi filij Dei 15
non proficient te prosternere, & superare? ô durissimum marmor
quousque tandem in ista pertinacia remanebis? oremus ergò dicentes. Osanna vt peccator Christo Iesu confligenti cedat. Vna
ex rebus in hoc celeberrimo Domini triumpho, notatu dignissimis fuit, quòd etsi omnes in eius ministerio occupabantur: non tamen omnes vni, eidemque exercitationi intendebant: quia *Plurima turba straverunt vestimenta sua: alij autem cædebant ramos de arboribus*. Non vnum ab omnibus Deus ministerium petit, sed ab vnoquoque secundum status sui conditionem.
Non exposcit ab equitibus, & viris primarijs ministerium Ecclesiasticorum, nec à viris habentibus vxorem seruitutem mo-
1. Cor. 12. nachorum petit. Et hoc est quod Beatus Paulus dicit. Diui- 16
siones ministrationum sunt; idem autem Dominus. Et diuisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia
in omnibus: sicut enim corpus vnum est, & membra habet mul-
Roma. 12. ta ita & Christus. Et clariùs hoc dicit his verbis: sicut enim
in vno corpore multa membra habemus: omnia autem membra non eundem actum habent, ita multi vnum corpus sumus in
Christo. Quapropter ego vobis commendo fratres charissimi, vt vnusquisque vestrùm attendat in quo statu à Deo constitutus fuerit, & ea consideret, quæ in illo facere tenetur illaque feruentissimè, atque efficacissimè exequi curet. Nam vna ex maximis miserijs, quæ nunc in orbe terrarum sunt, est singulos homines secundum status sui conditionem non viuere. Quondam

lamen

17 lamentabatur Sanctus Hieremias magnò cum dolore reipublicæ
ſuæ diſſolutionem, & credo nunc non minorem nobis occaſio-
nem eſſe plorandi. Attendite quid lachrymans dicebat, & cog-
noſcetis quomodo nos etiam attingat. Quomodo (inquit) obſcu- *Thren.4.*
ratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus: diſperſi ſunt lapi-
des ſanctuarij in capite plateárum. Filij Sion inclyti, & amicti au-
ro primo: quomodò reputati ſunt in vaſa teſtea opus manuum fi-
guli? ſed & lamiæ nudauerunt mammam, lactauerunt catulos
ſuos: filia populi mei crudelis quaſi ſtruthio in deſerto. Paruuli
petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis. Qui nutrieban-
tur in croceis, amplexati ſunt ſtercora. Et maior effecta eſt ini-
quitas filiæ populi mei peccato Sodomorum, quæ ſubuerſa eſt in
momento. O incommutabilis Deus quanti doloris plenas res hîc
18 dicit Sanctus Propheta. Priùs prælatos lamentatur, ò quomodo
antiquæ charitatis aurum obſcuratum eſt? Animaduertite vtrùm
hoc etiam in nobis poſsimus deplorare? Date nunc milii præla-
tum ſicut Beatum Ambroſium, Beatum Auguſtinum, Beatum
Gregorium, ac Beatum Martinum: omnia iam permutata ſunt.
Plorat deinde lapides ſanctuarij, qui ſunt religioſi viri Deo di-
cati. Videte vtrùm hoc nunc poſsimus lamentari? vbi eſt feruor,
affectus, deuotio, & recollectio antiquorum patrum? omnia
etiam commutata ſunt. Deplorat tertiò filios Sion, qui erant
cæteri Eccleſiaſtici viri. Filij Sion: quæ eſt ſpecula ſignificat in He
bræa phraſi viros maximè ſolicitos in proximorum ſuorum cuſto
dia. Attendite quàm meritò nunc parochos, rectores prioreſque
atque cæteros Eccleſiaſticos viros poſsimus deplorare, qui quon-
19 dam quaſi ſpeculatores ſumma cum vigilantia, & charitatis etiam
auro cooperti proximos ſuos cuſtodire conſueuerant. Nunc au-
tem plurimi eorum effecti ſunt quaſi vaſa fragilia, quia nimijs
negotijs, & ſæcularibus ſolicitudinibus tanquam vaſa quæ plu-
rimis volutationibus, ac gyris conficiuntur, redditi ſunt. Quar-
tò tandem lamentatur reges, & potentes huius ſæculi dominos
& omnes, qui habent ſubditos dicens: ſed & lamiæ, &c. Lamias
dicit Beatus Hieronymus eſſe animalia, quæ hominis habent fa- *Hieron.*
ciem, cætera verò membra bruti animalis. O viri nobiles huius
ſæculi vos eſtis quaſi lamiæ, apparentiam hominum habentes,
nomina illuſtria, ſublimia, & magnæ maieſtatis: mores autem
beſtiales, & obſcuros. Hi detegunt mammas magna tributa ſubdi-

tis imponẽtes vt canes, & equos alant, faſtuſq; ſuos ſuſtineãt. Hoc 20
flebat ſanctus Propheta in illo tempore: conſiderate vtrũ ſatis dig
nẽ nũc idẽ plorari poſsit? Quis hoſpitalia cõſtruxit? quis locuple-
tiſsima monaſteria dote donauit? quis ſumptuoſa tẽpla maximis
vectigalibus munita erexit, niſi antiqui principes, ac domini? Prin
cipes autẽ huius temporis iã apertè perſpicitis quales ſint. Lamen
tatur quintò patres familias, qui habent liberos, & magiſtros ha-
bentes diſcipulos, dicẽs: filia populi mei crudelis. Struthij ſunt atro
ciſsimæ omniũ auium. Dicit doctiſsimus pater Nicolaus de Lira,
illos oua derelinquere poſtquam ea pariunt, & quouſq; indurantur illorum obliuiſci. Sic etiã patres & magiſtri deſerunt infantes
Liranus. abſq; doctrina, quando ſunt paruuli, cum eos quocunque vellent,
poſſent ducere, deſinũtq; illos in malis moribus obdurari. Et quan
do eis remedium conantur adhibere, nequeunt, quia iam vitia in- 21
calluerunt. Deplorat ſeptimo plebeios, qui ſancti, & ſine macula,
ac calliditate eſſe conſueuerant, qui nutriebantur in croceis. Homi
nes, qui in ſericis veſtimentis educati fuerant, hoc eſt plurimis vir
tutibus exornati eſſe ſolebãt. Nunc vero amplexati ſunt ſtercora.
Perpendite verbum illud: amplexati ſunt, quod affectionẽ maxi-
mam denotat, qua huius mundi ſtercus diligunt. Omnes auari, cu
pidi, mendaces, emptores, & vẽditores effecti ſunt. Iam nullus con
tentus eſt eſſe artifex, ſed omnes volunt eſſe mercatores, & negotia
tores: atq; ideò concludit dicens: Maior effecta eſt, &c. O Deus in-
finitę maieſtatis quid dicere poſſumus, niſi Chriſtianos aliquomo
do peiores eſſe Sodomitis? nam ſi illi erant immũdi, otioſi, & cru-
deles erant ethnici, nec Deum cognoſcebant, nec æternos inferni
cruciatus, perpetuæq; gloriæ beatitudinem eſſe credebant, neque 22
quis eis prędicaret, habebant. Nos verò Chriſtiani cùm ſimus tan
ta luce illuminati, tanta Dei cognitione illuſtrati, tot prædicatori-
bus edocti, tot minis perterriti, totque pollicitationibus inuitati: &
tamen turpes, crudeles, atque otioſi ſumus. Quid igitur ſperamus
niſi ignem ęcelo deſcenſurum qui nos ſicut illos deuoret, & conſu-
mat? quod ſi Deus diſsimulat, noſque ad pœnitentiam expectat,
nos verò ex eius patientia nolumus fructum percipere, erit ad ma-
iorem confuſionem atque ſupplicium noſtrum.

Etiã eſt maximè cõſiderandũ licèt hi diuerſis miniſterijs intẽde
bant, in vno tamen oẽs conueniſſe. Quia *Turbæ, quæ præcedebant & quæ ſequebãtur clamabãt dicẽtes. Hoſanna.* Idẽ oportet nos facere, vt tã

Eccle-

23 Eccleſiaſtici viri, quam ſeculares homines in hoc conueniamus, ſci
licet, vt crebrò Deũ glorificemus. Vnde propheta omnes homi- *Pſalm. 54.*
nũ ſtatus ad hãc diuinã exercitationẽ inuitat dicẽs: reges terrę, &
omnes populi, principes, & omnes iudices terrę, iuuenes, & virgi-
nes, ſenes cũ iunioribus laudent nomen Domini. Atq; vt nos ad *Pſalm. 146*
has laudes Deo reddendas attrahat dicit, Laudate Dominũ, quo-
niam bonus eſt Pſalmus. Vbi B. Hieronymus tranſtulit: laudate *Fœlix.*
Dñm quoniam pulchra eſt laudatio. Et Fœlix tranſtulit: laudate
Dñm quoniã bonũ eſt pſallere Deo noſtro. Nã vna ex melioribus
rebus, quas facere poſſumus, eſt Deum cũ cordis ſynceritate, atq;
charitate laudare & idcircò addidit dicẽs: Deo noſtro ſit iucũda, de
coraq; laudatio. Tũc autẽ laudatio iucũda, decoraq; eſt, quandò
cũ puritate, & charitate fit. Et alibi dixit: Iucundũ ſit ei eloquium *Pſalm. 103.*
24 meũ: ego verò delectabor in Dño. Quia eius elationes, atq; mag-
nificentias decantans multò magis gauiſurus ſum, quàm ſi om-
nes hæ excellentię in me eſſent: & iſti ſunt actus exactiſsimi amo
ris. Hoc eſt munus, quod omnes in ſempiternũ in cælo executuri
ſumus. Et ideò oportet nos in terra illud diſcere, atq; in eo exerce-
ri. Dicit D. Ioãnes ſe vidiſſe in cælo quatuor myſterioſa anima- *Apoc. 4.*
lia, & viginti quatuor ſeniores, magnamq; Angelorũ multitudi- *& 5.*
nẽ, & erat (inquit) numerus eorũ millia milliũ. Dicit etiã ſe vidiſ-
ſe omnẽ creaturã, quæ in cælo eſt. Dic ergò nobis Apoſtole bene
dicte, quid faciebant animalia illa? reſpondet: & requiem non ha
bebant die, ac nocte dicentia: Sanctus, Sanctus, Sãctus, Dñs Deus
omnipotens. Sẽper Deũ laudabãt; & quibus rebus intẽdebant ve
nerabiles illi ſenes? ceciderũt corã agno habentes ſinguli citharas,
25 & cantabant canticum nouum dicẽtes: dignus es Dñe &c. Omnes
Dei gloriã decãtabant. Et quibus exercitationibus occupabantur
hi innumeri angeli, quos vidiſti? erat numerus eorũ millia milliũ
dicẽtiũ voce magna: dignus eſt agnus, qui occiſus eſt, accipere vir
tutẽ honorẽ, & gloriã, & benedictionẽ, Omnes Deũ cantibus ex-
tollebãt. Quid faciebãt cęterę omnes cęleſtes creaturę? Omnes au
diui dicẽtes ſedenti in throno, & agno: benedictio, & honor, & glo
ria & poteſtas in ſęcula ſęculorũ. Eccè quas res exercẽt omnes, qui
in cęleſtibus mãſionibus cõmorãtur. Obeatos illos, qui in terra ha
bitãtes fragili, ac miſera carne circũſepti in ſpiritu ſe curant ex tol
lere, atq; hoc ſancto hoc munere fungi conãtur, quod omnes bea-
torũ ſpiritus in cęleſtibus aulis exequũtur. Atq; vt perfectius cęle

ſtes illos ciues imitemur: animaduertendũ eſt, vbi nos legimus te 26
Pſalm. 64. decet Hymnus Deus in Siõ. B. Hieronymũ tranſtuliſſe: Te decet
Hieron. ſilentiũ laudis Deus in Sion, in quo ſignificatur, etſi beati ſpiritus maximo cũ feruore, atq; animi affectu abſq; ceſſatione Deũ laudant: multò tamen magis illũ magnificare ſilentio quodã, quę eſt cognitio, qua omnes laudes ſuas quaſi nihil eſſe intelligũt, ſi cũ infinito excellentiarũ numero quæ in Deo laudari debent, cõferantur. Hoc autẽ ſilentiũ & admiratio pretioſius eſt apud Deũ, quã cæteræ omnes laudes, quibus extollitur. Sic igitur nos eum laudare etiã debemus, quæ laus diuinæ maieſtati cæteris omnibus iucũ
Pſalm. 75. dior erit. Quod etiam ſignificauit Dauid dicẽs: cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquiæ cogitationis diem feſtum agent tibi. Præcipuã feſtiuitatem Deo celebramus, cùm illũ cogitationum, affectuũ, laudũq; noſtrarũ reliquijs laudamus. Hoc eſt quãdò poſt 27 quàm in eo laudando defatigati ſumus, & iam defecimus, admirabilẽ Dei magnitudinẽ atq; perfectionẽ non penitùs nos laudare poſſe cognoſcimus, dicimuſq; nos in eius laudibus deficere, nec minimam quidẽ illarum partẽ ſatis dignè poſſe commendare.
3. Reg. 10. His reliquijs præcipuã diuinæ maieſtati feſtiuitatẽ agimus. Glorioſum eſſe duxit Salomon reginam Sabbæ maieſtatem, magnitudinem q; ſuam admiratam fuiſſe, atque obſtupuiſſe. Atq; etiã
Eſther. 5. rex Aſſuerus maximi æſtimauit Sanctã Eſther defeciſſe cũ tanta illum maieſtate intuentem. Et adeò hoc æſtimauit vt de ſolio ſuo ſurrexerit, illãque maximo cũ amore amplexatus fuerit. Verum quæret quis: ſi tã crebro beati ſpiritus Deũ laudant, quorſum eos
Pſalm. 148 inuitat Dauid ad Deum glorificandũ dicẽs: laudate Dominũ omnes Angeli eius? Ad hoc reſpondet D. Auguſtinus ſuper hunc ip- 28
ſum Pſalmũ dicẽs: Quòd licèt verũ ſit Angelos Deũ laudãdo nec defatigari, nec defeciſci poſſe quod optimè norat Dauid, illos tamẽ inuitat vt ſignificet ſe magnopere gaudere Deũ ab Angelis laudari. Atq; hoc idẽ Auguſtinus hac ſimilitudine declarat. Si agricola vadit viſurus operarios ſuos in vinea ſua laborantes, eoſq; ſummo cũ feruore laborantes, atq; in labore inuicem cõpetentes cernit, quos videns dominus vineæ tantã lætitiã ex ſedula illorũ diligentia percipit, vt hilari aſpectu eis dicat: ſic ſic laborate, laborate, benè enim facitis, perſpicuum eſt hoc dicere vt lætitiã, qua propter illorũ diligentiã afficitur, manifeſtet. Sic etiã dicimus, laudate Dñm omnes Angeli eius. Nõ vt eos quidẽ confortemus, vt ſtu-

Auguſti. ſuper. Pſal. 148.

Simile.

dio

29 dioſiùs, & efficaciùs, Deum glorificent: ſed vt oſtendamus nobis gratiſsimum eſſe Deum ab illis tanto feruore, ac ſtudio collaudari: quaſi eis diceremus: Ita, ita facite benedicti, laudate laudate Deum quia optimè facitis. O ſi cũ hoc gaudio incedere conſueſceremus exultantes in laudibus, quibus vniuerſa cœleſtis curia Deum benedicit: magni meriti eſſet hæc exercitatio. Etiamque etſi nos nõ poſſumus illum laudare, ſicut in cœlo laudatur, ſanctiſsimum, & pretioſiſsimum eſt vnumquemq; noſtrum exoptare Deum laudando cunctas cœli Hierarchias excellere. O vtinam altiſsima Dei maieſtas his verbis meis efficaciam concedere dignetur, quõ in cordibus veſtris imprimantur, & ex animo cœleſtem hanc doctrinam amplectamini, & ſummo cum feruore his ſanctis exercitationibus incipiatis intendere. Tertullianus dicit: Plinium iunio-
30 rem cùm prouinciæ cuiuſdam prætor eſſet, cumq; innumeram hominum multitudinem in Ieſum Chriſtum credere conſpiceret, ad Imperatorem Traianum ſcripſiſſe, quærentem quidnam de illis eſſet facturus, de quibus ei ſic ſcripſit. Præter obſtinationem non ſacrificandi nihil aliud ſe de ſacramentis eorum comperiſſe, quàm cœtus antelucanos ad canendum Chriſto, & Deo. Vt cognoſcatis quàm vſitatum à priſcis quondam temporibus hoc ſemper in Eccleſia Dei fuerit, & quàm diluculo ſurgerent noui illi Chriſtiani ad Deum glorificandum: vos autem nunc veteres Chriſtiani, qui à mille auis, & proauis Chriſtianis originẽ ducitis, in meridie ſurgitis, quanuis ſit dies feſtus, & pergitis in templum ad vnam miſſam celerrimè audiendam, & Deo vos ſatisfeciſſe iudicatis.

Tertullia. in Apologetico aduer. gẽtes.

In his qui hodiè Dominũ laudauerunt, illumq; ſummo applau-
31 ſu acceperunt, duo valdè notabilia nos oportet conſiderare: alterum eſt: licèt tanto cum honore acceptus fuerit finita tamen concione, diuinis officijs, miraculorumq; operatione, nullum extitiſſe, qui eum ad buccellam panis, aut vas aquæ frigidæ inuitaret. O infernalem crudelitatem. Per charitatem Dei vos rogo fratres ne vos ita ſitis. Aliqui ſunt, qui magna roſaria recitant, nec tamen ad pauperem excipiendum, eique in neceſsitate ſubueniendum charitatem habent. Quid arbitramini Dominum in illis verbis Oſeæ, miſericordiam volui, & non ſacrificium, ſignificare voluiſſe? Non vult dicere ſe nolle ſacrificium, ſed ſignificat ſe nolle ſacrificium ſine miſericordia. Vt autem proximis veſtris compati curetis rem obſtupendam vobis referam. Iam vobis cõperti ſunt labores, qui-

Oſea. 6.

bus Aegyptij à Deo afflicti ſunt: conuertit enim aquas eorum in 32
ſanguinem, agros illorum deſtruxit: iumenta & pecora, atq; etiam
ipſorum primogenitos interemit. Hęc igitur omnia ſuppliciorum
genera refert Sacra ſcriptura illis impoſita fuiſſe propter grauiſsi-
mam quandam illorũ culpam: quôd ſiquis quærat quænam fue-
rit hæc culpa, propter quam tot tantaſque pœnas meruerunt? Ad
hoc reſpondent diuinæ literæ: iuſtê enim patiebantur ſecundum
Sap. 19. ſuas nequitias. Etenim deteſtabiliorem inhoſpitalitatem inſtitue
runt. Alij quidem ignotos non recipiebant aduenas, alij autem bo
nos hoſpites in ſeruitutem redigebant. Et non ſolum hæc, ſed &
alius quidem reſpectus illorum erat, quoniam inuiti recipebant
extraneos. Qui autem cum lætitia receperunt hos, qui eiſdem vſi
erant inſtitutis, ſæuiſsimis afflixerunt doloribus. Percuſsi ſunt au-
tem cęcitate: ſicut illi in foribus iuſti cum ſubitaneis cooperti ſunt 33
tenebris. O terribile Dei iudicium! Quia enim peregrinos nole-
bant recipere, ſed eos qui peregrinos recipiebant, magnoperè af-
fligebant, terribili ſupplicio illos Deus puniuit, & tanquam Sodo
mitas ad oſtium iuſti Loth illos excæcauit quia etiam erant cru-
deles & inhumani. Hoc eſt maximum ſupplicium, quo anima
in hoc ſæculo afficitur: ſcilicet, cæcitas: nè ſaluationis tuæ ianuam
ſcias inuenire, nec ſcias â peccato exire: quia cum proximis tuis in
eorum neceſsitatibus charitatem non habes.

Alterum, quod in his qui hodiè Dominũ laudant, poſſumus cõ
Marc. 15. ſiderare eſt, plurimos ex his illum poſteà ad crucifigendum clamo
Ioan. 12. ribus poſtulaſſe dicentes: crucifige, crucifige eum. O humanũ cor-
ecquis tibi credet? idcirco dixit S. Ioannes. Ieſus autẽ nõ credebat
ſe eis: ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine. Attende Domine te 34
ab illis honorari, quarê te eis non credis? Neſcitis (inquit) quale ſit
cor hominis: ego verô, qui illud penetro, eiuſq; inuerſiones penit'
Simile. cognoſco non me ei credo. Eſt hic mundus tanquam comœdia re-
cordationis paſsionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ agitur feria
quinta in cœna Dñi: in qua vnus & idẽ homo plures perſonas, re-
præſentat, qui enim nunc Iudæ formã gerit poſteà B. Ioannis per
ſonã agit, & qui nunc figurã B. Petri gerit, poſtea perſonã latronis
repreſentat. O munde quam tuũ eſt hoc, homines enim, qui nunc
ſunt ſicut Iudas proditores, ac ſceleratiſsimi, poſteà ijdẽ per pœnitẽ
tiam reddũtur quaſi B. Petrus, iuſti, & ſancti, & qui anteà erat ſicut
S. Ioannes, nunc iam eſt latro. Eſt res comœdię recordationis, nun-

quam

35 quam de aliquo diffidatis, nec alicui penitus credatis: sed omnes cum timore viuamus curãtes obseruare, quod dicit Ecclesiasticus. Esto firmus in via Domini. Firma pedem fortissimè in lege Dñi, & in virtute perseuera: hæc enim res non debet leuiter, & quasi per ridiculum suscipi. Et alia translatio legit illic: Constans esto. Qui aliquam videndi rationem suscipit, quæ ei ad vitam degendam cõducibilis est, in illa firmiter perseuerat. Quare igitur in spirituali vita sic, & multò etiam meliùs nõ fiet? reliqua omnia consilia potes cõmutare, parui enim refert dummodo in via Dei constantissimũ te præbeas: hæc est enim, quæ tua permagni interest. Dicit vlteriùs Sanctum Euangeliũ: *Hoc autem factum est: vt adimpleretur quod dictum est.* Dicit hoc celebri triumpho Dominum ingredientem in asina exceptum fuisse: in quo impletum est quod 36 prædixerat Zacharias his verbis: *Ecce Rex tuus venit, &c.* Hebræi dixerunt Sãmueli: Constitue nobis Regem, vt iudicet nos, sicut & vniuersæ habent nationes. Displicuitque sermo in oculis Samuelis. Quid (inquit) non habetis Deum Regem, cõsiliarium in quæstionibus, adiutoremque in necessitatibus vestris? Nolumus nisi vnum, quem aspicianius, qui sit homo Rex. Cœpit ergo Sanctus Samuel magno dolore lamentari, quem Dominus consolatus est, dicens: Non enim te abiecerunt, sed me ne regnem super eos. Nũc ergo vocem eorum audi: veruntamen contestare eos, & prædic eis ius Regis, qui regnaturus est super eos. Nunciauit q; Samuel omnia verba Domini Hebræis admonens eos, vt animaduerterent quid facerent, si enim Regem hominem vellent plurimis eos tributis oppressurum esse affirmauit, illi verò, Neq; aquã, aiũt, Rex enim 37 erit super nos, &c. O diabolicam pertinaciam, asseuerabant enim se hominem Regem esse habituros. Dedit igitur eis Dominus Saulem in Regem, qui qualis fuerit, planè cõpertum est. Etenim videbatur illis Dominus dicere Ecce Regem hominem: veruntamen vos experiemini qualis sit erga vos: fortasse cùm vos auxilijs priuatos animaduerterit is, ad me cõuertemini. O ineffabilem Dei probitatem, quàm manifestè ostendit desiderium, quo flagrat bene faciendi nobis & nobiscum commorandi! sciens enim quantoperè homines desiderarent Regem hominem habere, dicit: Ego me hominem faciam, & ero Rex vester, & vos Regem hominem ac Deum habebitis. Siquidem adeò exoptatis Regem hominem habere adimplebuntur vestra desideria. Et (si ita dici potest) mea

Eccles. 5.

Zacha. 9.
1. Reg. 8.

etiam complebuntur. Hic igitur potentiſsimus Deus factus ho- 38
mo, & Rex hominum venit nunc hominum ſalutem perfecturus, & in hoc ingreſſu completa eſt celebris illa prophetia, quæ de ipſo ſcripta erat: ſcilicet ipſum ingreſſurum eſſe manſuetum, & humilem, ſedentem ſuper aſinam. Mirabile eſt Dominum in hoc aduentu, qui erat aduerſus vniuerſas poteſtates tenebrarum, tam mitem, humilem, pauperem q; ſe præbuiſſe, atque in aſina ſedentem humilis atque infimæ conditionis hominibus comitatum veniſſe. Quando autem aduerſus debilem hominum potentiam in nouiſsimum iudicij diem venerit, cum maieſtate, ira, & indignatione deſcenſurus eſt? Quare hoc? hinc cognoſcetis qua pœna dignus ſit homo, qui tot à Deo beneficia accepit, cum propter illum Deus humilis, & manſuetus venerit, ipſe verò nullum ex hac manſuetudine fructum percepérit. Dignus eſt profectò ma- 39
ximæ iræ ſupplicio, ſiquidem ex tam ineffabili miſericordia fructum noluit percipere. Quæ cùm ita ſint fratres chariſsimi, quandoquidem nunc opportunum tempus, diſpoſitionem que habemus, vt illum humilem, atque manſuetum excipiamus: ne tantam miſericordiam deſpiciamus, cum charitate ardentiſsima, & gratitudine maxima illum recipiamus, & pro tam ſingulari beneficio illi gratias agamus, vt illum in hoc ſeculo per gratiam recipientes illo in perpetuum in cæleſti gloria perfrui valeamus. Amen.

¶ Feria V. in Cœna Domini.

Ante diem feſtum Paſchæ, ſciens Ieſus quia venit hora eius, &c. Ioan. 13.

Geneſ. 18. QVM Abraham ad oſtium tabernaculi ſui commoraretur vidit tres viatores, illoſque ad pedum lauacrum, buccellam que panis inuitat. In hoc enim ſibi perſuaſit includi totum miniſterium, quod eis poterat exhiberi. O quàm ſimile fuit factum illud huic inſigni operi, quod verus fidei noſtræ Pater Ieſus Chriſtus cùm iam in oſtio vitę, quę eſt mors, & in charitatis ſuę feruore eſſet

2 eſſet viatoribus, & peregrinis operatus eſt: illis enim pedes la-
uit, cæleſtique buccella eos cibauit, dicens: Accipite, & mandu- *Matth. 26.*
cate. Hoc eſt corpus meum. Hæc myſteria operatus eſt vnigeni- *Marc. 14.*
tus filius Dei in hoc veſperi, ſiue nocte. Atque hæc nunc alma ma *Luc. 22.*
ter Eccleſia celebrat: in quorum celebratione nobis hoc Euange-
lium proponit, quod ſic incipit: *Ante diem feſtum Paſchæ.* Vſque
ibi: *Venit hora eius.* Videamus nunc Domine, hora, in qua nos tan
tum beneficium conſequuti ſumus: ſiquidem in illa mediãte tua
ſacratiſsima morte ius ad æternam vitam impetrauimus, nonne
meliùs noſtra, quàm tua hora nuncupabitur? In illa enim lucra
tua erunt verbera, tormenta, blaſphemiæ, &c. O diuinum atque
ineffabilem amorem, quia cum hic ſit theſaurus noſter, vult
tamen vnigenitus filius Dei hanc horam ſuam appellari: lucrum
enim, atque emolumentum noſtrum, ſuum ipſe eſſe ducit. Et
3 quanquam ipſe patiebatur: mortem tamen voluptatem eſſe iudi
cabat, quia illam propter homines perferebat. O dilectiſsimi fra-
tres, quàm ſingularis eſt hic amor, & quanta nobis confuſio, nul-
lam enim aliam horam noſtram eſſe ducimus, niſi illam, in qua
voluptatibus fruimur, licet ſit cum offenſione huius cæleſtis Do-
mini. Præterea ſi Ieſus Chriſtus filius Dei hodie maximis honori-
bus afficeretur, plurimiſq; voluptatibus frueretur, non mirum eſ-
ſet ſi duodeviginti horę, quas ſanctiſsima eius paſsio durauit, vna
tantum illi hora videretur. Quòd autem tempus, in quo tot vitu
peria, tot flagella, tot tormenta, ac denique crucem pertulit vnam
tantum bonus Ieſus horam eſſe iudicaret; maximus eſt ardentiſsi
mi amoris effectus. O fratres, quàm euidens ſignum eſt amorem
4 noſtrum erga Deum nimis tepidum eſſe, quòd cũ diuina Maie-
ſtas tot paſsionis horas vnam tantum propter nos eſſe duxerit:
nos verò ſi vnicam horam in oratione, in audienda concione, aut
in alia virtutis exercitatione conſumimus, viginti horas eſſe arbi-
tramur. Signum (inquam) eſt hoc nullius, aut ſaltem parui amo-
ris. Quid autem eſſet ſi in iſta hora vapularemus, aut ſpinea coro
na capiti noſtro imponeretur, aut demum crucifigeremur? quare *Auguſt.*
non confundimur fratres hæc animaduertentes?

In finem dilexit eos. Beatus Auguſtinus ſuper hæc verba dicit;
Dominũ dilexiſſe ſuos in finem, id eſt, in ſe; id eſt, vt ſemetipſum
illis traderet. Etenim hic eſt finis, in quem operum noſtrorũ ſagit
tas dirigi oportet. *In finem dilexit eos.* Vt ipſi illum peculiariter

ſuum

Cyrilus. Chryſoſt. ſuum haberent. Beatus Cyrilus dicit, *In finem dilexit eos*. Hoc eſt, 5
tunc ardentioris amoris ſigna illis oſtẽdit. Beatus Chryſoſtomus
dicit: Omnia terminis, ac finibus ſuis ſepta teneri. Et dicere: Do-
minum dilexiſſe eos in finem, eſſe dicere: eius amorẽ illuc perue-
niſſe, quò vltimò potuerat peruenire, ſcilicet perueniſſe, ad termi
nos amoris, neq; vltra progredi potuiſſe. Etiam in finem dilexit
eos, ſignificat Dominum illos vſque ad vitæ terminum dilexiſſe.
Hic quippè eſt perſeuerans amor, ſcilicet, qui durat vſque ad mor
tem. Non ſumus nos ita in amore perſeuerantes: duos enim dies
diligimus; poſtea verò ſtatim in charitate deficimus, & regredi-
mur, quocunq; enim ſæcularis nænia nos regredi facit. O quanto
dolore conquerebatur Beatus Paulus de inconſtantia illorũ Chri-
ſtianorum, & de parua illorum perſeuerantia, dicens: O inſenſati
Gala. 3. Galatæ, quis vos faſcinauit non obedire veritati? ſic ſtulti eſtis, vt 6
cùm ſpiritu cœperitis, nunc carne conſummamini. Incepiſtis (in-
quit) magnæ perfectionis, & ſpiritualia opera facientes: nunc
autem vos carnales factos eſſe video. Ad literam illos reprehen-
dit, eo quòd cùm tanto ſpiritu Euangelium ſuſcepiſſent, nunc ad
Iudaicam legem, & carnales cæremonias reuertebantur, quod
quidem erat regredi. Tantum autem malum eſt in incepto bono
firmitatem non habere, & retrocedere: vt idcircò eos tam aſperè
reprehendat, ſtultos atque inſanos illos appellans, eo quòd tã fa-
cilè decepti fuerint. Faſcinare ſignificat malefico aſpectu atque
venenoſo intuitu infantibus nocere; quod Hiſpanè dicimus
[aojar:) & dicens eis: quis vos faſcinauit, illos quaſi teneros infan
tes leuiſsima quaq; occaſione deceptos fuiſſe ſignificauit. O quã
meritò vos huius etiam mali poſſumus reprehendere, qui tanquã 7
pueri vnius fœminæ oculo deiciminiate etiam ò fœmina, quam
vnius viri oculus deperdit, quis vos faſcinauit ò inſenſati? quia cũ
Deum diligere cœperitis, tam parua occaſione regreſsi eſtis, & ab
Simile. incepta charitate defeciſtis. Optimum vinum, optimum fundũ
efficit; & quod in fine exit, eſt melius: fundus vini de Ribadauia
melior eſt, quàm quod in initio cuppæ abſtractum eſt. In malis
autẽ vinis peius exit in fine, quæ ſunt fæces. Sic etiam perfectus
amor ſemper melior, atque perfectior efficitur vſque in finem. In
conſtantium autem hominum amor in dies magis, ac magis defi
cit, quouſque conſumitur, & in fæces conuertitur. Et quod in hac
re magis miſerandũ eſt, hoc eſt, quòd cum in bonis operibus in-
firmi,

8 firmi atque inconſtantes ſimus, in malo tamen nimis perſeueran
tes, ſeu potius pertinaces ſumus: ſicut lamentabatur Hieremias, di-
cens: Indurauerunt facies ſuas ſupra petram, & noluerunt reuerti. *Hiere. 5.*
Nauis licèt ventus aſpiret, ſi anchoræ in profundum iactę ſunt, nõ *Simile.*
poterit nauigare, nec vlteriùs progredi, quanquam in illo loco, in
quo eſt, nõ quieſcit, ſed ſemper huc, atque illuc declinat: ſic etiam
peccatoribus voluptatum, honorum, odij, cupiditatumque anchoris alligatis licèt ſæpenumerò Spiritus ſancti flatus aſpirat, prædi
cationibus, ac ſanctis ſermonibus excitat: non ideò à ſuis peſsi-
mis ſtatibus commouentur: quamuis in ipſis ſtatibus, in quibus
commorantur, crebris timoribus, ſcrupulis, ac morſibus conſcien-
tiæ deflectuntur. Et tamen quæ male parata habent, quæque illici
tè poſsidẽt, nolũt derelinquere: adeò vinctos eos retinet Sathanas.
9 O perdite, ac miſer concubinarie, quàm fortiter ad concubinam
iſtam deuinctus es, tu verò ò auare, ac cupide quàm tenaciter illi-
cito iſti lucro alligatus es. Abſcindite, abſcindite funes iſtos, & an-
choras ab iſto periculoſõ loco extollite, vt ad ſaluationis portum
nauigare valeatis. In cæleſtem nautam Ieſum Chriſtum oculos
conijcite: conſiderate quomodo per ſui ineffabilis amoris pelagus
vſque ad littus, hoc eſt, vſque ad mortem nauigat.

In finem dilexit eos. Beatus Auguſtinus ſuper hunc locum dicit: Tunc in Saluatore noſtro Ieſu Chriſto duplicem fuiſſe amorem, quorũ alter eum admonebat, vt in hac vita remaneret ad amicos ſuos conſolãdos, qui eius diſceſſum grauiter, ac moleſtè patiebantur: alter verò illum abire compellebat. Si enim (inquit Dominus) *Ioan. 16.*
ego nõ abiero, paracletus nõ veniet ad vos. Hoc duplici amore cle
1 omentiſsima Domini viſcera oppugnabantur. O Chriſte Ieſu ma
xime animarum noſtrarum Redemptor. Dic quæſo, vtri horum amorum mauis ſatisfacere? vis abire, vt nobis Spiritum ſanctum mittas: an vis remanere, vt mœrorem noſtrum tollas?

Cùm dilexiſſet ſuos, in finem dilexit eos. Vt meũ erga vos (ait Dominus) amorem ardentiſsimum cognoſcatis, vtrique horum ſatisfaciam: alter me abire, alter verò remanere compellit. Volo igitur & abire, & ſimul vobiſcum remanere? Volo diſcedere, in cruce moriens: & volo manere in admirabili altaris ſacramento. O bene dictus ſit talis Deus? ò glorificatus ſit tam ſuauis amator ac Dominus. Aduertite quàm meritò dixerit Sanctus Euangeliſta: *In finem dilexit eos.*

Et

Et Cœna facta cum iam diabolus misisset in cor, &c. Vt hæc verba perspicuè intelligantur, oportet nos declarare quomodo Sathanas in anima operatur. De hoc enim nequissimo spiritu dicit Beatus Paulus: Qui nunc operatur in filios diffidentiæ. Et quid operatur hoc ex philosophia constat: Omne quippè agens, sibi simile producit. Hoc igitur conatur diabolus quoad potest hominem sibi simile reficere, superbum, scilicet, crudelem, mendacem, tumultuosum, &c. Denique alium diabolum illum reddere intendit. Ideò dicitur: Vnus ex vobis diabolus est. Sed quæret quispiam quomodo hoc efficit? quia est res scitu dignissima, illam nunc declarabo. Circà quod primò animaduertendum est, diabolum nec posse liberum arbitrum cogere, nec per se spiritualem animæ nostræ partem attingere valere: potest tamen inferioribus eius viribus officere, præcipueque phantasiam alterare, & in ea quicquid vult, vt anima cogitet, collocare. Et sic vt appetitus, affectionesque nostras ad malum excitet, maximi cuiusdam pictoris vtitur artificio, qui id quod pingit, sæpè depingit, non quidem sicut illud est, sed sicut ei libet. Vnde nos ad alicuius rei amorem volens commouere illam pulcherrimam, & nimis amabilem depingit, licet res ipsa talis non sit: si verò ad alterius rei odium nos incitare conatur, illam deformem, atque exectabilem nobis repræsentat. O quam pulchram depingit vindictam homini furioso & quàm decorum aurum auaro, & quàm elegantem honorem superbo! quàmque difficilem atque acerbam virtutis viam pœnitentibus depingit. Atque vt terribile huius maledicti: atque nefarij opificis artificium intelligatis: vnam, & eandem rem nobis nunc pulchram, nunc verò deformem pingit, & sic cor nostrum ad amorem, aut odium accendit. Hoc artificio vsus est cum hoc infœlici discipulo, cui lucrum, & pretium, quòd ex venditione sperabat adeò decorum, atque vtile depinxit, vt pro illo autorem vitæ Phariseis tradere non dubitarit, illi hoc repræsentante diabolo. Si hanc pecuniam acquisieris necessitatibus tuis poteris occurrere, & sic tot labores cum hoc homine non tolerabis: postquam autem sacrilegam illam atque simoniacam proditionem commisi, tam vile, atque perniciosum lucrum illud ei depinxit, vt id secum habere noluerit, sacerdotibusque illud reddiderit. Nec verò hoc contentus est: sed tam pulchrum atque conducibile ei pinxit suspendium, vt

Ephes. 2.
Aristot. 1. de generat. tex. 51.
Ioan. 6.
11
12
13

absque

14 absque vlla mora se laqueo suspenderit. Sicut etiam idem Sathanas tam decoram pinxit Amnon filio Dauid, sororem eius Thamar, vt ad eam turpiter accesserit: postea verò ipsam nimis odibilem, & deformem repræsentauit. O fratres mei quàm crebrò vos hoc modo decipiet, nisi centum oculos habeatis, & diligentissimè ab eius fraudibus caueatis. Quòd si Iudam tam nefariã proditionẽ commisisse admiramini, quare super vobismetipsis non obstu pescitis: cùm toties pro minori pretio, quàm triginta argenteis, & aliquando pro nihilo hunc ipsum Dominum vendideritis, eo quòd passi fueritis, vos ab his diaboli repræsentationibus decipi? Hoc artificium, quo Sathanas tentat, ingenuè declaratum est in admirabili quadã visione B. Ioannis: etenim dicit se puteũ abyssi apertum vidisse. Et ascendit (inquit) fumus putei sicut fumus 15 fornacis magnæ, & de fumo putei exierunt locustæ in terram. Et paulò post: Et facies earum tanquam facies hominũ, & habebãt capillos, sicut capillos mulierũ, & dẽtes earũ sicut dentes leonum erant. Hæ locustæ, quæ ab inferis exierunt, sunt diaboli. Vbi Ricardus de sancto Victore notat hostem cũ tentat, prius quasi hominem nos rationibus aggredi. Et hoc est, locustas habere facies, quasi hominum, postea accedit promittens voluptates, & illecebris hominẽ blandiens, quod per mulierum crines significatur: tertio tandẽ terroribus comminatur, dicẽs. Si hoc non feceris, in morbum incides, in paupertatem deuenies, & honorem amittes, qui quidẽ sunt dentes leonum. Immisit hîc Sanctus Euangelista hãc parenthesin proditionis Iudæ, vt Saluatoris nostri Iesu Christi amorin homines clariùs appareret: quia quo tempore homines 16 indigniores erant, ipse tunc mundo maiora contulit beneficia.

2. Reg. 13.

Apoca. 9.

Vt autem humillimum opus lauacri pedum referat, illius magnitudinem, qui ita se se humiliauit, priùs commemorat, dicens: *Sciens quia omnia tradidit ei Pater, &c.* Domini huius seculi semper quærunt villicos parcos, vt quamuis ipsi tanquam domini se se magnificos ostendant, plurimaq; polliceantur, villici tamen largiendo se parcos præbeant. Vice versa fecit æternus Pater, elegit enim villicum liberalissimum, qui est Christus Redemptor noster, in cuius manibus omnia bona sua constituit, sciens illum esse liberalissimum, atque omnia hominibus largiri, siquidem & sui ipsius prodigum se præbet. O miserum illum, qui nescit ex eius liberalitate fructum percipere.

Et

Et quia à Deo exiuit. Non ſolùm ſapientiam, diuitiaſque eius re- 17
cenſuit, verum in hoc etiam generis eius nobilitatem detegit, di-
cens eum filium eſſe Dei. Et eius ſanctitatem etiam manifeſtat,
cùm dicit: *Et ad Deum vadit.* Sancti enim tantummodo ad Deum
vadunt; mali autem ad infernum æternis ignibus comburendi
properant. Hic igitur ſapientiſsimus, locupletiſsimus, nobiliſsi-
mus, atque ſanctiſsimus: *Surgit à Cœna & cum accepiſſet linteum præ
cinxit ſe.* Admonens in hoc ita nos oportere curare, vt alios mun-
demus, vt puritatem noſtrã, periculo non offeramus. Ita ſubmer
gentibus ſe in mari occurramus, vt ſimul cum eis non ſubmerga-
mur. Chirurgus, qui quando vulneri medetur, ſibi non præcauet,
totus ſanguine maculabitur. Qui ſibi nequam eſt, cui bonus erit?
Eccleſ.14. Idcircò Dominus linteo ſe præcinxit volens diſcipulorum pedes
abluere, ne ſe inficeret. Et poſtquam eos lauit, dixit: *Exemplum de-* 18
di vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Non ſolùm
nos diuinus magiſter humiles eſſe, atque bene operari docuit, ſed
etiam bene operandi rationem & artem erudiuit. Poteſt enim ali
quòd opus de ſe moraliter bonũ, ratione modi quo factũ eſt, non
meritorium eſſe. Ideò dicitur: Iuſtè, quod iuſtum eſt perſequeris,
vt viuas. Cibus quidam poteſt eſſe bonus, & tamẽ incomeſtibilis
quia eſt malè conditus. Perdix optimus cibus eſt: veruntamen, ſi
cùm aſſatur, comburitur, nihil prodeſt: nec verò defectus eſt ex
parte cibi, ſed ex parte coqui, qui illum male condiuit. Maximè
perpendunt ſancti patientiam, & obedientiam, quã Abraham
præſtitit in illo holocauſto filij ſui: prudentiamq; qua in omni
Gene.22. bus diſponendis vſus eſt. Cui cùm Deus diceret: Tolle filium tuũ
vnigenitum, &c. dicit Sanctus Textus, Igitur Abraham de nocte 19
conſurgens ſtrauit aſinum ducens ſecum duos iuuenes, & Iſaac fi-
lium ſuum. Animaduertite prudentiam ſancti viri, quòd de nocte
ſurrexit, ne vxor eius hoc cognoſceret: quòd ſi Sara intelligeret,
talia faceret, tantumque dolorem ſe percipere oſtenderet, vt for-
taſsè Abraham virum ſuum in periculo poneret, ne Deo obtem-
peraret: atque vt hæc inconuenientia tolleret, vir prudentiſsi-
mus de nocte ſurrexit. Cumque iam ad vallem montis accede
ret, dixit ad pueros ſuos: Expectate hic cum aſino. Ego autem, &
puer illuc vſque properantes poſtquàm adorauerimus, reuerte-
mur ad vos. Noluit famulos ſecum deferre, quia cum Iſaac virtu-
te præditus eſſet, ſummoperè à famulis amabatur. Et fieri poſ-

ſet

20 set quòd illum à patris etiam inuiti manibus auferrent, & sic nũ
quam Dei præceptum compleretur. Abraham autem omnia cir
cunspexit, & ita hic cibus sale prudentiæ optimè conditus fuit,
ideóque Deo gratissimus extitit: sicuti ei Angelus declarauit, di
cens: Nunc cognoui quòd timeas Deum. Non vult Deus seruos
suos stultos esse, nec imprudentes, sed sapientes, atque circunspe-
ctos. Et qui imprudenter Deo seruit, est sicuti qui in tenebris cur- *Simile.*
rit, qui quò maiori impetu properat, eo in maiori periculo versa
tur confringendi caput: sic ille, qui cum ardenti spiritus feruore
Deo inseruit, nisi prudentiæ luce gubernetur, in maiori periculo
versatur. Vnum autem ex ijs, in quibus præsertim hæc pruden-
tia requiritur, est quòd sic de aliorũ lauacro curemus, vt nosmet-
ipsos non inficiamus.

21 *Misit aquam, &c.* Vsque ibi: *Et tergere linteo, quo erat præcin-*
ctus. Ita se Dominus linteo præcinxit, vt duæ extremitates super
essent, quibus illorum ablutos pedes abstergeret. In quo docuit
ita vos rebus vestris moderatè vti oportere, illi sque vos cingere
debere, vt semper aliquid pedibus, qui sunt pauperes superfit.
Beatus Paulus nos admonet, dicens: Qui furabatur, iam non fu *Ephes. 4.*
retur: magis autem laboret operando manibus suis quod bonum
est, vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Si ergo ij, qui
non habent, laborare, atque insudare debent, vt habeant quid
pauperibus largiantur, quid eos oportet facere qui absque suo la-
bore locupletissima patrimonia hæreditate compararunt, quibus
facilè pauperum necessitatibus subuenire queunt? Dicetis vobis
nihil superesse, imò pluribus quàm habetis, vos indigere. Hoc
22 ego profectò credo, quia bonis vestris Iesu Christi exemplo vos
non succingitis: quòd si vos cingeretis & in his pompis, ac fasti-
bus viuere nolletis, absque dubio vobis supereset aliquid, & mul-
tum etiam, quo pauperibus faueretis: si cupiditati atque ambi-
tioni locum ceditis, nihil vobis supererit. Ideò Seneca de hac ma *Seneca.*
teria loquens similitudinem quandam canis magni, & famelici
adhibuit: qui quando ad mensam sedetis, si ei fragmentum pa- *Simile.*
nis iniicitis, illud in aere colligit, & postea incipit sublatrare. Et
quamuis aliud, & aliud, & plurima illi iniiciatis, omnia in instan
ti deuorat, & semper remanet sublatrans. Sic est cupidus, & am-
bitiosus, qui canonicatum, episcopatum, præsidentiam, & vniuer
sum mundi dominium deuorat, & nulla re satiatur, nec ei aliquid

supereſt: ſed ſemper plura appetens, grunnit. Et omnia quæ acce- 23
pit, vult, ſibi faſtibuſque ſuis, non recordans pauperes eſſe in mun
do. Confuſio noſtra eſt antiquarum gentium libros legere, & tem
perantiam, qua plurimi eorum vſi ſunt, cognoſcere. Qui quidem
Deũ pro illis pauperem factum fuiſſe nunquam crediderunt: nec
Luc.16. diuitẽ epulonẽ propter crudelitatem, qua in paupere Lazarum
vſus eſt, condemnatum fuiſſe audierunt. Nobis autẽ, qui Deũ no
ſtrum pro nobis nudũ in cruce pendentem mortuũ credimus, vix
totus mundus ſufficit, nec maribus, ac terris ſatiamur. O Deus in-
finitæ Maieſtatis, quàm parũ impreſſa ſunt tua diuina, atq; effi-
caciſsima exempla in eorum cordibus, qui tuus populus nuncu-
pantur! Scitote fratres ita virtutem, ac ſanctitatem cum liberali-
Iſai.57. tate, ac miſericordia eſſe coniũctam, vt apud Iſaiam Prophetam
viri iuſti, viri miſericordię nuncupẽtur. Vnde ſuper illud Pſalmi. 24
Pſalm.4. Scitote quoniam mirificauit Dominus ſanctum ſuum, dicit quæ
dam gloſſa interpretem Latinum vocabulum Græcum ſecutũ
tranſtuliſſe, Sanctum: vocabulum autem quòd illic in Hebræo
eſt, dicit illis propriè conuenire, qui magnifico ſunt animo, ac li-
berali pectore. Adeo enim coniuncta eſt liberalitas ſanctitati, vt
ſanctus vir magnificus, ac liberalis appelletur. Ideò de ſancto vi-
Pſalm.36. ro dicitur: Tota die miſeretur, & commodat. In quibus verbis ſig-
nificatur hoc eſſe præcipuum, ac crebrum munus viri iuſti, vide-
licèt omnibus benefacere, & in hoc Deum imitatur, qui ſemper
in nos beneficia confert. Quid dicitis ad hoc fratres? ſatis aperte
hìc probatum eſt vos non eſſe iuſtos, cùm tam parci, ac illibera-
les ſitis. Per reuerentiam Domini Ieſu Chriſti non ita ſit fratres:
ſed taliter vos temporalium bonorum linteo precingite, vt ali- 25
quid vobis maneat, quo in proximos veſtros liberales vos, & mi-
Prou.11. ſericordes præbere valeatis. Attendite quòd dicit ſapiens: Benefa
cit animæ ſuæ vir miſericors. Et paulò poſt: Alij diuidũt propria,
& ditiores fiunt; alij rapiunt non ſua: & ſemper in egeſtate ſunt.
Quot homines negociatores, fraudulentos, ac doloſos inuenimi,
qui plurimos dolos excogitant, plurimoſque fraudulentos contra
ctus faciunt, quibus fratres ſuos decipiunt, nec tamen ab æruinna
vllo vnquam tempore exeunt. Si autem pauperibus aliquam par
tem bonorum tuorum erogaueris, cũ animæ tuæ benefacies: tum
etiam tibi Deus multò plura largietur. Cum Romæ ſepulchrum
quoddam aperiretur inuentus eſt in eo lapis, in quo verba hæc
inſcul-

26 insculpta erant: Expendi, donaui, seruaui, habui, habeo, perdidi. Et conuenientes plurimi Philosophi, & viri eruditi, cognouerunt hunc esse horum verborum sensum: Quod expendi, habui, quod donaui habeo, quod seruaui, perdidi. Quasi mortuus loqueretur, dicens solum bonum, quod fecerat, illud se nunc habere, & eo perfrui.

Venit ergo ad Simonem Petrum. Ex his verbis infert Diuus Ioannes Chrysostomus Iudam primum fuisse, quem Dominus, lauare cœpit. Videtur enim Sanctus Euangelista significare Dominum iam alium ante quàm ad Beatum Petrum accederet, abluisse, & quicunque alius esset, eadem Diui Petri vrbanitate vteretur, nisi ille, quem adeò diabolus excæcarat. O quis adeò dignus esset, vt illum, quem vniuersi Angelorum chori adorant, coram eo 27 prostratum videret, qui eius sanguinem nefaria proditione tradebat. O nimis profundam humilitatem, quòd vnigenitus filius Dei pedes Iudæ manibus suis acciperet, lauaret, atque suo sacratissimo ore deoscularetur! Dicit quidam vir contemplatiuus tantam fuisse lachrymarum multitudinẽ, quam clementissimus Iesus præillius compassione effundebat, vt ille ad eum abluendum sufficerent, Iudam verò ne sanctissimũ Dominum videret, caput alio diuertisse. O perspicue cordium scrutator, optimè cognita, atque perspecta habes Domine, eius viscera, sæpenumerò in illum oculos conijcito, plurimas ab oculis tuis lachrymas effunde, millies illum osculare, optimè etenim nosti nihil horum esse profuturum. Quare igitur Domine cum illo tempus consumis? O ineffabilem Dei clementiam: in hoc quippe eius misericordia satis 28 manifestè declaratur: cùm etiam & præscitos ad se curet allicere. Quando infirmus est iam desperatus à medicis, eum derelinquũt, nec amplius volunt visere, nec de illo curam habent. Pater tamen & mater eius, qui eum tenero amore complectuntur, diuitias suas nihilominus in eo curando consumunt, noctes insomnes ducunt, nec vllo vnquam tempore ab eo recedunt, vt eum omnibus rationibus curent. O bone Deus quantus est amor, quo hominem prosequeris, nam etiam reprobo, & præscito remedia non cessas adhibere, vt eum ad te conuertas. Vt cognoscamus fratres neminem, nisi sua culpa condemnari. Quam diligenter curauit impium Pharaonem admonitionibus, miraculis, ac denique verberibus ad se conuertere, & quamuis hæc omnia

chrysost.

Iudæ abluens

simile.

Exod. 8.

nia nihil ei profutura esse cognoscebat, non ideò destitit tanquam 29
clementissimus Pater illum curare, quousque ipsemet sese in ma-
re demersit. Contemplamini autem Iudam, qui iam Dominum
tradere proposuerat. Et tamen quàm crebrò illum admonet, dì-
cens: Melius esset ei, si natus non fuisset homo ille. Singulare cor-
poris sui beneficium in eum confert, pedes eius abluit, amicum il-
lum appellat, &c. Quousque ipsemet laqueo se suspendit. Hæc
est vna ex rationibus, quare Dominus Iudam lauit. Hanc ineffa-
bilem misericordiam, qua cum peccatoribus vtitur, significauit
Luc. 13. Dominus illa parabola ficulneæ. Arborem (inquit) fici habebat
quidam plantatam in vinea sua, &c. Dixit autem ad cultorem vi-
neæ, &c. Et eam volebat succidere: quorsum hoc dicebat? vt cul-
Exod. 32. tor vineæ pro illa eum rogaret. Sicuti Moysi peccatum populi
reuelauit, vt pro eo apud se intercederet. Et verba illa, quæ dixit 30
cultor vineæ: Dimitte illam vsque dum fodiam circa illam, & mit
tam stercora, significant remedia, quæ Deus ad peccatorem cu-
randum inuestigat. Si Dominus nunc omnes arbores, quæ fru-
ctum non ferunt, euelleret, quam pauci homines in seculo rema-
Gene. 6. nerent! Quid autem erit de illo, qui non modo ipse non fert fru-
ctum, verum alias impedit, & peruertit, quominus illum ferant?
Et quãdo iam Deus iustitia sua compulsus hominem à terra euel-
lit, tollens eum ab hoc mundo, dicit diuina Scriptura illum hoc fa
cere lachrymantem. Tanta est eius in homines misericordia, vt
dicatur: Deducant oculi mei lachrymam per noctem & diem, &
non taceant, quoniam contritione magna contrita est virgo filia
Hiere. 14. populi mei. Hæc sunt verba Domini plorantis propter suppliciũ
quo peccatores punit. 31

Tu Domine mihi lauas pedes? quod ego facio, tu nescis modò. Arbitre-
mur hæc verba nõ D. Petro solùm, sed nobis etiam omnibus dici.
Quando aliquod vobis accidit infortunium existimate aliquan-
do vos illius causam esse intellecturos, quòd si in hoc seculo non
Simile. fuerit, absque dubio in futuro erit. Quãdo auceps immittit accipi-
trẽ ad capiendã ardeã, non statim directè ad illam tẽdit: sed ad dex
terã, siue ad sinistram pergit longè ab ea remotus: & qui de vena
tione nihil intelligit, arbitrabitur accipitrem potiùs fugere, quàm
ardeam capere conari, veruntamen illam in altum volans ac-
cipiter superat, & decidens super illam vnguibus apprehendit.
Plurimis rebus vtitur Deus cum hominibus, quæ magis ad eo-

rum

32 rum incommodum,& perditionem, quam ad commodum viden
tur attinere, quibus ſingulis dici poteſt: *Neſcis modo,ſcies autem poſtea.* Hoc intellexit Sanctus Iob, cum videns ſe vndique doloribus circunſeptum,& humano videri quodammodo derelictum à Deo, adeò vt dixerit: Quaſi arbori euulſæ abſtulit ſpem meam. Et ſic me habuit quaſi hoſtem: adeò tamen confidens cor habebat,vt dixerit: Etiam ſi occiderit me,in eo ſperabo. Poterit (inquit) Sathanas cum facultate Dei mihi vitam adimere, non autē ſpem meam valebit extinguere. Sic etiam Dauid vndique infortunijs circunſeptus dicebat: Ego autem ſemper ſperabo, & adijciam ſuper omnem laudem tuam. Quo magis tribulabatur eo magis os eius laudibus replebatur. Quid vobis videtur fratres de his ſanctis viris,qui altiſsimas radices in Deo egerant?ſic oportet
33 vos facere in omnibus tribulationibus veſtris,conſiderantes eas à Deo prouenire, qui quidē facit, quod vobis potiùs expedit. Hoc ſignificauit per Hieremiam,dicens: Putas ne Deus è vicino ego ſum,& non Deus de longè?gloriatur Deus ſe Deū expertum eſſe. Non ſum (inquit) Deus nouitius,nō ſum Deus ab heri,vt quid vnicuique conuenit,ignorē. Ijs qui in aduerſitatibus conquerimini,dicit hæc Dominus. Sicut medicus vetus,& expertus, cui cùm infirmus dicit illum in medicamentis errare, reſpondet: Non ſum medicus ab heri, plures, & grauiores morbos curaui, quam hunc. Sed quæro Deus animæ meæ:ſiquidem eorum pedes volebas abluere, nonne conuenientius eſſet; hoc poſt Cœnam, quā in medio Cœnæ facere,vt illis Cœna non profit? O profunda myſteria? Comedens bonus Magiſter paſchalem agnum cum
34 diſcipulis ſuis legi veteri finem imponit, & ſacratiſsimum corpus ſuum in cibum illis donans, introducit legem gratiæ. Inter duo igitur tam diſparia extrema aliquod interuallum eſſe oportebat: quod autē conuenientius interuallum eſſe poſſet, quam pedum ablutio? Ad ſignificandam puritatem,quā hæc lex gratiæ requirebat,ſynceritatem que nō ſolum manuum,per quas opera deſignantur:ſed pedum etiam,qui ſignificant affectus, quibus ad hoc ſacramentum accedere oportet. O patres mei ſacerdotes attendite,qualem puritatem à vobis hîc Dominus petit, quia enim hæc deeſt cum tam modico affectu,& deuotione hodie viuimus. Nam quamuis peccata venialia non impediant gratiam: impediunt tamen ſpiritualem affectum,& deuotionem. Atque hæc eſt cauſa,

Iob.19.

Iob.13.

Pſalm.70.

Hiere.23.

Simile.

quare cùm quotidie ſacratiſsimum Domini corpus aſſumamus, 35
non ſumus mortificati, nec præ deuotione erumpimus. Nam ſi-
quidem hoc ſanctiſsimum Sacramentum ex opere operato con-
fert gratiã, quomodo in compoſitione, actionibuſq; noſtris: in af-
fectu, & deuotione tot gradus gratiæ non apparent? quare tã re-
miſsi, ac tepidi poſt multos annos, quibus celebramus, incedi-
mus, ſicuti prima die? quia peccata venialia impediunt deuotio-
Bern. li. 2. de cõſide. ad Eugenium. nẽ. Beatus Bernardus quẽrit, quid nã ſint peccata venialia in viris
Eccleſiaſticis? Et dicit. Nugę in ore ſecularis nugę ſunt. Non pro-
grediuntur vlterius, ibi manẽt. Verùm nugæ in ore ſacerdotis bla-
ſphemię ſunt. Vlteriùs procedunt; licet ſint peccata venialia: quia
Malach. grauiora peccata ſunt. Hoc dicit per exaggerationem. Quid autẽ
erit, ſi ſint aliæ grauiores res? Malachias Propheta dicit. Et nũc ad
vos mandatũ hoc ô ſacerdotes ſi nolueritis audire, & ſi nolueritis 36
ponere ſuper cor, vt detis gloriã nomini meo, ait Dñs exercituũ:
maledicam benedictionibus veſtris. Ecce ego mittam ſuper vos
brachium, & diſpergam ſuper vultũ veſtrum ſtercus ſolennitatũ
veſtrarum. O quã terribilia verba; ô infœlicem ſacerdotem, qui ea
non ſenſerit. Vt hoc melius intelligatur, notandũ eſt quod in lege
veteri ex ſacrificijs dabatur ſacerdoti armus animalis quod offe-
rebatur, & brachium cum armo, & venter etiam. Dicit igitur Dñs
Efficiam, vt hic armus & brachiũ tibi non proficiat, & venter ſit
ſtercus vultui tuo. Hoc eſt, efficiam vt omnia tibi in malũ, confu-
ſionem, & condemnationẽ conuertantur. Super quo dicit Diuus
Hieronym. Hieronymus: Quales ſunt ſacerdotes, talia ſunt ſacrificia. Quid
vir ſancte? nunquid ſacrificium maliſacerdotis non eſt tam ſan-
ctum, ſicut ſacrificium boni? Nunquid ambo pariter non conſe- 37
Preparatio ad Euchariſt. crant? Etiam; ſed vult dicere: quales ſunt ſacerdotes, talem eſſe ſtu
ctum, quẽ ex ſacrificio recipiunt. Attendite per charitatẽ patres
mei, verba quæ dicit ſancta Eccleſia in offertorio huius feſtiuita-
tis. Sacerdotes (inquit) Domini panes, & incenſum offerũt Deo:
ideò ſancti erunt, & non polluent nomen eius, id eſt, non ponent
obicem virtuti Dei peccatis ſuis, ne illis diuinum myſterium non
1. Mach. 4. proficiat. Lapides altaris, quod gentes prophanarant, quia ſacri-
legium erat in illo ſacrificium offerri, eo quòd idolorum ſacrifi-
cijs fuerat pollutum, imperauit Iudas Machabæus, vt in loco ni-
mis mundo reponerentur. Et repoſuerunt (inquit) lapides in mõ
te in loco apto, quoad vſque veniret Propheta, & reſponderet de

eis,

38 eis. Ergo ſi Dominus Deus noſter adeò puritate, ac munditia dele
ctatur, vt lapides altaris ſui iam idolorum ſacrificijs pollutos in
mundo, ac ſyncero loco voluerit collocari: qualem puritatem à
nobis expoſcet, vt ſacratiſsimum corpus ſuum in noſtris viſceri-
bus aſſumamus? Non dubito, quin quantum intereſt inter illos al
taris lapides, & hoc ſacroſanctum Euchariſtiæ ſacramentum tan-
tum oporteret intereſſe inter illam, & noſtram puritatem, ſi fieri
poſſet. Hoc diuinitus exaggerat Diuus Paulus, dicens: Non enim *Heb. 12.*
acceſsiſtis ad tractabilem, & acceſsibilem ignem, & turbinem, &
caliginem, &c. Sed acceſsiſtis ad Sion montem, & ciuitatem Dei
viuentis Hieruſalem cæleſtem, & multorum millium Angelo-
rum frequentiam, & Eccleſiam primitiuorum, qui conſcripti ſunt
in cælis: & iudicem omnium Deum, & ſpiritum iuſtorum perfe-
39 ctorum, & Teſtamẽti noui mediatorẽ Ieſum, & ſanguinis aſper- *Geneſ. 4.*
ſionem melius loquentem, quàm Abel. Nam ſanguis ille vindi-
ctam, hic verò miſericordiam efflagitat. Et de illo monte dicit hîc
B. Paulus: Si beſtia tetigerit mõtem, lapidabitur. Sic igitur multũ
intereſt inter hoc myſteriũ, quod in monte Sion, & illud, quod in
monte Sinai celebratũ eſt, quia hic eſt verus Deus, & verus homo
Ieſus Chriſtus millibus Angelorum beatorum q; ſpirituũ circũſe- *Exod. 31.*
ptus, vbi etiam pretioſi eius ſanguinis effuſio & mors ſanctiſsima
repræſentatur. Si igitur beſtia, quæ montẽ illũ tangebat, lapida-
batur, homo beſtialis, qui diuinum hoc myſteriũ tetigerit multô
dignior eſt lapidatu, vt certè in perpetuũ in inferno lapidabitur,
niſi tanti ſacrilegij in hoc ſeculo pœnitẽtiam egerit. Nec verò illic
ſolum punietur: verum etiam dicit B. Paulus loquens de hoc ſan
40 ctiſsimo Sacramento. Etiam in hoc ſeculo plurimos grauiſsimis *1. Cor. 11.*
morborum, mortiſq; pœnis puniri. Et ſic poſtquam dixit: Quicũ-
que mãducauerit panẽ hunc, & biberit Calicẽ Domini indigne,
reus erit corporis, & ſanguinis Dñi, ſtatim inferius ſubdidit, di-
cens: Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt mul-
ti. Quid ſcimus de multis quos infœlici interitu perire cõſpicimus
deque alijs, quos longiſsimis, grauiſsimiſque infirmitatibus affligi
videmus, vtrũ fortaſſe, hoc ſit ſupplicium culpę, quã commiſerũt
accedentes aliquãdo indignè ad ſanctiſsimũ Euchariſtię ſacramẽ
tum? D. Cyprianus aliquot terribilia ſupplicia, quibus Deus homi *Cyprian. in*
nes puniuit, eo quod indignẽ ad ſacroſanctum hoc Sacramentum *ſermon. de*
acceſsiſſent commemorat, & poſtea dicit: Vnuſquiſque conſide- *lapſis.*

ret non quid alius paſſus ſit, ſed quid pati, & ipſe mereatur: neque 41
euaſiſſe ſe credat, ſi cùm interim pœna diſtulerit, cùm timere plus
Daniel.6. debeat quæ ſibi Dei iudicis cenſura ſeruabit. Quia Balthaſar Rex
Babylonis prophanè conſecrata templi Hieroſolymitani tetigit
vaſa, metuendo illo ſupplicio punitus eſt. Quid igitur ſperas tu, ò
peccator infœlix, immunda anima, & turpi corpore ad Deum to-
tius puritatis ac ſynceritatis accedens? O quanto cũ timore, ac re-
uerentia oportet accedere illos etiam, qui maximam præparatio-
Simile. nem fecerunt? Quaſi ſi famulus in menſa magni alicuius domini
vas poneret, quod in hoſpitali fuerat, & in eo pauperes vomere
conſueuerant: licèt iterum, atq; iterũ illud ablueret, ſemper tamen
vereretur, ne aliquid in eo dominus ſuus inueniret, quod illi diſ-
pliceret, & ſic illud in ipſius oculos conijceret. Sola enim recorda-
tio, quod tam obſcœno miniſterio ſeruierat, ſufficiens eſſet ei in- 42
teſtina reuoluere. Talem oportet adſtare Chriſtianum menſæ hu
ius diuini Domini, licet ſibi mundus, & abſque peccato eſſe videa
tur: cum antea vas fuerit, in quo Sathanas turpia deſideria, & ope
ra vomuit. O infinitam Dei pietatem, quod talibus vaſis, quę dia
boli miniſterio ſeruierunt, ipſe vult vti: ſed quamuis diuina Ma-
ieſtas conuerſos peccatores non horreſcit; peccator tamen ſemper
timidus debet accedere. Fratres chariſsimi per reuerentiam huius
Domini, qui adeô vos diligit, vt ad animarum veſtrarum ſalutem
ſemetipſum in cibum vobis reliquerit, vos rogo, vt hæc, quæ vo-
bis hîc dixi, ſemper memoria teneatis: & recordemini Dominum
vt ſacros Apoſtolos ſuos diuino corpore, ac ſanguine ſuo cibaret,
priùs eorum pedes abluiſſe, eiſque dixiſſe: *Qui lotus eſt, non indiget*
, niſi, vt pedes lauet. Vt ſcilicet, puluerem, ſi quis fortè pedibus adhæ- 43
ſit, excutiat. Significãdo in hoc magnam puritatem, qua vult nos
ad diuinum eius corpus accedere: vt cibus hic non ſolùm vita gra-
tiæ nos viuificet, ſed affectu etiam, feruore, ſpiritualibus viri-
bus, donoque perſeuerantiæ, aliarum que cómplu-
rium gratiarum beneficijs nos ditet, & in po-
ſterum cœleſtis gloriæ faciat
eſſe participes,
Amen.

Sermo

Sermo in Paſsione Domini.

Recogitate eum, qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſus ſemetipſum contradictionem, vt ne fatigemini animis veſtris deficientes. Paul. ad Hebr. 12.

RES Eſt mirabilis viſu quomodo ſacra Scriptura mœrorem Agar ſigillatim, atque diuiſim commemorat, dolorem que, quo affecta eſt diſcedens de domo Abrahæ cum filio ſuo Iſmael: refert que illam abieciſſe puerum ſubter vnam arborem, quæ ibi erat. Dixit enim: non videbo morientem puerum, & ſedens contra leuauit vocem ſuam, & fleuit. Dolorem autem, quem ſacratiſsima virgo Maria Domina noſtra ex obitu dilectiſsimi filij ſui percepit, lachrymaſque innumeras, quas in eius ſanctiſsima paſsione perfudit, ſilentio maximo prætermittit. Copioſe etiam refert lachrymas Sancti Patriarchæ Iacob arbitrantis filium ſuum eſſe defunctum, de quo dicitur: ſciſsiſque veſtibus indutus eſt cilicio lugens filium ſuum multo tempore. Extenſe etiam narrat dolorem Iob audientis omnes liberos ſuos mortuos eſſe domumque ſuper illos corruiſſe. Et de illo dicit quòd tunc ſurrexit, & ſcidit veſtimenta ſua tonſo capite corruens in terram, Virginem autem ſanctiſsimam vniuerſam domum Iſrael, atque totum terrarum orbem ſuper vnigeniti filij ſui dorſum cadere vidiſſe, quaſi ſilentio prætermittitur. Magnoperè etiam exaggeratur apud Tobiam triſtitia Annæ propter abſentiam filij ſui Tobiæ, vbi dicitur: Flebat mater eius irremediabilibus lachrymis atque dicebat: Heu heu me fili mi, vt quid te miſimus peregrinari lumen oculorum noſtrorum: baculum ſenectutis noſtræ, ſolatium vitæ noſtræ: ſpem poſteritatis noſtræ? O Anna mater Tobiæ quid filium tuum deploras, quẽ Angelus Raphael deduxit, comitatuſque eſt ſaluumque atque incolumem domum tuam reduxit? deſine lachrymas Mariæ ſacratiſsimæ matri crucifixi Ieſu, cuius filius non ab Angelo quidem ſed ab atrociſsimo Iudæorum populo, non incolumis reducendus, ſed duriſsimæ cruci

Gene. 21.

Gene. 37.

Iob. 1.

Tob. 10.

affigendus deducitur. Quod autem has lachrymas fileat diuina 4
ſcriptura! Memorat etiam fletum Dauid ob mortem filij ſui Ab-
2.Reg.18. ſalon, & quomodo contriſtatus rex fleuit, & quòd ſic loquebatur:
fili mi Abſalon Abſalon fili mi. Quis mihi tribuat, vt ego moriar
prò te? Abſalon fili mi, fili mi Abſalon. Nec verò Dauid proprijs
oculis filium ſuum à quercu pendentem, tribuſque lanceis tranſ-
foſſum aſpexit, ſed tantum audiuit. Hæc autem mœſtiſsima ma
ter ſuiſmet oculis intuita eſt elegantiſsimum Ieſum filium ſuum
ſanguine ſuo perfuſum, à cruce pendentem, fortiſsimiſque clauis
affixum. Hæc verò omnia tanto ſilentio diuinæ literæ prætermi-
tant? Hoc autem maiorem nobis affert admirationem: quòd
cùm Sancti Euangeliſtæ tam diuiſim labores omnes ac contume
lias diuini Redẽptoris noſtri deſcripſerint, cùmq; tam ſolicitos ſe
præberent in ſanctiſsimi filij afflictionibus enarrandis, mœrores, 5
& anguſtias triſtiſsimæ matris ſilentio inuoluerint. Ad hoc reſpõ
deo, dolores Ieſu Chriſti filij Dei dolores fuiſſe redemptionis, atq;
idcircô Sanctos Euãgeliſtas illos tanta cũ diligẽtia ſcripſiſſe, quia
oportet eos ab omnibus ſciri, vt debitę illis gratię referantur. Dico
etiam non opus fuiſſe labores ſanctiſsimæ virginis explicari: quia
ex ijs quos ſacroſanctus filius paſſus eſt, facile conijci poteſt, quot,
quantoſque amantiſsima mater fuerit perpeſſa. Nam anima ma
gis eſt vbi amat, quàm vbi animat. Et quia hæc ſancta virgo ma-
gis in Ieſu Chriſto filio ſuo quàm in ſemetipſa morabatur, quia
plus eũ, quã ſe diligebat: idcircô maximè filij ſui afflictiones ſen-
ſit, atque etiam conſenſit, quia diuinæ voluntati ſummopere con
formata erat: nimis enim mundi remedium exoptabat. Eclipſato
igitur & obſcurato ſole, qualis remaneret luna, quæ totum lumen 6
Ioan.19. ſuum à ſole recipit? Et ſic commemorans Diuus Ioannes hoc
doloroſum myſterium dicit: ſtabant autem iuxta crucem Ieſu
mater eius & ſoror matris eius Maria Cleophæ, & Maria Magda
lene. Et referens Sanctus Euangeliſta beatiſsimam virginem im
mediatè poſt crucem ante omnes alias, quæ aderant, ſignificauit
hanc afflictiſsimam matrem magis ſenſiſſe crucem, & ea quæ in
illa tolerata ſunt, quàm cæteras omnes. In mẽſa regis nemo alius
præter reginam comedit. Principes, & reliqui magnates come-
dunt in menſa ſtatus: ſic etiam quandô ſupernus rex Ieſus Chri-
ſtus manducabat in menſa crucis tormentorum cibos: quis alius
niſi regina mater eius in hac menſa manducaturus erat? reliqui

omnes

7 omnes principes & magnates, hoc eſt Apoſtoli cæteríque ſancti
in ſtatus menſa manducent: id eſt aliud tormentorũ, ac crucis ge-
nus patiantur. Itaque clementiſsimi Ieſu labores ac tormẽta nul-
lus ſanctorum ſenſit ſicut ſanctiſsima eius mater. Et hoc eſt illam
ſolam in eius menſa manducare. O quam merito potuit dicere *Thren.3.*
hæc afflictiſsima mater verba illa Hieremiæ, quæ ad aliud propo
ſitum ipſe dixit: Tetendit arcum ſuum, & poſuit me quaſi ſignũ
ad ſagittam. Factus eſt Chriſtus Ieſus arcus quandò corda miſe
ricordiæ ſuæ infinitæ fecit arcũ ex virga iuſtitiæ. Id eſt, quando
miſericordia iuſtitiæ rigorẽ fecit reflecti. Hunc arcũ Deus permi-
ſit tempore paſsionis tendi. Et ideò diceret beata virgo. Pater æter
nus tetendit arcũ ſuum, quandò permiſit in cruce tendi, & poſuit
me quaſi ſignum, vt reciperem omnes ſagittas dolorũ, & anguſtia-
8 rum, quæ ex illo immittebantur. Et hęc eſt ratio, quarè ſtabat iux
ta crucẽ, & non ſedebat: quare non ſedes ô benedicta virgo fatiga
ta & dolore, & itinere? quia poſuit me quaſi ſignũ ad ſagittã: & ſi
ſederẽ per altũ tranſirent ſagittę, nec cor meũ attingerent. Prę ni
mia hominũ multitudine, ſi ſederẽ, non poſſem profectò videre
omnes labores, ignominias, ac tormenta, quę ſanctiſsimus filius
meus pertulit, & ideô vt cuncta proſpicerẽ & ſentirem, ſtabã iux
ta crucem erecta. Stabat etiam, quia graue eſt corpori ſedere, quã- *Gene.8.*
dò cor erectum eſt: quomodò ſeſſura erat in ſolo, quæ cor affixũ
ha. ebat in ligno? In diluuio vniuerſali, non inuenit columba vbi
requieſceret pes eius: ſic etiam in hoc diluuio paſsionis non inue-
nit mitiſsima columba vbi ſedere poſſet. Si ſanctiſsimum caput
aſpiciebat, ſpinis illud circunſeptum videbat. Si in pedes, ac ma-
9 nus oculos conijciebat, clauis transfoſſos eos intuebatur, ſi in ocu-
los, cruore coopertos eos videbat, ſi in ſacroſanctum corpus aſpi-
ciebat, totum ſæuiſsimis plagis conſitum videbat: nõ habebat vbi
ſpiritu quieſceret, & ideô corpore ſtabat. Etiam ſtabat, vt nos do-
ceret ſi ſanctæ crucis myſteria ſentire volumus non oportere nos
in terreſtribus rebus ſedere: affectuoſè enim in eis collocati ferè
nihil bonum ſentiemus, nec ſapiemus. Sed vellem ego ſcire ô ma
xime Redemptor animæ meæ, quarè ad transfigurationem tuam
diſcipulos tuos deduxeris, qui te glorioſum cernerent, benedictam
que matrem tuam reliqueris: hodie verô eã aſſumis vt te morien
tem videat, illos verô derelinquis nè te tot tormẽta perpeti conſpi
ciant? Nunquid non præcipiebat lex, Nõ coques hœdum in lacte
matris?

matris? quomodò igitur quoquitur hodiê filius in lachrymis ma- 10
Deut.22. tris,& mater in ſanguine filij ſui?etiam præceptum erat:qui inue
nerit nidum auis& matrẽ pullis vel ouis deſuper incubantẽ,nõ te
nebit eã cum filijs:ſed abire patietur captos tenens filios. Siquidẽ
ergò tu ô cœleſtis paſſer in crucis nido â crudeliſsimis carnificibus
laceraris quarè mitiſsima etiam paſſercula,quę eſt mater tua,etiã
lacerabitur? Nã remanente tuo pretioſo ſanguine in terra, cute in
cruce,carne in ſepulchro,anima in ſinu Abrahę,in omnes has par
tes erat ipſa ſanctiſsima virgo diuiſa,& in tot fruſta puriſsimum
eius cor diſcerptum. Vnũ fragmentũ erat in terra cum ſanguine,
aliud in cruce cum cutis partibus,aliud in ſepulchro cum corpore,
aliud in ſinu Abrahæ cũ anima,atq; etiam aliud in monte Calua
riæ cum ijs, qui ex ſua familia illic lamentabantur. O fili æterni
Leuit.22. patris ſiquidem legis ſancitor es,quare illam violas? Nonne præci 11
pit lex,non immolabitur vna die ouis cum fœtibus ſuis? quænam
mitior fuit ouis hac ſancta virgine, & quis mitior agnus, quã tu,
qui tollis peccata mundi? quare igitur vis ô Domine, vt eadẽ die
& in eadem cruce offerens tu temetipſum æterno patri ſacrificiũ,
etiam tua mater ſanctiſsima ibidem immoletur? Ad hoc reſpon-
Anſelm. det Beatus Anſelmus filium Dei voluiſſe, vt mater ſua ſanctiſsi-
ma illi vltimæ mortis ſuæ horæ intereſſet, vt eam vnicam hære-
dem ſuam inſtitueret tanquam proximiorem conſanguineam.
Cant.48. Quandò Patriarcha Iacob mori voluit, dilectum filium ſuum
Ioſeph accerſiuit dixitque ei. Do tibi partem vnam extra fratres
tuos,quam tuli de manu Amorrhæi in gladio,& arcu meo. O dul
ciſsime Ieſu,qui ad pedem crucis defers ſacratiſsimam genitricem
tuam in hora mortis tuæ,illamque hæredem conſtituis ſuper ar- 12
cum crucis & ſuper ſagittas,ac dolores,vniuerſorumque, quæ illis
comparaſti. Et ita meritorum tuorum illam hæredem eſſe voluiſ-
ti,quo eius interceſsione æternus pater,gratias quas cum illis la-
boribus meruiſti, eis diuideret, pro quibus ipſa illum exoraret.
Quòd cùm ita ſit dilectiſsimi fratres nunc,cùm gratia cœleſti in-
digemus ad hanc pretioſiſsimam virginem Mariã confugiamus,
illamque ſuppliciter exoremus,vt eam nobis conſequi velit,dicẽ
tes ſinguli deuotiſsimẽ. Aue Maria.

Recogitate eum,&c. Si homines guſtũ nõ amiſiſſemus, nihil in
toto terrarũ orbe affectuoſi⁹ ageretur,quã pretioſiſsima Saluatoris
noſtri paſsio. Plerũq; admirabilia,ad noua, atq; ad vtilia cõcurre

re ſo-

13 re, solemus. Nec verò quicquàm tam admirabile, tam nouum, ne-
que tam vtile in vniuerso extitit, quàm Deum mortem tam cru-
delem, atq; ignominiosam fuisse perpessum. Ortus, & vita immaculata Christi Redemptoris nostri aliquo modo nonnihil mirabilis videntur amittere, si eius morti, & tali morti conferantur. Et non solum fuit admirabilis, sed etiam vtilissima, cum omnia bona, quę in Sancta Ecclesia sunt, inde oriantur. Idcirco non contentus est Diuus Paulus dicere: cogitate: sed dicit: *Recogitate*. Quantum fuerit hoc beneficium non potest in hac vita penitus cognosci. Sed in alia cognoscetur. Nam ad hoc beneficiũ plenè cognoscendum oportet intelligere quid nobis propter id datum fuerit, quæ est cœlestis beatitudo, & liberatio ab inferno. Per illud gloriam concedi patet ex eo, quod Dominus dixit, ego veni, vt vitam habeant, & abundantius habeãt. Et ex eo quod dixit Zachæo, venit filius hominis quærere, & saluũ facere quod perierat. Et propter hoc etiam beneficium iustos ab inferno esse liberandos ex eo patet, quod dicitur, sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, vt omnis qui credit in ipsum nõ pereat, sed habeat vitam æternam. Quantum autem bonum sit gloria perfrui, & ab inferno liberari non potest in hac vita planè intelligi, quousque homines se se in illa suprema beatitudine videant, & inde damnatorum tormenta conspiciãt. Nam vt Esaias dicit: erunt ad visionem omni carni. Quando igitur illos clamores miserias, & ignem conspexerint, & se ab illis liberatos fuisse, & ea, quæ possident, impetrasse omnia hæc ex Iesu Christi filij Dei morte dimanasse cognouerint: quibus, quæso oculis sacratissima
15 illa, atque pulcherrima Domini vulnera conspicient, per quæ tanti boni ianua illis aperta fuit, & à tanto malo liberati sunt? & quot gratiarum actiones Redemptori Iesu Christo referent, qui eos redemit non corruptibilibus auro, & argento, sed pretioso sanguine suo? Vsque illud tempus non poterit omnino huius beneficij magnitudo cognosci: nec quidem tunc illud penitus poterunt complecti. Nam ad illud complectendum opus esset passi personam, quæ est infinita, & incomprehensibilis, complecti. Ideò dictio illa: *Eum*. Quam posuit Beatus Paulus, magnam habet emphasim. *Recogitate* (inquit) *Eum*. Qui est pelagus perfectionum. De quo antea dixerat, portans omnia verbo virtutis suæ. Atque hinc fuit commotio, quã vniuersus mundus ostendit, quòd

tempore

Exod.10.

Ioan.10.

Luc.19.

Ioan.3.

Esai.66.

1 Petr.1.

Hebr.1.

tempore paſsionis eius obſcuratus eſt ſol, contremuit terra, conſciſ- 16
ſæ ſunt rupes, monumenta aperta ſunt, cardines orbis terrarum cor
ruere videbantur. Contremuit hęc domus, quam Deus hominibus
conſtruxit, quia percutiebatur columna, & fundamentum, in quo
vniuerſa nitebantur. Hic eſt ille: *Eum, &c.* Itaq; quamuis tota vi-
ta omnium, & mille aliorum ſæculorum tempus conſumeretur
loquendo de illo, qui patiebatur, nunquam eius perfectiones poſ-
ſent penitus explicari. Hic igitur tantus Dominus voluit pati quę
paſſus eſt, vt nobis mederetur.

Exod.10. Vna ex magnis plagis quibus Deus tetigit Ægyptum, fuit lo-
cuſta, quæ vniuerſam regionē deſtruxit, quā cū auferre vellet flare
fecit ventum ab occidente vehementiſsimum, & arreptam locu-
ſtam proiecit in mare rubrum, vbi penitus cōſumpta fuit. Cùm q;
Dominus plagæ illi aliter mederi poſſet, hāc potiſsimā rationē elei- 17
git, in qua redēptionis noſtrę modum figuraret. Peccatorum enim
locuſtā, quæ nō ſolum Aegyptum, verū vniuerſum etiā terrarū or-
bem deſtruebat, voluit Deus ſua immenſa charitate in mari rubro
ſacratiſsimi ſanguinis, paſsionis, mortiſq; ſuę conſumere. Ita præ-
Mich.7. dixerat S. Michęas dicens: deponet omnes iniquitates noſtras, &
proiiciet in profundū maris omnia peccata noſtra. Vnde quoties-
cunq; æternū patrē placare volumus, vt peccata noſtra dimittat:
pretioſiſsimum hunc ſanguinē atq; ſanctiſsimā mortē ei ob ocu-
los proponere debemus, quo illum ad ea dimittenda moueamus.
Aliquę fuerūt fœminę, quę virorum ſuorum qui ab hoſtibus ſuis
fuerant interfecti, ſanguine cruentatas tunicas conſeruarunt, vt il-
las filijs ſuis adultis oſtenderent, quò eos ad patris ſui mortem vlcif
cendam concitarent. Nos verò vice verſa facere oportet: debemus: 18
enim æterno patri corpus dilectiſsimi filij ſui Ieſu Chriſti offerre,
nō vt eū ad iracundiā quidē, ſed vt ad miſericordiā peccatorum q;
Exod.12. veniā prouocemus. Hoc ſignificauit Deus præcipiens Hebręis, vt
ſumerent de ſanguine agni, & ponerēt ſuper vtrunq; poſtē, & in
ſuperliminaribus domorum, in quibus comederēt illum. Vt aſpi-
ciens Dñs liminaria illa ſanguine intincta pertrāſiret vlteriùs per
cutiens gladio ſuo Aegyptiorum domos, illas verò in quorū limi-
nibus eſſet ſanguis agni, indemnes relinqueret. Sic enim dixit: erit
autē ſanguis vobis in ſignum in ædibus, in quibus erītis, & videbo
ſanguinē, & tranſibo vos, nec erit in vobis plaga diſperdens quan-
dò percuſſero terrā AEgypti. O admirabile myſteriū, quid opus

erat

19 erat tibi Dominus sanguine, qui esset tibi in signum, ad domos
ciuium tuorum cognoscendas? Quidenim è omnia nuda, & aper
ta sunt oculis tuis? Nequaquam profectò necesse erat Deo ad
domos suorum cognoscendas, vt sanguine conspersæ essent: hoc
autem præcepit, vt nos erudiret, quid ad suam diuinam maiesta
tem placãdam facere deberemus. Scilicèt, vt sanguinẽ immacu-
lati agni, qui in cruce effusus est, in diuino eius conspectu propo-
namus: per eum enim, & cum eo illum sedabimus. Quid autem
hic omnipotens Dominus pro hoc tanto beneficio à nobis petat, *Cant. 8.*
ipse explicauit, loquens cum sponsa; beneficij magnitudinem
priùs declarauit dicens: sub arbore malò, suscitaui te: ibi corrupta
est mater tua: ibi violata est genitrix tua: in his verbis mundi rui
nam, ipsiusque remedium comprehendit. Omnium mater iux-
20 ta arborem vetitam violata, corruptaque fuit, integritatẽ, id est,
diuinam gratiam, originalemque iustitiam amittens. Dicere igi
tur Dominum, vbi mater nostra corrupta fuit, ibi nos ab illo re-
suscitatos fuisse, significat per arborẽ vetitã mundũ perditũ, per
arborẽ verò crucis redemptum, atque reparatum fuisse. Cùm-
que huius singularis beneficij magnitudinem declarasset, subdi-
dit statim quid pro illo petat dicens: pone me vt signaculum
super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum. Verba sunt
hæc sponsi in cruce pendentis, dicentisque animæ Christianæ, vt
imaginem illam sponsi sui crucifixi semper in corde suo gerat
impressam, nè vnquam tanti beneficij sit immemor. Etiam vult
spõsus, vt eius signaculum in brachijs nostris sit positum, id est, in
operationibus. Ideò enim præcipuè tot tormenta pertulit, vt nos
21 moueret ad patiendum cum tolerantia pro eo, atque vt in eius
ministerio mirabilia opera faceremus. Ad vniuersum enim mũ-
dum, atque etiam mille mundos redimendos vna gutta pretiosi
eius sanguinis sufficiebat. Quapropter ò anima Christiana posi-
ta in imaginatione tua ante hunc cœlestẽ sponsum considera il-
lum tibi dicentẽ: Pone me, vt signaculum super cor tuum. Beatus *Chrysost.*
Chrysostomus sic dicit: Nunquid si per singulos dies mortẽ subi
remus pro eo, qui nos ita dilexit, meritum hoc, vel minimã eius
partẽ exoluere mus? & quandoquidem nequaquam debitum hoc
exoluere possumus, saltem adimpleamus, quod hic nobis præci-
pitur. Et Beatus Bernardus, Beatus Bonauentura, aliique sancti *Bernard.*
patres nobis diligentissimè commendant, nequa dies præterea, *Bonauent.*

quin aliquantum temporis in huius beneficij consideratione con 23
sumamus, atq; in hoc cæleſti ſponſo pro nobis in cruce pendente
Augu. lib. de virgin. contẽplando occupemus. Ad hoc nos etiã inuitat D. Auguſtinus dicens: inſpicite vulnera pendentis, ſanguinẽ morientis, pretiũ tedimentis: caput habet inclinatũ ad oſculandũ, cor apertũ ad diligendũ, brachia extenſa ad amplectendũ, totũ corpus expoſitũ ad redimendũ. hęc quãta ſint cogitate, hęc in ſtatera veſtri cordis appẽdite, vt totus vobis ligatur in corde quĩ totus pro vobis fuit affixus in cruce. Idcirco dixit B. Paulus: Reſurrexit cum, &c. Hac conſideratione fulciebatur ſanctus Apoſtolus ad omnia huius ſeculi infortunia toleranda. Et ſic cùm dixiſſet: Chriſto cõfixus ſum cruci, viuo autẽ iam non ego, viuit verò in me Chriſtus: ſtatim rationẽ addidit dicens: qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me. Quid etenim iuſtius, quã pro eo pati, qui propter me paſſus eſt? 24
Vt autem ſciatis fratres chariſſimi quid vobis cogitandũ ſit, rationi conſentaneum erit, aliquot hic paſſionis loca recenſeri, quæ quidẽ maximi ſunt doloris, atq; afflictionis plena. Verũ quis lib
Iob. 2. die linguam habebit ad loquẽdum? Cum amici Iob illum in ſterquilinio ſedentẽ, leprainq; ac vermes teſta radentẽ aſpicerẽt, quẽ anteà tam proſperum, atq; honeſtatũ viderãt, adeò obſtupuerũt, vt exclamantes plorauerint, ſciſſiſq; veſtibus ſparſerint puluerẽ ſuper caput ſuum in cælum, & ſederint cum eo in terra ſeptẽ diebus & ſeptem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum, videbant enim dolorẽ eſſe vehementẽ. Res mirabilis. Tã obſtupefacti fuerunt, vt nullus eorum omnibus his diebus præſtupore, verbum ei fuerit locutus. Sic enim obmutuerunt. Quòd ſi illi tanto repleti ſunt ſtupore videntes hominem vulneribus illis percuſſum: quan- 4
topere nos deberemus obſtupeſcere cõtemplantes Deũ & hominem in cruce pendentem, leproſum, vulneribus conſitũ, laceratũ, manibus transfoſſum nec habentẽ linteum nec ſaltẽ teſtam, qua ſe mũdaret, ſicut Iob? Si illi obmutuerũt, & ſeptem dies ne verbũ quidẽ locuti ſunt, quomodò loquemur nos cũ ante oculos tale ſpẽctaculum habeamus? Quapropter hodiernus dies lachrymis potiùs quàm verbis eſt aptus: immẽſi enim dolores Ieſu Chriſti crucifixi melius deplorari quã recẽſeri poſſunt. Hodiè fieri oportet,
Thren. 2. quod dicit Hieremias. Deduc quaſi torrentem lachrymas, neque
Leui. 23. taceat pupilla oculi tui, hodie enim moritur flos Iſrael. De quodã die dicebat Deus: omnis anima, quę afflicta nõ fuerit die hac peribit

25 ribit de populis ſuis. Et iam dicere poſſumus ſatis malũ ſignum eſſe animæ, quæ hodiè non fuerit afflicta, cum hoc maximè ratio poſtulet. Veruntamen, quamuis hæ res paſsionis aptiores ſunt vt ſentiantur quam vt dicantur, oportet nos de illis quo meliori modo poterimus aliquid agere.

Primùm recogitate quomodò hic clementiſsimus Dominus in horto *Cæpit pauere, & tædere*. O anima mea tenera nunc obſecro efficiaris contemplans illum potentiſsimum Dominum, (de quo dixit Dauid qui reſpicit terram, & facit eam tremere:) nunc pauore plenum eſſe, vt te ſecuritate repleat. Recogitate quomodò mœrore plenus à diſcipulis ſuis receſsit ad patrem oraturus. Quod vt Beatus Lucas narraret, dixit, auulſus eſt ab eis. Quia ſe ab eis ſegregari durũ illi erat quaſi anima ab eius corpore auellere tur. O ineffabilem Dei erga homines charitatem? O anima Chri-

26 ſtiana quomodò recedis tu ab hoc Deo, à quo tantopere amaris? & tandiu, & abſque vlla ſenſatione & dolore? non equidem nega re potes, hoc ex amoris defectu prouenire.

Pſalm. 103. *Lucæ. 22.*

Et factus eſt in agonia, prolixius orabat. Et factus eſt ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram. In oratione, quã ad patrẽ habebat, di-

Eſai. 49.

ceret, credo, illud Eſaiæ, ſine cauſa, & vanè fortitudinem meã con ſumpſi. O ingratos homines? ô corda marmorea iam enim Deus dolet, quôd pretioſiſsimus eius ſanguis non eſt omnibus profuturus. Hic erat dolor, qui ſanctiſsimum Redemptorem maximè cruciabat. Videbat enim ſecum tantopere laboraſſet racemationem eſſe percepturũ, diabolum verò cum nihil in vinea feciſſet, fere totam vindemiam eſſe laturum. Conſiderate dilectiſsimi fratres quo maiori affectu atq; attentione poteritis nullũ martyrũ, quã

27 tumcunq; acerbiſsima tormenta pateretur, ſanguineis guttis inſudaſſe: & hęc fuit res in omnibus ſæculis inaudita. Tantaq; fuit ſanguinis, quo ſudauit, abundantia, vt poſtquã veſtes illo madefactę ſunt, magna illius copia in terram exciderit. O terra, quæ talem à Deo liquorem recipis, ne illum abſorbeas, vt animæ noſtræ in eo perfundantur. Fons paradiſi voluptatis, de quo dicit ſacra ſcriptu-

Gene. 2.

ra in quatuor partes diuidebatur. Et fluuius (inquit) egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandũ paradiſum, qui inde diuiditur in quatuor capita. Hic autem diuinus fons nõ in quatuor quidẽ, ſed in innumerabiles partes diuidebatur, ex omnibus enim poris ſanguis abundantiſsimè defluebat. O ſanguis cælo multô pretioſior

quomodò tam paruo precio venderis? O fœliciſsimam animam a28
Hirenæus. quæ ex tanto bono fructum nouerit percipere. Beatus Hirenæus
lib.3.cap.32. probans Chriſtum Redemptorem noſtrum veram carnem aſſum
aduer. hære. pſiſſe, dicit: Alioquin enim non ſudaſſet globos ſanguinis. In quo
verbo adnotatur maxima ſanguinis multitudo, quam illic Bonus
Ieſus effudit. Prouenitq; hic ſudor ex maximo quodam conflictu,
qui in ſanctiſſimo eius corde tanquã in campo gerebatur inter
amorem, & timorẽ. Naturalis etenim timor vehemẽtiſsimus erat;
noſtræ etiam ſalutis amor ardẽtiſsimus in eo vigebat. Et adeò cõ
fortatus eſt amor, vt timorem à corde expulerit, qui quidẽ abſq;
magna violentia non potuit exire: & ſic quandò exiturus fuit tan
tus fuit agõ, & feruor, vt factus fuerit *Sudor eius ſicut guttæ ſanguinis,*
Iud.11. *&c.* Dux Iephte procedens ad bellum contra filios Ammon vo-
tum vouit Domino dicens: ſi tradideris filios Ammon in manus 29
meas: quicunque primus fuerit egreſſus de foribus domus meæ,
mihique occurrerit reuertenti cum pace à filijs Ammon; eum ho
locauſtum offeram Domino. Reuertenti autem Iephte in domũ
ſuam occurrit ei vnigenita filia ſua; neque enim habebat alios li-
beros. Qua viſa lachrymis perfuſus ſcidit veſtimenta ſua, & ait:
Heũ me filia mi decepiſti me, & ipſa decepta es. Aperui enim os
meũ ad Dominũ & aliud facere non potero. Cui illa reſpondit:
pater mi ſi aperuiſti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcunq;
pollicitus es conceſſa tibi vltione, atque victoria de hoſtibus tuis.
Dixitque ad patrem: hoc ſolum mihi præſta quod deprecor: di-
mitte me, vt duobus menſibus circumeam montes, & plangam
virginitatem meam cum ſodalibus meis. Qua mortua cõſtitutũ
fuit inter virgines Iſrael vt ſemel in anno mortem eius lamentatu; o
rę conuenirent. O admirabilis dux Ieſu Chriſte, qui promiſiſti
æterno patri te ſacratiſsimam humanitatẽ tuam virginem elegan
tiſsimã in holocauſtũ pro victoria de peccatis, & diabolis reporta-
ta eſſe oblaturũ. Lamentabatur filia ducis illius eò quòd nupta nõ
fuerat, vt ſobolem in mundo relinqueret, quæ diuitias ſuas poſſi-
deret. Sic etiam plorabat tua ſacratiſsima humanitas ſuam virgi
nitatem, eo quòd cum tu in mundum veneris vt animas fœcun-
dares, eaſque bonorum operum fœtus faceres producere: more-
ris virgo, abſque tanta generatione, quantam deſiderabas. Non
deploras Domine corruptibilem, ſed incorruptibilẽ virginitatẽ.
Magis enim anima Deo, quàm virgo marito indiget. Plorat Chri

ſtus

31 ſtus Ieſus virginitatē ſuā: quia ſine ſpirituali generatione moritur: quid ploras ò dulciſsime redēptor animę meę? plango virginitatē meā: quia vix in mūdo reperi, quis mecū matrimoniū vellet cōtra here, nec quis meis diuinis inſpirationibus vellet prægnari. Plāgo virginitatē meam: quia cum triginta tres annos in hoc mundo cū tot miraculis, prædicationibus, boniſq; exemplis vixerim: videor mihi parum fructus percepiſſe: in comparatione plurimorum la borum, quos pertuli. Plango virginitatem meā, quia cum ego pro hominibus moriar, vix reperio quis ex morte mea velit fructum percipere, nec quis pro maximis meis beneficijs gratias mihi velit agere. Quôd ſi virgines Iſrael conueniebant virginis illius obitum ploraturæ: quantò magis nos Saluatoris noſtri mortem lamētari oportet, ſiquidem mortuus eſt, vt nos à perpetua morte liberaret?

32 Animaduerte ò anima Chriſtiana Chriſtum omnibus membris ſuis ſanguineas lachrymas effundere, quia ex diuinis eius meritis non vis fructum percipere. Attende illum tibi dicere. Aperi mihi ſoror mea, ſponſa: quia caput meum plenum eſt rore & cincinni mei pleni ſunt guttis noctium. Aſpice illum totū ſuo pretioſo ſan guine conſperſum in obſcura, & frigida nocte: aperi ei cor tuum ſiquidem tot labores patitur, vt in illud ingrediatur. *Cant. 5.*

Illi ſic in hoc agone commoranti, *Apparuit Angelus confortans eum.* Quid eſt hoc Domine? tu, qui alios à periculis, & calamitatibus liberas; tu, qui Ionam à ventre ceti liberaſti, quiq; Dauid â Saulis manibus eripuiſti, Danielem que à lacu leonum abſtraxiſti: Angelum accerſis, qui te adiuuet, & conſoletur? O vere prælate & qui gaudet facere illa, quæ alij faciunt? vt enim ſanctiſsimus Dominus fratribus ſuis conformaretur, voluit ab Ange-

33 lo confortari. Vnde dixit quidam: ſicut verè infirmatus eſt, & verè triſtatus; noluit ſpernere confortationem per Angelum à patre miſſum vt nos doceret in afflictionibus noſtris Angelos ex poſcere oportere, qui nos confortent, ne in illis deficiamus. Quæ verba dixerit ei Angelus conſolans illum, nō refert Sanctus Euan geliſta, vt deuoto, atque affectuoſo contemplanti locum merendi cedat. Veruntamen, vt aliquorum ſeruorum Dei voluntati ſatisfaciam aliquot nunc recenſebo, quæ potuit dicere prophetijs innitens, quæ hoc ita prædixerunt. Accedens Angelus ad mœſtiſsimum, nimiſque fatigatum Dominum, ſic illum æterni patris nomine alloquitur. Dilectiſsime fili ſatis ſuperque ti-

1. Reg. 22. *Danie. 6.*

bi compertum eſt meum erga te amorem nullis terminis ſeptum 34
teneri omniaq; mea tibi à me tradita fuiſſe, vt ab æterno illa poſ-
ſideas: ego in te ſemper, tuq, in me in perpetuũ cõmoraris, vbicũ
que ſis. Quia autẽ peccatorũ cauſam volẽs propugnare illã vt tuã
ſuſcepiſti: iuſtitia mea expoſcit vt te abſq; vlla miſericordia cru-
ciatibus tradã & de te vno ſuppliciũ ſumã, quod de ſingulis pecca-
toribus ſumpturus erã. Optimè noſti fili mi lege vſitatũ, atq; ob-
ſeruatum eſſe: quòd in cuius poteſtate furtum inuenitur, ipſe furti
pœnas luat. Quis tua ſacratiſsima membra ſufficeret cruciare, niſi
iuſtitia mea in te omnia peccata incluſa reperiret? ſcriptũ habes
Luca. 15. in oſtio tuo, Hic peccatores recipit: & nõ es puniendus tãquã pec
cator? Omnes quaſi oues errauerunt tenentes vnuſquiſq; viã ſuã
& quia tu vnice fili mi de cælo in terrã pro illis ſoluturus deſcendi
ſti, in te vno omniũ iniquitatem conſtituã & pro peccato populi 35
mei te puniam: & in humanitate iſta quam aſſumpſiſti te affligã
vt illos à te vno ſaluos eſſe apertè omnibus innoteſcat. Vniuerſus
orbis contra te arma ſuſcipiet: Sol & Stellę in morte tua obſcura-
buntur: terra motu ſuo tua ſacrata mẽbra faciẽs cõtremiſcere, ſan-
ctiſsimum corpus tuum affliget: aqua in fel amariſsimum vinum
que in acetum acerrimum conuertetur. Inimicorum tuorum vo-
luntati te tradam, quibus ego permiſi, vt in te omnem furorẽ, om-
nem dolorem, omnem deniq; immanitatem exerceãt, & illi quos
in peculiarem populum elegiſti te blaſphemabunt, atrociſsima q;
morte afficient. Veruntamen confortare fili mi: nam deniq; per-
ditam ouem recuperabis: illamque à peccati luto abſtrahes, atque
in amœniſsimum beatitudinis pratum deduces.

Surrexit tunc Dominus nimis ad patiendum confortatus & in 36
ueniens tertio diſcipulos ſuos dormientes dixit eis: *Dormite iam & requieſcite*: Et ſic vigilauit, eoſque dormientes, ac quieſcentes cu-
ſtodiuit. O ineffabilem huius diuini paſtoris clementiam? conſi-
derate quomodo vigilat, vt oues eius requieſcant, contẽplamini pij-
ſſima eius viſcera: nam paulò anteà cum illos reprehẽdit, quia dor-
miebant: ſtatim eos excuſauit dicens: ſpiritus quidem promptus
eſt: caro autem infirma. Nunc, autem illos vigilans cuſtodit. Per-
pendite quomodo quantò propinquior erat morti, tanto magis
ſuum ardentiſsimum amorem erga diſcipulos ſuos oſtendebat: &
eo tempore quaſi ſui ipſius immemor illorum tranquillitatem cu
rabat. Cum ita vigilaret cohortẽ ad ſe apprehendendũ ſenſit pro-

pera-

37 perare. In hõrto erat Suſanna balneãs ſe quãdò ab illis maledictis ſenibus cõprehenſa: falſoq; accuſata fuit. Sic etiã dulciſsimus Re- *Daniel.13.*
dẽptor quo tẽpore ſuomet ſanguine fuerat balneatus à miniſtris iniquitatis cõprehenſus fuit. Sciens autẽ Dñs illos propinquare diſcipulos ſuos excitauit, vt dicit D. Marcus, dixit q; eis: *Sufficit, ve* *Marc.15.*
nit hora ecce filius hominis tradetur in manus peccatorũ, ſurgite eamus. Eamus (inquit) ad illos recipiendos, qui mihi mortẽ inferre volunt. O benedictus ſit talis Deus, benedicta talis charitas. Si exis Domine ad recipiendos eos, qui te volunt apprehendere, quomodô non exibis obuiam eis, qui veniunt vt tibi ſeruiant? & *Adhuc eo loquente*
venit Iudas, & cum eo turba multa cũ gladijs, &c. O peruerſe, & nequã homo non ſufficeret te illum quaſi rẽ aliquã viliſsimã triginta argenteis vendidiſſe, (ſecundũ quippè doctores, qui de hac materia
38 loquuntur totũ pretiũ erat trecenti dipondij, argenteus enim valebat decẽ dipondios) & tam vili pretio illũ vendidiſti, quòd nullo precio poterat ęſtimari. Maiori equidẽ precio vendi ſolet aries in emporio. Nec verò hac tanta ſimonia cõtentus es ſed quaſi canis aſſuetus venationi, qui Hiſpanê dicitur [*De mueſtra*] ſacrilegã turbã prẽcedis, vt eis manſuetiſsimũ agnũ quaſi immaniſsimis belluis oſtẽdas, qui eũ morſibus cõficiant? *Recogitate eum qui talẽ &c.*

Hîc conſiderare poteritis myſteria, quæ illic acta ſunt, crudelitatemque qua illic vinctus, & ab horto inter illã atrociſsimã belluarum turbã deductus eſt. O ſancta ſanctorũ, ô arca deifera interiùs & exteriùs diuinitate deaurata quã tranſuerſam te video, vtq; animaduerto mãna tibi effundi, ex quo vniuerſa hominũ ſalus dimanat. O quã atrociter legales tabulæ, atq; etiã ipſe legiſlator percu-
39 titur, atque per terram trahitur. O virga Aaron potentiſsima quã reflexã te ictibus crudeliſsimis aſpicio? ô virga iuuentute viridis, virtutibuſq; florẽtiſsima, virga ex radice Ieſſe quàm excoriatam cortice, cunctaque pulchritudine priuatam te video? O panis propoſitionis quã immanes morſus in te crudeliſsimi iſti canes affigunt? O rex Dauid quam diſpari cultu arcã Dei venerabaris, etſi nihil aliud erat niſi vmbra huius veritatis, non illa m ita tractabas cũ præ gaudio ante illã ſaltabas regiæ autoritatis immemor. Non didicit profectò à te populus tuus liquidem hi non humeris quidẽ illam aſportabant, ſed humi deijciebant. Confracta trahitur & pedibus conculcata per terram, & mundi pretium effundens. O pretioſe raceme de vinea Engaddi, quã ſtrictê premeris, & contereris

& omnibus cõticeſcis. O animę deuotæ pio affectu Deum veſtrũ 40
propter vos ita cruciatum comitamini. *Recogitate eum qui talẽ, &c.*
Contemplamini quod in hac nocte in domibus illorum pontifi
cũ iniquiſsimorũ paſſus eſt, vbi alapis cęſus, cõſputus ac plurimis
cõtumelijs dedecoratus fuit. Poſteà verò manè quòd in domo He
rodis, & in domo Pilati pertulit: in quarũ altera vt ſtultus, & inſa-
nus reputatus, in altera verò quaſi malefactor plurimis, ac ſęuiſsi
mis verberibus flagellatus eſt. Conſiderate quomodo diuina Dei
ſapientia à ſtultitia mundi irridetur: & quomodo Herodes, & Pila
tus Deo veſtro quaſi pila ludunt: alter enim ad alterum eũ mittit,
& inuicem alter ad alterũ remittit. Et poſtquã illũ dirutiſsimè
verberarunt: induunt eũ purpura, & imponũt ei plectẽtes ſpineã
coronam. O terra Iudęorũ, quæ lac, & mel ferre conſueueras, nunc
autem ſpinas producis, quæ creatorem tuum feriunt. Et cœperũt 41
ſalutare eum dicentes: *Aue rex Iudæorum.* O quã ad literã impleta
Zacha.3. eſt hîc veritas illius viſionis, quæ facta eſt Zachariæ, vbi dicitur:
Oſtẽdit mihi (ſcilicet Dominus) Ieſum ſacerdotẽ magnum ſtan
tem coram Angelo Domini. Nũquid non iſte torris eruitus de ig-
ne? & Ieſus erat indutus veſtibus ſordidis. Dicens hunc ſummum
ſacerdotem ſtetiſſe, denotat ſolicitudinem, & illũ ſemper ſtare in
Actor.7. adiutorium noſtrũ. Sicut illũ vidit B. Stephanus. Ipſe quidẽ ſtetit
vt nos ſederemus, & quieſceremus. Et dicit: Iſte torris: id eſt: hic
vnus titio qui euaſit ab igne. Nõ dicit illũ eſſe prunã, aut ignem,
aut lignũ, ſed torrem accenſum. In quo ſignificat Chriſtum Redẽ
ptorem mundi nec totum fuiſſe prunam, nec totum lignũ id eſt,
nec ſolum Deum nec ſolum hominem, ſed verum Deum, & verũ
hominem. Et antequàm eſſet torris, erat purus ignis, qui non pa- 42
tiebatur ſe tangi. Sed introductus ignis in torrem patitur ſe per eã
partem, quæ non ardet quæ fuit humanitas, quaſi torrẽ attingi:
& hic vnus torris à generali peccati igne euaſit. Et hunc diuinum
ſacerdotem induerunt illi milites ſordidis veſtibus purpuræ tritis,
& ruptis per contemptum, & illuſionem. Et ſic veſtitum, & ſpinis
coronatum in publicum protulerunt: hoc eſt, in infamiam publi
cam. Exibat filius Dei cælorum pulchritudo adeò deformis, vultu
que cruore, & ſputis ita infecto, vt horrorem maximum aſpicięti-
bus afferret: & ſic maledicti illi homines facies ſuas aliô conuerte
Pſalm.30. bant, vt illum non viderent. Sicut ſcriptum erat qui videbant me
foris fugiebant à me. Et metu perculſus infœlix Pilatus propter

verba

verba Iudæorum dicentium : *Si hunc dimittis non es amicus Cæſaris.*
43 Innocentiſsimum agnum morte damnauit. Et conſiderandum vo
bis eſt: vix iniquiſsimi iudicis ore ſententiam fuiſſe prolatam, vt
crucifigeretur bonus Ieſus: cùm omnes, qui atrij oſtio adſtabant
maximum præ lætitia, & victoria clamorem extollunt. Tantum
quippè erat eorum odium in illum, vt vix quiſquam illorum tan
topere vitam ſibi, quam mortem ſancto Redemptori exoptaret. *Thren. 2.*
Plauſerunt ſuper te manibus, ſibilauerunt, & mouerunt capita
ſua, dicebat Sanctus Propheta Hieremias de miſera Hieruſalem
quandò per Aſsyrios direpta fuit. Acſi diceret: Non ſunt contenti
hoſtes tui templum tuum incendio concremare, muroſque tuos
ſolo adæquare, theſauros diripere, filios deniq; tuos captiuos duce
re, ſed vt magis te illuderẽt præ nimia lætitia proclamabãt, & ma
44 nibus complodebant. O ſancte Hieremia ceſſa iam plorare po-
puli tui euerſionem: & ego, ac tu crudeliſsimam Redemptoris
mei ſententiam lamentemur. Nam ſi populum tuum extranei
euertunt, illius terram arripiunt eumque captiuant meum Redẽ
ptorem ſuæmet creaturæ vita priuant. Nec illum ita afflictum aſ
picientes contenti ſunt, ſed manibus etiam plaudunt, & præ lætiti-
tia linguis ſacrilegis conclamant.

Recogitate etiam quomodo prolata ſententia deductus eſt ag-
nus manſuetiſsimus ad immolandum, & occidendum in montem
Caluariæ cum voce præconis proclamantis, & dicentis: Hoc eſt
ſupplicium, quod imperat ſumi præſes Pilatus de hoc homine:
quia eſt incantator, veneficus, & necromanticus, &c. Et quia diui
num honorem vſurpat, filiũ Dei ſe faciens, & quia ſua falſa doctri
45 na populum decipiebat, imperat vt ligno tribus clauis affigatur.
Qui tale, facit, tale perſoluat. Tunc autem pręconiũ ederẽt An-
geli in cælis dicentes: Hoc eſt ſupplicium quod æternus pater ſu-
mi permittit, & cõſentit de filio ſuo naturali primogenito ab ęter
no, & intemeratæ, atque immaculatæ virginis filio ab illa in tem-
pore genito, & nato: quia eſt fons ſapientiæ, & in ſe ſperantibus vi
tã tribuit: quia potens eſt pro peccatis hominum ſatisfacere, gra-
tiamque ac gloriam prædeſtinatis promereri permittit vt moria-
tur quo omnibus medeatur. Qui tale facit, tale perſoluat.

Recogitate etiam quomodo vbi primũ ad mõtis Caluariæ faſti
giũ peruenit eum ſacris veſtibus exuerunt, quæ quidẽ ſanctiſsimis
pretioſæ carnis vulneribus inhærebant, eumq; quaſi excoriatum,

& in omnium conſpectu nudatum reliquerunt. Nullus eſt adeò 46
ſceleratus malefactor, cui deſit veſtis, qua patibulum patiatur, &
ſindon, qua inuolutus ſepeliatur: hæc autem omnia bono Ieſu
Pſalm. 43. defuerunt. O quàm meritò de illo prædixerat Dauid dicens: tota
die verecundia mea contra me eſt, & confuſio faciei meæ coope-
ruit me. Optimè dicit: contra me eſt: quia vnum ex ijs, quæ illi
bellum maximum inferebant, erat propria eius verecũdia. Oviſ-
cera mea quomodò fieri poteſt, quòd hîc non deficiatis aut in la-
chrymas non conuertamini? Maiori enim torm̃eto eſt veſtro ſua
uiſsimo ſponſo Ieſu vos peccatis veſtita videre, quam ſe ipſum pel
Gene. 47. le ac veſtibus nudatum animaduertere. Nudauerunt Ioſeph tu-
nica talari, & miſerunt in ciſternam veterem, quæ non habebat
aquam. Sic nudatus eſt cœlorum imperator, & in illa aridiſsima
ciſterna collocatus, in illa cruce ſuſpenſus eſt, in qua ne guttã qui- 47
dem aquæ inuenit, etiam ſi magnis vociferationibus dicebat: *Sitio.* Dignum eſt equidem conſideratu quare voluerit hîc diuinus
Dominus nudatus mori ſanctiſsimaſque carnes ſuas in loco Cal-
uariæ nudatas oſtendere cum ipſe fuerit propheta ſanctioris, atq;
honeſtioris vitæ omnium, qui fuerunt, aut in futuris ſæculis erũt?
Quod quidem fecit vt nos doceret, diabolum à nobis nudatis eſſe
ſuperandum. Denudate ergo fratres vos paſsionibus, cupiditati-
bus, odijs, omnium deniq; temporalium rerum affectione, vt om-
ni malo exuti cum Chriſto Ieſu nudi mundo moriamini, & cum
ipſo per gratiam reſurgatis, vt in poſterum cum eo cœleſti gloria
perfrui valeatis. Amen.

Dominica Reſurrectionis Dñi. 1

Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Salome, emerunt aromata, vt venientes vngerent Ieſum. Marc. 16.

QVEMADMODVM Regias ſcripturas, vt autoritatem habeant, fideſque eis adhibeatur, regio ſigillo muniri oportet, ſic negotia maximè neceſſaria, quæ Chriſtus Redemptor noſter in hoc mundo egit, admirabiliſque ac cæleſtis doctrina, quam in hoc ſeculo erudiuit, omnia ſacratiſsimæ Reſurrectionis eius ſigillo confirmata, munitaque

2 nita quæ fuerunt. Ita vt dicat Beatus Paulus: Si Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est & fides nostra: omnia absque autoritate, quasi scriptura sine sigillo, remanebunt.
Vnde quandò â Christo Saluatore nostro personæ, & diuinitatis illius testimonium petebatur: suam admirabilem resurrectionem in testimonium & signum reddebat. Quandò è templo oues & boues eiecit eique dixerunt pharisæi: quod signum ostendis nobis quia hæc facis? respondit Iesus, & dixit eis: soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Et quanquàm illi arbitrati sunt eum de materiali illo templo loqui, dicit tamen B. Ioannes: ille autem dicebat de templo corporis sui. Et B. Matthæus dicit, quando illi dixerunt Pharisæi: Volumus à te signum videre, Dominum respondisse: Non dabitur ei nisi signum Ionæ Prophetæ: sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terræ. Signum omnipotentiæ suæ illis sacratam resurrectionem suam reddit. Qui enim seipsum resuscitat nemo alius esse potest nisi verus Deus, & verus homo. Et quamuis plurimis rationibus, & miraculis se verum esse Deum, & hominem comprobauit: vna tamen ex efficacioribus comprobationibus, quibus hoc confirmauit, fuit admirabilis eius resurrectio. Vnde vna ex maioribus rationibus, quibus Diuus Paulus Iesu Christi filij Dei diuinitatem probat, hæc est: dicit enim: Qui prædestinatus est filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Iesu Christi. His tribus rebus declaratum est illum esse filium Dei, & in fine tanquam præcipuam ponit resurrectionem. Prædestinatus non significat illic eum fuisse præuisum, sicut aliquem iustorum, vt communiter dicitur de prædestinatis: sed idem est quod declaratus, & manifestatus. Et sic dicit B. Chrysostomus esse in contextu Græco. Itaque declaratus, & comprobatus est esse filius Dei. Primum in virtute: hoc est, in potestate faciendi miracula, & in modo faciendi ea. Secundò, propter spiritum sanctificationis, solus namque Deus alios sanctificat, gratiam, charitatem que largiri qua Deum amemus nosque inuicem in Christo diligamus solius Dei est officium: siquidem autem Christus Saluator nostro[illegible] nibus gratiã dedit, totq; sanctos effecit: ergo Deus est. Tertiò manifestatum est ex resurrectione mortuorũ: ibi resurrectio sumitur actiuè secundum Chrysostomum: id est, per resur-

1. Cor. 15.

Ioan. 2.

Matth. 12.

3

Roman. 1.

4

Chrysosto.

Chrysosto.

rectionem à mortuis, quia ipsemet se suscitauit. Maximum est 5
alios suscitare, sed plus denotat se ipsum suscitare. Hoc enim nullus alius facere potest, præter eum, qui est Deus & homo, quia quatenus homo mortuus est, & quatenus Deus se suscitauit. Si solus Deus esset, non posset mori, & si purus esset homo non posset se suscitare: & quandoquidem semetipsum suscitauit: infallibiliter ostenditur verus esse Deus, & verus homo. Et quia hoc diuinum mysterium fidei, legisque nostræ erat sigillum, curauit Christus Redemptor noster illud in Apostolorum suorum cordibus imprimere, sæpenumerò eis apparens, plurimisque rationibus, & argumentis suæ sanctissimæ resurrectionis comprobans veritatem. Si
Act. 1. cut affirmat Beatus Lucas, dicens: Quibus & præbuit seipsum viuum in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis. Quemadmodum quadraginta horis probauit se vere mortuum 6
fuisse: sic etiam quadraginta diebus suam resurrectionem sanctissimam cõprobauit. Et sancti etiam Apostoli in hoc articulo persuadendo, & in hominum animos inducendo præcipuam miracu lorum suorum, ac doctrinæ vim adhibebant. Et sic dixit Beatus
Act. 1. Petrus in electione Sancti Matthiæ: Oportet ex his viris, qui nobiscum sunt, &c. testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum
Act. 4. ex istis: & infra dicitur: Virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini nostri. Et B. Paulus
Roma. 10. dicit ad hoc propositum valdè notabilia quædam verba. Hoc est (inquit) verbum fidei, quod prædicamus: quia si cõfitearis in ore tuo Dominum Iesum Christum, & in corde tuo credideris, quòd Deus illum suscitauit à mortuis, saluus eris. O quam decora, & consolatoria sententia est hæc Beati Apostoli, in qua magnopere credẽ 7
tium salus abbreuiatur. Sed dicet aliquis: si istud ita est, nullꝰ Christianorum credentiũ condemnatur, omnes enim hoc credunt. Veruntamen in contrariũ obstat illud Matthæi: Multi dicent mihi in
Matth. 7. illa die, Domine, Domine, nõne in nomine tuo prophetauimus? & in nomine tuo dæmonia eiecimꝰ? & in nomine tuo virtutes multas fecimus? & tunc confitebor illis, quia nunquã noui vos; Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatẽ. O nimis metuẽda verba, quod marmor hæc audiens præ tremore nõ cõfringitur, cum dicat summa Veritas: Plurimos, qui miracula fecerunt, in perpetuũ esse comburẽdos: quomodo ergo dicit B. Paul. Si confitearis, &c. saluus eris? Pro huius dubij responsione aduertendum est illum confiteri

Christum

8 Christum Redemptorem nostrũ esse vniuersalẽ rerum omnium Dominum, sicut oportet illum confiteri: qui verus est, & obediẽs eius seruus. Quid enim prodest quod tu credas, & confitearis illũ rerum omnium esse Dominum; si tamen ab eius dominio cor tuũ subtrahis, nec ei obedire vis? vis omnium aliorum eum esse Dominum, & non vis, vt tui dominetur? vis omnes illi obedire, tu verò non vis ei esse subiectus? Præterea nos admonet Sanctus Paulus, *Hebr.10.* vt accedamus ad eum vero corde in plenitudine fidei. Fides plena, est in Iesum Christum credere, eumq; triumphatorem, ac glorioſum confiteri, sicut ipse dixit: Data est mihi omnis potestas in *Mat.28.* cælo, & terra: teque puro, ac vero corde illi submittere, eiusque voluntatem exequi: quod cum feceris, saluus eris. Et ideirco postquã S. Apostolus dixit hæc verba: Si confitearis, &c. saluus eris, statim
9 immediatè subdidit, dicens: Corde enim creditur ad iustitiam, scilicet habendam: Nam, sicut ipse dixit: Arbitramur hominem iu- *Roma.14.* stificari per fidem, id est quòd fides datur, vt sit prima via ad iustificationem. Et sic innuit, quòd qui credit, & non iustificatur, fru- *1.Cor.14.* stra credit, dicens quibusdam; nisi frustra credidistis.

Quia hoc mysterium tam sublime, tamque necessariũ est ideò tam alacriter ab Ecclesia celebratur, nec cessat sæpenumerò verba illa Psalmi repetere. Hæc dies, quam fecit Dominus, exultemus, *Psalm.117.* & lætemur in ea. Quomodo autem in hac festiuitate oportet nos lætari, declarat Beatus Paulus, dicens: Gaudete in Domino sem- *Philip.4.* per, iterum dico, gaudete; & ad maiorem declarationem statim addit: Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Non hoc modo gaudent, qui lętãtur eo quòd ieiunia, & tempus pœnitentię
10 finitum est, quia iam carnibus vesci poterunt, & minori cum pudore ludent, appetitibusque suis satisfacient: & quia iam à confessionis verecundia sunt liberi. Qui ita gaudent, non in Dño quidẽ, nec in Iesu Christi filij eius resurrectione gaudent. Quam similitudinem habet spiritale gaudium cũ illo, quod ex illis rebus oritur, quas vt filius Dei ab hominum animis euelleret, mortem atrocissimã tolerauit? Mortuus est largitor vitæ, vt carnales voluptates à mũdo expelleret, pompasq; eius, ac prophanitates eijceret. Tu verò Pascha celebrare vis, re per hęc omnia penitus effundẽs? lõgè à recta via aberras. Sæpenumero accidit infirmũ medico nimis obe- *Simile.* dijsse, atq; ideò celeriter ab infirmitate cõualuisse. Cũ verò in maxima dieta fuerit, medicamentaque illũ magnoperè debilitarint:

postea

poſtea præ canina fame, qua premitur, tantam ciborũ copiã man 11
ducat, vt cũ magno vitæ ſuæ periculo in grauiſsimũ morbũ rein-
cidat. Sic aliqui veſtrũ hac Quadrageſima ſpiritualiũ medicorũ,
qui ſunt prædicatores, & auditores pœnitentiarij, ſalubribus præce
ptis obedijſtis, longam que vitiorum dietam habuiſtis: & nunc pe
ſtifera quadã fame ad ea reuertimini atq; in alia grauiora ſcelera
reinciditis. O quã maxima miſeria eſt tã parũ in bono perſeuera
re! Quòd ſi dicatis: Pater adhuc per diuinam miſericordiam in bo
nis propoſitis perſeueramus, & hodie deuotè ad ſacratiſsimũ alta
ris ſacramentum aſſumendum acceſsimus, glorificata ſit pro eo
Simile. diuina Maieſtas. Cauete ne ſitis tanquã ſacriſtæ, qui in magnis
feſtiuitatibus cõſueſcunt ponere in altari omnia pretioſa', vaſaq;
aurea, & argentea, quę ſunt in ſacrario: tranſacta autẽ feſtiuitate,
ſtatim illa tollunt, & in priſtina cuſtodia reponunt. Siquidẽ ani- 12
mas veſtras quaſi altaria Dei bonis operibus, quæ hucuſq; feciſtis,
ſanctiſsimiſq; ſacramẽtis, quæ recepiſtis, exornaſtis, ne vos tranſa
ẽto Paſchate (atq; vtinã non ſit in ipſa feſtiuitate) deformetis, &
virtutes iſtas ab animis tollatis. Per amorẽ, & reuerentiã huius ſan
ctiſsimi Domini, qui hodie glorioſus reſurrexit, vos deprecor fra-
tres chariſsimi, ne in die reſurrectionis illũ denuò crucifigere veli-
Pſalm. 83. tis, ſed ita vos recolligite, vt ſinguli cũ Dauid dicere poſsitis: Cor
meũ, & caro mea exultauerunt in Deũ viuũ; & finis gaudij noſtri
ſit illius gloria, qui noſtrum caput eſt: & quia eo reſurgente ad im
mortalẽ vitã ſpes ſalutis noſtræ cũ ipſo etiã reſurrexit. Reſurgẽte
enim capite glorioſo certum eſt mẽbra, quæ illi verè conformata
2. Tim. 2. ſunt, ſuo etiã tẽpore ſurrectura eſſe. Et ſic dicit D. Paul. diſcipulo
ſuo Timotheo ad hãc diuinã cõformitatẽ illũ cõfortans: Labora 13
ſicut bonus miles Chriſti Ieſu Nã, & qui certat in agone nõ coro
nabitur, niſi legitimè certauerit, atq; vt ad iſtud illũ melius exciteț:
addit, dicẽs: Memor eſto Dominum Ieſum Chriſtũ reſurrexiſſe
â mortuis: Fidelis ſermo. O quàm fœliciſsimum nuntium, quòd
Dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui pro nobis mortuus eſt, glorio
ſus reſurrexit. Atque huius fœliciſsimi nuntij rationem reddit, di-
cens: Nam ſi commortui ſimus & conuiuemus; ſi ſuſtinebimus, &
conregnabimus. Hoc nos in laboribus noſtris debet non ſolum ad
virtutem ardentiſsimè inflammare, ſed etiam maximè conſolari.

Hoc enim Sanctum Iob in ſterquilinio ſedentem, magno-
perè cõſolabatur, cũ hoc myſteriũ mirabiliter exaggerabat, dicẽs:

Quis

14 Quis mihi hoc tribuat, vt ſcribantur ſermones mei; quis mihi det *Iob. 19.*
vt exarentur in libro ſtylo ferreo, & plũbi lamina, vel celte ſculpã
tur in ſilice. O quã ſublime principium, in quo manifeſtatur quã
magnũ erat quod dicere volebat: ſiquidẽ exoptabat, vt tam ſingu
lari modo, indelebilibuſq; characteribus in futurorum temporum
memoriã ſcriberetur? Et quãtoperè hoc deſideriũ in eius corde ar-
deret, ex eo vel maximè detegitur, qvnã & eandem rem pluribus
verbis repetijt, dicẽs: Quis mihi hoc tribuat, quis mihi det. Videa-
mus nunc quidnam eſſet hoc, quod tã fixum hominum memorijs
inhærere cupiebat: ipſemet hoc declarat dicens: Scio enim quòd
Redẽptor meus viuit, & in nouiſsimo die de terra ſurrecturus ſum,
& rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum
Saluatorẽ meũ: quem viſurus ſum ego ipſe, & oculi mei cõſpectu
15 ri ſunt, & nõ alius: repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo. O ſingu
larẽ fidẽ, & firmiſsimam ſpẽ hominis viuentis in lege naturali. Et
quia res eſt grauiſsima, atq; vt nemo de horũverborũ ſenſu dubita
ret, aduertite, quot modis vnã ſententiam repetit, in ijs omnibus
vnã, & eandẽ rẽ ſignificãs. Nã hęc verba: De terra ſurrecturus ſum:
& hæc: Rurſum circũdabor pelle mea: & hæc: In carne mea videbo
Deum Saluatorem meum: & hæc: Quem viſurus ſum ego ipſe: &
hęc: Et oculi mei cõſpecturi ſunt, & nõ alius ſcilicet pro me, omnia
vnã & eandẽ rẽ ſignificãt. O vir Dei quid te cõſolatur mortuis libe
ris, amiſsis diuitijs, ab amicis tuis perſecutũ, & ab vxore tua affli-
ctum, toto deniq; corpore vlcere percuſſum? Nihil (inquit) me cõ
ſolatur, niſi hæc duo: alterum, quia credo quod Redẽptor meus vi-
uit: alterũ verò, quòd in nouiſsimo die de terra ſurrecturus ſum, &
16 in carne mea videbo Deũ. Hanc autẽ ſpem non cuſtodiã, vbi, the
ſauros meos cuſtodire cõſueuerã, ne quis illam mihi arripiat, ſicut
theſauri direpti ſunt: ſed repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo. Si-
quidem in ſinu, & in corde meo eſt mœror, & amaritudo mea: vbi
eſt vulnus, medicinam applicare volo. O quàm cęleſte medicamẽ
tũ ad cordis vulnera curanda: ſcilicet ſpes, quòd Deo in æternum
fruiturus ſum. Etiã hãc ſpẽ in ſinu repoſitã eſſe ſignificat, eſſe ſpẽ
in charitate, & diuino amore innitentẽ. Sinus enim animę eſt cha
ritas, & ſpes vt qualificata, & firma ſit in charitatis ſinu incluſa de
bet commorari, vt ſit calida, & viua: nimis enim frigida, & mortua
eſt ſpes, quæ in charitate incluſa, & conſeruata non eſt. Nullus eſt
latro, & homicida quantumcunq; ſceleratiſsimus, qui nõ ſperet ſe

eſſe

esse saluandum. Veruntamen, vt hęc spes extra sinum commora- 17
tur, nimis frigida, & mortua est. Non erat talis spes S. Iob, sed re-
posita in sinu suo. Talis erat etiam spes S. Petri, & illorum, de qui-
bus ipse dicebat: Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu
1. Petri. 1. Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regenerauit
nos in spem viuam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis
in hæreditatem incorruptibilem, & immarcescibilem, conseruatam in cælis in vobis, qui in virtute Dei custodimini. Pensate diligenter verbum illud: spem viuam, & non mortuam. Et hanc spem viuam cælestis beatitudinis consequendæ, in eis dicit esse, qui in virtute Dei custodiuntur, dicitque Patrem æternum nos ad hanc spem eleuasse per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis. Hanc igitur oportet esse gaudij nostri, atque exultationis causam, vt cum nostro sanctissimo capite conformemur, qui 18
quidem est Iesus Christus, qui hodie cum ineffabili gloria re-
Simile. surrexit. Nunquam vidistis magnum quendam Dominum lugubribus vestibus indutum, qui dicit se vestes illas non esse depositurum, quousque filius, aut amicus, aut frater suus à captiuitate exeat, aut quousque aliquam sibi illatam iniuriam vlciscatur? Christus Iesus frater, & amicus noster lugubri veste indutus est, quousque de Sathana, qui totius generis humani ruinæ causa
Matth. 26. fuit, vindictam sumpsit. Et sic dicebat: Tristis est anima mea vsque ad mortem. Ex quo in sacratissimo purissimæ Virginis vtero conceptus est, lugubribus vestibus se se cooperuit. Optimè nostis fratres, corpus animæ esse indumentum, sicut dixit Iob:
Iob. 10. Pelle, & carnibus vestisti me. Et loquens ipse Iob de afflictioni-
Iob. 30. bus, ac doloribus suis dicit: In multitudine eorum consumitur ve- 19
stimẽtum meum. Vbi apparet illũ non de his quidem laneis, aut lineis vestibus loqui: hę namq; doloribus non consumuntur; sed hoc de corpore dixit. Quod quidẽ locutus est in figura Christi redẽptoris nostri, qui naturaliter posset viuere octoginta, aut cẽtum annos, quia erat mirificæ complexionis: sed plurimi labores, quos in vita perpessus est, immẽsiq; dolores, quos in passione tolerauit effecerũt, vttã citò moreretur. Et induit benedicta eius anima sanctam iliam carnem, quasi lugubrem vestem, quæ intonsa est, quia illam pœnalitatibus plenam accepit, & sicut funebris vestis, deferenti grauissima est: sic etiam sacratissimum eius corpus Christo Saluatori nostro pœnosum erat. Sicut enim dixit

subti-

20 ſubtilis doctor Scotus: Vnum ex ijs, quæ Chriſto Redemptori noſtro in vita ſua grauia fuerunt, fuit coniunctio animæ cum corpore mortali, & compaſsio quam anima habuit propter labores, quos corpus patiebatur. Poſtquam autem nos à captiuitate liberauit, & pro nobis Redemptionis pretium ſoluit, diabolumque ſuperauit; ſtatim lugubres veſtes exuit: quia nudans ſe per mortẽ corpore paſsibili, illud omnibus doloribus, ac pœnalitatibus pertuſum; quatuorque mirabilibus dotibus, ſcilicet claritate, impaſsibilitate, agilitate, atq; immortalitate exornatũ induit, vt iam nõ lugubris quidẽ, ſed feſtiualis eſſet veſtis. Vnde meritò dicere poſſumus verba illa Pſalmi: Sicut tenebræ eius, ita & lumẽ eius. Quales fuerunt tenebræ paſsionis, & nox laborũ: talis fuit lux, & ſplendor reſurrectionis. Qualia fuerunt opprobria talis fuit ſacrati corporis
21 eius glorificatio, & triũphus in reſurrectione ipſius. Et ſic quanto obſcuriorem, & humiliorẽ ſe quis propter Deũ apud homines fecerit: tanto ſplẽdidiorẽ illũ Deus in cęleſti gloria efficiet. Cauete autẽ fratres mei, ne de vobis hoc viceuerſa dicatur; ſicut lumẽ eius: ita & tenebræ eius. Quòd quãto magis in hoc ſeculo diuitijs polletis, ſcientia q; ac generis nobilitate ęſtimari vultis, tanto magis obſcurabimini, & humiliabimini in futuro ſeculo. O in quantã obſcuritatẽ, & tenebras deuenient plurimi illuſtres huius ſeculi, qui hic nimis glorioſi fuerunt: & in quantã claritatẽ peruenient multi; qui in hac vita opprobrijs affecti, vileſq; apud homines habiti ſunt? Dixit Dominus Phariſæis; Facto veſpere, dicitis ſerenum erit: rubicundum eſt enim cęlum. Vult dicere, quòd quando ſol cum ruboribus occidit, aurora clara, ac ſerena illuceſcet. Occidit nobis ſol
22 iuſtitiæ Chriſtus Ieſus Feria ſexta veſperi cum multis ruboribus, totus rubicundus, & ſanguine ſuo perfuſus: quod fuit ſignũ quòd hodie ſplendidiſsimus nobis deberet illuceſcere. Verũ animaduertite lunam ſolere eaſdem ſolis immutationes efficere, quòd ſi ſol lucidus eſt, etiam luna ſplendorem habet: ſi verò ſol eſt obſcurus, nec radios immittit, etiam luna luce caret, & tenebroſa apparet. Vnde quando verus ſol Ieſus Chriſtus factus eſt tanquam ſacrificinus, etiam luna, quæ eſt ſacratiſsima virgo Maria Domina noſtra mater eius non dedit lumen ſuum, quia eius lux ab illo diuino ſole proficiſcebatur. Atque vt hoc mane ſol tam lucidus, rutilantibuſque radijs illuceſcit etiã pretioſiſsima luna eſt lętior, & maiori gaudio repleta, quam mulier vllo vnquam tempore viſa eſt

Scotus in. 3. ſent. di. 15. q. vnica.

Pſalm. 128.

Matt. 16.

Luc.15. sa est. O quàm merito potuit hodie dicere sacratissima hęc virgo 23
Gene. 21. illud Lucæ: Congratulamini mihi, quia inueni drachmam, quam
& .22. perdideram. Sanctus Patriarcha Abraham filium suum bis viuũ
suscepit: primum quando natus est: secundo, quando illum in sa-
Gene. 30. crificio recepit: quem iam mortuum reputabat, siquidem illũ vo
& .45. lebat interficere: & sic bis eo fruitus est. Etiam sanctus Patriarcha
Iacob filium suum bis viuum accepit: semel quando ortus est, ite-
rum quando illi fœlices nunciį relati sunt, quòd viuus erat in
AEgypto. Vterque horum Sanctorum Patrum, quando secundo
Deus illis dedit filios viuos meritò posset dicere: Congratulamini
mihi, &c. Siquidem illos iam perditos reputabant. Veruntamen;
ô quam maiori ratione hoc poterit hodie dicere hæc mater pijssi-
ma: Congratulamini mihi, quia pretiosissimam margaritã, quã
perdideram scilicet filium meum iam inueni. Nec verò arbitremi
ni me illum inuenisse, sicuti res perditæ inueniri solent: quæ qui- 24
dem nunquam tam bonæ tamq; pretiosæ inueniũtur, sicut amit-
tuntur: ego verò illum talem inueni, vt nullis hominum, aut An-
gelorum linguis explicari possit, quam pulchrior esset hodie cum
eum inueni, quam Feria sexta quãdo illũ in cruce perdidi. Quan
do in cruce animam exhalauit, illum abiectissimum, atque vilissi
mũ omnium hominũ perdidi: hodie verò illũ cum inæstimabili
pulchritudine, & gloria recuperaui:

Gaudeamus ergo etiã cũ hac sanctissima Virgine: siquidẽ ipsa
nos inuitat. Atq; etiã cũ his sanctis mulieribus, de quib⁹ dicit san-
ctũ Euãgeliũ: quòd, *Emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum: &*
valdè manè vna Sabbatherũ veniũt ad monumentũ. Vna Sabbathorũ: id
est prima die hebdomadæ. Hebræi solent dicere vna die pro pri-
Genes.1. ma die: vt in Genesi: Factus est vespere, & manè dies vnus: id est 25
dies primus. Et in hodierna die, quę tunc erat prima hebdomadę,
post Sabbathũ diluculo surrexerunt, vt irent ad monumẽtum: &
quanquam timebãt se in monumentũ non posse introire, quia la
pis, qui ad ostium erat, nimis grauis erat, & sic dicebant: *Quis reuol*
uet nobis lapidem ab ostio monumenti? Veruntamen non ideò ab in-
cepta via desistebant: Nam qui vere amat, non respicit ad in-
conuenientia, sed solum vult facere quod debet, & amori satisfa-
August. cere conatur. Vnde dicit Beatus Augustinus, illum diuino amori
iniuriam inferre, qui se Deum diligere profitetur, si amor ille
in eo minores effectus efficit, quàm turpis, & inhonestus amor in

eis

26 eis facit, in quibus commoratur. O quàm metuenda sententia: in
qua ostẽditur quàm periculosè decipimur arbitrãtes Deũ à nobis
diligi, cum tã facile, ac tam leuibus occasionibus ab eius amore, ac
seruitute reuocemur. Has sanctas mulieres, nec lapidis grauitas,
nec scire illic esse custodes, qui sanctum sepulchrũ custodiebant,
nec mortis periculũ potuit impedire, quominus vlterius properarent. Considerate amorem, qui in illorũ triũ sanctorum iuuenum
pectoribus æstuabat: de quibus dicit Daniel quod cũ eis diceret Daniel. 3.
Nabuchodonosor. Prosternite vos, & adorate statuam, quam feci:
quod si non adoraueritis, eadẽ hora mittemini in fornacẽ ignis ardẽtis: illi respondérunt dicẽtes. Non oportet nos de hac re respondere tibi. Ecce enim Deus noster, quem colimus potens est eripere nos de camino ignis ardẽtis, quod si noluerit notũ sit tibi Rex,
27 quia Deos tuos nõ colimus, & statuã aureã, quã erexisti, non adoramus: tales enim oportet esse seruos Dei. Nec oportet eos ad incõueniẽtia respicere, sed facere quod debẽt, sicut hi, qui respõdẽt,
faciamus nos quod debemus, siue nos liberet Deus, siue non: fiat
in omnibus sanctissima voluntas eius. Sic etiam hæ sanctæ mulieres dicebant, faciamus ex nobis quod debemus: siue introire possimus, siue non, siue interficiamur, siue liberemur: nihil aliud præter
vnum Dei amorẽ ante oculos proponunt. Hoc significauit spon Ioan. 20.
sa spõsum suũ quærens, & dicens. Inuenerũt me custodes, percusserunt me, & tulerunt palliũ meũ, & immediate postquã deprædata, & percussa fuit, inuenit quasdã filias Hierusalẽ, & absq; eo,
quôd eis aliquid laborum, quos pertulerat, narraret, eas adiurare
cœpit dicens. Adiuro vos filiæ Hierusalem, si inueneritis dilectum
28 meum, vt nũcietis ei: quia amore lãgueo. Duo notabilia sunt hîc,
alterum quòd cũ tantoperè cõqueri posset de plurimis laboribus
quos in quærẽdo sponso pertulerat; de nullo illorũ conqueritur:
sed dicit, quia amore langueo. Amor dilecti sui, desideriũq; videndi illum eã crudelius sauciabant, quam omnia vulnera, & infortunia, quę potuit tolerare. Alterum est vis ingens amoris illius, quia
cum loquatur eis, quæ nec ipsam, nec eius sponsum norãt, ita cũ
illis loquitur, acsi illę vtrũq; cognoscerẽt: quia vis ardẽtissimi amoris, quę in ea vigebat, efficiebat, vt arbitraretur omnes alias cogitare quod ipsa cogitabat, sicut hodie accidit benedictæ Magdalenæ quãdo cõmorãs iuxta sepulchrũ dixit illi, quẽ hortulanũ esse
credebat. Dñe si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eũ, vt Cant. 5.

Psalm.26. ego eum tollam, O beatũ illum, qui cũ hac amoris efficacia Deũ 29
perquirit, ſic eũ quærebat Dauid cũ dicebat. Tibi dixit cor meũ, exquiſiuit te facies mea: faciẽ tuam Dñe requiram. O ardẽtiſsima verba producta ex pectore feruẽtiſsimo amore inflãmato! Poſtquã dixit: tibi dixit cor meũ, ibi ſtetit cũ ſententia, neq; vlterius progreſſus eſt: quia deſideriũ, & diuinus amor nõ eũ patiebatur rationes cõnectere, & adaptare. Et ſtatim ab alio initio exorditur, illudq; inſolutũ reliquit, dicens. Exquiſiuit te facies mea. Aliudq; principium aſſumpſit dicẽs, Faciẽ tuã Dñe requiram. Amor moderatus, & terminis breuibus ſeptus viget in eo, qui omnia quę ſentit valet dicere. Ille autem maximis ardentiſsimi amoris flammis æſtuat, qui in medio ſentẽtiarũ perſtringitur, nec ſcit vlterius cum ſermone progredi, ſicut fecit hic Dauid dicẽs: tibi dixit cor meum. O ſancte Deus quot res in his verbis incluſit: hoc eſt, ad te vnum ſuſpirat cor meũ, te vnum ſemper alloqui, ac conuerſari vellẽ: tibi 30
ſoli clamat ſpiritus meus, alijs autẽ obmuteſcit, tibi dixit cor meũ, omnibus obmuteſcit, niſi tibi. De te vno cogitat, te vnũ exoptat, tu es pater meus, lux mea, bonum, & refugiũ meum, &c. Nec vero cor meum ſolũ, ſed oculi etiã mei in omnibus te quęrũt: in omnibus, quæ aſpiciunt, mirabilia tua intuentur. Exquiſiuit te facies mea. Quòd ſi in omnibus te facies mea exquirit, eſt quia volũtas mea nihil aliud prẽter te deſiderat: nec requieſcam donec vultum tuum aſpiciã. In quo ſignificat nullũ obſtaculũ eſſe ſufficiens ad hãc viã illi impediendam. Quare nõ cõfundimur fratres hęc audiẽtes, & cognoſcentes quã aliter nos facimus? Amor rei inueſtigatæ efficit, vt magna diligẽtia in illa exquirenda adhibeatur. Qui pretioſam margaritã, quã perdidit, exquirit non defatigatur quærendo illã, quouſq; inueniat. Qui iter facit nullam etiã ſolicitudi- 31
nem habet niſi illius conficiendi, & in optatum locũ perueniendi. Qui â vena aurea aurum fodit, tanta cupiditate exardeſcit, vt qui libet globulus terræ ei aurũ eſſe videatur, & ſingulis ictibus aurum ſe abſtracturũ arbitretur. Qui expiſcatur ſemper intẽdit in corticẽ ſuper aquam innatantem, & omnis eius cogitatio eſt de piſcibus, quos piſcaturus eſt. Hæc omnia ex illarũ rerũ amore proficiſcuntur. Multo profectò maiorẽ curã habere oporteret ſemper Chriſtianum quærentem Deum: in eo deberet omnem cogitationem deſiderium que ſuum collocare: ita vt quieſcere non poſſet quouſque illo in cæleſtibus manſionibus frueretur. Idcirco enim

Simile.

dixit

32 dixit Dauid: ſatiabor cũ apparuerit gloria tua. Et fames huius ſa- *Pſalm. 16.*
turitatis deberet nõ ſinere nos in reb⁹ terreſtrib⁹ requieſcere. Roga
te fratres chariſsimi diuinã maieſtatẽ, vt hanc vobis cęleſtiũ dono
rũ famẽ cõcedat, voſq; ad ea diligẽtiſsime perquirẽda cõmoueat.
De quibuſdã peccatoribus dixit Deus: Ego ero eis quaſi leęna, Oc *Oſee. 13.*
currã eis quaſi vrſa raptis catulis, & dirũpã interiora iecoris eorũ:
ſignificãs in hoc nihil poſſe Deo eſſe impedimẽto, quãdo ſuppli-
ciũ de aliquo ſumere decernit. Cũq; hic diuin⁹ Dñs ſit pronior ad
miſericordiã, quam ad ſupplicĩũ, cõſiderãdũ vobis eſt quibus rugi-
tibus, quãto q; amore animã perditã exquirit, omnia inconuenięn-
tia dirũpens quæ eam impedire poſſunt quominus ad Deũ reuer
tatur: ſicut leæna, & vrſa raptis catulis. Et ſiquidẽ Deus nos tanto
cũ amore inquirit cũ vtilitas ſit noſtra, cũ nihil ei opus ſimus: qua
33 re eum nos ſummo cũ ſtudio nõ quæremus omnia obſtacula deui
tãtes, atq; fortiſsime dirumpẽtes, quæ ſeſe nobis obtulerint: cũm
res hęc tãti noſtra interſit? O Deus infinitę maieſtatis per clemen
tiam tuam te deprecor vt rem tam grauẽ nos facias cognoſcere.

Vt venientes vngerent Ieſum. Non contentus eſt Deus amore deſi- *Simile.*
derio rum, ſed operum. Ingredientes in aulam viri primarij videbi
tis tapetem, in quo depicta eſt quædam imago Herculis habẽs cla
uam in manu, quæ omnes videtur cõminari, nec tamen aliquem
vnquam percutit. Et iterum atque iterum illuc ingredientes vna,
& altera die illam aſpicitis, & ſemper eodem modo perſiſtit, nec
commouetur, quouſq; puluis deſuper cadens illam operit, & pan-
nus vetuſtate dirumpitur, & in varias partes diſſecatur. Amor plu
rimorum erga Deum eſt quædam imago Herculis, totum eſt faciã
34 faciam: & ſic ſiſtit quouſq; venit mors & diuiſa anima à corpore
homo laceratur. Non erat talis amor harum ſanctarum mulierũ:
ſed vnguentis, & aromatibus onuſtæ diluculo ſurrexerunt, vt pij-
ſimũ illud opus exercẽdo ſuo ardentiſsimo in Ieſum Chriſtũ amo
ri ſatisfacerẽt. Quæ cũm acceſsiſſent ad monumentum *Viderunt re-*
uolutum lapidem. Ecce difficultates, quæ volenti Deo ſeruire repræ-
ſentãtur: ecce quomodo per diuinã potentiã illas omnes opportu *Hieron.*
niori tẽpore ſublatas experitur. Et ſic. B. Hieronymus loquẽs de il *Pſalm. 90.*
lo verſu pſalmi nonageſimi vbi dicitur. Cum ipſo ſum in tribu-
latione, tranſtulit ex Hebræo, Portauit nos Deus noſtra ſalute;
ſicut mater (inquit) filium ſuum, & ſicut paſtor ouem, & ſicut
aquila pullum alis deportat: ſic nos etiam Deus ſubleuat, ne in

eius miniſterio tantum laboris ſentiamus: ſiue quẽadmodum quã 35
do vitulus debilis, ac tener arat cum boue fortiſsimo, totum vitulũ
viribus ſuis aratriq; põdus ſuſtinet. Huius rei non poſſunt eſſe te-
ſtes qui in virtute nunquã ſe exercuerunt, illãq; infamant dicẽtes
eſſe aſperrimã, cùm tamen ne minimis quidẽ labijs eius rudimẽta
tetigerint. Si verò ex ſeruo Dei circa hoc quæratur: ipſe vobis hãc
veritatẽ ingenue confitebitur. Interrogate Dauidẽ, & dicet vobis.
Pſalm. 18. Iudicia Dñi vera & iuſtificata in ſemetipſa: deſiderabilia ſuper au
rum, & lapidẽ pretioſum multum. Quomodo hoc ſcis vir ſancte?
Reſpondet. Etenim ſeruus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiendis illis re
tributio multa. Ego illa expertus ſum, & ea dulciora ſuper mel, &
fauum eſſe comperio. O fratres chariſsimi ſi hanc veritatem velle
tis experiri, quàm reuolutum reperiretis lapidẽ ſicuti hæ ſanctæ
mulieres inuenerũt. Et ſimul pulcherrimũ Angelum ſtola candi- 36
da indutum repererunt: qui eis fœliciſsimum nunciũ de Dñi re-
ſurrectione portauit. Sic ego vobis dico quòd ſi vere & ex animo
Deũ queſieritis nõ ſolũ impedimẽta, quę arbitramini, nõ reperie
tis: ſed guſtũ etiã, conſolationẽq; ſpiritualẽ inuenietis, quę in hoc
ſeculo cũ diuina gratia cõceditur, quô poſtea in integrũ ęterna glo
ria perfruamur. Ad quã nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. II. in Reſurrectione Domini.

Duo ex diſcipulis Ieſu ibant ipſa die in Caſtellum, quod erat in ſpacio ſtadiorum ſexaginta ab Hieruſalem, nomine Emaus. Lucæ. 24. 1

Ione. 2. POſtquã Ionas immiſſus fuit in mare, præparauit Dñs (ait tex-
tus) piſcem grãdem, vt de glutiret Ionam: & erat Ionas in vẽtre
piſcis tribus diebus, & tribus noctibus, & ibi dicitur. Et dixit Dñs
piſci: & euomuit Ionã in aridã. Et quãquam hoc ſacratiſsimã Do
mini noſtri Ieſu Chriſti mortẽ glorioſiſsimãq; eius reſurrectionẽ
præfigurauit: fuit tamẽ diſparratio. Nã Ionas ſurrexit à terra, vbi
à ceto vomitus fuit, luto & arena cõſperſus: ſed noſter ſupernus re
demptor ſurrexit hodie à corde terræ fulgẽtiſsimus, ac glorioſiſsi-
mus: quia et ſi hodie redijt eſſe homo ſicut antea erat nõ tamẽ re
dijt in forma ſeruj ſicut antea: ſed cũ magnifico dominij appara-
tu, & cũ claritatis gloria, cũ immortalitatis dono, & cũ clariſsimo

trium-

2 triũpho victor, triũphũ à morte reportãs, quę hominibus domina
batur: infernũ expoliãs, qui hominẽ catenis vinctũ tenebat. Dia-
bolũq; proſternens, qui hominẽ in terrã proiecerat. Eia Dñe fac *Pſalm. 87.*
ſicut homo. Sic dixit Dauid in eius nomine. A Eſtimatus ſum cũ
deſcendẽtibus in lacũ, factus ſum ſicut homo ſine adiutorio inter
mortuos liber. O admirabilẽ fortitudinẽ, arbitrati ſunt Hebręi me
in morte ſicut alios homines in infernũ deſcẽdere (ait Dñs) Verũ
ego inter mortuos abſq; vllius adiutorio libertatẽ habui, quia ſum
Deus omnipotens ad eos liberãdos. Hoc expetebat Dauid, totius *Pſalm. 34.*
humani generis nomine dicẽs. Effunde frameã, & cõclude aduer
ſus eos, qui perſequũtur me: & dic animę meę ſalus tua ego ſum.
Dux fortis quãdo gladiũ euaginat, dextra enſem, ſiniſtra vero va- *Simile.*
ginã tenet, & neutrũ deponit. Et poſtquã vltus eſt, victoriãq; cõ-
3 parauit, recludit gladiũ in vagina. Sic etiã verbum diuinũ, ad vin-
dictã ſumẽdã à diabolo euaginauit gladiũ, quæ eſt anima ex vagi
na, quod eſt corpus in morte. Et quãuis anima à corpore, ſicut gla
dius à vagina, eſſet ſegregata: nõ idcirco depoſuit verbũ diuinũ ſi
cut Dux fortiſsimus animã aut corpus & poſt vindictã ſumptã, vi
ctoriãq; ab hoſtibus reportatã, enſem in vagina recluſit, animã ite
rũ in corpus infundẽs in ſacratiſsima reſurrectione. Hoc eſt, quod
Habacuc propheta prædixerat his verbis: ſuſcitans ſuſcitabis ar- *Habacuc. 3.*
cũ tuum: iuramẽta tribubus, quę locutus es. Vt Dñe iuramẽta, &
pollicitationes, quas hominibus promiſiſti, adimpleas, arcũ tuum
ſuſcitabis. Hæc iuramenta ſunt, quorũ alterum fecit Abrahæ ſicut *Luc. 1.*
dixit Zacharias. Iuſiurandum quod iurauit ad Abrahã patrem no *Pſalm. 131.*
ſtrũ daturũ ſe nobis. Alterum Dauidi, dicens. Iurauit Dñs Dauid
4 veritatẽ, & non fruſtrabitur eum, de fructu ventris tui ponã ſuper
ſedem tuã. Ecquis eſt hic arcus, quẽ ſuſcitaturus erat? Eſt vnigeni
tus eius filius. In arcu eſt virga reflexa, & chorda, ſic etiã in Chriſto *Simile.*
redẽptore noſtro eſt chorda & virga, chorda eſt diuinitas: virga au
tẽ eſt humanitas, quæ laboribus, atq; anguſtijs noſtris reflexa, &
incuruata eſt. Hoc arcu percuſsit Deus Sathanã: ſagittæ quæ ab
hoc arcu immiſſæ fuerunt, ſunt plurima, & maxima miracula, prę
ſtantiſsimaq; ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti opera, quæ acutiſsima
erãt tela ad diabolũ euertendũ: hic arcus adeò extenſus eſt, [*Con las gafas de la Cruz*] vt per mortem fuerit cõfractus. Et quemadmo
dum quãdo arcus infringitur quanquã duę partes ligni ſeparatæ
remanent, vtraque tamẽ chorda remanet alligata. Sic etiã cũ hic

arcus per mortẽ frangeretur, duæ partes ligni, id eſt, humanitatis, quæ ſunt, corpus & anima ſegregatæ ſunt, & quãuis altera ab altera ſeparata erat: vtraq; tamẽ chorda, ideſt diuinitate mãſit alliga ta: hodie autẽ ſuſcitatus eſt, atq; redintegratus hic arcus. Et illa verborũ geminatio: ſcilicet, ſuſcitans ſuſcitabis arcũ tuũ, glorioſiſsimã Domini reſurrectionem fuiſſe ſignificat. Sic prædixerat ſanctus Iſaias his verbis: & lux ſolis erit ſeptẽpliciter in die, qua alligauerit Dñs vulnus populi ſui, & percuſſuram plagæ eius ſanauerit. Dies in qua Dominus populi ſui vulnus curauit, fuit dies ſuæ ſanctiſsimæ paſsionis: in die verò reſurrectionis ſuæ vulnus ſanũ eſſe demonſtrauit. Habuit ſe Deus in hoc ſicut chirurgus, qui vt putre facti vulneris corruptionem auferat, parti ſanæ & incorruptæ vulnus & cauterium infligit. Vniuerſum quippe genus humanum erat corruptũ: quia corrupti ſunt: abominabiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum, nõ eſt vſq; ad vnum. Nulla erat pars ſana prẽter vnã, qui eſt Chriſtus redẽptor noſter. Et in hac parte ſana oportuit vulnus fieri, vt corruptio, & culpa humani generis tolleretur. Et hoc factum eſt in pretioſiſsima paſsione eius: vt ait Iſaias, Ipſe vulneratus eſt propter iniquitates noſtras: & liuore eius ſanati ſumus. O clementiſsimum animarum noſtrarum medicũ, qui cum nos eſſemus vulnerati, ipſe pro nobis cauteria tolerauit. Et hæc vulnera, & cauteria, in glorioſa eius reſurrectione ſanata ſunt, in ſignum, quòd iam erat ſufficientiſsimum remedium ad vulnera noſtra ſananda. Et in hac die dicit Iſaias ſolis lucem ſeptemplicẽ eſſe, quia hic diuinus Sol iuſtitiæ hodie cum ſeptẽ donis mirabilibus, reſurrexit tribus videlicet in anima, quæ ſunt viſio, retentio, & fruitio & quatuor in corpore, quæ ſunt agilitas, impaſsibilitas, ſubtilitas, & claritas: licet enim antea in ſua beatiſsima anima tres dotes habuerit, ita tamen eas habebat, vt cum illis ſummam triſtitiam in eadem anima pro peccatis noſtris habuerit. Hoc eſt quod hodie celebramus. Huius glorioſæ reſurrectionis clariſsima ſunt in ſanctis Euangelijs teſtimonia quorum vnum eſt quod in hodierna ſancti Euangelij lectione agitur, quod ſic dicit.

5 6 7

Iſai. 30.

Simile.

Pſalm. 13.

Iſai. 53.

Duo ex diſcipulis Ieſu ibant ipſa die, &c. vſq; ibi, *Oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoſcerent.* Valde notandum eſt quod poſtquam Dominus ſurrexit, modo Magdalenæ apparet, modo cũ ſancto Petro cõuerſatur, modo cum his duobus diſcipulis iter facit: nunc in Galilæam pergit, nunc reuertitur Hieroſolymam, nunc deniq; ten-

8 tendit in Emaus. O quot itinera facit: & tãquam peregrinus celeriter properat: adeõ, vt cum apparet Magdalenæ, & ipſa ſacratiſsimos eius pedes vellet amplecti, & oſculari maxima cùm reuerentia prę nimia lætitia, quam ex eius reſurrectione perceperat, ei dixerit Dominus. Noli me tangere: nondum enim aſcendi ad patrẽ meum, quaſi diceret. Ne me retineas ò Magdalene, quia me oportet hæc, nunc cum ſolicitudine operari. In quo ſignificare voluit vnum ex euidẽtioribus ſignis, quod homo ad diuinã gratiam ſurrexerit, eſt, omnibus occurrere, omnes conſolari, omnibuſque diligentiſsimè, ac feruentiſsimè fauere, atque etiam idem ſanctiſsimę Dñi reſurrectionis myſterium nos ad hãc ſedulitatem inuitat. Et ſic B. Paulus, poſtquam maximis, & euidentiſsimis rationibus hunc articulũ cõprobarat, ſtatim fideles omnes ad diligentiſsimã 9 virtutum exercitationem inuitat dicens. Itaq; fratres ſtabiles eſtote abundantes in omni opere Domini: ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino, id eſt, ne vos breuiſsimæ vitæ labor deterreat, qui æternis præmijs poſtea remunerandus eſt. *1. Cor. 15.*

Oculi eorum tenebantur, &c. Nõ eſt neceſſe miracula multiplicare in hoc opere, quòd eis apparebat, nec eũ agnoſcebant, ſed vt acutiſsime dicit glorioſus doctor Bonauentura ſuper hunc locũ, Notitiam abſtractiuã, quam de eo habebant, ſuſtulit ab eis. Et ſola notitia intuitiua nõ poterant eũ cognoſcere. Etenim ſi quẽ cognoſcimus, eſt quia de eo notitiam abſtractiuam habemus. Et nimis mirandũ eſt quòd Magdalenæ hortulanus, his autẽ diſcipulis peregrinus viſus eſt Dñs. Chamęleõ eſt animal quod tot colores repręſentat, quod ei obijciũtur. Et Ariſtoteles dicit, quod omne quod re- 10 cipitur, ad modum recipientis recipitur: ſicuti ſolis radius vitri per quod prẽterit colorẽ recipit. Et quia hi fide peregrini erant, idcirco ſeſe Dñs eis peregrinum repræſentauit, talem ſe eis oſtẽdit, quale ipſi cor habebant. Videbitis quoſdam viros ſanctos, qui vix peccãt venialiter, nunquam ceſſant ſe confiteri, & peccata ſua lamentari nouiſsimæ rationis diẽ in memoriã reuocantes obſtupeſcũt, inferniq; tormenta cogitantes toto corpore cõtremiſcunt. Vt enim ipſi iuſtum habent cor, etiam ſeſe illis Deus iuſtiſsimũ repręſentat, alij autẽ ſunt qui grauiſsima paſsim peccata cõmittunt, nec mortis, iudicij, aut inferni recordantur, nec tamẽ poſsibile eſſe ſecondẽnandos credunt, cuius rei cauſa eſt quia remiſſo, & immẽſurato cordi remiſſus etiã Deus repręſentatur. O bone Deus quanto pere te *D. Bonau. ſu. Lucam. c. 24.* *Ariſto. 2. de anima.*

cordibus conformas. O maxime Camæleon qui ex cordium colo-
re colorem recipis. Et idcirco his peregrinis peregrinus appares.

Et ait ad illos, *Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad inuicem inter vos?* O Chriſte Ieſu æterna patris ſapiẽtia quare illos hoc interrogas? Nunquid quæ illi loquantur, ignoras? Etiã ſcio (ait Dñs) ſed gratiſsimũ mihi eſt quod ſępenumero quæ illorum cauſa paſſus ſum repetant. Et ſic totũ hoc reſponſum quod illi reddiderũt: quia loquebantur, *de Ieſu Nazareno, &c. & quomodo tradiderunt eũ ſummi ſacerdotes in dãnationem mortis, & crucifixerũt eũ*, fuit clemẽtiſsimo Ieſu ſuauiſsimũ. Hoc etenim eſt quod à nobis expoſcit, ſcilicet, vt eius beneficia ſępenumero repetamus: & hoc nõ propter ſuã quidẽ, ſed propter noſtrã vtilitatẽ, vt ei gratiſsimi ſimus, illũq; ardẽtiſsimo amore diligamus. Maximã minimorũ beneficiorũ quæ Hebræis fecit, recordationẽ ab illis poſtulabat. Præcipiebat enim vt quotã-
nis offerrẽtur primitiæ fructuũ terrę atq; vt Hebræi illas offerẽtes accepta beneficia recenſerent. Cũq; intraueris (inquit) in terram quã Dñs daturus eſt tibi poſsidendã, tolles de cunctis frugibus tuis primitias, & pones in cartalo, pergeſq; ad locũ quẽ Dominꝰ Deus tuus elegerit, vt ibi inuocetur nomen eius: accedeſq; ad Sacerdotẽ qui fuerit in diebus illis, & dices ad eũ. Profiteor hodie corã Dño Deo tuo quod ingreſſus ſum in terrã, pro qua iurauit Dñs patribꝰ noſtris, vt daret eã nobis: & loqueris in cõſpectu Dñi Dei tui. Syrus perſequebatur patrẽ meũ: (Syrus, id eſt, Laban, quia erat ex Meſopotamia Syrię, ideoq; dicitur hîc Syrus) qui deſcendit in Aegyptũ, & ibi peregrinatus eſt in pauciſsimo numero: creuitq; in gentẽ magnã, ac robuſtam, ac infinitæ multitudinis. Afflixeruntque nos Aegyptij, & clamauimus ad Dominũ, qui exaudiuit nos, &
eduxit nos de Aegypto in manu forti, & brachio extento in ſignis atq; portẽtis, & introduxit nos ad locũ iſtum, & tradidit nobis terram lacte & melle manantẽ. Et idcirco nunc offero primitias frugũ terræ, quam Dñs Deus dedit mihi. Non animaduertitis fratres mei quam diligentẽ recordationem expoſceret Deus illorũ beneficiorum, quæ ſi cum hoc conferantur, minima profecto ſunt? Notate igitur, quod quemadmodũ omnia beneficia nouæ legis prius in veteri lege præfigurata ſunt: ſic etiã voluit, vt illorum gratitudo eſſet quaſi vmbra quædam gratitudinis iſtorũ. Quando Dñs præcipiebat, vt omnes primogeniti ſibi offerrentur, pro nece primogenitorũ Aegypti, quid aliud ſignificabat, niſi vt intelligeremus

Deut. 26. 12

13

Exod. 11.

nos

14 nos quātū ānobis pro morte vnigeniti filij ſui eſſet petitur⁹: cū pro
illorum morte tantū poſtularet? Reges terræ pro beneficijs, quæ
alijs cōferunt, ſolū intendunt miniſteria cōparare: Deus autē ſuis
beneficijs te gratū efficere conatur, vt ſic ad alia maiora recipiēda
diſponaris. O glorificatus ſit talis Deus! Laudent te Dñe vniuerſæ
cæli Hierarchiæ, quia tantoperē delectaris in viliſsimos terræ ver-
miculos cōferendo beneficia: & alia beneficia vis, vt gratitudinis
ianuā aperiant, quò alia valeant introire. Idcircò ſancti viri quan
do noua dona poſtulāt, vetera beneficia recenſent. Ita Eſaias ait: *Eſai. 26.*
Dñe dabis pacem nobis, & ſtatim reddit rationē: quia omnia (in-
quit) opera noſtra operatus es in nobis. Idcircò ad te (ait vir ſan-
ctus) confidēter accedimus: quia iam te libera liſsimū experti ſu-
mus. Sic etiā ſanctus Rex Ezechias poſtulās vitā à Dño accepta
15 beneficia refert dicēs: Obſecro Dñe vide quomodo ambulauerim
corā te in veritate, & in corde perfecto, & quod rectū eſt in oculis
tuis fecerim. Quare ò rex ſancte miniſteria quæ Deo exhibuiſti,
nunc ei allegas? Melius videretur eſſe ſi miſerias, paupertatēq; tuā
illi reuelares: ſicut faciunt pauperes, qui vt eos â quibus eleemoſy
nam petunt ad miſericordiā commoueant, vulnera ſua, atq; miſe-
rias eis patefaciunt. Ad hoc reſpondet B. Gregorius ſanctū regem *Gregorius.*
nō hīc has virtutes, quaſi merita ſua allegaſſe, ſed vt Dei bñficia:
cūcta quippe bona, quę facimus beneficia ſunt Dei. Et ita B. Au
guſtinus explicans illud pſalmi: qui coronat te in miſericordia: & *Aug. ſuper*
miſerationibus, ait, nunquid nō corona bonis operibus datur? Sed *Pſalm. 102.*
quia ipſa bona opera ille in nobis operatur: ideò dixit: qui coro-
nat te in miſericordia, & miſeratiōib⁹: quia noſtra bona opera, mi
16 ſericordię ſunt Dei: ipſe eſt enim (vt ait Apoſtolus) qui operatur *Philippen. 2.*
in nobis, & velle, & perficere pro bona ſua volūtate. Idcircò hic bo
nus rex cū iam plurima beneficia accepiſſet, longā vitam expoſ-
cit ad miſericordiā eius prædicandam, & ſic dicit: Dñe ſaluum me
fac. Id eſt præbe mihi longiorem vitā, & pſalmos noſtros cātabi-
mus cunctis diebus vitæ noſtrę in domo Dñi. Perpendite nūc ad
quid vellet hic bonus rex longā vitā. O vtinā ad hoc nūç eam nos
deſideraremus, non verò ad Deū offendēdū, atq; turpiſsimè viuē-
dū. Ex tota hac cęleſti doctrina ſequitur quàm neceſſariū ſit quod
crebrò de diuinis Dei beneficijs loquamur, eaq; ſępiſsimè in me-
moriam reducamus, quò in diuino eius amore inflāmemur, & gra
tiſsimi ei ſimus, vt ſic ad alia plura & maiora recipienda diſpona

mur. Verum Proh dolor! quantus defectus eſt in mundo circa 17
hoc! Si ego nunc vos interrogarem: qui ſunt hi ſermones, quos die
noctuque confertis inter vos? Nunquid verè poſſetis reſpondere:
de Ieſu Nazareno? O miſeros vos atque infelices homines, qui in
tantam ingratitudinem deueniſtis, vt vniuerſi ſermones, cogita-
tiones, deſideria, ac deniq; actiones veſtræ de terreſtribus, ac cadu-
cis rebus ſint! nec magis Dei, quam ſi eſſetis bruta animalia, re-
cordamini. O Deus infinitæ maieſtatis tu per immenſam clemen
tiam tuam obuia tanto malo.

Dicunt Ampliùs hi diſcipuli: *Nos autem ſperabamus &c.* His ver-
bis infidelitatẽ ſuam oſtenderunt, ſignificantes ſe iam non ſpera-
re. O homines increduli nõdum dies tertius tranſactus eſt, in quo
Dñs ſe reſurrecturũ eſſe promiſit, quare verbo eius diffiditis? Su-
per hoc verbũ. *Tertia dies.* Quæro quæ nam fuerit cauſa quare Do 18
minus tertia potiùs quam quarta die voluerit reſurgere? Ad hoc re
ſpõdeo adeò celebrẽ eſſe hunc numerum ternariũ, vt nihil in vni
uerſo poſsit eſſe perfectum niſi trinitate numeri perficiatur. Prin-
cipium quippe, medium & finẽ debet res habere, vt omnino per-
fecta dicatur. Vnde vniuerſam mundi perfectionẽ in tribus operi
bus conſiſtere reperimus quæ tribus perſonis ſanctiſsimæ Trinita
tis attributa ſunt: quorum primum eſt creatio, quæ patris omni-
potentiæ: ſecundum, redemptio, quæ filij ſapientiæ: tertium deni-
que & vltimum eſt iuſtificatio, quæ Spiritus ſancti amori, gratiæ,
ac pietati attribuitur. Et quia hic numerus tantæ eſt excellẽtię vo
luit Dominus tertia die reſurgere: atq; etiã vt eius mors vitæ ip-
Gene. 6. ſius conformaretur. Cùm Deus hominũ cõſummatã nequitiã, cor
ruptionem q, proſpexiſſet, dixit: Pœnitet me feciſſe eos. Et vnus 19
ex ſenſibus, quibus hęc verba declarantur à nonnullis eſt, pœnitet
me, id eſt, pœnitentiã me oportet facere propter homines. Domi
ne ergò ſi pœnitentiam facere debes: in tres partes diuiditur pœ-
nitentia, quam homines agunt: contritionẽ, ſcilicet, confeſsionẽ,
& ſatisfactionem, & faciens ſe Deus hominẽ totam vitam ſuam
in his tribus rebus faciendis cõſumpſit, etſi diſpari ratione atq; ho
mines facere conſueuerunt: cæteri nanque homines ſuorum met
peccatorum habent dolorem, ac contritionem: ſed Chriſtus re-
demptor noſter ab inſtanti ſuæ conceptionis, quouſque in Cruce
expirauit propter aliorũ hominum peccata immenſam habuit tri
ſtitiam. Et ſic dixit: Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortẽ. Alij ho-

mines

20 mines peccata sua confitentur: sed Christus Iesus Saluator noster totum vitæ tẽpus in laudum confessione æterno patri facienda, & in sanctissimæ, atq; ineffabilis Trinitatis mysterio reuelando consumpsit: quod quidem antea nimis absconditum fuerat hominibus. Etiam vitã suam in satisfaciendo æternæ maiestati pro sceleribus nostris cõsumpsit. Et quia vt satisfactio sit integra, debet esse rei æqualis illi, quæ amissa est (est enim satisfactio redditio æqui ualentis pro æquiualenti) idcircò hic diuinus Redemptor satisfecit pro omnibus quæ æternus Pater per peccatũ perdiderat. Pater per peccatum vniuersos homines amisit, vt igitur in integrum ei fieret satisfactio, omnes ei homines restitui oportebat. Et quia plurimi iam in inferno cõdemnati erant, plurimi etiam sua malitia ac culpa erant cõdemnandi: quocirca ei omnes homines resti-
21 tui non poterant, quid ergo remedij est? quod ei pretiosior cunctis hominibus vnus homo restituatur. Hic vnus est Iesus Christus, qui in quantum homo plus valet quàm cæteri omnes homines: eo quod eius humanitas sanctissima sacratissimę diuinitati coniũcta erat. Et offerẽs se ipsum æterno patri in cruce æqualẽ fecit satisfactionẽ omniũ, quę perdita fuerant. Et quia rota eius vita has tres partes habuerat, voluit, vt mors vitæ respõderet cum tres dies mortuus esset, nec vsq; ad tertium diẽ resurgeret: cũq; iam Dñs surrexisset Angelusq; mulieres misisset, quæ fœlicissimos resurrectionis nuncios discipulis referrent, isti nõ solum non crediderunt eis, sed illis nuncijs maiori timore perculsi sunt, sicut hîc ipsi fatentur dicẽtes: *Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, &c.* Ac si dicerent: fecerunt, vt metu perterriti fugeremus, timẽtes ne fortè ali-
22 quod damnum nobis Pharisæi inferrent, arbitrantes sacratissimũ Domini corpus à nobis fuisse sublatũ. Eccẽ quam parum profuerit prædicatio Magdalenæ. Duas mulieres reperimus in sanctis Euangelijs, quæ Christum redemptorẽ nostrũ prædicarunt: quarum altera fuit Samaritana: altera verò Magdalena, quæ vniuerso Apostolorum senatui congregato sacratissimã resurrectionem Domini prædicauit. Et Samaritana communi & populari genti prędicans eos conuertit: Magdalena autem, quæ excelsi status viris, & principibus Ecclesiæ, quique tot annos sub Iesu Christi disciplina didicerant, prædicabat, non eos conuertit, nec commouit, imò eius verba, & concionem irridebant, & sicut dicit Dominus Lucas in hoc ipso capite: Et visa sunt ante illos sicut deliramentum

mentū verba illa. Hoc eſt equidē, quod maximā affert admiratiō nē, quod cōciones ſæpenumerò populares, paruulis, ac ſimplicibus hominibus proficiunt, & à ſuis deprauatis viuendi rationibus reſipiſcunt: raro tamen viros primarios, literatos, eccleſiaſticoſve prædicationibus cōmotos ſcelera ſua reliquiſſe videmus quod ſi aliquid in concione audiunt, quod eorū vitia perſtringat, ſtatim quaſi mula cuius vulnera ſtrigili ferrea feriuntur, calces tollūt, & iraſcuntur, prædicatorēq; irrident dicentes eū neſcire quid dicat, ſed delirare: quēadmodū Apoſtoli ſanctā Magdalenā irridebant.

1. Cor. 1. Cuius rei ratio ſatis manifeſta eſt. Vt enim dicit D. Paulus: Nos prædicamus Chriſtum crucifixū, & vt ad eius imitationē pœnitētiā agamus, eiuſq; crucē noſtris humeris deferamus. Dic ergò quę ſo viro primario, aut archidiacono, aut alij eccleſiaſtico viro, cui plurimi ſunt redditus eccleſiaſtici, vt in proceſsione deferat crucē: ſtatim vobis reſpōdebit vir primarius, iſtud nō eſſe officiū magnatū: & archidiaconus, & alius dicet, hoc munus ad ſacriſtanos nō autē ad eos attinere, qui primas cathedras primaſq; voces habēt in capitulo. Sic igitur viri primarij, & eccleſiaſtici iſti dedecorantur, ſi eis pœnitentiæ crucem iubeas aſportare: dicuntq, has aſperitates infimæ conditionis hominibus conuenire. Et ſi eos prædicator reprehendit, dicunt has reprehenſiones, & ſpirituales prædicationes ad communes populareſq, homines pertinere. O miſeros vos, quibus ſiquidem nec Domini Ieſu Chriſti crux, nec etiam eius doctrina quadrat: ergò nec eius gloria vobis eſt.

Audiens hęc Dñs ab his duobus diſcipulis acrè reprehēdit eos dicēs: O *ſtulti, & tardi corde ad credendum.* Illi verò hanc reprehēſionē tāquā viri bene morati, ac patientes, æquo animo pertulerunt. Hoc eſt ad confuſionē eorū, de quibus modò dicebamus. Hi peccarunt: & reprehenſionē patiētiſsimè receperunt: vos autē peccatis, nec verò aſperum verbū vultis audire. De vobis, & alijs ſimilibus dicit Propheta Amos: odio habuerūt corripientē in porta: & loquentem perfectè abominati ſunt. Diligēter pēſate verbum illud: in porta: in quo ſignificatur q̄ ſtatim in principio reprehenſionis antequā corripiēs in eam ingrediatur, eū peccatores abominātur dicētes: Ecce iā incipit delirare. Et vnū ex maioribus argumētis ex quibus cōijci poteſt eos ea peccata commiſiſſe, quæ à prædicatore vituperantur, eſt illa murmuratio, & impatientia, qua de prædicatore detrahunt. Quādo ſartor forfices amiſit, vt eas perquirat,

Amos. 5.

pugno

26 pugno menſam percutit, & ſtatim ſonant & ſic apparet vbi ſunt: ſic prædicator reprehẽſionis ictum facit, & ſtatim apparet vbi eſt culpa quia ſtatim culpatus ſtridet & conqueritur. Conquereris? in te eſt ergô peccatum. Ego quippe neſciebam, in quo eſſet, quã do illud reprehendebam, & ſiquidem in te ſtrident forfices, in te ſunt. O fratres chariſsimi per clementiſsimi Domini viſcera vos rogo, vt conſideretis charitatẽ, qua vobis prædicatur, & reprehenſio perhibetur: eamq; tanquàm à Ieſu Chriſti ore ſuſcipite: quod ſi in culpa eſtis, emẽdamini, ſin minus, Deum laudate, qui per mi ſericordiam ſuam vos manu tenuit, *Simile.*

Et incipiens à Moyſe, & omnibus prophetis, interpretabatur illis, &c. Vnum locum tantummodo eô quod ſit ſingularis, & excellens, hic declarabo, quem vnum, ex prẽcipuis, quos eis Dñs declarauit,

27 fuiſſe exiſtimo: qui eſt ille Oſeæ dicentis: Ero mors tua ò mors: morſus tuus ero inferne. Et ſic dicit B. Paulus: Hunc ipſum locum citans: Tunc fiet ſermo, qui ſcriptus eſt: abſorpta eſt mors in victoria, in victoria, id eſt in ſacratiſsima reſurrectione Domini. Ibi enim mors mortua remanſit. Sed quæret aliquis: quomodo mortua fuit mors, ſiquidẽ etiã nũc ſicut olim homines occidit: Ad hoc reſpõdeo aliquas res eſſe, quarũ vita quia manifeſta eſt nimis, ideô etiã earũdẽ mors eſt euidẽtiſsima: qualia ſunt vniuerſa animãtia, quæ quia cùm viuũt, apertè in motibus & actionib⁹ vidẽtur viuere, etiã cum ſunt mortua ſatis clare mortua eſſe apparẽt. Alię autẽ res ſunt quarũ quia vita eſt occulta, mors etiã eſt occulta. Vita mellis eſt dulcedo: & quãdo nõ eſt dulce, dicitis: hoc non eſt mel: nec aliter cognoſci poteſt niſi guſtãdo illud. Vita aceti eſt acor: quod

28 ſi nõ eſt acre dicitis: hoc nõ eſt acetũ. Vita aloes, id eſt del [Azibar] eſt amaritudo, quod ſi non ſit amarũ dicitis: hoc nõ eſt aloe, Vita quidẽ mortis erat amaritudo, & inſulſitas quia erat ianua inferni: quantũcunq; enim iuſti eſſent homines, vbi primũ moriebãtur, in infernũ deſcẽdebãt, et ſi ad diuerſa loca, ſicut exaggerat Dauid dicens: quis eſt homo qui viuit, & nõ videbit mortẽ, eruet animã ſuã de manu inferi? quaſi dicat: nullus. Et hãc vitã, quæ erat hæc amaritudo ei ademit Chriſtus redẽptor noſter: efficiens vt mors, quæ antea erat ianua inferni, iã nũc iuſtis eſſet porta cæli. Et quæ antea erat amariſsima, iã nũc dulciſsima videatur. Et hoc fuit mortẽ occidere. De illo illuſtriſsimo viro Eleazaro dicitur quod adeò populum Iſrael diligebat, vt cùm ingentẽ Elephantẽ videret accedere

Oſeæ.13. *1.Cor.15.*

Pſalm. 88.

1.Mach. 6.

dere arbitrans in eo venire regē maximo ſe periculo obtulerit, vt 9
liberaret populū ſuum. Et dedit ſe (ait ſacra ſcriptura) vt liberaret
populū ſuū, & cucurrit ad eam, ſcilicet beſtiam, audacter. Et iuit
ſub elephātum, & ſuppoſuit ſe ei, & occidit eum, & cecidit in ter-
ram ſuper ipſum, & mortuus eſt illic. Et ſic vincens occubuit. Sic
nobiliſsimus dux Ieſus Chriſtus proſpiciens maximā illā beſtiā,
quæ eſt mors aduētare, quæ omnes deuorabat, & per eam omnes
in infernū deſcendebant, mori maluit, quam ſinere hanc beſtiam
populo ſuo dominari: atq; vt eam interficeret eam cōplexus eſt,
& quādo ab ea interfectus eſt ipſam ille diuinitatis ſuæ gladio in
teremit. Dicit vlterius: morſus tuus ero inferne. Hæc dictio: mor-
ſus, actiue & paſsiue ſumi poteſt, Actiue, ſignificat infernum à fi-
lio Dei morſum fuiſſe. O inferne (ait Dñs) ego te morſibus confi
Simile. cia. Qui morſum affigit partem ſumit, & partē deſinit. Habes po; 6
mū putre, quod tamē partē aliquā habet ſanā, affigis ei morſum,
& capis bonū, ac putre relinquis. Infernus erat ſicut pomū putre
propter ingētem peccatorū multitudinē, quæ in eo erat: habebat
tamen partē ſanā, quæ erat cōgregatio fideliū, qui in eo erant. De-
ſcendit igitur anima ſanctiſsima ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti di
uinitate plena, & in infernū morſum affixit; aſſumens totū ſanū
quod in eo erat: qui erant oēs iuſti, & totū corruptū, qui ſunt pec-
Simile. catores, reliquit. Vt meliùs hoc intelligatur, notādum eſt, quēad-
modum in carcere diuerſa ſunt domicilia, alia, ſcilicet viris nobi-
libus, & honeſtis, alia verò vilibus, & abiectis hominibus: ſic etiam
in inferno, qui eſt delinquētium carcer diuerſa eſſe domicilia, &
ſegregationes: non enim omnes pœnæ ſunt æquales. Quēadmo-
Ioan. 14. dum dixit Dominus, In domo patris mei manſiones multæ ſunt, 31
ſic etiam in inferno manſiones multæ ſunt. Vnde infertur quod
quauis quiſquam ſe condemnandum eſſe certò ſciret non debe-
ret malū operari ne tot pœnis ibi torqueretur. Itaq; in illa parte
infernū, in quā detrudūtur illi, qui in peccato mortali actuali mo-
riuntur, diuerſitates ſunt pœnarū, & idcircò dicimus in illa eſſe di-
uerſas ſeparationes, & domicilia. Præter hanc partem inferni alia
eſt, in quā deſcendunt infantes, qui abſq; baptiſmo, cum peccato
originali, moriūtur. Qui illic deſcendunt, hāc vna pœna torquen-
tur, q Deū non videbunt in æternum nec aliā pœnā habent. Ad
neutrā harū partiū acceſsit anima Ieſu Chriſti redēptoris noſtri,
nec eas momordit, tāto enim bono indignæ fuerunt. Nam illic vt

dicit

32 dicit Iob vmbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror in habitat. Si autẽ illa sacratissima anima illic ingrederetur, iam nõ esset sempiternus horror. Aliud est domicilium eorum, qui in statu gratiæ moriuntur, nec tamen integram peccatorum suorum satisfactionem fecerunt, quod dicitur purgatorium. Alia mansio erat ante sacratissimam Domini passionem, in quam descendebant omnes, qui nunc in cœlũ ascendunt, & hæc dicebatur sinus Abrahę. In hęc duo loca ingressa est illa anima sanctissima, cuius introeuntis diuinitatem aspexerunt, qui in ijs morabantur, & promissa sibi gloria perfrui cœperunt. Itaque quanuis statim locum nõ mutarint, statum tamẽ illico commutarunt: statim enim beati manserunt, sed non illinc vsq; ad diem tertium exierunt. O ęterne Deus, & quid sentirent illi patres cum in tanta obscuritate cõmorantes subito tantum bonum sibi aduenire conspexerunt? Hic
33 igitur est morsus, quem hodie Dominus ab inferno abstraxit, & sic hodie quatuor præstantissimis legionibus comitatus exiuit. Prima animarum, quæ in sinu Abrahæ morabantur: Secunda, Angelorum, qui illas sanctas animas custodiebant, ac consolabantur. Abraham enim dixit auaro: Tu cruciaris: Lazarus verô consolatur, Quòd si ille, atque alij consolabantur, â quibus alijs, nisi ab Angelis poterant consolari? Si ergo Angelorum munus erat consolari eos, qui illic morabantur, & hic sinus Abrahæ iam non est necesse, nec existit: ergô etiam Angeli, sicut sancti patres exierunt. Tertia legio erat animarum, quæ in purgatorio commorabantur, quæ hodie omnes per dominicæ passionis virtutem exierunt. Nam si ad principis coronationem, aut ortum vincti, qui in carcere tenẽtur, dimittuntur, maior ratio erat, quod
34 in victoria, ac triumpho principis regum omnium terræ, atque cælorum imperatoris, ij qui in purgatorij carcere tenebantur, liberi dimitterentur. Sic tenet Doctor Seraphicus Beatus Bonauentura. Et sanctus Gregorius super Euangelium, vna sabbathi, sic dicit: quod ante passionem dixit, in resurrectione Dominus impleuit. Si exaltatus (inquit) fuero â terra, omnia traham ad me ipsum. Omnia etenim traxit, qui de electis suis apud inferos nihil reliquit, ij autem, qui in purgatorio morabantur, electi eius erant. Hoc etiam comprobatur: quia Beatus Petrus loquens de Christo Domino nostro inquit: quem Deus suscitauit, solutis doloribus inferni. Quos dolores soluit? nunquid suos? Absit:

Iob. 10.

Luc. 16.

Simile.

D. Bonaue. in. 3. d. 22. q. 5.

Greg. hom. 22.

Ioan. 12.

Act. 2.

nun-

nunquam enim in inferno dolorẽ habuit: nec eorum, qui erant in 35
ſinu Abrahæ, quia nec hi dolores habuerũt: nec damnatorum, qui
erant in inferno: nam hi non exierunt. Veriſimè igitur dicemus
dolores, qui ſoluti ſunt, fuiſſe eorum, qui in purgatorio moraban-
tur. Et illic erant cum eis alia legio Angelorum, qui eos conſola-
bantur, etenim in purgatorio nõ ſunt dæmones, ſed Angeli: nam
ij, qui in purgatorio cruciantur filij ſunt Dei. Nec verò filios ſuos
Deus Dæmonijs tradit, ſed Angelis, qui eos conſolẽtur in pœnis
quas patiuntur. Hi etiam hodie ſanctiſsimam illam animam co
mitantes exierunt. Ecce quatuor legiones, quæ diuinum hũc Do
minum comitabantur. Diſpares ſunt hæ profectò & diuerſæ ab
eis, quæ illum triduo antea comitabãtur. Tunc eum videretis illis
infernalibus hominibus comitatum, qui eum per vias Hieroſoly-
mæ blaſphemabant: nunc autem innumera ſanctorũ, atq; ange- 36
lorum multitudine circunſeptus venit, cum ingenti maieſtatis
gloria. Hæc mutatio dexterę excelſi. Eccè quam meritò dicere po
tuit, morſus tuus ero inferne: cùm talem ab eo morſum abſtraxe-
rit. Si autẽ morſus paſsiuè accipiatur ſignificat Ieſum Chriſtum
filium Dei fuiſſe morſum, quẽ infernus, ad ſuum tamẽ malum,
Simile. deuorauit. Quandò quis ſtomachum nimis repletum habet, accí-
pit pilulam, quæ facit eum omnia purgare etſi nolit. Stomachus
diaboli eſt infernus, qui iuſtos illos retinebat: veruntamen ingreſ-
ſus eſt ſaluator in hunc ſtomachum tãquam pilula, & fecit eum
omnia, quæ intus habebat euomere: omnia (inquam) ſcilicet iu-
ſtos: reliqui enim in ſacris literis dicuntur nihil, etſi potentiores
ſint mundi. Vnde dicit Apoſtolus: Si charitatem nõ habuero, ni
hil ſum, quanto igitur minus erunt damnati, qui ſunt in inferno, 37
Hunc locum, & alios plurimos eis Dominus expoſuit vt credo.
Et ſic tandem cum illis comedens ſeſe eis reuelauit, & nimis cõſo
latos illos reliquit. Vtinam diuina ipſius maieſtas mẽtes noſtras
hoc modo clarificet, vt eum optimè cognoſcamus, cogno-
ſcenteſque diligamus, diligenteſque in cæle-
ſti gloria illo perfruamur.

Amen.

FINIS.

QVARTA PARS QVADRAGESIMALIS IN QVA CONTINENTVR OMNES

Dominicæ, quę in ſacroſancta Eccleſia ſolent decantari à Dominica in Septuageſima vſq; ad Feriam ſecundam in Reſurrectione Domini incluſiuè: & quartæ, & ſextæ feriæ Quadrageſimæ.

Dominica in Septuageſima.

Petrus A.

Simile eſt regnum cælorum homini Patri familias. Matth. 20.

BEATVS Bernardus ſermone quodam de hebdomada ſancta dicit. Cùm diuina verba ſint ſpiritus alimenta, quemadmodum materiales cibi ſunt corporis ſuſtentatio: ſicut ea, quæ comedimus, ſunt in duplici differentia: alia enim vbi primum lingua tanguntur, ſaporem emittunt: alia verò confracto cortice, quo operitur medulla, in qua ineſt ſapor, ſuauitatem afferunt: quouſque autem cortex iſte auferatur, quantumcunque ore volutentur, ſemper tamen inſipida videbuntur. Quod videre eſt in pomo, & nuce: etenim pomum, vt ore contingitur, ſaporem edit: nucem autem priùs oportet cõteri, nucleumque cortice denudari: & poſteà eius ſuauitas innoteſcit: ſic etiam diuinorum verborum alia eſſe, quæ ſtatim, vt audiuntur, dulcorem, ac ſuauitatem animæ afferunt: cuiuſmodi ſunt: Beati pauperes ſpiritu, quoniã ipſorum eſt regnum cælorum, Beati mites, quoniam ipſi poſſidebunt terram. Alia verò, quæ ſuauitatem hanc non gignũt, niſi priùs

Bernar.

simile.

Luca. 6.

priùs exuantur cortice; cui iucundiſsima medulla ſubeſt, quæ 4
animam alit, & iucunditate reficit: quales ſunt vniuerſæ parabo-
læ, quas Dominus prædicauit, quæque in ſanctis Euangelijs ſcri
ptæ ſunt: quarum vnam hodie præſtantiſsimam nobis ſancta
Mater Eccleſia proponit: cuius corticem diuino auxilio à nobis
oportet infringi, nucleumq; iucundæ, ac cæleſtis doctrinæ, qui
ſub eo latet, auferri.

Simile eſt regnum cælorum, &c. Nuſquàm veteris teſtamẽti repe
rimus Dominum hanc rempublicam, quam habet in terra, cælo
rum regnum appellaſſe, ſicut hodiè illud nuncupat: & ratio erat,
quia ante ipſius aduentum princeps tenebrarum in hoc ſæculo
dominabatur. Deique principatũ tyrannice vſurpabat. Veniens
autem verbum diuinum incarnatum, vt principem tenebrarum
ab hoc regno expelleret; ſicut ipſe Dominus dixit, Nunc prin- 5
ceps mundi huius eijcietur foras, liberam iam rempublicam iſtã
Ioan. 12. ab illa tyrannica ſeruitute regnum cœlorum vocat: & ſic illic ſub
didit dicens: Et ego ſi exaltatus fuero à terra, omnia traham ad
me ipſum. Ex quo cognoſcetis dilectiſsimi fratres quantò me-
liores & ſpiritaliores patribus illis veteris legis eſſe debeamus:
quandoquidem iam miſera illa captiuitate redempti ſumus, vt ſi
cut ſpiritales, cœleſteſque viuamus. Hoc tanquam ſufficientem
rationem adducit Beatus Paulus vt nobis peccatum fugiendum
Rom. 6. eſſe perſuadeat, dicens: Peccatum vobis non dominetur: non
enim eſtis ſub lege, ſed ſub gratia. Et in hac Parabola confert
Dominus Chriſtianos operarijs à Patre familias ad laborandum
in vinea conductis. Quod vt meliùs intelligatis; animaduerten-
dum vobis eſt totam Philoſophiam Chriſtianam in duas par- 6
tes eſſe diuiſam. Altera eſt finis, altera vero media ad finem con-
ſequendum. Finem autem eſſe charitatem docet Beatus Apo-
ſtolus dicens: Finis præcepti charitas de corde puro, & conſcien-
1. Tim. 1. tia bona, & fide non ficta. Huc omnia legis præcepta, & conſilia
diriguntur: videlicet, vt Deum, ac proximos diligamus. Nam ſe-
cũdum Theologos vnus, & idẽ eſt habitus, ex quo huic duplex
actus, quaſi duplex ramus ex vna ſtirpe procedit. Cumq; ad hũc
finem conſequendum complura requirantur: in hunc finem om
nia ferè tẽdunt, vt ſui ipſius amor effrænatus ſuperetur. Effræna-
tus (inquam) quia quamdiù hic amor rationis diuinæq; legis ter
minis ſeptus tenetur, non eſt malus, ſed bonus: proprium enim
ſui

7 ſui amorem Deus homini tribuit, vt ſui ipſius rationem haberet, vitæque ſuæ cuſtos exiſteret, qui ſi hos terminos præterit, in plurimos morbos ſpiritum inducit, nec in ſimul cum Dei amore cõmorari poteſt. Et quãquàm Dei amor ex natura ſua dulcis eſt atque ſuauis, ea tamẽ media, quibus hic amor impetratur, laboriosa eſſe conſueſcunt, ſicut corporis valetudo dulcis & iucunda eſt hominibus: medicamenta verò, quæ ad eam conſequendam præparantur, plerunq; amara eſſe ſolẽt, quia ad charitatem adipiſcẽdã neceſſe eſt (vt anteà diximus) noſcũ effrenato noſtri amore debellare, cæteroſq; omnes affectus, qui ex hoc proprio amore dimanant, ieiunijs, diſciplinis, orationibus, lachrymis, alijſq; quã plurimis pœnalibus operibus ad hæc neceſſarijs oppugnare. Idcircò Diuus Paulus ait: Qui Chriſti ſunt, carnẽ ſuam crucifixe- *Galat.5.*
8 runt, cum vitijs, & cõcupiſcentijs. Quid autem difficilius, quàm hominem propriã carnẽ crucifigere? Etſi, vt vera loquar, hæc pœnalia operatijs ſunt difficiliora, & laborioſiora, qui ea rarius exequuntur. Et ita declarat Origenes verba illa Diui Pauli dicentis: *Orig. ſuper Paul. Ro.7.* velle adiacet mihi: perficere autẽ non inuenio. Affirmans ſanctũ Apoſtolum hic loqui de homine denuò iuſtificato, qui peculiariter habet voluntatẽ, & deliberationem ad bonum: ſed perficere non inuenit: quia per habitum contrariũ diù inueteratũ retrahitur ab exercitatione virtutis, vel ſaltem maiore cũ labore illã operatur. Idcircò in initijs maxima patientia opus eſt, & efficaciter à Deo ſubſidium poſtulari debet. Vir autem iuſtus ſanctis exercitationibus aſſuefactus, non tãtam moleſtiã in eis ſentit, etſi ſatis magnum laborẽ patitur: quia, vt ſapiẽs dicit, corpus, quod corrũpitur, aggrauat animam. Et hoc eſt quod Beatus Paulus dicebat *Sap.9.*
9 vbi ſupra: video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, atque ideo magno cum dolore querebatur infe- *Roma.7.* riùs dicens: Infœlix homo quis me liberabit de corpore mortis huius; & reſpondet dicens: Gratia Dei per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Itaque tam qui tyrones ſunt, quàm eos, qui in virtute proficiunt gratiam à Deo patre per merita Ieſu Chriſti filij eius diligẽter oportet expoſcere, qua hæ pœnales exercitationes faciliùs perferãt, ſiquidẽ in eis oẽs labores inueniunt. Cũ igitur ita ſit ꝙ Chriſtiana vita hos labores, ac difficultates ſecũ habet meritò Chriſtiani à Chriſto Redẽptore nr̃o operarij nuncupantur, operarij (in quã) in vinea laborãtes, nullũ enim præ diũ crebriorẽ

exercitationem, maioremque diligentiam requirit, quàm vinea. Dies autem, in quo dicit sanctum Euangelium laborem hunc esse adhibendum, est hominis vita: sic eam vocauit Dauid. Dies eius tanquã flos agri, sic efflorebit, nõ eã vocat plurimos dies, sed vnũ diẽ: & idcircò nõ dixit: efflorebũt, sed efflorebit. Plurimæ extant rationes, quare hominis vita diei cõparatur: ex illis tamẽ vnicam assignabo, scilicet, quia dies ad laborandũ, nox autẽ ad quiescẽdũ fuit instituta: &, si nũc vice versa fit. Aduertite igitur diẽ qui est vita ad laborãdũ, atq; merẽdũ fuisse factũ, nõ autẽ vt in vanitatibus cõsumatur. Nox verò instituta fuit, vt in ea ijs perfruamini, quæ in die promeriti fuistis. Ideò Dominus futuram vitam noctẽ vocauit, dicens: veniet nox, quandò nemo poterit operari. Et sic dicit Diuus Paulus: Omnes vos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisq; propria corporis prout gessit, siuè bonum, siuè malum. Diligenter pensate quomodò dicit: Propria corporis, vt significet hominem mereri, aut demereri posse quamdiu anima in corpore perseuerat, non autem posteà. O si hæc verba in mentibus nostris semper impressa deferremus, quàm aliter, ac viuimus viueremus. Hic dies incipit ab hora prima, hoc est, ex quo homo ratione incipit vti: & sic hora prima est pueritia, vsque ad quindecim annos paulò magis, minus vè. Hora tertia cùm sol iam calidior apparet, est adolescentia, à decimo quinto vsque ad vicesimum quintum annũ. Hora sexta est meridies, cum sol in toto vigore persistit. Hæc est à vicesimo quinto vsque ad quadragesimum annum, quæ est ætas virilis, & tunc est clarior, ac perspicacior hominis intellectus, tũc maiores, atque robustiores sunt vires: tunc ardentioribus tentationibus contorqueatur: tunc denique vrgentioribus concupiscentiæ flammis aduritur. Hoc est periculosius tempus. Ideò Dauid dicebat: Ab altitudine diei timebo: ego verò in te sperabo. Altitudinem diei virilem appellat ætatem. Et de hac potest intelligi, quod paulò anteà dixerat: Miserere mei Deus, quoniam conculcauit me homo, id est, hęc virilis ætas. Hora nona est cùm iam sol ad occasum appropinquat, hoc est, à quadragesimo quinto vsque ad septuagesimum annum. Hora autem vndecima est à septuagesimo, vsque ad finem, cum iam vix vna vitæ hora superest. In omnibus his horis vocat Deus homines ad sui ministerium, quod si quis quærat, cur Dñs illos omnes manè simul non conduxerit.

Psalm. 102.

Ioan. 9.

2. *Cor.* 5.

Psal. 55.

Ad hoc

13 Ad hoc reſpondeo Deum omnes ſingulis horis accerſire. Quia autem quidam in infantia, alij in iuuentute, alij in virili ætate, alij vero in ſenectute Dei vocibus reſpondent: idcircò hæc temporum diuerſitas hîc aſsignatur. Videbitis quoſdam pueros, qui vbi primũ ad rationis vſum perueniunt, ſtatim affectuoſiſsimè, atq; feruentiſsimè Deo ſeruire incipiunt. Hi ſunt, qui præſtantiſſimi Dei ſerui eſſe, illiuſque honorem totis viribus, totoque conatu defendere, præclaraſque à ſpiritualibus hoſtibus victorias reportare conſueſcunt. Cùm Dauid in conſpectu Saulis appareret, adoleſcẽtulus adhuc exiſtens, dixit ei. Ego ſeruus tuus vadam; & pugnabo aduerſus Philiſtæum. Dicentique illi rege: non vales reſiſtere Philiſtæo iſti: quia puer es, dixit Dauid: Paſcebat ſeruus tuus gregem, & veniebat leo, vel vrſus, & tollebat arie- 14 tem de medio gregis, & perſequebar eos, & percutiebam, &c. Nam & leonem, & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Erit igitur Philiſtæus iſte incircunciſus quaſi vnus ex eis? Sic eſt verum fratres, quòd qui à tenera ætate tentationibus reſiſtere vitiaque à ſe expellere conſueuit, facilè poſteà gigantum capita amputare, alij ſque grauioribus peccatis poterit repugnare, atque ab eis victoriam reportare. Ad hoc bonorum parentum ſapiens diligentia multum conducit, qui tales ſtatus curant vt filij ſui eligant, in quibus Deo ſeruiãt, nec inordinate, & ſine viuendi ratione procedant. Referens ſacra Scriptura Cain, & Abelis ortum, & exercitationes, quibus intendebant, incepit ab Abel, et ſi minor erat ætate, dicens: fuit autem Abel paſtor ouium, & Cain Agricola ſignificans in hoc bonos, licèt ætate ſint poſteriores, in ordinan- 15 da tamen vita, certaque viuendi ratione ſuſcipienda eſſe priores, vt aliquibus exercitationibus intendentes occaſionem non habeant effundendi ſe per vitia. Prophetans Iſaias de tempore legis gratiæ dixit: Erit ibi ſemita, & via ſancta vocabitur. Via ampla eſt ſæcularium vita: ſemita verò arcta eſt religioſorum virorum viuendi ratio: quia ad plura facienda tenentur. Maximum verò malum eſt, in tempore legis gratiæ, vbi hæc duplex viuendi ratio ſuppetit, nonnullos eſſe Chriſtianos, qui neutram velint apprehendere. Nullique ſtatui velint acquieſcere: hi profectò in maximo condemnationis periculo verſantur. Quapropter fratres chariſsimi diligenter curate, filios veſtros ab infantia diuinum amorem, & myſterium erudire vt in vtro horũ duo

1. Reg. 17.

Geneſ. 4.

Iſai. 35.

rũ ſtatuum, quos Eccleſia comprobauit, Deo deſeruiant. Alij in iuuentute diuinis vocationibus reſpondent: & ſi, quæ noſtra eſt miſeria ſatis pauci ſunt. Cùm Deus præcepit Moyſi, vt montem aſcenderet, quò cum eo magni ponderis, ac momenti negotia tractaret, quando Moyſes deſcendit à monte, aram ex duodecim lapidibus, ſiue (vt alij legunt) ex duodecim colũnis erexit, vt ſignificaret, Deum vniuerſas duodecim tribus ſub ſua protectione recepiſſe, nullamq; repuliſſe: diciturq; ibidem. Miſit iuuenes de filijs Iſrael, & obtulerũt holocauſta, immolauerũtq; victimas pacificas Dño vitulos duodecim. Notate per caritatem quo modò Moyſes ad iucundũ illud Deo ſacrificiũ offerendũ de ſingulis tribubus ſingulos adoleſcentes elegit. Etenim nondũ viri ex tribu Leui ad Sacerdotium fuerant electi: ſed adhuc primogeniti ſacerdotij munere fungebantur. Elegit autem iuuenes tanquàm puriores, atq; innocentiores, vt per eorũ manus oblatũ ſacrificium gratius eſſet Domino. In hac autem calamitoſa tempeſtate quàm puri, ac mundi ſint iuuenes apertè videtis. Obſtupenda eſt vtiq; iuuenũ diſſolutio, atq; deprauatio in omnibus ſtatibus. Alij ſunt qui in extrema ætate Dei vocationibus reſpõdent quod quidẽ ſatis miſerabile eſt, videlicet homines ad ſe cõuertẽdos illud tẽpus expectare, cùm iã in virtutis, ac perfectionis faſtigio eſſe deberent. Poſtquàm nonaginta, & nouem annorum cœperat eſſe Abrahã, apparuit ei Dñs, dixitq; ad eũ: Ego Dominus omnipotens: ambula coram me, & eſto perfectus, ambula coram me: ideſt ſecundũ volũtatẽ meã viue, vel viue quaſi ſi me præſentẽ videres, & eſto perfectus, id eſt, eſto fidelis, ſimplex, & rectus. Mirabile eſt, cùm anteà Dñs toties Abrahæ apparuiſſet & ei locutus fuiſſet, plurimaq;, ac maxima promiſiſſet, nec nõ & multa beneficia cõtuliſſet, nunquàm tamen illi tale præcepit, nec ei dixit: Eſto perfectus: poſtquàm autem ſenuit Abraham præcipit ei Dñs, vt ſit perfectus: vt cognoſcatis perfectionẽ in ſenibus eſſe oportere. Quandò ætate prouectus erat, & ſæpenumerò cum Deo fuerat locutus, tunc ei dicit: Eſto perfectus. Ex ijs enim ſperãda eſt perfectio, nec verò velle debemus, vt iuuenes ſanctitate ſcaturiant: nec mirandũ vobis eſt ſi in ſeruo Dei imperfectiones aliquas animaduertatis: ſiquidem Abrahæ poſtquàm ſenex erat, dixit Deus: Eſto perfectus. Ex quo apparet, etſi anteà bonus erat, non tamẽ fuiſſe perfectum. Quanquàm hominem expectare hanc

Exod. 24. *Gene 7.* 16 17 18

19 re hanc ætatem, vt in ea conuertatur, in qua Abrahæ iubetur eſſe perfectum, miſerabile, magnęque temeritatis eſt: mirumq; erit eum ſcire conuerti, cùm iam natura corruptiſsimis moribus deprauata ſit. Notandum eſt etiam denarium diurnum, quod primis operarijs promiſit, cœleſtem eſſe beatitudinem, quæ in Dei viſione, ac fruitione conſiſtit: quæ ſic appellatur, quia eſt merces obſeruationis decem præceptorum. Et ſic dixit Deus Abrahæ: Ego merces tua magna nimis. Nunquam Deus ſatis dignam *Gene. 15.* mercedem iuſtis reddit, niſi quando ſemetipſum eis præbet præſuppoſita enim ipſius promiſsione vnum bonũ opus ex ijs, quæ iuſtus facit, non poteſt mundo perſolui. Pretioſus eſt vnum iuſti ſuſpirium propter Deum editum, quàm vniuerſus terrarum orbis. O infinitam Dei probitatem. Beati, qui tam bono Domino
20 ſeruiunt, qui miniſteria ſibi exhibita tam abundanter nouit perſoluere. O miſeri peccatores, qui in mundi ſeruitute plurimis laboribus inſudatis: poſteà verò tetius præmij expertes, inaneſque bonorum vos experiemini. Quæ cùm ita ſint fratres chariſsimi in huius clementiſsimi patris familias vinea laborate, ſiquidẽ miniſteria tam liberaliter perſoluit.

Hoc autẽ magis admirandũ eſt, quòd exiẽs hora tertia alijs dixit: *Ite & vos in vineam meã, & quod iuſtũ fuerit, dabo vobis.* Et certũ eſt illum eundem denariũ diurnum eis promiſiſſe, ſiquidẽ illum (vt apparuit in tẽpore perſoluendæ mercedis) eis perſoluit. Quo modò igitur fieri poteſt quòd reſpectu meritorum terreſtris cuiuſdã vermiculi hoc præmium iuſtũ appelletur? Iuſtum dicitur, quod nec deeſt, nec ſupereſt. Sicuti calceus dicitur iuſtus, cùm pe
21 di vndique coaptatur. Quod ſi ita ſe habet, quomodò cùm gloria nobis maximè excellat, meritis noſtris iuſta vocatur? Exaggerãs ſanctus Propheta Iſaias quàm parum homo per ſe valeat efficere *Eſa. 10.* dicit. Nunquid gloriabitur ſecuris cõtra eum, qui ſecat in ea: aut exaltabitur ſerra cõtra eũ, à quo trahitur? O admirabilẽ metaphoram, in qua ò homo ſecuri, & ſerræ compararis: quæ ſunt inſtrumẽta, quibus artifex opera ſua perficit. Nã quãuis opera tua præſtãtiſsima ſint, Dei potiùs quàm tua ſunt opera. Tu enim es inſtrumentũ, quo Deus operatur. Arbitriũ tuũ cum Deo cõcurrit, & ſic operatur, quia Deus volũtatem tuam excitat, atque trahit, illamque adiuuat, ſicuti artifex ſerram, aut ſecurim commouet Ideò Diuus Auguſtinus dicit: Deus ſua dona coronat in nobis. *Aug. ſup.*

Psalm. 102 Vnde ſponſa oſtendit opera ſua bona Dei potiùs eſſe quàm ſua 22
Cant. 4. dicens: Veniat dilectus meus in hortum ſuum: vt comedat fructum pomorum ſuorum. Hortus Chriſti eſt anima iuſti: fructus autem ſunt bona opera quæ dicit ſponſa eſſe ſponſi: & ſicut talia ei offert, eumque ad illa comedēda inuitat. Vt videatis quàm parum, de quo gloriemur, habemus. Cùm igitur cœleſtis beatitudo tam ineffabile bonum ſit, in quo Deus adeò animæ communicatur, vt ſecundum nonnullorum Theologorum ſententiam, quodammodò fiat forma noſtri intellectus (quod dicunt per exaggerationem) quomodo fieri poteſt hoc meritis noſtris
Simile. iuſtum eſſe) nec illa ab eo immenſa magnitudine ſuperari? Dico hoc iuſtum appellari, quia Deus illud iuſtum efficit. Habes chirothecas quæ manibus tuis non ſunt iuſtæ: ſed odorifera quadā, ac ſuaui vnctione illas perungis, & ſic extenduntur, & iuſte effi- 23
ciuntur. Sic etiam Deus efficit vt opera noſtra cum gloria ſua iuſta ſint, gratiæ ſuæ vnctione illa perungens. Pro quo eſt notandum duplicem eſſe iuſtitiam, alteram æquitatis, cùm ex vtraque
Simile. parte res ſunt æquales. Verbi gratia: Offers regi pretioſam margaritam, pro qua viginti millia aureorum tibi reddi iubet, quia tanti æſtimata fuit. Tunc donum vtrinque par eſt. Hæc eſt iuſtitia æquitatis: & hoc modo cōſiderata qualitate perſonæ Chriſti Redemptoris noſtri, quæ eſt diuina, & infiniti valoris, dicere poſſumus illum nobis omnibus ex æquitatis iuſtitia gloriam meruiſ-
Psalm. 70. ſe. Quo circa ei dicere poſſumus cum Dauid. Domine memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius, quia iſta iuſtitia in ſolo Chriſto inuenta eſt, in quo merita mercedis magnitudinem ſuperarūt. Altera eſt iuſtitia per conuenientiam: & quod ſtatuitur & conuenitur, dū- 24
Simile modo rationi diſſentaneum non ſit, oportet obſeruari. Iubet rex edicto publico declarari ſe illi, qui in publico haſtarum certamine tres haſtas confregerit, præſtantiſsimum commendatum eſſe daturum. Confregit illas eques quidam: iuſtum eſt, quòd commendato donetur propter pactum, quod fuerat percuſſum. Et hoc modo iuſtitiæ, meretur ſeruus, & amicus Dei gloriam propter pactū, & promiſsionem; quam Deus in Euangelio ſuo fecit dicens: ſi vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.

Matth. 19. *Cùm ſerò factū eſſet, dicit Dominus vineæ procuratori ſuo: Voca operarios, &c.* Procurator eſt Chriſtus Ieſus, quatenus homo. Quatenus Deus vocat, & dat gloriam: ſed eius diſtributionem æternus

Pater,

25 Pater, ei quatenus homini commiſit. Notãdum autem illũ dicere: voca operarios, nõ autẽ dicere vt vocet otioſos, etenim hi potiùs eijcientur, & ipſis cæli ianuæ claudentur: ſicut accidit virginibus fatuis, quæ otioſæ dormierunt: eiſq; dicetur: Ite maledicti. Operarios autem accerſiet, dicens: Venite benedicti Patris mei. Quid ad hæc reſpondebunt otioſi, quique totã vitã vanè conſumunt; rem tam pretioſam ſicut tempus, amittentes? nec verò ſolùm rem aliquam vtilem non facientes, ſed ea, quæ Dominus in eis fecit, comminuentes, atque deſtruentes: ingenium enim, valetudinem, & vires, quas eis Dominus cõceſsit, culpis, quæ paſsim committunt, deſtruunt, atq; deperdunt. Dicite fratres ſi illi, quos Dominus hora vndecima in foro reperit otioſos, ijdem eſſent, quos primo manè inuenit, ſiq; eoſdem hora tertia, ſexta, & nona 26 reperiret otioſos: quid diceret? quã aſpera reprehenſione illos corriperet? Quid igitur de te dicet, quem primò manè vocauit, poſteaque tot inſpirationibus, & concionibus toties accerſiuit: & tamen otioſum te eſſe perſpicit, totum vitæ tempus in turpitudinibus, ſenſualitatibusque conſumentem, & nihilominus præmium ſperantem? O quantoperè falleris. Aliqui verò ſunt otioſi, qui in tam malis rebus non occupantur, quos ſi reprehendis, ſtatim dicunt: Pater non ſumus oblectandi? non ſumus loquuturi, & deambulaturi? peius quidem eſſet, ſi alijs peioribus exercitationibus intenderemus? ac ſi eos ad malum faciendum Dominus creaſſet. Non dico ego, quod vtrum horũ duorum faciatis: nõ enim ſequitur quòd ſi parum malum non feceritis, idcircò mag- 27 num facturi eſtis: imò potiùs parum fieri, eſt via ad faciendum magnum & otium iſtud vniuerſas animæ virtutes euertit, atque omnia vitiorum genera cauſantur. Hæc fuit vna ex cauſis euerſionis illarum maledictarum vrbiũ Sodomæ & Gomorrhæ, aliarumque vicinarum ciuitatũ. Hoc eſt quod recumbentiũ in ſinu eius crines abſcindit, ſicuti Dalila capillos Samſon abſcidit: quoniam autem tãtum malum eſt otiũ: ideo in nullo ſtatu voluit Dominus hominem eſſe otioſum. De Adam dicitur: Et poſuit eum in paradiſo voluptatis vt operaretur, & cuſtodiret illum. Perpendite quomodo priùs dicitur, vt operaretur: poſteà verò cuſtodiret illum. In quo ſignificatum eſt, ſi paradiſum nolumus amittere, maximè neceſſarium nobis eſſe operari. Ex priori poſterius ſequitur: hoc eſt, ex operando ſequitur paradiſum cuſtodiri, nec

Matt.25.

Gene.19.

Iudic.6.

amitti. Hinc oportet diuites ſingulare conſilium ſumere, ſiquidē 28
Deus præcepit diuiti Adæ, vt operaretur, nec verò illum labora-
re iuſsit. Etenim etſi illis, quia diuites ſunt, non eſt neceſſe labo-
rare, ſaltem maximi eorum intereſt probis exercitationibus in-
tendere, quamuis ſint faciles, vt otium fugiant. Poſtquam autem
Adam in paupertatem deuenit, illum Dominus laborare iuſsit,
dicens: In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Ecce Deus decla-
rat quid inter pauperes & diuites debeat intereſſe. Etenim diui-
tes operari, pauperes vero oportet laborare: nō enim ideò te De⁹
pauperem facit, vt negligentem te præbeas, ſed vt te ad laboran-
dum commoueat, atq; vt labores iſtos diuinæ ipſius maieſtati of
ferēs magnā pro eis coronam merearis. O quā meritò poſſet hic
reprehendi maximum otium, atque ignauia plurimorum pau-
perū, qui ſani, atq; ad laborādū diſpoſiti ſunt, & ab infirmis, qui 29
neque eūt laborare, eleemoſynas auferūt. Hic etiam plurimorū di-
uitū error detegitur, qui poſt quā plurima bona cōparārūt, nihil
aliud ſibi faciendū ſupereſſe credūt, niſi requieſcere, & voluptati
bus perfrui: ſicut arbitrabatur dives ille, de quo fit mentio, qui di
Luc. 12. cebat: Anima mea habes multa bona repoſita in annos plurimos
requieſce, comede, bibe, & epulare. Arbitrabatur vtiq; nihil ſibi
in reliquo vitæ tempore faciendū ſupereſſe: & ſic volebat vt om
nia bona ſua otio deſeruirēt. Sic dixit Alexander Magnus, poſt-
quā vniuerſum mūdum ſub ditione ſua ſubiecit: Neſcio quid in
reliquo vitæ meæ tēpore mihi faciendū ſit quando nulla iam ſu-
pereſt vrbs, quā nō oppugnauerim, poteſtatiq; meę ſubmiſerim. 30
Cūq; ſemel hæc verba coram Octauiano Imperatore referrētur,
dixit militibus ſuis: Alexander nō nouit, quæ nā eſſet potiſsima
Imperij gloria: nō enim eſt illud acquirere ſed gubernare. O mi-
rificā ſententiā. Hāc debetis oēs diuites animaduertere, vt omne
à vobis otiū expellatis, intelligentes, ſi plurimum laboris in diui-
tijs cōparandis adhibuiſtis, plura vobis faciēda remanere, ſcilicet,
illas moderari, eiſq; ad Dei beneplacitū, & proximi vtilitatē vti.

Voca operarios & redde illis mercedem. O ſuauiſsimū verbū: Beati
operarij, qui tale merebuntur audire. Etiam diabolus operarios
cōducit: ſed vice verſa ſecum illis habet. Etenim in vinea Domi-
ni priùs operarij laborant, & poſteà merces eis perſoluitur. In vi-
nea autem Sathanæ priùs merces redditur, & poſteà laborant.
Merces illis in hoc ſæculo in deauratis monetis perſoluitur, quæ

aurum

31 aurum apparent, cùm tamem non ſint. Omnes voluptates, honoreſque humani aurum apparent, & tamen non aurũ quidem, ſed æs viliſsimum ſunt. Ita Beatus Auguſtinus ait: Surgat venerabilis Pater Adã cum omnibus filijs ſuis, & vno ore loquantur, vtrũ in hac vita gaudium habuerint ſine dolore. O Sathana, qui homines deceptos & veneficijs incãtatos trahis. Sunt peccatores ſicuti qui pecunias vſuris mutuatas ſuſcipiũt, qui vt paruam quãdã pecuniæ quantitatem ſtatim recipiant, in duplum illam poſteà perſoluunt. Quando illam in verſurã receperunt, illa fruiti ſunt, & ſine ſolutionis cura eam conſumpſerunt. Cùm autem perſoluendi tempus obrepit, tunc in carcerem detruduntur, vbi plurimos perferunt labores, & miſerè atque infœliciter moriuntur. In auro comederunt, in ferro interierunt, ò Sathana qui verſuram

32 ſtatuiſti, monetaſque in principio, hoc eſt, voluptates, honoreſque ſæculares largiris, quæ filij huius ſeculi recipiunt, non recordantes ſe aliquãdo illa ſoluturos eſſe: cùm autem mortis tempus aduentat, tunc amaritudo, & labor incipit nullo vnquam tempore finiendus. Ideò Beat⁹ Hieronymus ait: Difficile, imò impoſsibile eſt, vt prẽſentibus, & futuris quis fruatur bonis: vt de delicijs ad deliciastranſeat. Et quid indigemus alio teſtimonio: loquatur ipſa veritas: Væ vobis diuitibus, qui nunc habetis conſolationem veſtram. Væ vobis qui ſaturati eſtis, quia eſurietis, &c. Et væ damnationem æternam ſignificat, vt dicit Diuus Hieronymus. O quam metuendum eſt hoc dictu, atque etiam auditu; quomodo homines hoc intelligentes toto corpore non contremiſcunt. Idcircò dixi ego, Sathanam operarios ſuos deceptos, vene

33 ficijſque incantatos trahere. In vinea Dñi operarij in hoc ſæculo laborant, poſteà verò illos iubet accerſiri, eiſque mercedem imperat ſolui: talem autem mercedẽ, quam cùm Beatus Paulus vellet explicare, cum magna exaggeratione dixit: Nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis aſcẽdit quæ præparauit Deus diligentibus ſe. Hæc omnia ſatis apertè figurata ſunt in ijs, quę fecit Iacob, qui cùm Ephraim ad ſiniſtram eius, Manaſſes autem ad ſtaret ad dexteram, commutauit manus, vt dextra ſuper Ephraim, & ſiniſtra ſuper Manaſſen caderet. Manaſſes, id eſt obliuioſus, peccatorẽ repræſentat. Hic nec ſui ipſius, nec Dei, nec mortis, nec inferni recordatur, & cũ hac obliuione ex hoc ſæculo ad aliud emigrat, vbi aſsiduis cruciatibus ei peccata ſua in memoriam

Aug. ſermone quodam.

Simile.

Hieron.

Luc. 6.

D. Hiero. in Prouer c. 23.

1. Co. 2.

Gene. 48.

moriã reuocantur, hic in hoc sæculo tẽporalibus bonis perfruens 34
ad dexteram stat. Ephraim autem, id est accrescens, significat iu-
stum, quia semper in virtutibus accrescit. Et hic in hoc mũdo ad
sinistram in laboribus constitutus est: atque apud mundum pa-
uus æstimatur. In morte autem Deus manus commutabit, sor-
tesque transuertet, vt ijqui hîc non laborarunt, illic perpetuis la-
boribus affligantur: qui autem hic bonis operibus intenderũt: il-
lic sine fine requiescant. Quòd cum ita sit dilectissimi fratres in
hoc seculo omni virtutum generi, pijsque operibus diligentissi-
Simile. mè operam date. Animaduertite quomodo operarij in vinea se-
dula quadam æmulatione insudant, alios semper præcedere cu-
rantes, & vnusquisque instanter elaborat, ne à tergo remaneat,
Hæc autem omnia faciunt propter drachmã, quam in fine diei
percepturi sunt. O maximam hominum rationis participũ con- 35
fusionem, & ignominiam, quòd operarij materialis vineæ pro
tam vili pretio tanto perè fatigentur, nos autem vt gloriæ æterni-
tatem adipiscamur, simili saltem labore non vigilemus. Ego vos
deprecor fratres charissimi per Iesum Christum crucifixum, &
per sacrosanctum baptisma, quod accepistis, vt in plurimos ser-
uos Dei oculos conijciatis, qui tanquam fideles serui, & operarij
in eius ministerio maximè proficiunt: & sancta quadam æmula
tione illos curetis adæquare, atque etiam excellere, quò ex nume
ro illorum sitis, qui ad mercedem recipiendam conuocantur.

Maximè autẽ notãdum est, patrem familiàs procuratori suo
dixisse: *Redde illis mercedem incipiens à nouissimis vsque ad primos.* Et,
hinc posteà Dominus concludit, dicens: *Sic erunt nouissimi primi
& primi nouissimi.* O Christe totius iustitiæ, & æquitatis magi- 36
ster, quomodo tale dicis Domine; videris iuxta mundi consuetu
dinem facere, etenim mundus magis laborãtibus minorem mer-
cedem persoluit. Magis laborat agricola (qui à mane vsq; ad no-
ctem nè vna quidem hora quiescit, & tamen vix se pane potest
alere) quam nobiles & mercatores, qui minimo labore maximã
habent rerum omnium abundantiam. Sic etiam in statu Eccleſia
stico videbitis aliquos, qui de redditibus Ecclesiasticis tria vel
quatuor millia aureorum quotannis accipiunt, nec tamen in tem
plum bis aut ter in toto anno ingrediuntur. Miser autem & pau-
perculus capellanus, qui vix vnam habet drachmam, nulli horæ
diurnæ, neque nocturnæ deest. Tu Domine eundem stylum vi

deris

37 deris obseruare, siquidem dicis: primos nouissimos esse futuros & è contra. Nihil horum voluit hîc Dominus dicere. Voluit autẽ nos docere, se quando ijs mercedem persoluit, qui in sui ministerio laborant, non tam tempus, quàm animum, quo laboratur, cõsiderare. Quemadmodũ in homine est corpus, & anima: melior autem est anima interior: sic etiam in bene operando est interius & exterius: interius autem intentionis, affectionis, & feruoris respicit Deus potiùs quàm exterius temporis, aut laboris. Itaque apud Deum non præcedit qui priùs incipit, sed qui studiosius, atque feruentius laborat, & sic cum maxima diligentia, atque deuotione parum temporis recompensat. Vt autem vera loquar, solus Deus potest aquam in proprio fonte colligere. Defluit riuulus aquæ: tu verò qui es nimis exhorrens, nõ vis aquam in riuulo col
38 ligere, sed ad fontem vsque progrederis, & ex illo aquam hauris. Sic Deus opera colligit in proprio fonte, vnde dimanant, quod est cor: & sic illa æstimat, atque remunerat, quale est cor, vnde procedunt. Ideò eum appellat Dauid dicens: Deus cordis mei, significans in hoc terrestres dominos non cordis quidem, sed corporalium rerum, & ministeriorum dominari velle: & secũdum tempus, quod in eorum seruitute consumitis, ac iuxta exteriorẽ apparentiam, qua eis ministratis, ita ministeria recompẽsant. Hi aquam ex riuulo hauriunt: Deus autem cum sit cordium Deus, ac Dominus, in eis potiùs quàm in exteriori apparentia aquam colligit. Vnde plus valet apud Deum vna hora ministerij diuinę ipsius Maiestati exhibiti cum spiritus feruore, feruentissimoque amore præstiti, quã plurimæ horæ seruitutis cum frigiditate, ac
39 relaxatione amoris exhibitæ. Hanc ipsam liberalitatem nobis ostendit, cùm adolescenti desideranti se esse perfectum pretium perfectionis explicuit: non enim eum interrogauit, vtrùm plurimas haberet diuitias, quas pro perfectione persolueret: sed præcepit ei, vt quidquid haberet, pauperibus erogaret. Ostendens in hoc cælum, nec paruo nec magno pretio emi, perfectionemq; solo amore ac voluntate, qua temporale bonum datur, aut relinquitur, bonumque opus efficitur comparari. Non modicæ quidem cõsolationis est hæc cælestis doctrina illis, qui ad laborem, atque Dei ministerium serò accedunt: siquidem ex ipsius veritatis ore certò sciunt, si diligenter, atque studiosè voluerint operari, possibile esse ipsos tantum promereri, quantum alij, qui minori feruo

Similitudo. *Similitudo.* *Psalm. 72.* *Matth. 19.*

re,

re, charitate, atque diligentia multo tempore Domino seruierũt. 40

Murmuratio autem horum operariorum significat admiratiõ, qua beati admirabuntur maximã Dei liberalitatem animaduertentes, qua plurimos, qui modico vitæ suæ tempore laborarunt, quia iam in fine vitæ cõuersi sunt, qualis fuit sanctus ille latro, qui in cruce conuersus fuit, præstantissimis præmijs afficiet. *Luc.13.* Et ideò pater familias, qui operariorum solutioni præerat. (Non enim erat sicut Domini huius tempestatis, qui diligẽtissimè sibi ministrari volunt. Mercedis autem solutionem œconomo committunt, qui aliquam illius partem admet) vni eorum, respondit & quare non omnibus si quidẽ omnes murmurabant? Agit Deus nobiscum rem saluationis nostræ, acsi cum vno illam tractaret & sic vnusquisque diuina verba sic debet accipere, quasi sibi soli dicerentur. Nos autem viceuersa facimus nullus vtique illa sibi 41
2.Reg.12. dici vult considerare. Sicuti Dauid non de se, sed de alio dici parabolam Nathan arbitratus est, & sic illũ condẽnauit. Dixit: *Amice non facio tibi iniuriam*, iam enim quod promiseram tibi reddidi. *Volo autem huic nouissimo dare sicut & tibi.* Volo cùm eo liberalitatẽ meam ostendere, non tam cõsiderans tempus, in quo mihi seruiuit; quàm animi feruorẽ: & charitatem, qua seruiuit. Benedictus talis Deus & beati serui, & operarij eius: siquidem ministerium vnius horæ cum diuina ipsius gratia factum tanto præmio persoluit, quæ est gloria, quam vtique mercedem post huius vitæ labores Deus optimus maximus nobis reddere non dignẽtur. Amen.

Dominica in Sexagesima.

Cum turba plurima conuenirent, & de ciuitatibus properarent ad Iesum. Lucæ. 8,

Esai.11. SANCTVS Propheta Isaias loquens de lege gratiæ dicit: Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hœdo accubabit: vitulus, & leo, & ouis simul morabũtur. Hæc tam contraria animalia dicit sanctus propheta in vnum esse commoratura. Huiusque concordiæ rationem assignans dicit: quia repleta est terra

scientia

2 ſcientia Domini: ſignificans hunc eſſe diuinæ prædicationis effectum, vt omnes magnates, & paruuli, diuites, & pauperes, ſapientes, & ſimplices in vna conformitate, atque amore in Dei ſeruitute viuamus. Hoc repræſentabatur in eo, quòd homines ex tot, tamque diuerſis ciuitatibus ad cœleſtem Domini doctrinam audiendam in ſimul conuenirẽt. Quj maximam hominum multitudinem videns, dixit per ſimilitudinem. *Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum.* Dicatur tota parabola vſque ibi: *Et ortum fecit fructum centuplum.*

Ad huius rei intelligentiam animaduertendum eſt eundem modum, quem Deus habuit in mundo, omnibuſque eius creaturis creandis, quemque in eo conſeruando nunc habet, & quem in eo reædificando, ſi deſtrueretur, haberet, in ſpiritali Eccleſiæ ſuæ
£ fabricatione habuiſſe: nunc que in eius remis, atque ruinis reficiendis obſeruare. Quomodo vniuerſa creauit? Ipſe dixit, & facta ſunt. *Pſal. 148.* Verbo ſuo omnia creauit. Sicque vtique hæc ipſa eius vox, diuinum verbum, cæleſtiſque doctrina primum eſſe dedit Eccleſiæ, primoſque illius fideles conuertit: atque hæc ipſa illam conſeruat, eiuſque ruinas reſtaurat. Et ſic videns ſanctus Prophe ta Amos in ſpiritu ſanctæ Eccleſiæ labores, fideique atque bonorum morum propugnaculum tot partibus dirutum, atque proſtratum dixit: In die illa ſuſcitabo tabernaculum Dauid, quod *Amos. 9.* cecidit, & reædificabo aperturas murorum eius, & ea quæ corruerant, inſtaurabo. Certiſsimum eſt vtique ſanctum Prophetam hic ad literam de ſanctæ Eccleſiæ reædificatione loqui. Nam ad hoc propoſitum Beatus Paulus hũc locum adducit, vbi dicit: Si- *Act. 15.*
4 mon narrauit quemadmodũ primum Deus viſitauit ſumere ex gentibus populum nomini ſuo. Et huic concordant verba Prophetarum, ſicut ſcriptum eſt: Poſt hæc reuertar, & reædificabo tabernaculum Dauid, &c. Et regula eſt Beati Hieronymi notatu *Hierony. regula.* quidẽ digniſsima: quòd vbi Apoſtolorum præcedit authoritas, omnis vanæ explicitatis tollenda eſt ſuſpicio: ſicut ad hoc propoſitum idem huc adducit Nicolaus de Lira. Et valdè notãdum eſt *Nicol. de Lira.* ſanctam Eccleſiã hic non domum quidem, ſed tabernaculum appellari: vt intelligamus nos in hac vita non debere tranquillitatis habitationem, neque ſedem habere, ſed in ea quaſi tabernaculo viatorum eſſe moraturos. Et forſitan etiam ad ſignificandum quomodo hæc Eccleſia ſicut tabernaculum de vno in alium

locum

locũ permutatur. Olim enim in Palæſtina, poſteà in AEgypto, 5
deinde in Græcia, poſteà deniq́ue in Germania conſtructa fuit.
Vtinam diuina Maieſtas eam pro peccatis noſtris à nobis nõ au-
ferat, ſicuti ab aliquibus regnis ademit, & in alias regiones tran-
ſtulit. Cùm q́ue dixiſſet tabernaculum hoc à ſe ſuſcitandum, gen
teſque ad fidem ſuam à ſe eſſe conuertendas, ſtatim declarat, quo
modo hoc faciendum ſit, dicens: Eo quod inuocatum ſit nomen
Vatabl. expoſitio. meum ſuper vos, dicit Dominus faciens hæc. Vatablus exponit
eò quòd nomen meum prædicatum eſt illis, iuxta illud quod di
Ioan. 17. xit Chriſtus Redemptor noſter. Et notum feci eis nomen tuum:
& notum faciã, vt dilectio, qua dilexiſti me, in ipſis ſit & ego in
Gene. 4. ipſis. Et de Enoc dicitur: Iſte cœpit inuocare nomen domini.
Non ſignificatur illic Enoc fuiſſe primus, qui orare cœpit, alij
enim ante eum orauere: ſed dicitur ille primus fuiſſe, qui nomen 6
Domini prædicare cœpit. Et ex hac illuſtriſsima prædicatione
ſubſequuta eſt copioſa meſsis abundantia, quam illic eleganter
Propheta ſignificat, dicens: Et comprehendet arator meſſorem,
& calcator vuæ mittentem ſemen, & ſtillabunt montes dulcedi-
nem, & omnes colles culti erunt, id eſt, vna meſsis alterã conſe-
quetur, & nullus erit ager, qui non aretur, & in quo non ſeratur.
Rom. 10. Et hoc eſt quod dicit Beatus Paulus. Et quidem in omnem terã
exiuit ſonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum. Hęc fuit
gloria ſanctæ Eccleſiæ in eius initijs, quòd breui tẽpore per vni-
uerſum mundum diſperſa eſt, immenſum q́ue martyrum, virgi
num, eremitarum, atque aliorum ſanctorũ fructum tulit. Hanc
diuinam prædicationem Dominus in hodierna ſancti Euange-
lij lectione ſemen appellat. Atque vt parabolam propoſuit, cla- 7
Beda. mabat, dicẽs: *Qui habet aures audiendi audiat.* Hic auditus pro intel-
lectu ſumitur, ſicuti venerabilis Beda ſuper hũc locum adnotat,
& hoc ex Beato Hieronymo in Iouinianum aſſumpſit, qui di-
Apoc. 2. cit, vbicunq́; verbum hoc repertum fuerit (vt Apoc. 2. c. vbi dici-
tur: Qui habet aurẽ, audiat quid ſpiritus dicat Eccleſijs) denota-
ri, non oportere nos in illius quod nobis dicitur cortice remanere
ſed medullam interiorem ſub cortice latentem inquirere. Etiam
habere aures eſt verbum Dei affectuoſe diligere, quod eſt maxi-
mè neceſſarium ad ſanctam doctrinam, quæ prædicatur intelli-
Matt. 11. gendam, maximumque ex illa fructum percipiẽdum. Et ſic vbi
nos legimus, pauperes euangelizantur, Hebræus contextus ha-

beti

8 bet: pauperes glorificantur. Itaque quôd vna litera appellat audire verbum Dei, altera dicit beatificare, ſignificans in hoc animam diuini verbi amore captã magna beatitudinis pignora poſſidere. Idcirco Beatus Paulus verbum Dei vocat Euangelium gratiæ Dei, & iterum illud appellat Euangelium gloriæ vt ſignificet verbum Dei medium quoddam eſſe ad gratiam, & gloriam, quô ſic nos moneat, vt illud magnopere diligere curemus. Nam (credite mihi) maximum malum eſt Chriſtianum tantum bonum non diligere. Author quidam fide dignus refert hominem fuiſſe, qui conciones audire maximè recuſabat, qui cum alij in Eccleſia diuinum verbum audirent, in cœmeterio loquens, & ridens morabatur. Hoc autem infœlici, mortuo cum eius exequiæ in templo celebrarentur, viſus eſt crucifixus manibus à cruce ſolu-
9 tis aures occludens: mirantibuſq; omnibus tam ſtupendum euentum, dixit parochus: Scitote fratres hunc iam eſſe in manibus dæmonis. Et quemadmodum ipſe aures obtuſit, ne Dei verbum audiret, ſic Deus aures ſuas claudit, ne preces, quas pro illo fundimus exaudiat: & ſic pro illo amplius non orarunt, nec eum in aliorum defunctorum cœmeterio ſepelire voluerunt. Maximè timete fratres, ne vobis ſimile accidat, ſed attendite niſi Deo aures habueritis, nec Deum illas erga vos eſſe habiturum. Miſerabile eſt quòd cùm ad leuiſsimas quaſq; parumq; neceſſarias res ſciendas adeò prompti ſimus, ad ea tamen intelligenda, quæ ad ſpiritalem ſalutẽ ſpectant, tepidos nos, atq; negligẽtes præbeamus. Sin minus, hoc experimini. vix etenim horologium ſonare incipit, cũ iam interrogatis, quota hora ſonat? neq, enim patientiam habe-
10 otis ad expectandum quoadusque horologium ceſſet, & tunc iſtud cognoſcere poſſetis: ſed ſtatim quota ſonet hora ſcire concupiſcitis. Quare igitur tantam diligentiam, & multô quidem maiorem non adhiberetis in ſciendis, quæ ad animæ veſtræ ſalutem tantoperè ſpectant?

Interrogantibus diſcipulis Dominum, quæ eſſet hæc parabola, reſpondit: *Vobis datum eſt noſſe myſterium regni Dei: cæteris autem in parabolis: vt videntes non videant, & audientes non intelligant.* Hæc eſt maior pœna, qua Deus in hoc ſæculo maximos peccatores propter ipſorum peccata punit: videlicet, vt apud eos ratio tam tenebroſa, atque offuſcata remaneat, vt vix ratio eſſe videatur. Sicut ſi vitrum, per quod radij ſolis ingrediuntur, propter domini ſui

Actor. 20.

Hiſtoria.

Simile.

negligentiam paulatim puluere operiretur, ſi hodiè parum lu- 11
tis ingreditur, cras minus ingrederetur: & ſic adeò obtunditur, vt
etſi in illud ſol reuerberet, non poſsit illud penetrare: ſic eſt anima
rationalis, quaſi vitrum, per quod diuinarum rerum quaſi radius
illam clarificans lux & cognitio ingreditur. Plurima autem pec-
cata, quæ homo quotidie committit, ſunt quaſi denſiſsimus qui-
dam puluis, quo ratio eius adeò obſcuratur, & excæcatur, vt ita
diſſolutus, atque effrænatus viuat, ac ſi eſſet irrationalis. Hoc ſup-
Iſai. 19. plicio dicit ſanctus Iſaias quoſdam grauiſsimos peccatores à Deo
fuiſſe punitos, his verbis: Stulti facti ſunt principes Thaneos, &
declarat quomodo, dicens: Dominus miſcuit in medio eius ſpiri-
tum vertiginis, vt quaſi inſenſati incederent. Etenim quamuis
rationales permanſerunt, propter eorum peccata adeò ſtulti, at- 12
que amentes facti ſunt, vt vix rationis participes eſſe viderentur.
Diligenter notate verbum illud, ſpiritum vertiginis, quod ſignifi
cat, ſpiritum ſæpiùs volutandi: & hæc quidem eſt ſingularis meta
phora ad ſignificandum, quemadmodum, qui ſæpenumerò cir-
cumuoluitur, adeò inſenſatus remanet, vt vbi ſit, prorſus ignoret,
ſic etiam quodam modo peccatores remanere. Etiam vellem no-
tetis, literam Hebræam hìc dicere: ſpiritum peccati, quod terribi-
lem quandam deprauationem, maximam q; ad peccandum pro
penſionem denotat. Hęc omnia grauiſsimorum peccatorum pœ
Sophe. 1. nam eſſe dico. Et ſic affirmat Sophonias Propheta, dicens, Ambu
labunt vt cæci, quia Domino peccauerunt. Et hoc eſt vnũ ex cla-
Simile. rioribus reprobationis ſignis. Plurima præcedunt ſigna, cùm de-
linquens ad iugulandum proferendus eſt: theatrum conſtrui, gla-
dium exacui, ſigna ſunt necis ipſius: propinquius autem ſignum 13
eſt, eius oculos velari: ſic in homine plurima ſunt condemnatio-
nis eius ſigna, ſcilicet, mortaliter peccare, crudelem ſe præbere,
correptionem odiſſe, nolle audire verbum Dei: propinquius au-
tem ijs omnibus eſt eius oculos velari, atque excæcari: vt videns
non videat, & audiens non intelligat. Liberet nos Deus à tanto
malo. Magnoperè timete fratres Deum offendere: cauete ne terri
bilis hæc pœna ſuper vos incidat.

His autem dictis parabolam eis explicauit, dicens: *Semen eſt ver
bum Dei.* Huius autem ſeminis ex quatuor partibus dicit, tres per-
ditas fuiſſet cuius miſeriæ lachrymandæ nunquam finem facere
Iſai. 32. deberemus. Sanctus Iſaias Euangelij prædicatores beatos appel-

labat,

14labat, quia eorum prædicatio per gratiam Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri multò vberiorẽ fructum, quam antiquorum Prophetarum ſermocinatio, latura erat. Cumque horum temporum fœlicitatem prædixiſſet his verbis: Ecce in iuſtitia regnabit rex, & erit opus iuſtitiæ pax, & cultus iuſtitiæ ſilentium, & ſecuritas vſq; in ſempiternum. Ex quibus intulit dicens in fine capitis: Beati qui ſeminatis ſuper omnes aquas immittentes pedem bouis, & aſini. Id eſt, beati, & fœlices agricolæ, prædicatores noui teſtamenti: quia ſemen veſtrum iam non in ſterilitate, & ariditate, ſicut nos, ſed iuxta Euangelicæ gratiæ fluenta ſeminatis. Cùm enim tanta cum amœnitate, atque abundantia gratiæ ſeratis, talis ſati locupletiſsima, atque vberrima erit meſsis. Immittentes pedem bouis, & aſini: Eſt exaggeratio. Nam quemadmodum agricolę cum *Simile.*
15 meſſes vberrimæ prodeunt, in eas aſinos, & boues, vt paſcantur, immittunt: nec tamen meſsibus officiunt: ſic etiam adeò fertilis, atque fructifera erit ſanctæ Euangelicæque prædicationis meſſis, vt quamuis plurimas habeat contradictiones, atque obſtacula, nihil ei officiant, imò verò perficiant. O ſancte Propheta, quid dicis? quare nobis de prædicatione noſtra gratularis? Siquidem ad priſtinam ariditatem reuerſi ſumus, fruſtra ſerimus, fruſtra quotidie tot vocibus proclamamus. Ecquis voces noſtras audiens à vitijs reſipiſcit, ſeque in meliorem frugem recipit? Maximè vereor, ne ex concionibus noſtris tantum hunc elicia mus fructum, vt apud Deum inexcuſabiles maneatis, Deique cauſa magis iuſtificata clariùs illuceſcat, Sic dixit Chriſtus Redemptor noſter mit- *Luc. 21.*
tens diſcipulos ſuos ad prædicandum. Continget autem vobis in
16 teſtimonium illis, id eſt, inexcuſabiles penitus remanebunt, nec dicens: non fuit nobis hoc annunciatum. Vnde, & ipſæ concio-
nes ad maiorem illorum condemnationẽ erunt. Deferebat Vrias *2. Reg. 11.*
literas Dauidis ad Ioab principem militiæ Dauid, & poſſet intra ſe cogitare, & dicere, In his literis fortaſsè dicet rex principi militiæ ſuæ, vt me alijs præferat, aut aliqua honorabilia munera mihi committat: nec verò monebatur Ioab, niſi vt illius necem machinaretur. Contemplare ô peccator conciones, quas audis, niſi ex illis fructum percipias, literas eſſe, quas contra te defers. Idcircò vanum eſt dicere: conciones & miſſas audiui, hoc mihi in Dei iudicio patrocinabitur. O infœlix quàm longè opinione falleris, attende te literas Vriæ deferre. Aperiet Deus illic epiſtolas

iſtas: videamus (dicit) nunc, quid hæ literæ dicunt? qui miſericors 17
Luce. 2. fuerit, in diuino conſpectu miſericordiam inueniet. Et non facien
ti miſericordiam, iudicium ſine miſericordia fiet. Quid vltra? qui
fuerit caſtus, mitis, qui iniurias dimiſerit: Deus ei ſempiterna præ
mia perſoluet: qui verò non, æternis pœnis cõdemnabitur. Iſtud
dicunt conciones, quas audis. Tecum igitur condemnationis tuæ
teſtimonium defers: Ecce fructum, qui ex concionibus crebriùs
percipi ſolet. Quod ſi ita eſt quomodo dicit Iſaias Propheta ſati
huius meſſem abundantiſsimam eſſe futuram? Dico ſanctũ Pro-
phetam fructus prædicere, quos ex Euangelij ſemine, atque ex
abundantiſsima gratia ſacramentorum nouæ legis percipi opor-
teret. Miſerabile autem eſt quòd ſi eius tempore parum fructus
ex prædicatione percipiebatur, hac noſtra miſera tempeſtate tam
parum, aut minus elicitur. In illo tempore dicebat Deus per Hie- 18
Hiere. 5. remiam Prophetam: Circuite vias Hieruſalem, & aſpicite, &
conſiderate, & quærite in plateis eius, an inueniatis virum facien
tem iudicium, & quærentem fidem, & propitius ero ei. Id eſt ciui-
tati Hieruſalem. Diligenter penſate quot verba Dominus repe-
tit, vnum quaſi & idem ſignificantia: circuite (inquit) aſpicite
conſiderate, quærite, vt exaggeraret quanuis plurima diligentia
adhiberetur, neminem tamen eſſe reperiendum, qui bonus eſ-
ſet. Quando Deus maledictas illas ciuitates Sodomam, & Go-
morrham voluit euertere, venit, vt diceret ſe ab eis ſupplicium
Geneſ. 18. non eſſe ſumpturum, ſi in cunctis quinque ciuitatibus decem
viros iuſtos reperiret: Et hîc dicit, pro vno iuſto, quem Hie-
roſolymæ reperiret, ſe illam non eſſe puniturum, quare igi-
tur ab illis, credentibus, diuinamque legem habentibus vnum 19
tantum, ab ijs verò infidelibus, & idololatris decem expoſcit?
In his minus virtutis, veritatis, iuſtitiæ eleemoſynæ inter Iu-
dæos, quàm inter Ethnicos eſſe demonſtrauit. Vtrùm autem
hæc miſeria inter Chriſtianos etiam hodie commoretur, vos vide-
re poteſtis: teſtes ſunt lites, contentiones, conuiuia, ac denique
prophanitates veſtræ vos corruptioribus moribus, quàm Mauros,
atque Turcas eſſe delibutos: attendite, vtrùm quum quadrage-
ſimas ſuas aggrediũtur, idem faciant quod vos, cùm veſtram inci-
pitis. Nunquid in Mauritania diſſolutiones, gulę, ac turpitudines,
quæ à vobis committuntur, fieri conſueſcunt? non vtique hoc
ſuſpicor.

Dicite

20 Dicite fratres, nunquid non ſtultus crederetur muſicus, qui co- Simile.
ram rege cantaturus, aut inſtrumentum muſicum pulſaturus, à
quo (ſi ei placuerit) magna ſe beneficia percepturum ſperat, an-
tea pila luderet, ita vt manus concitaretur, nec ſicut oportebat,
pulſare poſſet? Stultus profectò talis eſſe diceretur: nam ad bonã
muſicam edendam nimis quietam oportet eſſe manum. Equites
periti, cùm publicum aliquod certamen inſtituitur vulgo iuxta
parietem equos agitare conſueſcunt, illoſque prope illum dire-
ctè faciunt decurrere. Nè poſteà in certamine terminos præte-
reant: ſi enim equum in plano, ſpacioſoque campo agitare con
ſueuiſti, non poteris eum poſteà dirigere, vt directè iuxta telam
decurrat. Sic etiam ſi nunc corpora veſtra effrænata defertis, illa-
que ad libitũ per vitia decurrere ſinitis, quomodo poſteâ virtu
21 tis viam non refugient, ſanctaſque exercitationes ſuſcipere non
recuſabunt? Pudeat nunc vos per reuerentiam Dei, nec infideles
in ſuis quadrageſimis, & in illarum introitibus, & in quam plu-
mis virtutibus moralibus vobis excellere patiamini. Denique
adeò corruptus eſt populus Chriſtianus, vt quemadmodum tẽ- Simile.
pore peſtis non eos equidem, qui moriuntur, ſed eos potius qui
viuunt atq; ſuperſunt, admiramur, quocirca cùm peracta iam, &
finita peſte nobis dicitur: talis vir, & talis in tali oppido ſuper
ſtites remanſerunt, neque peſte perierunt, valdè miramur. Sic
tanta nunc eſt morum corruptio, & peſtis, vt iam non eos qui
dem, qui peccant, ſed eos, quos honeſtos, pudicos, miſericor
des, quique peccata ſua crebrò confitentur: atque ad ſacroſan
ctum Euchariſtiæ ſacramentum accedunt, perſpicimus, quaſi
22 miraculum aliquod, illos tantæ corruptionis immunes perſtitiſſe
miremur.

Dicit Dominus, ſemen, quod perijt, ideò perijſſe, quia pars il-
lius cecidit ſecus viam. Per hanc viam certum quoddam homi
num genus mutabilium cordium, quod mille cogitationibus re
pleti ſunt, intelligitur. Etenim hæ cogitationes ſunt viatores, qui
verbum Dei conterunt, atque conculcant. Nonnulli ſunt homi
nes, qui nulli cogitationi quantumcunque malæ ſciunt reſiſtere:
ſed tot præterire patiuntur, vt diuinum verbum in ipſorum cordi
bus radices agere non ſinant. Et ex his cogitationibus mala deſi-
deria, mala opera, morumque deprauatio, atque animæ deſtruc-
tio proficiſcitur. Et ſic per Iſaiam, horum peruerſitatem magno- Iſai 51.

perè Deus exaggerat, dicens illos à ſe eſſe relinquendos, quaſi 23
homines perditos, quod eſt vnum ex maximis ſupplicijs, quibus
Deus in hoc ſæculo peccatores punire conſueſcit. Ecce (inquit) tu-
li de manu tua calicem ſoporis, fundũ calicis indignationis meæ,
non adijciam, vt bibas illum vltra. (Id eſt, volo te à manu mea di-
mittere, vt viuas ſicut tibi libuerit,) Et ponam illum in manu eo-
rum, qui te humiliauerunt & dixerunt animæ tuæ: incuruare, vt
tranſeamus: & poſuiſti vt terram corpus tuum, & quaſi viam tran
ſeuntibus. In his verbis ſignificat Deus duo magna mala, quæ ver
ſantur in mundo. Alterum eſt eorum, qui ſuo malo exemplo pro-
ximos ſuos peruertũt. Alterum verò eſt horũ corruptiſsimorum,
qui adeò diſſoluuntur, & contaminantur, vt abſq; vlla reſiſtentia
ad malum remaneant. Et efficiuntur via, & quaſi pons, per quem
vniuerſa peccata prætereant. Dicenſq; ſe illis prioribus calicem 24
eſſe daturum, his autem poſterioribus non: ſignificat nonnullos
homines adeò faciles eſſe ad malum, quique tantum in illud in-
grediuntur, vt quodammodo remedij indigniores maneant, quã
illi à quibus peruerſi ſunt.

Quod ſupra petram hi ſunt, qui cùm audierint, cum gaudio ſuſcipiunt verbum. Et hi radices non habent. Hi ſunt homines ſine perſeuerãtia,
qui bene incipiunt, & ſtatim deficiunt, quia in virtute radices
Iob. 8. non agunt. De ſingulis his dicebat Iob conferens illos ſcirpo: Nũ
quid virere poteſt ſcirpus abſq; humore? Humectus videtur: ante-
quàm veniat ſol, & in ortu ſuo germen eius egredietur: ſuper
aceruum petrarum radices eius denſabuntur, & inter lapides com
morabitur. Hic ſcirpus eſt iuuenis, vir nobilis aut clericus, qui Deo
ſeruire incipit cum feruenti ſpiritu quaſi ſcirpus diuino amore, 25
ac timore vireſcens. Et hic antequã ſol oriatur, hoc eſt antequam
à ſæcularibus proſperitatibus, ac fauoribus attingatur. Tunc eſt
deuotus, & honeſtus, & ſic in primo flore fert fructum, in ortu
ſuo germen eius egredietur. Poſtquàm autem ſolis radij in illum
reuerberant, ſe ſeque proſperum, atque honoribus elatum experi
tur, & poſtquàm ſenſualitas feruеſcit, atque oculos aperiens videt
mala ſociorum ſuorum exempla, vnus ex illis efficitur. Et cum
his lapidibus radices virtutis eius areſcunt, & inter lapides cõmo
rabitur. Et ſic quaſi lapis obduratus in peccato mortali viuit, &
moritur. Itaque hi cũ eſſent pauperes, virtutis ſtudioſi erant, vt au
Simile. tem diuites ſunt, peccatores efficiuntur. Sicuti corallum in mari

eſt

26 eſt radix viridis, & tenera, & extra mare lapis efficitur: ſic etiam
hi in vita pœnitenti, & aſpera ſunt quaſi tenera radix, ex qua ma
gna virtus oriebatur. Vbi primum autem ab hac paupertate aufe
runtur, & in ſæcularibus voluptatibus, atque honoribus conſti-
tuuntur, in lapides duriſsimos conuertuntur. O diuinis beneficijs
ingrati, vniuerſum quippè bonum in malum conuertitis. De his Iob.15.
etiam dicit ipſe Iob, non ditabitur, neque perſeuerabit ſubſtantia
eius: nec mittet in terram radicem ſuam, non recedet de tenebris.
Ramos eius arefaciet flamma, & auferetur ſpiritu oris ſui. Ante-
quàm dies eius impleatur, peribit, & manus eius areſcet. Lędetur
quaſi vinea in primo flore botrus eius, & quaſi oliua proijciens flo
rem ſuum. O metuenda verba! Dominus ea in cordibus veſtris
imprimat, vt ea magnoperè timeatis, ne in tantum malum deue
27 niatis. Vnuſquiſque (inquit) horum bona propoſita habentium,
qui tamen ſunt inconſtantes, nunquam locupletabitur, neque di-
uitiæ eius durabunt: radices in virtute non aget, nunquam de te-
nebris exibit: flamma ramos eius confringet, & proprium ipſius
cor in corpore fel eius confringet, priuſquam mortem ſibi aduen-
turam eſſe cogitet, ei aduenier, antequam manum ſibi arefacien-
dam eſſe arbitretur, arefiet. Accidet illi tanquam vineæ primos flo
res ex pampinis proferenti. Et ſicut oliuæ flores emittenti, quæ in
magno periculo verſantur, quòd aquilonis flatibus arefiant. Sic ac
cidet animæ (inquit Iob) neſcienti profundas in terra virtutis radi
ces immittere. O infelix peccator, qui pro temporali negotio deſi
nis te Deo tradere! Non ditabitur. &c. Accelera, accelera non mul-
tum diuitiarum, neq; honoris acquires. Etenim in ipſiſmet vijs ac
28 medijs, per quæ te ſublimare conabaris, infortunium quoddam ti
bi ſuccedet, quod honorem tibi auferat.

Ramos eius, &c. Ramos iſtos, quos ô iuuenis ſtudioſe extendis dicens: Volo in literarum ſtudijs diligenter incumbere, & honorificentiſsimo muneri præficiar. Et tu ô mercator ramos, quos in Indias, atque in emporia diffundis, vt domum tuam diuitias ac quirendo magnifices: (proh dolor!) aduenier flamma, quæ omnes comburat, & cogitationum cordis tui, atque iſtarum telarũ, quas abſque Deo, & animæ tuæ recordatione orſus es, filum infringat. Ante quam veniat dies eius, &c. Ne arbitreris eò quòd ſis iuuenis, te eſſe euaſurum: attende quãdo minus arbitratus fueris, mortem eſſe aduenturam, teque in florentiori vitę ętate eſſe occupaturam.

O cæci filij Adæ quare cum tanto ſaluationis veſtræ periculo vi- 29
uere vultis? Lapides,ac durities iſtas â cordibus veſtris auferte: vt
in ea diuinum verbum radices immittat, & ſaluationis fructum
percipiatis.

Quod autem in ſpinis cecidit,&c. Comparauit hîc Dominus diui-
tias ſpinis, quia ſi manus extenſæ ſunt, & apertæ, ſupra ſe ſpinas
Simile. habere poſſunt,abſque eò quòd eis officiãt.Si autem manus coar
ctantur,ſtatim ſpinæ compungunt. Sic etiam optimè poteſt Chri
ſtianus habere diuitias,abſque eo quod ipſius animam compun-
gant ſi manus in pauperes apertas, & extenſas habuerit. Si au-
tem auaritia illas coarctatas habet illæ eum compungent, æter-
neque ipſius condemnationis cauſa erunt. Fœnix auis ligna cu-
mulat,quibus ſe comburit.Sic ij temporales diuitias congregant,
vt cum illis in inferno concrementur.Non vtique nocuerunt diui- 30
Prouer. 31. tiæ mulieri illi, de qua dicitur: Manum ſuam miſit adfortia.Ma
num ſuam aperuit inopi, & palmas ſuas extendit ad pauperem.
Tu autem auare,qui nec eas in alios diuidis,nec tumetipſe vti ſcis
eis: tu (inquam) in hoc ſeculo ab eis compungeris, atque in futu
ro in perpetuum cruciaberis.Hoc maximè exaggerat ſapiens,di-
Eccleſ.6. cens: Eſt & aliud malum, quod vidi ſub ſole, & quidem frequẽs
apud homines,vir cui dedit Deus diuitias,& ſubſtantiam,nec tri-
buit ei poteſtatem Deus, vt comedat ex eo, ſed homo extraneus
vorabit illud. Hoc vanitas,& miſeria magna eſt.In pœnam cupi
ditatis tuæ, hoc Deus de te ſupplicium ſumit,quod eis te fruinon
patitur,quæ tanto labore comparaſti. Dedit Deus,id eſt, permi-
ſit habere diuitias, cupiditatibus eorum acquiſitas.Et non tribuit,
id eſt, permittit, vt adeò bonorum ſuorum amore captus tenea- 31
tur,vt ea pertingere non audeat.

Etiam ex hac ſimilitudine ſequitur quod ſiquidem diuitiæ
ſunt ſpinæ, diuites ſunt rubi.Et ſic quod aues,& oues ex rubi con
uerſatione eliciunt, videlicet illic hærentes plumas, ac vellera re-
linquere,hoc pauperes ex auarorum diuitum conuerſatione ſub-
trahunt,ſcilicet depiles,atque deſtructos remanere. Adeo efficax
eſt cupiditatis paſsio, vt in aliquibus ſuperbiæ paſsionem exce-
dat.Sicuti doctor quidam ſuper operariorum parabolam adnota-
uit:qui cùm paterfamiliâs procuratori ſuo præcepiſſet, vt in red-
denda mercede poſteriores prioribus anteponeret, non murmu-
rarunt, eò quòd poſtremis priùs quàm primis mercedem ſolui

præ-

32 præcepiſſet, & in hoc eos præferre ſibi iuſſiſſet: ſed murmurarunt,
cũ ſibi pluſquàm alijs non ſolui perſpexerunt: arbitrãtes ſibi mul-
tô maiorem mercedem eſſe perſoluẽdã. Ecce quomodo pecunia
magis quã honore ſe carere doluerunt. Ethnici quõdam vitã pro
modico quodam honore periculis proponebant. Nũc autẽ homi-
nes reperientur, qui vitam, atq; honorẽ pro aſsis vtilitate obijciẽt.
Hos comminatur Deus per Ezechielem Prophetam dicens: Ecce *Ezech. 22.*
comploſi manus meas ſuper auaritiam, quam feciſti. Contracto
pugno dicit Deus auarum à ſe eſſe percutiendum, & meritò qui-
dem ſiquidem auarus erga pauperes contractum habet pugnum.
Inter has ſpinas dicit Dominus diuinum verbum perire, nec fru-
ctum ferre. Quod etiam voluptatibus ſuffocari affirmat: & hoc
prius affirmauerat Eccleſiaſticus dicens: Audiuit luxurioſus ver- *Eccleſ. 20.*
33 bum ſapiens, & diſplicebit illi: & proijciet illud poſt dorſum ſuũ.
Quid igitur erit, cum diuitiæ, ſenſualeſque voluptates in vnum
concurrunt, quid in tali fructus, atque vtilitatis diuini verbi præ-
dicatio operabitur? Væ homini iſti, in quanto condemnationis
periculo verſatur. Veruntamen videamus, ſiquidem diuinum
verbum tam pretioſa res eſt (vt omne aurum in cõparatione il-
lius arena ſit exigua, & tanquam lutum æſtimetur argentum in
conſpectu illius.) Quare vult Deus, vt in aridam, ac ſterilem ter-
ram incidat, vbi nullus ex eo fructus percipiatur? Nunquid Bea-
tus Paulus non dicit: Debet in ſpe qui arat, arare: & qui triturat
in ſpe fructus percipiendi? Hoc vult Dominus fieri, ad maledicti *1. Corint. 9.*
illius ſerui verba condemnanda, qui ab eo talentum acceperat,
cumque nihil emolumenti cum eo fuiſſet lucratus, in tempore ra-
34 tionis reddendæ ſe ſe excuſauit dicens Domino: ſcio quia homo
durus es: metis, vbi non ſeminaſti, & timens abij, & abſcondita- *Matth. 25.*
lentum tuum in terra. Vt igitur inſulſam hanc excuſationem con
demnaret, atque vt apertè perſpiciatur quàm falſo loquitur pec
cator, Deumque cupiditatis arguit, & crudelitatis: vult diuina
Maieſtas, vt ſuæ cæleſtis doctrinæ ſemen in ſterili terra ſemine-
tur, vbi illud periturum eſſe certò ſcit, & ſic manifeſtè apparet il-
lum nolle metere vbi non ſeruit: ſiquidem etiam vbi ſerit, nõ me
tit. Atque etiam in hoc ſignificatur, ſi malus condemnatur, non
condemnari eô quòd ei auxilium ad ſalutem ſufficiens Dominus
denegarit, aut quòd eum bonorum ſuorum participem non fece-
rit. Sed quia ipſe eis vti noluit. O ineffabilis Dei charitas quam

apertè in hoc manifeſtaris. Fratres chariſsimi hæc vos infinita cle 35
mentia commoueat, nec tantam opportunitatem prætermittatis: ſiquidem Deum in cordibus veſtris ſerere eſt, vos ad veniam, ac miſericordiam inuitare.

Quod autem in bonam terram, hi ſunt qui in corde bono, & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia. Notandum eſt Dominum dicere: in corde bono, & optimo. Neque enim cor bonum ſufficit, ſed optimum eſt neceſſarium. In hoc ſignificat non oportere nos eſſe contentos ſi quomodocunque boni ſimus: *Cant. 4.* ſed ſemper in virtute maximos progreſſus facere debere. Cùm iam ſponſus ſponſam de oculorum, crinium capitis, atq; vberum pulchritudine laudaſſet: iterum noua quadã exaggeratione ipſius oculos, & comas recommendat dicẽs. Vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa: vulneraſti cor meum in vno oculorum tuorum, & in 36
vno crine colli tui, id eſt: ſi vno tantum oculorum tuorum, atque vno crine me ita vulneraſti, quid facies cum omnibus gratijs tuis? eadem, quæ antea laudauerat, denuò recommendat, illaque ſibi maximè complacere affimat: vt ſignificet iuſtum non ſolum nouas indies virtutes acquirere, ſed illas etiam, quas antea poſſidebat, ſemper perficere: & idcircò illas denuò quaſi iam perfectiores laudat, humilitatem perfectiorem, caſtitatem puriorẽ, &c. & hoc eſt eſſe corde bono & optimo.

Dicit etiam, *fructum afferunt in patientia*. In patientia (inquit) quia huius ſati meſsis in gloria percipienda eſt: ad quam percipiendam opus eſt ſpe, quæ ſecum affert pœnam: ad quam perferendam neceſſaria eſt patientia. Ideò Beatus Paulus, Patien- *Heb. 10.* tia (inquit) vobis neceſſaria eſt. Adhuc enim modicum aliquan- 37
tulum qui venturus eſt veniet, & non tardabit, Iuſtus autem ex fide viuit, id eſt. Iuſtus non viuit ex mercede, quam in hoc ſæculo à Deo recipit, ſed per ſpem viuit, & verbo, quod ei Deus præſtitit, confidit: & propter illud patienter ſuffert quouſque in futuro ſæculo merces adueniat. Vel etiam fructum afferunt in patientia, ſcilicet Dei. Etenim ad hoc, vt boni cœleſtem fructum conſequantur, neceſſe eſt, Deum plurima illis perferre. Et ſic dicit Beatus Auguſtinus. Væ etiam laudabili vitæ hominum, ſi re- *Auguſt. lib. 9. confeſſ.* mota miſericordia tua diſcutias eam Domine, hoc eſt vnum ex nominibus, & officijs Dei: & ita eum laudabat Sanctus Moyſes *Exod. 3.* dicens: Dominator Domine Deus miſericors, & clemens, patiens

& multæ

38 & multæ miſerationis, qui aufers iniquitatem, & ſcelera, atq; peccata: nulluſq; apud te per ſe innocens eſt: quantumcunq; bonus quiſquam ſit, indiget tamen, vt ei plurima Dominus ſupportet. Vnde etiam Dauid dixit, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Siquidem autem Deus nunc tanta patientia nos expectat, & ſuffert, rationi conſentaneum eſt, vt ex tanto bono fructum percipiamus, diuinumq; hoc ſemen recipientes verã pœnitentiam agamus, vt hîc gratiam habentes poſtea ad gloriæ fructum percipiendum perducamur, Amen. *Pſalm.142.*

Dominica in Quinquageſima.

1 *Aſſumpſit Ieſus duodecim diſcipulos ſuos ſecretò, &c.* Luc.18.

HOC Primũ nobis in hodierna ſancti Euãgelij lectione notandum occurrit: videlicet quomodo Dominus ſuos ſanctos Apoſtolos ſecreto aſſumpſit, vt cũ eis peculiariter de ſuę ſacratiſsimę mortis, ac paſsionis myſterio ageret. In quo nos docuit, nos non cũ omnibus negotia magnæ entitatis agere oportere. Pauciſsimi enim capaces ſunt ad tegendum ſecretum. Dicit Plinius paludem quandam eſſe, in *Plinius.*
2 quam licet grauiſsimum quidque immittatur, nõ tamen illud in profundum demerget. Sic ſunt plurimi, quibus etſi res grauiſsimas, & maximi momenti reueletis, nihil in corde poſſunt accipere, nec in pectore conſeruare, vt ſileãt, ſed omnia ſtatim euomũt. *Simile.* Quicquid in vitreas capſas includas, exterius apparebit. Tales *Simile.* ſunt hi homines dirupti, qui quanuis ſe aliquid nemini prorſus dicturos polliceantur, quando minus arbitramini, iam in omniũ ore verſatur, & aliquando cum veſtro, aut alterius detrimento. Legitur Thamar fratri ſuo Abſalom malum, quod Amnon ei ſecreto fecerat, detexiſſe. Ex quo multa mala ſucceſſerunt: ideô enim Amnon ab Abſalom fuit interfectus: & poſtea ob hanc cauſam eum pater eius Dauid perſecutus eſt: atque etiam fortaſſe *2.Reg.13.*

taſſe inde dimanauit perturbatio, quã in toto regno concitauit. Hæc omnia obuiarentur, ſi Thamar inhoneſtum caſum vellet honeſtare, præſertim cùm nullum iam remedium haberet. Et quanuis homines ea, quæ eis reuelatis, ſecretò cuſtodiant, niſi ſint Apoſtolici, & virtute prædíti viri, quibus cum res ad animæ veſtræ ſalutem attinentes tractatis: ſicut ipſi ſunt mali, ita male etiã vobis conſulent. Si ceram mollem ſigillo applicetis eædem, quas habet imagines inſculptas in ſe ſigillum, ceræ imprimentur. Beatus Ioannes dicit. Omne, quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ. Hæ ſunt tres imagines, quæ in filijs huius ſæculi ſculptæ ſunt, & has in vobis imprimẽt, ſi ad eos acceſſeritis, & eorum conſilia ſumpſeritis: vobis quippe conſulent, ne Hieroſolymam aſcendatis, vt crucifigamini, nec vt patienter feratis iniurias, & opprobria, quæ vobis facta fuerint. Noli conſiliari cum ſocero tuo, dicit Eccleſiaſticus. Cũ enim ſocer tuus pater ſit vxoris tuæ, ſemper in eius fauorem inclinabitur. Idcircò cum Sanctus Iacob vellet à terra Laban ſoceri ſui diſcedere, quia Laban erat idololatra, Iacob autem volebat in patriam ſuam proficiſci, vt Deo vero ſacrificaret, nihil ſocero ſuo dixit, ſed ſecreto profectus eſt. Sic etiam te facere oportet, ô frater. Vxor tua eſt ſenſualitas tua, quæ tanquam vxor tibi blanditur, ac permulcet, vt te perdat, cuius pater eſt mundus. Ne ergo mundi ſumas conſilium, nec cũ filijs eius: ſunt enim peſsimi, qui te à bono propoſito reuocabunt.

Simile. 1. *Ioan.* 2.

Eccleſ. 37. *Geneſ.* 31.

Ea, quæ plurimum ad nos pertinent, quæque maxime deſideramus recenſere, deque illis loqui nunquam nos tædet. Cùm igitur ſacratiſsima ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti paſsio maxime neceſſaria eſſet hominibus, ipſeq; propter nimiam charitatem, qua nos proſequebatur, illam magnopere deſideraret: illam in memoriam reuocare, & de ea cum diſcipulis ſuis agere nunquam ceſſare videbatur. Cœleſte quoddam conſilium nobis præbet Spiritus ſanctus circa hoc dicens, cauſam tuam tracta cum amico tuo. Ex quo apparet quàm parui mortis, & ſaluationis noſtræ negotium æſtimamus, quandoquidẽ tam raro, aut nunquã in conuerſationibus cum amicis noſtris de illo loquimur, cum tamen multum temporis in loquendo de alienis negotijs, viuendique ratione conſumamus: quæ quidem ſatis magna miſeria eſt. Nonne miraremini ſi euntes in academiam ingrederemini in gymnaſium,

Prouer. 25.

Simile.

6 ſium, in quo ſacra Theologia perlegitur, illique Medicos Theologiam audientes, deque illa diſceptantes cerneretis? ſicque in Medicorum claſſe Theologos Medicinam audiẽtes videretis? Sic vtique fit in mundo. Etenim vnuſquiſq; lectione ſua relicta ad alterius lectionem diſceptandam tranſmigrat. Hæc autem eſt vna ex maioribus tribulationibus, quæ ſunt in Eccleſia Dei, vnumquẽq; de aliorũ negotijs agere, nec de proprio ſaluationis ſuæ negotio rationem habere. De Regia vita, de Regnorum gubernationibus, de bellorum perturbationibus, de Monachorum, Clericorumque viuendi ratione agimus. Omnium recordantes noſtri metipſorum obliuiſcimur. Naximum quendam peccatorem comminatus eſt ſanctus Propheta Iſaias Dei nomine dicens: Quaſi pilam mittet te in terrã latam; & ſpatioſam: ibi morieris. Nota quôd pila in la- *Eſa.22.*
7 tum campum dimiſſa adeô decurrit, vt deperdatur: in cubiculo autem proiecta, ſtatim, ad manum reflectitur. Hoc eſt ſupplicium, quo puniri conſueſcunt, qui ſui ipſorum obliuiſcuntur. Etenim permittit Deus illos à diabolo in latiſsimos quoſdam negotiorũ, alienarumque vitarum campos quaſi pilas immitti, atque illic ſpiritaliter mori, mortalia murmurationum, aut infamiarum peccata committentes. O infœlix homo, qui tanquam pilæ Sathanæ de vno in alterum negotium iactitaris: neq; verô de ſaluatione tua agere recordaris.

De hoc etiam myſterio Dominus toties loquebatur, quia ſibi ab æterno Patre fuerat commendatum: ſicut ipſe dixit. Sicut mandatum dedit mihi pater, ſic facio. In quo nos docuit crebriora colloquia noſtra de ijs rebus eſſe oportere, quæ nobis Dominus in *Ioan.14.*
8 hoc ſæculo præcepit operari. Sic nos admonet Spiritus ſanctus, dicens. In ſenſu ſit tibi omnis cogitatus Dei, & omnis enarratio tua in præceptis altiſsimi. Diligenter perpendite quomodo prius admonemur, vt ſancta cogitemus: poſtea verô de illis loquamur, nã ex vno alterum ſequitur. Profecto fratres ſi verè & ex animo Dei myſteria, atque præcepta cogitaremus ſæpenumero de illis loqueremur, & aliter illa adimpleremus, quam adimplemus. Vt autem de illis non cogitamus, neque etiam loquimur, neque adimplemus. *Eccle.9.*

Ecce aſcendimus Hieroſolymam, & conſummabuntur omnia, quæ ſcripta ſunt per Prophetas de filio hominis. Valde notandum eſt, cùm Dominus de ſanctiſsima paſsione ſua loqueretur, filium hominis ſe appel-

appellare conueniſſe. Vt, ſi exaltaueritis filium hominis, oportet filium hominis exaltari: & in hoc loco. Hoc autem fecit, vt auferret errorem, qui poſtea in ſua ſancta Eccleſia conſurrecturus erat, ſcilicet errorem Arrianorum dicentium Chriſtum redemptorem noſtrum, etiam quantum ad diuinitatem mortuum fuiſſe. Quos Beatus Hieronymus tanquam hæreticos nullo fundamento, aut ratione innitentes confudit. Hic non negamus Deum mortuum fuiſſe: hæc enim propoſitio vera eſt: Deus mortuus eſt per communicationem idiomatum. Ducit Rex in vxorem ruſticam mulierem, & omnes regis magnitudines ruſticæ mulieris eſſe dicuntur, omneſque res eius, Regis ſunt. Quid ſecum afferre poterit pauper ruſtica, niſi veterem ſartaginem, & confractum lebetem? & hæc omnia Regis eſſe dicuntur. Sic etiam humanitas filia ruſtici, & tributarij Adæ, diuinitati nupta eſt: & ideò miſeriæ atque abiectiones, quas ſecum attulit omnes Dei eſſe dicuntur. Et ſic dicimus, Deus mortuus eſt, Deus eſurijt, Deus plorauit, &c. Diuinitas autem neque mortua eſt, neque mori potuit. Reuerberat ſolis radius in ramum, illumque clarificat: accedis tu, & ſcindis ramum, impoſsibile eſt te ſolis radium abſcindere. Solis radius eſt verbum diuinum: ramuſque viridis eſt ſancta humanitas, cui coniunctus eſt. Abſciſſus, laceratuſque eſt hic ramus in tormentis & morte. Radium autem ſolis, hoc eſt verbum diuinum impoſsibile fuit abſcindi, neque mori. Experientia comperitur, quòd ſi annulus aureus pretioſam in ſe habens margaritam incluſam, in acetum immittatur, margarita diſſoluitur, & annihilatur, aurum verò clarificatur. Eſt Chriſtus Redemptor noſter annulus aureus, in quo humanitas erat pretioſiſsima margarita in auro diuinitatis incluſa. Immiſſoque Chriſto Redemptore noſtro in tormentorum acetum, pretioſa margarita, quæ erat humanitas morte diſſoluta eſt, nam moriens, deſiuit eſſe homo, quouſque reſurrexit. Diuinitatis autem aurum, nullum detrimentum pertulit, imò potius clarius remanſit, non in ſe quidem, ſed reſpectu hominum. Nam mortis, ac paſsionis ſuæ tempore tot, tantaque mirabilia operatus eſt, vt per ea manifeſte Deus eſſe cognitus fuerit, & ideo dicimus Dominum clariorem remanſiſſe, quia clarius, & apertius à nobis cognitus eſt. Et ſic dixit ipſe Dominus. Cùm exaltaueritis filium hominis, tunc cognoſcetis, quia ego ſum. Vt igitur

Hieronym. cõtra Arrian. nos. Simile. Simile. Simile.

9 10 11

12 igitur Dominus ſignificaret ſe quatenus hominem eſſe moriturum, quando de morte ſua loquebatur, ſe filium hominis appellabat.

Conſummabuntur omnia, quæ ſcripta ſunt per Prophetas. O vitæ reparator, dulciſsime animarum noſtrarum amator, quid dicis Domine? Attende plurima terribilia maximi vituperij, laboris, atque doloris per Prophetas fuiſſe prædicta. Nunquid tibi non erit aliqua diſpenſatio, ſicut fuit Niniuitis? Omnia complenda ſunt? Omnia vtique conſummabuntur. O ineffabilem Dei probitatem, quanto cum labore ſuo, ſuiſque expenſis omnia, quæ nobis per Prophetas promiſit, adimplet! Quàm male autem quod nos illi promiſimus, obſeruamus! Si religioſus quidam *Simile.* in forum exiret, ad tauros agitandos, atque ad arundineos ludos
13 exercendos, quid de illo diceretis? O quàm bonus religioſus! Hæc ſunt omnia, quæ in profeſsione tua promiſiſti? Tu autem, ô Chriſtiane quid in baptiſmate promiſiſti? Nunquid nõ illic tuo nomine dictum eſt: Abrenuntio Sathanæ, & omnibus põpis eius? Quo modo ergo nunc iſthæc tanto lobore, ac ſolicitudine perquiris? O maximam hominum confuſionem: quod adimpleat bonus Ieſus ea, quæ vobis promiſit, tanto præſertim labore: tamq; atroci morte: vos autem ea, quæ illi promiſiſtis tam male compleatis, præcipue cùm facillimê, atque ſuauiſsimè, & cum maxima ſpiritus alacritate iſthæc omnia facere poſſetis, ſi illa verè, & ex animo ſuſciperetis. Sic affirmat Eccleſiaſticus, dicens: Qui timet Deum *Eccleſ. 17.* faciet bona, & qui continens eſt iuſtitiæ apprehendet illam. Et de hoc dicit vlterius. Iucunditatem, & exultationem theſau-
14 rizabit ſuper illum. O admirabilia verba, ineffabilem Dei erga iuſtos ſuos magnificentiam demonſtrantia. In quibus hoc primum magnopere velim perpendatis, quòd ſicut qui pretio ſam margaritam non cognoſcunt, neque eius valorem ſciunt, *Simile.* non illam exoptant, ſed illi tantum, qui eius pretium nouerunt, ſic dicit hîc Spiritus ſanctus eos tantum modo qui virtutem experti ſunt, qui q; eam cognouerunt, atq; exercuerunt, illam apprehendere, atq; diligere. Hoc etenim ſignificat, qui continẽs eſt iuſtitiæ apprehendet illam. Secundò animaduertẽda ſunt vobis verba illa. Et exultationem theſaurizabit ſuper eum, in quibus Spiritus Sanctus aſsiduam iuſti alacritatem ſatis apertè manifeſtat. Nam ſicut qui theſaurizat, aurum ſemper accumulat, nummoſque nummis

nummis ſemper adiungit(hoc enim eſt theſaurizare, ſemper in 15
pretioſis nummis aggregandis occupari.) Sic Deus iuſtis vnum
gaudium ſuper aliud immittit, vnamque ſuper aliam exultatio
nem in eis accumulat. Hæc negari non poſſunt, verba enim Dei
infinitæ veritatis ſunt. Quod ſi aliqui veſtrum veritatem hãc nõ
eſtis experti, in voſmetipſos culpam conferte, qui Deum non ti-
muiſtis, nec bonum aliquod, ſicut oportet, feciſtis. Qui autem ali-
quandiu Deo ſeruijſtis, huius veritatis teſtimonium perhibere po
teritis.

Quocirca vnum ex ſaluberrimis conſilijs, quæ ſpiritalis vitæ
Magiſtri præbent peccatoribus, hoc eſt, vt gaudij, pacis, atq; tran
quillitatis, cùm ſunt in peccato recordentur, qua fruebantur cum
Deo ſeruiebant: & quod ei promiſerant, adimplebant. Ea propter eijciens Dominus Adam ex paradiſo voluptatis, illum in lo- 16
co quodam collocauit, ex quo videre poterat paradiſum illum,
quem propter peccatum ſuum amiſerat. Et hoc etſi in tranſlatio-
nis noſtræ contextu non eſt, tranſlatio tamen ſeptuaginta inter
pretum dicit. Poſuit autem Deus eum in illo loco, vt recordare-
tur gaudij, & tranquillitatis, qua illic fruebatur, ſeque illam pro-
pter peccatum ſuum perdidiſſe, ab eo conuerteretur, atque ad
Deum per pœnitentiam rediret. Dicitur de Hebræis captiuis.
Pſal. centeſimo trigeſimoſexto, Super flumina Babylonis illic
Pſalm. 136. ſedimus, & fleuimus, dum recordaremur tui Sion. Cauete ne ſu-
per Babylonis flumina ſedeatis: peſsima enim eſt ſedes, tranſite,
currite vlterius, nè in re tam mala demoremini. Flumina Babylo
nis, & confuſionis ſunt honores, voluptates, & cupiditates huius
ſæculi. Quæ vt homines acquirant, manifeſtè cernitis quot con- 17
fuſiones, contentiones, & tumultus excitentur. O flumina Ba-
bylonis, vbi tot quotidie homines demerguntur? Quod ſi
(quæ veſtra eſt miſeria) in eis aſsidetis, nè obliuiſcamini Sion,
id eſt pacis, ac voluptatis, qua fruebamini, quando in Dei mi-
niſterio, & gratia morabamini, & ſtatim lachrymarum flumi-
na ex oculis emittetis, cum vos in tam miſero ſtatu ſedere videa
tis. O quem ſenſum, atque afflictionem habet anima, quæ in
peccato commorans illius temporis recordatur, quo in diuina gra
tia exiſtebat.

Et conſummabuntur omnia, &c. O quam plurima hic continẽtur:
Deus pro me mortuus, Deus pro me illuſus, atque dedecoratus
eſt.

18 est. O lapidibus duriores, qui cum talia audiant, amore non li-
quefiunt. Quia pueri quidam Eliseum prophetam illuserunt, vr- 4. Reg. 2.
si exierunt de montibus, & quadraginta duos pueros occiderunt.
Quod si de pueris Hierico tantum supplicium sumptum est, quo
modo Domine non fuerunt vrsi, neque Leones, qui ministros
illos iniquitatis, qui te illuserunt, interficerent? Quia Michol
ludentem, atque humiliatum coram arca Domini virum suum 2. Reg. 6.
Dauid derisit dicit diuina scriptura, quod in pœnam huius cul-
pæ sterilis facta est, & non est natus ei filius vsque in diem mor-
tis suæ. Eos Domine, qui seruos tuos irrident, tam acriter pu-
nis, ij verò, qui te illudunt, sine repentino supplicio remanebunt?
O quàm admirabilis doctrina est hæc, siquidem Dominus nobis
significat quantam de seruis suis curam gerat, vt nos in nostris-
19 met causis patientiam habeamus quando aduersarij nostri nos
fuerint persecuti. Deus non honorem quidem suum, sed amico-
rum suorum repente propugnare consuescit. Lætamini, ò iusti,
non enim vos Deus obliuiscitur, sed dicit illum, qui vos tangit,
pupillam oculi sui tangere. Qui tetigerit vos, pupillam oculi Zach. 2.
mei tetigit.

Veruntamen quæret aliquis, quare sancta mater Ecclesia hoc
nobis hodie Euangelium proponit? Dico illam hoc facere, vt
nos confortet ad pœnitentiam viriliter suscipiendam. Dicuntur Iudi. 7.
Madianitæ ad terram Israel venisse, quorum numerus erat qua
si multitudo locustarum: cameli autem innumerabiles sicut are-
na, quæ iacet in littore maris, quos vt filij Israel superarent, dixit
Gedeon eis: quod me facere videritis, hoc facite. Non vtique di-
20 xit, facite quod præcipio, sed quod me facere videritis, vbi primũ
vrnam meam confregero, confringite & vos vestras: & sic victo-
riam adepti sunt. Sancta mater Ecclesia oppugnatura Madiani
tas, id est, diabolos supernum ducem Gedeon, id est, Iesum Chri
stum confractam habentem vrnam, id est, sacratissimum corpus
suum multis plagis, atque verberibus lacerarum habet, quiquidẽ
nobis dicit, quod me videritis facere facite, & sic victoriam com-
parabitis. Quamobrem comedentes, & bibentes surgite Princi-
pes, & arripite clypeum, ait Isaias. Eia milites Iesu Christi ex vo- Isai. 21.
luptatum vestrarum mensis exurgite, & patientiæ scutum con-
stanter accipite.

Etenim Dux vester Iesus Christus ascendit Hierosolymam,

& tradetur gentibus, &c. Elephantes turpes, & remiſsi effu- 21
ſum cruorem aſpicientes magno furore concitantur. Et ſic dici-
1.Mach. 6. tur in ſacra ſcriptura. Elephantis oſtenderunt ſanguinem vuæ,
& mori ad acuendos eos in prælio. Hoc artificio vtitur hodie ſan-
cta Eccleſia conſiderans quantumuis remiſsi, & debiles ſint ho-
mines, ad viriliter decertandum vires, atque animum accepturos
eſſe, ſi eis pretioſiſsimus ſanguis, ac mors Domini noſtri Ieſu
Ioan. 18. Chriſti ante oculos proponatur. De Ioſeph ab Arimathia dicit
Diuus Ioannes, Quod erat diſcipulus Ieſu occultus propter me-
tum Iudæorum. Poſtquam autem ſacratiſsimum ſanguinem ſuũ
illum effundere perſpexit, tam conſtanti pectore remanſit, vt
Marc. 16. de illo dicat Beatus Marcus. Audacter introiuit ad Pilatum, &
petijt corpus Ieſu, vt quantum animum Ieſu Chriſti ſanguis
effuſus ſuis fidelibus addat cognoſcatis. Maximum eſt cum 22
Dominicæ paſsionis conſideratione pœnitentiam aggredi. Vn-
de quando Dauid pœnitentiam egit, & Pſalmum quinquage-
ſimum compoſuit in eo miſericordiam â Domino implorans
in titulum ei poſuit. Pſalmus, Lamnaſſeach, quod ſignificat,
vbique vincenti, vel danti æternitatem, vel effundenti ſangui-
Pſalm. 44. nem, id eſt, Pſalmus in laudem eius, ſicut dixit. Dico ego ope
ra mea regi, hoc eſt, ad laudem, & gloriam æterni regis Chri-
ſti conſecro opera mea. Quando Dauid dicebat, ſit hic pſalmus
meus in laudem illius effuſoris ſanguinis, Ieſum Chriſtum cru-
cifixum contemplabatur, quemadmodum cum dixit. Fode-
Pſalm. 21. runt manus meas, & pedes meos, & dinumerauerunt omnia
oſſa mea, ſanctiſsimos illos pedes, ac manus animo contem-
plans ſpiritualibus oculis præuidebat. Sic oportet te, ò frater 23
pœnitentiam tuam exordiri, vt oculos, cor, ac fiduciam in il-
lo cæleſti Domino crucifixo conſtituas, qui æternum Patrem
placauit, & cuius paſsio tam pretioſa nunc eſt, ſicuti quando mor
Pſalm. 119. tuus eſt in cruce. Idcirco dicit propheta. Tu es Sacerdos in æter-
num, id eſt, tam efficax eſt hodie oblatio illa in conſpectu Patris,
quàm illa die, qua mortuus es, & ſic erit in æternum: & ſi mun-
dus duraret in æternum, & quotidie peccarent homines ſicut ho-
die peccant, in æternum paſsio illa valeret. Et ſic quando Na-
1.Reg. 12. than ei dixit, Dominum illi peccatum dimiſiſſe, elegantiſsima
quadam phraſi dixit, Tranſtulit Dominus peccatum tuum à te,
id eſt, tranſtulit ab humero tuo onus, & poſuit ſupra dorſum
ſuum,

24 ſuum, vt illud pro te in cruce perſoluat. Et attendite myſterium; etenim poſtquam Dominus hæc illi dixerat, eum in infantis, qui ex adulterio natus fuerat, morte puniuit. Et in pœnam etiam illius peccati, filium eius contra eum conſurgere permiſit: vt cognoſcatis remiſſa culpa Deum pœnas atque labores pro purgatorio immittere conſueſcere. Ideò Hieremias dicit. Caſtigaſti me Domine, & eruditus ſum, quaſi iuuenculus indomitus, conuerte me, & conuertar, quia tu Domine Deus meus, poſtquam conuertiſti me, egi pœnitentiam, & poſtquam oſtendiſti mihi, percuſsi fœmur meum. Perpendite quomodo poſtquam conuerſus eſt, eum Dominus docuit, vt carnem ſuam flagellaret, atque affligeret. Percutere fœmur, eſt corpus ieiunijs, & flagellis caſtigare, præoccupando manum Domini, vt placabilis fiat. Dicebatque *Hiere.* 31.

25 Dauid. Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam. Olim Deus, per merita Abrahæ, Iſaac, & Iacob, conſueuerat exorari: vt patet, quod faciebat Moyſes pro populo miſericordiam ab illo efflagitans, & dicens. Recordare Abraham, Iſaac, & Iacob, &c. Sic orabat Heſter dicens: Deus Abraham, Iſaac, & Iacob. Sic etiam Daniel, Captiui populi libertatem imploranſ precabatur, dicens. Propter Abraham dilectum tuum, & Iſaac ſeruum tuum, & Iſrael ſanctum tuum. Dauid autem non hoc quidem dicit: ſed, Miſerere mei, ſecundum magnam miſericordiam tuam, id eſt, paſsionem Chriſti, quæ fuit magna miſericordia Dei. Hanc igitur allega tu, ô frater in initio pœnitentiæ tuæ. *Pſalm.* 50. *Exod.* 32. *Heſter.* 13. *Daniel.* 13.

Conſiderate cadauer ex longo tempore occiſum, vermibus *Simile*

26 plenum. Ecquid in illo eſt, quod reſuſcitari mereatur? Minus vtique eſt in anima in lethali culpa exiſtenti: quæ adeò corrupta, atque immunda eſt, vt nulla hominum lingua ſatis dignè valeat explicari. Quibus igitur meritis poterit impetrari, vt hæc anima cum omnibus præteritis meritis reuiuiſcat, niſi hoc per Ieſu Chriſti merita, & paſsionem efficiatur? Idcirco ſapientiſsime agit ſancta Eccleſia, de hoc pijſsimo myſterio in principio pœnitentiæ. Etiam nobis hoc hodie proponit Euangelium, vt mundus, qui hoc tempore cum ſuis tympanis, tripudijs, atque tumultibus erumpit, quibus nos ad malum prouocat, in cordibus noſtris non tantopere inualeſcat. Legitur in primo libro Regum, Saul adiuraſſe populum, dicens: Maledi- *1. Reg.* 14.

ctus vir, qui comederit panem, vsque ad vesperam, donec vlciſcar de inimicis meis. Et non manducauit vniuersus populus panem. Omniſque terræ vulgus venit in saltum, in quo erat mel ſuper faciem agri. Ingreſſus eſt itaque populus saltum, & apparuit fluens mel: nulluſque applicuit manus ad os ſuum: timebat enim populus iuramentum. Si ergo Saulis imperium apud integrum exercitum tantum valuit, vt cùm maximè eſurirent, ne manibus quidē exiſtentes in agro fauos mellis attingerent: maior ratio erit, vt vos veſtrarum inanium voluptatum dulces fauos relinquatis animaduertentes hoc non ſolum â duce veſtro, Rege veſtro, Deo veſtro vobis præcipi: ſed etiam vos efficaciſsimo exemplo doceri. 27

Gene. 9. Notandum eſt etiam, quando boni filij Noe dormientis patris verenda texerunt, dicere illic ſanctum textum. Pallium imposuerunt humeris ſuis, & incedentes retrorſum operuerunt verenda patris ſui. Itaque retrorſum ambulantes eius nuditatem operuerunt. O Ieſu Chriſte fidelis fili patris tui, Adæ per culpam nudati, charitatem, qua hominem dilexiſti ad illum operiendum pallium effeciſti. Charitas quippe operit multitudinem peccatorum. Si quis cœleſtem hunc Dominum grauiſsimam crucem humeris baiulantem interrogaret dicens: Quo tendis, ô dulciſsime Redemptor? Diceret ille, Vado ad Patris Adæ nuditatem operiendam. Quod autem medium ad hoc faciendum aſſumis? Retrorſum (diceret) incedo, crucem, mortem que ſuſcipio. Quid dicis humana ratio? Deus retrorſum, atque vice verſa incedit. Etenim creator non debebat pro creatura ſoluere, nec ſe exuere, vt illam indueret: præſertim cum ſcriptum ſit, 28

Ezech. 18. Filius non portabit iniquitatem patris. Quomodo igitur tu Domine pro patre debitum exoluis, & contra humanam prudentiam facis? Etenim manus pro capitis defenſione periculum ſubire debet, nunc autem caput pro totius corporis defenſione laboribus, ac morti obijcitur. O admirabilem Dei charitatem, qui omnia vincit, & retrorſum incedit, adeò ſe humilians, atque abijciens, vt nuditatem noſtram operiat! O infœlix peccator, quomodo pudore non confunderis videns quando agimus de ijs, quæ filius Dei paſſus eſt, vt nuditatem tuam operiret, tunc te pœnitentiam, atque pudorem exui, turpitudineſque, & prophanitates tuas manifeſtare? O Deus infinitæ maieſtatis, 29

per

30 per ineffabilem clementiam tuam te deprecor, vt horum infœlicium oculos adaperias: vt tantum malum aperte conoſcant. O quantopere calamitatem hanc multo anteâ lamentabatur Iſaias Propheta, dicens: Et vocauit Dominus Deus exercitum in die illa ad fletum, & ad planctum, ad caluitium, & ad cingulum ſacci, & ecce gaudiũ, & lætitia occidere vitulos, & iugulare arietes comedere carnes, & bibere vinum. Comedamus, & bibamus, cras enim moriemur. O quàm opportunè hæc verba huc adducuntur. In tantam cæcitatem, atque Dei obliuionem populus deueniet (ait Dominus) vt cùm ad pœnitentiam agendam, culpaſq; ſuas lamentandas conuocẽtur, eorũ cura omnis ſit edendi, & bibendi. Hoc autem, quia cras moriemur, quia cras adueniet Quadrageſima, nec ſicut nunc, comedere poterimus. Ani- 31 maduertite quam ad literam ſanctus Propheta ea, quæ hoc tempore facim⁹, refert: & ſi non omnia, nam ille de cibis, & potibus, tantummodo loquitur, nunc autem ad alias plurimas diſſolutiones, atque flagitia vlterius progredimur? Aduertite igitur, quod illic addit Sanctus Propheta, dicens: Et reuelata eſt in auribus meis vox Domini exercituum: ſi dimittetur iniquitas hæc vobis donec moriamini: dicit Dominus. O terribilia verba, quomodo cùm tam metuendam ſententiam audiamus, toto corpore non trepidamus? Ecquis hæc audiens non ſe in terræ cauernas immittit, vbi nec videat, nec audiat? Vt igitur ijs omnibus remedium adhibeatur hoc hodie nobis proponitur Euãgelium. Cum vir ſanctus Tobias grande in Dominicæ feſtiuitatis die conuiuiũ præparaſſet, iamque ad menſam conſediſſet, illi nunciatum fuit 32 in foro Hebræum mortuum iacere: qui conuiuio derelicto ad eũ ſepeliendum perrexit: poſtea vero panem ſuum cum lachrymis comedit. Nouit ſancta Eccleſia vos nõ in Domini quidem, ſed in Sathanæ feſtiuitate conuiuia præparaſſe, & mortuum vobis hodie proponit, mortuum autem non quemcunq; : ſed filium Dei, vt conuiuia & vana gaudia relinquatis, atque hunc diuinum defunctum cum maximo cordis dolore deploretis. Verũ proh dolor, filius quippe Dei, nec efficaciſsime eius paſsio prophanitates iſtas ſufficit euertere. Valde miſerandum eſt Deum apud nos tam parum valere. Iacob veſtem Ioſeph filij ſui, ſanguine cruentatam perſpexit, & ſtatim ſuam abſcidit. Nobis autem hodie caro ſacratiſsima Ieſu Chriſti, veſtis æterni verbi cruore perfuſa an

Iſai. 22.

Tob. 2.

Geneſ. 37.

te oculos offertur, nec verò viſcera diſſecamus, ſed potius gau- 33
dijs, ac voluptatibus indulgemus. Et peius eſt, quod ſe excuſant
dicẽtes omnia hæc eſſe leuia, & nænias, quæ parum obſunt. Ad
2. Reg. 2. quod reſpondeo ex nænijs, & iocis ad peccata grauiſsima deue-
niri. Legitur mortuo Saule, ducem Saulis nomine Abner cum
copijs ſuis, & Ioab ducem Dauid cum exercitu ſuo, qui erant ad
uerſarij, iuxta piſcinam Gabaon in vnum conueniſſe, cumque è
regione ſediſſent ij in vna parte piſcinæ, & illi ex altera, dixit
Abner ad Ioab: ſurgant pueri: & ludant coram nobis, & reſpon-
dit Ioab: ſurgant, ſurrexerunt ergo, & tranſierunt numero duo-
decim de exercitu Abner, & duodecim de pueris Dauid. Appre
henſoque vnuſquiſque capite cõparis ſui defixit gladium in la-
tus contrarij, & ceciderunt ſimul. Ecce ludorum finem. Etenim
omnes viginti quatuor illic occubuerunt. Ex quo ſubſequutum 34
eſt, quod ibidem dicitur: & ortum eſt bellum durum ſatis in die
illa: ecce quomodo ex ludis, & iocis ad ſeria, & inde ad alia gra-
uiſsima damna deuenitur. O quot in his diebus iocari incipiunt,
& ad totam Quadrageſimam, atque ad totum annum, & aliquã
do etiam ad totam vitam inimicitijs remanent intricati. Per cha-
ritatem Dei vos rogo fratres, vt ad hæc aduertatis, nec vos tã diſ-
ſolutè perdatis.

Et *die tertia reſurget.* O benedictus ſit talis Deus, qui poſt tri-
ſtes, hilares ſtatim, atque iucundos nuncios refert. Hic eſt hu-
ius optimi Domini ſtylus vna manu punit, & altera permul-
cet: vna percutit, & altera lachrymas abſtergit. Dicit ſponſa.
Cant. 2. Læua eius ſub capite meo, & dextera illius amplexabitur me:
brachium amplexans oportet eſſe dextrum: quod eſt ad cuſto- 35
diendum, permulcendum, atque adiuuandum dexterius. In
quo ſignificat maiores dulcores, atque indulgentias eſſe quibus
Deus ſuos conſolatur, quàm labores, quibus illos affligit. O
quot conſolationes in medio vnius anguſtiæ Deus ſeruis ſuis
immittit, vt anima omnia infortunia deſpiciat, & victoriam re-
Apoc. 12. portet. Vidit Beatus Ioannes, fœminam ſole coopertam ſtella-
rum diadema in capite habentem, lunamque ipſius pedibus ſub
iacentem: & draconem eius partum expectantem, vt illum
deuoraret. Hoc accidit animæ iuſti: habet quippe draconem
expectantem boni operis partum, vt illum deuoret. Verunta-
men quando eſt virtutibus circundata, ſoleque operta quod eſt

Dei

36 Dei auxilium, atque protectio, lunam ſub pedibus collocat, hoc eſt mundi vanitatem, ac varietatem deſpicit. Et quanuis ante ſe perſecutionis, & laboris draconem perſpiciat, nihili eum æſtimat.

Et ipſi nihil horum intellexerunt. O obſcurata hominum ratio! dolorum, & crucis materiam non intelligitis? Nonnullos homines videbitis, qui adeò prudens iudicium, perſpicacemque mentem habent, vt non regnum tãtum, ſed orbem etiam vniuerſum valeant gubernare. Adeò vero diuinarum rerum ignari, atq; inepti ſunt, vt obſtupendi ſint viſu. Sunt quaſi bubones, qui noctu optime vident, die verò nihil cernunt: & alij paſſeres ad eorum oculos comedendos accedunt. Sic ij ſapientes ſunt, vt faciant malum: bonum autem facere neſcierunt. O bubones, bubones, ni- *Simile.*

37 hil niſi nocte videtis, nihil intelligitis, niſi quomodo adquirendę ſunt diuitiæ: quomodo proximus decipiendus eſt, quomodo ſecularis honor impetrandus eſt, &c. Quomodo autem carnem veſtram crucifigi, paſſioneſq; veſtras oportet mortificari, de his nihil intellexiſtis.

Erat enim verbum iſtud abſconditum ab eis. Factum eſt autem, Cum appropinquaret Hierico. &c. Cæcus quidam clamabat dicens, Ieſu fili Dauid miſerere mei Clementiſsimus autem Dominus, ſiſtens eius oculos adaperuit. Admirabile myſterium fuit, quòd eo tempore, quo Chriſtus Redemptor noſter de ſacratiſsima paſſione ſua loquebatur, hic cæcus viſum reciperet. Vt ex hoc intelligeremus veram medicinam, quæ cæcitatibus noſtris medetur paſſionem eſſe Dominicam.

38 ¶ Peccator in diuinis literis cæcus appellatur: atque ita Philoſophus dixit. Omnis peccans eſt ignorans, non peccans, quia ignorans, ſic enim nullum eſſet ex pura malitia peccatum, ſed ignorans quia peccans. Aquila vt ceruum ſuperet, dicitur in arenam ſe conferre, & ibi ſe euoluere, alaſque puluere onerare, & ſuper cerui caput impoſita illud tenaciſsimis vnguibus apprehendens, aſſutiſsime puluerem illum ſuper cerui oculos incipit excutere, quoſque illum excæcat: poſt quam autem excæcatur, cum non videat, vbi incedit facile præcipitatur, & in fruſta conteritur, & ita illum aquila comedit. Hæc eſt ars Sathanæ, etenim tot vanas, ac turpes cogitationes in hominis intellectum immittit, vt niſi malas iſtas cogitationes *Ariſto.* *simile.*

homo diligenter expulerit, antequam eas voluntas amplectatur illum excęcet. Et sic cæcus peccator in mille peccata prolabitur, atq; in plurimas insanias incedens ad vniuersam Sathanæ voluntatem adimplendam libēter attrahitur. Cæcus arbitratur, se à nemine videri, cum tamen ab omnibus perspiciatur: sic etiā peccator cùm Deum non videat, nec se ab eo videri suspicatur. Et ita dicebant illi, quos Deus Ezechieli Prophetæ ostendit, cum plurimas abominationes admitterent. Non videt Dñs nos, dereliquit Dñs terram, & sic dixit B. Paulus, ad Romanos, de peccatoribus quibusdam, sicut non probauerunt Deum habere in notitia. Hic est verus sensus. Nesciebant, neque cogitabāt malitiā suam à Deo intelligi, sicut stulta perdix cùm caput habet absconditū, nec aliquem videt, arbitratur se à nullo videri: & accedit canis, eā que præ dentibus defert. O cæci peccatores nunquid Deum omnia videre dubitatis? Et sicuti dicit Iob. Oculi eius super vias hominum, & omnes gressus eius considerat. Equidem nisi vobis opportunum remedium adhibueritis, cum minus arbitrati fueritis, vos præ iustitiæ suæ dentibus deferet. Vnum autem ex singularibus remedijs est pretiosa Domini nostri Iesu Christi passio. Etenim hæc animæ cæcitates illuminat. Sanctus Tobias senex hirundinis stercore excæcatus est, vt dicitur Tobiæ. 2, Nec visum recuperauit, quousque ei impositum fuit fel contritum piscis. Sic plurimi sunt huius sæculi stercore, & immunditijs excæcati. Talia enim esse reputabat Beatus Paulus quando dicebat. Omnia arbitror, vt stercora, vt Christum lucrifaciam, quibus igitur medicamentis hi cæci visum recipient? Piscis vtique felle. O piscis sacratissime in amarissimis miseriarum aquis educate Iesu Christe fili Dei, fel tuum, (quæ est sanctissimæ passionis tuę amaritudo) contritum, & consideratum, ac sæpius ruminatum mentis oculis impositum illos clarificat, & illuminat, vt peccator mala sua cognoscat, atque illorum veram pœnitentiam agat. Quod cùm ita sit fratres charissimi ex hac singulari medicina fructum percipite, quæque filius Dei pro vobis passus est, profunde considerate, etenim hoc est contritum fel oculis imponere: & sic visum recuperabitis, hoc est quanta sit vestra iniquitas, cognoscetis, si quidem tāto medicamine indiguit, veramque transactæ vitæ pœnitentiam facietis, gratiamque in hoc sęculo, & in futuro gloriam consequemini, Amen.

Rom. 1.

simile.

Iob. 34.

Tob. 2.

Philip. 3.

39

40

41

1

¶Feria quarta Cinerum.

Cùm ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes, &c.
Matth. 6.

IVSTITIAM eſſe bipartitam Propheta teſtatur, cuius altera pars eſt: Recedere à malo: altera verò: Facere bonum. Atque ide hodie nos ſancta mater Eccleſia tã dictis, quàm factis erudit: cinerem, videlicet, frontibus noſtris imponens, noſque his ſaluberrimis verbis exhortans: Memẽto homo quia cinis es, & in cinerem reuerteris. Nos à peccato reuocare conatur: atq; ad hoc
2 nos admonet vt mortis meminerimus. Vt autem quàm efficax ſit remedium hoc ad vos à peccatis auertendos cognoſcatis: rem quandam admirabilem notate, ſcilicet, hominẽ ex omnibus pœnis, in quas per peccatum incurrit ad plura peccata perpetranda occaſionem ſumpſiſſe: niſi ex morte, quæ eſt etiã pœna per peccatum illata. Pœna peccati eſt ſenſualitatis libertas, quæ aduerſus ſpiritum, atque rationem ſemper colluctatur. Ex hac autem pœna ſatis compertum vobis eſt quantam occaſionem homines alia innumerabilia peccata admittẽdi perceperint. Atque etiam ipſa ſenſualitas ab eis ſolicitatur, & commouetur, quò acriùs ſpiritui inferat bellum. Fames etiam eſt pœna peccati. Ex hac item pœna homines occaſionem acceperũt, alia plurima ſcelera committendi, atque in gulam, & ebrietatem, & alias inordinationes
3 ſæpiùs incidendi: qua ſæpenumerò etiam gaudent, vt cum guſtu, atque ſapore manducent. Sitis item eſt pœna peccati: multi autem illam inquirunt condimento aliquo comedentes, vt poſſint cũ maiori ſapore potare. Et ex hac pœna occaſionẽ ſumpſerunt homines tot vinorum modos exquirendi, quibus inebrientur. Nuditas etiam, & veſtium neceſsitas originalis culpæ ſuppli cium eſt. Ex hac autem pœna quot veſtium inuentiones emanarint, ſatis innoteſcit; præſertim verò in Hiſpania: quam vt aliæ nationes amentem appellent, cùm panni volumine, & forficibus depingunt, quaſi dicerent. Abſcinde quacunq; libet: etenim volũtas tua nõ poteſt certò cognoſci: ſiquidem nouas quotidiè veſtium rationes depromis. Propter hos autem veſtium ſumptus,

Pſal. 33.

& elegantias quot peccata committantur, quæ lingua poterit ex 4
plicare? Domibus, in quibus habitetur, indigere; pœna etiam eſt
peccati. Ex qua maximæ recreationes præ ædificationum ſum-
ptuoſitate prodierunt. Atque ob hanc cauſam plurima peccata
commiſſa fuerunt. Inter has autem vniuerſas pœnas vna ex præ-
cipuis, & grauioribus eſt mors, verũtamẽ hæc eſt vtilior. Nemo
etenim reperietur, qui ex morte, ſicut ex fame, ſiti, & deniquenu
ditate peccandi occaſionem aſſumat. Nullum quippè inter cre-
dentes adeò amentem ſuſpicor extitiſſe, qui diceret: ſiquidẽ for-
taſsè cras mihi moriendum erit, nũc peccare, Deumque offende-
re volo. Nam verba illa, quæ ſunt in libro ſapientiæ dicta à peſsi-
mis quibuſdam, qui ſe ad malum faciendum inuicem inuitabãt:
Sap. 2. Exiguum, & cum tædio eſt tempus vitæ noſtræ, venite ergo, &
fruamur bonis, quæ ſunt, & vtamur creatura, tanquam in iuuẽtu 5
te celeriter, coronemus nos roſis antequàm marceſcãt: nullũ pra-
tum ſit, quod nõ pertranſeat luxuria noſtra, omnia hæc verba in
errore quodam nitebantur, ſicut ibidem dicitur: quòd dixerunt
impij cogitantes apud ſe, nõ rectè: Quia ex nihilo nati ſumus, &
poſt hoc erimus tanquam ſi non fuerimus: quia extinctus cinis
erit corpus noſtrum, & ſpiritus diffundetur tãquam mollis aer.
Ex eo quòd errantes nihil aliud, quàm naſci, & mori eſſe iudica-
bant, ſpiritumque ſimul cum carne conſumi exiſtimabant, ſecu
laribus rebus celeriter frui deſiderabant: atque ad hoc ſe ſe inui-
cem inuitabant. Et hoc eſt argumentum, quòd beatus Paulus cõ-
1. Cor. 5. flabat, dicens: Si mortui non reſurgunt, mãducemus, & bibamus,
cras enim moriemur: quaſi dicat. Si nihil aliud futurum eſt, niſi
tanquam bruta animantia naſci, & mori, mundo, eiuſque rebus, 6
antequam mors adueniat, vtamur. Verùm ſiquidem poſt mor-
tem ſeuerum manet iudicium, arctiſsimamque factorum ratio-
nem reddi oportet, peccatoreſque æterna tormenta manent. Ec
quis adeo inſanus erit, qui ex hac cognitione ad peccandum oc-
caſionem accipiat? Impoſsibile vtique videtur. Imò verò harum
rerum recordatio, atque aſsidua contemplatio ſeculares voluptа-
tes execrandi, occaſioni ſunt.

Qua propter nobis dicit ſancta Eccleſia. Memẽto homo, &c.
Etenim etſi hæc recordatio laborioſa: & moleſta eſt, nimis tamẽ
Simile. vtilis exiſtit. Solet quis dicere: hic enſis eſt mihi nimis vtilis, &
aliquando grauis. Quare? nunquid bonum eſt quenquam mul-

7 to ferri pondere onuſtũ incedere? Dico illum bonũ eſſe, quia me ab hoſtibus meis defendit, & ex illis victorem depromit. Dixit Dominus: Inimici hominis domeſtici eius. Magis autem domeſtici ſunt ſenſus. Et hi quidem ſunt maiores inimici: eò quòd omnes ad malum nimis propẽſi ſunt. Nares ſuauibus, atque propha nis odoribus inclinantur, & ideò domos infirmorum, atque hoſpitalia fugiunt, quia magnus in eis eſt fœtor. Lingua eſt ſuper exactiſsimas quaſque nouaculas acuta, ad proximi famam diſſecandam: ſi autem quatuor verba ſancta loquatur, ſtatim areſcit, nec vltra commoueri poteſt. Manus ad malum expeditiſsimæ, ad bonum autem grauiſsimæ, Humeri crucis onus aufugiũt: alia verò peſsima pondera in Dei offenſione ſupportant. Pedes ad malum velociſsimè decurrunt: ad bonum autem maximè torpe
8 ſcunt. Oculi propenſi pulcherrimis quibuſque rebus, & quæ cor ad ſe attrahere poſſunt, aſpiciendis: ad proximorum autem neceſsitates videndas difficillimè aperiũtur. Idcircò Beatus Paulus, membra noſtra arma iniquitatis appellat, dicens: Ne exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato. Sinere enim illa propẽſiones atque inclinationes ſuas prauas ſequi, eſt ſinere, vt arma ſint iniquitatis. *Matth. 7.* *Roma, 6.*

Ad hos igitur inimicos ſuperandos, atque ex illis victoriam reportãdam mrificus eſt gladius, mortis recordatio. Dicit enim regius Pſaltes. Si mei nõ fuerint dominati, tũc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo. Et erunt vt complaceant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in conſpectu meo ſemper. Id eſt, ſi ſenſus mei nõ fuerint dominati, ſed ego illorum domina
9 bor, tunc immaculatus ero, opera verbaq; mea munda erunt, cor quemeũ præparatum exiſtet, vt ſemper coram diuino cõſpectu commoretur. O mirifica emolumenta, quæ ex eo, quod homo ſenſus ſuos deuicerit, ſubſequuntur. Siquidem autem mortis recordatio eſt gladius acutiſsimus, quo hos inimicos ſuperamus, ſemper nos illa præcinctos oportet incedere. Et ideò meritò nobis hodie dicitur. ¶ Memento homo, &c. Etiam mortis recordatio eſt menſura quædam, qua omnes res ſeculares demetimur, & quàm vanæ ſunt, planè cognoſcimus: vt ſic eas cõtemnamus, ne nos deperdant. Eſdræ Angelus apparuit, atque dixit ei: Vade menſura mihi flatum venti. Ventus, quem Angelus huic viro ſancto metiri iubebat, eſt hic aer: atque idcircò reſpon, dit, *Pſalm. 18.* *4. Eſdræ. 4.*

dit, dicens: Quis natorum poterit facere, vt me interroges de his 10
quasi diceret, quis tale poterit efficere? Nobis autem præcipitur alterum aerem magis aerem, & inutiliorem, quàm hunc metiri: quorum impetu plurimi in infernum deferuntur. Hæc est caduci mundi gloria, & pompa, qui optimè mortis mensura, mensurari potest. Vt autem mihi dicenti illum esse aerem fidem adhibeatis, vnum ex sapientioribus, & ditioribus hominibus orbis terrarum huc vobis adducam (etenim his fides solet adhiberi) qui sic illum appellat. Hic est Salomon, qui librum nomine Ecclesiastes scripsit, in quo de hoc aere mensurando agit, dicens: Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, vanitas vanitatum, *Eccles. 1.* & omnia vanitas. O miseri filij hominum, vt quid tam effrænati istas bonorum vmbras exquiritis? Credite (inquit) mihi sapienti, qui ista hæc omnia expertus ab eis deceptus fui, ex alieno periculo vobis præcauete. Omnia delibaui atq; gustaui, & nihil in eis, 11
præter afflictionem, laborem, amaritudinem, atque vanitatem inueni. Quis diuitijs, atq; honore similis mihi, quis adeò dilectus, quis adeò per vniuersum terrarum orbem celebratus, sicut ego? Delicijs abundaui, opera mea magnificaui: magnas, & nimis sumptuosas ædes erexi, vineas plantaui: hortosque confeci, iucundissima vireta peregi, in quibus diuersorum fructuum arbores inseui: in eis aquarũ stagna profodi, plurima mancipia possedi, plura quàm omnes prædecessores mei Hierosolymis armenta habui: maximam auri, atque argenti copiam cõgregaui: plurima regna & prouincias sub ditione mea continui: plurimos cantores, & cantatrices habui: vniuersis voluptatibus plusquam omnes filij hominum fruitus sum, vasa, & abaces locupletissimos possedi, in 21
quibus pretiosissima quæq; vina bibebam: omnes, qui ante me *Eccles. 2.* fuerunt, diuitijs, ac maiestate superaui. Nihil denique, quod cor meũ desiderauit, ei denegaui: laxis habenis illud omnibus delicijs perfrui passus sum, omnia, quæ desiderauerunt oculi mei, nõ negaui eis: nec prohibui cor meum, quin omni voluptate frueretur, & oblectaret se in his, quæ parauerã. In præsepibus suis quin quaginta duo millia equorum sibi, curribusq; suis habebat. Mi- *2. Para. 9. & 3. Regum. 4.* rabile vtique: quorum præsepe licet tota hæc ciuitas esset, vix tamen illos capere posset. Tercentas habuit vxores. Fuit rex potens, pacificus, sapiẽs, & glorioſus. Adeò vt ex longinquis regionibus venerint reges, & reginæ, vt eius maiestatem aspicerent:

quæ

13 qua perſpecta in regiones ſuas attoniti reuertebantur. Poſt hæc omnia, quid vobis dicere poſſum ô filij hominum, niſi cûm mors acceſsit, menſura que ſua hunc aerem dimenſa eſt, hoſtorioq; ſuo [*vulgo raſero*] ventum iſtum hoſtiuit, inueniſſe omnia vanitatem eſſe vanitatum. Etenim hodie auro cooperti, cras luto ſumus inuoluti. Hodie delicatiſsimis cibis veſcimur: cras verò â vermibus miſerrimè comedimur. Hanc frater mi Chriſtiane oportet eſſe tuam aſsiduam exercitationem: hunc aerem mortis menſura demetiri. Contemplare te in ſublimi arce eſſe collocatum, & exinde omnia quæ in mundo aguntur, aſpicere: hominum curas cogitationes, actiones, verba, longos diſcurſus, laboreſque conſidera, & filiorum Adæ errorem, cæcitatẽ, tenebraſque perſpiciens vix contineri poteris, quin maximam lachrymarum copiam effun-
14 das. Etenim ijs rebus intendunt, vt ab illo Domino, qui nihil ſine cauſa facit, ſine cauſa creati fuiſſe videantur. Ecquis in lachrymarum ſluenta non conuertetur perſpiciens tam nobilem, miraculoſamque creaturam intellectu rationeque præditam, atque ad Dei ſimilitudinem factam, cuius miniſterio conditæ ſunt ſtellæ cæli, & elementa, & omnia, quæ in eis ſunt, tam cæcam, tam inordinatam, & perditam incedere, vt viæ ſuæ prorſus ignara iter facere videatur? O quàm meritò de filijs Adæ dicere poſſumus quod dixit Iſaias Propheta. Telas araneæ texuerunt. Tu quippè *Eſaia. 59.* frater vt telã texas, & rete conficias ad aucupandas muſcas, viſcera effundis: modicum autem flat aeris, & omnia diſsipat, vnus flatus ea ſubuertit, quę maximo cum dolore, atque afflictione adquiſita ſunt: etenim telis quidem ſuis non operientur peccatores ſed
15 ad perpetuam ipſorum confuſionem, nuditatemque fient. O infœlix peccator quomodo telæ tuæ, negotia tua, & quidquid in orbe tanto cum labore comparaſti in inſtanti abſcindetur, & in fruſta diuidetur? Congregationi cuidam peccatorũ dixit Zacharias Propheta, Dei nomine: Ecce dies Domini veniunt, dicit Do- *Zacha. 14.* minus, & diuidentur ſpolia tua in medio tui. Idem tibi dico ego ô peccator, qui hæc ſæcularia tanto cum labore, atque anxietate perquiris. Ecce diuidẽtur ſpolia tua in medio tui. O qualis diuiſio fiet in die obitus tui: non eſt aries tam diuiſus, ſicut tu eris. Su- *Simile.* ſpendit lanius arietem in medio turbæ, vnus pellem, alius armũ, alius aliam partem, alius pedes, alius caput, canes deniq; cruorẽ expectant. Sic in malorum interitu hæredes diuitias, vermes cadauer,

dauer: Dæmones autem animam expectant. Diuidentur ſpolia 6
tua in medio tui. O metuendam rem! Ecquis hæc attentè conſiderans toto corpore non contremiſcit? Meritò igitur nobis ſancta Eccleſia hodie dicit. ¶ Memento homo, &c. intelligens hoc efficaciſsimum eſſe remedium, vt à malo recedamus, atque omnia ſæcularia negligamus.

Simile. Quando quis extra patriam ſuam in grauem incidit morbum, ad valetudinem recuperandam, ad patrium aerem redire conſueſcit, ſic homini per culpam languenti ſingulare remedium eſt ad ſpiritualem valetudinem conſequendam in terræ aerem reuerti, hoc eſt ſæpenumerò cineris, & terræ, ex qua conditus fuit, conſideratione fulciri. Et ſancti Euangelij dictis nos ſancta mater Eccleſia erudit, quomodo bonũ facere debeamus: & hæc eſt altera pars iuſtitiæ, in qua nobis dicit Dominus: *Cum ieiunatis, nolite fieri ſicuti* 7
hypocritæ triſtes, &c.

Præſupponit hîc Dominus, eò quod ieiunium tam vtile, atque neceſſarium ſit, nobis eſſe ieiunandum. Quod ipſa mater Eccleſia oſtendit, cum in præfatione Quadrageſimali dicat. Qui corporali ieiunio vitia comprimens, mentem eleuas, virtutem largiris & præmia: itaque ieiunium non ſolum corpori medetur, ſed etiam vires animæ aduerſus eundem inimicum potentiſsimum adauget. Caro enim ſemper ſpiritum ſupplantare conatur, cui ieiunium vires adimit, & ſic ſpiritus ea fortior remanet.

Baſil. ſer. 1. de ieiu. Diuus Baſilius dicit: Quando duo præliantur, ille ſuperabit,
Galat. 5. cui priùs ſubſidium venerit: cumque inter carnem, & ſpiritum atrox ſemper bellum geratur, (dicit enim Beatus Apoſtolus: 8
Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnem,) ſi tu ſenſualitati faueris, certum eſt illam victricem eſſe euaſuram ſi verò abſtinendo ei vires ademeris, ſpiritumque adiuueris, victoriam reportabit.

Iob. 5. Ideò dixit Sanctus Iob: In fame beſtiæ terræ pacificæ erunt
Hieron. in epiſt. ad fratres. tibi. Nimis conueniens fuit, vt quod per gulam amiſimus, per abſtinentiam recuperaremus. Sicut Beatus Hieronymus dicebat: Gula nos de paradiſo eiecit: oportet quôd eſuries nos re-
Simile. ducat. Nam ſicut ſæpè contingit patrimonium, quod parentes propter gulam diſtrahunt, ſiue pignerentur, liberos arctè viuendo, & nimium abſtinendo redimere, atque recuperare: ita etiam

patri-

19 patrimonium, quod noſtri primi parentes per gulam nobis perdiderunt, nos per abſtinentiam, & ieiunium recuperare poſſumus.

Ideò nos admonet Sanctus Paulus, dicens, Non ergo blaſphemetur bonum noſtrum, non eſt enim regnum Dei eſca, & potus, ſed iuſtitia, & pax, & gaudium in Spiritu ſancto, id eſt, Non eſt via ad regnum Dei eſca, & potus, luſus, & laſciuia. Quæ ergo eſt vera via? Reſpondet, iuſtitia, & pax. *Roma. 14.*

Hæc iuſtitia, & pax fit corpus ieiunijs, atque afflictionibus, (ſicut antea diximus) mortificando, quia illa carnem rationi ſubijciunt, quod eſt opus iuſtitiæ, & ſic homo intra ſe pacifice viuit. Diligenter perpendite verbum illud: Bonum no-
20 ſtrum, quid eſt bonum noſtrum? Bonum vtique noſtrum eſt Chriſtus Redemptor noſter. Eſt noſter, quia ab æterno Patre hominibus datus eſt: quia ſic Deus dilexit mundum, vt filium ſuum vnigenitum daret: O benedictum tale donum, & benedictus ſit tale donans. Hoc autem bonum noſtrum tunc quodammodo blaſphematur, cum minoris, quàm viles res huius ſæculi æſtimatur, & propter illas negligitur, quaſi meliores illo eſſe crederentur. Et ſic illum voluntate tua appretias, quando eum propter illas offendis: etſi hoc ore non dicis, nec mente credis. Et ſic eſt blaſphemia voluntatis. O infœlicem homi
" nem, qui tam vilia Deo anteponit. Dicit Dominus. Væ vobis, qui ſaturati eſtis, quia eſurietis. Quia vt ſaturentur, & diuerſis ciborum generibus veſcantur, plurimas iniuſtitias committunt, *Ioan. 3.* *Luc. 6.*
21 poſtea verò ſaturitas alia complura mala cauſatur. Filij Eli coctas carnes à fidelibus ſibi oblatas noluerunt, ſed illas crudas petierunt, vt noua quadam ratione illas condiri facerent, quo iucundiores eſſent. Et hoc faciebant præ nimia gula. Videte autem quomodo hoc perſoluerint: etenim miſere in prælio pro cubuerunt. Ex his omnibus fratres chariſsimi oportet vos intellexiſſe quam neceſſaria ſit abſtinentia: nunc autem in hoc ſancto tempore multò magis neceſſaria eſt. Præceptum eſt enim ieiunij ſub mortali peccato obligans eos, qui iuſto aliquo impedimento non fuerint excuſati. De infelici autem, qui hanc obligationem intelligens pro vili quadam cœna lethalem culpam vult admittere, quid poterit ſperari? Quid *1. Reg. 2.*

mira-

miramur, Esau pro paucis lentibus primogenituram vendidisse: 22
Gene.25. siquidem virum Christianum æternam glorię hæreditatem pro vili cœna commutare perspicimus? quid maioribus tentationibus oppugnatus faciet, qui parua quadã occasione commotus in iram, atqûe indignationem Dei incurrere non timuit?

Præsuppositio igitur nos tanquam bonos Christianos ieiunare debere, admonet nos Dominus ne in ieiunijs nostris simus sicut hypocritæ. *Exterminant enim facies suas.* Vt appareant hominibus ieiunantes: obstupendum est visu, quot medijs sæculare gloriam homines quærunt. Sunt fœminæ, quæ vt decora facie videãtur supercilia depilant, tormenta tanquam martyres patiuntur, solummodo propter inanem sæculi gloriam. Alij autem hanc ipsam gloriam vice versa perquirunt facies non fucantes, sed potius 23
ieiunijs alijsque afflictionibus illas extenuantes. Ecce quãm diuersis itineribus superbia nauigat, vt ad inanis gloriæ portum perueniat. Hoc vitium hypocrisis nimis execrabile est Deo: nam vnũ vitium alteri vitio, sicuti gulam luxuriæ, homicidium furto, deseruire magnum malum est. Veruntamen relationem aliquã inter se habere videntur: etenim vt vnus ab altero diuitias auferat, illum occidit. Virtutem autem vitio inseruire, hoc est intolerabile malum. Et vt ait Beatus Chrysostomus, summa virtuti infertur
Chryso. iniuria: cùm mali eam in peccatorum suorum instrumenta suscipiunt, sicuti cum bene operantur, vt honorem, aut alia sæcularia bona consequantur. Hoc namque est virtutem cupiditati, ac su-
Simile. perbiæ ministrare. Depingit pictor imaginem crucifixi, illamque plurimis, atque exactissimis coloribus illustrans perfectissimam depromere intendit: qui interrogatus, vtrum hæc crucifixi deuo- 24
tione perficiat? Et vera respondere volens, ingenuè fatebitur se non meminisse Iesu Christi, sed illa omnia efficere, vt imaginem carius vendat. Talis est hypocrita, qui varijs se virtutum coloribus illustrat, & quasi Christi crucifixi imago efficitur, non quidẽ ob eius amorem, ac reuerentiam, sed vt pluris ab hominibus æstimetur. O diabolicam peruersitatem, quam seuero supplicio digna est. Sichem dixit seruis suis: Si circuncidamus masculos nos-
Gene.34. stros, ritum gentis, scilicet, Hebrææ imitantes, substantia eorum, & pecora, & cuncta, quæ possident, nostra erunt. Et ibidem dicuntur hi miseri infœlici morte fuisse necati: quod vtique Deus permisit, siquidem sola temporali vtilitate commoti circuncidi voluerunt.

25 luerunt. Quid igitur ſperant ij, qui virtutibus exterius exornantur ſolummodò vt temporales diuitias atq; honores adipiſcantur? Cauete igitur fratres à tanto malo: nec veſtris bonis operibus humanam gloriam conſequi conemini. Ne Deo quidem propter ipſius gloriam, ſed propter infinitam eius probitatem ſeruire deberemus. Singulare præmiũ ducentes, quòd diuina ipſius Maieſtas miniſteria noſtra velit acceptare cognoſcentes opera noſtra ex ſe tanto bono eſſe indigna. Vt autem quanti hoc noſtra intereſt, cognoſcatis, animaduertite Beatum Paulum quæſiſſe, cur Dominus repudiatis Hebræis gẽtes ſuſceperit. Et ita dicit: Quid *Roma.9.* eſt quòd Iſrael ſectando iuſtitiam, in legem iuſtitiæ non peruenit? gentes autem quæ non ſectabantur iuſtitiã, in legem iuſtitiæ peruenerunt? Ardua profectò quæſtio, & admiratione digna, cur reliquerit Deus populum, qui tot bonis operibus intendebat,
26 diuinam que legem cuſtodiebat, idololatras autem ad legem gratiæ receperit? Cui quæſtioni breuiter ipſe Apoſtolus ibidem reſpondet, dicens: Illos à Domino fuiſſe repulſos, quia non ex fide, ſed quaſi ex operibus, id eſt, quia Iudæi veram iuſtitiam, & iuſtitiæ fructum, id eſt, æternam ſalutem, non tam ex diuinæ gratię dono, quàm ex operũ ſuorum valore, hoc eſt in ſacrificiorum, & circunciſione, atq; in aliarum cæremoniarum obſeruantia totam fiduciam ſuam conſtituebant, & propter iſthæc ſolùm omnia ſibi deberi iudicabant. Et propter hanc elationem, inanẽq; fiduciam ex omni bono repulſi ſunt. Quamobrẽ fratres mei cauete, ne veſtriſmet operibus bonis vos deſtruatis: alterũ enim conatur Sathanas, aut ne illa faciatis: aut cũ feceritis, vobis nõ profint, ſed potiùs obſint. Attendite Deũ in omnibus illis maiorẽ partem
27 adhibere, quocirca ei omnium laudem oportet exhiberi. Dicit *Apoc.4.* Beatus Ioannes ſe vidiſſe illos viginti quatuor ſeniores, qui procidebant ante ſedentem in throno, & adorabant viuentem in ſæcula ſæculorum, & mittebant coronas ſuas ante thronum, dicentes: Dignus es Domine Deus noſter accipere gloriam & honorẽ, & virtutem: confitentes in hoc, ſi coronas habent, hoc eſſe propter infinitam Dei miſericordiam. Atq; ideô ei omnium bonorũ operum laus reddenda eſt.

Tu autem cum ieiunas, vnge caput tuum. In hoc docemur, vt omnẽ hypocriſis fictionem auferamus, nec hominibus placere curemus, ſed vnius Dei voluntatem facere conemur. Et *pater tuus qui*

eſt in abſcondito reddet tibi. Cùm Deus in bonis, quæ nobis præ- 28
cipit operari, nihil aliud intendat, niſi ſe ad maiora in nos be-
neficia conferenda deuincire, nihil nos amittere, nec ipſe nobis
benefaciendi occaſionem vult prætermittere. Vnum autem
ex ijs, quibus arctiùs Deum deuincimus, eſt nos ardentiſsimè
deſiderare diuinæ ipſius maieſtati placere. Hoc mirabiliter de-
Iſai.58. clarat Sanctus Iſaias, dicens: Si auerteris à Sabbatho pedem
tuum, facere voluntatem tuam in die ſancto meo, & vocaueris
Sabbathum delicatum, & ſanctum Domini glorioſum, & glori-
ficaueris eum, dum non facis vias tuas, & non inuenietur volun-
tas tua, vt loquaris ſermonem: tunc delectaberis ſuper Domi-
no, & ſuſtollam te ſuper altitudines terræ, & cibabo te hæredi-
tate Iacob patris tui. O admirabilem Dei promiſsionem; ec-
quis dignus eſſet, qui particeps eius fieret? Per Sabbathum diem 29
quietis Dei, & orationis, omnia opera, quibus Deo placemus,
eique ſeruimus, intelliguntur. Dicit igitur: Si coram te omnia
fuerint, quæ ego miniſterio meo dedicaui nimium æſtimata,
ſiquetam delicatum, tamque ardenti charitate inflammatum
habueris deſiderium complacendi mihi, vt illud contaminare,
aut attingere non audeas, adeò vt rem miniſterij mei à nemi-
ne tibi impediri, aut attingi patiaris, & quando quidquid eorum
tactum fuerit, illud perſentias, acſi pupillam oculi tui quis tan
geret, in quam ne ariſtam quidem incidere pateris tunc quod
iuſtum eſt iuſte exequutus es. In tota hac periphraſi vult dicere:
ſi adeô ſtudioſè, ac tenere res meas tractaueris, voluntatemque
meam adeô delicatam eſſe iudicaueris, vt nequaquam ei au-
deas contradicere: tunc ſcies Dei guſtum habere, atque in eo 30
gaudia tua reperire. Experieris enim eum tantam de te curam
gerere, vt te ſuper altitudinem terræ attollat. Adeò te à terreſtri-
bus deſiderijs liberum perſpicies, vt tam diuinam operationem
in te ſentiens obſtupeſcas. O benedictus, & glorificatus ſit
talis Deus, qui fidelibus ſeruis ſuis talia promittit. Hoc fratres
chariſsimi nunc ſupereſt, vt quantum in nobis eſt diligentiſsi-
mè curemus ea, quæ huic optimo Domino grata ſunt, ſuper ocu
los habere, ſolummodo quia ei placent, non verò propter alium
reſpectum.

Et pater tuus qui eſt in abſcondito reddet tibi. Eſt autē hîc quædam difficultas, videlicet, quòd in hodierna Ioelis Prophetæ lectione

ſunt

31 ſunt verba, quæ huic domînicæ ſententiæ repugnare videntur. Poſtquàm etenim Sanctus Propheta dulciſsima illa verba dixerat: Conuertimini ad Dominum Deum veſtrum, quia benignus & miſericors eſt, qui non vult imperare terræ, vt aperiatur, & vos deglutiat, ſed ipſe viſcera ſua aperit, voſque peccatorum veſtrorum pœnitentiam agentes in eis includere deſiderat, vt intelligatis animam in peccatum prolapſam reparari, coronamque capiti iterum poſſe imponere. O ineffabilem Dei clementiam. Dicit Sacra Scriptura: Poſtquam Eſau primogenituram ſuam diſtraxit, etſi plurimum lachrymatus eſt, illam tamen recuperare nequiuiſſe. Hic autem dicit Dominus: Conuertimini ad me in toto corde veſtro, in ieiunio, & fletu, & planctu: amiſſamque primogenituram recuperare
32 valebitis. E poſt hæc omnia dicit: Sanctificate ieiunium, vocate cœtum, congregate populum. Ieiunium ſanctificare, eſt curare, vt cum bona conſcientia ieiunemus, extra peccatum mortale perſiſtentes. Ad locum, vnde exeunt flumina reuertuntur, vt iterum fluant ait ſapiens. Quæro ſiquidem omnia flumina ex mari prodeunt, & omnes aquæ inde erumpunt, quænam eſt cauſa, ob quam aliæ aquæ dulces, aliæ verò inſulſæ proſiliunt? huius rei cauſa eſt, quia per diuerſas terras tranſeunt, & ſaporem terræ, per quam prætereunt, accipiunt. Sic vniuerſa opera noſtra per cor tranſeunt. Et ſi cor bonum, diuinaque gratia plenum, bonaque intentione commiſtum eſt, opus dulce, atque iucundum Deo prodit, & ſic dixit Ezechias: Domine memento quomodo ambulauerim coram te in veritate, & corde
33 perfecto & quod placitum fuit ante te fecerim. Si verò cor malum eſt, opus inſulſum, atque amarum erit, nec Deus illo delectatur. Et ſic dicit Eccleſiaſticus: Dona iniquorum nõ probat altiſsimus. Tam altum quid, atq; ſublime eſt diuina gratia, vt, ſicut dicit Beatus Petrus, ſit quædam diuinæ naturæ participatio. Et ſicut dicit Diuus Thomas, ſit donum ſupernaturale, quo noſtra bona opera in cælum conſcendunt, ſicuti plumbei globi, qui ex natura ſua deorſum deſcendunt, & tamen impetu ignis ex fiſtula prorumpentis ſurſum aſcendere compelluntur. Sic opera noſtra, etſi quatenus ex libero arbitrio noſtro, natura que per peccatum & malis moribus corrupta procedunt, in terram excidunt: gratiæ tamen & charitatis virtute in cœlum conſcendunt, quò illa bonus Chri-

Ioel. 2.

Gene. 25.

Eccleſ. 1.

4. Reg. 20.

Eccle. 34.

1. Petri. 2.

D. Thom. 1. 2. q. 109.

Simile.

ſtianus ex cordis ſui fiſtula mittit,& illic Dei viſcera feriũt. Nam 34
Cantic.4. ſi quemadmodum ipſe animæ ſanctæ dicit,Vulneraſti cor meum in vno crine colli tui. Si(inquam) vna ſancta cogitatione ſignificata per crinem diuinum eius cor vulneratur,quanto magis vno bono opere, & quanto magis totius quadrageſimæ ieiunio diuina ipſius gratia adiuto vulnerabitur? Idcircò dicit: Sanctificate ieiunium,vt ſit ieiunium factum in gratia,& charitate Dei. In eo autem,quod vlterius ſequitur, ineſt difficultas, quàm ſuperius dicebamus. Præcipit enim nobis Dominus, dicens: Vocate cœtum, congregate populum, &c. vt ieiunium veſtrum ſit quaſi tuba, quæ omnes domeſticos, vicinos, atque etiam ciues veſtros iuuenes,& ſenes viros ac fœminas ad ieiunandum prouocet. Quomodo igitur in hodierna Sancti Euangelij lectione nos admonet, ne exterioribus apparentijs nos ieiunare ſignificemus,ſed ſolum mo 35
do contenti ſimus, quôd Pater noſter, qui eſt in abſcondito, nos videat ieiunare? In verbis autem Prophetæ præcipit nos ita ieiunare,vt ieiunium noſtrum omnibus innoteſcat:vt omnes ad ieiunandum noſtro pio exemplo moueantur? Eodem vtique ſpiritu quo ſanctum Euangelium ſcriptum fuit, quoque Dominus hæc verba loquutus eſt ſanctus Propheta Ioel iſthæc dixit: Et ſic nulla in vtriſque ineſt contradictio. Etenim Dominus non prohibet nos bonum exemplum proximis perhibere. Hoc autem præcipit,ne ieiunemus vt hominibus placeamus,& ita publicè ieiunemus,vt intentio maneat in occulto. Et ſic valdè notãdum eſt Dominum de ieiunio loquentem dicere:*Cum ieiunatis.* Et loquentem etiam de oratione dixiſſe: Cùm oratis, cùm autem de eleemoſyna loqueretur non dixiſſe: cùm facitis eleemoſynam, ſed cum fa 36
Matth.6. cis eleemoſynam. In quo ſignificauit patrem familias ita ieiunare, & orare debere, vt curet omnes domeſticos ſuos ieiunare, & orare:eleemoſynam autem,cum diuitiæ ſint ſuæ ipſummet largiri debere. Et ideò non dicit:cùm facitis eleemoſynam.

Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, &c. Theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo. Aduertite quomodo hîc Dominus ieiunio eleemoſynam coniungit, qua in pauperes theſauros noſtros diuidentes in cælo nobis theſaurizamus, non enim ieiunandum nobis eſt, vt minores ſumptus facientes diuitias augeamus,ſed vt ea,quæ à noſtri corporis victu ſubtrahimus, pauperibus impendamus: quô corporalis ieiunij exercitatio pietati

ac

37 ac miſericordiæ coniuncta procedat. Quid ſentient, dicite, infœlices, qui totum vitæ tempus in theſauris aggregandis conſumpſerunt, nec futuram aliam vitã eſſe meminerunt, cùm ſe in illa æterna inferni paupertate, ac nuditate perſpiciant? O quàm meritò, & quanto cum affectu hoc Beatus Iacobus diuites admonet, dicens: Agite nunc diuites, plorate vlulantes in miſerijs veſtris, quæ aduenient vobis, Diuitiæ veſtræ putrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt. Aurum & argentum veſtrum æruginauit, & ærugo eorum in teſtimonium vobis erit, & manducabit carnes veſtras ſicut ignis. O terribilia verba! quem non obſtupefacitis? O diuites crudeles attendite quid hîc vobis dicit Spiritus ſanctus, ſcilicet, abundantiam, qua nunc affluitis, qua cælorum regnum poſſetis impetrare, & non vultis, manducaturam eſſe car- *Iacob. 5.*

38 nes veſtras ſicut ignem. Etenim rabie conficiemini conſiderantes quàm facilè vos à malis illis poſſetis eximere, atque æternam beatitudinem comparare. Dilectiſsimi fratres hoc nimis neceſſariũ negotium animaduertite, attendentes ducẽ prudentem omnia quæ in prælio acquiſiuit diligentiſsimè curare, vt domum ſuam deferantur, vbi ſperat ſe aliquando tandem cum tranquillitate moraturum. Diligenter curate per pauperum manus ea, quæ in hoc ſæculo acquiſijſtis in æternas illas manſiones tranſmittere, vbi vos in æternum victuros ſperatis. Quòd ſi theſauros veſtros illuc miſeritis, eos cor veſtrum ſequetur. Nam vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum. Cùm que cor veſtrum in Deo habeatis, ipſe illud gratia replebit, quouſque in futuro cœleſti gloria replea tur, Amen. *Simile.*

¶ Feria ſexta poſt Cineres.

Audiſtis, quia dictum eſt antiquis: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Matth. 5.

MIRABILE Eſt conſideratu, vnde potuerunt Hebræi dicendi hoc, occaſionem aſſumere. Nam Dauid magnum peccatũ hoc eſſe iudicabat, & ita dicebat: Domine Deus meus ſi feci iſtud, ſi eſt iniquitas in manibus meis; ecquid eſt iſtud, quod te feciſſe negas? quod per exaggerationem ſic abſolutè iniquita- *Pſalm. 7.*

tem vocas? Ipſemet ſe ſtatim declarat ſubdens: Si reddidi retri- 2
buentibus mihi mala. Vt autem ſe hoc non feciſſe confirmet: ad-
uertite, quales ſibi maledictiones immittat. Decidam (inquit) me
ritò ab inimicis meis inanis, perſequatur inimicus animã meã:
cõprehendat & conculcet in terra vitam meam: gloriam meam
in puluerem deducat. O immenſa Trinitas, quàm graues ſibi pœ
nas imponit, ſi ipſe talem iniquitatẽ admiſit, vt exaggeret, quàm
Prou. 17. immunis, & expers illius exiſtit. Et filius eius Salomon, clemen-
Roma. 12. tia illa verba dixit, quæ poſtea Beatus Paulus ad Romanos ſcri-
Baruch. 1. pſit: Si eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitit, da ei aquam bi-
bere. Prunas enim congregabis ſuper caput eius, & Dominus red
det tibi. Et cùm Hebræi tẽpore Nabuchodonoſor captiui in Ba-
bylone morarentur, maximam pecuniæ quantitatem ſacerdoti-
bus Hieroſolymæ exiſtentibus tranſmiſerunt, dicentes: Orate
pro vita Nabuchodonoſor Regis Babylonis, & pro vita Baltha- 3
ſar filij eius: vt ſint dies eorum ſicut dies cæli ſuper terrã, & vt det
Dominus virtutẽ nobis, & illuminet oculos noſtros, vt viuamus
ſub vmbra Nabuchodonoſor, & filij eius, & ſeruiamus eis. Ecce
quomodo pro illo exorabant, qui eos captiuos duxerat. Deum
etiam precabantur, vt eis patientiam concederet, quò ſeruitutem
illam æquo animo tolerarent, tyrannoque illi libenter inſerui-
rent. Non ſolum autem hoc tanquam malum indicatum fuit in
ter eos, qui Moyſi legem obſeruabant, ſed ſicut malum etiam in
Iob. 31. naturæ lege damnabatur. Et ſic dixit Sanctus Iob: Si gauiſus
ſum ad ruinam eius, qui me oderat: & exultaui quòd inueniſſet
eum malum: non enim dedi ad peccandum guttur meum, vt ex
peterem maledicens animam eius. Perpendite ſanctum hunc vi-
rum, nec verbo, nec deſiderio inimicum ſuum offendiſſe. Non ſo 4
lum autem hac virtute amici Dei vtebantur: verùm & Ethnici
etiam, atque idololatræ illam exercebant: quod in plurimis Iulij
Cæſaris, & Alexandri Magni factis aperte perſpicitur. Quæ cùm
ita ſint, vnde occaſionem Iudæi illi acceperunt tam abominabi-
lem errorem aſſerendi? Dico, eò quod maximi peccatores eſſent,
Deum permiſiſſe, vt in pœnam ſcelerum ſuorum in tantam cæ-
citatem deueniſſent. Beatus Paulus ad huius veritatis confirma-
tionem dicit: Reuelatur enim ira Dei de cælo ſuper omnem im-
Roma. 1. pietatem, & iniuſtitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in
iniuſtitia detinent. Non dixit, ſuper impios, ne fortè arbitrare-

mur,

5 mur, quando Deus aliquē punit, illum punire, quia odio habet: ſed quia eius iniquitatem odit: & ſubdit, & iniuſtitiam, vt ſignificaret ſingula peccata ſigillatim eſſe punienda. Peccata impietatis ſunt, quæ cōtra Deum fiunt: peccata verò iniuſtitiæ ſunt, quæ aduerſus proximos committuntur. Et poſtea ſubdidit dicens: Hominum illorum, qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent. Contemplamini quemadmodum cùm granum quodpiā in agro ſeritur, ad producendum fructum naturalem habet propenſionem: & quando illum non producit, violentiam patitur, vinculiſque incluſum eſſe videtur: ita etiam veritatem nobis à Deo reuelatam naturalem illam propenſionem producendi, fructumq; ferendi, habere: quem cùm non fert, quaſi vincta teneri videtur. Et ideò dicit? Qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent: quia maximam
6 iniuriam diuinæ inferunt veritati illam vincientes, nec operari patientes. Videamus autem quodnam ſit hoc ſupplicium, quod ſuper tales de cælo dicitur deſcenſurum? Reſpondet Sanctus Apoſtolus in gentibus collocans exemplum, qui cùm naturali lumine illuſtrati vnum Deum eſſe cognoſcerent, illum tamen tanquam Deum glorificare noluerunt. Propter quod peccatum tradidit illos Deus in reprobum ſenſum. Quod ſi eos, qui naturali lumine non ſunt vſi tam ſeuero ſupplicio puniuit, quid faceret eis, qui ſupernaturale lumen fidei etiam ſplendore fuerant irradiati, infuſaſque veritates à Domino didicerunt? ſiquidem ex omnibus his lucibus fructum percipere noluerunt? Maiori quidem ratione hac pœna puniti ſunt, ſcilicet, quia obſcuratum eſt inſipiens cor eorum, & tradidit illos Deus in reprobum ſenſum. Et ita etſi (vt
7 apertè probauimus) manifeſtum erat, maximum eſſe malum, inimicos odiſſe: cùm excæcati eſſent, in hunc errorem deuenerunt, vt dicerent: *Odio habebis inimicum tuum.* Quocirca fratres mei hoc terribile Dei ſupplicium pertimeſcite: & à ſceleribus diligentiſsimè cauete, quandoquidem illa ſunt potiſsima via, per quam homines in errores prolabuntur.

Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros. Vniuerſi legiſlatores tam Ethnici, quàm Catholici leges ſuas deitate aliqua comprobare curauerunt. Et hoc, quia cognouerunt quàm difficilè homines ad obediendum alijs hominibus inclinantur, Licurgus leges quas Lacedemonijs tulit ſe ab Apolline Delphico accepiſſe affimauit. Minos dixit ſe Iouis imperio Cretenſibus leges ſan-

xiſſe. Zaleucus dixit ſe Mineruæ nomine leges tuliſſe. Numa 8
Pompilius dixit ſe Deæ, ſiue Nymphæ Egeriæ nomine Romanis legem ſanxiſſe. Moyſes dixit ſe omnipotentis Dei nomine legē Hebræis adduxiſſe; ſicut infallibilis erat veritas: ab eo enim illam acceperat, atque ideò dicebat, Hæc dicit Dominus. Etenim reliqui omnes mentiebantur falſos citantes Deos. Solus ſupernus legiſlator, atque Redemptor noſter Ieſus Chriſtus, quia cùm verus eſſet homo, verus etiam erat Deus, dicit: *Ego autem dico vobis.* O quantam vim, & maieſtatem habet hoc verbum. Hoc nos vel maximè ad inimicos noſtros diligendos concitare debet, ſcilicet, videre nobis à Deo illo immenſo, in cuius conſpectu vniuerſæ cæli poteſtates conſternuntur, & ex cuius dextera cunctæ creaturæ dependent, ne in nihilum, vnde abſoluto eius verbo abſtractæ ſunt, redigantur, nobis fuiſſe præceptum, ne inimicos noſtros 9
oderimus. Tanti autem ponderis eſt ratio, ob quam creatura creatori ſuo tenetur obedire, vbi primum minimam quamq, vocem eius audierit, vt omnes rationes, quæ ex aduerſo fuerint congregatæ ad inclinandos nos, vt pro malo malum reddamus, nec rationabiles eſſe, neque exiſtentiam habere poſſint. Et ſic nequaquam eis debemus obedire. A plurimis quondam dubitatū fuit, in quo præcipuè opere Chriſtiana perfectio conſiſteret. Hæc autem quæſtio non eſt inutilis, vt cognito opere illo in eo adimplēdo maximam diligentiam adhibeamus. Nonnulli dixerunt Chriſtianam perfectionem in Euangelicorum conſiliorum executione conſiſtere. Et hi illa Saluatoris ſententia mouebātur, dicentis: *Matth. 19.* Si vis perfectus eſſe, vade, & vēde omnia quæ habes, &c. Attamē Euangelica conſilia via ſunt ad perfectionem, quia impedimenta perfectionis adimunt, non autē ſunt ipſa perfectio. Paupertas auaritiam, obedientia ſuperbiam, caſtitas luxuriā tollit, & ſic homo ad perfectionem impetrandam diſponitur. Alij innitētes verbis illis Beati Iacobi dicentis: *Iacob. 1.* Patientia opus perfectum habet: in patientia perfectionē Euangelicam eſſe voluerunt. Verūtamen, etſi patiētia perfectiſsima eſt, perfectionis tamē eſt effectus: non autem ipſa perfectio eſſentialis eſt. Alij in fidei exercitatione illā eſſe dixerunt, & hi mouebantur verbis illis Beati Pauli Apoſtoli dicentis: *Epheſ. 6.* Accipite armaturā Dei, vt poſſitis reſiſtere in die malo, & in omnibus perfecti ſtare ſumentes ſcutū fidei. Sed hæc virtus docet, in quo opere perfectio conſiſtit, & quanuis ipſa ſit

ianua

11 ianua, per quam ad perfectionem peruenitur, non tamen eſt ipſa perfectio. Beatus Paulus apertè oſtendit perfectionem in charitate conſiſtere. Et ſic poſtquam fidelibus commendauit, vt plurimis ſe curent virtutibus exornare, concludit dicens: Super omnia autem hæc charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis. Perpendite verbum illud: vinculum perfectionis, id eſt, vinculum perfectum. Huius charitatis binæ ſunt alæ, quarum vna ad Deum, altera verò ad proximos aduolat, proximos (inquam) licèt inimici ſint. Et hanc ipſam ſententiam Dominus hodie ore ſuo profert, nos enim ad amandum excitans dicit: *Eſtote ergo perfecti, ſicut & pater veſter cæleſtis perfectus eſt*. Ineffabilem Dei ſapientiam oportebat ita diſponere, vt Chriſtiana perfectio in eo conſiſteret, quod omnes operari poſſent. Si enim in eleemoſynis ero
12 grandis conſiſteret, pauperes illam adipiſci nequirent: ſi in ieiunijs, ægroti non poſſent eam poſsidere. Diligere autem etiam & inimicos, omnes quantumuis pauperes, atque infirmi ſint, poſſunt. Nihil enim tam in poteſtate voluntatis (vt ait Beatus Auguſtinus) quàm ipſa voluntas exiſtit: etſi hoc difficile eſt factu. Nec verò cuiquam mirum videri debet: nam ſi quælibet virtus circa difficile verſari dicitur, quanto magis illam circa difficile verſari oportet, quæ virtutum omnium perfectio eſt? Difficile vtique eſt me diligere illum, qui me actualiter odit. Præcipuè verò ſi inimicus me odio habens, & perſequens, Dei eſſet amicus, amoris dignior eſſe videretur. Verùm vbi primum inimicus meus me odit, Dei etiam inimicus efficitur: Deus autem ſuoſmet inimicos à nobis diligi præcipit. O rem mirabilem! præterea ij, quos à
13 nobis amari iubet, ſui ipſorum ſunt inimici. Nam qui diligit iniquitatem, odit animam ſuam: ait Dauid. Cumque ipſi ſuaſmet animas oderint, præcipit mihi Deus, vt illos diligam. Meritò qui dem dicebat Diuus Auguſtinus: Reuela oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Quia mirabile eſt quòd diligam eum, qui malus eſt erga Deum, erga ſe, & erga me. Quia autem opus iſtud, ſi modò perfectum, & ſicut Deus expoſcit, futurum eſt, humanas ſuperat vires, Chriſtus Redemptor noſter illud ab æterno Patre flagitauit dicens: Oro pater, vt ipſi ſint vnum ſicut nos vnum ſumus: vt cognoſcat mũdus, quia tu me miſiſti. Quid eſt, vt cognoſcat mundus quia tu me miſiſti? Nimirum ſicut Magi Pharaonis defecerunt in tertio ſigno edito ab Aaron. Illicque

Coloſ.3.

Auguſt.

Auguſt.

Pſalm.9.

Auguſt.

Pſal.118.

Ioan.17.

Exod.8.

Dei digitum eſſe cognouerunt, quia illuc tota Dæmonum potẽ- 14
tia non poterat peruenire: nec illud humana poteſtas, aut natura
poterat operari. Sic etiam talem charitatem, pietatem, atque con
cordiam inter Chriſtianos eſſe oportet: ita proximorum labores
perſentire, ipſorumq; bonis delectari: ita iniurias perferre, inimi-
coſque ſuos diligere debent: vt homines hoc argumento conui-
cti talem gentem non terrenam quidem, ſed cœleſtem eſſe: non
humano quidem, ſed diuino ſpiritu gubernari cognoſcant: cum
vniuerſi homines vnius ſint ſpeciei, nec tamen in cęteris orbis na-
tionibus talis amor, atque concordia reperiatur.

Itaque noſtra viuendi ratio: & charitas ardentiſsima teſtimo-
nium deberet perhibere, Ieſum Chriſtum caput noſtrum, filium
eſſe Dei. Quod ſi ita eſt, ſatis manifeſtè perſpicere poteſtis, quàm
longè à via perfectionis aberramus. Ecquis hodiè hanc cordis vir 15
tutẽ habet, vt ſolicitus ſit, quomodò adimplebit illud quod Bea-
tus Paulus dixit: vnanimes vno ore glorificetis Deum, & Patrem
Roman. 15. Domini noſtri Ieſu Chriſti? Imò potiùs inhumanitas noſtra effi-
cit, vt ſanctiſsima Ieſu Chriſti lex apud gentes contemnatur. Et
hoc nomẽ: Chriſtianus, quod primum in Antiochia inuentum,
atque ex Chriſto deductum fuit: nunc plurimis in locis quaſi no-
men crudelitatis habeatur propter immanitates, quibus Chriſtia-
ni cum gentibus præſertim in Indijs vſi ſunt. Pudeat ergò nos fra
tres hanc virtutẽ non habere, per quam Chriſtianos ab alijs gen-
Ioan. 13. tibus Chriſtus Redẽptor noſter nos voluit dignoſci: ſicut ipſe di-
xit. In hoc cognoſcent omnes, quòd diſcipuli mei eſtis: ſi dilectio-
Hiero. ſup. epiſt. ad Ga lat. cap. 6. nem habeatis ad inuicem. B. Hieronymus ſuper illud Apoſtoli
ibi, dum tempus habemus, &c. ſic dicit: Beatus Ioannes Euange- 16
liſta cùm Epheſi moraretur vſque ad vltimam ſenectutẽ, & vix
inter diſcipulorum manus ad Eccleſiam deferretur, nec poſſet
in plura vocem verba contexere, nihil aliud per ſingulas ſolebat
proferre collectas, niſi hoc: Filioli diligite alterutrum. Tandem
diſcipuli, & fratres, qui aderant, tædio affecti, quod eadem
ſemper audirent, dixerunt: Magiſter quarè hoc ſemper lo-
queris? qui reſpondit dignam Ioanne ſententiam: quia præ-
cẽptum Domini eſt: & ſi ſolum fiat ſufficit. O mirificam ſen-
tentiam. Etenim hoc Deus à nobis expetit, vt ſe, & proximos no
ſtros ſimul diligamus. Hoc voluit Deus nos docere, in modo, quo
nos creauit, ſicut perpendit Beatus Auguſtinus. Creans quippè
Ange-

17 Angelos non vnum tantum creauit, vt ille alios gigneret, ſed om- *Aug. l. 12. de ciuitate Dei. ca. 21.*
nes vna creauit. Creans Leonem & cætera bruta nõ creauit Leo-
nem, vt ex eo Leæna prodiret, & ſic de ſingulis: ſed ſtatim Leonẽ
& Leænã, Lupum, & Lupam ſimul creauit. In hominibus autem
creandis non ita proceſsit, ſed hominem creauit, & ex illius coſta
mulierem formauit. Vt ſic omnes ex vno eodemque principio
prodeuntes occaſionem haberemus nos arctiùs diligendi. Nunc
autem nullum eſt animal tam atrox in alterum, quàm homo
in alterum hominem. Et magis ſunt iam metuendi homines,
quàm immanes belluæ. Quando Rex Darius Danielem Pro- *Daniel. 6.*
phetam propter æmulorum eius poſtulationem in lacum Leo-
num permiſit immitti: oſtium lapide regio ſigillo munito clau-
di iuſsit, ibi enim dicitur: Allatus eſt lapis, & poſitus ſuper os la
cus, quem obſignauit rex annulo ſuo, & optimatum ſuorum: nẽ
18 quid fieret contra Danielem. Quid facis ô Rex? curas, vt nemo
Danieli officiat? & tamen in lacum Leonum illum inijcis? Quid
prodeſt ei oſtium claudi, regioq; ſigillo obſignari, ſiquidẽ vir ſan-
ctus cum Leonibus manet incluſus? ſuper quo dicit Lira: Magis *Lira ſuper Daniel.*
timebat rex de crudelitate hominum contra Danielẽ, quàm de
ferocitate Leonum. Et ſic dicitur ibidem Regem dixiſſe Danieli
conſolantem eum: Deus tuus, quem colis, ipſe liberabit te: crede-
bat Leones Prophetæ non eſſe nocituros, timebat autem ne ini-
mici eius in lacum illum interfecturi introirent. Et ideò oſtium
iuſsit occludi, atq; obſignari. Illos autem Ethnicos in iuſtum ſic
eſſe crudeles, non eſt mirandum: at verô nos Chriſtianos pretio-
ſo Ieſu Chriſti ſanguine redemptos inuicem odio habere, alioſ-
que ab alijs quaſi à canibus morderi, hoc eſt maximè lachrymã
19 dum.

Inſignis Hiſtoriographus Salluſtius refert, omnes qui cum Lu *Salluſtius.*
cio Catilina aduerſus Romam coniurati ſunt, ex vno eodemque
humani ſanguinis poculo bibiſſe, vt quandoquidem generis af-
finitate coniuncti non erant, ex vno ſanguine bibentes, vnanimes,
atque vnius eſſent cordis. Quod quidem (licet non ex vi ſan-
guinis) cõſtantiſsimè præſtiterũt: ſiquidẽ ex tanta hominũ mul-
titudine nullus vnquàm proditionẽ, iniquitatemque illam reue
lauit. Si igitur humana hoc malitia inuenit, ſcilicet, vnũ ſanguinem à plurimis bibi, vt inter eos vnanimitas eſſet, atque ex pluribus cordibus vnum fieret: quanto maiori ratione diuina ſapien-

tia ci-

tia cibum & potum hunc reperit, in quo nobis pretioſiſsimum 20
corpus & ſanguinem ſuum bibendum in ſacroſancto altaris ſa-
cramento communicat: quò vnum & idem corpus, & ſanguinem
omnes manducantes, atque bibentes, ipſe in omnibus exiſtendo
1. Cor. 10. vnum inter ſe, & ſecũ efficeret. Ita Diuus Paulus, Vnus (inquit)
panis, & vnum corpus, multi ſumus omnes, qui de vno pane, &
de vno calice participamus. Inuento autem tam ſuperno arti-
ficio, tamque ineffabili amore præſtito beneficio nos tam diui-
ſis, atque contrarijs eſſe animis, maximũ eſt malum, atque miſe-
ria, quantum hoc Deus execretur, in ſupplicijs, quæ de illis ſumit,
qui proximos ſuos affligunt, aperte manifeſtat. In quibus vide-
tur magis ea peccata ſentire (ſi ita dici poteſt) quæ in proximo
rum detrimentũ fiunt, quàm quæ aduerſus diuinam ipſius maie-
ſtatem committuntur. Quod apparet in parabola debentis de- 21
cem millia talentorum, cùm Dominus non tantum ſenſit de-
bitum illud maximum, quod ſibi debebatur, quantum afflictio-
nem, qua debitor ille alterum proximũ ſuum oppreſsit, vt habe-
Matt. 18. tur. Quod etiam oſtendit, quando puniuit Adamum, dicens ei:
Geneſ. 4. Maledicta terra in opere tuo. Quemadmodum quandò pater in-
Simile. ijcit candelabrum in filium ſuum, vt illum deterreat, ſtatim non
in eum quidem, ſed in terram ictum dirigit, ſic illic voluit Domi-
nus vt maledictionis ictus in terram dirigeretur, & non in Ada-
mum. Peccatum autem, quod commiſit Cain aduerſus proxi-
mũ, & fratrem ſuum Abel, diſsimili rigore puniuit, dicens illi:
Maledictus eris ſuper terram: non vtique dicit: Maledicta terra:
ſed maledictus tu, maledictionis ictus in ipſum Cain directus fuit
vt cognoſcatis quantopere ſentit Deus peccatum aduerſus pro- 22
Abdi. 1. ximum perpetratum. Per Abdiam Prophetam acriter commi-
natur Deus filios Eſau: rationemque præparati ſupplicij aſsig-
nans dicit: Propter interfectionem, & propter iniquitatem in fra-
trem tuum Iacob operiet te confuſio, & peribis in æternum. No-
tate quæſo Deum non dicere: peribis in æternum propter Idolo-
latriam, etſi Idololatræ erant: nec propter blaſphemias tuas, quæ
ſunt peccata contra ſolũ Deum. Sed propter ea, quæ feciſti aduer
ſus fratrem tuum, non quia propter Idololatriam, atque blaſ-
phemias inferno ſatis digni, & propter ea condemnandi non eſ-
ſent: ſed vt exaggeraret quantoperè Deus incommoda proxi-
mo illata execratur. Atque idcirco etiam per exaggerationem di

xit

23 xit in die iudicij malos à ſe in infernum eſſe detrudẽdos: quia eſu riui, & non dediſtis mihi manducare, &c. Nec verò meminit pec catorum, quæ in diuinam ipſius Maieſtatem promiſſa fuerunt. Loquens Beatus Lucas. 23. cap. de ſacratiſsima Domini paſsione dicit: Erat autem ferè hora ſexta & factæ ſunt tenebræ in vniuerſam terram vſque in horam nonã, & obſcuratus eſt Sol. Et alibi dicitur: Extendit Moyſes manum ſuam in cœlum, & factę ſunt tenebræ ſuper terram AEgypti tribus diebus. Mirabile quidem. In morte Domini tres horas, in AEgypto autem tres dies tenebrę durauerunt. Grauior vtique culpa fuit Iudæos Ieſum Chriſtum filium Dei occidere, quam Pharaonem Hebræos ex regno ſuo non dimittere. Et longioribus illos tenebris obſcurat, quàm hos, à quibus tam crudeliter fuit interemptus. O Chriſte vere homi-
24 num amator ſeueriorẽ te præbuiſti in AEgyptios, qui ſeruos tuos offenderunt, quàm in Hebræos qui contra te ſolum Deum peccauerunt. In quo nobis ſignificaſti quãtò facilius eis ignoſcis, qui contra te ſolum quàm eis, qui aduerſus proximos ſuos peccauerunt. AEgyptijs immiſit Deus tenebras, vt illos puniret: Hebræis autem in monte Caluariæ, vt eos deterreret. Non enim credibile eſt illum, qui vt illos redimeret, in Crucem aſcendebat, eos tunc punire velle. Ex omnibus his illuſtriſsimis exemplis apparet, quàm graue peccatum ſit in conſpectu diuinæ maieſtatis proximorum afflictio, atque perſecutio, etſi nos (quæ noſtra eſt iniquitas) hoc parui æſtimamus. O fratres chariſsimi per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitauit nos oriens ex alto: vos ſemel, & millies deprecor, vt odijs, atque inimicitijs relictis cum ini-
25 micis veſtris pacem componatis: ſiquidem ex ijs, quæ ſupra diximus, Euangelicam perfectionem in vero amore, ac charitate ſitam eſſe cognoſcitis. Et quatenus hæc charitas ad proximum reſpicit, maioris eſt meriti in inimici, quàm in amici amore: quia ſignum eſt illam eſſe maiorem, & quia illic maior adeſt contradictio, atque etiã quia actus eſt purior, & ab humanis reſpectibus longiùs ſegregatus. Quòd ſi quis dicat, Chriſtus Redemptor noſter dixit: Maiorem hac dilectione nemo habet, vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Ergò non eſt maioris charitatis opus animam pro inimicis ponere. Ad hoc reſpondeo. Pro amico nihil maius fieri poſſe, quàm vitam in diſcrimen adduci: ſi autem hæc vita pro inimico abijciatur ſignum eſt hoc, atque effectus ardentioris

Matth. 15. *Luc. 23.* *Exod. 10.* *Luc. 1.* *Ioan. 15.*

dentioris charitatis. ¶ Quod si quis se excuſet dicens: hæc nimis 26
laborioſa, atque difficilia eſſe: reſpondeo infinitæ poteſtatis
Dominum nobis dicere: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros.*
Ego qui vobis præcipio, ad hoc exequendum vobis vires præ-
ſtabo. Nec verò vires ſolum Deus præbere, verùm & alias etiam
indulgentias, atque auxilia in magnis perſecutionibus communi
care conſueſcit: vt hoc præceptum cum gaudio, ac ſuauitate cõ-
2. Reg. 15. pleatur. Cum Dauid filium ſuum Abſalon effugeret Pſalmum
Pſalm. 3. tertium compoſuit. Titulus autem, quo illi Spiritus ſanctus hunc
Pſalmum inſcribendum eſſe reuelauit, hic eſt. Pſalmus Dauid
cum fugeret à facie Abſalon filij ſui. Et nota illud, Dauid non in
genitiuo quidem, ſed in datiuo caſu eſſe: nam in Græco, & He-
bræo ſermone articuli datiui caſus ei præponuntur. Nec verò my-
ſterio caret, nomen autoris Pſalmi non in genitiuo, vt dicere con- 27
ſueſcimus, hoc opus eſt Petri, aut Ioannis, ſed in datiuo caſu po
ſitum fuiſſe, vt ſignificetur non Dauid quidem, ſed Spiritum ſan
ctum Pſalmorum eſſe autorem, qui eos Dauidi reuelauit. Et ſic
vult dicere titulus: Pſalmus Spiritus ſancti reuelatus Dauidi. Re-
uelatio autem huius Pſalmi facta fuit Dauid filiũ ſuum fugienti.
2. Cor. 1. O quàm merito dixit Diuus Paulus: Sicut abundant paſsiones
in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra, & ipſe
Pſalm. 93. Dauid dixit: Secundum multitudinem dolorum meorum in cor-
de meo conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam. Quan-
tò magis exterius affligebatur, tantò maiori luce interiùs conſo-
labatur. Quia verò vna ex maioribus tribulationibus, quibus af-
flictus fuit, extitit filij eius perſecutio: tunc eum maiori Dominus
conſolatione ſubleuauit, tuncque ei Ieſu Chriſti ſaluatoris mũdi 28
labores, mortem, ac deniq; ipſius reſurrectionem reuelauit, vt pa-
tet in illo Pſalmo, vbi ait ego dormiui & ſoporatus ſum, & exur-
rexi quia Dominus ſuſcepit me, &c. Et horum myſteriorum con
tẽplatione fulciebatur, vt filij ſui perſecutionẽ, Semeiq; maledi-
ctiones, atq; opprobria æquo animo pateretur: dicebatq; intra ſe:
quid mirũ quod hanc à filio meo perſecutionem, & à ſeruo maledi
cta perpetiar, ſiquidẽ talibus, ac maioribus quidẽ opprobrijs Deus
à creaturis ſuis afficiendus eſt? Quòd ſi Dauid ea cõſiderãs, quę Ie-
ſus Chriſtus Redemptor noſter paſſurus erat, ad cõtumelias perſe
rendas tãtoperè cõfortabatur: quãtò magis nos cõſiderantes Deũ
iam hæc omnia fuiſſe perpeſſum ad labores tolerandos corrobo-

rari

29 rari debemus? Idcircò dicit B. Paulus: Recogitate eum, qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſus ſemetipſum contradictionem, vt ne fatigemini animis veſtris deficientes: nondum enim vſque ad ſanguinem reſtitiſtis aduerſus peccatū repugnantes, ſupple: quod facere deberetis. Vt autem hoc faciatis: Recogitate eum, &c. *Hebr. 12.*

Ad hoc etiam multū conducit pro certo habere, nullum nobis ab inimicis noſtris incommodum prouenire poſſe, quod ex Dei manibus non procedat. Vndè Amos Propheta dixit: Si erit malū in ciuitate, quod Dominus nō fecerit? quaſi dicat, nō. Etenim quanuis Deus non ſit cauſa malitiæ, qua inimicus meus me inſectatur: eſt tamē immediata cauſa exteriorum actuum quibus me perſequitur. Sciendum eſt autem malitiam in inimici mei corde delitentem non mihi officere, neq; dolere: ſed exteriores tantum 30 actus, quibus mihi nocet. Hos verò exteriores actus nō poteſt ipſe efficere, niſi Deus cū illo concurrat. Nunquàm proximus meus mihi alapam manu inflixiſſet, nec lingua iniuriā protuliſſet, niſi Deus ei membra illa mouiſſet, ſuiſq; operationibus adiuuiſſet. Quamobrē ſtatuamus in cordibus noſtris inimicos noſtros Dei eſſe inſtrumēta quibus nos perficere conatur. Quid dāni aduenit lapidi eò quod malleis à latomo excolatur, atq; inſculpatur? nullum vtiq;: imò ex rudi atq; incōpto lapide ſancti cuiuſdam ſimulacrum perficitur. Hoc profecto intendit ſupernus artifex Deus, vt aſſumens inimicos tuos in inſtrumenta, quibus te affligat, atq; percutiat, non ſancti quidem ſimulacrum, ſed verus ſanctus efficiaris. Cùm ſancta Rebecca filios ſuos geminos Eſau, & Iacob in vtero deferret, contentionem q; ſentiret, quam ibi commouebāt: 31 ſuper hoc negotio Deum conſuluit: & inter alia ei Dominus reſpondit dicens: Maior ſeruiet minori. Nullum aliud miniſterium in diuinis literis maius, id eſt, Eſau minori Iacob exhibuiſſe reperitur, niſi eum fuiſſe perſecutum: quod quidem ſatis magnū fuit. Ita Beatus Aug. locum hunc exponit dicens: Maior ſeruiet minori non obediendo, ſed vexādo, quemadmodum ignis, & carbones auro deſeruiunt purificantes illud. Ideò tam amara nobis eſt perſecutio, quia de animarū noſtrarum purificatione, atq; pulchritudine non agimus, neq; illam expetimus quam profecto fratres ſi efficaciter cuperemus, æquiori animo inimicorum noſtrorū perſecutiones, atq; iniurias pateremur: intelligeremuſq; quanto nobis cōducibilius ſit inimicos, qui nos perſequantur, habere, *Simile.* *Gene. 25.* *Aug. ſup. 6. 25. Gen.*

quàm

quàm amicos, qui nobis adulentur, atq; ad malũ nos prouocent. 32
Quando Diabolus Euam decipere voluit in inſtrumentũ pul-
Gene. 3. cherrimam arborem dicitur accepiſſe. Et ſic illic legitur. Vidit mulier, quod bonum eſſet lignum ad veſcendum, & pulchrum oculis, aſpectuq; delectabile: atq; ex hac pulchra arbore Diabolus mulierem accerſiuit: quæ nihil aliud præter arboris venuſtatẽ conſiderans, ſtatim abijt: & fecit omnia, quæcunq; illi Diabolus conſuluit. Deus Moyſi pecora paſcenti in rubo ſpinis cooperto, igniq, ſuccẽſo apparuit, & illinc eum vocauit, atq; allocutus fuit, populoque ſuo præfecit. Itaque Dæmon Euæ in pulchra arbore apparuit, & pulchritudine illa eã ſpiritualiter occidit, atq; deſtruxit. Deus autem Moyſi in rubo ſpinis cooperto, atq; ſuccenſo apparuit, & exinde in ducem ſuum illum elegit. Ecquid eſt amicus niſi amici ſui aſpectui arbor decora? Amici tui familiaritas, & ne ceſſitudo te accerſit, vt quò ipſe tibi cõſulit, vadas. Si amicus tuus 33
accedit dicens tibi: Accipe gladium, & ſequere me: ſtatim hoc facis ſiuè ad alterum occidendum, ſiue ad virginem deflorandã, ſiue ad nuptam apprimendam ſe conferat: nihil aliud, niſi arboris pulchritudinem, ideſt amici tui neceſſitudinem conſideras: protinus ad omnia quæ tibi dicit, facienda properas. Animaduertens Deus Dæmonem ex hac decora arbore plurimos homines ſæpe numerò accerſire, illoſq; pulchritudine iſta decipere; in altero ligno (humano videri) horrido, aſpero, ſpinis onuſto, atq; igne ſuccenſo ſe collocat, hic eſt inimicus tuus: & iniuriæ, quas tibi intulit, ſunt ſpinæ: furorq;, quo concitatus eſt in te, eſt ignis, qui te cõ buſturus eſſe videtur. Ex hac igitur horrida, & aſpera arbore te Deus accerſit, & quod Moyſi dixit, hoc idem tibi dicit: ſolue calciamenta de pedibus tuis. Tolle (inquit) iniquas iſtas cogitatio 34
nes, quibus aduerſario tuo mala machinaris, ad eum q; cum charitate accedito, & cum illo reconciliare: nam æterni Patris mei filiũ te volo conſtituere.

Luc. 1. Hæc eſt ſalus, quam dixit Zacharias: Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium, qui oderunt nos. O benedictus, & glorificatus talis Deus qui hos modos, atque inuentiones exquirit, vt nobis beneficia conferat. Quod cum ita ſit fratres chariſsimi,

Diligite inimicos veſtros, benefacite his, qui oderunt vos. Diligenter perpendite verbum hoc, diligite: in quo Dominus à vobis affectum cordis expoſcit. Quid namque prodeſt te dicere: Ego ei ignoſco,

niſi

35 niſi odium cordis radicitus euellas? Parum profuit Philiſtæis oculos Samſon euellere, crineſque ſuccindere: cùm enim eorum radices in capite remanſiſſent, iterum accreuerunt, priſtinaſque vires recuperauit, quibus templi columnas vbi eius hoſtes commorabantur, apprehendit, atque in terram proiecit: ipſeque ſimul cum omnibus in templo exiſtentibus occubuit: ſic etiam frater mi parum prodeſt, quòd dicas te illi parcere niſi iſthæc odia funditus eradices; nam cùm minùs arbitratus fueris reuireſcent quaſi crines, & ad iracundiæ vires redibis, inimicoſque tuos corporaliter, te verò ſpiritualiter interficies. Valdè notandum eſt, in eadem concione, in qua ſummus mundi concionator de inimicorum dilectione locutus eſt, ſtatim immediatè de eleemoſyna, atque oratione ſermonem feciſſe. Vtraque enim harum hanc
36 dilectionem maximè adiuuat. Dixit Dauid Sauli perſequenti ſe: quam ob cauſam Dominus meus perſequitur ſeruum ſuum? quid feci? aut quod eſt malũ in manu mea? ideſt, ſi quid mali aduerſus te feci, dic mihi, & ego illud corrigam. Sin minus, ſi Dominus excitat te aduerſum me, odoretur ſacrificium, id eſt, vterque noſtrum ſacrificemus, vt Deus cor tuum mitiget, odiumq; quo me perſequeris ab eo euellat. Sic ergò vos facite ò fratres: eleemoſynarum offerte ſacrificia, miſſaſque iubete celebrari, vt Dominus corda veſtra mitiget. Si enim vmbratica illa ſacrificia virtute hac pollebant, vt ex inimicis redderet amicos, & contraria corda componeret: quantò maiorem virtutem diuinum hoc myſterium habebit, in quo ipſe Deus eſt hoſtia pro ſalute peccatorum oblata: Neceſſaria eſt etiam oratio, huius enim amoris
37 difficultatem intelligentes, humiliter vos in diuino conſpectu oportet proſterni, & dicere: O Deus infiniti amoris, atque potentiæ ſiquidẽ Domine inimicos meos à me diligi præcipis, ad hoc faciendum virtutem mihi præſta. Credite mihi, ſi quandò vobis aliqua inferetur iniuria, coram ſanctiſsimo altaris ſacramento aut in cubiculi veſtri angulo proſterneremini, atque à potentiſsimo rerum omnium Domino ſuppliciter peteretis, vt vobis in hoc negotio ſubueniret, alios vtique in corde veſtro effectus ſentiretis. O quanto cum feruore inde prodiretis, non ſolum ad diuinũ hoc præceptum obſeruandum, ſed ad moriendum etiam cœleſtis Spiritus auxilium inueniretis. Etiam de oratione loquens priùs de amore meminit, vt ſignificaret neminem dignè orare

Iudic. 16.

1. Reg. 26.

posse, nisi odium, quo proximum suum prosequitur, prius à cor 38
de suo euellat. Qui enim dicturus est: dimitte nobis debita no-
Luc. 11. stra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, necesse est pro-
ximis suis ex intrinseco corde dimittat. Quod si iam peperciſtis,
confidenter: dicere potestis: dimitte nobis debita nostra, tuam-
que nobis diuinam gratiam concede, qua in futuro infinita Ma-
iestate tua fruituri ad cœlestem beatitudinem cõscendere merea
mur: Amen.

Dñica. I. in Quadragesima.

Ductus est Iesus in desertum à spiritu: vt tentaretur à 1
diabolo. Matthæi. 4.

VIVS Sancti Euãgelij lectio, quæ vobis recitata est fratres charissimi est initium capitis quarti, quod exorditur ab hac dictione: tunc. Quæ sacrum Domini, ac Redemptoris nostri Iesu Christi refert baptisma. Priùs sanctissimus Magister baptizari voluit, quàm Sacrosanctũ illud ieiunium in solitudine aggrederetur. Itaque à lauacro cœlesti illud opus exorsus est. Siquidem igitur ieiunnium nostrum adipsius ieiunij reuerentiam, atq; imitationem fit, rationi consentaneum est etiam à lauacro confessionis incipiat. Feria 2
quarta cinerum vos admonui, vt cõsciẽtiæ purificatione ieiuniũ
Seneca. sanctificaretis, quod & hodiè iterũ vos exhortor. (Vt enim ait Seneca,) Nunquam nimis dicitur quod nõ satis dicitur. Vos arbitramini postquã concionator aliquid semel admonuit, ante multos dies nõ audẽdũ esse illi in auditorũ memoriã idem reuocare. Nõ autẽ sic erit: sed ero quasi gutta sæpius casu suo lapidem feriens;
Gregor. Nazianz. li. 1. Suæ Theologiæ. Simil: nec persistam, quousque in cordium vestrorum marmoribus impressionem faciam. Gregorius Nazianzenus dicit, bonum non esse bonum, nisi benefiat. Conscientiæ autem lauacrum, acpuritas est vnum expræcipuis medijs, quæ ad quicquam benefaciendum requiruntur. Optimus cibus in perpolito, ac mundo positus

3 poſitus catino iucundiſsimus eſt: in obſcœno autem, atque immundo oblatus diſco magnum affert horrorem, & propter catini immunditiam repudiatur cibus: Præcipiebat Deus vt in anno iubilei, qui erat annus ſeptimus ſeruitutis, omnes captiui Hebræi liberi dimitterentur, omnia debita relaxarentur, atque omnia prædia Dominis ſuis redderentur. Et ſeruus dimittendus cum quali veſte intrauit, cum tali exiret. Quòd ſi diceret ſeruus: *Exod.* 23.
diligo Dominum meum, & vxorem, ac liberos, non egrediar liber ad ciuitatis oſtium proferretur, & ante illius iudices locaretur, eiuſque aure ſubula perforata ſeruus in ſæculum remaneret. Intelligamus iſthæc fratres mei: Deum que qui non tam de ſeruis Iſrael, aut de prædijs, ac corporalibus veſtibus, quàm de animabus, quas ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam condidit.
4 & pro quibus pretioſum eius corpus fuit in cruce laceratum, rationem habet. Et hæc omnia erant delineamenta quædam eorum, quæ volebat, vt animæ peccati ſeruitute deuinctæ facerent. Quarum redemptionis iubileum eſt pœnitentia, per quam anima à diaboli laqueis, ac ſeruitute liberatur, per quam ei culparum debita remittuntur; per quam ei veſtes bonorum operum, ac meritorum, quæ amiſit, quandò in illam miſeram ſeruitutem deuenit, reſtituuntur. Infœlix autem peccator, qui neſenſuale voluptatem, ne vè conuentionem, quam cum concupiſcentia ſua inijt, reſcindat: ab hac ſeruitute exire noluerit: audiat, & audite vniuerſi filij hominum graui corde, qui diligitis vanitatem, & quæritis mendacium: audite Dei veſtri ſententiam. De- *Pſal.* 4.
ferantur (inquit) ad oſtium ciuitatis, & perpetuæ captiuitatis ſig-
5 no obſignentur. Oſtium ciuitatis eſt per quem ab illa exitur, & ſi oſtium huius ſæculi eſt mors, in qua his miſeris in diuini iudicis conſpectu collocatis ſententiam proferet, vt perpetua in inferno ſeruitute teneantur. O metuendum verbum: ecquis audiens te non trepidat, atque eius cor in lachrymas conuertitur? Per viſcera igitur Ieſu Chriſti crucifixi vos deprecor fratres, vt omnes hanc pœnitentiæ indulgentiam digniſsimè celebremus, nuncque quandoquidem opportunum tempus habemus, ex ea fructum percipiamus: ſi enim ſemel ad ciuitatis oſtium captiui deducimur, hoc eſt ſi in peccato mortali morimur, captiui, & irremediabiles in perpetuum remanebimus. Vbi primum pijſsimus Dominus baptizatus fuit,

ſtatim ſolitudinem petit. O quàm cœleſtis doctrina, noſtræque 6
imbecillitati conducibilis. Fratres mei poſtquàm in lauacro pœ-
Simile. nitentiæ vos ablueritis, nè ad occaſiones ciuitatum, in quibus an-
teà eratis, reuertamini. Ad fulciendam domum, quæ ruinam mi-
nitatur, opus eſt plurimis lignis, ac poſtibus: cui ſi vel vnã colũ-
nam abſtraxeritis, in terram corruet. Volo dicere nos adeò de-
biles eſſe, vt mille cuſtodijs, ac poſtibus vix poſsimus in gratia
ſubſiſtere: & minima quaq; occaſione oblata, ſtatim corruimus,
O quot mali fuerunt, non quia mali eſſe voluerunt, ſed quia tali-
bus ſeſe occaſionibus obtulerunt, vt vix aliter facere potuerint.
Similia. In manu mea eſt certamen aggredi, non autem eſt meum victo-
riam reportare. In poteſtate mea eſt in mare ingredi, non autem
ab eius periculis euadere. Sic in manu mea eſt me in occaſionibus
conſtituere: poſt quam autem in ijs poſitus ſum non eſt in manu
mea culpam effugere, ſiquidem ſolum modò me illi offerri eſt iã 7
Eccleſ.3. culpa ſicut affirmat Eccleſiaſticus dicens: qui amat periculum,
in illo peribit. In ſolitudinem ſe contulit cœleſtis Magiſter, vt
tentationem expectaret, quô diabolum ſolum inuenit, plurimos
enim in ſæculo habebat adiutores, atq; etiam adeò puſillanimis
eſt, vt nunquam ſolus audeat incedere: ſed ſemper nos mundo,
ac carne comitatus aggreditur. Credite mihi, ſi ſolus diabolus ac-
cederet, non tantam in nobis ſtragem ederet: ſed his ſceleſtiſſi-
mis comitibus ſemper ſociatus accedit. Sicut illi Chaldæi, qui
dicuntur feciſſe tres turmas, & pueros gladio percuſsiſſe. Non vti
Iob.1. que damnum hoc Sancto Iob inferre auſi eſſent, niſi tres cohor-
tes in ſimul conuenirent: ſic dæmon non audet per ſe damnum
inferre, quod mundo, & carne comitatus infert. Si autem nos à 8
mundo receſſerimus, carnemque verberibus, ac ieiunijs compreſ
ſerimus, ſoli cum diabolo ſolo colluctabimur, & ſic illum facilè
ſuperabimus.

Simile. *Ductus eſt Ieſus à ſpiritu.* In hoc docemur, ne à quouis niſi à Spi-
ritu Sancto nos duci, neque gubernari patiamur. Prudens nau-
ta, qui nauim ſuam ſaluam, & incolumem in portum perduce-
re conatur, non ad quemcunque ventorum flatum vela tendit,
ſed eum tãtum modo illis curat colligere, qui nauẽ impellat quò
ipſe deſiderat. Vnuſquiſque Chriſtianorum eſt nauta, qui ani-
Sapien.5. mæ ſuæ nauim in portum ſalutis conatur appellere. Mali dicunt
in inferno de rebus, quas in hoc ſæculo poſſederũt. Trãſierũt om-

nia

9 nia tanquã nauis, quæ petranſijt fluctuãtem aquam: cuius cùm *Iob.9.*
præterierit, non eſt veſtigium inuenire. Idemque de animabus ſuis dicere poſſent, quæ quidem cùm præterierunt, nullum virtutis veſtigium reliquerunt. Sãctus autem Iob de ſe dixit: dies mei petrãſierũt quaſi naues poma portantes quæ quidẽ magnum ex ſe propter odoriferum fructum, quem deferunt, odorem, ac ſuauitatem emittunt. Tales ſunt iuſtorum dies, qui quacunq; prætereunt, magnum relinquunt ſanctitatis odorem. Ad has ergò naues gubernandas dedit Deus gubernaculum rationis, & vela voluntatis. Etenim voluntas cæteras omnes potentias ad bene operandum commouet. His velis plures ventorum flatus aduerſari poſſunt: vnus autem illi proſper eſſe, eamq; in ſecurum portum poteſt perducere. Contrarij venti ſunt inſtigationes, inſpiratio-
10 neſque Sathanæ. Idcircò dicebat D. Ioãnes, chariſsimi nolite cre- *1. Ioan. 4.*
dere omni ſpiritui, ſed probate ſpiritus an ex Deo ſint. Nec eos voluntatis velis colligatis: ducent enim vos, quo nolitis. Solam Spiritus ſancti inſpirationem à vobis colligi, atque huic voluntatis vela oportet extendi. Priuſquàm homo voluntatem ſuam tẽdat, atq; ad aliquid amplectendum propendeat, cõſideret vtrum illud rationi, diuinæque legi conſonet, & tunc illud voluntate percipiat. Hic eſt proſper ventus, quo nauis in fœlicem portum *Pſalm. 142.*
ducetur: dicit Propheta: ſpiritus tuus bonus deducet me in terrã rectam. Cœleſtis beatitudo eſt hæc terra omni rectitudine repleta. In noſtra etenim terra (quæ noſtra eſt miſeria) parum rectitudinis inuenitur.

Vt tentaretur à diabolo. Tentatio ſecũdum Iſidorum eſt ſemina- *Iſido.*
rium quoddam culpæ, ita vt niſi tentatio à diuina gratia, & libe-
11 ro arbitrio impediatur, ex natura ſua delectationem gignat, delectatio autem conſenſum, conſenſus verò opus, opus conſuetudinem, conſuetudo duritiem, & obſtinationem producat: & ſic miſera quædam inferni ſcalà conficitur. Et cum Dominus ſe tentari pateretur ſuam nobis ineffabilem miſericordiam demonſtrauit: permiſit enim ſe quantum fuit ex parte diaboli ad culpam inſtigari, videlicet vt aliam occaſionem vtendi miſericordia cum tentatis, atq; prolapſis haberet, propter tentationem, quam in ſe fuit expertus. Quod miſericodiæ genus Apoſtolus conſideratis ait: In eo quod paſſus eſt ipſe: & tentatus potens eſt his, qui *Hebr. 2.*
tentantur, auxiliari. Nam calamitatum experientia compaſsio-

nis, ac miſericordiæ mater exiſtit. Qui verò ærumnas non per- 12
Ioan. 14. tul erunt, vix miſerorum compati ſciunt. Verùm, vt dixit Dñs, venit enim princeps mundi huius, & in me nõ habet quicquam.
Simile. Quemadmodum ſemẽ ſuper puriſsimi auri laminam ſatum propter eius indiſpoſitionem radices agere non poteſt: ita nec ſeminarium tentationis in Chriſto. Et hæc fuit ratio, quare bis vna & eadem tentatione diabolus Dñm non fuit aggreſſus, ſed ſemel vnam, & iterũ alterã illi attulit tentationẽ. Ex quo fratres mei ſcitote euidẽs eſſe ſignũ diabolũ aliquid à vobis cõſecutũ fuiſſe quãdo vos ab eo vna & eadẽ tentatione ſæpenumero tentari perſpicitis. Sicuti cũ fodientes venas aureas iterũ atq; iterũ ad eas redire videmus, ſemper illos aliquid reperire conijcimus. In Chriſto autem Saluatore noſtro non habet quicquam. O quãto perenos oportet corpore, & anima pœnitentijs, ſanctis exercitationibus, 13 diuiniſq; colloquijs ſpirituales effici, ſic enim in nobis ad ſpiritualia reductis tẽtatio, qđ eſt culpæ ſeminariũ, radices nõ immittet.
Galat. 5. Ideo B. Paulus ait. dico autẽ in Chriſto ſpiritu ambulate, & deſideria carnis nõ perficietis. Et ſic tentatio in vobis aptitudinẽ non reperiet, nec radices aget. Miſericordia etiã Domini fuit permittere ſe tentari, vt nos erudiret, quomodo tentationes vincere debeamus. Conſiderate quomodò ſupernus hic dux ex tentatione
Pſalm. 34. victoriã reportauit, & ſic vos etiam victores euadere curate. Propheta affectuoſe Deũ precabatur dicens: Apprehende arma, &
Hieron. ſcutũ, & exurge in adiutoriũ mihi. Super quod B. Hieronymus, Magnum (inquit) ſpectaculũ eſt Deũ pro te armatũ videre. Atrẽdite autẽ quomodò non vna quidem ſed plurimis ſe armaturis, ieiunio videlicet, ſilẽtio, ſolicitudine, atq; oratione, muniuit: in 14 media hyeme pluuijs, frigorique expoſitus ſine domo, ſine lecto in nuda humo recumbens noctes dieſq; peccata noſtra lamentando conſumens. O quanta confuſio filijs huius ſæculi, qui tã effræ nate voluptatibus indulgent.

Conſidera miſer quid bonus Ieſus victus amore tui patiatur? tu verò cùm tot tormenta pro terreſtribus, caduciſque rebus patiare, ne minimum quidem laborem huius piiſsimi Domini cauſa tolerare noſti. Erubeſce igitur, ò frater, & amodò te diuinis armis munire incipito, quibus contra aduerſarium tuum valeas debellare. Et nota q̃ quemadmodum, qui fidẽs toraci tantũ quo pectore munitus incedit certamen aggreditur magno periculo exponitur:

15 pōnitur: nam ſimul opus eſt brachiorum armaturis, manicis, &
caſside: ſic etiam, & in maiori periculo verſatur, qui corporalium
tantum ciborum abſtinētia, abſq; reliquis virtutibus contentus
eſt. O ſtulte nunquid honeſtatem oculis, ſilentium linguæ, largi-
tatem manibus, clauſtrum pedibus, omnibuſque ſenſibus arma
dubitas eſſe neceſſaria? Anne quātum malum per has ianuas ani
mæ ingrediatur ignoras? ecquis quantum malum ſoli oculi affe-
rant, ſatis dignè poterit explicare? Ideò Eccleſiaſtic⁹, nequius (in Eccleſ. 31.
quit) oculo quid creatum eſt? Mirantur homines, quòd Baſiliſcus
vno oculorum intuitu hominem occidat: multò autem magis mi
randum eſt, quòd, homo oculis ſuis non corpus quidem, ſed ani-
mam aſpiciendo interimat, nec verò temporali, ſed æterno inte-
ritu, illam occidat. De lingua verò quid dicam? de qua dicitur ſi- Prou. 25.
16 cut vrbs patens, & abſque murorum ambitu, ita vir, qui non
poteſt in loquendo cohibere ſpiritum ſuum. Quapropter fra-
ter plurimis vndique armis te muni, ſicuti tuus cœleſtis Magiſter
propter tuum exemplum munitus eſt. Verùm proh dolor quan
tum eſt circa hoc deplorandum: & quantus horum armorum in
Chriſtianis defectus exiſtit. Dicitur quòd faber ferrarius nō inue 1. Reg. 13.
niebatur in omni terra Iſrael, cauerant enim Philiſtijm ne fortè
facerent Hebræi gladium, aut lanceam. Cumque veniſſet dies
prælij non eſt inuentus enſis, & lancea in manu totius populi.
Hoc eſt vnum ex præcipuis, quæ diaboli expetunt, ſcilicet, ne
ſint in populo Dei arma, nec faber ferrarius, qui ea perficiat. Ar-
ma militiæ noſtræ ſunt, ſicut anteà diximus, ieiunia, preces, vi-
giliæ, diſciplinæ, ſilentium, &c. Hæc curat diabolus ne inter Chri
17 ſtianos, nec qui ea perficiant, commorentur: nec ſint, qui ea ſuo
bono exemplo alios erudiant. O Deus infinitæ maieſtatis aperi
nunc oculos noſtros, vt in quanto periculo inermes inter hoſtes
terrimos generis humani hoſtes verſemur, apertè cognoſcamus.
O quis elocutione polleret, qua hæc tā neceſſaria vobis ſatis dig-
nè poſſet ampliare, atque in animum inducere, vt amodo nouo
quodam ſpiritus feruore ad hoc ſpirituale certamen his diuinis ar
mis muniri inciperetis. Etiā Dns ſe à diabolo tētari permiſit: vt ar
morū eius aciē obtūderet. Hoc eſt qđ dicit Propheta. Inimici defe
cerunt frameæ in finem, & ciuitates eorū deſtruxiſti. Sic cōſtrue Pſalm. 9.
verſum iſtum: framea inimici defecerunt in finē. Ideſt in Chri-

ſtum. Arma diaboli inimici noſtri in te Deus meus, finis, ac victo- 18
ria mea confracta ſunt, ciuitateſq; & arces, ex quibus dæmõ in fi
deles tuos tela ſua immittere cõſueuerat, iam ſolo adæquaſti. Vr-
bes & arces, in quibus dæmõ arma ſua exercet, ſunt domus ludo-
rũ, atq; turpitudinũ, & ciuitates, in quibus vitia publicè graſſari
permittuntur, in quibus Deus in hoc ſæculo plurima nimiũque
terribilia ſupplicia exercuit. In hoc igitur nobis auxiliatus eſt. Et
enim non ſolũ nos docuit arma, quibus decertare debeamus, ſed
vires etiã, & acumẽ tẽtationibus Sathanæ ſuſtulit, ne tantũ nobis
damnũ poſſet inferre. Deq; ciuitatib⁹ eius maxima ſumpſit ſup
plicia, ne & nos in ſimilia ſceleralaberemur. Hoc ſignificat: inimi
ci defecerunt frameæ in finem. Sicut enſes exactiſsimi æris cly-
peum ferientes acumẽ deperdunt, nec ſicut anteà abſcindere poſ
ſunt. Nihilominus tamẽ nimis aſsiduam oportet eſſe orationem 19
noſtram, non enim arma noſtra ſufficiunt. Atque etiam ſecun-
Auguſt. dum Beatum Auguſtinum præter gratiam iuſtificatem nouo in
digemus auxilio Dei ad vincendum. Dicit enim: ſicut oculus per
fectiſsimè ſanus niſi candore lucis adiutus videre non poteſt: ita
anima perfectiſsimè iuſtificata, vincere tẽtationes non poteſt, ni-
ſi Dei protectione munita: quia Apoſtoli erant in gratia, & mo-
do ſacroſanctum Domini corpus aſſumpſerant & tamen dixit
eis: orate, ſcilicet pro auxilio nouo ne intretis in tentationem. Et
Pſal. 4. ait Dauid: Dominus in circuitu populi ſui. Et alibi Angelis ſuis
Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis, &
ibi loquitur de homine iuſto, qui habitat in adiutorio altiſsimi.
Ex hoc cognoſcetis quantopere vos ad hoc ſingulare refugium
Pſal. 118. paſsim confugere oporteat. Et ſic vbi nos legimus. Adiutor, & ſu 20
ſimile. ſceptor meus es tu: alij verterunt latibulum meum & ſcutum
meum es tu: quo verbo docemur, quemadmodum lepus aliaque
imbecilla animantia à venatoribus oppreſſa, atq; inſectata in ſpe
luncas, & latibula ſua confugiunt, ita etiam in tribulationibus
Cant. 2. noſtris nos ad Deum confugere oportere. Ideò ſponſus ſponſam
accerſit dicens: veni columba in foraminibus petræ ideſt in vul-
neribus meis. Magnopere etiam animaduertendum eſt, cum
Sanctus Euangeliſta de præparatione ad hoc prælium à Spiritu
Sancto in anima iuſti facta loqueretur, nihil de diaboli præpa-
ratione dicere: nam hic ad malum paratiſsimus in arena ſemper
inſultat, atque omnes impudenter aggreditur. Querenti Iob

de

21 de diabolo ob damna, quę illi intulerat reſpondit Dominus: Ne *Iob.4.*
mireris, illum telædere auſum fuiſſe: nam ecce abſorbebit fluuiũ,
& non mirabitur, & habet fiduciam, quòd influat Iordanis in os
eius. Iis verbis eius ſuperbiam Dominus ſignificauit, quæ tanta
eſt, vt arbitretur nullam eſſe poſſe virtutem, quam ipſe non pro-
ſterneret. Hoc manifeſtè patet, ſiquidem Chriſtum Redempto-
rem noſtrum oppugnare auſus eſt: in cuius puritate nullam vn-
quam rimam perſpexit, ex qua illius ſuperãdi ſpes ei poſſet exo-
riri. Hæc fiducia ſuperandi omnes ex eo illi proficiſcitur, quòd ſe
ex ſublimi illo ſtatu cecidiſſe conſiderat. Etenim ſecum ipſe re-
cogitans, dicit: Si cum ego in tam ſublimi perfectionis gradu per
ſiſterem, tantam ruinam feci, ecquis non corruet? O efficacẽ con-
iecturam. Hoc manifeſtè demonſtrauit Chriſtus Redemptor no
22 ſter. Exultantibus aliquibus diſcipulorum, atq; dicentibus: Etiã *Luc.10.*
dæmonia ſubijciuntur nobis; vt eorum elationem comprimeret,
reſpondit Dominus: Videbam Sathanam ſicut fulgur de cœlo ca
dentem. Quaſi diceret: Nunc contemplabar Sathanã in profun-
dum Auerni ex cœlorum ſede corruentem: id eſt, ne inani gloria
efferamini: nã ex ſublimiori ſtatu prolapſus eſt Sathanas: ſiqui-
dem autem tam perfectam creaturam elatio præcipitauit, quis ſe
ſecurum eſſe iudicabit, præcipuè cùm nos hac miſera, & imbecil-
la carne circumſeptos eſſe videamus? qua cùm ſe Sãctus Iob circũ
datum experiretur, dicebat: Quę eſt enim fortitudo mea, vt ſub- *Iob.6.*
ſiſtam? Nec fortitudo lapidũ, fortitudo mea: nec caro mea, ænea
eſt. Ecce, non eſt auxilium mihi in me. O quantoperè hic ſan-
ctus vir humanam fragilitatem exaggerat. Nam ex eo, quòd ſpi-
23 ritus noſter tam debili carni cõiunctus ſit, magna illi pars fragili- *Simile.*
tatis eius adhæret. Quemadmodum ſi præſtãtis animi ducem cũ
aliquibus militibus in arce commorantem, magna hoſtium ma-
nus oppugnaret, quo ſe propugnare volente illi ignauia, & timo
re perculſi ſe ſe hoſtium poteſtati tradere conarẽtur: hic dux pro-
fectò viriliter ſe gereret, parteſque ſuas conſtantiſsimè tueretur.
Attamen cùm tantam (inquit) aduerſum me hoſtium multitudi
nem perſpiciam, quomodo ab ijs omnibus victoriam reportabo
præſertim cùm ſocij, atque domeſtici mei ſe ſe illis dedere velint?
Quid igitur mihi faciendum eſt? eis vtique cedam: ſic anima
Sathanæ tentationibus oppugnata domeſticos ſuos, hoc eſt,
ſenſus, hoſti teterrimo parere perſpiciens, ipſa etiam illius volũ-

tati ſubijcitur. Et hoc eſt fragilitatis peccatum. Hanc rationẽ ad- 24
Iob.10. duxit Iob ad ſe excuſandum, dicens: Memento, quæſo, quod ſicut lutum feceris me. Recordare Domine me non ſicut Angelos quidem factum fuiſſe, qui à quo perturbentur, atque grauentur, non habent. Hinc intelligetis vnam ex rationibus, ob quas vult Deus vt carnem noſtram affligamus, atq; puniamus. Videlicet, quia ſiquidem hæc peccata à carne procedunt, rationi conſentaneum eſt, vt illa potiorem perferat pœnitentiæ partem: & ſic ab anima hoc vnum Dominus expetit, videlicet, vt verè illam peccatorum pœniteat, perfectamq; habeat illorum contritionem. Cuius rei admirabilis extat figura, Loquens Deus de carne ſacrificij
Leuit.6. præcipiebat, dicẽs: Vas autem fictile, in quo cocta eſt, confringetur: quòd ſi vas æneum fuerit, defricabitur, & lauabitur aqua. O rem mirabilem, vas fictile confringi, æneum autem cõfricari, atq; 25
ablui Dominus præcipit. Ecquid Domine teſta fictilis plus habet culpæ, quàm ænea, quia illam iubes infringi? Hoc vtiq; modo volebat nobis Dominus ſignificare rationem, qua eum in diui no pœnitentiæ ſacrificio placare debeamus: in quo vas æneum, (per quod ſpiritalis anima ſignificatur) præcipit contritione fricari, & cordis ſaltem lacrymis ob commiſſam culpam ablui. Vas autem fictile, quæ eſt caro, ieiunijs, diſciplinis. alijſque corporali-
2.Cor.4. bus afflictionibus præcipit lacerari. Et ita dicit Diuus Paulus: Licèt is, qui foris eſt noſter homo corrumpitur: tamen is, qui intus eſt, renouatur de die in diẽ. Cùm igitur diabolus hanc hominum imbecillitatem norit, iam poteſtis conſiderare, quam audacter ad nos tẽtandos accedet, quod apertè manifeſtatur in eo, quòd Chriſtum Redemptorem noſtrum tentare non dubitauit. 26

At quæret quiſpiam, cum ſeptem ſint peccata mortalia, quare tribus ſolùm diabolus Dominum tentauit, videlicet, gula, ſuperbia, & cupiditate? Dico illũ hoc feciſſe quaſi militẽ, qui quibuſ-
ſimile. dam armis pugnare conſueſcit, quibus cùm aſſiduam victoriam conſequatur, eis ſemper in prælijs vtitur. Hæc tria peccata ſunt arma, quibus diabolus plurimas animas oppugnauit, quibuſque complures victorias reportauit. Quocirca fratres chariſſimi, diligẽtiſſimè curare debetis præcipuè aduerſus hæc tria vitia vos munire. His enim totus terrarum orbis euerſus eſt. Quòd ſi quis quærat: quare Sathanas gula priùs, quàm alijs duobus peccatis Dominum tentarit? Reſpondeo, ducem qui vrbem aliquam obſidione premit,

27 premit, hoc primum curare, videlicet, vt præcipuum eius oſtium occupet, quo obtento cætera omnia facilè ſuperantur. Præcipuũ hominis oſtium eſt os: cuius ſi dæmon fuerit dominatus perdita temperantia, cætera omnia facilè corruent. Epulo, & ebrius quid non admittent? Vnde Beatus Gregorius: Niſi (inquit) gula refræ netur, fruſtra contra alia vitia laborabitur. *Simile.* *Greger.*

Et accedens tentator dixit ei: Si filius Dei es, dic, vt lapides iſti panes fiant. Aliquibus (credo) adulatorijs, ac fallacibus verbis eum alloqui inciperet. Sancti autem Euangeliſtæ cùm grauiſsimi, & nimis ſuccincti fuerint ſcriptores, ea tantùm, quæ ad rem faciunt, retulerunt. Quia autem Dei facere eſt præcipiẽdo, idcircò ad hoc operandi genus dæmon attendit, ex quo vtrùm Deus ille eſſet, facilè dignoſceret, dicens: *Dic vt lapides, &c.* Attendite quomodo
28 eius dicendi modum ſurripiat. Etenim Dei phraſis eſt dicere, Dixit Deus: Fiat lux, & facta eſt lux, &c. Et ſic dicere ei: dic, eſt dicere: Loquere vt Deus, nam Dei eſt dicendo, facere: ipſe dixit, & facta ſunt. Arbitrat⁹ eſt vtique Sathanas à ſe Dominum hoc modo eſſe cõprehendẽdum, & ſtatim dicturum eſſe: dico; aut non poſſum hoc facere. Hoc enim intra ſe cogitauit: hic homo non eſt ruſticus, ſed omni vrbanitatis genere politiſsimus, ergo congruè mihi reſpondebit, eſt ſanctus, ergo verum dicet. Sapientiſsimus autem Dominus ita reſpõſionem ſuam temperauit, vt verum congrue dicens ignarũ ſicut antea illũ reliquerit. Antea quã vlterius progrediamur, oportet, vt hæc minutim verba pẽſemus. Primum autem notandum vobis eſt nomen, quo diabolus hîc à Sancto Euangeliſta fuit nuncupatus. Accedens (inquit) tentator. *Gene. 1.* *Pſal. 148.*

29 Sicuti vulgo quenquam aurificem, ſutorem, aut ſartorem, quia illis officijs intendunt, appellare ſolemus. Sic etiã dæmon dicitur tentator, & meritò quidem, atque etiam maiori ratione: nam hi plurimis diebus feſtis præſertim ab officijs ſuis ceſſant, nec cum edunt, aut dormiunt illa exercent: diabolus autem in feſtis diebus huic officio diligentius incumbit: quia otioſiores tunc homines reperit, nec edit, nec dormit, nec defeciſcitur tentans nos. Et ſic ex Diuo Marco colligitur omnibus quadraginta diebus Dominum tentaſſe. Dicit enim Sanctus Euangeliſta. Et erat in deſerto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, & tentabatur à Sathana: quæ ſententia non diſplicet Remigio, nec Diuo Thomæ, & ibi Caietano, cui etiam fauet quod dicit Diuus Lucas: Et conſumma *Marc. 1.* *D. Tom. 3. p. q. 41. art. 3.* *Et ibidem.* *Caieta.*

consummata omni tentatione diabolus recesſit ab eo, vſque ad 32
tempus. Nec verò erat omnis tentatio, illa trina tentatio. Huic
Luc. 4. etiam auxiliatur, quod dicit Beatus Paulus: Tentatum autem per
Hebr. 4. omnia pro ſimilitudine abſque peccato. O infinitam Dei probi
tatem, qui pro noſtra doctrina atque admonitione ſe tentari per
miſit. Nam ſi dæmon tot tentationibus, ac vitijs tentare filium
Dei auſus eſt, quid tibi non faciet ô peccator? Etiam vos notare
oportet, quomodo Sanctus Euangeliſta dicit, diabolum ad tem-
pus recesſiſſe. Et ſi quidem à tam præpotenti iuſto non in æternũ
recesſit, præcipuè cùm ab eo tam acriter tractatus, atque percuſ-
ſus receſſerit, non mirari debes, ſi, licèt eum ſemel ſuperaueris, ad
te iterum, atque iterũ reuertatur. Quapropter cum maxima cau-
tione, atque animaduerſione nos viuere oportet. Venerabilis Be-
Beda. da dicit; poſtquam Sathanas à Domino deiectus diſceſsit, illum 33
iterum per ſe tentare nõ auſum fuiſſe, at ei per ſuos miniſtros bel
lum intuliſſe.

Tertiô notandum eſt, dæmonem lapides Domino obtuliſſe,
vt eos in panes conuerteret, cum eum intelligeret eſurire. Vt co-
gnoſcatis diabolum ex leuiſsima quaque re ad nos tentandos oc-
caſionem ſumere. Si te ſaturatum cernit, luxuria tentat; ſi fameli
cum, gula; ſi laboribus oppreſſum, impatientia; ſi virtute prædi-
tum, inani gloria, ſi denique te diuitem eſſe perſpicit, ſuperbia op-
pugnat. Itaque nullam occaſionem prætermittit, qua nõ vtatur
aduerſum nos. O quot imitatores habet in hac tentatione Satha-
nas, quotidie Pater miſericordiarum animarum noſtrarum ſalu-
tem eſurit: nos autem quaſi dæmones lapides, hoc eſt, dũros, atq;
obſtinatos animos ei offerimus. Verum vtinam eos ſaltem ita du 34
ros offerremus, vt lapides iſtos in panem lenitudinis, ac ſuauitatis
conuerteret. Proſterne te frater peccator in conſpectu huius opti
mi Dei ſaluationis tuæ eſurientis, & cum peccatorũ tuorum con
tritione illi dicito: O Deus infinitæ Maieſtatis, tu, qui per Eze-
Ezech. 11. * chielem Prophetam dixiſti: Auferam cor lapideum de carne eo
rum, & dabo ei cor carneum: per tuam infinitam clementiam te
deprecor, vt me conuertas, illudque cor meum molleſacias, quod
tanquam lapis exiſtit, obduratum, tu Domine illud in panẽ con
uerte, atque morſibus comede, & per gratiã in te incorpora. Om
nes ſic eum fratres chariſsimi deprecamini.

Notate etiam diabolum non dixiſſe, vt in delicatiſsimos cibos

lapides

33 lapides conuerteret, ne tentationem eſſe aperte demõſtraret. Nã quemadmodum auceps quando retia tendit, nihil aliud præter cibum apparere curat: ſic diabolus cum nos tentat, quantũ poteſt, elaborat ne eius tentatio, tentatio, ſed ratio eſſe videatur. Idcircò maxima animaduerſione opus eſt ad diabolicas tẽtationes dignoſcendas. Poſtquam enim tentationes eſſe cognoſcuntur, facilius deuincuntur. Reſpondens Ieſus, dixit ei: Non in ſolo pane viuit homo, &c. Id eſt, non tenetur Deus homines ſolo pane ſuſtentare, quouis enim alio cibo illos alere poteſt. Siquidem tantã Rempublicam, quanta erat Hebræorum quadraginta annis in deſerto ſine pane ſuſtinuit: & hoc idem, quod Dominus hucadducit, dictum fuit in Deutero. ad hoc ipſum propoſitum. Quo verbo dæmon ſuperatus aſſumpſit eum in ſanctam ciuitatem, ſtatim cum

Simile.

Deut.8.

34 alia tentatione occurrit. Hoc ſperandum eſt nobis quãdiu in hoc ſæculo vixerimus, quòd ſemotis vnis tentationibus ſtatim aliæ ſucceſſuræ ſunt. Loquens Moyſes de terra Gigantum, dicit: In ipſa olim habitauerunt Gigãtes, quos Ammonitæ vocãt, Zomzomim populus magnus, & multus, & proceræ longitudinis, ſicut Enacim, quos deleuit Dominus à facie eorum: & fecit illis habitare pro eis. Itaque non deerunt Gigantes: etenim alij alijs ſuccedent, ſicut hi filij Enacim alijs Gigantibus ſucceſſerunt: ita nũc aliæ alij tentationibus ſuccedunt: nec verò idcircò nos contriſtari oportet. Nam quemadmodum nautæ periculoſiorem ducunt malaciam (*vulgo calma*) quàm tempeſtatem; quia aduerſus tempeſtates, tumenteſque maris fluctus plurima norunt remedia adhibere: aduerſus autem malaciam, quæ fit cùm maris fluctus omni

Deut.2.

Simile.

35 no quieſcunt, neque vlla aura commouentur, nullum habent remedium: ſic etiam ſpiritualis vitæ magiſtri maiorem tentationẽ iudicant, ſe non tentari, quàm tentationibus oppugnari. Etenim quemadmodum aduerſus cibum in ſtomachum ingredientẽ naturalis calor, cum illo tandiu prælíatur, quouſq; in ſuam ſubſtantiam conuertit: quod ſi plus cibi ei non inijciatur, ſecum ipſe decertat, quoaduſque conſumitur, & homo extinguitur: ſic niſi exteriorem habueris tentationem, tecum ipſe bellum geres, quoad vſque te penitus deſtruas. Quapropter ne contriſteris, quãdo fueris tentationibus oppugnatus, ſiquidem cum Dei facultate, qui ſalutem, vtilitatemq; tuam maximè deſiderat, oppugnaris. Ideò dicitur: Spiritus Domini malꝰ torquebat Saul. Dicitur diabolus malus

Simile.

Simile.

1.Reg.18.

malus, quia mala eſt voluntate ad officiendum nobis. Vocatur 36
autem ſpiritus Domini, quia ſine Dei voluntate nec tentare, nec
quid aliud facere poteſt. Vnde apparet tentationem non ſolùm
vtilem, ſed ſæpenumerò etiam eſſe neceſſariam. Eccleſiaſticus di-
Eccleſ.34. cit: Qui non eſt tentatus, quid ſcit? Licèt vtique alia plurima no-
rit ſeipſum tamen, vireſque ſuas ignorat, niſi tentatione probe-
tur. Vnde pro eo, quod nos legimus. Proba me Domine, & tenta
Pſal.25. me, alij verterunt: Conflame. Ex quo verbo commoda tentatio-
nis apparent. Nam ſicut aurum in fornace probatur, verum ne,
an alchimicũ ſit, & à fæce ſimul purificatur, illuſtriuſque ac pre-
tioſius remanet: ſic etiam virtus non ſolum probatur, ſed vt dici-
2.Cor.12. tur: Virtus in infirmitate perficitur, animaq; maioribus diuitijs
locupletata manet.

Tunc aſſumpſit eum in ſanctam ciuitatem, & ſtatuit eũ ſuper pinnacu- 37
lum templi. O quot facit diabolus aſcendere, vt ex ſublimiori loco
maiorem faciant ruinam: quando quẽquam ſine virtute, ac Deo
in altiſsimum quemque dignitatis gradum videtis efferri, meri-
tò timeri poteſt, ne illũ diabolus eleuarit, vt grauiori tãdem caſu
Simile. prolabatur. Videbitis geminos colluctatores, & qui eſt exper-
tior, comparem ſuũ brachijs extollit, quòd ſi in aerem illum ele-
uat, non hoc facit, vt ſic eum ſuſtineat, ſed vt aptiùs in terram deij
ciat. Sic Sathanas non eleuat quidem malum, vt ſemper eum ita
ſuſtineat, ſed vt aliquo tandem tempore maiori confuſione, at-
que in grauiora mala proſternat: atque hoc etiã ſtratagemate cũ
Simile. bonis vti conſueſcit. Auceps perdicem in terra perſpiciens, cùm
ſic eam nequeat aucupari, curat illam euolare, atque in aerem ex- 38
tolli, vt ſic in laqueos, quos ipſe præparauit, deueniat. Ita dæmon
quos nouit humiliatos ſe non poſſe ſuperare, in ſublime curat ef-
ferre, vt ſic in eius laqueos prolabantur.

Si filius (inquit) *Dei es, mitte te deorſum, nec mori pertimeſcas: Angeli*
enim te à morte ſeruabunt. Vnum ex ijs, quæ diabolus magnoperè
Gen.3. intendit, eſt timorem à nobis auferre: ſicut nũc Chriſto Redem-
Da.13. ptori noſtro conatur adimere. Etenim Eua dixit: Nequaquã mo
riemini. Per maledictorum ſenum ora dixit Sanctæ Suſannæ: Ia-
nuę clauſę ſunt, nemo nos videt, tutò hoc facere potes. Quid mea
refert (inquit ſancta fœmina) etſi domeſtici mei me non videant,
cum tamen à Deo perſpiciat: Reſpondit Dominus: *Scriptum eſt,*
Non tentabis Dominum Deum tuũ. Me deorſum præcipitari eſt Deũ
tentare;

39 tentare; & cognoſcere velle, vtrùm promiſsis ſtaturus ſit, quod cum quiſpiam fecerit, deſinet eſſe ſeruus eius, de numero illorum, de quibus intelligitur teſtimonium, quod tu adducis, Angelis ſuis, &c.

Iterum aſſumpſit eum, &c. Et *oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriã eorum.* Non vtiq; labores, quos ſecũ regnorum gubernationes afferunt, nec pericula, in quibus eorum rectores verſantur, ei obtulit: quæ quidẽ ſi rectè intelligerentur: nemo illa concupiſceret. O ſi in hac miſera tempeſtate diabolus regna promitteret, quot illum adorarent. Siquidem homines propili vtilitate tot mala cõmittunt, quid pro integro regno perpetrarent? Sathanas quando hominem tentat, parciſsimus eſt, qui ſi abſq; voluptate, ac vtilitate hominem in peccatum poſſet inducere, hoc vtique faceret, vt peccatum noſtrum grauius eſſet. De Chriſto autem totius mũ
40 di Domino, cùm maximam concepiſſet opinionem, ei magna proponens, dixit: *Hæc omnia tibi dabo, &c.* Ex hoc apparet diabolum maximi Dominum æſtimaſſe, quandoquidem eius peccatũ tanto pretio emebat. Huic autem tam impudicæ tẽtationi reſpõdit Dominus: *Vade Sathana, &c.* In aliquibus Latinis exemplaribus, & in noſtra tranſlatione vulgata, in libris bene correctis, & emendatis nõ eſt in cõtextu hoc aduerbiũ, retrò. Origenes perpẽ *Origenes.*
dit Dñm hîc dixiſſe: Vade Sathana; non autẽ dixiſſe: vade retrò Quando autem Diuum Petrum naturali quodam amore paſsionem eius impedientem reprehendit, dixiſſe: Vade poſt me Sathana. Id eſt, aduerſarie vade retrò, id eſt, diſcipulum agas, nõ magiſtrum: id eſt, ſatiùs erit tibi, me in morte, quam mihi impedis, ſequi, Diabolo autem non erat, cur diceret: vade retrò. Iam enim
41 damnatus erat, nec eius diſcipulus eſſe, aut illum ſequi poterat: Diuus autem Petrus ſic. Ex hac reſpõſione fratres chariſsimi Dei iniurias maxime ſentire diſcamus, illiuſque honorem inſtantiſsime propugnemus, ſolamque diuinam Maieſtatem latrio animo adoremus, infinitam eius magnitudinem, atque excellentiam mente cognoſcentes: & intrinſeca illum voluntate, ac puro corde diligentes: cumque hoc modo ei tanquam optimo Domino ſeruierimus ſuam in hoc ſeculo gratiam, & in futuro cæleſtem gloriam communicabit, Amen.

Feria

Feria.IIII. post Dñicam.I. in Quadrageſima.

Acceſſerunt ad Ieſum Scribæ, & Phariſæi, dicentes: Magiſter, volumus à tè ſignum videre. Matthæi. 12.

QVANDO quis nihil omnino facere vult, ex quacunque re anſam aſſumit. Viderant vtiq; Phariſæi Dominum plurima, ac maxima facientem miracula, & tamen adhuc plura petebant, quæ licèt perſpicerent, non ideò in Dominum Ieſum crederent, nec à ſceleribus reſipiſcerent. Diuus Lucas clariùs hanc iſtorum malignantium Phariſæorum petitionem explanat, dicens: 2
Luc. 11. Alij tentãtes ſignum de cœlo quærebant ab eo; ſignificantes, ea quæ Dominus faciebat prodigia terreſtria, humilia, neq; tam illuſtria eſſe, quàm miraculum Eliæ, qui de cœlo ignem deſcendere fecit: vt autem ea, quæ hîc aguntur, meliùs intelligatis, animaduertẽdum vobis eſt, omnia miracula, quæ Chriſtus Redẽptor noſter in hoc ſæculo operatus eſt non ſolum miracula fuiſſe, verum & beneficia etiam hominibus facta, in corporum animarumque ipſorum ſalutem extitiſſe: quò ex his operibus, quatenus miracula ſa erant, illum verum Meſsiam mundo promiſſum eſſe cognoſceremus & quatenus erãt beneficia, verum Deum illum eſſe ſciremus, cuius munus eſt ſemper in homines conferre beneficia. Et hoc voluit ſignificare Sanctus Propheta Iſaias, referens illos beatiſsimos ſpiritus à ſe viſos fuiſſe, dicentes:
Iſai. 9. Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena eſt omnis terra gloria eius, 3
id eſt, diuinis eius donis, atque beneficijs. Hæc eſt Dei gloria, in qua ipſe ſe ab alijs dijs falſis per Iſaiam Prophetam differre teſta
Iſai. 45. tur. Deus (inquit) iuſtus, & ſaluans non eſt præter me, conuertimini ad me, & ſalui eritis omnes fines terræ. Vnde cùm à populo ſuo ſe cognoſci voluit, per probitatem hanc, & magnificentiam erga homines cognoſci voluit. Cum ab eo quæreret Moſes miſſus in AEgyptum, à quo ſe mitti dicturus eſſet; reſpondit: Hęc dices filijs Iſrael; Dominus Deus patrum veſtrorum, Deus Abra-
Exod. 3. ham, Deus Iſaac, Deus Iacob miſit me ad vos, hoc nomen mihi in æternum; & hoc memoriale meum in generatione, & generationem.

4 tionem. Ecquid ſignificat cognomen iſtud, de quo tãtopere gloriatur Deus? glorioſius ei eſſe videretur, ſi Deus cælorum, atq; ſæculorum eſſe diceretur. Non tam de his Deus gloriatur, quam de ijs, quæ hîc dicit. In quo ſignificat: relictis vniuerſis cognominibus, quæ probitatẽ, magnitudinem q; meam manifeſtant, de hoc vno magis glorior, quòd tantos, tãq; illuſtres ſanctos effecerim Abrahã, Iſaac, & Iacob, quos maximè diſpoſui, adiuui, atq; â plurimis infortunijs, & calamitatibus liberaui. Cùm igitur Ieſus Chriſtus verus ſit Deus miraculoſa opera faciebat, quæ ſimul hominibus eſſent beneficia. Nec eorum corporibus tantummodo medebatur, ſed mirabilia etiam in ipſorum animis operabatur. Quod per Eſaiam Prophetam manifeſtè probatur, qui mirabilia, â Domino facienda prophetans dixit. Deus ipſe veniet, & ſaluabit vos: *Eſai.35.*

5 Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures ſurdorum patebunt: tũc ſaliet ſicut ceruus claudus, & aperta erit lingua mutorum. Quorum omnium rationem aſsignans dicit: quia ſciſſæ ſunt in deſerto aquæ, & torrentes in ſolitudine, & quæ erat arida, erit in ſtagnum, & ſitiens in fontes aquarum. Ecquid hoc ſimilitudinis habet cum curatione morborum? nunquid aquarum riuulus oculorum adimit cæcitatem? aut claudorum ægritudinem tollit? dico hanc rerum commutationem eſſe, vt ad ſpiritalia excitemur, hoc enim in diuinis literis nimis vſitatum eſt. Illic aquarũ abundantia non materialium aquarũ, ſed gratiarũ Spiritus ſancti affluentiam ſignificat, ſicut quando dixit: Omnes ſitientes, venite ad aquas, & alibi: Hauritis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris. *Eſai.12.* Eſt igitur ſenſus: In tempore Meſsiæ diuinæ gratiæ in ſolitudine

6 affluent, id eſt, in gentibus barbaris, atque â diuino cultu alienis. Et ſic erit, quòd cæci, leproſi, claudique ſpiritu, â ſuis ſpiritualibus ægritudinibus ſanentur. O benedictus talis Deus, & glorificata talis pietas. Nullum paſſum clementiſsimus Dominus immittebat, qui ad ſalutẽ noſtram non dirigeretur. Et ideò cœleſtia miracula non faciebat, quia tã vtilia non forent. Quid vtilitatis eliceret cæcus, ex eo quòd Chriſtus Ieſus ignẽ de cœlo deſcendere iuberet? O quanta eſt hęc nobis confuſio, qui in eius miniſterio nihil ferè volumus operari. Omnes, quæ ſua ſunt quærunt, nõ quæ Ieſu Chriſti, dicebat Diuus Paulus, Ieſus Chriſtus totus in miniſterio, vtilitateque noſtra occupatur: nos autẽm cupiditatibus noſtris, Sathanæque ſeruituti intendimus. Nullum ex ijs vtiliſsimis *Philip.2.*

miraculis animaduerterunt hi cæci præ paſsionibus, ſceleribuſq; ſuis, quales fuerunt maiores eorum mirabilibus, quæ Deus pro illis in AEgypto fuit operatus. Vnde illis dixit Moyſes: Vos vidiſtis vniuerſa, quæ fecit Dominus coram vobis in terra AEgypti, & non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes. Ex quo apparet nulla exteriora ſigna ſufficere niſi ſit lumẽ interius, ad fidei myſteria cognoſcenda. Mirabatur D. Ioannes Euangeliſta Iudæorum incredulitatem magna cum exaggeratione dicens: Cùm autem tanta ſigna feciſſet coram eis, non credebant in eum. Verùm proh dolor, quàm meritò etiam nos mirari poteſt, qui poſtquàm fidei myſteria credenda ſuſcepimus, quaſi infideles viuimus, diuinaſq; promiſsiones, ac minas deſpicimus. Hos Phariſæos abominamur, nos autẽ peiores illis forſitã ſumus. O quàm aptè nobis verba illa quadrãt quæ Dominus Phariſæis dixit: Vę vobis Scribæ, & Phariſæi hypocritæ, qui ædificatis ſepulchra Propherarum, & dicitis: Si fuiſſemus in diebus patrumnoſtrorũ, non eſſemus ſocij eorum in ſanguine Prophetarũ. Itaq; teſtimonio eſtis vobiſmetipſis: quia filij eſtis eorum, qui Prophetas occiderũt: & vos implete menſuram patrũ veſtrorum. Filij diaboli dicũtur eius ſectatores: & ſiquidẽ nos horũ Phariſæorũ ingratitudinem ſectamur, meritò eorum filij dici poſſumus. Qui niſi in meliorem frugem nos receperimus hoc væ, & comminatio nos ſicut & illos comprehendet. Per Oſeam Prophetam dixit Dominus: in funiculis Adam traham eos. Quod triplex beneficiorum genus fuit, videlicet gratiæ, naturæ, ac fortunæ. Vt enim dicitur funiculus triplex difficilè rũpitur. Tu autem cùm tot à Deo beneficijs deuinctus fueris nimis diſſolutus exiſtis. O ferociſsime leo, qui talia vincula potes infringere, dicit Dauid: Multi dicunt: quis oſtendet nobis bona? quod quidem dicit nomine malorum dicentiũ: quomodo poterimus bonum, quod ſequi, & malum, quod fugere debemus, dignoſcere. Quibus reſpondet dicens: Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine. Et alij vertunt ex Hebræo: Erige ſuper nos vexillum luminis tui. Notum eſt milites vexilli exaltatione, ſeu depreſsione gubernari: & ex vexillo quando aggredi, & quãdo regredi oporteat cognoſcere. Sic Deus nobis naturale lumen quaſi vexillum prębuit, ex quo quid ſuſcipere, quid ve fugere debeamus, agnoſcimus. Ideò addidit Propheta, dicens: Dediſti lætitiam in corde meo, id eſt, quia hoc nos naturali lumine il-

Deut.29. *Ioan.12.* *Matt.23.* *Oſe.1.* *Eccleſ.4.* *Pſalm.4.*

7 8 9

10 ne illuſtraſti, maxima lætitia afficitur cor meũ, innumeraſq; tibi
gratiarũ refert actiones: quia me non tanquã brutũ animal effeci-
ſti, quod hac rationis luce caret. Et inſuper hãc lucẽ, in nos fidẽ in
fudit, qui tã ineffabilia, quæ Deus pro nobis fecit, quæ omnia ſin
gularia ſunt beneficia credimus. Ecquis igitur poterit explicare
quantũ hunc optimũ Deum, qui tot in nos cõtulit beneficia, col-
laudare debeamus? & valdè notãdum eſt verba illa: A fructu fru-
menti, vini, & olei ſui multiplicati ſunt, quæ illic ſubſequũtur, à B. *Auguſti.*
Auguſtino quæſtioni illi, quis oſtẽdet nobis bona? coniungi. Qua
ſi dicat: ſunt nonnulli, qui terreſtria diligentiſsimè norũt exquire-
re induſtriaq; ſua pane, vino, & oleo locupletati ſunt, ad ſpiritualia
autem bona perquirenda quaſi iumenta ſe præbẽt, & quęrũt: quis
oſtendet nobis bona? Quid igitur meretur ille, qui talibus non vti
11 tur beneficijs, niſi quod ſibi à Dño auferantur, & non ſolũ fidem
amittat, verùm & ratio etiam ipſius adeò tenebroſa remaneat, vt
ferè nõ ratio eſſe videatur? Maximũ quoddã myſterium dicitur *Sapien. 6.*
de Mãna, ſcilicet quod ab igne nõ poterat exterminari, ſtatimque
ab exiguo radio ſolis calefactũ tabeſcebat. Mãna ex ſe parũ ſapie-
bat: igni autẽ appoſitũ, quomodo libebat, illud Hebręi cõdiebant,
nec liquefiebat: minimo autem quoque radio ſolis tabeſcebat, cũ
ignis calor fortior ſit ſolis calore. Quid igitur hoc eſſe dicemus?
cui dubio ipſe ſapiens reſpõdet, dicẽs: Vt notum omnibus eſſet,
quoniam oportet prœuenire ſolem ad benedictionẽ tuã, & ad or-
tum lucis te adorare. Videlicet, vt nos gratitudinẽ doceret, atq; vt
hoc eſſet ingrati hominis ſuppliciũ: quod ſi quiſpiã adeò eſſet in-
gratus, vt cũ tam pretioſus cibus ſicut manna ei daretur, ad eũ reci
12 piendũ prius nollet exurgere, quàm ſol oriretur, eius ingratitudo
ab ipſo ſole puniretur, cùm ab eo cibus illius liquefieret, & ſic ne-
gligentia ſua Dei benedictionem & alimoniam ſibi dormienti di
miſſam perderet. Qui autem diluculo ſurrexit Deum que lauda-
uit, manna colligeret, domũ perduceret, igni applicaret, & ſicut
vellet illud condiret, eique proficeret, ingrato autẽ tabeſceret: neq;
eo frueretur. Atque ideò ſubdidit ſapiens: Ingrati enim ſpes tan-
quam hybernalis glacies tabeſcet, & diſperiet. Tanquam aqua ſu
peruacua. O quàm maxime hîc ingratorum hominũ pœna dete
gitur. Attendite fratres quomodo hæreticis omnia beneficia Dei
conſumpta ſunt, iam eis non eſt res ſacra, iam non ſacramenta, nõ
ſummus Pontifex, non religiones: denique omnia illis bona ta

befacta ſunt in ſuppliciũ, quod ex diuinis beneficijs fructũ perci- 13
pere noluerunt. Quid igitur & nos ſperamus cum eiſdem eorum
vijs gradiamur, niſi quòd omnia nobis bona in malum cõuertan
tur? reſpondit eis Dominus, dicens: *Generatio mala, & adultera.* O
Agne manſuetiſsime Ieſu Chriſte fili Dei quare illorum maiores
dedecoras? nonne ſufficeret ſi illos corriperes? eorum vtique ma-
iores obiurgat, quia illos tam malis moribus inſtruxerunt. Eia pa-
Epheſ. 6. rentes, atque Magiſtri ad hæc attendite: videte quid vobis dicat
Apoſtolus. Educate filios veſtros in diſciplina & correctione Do-
mini. Hoc primum cogitate, maximaq; diligentia curate, quomo
do liberi veſtri Deo ſeruiant. Quando vxor Manue retulit viro
ſuo nuncium Angeli, ſcilicèt, ſe filium, qui fuit Sanſon, eſſe con-
Iudi. 13. cepturam, dicitur Manue ad Dominum oraſſe, dicens: Obſecro
Domine, vt vir Dei, quem miſiſti, veniat iterum, & doceat nos 14
quid debeamus facere de puero, qui naſciturus eſt. Videlicet, vt
eum iuxta Dei voluntatẽ educarẽt. Et vbi primum Angelus ve-
nit, eum interrogauit, dicens: Quãdo ſermo tuus fuerit cõpletus,
quid vis, vt faciat puer? aut à quo ſe obſeruare debebit? Non fue-
runt primæ eorum curæ quomodo eum tractaturi, atq; illi indul-
turi, ſiue quos honores ac diuitias ei eſſent acquiſituri, filio præſer-
tim, quem tantopere deſiderabant. Sed, quomodo gratior Deo fu-
Eccle. 30. turus eſſet. Sic vos facerè oportet fratres mei. Animaduertite, quid
ſingulis vobis dicat Spiritus ſanctus: Non des filio tuo poteſtatem
in iuuentute, curua ceruicẽ eius in iuuentute, & tunde latera eius,
dum infans eſt, ne fortè induret, & non credat tibi, & erit tibi do-
lor animæ. O quàm cæleſtis doctrina! illam Deus in cordibus ve-
Simile. ſtris imprimat, vt opere compleatis. Quando infantes ægrotant, 15
præcipiunt medici nutrices potiones ſumere, vt bonum eis lac præ
beant, & ſic eorum morbo medeantur. Idcircò nos prædicatores
vos exhortamur, eos qui carnales eſtis patres, vt purificemini, atq;
à peccatis vos cohibeatis, plurimaſq; virtutes operemini: iſtud ete
nim erit bonum lac. Bonũ quippè exemplum, quod liberis veſtris
præbueritis, multũ conducet ad hoc. Quod illi boni ſint. Idcircò il-
le Gabellus dixit ad Tobiam Iuuenem: Benedicat te Deus Iſrael,
quia filius es optimi viri, & iuſti, & timentis Deũ, & eleemoſynas
facientis: ſignificãs illũ ex patre virtutẽ didiciſſe. O fœlices liberi,
quibus optimi ſunt parentes: etenim non ſolum ab eis iuſtè pieq;
viuere addiſcunt, ſed ſæpenumerò eorum cauſa plurima Deus in

eos

16 eos confert beneficia: ſicut affirmat Dauid, dicēs: Quis eſt homo qui timet Dñm? Anima eius in bonis demorabitur, & ſemē eius hæreditabit terrā. Atque malis etiā liberis Deus propter bonos parentes benefacere conſueſcit: ſicut fecit Iſmaeli propter Abrahā patrem eius. Et Dñs dixit ſe de terra, quam dederat filijs Eſau ne veſtigiū quidem pedis filijs Iſrael eſſe daturum: quia in poſſeſsionem (inquit) Eſau dedi montem Seir. Itaque etſi illi mali erant, tamē propter Iſaac auum eorū noluit eis terram illam auferre. Et ſic dicit Eccleſiaſticus, illi viri miſericordiæ ſunt, quorum pietates non defuerunt, cum ſemine eorum permanent bona. *Pſalm. 24. Deut. 2. Eccleſ. 44.*

Generatio (ait Dominus) *mala, & adultera ſignum quærit.* Multum admiror Domine, quod licet hi ſint mali, atque à prauis parentibus originē ducant, cùm tamen tu perennis ſis miſericordiæ fons,
17 cui que ſancta Eccleſia dicit: Deus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, illos tam acri ſermone reprehendas. Certum vtique eſt ſanctam Eccleſiam dicere: Deus, cui proprium eſt miſereri, non autem, cui proprium eſt, vltionem repetere: cuius rei cauſam aſsignans Alexander de Ales, dicit; quia ad hoc quòd Deus noſtri miſereatur nō ſunt neceſſaria merita noſtra, ad nos autem puniendos requiruntur ex parte noſtra demerita. Tam propriū autem eſt Deo miſericordia vti, vt hæc etiam acria verba, & alia, quæ in Sanctis Euāgelijs ſunt, ſi profundè conſideraverimus miſericordiam â ſe diſtillare cognoſcamus. Circa quod notandū vobis eſt maximum diſcrimen, quod eſt inter Deum, & diabolum. Diabolus eſt tanquā auceps, qui dulcibus illicibus aues, quę ſunt animæ, ad ſe allicit, & ſperat, quouſq; ſecuræ ſint, cum in aliqua
18 debili vllius vitij virga conſederint, vt ſic eas aucupari, atq; in infernum detrudere poſsit. Chriſtus autem filius Dei non vult nos in vitijs eſſe ſecuros, & ideò nos plurimis comminationibus ab eis deterret. Itaque eius reprenſiones non venenoſa quidem ſunt tela, quæ occidant, ſed clementiſsimi terrores, vt tantum periculū fugiamus. Hęc doctrina eſt D. Hieronymi, & ſic Dauid non dicit Deum gladio, arcu, ac ſagittis percuſsiſſe: ſed gladiū (inquit) ſuum vibrauit: arcum ſuum tetendit, & parauit illum, & in eo parauit vaſa mortis. Aliud quippè eſt gladium euaginare, atque illo aerem verberare, & aliquem comminari, aliud autem percutere, atque abſcindere, Omnes labores, ac reprehenſiones huius ſæculi ſunt comminationes, quas Deus facit, quibus nos deterreat *Similę. Hier. ſuper. Habacu. 3. c*

quas ſi perferre non poſſumus, quis terribilem illum gladij ictum 19
poterit tolerare, quo Deus peccatores percutiet, dicens: Ite male-
Simile. dicti in ignem æternum? Quãdo pannus eſt plurimis maculis in-
fectus, nimio artificio opus eſt ad eas auferendas, niſi lixiuiũ ſuffi-
ciat, ſaponem additis, illum q; iterum, atque iterum perfricatis: &
cùm ſaponem applicatis, pannũ magis inficere videmini, verun-
tamen non ſic eſt, ſed quò magis cum ſapone fricatis, eò candidio-
rem illum redditis. Sic ſe habuit Chriſtus Redemptor noſter cum
his phariſæis qui nimis immundi erant, atq; vt eos ablueret, ſapo-
ne, ac lixiuio reprehenſionis eos fricabat: & quamuis illos dedeco-
rans magis inficere videretur: hoc tamen faciebat, vt eos ablue-
ret ſi modô illi hoc lauacro vti voluiſſent. O infœlices, qui laborũ,
ac reprehenſionum ſapone fricati immundiores, quàm antea re-
Naum.2. manent. De quibus dicit Naum propheta: Facies eorum ſicut ni-
gredo ollæ. Eorum nigrorem ollæ confert, quæ cum alba fuiſſet, 20
igni tamen ſæpiùs applicata, redditur nigra, & poſtea quàm ſæpe
in ea carnes coctæ ſunt, quanuis iterum, atque iterum abluatur,
nunquã tamẽ alba ſicut antea efficitur. Sic animę ex natura ſua
non ſunt nigræ, ſed poſtquam in eis cibus Sathanæ conditur, at-
que ad ignem ſæpiùs applicantur, id eſt, poſtquàm plurima pec-
cata commiſerunt, adeo nigræ efficiuntur, vt nihil eis diuinæ re-
prehenſiones, atque artificia proſint, imo quia ex tanto bono fru-
ctum percipere noluerunt, maioribus inferni ſupplicijs dignę ef-
ficiuntur. Signum (inquit) non dabitur ei, niſi ſignum Ionæ Pro-
phetæ. Mors ſacratiſsima Ieſu Chriſti filij Dei, & ſacroſancta eius
crux, eſt certũ quoddã ſignũ condemnationis malorũ: nam poſt
tantum beneficiũ, tamq; copioſam paſsionem, nulla peccatori re
manet excuſatio, ſi tamen in ſuis ſceleribus perſeuerat: intereſt in 21
ter eos, qui ſunt Chriſti Ieſu veri Saluatoris mũdi, & eos, qui ſunt
diaboli. Etenim qui huius diuini Redemptoris veri ſunt, ac fideles
milites hoc vexillum ſequuntur: & ita dicit Diuus Paulus ad Ga-
Gal.5. lat. Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cũ vitijs, & con
Philip.3. cupiſcentijs: qui autem ſunt diaboli (ait ipſe Apoſtolus) ſunt inimici crucis Chriſti, quorum Deus venter eſt, quorum finis interitus, id eſt, omnis eorum cogitatio, & finis eſt, quomodo peccabũt. Quocirca fratres mei oculos aperite, nam ex veſtra viuendi ratione conijcere poteſtis, vtrum ex Ieſu Chriſto, an ex diabolo ſitis. Cauete ne ſignum Ionæ veſtræ ſit condemnationi.

Signum

22 *Signum non dabitur ei, niſi ſignum Ionæ.* O admirabilem Dei liberalitatem! Etenim cum peccatores illa indigniores eſſent, dixiſſentq; ſibi ab eo ſigna reddi non poſſe: tunc eis ſacratiſsimæ paſſionis ſuæ ſignum deprompſit. Quodquidē quantumuis grauiſsima ſint hominum peccata, negare non vult, ſi ex illo ipſi fructū percipere volunt, poſtquam dixit: Signum non dabitur ei, ſtatim ſubdidit, niſi. Negatio enim Dei non eſt ſicut hominum, quod eſt, non, quoddam durum, atque inhumanum, quo homines ſemetipſos, ac viſcera ſua percludunt, ne miſericordia in fratres ſuos vtantur. Negatio autem Dei quoddā, ſic, in fine habere conſueſcit erga eos, qui ad illud diſponuntur. Deus enim liberaliſsimus eſt. Quod notauit ſpōſa, dicēs: Manus eius tornatiles, id eſt, rotundæ quaſi globi, aureæ plenæ hyacinthis. O quam mirifica
23 ſimilitudo. Res rotunda ſicut globus nihil in ſe retinere poteſt. *Cant. 5.*
Tales ſunt huius diuini ſponſi manus, nihil vti que retinent: omnia largiuntur. O benedicta ſit talis largitas: accedite fratres, & ex his hyacinthis colligite. Diuus Chryſoſtomus eleganter hanc lo- *Chryſoſt. to.*
næ hiſtoriam refert, vbi mirificam de tempeſtate maris contra lo- *5. homil. 1.*
nam ſæuientis ſimilitudinem adhibet. Quemadmodum (inquit) *de pœnit.*
cum mancipium aliquod dominū ſuum effugit, ſi conſeruus eius *Simile.*
illum reperit, quoad poteſt elaborat, vt eum in domini ſui domū reducat, quod ſi non prodeſt, iuſtitiæ denunciat: ſic mare Dei ſeruus tēpeſtate cōturbari cœpit, quoad vſque, ei traditus eſt Ionas, vt eum Domino, quem fugiebat, reſtitueret. O quāta eſt hæc nobis confuſio, qui omnibus poſsibilibus rationibus non curamus, vt mali conuertantur ad Deum. Per charitatem Dei vos rogo fra-
24 tres dilectiſsimi, vt in hoc ſummam diligentiam adhibeatis, ij præſertim quibus animarum cura incumbit, qui exēplo, verbo, atque doctrina multum in hac re poteſtis efficere. Cùm quidā Hebræi *Ioſue. 7.*
ab hoſtibus deuicti fuiſſent, dicitur Ioſue pronus in terram cecidiſſe corā arca Domini vſq; ad veſperam tam ipſe, quàm omnes ſenes Iſrael. Cui ita iacenti dixit Dominus: Surge, cur iaces pronus in terra? quare Domine idem nō dicis venerabilibus ſenibus ſimul cum Ioſue in terra iacentibus? quia ſufficit hoc S. Ioſue prælato, principi, & capiti eorum dici, vt & alij conſurgant. Sic, ſi ij, qui principes & capita eſtis hilari animo Deo obedientes à terra ſurrexeritis, veſtro exemplo alios plurimos ſubleuabitis, & terram, atque omnia eius bona relinquent.

Sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus, &c. Hoc per ſynec- 25
dochen intelligendum eſt partem pro toto aſſumẽdo. Nec enim
noctes nec dies integri fuerũt, quos Dominus mortuus fuit, ſicut
fuerũt integri dies, quos Ionas in ventre ceti fuit incluſus ſed ante
quã triduũ penitus cõpleretur Dñs reſurrexit. Ex quo non opor-
tet argui falſitatem inter figuram, & figuratum: quin potius (vt D.
Auguſt. Auguſtinus ait) plurimæ diuinæ Maieſtati propter hoc gratiæ
Simile. agi debent. Nam ſi rex polliceretur ſe poſt triduum magnum ali-
quod beneficium vobis eſſe collaturum, & ante triduum hoc face
ret, non mendacij quidem regem argueretis, quia quod dixit, non
adimplerit: imõ eius liberalitatem commendaretis, quia in bene-
ficio vobis faciendo dilationem paſſus non eſt. Ita hîc.

Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio, &c. Attendite quo nomine ap-
pellat Dominus Niniuitas: etenim quia pœnitentiam egerunt, 26
eos viros nuncupat, gentem validam, ac præſtantis animi eſſe di-
cit. O quanto iure nomen viri fortis, atque magnanimi illi debe-
tur, qui à peccatorum ſuorũ vinculis ſe nouit eximere, veramque
Simile. illorum facere pœnitentiam. Nonne vobis videretur heroici ho-
minis factum ſi quis in hoſtium finibus ignarus aduẽtus eorum,
& ludens ab eis occuparetur, cumque catenis, & compedibus vin-
ctus teneretur, iſthæc omnia vincula dirumperet, multoſque exho
ſtibus trucidans ab eorum manibus euaderet? Maximæ fortitu-
dinis hoc eſſet factũ. Hoc vtiq; facit verè pœnitens: cùm etenim
tot compedibus, atque catenis exiſtat alligatus, quot peccata le-
thalia perpetrauit, cõtritionis gladio ſe ab eis omnibus ſoluit, dæ-
Prouerb. 16. moneſque, atque ſeipſum, & paſſiones ſuas deuincit: quod maxi-
mum quidem eſt: ſicut exaggerat Sapiens, dicẽs: Melior eſt qui do- 27
minatur animo ſuo expugnatore vrbium. Non ſolum autem ad
hãc victoriam conſequendam opus eſt, hoc animo, ſed etiam ad
eam proſequendam & alias maiores difficultates, ac diſcrimina ſu
peranda, quæ in conuerſionis initijs euenire conſueſcunt. Filij
Num. 13. Iſrael venerunt ad Hebron, vbi erant filij Enac. Vt quid Domine
hæc monſtra, eis in ingreſſu terræ promiſsionis oſtendis? vt ſignifi
cet, talia monſtra nobis eſſe repræſentanda cùm in terrã ſanctam,
vitamq; virtutis ingredi cæperimus. Quæ ſunt quędã difficultates
Auguſt. lib. confeſ. atque terrores, ſicut Beatus Auguſtinus de ſe ipſo fatetur, quando
ſe ad Deum conuertendum eſſe ſtatuebat, diuitias, voluptates, ho
nores, & cætera huiuſcemodi ſe ſe ei offerre conſueuiſſe dicentia:

Quid?

28 Quid? ſic nos derelinquere coronaris? Quæ cùm ita ſint fideles Dei ſerui, animum, animum percipite, nec iſtorum Gigantum magnitudine terreamini, Deus enim vos ad illos vincẽdos adiuuabit. Vna ex maximis excellentijs, quam inter alias complures Iſaias de verè ad Deum conuerſis recenſet, hæc eſt: Qui ſperant in Domino mutabunt fortitudinem. Omnes vires, quibus ad malum operandum pollebant, in bonum conuertunt. Ante cõuerſionem fortes erant ad fratres ſuos vincendos, atque iniurias vlciſcendas: nunc autem fortes ad ſe ipſos ſuperandos. Antea liberales ad ſatisfaciendum vanitatibus: nunc autem largi ad eleemoſynas erogandas. Accedit quiſquã, & dicit tibi: Domine, ille vir habet optimum accipitrem, qui Regi poteſt offerri. Tu verò ſtatim dicis: Nonne illum venderet? qui reſpondet: Domine non eum minoris 29 vendet, quàm centum aureis. At tu, nihil refert (inquis) ſi eſt bonus, vendat mihi, nec quid de pretio curet. Accedit alter, dicens: Domine, ille vir in maxima neceſsitate conſtitutus eſt, qui & filiam in maximo periculo caſtitatis amittendæ habet, niſi citò nubat, aut ei remedium adhibeatur: quo circa à te auxilium efflagitat. Cui tu reſpondes: Gauderem vtique ſi ei ſubuenire poſſem; verum tanta nunc eſt caritas annonæ, vt omnia pari ferè auri põdere æſtimentur: & ad veſcendum, & nos induendos vix ſufficiant, quæ habemus. Immittit igitur vir primarius manũ in crumenam, & quo ad plurimum duas, aut tres dragmas ei tribuit: & hoc quidem Deus nouit quomodo, & quo animo faciat. O quã ta eſt hæc ærumna: tam liberalis vtique eſt ad appetitui ſuo ſatisfaciendum, quàm parcus ad Dei miniſterium adimplendum. 30 Qui ſperant in Domino mutabunt fortitudinem. Si animũ priùs habebas ad mille aureos in vanitatibus conſumendos, eundem nunc habebis ad opera charitatis adimplenda: ſi ad decem hoſtes deuincendos viribus pollebas, ad paſsiones autem tuas puſillanimis eras: nunc mutabis fortitudinem. Quam fortis fuit Dauid, qui potuit lacerare leones, atque vrſos, qui ſaxo Gigantem proſtrauit, qui petita à Saule Philiſtæorum præputia detulit. Hæc autem omnia in vna lance conſtituta, in altera verò lance appenſa humilitas atque animi ſubmiſsio, qua coram arca Domini, quaſi alicuius municipij ædituus, podêre indutus ſaltauit, vtrũm horum maius, atq; præſtantius indicatur? Poſterius vtiq;. Nam in priori extra ſe, in poſteriori autem ſe ipſum vicit: quæ qui-

Eſa. 40.

dem est victoria de omnium illorum strenuo victore comparata. 31
Animaduertite etiam quomodo D. Paulus fortitudinem permutarit: de quo dicitur: Saulus adhuc spirans minarum, & cædis, &c.
Act.9. Ita verò illum Deus conuértit, vt qui alios necaturus properabat, iam morti ipse pro Christo libenter offerretur, atque eius gloria pretiosa crux esset, Igitur iure optimo dicuntur viri ij, qui ad Deũ verè, & ex animo conuertuntur.

Hi ergo viri, qui talem pœnitentiã agere norunt: *Surgent in iudicio cum generatione ista.* Atque etiam nobiscum: quandoquidem illi breuissimo aduenæ, atque ignoti hominis sermone conuersi sunt: nos autem ex tot concionibus vix vtilitatem aliquam percipimus. Autor quidam grauissimus refert, virum locupletissimum, & pessimum extitisse, qui pijssimam habebat vxorem. Cùmque contingeret, vt religiosus ordinis Prædicatorum iter 32
faciens in domum illius ingrederetur, studiosa, atque deuota matrona illum exorabat, vt coram viro suo spiritalem sermonem haberet. Placet mihi (inquit seruus Dei) si vir tuus me audire voluerit. Cui ille, audiam (ait) dummodo perbreui sermone vtaris. Cui Sanctus: ero (inquit) breuis, ideò attendite animis. Scitote scriptum esse: Bonum, quod tibi velles fieri, proximo tuo facito. Et subdidit: Si hæc semper memoria tenebitis, & custodietis, eritis in via, quæ ducit ad salutem. Quo breuissimo sermone audito, vir ille intra se isthæc euoluere cœpit, & statuit se illa semper obseruaturum: quod & opere compleuit. Post paucos dies iter faciens, vidit molam aquariam humi deiectam, meminitque imperio suo illam fuisse euersam: statimque procuratori suo iussit, vt illius dominum adiret, 33
factumque damnum persolueret. Et ita omnibus, quos læserat, satisfecit, considerans intra se, se idem sibi fieri desideraturum, si aliquod ab alijs sibi damnum fuisset illatum. Contigit etiam quod cùm domum suam perueniret, & pauperem in via reperisset, eum in domum suam excepit, & ad mensam suam iuxta se assidere fecit, vt proprijs eum manibus cibaret, considerans se idem secum fieri velle, si simili necessitate premeretur: peracta cœna fecit ei lectum sterni iuxta cubiculum, in quo ipse dormiebat: pauper autem cùm insolita ciborum genera piperi, croco, cinanomo, alijsque aromantibus condita cœnauerat, postquam paulisper dormiuit, maxima siti fuit

oppres-

34 oppreſſus,& vociferari compulſus eſt, dicens ſe ſiti perire. Quia verô vniuerſa familia longè ſeparata dormiebat, nec eius clamores poterat audire:nemo eius voces audiebat, niſi Dominus ille: qui conſiderans, ſi eandem ſitim pateretur,ſe idem velle ſibi fieri,exurrexit,& ad ciſternam aquam hauſturus acceſsit: cùmque aquam vellet haurire,in ciſternam incidit,& demerſus obiuit:in cuius poſtea cadaueris collo repertus eſt aureus torquis characte ribus inſcriptus, in quibus dicebatur: Antequam penitus eius cadauer algêret,ipſius animam ab Angelis in cœlum fuiſſe delatam. O benedicta, & glorificata ſit diuina Maieſtas,quæ per tales vias peccatores ad ſe nouit conuertere. Quid vobis videtur fratres, quàm breui concione homo ille in virtute tantoperè profecit? Ex illo vnico verbo doctrinam eliciebat ad omnia, quæ in Dei miniſterio illum facere oportebat. Paucæ nobis conciones
35 ſufficerent, ſi ex illis fructum percipere vellemus. Hic autem caſus, quem vobis hîc recenſui,non multum vobis afferet admirationis, ſi verba Sancti Euangelij attentê panſaueritis:dicitur enim hîc Ionas non vnum quidem hominem, ſed vniuerſam maximam ciuitatem conuertiſſe. Et hoc pauciſsimis verbis, dicens: Adhuc quadraginta diebus, & Niniue ſubuertetur. O admirabilem diuini verbi efficaciam! Quam optimè adnotauit Diuus Paulus,dicens:Non erubeſco Euangelium: virtus enim Dei eſt? ſiue vt alij vertunt, potentia Dei eſt, in ſalutem omni credenti: in hoc enim verbo Dei virtus,atque potentia incluſa moratur: quâm ſignificauit Propheta dicens: Accingere gladio tuo ſuper fœmur tuum potentiſsime. Quænam potentia, aut quis gladius eſt hic,niſi de quo Apoſtolus loquitur? quod ſi quæ virtus, atque
36 potentia fuerit hæc,vultis cognoſcere,in hos Ninuitas oculos cõijcite,qui cum eſſent idololatræ corrupti, peſsimiſq; moribus deprauati,vt primum verbum Dei audierunt, crediderunt in Domino, & prædicauerunt ieiunium,& veſtiti ſunt ſaccis à maiori vſque ad minorem. Et ipſe etiam Rex ſurrexit de ſolio ſuo, & abiecit veſtimentum ſuum à ſe,& indutus eſt ſacco, & ſedit in cinere.

Ion.3.

Roma.1.

Pſalm.144

Poſtquàm Hebræi Maximum illud idololatriæ facinus admiſerunt,vt eos Deus comminatus eſt,adeò timore perculſi ſunt, vt nullus cultu ſuo ex more fuerit indutus. Et Sanctus Moſes Dei nomine illis dixit:iam nunc depone ornatum tuum,

Exod.32.

Et dicitur ibidem: Depoſuerunt ergo filij Iſrael ornatum ſuum à 37
monte Horeb. Vos autem peccatis onuſti cum tot vijs inferno digni ſitis. adeò exornati ad peccatorum veſtrorum veniam petendum acceditis, acſi ad nuptias vos conferretis. Per reuerentiã Dei vos rogo, vt erubeſcatis tam parum doloris ſcelerum veſtrorum oſtendere, & cilicio operiamini, pœnaleſq; exercitationes exequamini, ſicuti fecerunt Ethnici illi qui non tot concionibus, ac cæleſtibus doctrinis, ſicut vos fuerant edocti. Nec verò excuſationes adducatis, dicentes vos eſſe delicatos: nam Niniues Rex, & eius magnates teneri, ac delicati erant, & ſe tam aſperè tractauerunt. Quare vos non pudet fratres mei dicere: ſum imbecillus, & timeo ne in morbum incidam? Hoc vellem ego, vt timeretis ne ex ludis, alijſq; veſtris inordinatis viuendi rationibus vobis procederet: & cùm ad ludendum inuitamini, diceretis, ludum iuramentũ, 38
iuramentum dolus, dolum eius cognitio, cognitionem vulnera, ac deniq; iſthæc omnia corporalis, ſicut & ſpiritalis ſubſequitur interitus. O Deus infinitæ Maieſtatis per ineffabilem clementiam tuam te deprecor, vt his verbis meis efficaciam conferas, quò in horũ fratrum meorum cordibus imprimantur, atque ad te per veram pœnitentiam toto corde conuertantur, tuq; illos ad amorem, & gratiam in hoc ſeculo, in futuro autem ad cæleſtem beatitudinem recipias. Amen.

¶ Feria.VI.poſt.Dñicam.I. in Quadrageſi.

Erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit Ieſus Hieroſoly- 1
mam. &c. Ioann.5.

IN hac Sancti Euangelij lectione, quam modò audiſtis, fratres chariſsimi, refertur Dominus Paralytico triginta octo annos infirmitatis ſuæ habenti ſalutem contuliſſe. Poſtquàm autem illum, & corpore, & ſpiritu ſanauit, dixit ei: Ecce, ſanus factus es, iam noli peccare: in quibus verbis ei perſeuerantiam maximè
Roma.5. commendauit. Etenim hic eſt vnus ex præcipuis iuſtificationis, effectibus. Et ſic eum inter alios annumerat Diuus Paulus, dicẽs: Iuſtificati ergo ex fide pacem habeamus ad Deum, per Dominum

2 num noſtrum Ieſum Chriſtum, per quem habemus acceſſum per fidem in gratiam iſtam, in qua ſtamus, & glorificamur in ſpe gloriæ filiorum Dei ſcientes quòd tribulatio patientiam operatur patientia autem probationem; probatio verò ſpem. Spes autem non confundit, quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Quatuor hic Sanctus Apoſtolus iuſtificationis aſsignat effectus. Primus eſt, pax quædam interior, & reconciliatio cum Deo. Secundus, in bono perſeuerantia. Tertius, ſpes gloriæ filiorum Dei. Quartus denique & vltimus, inteſtina quædam in laboribus exultatio. Dicit autem: Iuſtificati ex fide, quia, etſi alia plurima ad iuſtificationem requiruntur, Fides eſt omnium illorum ianua, atque principium: per illam enim ad ſpem peruenimus, per illam peccatorum noſtrorũ
3 pœnitentiam gerimus, per illam denique Dei charitate inflammamur, & ipſius timore à ſceleribus coercemur. Et valdè notandum eſt, cùm ſecundum iuſtificationis referret effectum, dicens: In gratiam iſtam, in qua ſtamus, quod ſtabilitatem denotat: non abſolutè dixiſſe, eam à iuſtificatis ſtatim poſsideri: ſed docuiſſe, præter iuſtificationis donũ peculiari etiam Dei auxilio opus eſſe, quod animã protegit, atq; cõſeruat, vt in accepta gratia perſeueret. Ideò vigilantiſsimè dixit: Per Chriſtũ acceſſum habemus ad gratiã iſtã, in qua ſtamus. Sic etiã ſignificauit Dauid, dicens: Fiat manus tua ſuper virum dexteræ tuæ, & nõ diſcedimus à te. D. Auguſtinus, poſt B. Cyprianum. Hi duo ſancti, dicunt in Dominica oratione ſingulis quibuſque petitionibus perſeuerantiæ donum poſtulari. Itaque cùm poſcimus, dicentes: Sanctificetur no-
4 men tuum: petimus, vt ſemper illum ſanctificemus: & ſic de omnibus alijs, vt facilè eſt deducere. Tertius effectus, qui eſt, gloriamur in ſpe gloriæ filiorũ Dei, id eſt, quam filij Dei, qui ſunt omnes beatorum ſpiritus, poſsident. Hoc bonum & gaudium non poſsidetur ab omnibus iuſtificatis, ſed ab ijs tantum, qui iuſtificati, firmi, ac ſtabiles in bono perſeuerant: ſicut hîc Apoſtolus manifeſtè declarat: poſtquàm enim dixerat; in qua ſtamus: ſubdidit, & gloriamur in ſpe gloriæ. Ea eſt Dei optimi maximi liberalitas, vt in grãtia perſeuerantibus, quædam beatitudinis pignora largiatur, quæ quidem eſt mirabilis quędam ſecuritas æternæ vitæ poſsidendæ: ſicuti creditor ſufficientiæ habens pignora, ſecurus eſt debiti. Vnde ipſe Apoſtolus dixit, Signati eſtis ſpiritu promiſsionis

Pſalm. 79.
Aug. lib. de bono perſeuerantiæ.
Cyprianus.
Epheſ. 1.

missionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ. Et sic ferè tam 5
secura (si ita dici potest) cum his pignoribus anima remanet, quasi
iam cælestem beatitudinem possideret. Vnde idem Apostolus
Ephes. 2. dixit: Gratia enim saluati estis. Acsi iam salui fuissent, quod per
exaggerationem dixit. Ex ijs omnibus quartus effectus subse-
quitur, qui est, iustum in tribulationibus delectari. Atque ideò
subdidit, dicens: Sed & gloriamur in tribulationibus, in quo gra-
tiæ virtute natura superatur. Propriũ enim est naturæ rebus pro-
speris oblectari, & aduersis contristari. Et huius reî causam red-
dens, dicit: Scientes quôd tribulatio patientiam operatur. Si enim
labor abesset, patientia vtique actualis deesset. Et patientia pro-
bationem. Ex patientia mea prouenit ista probatio videlicet,
quôd video à me pluris Deum, quàm me ipsum, honoremque
meum æstimari. Cùm enim mihi dictum fuisset: Tu es homo ini 6
quus, tu mentiris, &c. Hoc æquo animo tolerans, respondi: Sit
propter Deum, neque eum, qui me contumelia affecit, exprobra
ui. Cùmque sic Deum æstimem quodammodo me Dei filium,
eiusque regni probo esse hæredem: ex quo mirifica quædam mi-
hi spes oritur, me illo esse fruiturum. Quia verò isthæc omnia ex
charitate dimanant, concludit Apostolus, dicens: Quia charitas
Dei diffusa est in cordibus nostris. Illud verbum, diffusa, ineffa-
bilem Dei significat largitatem, qui tam pretiosum donum tam
liberaliter elargitur, quasi rem aliquam vilem, paruiq; valoris ef-
funderet. Et quia quemadmodum medici infirmanti parti medi-
camen applicare consueuerunt, & nos omnium spiritalium morbo
rum radicem in corde habemus: nam ex corde exeunt fornicatio-
Matth. 15. nes, cogitationes malę, &c. Idcircò Deus tanquam optimus medi 7
cus, infirmo membro medicinam applicat. Quia autem charitas
peccatorum omnium medicina est, illam in cordibus infundit, &
sic dicit: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris. Ex his omni-
bus oportet vos intellexisse fratres mei, quam pretiosa sit in bono
perseuerantia, & idcircò illam Dominus huic homini tantopere
commendat.

Erat dies festus Iudæorum, & ascendit Iesus Hierosolymam. Et post-
quam in templo æternum Patrem adorauit, contulit se ad visen-
dos infirmos, qui porticibus in circuitu piscinæ subiacebant. In
quo nos docuit, licet semper misericordiæ opera exercere debea-
mus: in diebus autem festis postquam diuina expleuerimus offi-
cia,

cia, multo diligentiùs hoc fieri oportere, hoſpitalia q; & car-
ceres viſi debere. O quanta cùm exaggeratione, atque commen
datione nos admonet Diuus Paulus, dicens: Mementote vincto Hebr. 23.
rum tanquam ſimul vincti, & laborantium tanquam & ipſi in
corpore morantes. Adhortatur te ô frater, vt conſideres te eſſe
vinctum, ægrotum, laboribuſq; oppreſſum, & ea cum illis miſe-
ricordia vtaris, quam tibi exhiberi deſiderares, ſi eiſdem laboribus
vexareris.

Eſt autem Hieroſolymis probatica piſcina. Diuina Dei iuſtitia, &
ipſius ineffabilis miſericordia ſecum ipſæ cõpetere videntur. Ad
vniuerſam terrã puniendã, quando omnis caro corruperat viam
ſuam, iuſtitia Dei aquam in inſtrumentum aſſumpſit, qua illum Gene. 6.
demerſit. Hic etiam ipſius miſericordia huius piſcinæ aquã in in-
ſtrumentũ accepit, quo hominũ infirmitatibus mederetur. Nunc
autẽ diuini baptiſmatis nos aqua viuificat. Sicuti per Ezechielẽ Ezech. 36.
Prophetam multo antea promiſerat, dicens: Effundam ſuper vos
aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis
veſtris. Angelus autem Domini ſecundum tempus deſcendebat
in piſcinam, & mouebatur aqua. Hoc oportet eſſe prædicatoris
officium: ſicut Angelum ex recollectionis, lectionis, contẽplatio-
niſque ſuę zelo ad peccatores admonendos, & corripiendos deſcẽ
dere: vt eorum conſcientiæ diuino Dei timore reuoluantur, & ſic
â ſuis ſceleribus reſipiſcant. Hæc enim eſt vna ex rationibus, &
vijs, per quas Deus ad ſe animas conuertere ſolet: ſicut ſignificauit
Dauid, dicens: Commouiſti terram, & conturbaſti eam, ſana con- Pſalm. 59.
tritiones eius: quia commota eſt. Siquidem autem hoc eſt præ-
dicatoris munus, rationi conſentaneum eſt, vt nimias cutioſita-
tes, vanæque Rhetoricæ flores prætermittat, reſque ſubſtantia-
les adducat; quibus auditorum animos commoueat. Sic conſulit
Spiritus ſanctus per Iſaiam Prophetam, dicens: Loquimini ad Iſai. 40.
cor Hieruſalem. Stultum eſſet corde vulnerato emplaſtrum au-
ribus applicari: ſpiritales morbi (vt ſupra diximus) ex corde
procedunt, & in eo vniuerſa animæ ſunt vulnera. Inſanum eſt
igitur omnes rationes adduci, verborumque eloquia compo-
ni, vt auribus placeatur, nec verò medicamentum cordi ap-
plicari: quod eſt ſano membro emplaſtrum apponi. Non conſu-
lo, ne prædicator res intellectui iucundas concionetur. Nam vt
Diuus Paulus ait: Sapientibus, & inſipientibus debitor ſum: ſed Roma. 8.

hoc

hoc admoneo, ne ibi perſiſtat, ſed ad voluntatem concitandam 11
Exod.17. progrediatur. Bis Moyſes petram virga percuſsit, & ſecundo ictu aqua prorupit. Sic oportet aliquid quod circa intellectum verſe tur, tractari; & hic prior ictus erit, ſtatimque omnia ad voluntatẽ dirigi. Hoc enim poſteriori ictu cordis petra percuſſa, aqua profiliet, peccatorum dolor erumpet, proprię vilitatis cognitio dimanabit, Dei charitas profluet, atque alij quàm plurimi fructus ex hoc ictu prouenient: ſingula quæque pro naturæ ſuę ratione mun dantur. Nunquid vas argenteum ad battuarium mundandum de fertur? non vtique: hæc eſt enim eius natura, vt ad ignem mundã dum deferatur. Pãnum vt lauetur, fertis ad ignem? non, ſed ad bat tuarium: linteum candificandum lima collimatis? non, ſic enim perderetur, Nam limari conuenit ferro, vbi igitur mundatur? in linteorum candificatione. Hæc eſt enim eius natura. Hominis au 12
tem quæ eſt natura? eſt animal capax rationis, & conſilij, ſiquidẽ ſenſibilibus efficacibuſq; rationibus, exemplis, atque ſimilitudinibus ad bonum attrahitur, & à malo cohibetur. Attendite quomodo, vt Dominus Iudæis perſuaderet die Sabbathi infirmos cu
Luc.14. rare licere; dixit enim: Cuius veſtrum aſinus, aut bos in puteũ ca det & non continuò extrahet illum die Sabbathi? & vt hominibus humanarum rerum ſolicitudinem relinquendam eſſe perſua
Matt.6. deret, dixit: Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt, & non laborant, neque nent. Atque ad hoc propoſitum etiam dixit: Reſpicite volatilia cæli, quoniam non ſerunt, neque metunt, &c. Ecce quomodo rationibus, & exemplis, ea, quæ diuinus Magiſter volebat hominibus ſuadere conabatur. Sic igitur prædicatores facere oportet, & ita hominum animos, ac corda reuoluent. Stoma- 13
chi conturbatio vomitum cauſat, atq; ad hoc hi Dñi Angeli conſcientiam conturbare, & commouere debẽt: ſcilicet, vt mala confitentes ore prouomatis, atq; etiã vt male partas diuitias vomentes illas reſtituatis. Quidam ſanctus Eremita tres diabolos ſemel inuenit, illiq; eorum nomina ſciſcitanti vnus reſpõdit: Ego vocor cordium clauſor, illa verò tunc claudo, cùm homines conciones audiunt, vt nihil eorum, quæ audiunt, in eorum animos ingrediatur, quaſi de illis prædicator non loqueretur. Vnde quanquã plurimæ fiunt conciones, ne ſuſpirium quidem proferunt. Secundus dixit: Ego nuncupor claudens ora: hoc autẽ facio, cùm quis peccata ſua confiteri, ſubiectionemque noſtram conatur effugere:

tunc

14 tunc mille oblatis inconuenientibus eius os occludo, ne quid bene dictum pronuntiet. Tertius dixit: Ego appellor crumenarum clauſor: etenim ita eas percludo, vt quod ſemel arreptum eſt, amplius non reſtituatur, nec ex bene partis diuitijs eleemoſyna pauperibus erogetur: & omnes tres nobis inuicem fauemus, quantũ fieri poteſt. Contrarium igitur curare debet concionator peccatorum conſcientias, & corda conturbans: quo peccata, diuitiaſque illicite acquiſitas euomant, & ex bene acquiſitis pauperibus aliquid impendant.

Angelus autem Domini deſcendebat, &c. Valde notãda ſunt verba illa, ſecundum tempus: Deſcendebat quippe Angelus quando Deus volebat: eius autem aduentus quando futurus eſſet, homines ignorabant. Non vult enim Deus veſtræ voluntatis horo-
15 logium appetitui veſtro, ſed diuino ipſius beneplácito conforma ri. Nam ſi homo ab appetitu ſuo duceretur, vbi primum labor aut morbus à longe appareret, ſtatim vellet horam accedere, in qua illum Deus ab eo liberaret. Quis dubitat quin interrogatus *Gene.37* Ioſeph, cũ à ciſterna fuit abſtractus, vtrùm labores eius illic finiri vellet, diceret, ſe illud maxime exoptare? Non vult autem Deus illos finiri, ſed vlteriùs produci: illa enim futura erant media, per quæ toti⁹ AEgypti gubernationi præficiendus eſſet. Idem eſt de *Gene.41.* populo Iſrael, cum Deus prima Pharaonem plaga percuſsit, vellent ipſi liberi dimitti: quod ſi iuxta eorum appetitum eueniret, nec Deus potentiæ ſuæ gloriam tantopere manifeſtaret, nec illi ſpolia, quæ poſtea ex AEgypto detulerũt, aſportarent. Sinamus Deum iuxta diuinum ipſius beneplácitum vitam noſtram mo-
16 derari, voluntatem noſtram voluntati ipſius conformantes: ipſe *Gene.22.* enim curam gerit opportuniori tempore nobis ſubueniendi. Sinat Abraham ſe à Deo deduci, quouſque filium ſuum ſuper ligna conſtituat: filiuſque Iſaac à patre ſuo ſe deuinciri patiatur, quouſq; culter eius gutturi promineat: hoc eſt enim, quod Deus vult. Si tunc ei diceretur, Vtrùm eligis, mortem, an vitam? reſpõderet (credo) iſtud non mecum quidem, ſed cum Deo agendum eſt: ille enim de me curam gerit, ſicuti re vera geſsit. Et ſic acceſsit Angelus, & gladium apprehendit, ne caderet in ceruicem Iſaac. O quàm in promptu eſt Deus, vt ſuis in maiori neceſsitate ſuccurrat. Sic Iob Dei manu percuſſus: vlcere coopertus, in ſterquilinio conſtitutus voluntatem ſuam cum appetitu non metitur,

Iob. 6. quin potiùs rogat, dicẽs. Quis det, vt veniat petitio mea, & quod 17
expeto, tribuat mihi Deus: & qui cœpit, ipse me conterat: soluat
manum suam, & succidat me? Petit vtique vir sanctus, se à Deo
grauioribus laboribus affligi. Si Deus homines sineret, vt ad
libitum tempora disponerent: ò quàm serotinas quadragesi-
mas haberemus: vtique aliquibus etiam annis nulla esset qua-
dragesima, ne ieiunarent, ne peccata confiterentur, ne ve ab eis
recederent.

Et qui priùs descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat, &c. In hoc significauit Dominus ad spiritalem salutem conse-
quendam multum conducere, quòd te in malis primum, pecca-
torumque omnium maximum esse cognoscas. Qualem se co-
gnoscebat Diuus Paulus, qui cùm de peccatoribus loqueretur, di-
1. Tim. 1. cebat: Quorum primus ego sum. In hoc etiam significabatur ad 18
spiritalem valetudinem impetrandam, oportere te primum esse;
Simile. ne expectes vt sis ex posteris: ô quot hoc modo depereunt. In re-
gionibus vbi sunt nemora, in quibus hostes valeant delitescere,
maximum discrimen subeunt posteriores exercitus: si enim ho-
stes, qui eis insidias fuerant demoliti, illos à retrò inuadunt, in vl-
timos priùs impetum faciunt, illosque occisos spoliant. Sic etiam
si in hoc mundo, vbi tot sunt dæmonum insidiæ præparatæ, ex
postremis te esse speras, inuadent dæmones, & te apprehendent,
atque deperdent. Quocirca ò frater peccator, siquidem Deus cre
brò conscientiæ tuæ piscinã tot morsibus cõmouet, cito occurre,
ne tam bonam occasionem prætermittas. Sicuti omnes admonet
Psalm. 94. sanctus Dauid, dicens: Hodie si vocem eius audieritis, nolite ob-
durare corda vestra. Et cum vos pasim tot vocibus accersat, di- 19
Augusti. ligenter, & confidenter accedite. Nam vt ait Beatus Augusti-
nus: Non est Deus illusor, ideoque nullo modo repellet à se eos,
quos vocat ad se: id est, non repellet quærentes, qui vocat fugien
Cant. 5. tes. Sponsus ad sponsæ ostium pulsat, dicens: Aperi mihi soror
mea, amica mea, &c. Quia autem sponsa paululum morata est,
quando surrexit, iam illum non reperit, sicut ipsa ait: Surrexi, vt
aperirem dilecto meo, at ille declinauerat, atque transierat. Et
ideò ad eum reperiendum ei necesse fuit, vniuersam circuire ci-
uitatem, plurimaque ante quàm illum inueniret, detrimenta to-
lerare, sicut ipsa fatetur inferiùs, dicens: Inuenerunt me custo-
des, qui circumeunt ciuitatem, percusserunt me, & vulneraue-
runt

runt me, tulerunt pallium meum mihi cuſtodes murorum.
In quibus omnibus oſtenditur, quantum malum ſit in rebus ſpiritualibus opportunam occaſionem prætermitti. Et quàm difficile eſt poſtea, quod in initio facillimum eſſet inuentu. Ideò celeriter occurrenti, non autem pigritanti in hac piſcina valetudo conferebatur. Etiam in hoc, quòd cùm multitudo magna languentium expectantium aquæ motum in piſcinæ circuitu morarentur, vnus tamen ſanabatur: quod ad literam in hoc ſeculo agitur, repręſentatur, quod temporalia bona mari, terraque anxia ſolicitudine perquirunt, quàm pauci verò illa conſequuntur; at cæteri omnes deluſi remanent & multo quidem magis qui ea adipiſcuntur. O quàm maximè hoc exaggerauit Spiritus ſanctus, dicens: Qui nititur mendacijs, hic paſcit ventos:
21 idem autem ipſe ſequitur aues volantes. Bona huius ſæculi vocat hic Spiritus ſanctus mendacia, & ventos: id eſt, dicit terreſtria perquirentem adeò inſipientem eſſe, quaſi, qui volantes per aera paſſeres inſectatur. Vnde veriſimum eſſe apparet quod dicit Theophylactus ſuper diuum Lucam: Temporalia, ſcilicet, plus deſiderata, quàm poſſeſſa nocere. Ingenuè quidem fateor terreſtium rerum poſſeſsionem periculoſam eſſe. Ideò Diogenes dixit: Multis præceptis, multiſque virtutibus diuitibus opus eſt, ne diuitijs abutantur propter occaſionem peccati quam præbent. Nihilominus tamen veriſimum eſt quod Theophylactus ait: Nam ipſæ diuitiæ, bonaque terreſtria poſſeſſoribus ſuis indicant, quàm parum valoris habeant, & quàm parum afferant voluptatis, poſſeſſoribuſque ſuis tædium gignunt: ex quo pro-
22 uenit, vt ea minoris æſtiment. Quando autem effrænatè cupiuntur, quot moleſtias, ac ſolicitudines gignunt? Et quantoperè, vt omnibus rationibus perquirantur, inuitant? quod non ſolùm plurimos labores affert, verùm, & complurium (quod peius eſt) cauſa peccatorum exiſtit. Ideò Diuus Paulus dixit: Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia, & nociua. Mirabile vtique, non tam veretur glorioſus Apoſtolus eos, qui iam diuites facti ſunt, quàm eos, qui eſſe deſiderant: ex quo deſiderio alia plurima nociua deſideria dicit oriri. Ideò dicitur: Ne erigas oculos tuos ad opes, quas habere non potes: quia facient ſibi pennas, quaſi aquilæ, & volabunt in cælum: id eſt, cupiditates tuas continentię

Pro.10.

Theophylac. ſuper Luc.

Diogenes.

1. Tim.6.

Pro.23.

fræno coerce, mediocritate quadam contentus esto: disce Deum 23
perquirere; vide quàm facilè illum reperire potes; attende quàm
carò singula quæque terrena venduntur. Etenim opus est tibi tri
ginta octo annos in eis quærendis conterere: & tandem sine illis
remanebis: Deum autem absque anxietate, sed summa cordis
tranquillitate reperies. O cæce quomodo isthæc tam perspicua
nõ intelligis? O superne pater luminum per tuam infinitam cle-
mentiam nos illumina, ne tam ex animo hæc nimis fraudulenta
Prou. 5. perquiramus. O Christiane vir attende quid tibi dicitur: Bibe
aquam de cisterna tua, & fluenta putei tui. Aquam, quæ animæ
tuæ poterit sitim extinguere, non in terrestribus, quæ extra te
Luc. 17. sunt, reperies: sed in eis, quæ intra te sunt. Dicit enim summa Ve
Isai. 55. ritas: Regnum Dei intra vos est, Ideo Isaias dicit. O mnes sitien-
tes, venite ad aquas; & qui non habetis argentum, properate, 24
emite, & comedite. Venite, emite absque argento, & absque vlla
commutatione vinum, & lac. Notate quomodo ad edendum,
atque bibendum omnes inuitat. Quod significat integram in so
lo Deo refectionem reperiri, hanc autem sine argento, & absque
vlla commutatione: id est, sine labore, & sine pretio. Nam etsi ali
quis perferatur labor, si tamen cum præmio conferatur, quasi ni-
hil esse videbitur: & tamen miserabile est visu quàm pauci hoc
August. bonum perquirunt. O quàm meritò hoc lamentabatur Diuus
Augustinus, dicens: Mundus clamat: ego deficio; Deus clamat,
ego reficio: & tamen superba mens mea magis sequitur deficien-
tem, quàm reficientem. Quæ maior hac insania poterit in orbe
reperiri? O Deus vobis det sensum, atque sapiẽtiam fratres mei,
Deus vobis det sensum, Deus vobis det sensum, ne tantum bo- 25
num negligatis.

Erat autem quidam homo ibi triginta, & octo annos habens in infirmi tate sua. Considerate hominem tandiu graui hoc morbo laboran tem absque parentibus, fratribus, aut amicis alios plurimos sana ri perspicientem, atque hominum misericordiæ confidentem. Li beret nos Deus à tanta immanitate, quòd ex tot hominibus, quot illucingrediebantur, nullus extiterit, qui tam afflicto ho-mini compateretur. O quot sunt hodie non minus crudeles, quàm homines illius tempestatis: qui quãtumcunque grauibus necessitatibus pauperes affligi cognoscant, ad misericordiam minimè commouentur. Humanæ historiæ referunt hominem

atrocis-

26atrociſsimũ, qui dicebatur Phalaris taurum æneum eo fabrefactum artificio habuiſſe, vt cùm in eũ homo includeretur, igniſq; tauro ſupponeretur, quamuis homo proclamaret, non hominis quidem vox, ſed tauri mugitus eſſe videretur. Quod crudeliſsimus tyrannus faciebat, vt quamuis homo vociferaretur, eius vocibus ad miſericordiã minimè moueretur. Et notate hunc etſi crudeliſsimum humanis clamoribus ſe commouendum eſſe credidiſſe: & ideò, ne eius viſcera compaſsione, ac teneritudine mollefierent, hoc artificium quæſiſſe. Vos autem cùm tot quotidie pauperum clamores audiatis ad compatiendum eis non excitamini, ſed per illos, quaſi lapides duriſsimi præteritis, & ſic eos minori quodammodo pietate occiditis: nam ſi non pauiſti, occidiſti. Tyrannus ille infœliciter tandem in eodem tauro incluſus in
27terijt, vt quamuis proclamaret, ne quis tamen ei compateretur. Et tu etiam ò crudelis in perpetuum in infernum includeris, vbi, licèt clames, nequaquam tamen audieris. Sic affirmant diuinæ literæ dicentes: Qui obturat aures ſuas ad clamorẽ pauperis, ipſe clamabit, & non exaudietur. Quid clariùs dici poterat? O fratres mei, ſi hæc tam terribilis ſententia vos ad pietatem commoueret. Et ſi homines huic pauperi defuerunt, non tamen eum Deus deſeruit? nam illic vbi iacebat illum viſit, & interrogauit: Vis ſanus fieri? O Chriſte liberaliſsime miſerorum adiutor, vt quid eũ interrogas, vtrum ſanari velit? velit, nolit, eum ab iſta miſeria extrahe, Hoc ego non faciam (ait Dominus:) Beneficia enim, quæ hominibus facturus ſum ab illis maximè deſiderari oportet? ſuper quo dicit Diuus Chryſoſtomus: Si Rex maximum theſaurũ inforum proferret, præconiſque voce iuberet, vt omnes ex illo
28colligerẽt, theſauro vtique inferret iniuriam cogens aliquos, vt quamuis inuiti ad illum percipiendum accederent. Prou. 21. Chryſoſto.

Reſpondit ei languidus: Domine hominẽ non habeo. Siquidem hominem non habes (ait Dominus) Ego ero homo tuus. *Surge tolle grabatum tuum & ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt. &c.* Præcepit ei grabatum aſportare, vt miraculũ ampliùs diuulgaretur: Deique Maieſtas clariùs oſtenderetur: quia verò Sabbathum erat, dixerunt Iudei Dominum feſti eſſe tranſgreſſorem. Si virgam quantumuis rectam in aquam immiſeritis, recurua videbitur: ſic hi iniqui rectum opus, quod Dominus effecerat recuruum, atque indirectum eſſe iudicabant, quia in aqua inuidię ipſorũ incluſum illud Simile.

cōsiderabant. Huic homini sic sano Dominus perseuerantiam, 29
de qua initio concionis sermonem habuimus, commendauit
dicens: Ecce sanus factus es: iam noli peccare. O quàm mirifica,
& singularis ratio ad gratiam à Deo acceptam conseruandam est
ad illius honorem præcipuè respicere, qui te sanauit. Deo enim
infertur iniuria cùm delicatissimum iustificationis opus, quod
Deus cum magna perfectione operatur, irreuerenter, & impu-
denter oblinitur. Hanc rationem perpendit, & ampliat Diuus
Hebr. 10. Paulus, dicens: Quanto magis putatis deteriora mereri sup-
plicia, qui filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pol-
lutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contu-
meliam fecerit? Atque ideò Dominus dicit: *Iam noli peccare*: qua-
si dicat: & si nunquam peccandum est, minus quidem nūc post
quam tantum iustificationis accepisti beneficium. Cuius rei al- 30
teram assignat rationem, dicens: *Ne deterius aliquid tibi contingat.*
in quo eum cum obstinatione, atque æterna condemnatione
comminatur: quæ ex reincidentia peccatorum dimanare consue
Chrysost. scunt. Vnde Beatus Chrysostomus: Homo (inquit) qui pecca-
to semel dimisso in illud iterum prolabitur, peior quodammo-
dò diabolo est: quod plurimis comprobat rationibus. Illis autem
dimissis vnam potissimam adducam; videlicet: & si dęmones in
plurimis deliquerunt: in hoc tamen non peccarunt, quod post
veniam non reciderunt: nam si semel eis venia concessa fuis-
set; nunquam (credo) ad peccatum iterum redirent. Acies enim
intellectuū eorum super peccatum dimissum reflexionem face-
ret, propter beneficium veniæ acceptum, & ex priori peccato sā-
tis sibi præcauissent: quod quidem nos non facimus, cùm toties 31
nobis peccata dimissa fuerint. Per reuerentiam Dei vos semel, &
millies deprecor fratres charissimi: vt hæc diligentissimè aduer-
tatis, spiritalemque animarum vestrarum salutem efficacissimè
perquiratis, siquidem ij, qui iuxta hanc piscinam morabātur, tot
labores, corporalem valetudinem expetentes patiebantur:
& ad hoc diuina Sacramenta percipientes in ince
pto bono perseueretis, quò sic diuina adiu
ti gratia cælestem gloriam impe-
tretis, Amen.

Dominica

[1]Dñica. I I. in Quadrageſima.

Aſſumpſit Ieſus Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, &c. Matth. 7.

EXOPTANS Propheta, qualis, quantuſque ſit hominis finis, intelligere, dicit: Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardeſcet ignis. Locutus ſum in lingua mea: notum fac mihi Domine finem meum, & numerum dierum meorũ quis eſt, vt ſciam quid deſit mihi. Vt quid dicit in lingua mea? nunquid aliena lingua, aut pede, ſiue manu quis loquitur? Hoc [2]vtique dicit, vt ſignificet linguam ſuam cordis deſiderium proferre, ſermonemque atque orationem ſuam ex ſuomet corde proficiſci, neque vllo vnquam tempore fuiſſe auditam, qui aliquid ab altero compoſitum, aut ex diuinis literis depromptũ refert, hic alterius lingua loqui dicitur: qui vero iuxta cordis ſui deſiderium orationem conflat, hic lingua ſua loqui perhibetur. Atque huiuſcemodi orationes multo feruentiores alijs eſſe conſueſcunt. Magnum eſt hoc principium, & longa periphraſi dictum videamus, ergo quid Propheta deſideret, ipſe protinus explicat, dicens: Notum fac mihi Domine finem meum. Finem dico perficientem, ob quem formatus ſum; oſtende mihi Domine quo pergo; & ad quid me condidiſti. Nunquid vanè conſtituiſti omnes filios hominum? Homo, quem omnium horum viſibilium [3]finẽ eſſe voluiſti, fine carebit? Cæli mouentur: terra fructus producit, mare piſces procreat, vegetant animantia, aues, & reptilia gignunt: horum autem omnium homo finis exiſtit. Ad quem ergo finem homo creatus eſt? Nonne rationi conſentaneum eſt, vt nobis eius finis innoteſcat? Quo modo ſagittarius in ſcopum ſagittas diriget niſi eum perſpiciat? quomodo actiones, ac deſideria ſua homo diriget in finem, quem ignorat? Quapropter Domine notum fac mihi finem meum, & numerum ſine numero annorum ſtantium fixorum. Oſtende mihi permanentem illam exiſtentiam, qua in illa æternitate victurus ſum: vitam illam immortalem, & nullo vnquam tempore finiendam mihi demonſtra. Hoc autem quorſum? vt ſciam quid deſit mihi. Vt intelligã

Pſalm. 38.

D. Aug.

quàm ſõgè à perfectione ac pulchritudine, ad quam fui creatus; 4
diſto, vt qualem me oportet eſſe, perſpiciẽs; & qualis modo ſum animaduertens pudore confundar: atque vt finis mei gloria, & ſplendore cognitus, me quaſi calcar ad virtutem ſtimulet, & ſem per illum exoptans, ſuſpirem. Hoc ego ſcire deſidero; ſciant alij quaſcunque volent ſcientias: mea autem hoc maximi refert. Verum vehementer admiror ò Sancte Propheta te iſthæc dicere. Nonne finem tuum cognoſcebas, quando Prophetico ſpiritu di-
Pſalm. 41. cebas: Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quando ve-
Pſalm. 27. niam, & apparebo ante faciem Dei? Et cùm dixiſti: Quid mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram? defecit caro mea, & cor meũ: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Si ſors, & pars tua: ergo finis tuus. Quomodo ergo nũc dicis: Notum fac mihi Domine finem meum. Dico Prophetam in hac petitione 5
generis humani nomine fuiſſe locutum quod quidẽ in tenebris ambulabat. Et ad docendum hunc finem venit Chriſtus Redemptor noſter in mundum. Ecquid aliud eſt ſanctum Euangelium, niſi notitia quædam finis, ob quem conditi ſumus?

Cùmque Chriſtus Redemptor noſter quoddam illius finis, quem prædicabat, totque miraculis confirmabat, exemplar ſiue imaginem hominibus vellet oſtendere, aſſumens tres ex diſcipulis ſuis, *Duxit eos in montem, & transfiguratus eſt ante eos.* Vt eos, & in eis nos ad omnes ſæculi aduerſitates æquo, & conſtanti animo tolerandas erudiret: atque, vt patienter crucis pondus perferamus, quò tam ſupernum finem pertingamus. Diuus Matthæus tempus indicat, in quo Dominus hanc gloriam oſtendit, quod fuit poſtquam diſcipulis ſuis dixerat: quia oportet eum ire Hieroſo- 6
lymam, & multa pati, & occidi. Quod audiens Diuus Petrus, dixit ei: Abſit à te Domine, non erit tibi hoc. Quem Dominus reprehendit, dicens: Vade poſt me Sathana: quia non ſapis ea, quæ Dei ſunt: ſed ea, quæ hominũ. Notanter dixit: ea, quæ hominũ; nam homines ad ea tantum reſpiciunt, in quibus honor, voluptas, atque vtilitas ineſt. Deus autem non ſic. Vnde Iob dicebat:
Iob. 10. Nunquid oculi carnei tibi ſunt, aut ſicut videt homo, & tu vides? Homines non ad Dei gloriam, nec ad proximi vtilitatem attendunt. Deus atem ad hæc reſpicit, hancque gloriam ſuam eſſe ducit. Cumque Beatus Petrus non ad gloriam quidem Dei, nec ad proximorum aſpiceret vtilitatem: ſed temporalem tantum volu-

ptatem

7 ptatem tanquã humanus homo ſibi ante oculos proponeret, ideô tam acriter eũ Dominus reprehendit, dicens: Non ſapis quæ Dei ſunt, ſed ea, quæ hominum. Vndè colligimus non eſſe ſperandã protinus totam perfectionem in homine denuò ad Deum conuerſo, ſed ſic eſſe ſolere, vt paulatim in virtute proficiat. Hæc vtique eſt ſecularium hominum conſuetudo, quòd vbi primùm eũ qui crebro Eccleſiam viſitare, ſacroſanctũ Domini corpus aſſumere, Deo ſe tradere, atque orare conſueſcit, ridere, aut aliquantulum iraſci, vociferari, aut pertinacem eſſe perſpiciunt, ilicò ſcãdalizantur, & dicunt: Ecce qui diuina ſacramenta frequentat, ecce qui orat, &c. quid ex oratione, ac cõmunione depromit? Arbitrantur hi eum ſtatim in nouũ hominem fuiſſe immutandum, neque carnem iam, aut paſſiones habere. O quàm longè fallun-
8 tur, Ecce Diuum Petrum, qui à Diuino Magiſtro tandiu didicerat, atque ab æterno Patre reuelationem acceperat, qua dixit: Tu es Chriſtus filius Dei viui: & tamen in tantum defectum incidit, qualis eſt mundi redemptionem impedire velle. Et tam humanitus & cornaliter ſentit, vt ei Dominus dixerit: nõ ſapis quæ Dei ſunt, ſed quæ hominum: vos autem vultis, vt alter repentè ſit Angelus abſque vlla imperfectione? Aduerſus hos, qui tam durè de ſeruis Dei iudicant, dicitur: Ne queras impietatem in domo iuſti, neque vaſtes requiem eius, ſepties enim in die cadet iuſtus, & reſurget: impij autem corruent in malum. Ex quo patet non eſſe iuſti non cadere, ſed non corruere in malum, hoc eſt in malo non perdurare. Vnde Propheta beatum dixit, non ſolùm nunquam corruentem: ecquis enim de hoc gloriari poterit; ſed illum etiam,
9 qui in via peccatorum non ſtetit: & ſic dicit: Beatus vir qui non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit, hoc enim proprium eſt impiorum. Poſtquam Dominus Beatum Petrum reprehendit, declarat ſanctis diſcipulis ſe non ſolũ eſſe paſſurum, ſed, & illos etiam eum cum cruce, ac tormentis eſſe ſecuturos: vt autem hoc illis facilius redderetur,

Poſt dies ſex aſſumpſit Petrum, &c. Et trãsfiguratus eſt ante eos. Et ſic eis oſtendit imaginem præmij, quod veris ſui ſequacibus retribuitur: oſtendit eis quomodo beati in corpore, & anima glorioſi futuri ſunt. Vnde poſtquàm Eſaias de ſanctorũ lachrymis, ac pœnitentia ſermonem fecerat, ſubdidit dicens: Propter hoc in terra ſua duplicia poſſidebunt: lætitia ſempiterna erit eis. Nam quem-

Prou. 24.

Pſal. 1.

Eſai. 61.

Simile.

admodũ ſoli in nube reuerberans illam adeò clarificat, vt ſol eſſe 10
videatur: ſic anima gloriosa multo ſplendidior ſole, terreno cor-
pori coniuncta, illud ita clarificabit, atque illuſtrabit, vt alter ſol
eſſe appareat. Hoc oſtẽdit Dominus. *Quando reſplenduit facies eius*
Simile. *ſicut ſol.* Carbũculus dicitur pyropum in fronte cute coopertum
gerere, qui poſtquam ſe in montem noctu recipit, pelle reuoluta
nitidiſsimum pyropum detegit. Sic Chriſtus filius Dei diuinita-
tis pyropum exteriori ſpecie coopertum gerebat: aſcendens au-
tem ad montem Thabor benedictæ animæ ſuæ ſplendorem, qui
ex diuinitatis viſione procedebat, illum ſacro corpori commu-
nicando reuelauit. Et ſic tanquam ſol reſplenduit, diſcipulorumq;
ſuorum viſcera penetrauit, plurimas diuinorum ſenſuum, atque
affectuum diuitias in eorum cordibus producens, quemadmodũ
materialis hic ſol in terræ viſceribus aurum procreare conſueſcit.
Et ſciendum eſt Dominum hanc gloriæ ſuæ oſtenſionem feciſ- 18
ſe, tum vt nos ad labores perferendos confortaret, tum etiam vt
nos ad eam ardentius expetendam concitaret. Quantum enim
gloriæ ſpes mortales fulciat Propheta ſignificauit, dicens: Si con
Pſalm. 26. ſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Et huius rei
rationem reddens, ſubdidit: Vnam petij à Domino, & hanc re-
quiram, vt inhabitem in domo Domini, vt videam voluntatem
Domini, & in correctis, emẽdatiſque contextibus legitur: volu-
ptatem. Cui lectioni Hebræa, & Græca lectio fauet. Quod pro-
priè referendum eſt gloriæ. Ideo non timeo (inquit) quanuis mũ
dus, atque diabolus aduerſum me conſurgant: non enim mihi cę
lum, quod ſpero, auferre poſſunt. Cætera quippè omnia caduca
ſunt, & momentanea. Quomodolibet fortuna volutetur non po- 12
2. Cor. 5. terit me cæleſtibus priuare. Sic dicebat Diuus Paulus: Scimus
quoniam ſi terreſtris domus noſtra huius habitationis diſſolua-
tur, quòd ędificationem ex Deo habemus domum non manufa
ctam, ſed æternam in cælis. Ideoque ipſe Dauid inferius dixit:
Credo videre bona Domini in terra viuentium, per quam cæle-
ſtem gloriam intelligit, quod manifeſtè apparet, ſi dictio He-
braica conſideretur, quæ in hoc loco: quæ bene conſiderata inter
pretãda eſt terra vitarum. Adeò ſingulare eſt hoc nomen, vt nul-
li harum inferiorum regionum, iure competat: nam hæ mortum
potiùs, quàm vitarum terræ appellari debent. Illa vna eſt terra
vitarum, digniſsima vtique quæ hoc nomine appelletur, in qua

duplici

13 duplici vita nobis viuendum eſt: nam illic anima, & corpus fœliciſsimis vitiis viuere debent. Quam beatitudinem ſperantes nos omnes calamitates, atque infortunia huius ſæculi conſtanti animo ſuperare oportet. Et ita dicit Diuus Cyprianus in libro contra Demetriadem: viget apud nos ſpei robur, & firmitas fidei inter ipſas ſæculi labentis ruinas. Et ad hoc propoſitum exponit illud Habacuc dicentis, Ficus enim non florebit, & non erit germē in vineis: mentietur opus oliuæ, & arua non afferent cibum: abſcindetur de ouili pecus, & non erit armentū in præſepibus: ego autē in Domino gaudebo, & exultabo in Deo Ieſu meo. Et ſatim ſubdit, dicens: quid hoc ad Chriſtianos? quid hoc ad ſeruos Dei? quos paradiſus inuitat: quos gratia omnis, & copia regni cæleſtis expectat? & ſi iuſto panis, vinum, caro, oleum, atque alia tē-
14 poralia deſint, non tamen illi deeſt Chriſtus Ieſus, qui eſt totum eius refugium, atque ſolatium in hac vita: quo etiam per infinita ſæculorum ſæcula in futura ſe ſperat eſſe fruiturum. Hoc fuit myſterium, quare Dominus in monte excelſo ſeorſum transfigurari voluit. Nam ſi mons erat ſublimis, & longe ſegregatus, aſcenſus ad eum neceſſario difficilis, ac laborioſus eſſe deberet. Et antequàm diſcipuli eius cæleſti hac conſolatione afficerentur, laborem illum perpeſi ſunt: & ſi non (credo) eis difficilis eſſe videretur cùm in tanti Domini, ac Magiſtri ſocietate conſtenderent. Magna vtique & miſerabilis cæcitas ſuper infœlices filios Adæ cecidit: etenim cœleſti beatitudine omnes perfrui deſiderant: in via autem, quæ ad eam ducit, nemo vellet ambulare. Præparate igitur ò frater ad laborioſum cæli cliuum aſcendendum. Et conſolare, quia tam bonū habes Deum, qui te ducat, atque adiuuet, ſicuti hos ſanctos viros in montem excelſum ſeorſum deduxit,
15 & ſic cliuum, qui tibi difficilis, atque aſper videtur aſcenſu facilem experiere. Hoc enim eſt quod dicit ſumma veritas, iugum meum ſuaue eſt, & onus meū leue. O quàm bene hoc explicuit Propheta, dicens: Venite exultemus Domino, iubilemus Deo ſalutari noſtro. Vt quid vir ſancte nos ad tantam iubilationem inuitas? Quoniā (inquit) ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud, & aridam fundauerunt manus eius, res mirabilis ideò gaudendum, atque iubilandum eſt nobis? Non potius diceres: iubilemus Deo, quia cælos tantos tamque decoros condidit, quàm, quoniam ipſius eſt mare, & aridam fundauerunt manus eius? ob hoc nobis

Cyprianus. *Habac. 3.* *Matth. 11.* *Pſal. 94.*

magno

magnoperè lætandum est, quia hic Dominus infinitũ misericor- 16
diæ suæ pelagus reuelauit: efficiens vt cum mare tumidissimum,
atque ferocissimum sit, tamque sublimes efferat fluctus, vt vni-
uersum mundum absorbere velle videatur, cùmque terra ei con-
iuncta sit, mareque multò maius illa, & super eam sit, nec tamen
illam obruat, sed terminis suis septum teneatur, quos transire illi
Iob. 38. non licèt. Sicut dicit Dominus: Circundedi illud terminis meis:
& dixi: vsque huc venies, & nõ procedes amplius: & hic confrin-
August. ges tumentes fluctus tuos. Beatus Augustinus super hunc locum
dicit, per mare labores designari. O quot in hoc mari laborũ flu-
ctus, morborum, calamitatum, inc õmodorum, ignominiarum,
atque persecutionum efferuntur, tanti, tamq; atroces sunt hi flu-
ctus, vt hominem obruturi videantur, cùm verò minus arbitra-
mini, vos non absorbent, sed inopinati confringuntur, atque in- 17
tranquillitate, animæque suauitate finiuntur. Leo rugiens obuiã
Iudi. 41. exijt Samsoni iter facienti: vir autem Dei constanter illum ag-
gressus manibus lacerauit, mortuumque reliquit. Post paucos au-
tem dies illac præteriens in ore leonis fauum mellis inuenit. Sic
solet accidere, quòd os à quo antea vos deuorandos esse putaba-
tis nunc à se mellis dulcedinem destillet. O homo, qui per hanc
Christianam viam iter facis, præparate: nam leo tibi obuiabit, vt
te deuoret. Aliqua etenim se se tibi offeret cõtradictio: verùm ne-
deficias, sed istum viriliter leonem aggredere, ex eo enim mellis
Hiero. Ho- milia. 5. dulcedo, atque suauitas exibit. Diuus Hieronymus loquens de
patientia Iob, hanc excitat quæstionem: Vtrùm maioris sit mise-
ricordiæ in hac vita labores propter Deum perferre, an statim an-
te labores glorificari? cui respondet maius beneficium nobis Deũ 18
cõferre, cum nos perpeti finit, quàm si ante merita in cælum per-
duceret, (si tamen postea nos perducturus est) certum est Deum
maius in me conferre beneficium, si me cœlesti gloria donaturus
est, hoc faciens post decem annos, & sinens propter ipsum labo-
res pati, quàm si me illa statim donaret. Hac vna consideratione
maxime cõsolari deberemus. Magna etiam ex parte dolorẽ alle-
Luc. 22. uat cognoscere, labores breuiter esse finiẽdos: præsertim cùm fœ-
licem exitũ habituri sint. Sic dicebat Dominus: Etenim ea, quæ
sunt de me, scilicet scripta, finem habent. Ex eo, quod Dominus
hos tres discipulos, cæteris relictis secum perduxerit, vt eum glo-
riosum aspicerent, in Sancta Ecclesia diuersos virtutum, cæle-
stiumque

19 ſtiumque donorum, & auxiliorũ gradus eſſe colligũtur, Deuſq; aliquibus tãquàm familiarioribus peculiarius, quã alijs guſtus ac conſolationes cælitus immittere perſpicitur. Quod ſignificant verba illa ſponſi, dicentis: Bibite amici, inebriamini chariſsimi: *Cant. 5.* in quibus amicos ad communia dona percipienda, chariſsimos verò ad inebriandum ſe, hoc eſt, ad alia peculiaria beneficia, & auxilia ſuſcipienda, quibus in Deũ inſinuentur, inuitat. Et ſic quanquam diuinus ſponſus Ieſus Chriſtus omnes diſcipulos ſuos quaſi amicos diligebat, tanquàm magis familiares, atque chariſsimos hos tres in faſtigium montis, vt inebriarentur, aſſumpſit.

Valdè etiam notandum hic eſt humillimum Ieſum transfigurationis ſuæ gloriam tribus tantùm diſcipulis, ſuam autem ignominioſam, & atrocem mortem innumerę diuerſarum nationum
20 multitudini oſtendiſſe, cùm Hieroſolymę paſchali tempore exaltatus in ligno publicè moreretur: quod magnæ eſt multorũ cõfuſioni volentium gratias, ac virtutes ſuas omnibus innoteſcere, defectus autem, ac vitia, à nemine cognoſci. Beatus Gregorius di- *Gregor.* cit eũ, qui ſine humilitate virtutes accumulat eſſe ſicut qui magno vẽtorum aſpirante flatu puluerem aromaticum in palmis defert, & arbitrans ſe aliquid deferre citius excæcatur. Virtutes ſunt odorus puluis & ipſęmet excæcant, & lædunt eum, qui illas operatur, niſi cum cautela faciat, ſe ſeque à ſuperbiæ, atq; inanis gloriæ flatu cuſtodiat. Ideò glorificat Sancta mater Eccleſia beatam animam verbis illis: Quaſi oliua ſpecioſa in campis, & quaſi cy- *Eccleſ. 24.* preſſus in monte Sion. Hæ duæ arbores diſpares ſunt inter ſe: nã altera, ſcilicet oliua minima eſt, & nimium fructifera: altera verò
21 ſublimis & ſterilis. Significant eos, qui quò altiori perfectionis gradu eleuati ſunt, eo ſteriliores, & magis infructiferi in ſui reputatione habentur & poſt ſublimes mentis eleuationes ad opera miſericordiæ humilia facienda ſubmittuntur. Quanto profundior eſt puteus, tanto eius eſt aqua ſuauior. Ita etiam quanto humilior, atque animo ſubmiſsior fueris, tanto Deo gratior exiſtes: ne humanas elationes expetas, quæ ingentium ruinarum occaſioni ſunt: ſed ſuſcipe ſapientis conſilium dicentis: Quanto magnus es, humiliate in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam: *Eccleſ. 3.* quoniam magna potentia Dei ſolius, & ab humilibus honoratur. O diuina verba! imprimat ea Deus in cordibus noſtris, ne bonum nobis in malum conuertatur,

Et

Et reſplenduit facies eius ſicut ſol. Non ſolum autem ſplenduit, ſed adeò pulchra, atque decora apparuit, vt licèt vniuerſa totius orbis pulchritudo in ſimul conueniret, non poſſet ei adæquari, nec aſpicientium oculos tantoperè delectaret. In quo ſummam huius cæleſtis reparatoris probitatem, atque charitatem contempla ri poteſtis: qui cùm ſemper gloria illa, atque pulchritudine frui poſſet, ſe ab illa voluit abſtinere, vt pro nobis mortem acerbiſsimã perferens æternæ Maieſtati ſatisfaceret. O bone Ieſu, ò Angelorum gloria ſpiritum nobis Domine concede, quo tibi pro tã to beneficio gratias agere nouerimus. O frater peccator, ſiquidẽ Ieſus Chriſtus propter te corpus ſuum ſanctiſsimum debita gloria priuare dignatus eſt: quanto magis corpus tuum non debitis voluptatibus à te priuari oportet, quandoquidẽ propter illas te deſtruit? Piſcis ille fluuij aquis immenſus os aperuit, vt Tobiam iuniorem deuoraret. Sanctus autẽ iuuenis Angeli comitis iuſſu illum foras abſtraxit, & ſtatim omnibus penè viribus abſumptis palpitare cœpit. Sic caro noſtra voluptatum aquis immerſa ſpiritum conatur abſorbere: quod ſi eam ex aquis iſtis extraxeritis, atque in arido pœnitentiæ ſtatueritis, imbecilla, & ſemimortua remanebit. O quàm miſerabilia ſunt conſideratu mala, quæ ex corporali voluptate proueniunt. Vnum autem ex vitijs, quæ tumidiorem in homine procellam excitant, eſt gula: nam cùm ciborun vapores in cerebrum conſcendant, viaſque, atque organa occupent, quibus anima virtutem ſuam exercet in corpore, vt anima ſine organis ad intelligendum, & ſpeculandum diſpoſitis manet, homo poſtquàm ſaturatus eſt epulis, quaſi brutũ animal redditur. In hoc inferiori orbe exhalationum abundãtia, quæ ex mari, terraque aſcendunt, in aerea regione niuem, grandinem, tonitrua, & fulgura cauſatur: ſic nimia epularum, potuumque copia plurimorum hominum mentes, & ingenia obtundit, animos conturbat, ac mille inſanias facit admittere. Vedius Polius dicitur piſcium ſtagna perfodi iuſsiſſe, atque vt piſces ei dulciores eſſent famulos interfeciſſe, illoſque in ſtagna immiſiſſe, vt piſces humano cruore, ac carnibus aliti maiori ei eſſent guſtui. Ecquid epulo non faciet, ſiquidem tyrannus hic propter tam breuem delectationem homines interemit? Sapiẽtiſsimus erat Salomõ, & tamen dicit: Cogitaui abſtrahere à vino carnem meam, vt animũ meum transferrem ad ſapientiam. Et de illis quatuor adoleſcentibus,

22

23

24

Tob. 6.

Officina Textoris. 2. par.

Eccleſ. 2.

25tibus, Daniele, Anania, Azaria, Miſaele legumina comedenti- *Daniel.10.*
bus, frigidamque bibentibus aquam dicunt diuinæ literæ. Dedit
eis Deus ſcientiã, & diſciplinã, in omni libro & ſapiẽtia. Quæ cũ
ita ſint fratres dilectiſsimi, abſtinentiã, pœnaleſque exercitatio-
nes, quæ hominis paſsiones mortificant, illumque ad mirificam
quandam transfigurationem diſponunt, diligenter amate. Com
pertum eſt vtique inter omnia viſibilia, quæ Deus creauit dua-
bus præcipuè perfectionibus hominem exornaſſe, videlicet illos
ſui ipſorum, operationumque ſuarum dominos effeciſſe: liberoſ
que atque immunes, nulliquè naturalis propenſioni, ſicut alias
creaturas, eos ſubijci voluiſſe: ſed libero illos arbitrio donaſſe, at-
que in via conſtituiſſe, vt propter ipſorum merita in magnæ di-
gnitatis ſtatum peruenirent: neque perfectionem, quam in æter-
26num habituri ſunt, eis ſtatim præſtitiſſe, ſed illos in via poſuiſſe,
atque in ipſorum poteſtate dimiſiſſe, vt quidcunque eis liberet,
ſequerentur: aut ad cælos vſque conſcenderent, & in cõditorem
ſuum transfigurarentur, aut ad inferos vſque deſcẽderent totam
perfectionem ſuam inficientes, minoriſque valoris, quàm bruta
animantia redditi per imitationem in dæmones transformaren-
tur. Sic affirmat Eccleſiaſticus, dicens: Deus ab initio conſtituit *Eccleſ.15.*
hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui. O dignitatem
magnam, & admirabilem prærogatiuam, quòd ſit in manu mea
me talem eſſe, qualem voluero: & ex me quodammodo, excel-
lentia mea procedat, & ſiquidem me ipſum condere non potui,
ditari ſaltem, vtcunque à me ipſo queam. Et idcircò Eccleſiaſti-
cus paulò inferius ſubdidit, dicens: Appoſui tibi aquam, & ignẽ:
27ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita, &
mors, bonum, & malum, quod placuerit ei, dabitur illi. Si virtu-
tẽ volet apprehendere, in promptu eſt Deus, vt ei gratiam ſuam
præſtet. Poſſet vtique diuina Maieſtas nos omnes beatos creare:
voluit autem, vt nos proprijs meritis beatitudinẽ comparemus.
Neque enim modicæ nobis eſt gloriæ, atque honori beatitudinẽ
noſtram quodammodo, ſcilicèt meritorie à nobis gratiam haben
tibus procedere. Quamobrem peccatores per viſcera miſericor-
diæ Dei noſtri vos rogo, vt diſponi curetis: & ſi quidẽ nunc adeò
defigurati inceditis, veram amodò pœnitentiam agere, atque in
omnem virtutem, ac probitatem transfigurari incipiatis. Petite
chariſsimi efficaciter à Deo quod precabatur Dauid, dicens: La- *Pſal.50.*
uabis

uabis me, & ſuper niuem dealbabor. Quando ſolis radij in niue 28
reuerberant, multo ſplendidior efficitur, quàm natura ſua eſt. Sic
in iuſtificatione non ſolum cum candore, ac pulchritudine natu
rali anima remanet: verùm diuinæ etiam gratiæ ſplendoribus il-
luſtratur, & decora quaſi ſol efficitur.

Et apparuerunt illis Moyſes, & Elias cum eo loquentes. Moyſes iam
vita defunctus erat, qui venit ex ſinu Abrahæ. Elias autem adhuc
huius vſura fruebatur, qui ex paradiſo voluptatis venit. Vna autẽ
ex rationibus, ob quas Dñs hos duos ſanctos illic apparere illaq;
gloria frui voluit, fuit, vt ſignificaret duos ſtatus Eccleſiaſticorũ
ſcilicet, & ſecularium virorum per hos geminos ſanctos deſigna
tos: ſi eorum virtutem, morumque integritatem fuerint imitati,
Gene. 16. ſempiterna gloria eſſe fruituros. Per Moyſen mortuum Eccleſia-
ſtici viri ſignificantur: quos mũdo mortuos eſſe oportet. Et ſicut 29
ſanctus ille vir fideliter populum Iſrael ſua virtute ducebat: ſic il
li doctrina ſua pioque virtutis exemplo illum etiam ducere de-
Ioſue 3. bent. Filij Iſrael ad littus Iordanis aſtiterunt; ad terram promiſ-
ſionis tranſire cupientes: cùm autem flumen maximum eſſet,
neque illi pontes, aut cymbas haberent, quibus tranſire poſſent:
Ioſue præcepit ſacerdotibus arcam Domini humeris aſportare,
& fluuium aggredi. Cùmque ſacerdotes in flumine graderẽtur,
aquæ diuidebantur, quod perſpiciens vniuerſus populus animis
fulti ſacerdotes ſubſecuti flumen præterierunt. Sic vtique fieret,
quòd ſi Eccleſiaſtici viri virtute, ac ſanctitate alios præcederent,
ſæculares homines ipſorum exemplo facilè præterirent; abſque
eo quòd terreſtrium turpitudinum, ac ſenſualitatum aquis intin
Pſal. 118. gerentur. Et ſic vbi nos legimus: Et cuſtodiam legem tuam ſem
per: pro ſemper in Hebræo contextu ponitur Ereb. Et ſecũdum 20
Hiero. Beatum Hieronymũ transferẽdum eſt: per veſtigium, id eſt, dili
genter ambulabo in mandatis tuis per veſtigium, hoc eſt probo-
rum hominum, qui me præcedunt, veſtigia ſequens. O quàm ma
didi, & luto infecti huius ſæculi fluuium præterimus, eo quòd ex
empla, quæ oportet, non habemus, in quæ oculos conijciamus.

Elias autem ex paradiſo voluptatis acceſſit, & hic adhuc viue
bat: per quem coniugalium deſignatur ſtatus: à quibus nõ tanta
mortificatio requiritur: quibuſque licet humanis voluptatibus
moderate vti. Attendite autem fratres quid vobis dicat Apoſto-
Epheſ. 5. lus: Viri diligite vxores veſtras ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam,

& ſeipſum

31 & ſeipſum tradidit pro ea, vt illam ſanctificaret. Non accepit lignum, vt eam percuteret, nec eius monilia diſtraxit. Idem vos cũ vxoribus veſtris facite, & vt illæ ſanctæ ſint, vitam in diſcrimen adducite. Ecquid autem hi duo viri ſancti cum Domino in tam hilari feſtiuitate loquebantur? tale namque feſtum maximi gaudij atque dulcedinis ſermonem exigebat. In cõuiuijs principum vniuerſi ſermones, & quæ in tympanis, citharisque concinuntur, ſunt modulationes exultatione repletæ. In hoc igitur tãto ſeſto quid loquebantur? Diuus Lucas dicit: Dicebant excẽſum eius, quem completurus erat in Hieruſalem, id eſt, loquebantur de paſſione, morte, cruce, vinculis, de quę omnibus, quę paſſurus erat Dominus in Hieruſalem. Hi ſunt dulces, atque hilares ſermones, qui tali feſtiuitati competebãt? Hi vtique: hoc autem nõ *Luc. 9.*

32 ſancti Petri iudicio, qui terrena ſapiebat: ſed ſecundum ſententiam Ieſu Chriſti filij Dei: qui gloriam, triumphum q; ſuum eſſe ducit improperia, ac tormenta pro patris honore, atque hominũ ſalute perferre. Et hoc eſt gaudium, de quo dicitur: Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta. O fratres quomodo Domini (qui nos tantopere dilexit, atque diligit, vt in maiori gaudio, ac gloria, voluptatem ſuam eſſe ducat, de laboribus, quos propter hominum ſalutem paſſurus erat, cum ſuis familiaribus loqui) ardentiſsimo amore non capimur? O ſi hæc attente cõſideraremus, quãtam nobis gloriam propter hunc optimum Dominum labores perpeti, eſſe duceremus. Si in ardentiſsimis Seraphim inuidia poſſet exiſtere, hoc (credo) nobis inuideret, quòd in eo ſtatu ſumus, in quo pro Dei amore, & gloria labores poſſumus tolerare. Hęc etiam ſermocinatio iucundiſsima fuit ſanctis illis Prophetis: nam quid iucundius captiuo, quam de ip- *Hebr. 12.*

33 ſius redemptione audire, & loqui? Siquidẽ autem hi captiui erãt, quod colloquiũ eis dulcius eſſe poterat? Hinc etiam elicere poſſumus, quòd cùm vos in maiori lætitia, & proſperitate cõſtitutos eſſe videritis, tunc vos de morte agere oportet. O quàm cæleſtẽ doctrinam nos hic diuinus Magiſter erudijt? Ideò dicitur: In die bonorũ ne immemor ſis malorum. Tu, qui nunc proſper, & glorioſus exiſtis, ne iſthæc proſperitas te deſtruat, cõſidera aliquem tandem diem eſſe aduenturum, in quo graui morbo oppreſſus in lecto iaceas, cùm medici de tua ſalute deſperabunt, terribilem illum mortis ictum expectans: in qua aut ſempiternis infernitor- *Eccle. 11.*

mentis condemnaberis, aut perpetua gloriæ beatitudine donabe- 34
ris. Herodotus autor Græcus, & antiquus dicit, AEgyptios in ini- *Herodo.*
tio conuiuiorum mortis figuram adducere consueuisse: & qui eã
afferebat, singulis conuiuis dicebat: Cùm ederis, biberis, atque
oblectatus fueris in hanc figuram respice: similis enim tu eris il-
lius. Ille prior erat cibus, qui offerri solebat, illudque salsamentũ,
quo epulæ comedebantur. O maximam Christianorum homi-
num confusionem, quòd nos ab Ethnicis superari patiamur: &
in conuiuijs, gaudijsque nostris nõ magis mortis meminerimus,
quàm si essemus animantia rationis expertia.

Respõdens autem Petrus, dixit ad Iesum: *Domine bonum est nos hic esse.* Ex illius gloriç visione in eius desiderium deuenit. Siquidem autem nos eius ostensionem non cernimus, saltem crebrò illam
consideremus: sic enim efficax illius desiderium nobis aduenier. 35
2. *Cor.* 5. Sicut illam exoptabat Diuus Paulus, cũ dixit: Nam & in hoc in
gemiscimus habitationem nostram, quæ de cælo est, superindui
cupientes. *Bonũ est nos hic esse.* Ait Diuus Petrus. O vir sancte quid?
in monte, vbi nullum necessitatibus est subsidium, vis commora
ri? Iudicabat vtique, cùm in Domini societate esset, hoc sibi suffi
cere. Qui ex inferno Paradisum effecit, quando post mortem in
sinum Abrahæ descendit, facilius posset montem in Paradisum
conuertere.

Et addidit, dicens: *Si vis, faciamus hic tria tabernacula.* Et dicit Di
Luca. 9. uus Lucas: Nesciebat quid diceret: O quanto minus sciunt quid
dicant ij, qui dicunt: Extruamus hic sumptuosas ædes: plurimas
hîc vineas plantemus: omnia hic corpori, animæ verò nihil facia
mus: Quid autem erit cùm alieno sudore facta fuerint? Væ tem- 36
poralibus dominis, qui plurima in hoc plerunque peccata com-
mittunt, plurimas vineas platando, amplissimaq; ædificia sub-
ditorum suorum sumptibus, atque sudore construendo.

Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nu-
be dicens: Hic est filius meus dilectus, &c. De sursum veritas descẽdit,
in terra verò Dominus Dæmoniacus, ac Samaritanus appella-
Ioan. 8. tur. Hic te dedecorabit mundus, in futurũ sæculum Deus istha
obseruat, quod & idem tu facito frater cùm te calumniatum per-
spexeris. Animaduerte vocem de sursum fuisse delapsam dicen-
tem: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Et audien
tes discipuli cecidêrunt in faciem suam, & timuerunt valdè. O rẽ
obstupen

37 obſtupendam! ſi paterna vox tam ſuauiter prolata hos ſanctos diſcipulos adeò conturbauit: ecquid faciet vox illa maledictis dicēda, præſertim cùm tanta ſeueritate proferenda ſit. Ite (inquit) maledicti in ignem æternum? O fratres chariſsimi per ineffabilem Dei charitatem vos deprecor, vt hæc attentis animis perpendatis: atque ita viuere curetis, vt ex illis ſitis, qui vocem illam audientes conturbandi non ſunt: ſed gratia, meritiſque pleni dulciſſimum illud verbum audire mereamini: Venite benedicti Patris mei percipite regnum gloriæ, Amen.

¶Feria. *IIII.* poſt Dñicam. *II.* in Quadrageſima.

Aſcendens Ieſus Hieroſolymam aſſumpſit duodecim diſcipulos ſuos ſecreto, &c. Matth. 20.

1 ADmirans ſanctus Propheta Dauid ea, quæ in ſpiritu præuidit Deum propter homines eſſe facturum, dixit: Dñe quid eſt homo, quia innotuiſti ei: aut filius hominis, quia reputas eũ? Homo vanitati ſimilis factus eſt. Quomodò hominem ò Domine tanti æſtimas, cùm vanitati ſit ſimilis? Et non ſolum vanitati eum confert, verùm vniuerſam in eo vanitatem dicit eſſe incluſam: Veruntamen (inquit) vniuerſa vanitas omnis homo viuēs. Neque verò his contentus eſt. Sed illum vanitate ipſa vaniorem eſſe dicit. Et ſic vbi nos legimus: Veruntamen vani filij hominum, mēdaces filij hominum in ſtateris. Alij verterunt: Certè vani filij hominum: mendaces filij viri in ſtatèris, ſi aſcendant ipſi pariter, leuiores ſunt vanitate. 2 Elegantiſsima eſt hæc Hyperbole, qua hominum vanitas, & amentia exaggeratur. Quaſi diceret: ſi vanitatem in vna, genuſque humanum in altera lance conſtituas, plus ponderis, & eſſentiæ in vanitate, quàm in hominibus eſſe videbis. Quod cùm ita ſit Domine, quare tam vile, ac vanum quid ſicut hominem adeò diligis, vt eius cauſa homo fias, & pro eius ſalute mortem acerbiſsimam patiare? Dico hæc omnia ex infinita ipſius probitate, ac charitate proceſsiſſe, qua ad hominum vilitatem, & vanitatē non attendit. Ad hanc charitatē Chriſtus Saluator noſter, quatenus homo reſpexit. Circa quod notandum vobis eſt, quando ſacratiſsima diuini huius Domini anima denuò ſe creatam perſpexit, diuino verbo vnitam, tanta gra-

Pſalm. 143.

Pſalm. 38.

Pſalm. 51.

tia, & gloria repletam, Angelorum atque hominũ caput, ac prin- 3
cipem conſtitutam, hæc autem omnia ſine propijs ipſius meritis ſi
bi donata fuiſſe cognouit: quã ardenti amore ad Deum diligen-
dum moueretur, cùm tam ineffabilibus beneficijs ſe Deo deuin-
ctam eſſe perſpiceret? Vnde infertur, maximum amorem, quo
homines diligit, atque dilexit, deſiderium que quo pro eis patien
di flagrauit, non ex hominum quidem valore, ſed ex immenſa,
Ioan. 4. qua æternum Patrem dilexit, charitate, dimanaſſe. Sicut ipſe ma
nifeſtè dixit: Venit princeps mundi huius, & in me non habet
quicquam: ſed vt cognoſcat mundus, quia diligo Patrem, & ſi-
cut mandatum dedit mihi Pater ſic facio, id eſt: Aduenier Dæ-
mon, qui tyrannicè mundi huius princeps appellatur, & per ſua
inſtrumenta, atque miniſtros mihi mortem inferet, quod nequa
quam facere poſſet: nullum enim ius in me habet. Veruntamen 4
moriar, quia Patrem ardentiſsimè diligo, atque vt meus erga Pa
trem amor mundo innoteſcat: atque etiam quia Pater mihi mori
præcepit. Itaq; ex perfectiſsima obedientia, & ardentiſsima cha-
ritate eius in Patrem prouenit, illum homines adeò dilexiſſe, vt
eorum cauſa moreretur. Et de hac morte quaſi dere maximè deſi
derata cùm diſcipulis ſuis ſæpenumero loquebatur. Quod etiam
faciebat vt eos rem illam nimis arduam ſatis ſuperque præmone
Greg. Hom. ret. Nam vt Diuus Gregorius ait: Minùs iacula feriũt, quæ præ-
33. ſuper Lu- uidentur, & nos tolerabilius mũdi mala ſuſcipimus, ſi contra hęc
cam. per præſcientiæ clypeum muniamur. Cantores quando quic-
Simile. quam publicè concenturi ſunt, priùs idem in cubiculis ſuis ſub-
miſſa voce canunt, vt cùm in omnium conſpectum poſtea pro-
dierint, non errent. Sic diuinus ille cantor diſcipulos ſuos in illa 5
modulatione, quam æterno Patri in monte Caluariæ editurus
erat, ſæpenumerò inſtruebat: vt tunc ſicut iã ſatis ſuperque præ
moniti bene concinerẽt. Verùm quæret aliquis: ſiquidem Chri-
ſtus Redemptor noſter optimè norat hanc præuentionem ni-
hil diſcipulis eſſe profuturam, ſed eos nihilominus ſcandalum
ex ipſius morte eſſe percepturos, quare illos præmonebat, vo-
luit vt quę in hoc docere, ſi homo in peccata prolabitur, hoc non
ex Dei culpa, nec ex auxilij defectu prouenire: ſed ſua met cul-
pa incidere. Antiqua nimis Deo conſuetudo fuit homines ad-
monitionibus præuenire antequam eis labores immitteret, vt
Amos. 3. ad eos patiendos præpararẽtur. Et ſic dixit per Amos: Nõ facier

Dominus

6 Dominus verbum: niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos Prophetas, & ſi non ignorabat Hieremię, Ezechieliſque prophetias rebelli, duroque populo non eſſe profuturas. Et ſic dixit: Nō enim ad populos profundi ſermonis, & ignotæ linguæ tu mitteris: & ſi ad illos mitteretis, ipſi audirent te. Domus autem Iſrael nolunt audire te, quia nolunt audire me. Omnis quippe domus Iſrael attrita fronte eſt & duro corde. Prophetæ autem Hieremię præcepit Dominus, dicens: Tolle volumen libri, & ſcribes in eo omnia verba quæ locutus ſum tibi aduerſum Iſrael, ſi fortè audient te domus Iuda vniuerſa mala, quæ ego cogito facere. Reuertatur vnuſquiſque à via ſua peſsima, & propitius ero iniquitati eorum. Non ſolùm autem nullum ex hac comminatione fructū perceperunt, ſed Rex etiam Ioachim librum illum accepit, & in 7 prunario, ad quod ſe calefaciebat, illum cōburendum proiecit. Etiam ipſe Propheta Hieremias Babylonis deuaſtationem deſcripſit, & ad eos librum miſit, vt illum perlegerent: veruntamen à ſceleribus non deſtiterunt. Et ſic præcepit Saraiæ, qui legerat librum, vt poſtquam illum legere compleuiſſet, ligaret ad eum lapidem, & proijceret illum in medium Eufratem, dicens: Sic ſubmergetur Babylon. Non ſolum autem verbis, & comminationibus, verum & ſupplicijs etiam de quibuſdam peccatoribus ſumptis alios Deus admonere conſueſcit: quō illi aliorum ſupplicio deterriti ad meliorem frugem ſe recipiant. Sic nos adhortatur Diuus Paulus, dicens: Non ſimus concupiſcentes malorum, ſicut illi concupierunt: neque idololatræ efficiamini, ſicut quidam ex ipſis, nec fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt, & cecide 8 runt vna die viginti tria millia. Nec tentemus Chriſtum, ſicut quidam ex ipſis tentauerunt, & à ſerpentibus perierunt. Nec murmuraueritis, ſicut quidam eorum murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore. Hęc omnia ſcripta ſunt ad correptionem noſtram, in quos fines ſæculorum deuenerunt. Itaque qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. Ecce fratres quomodo ſanctus Apoſtolus illorum ſupplicia ad correptionē, admonitionemq; noſtrā fuiſſe teſtatur. Et ſic vnū ex ſceleribus, quæ Balthaſaar Regi Babylonis S. Daniel obiecit, fuit, quòd ſibi non præcauit in ſupplicio, quod Deus ſumpſit de Nabuchodonoſor patre eius, dicens illi: O Rex optime, noſti quot, quantaque Deus in patrem tuū cō tulerit beneficia: nec te latet, propter ipſius ſuperbiam eum à Do

Ezec.3.

Hiere.36.

Hiere.51.

1. *Cori.* 10.

Nume.25.

Num.12.

Dan.3.

mino regno, atque rationis vſu fuiſſe priuatum & ſeptenniũ qua- 9
ſi iumentum herbis fuiſſe depaſtum. Quoadu ſque coram Deo
ſcelus ſuum cognoſcẽs humiliatus eſt. Tu quoque filius eius Bal-
thaſar non humiliaſti cor tuum, cum ſcires hæc omnia, ſed aduer
ſum dominatorem cæli eleuatus es. Idcircò ab eo miſſus eſt arti-
culus manus, qui ſcripſit quod exaratum eſt. Supplicium q́ue ſe-
quenti die ab eo ſumendum illi exponit. Quòd ſi ex laboribus,
ac ſupplicijs, quæ iam diu ſumpta ſunt nos cautionem ſumere
oportet: quanto magis ex ijs, quæ nunc de proximis noſtris ſu-
Simile. mi perſpicimus, nos præcauere oportebit? Fulgur de cælo demiſ-
ſum vnum percutit: plurimos autem deterret: ſic in laboribus eſ-
Eſai. 30. ſe oportet, niſi ſimus animantia rationis expertia. Per Iſaiam
Prophetam comminatus eſt Deus Hebræos, dicens: Ego vos pu
Simile. niam donec relinquamini quaſi malus nauis in vertice montis. 10
Quando nauis in mari confringitur, ſi qui ſuperſunt nautę malũ
ei euellunt, & in ſublimi montis faſtigio erigũt iuxta locum, vbi
naufragium fecerunt: vt quicunque illac præterierint, rupem il-
lic, periculoſumque tranſitum eſſe cognoſcant, & illum euitent.
Sic Deus Hebræis, captiui (inquit) Babylonem ducemini: illicq́;
Chaldæi vos affligent, atque necabunt. Sed aliqui ſupererunt in
aliarum gentium admonitionem, quaſi nauis malus in mõtis ca
cumine conſtitutus. Quãdo viduam mœſtam, ac derelictam cer
nitis, timete, ne & vos ſic à Deo puniamini. Illam quippè Deus
fortè puniuit, quia vana erat, quod vir eius permittebat. Illũ igi-
tur Deus mori voluit, coniugem autem laboribus oppreſſam re-
liquit, vt tu in illa tibi caueas. Et idem in alijs tribulatis inferri po
teſt: Singulare eſt etiam remedium, quo aduerſus labores munia
mur, ſi hæc caduca, & tranſitoria non nimio cordis affectu diliga- 11
Auguſti. mus. In rebus enim temporalibus amittendis (ait Beatus Augu-
ſtinus) tantus oportet quòd ſit dolor, quantus in eis poſsidendi
Simile. fuit amor. Qua propter quemadmodum vir debilis, & ægrotus
cum baculo innititur, non adeò ſuper illum incumbit, vt confrin
gatur, & ipſe in terram corruat, ac percutiatur: ſic etiam cùm bo-
na temporalia ſint baculus debilis, & arũdineus, ne adeò illis per
affectũ innitaris, vt cùm perdita fuerint, perimpatientiam, atque
peccatũ tu etiam pereas. Maximè etiam hic animaduertendũ eſt
cur ſancta mater Eccleſia toties hoc ſacratiſsimæ Domini paſsio
nis myſterium nobis ob oculos proponat. Quod quidem ideò fa

cit, vt

12 cit, vt nos illud ſæpenumerò animis contemplemur. Compertũ eſt enim, vtilius nobis eſſe in hoc ſæculo de laboribus, ac morte Ieſu Chriſti Domini noſtri, quàm de gloria, qua in cælo perfruitur, loqui, quanuis vtrumque dignum ſit æterna memoria. Ratio huius propoſitionis perſpicua eſt: nã cognitio, & gratiarũ actio pro maiori beneficio amplioris eſt commodi, quàm recognitio minoris. Conſiderans Chriſtum filium Dei morientem, atque regnantem, maiori beneficio illi aſtrictus ſum, quia mortuus eſt propter me, quàm quia regnat propter ſe. Non vtique perceptu-rus ſum regnum eius propter illius gloriam, ſed propter ipſius paſsionem. Eius enim pœna, paſsio, ac mors eſt cauſa meritoria gratiæ, ac gloriæ meæ, ſicut affirmat Diuus Paulus, dicens. Cùm *Hebr. 5.*
eſſet filius Dei, didicit ex ijs, quæ paſſus eſt, obedientiam, id eſt,
13 diſcere nos fecit obedientiam. Et conſummatus factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis æternæ. Obedientia ſua nos obedire docuit, vt ſic diſponeremur ad cõſummatæ ipſi⁹ obe diẽtiæ, mortiſque, ac meritorum eius præmium percipiendum. At, licèt eius gloria ſit beatitudinis noſtræ exemplar, atq; imago nõ tamen eſt cauſa meritoria illius. Et ideò quanuis vtriuſq; cogitatio & contemplatio vtiliſsima ſit, multò tamẽ vtilior eſt crebra tormẽtorum, mortiſq, eius ruminatio, atq; colloquiũ. Præcipua enim Chriſtiani res eſt Deum diligere. Ita dixit Moyſes, & *Deut. 10.*
nunc Iſrael quid Dominus petit à te, niſi vt diligas Dñm Deum tuum ex toto corde tuo? Vnde præcipuã Chriſtiani viri exercitationem eam eſſe oportet, qua ad hunc amorem vehementiùs incitetur. Et licèt vniuerſæ creaturæ nos ad hũc amorẽ cõmoueant, vt ait Beatus Auguſtinus, interiſt hæc autem omnia pretioſiſsima Domini noſtri Ieſu Chriſti Paſsio nos ardentiùs in hunc diui
14 num amorẽ poterit inflammari. Etenim nullo totius ſæculi ope *Ioan. 12.*
re probitas, miſericordia, charitas, cæteræque Dei excellentiæ clariùs, quàm vnigeniti filij eius paſsione declarantur. Et ſic ipſe dixit: Et ego ſi exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum, Tot, tantaque hominibus in cruce conferam beneficia, vt charitate mea quodammodo compulſi ad me veniant. O admirabilem exaggerationem, profectò niſi ſaxa duriſsima, aut Dæmones ingratitudine obdurati ſimus, vix nos continere poterimus, quin hunc ſummũ, largiſsimumq; benefactorem noſtrum ferentiſsimè ſectemur. Idcircò Prophetæ, & Euangeliſtæ plura

nobis de morte diuini huius Domini, deque eius opprobrijs, ac 15
Iudic. 8. passione, quàm de ipsius gloria retulerunt. Quia semel Gedeon cum Madianitis bellum gesit, & filios Israel ab eis liberauit: ipsi tanti beneficij ei gratiam referentes, dixerunt illi: Dominare nostri tu, & filius tuus, & filius filij tui: quia liberasti nos de manu Madian. In illo conflictu Gedeon ne guttam quidem sanguinis effudit, nec vulnus, aut minimum quemque ictum recepit, quia cum copijs suis hostes superauit confringendo vrnas, quas manibus deferebant lucernis, quas in eis incluserant hostes Dei virtute deterrendo. Et tamen adeò grati sunt filij Israel, vt ei, filioque, & nepoti eius subijciantur. Quid igitur nos pro superno duce no
16 stro facere debemus, qui tot tantisque expensis suis nos à dæmonibus totum sanguinem suum effundendo, tamque atrocem mortem tolerãdo liberauit? O Christe dulcissime animarum nostrarum amor, quas tibi pro tanto beneficio gratias agemus? Dominare nostri: etenim corde tibi ijsque qui vicem tuam gerunt, scilicèt prælatis nostris, qui Ecclesiæ tuæ præsunt, in omnibus obediemus. Pro magna exaggeratione dixit olim Deus He-
Exod. 19. bræis: Vos ipsi videtis quomodo portauerim vos super alas Aquilarum. Aquila ab inferiori ad superiora in alis pullos suos defert, pectus suum sagittarum ictibus obijciens: & se potiùs quã filios suos percuti vult. Pleniùs vtique diuinus hic Dominus beneficium, auxiliumque istud nobis præstat: siquidẽ non pectus tantum, verum & totum etiam corpus terribilibus tormentis obtulit, vt nos ab inferni cruciatibus liberaret. Dicit igitur Dominus discipulis suis.

Ecce ascendimus Hierosolymam. O quàm meritò dicit: ecce, atten 17
tionem petens, volebat quippè rem quandam obstupendam dicere: qualis erat Deum esse conspuendum, flagellandum, atque occidendum. Latrones vapulant, blasphemi conspuũtur: Deum autem esse flagellandum, atque conspuendum, quis vllo vnquã tempore cogitaret? Hucusque profectò infinita eius charitas per-
Marc. 10. uenit. Notandum est autem Diuum Marcũ hocita referre. Erant autem in via ascendentes Hierosolymam, & præcedebat illos Iesus, & stupebant, & sequentes timebant. In quibus verbis maximum vtique mysterium delitescit. Vnde timorem ac stuporẽ illũ sanctis discipulis dimanasse putetis? Dico illos maximè stupuisse, cùm Dominum ita accelerare perspicerent, vt vsitatum

gradiendi

18 gradiendi modum mutaret, diſcipulosque ſuos præcederet. Loquens enim de paſsione ſua patiendi deſiderio exardeſcens celeriùs properare cœpit. Qua feſtinatione quanta charitate ad patiendum pergeret, quamque ardenter exoptaret pro nobis in cruce iam extolli, voluit demonſtrare. Sancti autem Apoſtoli etſi timebant, non ideò ab eius ſectatione deſiſtebant. Hoc enim inter eſt inter bonos & malos: quòd cùm omnes labores ſentiant, atq; pertimeſcant: mali minima quaq; cõtradictione vexati, & minimo quoque timore perculſi à virtute deficiunt: iuſti autem quãuis laboribus affligantur, & illos pertimeſcant, vlteriùs tamẽ progrediuntur.

Tunc acceſsit ad Ieſum mater filiorũ Zebedæi, &c. vſq; ibi. *Dic vt ſedeant hi duo filij mei.* Non eſt nobis mirandum quicquid homines
19 in hoc ſæculo faciãt, ſiquidem homines ſunt, quis vidit Hebræos illos à Deo tot indulgentijs, atque auxilijs adiutos, quorum cauſa tot miracula fuit operatus, poſt paucos dies vitulum adorantes vt ei omnium illorum gloriam tribuerent? O maximam amentiam! Ecce hos homines, qui paucis ante diebus retia reliquerant, quot vanitates cogitant: iam principatus & monarchias expetunt. Hieremias dicit: Perdix fouit quæ non peperit. Perdix di- *Hiere. 17.*
citur adeò filios deſiderare, vt aliena oua ſurripiẽs ſub alis foueat, pulloſque proferat, qui poſtquam producti ſunt, & naturali inſtinctu matrẽ cognoſcunt, eã, perdice relicta ſequũtur. Nequeũt quippe naturam amittere, quam à matre deducunt. Idẽ eſt in hominibus: ea enim naturæ corruptæ indoles, quam ex matris ventre depromunt, vix vnquam illis deperditur: quando humilius
20 & profundius ſepulti eſſe videntur, minimo quoque ventorum flatu ſuſcitantur: quod apparet in his ſanctis, & alijs, qui poſtquã mundo mortui videbantur, parua, aut ferè nulla occaſione oblata humanæ paſsiones in illis reuixerunt. Vna verò ex paſsionibus, quæ in filijs Adæ magis dominatur, & difficilius eradicatur, eſt *Luc. 22.*
ambitio, quæ aliorum complurium malorum exiſtit origo. Locus ille Beati Lucæ dicentis: Facta eſt contentio inter diſcipulos, quis eorum videretur eſſe maior: plerunque declarari ſolet, diſcipulos de maioritate ambitioſe contendiſſe. At Beatus Auguſtinus plura hic penſanda eſſe dixit: Nam Chriſtus Redemptor noſter paulò antea dixerat in Cœna: Vnus veſtrùm me traditurus eſt. Quo verbo ſancti Apoſtoli pudore, ac dubitatione confuſi

Auguſti. ſerm. 8. ad fratres in eremo. tom. 1.

Ioan. 13. remanſerũt, maximeq; ſcire cupiebant, quis eorũ tã ſacrilegã illã 21
proditionem eſſet admiſſurus. Diuus autẽ Petrus Beatũ Ioannẽ
rogauit, vt à Dño ſciſcitaretur qui ſnã facinus illud perpetraturus
eſſet. Dicit enim D. Auguſt. Si Sanctus Petrus quis Dñm prodi
turus eſſet, agnoſceret, morſibus illũ fuiſſe confecturũ. Et cũ hoc
deſiderio quo vniuerſi Apoſtoli proditorẽ cognoſcẽdi flagrabãt:
facta eſt contentio inter eos, quis eorũ videretur eſſe maior. Glo-
mũ (vt aiunt) ex filo elicere voluerũt, vt qui ſnam proditor eſſet,
agnoſcerẽt, curant ſcire quis eorũ honoris eſſet auidior, quiq; illis
præferri deſideraret: cõperto enim magis ambitioſo intelligerẽt
illũ futurũ eſſe proditorẽ, qui diuinũ magiſtrũ ſuum vẽderet, vt
ipſe totius mũdi dominaretur. Ecquid nõ faciet, aut quid intẽta
tum relinquet ambitioſus? Deus nos à tã pernicioſa peſte cuſto-
Iudi. 9. diat. Maledictus ille Abimelech ſeptuaginta fratres habuit: om- 22
nes autem illi Gedeonis legitimi erant liberi. Ille ſolus Abime-
lech erat ſpurius, filius ancillæ Gedeonis. Hic verò vilior omniũ
regni gubernaculum ſibi voluit vſurpare: quod vt cõficeret, vni
uerſos fratres ſuos interemit, matriſque ſuæ conſanguineos peſſi
mæ quidem indolis, atque infimæ conditionis homines conue-
nit, quibus vt ad ſibi fauendum perſuaderet, dicebat: Conſidera-
te quia os veſtrum & caro veſtra ſum. Conſanguinei autem ma-
tris eius negotium hoc humeris ſuſceperunt, largitionibuſq; ac
muneribus inclinauerunt cor omnium poſt Abimelech dicen-
tes: Frater noſter eſt. Hic (aiunt) ex noſtris eſt, communionique
noſtræ infimæ adhuc atque neglectæ fauebit. Quid ſimilius ad-
duci poterat ijs, quæ inter cathedraticos, & in alijs electionibus
fiunt? ſtatim quippe nonnulli allegant: Eſt frater ordinis noſtri, 23
eſt ciuis, aut amicus noſter, quamuis iniuriam alteri inferri perſpi
ciant, ad nihil aliud, quàm ad affectionem, aut vtilitatem ſuam re
ſpiciunt. Et hic Abimelech infœlix tres annos magna cum con-
tradictione regnauit, & tandem deſperatus interijt, cùm à mulie-
re ex ſublimi turri rupis demiſſa, eius caput infringeret. O fratres
in Chriſto Ieſu, per reuerentiam Dei vos rogo vt ad hæc diligen
tiſsimè animaduertatis, ambitioneſque veſtras humilitatis freno
coerceatis, ſiquidem eas tot malorum cauſam eſſe cognoſcitis.
Reſpondens Ieſus, dixit: Neſcitis quid petatis. Petijt mater: Do-
minus autem filijs reſpõdet quia illi in eius animum induxerũt:
vt illud à Domino flagitaret. Illi dignitatem poſcunt: Dominus

autem

24 autem eis reſpondet: Non eſt meum dare vobis: quaſi diceret: In mundo qui diligentiùs honores expetit, hic eos adipiſcitur: domi autē meæ deſiderantibus nō cōceduntur. Sic ego hæc verba intelligo: ſicuti cùm quicquā ab aliquo, quod ipſe facere nō ſolet, expoſcitur; reſpondet, non eſt meū hoc facere. O vtinam hanc veritatem homines intelligerent. Honores quippè, ac dignitates non petētibus quidē, ſed earū dignis dari oportet. Qui autem dignitatis ſe dignum exiſtimat, ille eius eſt indignus. O Prælati, ac Dñi, à quibus munerum Reipublicæ commiſsio, ac diſtributio dependet: ab hoc diuino Magiſtro diſcite, attendite non eſſe veſtrum indifferenter, ſed dignioribus munera committere: quod vt meliùs faciatis, idem vos facere oportet quod ærarij regij in pecunia formanda efficiunt. Priùs etenim fruſtum auri, ſiue argenti, ex *Simile.*
25 quo nummus conficiendus eſt, in ſtatera perpendunt: & deinde illud iuxta ponderis quantitatem in ſtatuto canali infundunt. Dominiac patres mei vultis talem monetam efficere, quam nemo repudiet? prudentiæ & conſiderationis ſtateram aſſumite, & virum cui munus committere vultis, ipſumq; munus appēdite: quod ſi grauius fuerit munus viro: illum tollite, & alterum ponite, quoaduſq; ſtatera æqua lance conſiſtat, hoc eſt, quoaduſq; munus, & vir quē ei præficere vultis æquales ſint: cumq; omni paſſione atque affectione ſemota pares eſſe iudicabitis, gubernationis marculum, Hiſpanè (*cuño*) & ſanctam obedientiam eius humeris imponite, & ſiue libens, ſiue inuitus demiſſo capite obtemperet. Cumq, ſic monetam pondere, ac meſura feceritis, ne reuereamini, ne quis eam refutet: de Saluatore noſtro Ieſu Chriſto prædi-
26 ctum erat: Ipſe enim quaſi ignis conflans, & ſedebit conflans, & *Mala.3.*
emundans argentum, & purgabit filios Leui, & colabit eos quaſi aurum, & quaſi argentum, & erunt Domino offerentes ſacrificium in iuſtitia, & placebit Domino ſacrificium Iuda, & Hieruſalem, ſicut dies ſæculi, & ſicut anni antiqui. Talem oportet eſſe prælatum munera diſtribuentem debet enim filios Leui; hoc eſt, ſacerdotes conflare, quos muneribus præficere conatur: Attendite autem illum non æs aut ſtannum, ſed aurum aut argentum conflare debere. Etenim ex ære atque ſtanno viles monetæ efficiri conſueſcunt, quæ nihil amplius valent, niſi quatenus regium habent marculum. Quando autem Rex illas valore priuat, inutiles remanent. Prælaturæ marculus non niſi ſuper aurū,

aut

aut argentum imponi debet,non ſuper hominem, qui à ſolo mu27
nere,quaſi moneta à marculo pretium, atque valorem aſſumat,
ſed ſuper eum,à quo munus potiùs,quam ipſe à munere honeſte
tur.Et ita placebit Domino ſacrificium Iuda,id eſt,ſubditorum,
qui per veræ obedientiæ confeſsionem prælatis ſuis ſubijciũtur:
& Hieruſalem,id eſt,prælatorum, qui per viſionem pacis in cul-
mine prælaturæ ſunt poſiti:ſicut dies ſæculi. Vel vt habẽt ſeptua
ginta interpretes,ſicut dies priſtini,id eſt, hoc modo ſtatus ad ini
tiorum ſuorum puritatem reducẽtur.Eò quòdres hoc modo non
fiunt, dignitateſque indignis hominibus conferuntur: tanta in
Prou.26. Chriſtianis rebus publicis diſſolutio, ac ſtrages exiſtit. Ait enim
Salomon:Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij: ita qui
tribuit inſipienti honorem. Ethnici quondam Mercurio,nume-28
rorum Deo feſtum celebrare conſueuerant:ſcilicet vniuerſus po
pulus ſtatuto die conueniebat, & ſinguli quique lapidem affe-
rebant,eumque in aceruum Mercurij congregabant. Dicit igitur
Salomon:ſicut maximum ſacrilegium erat lapides in aceruum il
lum immitti,vt Mercurius falſus Deus honore afficeretur:ſic ma
ximum eſſe ſacrilegium digno relicto indignum prælaturæ, aut
alteri muneri præfici.Et animaduertite hunc bina ſimul peccata
patrare: alterum, quia Reipublicæ gubernationi male conſulit,
nec communis vtilitatis curam gerit. Et ſic vniuerſi mali, quod
electus indignè electoris cauſa fecerit, elector apud Deum ratio-
nem reddet: alterum verò quòd viris probis iniuriã infert, cùm
eis iniquos homines anteponat: & ea,quæ illis iure competebãt,
iniquè auferat.O infœlices homines,qui paſsione, ſiue affectio-
ne tantopere excæcamini, vt grauiſsimum humeris veſtris onus29
imponatis:veſtri ſaltem miſeremini, & reſpondete ſicut Domi-
nus reſpondit,dicens:Non eſt meum dare vobis,ſed quibus para
Auguſti. tum eſt à patre meo.Diuus Auguſtinus rem quandam ſingularẽ
ſuper hoc adnotat, videlicet duas ad Dominum mulieres acceſsiſſe, quarũ
Euange. altera fuit Cananæa,Ethnica & peccatrix:altera verò hæc ſancta
ſoror Beatiſsimæ virginis Mariæ Dominæ noſtræ, quarum vtra
que filijs ſuis beneficia poſtulauit:ſanctæque huic petitionẽ Do
minus denegat: Cananææ autem peccatrici plus etiam quàm pe
tit concedit. Cuius ratio eſt,quia Cananæa humiliter à Domi-
no filiæ ſuæ ſalutem deprecata eſt, & ideò quod petierat, impe-
trauit.Hæc autem ſancta in firmitatem liberis ſuis poſtulauit.Et

ideò

30 ideò Dominus ei petitionem abnegat: maiori nanque miſeri cor
dia, & pietate cum illa, liberiſque eius vtitur illam negans, quàm
concedens. Quæ cùm ita ſint dilectiſsimi fratres, cùm hæc ſæ-
cularia quæſieritis, & tandem conſecuti fueritis, maximè time-
te, ne fortè Deus in pœnam aliorum peccatorum à vobis illa ad
condemnationem veſtrum impetrari permittat. Cum Saul de
Dauid vlciſci vellet, dicitur ei filiam ſuam Michol in vxorem de
diſſe. Dabo (inquit) eam illi, vt fiat ei in ſcandalum, & ſit ſuper 1. Reg. 18.
eam manus Philiſtinorum, hoc eſt, vt de illo vindicet, videns eũ
Philiſtijm inimicorum eius manibus traditum. Sic volens Deus
de te ò peccator vlciſci, quia plurimis ſceleribus tuis offenſus eſt,
filiã ſuã Michol, ſicut Saul Dauidi, tibi tradit, eccleſiæ ſuæ cuſto-
diam tibi committi permittit: tu verò illam negligenter obſer-
31 uas. Caue igitur, ne ſuper te ira Dei de cælo deſcendat, niſi oppor
tunum tibi remedium adhibueris. Quamobrem frater licet ad-
iutores tibi ſint, quibus ad volandum per huius ſæculi aera inua-
ri poſsis, quantum tibi poſsibile fuerit, hæc time, & diligenter au
fugito, ſunt enim periculoſa nimis, quæ ſemper ſerui Dei maxi-
mè timuerunt.

Ex libro Geneſis apparet, quòd quamuis ſanctus Patriarcha Gene. 46.
Iacob filiũ ſuum Ioſeph videre magnoperè deſiderabat, cũ ma-
gno tamen timore in AEgyptum ſe conferebat. Dicit enim illic
ſacratus textus Deum illi iam iter facienti dixiſſe: Ego ſum for-
tiſsimus Deus patris tui noli timere, deſcende in AEgyptum. Ex
quibus apertè colligitur ſanctum ſenẽ timidum proceſsiſſe: alio
quin enim non ei diceret Dominus: noli timere. O bone Deus
32 ſi quidem filium tam potentem, totiuſque regni gubernatorem
in AEgypto habebat, quid illucire timebat? Hoc forſitan vir ſan
ctus verebatur, ne filij ſui Ioſeph potentia occaſioni eſſet ſuper-
biæ cęteris fratribus, neuè illos proteruos efficeret, aut ad dignita
tes illicè expetendas commoueret. Beati qui hoc timẽt, ſi quidem
tanta inde ſuperbia, atque expetitio ſolet exoriri. Idcirco clemen
tiſsimus Ieſus diſcipulis ſuis petitionẽ illã non conceſsit;
ſed dixit eis: *Calicem quidem meum bibetis*. O quãta eſt indulgẽtia,
Deum te inuitare, cibiſq; ſuis te cibare, & vaſe ſuo potare. Quaſi
maxima ſibi facta fuiſſet indulgẽtia, & beneficium, dixit Amã:
Regina Eſther nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege Heſter.
præter me: apud quam & cras cum Rege pranſurus ſum. Quid

igitur

igitur erit ad Dei conuiuiũ inuitari? Vnde quò magis homines, 33
à Deo diliguntur, eo abundantiùs ab eo hoc diuino calice potan-
Apoc.16. tur. Et sic dicitur de Angelis illis, quos vidit Beatus Ioãnes haben
tes phialas plenas ira, & verberibus Dei: & quartus Angelus effu
Grego. dit phialam suam in solem, quam dicit Beatus Gregorius labo-
res significare, quibus iusti quasi sol clari, atque illustres affligun
tur, super quos non guttam quidem, sed totam phialam dicit ef-
Zacha.9. fundi. Et de ipsismet amicis Dei nomine filiarum Sion dicit Za-
charias: Et bibentes inebriabuntur quasi vino: & replebuntur vt
Grego. phialæ. Super quo dicit D. Greg. hoc dici, quia amici Dei pluri-
mis sese offerent laboribus, atque etiam corpora sua in sacrificia
Deo gratissima immolabunt. Hoc beneficium contulit Domi-
nus suis sacris Apostolis, quòd tam alacriter hunc mortis calicem
Philip.2. biberent, vt dixerit Beatus Paulus: Sed & immoler supra sacrifi- 34
cio, & obsequium fidei vestræ, gaudeo, & congratulor omnibus
vobis. Idipsum autem & vos gaudete, & congratulamini mihi.
Dicit hic Sanctus Apostolus, se propter fidei, atque Euangelij
ministerium immolari, atque occidi: seq; propterea maxime glo
riari. Philippensibusque de laboribus ob Iesu Christi fidem tole
ratis gratulatur, eosque rogat, vt de tanto bono sibi etiam gratulẽ
tur. O Beate Paule quis te quæso hanc Philosophiã docuit? quod
mortem omnibus huius sæculi laboribus terribiliorem tam hi-
lari animo suscipias, vt amicos tuos ad gaudendum, tibique gra-
tulandum inuites? Profectò quando vsque ad tertium cælum rap-
tus fuisti, tunc istam Philosophiã didicisti: illic vtique tibi re-
uelatum fuit, non esse condignas passiones huius sæculi ad futu-
ram gloriam: vbi hæc perspexit, illic etiam quàm desiderabile es 35
set propter Deum tormenta perferre cognouit. Huius sapientiæ
ipsum Deum habuit doctorem, sic ipse Dominus testatur: Ego
Actor.9. (inquit) ostendam ei quãta oporteat eum pro nomine meo pati.
Quomodo hæc illum docebis Domine? Quomodo? Ego illi to-
tum bonum ostendam, cuius amore, atque desiderio tãto pere in
flammabitur, vt ad illud impetrãdum nullum huius sæculi labo
rem suscipere recuset. Ecquis enim cùm gloriam viderit, ad eam
comparandam vniuersa tormenta non patietur? Et quamuis nos
eam non viderimus, inenarrabilia tamen & æterna bona esse cre
dimus, quæ Deus illis præparauit, qui in hoc sæculo propter eũ
æquo animo tormẽta patiuntur. Quæ cùm ita sint fratres charis-

simi

36ſimi ad bibẽdum calicem, quo nos Dominus potare voluerit, ſulciamur: vt calicis eius participes effecti cælectis ipſius Domini gloriæ conſortes effici mereamur. Amen.

Feria VI. poſt Dñicã. *II.* in quadrageſima.

Homo quidam erat Pater familias, qui plantauit vineã, &c. Matthæi. 21.

EXPONATVR ad literã tota parabola. Vnũ ex ijs quæ Deus vehementiùs execratur, eſt ſuperbia. Non ſolus autem Deus, verùm & homines, qui ratione, nõ autem paſſione ducun
1 tur, eam odio proſequuntur. Vnde Salomõ: Odibilis (inquit) co ram Deo, & hominibus ſuperbia. Nonnulli ſunt homines, qui et ſi Deo ſunt odibiles, hominibus tamen odioſi nõ ſunt: ſuperbus autẽ ab omnib⁹ odio habetur: etenim & infernus etiam ſuperbã in ſe animam recipiens conturbatur. Quando Balthaſar in infernum ingreſſus eſt, exaggerat ſanctus Propheta Iſaias infernũ fuiſſe conturbatum dicens: Infernus ſubter conturbatus eſt, in occurſum aduentus tui. Eo quòd tam execrabilis ſit ſuperbia, maximè deſiderabat Dauid illa omnino carere: & ſic affectuoſè orabat dicens: Non veniat mihi pes ſuperbiæ, & manus peccatoris non moueat me. Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem, expulſi ſunt, nec potuerunt ſtare. Valde notandum eſt, cur nam dixerit, Sanctus Propheta ſe deſiderare, ne ſibi pes ſuperbiæ aduenirẽt
2 non autem abſolutè Deum rogauerit, vt ſe à ſuperbia liberaret. Dico illum hoc deprecatum fuiſſe, quia iuſti non ſolùm totum ſuperbiæ corpus, ac molem, ſed & primum etiam eius ingreſſum, & primum paſſum, neuè ipſorum animas pede pertingat, maximè pertimeſcunt. Qui domum ingreſſurus eſt, prius pedem in limine ponit, quam toto corpore introeat. Itaque deprecatur vir ſanctus, ne primus quidem ſuperbiæ motus in animam ſuam ingrediatur: neuè diabolica tẽtatio licẽt ad eum perueniat, operationem aliquam in anima ipſius efficiat. Etenim hoc ſignificant verba illa: Nec manus peccatoris moueat me. O admirabilem exaggerationem, qua maximum periculum, quòd in ſuperbia ineſt, apertè detegitur. Et rationẽ reddẽs Sanctus Propheta,

Eccleſ. 10.

Iſai. 14.

Pſalm. 35.

ob

ob quam tantoperè ſuperbiam execratur, dicit: Quia ibi cecide- 3
runt peccatores. Propter illam mali Angeli ab ſtatu ſuo prolapſi
ſunt. Itaque cælum illos ſuſtinere nequiuit. Vt igitur hoc tãtum
malum fugiatur, humilitaſq; à noſtro diuino Magiſtro Ieſu Chri
ſto nobis maximè commendata comparetur, vnum ex neceſſa-
rioribus medijs eſt propriæ vilitatis agnitio. Cuius cognitionis
defectus coram Deo nimis eſt odibilis: ſicut apparet per Hiere-
miam, vbi referens Dominus plurimas idololatrias, latrocinia,
aliaque complura peccatorum mala recenſens, non aſsignat pro
fundamẽto ſupplicij, quòd de ſceleribus illis ſe ſumpturum eſſe
dicit, mala, quæ illi fecerũt: ſed ipſorum obſtinationem, & quòd
illa non cognouerunt, neque ſcelerum eorum cognitionem ha-
buerunt. Et ſi his verbis de illis conqueritur, & dixiſti: Abſque
Hiere. 2. peccato, & innocens ego ſum: & propterea auertatur furor tuus 4
à me. Ecce ego iudicio contendam tecum, id eſt, ego te condem-
nabo: eò quod dixeris: Non peccaui. Etenim nulla ſunt ad eò gra
uia peccata, quæ propria cognitione dimiſſu facilia non reddan-
tur: neque vlla ſunt adeò leuia, quæ obduratione cognitioniſque
defectu difficillima non efficiãtur. Ideô quaſi diſpoſitionem ad
Pſalm. 50. remedium ſuum Propheta allegat, dicẽs: Quoniam iniquitatem
meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper,
(ait ſanctus Propheta) peccatum meum præ oculis fero, ne vn-
quã me ſuperbire patiatur. Oculos enim in tam abſurdo, atque
horribili ſpectaculo, quale eſt peccatum, conſtituens, quomodo
non cõfundar, atque à me ipſo contemnar? Quod ſi homo virtu
tem in ſe aliquam ſenſerit, in Deum oculos inijciat: nam in ſolis
conſpectu ſidera non lucent. Vir prudens, qui Deum ante ſe ha- 5
bet, nec ſe, nec virtutes ſuas animaduertit, omnia nihil eſſe viden
Pſal. 38. tur. Sic faciebat Propheta ipſe cùm diceret. Et ſubſtantia mea tã-
quàm nihilum ante te. Singularis eſt etiam via, quæ ad hanc co-
gnitionem ducit, conſiderare peccata, quæ alij admittunt, à me
etiam poſſe committi: vt ſic in meiipſius contemptum deueniã.
Plutarchus. Plutarchus refert Platonẽ in virtute, ſuique cognitione magno-
pere profeciſſe, aliorum delicta videntem: cùm enim illa perſpe-
xiſſet, intra ſe ipſe dicebat: quomodo ſuperbire, aut apud ſe ali-
quid æſtimari poteſt homo, qui talia peccata perpetrare poteſt
ſiquidem autẽ ego vniuerſa aliorũ peccata perpetrare poſſum,
quare me non negligam? O admirabilem viri prudentiã. Etenim

ex

6 ex aliorum peccatis, vnde nonnulli indignationis, ac murmurationis occaſionem aſſumunt, ad ſui cognitionem, atque contemptum excitatorem ipſe faciebat. Quamuis verum ſit ad hanc peccatorum, propriæque vilitatis cognitionem, & ex inde humilitatem impetrandam hæc, & alia plurima remedia adhiberi conſuescere: vnum tamen ex efficacioribus eſt diuinæ potentiæ, magnitudinis, beneficiorumque cognitio. Nihil euidentius maximam noſtram miſeriam comprobare poteſt, quàm Deum potentiam, probitatem, ſapientiamq; ſuam in nos ab his terreſtribus rebus, quas diligimus, compeſcendo adhibuiſſe, nec tamen id nobis (libero arbitrio remanente) in animũ inducere potuiſſe. Quid am-
7 plius de hominibus dici poteſt, quàm cùm Deus vt illos ad ſe attraheret, omnia, quæ potuit, atque etiam (ſi ita dici poteſt) plus quàm potuit, effecerit. (Et enim Deus mori nõ poterat, tale autẽ artificium exquiſiuit, vt verè nunc dici poſsit: Deus pro hominibus mortuus eſt) nec tamen iſthæc omnia ad illos bonos reddendos, atq; à ſceleribus cohibendos ſuffeciſſe? Hæc eſt maxima perueſitatis noſtrę comprobatio, quę nos vndiq́ue circuit, atq; conuincit. Quando morbi medicinis non obtemperant, aut illi ſunt *Simile.* grauiſsimi, aut homo ille peſsimę eſt complexionis. Cùm igitur videamus quàm malè, atque negligenter infinitæ Dei potentiæ, atque probitati obtemperemus, quid aliud dici poteſt, niſi aut morbos ſcelerum noſtrorum eſſe grauiſsimos, aut nos adeò malos eſſe, vt tanta hęc, tamq́ue efficacia remedia leuibus morbis non medeantur? Hæc omnia ſignificat quòd Chriſtus Redemptor noſter in hodierna ſancti Euangelij lectione dicit, ſe vineæ
8 ſuæ feciſſe, oſtendens ſe ad eius culturam nihil intentatum reliquiſſe: omnia tamen modicum profuiſſe. Poſtquàm ipſe Dominus per Iſaiam Prophetam dixerat: Vineam ſuam in cornu filio *Iſai.5.* olei, id eſt, in loco excelſo, atque vberrimo à ſe fuiſſe plantatam, atque in ea totam curam, ac diligentiam neceſſariam à ſe fuiſſe adhibitam, addidit dicens: Nunc ergo habitatores Hieruſalem, & viri Iuda iudicate inter me, & vineã meã quid eſt quod debui vltra facere vineę meæ, & non feci? An quòd expectaui, vt faceret vuas, & fecit labruſcas? ò Deus infinitæ maieſtatis, atque ineffabilis poteſtatis, nunquid Domine iſtud dicens vires, atque potentiam tuam non comminuis? An non eſt hoc poteſtati tuæ derogare? cùm dicas humana corda ad obediẽtiam tui à te redigi

non poſſe? Reſpondeo hoc non eſſe potentiæ eius derogare, ſed duritiem, pertinaciamq; noſtram exaggerare. Nam ſi Deus nos capillis apprehenderet, atq, in cælum perduceret, (ſicuti nos ſperare videmur) potentiam ſuam potiùs nos cogendo, quàm probitatem flectendo, voluntateſque noſtras ad ipſius amorem inclinando demonſtraret. Hoc autem eſſet, vt ait Thaulerus ex cælo brutorum animantium carcerem efficere, non autem domicilium præmij quo afficiendi ſunt homines, qui amore commouẽtur: ſpe innitantur, ac ratione ducuntur. Et ita Doctor ipſe verba illa interpretatur, quæ Dominus in Cruce dixit: Conſummatũ eſt. Id eſt iam nihil eſt quod non tentauerim, quòdq; non fecerim, quod homines ad me quærendum, atque diligendum commouere poſsit. Quocunq; ſe vertant, res inuenient quæ illis occaſioni ſint pudoris, atque confuſionis, niſi mihi ſeruierint: quibuſque ad me diligendum ſtimulentur. Beatus Ioannes dicit ſe vocem de cælo audiſſe dicentem: Proiectus eſt accuſator fratrum noſtrorum, dæmon ab illa voce hominum accuſator appellatur. Veruntamen alium vrgentiorem maioriſque fidei accuſatorem, nos in die iudicij habituros eſſe arbitror: quod erit totum artificium quod Deus ad nos ſanctificandos quæſiuit, ex quo tam parum fructus percepimus. Hoc fratres mei ſi attente perpenderemus, nos magnoperè deterreret & nimis humiliatos redderet.

Thaulerus.

Apoc. 12.

9

10

Vinea eſt hic credentiũ ſtatus, quẽ Deus habet in terra: quẽ vineę nomine nũcupauit, ppter fructũ amoris, & charitatis, quẽ ſe ex illa percepturũ ſperat, qui quidẽ in diuinis literis vinum dicitur. Et ſic dicitur ſponſæ: Guttur tuũ ſicut vinũ optimũ dignũ dilecto meo ad potandum labijs, & dentibus illius ad ruminandũ. O mirificã exaggerationem, in qua quantum Deus hominum amore delectetur, apertè detegitur: cùm dicat hic ſancta Scriptura poſtquam ipſe eũ bibit, labia relingere: hoc etenim facere ſolemus, cùm quid edimus, quo maximè delectamur, auiditas enim delectationem parit, delectatio verò rem guſtui efficit dulciorẽ.

Cant. 7.

11

Eſt autem valdè notandum hic amorem guttur appellari. Et ratio eſt: quia quemadmodum in gutture vox conflatur, atque illic vires ſuas vt audiatur & ſonora ſit aſſumit: ſic opera noſtra non plus apud diuinas reſonant aures, quam quatenus in gutture, hoc eſt in charitate formantur: illic enim tantas accipiunt vires, vt dicat Diuus Paulus: Si tradidero corpus meum, ita vt ardeam

ſimile.

1. Cor. 13.

12 ardeam: charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt.

Ideò non abſque myſterio dixit ſponſus: Vulneraſti cor meũ in vno crine colli tui. Non dixit, capitis tui, ſed colli tui. O rem admirabilem, quòd tantus Deus rei tam paruæ amore capiatur. In hoc voluit Dominus ſignificare quantumuis minimum ſit opus, dummodo ex charitate procedat: fieri non poſſe quin Deo placeat ſtatimque ad eius cor vulnerandum perueniat, quanuis nihil aliud ſit, niſi vas aquæ frigidæ. Ideò dicit, in vno crine colli tui, id eſt, in vno minimo opere ex charitate procedente. Hoc autem talis charitatis eſt guttur, vt inſalſa, atque inſipida quæque iucunda perficiat: atque omnia in dulcorem conuertat. Ecquid pretij pro gutture illius qualitatis daretis, vt quicquid, licèt fel amariſsimum, per illud præteriret, in mellis dulcedinem verte- 13 retur? Hæc igitur eſt charitatis efficacia, quòd omnia in ſuauitatem conuertit: ieiunia, diſciplinas, cilicia, atque etiam, & martyriũ dulcoret: ſin minus ardentiſsimos Martyres interrogate: qui cùm ſuper candentes carbones iacerent, ſuper odoriferos flores ſe ſedere iudicabant. Etenim hæc charitas eſt tanquam vinum quod (ſi ita dici poteſt) Deum inebriauit, atq; extra ſe fecit exire.

Cant. 4.

Ita Beatus Dionyſius. Audendumeſt (inquit) & hoc pro veritate dicere, quòd ipſe omnium cauſa per abundantiam amantiſsimæ bonitatis extra ſeipſum fuit ad omnia exiſtentia. Hanc vineã innumerabilium Angelorũ ſepe Dominus circuiuit. Cùm Rex Syriæ milites ſuos miſiſſet ad Eliſeum Prophetam apprehẽdẽdum, puer Eliſei videns cohortem maximè timuit, ſanctus autem Propheta Dominum exorauit. dicens: Domine aperi oculos pueri huius, vt videat. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vi- 14 dit; quia ecce mons plenus equorum, & curruum igneorum in circuitu Eliſei. Si hoc Dominus munimine vnum iuſtum obſeruat, quanto maiori vniuerſam eccleſiam ſuam protectione cuſtodiet? Nec verò illam Angelis circuire contentus eſt, ſed ipſemet ſe illius vallum conſtituit. Et hoc ſignificant verba illa Prophetæ dicentis: Domine vt ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos. Et alia tranſlatio dicit: Sicut ſcuto, dilectione coronaſti nos, id eſt, circumuallaſti nos. Et Chaldaica paraphaſis ſic habet: veluti clypeo, voluntate bona coronabis nos. Hæc omnia ſignificant clementiſsimum Deum noſtrum bona voluntate ſua, charitate, ac miſericordia quaſi ſcuto nos vndique circuire, atque

Dionyſius li. 4. de cæleſt. Hierarch.

4. Reg. 9.

Pſalm. 5.

cuſtodire. Etenim, hic coronare, idem eſt quod circũdare, ſeu circuncingere nos ad modum coronæ. Sic legitur quòd Saul, & eius exercitus circuncingebat Dauid ad modum coronæ. 15

1. Reg. 23.

Hæc vinea quondam in Hebræorum poteſtate fuit: quia eam illis Dominus locauit. Et *peregrè profectus eſt.* Hic incipit aſsignari occaſio, ex qua eorum ingratitudo proceſsit, quæ fuit abſentia patris familias. Arbitrati quippè ſunt Dominum fructus vineæ nullo vnquam tempore ab eis eſſe petiturum, & hoc ſtultè opinantes fecerunt quod in hodierna ſancti Euangelij lectione feciſſe dicuntur. Ideò dicitur: Non eſt Deus in conſpectu eius: inclinatæ ſunt viæ illius in omni tẽpore. Et ſeruus ille malus dixit: Moram facit Dominus meus venire. Et ſic multa mala perpetrare auſus eſt. Talis dicitur eſſe Deus, qualem mali eum cotemplantur: cum Deus vbique per eſſentiam, præſentiam, atque potentiam exiſtat, quia vt Propheta Hieremias nobis ſcriptũ reliquit: Cœlum, & terram ego impleo. Quia malis Deus longè videtur abeſſe, idcirco peregrè diſceſsiſſe dicitur. 16

Psalm. 9.

Matt. 24.

Hiere. 23.

Hæc fraudulenta opinio vniuerſum ferè mundum deſtruit, ſcilicet, quia Deum à nobis longiſsimè diſtare putamus, nec nobis perſuademus, illum tam cito ad rationem à nobis exigendam venturum eſſe opinamur: ſed nobis ad gaudendum, atque peccãdum, & poſteà ad pœnitentiam agendam tempus non defuturũ eſſe iudicamus. Diabolus enim breuiſsimam quidem hominis vitam in cordibus noſtris longiſsimam eſſe depingit. Pictores in rebus depingendis tali vtuntur artificio, vt cùm omnes æquè in eadem depictæ ſint tabulæ, aliæ propiùs, & aliæ procul eſſe videãtur. Sic facit Diabolus: qui diem obitus noſtri, qui quidem omnibus eſt proximus, eo artificio depingit, vt quam longiſsimè à nobis diſtare videatur: vt ſic nos ad omnia mala, quæ vult, poſſit attrahere. Hoc artificio miſerum adoleſcentem meretrix illa fefellit, & ad ſuas turpitudines allexit, de qua in prouerbijs ſermo habetur. Dixit enim: Veni, inebriemur vberibus, & fruamur cupitis complexibus donec illuceſcat dies: non eſt enim vir in domo ſua, abijt via longiſsima: ſacculum pecuniæ ſecum tulit: in die plenæ lunæ reuerſurus eſt in domum ſuam. His verbis illum decepit, dicens virum ſuum longè abijſſe, plurimaſque ſecũ pecunias, ad complura negotia conficienda detuliſſe, & ita non tam citò eſſe reuerſurum. Et ibidem dicitur: ſtatim eam ſequitur 17

Prouer. 7.

quaſi

18 quaſi bos ductus ad victimam. In his verbis primum detegitur, quomodo caro noſtra per diabolum ſolicitata miſerũ ſpiritũ falſa ſpe longiſsimæ vitæ fallit, quô voluptatibus, alijſque compluribus vitijs indulgeat. Secundò meretricis domus, vbi Deus offenditur, quanuis plurimis cortinis, atque tapetibus exornata ſit, carnificium quoddam eſſe demonſtratur. Hic namque ſacra Scriptura dicit, meretricem hanc adoleſcenti dixiſſe: Intexui funibus lectum meum ſtraui tapetibus pictis ex AEgypto. Et tamen ſubdit inferiùs: ſequitur eam quaſi bos ductus ad victimam. Ecce quomodo ædem illam locum victimæ, atque occiſionis appellat. O maledicta domus vbi tot occiduntur animæ. Hoc eſt carnificium Sathanæ. Hûc infœlices luxurioſos adducit. Neque verò ei capiſtri deſunt, quibus infœlicem hunc gregem in hanc domum
19 includat. Etenim nõnulli ſunt homines, qui in hoc officio Sathanæ deſeruiunt, & alios ad peccandum inducunt. O ſceleſtiſsime nunquid tibi non ſufficit animã tuam perdere, vt quid & alias conaris euertere? Non ſufficit quôd Deum tu perſequaris, quare & alios, qui eum inſectentur, exquiris. Anne tanto illum odio proſequeris, vt illum à te offendi non ſis contentus, ſed exercitum etiã conflες, quo huic optimo Domino bellum inferas? quænam tibi damna contulit, propter quæ aduerſus illum ſimultatem geras? O Deus infinitæ maieſtatis, verba mihi Domine, atq; efficaciã concede, vt quanta animi cõtentione oportet de hoc negotio ſermonem habeam. Dicite fratres, ſcitis ne vtrùm aliquod ſit carnificium huiuſcemodi in hoc populo. Proh dolor quomodo hoc dicam? Quomodo hoc dicam? nonne ſanguineis lachrymis lamen-
20 tandum eſt, quòd cùm vniuerſæ ciuitati quantumuis magnæ vnum carnificium occidendis pecoribus ſufficiat, vnde toti Reipublicæ carnes deferuntur, in ſingulis tamen vicis ſit vnum animarum carnificium, vbi quotidiana illarum cædes exercetur? Cùmque animalium carnificium ferijs ſextis, vigilijs, atque quadrageſimis ſit occluſum: his tamen turpiſsimis carnificina ſpiritalis ſemper pateat? O clementiſsime Domine, tu per ineffabilem clementiam tuam his malis remedium adhibe. Hæc omnia ex diuturnæ vitæ falſa ſpe proficiſcuntur, & ex eò quòd mali virum via longiſsima abijſſe, id eſt, peregrè patrem familias profectum fuiſſe ſibi perſuadent. Ne autem fallamini infœlices peccatores: nam vt Diuus Paulus ait, Cùm dixerint: pax, 1. Theſſ. 5.

& ſecuritas tunc repentinus eis ſuperueniet interitus. 21

Cùm autem tẽpus fructuum appropinquaſſet, miſit ſeruos ſuos, ad agricolas vt acciperent fructus eius, & agricolæ apprehenſis ſeruis eius, alium verò lapidauerunt. O terribilem atrocitatem, ſic Dei nuncios, ſanctos Patriarchas, atque Prophetas tractari, qui etiam ab irrationalibus, & inſenſibilibus creaturis ingenti honori haberi conſueſcunt. Qui vnquam agni coram paſtore ſuo adeò mites extiterũt, ſicut leones coram Daniele Propheta cùm in eorum lacum fuit immiſſus. Qui ſerui, aut œconomi tam diligenter vnquam domino ſuo ſeruierunt, quàm corui Eliæ Prophetæ alimoniam miniſtrarunt? Quæ vllo vnquam tempore nauis tutiores deduxit nautas, quàm venter ceti Ionã aſportauit? Quæ mœnia fortiùs ciues alicuius vrbis protexerunt, quàm ignis tres illos pueros in fornace Babylonis incluſos muniuit? Quid igitur? cum bruta animantia inſenſibileſque creaturæ Prophetas, ac ſeruos Dei, tanto reſpectu venerentur, vos Iſaiam medium ſerra conſcidiſtis: Hieremiã alapis percuſſiſtis: Moſen, niſi ad tabernaculum confugeret, lapidare voluiſtis: quibus verbis tanta iniquitas ſatis dignè poterit explicari?

Daniel.6. 3.Reg.17. Ion.3. Daniel.3. 22

Iterum miſit alios ſeruos plures prioribus, & fecerũt illis ſimiliter. Nouiſſimè autem miſit ad eos filium ſuum, dicens: Verebuntur filium meum, agricolæ autem videntes filium dixerunt intra ſe. Malitia vtique hominum cum Dei probitate certabat, ait Beatus Chryſoſtomus. Eò autem probitas hæc Dei peruenit, vt vnigenitum filium ſuum eis miſerit: Hic profectò Deus miſerationum ſuarũ cumulũ atque faſtigium collocauit, & maiori iure dicere nunc poteſt: quid debui facere vineæ meæ, quod non fecerim? Cùm enim per Iſaiam Prophetam hæc verba dixerat, nondũ actualiter in homines hoc contulerat beneficium. Hoc autem ineffabili beneficio ita abuſi ſunt, vt dixerint: *Hic eſt hæres, venite occidamus eum, & habebimus hæreditatem eius.* O obſtupendam ingratitudinem ò terribilem abominationem, ò cælum, ò terra, ò inſenſibiles creaturæ ſuper tantum ſcelus admiramini: vt ſanctus Moyſes horum ſceleſtiſsimorum hominum iniquitatem exaggeraret, dixit: Deum, qui te genuit, dereliquiſti, & oblitus es Domini creatoris tui. Hic verò vlterius Iudæorum malitia procedit, quandoquidem eò peruenerunt, vt in creatorem ſuum violẽtas manus inferrent, eumq; tam atroci morte interimerent. O fratres in Chriſto Ieſu nunc ego vos

Chryſoſt. Deut.32. 23

interro-

24 interrogo, vtrùm hoc etiam de nobis dici poteſt, cùm huius diuini Patris tantopere obliuiſcamur. Hiſtoriographus quidam refert, adeò crudelem peſtem, humanæq; reminiſcentiæ corruptionem in Aethiopia fuiſſe graſſatam, vt homines parentum liberorumque ſuorum nomina obliuiſcerentur, neque etiam ſuorummet vocabulorum ipſi meminerint, quod ex magna cadauerum multitudine, quæ in quodam prælio procubuerant, proueniſſe dicit. Sic vtique tanta inter nos ſpiritualis peſtis graſſatur, atque adeò immemores effecti ſumus, vt ne diuini quidem Patris, ac Domini noſtri Ieſu Chriſti nominis, niſi ad illud blaſphemandum recordemur: nec liberorum, minus autem proximorum noſtrorum ad eis ſubueniendum meminerimus. Noſtri etiam ipſorum immemores ſumus, quales niſi eſſemus, aliter vtique, melius, ſcilicet, ac
25 ſanctius ac viuimus, viueremus.

In his autem, quæ mortaliter delinquimus, contemplamini nos iterum Ieſum Chriſtum crucifigere, ſicut affirmauit Diuus Paulus, dicens: Rurſum crucifigentes ſibi metipſis filium Dei. Ad *Hebr. 6.* hoc tantum malum ſceleſtiſsimi illi homines propter cupiditatem peruenerunt, ſicut ipſi detexerunt, dicentes: *Et habebimus hæreditatem eius.* Ex quò apparet quàm meritò dixerit Diuus Paulus: Radix omnium malorum eſt cupiditas. Et ideò ſubdidit, dicens: Tu autem ô homo Dei hæc fuge. Ex his Sancti Apoſtoli *1. Timot. 6.* verbis apparet quam difficilis ſit ſanatu humana cupiditas. Vnus & alter arboris ingens ramus abſcindi ſine labore non poteſt. Arboris autem radicem euelli, multo quidem difficilius, ac laboriosius eſt. Plurimæ etiam manus, & vires ad eam euellendam re-
26 quiruntur. Diabolus tanquam arborem in hoc orbe malitiam inſeruit, cuius vnus ramus eſt gula, alius luxuria, alius ſuperbia: huius autē arboris radicē ſanctus Apoſtolus cupiditatem eſſe teſtatur. Magno labore opus eſt ad efficiendū, vt vorax gulam à ſe ex- *Simile.* pellat, atq; vt carnalis, ac libidinoſus continentiæ terminis ſeptus teneatur: ad auarū autē conuertendum, eiuſq; cor à rebus terreſtribus abſtrahendum longè maximus labor exigitur. Si filius tuus *Simile.* ab hoſtibus captiuus ductus eſt, difficilis eſt redemptu: ſi verò in inhumanorum, barbarorumque hominum manus deuenit, qui humanis carnibus veſcūtur, quid remedij eſt, niſi Deus miraculū faciat? Vniuerſi peccatores ſunt ſerui diaboli, vt ſumma veritas affirmauit, dicens: Omnis, qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati. In *Ioan. 8.*

auaro autem vlterius proceditur: non enim captiuus tantùm dia- 27
boli eſt, verùm & eius etiam eſca. Hoc verò à me primum dictum
eſſe putatis? Audite ipſum Deum, cùm ſerpenti malediceret, di-
Gene. 3. centem, Terram comedes cunctis diebus vitæ tuæ, id eſt, vt Diuus
Auguſtinus exponit: Cibus tuus erunt peccatores terreni, quorum
corda cupiditate plena ſunt: quique oculos ſuos ſtatuerunt decli-
nare in terram. Hi ſunt eius eſca: nam in illo hominum genere
maximam operationem diabolus efficit. Illoſque in ſe adeò in-
corporat, vt mirum ſit animam ab hoc vitio exire, vt autem mihi
fidem adhibeatis, animaduertite quales, quantaſque in corde lu-
dæ radices egerit auaritia, & quæ diuinus eius Magiſter effecit,
vt peccatum illud ab eius viſceribus euelleret. Apoſtolum ſuum
illum creauit, faciendi miracula poteſtate donauit: ſuo met corpo-
re in cœna cibauit, ſeueriſsimè illum comminatus eſt, nihil tamẽ 28
horũ profuit. Liberet nos Deus à tali pertinacia, & à malo, quod
tam profundè in humano corde radicatur. O quot ſunt hodie in
mundo ſimiles his, qui dicunt: *Venite occidamus eum, & habebimus*
hæreditatem. Etenim ſe locupletari, hæreditateſq; habere non poſſe
arbitrantur, niſi leſum Chriſtum verum Deum occidant. Hoc
eſt, exiſtimant ſe viuere, atque familiam ſuam alere non poſſe,
niſi peccent, contractuſque illicitos, atque vſurarios faciant. Et
ſicut diuitias in peccato lucrantur, ita eas etiam in peccato deper
Michæa. 1. dunt, ſicut ſignificauit Dominus per Michæam Prophetam, di-
cens de quibuſdam temporalibus diuitijs: Omnes mercedes eius
igne comburentur, rationemque aſsignans dicit, quia de merce-
dibus meretricis congregatæ ſunt, & vſque ad mercedem meretri
cis reuertentur. Quaſi diceret, qua via comparatæ ſunt, eadem
diſperibunt: Male parta, male conſeruantur, atque etiam occaſio 29
Simile. ni ſunt, vt etiam & bene parta ſimul cũ eis male dilabantur. Qui
nimium comedit, & ſtomachi cruditatem, atque inuerſionem ha-
bet, crudos, atque digeſtos in ſimul cibos euomit. Sic qui aliena
bonis ſuis commiſcet, vtraque plerumque perdit.

Eſt etiam valde notandum quòd venientem hunc hæredem ad
vineæ ſuæ fructus exigendos ingrati illi agricolæ tam immaniter
occiderunt. Super quo ſatis hodie, quod deploretur, exiſtit, cum
plurimos, quia quod ſibi debetur, expoſcunt, afflictos videamus:
neque enim debitores debitum negare cõtenti ſunt ad quod etiã
tranſueſos adducunt textus: verum etiã quando hæc non ſuffi-

ciunt,

30 ciunt,eos comminationibus deterrent,gladijs cædũt,ac morte afficiunt. Hoc autem à potentibus huius ſæculi crebrius fit: potentiæ quippe ſuæ innituntur. Vna ex præcipuis rationibus, quas diuinæ literæ aſsignant, quare Deus diluuio mundum deſtruxit, fuit quia Gigantes erant ſuper terram, ac ſi dicerent:vires,atque potentia, qua Deus illius temporis homines corroborauit,eos ſuperbos,tyrannoſque effecit: cùm Deus vires illis conceſſerit, qui plus deberent paruulis, atque imbecillis fauere. O diuites, atque potentes ſæculi quantopere Dei beneficijs abutimini. Audite quid dixerit Deus filijs Iſrael. Tranſibitis per terminos fratrum veſtrorum filiorum Eſau, & timebunt vos. Videte ergo diligenter, ne commoueamini contra eos:& paulò poſt, cibosemetis ab eis pecunia, & comedetis, aquam emptam haurietis, & bibetis. *Gene.6.* *Deut.2.*

31 Prius eos admonet, vt cibos emant, & poſtea comedant: non autem è conuerſo,aquamque emant, & ex puteis ipſi exhauriant, non autem vt alienis brachijs illam hauriri faciant. Etenim pauperes illi, quia eos vehemẽter timerent, loqui non auderent.Ideò dicit.Timebunt vos. At nè ad potentiam veſtram, eorumque timorem,ſed ad æquitatem,quam facere debetis,attendite. O ſi ad hoc reſpiceretis ij, qui vos in terra potentes experimini,quot peccatis abuiaretis,quotque debita ſolueretis, quæ creditores veſtri à vobis exigere non audent, ne fortè illos occidatis, aut potentia veſtra opprimatis.

Hic eſt hæres, venite,occidamus eum. Ecquid cupidus homo non facit,ne aliena bona reſtituat? Nunquam audijſtis de illo maximo Labyrintho Cretẽſi,ad quem facilis erat ingreſſus, omnibus autẽ exire volentibus difficillimus egreſſus? Tot enim, tamque per-

32 plexos parietes & vias habebat, vt illinc exire impoſsibile videretur. In quo Minotaurus incluſus morabatur, qui omnes illuc intrantes edebat. Talis eſt auari crumena, eſt quaſi labyrinthus tot parietibus, ac loculis intricata, vt pecunia, quę ſemel in eam introierit, ſero,aut nunquam exeat.Mallet auarus vitam amittere, quàm male parta reſtituere. Habet in corde Minotaurum, quę eſt cupiditas vniuerſa deuorare deſiderans. Quapropter caueant patres confeſſarij ne talium hominum verbis fidem adhibeant, præſertim quando debitum eſt: magnæ quantitatis:conſiderent: illos eſſe, ſicut caniſtra in aqua incluſa, quæ quandiu illic ſunt, aqua ſunt plena;at vbi primũ illinc auferũtur, tota illis aqua diffun-

funditur. Sic etiam hi ad confessarij pedes constituti bonis propo- 33
sitis pleni sunt, seque omnia, quæ illis iubentur, facturos esse pro-
mittunt, postquam autem illinc recedunt, omnia illis proposita
effunduntur, ita, vt nè illorum quidem gutta remaneat.

Qua parabola proposita, Iudæos Dominus interrogauit dicēs, *Cùm venerit Dominus vineæ, quid faciet agricolis illis?* Qui cùm eam de se dici non intelligerent, contra semet ipsos sententiam protule-
runt dicentes. *Malos male perdet, & vineam suam locabit alijs agricolis.* Tũc eis Dominus explicuit, illos hoc esse supplicio dignos: quod & ipsi percepturi erant, dicens: *Ideò dico vobis, quia auferetur à vobis regnum Dei.* Non solum autem propter ipsorum scelera vineam amiserunt, quod est Dei populum esse, sanctamque eius legem ob seruare, & ipsius obedientiæ esse subiectos: verum & terram etiam perdiderunt, & sic per vniuersum orbem dispersi, atque afflicti in 34
cedunt. Et eos hoc supplicio Dominus comminatus est, vbi post
quam eis quædam scelera fugere præcepit, eis dixit. Ne pollua-
Leuit. 18. mini in omnibus, quibus contaminatæ sunt vniuersæ gentes, quas ego eijciam ante conspectum vestrum: & quibus polluta est terra: cuius ego scelera visitabo, vt euomat habitatores suos. Cauete ergo ne & vos similiter euomat, cùm paria feceritis: sicut euo
muit gentẽ, quæ fuit ante vos. Quod & opere Deus adimpleuit. Nam propter ipsorum peccata atque idololatrias, sæpenumero ad exteras regiones captiui ducti sunt. Veruntamen captiuitates illæ citò finitæ sunt: hæc autem captiuitas infidelium Israel huc-
vsque durat, atque durabit, eo quôd alterum peccatum idolola-
tria grauius commiserunt, videlicet, quia Deum suum occide-
runt. 35

Aperte vidistis fratres quomodo hi infœlices cùm quid face-
rent, non intelligerent, aduersus semetipsos sententiam protu-
lerunt. O miseros nos, Si Deus nobis nunc parabolas propone-
ret, cum tot sint scelera nostra, profecto nosmetipsos condemna-
remus. Nunquid non meministis sententiæ, quam Dauid contra seipsum tulit, quando Nathan ei parabolam ouis adduxit. Qui
2. Reg. 12. nesciens se aduersus semetipsum loqui, dixit. Viuit Dominus, quoniam filius mortis est vir, qui fecit hoc. Quid igitur nos dice-
remus, si turpitudines, cupiditates, ambitiones, simultatesque nostras in parabolis nobis Deus depingeret? Præcipue vero cùm hæc mala postquam tot à Deo beneficijs affecti sumus, opere-
mur?

36 mur? cumque ſingulare hoc, atque ineffabile redemptionis donum acceperimus: atque vineam ſuam Deus Hebræis abſtulerit, nobiſque tradiderit? Poſtquam Diuus Paulus dixit. Chriſto confixus ſum cruci. Viuo autem iam non ego, viuit vero in me Chriſtus; huius rei cauſam ſubdidit dicens. Qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me. Tot pro vniuerſali illo beneficio Beatus Paulus Deo gratias agebat, ac ſi pro ſe vno Dominus mortem ſubijſſet: nam tantum ſingulis quibuſque profuit, quantum ſi pro vno quoque ſigillatim offerretur. Sicut Sol vnicuique tam peculiariter illuceſcit, ac ſi illi ſoli ortus eſſet, Quid igitur nos reſpondebimus, qui poſt hæc omnia, tam tepidi, atque inimici crucis Chriſti ſumus? Idcirco quando glorioſus Baptiſta prædicare cœpit, cum iam Chriſtus redemptor noſter in mundum veniſſet, dicebat. Iam ſecuris ad radicem arboris po-
37 ſita eſt. Omnis ergo arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur. Pro quo alij præſentis temporis verba poſuerunt: ſcilicet, inciditur, & in ignem mittitur, quod maiorem vim habet, quaſi rem iam præſentem, vel ſaltem prominentem nunciaret ijs, qui ex tam diuino beneficio fructum non percipiunt. O quantopere nos oportet illa verba ſemper memoria tenere, quæ Dominus dixit per Hieremiam Prophetam. Etu-
dite (inquit) Hieruſalem ne forte recedat anima mea à te: & ponam te terram deſertam, inuiam: & inhabitabilem: ſiquidē hos Dominus propter ipſorum ſcelera dereliquit, quare & nos, cum peiores illis ſimus, idem ſupplicium non timemus? Scitis quare Deus nunc aliam nouam orbis partem à nobis longiſsime diſtantem mari detexit? quia iam illum noſtri forſitan tædet, & illuc vi-
38 neam ſuam transferre conatur. Verum dicet quiſpiam, Nonne facilius erit ex malis Chriſtianis bonos efficere, quàm ex Ethnicis illis, qui Deum nunquam cognouerunt? Dico quodammodo ex parte operis facilius eſſe, bonum Chriſtianum ex Ethnico, qui nunquam Chriſtianus fuit, quàm ex malo Chriſtiano probum effici. Si quis ægrotat eò quòd cepas, porros, rudeſque cibos comederit, poteſt ei medicus mederi gallinis, perdicibuſque eum cibans, aliiſque precioſis medicinis adhibitis: quando autem quis precioſis veſcens epulis, ſaluberrimaque ſumens medicamina infirmatur: ecquod ei remedium poteſt adhiberi? Chriſtianus, qui diuina ſacramenta ſuſcipiens, rem ſacram

Galat 2.

Matth. 6.

Hier. 6.

con-

concioneſque audiens infirmatur, quibus medicinis curari po- 39
teſt? ipſis vtique ſacramentis: veruntamen difficilius, ſiquidē per ingratitudinem reincidit. Ethnici autem, qui eò quòd rudibus veſcuntur epulis errorum, mentiſque oculos obſcuratos, atque caliginoſos habent, ægrotant: ſi animis illuminarentur, quandoquidem poſt lapides abeunt, eoſque tanquam Deos venerantur, melius, atque ardentius Deum verum ſequerētur. Quæ cum ita ſint dilectiſsimi fratres, à ſceleribus noſtris reſipiſcamus, antequā à Deo deſeramur: opportuna occaſione vtamur: peccata noſtra lamentemur, veramque illorum pœnitentiam agamus, ſuamque nobis Dominus gratiam conferet, qua cæleſtis gloria comparatur, Amen.

Dñica. III. in Quadrageſima.

Erat Ieſus eijciens dæmonium, & illud erat mutum, &c. Luc. 11.

Gene. 2. ET SI Deus ſeptima die requieuit ab vniuerſo opere, quod patrarat, nihilominus tamē verū eſt quod Chriſtus redemptor noſter dixit, Pater meus vſque modo operatur: & ego operor. Nam perfe-
Ioan. 5. cta vniuerſi orbis ſacrificatione ſemper animarū ſalutem operatur: neque vllo vnquam tempore rem hanc facere ceſſat maxima in homines beneficia conferendo, illoſque ad ea e
recipienda inuitando, vt ſic eos ipſius amore inflammet, aliquando etiā de proteruis ſupplicia ſumens, vt eos ad ſe alliciat. Etſi ſe
Iſai. 28. cundus hic attractionis modus, vt Iſaias teſtatur alienus eſt à Deo, qui cùm decem tribuum Iſrael euerſionem prædiceret, ſtatim ſubdidit dicens. Alienum opus ab eo: peregrinum eſt opus eius ab eo. Et ideò quaſi inuitus illo Deus vtitur. Prior modus eſt infinitæ ipſius probitati conformior: atque idcirco illo crebrius vtitur. Vnde beneficia, quæ in homines confert, conſultò facit, quaſi opera, quibus maxime delectatur. Et hoc ſignificant verba illa. Erat Ieſus eijciens dæmonium, quaſi opus hoc beneficij in illum miſerum hominem conferendi ex propoſito, ſummaque

ani-

3 animi contentione ſuſceperit. Et ſicut rem, qua magnopere delectabatur, effecerit. Ad huius diuini Domini imitationem qui fideles ſunt eius ſerui, ea quæ ad ipſius miniſterium ſpectant ſtudioſiſsime facienda ſuſcipiunt: & tanquam ſibi iucundiſsima libentiſsime conficiunt. Ob hoc Diuus Paulus maxime commendabat dicens. Gratias autem Deo, quòd fuiſtis ſerui peccati: obedijſtis autem ex corde in eam formam doctrinæ, in quam traditi eſtis, liberati autem à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Non agit gratias ſanctus Apoſtolus, eò quòd peccatores fuerant Romani: ſed quia & ſi peccatores fuerant, maxima efficacia, & ardentiſsimo cordis affectu diuinæ legis fidei obedierant. Atque idcirco dicit: obedijſtis ex corde: & ſerui facti eſtis iuſtitiæ, quaſi fideliſsimi ſerui, qui à Domini ſui præceptis adimplendis non recedunt: neque caput, aut manus ab eis remouent. Et illud erat mutum. *Roma. 6.*

4 Præterita hebdomada nobis oſtendit ſancta Eccleſia quot, quantaq; incommoda diabolus in hominis ſpiritu operetur, per ea videlicet: quæ in filiæ Chananææ corpore faciebat. Quæ hodie apertius in hoc dæmoniaco declarat, qui quidem tam immaniter à diabolo vexabatur, vt ab eo mutus, ſurdus atq; cæcus fuerit effectus. In quo ſuum maximum erga nos amorem ſancta mater Eccleſia manifeſtat. Nam qui vere amat, quũ dilectum de re aliqua periculoſa admonet, ſemper veretur ne forte non adhuc fuerit intellectus, & ſi iterum de eadem re illum admonet. Idcirco ſancta Eccleſia ſæpe numero dæmoniacos homines nobis ob oculos proponit: quia permagni noſtra intereſt, quot quantaſq;
5 ſtrages dæmon in anima edit, intelligere. Et hæc eſt vna ex rationibus, quare Deus dæmones in humana corpora introire permittit, quia magis cruciatum, cæcum, & mutum peccatorem efficiũt per peccatum. Et quamuis diabolus in animam nequit introire, exterioribus tamen ad illam euertendam ſenſibus vtitur. Habet ſe tanquam perditus, ac libidinoſus adoleſcens, cuius omnis cura eſt virgines deflorandi, qui vt infœlicem virginem peruertat, dicit. Quid faciam, quia famulo meo non aperietur virginis oſtiũ? Scio quid faciam. Virgo illa ſecum habet aliam adoleſcentulam ancillam ſuam, quæ cum ea ſimul educata fuit, quam ſororis loco habet, & cum ea recumbit: veruntamen vt eſt infimis, atque ignobilibus exorta parentibus, ipſaque malæ indolis, facile *Simile.*

cile, dominæ ſuæ honorem paruo pretio commutabit. Cùm illa ergo loquitur, veſte, vittiſque illam exornat, quibus ipſa corrupta, atque peruerſa dominam ſuam corrumpit, atque ad alteri conſentiendum inducit. Quamobrem matronæ cauete ne famulæ veſtræ cum filiabus veſtris, neque vobiſcum nimium conuerſentur, nam famula infimæ conditionis, atque malæ indolis paruo pretio dominam ſuam vendit. Ecce dæmonis artificium, quippe cum dominam, quæ eſt anima fallere non poſsit, cum famula malæ indolis, ignobiliſque cõditionis agit, & modico eam peruertit. Inclinata autem caro facile ſpiritum flectit, qui eam magno amore proſequitur, & quaſi ſororem habet, qua cum diu in vna domo, ideſt, in vno ſuppoſito vixit. Sic mediante carne diabolus ſpiritum euertit. Et quanquam maximam habet ſuperbiam, atque elationem, cùm propter eam è cælo exciderit: tamen in tam vili loco, qualis eſt caro ſe collocare non dedignatur. Vt enim te Deo reddat odibilem, viliſsimum quemque totius orbis eliget locum. Quando dæmones facultatem à Domino petierunt in porcos ingrediendi, vt quid tam obſcænum locum illos petijſſe ſuſpicamini? Vt dominis eorum patientiam deperdere facerent. Vir primarius ſi venationi deditus eſt, quantumuis perpolitus incedat, in profundiſsimum quemque limum ſe vſque adhumeros immittet, vt illinc aptius in ceruum, aut aprum ſagit tam dirigat. Sic diabolus, vt animam venetur, nihil facere dedignabitur, in abſurdiorem, fætidioremque porcis locum ſe immitti eliget. Etſi (vt vera fatear) iam ſuſpicor nunc non tot inuentionibus ad animas aucupandas opus eſſe: adeò enim mitia ſunt animalia, vt ex quocunque loco tela ſua dæmon ad libitum poſſit immittere, illaque occidere. Adeò corrupti ſunt hodie homines, vt, ſi diabolus dormire poſſet, tutò dormire poſſet. Nam homines iam ſibi ipſis alijſque peruertẽdis ſunt diaboli. Et ſicut Diuus Paulus non contentus eſt dæmones malos appellare, ſed quia primi iniquitatis inuentores extiterunt, ideò eos ſpiritalia nequitiæ in abſtracto nuncupat, dicens illos eſſe ipſam nequitiã: ſic etiam nonnulli ſunt homines, qui propter ipſorum malitiam nouos peccandi modos exquirunt: de quibus dicit Regius Propheta. Da illis ſecundum opera eorum, & ſecundum nequitiam adinuentionum ipſorum, ſecundum operamanuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipſis: & in opera manuum

simile.

Ephes. 6.

Pſal. 27.

eius

9 eius deſtrues illos, & non ædificabis eos. Hæc verba non dicuntur per modũ orationis, ſed prophetiæ ſupplicij, quod Deus ſumpturus eſt de ijs, qui tanta cum malitia peccant. In quibus verbis Deus tremendum reuelauit arcanum, ſcilicet, quòd ij, qui ex pura malitia peccant, & cum illa vitiorum inuentores ſunt, alioſque ad peccandum inducunt: ſubita, atque improuiſa digni ſunt morte, vt æternaliter eodem mentur: & quod hos ſæpenumero mors in medio ſcelerum ipſorum, & actualiter peccantes occupat: dicit enim: & in opera manuum eius deſtrues illos, & nõ ædificabis eos, ſcilicet: vt pœnitentiam agant. O nimis obſtupenda verba, quæ prudentia, aut quæ ratio eſt in hominibus, niſi hæc audientes toto corpore contremiſcant? Hæc vtique cælum, ac terram ſtupore ſufficiunt operire. O incommutabilis Deus per
10 clementiam tuam te deprecor, vt nos tantum malum doceas euitare.

Et cũ eiecisſet dæmoniũ, locutus eſt mutus, & admiratæ ſunt turbæ. Qui eã antè ex ijs dixerũt. In Beelzebub principe dæmoniorum eycit dæmonia. O bone Ieſu, ò Angelorum gloria, benedictum ſit nomen tuum per infinita ſæculorum ſæcula, Amen. Quia cùm inter homines viueres, totq; taq; præſtãtia in eos beneficia conferres, has tibi gratias retulerunt, vt magnificentiſsima tuæ diuinitatis opera diaboli virtuti tribuerent. Ecquid aliud ex malitia noſtra poterat ſperari? quid autem aliud, niſi bonum noſtrum ex tua immenſa probitate poterat dimanare? Vnuſquiſque qualis eſt, taliter operatur. Quis amodo contriſtabitur, quia ſua bona opera detrahuntur, & vitio vertuntur: cùm non defuerint infernales linguæ, quę
11 in ſanctiſsimis Ieſu Chriſti filij Dei operibus defectum eſſe iudicarint? Siquidem in operibus veſtris ſemper aliquid reperietur, cui iniqui hominis lingua valeat adhærere. Sagitta immiſſa 2. *Reg.* 22.
ſuit Regi Achab in vltimo prælio, quod cum Rege Syriæ geſsit, quæ, et ſi ille armis munitus incedebat, qualis Rex in prælium ſe conferre ſolet, in inermem tamẽ corporis partem deuenit, & ſic illum occidit. Quantumcunq; homo virtutibus munitus exiſtat, cum tamen homo ſit, nõ deerit pars vlla inermis, cui mala lingua poſsit adhærere ac vulnus infligere. Atq; ideò non tanto iure poteſt homo conqueri, quia de ſe murmuratur. Filius autẽ Dei, qui ſic vndiq; puritate munitus extitit, vt nequaquam in eum malæ linguæ ſagitta poſſet introire, & tamen hãc iniuriam patiẽ

tiſsime

tiſsime tolerauit, in quo maximo nobis patientiæ fuit exemplo. 12
Fratres in Chriſto Ieſu, in hunc mitiſsimum agnum oculos con
ijcite, qui cùm poſſet imperare, vt terra aperiretur, hoſque malig-
nantes viuos deuoraret, noluit hoc facere: ſed efficaciſsimis ra-
tionibus eis comprobauit, quàm falſæ illorum cogitationes eſ-
ſent. At eſt hic dubium ſcitu digniſsimum: quod ex illo verbo,
In Beelzebub principe dæmoniorum, exoritur. Videlicet vtrum
inter Diabolos principatus exiſtat? Ad quod reſpondeo quòd
ſic. Nam tantopere hominum bonis dæmones inuident, vt ad
hanc inimicitiam, atque inuidiam conſeruandam vnum princi-
pem conſtituant: atque vt homini officiant, qui Deo obtempe-
rare, atque ſubmitti noluerunt: nunc tam peruerſæ, atque ini-
quæ creaturæ, qualis eſt Beelzebub humiliantur, eiuſque impe-
rio ſubijciuntur. O quot ſunt hodie in mundo, qui in hoc diabo 13
los imitantur, qui vt proximis ſuis noceant, atque vt vtilitates,
honoreſque quos expetunt, conſequantur: honori, grauitatiq́ue
ſuæ derogantes cum hominibus infimæ conditionis amicitias
ineunt, & cum illis conuerſantur, quibus ab illa neceſsitate ab-
ſtracti vel minimum quodq́ue verbum loqui dedignarentur.
Etiam in illo verbo, quod Dominus inferius dixit, ſcilicet, quod
diabolus ad animam quam amiſerat, recuperãdam, aſſumit alios
ſeptem ſpiritus nequiores ſe, maximum deſiderium, quo nos de
ſtruendi flagrant, aperte detegitur. Ex quo etiam infertur quòd
ſicut in dæmonijs ſunt ſuperiores, atque inferiores, & quãtò ſunt
natura ſublimiores, tanto ſunt malitia nequiores. Siquidem aſſu
mit nequiores ſe, aſſumit ſuperiores ſe: quippe tam inuidi, atque
Simile. crudeles ſunt contra nos. Quemadmodum vnus dux ad alterum 14
præſtantiorem ſe, fortioreſque habentem milites auxilium peti
turus confugit præ nimio conſequendæ victoriæ deſiderio, ſic
vnus diabolus non ab alijs inferioribus ſe depoſcit auxilium, ſed
ſuperiores atque potentiores in adiutores, aſſumit tantopere vi-
ctoriam à nobis reportare deſiderat. O miſeros nos, inter tot, tam
q́ue potentes hoſtes tam alto ſopore dormientes. Per ineffabi-
lem Dei charitatem vos deprecor dilectiſsimi fratres, vt hæc attẽ
ta animi conſideratione perpendatis, quò quanta vos cautione,
atque vigilantia viuere oporteat, cognoſcatis. Notate autem
qua manſuetudine mitiſsimus Dominus probat, illos longè opi
nione falli.

Dicit

15 Dicit etenim ſanctum Euãgelium. *Ipſe autẽ vt vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in ſe diuiſum, &c.* O quãta experiẽtia cõperitur hæc ſententia, cur corruit domus? quia parietes alij ab alijs ſegregãtur, & tabulæ clauis inuicẽ cõnexę diſſoluũtur, & ſic in terrã vtraq; prolabũtur. Maceriæ ex diſparatis lapidibus cõpoſitæ nõ innititur ædificiũ, qđ firmũ, acſtabile per ſeueret. Quod ſi calce adunati ſunt lapides, quãuis rotundi ſint firmum perſiſtit ædificiũ: & quo grauius eis põdus imponitur, eò firmior efficitur paries: ex coniũctis pilis fortiſsimus funis efficitur: quôd ſi ſegregata ſint, nullã habent vim, ſed ſtatim abſcindũtur. Idcircò meritò dixit Diuus Hieronymus: Cõcordia res paruæ creſcũt: diſcordia vero maximæ dilabũtur. Quãdo is fuit ſtatus regni cœleſtis in quo diſſenſio, atq; diuiſio eſſe potuit, ſicut reuera fuit, magna 16 illius pars deſolata eſt. Nunc autẽ quia in concordia cõſtitutũ eſt (ſicut ait Iob, quis facit concordiã in ſublimibus ſuis) ne vnũ qui dẽ ex incolis eius deperdi poteſt. Aliquãdò habitatores cæli viatores fuerunt, & ad viſionẽ Dei iter fecerunt, neq; verò tunc defuit ſeditioſus quiſquã, qui inter eos diuiſionẽ inſeruit: & ſic regnũ illud magna ex parte periuit. Alterũ regnũ huic cõtrariũ eſt regnũ inferni: in quo quia Diaboli in maledicta quadã cõcordia viuũt, cũ nunquã ſe cõuerſuros eſſe decreuerint: ideò nullũ vnquàm ex eius habitatoribus perdet. In eos enim diſſenſio nequit introire, ita vt vnus dicat, illos malefeciſſe, quomodo peccauerunt: ſed cũcti in vna maledicta obſtinatione perſeuerant: ex qua nunquã recedere poterãt: ſicut ait Dauid: Superbia eorũ, qui te oderũt, aſcẽdit ſemper. Aliud regnũ eſt mediũ inter hæc duo regna, videlicet mundꝰ in quo bona cõcordia eſt, qualis eſt adunatio bonorũ: eſt 17 etiã & altera mala concordia, qualis eſt congregatio malorũ, qui ad malũ faciendũ adunantur, atque conueniunt. Quia verò (quæ eſt malitia, ac miſeria noſtra) pauci hanc concordiã, quæ ex charitate procedit, obſeruãt: totuſque mũdus ſimultatibus, atq; diſcordijs eſt plenus: hoc eſt magnũ indiciũ, ex quo conijci poteſt, illũ citò eſſe finiendũ. Hæc mala prædicẽs nos comminabatur Iſaias propheta cũ diceret: Væ multitudini populorũ multorũ, vt multitudo maris ſonãtis, & tumultꝰ turbarũ ſicut ſonitus aquarũ multarũ rapietur, ſicut ſonitus montiũ à facie venti. Væ (inquit Sanctus Propheta) ſeditioſis hominibus, qui nolũt in pace viuere. Hi enim tanquàm puluis in ſublimi loco cõſtitutus, vbi ventus ma-

Similia. *Iob. 25.* *Pſalm. 73.* *Iſai. 17.*

gno impetu aspirat, dispergẽtur, atq; deficient. Hac efficacissima 18
ratione probat Dominus se nõ in nomine Beelzebub dæmonia
eijcere. Nã cũ infernale regnũ æternũ futurum sit: nulla in eo est
discordia, nec alij diaboli alios ab humanis corporibus expellũt.

Neque verò contentus est bonus Iesus hanc rationẽ adducere:
sed statim aliam subdidit dicens: *Si ego in Beelzebub ejicio dæmonia, filij vestri in quo ejiciunt?* Plerunque verba hæc: Filij vestri, declarari
solent, id est, Discipuli mei: quæ expositio satis conformis litteræ
mihi videtur. Posteà enim addit Dominus: Ipsi iudices vestri
erũt: quasi dicat: Vos videtis Discipulos meos potestate, quam à
me receperunt, dæmonia eijcere: quod æqui bonique cõsulitis, si
quidem de illis nihil dicitis. Cùm idem opus in eis atq; in me per
spiciatis, si ad opus, nõ autem ad personam respiceretis, idem de
illis, atque de me diceretis. Cùm verò non operis quidem defectu 19
sed vestramet ipsorum malitia moueamini, qua me execrabili
odio prosequimini: hinc est quod de me, non autem de illis mur-
muratis. Vultis dignoscere, vtrum iudex passione, an verò ratio-
ne, atque æquitate ducatur? attẽdite an idem vitium æquè in om
nibus puniat: si personarum acceptator non est, idẽ de vno vitio
in omnibus supplicium sumet: cum verò iudicem propter vnum
peccatum de aliquo supplicium sumere, cum alio autem idem vi
tium dissimulare perspicitis, meritò suspicari potestis, illic nõ iu
stitiam quidem, neq; culpæ puniendę desiderium, sed malitiã, atq;
passionẽ aduersus alterum delinquẽtem dominari. Nam si ille iu
stitiæ zelo, culpæque odio duceretur, vbicũq; illã reperiret, non
impunem relinquere deberet. Vultis cognoscere, quãdo alicuius
opus cõdemnatis, vtrum iudicium illud, atque opinio ex passio 20
ne profiscatur an verò ex ipsius operis defectu proueniat? opus
illud in alterum transferte, à quo nunquàm fuistis offensi. Cum-
que in vtroque æquè malum opus esse iudicabitis, sequitur ope-
ris defectum vos ad illud condemnandum commouisse: sin autẽ
opus illud in amico vestrõ constitutum vobis non malum esse vi
detur, aperte colligitur, defectus, non in opere quidem, sed in ma
litia vestra, qua ad personam respicitis consistere. Hoc argumen-
to vtitur hodiè Christus Redemptor noster: Opus quippè suum
in alieno capite constituit, illud à se in discipulos suos trã feren-
do. Siquidem autem in eis bonum erat, etiam in se bonum, atque ir-
reprehensibile esse comprobat.

Dicit

21 Dicit vlterius. *Porrò si*, id est si quidem, *in digito Dei ejcio dæmonia profectò pervenit in vos regnum Dei.* Et nisi malitia vestra impedire mini, huius locupletissimi regni Reges efficeremini. Plato in Cratilo dicit. Ex bono bonum, ex pulchro pulchrum, ex Rege Rex. Ecquis bonus, sicut Deus? seu potiùs: quis bonus, nisi Deus? Nemo vtique bonus nisi solus Deus. Ecquis pulcher vt Deus? verum ecquis pulcher, nisi Deus? Ecquis Rex similis Deo? At quis supernus Rex, nisi Deus? quia ipse est Rex Regum. Ex Dei probitate probitas nostra, ex Dei pulchritudine pulchritudo nostra: deniq; ex Dei regno nos Reges Spiritus Sancti gratia, atq; oleo vnctos esse dimanat. Et sic dicit Beatus Petrus: Vos autem genus electum, regale sacerdotium quasi Reges (inquit) liberos vos esse oportet: cauete ne tributarij sitis, gulæ, luxuriæ, superbiæ, siue cuiscunque alteri peccato. *Plato in Cratilo.* *1. per. 3.*

22 Aliã efficaciſimã rationem Dñs addit dicens: *Cũ fortis armatus custodit atrium suum, &c.* Siquidẽ autẽ ego diabolũ homini dominantẽ supero, atq; inde repello, euidẽter sequitur, me illo esse fortiorẽ. Ex his verbis, ex quibus Diuinus Magister rationẽ hãc coflauit, maxima animæ in peccato existẽtis miseria demõstratur, cũ à diabolo tã pacificè custodiatur. Exaggerans Isaias propheta Babyloni scalamitatẽ, quasi maximũ infortuniũ retulit illã abhominibus relinquendã, & à feris esse colẽdã, dicẽs: Nec ponet ibi tẽtoria Arabs, nec pastores requiescent ibi, sed requiescẽt ibi bestiæ, & replebuntur domus eorũ draconibus, & habitabũt ibi struthiones. O quam terribilis esset visu ciuitas huiuscemodi. Quantò autẽ miserabilior esset visu anima à Deo derelicta? in qua dæmones 23 requiescunt? quæ malo nõ afferẽt miseræ animæ bestiæ tã horribiles, atq; crudeles? præsertim cũ in ea pacificè cõmorentur? dicitur anima pacificè à diabolo possideri propter modicas vires, quibus liberum arbitrium post peccatum mortale pollet: etsi magno quidem robore ac fortitudine viget, quandiù in gratia perseuerat. Quia autem vires hæ illi ex gratia dimanabãt; neque enim illi naturales erant: amissa gratia, ipsæ etiam amittuntur. Et sic explicãs Diuus Hieronymus verba illa Oseæ Prophetæ dicentis: Comederunt alieni robur eius, dicit per hos alienos peccata designari, quæ liberi arbitrij robur, hoc est gratiã adimunt: qua perdita nõ potest, ita vt antèa tentationibus repugnare. Animaduertite: nõ vtique dico, liberum arbitrium sine gratia nihil prorsus efficere *Isai. 13.* *Hier. sup. Osea. 7.*

poſſe. (Etenim hoc eſſet error) ſed dico, illud vbi primum gratiã 24
amittit, imbecillũ & ſine viribus remanere: quamobrẽ ex vno in
Scot. in. 2. d. 28. alterũ peccatũ corruit. Scotus hanc ſimilitudinẽ adhibet: Accipe (inquit) vas vndiq; perforatũ, in illud aquã inijciens, ſi vna manu aquã, ne per eius foramina diffundatur, cõtinere velis, totũ vas nõ poteris operire, quia manũ tuam magnitudine ſuperat. Et ſic altera parte operta per alteram aqua diffunditur: quã ſi eadem manu operire velis, altera, quàm anteà tegebat, diſcooperta remanebit.
Eccli. 21. Itaq; impoſsibile eſt illud vna manu totũ operiri. Corfatui quaſi vas cõfractũ: ait Sapiens: Nullus eſt amẽtior peccatore. Tot autẽ in libero arbitrio habet foramina, quot peccatis animã habet infectã. Et ſic quando per vnã partẽ ab ira ſe tutari conatur, per alterã ei ſuperbia ingreditur. Si à luxuria ſe vult defendere, per aliud foramẽ inanis illi gloria obrepit, & cæt. Nequit enim ſe vndiq; pro- 25
Leuit. 26. pugnare. Poſtquã Deus Hebræis legẽ dedit, plurima eis propter eius obſeruantiã beneficia promiſit, illoſq; hoſtiũ ſuorũ dominaturos eſſe pollicitus eſt. Sin minus omnia ſe illis ablaturum, eoſq; ab hoſtibus offendi permiſſurũ eſſe, dixit. Corruetis (inquit) coram hoſtibus veſtris, & fugietis nemine perſequẽte. Quod autẽ corporaliter illis promiſit, idẽ nobis ſpiritaliter pollicetur, videlicet, quòd niſi diuinam ipſius legẽ obſeruauerimus, inimicos noſtros, hoc eſt peccata ſuperare nequibimus: quin potiùs nos ab eis deuincemur. Itaque peccato nõ poſſe reſiſtere, pœna eſt peccati: & ſic peccatoribus meritò dici poteſt: Corruetis coram hoſtibus veſtris. Quid autem? nunquid peccatores non ſunt humi proſtrati? nõne iam corruerũt? ſic vtiq;. Quare igitur dicis: corruetis? dico corruetis quia malus adhuc peior eſſe poteſt: neq; enim vires ha- 26
bet, quibus omnibus malis ſibi aduenientibus valeat reſiſtere: multo autem minus exire poteſt ab eis, in quibus iam anteà moratur. Et ita dicit Diuus Iſidorus, hominem poſt lethalem culpã eſſe tanquã nauim confracto malo in medio mari conſtitutam, quã nec nauta vlterius ducere, nec retrorſum retrahere poteſt: ſed quocunque venti aſpirent, illuc impellitur. Sic anima perdita gratia, malum, quo ducebatur, amiſit. Tunc nauta quod eſt liberum arbitrium, non poteſt eam ducere quò vult. Sed quacunque tẽtatione, peccatique vento huc atque illuc impellitur. Cùm igitur anima ſit ita corrupta, diabolusque tanta cum malitia atque potentia illam occupet, atque eius dominetur, ex his oportet
Iſido. lib. de ſummo bono

27 ter vos intelligere quàm meritò dicitur eã in pace poſsidere. Hæc
itẽ Deus ſignificauit, qui de diabolo loquẽs dicit: Sub vmbra dor *Iob.4.*
mit in ſecreto calami in locis humẽtibus: dicẽs illũ dormire, ſigni
ficat quãta cũ tranquillitate peccatores poſsideat. Sigillatim verò
hîc tria illorũ genera deſignat: in quibus magnas agit radices, vi-
delicet, ſub vmbra, hoc eſt in remiſſo, atq; negligenti: & in ſecre-
to calami, hoc eſt in hominibus vacuis, ac vanis. De iuſtis dicitur *Sap.3.*
tanquam ſcintillæ in arundineto diſcurrẽt. Et enim iuſti quaſi ig-
neæ ſcintillæ, inter peccatores viuunt. In his igitur inanibus arun
dinibus, inter quas cũ plurimi iuſti, qui tãquã igniculi peruolãt,
cõmorẽtur, neq; verò eas inflãmare ſufficiunt, Diabolus lenter ac
pacificè cõmoratur. Et in locis humẽtibus, hoc eſt, in turpibus, &
libidinoſis hominibus. In hoc triplici peccatorũ genere peculiari
28 ter aſsidet Sathanas. Cũ igitur diabolus tãtã in hominibus diſpo
ſitionẽ reperiat: cũq; peritiſsimus, atq; expertiſsimus ſit, ecquid
non faciet? Miles, qui decem annos in prælijs verſatus eſt, tam lõ
ga bellicarum rerum experientia pollet, vt facilè cæteros milites
antecellat. Cùm ergo dæmon miles veteranus ſit, atque ab initio
mundi homines tentare, atque oppugnare conſueuerit, quid fa-
ciet. Valde etiam notandum eſt, quod quemadmodum latro faci-
liùs in lutea domo, quàm in fortiſsima arce comprehenditur.
Sic diabolus facilius à paupere, quàm à viro nobili & diuite po-
teſt expelli, in quo quidem tanquàm in arce munitiſsima com-
moratur. Maximo quippè Dei auxilio opus eſt ad vnum iſtorũ
conuertendum. In his etiam verbis: In pace ſunt omnia, quæ poſ
ſidet alia inueteratorum peccatorum terribilis miſeria declara-
29 tur, videlicet, quòd cùm peccatũ ex ſe terribile quoddam pecca-
toris tormentũ ſit, in tantã inſenſibilitatem homo deueniat, vt in
eo pacificè, atq; tranquillè velit exiſtere: rideatque & delectetur
credens ſe propter illud æternis inferni cruciatibus fuiſſe cõdẽna
tum. Ecqua maior miſeria in hac vita poterit eſſe hac? Exaggerat
Spiritus ſanctus corpeccatoris inferni, exẽplar eſſe, dicẽs: Frequẽ *Sap.17.*
ter enim præoccupant peſsima redarguẽte cõſcientia, cũ ſit enim
timida nequitia, data eſt in omniũ condemnationẽ. Sẽper enim
præſumit perturbata conſcientia. Dimittit vtique Deus conſciẽ-
tiã, vt ipſa peccatorẽ perſequatur. Vult eã eſſe tanquàm vmbriã,
quæ quocunque ſe homo cõtulerit, eũ comitetur. Sic dixit Deus *Gene.4.*
Cain: Si malè egeris, ſtatim in foribus aderit peccatũ tuũ. Pecca-

tum te aperto ore persequitur, vt siue in fluuio, siue in 30
periculoso aliquo loco supplantationem tibi moliatur qua te in
Act. 8. infernũ præcipitet. Dixit Beatus Petrus Simoni Mago: In felle
amaritudinis, & in obligatione iniquitatis video te esse. Aduerti
te quo vocabulo peccatum appellauerit: felle (inquit) amaritudi
nis, quia peccatum ex natura sua humanũ cor amaritudine, atq;
angustia replet. Quod cùm ita sit, obstupendum tamen est, quan
ta cum pace, ac voluptate nõnulli in peccato mortali viuũt. Non
nulli sunt mercatores locupletissimi, qui tam assuefacti sunt per
simile. cipiendis in commodis, vt vix illa iam sentiant. Ideo quippe dic-
tum est prouerbium: Mercatoris aures habere: quibus postquã
nũtiatum est nauim eius mercibus onustam naufragium feciſſe,
aut tale mercimoniũ perditum fuisse: tam hilares, sicut antea re-
manent, atque in forum læto vultu cũ alijs locuturi prodeũt. Et 31
plurimi magnates Hispani debitis onusti tam alacres incedũt, ac
si ne oboluum quidem deberent: alij verò cùm drachmam debeãt,
vix possunt requiescere. Si admirabile est magna detrimenta nul
lam mercatoribus afferre tristitiam, neque magnates grauibus de
bitis nõ contristari: quantò magis obstupendi sunt visu homines
sceleribus onusti, tottantisque incommodis affecti, plurimisque
pœnarũ debitis astricti & tamen tam læti, atque cõtenti ac si om
nia, quæ fides prædicat, mendacium ac fabulæ essent. O terribilẽ
calamitatem! Ecce fratres mei maledictum peccatorum statum.
Quocirca vos clementissimorum viscerum Iesu Christi nomine
aduro, vt vestrim etipsorum misereamini, nũc cùm à Deo ad pœ
nitentiam conuocamini: cumque ipse vobis gratiam offert, ma-
numque cælestis auxilij porrigit, quò ex huius teterrimi tyran- 32
ni potestate prodeatis. Quid igitur dicitis? vultis ne? an nõ? quid
statuitis? O quantum vobis bonum aduenire, si iam ex huiusmi
seræ seruitutis vinculis dissolui velletis.

Concludit tandem dominus aliam rationem adducẽs. *Qui* (in
quit) *non est mecum, aduersum me est: & qui non colligit mecum dis per
git*, id est, non inuocat vnum contrarium alterum contrarium ad
effectus suos producendos. Non accersit nix ignem ad frigefaciẽ
dũ, neq; ignis niuẽ ad comburendũ. Sunt enim effectus eorũ con
trarij. Ego (ait bonus Iesus) & diabol⁹ sumus cõtrariorũ effectuũ,
nã ego fide atq; amore coniungo: ille autẽ odio, ac simultate dis-
spergit. O quot viros optimos coaceruat Deus in sanctis religioni

bus,

33 bus,& in rebus publicis Chriſtianis, quot in iuſto virtutes accumulat, quantamque diuinæ voluntati ſuæ conformitatem in eo conſtituit. Poſtquàm Dominus dixerat per Ezechielem: Effundam ſuper vos aquã mundã,& mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris,& dabo vobis cor nouum, & ſpiritum nouum ponã in medio veſtri, dicit inferiùs: Multiplicabo eos ſicut gregẽ hominũ, vt gregem ſanctũ, vt gregem Hieruſalem in ſolennitatibus eius. O quàm diuinæ pollicitationes. Dicebat quippè Deus à ſe coniungendum eſſe gregẽ, non beſtiarum quidẽ, qui ſunt peccatores. Hi enim appetitibus ſuis, non verò ratione ducũtur: ſed hominũ rationaliũ, qui non paſsione quidem, ſed ratione ducerẽtur. Neq; verò contentus eſt dicere: Gregem hominũ, ſed addidit etiã dicens: Gregẽ ſanctum. O quot ſancti greges ſunt in ſacris re- *Ezech.26.*

34 ligionibus. Nam etſi inter laicos plurimi ſunt virtute prędditi: maior tamẽ huius ſtatus pars eſt perditorũ hominũ: in religionibus, aũt ſunt greges ſancti: ſicut gregẽ Hieruſalẽ in ſolẽnitatibus eius: quando ſcilicet ad ſolennitates properabant, & ſacrificia offerebãt, pingueſq;, ſanos atq; immaculatos agnos immolabãt. Obeatum gregem, qui ſanctum, & immaculatum Deo ſacrificium nouit offerre: hoc eſt Ieſu Chriſti Redemptoris noſtri munus, ſanctorum virorum greges accumulare. Et ſic vbi nos legimus: Nos autem populus eius, & oues paſcuæ eius Beatus auguſtinus legit: Et oues manus eius. Quis te condidit ò Chriſtiane? quis te in lucem edidit? quis te facco indui fecit? quis te in iſtos angulos incluſit? niſi præpotens manus Domini, eiuſque infinita virtus, atque potentia? Nunquid niſi Deus te ſua potenti dextera tange- *Pſalm.78.*

35 ret, tu tibi perſuadere poſſes, vt tam arctam, atque pœnitentem viuẽdi rationẽ eligeres? Dominũ igitur frater chariſsime, aſsiduis gratiarũ actionibus, laudibuſq; extolle, atq; glorifica, qui tot in te cõtulit beneficia, teq; ſeruorum ſuorũ gregi coniunxit. Cõtra verò diaboli officiũ eſt, in humano corde odia ſeminare, animãq; à diuina charitate, proximorumq; amore ſegregare. Siquidẽ igitur Chriſti filij Dei, & diaboli tam contrarij ſunt fines, atq; operationes, euidenter ſequitur diuinum Saluatorem nequaquã dæmonis potentia ad effectus ſuos faciendos eſſe vſurum.

His omnibus finitis, conuerſus eſt Dominus ad hominẽ à quo diabolum expulerat, dixitque ei: *Cũ immundus ſpiritus exierit ab homine, &c.* quaſi dicat, caue tu ò frater, qui iã ſanus factus es, ne iterũm

rùm in peccatum mortale prolabaris, ne diabolus tui iterũ domi- 36
netur. Nam licèt ex vno repulsus alios plurimos: in quibus more
tur, inueniat, est tamẽ sicut auarus, qui quantò plures diuitias ac-
quirit, tantò plures adhuc desiderat: nec quousq; illas cõparet, re-
quiescit. Sic Sathanas est nimis auarus, cupidusq; animarũ, quò
plures destruit, eò plures euertere cõcupiscit: & hoc desiderio, ac
siti æstuans dicit: *Reuertar in domum meam vnde exiui.* Hoc verbum
maximæ Christianorũ hominũ cõfusioni esse deberet, videlicet:
quod adeò securè diabolus se animæ dominari iudicet, vt habita-
tionẽ suã illã esse dicat. O quanta est hæc nobis ignominia. Dicit
quippe Sathanas se nihil æstimare, quod ab anima expellatur, cũ
paulò post ad eã rediturus sit. Et hoc est quòd hic Dñs demõstra-
re voluit, videlicet quã facilè homines vitijs aditum patefaciũt, à
quibus iã liberati sunt. Nõnulli quippè sunt homines, qui Deũ 37
non habent nisi tempore Quadragesimæ, nec toto quidem isto
tẽpore, sed illius parte: quod cùm diabolus intelligat, confidenter
ad hãc animã, quã domũ suam esse ducit, reuertitur. Et cùm vene
rit, inuenit eam scopis mundatam. Scopa immunditiam tantùm
abstergit, quæ humo non adhæret: àd lutũ autem, & cespites euel
lendos, qui solo inhærent, opus est batylo. Idcircò in his verbis o-
stendit Dominus, vnam ex causis, quare tam cito in peccata rein
cidimus, esse, quia passiones & affectiones, malosq; mores, à cor-
de non se mouemus, atque radicitus euellimus. Beatus Matthæus
Matt. 12. hanc ipsam historiam recensens, dicit: Inuenit eam vacantem, &
scopis mundatam. In quo denotat diabolum ex otio nostro ad re
Ephe. 4. deundum occasionem assumere. Ideò D. Paulus, cùm dixisset,
Nolite locũ dare diabolo, remediũ adhibet, vt laboret vnusquisq; 38
operãdo manibus suis quod bonũ est. Ille enim diabolo aditũ pa
Exod. 16. tefacit, qui sanctis exercitationibus nõ intẽdit. Ideo noluit Dñs
in integrũ annũ, aut mensem nec hebdomadã quidẽ coniunctim
filijs Israel manna concedere: sed voluit, vt illud quotidie, excep-
to die Sabbatho colligerẽt. Vt significaret, nos quotidie operã-
da cõtra indies promereri debere, excepto Sabbatho, per qđ cælestis
beatitudinis requies significatur: vbi comedemus, & perfruemur
ijs, quæ in hoc sæculo promeriti fuerimus. Dicit etiam quòd in-
uenit eam ornatam. Lectus optimè constructus, atque exorna-
tus videtur hominem ad recubandum in ipso inuitare. Hæc or-
namenta sunt peccati occasiones. Quemadmodum, qui exorna

tam

39 tam, pulcherrimiſque tapetibus perpolitam habet domũ, hoſpitem ad morandum in ea inuitat: ſic qui domi ſuæ occaſiones habet, diabolum incitat, vt ad ipſum redeat. Idcircò loquens Dominus quomodo Hebræi deſtructuri eſſent gentes, dixit: Aras eorum ſubuertite, & confringite ſtatuas, lucoſque ſuccidite, & ſculptilia comburite. Omnia vtique Deus funditus præcipit euerti. Memoriam etenim peccati penitus oportet oblini. Moyſes vitulum, quem filij Iſrael adorarunt, contriuit, in puluerem que conuertit, atque illum populo bibendum tradidit: vt ſignificaret, ne puluerem quidem peccati in homine remanere debere, ſed omnia conſumi oportere. Quod quãdo homo non facit, ſed aliquas occaſiones relinquit, arbitrans illas parum nocere poſſe, quia minimæ ſunt, ex illis occaſionem, & audaciam accipit diabolus, vt 40 redeat. Cumque non ſolus, ſed ſeptem alijs ſpiritibus nequioribus, atque (vt ſupra diximus) potẽtioribus ſe comitatus accedat, omnes tutò ingrediuntur, & ibi pacificè commorantur: *Et fiũt nouiſſima hominis illius peiora prioribus, &c.* Sic peccator ex malis, ad deteriora progreditur. Samſon priùs funibus neruicẽis, poſteà verò nouis funibus fuit alligatus: quanto magis in Dalilæ neceſſitudine perſeuerabat, tanto fortioribus eum vinculis alligabat. Poſteà ipſa eius crines abſcidit, deinde Philiſtęi ei oculos eruerũt, vinctumque illudentes per vias, plateas, ac tabernas deduxerunt, & exinde ad molam eum traxerunt: ſic peccator ex malis in peiora procedit, quouſque diaboli eius crines, quibus caput operitur, abſcindunt: per quos verecundia ſignificatur: qua deperdita eum quocunque libet, deducunt. Oculos euellunt, hoc eſt cæli 41 atque inferni conſiderationem ei adimunt, nec ſe cæleſtes delicias amiſiſſe dolet, nec inferni cruciatibus deterretur. Tam laxis habenis per vitia decurrit, vt eius turpis, ac flagitioſa viuendi ratio per vicos, atque plateas omnibus innoteſcat & de illa vbique murmuretur. Illum igitur hominem huius ſecundæ ruinæ Dominus voluit timore deterrere, quò in accepto bono perſeueraret. Ego verò vos deprecor fratres chariſsimi, ipſiuſque Domini nomine adiuro, vt ex hac admonitione fructum percipiatis: & ingẽtia mala, quibus hic inconſtantes homines comminatur, maximè timeatis: atque in incepto bono efficaciſsimè perſeueretis, vt diuina locupletati gratia, æterna beatitudine fruiti ad cæleſtia regna conſcendere valeatis. Amen.

Exod. 33.

Iudic. 16.

Feria.IIII. post Dñicam.III. in Quadrageſima.

Acceſſerunt ad Ieſum ab Hieroſolymis Scribæ, & Phariſæi, &c. Matth.15.

IN hodierna ſancti Euangelij lectione fratres chariſsimi nobis oſtenditur, quàm ex animo miniſtri iniquitatis viris probis iniurias, calumniaſque inferre ſuſcipiunt: quantaque animi contẽtione Deus cum notabili etiam perſecutorum ignominia ipſorum honorem propugnat. Refert ſanctus Euangeliſta viros ex nobilioribus Synagogæ ab Hieroſolymis ad Galilæam profectos fuiſſe, ineptam atque inutilem querelam de ſacris Domini diſcipulis deferentes: videlicet, quia cum panem edebant, manus 2
Simile. non abluebant. Quenquam in ſaxoſa via pedibus offendi, non eſt mirandum: in latiſsima verò aula æquiſsimo laterum ſtrati pauimento offendi, cæcorum hominum eſt. Et ſic hos, qui abſque vllo offendiculo offendebantur, videns Dominus cum hac inſulſa quæſtione venire, cæcos appellauit, dicens: *Sinite illos, cæci ſunt.* Sæpè etenim ad eum querelas de ſanctis Apoſtolis defere-
Matt.12. bant. Iterum quippè conqueſti ſunt, qui in agro ſterili ſpicas ad
Matt.9. edendum die Sabbatho colligebant. Iterum, quia non ieiunabant, ſicut diſcipuli Beati Ioannis Baptiſtæ. Quam de aliena viuendi ratione curam gerunt. Signum vtique hoc eſt malæ conſcientiæ. Profectò nuſquã reperietis ſanctos Apoſtolos de Phariſæorum vita diſceptaſſe: erant enim virtute præditi, neque alie norum morum rationem habebant: ſed totam de ſe curam gere- 3
bant, moreſque ſuos ſolummodo perſcrutabantur. Imò cùm ſemel eos Dominus interrogaret: Quem dicunt homines eſſe filiũ
Matt.16. hominis: Scientes Phariſæos de illo murmurare, eò quòd cum
Marc.8. malis hominibus conuerſaretur, ipſoſque dixiſſe: quare cum pu-
Luc.9. blicanis manducat Magiſter veſter? noluerunt illi hoc dicere, nec
Marc.2. de illis quicquam loqui. Et quanquam de alienis moribus diſceptare, atq; murmurare nimis nociuum ſit (vnde mordax lingua comparata eſt à Propheta Dauid ſagittæ acutæ, magnoq; impetu dimiſſæ & ardentiſsimis carbonibus, cùm reſpondens interrogationi illi: Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguã doloſam? dixit: Sagittæ potẽtis acutæ cum carbonibus deſolatorijs

Vbi

4 Vbi Hebręi legunt: Cum carbonibus iuniperi. Carbones iuniperi diutiùs ignem conſeruant, quàm carbones quercus, aut ilicis: & hic eſt ignis intenſiſsimus. Si murmurator de te rumorem in populo excitat, duobus flatibus ignem inflammat, qui toto vitę tempore durat, honoremque tuum cumburit) multo tamen maius affert detrimentum, cùm de viris Eccleſiaſticis, Deoque dicatis detrahitur: quibus maximum honorem, atque reuerentiam oportet exhiberi. Gloſſa dicit: quia cùm Dauid in ſpelunca Saulis chlamydis fimbriam abſcidit, quia Saul erat Chriſtus Domini, à Deo hoc ſupplicio fuiſſe punitum, quòd aliquot annos ante ipſius obitum veſtibus, quas gerebat, non calefieret, ſed ſemper algeret. Et cùm Ananias Iudex Beatum Paulum percuti iuſsiſſet aſperrimè ab ipſo ſancto Apoſtolo fuiſſe reprehenſum: *Gloſſa ſuper l. 1. Reg. 24. Acto. 23.*

5 cui cum Ananias ſacerdos eſſe diceretur, reſpondit Apoſtolus: Neſciebam fratres quòd princeps eſt ſacerdotum. Quaſi ab eo veniam petēs. Si igitur Saulis peſsimi fimbriam chlamydis Dauidi non licuit abſcindere, nec voluit Beatus Paulus iniquum ſacerdotem, qui eum iniuſtè puniri iubebat obiurgare: quomodo innocentem licebit infamare: qui non ſolum tibi non obeſt, ſed forſitan etiam prodeſt? Cauete igitur diligentiſsimè fratres chariſsimi à tanto malo. Quod non ſolum Dominus in futuro, ſed etiam in hoc ſæculo punire conſueſcit. Et valdè notandū eſt, quòd cum plurimi Hieroſolymis ſcelerati homines morarentur: mali ſcilicet iudices ſicuti Pilatus, latrones, ſicuti Barabbas, & alij plurimi adulteri, qualis erat Herodes: ſimoniaci ſicut Annas, & Caiphas: hi tamen Phariſæi non dicuntur eos reprehendiſſe, nec minimū

6 quidem aſperitatis verbum locutos fuiſſe. Tantūmodo ad Dni diſcipulos obiurgandos ora, & linguas habere videbantur. Hæc eſt conſuetudo miniſtrorū Sathanæ ſanctos Apoſtolos, & ſeruos Dei perſequi, & de eis detrahere: tamq; de clericis, quàm de religioſis murmurare. O quanto perè de his queritur Deus per Iſaiā dicēs: Filij auguratricis, ſemē adulteri, & fornicariæ. Super quem dilataſtis os, & eieciſtis linguam? ſi ſciretis fratres, quem illuſiſtis, & de quo detraxiſtis pudore confunderemini ſciētes, quantū Ecclesiaſticis, religioſiſque viris debeatis: qui quidem lachrymis, & forſitan etiam ſanguine ſuo pro vobis ſemper intercedunt. De viro iuſto dicit Dauid: In cathedra peſtilentiæ nō ſedit. Vbi alij legunt: In cathedra deriſorum nō ſedi. Non enim conuerſatur vir *Iſai. 57. Pſalm. 1.*

iuſtus

iuſtus cùm tam peruerſis hominibus, quales ſunt murmuratores. 7
Quare diſcipulitui, &c. Animaduertẽdum eſt licet hi maledicti longè aberrarent, cum ſanctos Apoſtolos huius, quæ ne venialis quidem culpa erat, accuſarent: in hoc tamen non erraſſe, imò rectè feciſſe, quòd quicquid illud erat, ad Magiſtrum eorum deferebant. Etenim diſcipulorum culpas magiſtris oportet attribui: liberorumque defectus parentibus, ſeruorum denique mala domi
Simile. nis oportet imputari. Quando horologium perturbatur, & quando hora octaua ſonare debet, duodecima ſonat: nunquid huius inordinationis culpam in horologium, quod rotas, atque inſtrumenta ſua habet, an in cymbalarium, cui eius conſtruendi, atque gubernandi cura incumbit, confertis? In cymbalarium vtique. Sic etiam cùm Reſpublica, ſiue conuentus perturbatur, præcipuã in præfectum culpam conferri oportet. Aſsignans Iſaias Prophe 8
Iſai. 1. ta cauſam deſolationis Hieroſolymitanæ dicit: Principes tui infideles. Et ſeptuaginta interpretes verterunt: Principes tui inobedientes. Vnde colligitur, quod cùm principes Deo non obediũt, maximam infidelitatem in Deum, & proximos committunt. Et ſic vnum ex ijs, quæ Propheta Nathan Dauidi ampliùs exaggerauit, fuit ſcandalum, quod ſubditis ſuis præbuit. Et ſic dixit:
2. Reg. 12. Quoniam blaſphemare feciſti inimicos nomen Domini. Vbi dicit gloſſa hoc fuiſſe, quia Dauid peccato ſuo plebi occaſionem præſtitit, vt Deum iniuſtum eſſe iudicarent, dicentes: illum Sau
Simile. li regnum abſtuliſſe, vt alteri grauiori peccatori illud traderet. Quãdo riuulus ſtagnat, minimum quidem damnum infert, cùm autem capitalis fluuius ab alueo exit: hortos deſtruit, ſata euellit, molas diruit, ac pontes denique ſubuertit. Tribus, quæ ſecutæ ſunt Hieroboam, cum eo Idola coluerũt: & dictæ ſunt Ephraim
Iſai. 28. ſicut eas appellauit Iſaias, dicens: Væ coronæ ſuperbiæ, ebrijs 9
Ephraim: vbi cum omnibus decem tribubus loquitur. Homines autem illos illo nomine vocauit, non quod omnes ex illa tribu eſſent, ſed, quia eorum dux & princeps Hieroboam ex ea erat. Vt quantum ſubditis detrimentum iniquus princeps afferat, cognoſcatis. Et quanuis inferiores ex ſe abſque eò quòd malum in prælatis exemplum perſpiciant, ad malum aliquod moueantur, niſi iſthęc mala à ſuperioribus omnibus ipſorum viribus, atq; poteſtate impediantur: dicit ſacra Scriptura illos hæc populo impo
Exod. 32. ſuiſſe. Hoc ſignificauit Moyſes, qui acerrimè fratrem ſuũ Aaron reprehen-

10reprehendēs ob populi peccatum dixit? Quid fecit tibi populus hic, vt ſuper eum induceres peccatum hoc maximum? Diligenter perpendite quomodo Moyſes Aaron ſummo ſacerdoti dixit eum idololatriam illā populo impoſuiſſe, eo quòd eam illis omnibus viribus ſuis non impedierat: cum prælati munere fungeretur. Quæ cùm ita ſint, ego vos domini mei in Chriſto Ieſu deprecor, vt ij, quibus aliquod gubernationis munus incumbit, recordemini vos omnium peccatorum, quæ ſubditi veſtri negligentia veſtra commiſerint, rationem arctiſsimam eſſe redditu-
ros: precor item, vt ex illis eſſe curetis, de quibus dicit Diuus Pau-
lus: Peruigilant quaſi rationem pro animabus reddituri. Maxi- *Hebr.* 13.
11 mè penſate ſanctum Apoſtolum non contentum fuiſſe dicere: Vigilant; ſed vt eorum diligentiam amplius exaggeraret, dixiſſe: peruigilant.

Ipſe autem reſpondens ait illis, Quare & vos tranſgredimini mandatum Dei propter traditionem veſtrā. O quā merito ſe ſe hic optimus, ac clementiſsimus Dominus gallinæ cōparauit, dicens: Quem- *Matt.* 23.
admodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas. Nullus eſt fe-
rocior leo quàm gallina cum pullos ſuos ab aliquo lædi, aut tangi perſpicit: Sic bonus Ieſus quam ferociſsimum leonem ſe præ
bet in eos, qui filios ſuos lædunt: ſicut hanc protectionem exag-
gerauit ſanctus Propheta Dauid dicens: Abſcondens eos in ab- *Pſalm.* 80.
ſcondito faciei tuæ à conturbatione hominum, proteges eos in ta
bernaculo tuo à contradictione linguarum. Facies Domini eſt quod hominibus crebriùs, & apertiùs in Deo reuelatur. Hæc autem eſt ipſius miſericordia: & in abſcōdito, atq; intimo miſericor
12 diæ ſuæ amicos ſuos protegit, atque cuſtodit. Et in tabernaculo ſuo; ideſt, in ſacratiſsima Chriſti Redēptoris noſtri humanitate Deus iuſtos protegit, id eſt, per merita Saluatoris noſtri eos ab omni contradictione defendit. O ſerui, atque amici Dei quando vos hominū linguis, aut aliqua humana cōtradictione percuſſos videritis adhoc ſacroſanctum tabernaculum cōfugite: illic enim refrigeriū atque patientiæ conſeruandæ ſubſidium reperietis.

Quare & vos tranſgredimini mandatum Dei? &c. O quàm ſenſibile verbum eſt hoc, niſi homo eſſet inſenſatus, & extra ſe non incederet. Hæc autem Domini querela ſuper nos etiā cadere poteſt. Omnes legiſlatores leges, quas ſanciunt, cuſtodiri cupiunt. Tiburtius dicitur cùm Lacedæmonijs leges ſanxit, eos adiuraſſe,

vt illas obseruarent, quousque ex certo itinere, quod sibi confi- 13
eiendum erat, reuerteretur. Qui cum Cretam se contulisset, nun
quam amplius redijt: sed præcepit, vt ossa sua post ipsius obitum
in mare proijcerentur, quò sic cum nec viuus, nec mortuus redi-
ret, semper iureiurando tenerentur. Quanto igitur magis desidera-
bit Dominus vt præcepta sua obseruentur (Sic affirmat Da-
Psalm. 118. uid: Tu mandasti (inquit) mandata tua custodiri nimis. Pensate
quæso, verbum illud, nimis. Etenim non solum vult Deus quòd
lex sua seruetur, sed commendat illam nimium custodiri. Cùm
1. Reg. 23. sanctus Dauid per Palæstinę solitudinem exularet, nulla alia cō-
solatione fruebatur, nisi assidua diuinæ legis meditatione, & sic
ipse in eodem Psalmo dicebat: Cantabiles mihi erant iustifica-
tiones tuæ in loco peregrinationis meæ. O beatum virum, qui tã
ardenti diuinorũ præceptorum amore tenebatur. Et non dubi- 14
to quin illa ad vnguem (vt aiunt) obseruaret. Quid autem mi-
rum (dicebat sanctus Propheta) quòd ego tibi paream: siquidem
ordinatione tua perseuerat dies: quoniam omnia seruiũt tibi. O
quanta est hæc ignominia homini: quòd cùm vniuersæ creatu-
ræ Deo inseruiant, solus homo in eius ministerio deficiat: qui si-
quidem ratione, fideique lumine gubernatur, primus in Dei
seruitute esse illique omnibus partibus suis ministrare deberet.
1. Thes. 5. Quapropter Diuus Paulus dicit: Ipse autem Deus pacis sanctifi-
cet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & cor-
pus sine querela in aduẽtu Domini nostri Iesu Christi seruetur.
Considerate quanto affectu commendat sanctus Apostolus, vt
omnibus, quæ in nobis sunt, Domino seruiamus. Et pensate ver
bum illud: sine querela. Nã sicut pater, aut Dominus de filio, siue 15
seruo, qui ei fideliter non ministrat, conqueritur: sic etiam con-
scientia conqueretur, & consurget aduersus spiritum, animam,
& corpus ex seruitute Dei deficientibus. Animaduertite etiam
quomodo sanctus vir sigillatim hic spiritum, animam, & corpus
nominat. Vnumquodque enim horum in Dei ministerium pe-
culiare munus suum debet exercere. Spiritus quippe diuinarum
rerum contemplationi: anima competenti, ac moderatæ corpo-
ris gubernationi: corpus autem exteriorum operum excitatio-
ni debet intendere. Omnia seruiunt tibi. Et quanquam om-
nes in hoc multum deficimus: multo tamen magis deficiunt prin
cipes, & magnates huius sæculi: qui Euangelicæ legis obseruan-

tiam

16 tiam ignominioſam eſſe ducunt. O gigantes ſæculi. *Quare vos tranſgredimini mandatũ Dei propter traditionem veſtram?* Beatus Paulus dixit: Non erubeſco Euangelium: virtus enim Dei eſt in ſalutem omni credenti, vos autem illud obſeruare pudet: videlicet, vt vanitatis veſtræ legibus pareatis. O quàm dignum eſt hoc quòd ſanguineis lachrymis deploretur, ſi conſideremus quæ hodie inter magnates geruntur propter inanem viuendi rationem, ſeu potiùs abuſionem, quàm in eis diabolus introduxit: vaniſſimaſque eorum leges, quas illis mundus ſtabiliuit, perpendamus, facilius Ethnicorũ Romanorum ſtatuta, quàm eorum decreta ſanctiſsimo Domini noſtri Ieſu Chriſti Euangelio concordare poterimus. Sacra Saluatoris noſtri lex pauperes ſpiritu, mites, pacificos, eoſque qui vna maxilla percuſſi alteramque libenter offe- 17 runt, eos, qui cùm maledicantur, benedicũt: qui cùm blaſphemẽtur, obſecrant: qui proximis ſuis honores offerũt: qui corde humiles ſunt: hos (inquã) huius generis homines beatos eſſe affirmat. Leges autem eorum, qui viri nobiles eſſe dicuntur, hæc omnia ita eneruant, eiſque derogãt, vt qui hęc fecerit, quanuis à Ieſu Chriſto filio Dei præcipiantur, magnatis nomine indignus habeatur. Ille autem, qui vix iniuriam accepit, cum iam aduerſariũ ſuum in priuatum certamen accerſit, deq; illo vlciſcitur, & quanuis lethalibus vulneribus iam iam moriturus in lecto recũbat, ab odio non deſiſtit, quanuis confeſsionis, & cæleſtis gratiæ expers intereat, inuincibilis optimatis cognomen adipiſcitur. O ineffabilis Deus, tu Domine ſpiritum mihi largire, quò honorem tuũ ſumma animi contentione propugnẽ, qui ab ijs, qui ſe Chriſtianos eſſe dicũt, pro nihilo ferè reputatur. O fratres in Chriſto Ieſu pudeat, pudeat vos talem habentes fidem tam barbarè, aut fortè 18 barbarius, & turpius, quàm Ethnicos viuere. Quomodo coram diuina maieſtate audebitis apparere? quod forſitã vobis hodie, ſiue cras, aut certè citiùs, quàm arbitramini, continget.

Dicit igitur Dominus his Phariſæis: *Quare & vos tranſgredimini, &c. Nam Deus dixit: Honora patrem tuum, &c.* Animaduertite quòd & ſi Phariſæi alijs plurimis, & maximis ſceleribus repleti erant. Erant quippe ſuperbi, cupidi, inuidi, auſcultatores, & murmuratores: eis tam præcipue peccatũ inobedientiæ, patriq; honoris, quẽ parentibus exhibebant diuinus Magiſter obiecit. Ex quo quàm graue malum ſit, aperte detegitur. Quando ſanctus Ioſeph Rom. 1. Gene. 43.

petijt

petijt à fratribus ſuis, vt ſibi puerum Beniam in afferrent, ſanctus 19
Patriarcha Iacob illum eis dare renuit, qui poſtquàm eum aſsiduis precibus rogitauerunt, nec quidquam tamen hæc proderãt, quaſi magna quadam exaggeratione illi dixit Iudas: Mitte puerum mecũ: niſi reduxero, & reddidero eum tibi: ero peccati reus in te omni tempore. Cùmque vir ſanctus quãtum filius ſuus humi; is ſuis onus imponeret, attendiſſet, videlicet, quòd nõ ſolum ei ad peccatum quodcunque, ſed ad peccatum cõtra patrem ſuũ imputaretur, dixit: Si ſic neceſſe eſt, facite quod vultis. In quo manifeſtatur quantum, quàmque graue peccatum apud ſanctos illos Patriarchas haberetur quòd aduerſus parentes committere
Eccl. ſ. 3. tur. Vnde dicitur: quàm malæ famæ eſt qui dereliquit patrẽ, & eſt maledictus à Deo, qui exaſperat matrem. Nemo vtique tale facinus, atque impietatem committẽtem cognoſcit, quin in eius 20
faciem conſpuat, atque infamem reputet. Vix eſt vitium ex ijs, quæ aduerſus homines perpetrantur, quod nõ poſsit aliquod excuſationis genus habere: in hanc autem iniquitatem nulla prorſus excuſatio cadere poteſt. Et ideò dicitur: quàm malæ famæ eſt &c. Cõtra verò honeſtiſsimum, vtiliſsimum, & glorioſiſsimum eſt parentes honorare, illiſq; benefacere. Et ſic dicitur vbi ſupra: Deus iudiciũ matris exquirens firmauit in filios, & ſicut qui theſaurizat ita qui honorificat matrẽ ſuam. Adeò æſtimat Deus honorem matribus exhibitum, vt viduarum liberos ſolicitus exquirat, ad honorem, atque reuerentiam, quam matribus ſuis præſtiterũt, eis perſoluendum. Exquirens (inquit) fortaſsè quia pauciſsimos reperit. Ea vtique, quæ difficilè inueniũtur, exquiri conſueſcunt. Specialiter nominat hic ſapiens matris honorem, quia
præcipuè aduerſus matres, maximè cùm ſunt viduæ liberi cõſur 21
gere, debitumque illis honorem, ac diuitias etiam adimere ſolẽt. Theſaurum etiam dicit comparare illum, qui matrem ſuam honorat. Siquidem autem tot, tantiſq; filios ad honorem matribus exhibendum præmijs inuitat, ex hoc colligi poteſt, eum paucos, qui hoc faciant, reperire. Et ſic videbitis Dominum nulli ex decem præceptis temporale præmium illico addidiſſe, niſi huic di-
Exod. 20. cens: Honora patrem tuum, & matrem tuam, vt ſis longæuus ſu-
Simile. per terram, quam Dominus Deus dabit tibi. Et enim amor eſt quaſi aqua, quæ facilè deſcendit, & difficulter aſcendit. Remediũ autem ad illam eleuandam eſt, in illam põdus immitti, & ſtatim aſcendit,

22 aſcendit. Sic amor faciliùs ex parentibus ad liberos deſcendit, quàm ex liberis ad parentes aſcendit. Et ideò dicitur, vnus pater centum liberis, non verò centum liberi vni patri ſufficere. Vt igitur ex liberis ad parentes amor aſcenderet, in eum Deus pondus inuexit: quod eſt diuturnæ vitæ merces, præter æternum gloriæ pondus, quod tanti præcepti obſeruantia operatur in eo. Cumq; verum ſit, hunc debitum parentibus honorem nõ ſolum in reuerentia illis exhibenda conſiſtere, ſed etiam in eorum neceſsitatibus ſubleuandis.

Hoc præceptum cupiditate ſua præuaricati fuerant Scribæ, & Phariſæi dicentes: Satius eſſe ex illis, quæ patribus egenis præbẽda eſſent, offerre ſacrificia. Idcircò Dominus illos tam acriter reprehendit, dicens: *Et irritum feciſtis mandatum Dei propter traditionem veſtram.* De qua præuaricatione nullum habebant ſcrupulũ: conſiderabant autem, vtrùm ſancti Apoſtoli manus abluerent. Surripuerat Michas à matre ſua mille centum argenteos, vt appa- 23
ret in ſacris literis. Nam vbi nos legimus. Mille centũ argenteos, quos ſeparaueras tibi, &c. Hebræus contextus habet. Mille centũ argenteos, qui ſublati ſunt tibi. & execratus es, ſcilicet, furem: quemadmodum me audiente narraſti. Ecce mecum ſunt: ego abſtuli eos, &c. Ex hoc apparet, ipſum eos ſurripuiſſe: vt autem vidit eam argenteos illos præparatos habuiſſe ad idolum conficiendum, ſcrupulum habuit, illoſq; matri reſtituit: quia videri ſuo illos à diuino cultu ſurripuerat. Et reſtituẽs eos, vt idolum faceret, cùm grauiſſimè eſſet hoc peccatum nullum habebat ſcrupulum: tam cæcus exiſtebat in fœlix, cùm idoli adoratio tam manifeſtum eſ- 24
ſet malum. Terribiles ſunt cæcitates, atque ſtultitiæ, in quas homines à Deo ſemoti prolabuntur, quod in his miſeris videre eſt, qui in tot inſanias paſsim incidebant. *Iudi. 17.*

Dicit eis vlterius Dominus. *Hypocritę, bene prophetauit de vobis Iſaias, dicens: Populus hic labijs me honorat.* Quid? Deũ labijs honorare malũ eſt? non vtiq;, imò vocalis oratio ſanctiſsima, nimiſq; vtilis eſt, ad prouocandos nos, atque alios ad Deum diligendum. Sæpe enim cum homines Deum ab alijs laudari perſpiciant, eorum corda diuino inflãmãtur amore. Ideò dicebat Dauid: Benedicam Dominum in omni tẽpore: ſemper laus eius in ore meo. Aduertite quomodo ſanctus Propheta dicit, in ore meo, vbi manifeſtè confutatur error eorum, qui orationem vocalem dãnant. Voca- *Pſalm. 33.*

lis etiam oratio prodeſt ad hominem à vitijs cohibendum, ſic di- 25
Iſai. 48. cit Deus per Iſaiam, his verbis: Laude mea infrænabo te, ne intereas. Equum effrenatum ac furibundum nemo tenere valet, ſi illi frænum appoſueris, ſtatim ſiſtet, illumque quolibet deduces.
ſimile. Homo poſt concupiſcentiã ſuam effrænate decurrit: quem Deus quaſi fræno coercet ipſius laudẽ in eius ore cõſtituens: ipſa enim ſancta verba, quæ dicit, eum confundunt, & ſic ſunt ei tanquam frænum, quo detinetur, ne poſt paſsiones ſuas tam furioſe gradiatur. Non ſolum autem ab exterioribus, ſed ab interioribus etiam cogitationibus peccatis diuina Dei laus hominẽ liberat. Hoc ſig-
Cant. 4. nificauit ſponſus, dicens ſponſæ: Sicut vitta coccinea labia tua. Si ad illud tantummodo, quod litera ſonat, reſpecturi eſſemus ſtultum videretur hoc dici. Quæ enim ſimilitudo eſt in labijs decoræ fæminæ cum vitta coccinea? Si autem ad ea, quæ hic diuinus 26
ſpiritus dicere voluit, attẽdamus: maximum in his verbis myſterium ineſſe cognoſcemus. Fœmina vitta vtitur ad comprehendendos crines, ne huc atque illuc diſpergantur. Poſtquam domina crines ſuos pexuit, atque compoſuit, ne poſtea perturbentur, ac diſpergãtur, vitta illos deuincit. Crines animæ ſunt cogitationes, quæ vt in anima ſint apte diſpoſitæ, neq; diſpergantur, opus eſt vitta, qua vinciantur, & coerceantur. Ecce igitur ſimilitudinẽ. Etenim quemadmodum vitta comæ vinciuntur, ne huc, atque illuc diſpergantur, ſic feruida, & deuota labiorum oratio cogitationes comprimit, ne ineptè, atque inordinate diffundantur, atque ideò Spiritus ſanctus vocalem orationem vittæ coccineæ contulit, illam enim ſuauiſsimam, charitateq; plenam eſſe oportet. At
27 que ideò Dominus hos Phariſæos obiurgauit: quia & ſi eũ labijs collaudabant, illæ tamen laudes nõ ex intima cordis charitate dimanabãt. Quod Dominus vlterius explicuit, dicẽs: *Cor eorum lõgè eſt à me.* Linguã quippe Deo, cor autem diabolo dedicabant. O quot Chriſtianis nunc etiam hæc verba dici poſſunt. Habet vir primarius roſarium in manu, exitq; in aulam ſuam recitans, Pater noſter, qui es in cælis, & ſtatim dicit famulo: Heus famule inſterne equum. Et ſtatim addit, dicens: Sanctificetur nomen tuũ, illicoq; ad famulum conuertitur, dicens: Vide quomodo ei frenũ apponis: & vlterius proſequitur: Adueniat regnũ tuum, fiat volũtas tua ſicut in cælo, & in terra: ad famulumque tertio conuerſus dicit, accelera, ſtrauiſti iam? Iterumq; ad inceptum rediens, dicit:

Panem

28 Panem nóſtrum quotidianum, &c. Quid vobis de hoc recitandi modo videtur: linguam habet in roſario, cor autem in equo. Ecquis concentus fieret, ſi cithara ſonus lętiſsimus ederetur, ore autem cantus velociſsimus proferretur? nequaquam ſuauis concentus edi poteſt, niſi cithara voci conſonet. Sic oportet fieri orationẽ, vt quod labijs profertur, corde volutetur. At labijs dicere Paternoſter qui es in cælis: corde autem plurimas vanitates cogitare, magna eſt inordinatio, atque perturbatio. Etiam, & proprijſsime quidem verba hæc: *Cor eorum longe eſt a me.* Significant animã extra diuinam gratiam, & charitatem exiſtere, corque in creaturis eſſe collocatũ. Oratio verò hominis huiuſcemodi nõ eſt Deo grata, neque acceptabilis. Nam vna ex præcipuis piæ orationis comitibus eſt vitæ puritas, morum integritas conſcientiæ ſyncer-
29 itas, atq; diuina charitas. Propter quę Regius Propheta à Domino ſe auditum fuiſſe fatetur, quamobrem poſtquam plurima beneficia ſibi à Deo facta recenſuerat, dicens: Et exaudiuit de templo ſancto ſuo vocẽ meã, & clamor meus introiuit in aures eius: & miſit de ſummo, & accepit me, & aſſumpſit me de aquis multis: eripuit me de inimicis meis fortiſsimis, &c. horum omniũ cauſam aſsignãs, dixit: Quia cuſtodiui vias Domini, nec impie geſſi à Deo meo. Quoniam omnia iudicia eius in cõſpectu meo, & iuſtitias eius, &c. Ex quo colligit quod ibidem infert, & ſtatim ſubſequitur: Cum ſancto ſanctus eris: & cum viro innocenti innocens eris: & cum electo, electus eris: & cum peruerſo, peruerteris: id eſt, ſic te Domine cũ hominibus habes, vt homines ſe præbent erga te. Ita Azarias propheta ſub Aſa rege populo ex victoria re-
30 deunti ſpiritu diuino actus ait: Dominus vobiſcum, quia fuiſtis cum illo: ſi quæſieritis Dominum, inuenietis eum: ſi autem dereliqueritis eũ, derelinquet vos. Et Oſeas dicit: Oblita es legis Dei tui: obliuiſcar & ego filiorum tuorum. O fratres in Chriſto Ieſu quantum emolumentum animæ veſtræ percipient, & quã diligẽter curabitis per charitatẽ inflammatiſsimã corda veſtra Deo coniungere, ſi hæc in animis veſtris impreſſeritis. Terra, in quam ſolis radij nõ perueniunt, fructum ferre nõ poteſt propter nimiã frigiditatẽ, quod in Septẽtrionalibus regionibus experientia cõperitur: in quibus (vt aiũt) nihil animatũ, nec viride propter caloris defectũ procreatur. O infœlices peccatores à Deo ſegregati: q̃ Septẽtrionales regiões ſterilitate ſuperatis. Nihil in vobis vituũ,

Simile.

Pſal. 17.

2. *Para. 14.*

Oſea. 4.

Simile.

neque viride reperitur, sed omnia peccati frigiditate sunt arida: 31
quia cùm à diuino sole, qui est Deus, longe distetis, cælestis gra-
tiæ, atque Charitatis calore caretis. Et si pellicea veste cadauer in-
simile. duatis, nullum in eo calorẽ gignet: quia vt illa corpus calefaciat,
prius ex illo calorem oportet exire, quo vestis pellicea calefiat:
sicut in viuo corpore apparet: quia verò nullus ex cadauere calor
erumpit, non potest vestis illud calefacere. Bona opera sunt ve-
stes pelliceæ, quibus anima operitur, quæ vt meriti calorem emit
tant, prius ex nobis affectus pius, atq; deuotio, charitasq; debet
erumpere: quæ opera viuificet, atq; calefaciat; at, si anima per cul
pam mortua est, cùm ex ea calor hic non possit exire: non illum
operibus communicat, & sic opera illam non calefaciũt: atq; ita
sicca, mortua, & sine gratiæ, aut gloriæ fructu remanẽt. Ecce quo-
modo anima in peccato perseueranseſt septentrionalis regio. 32
Aliud etiam nobis malum prouenit ex eo, quòd procul à Deo su
Simile. mus: scilicet, quòd omnia eius nobis minima esse videntur. Ete-
nim experientia comperimus, ea, quæ à longe perspicimus, mul
to minora, quã sunt nobis apparere: ea verò, quæ iuxta nos sunt,
præcipuè, si cõspicilij silla videamus, per magna nobis esse videri. Vnde fit quod cum peccatores à Deo longissimè absint, sæcu-
laribus usq; rebus vsq; ad oculos sint immersi, caduca huius sæculi
maxima esse ducunt: res aũt Dei, cælestiaque dona contemnunt,
simile. & pro breuissima quaq; voluptate cõmutãt. Diuus Paulus quia
Philip. 3. corde propinquus erat Deo, mũdo autem remotus, dicebat. Om
nia arbitror vt stercora, vt Christum lucrifaciam. Quemadmodũ
sterquilinium fœtore, ac stercore plenum homini est odibile, il-
ludque diligenter aufugit, ne illud videat, aut oleat, sic Diuo Pau
lo hic mundus erat execrabilis. O vtinam diuina maiestas cæle-
stem amorem suum nobis communicet, vt omnia secularia ode- 33
rimus, atque vt stercora reputemus: ò quot mala euitaremus.

Dicit vlterius Dominus hos iniquos homines reprehendens. *Sine causa autẽ colunt me docentes doctrinas, & mandata hominũ.* Prior huius sententiæ pars: scilicet, quod sine causa, id est frustra, sine merito, & sine præmio æterno habendo colunt Deum cõmunis est omnibus peccatoribus, quemadmodũ æger frustra, & sine fru ctu recipit medicinam, nisi per eam valetudinẽ consequatur. Ve rùm ò Christe cælestis mundi magister quid in his vltimis ver-
bis dicis? Etenim ministri Sathanæ hæretici huius tempestatis

præce-

34 præcepta ſanctæ Eccleſiæ hominum ſtatuta eſſe aſſeuerans, neq; illis obedire volunt: & hoc tuum teſtimoniũ allegãt. Quapropter dic nobis quomodo hoc intelligis? Dico hanc difficultatem in ſuperioribus verbis fuiſſe declaratam: etenim non condemnat Dominus hos Phariſæos, quia hominũ præcepta ſequũtur, ſed quia illa ſequuntur, quę diuinis inſtitutis contradicunt: qualia erant illa, quæ in rapina nitebantur, ſcilicet, vt alimoniam patribus egenis denegarent, illamque in ſacrificium immolarent. Itaque non vult Dominus maiorum inſtituta dirimere: imò vult maiores, & præfectos in ſua ſancta Eccleſia exiſtere, quibus alij gubernentur. Hos enim deeſſe maxima, & lamentabilis eſſet ærũna: quòd in eum ſtatum homines deuenirent, vt ſuis turpibus appetitibus ducerentur: ſed ſtatuit Dominus ſuperiores eſſe, qui effrænatæ
35 hominum vitæ reſiſterent. In hanc equidem calamitatem dicit ſacra Scriptura populum Iſrael deueniſſe. In illis (inquit) diebus nõ erat Rex in Iſrael, ſed vnuſquiſq; quod ſibi bonũ videbatur, faciebat. Quod profecto eſt contra naturam: cùm experientia compertamus, irrationalium animantium congregationẽ, qualis eſt apũ caterua magiſtram ſuam quam ſequuntur, quaque gubernãtur, habere. Hæc ratio eſt beati Hieronymi. Et D. Paulus per totum ſecundum caput hanc obedientiam ſuperioribus exhibendã maximè cõmendat. Ex illis, ſcilicet, verbis: Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit. Deniq; ipſemet diuinus mundi Redemptor cũ illis loquens, quos Eccleſiæ ſuæ præfecerat, dixit eis: qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit.

Iudi. vlti.

Hieron in Epiſtol. ad Ruſti. Roma. 2. Luc. 10.

His dictis conuerſus eſt Dominus ad turbas: eiſque declarauit
36 cibos, qui in corpus ingrediũtur, animam non inficere, ſiue lotis, ſiue illotis manibus ad os deducantur: ſed ea, quæ ex corde proceduntur, ſpiritum cõtaminare. *Nam ex corde exeunt cogitationes malæ, &c.* Circa hoc dupliciter homines decipi, atque errare conſueſcunt, vno modo: quòd ſunt nõnulli, qui arbitrantur, cùm peccatum actualiter opere non exercent, ſe non peccare, nec illud ſibi eſſe imputandum. Accedit peccator ad confeſſarium, & ille pœnitentem interrogat, cùm ad ſextum præceptum peruenitur frater nunquid contra hoc præceptum aliquid commiſiſti? Qui reſpõdet, dicens: Non pater, immunis ſum huius peccati. Animaduerte vtrũ turpibus cogitationibus voluntate conſenſeris? Si forte aliquam in corde tuo fœminã cõcupiuiſti, qui ait. Pater iſtud

sæpenumero mihi contigit, verum in hoc desiderio exequendo, 37
nullam vnquam adhibui diligentiam. O miser hoc nihil esse dicis? tantum est hoc, quod te in infernũ detrudere sufficeret. O pater quã minimis scrupulis stimularis. Profectò si in hoc scrupulo
Matt. 5. sus sum, talis etiam est filius Dei, qui dixit: Omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendũ eam, iam mœchatus est. Altero modo satis periculoso decipiuntur homines: nonnullos quippe reperietis contrarium tenentes extremum, quibus vix turpis cogitatio aduenit, cum iam se in infernum demersos esse arbitrantur. Frater si voluntas tua cum Deo sit, malisque cogitationibus resisteris, non solum non peccabis, sed multum etiam promereberis. Hancque in hac materia vtilissimam regulam obserua, scilicet, quàm procul abes ab eo, quòd malis cogitationibus oblecteris: tã procul abes ab eo, quod in eis pecces. Rationi etiam consentaneũ 38
est, vt aliud animaduertas, videlicet, quòd malæ cogitationes plerumq; ex sensuum dissolutione procedunt. Quapropter oculos claude, cæterosque sensus diligenter obserua, & huic malo magnoperè obuiabis. Sic faciebat sanctus Propheta Iob, qui dicebat:
Iob, 31. Pepigi fœdus cum oculis meis, ne cogitarẽ de virgine. Quid? An ne oculi cogitant? Non vtique, sed per illos exteriorũ rerum species ingrediuntur, ex quibus malæ cogitationes gignũtur. Et ita sanctus Propheta in his verbis vult dicere. Ne male cogitem, oculos claudo, nec ea, quæ ad me nõ pertinent, imò potius mihi poterunt officere, aspicio. Quæ cùm ita sint dilectissimi fratres, Dominum suppliciter exoremus, vt ista hæc omnia nos erudiat operari, quòd illorum exequutione diuinam gratiam in hoc sæculo in futuro autem cælestem gloriam consequamur, Amen. 1

¶ Feria VI. post Dñicam. III. in Quadragesi.

Venit Iesus in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar. &c. Ioan. 4.

HOdiernum Euãgeliũ lautum nobis facit cõuiuiũ in quo cibi sunt plurimi & delicati, quare in tanta ciborum abundantia non ex vno, vel altero comedere debemus, fieret enim Domino iniuria qui nos inuitauit: nec etiã omnes vorandi, quia in tanta ciborum copia non ita facile digestio fieret, sed ex vno quoq; ali-

2 aliquid ſumendum, vt guſtemus omnes. Hoc igitur hodie in ſacri Euangelij myſterijs præſtare vellem, & vt illud paulatim aggrediamur prius debetis animad uertere vnũ ex præcipuis exercitijs, quæ Chriſtianorum ſunt propria, eſſe ſanctiſsimæ Chriſti Redemptoris noſtri vitæ meditationem: per quam in magnam diuinæ bonitatis cognitionẽ deuenimus, quare vbi nos legimus. Eritiuſtitia cingulum lumborum eius, tranſlatio Chaldaica habet, erunt iuſti cingulum lumborum eius. Vocantur iuſti lumborum Chriſti Dei filij cingulum, quia eum ſemper circumeunt & circundãt: quod ſpiritualiter agunt, cùm nunquam ab eo recedunt, eũ ſemper comitantur quacunq; incedit, & ibi meditatione & contemplatione adſunt: & ideò ſummo ſtudio curare Chriſtiani deberẽt vitam Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti optime ſci- *Iſai.11.*

3 re, quandoquidẽ Hebræi memoriter ſexcẽta legis præcepta recitabãt, præter alias occupationes & difficultates, quas lex illa habebat. Confuſio eſt profectò Chriſtianis ſexcentas fabulas, & infinitas prope hiſtorias ſcire, vitã verò Ieſu Chriſti ignorare, quæ noſtra potius eſt quã ſua, quia pro nobis humanã vitam viuere voluit, ille qui ſemper vixit æternã: Hoc veriſsimum exiſtimate ſanctorũ nullũ in vita ſpirituali profeciſſe, niſi prius vitę Chriſti Redemptoris noſtri meditationi ſe dederit, & quia per illam, vt dixi, in diuinæ bonitatis cognitionẽ deuenimus, & paulatim ex cognitione ad amorẽ progredimur. Teſtatur hoc Diuus Paulus, dicens: Deus qui dixit de tenebris lucem ſplẽdeſcere, ipſe illuxit in cordibus noſtris ad illuminationem ſcientiæ charitatis Dei in faciem Chriſti Ieſu, id eſt, Deus ille qui cum mundus eſſet in *2.Cor.4.*

4 tenebris (quia tenebræ erant ſuper faciem abyſsi) dixit: Fiat lux, & facta eſt lux, hic idẽ Deus lucẽ dedit cordibus noſtris, vt alios illuminaremus, & ad diuinæ glorię bonitatis, & maieſtatis cognitionem adduceremus, quæ potiſsimum elucet in facie Ieſu Chriſti, alapis cæſa, ſaliua, ſudore, & ſanguine fœdata, tot injurijs, & tormentis affecta. Hinc iuſti Deum amare diſcunt. Ex quo verba illa ſponſi ad ſponſam intelligetis, ſcilicet, Capilli tui ſicut greges caprarum quæ aſcenderunt de monte Galaad: hoc eſt, iuſti qui ſunt capilli tui, ò alma Eccleſia ſunt veluti capreæ quæ paſcunt in monte Galaad, qui aceruum teſtimoniorum ſignificat: mons & aceruus teſtimoniorum Chriſtus eſt Dei filius, quia omnia eius opera, labores omnes & paſsiones, omnia denique *Genè.1.* *Can.4.*

quæ fecit, ac dixit, sunt ineffabilis eius amoris testimonia: in hoc autem monte pascunt & ruminant iusti. Hæc sunt pascua fertilia quibus iusti pinguescunt, sed quanuis exteriora Christi opera pascere, & ruminare debent, maximè tamen omnium charitatem quam intus habebat, quæ quanta esset, declarat illis verbis: Sanctis qui sunt in terra eius, mirificauit omnes voluntates meas in eis, vbi Hebraicè sic est, sanctis qui sunt in terra, & admirabilibus, scilicet magnificis, & fortib⁹ omnis volũtas mea in eis, id est: In sanctis & admirabilibus, & fortibus est omnis voluntas mea. Quibus verbis orans Christus patrem suum ostendit omne beneplacitum suum esse infidelibus suis fortibus, & admirabilibus: in delicatis, infirmis, & inconstantibus qui se facile superari sinunt, non ita est voluntas Dei, siquidem non in illis, sed in iustis qui sunt in terra, nempe Ecclesia mirificè implentur. 6 voluntates Christi, id est, præcepta & consilia, quæ Christus prædicauit. Hanc charitatẽ declarauit Diuus Paulus: dicens: Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta, id est, quemadmodum Christus Redemptor noster omniũ peccata vidit, & doluit. Ita omniũ gaudia vidit, quæ ex suis meritis electis vẽtura erãt, & ideò pati voluit quod passus est, vt illi ea gaudia cõsequerentur. Multũ etiam hanc charitatem exaggerauit ipse dominus, dicens: Sicut dilexit me pater, & ego dilexi vos. O exaggeratio admirabilis, ò verba ipso cælo, & terra ditiora: quæ Imperia, quæ regna huic amori comparari possunt, vt dicat Dei filius homo factus: ita nos amare, vt homo est, vt eum amat Pater æternus, qui quidem infinite amat? Amor vero Redemptoris nostri quo nos amat vt homo est, infinitus nõ est, sed tantus est vt nihil 7 inueniret cui cõparari posset, quàm infinito illi amori patris sui, quæ exaggeratio est diuina. Hæc omnia testimonia quæ de singulari Saluatoris nostri amore proposui, vellem fratres charissimi sæpe ruminaretis, vt tanti beneficij memores, & grati essetis: ex hoc amoris fonte tot labores manabant, tot itinera, tot lachrymæ, tot orationes, quibus opem nobis & remedium afferre optabat. Hac de causa cùm narraret D. Ioãnes: Hoc Dñi iter ex Iudæa in Galilæam, ait: *Quod oportebat eum transire per mediam Samariam.* Quod conueniebat Samaritanis, vt ab eo illuminarentur, conuenit eilli dicitur, ob magnam, quam benefaciendo capiebat voluptatem. Benedictus sit talis Deus, glorificatus sit talis Dominus,

Psal. 15.

Hebr. 12.

Ioan. 15.

qui

8 qui ita ſuum in nos amorem oſtẽdit. Statim ac homo peccat, exiſtit in Deo pugna quædam inter miſericordiam & iuſtitiam, vt notat D. Bernar. Miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi, iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. Vltionem petit iuſtitia, veniam precatur miſericordia. Pugna hæc eſt cruenta, in qua Ieſu Chriſti ſanguis effunditur, quo Dei cor placatur, ita vt peccatorem quærat, qui ſe ei tradat, & pœnitẽtiam agat. Intima erat Moyſi cum Deo familiaritas in monte. Peccat populus vituli adoratione, feſtinare eum iubet, vade (inquit) & deſcende: peccauit populus tuus quem eduxiſti de terra Aegypti, receſſerunt de via quã oſtendi eis. Domine ne me hac fœlicitate priues. Vade deſcende (inquit) peccauit populus tuus, cui tu præes. Omnia relinquere vos volo, veſtras contemplationes & conſolationes vt peccato medeamini, eieci à meo conſpectu Moyſem, vt populo qui peccauerat, ac curreret. O ineffabilem Dei miſericordiam in eos qui ea indigni ſunt. Hac de cauſa in hoc itinere tanto opere pius Ieſus feſtinabat. Currit medicus, & gradu quàm maximè poteſt concitato feſtinat. Si cauſam quæritis: infirmus inquit in graueſcente iam morbo in magno vitę periculo verſatur: ex medici feſtinatione infirmi periculum colligi poteſt, ò bone Ieſu angelorum gloria, quò feſtinas pedeſter & laſſus ex itinere? vt peccatorũ inquit, animis opem feram, & præcipue mulieri concubinariæ. *D. Ber. ſuper illud. Pſalm. 84. Exod. 32.*

9 *Ieſus ergo fatigatus ex itinere, &c.* Hæc eſt animæ, quæ charitate plena eſt, præſtantia, defatigari proximis ſuis benefaciendo. Hoc ſignificauit Sponſa dicens, filij matris meæ pugnauerunt contra me, poſuerunt me cuſtodem vineis, vineam meam non cuſtodiui. Acſi diceret, ita diligo fratres meos, qui me ſuis neceſsitatibus ſolicitant, & affligunt, vt mei ipſius obliuiſcar. Nigram paulò antè appellauerant ſponſam, & illa excuſat ſe dicens, nolite conſiderare me quod fuſca ſim, quia decolorauit me ſol, filij matris meæ, &c. Nigram & fuſcam me fecit ſol, quia aliena potiùs curare volui quã mea: quàm decoloratos, & defatigatos videre eſt iuſtos in proximis ſuis benefaciendo occupatos. Quis Apoſtolorũ labores explicare poſſet, & aliorũ ſanctorum, proximorum ſuorum amore ſuſceptos, cũ veri eſſent huius defatigati Ieſu imitatores? O quanta hæc nobis confuſio eſſe debet, qui ne minimum quidem laborem ſuſcipimus niſi lucri cauſa cum tamen in tantę charitatis lege viuamus. Melius omninò exemplum nobis dede- *Cant. 1.*

runt duæ illæ tribus Rubẽ & Gad, & dimidia Manassæ, quę vxo-11
ribus, & filijs, & omnibus rebus suis relictis opem alijs tulerũt in
Iosue.22. eius possessionis acquisitione, qua ipsi fruituri non erant, neque
post victoriam dimitti se à Duce Iosue postulabant, vt domũ re-
dire possent, sed imperium ducis expectabãt, quousq; ipse Iosue
abire iussit: quanquã verisimile est eos magno vxorum, & filio-
rum desiderio teneri. Ibi enim dicitur eodẽ tempore, vocauit Io-
sue Rubenitas, & Gaditas, & dimidiam tribum Manassæ, & di-
xit ad eos, feciſtis omnia, quę præcepit vobis Moyses famul⁹ Do
mini, mihique in omnibus obedijſtis, nequereliquiſtis fratres ve
ſtros longo tẽpore vſque in præſentem diem, cuſtodientes impe
rium domini Dei veſtri: quia igitur dedit dominus Deus veſter
fratribus veſtris quietem, & pacem, ſicut pollicitus eſt, reuertimi
ni & ite in tabernacula veſtra. O noſtrorum temporum ſæuities, 12
& impietas in quibus homines nihil præter lucrũ & vtilitatẽ ſpe
ctant: diſcite, diſcite nunc fratres mei quos diuini magiſtri Ieſu
Chriſti imitatio obligat magis vt pro veſtrorum proximorum
ſalute defatigemini.

Sedebat ſic ſupra fontem. Quonam modo explicare non potuit.
Conſideret hoc quiſque ſecum vt melius poterit, cõſideret eum
qui in cælo angelos recreat & glorificat, ita defatigatum in terra,
qui nunc ſedet ad dexteram virtutis Dei, & quẽ quiſq; inueniet
ſic vt voluerit, ſi inuenire volumus vt patrem pium, opera facien
do quæ ad hoc neceſſaria ſunt, ſic inueniemus. Si vt peccatorum
noſtrorum vindicem, ſic inueniemus, ita guſtui noſtro ſimilis ſit
Matt.27. Deus, vt talem qualem volumus inueniamus.

Marc.15. *Hora erat quaſi ſexta.* O tempus opportunũ, hac hora crucifixe-13
Ioan.19.& runt eum, & huius horę virtute peccatorum noſtrorum remediũ
Luc.24. in Dei conſpectu inuenimus. Hac hora quæ meridies erat, ſede-
Ezec.34. bat ſic ſupra fontem tanquàm defatigatus paſtor poſt gregẽ ſuũ.
Dixerat olim: Errauerunt greges mei in cunctis montibus di-
ſperſi ſunt greges mei, & non erat qui requireret. Eramus omnes
Geneſ.37. tãquã oues in varijs vitijs & erroribus diſperſi, venit paſtor & nos
tanto labore quæſiuit vt ſedeat fatigatus ſupra fontem. Cùm
erraret Ioſeph per deſertum inuenit eum vir errantem, & inter-
rogauit quid quæreret: at ille reſpõdit, fratres meos quęro. O dul-
ciſsime Ioſeph, Chriſte Ieſu Dei fili, quid ita defatigatus in hoc
mundi deſerto quæris? fratres meos quæro. Illorum cauſa hos

labo-

14 labores perfero, ò fœlix anima quæ eis ad ſuam ſalutem vtetur..
Cum ſic ſederet Dominus: *Venit mulier de Samaria haurire aquã*
Quæ fuit cauſa cur hæc mulier venerit ad puteum, vt hauriret
aquam, Neceſsitas, inquit Diuus Auguſtinus, quia nè denarium *Auguſt.*
quidem habebat, quo ſibi aquæ vas emere poſſet. O fœlix neceſ
ſitas quæ te ad venam hanc omniũ cæli diuitiarum perduxit, &
vt animæ tuæ veniã, & gratiã conſequereris effecit. Hac de cau-
ſa ſolet aliquando Deus famem, infirmitates, & huiuſmodi tribu
lationes permittere, & ita ait Dauid, contere brachium peccatoris *Pſal. 9.*
& maligni, quæretur peccatum illius, & non inuenietur. Verùm
non deſunt peccatores tam obſtinati & proterui, vt ex ipſis tribu
lationibus occaſionem ſumant peccandi. O magna abominatio,
vt fame te Deus vel neceſsitate aliqua moneat vt corrigaris, & ea
15 tu ad eius offenſionem, & iniuriam abutaris. Ideò vbi nos legi-
mus. Super quo percutiam vos vltra? in Hebræo eſt. Alme, ideſt, *Iſaiæ. 1.*
ad quid percutiam. Cur medicinæ, ſi illis deteriores eſtis addentes
prævaricationem? Cum loqueretur Dominus cum Cyro Perſa- *Iſai. 43.*
rum Rege ait, Educ foras populum meum cæcum, & habentem
oculos, liberare hunc populum meum, qui ſi poſt ſeptuaginta ſer
uitutis annos nihil ſe emendauit, cur amplius verſari in captiuita
te debet? O rem admirabilẽ, vt iubeat Deus eos ſeruitute libera
ri, quia ex ea vtilitatem nullam colligebant, & ita liberati ſunt.
Venit mulier de Samaria. Fugiebat Ieſus Iudææ peccatores. Ita nè
domine, peccatores fugis? At ſi ab his fugis, in illos incides, nè pu
tes poſſe te ex manibus peccatorũ euadere, videtis hoc loco, vtà *2. Paral.*
Iudæa fugiens in Samaritanã incidit? Sed ſi peccatorũ manus eui *36.*
16 tare non poteſt, (ſi ita piè dici poteſt) ſaltẽ peccatores hoc loco oc
currunt qui non malitia, ſed imbecillitate peccabãt, vt hæc Sama
ritana mulier, imò vt magis propriè loquar Deus id facere ſolet,
quod mulieres quædã quæ pueros alunt, nã ſi lac puer non ſugit *Similia.*
ſtatim pectus diſrũpi ſentiunt, & alium ſibi puerũ quærunt, cui
lac præbere poſsint: ita Deus miſericordiam ſuam ne pũcto qui
dem tẽporis in ſe continere poſſe videtur, ſed eam ſemper effun-
dere geſtit, & cum Iudæam à lacte depuliſſet in Samariam venit,
vt hic det, quod ibi abſtulit, ſẽper vel hic, vel illic, ſuas miſericor-
dias (vt ita dicam) negotiatur. Et hanc fortaſſe ob cauſam Diuus
Paulus appellauit Deum diuitem in miſericordia, dicens: Deus
autem qui diues eſt in miſericordia propter nimiam charita- *Ephe. 2.*
tem

tem ſuã, qua dilexit nos, cùm eſſemus mortui peccatis cõuiuificauit nos in Chriſto. Quaſi miſericordiæ negotiator, qui hic emit ibi vendit, hic damno, ibi lucro afficitur. Nummi ſemper in motu, nunquam quieſcũt. Homines ſericum, lanam animalia negotiantur: Deus autem miſericordiam. Huc Dauid alluſit. Quoniã melior eſt miſericordia tua ſuper vitas, multa ſunt vitæ genera, pluribus modis homines viuere ſolent, alij mercaturã exercent, alij mechanicis artibus occupantur, alij literis operam dant: alij ſequuntur arma: verum nullum vitę genus tam vtile, nulla negotiatio eſt tam lucroſa, vt Dei miſericordia, quia deficere non poteſt, & lucri ſpes certa, & ita ait Dauid, melior eſt miſericordia tua ſuper vitas. 17

Pſalm. 52.

Dixit ei Ieſus, mulier da mihi bibere. Nũquàm legitur petijſſe Chriſtus redemptor noſter à peccatoribus cibum: à diſcipulis quidem petit poſt reſurrectionem cùm dixit, habetis hic aliquid, quod manducetur. A peccatoribus verò non petit niſi potum, vt hic à Samaritana, & in cruce cùm dixit, Sitio. Qui bibit aquam momẽto tempotis vorat, qui comedit, mandit priùs & conficit dentibus cibum, antè quàm voret. Sunt aliqui qui bibunt quaſi aquã iniquitatem, vt ait Iob, bonum verò, paulatim mandunt. Demus eleemoſynam: ò ipſe inquit egebo. Audiamus ſermonem, frigus ferre non poſſum, reſtitue quod debes, nihil mihi ſupererit: ecce quomodo mandunt bonũ. Alij ſunt qui ſanctis inſpirationibus excitati, ſtatim bonum exequuntur, & vorãt. Eamus ad hoſpitale, eamus. Ignoſcamus iniurias, ignoſcamus. Cùm igitur petit dominus à peccatoribus potum, nõ cibum, duo ſignificat. Primum vult eos ſtatim conuerti, & non diu immorari incertos. Secundo vt poſt conuerſionem ſui imitatione bona opera bibant, non comedant. Vocauit ad ſe Dominus quendam vt ſequeretur, & cùm ille reſpondiſſet: permitte me primum ire, & ſepelire patrẽ meum. Dixit illi: Sequere me, & dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos, quomodò ò Domine, nonnè quenuis extraneum ſepelire, opus eſt miſericordiæ, at quanto magis patrem? Significare hoc voluit, vt D. Hieronymus ait, quòd cùm Deus te vocat, eum tanta debes velocitate ſequi, vt ſi patris ſepultura te impediret, quauis opus ſit pium, tibi deſerenda ſit, & Chriſtus ſequendus. O ſi hoc præſtaremus, quàm diuites meritorum eſſemus, quæ inde conſequuntur. 18

Luc. 24.
Ioann. 19.

Iob. 15.

19

Matth. 8.

D. Hiero. ſuper iſto loco.

Dixit

20 *Dixit ei mulier, quomodò tu Iudæus cùm ſis, &c. Non enim coutuntur Iudæi Samaritanis.* Amabat plurimum Deus Iudæos & ideò cũ malis miſceri nolebat, quia vt ait Eccleſiaſticus, qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Refert Plinius, & Herodotus, Flumẽ eſſe, in Lydia, cuius aquę lucidæ ſunt & dulces: ſed turbidis, & amaris fontis cuiuſdam aquis immixtæ qui Spampeo vocatur, corrũpuntur, & coloremillum, ſaporemq; optimum amittunt, quot ſunt qui cùm virtutibus clari ſint, & ſuaues, ſi malę cõuerſationis fons illis immiſcetur, corrumpuntur? Speculum habes terſum, & lucidũ, & halitu eorũ qui ſeſe intuentur, inficitur & obſcuratur. Eras ſpeculum nitidum & alij te malæ conuerſationis ſuæ halitu obſcurũ reddiderunt. Iam libros vendis vt ludas, iam tãquam lenoomniũ turpitudinum genera committis. Ideo D. Paulus modicũ ait, fer
21 mẽtum totam maſſam corrumpit. O appoſitiſsima comparatio, qua declaratur, quàm facilè vnus tantum malus corrumpere plures bonos poſsit, plures autem boni vnum malum reddere bonũ non ita ſolent, vt maſſa modicum fermentum in ſe nõ conuertit, ſed è cõuerſo. Rogo igitur vos fratres per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, vt ſumma cum cura malas euitetis conuerſationes, & familiaritates, nam nullius lingua damnum, quod inde ſequitur, exaggerari poteſt.

Eccleſ.13. *Plin. de naturali hiſto: Herodotus lib.4. ſimile.* *Gala.5.*

Reſpõdit ei Ieſus, *Si ſcires donum Dei, &c.* O ſi ſcires beneficiũ quod à Deo accipis, qui donum iſtud humano generi tãta libera litate datum, nunc tibi ponit ob oculos. Fœlices & beatos oculos, qui hoc videre potuerunt, tu forſan petiſſes ab eo, & dediſſet tibi aquam viuam, qua anima irrigaretur, cæleſteſque inde fructus
22 afferret. O Chriſte, vere hominum amator, cur Domine Chananæ nè verbũ quidem reſpõdere volebas, huic verò mulieri quæ nihil petit, gratiam tuã tã citô promittis? Hæc eſt diuini Saluatoris proprietas: vt optimè præuidit Iſaias, dicẽs, Calamũ quaſſatũ nõ conteret, & lignũ fumigans non extinguet. Quod de fide eſt credere, de Chriſto redẽptore noſtro intelligi, cũ à S. Euangeliſta citetur. Quare cũ eſſet hęc mulier Samaritana tãquã calam⁹ quaſſatus, noluit eã cõterere, ſed remediũ ſtatim adhibere vult, & peccatori qui quaſi lignum eſt fumigans, & vnam tantum vel alterã fidei, & amoris ſcintillam habet, ante quã extinguatur accurrit. Chananæę verò ſi nõ accurrit ſtatim, id fuit, quia erat tanquã carbo accenſus. Quare nolite ſcandalizari fratres cũ iuſtum videri-

Matt.15. *Iſai.24.* *Matt.12.*

tis

tis afflictum, malum verò fœlicem & prosperum: euni enim qua si carbonem incensum resistere posse scit, huic verò qui lignum est fumigans, ne extinguatur accurrit. Videtur etiam in hoc cum alios peccatores seuerè, alios verò suauiter tractat, mercatores quosdã imitari, qui cũ in emptore emendi desiderium vident, si quanti vẽdat ab eo petat, maximum indicit pretiũ, tanti inquit, vendo, detrahi alter aliquid vellet, & tanti inquit emam, frustrà laboras, minoris vendere non possum, merces quocunque pretio digna est, & ita emptorem detinet. At verò cùm fugere videt emptorem, & nullo ferè emendi desiderio pretium postulare, tunc non maximum, sed minimum rei pretium dicit, vt ita ad emptionem alliciat. Hoc ipsum Deus præstare cum peccatoribus solet. Nam Ezechiel ait: veni & faciam, non transeam, neque parcam neque placabor. Venite ad me, nam quicquid mihi detis, non tamen ignoscam. Frustrà laboratis vestris lachrymis non placabor, elegans est loquendi modus, quo Deus interdũ vtitur miræ exaggerationis, quamuis summum haberet illis ignoscendi, & beneficiendi desiderium. Eodem ferè modo Chananææ respondit, quã cùm videret amore feruidam & boni desiderio ardentem, non est bonum (inquit) sumere panem filiorum & mittere canibus: illa verò maiori cum feruore persistens, etiam, ait Domine, nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Alios verò quibus nocere moram videt, nè vacui discedãt, sed aliquid emant, ipsemet inuitat & res minori pretio vendit, vt huic mulieri, cui dixit. *si scires donum Dei tu forsitan petijsses ab eo*. In his verbis ostenditur, quanti momẽti sit Dei cognitio. Beniamin tres filios habuisse dicitur, & ex eis vnus appellabatur Num. 26. Asbel. & de eodẽ dicitur. 1. Paral. 7. Vocatus esse Iadihel: nulla tamẽ est contradictio vt optimè explicat D. Hieronymus. Sed latet mysterium, nam Iadihel, significat cognoscẽs Deum, Asbel autem captiuus Dei. Quo docemur, animam, quæ cognoscit Deũ, statim eius amore captiuam fieri: & ita cum quæ fierunt à sponsa filiæ Hierusalem, qualis est dilectus tuus ex dilecto? vel vt in Hebræo est, præ dilecto, id est, qua in re sponsus tuus excellit, & præstat alijs omnibus: Respondit illa: dilectus meus electus ex millibus. Vel vt in Hebræo est, dilectus meus electus decem millibus viris, vbi ponitur numerus certus pro incerto id est, eminet inter omnes, & concludit dicens: gutur illius suauissimũ, vel vt in Hę

Simile. *Ezech. 24.* *Nume. 26.* *2. Para. 7.* *D. Hier. 4. to. fol. 116.* *Cant. 5.*

23 24 25

bræo

26 bræo eſt, gutur illius dulcedines, & totius deſideria, i deſt vnum-
quodque verbum illius ſexcentas habet ſuauitates, nec ſolũ vno
tãtum deſiderio deſiderabilis, ſed pluribus, ex harum rerum cog
nitione diuino amore incenditur, & cæleſtis ſponſi captiua fit.

Dicit ei mulier, &c. Vnde ergò habes aquam viuam. Ait Dominus *omnis qui biberit ex aqua ſitiet iterum.* Meritò Deus cùm peccato-
res quoſdam alloqueretur, Quid tibi vis, inquit, in via AEgypti
vt bibas aquam turbidam, & quid tibi cum via Aſſyriorũ, vt bi- *Hier. 2.*
bas aquam fluminis? Arguet te malitia tua, & auerſio tua increpa
bit te. Voluptates omnes carnis diuitiæ, & dignitates huius ſecu-
li, aquæ ſunt AEgypti turbidæ, & eò magis cum ijs Dei offenſio-
ne fruimur, qui ſemper arguit & increpat peccatores, nam vt plu
rimos habeat Deus prædicatores, nullum fortè habet maioris ef-
27 ficaciæ, qui plus arguat, & increpet, quàm ipſummet peccatum:
& ideò fratres nolite has aquas quærere, quæ ſitim extinguere
non poſſunt, ſed aquam bibite cœleſtem, quam, vt hoc loco Chri
ſtus pollicetur, qui biberit non ſitiet in æternum. Audite quid *Iſai. 12.*
Iſaias dicat, Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris, è
libris deuotis, è ſanctis colloquijs, ex ſermonibus, ex oratione, ex
confeſsione, & communione. Ex his ſaluatoris fontibus gratiæ
aqua vobis hauriẽda eſt, quæ ſpiritualis gaudij in cor de cau-
ſa eſt, ò quantam animæ voluptatem perciperetis fratres ſi ſan-
ctis his exercitijs operam daretis, aquam ex eis hauriẽtes, quam
ſi bibas, fons exiſtit in anima qui ſalit in vitam æternam, vt hic
ait Dominus, quod non ſolum ſignificat, gratiæ aqua efficit, vt
ſaliat anima, & affectionibus libera excitetur à terra, ſed quod
quantum in ea eſt mouet hominem, & vires illi dat vt perſe-
ueret donec vitam æternam conſequatur. Hinc præclara illa
28 magni Baſilij ſententia: qui cùm interrogaretur: quidnam fa- *Baſilij ſen-*
cturi ſint illi, qui ſuorum peccatorum veniam impetrauerunt, *tentia.*
& iterum ad peccata redeunt, reſpondit. Credant huiuſmodi ho
mines à primis peccatis puros non remanſiſſe, quandoquidem
ex illis tanquàm à radice ſequẽtia prouenerunt. Ideò dicitur, qui *Eccleſ. 34.*
baptizatur à mortuo, & iterum tangit mortuum, quid proficit
lauatio eius? Id eſt conuincitur non fuiſſe lotum. Si cæditis arbo-
rem, ex qua mox noui rami ſurgunt, & pullulant, ſignum eſt
manifeſtum radicem remanſiſſe incolumem. Huius autem ſentẽ
tiæ ratio hæc eſt, quam notate diligenter. Secundum theologos,

vt

vt ignoſcatur peccatum quiuis dolor non ſufficit, niſi ſit qualifi- 29
catus, vt ſit propter amorem Dei, ita etiam quoduis emẽdandi ſe
propoſitum non ſufficit, niſi ſit conſtans & qualificatum. Ita vt
comparatum cùm propoſitis pœnæ mala euitandi, ſit illis omni-
bus maius: ergò cùm facile poſt pœnitentiam ad peccatum redis,
ſignum eſt quod peccatum tua cauſa remiſſum non fuerit, quia
propoſitum firmum non fuit, quòd ſi habuiſſes gratiæ fauorem
quæ ad perſeuerandum dat vires, non peccaſſes tam citò. O quot
peccata remiſſa vobis eſſe exiſtimatis quæ in iudicij die cruda ad
huc, & indigeſta inuenietis. Verùm hæc Beati Baſilij ſententia
intelligenda eſt, quod qui ad peccata redit conijcere poteſt forte
ſibi non fuiſſe peccata remiſſa. Non tamen, quod id certò ſcire
poſsit, neque illud affirmare debet, error enim hic eſſet maxi-
mus, quia quanuis pœnitentia vera fuerit, poteſt quis poſteà rela
bi, & de facto relabuntur plurimi poſt pœnitentiam veram, quia 30
radix peccati eſt liberum arbitrium. D. autem Baſilius hoc dixit,
Heb. 6. vt homines deterreret, nè ad peccata tam facilè redirent. Et quia
vt dixi, conijcii id poteſt, non affirmari: vt Diuus Paulus quoque
nos deterruit ponens difficultatem reſurgendi: cum ait, impoſsi-
bile eſt eos qui ſemel illuminati ſunt, &c. & prolapſi ſunt rurſus
renouari ad pœnitentiam, ideſt per pœnitentiam. Impoſsibile,
ideſt, difficile.

Hoc ſermone paulatim mulier iſta peccatrix diſpoſita eſt &
præparata donec manifeſtauit ei dominus ſe eſſe Meſsiam tot ſe
culis expectatũ. Illa verò fide & amore plena, relicta hydria abijt
in ciuitatem, vt ciues ſuos ad perfruendum eo, quod inuenerat bo
no inuitaret. Hæc res fratres chariſsimi inuitat nos vt corda no- 31
ſtra humiliter & deuotè inclinantes in finitam illam maieſtatem
adoremus, cuius opera, & iudicia tam admirabilia ſunt, cuius ele
ctio tam diuina, cuius liberalitas tam magnifica, qui nemini iniu
riam faciens plurimos ſummis beneficijs exaltat: & hi quidẽ de
peccatoribus fiunt ab eo Apoſtoli, illi verò de perſequutoribus
ſuorum operum prædicatores, alij de Samaritanis Euangeliſtæ.
Quarè talem habere Deum gaudeamus, qui ſi ita fauet illis, qui
eum non quærunt, quid faciet quærentibus eum? Quæra-
mus ergò ſumma cum diligentia vt hic per gratiam
inueniamus, poſtea per gloriam.

Amen.

Domi

Dñica. IIII. in Quadrageſima.

Abijt Ieſus trans mare Galilææ, quod eſt Tyberiadis, &c. Ioannis, 6.

QVI in mari nauigant, in terram, aliquando deſcendant neceſſe eſt, vt aquam dulcem ſibi & cibaria cõparent, quò faciliùs iter ſuum proſequi poſsint. Cũ nauigent hoc tempore Chriſtiani per hoc pœnitentiæ pelagus reficit nos hodiè ac recreat pia mater Eccleſia, vt læti progrediamur vlteriùs. Quarè lugubribus exuta
2 veſtibus nos inuitat ad gaudium, dicens initio miſſæ: lætare Hieruſalem, & gaudete cum lætitia qui in triſtitia fuiſtis, vt exultetis: & ſatiemini ab vberibus conſolationis veſtræ. Non omnes lætari vult ſed eos qui in triſtitia fuerunt, non eos qui in peccatorum ſuorum cœno hærent adhuc, & cùm iam quadrageſimæ dimidium tranſactum ſit ne minimam quidem peccandi occaſionem prætermiſerunt, & nulla vſi ſunt diligentia, vt conuertantur ad Deum. Hi nullam lætitiæ cauſam habent, ſed ij tantum qui debita vſi ſunt diligentia. Ita affirmat Dauid dicens: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei, & iuſti epulentur & exultent in conſpectu Dei, & lætenturin lætitia. Et vt maiorem nobis lætitiæ cauſam præbeat,
3 refert nobis Eccleſia admirabile Chriſti Redemptoris noſtri conuiuium, quod magnæ hominum multitudini dedit, quæ eum ſequebatur. Propheta Michæas in celebri illa prophetia de filij Dei aduentu, poſteà quam dixit: & tu Bethlehem Ephrata ex te egredietur dominator Iſrael, & egreſſus eius ab initio à diebus æternitatis: narrare incipit bona quæ eius aduentus hominibus erat allaturus dicens, & ſtabit, & paſcet in fortitudine Domini in ſublimitate nominis Dei ſui, & conuertentur, quia nunc magnificabitur vſque ad terminos terræ. Singula verba notate, ait, ſtabit, quo ſignificatur Dei ad benefaciendum promptitudo, & ita hodiè quoque, vt turbas paſceret ſediſſe dicitur. Act. 7. Ait Stephanus: video cœlos apertos, & Ieſum ſtantem, id eſt, D. Greg. adiuuantem me vt Diuus Gregorius declarat, & ſanctus Tho-

Simile.

Pſalm. 67.

Micha. 5.

mas, ex quo regulam interpretes colligunt, cùm in sacra scriptu- 4
B. Greg. homil. 29. in Euangel. ra certa disposition is forma opponitur, opus aliquod singulare
significari, vt hic stabit, & stantem, quare optimè post stabit se-
quitur, & pascet in fortitudine: in fortitudine quia nullus aduer-
D. Tho. 3. par. q. 58. sarius opus suum impedire poterit. Vt ipse dominus affirmat di-
arti. 1. ad. vltim. cens: Ego vitam æternam do eis, & nemo rapiet eas de manu
mea, ait præterea in sublimitate nominis Dei sui. Nomen sig-
nificat potentiam, virtutem, & fortitudinem, vt ait Dauid. Ini-
Ioan. 10. micos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus
Psalm. 43. insurgentes in nobis: auxilio tuo domine aggrediemur hostes, &
eos iactabimus in aerem, vt taurus solet cum homines sublatos
cornibus rotat, & in nomine tuo, id est, in virtute tua eos supera-
Ioan. 17. bimus. Et hoc significat quod dixit Dominus: pater sancte serua
eos quos dedisti mihi in nomine tuo, id est, in virtute tua. Hoc lo 5
co vbi nos legimus, sublimitate, septuaginta interpretes legunt,
in gloria nominis, id est, in glorioſa virtutis tuæ manifestatione.
Hebræum verbum, quod hic est significat magnificare. Et ita
Diuus Hieronymus declarat hoc dicens, ostentabit Deus vires
potentiæ, & magnitudinis suæ in illis custodiendis, & alendis, ait
Hiero. & Simach. præterea & conuertentur, quia nunc magnificabitur. Sanctus
Hieronymus, & Simachus verterunt ex Hebræo, & sedebunt,
quia nunc magnificabitur Christus nunc nunc sedebunt: quod
impletum est in hodierno conuiuio, in quo eos pascēs Dominus
suam ostendit virtutem. Ex his omnibus verbis inferre possu-
mus, quantum huic Domino debeamus, & quanta cum fiducia
ad eum in necessitatibus confugere possimus: cùm semper stet, &
paratus sit vt opem ferat. 6
Matt. 4. Dicitur ergò in sancto Euangelio: *Abijt Iesus trans mare Galilææ.*
Inuenimus aliquandò Iesum Christum Redemptorem nostrum
accessisse ad mare sed non fuisse ingressum, vt ait Matthæus, am
Luc. 5. bulans Iesus iuxta mare Galilææ. Alias ingressus est, & egres-
sus, vt cum Petri nauem ingressus est. Hic verò abijsse trans
mare dicitur: in quo tria Christianorum genera repræsentan-
tur. Primi sunt qui accedunt ad mare, & non ingrediuntur: se-
cundi ingrediuntur, & statim exeunt. Alij ingrediuntur, & vs-
que in finem nauigant. Mare salsum, & amarum pœnitentia
est contritionis amaritudine plena, nam vt mare cadauera om-
nia eijcit ad littus, ita vera pœnitentia culpas omnes eijcit, & pec-

cata,

7 cata. Mare perpetuò creſcit, & decreſcit: in vera pœnitentia ſemper creſcit cognitio, & amor Dei. Amor verò proprius, & propria æſtimatio decreſcit. Itaq; qui accedũt ad mare, & non ingrediuntur ſunt, qui culpas ſuas, & pœnas, quas ijs merentur cognoſcentes deterrentur: & hoc timore ad pœnitentiam accedunt: ſed cùm eam amaram inueniunt, ingredi recuſant. Durũ videtur, & amarum concubinam dimittere, rem malè partam reſtituere, injurias ignoſcere. Alij omnes iſtas difficultates contẽnere, & ingredi hoc mare ſtatuũt, ſed magno animi impetu & ardore ingreſſi defatigantur, & ſtatim egrediuntur.

O magna Adæ filiorũ miſeria, vt tantæ imbecillitatis non pudeat? Vidiſtis ne vnquam aggredi aliquem ſumptuoſi alicuius *Simile.* ædificij fabricam, parietes latiſſimi, membra, & cubilia plurima,
8 magnum futurum ædificiũ exiſtimatur. Sed en moritur Dominus, & remanet, quod futurum erat palatium vaccarũ ſtabulum: ita nonnulli ſunt, qui ſuæ conuerſionis initio feruentiſſimi ſunt, corpus ſeueriſsimè caſtigant, ſilentium diligentiſsimè ſeruant, orant, ieiunant: O magnum, & ſumptuoſum ædificium ſed ſtatim moritur Dominus, deficit ſanctum illud propoſitum, redit ad peccatum, amittit gratiam, beſtiarum, id eſt, vitiorum, & peccatorum fit ſtabulum.

De hoc Diuus Paulus querebatur dicens: qui enim mortui ſumus peccato, quomodò adhuc viuemus in illo? Qui peccatorum *Roman. 9.* ſuorum remiſsionem acceperunt, & iterum peccant, magnum ſacrilegium committũt. Quia quantũ in ipſis eſt paſsionis, & mortis redemptoris noſtri pretioſiſsimæ effectum annihilant: & ideò
9 ait, quomodò adhuc viuemus in illo. Quaſi impoſsibile illi videatur, hominem tam ingratum eſſe, vt id agat.

Quomodò adhuc viuemus in illo? quomodò aſperam, & duram diaboli ſeruitutem non conſiderat? quomodò Deum eiuſque gloriam amittere te non cogitas? quomodò horribile pœnarum, tormentorumque periculum non times? quomodò adhuc viuemus in illo? O verba, quæ timorem magnum nobis deberent incutere niſi lapidibus ipſis inſenſibiliores eſſemus: & notandum eſt quod viuere peccato eſt illi ſeruire, & obtemperare, quicquid ad peccatum requiritur, facere, vt faciebant illi, qui aiebant, venite fruamur bonis, quæ ſunt, nullum ſit *Sapien. 8.* pratum quod non pertranſeat luxuria noſtra. Mori verò pec-

cato eſt contrarium omnino prẽſtare, vt faciebat ille, qui vero viro-
tutis tramite inſiſtens aiebat, cuſtodiui vias Domini, neque impiè
geſsi à Deo meo, & ero immaculatus cum eo, & obſeruabo me
ab iniquitate mea.

Alij ſunt qui pœnitentiæ mare ingreſsi nauigant ad alterã partẽ, id eſt, vſq; ad mortem, qua ex hac in aliam vitam tranſeũt: hi ſunt qui diuino Chriſti redemptoris noſtri conuiuio, quod gloria eſt fruuntur. Hoc ſignificat D. Paulus cùm ait. Confido in vobis quòd qui incepit in vobis opus bonum perficiet vſq; in diem Ieſu Chriſti: præſentes dies noſtri vocantur, quia quicquid nobis videtur facere in illis poſſumus: Mortis verò dies, Ieſu Chriſti dies vocatur, quia vitæ noſtræ ratio reddenda tunc erit, & quicquid nobis videbitur facere non poterimus. Vſque in hanc diem perſeuerare debemus in ſanctiſsimæ huius nauigationis curſu. 11

Simile. *Abijt Ieſus trans mare Galilææ.* Cùm quis ab alio in terra diſcedit ſemper aliquod ſui veſtigiũ relinquit impreſſum, at in mari nullum omnino remanet: Deus quoque cùm abijt ab alijs maritimo itinere diſcedit, in quibus vix vllum boni veſtigium relinquit, ab alijs verò terreſtri in quibus alicuius timoris, & miſericordiæ veſtigium remanet. A Iudæis diſcedens trãs mare abijt, quo ſignificauit nullum in eis boni reliquiſſe veſtigiũ. Liberet nos Deus nẽ ad hoc malitiæ culmen deueniamus.

Et ſequebatur eũ multitudo magna, quia videbãt ſigna quæ faciebat ſuper his qui infirmabantur, &c. Vix quæritur Ieſus propter Ieſum, dicebat B. Auguſtinus, ſed propter temporalis alicuius lucri gratiæ eũ ſequimur, vti ſti, qui vt ab infirmitatibus ſuis curarentur ſequebantur eum. Miſſarũ ſuffragijs petitis à Deo vt vos à peſte, febri, maris periculis liberet: quod quidẽ malũ non eſt, ſed bonum, at quot inuenietis qui bona ſpiritualia petãt, vt ſcilicet ſuperbiæ, luxuriæ, & inuidiæ morbo curentur, vt humiles, manſueti, & pacifici fiant? Fieri hoc hodie non ſolet, ſed vetus eſt morbus. Per Oſeã de hoc que- 12
Oſee. 7. rebatur Deus dicens: ſuper triticum, & ſuper vinum ruminabant & diſceſſerunt à me, id eſt, omnes eorum cogitationes, & ſtudia ſunt de vino, tritico, & huiuſmodi rebus temporalibus, me autem à quo iſta accipiunt, contemnunt. O bone Deus, quæ miſeria & infœlicitas, reſtanti pretij, vt ſpirituales ſunt, ita contemnere? Dicere etiã poſſumus, quòd verba illa, *Quia videbant ſigna, &c.* quanquàm curioſitatem ſignificare videantur, deuotionis fuiſſe

eſſe-

13 effectum, quia velle Domini miracula videre, quæ infinitæ ſuæ veritatis, & fidei confirmandæ cauſa faciebat, meritorium erat, & ita ait D. Paulus de doctrina Euangelica loquens: confirmata eſt conteſtante Deo ſignis, & portentis, & varijs virtutibus, & Spiritus ſancti diſtributionibus ſecundum ſuam voluntatem. Cùm igitur tunc tanta hominum multitudo Chriſtum Dei filium ſequeretur, & multi etiam hoc tempore ſequantur, quos tu ò peccator tuis oculis vides, cur obſecro tu quoque ex eorum numero non eſſes? Sed heù, heù, heù, neque ex illis es, neque alios eſſe velles. Egreſſus eſt Rex Dauid, & ambulabant iuxta eum uniuerſi ſerui eius, & omnes pugnatores validi præcedebant regem, cumque hac multitudine ſeptus incederet, ſequenti capitulo, dicitur, & eccè egrediebatur inde vir de cognatione domus 14 Saul, præcedebatque egrediens & maledicebat, mittebatque lapides contra Dauid, & contra vniuerſos ſeruos regis Dauid. Hoc idem hodiè fit cùm tot boni, & iuſti cœleſtem hunc regem Ieſum Chriſtum ſequuntur, tu viliſsime peccator lapides in eum iacis, & maledicta.

Hebr. 2.

2. Reg. 15.

Cùm ſublenaſſet ergo Ieſus oculos & vidiſſet, &c. O fœlices illos quos cùm Deus attollit oculos, ſe ſequi videt, nam ſtatim de auxilio, & remedio cogitat. Poteſt nè hoc dici fratres chariſsimi, quod quoties in vobis Deus ſuos oculos figit, figit autem ſa piſsimè, vos in eorum numero videt, qui eum ſequuntur? Veſtra certè opera contrarium omnino teſtari videntur, de Hebræis inquit dominus. Nõ nè vides, quòd iſti faciunt in ciuitatibus Iuda, 15 & in plateis Hieruſalem? Filij colligunt ligna, & patres ſuccendunt ignem, & mulieres conſpergunt adipem, vt faciant placentas reginæ cæli: & libent dijs alienis, & me ad iracundiam prouocent. Nonnè hoc ipſum his temporibus contingit in veſtris domibus, in veſtris ciuitatibus, in veſtris plateis? Omnes Deum offendendo occupati, hic ludendo, illic mentiendo, alij rixando, alij murmurando patres, filij, mulieres, omnes Sathanæ ſacrificia, veſtro autem creatori iniurias faciendo, occupati. O per magni huius Dei venerationem pudeat vos hæc ante oculos ipſius facere. Audite quid dicat: Lauamini, mundi eſtote, auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis. O verba miræ exaggerationis, quibus quantum Dei ſit odium in peccatum, oſtenditur. Cùm odium in aliquam rem ſignificare

Hiere. 7.

Iſai. 1.

volumus dicere ſolemus, eam è medio tollite, nec eam videāt ocu- 16
li mei: Quibus verbis mirè odium exaggeratur, ita vt quāto odio
peccatum proſequatur Deus oſtendat, ait ſe illud videre non poſ
ſe. Et maior etiam exaggeratio fit, eò quòd hoc non de peccato
perfecto, & conſummato dicat, ſed cum adhuc in cogitatione
eſt, nec ad externum opus deuenit, cùm adhuc in flore eſt, nec
adhuc in fructus erupit, vix apparet malum, cùm clamat Deus,
naſci malum video, auferte illud, tollite ab oculis meis, non pro-
grediatur vlterius. Auferte malum cogitationum veſtrarum ab
oculis meis: non ait: auferte malum operum veſtrorum, neque
deſideriorum, ſed cogitationum. Quod ſi tantum cogitationes
ipſas odit Deus, quantò magis oderis opera? quarè malas cogita
tiones malaque opera auferte fratres: & ſtatim vos, vt filios Deus
aſpiciet, & opem feret. 17

Cum ſubleuaſſet oculos, &c. Non erat ei opus oculos ſubleuare,
vt multitudinem illam videret. Qui inſpector ſeculorum voca-
Eccleſ. 36. tur, ſed hoc modeſtia ſignificatur, qua ſenſus ſuos exteriores cu-
ſtodiebat, & quàm demiſſos gereret oculos, cùm eos ſubleuaſſe
Exod. 3. dicatur: vt videret. Significatur etiam diuina eius prouidentia:
ſolet enim priùs aſpicere, tum opem ferre, & ita dixit Moyſi: Vi-
di afflictionem populi mei, & deſcendi vt liberarem eum. Nos
è contra Deus aſpicit, & ſuccurrit, nos aſpicimus, & oculis auerſis
vlteriùs pergimus, vt ſacerdos ille, & leuita, qui Samaritanum
Luc. 10. vulneratum viderunt in via, ſed viſo illo tranſierunt. Si ijſdē ocu
lis quibus hanc multitudinem reſpexit Ieſus, nos eius pauperes
intueremur, tanta profectò damnatorum turba non eſſet, non
expectauit Dominus, vt ab eo cibū peterent, ſed ſtatim vt neceſ- 18
ſitatē præuidit, largitus eſt. Nos verò tot pauperū vocibus ita mo
uemur, acſi lapides, non homines eſſemus, magna profectò ſæ-
1. Reg. 25. uitia, & impietas, Refertur miſiſſe Dauid ſeruos ſuos ad homi-
nem quendam diuitem vocatum Nabal, qui egere ſe ſuoſque ſer
uos ei nunciarent, ſeque eius greges in deſerto cuſtodiſſe. Quod-
cūq; inuenerit manus tua da ſeruis tuis. Reſpondit auarus: Quis
eſt Dauid, & quis eſt filius Iſai? Tollam ergo panes meos, &
aquas meas, & carnes, quas occidi tonſoribus meis, & dabo viris
quos neſcio vnde ſint. Ita & hodiè fit, nam cùm diuinus hic Da-
Pſal. 126. uid, Ieſus Chriſtus, veſtrarum omnium rerū cuſtos ſit (quia niſi
Dominus cuſtodierit ciuitatem fruſtra vigilat qui cuſtodit eam)

mit

19 mittit ad vos ſeruos ſuos pauperes, qui egere ſe nũtiẽt, eget enim quoties pauperes qui eius membra ſunt, egent. Vos aũt acſi ignotus vobis eſſet Dauid, acſi nullã Dei cognitionẽ, & fidẽ haberetis reſpondetis, tollam ergo panes meos, aquas meas, & carnes tonſoribus meis, concubinæ, ludo, gulæ ſumptibus inutilibus, quæ omnia tonſores ſunt, qui veſtra omnia tõdent, & cõſumũt. O Deus maieſtatis infinitæ illumina eos domine, vt quantũ hoc ſit malũ intelligant, & ſe corrigant: nè ſæua illa morte puniantur, qua infœlix ille Nabal mortuus eſt: de quo dicitur ibi, quòd cùm audiſſet, quod eius vxor Abigail fecerat, vt Dauid placaret, emortuũ eſt cor eius intrinſecus, & factus eſt quaſi lapis: cumque pertrãſiſſent decem dies percuſsit eum Dominus, & mortuus eſt: quia in

20 pauperes durus fuerat: hoc ſupplicij genere Deus punire voluit, vt mutaretur quaſi in lapidem. Cũ mulier partus doloribus moritur, cæteræ omnes parituræ eundem ſibi timent euentum. Mortuum illum audimus, quia in eo pariendi eleemoſynã virtus defecit. Cùmque tot bonorum quæ à Deo acceperat plenus, & quaſi prægnãs eſſet, parere noluit, & pauperibus opem ferre: & ideô ſeueriſsimè eſt à Deo punitus. Cur igitur, ò diuites auari eundem vobis exitum, eandem q; pœnam nõ timetis, cum eadem in vobis pariẽdi virtus deficiat? Deus vos illuminet vt parere poſsitis. *simile.*

Dicit ad Philippum Vnde ememus panes, &c. Quanquã Deus omnibus neceſsitatibus ſuccurrit, priùs tamen animæ neceſsitatum curam habet, quæ maioris momenti ſunt: multitudo quæ dominũ ſequebatur egebat pane, diſcipuli vero fide potiùs quã pane egebant: & ideò priùs neceſsitati ſpirituali ſuccurrit, & dicit ad diſci-

21 pulum tentans eum. Tentat Deus iuſtos, vt ſuos agnoſcant defectus, & eos corrigant. Ignorat infirmus infirmitatem ſuam, venit medicus & tentat cor. Nullus, inquit infirmus, in corde eſt dolor: tentat ſtomachum, nec ibi, tentat ſplenem, nec ibi, tentat iecur, heu exclamat infirmus, ibi dolor, ibi morbus. Hic ergo eſt morbus? eia igitur remedium hoc vel illud erit. Eodem modo, Deus quamuis morbum non ignorat vt medicus, tentat tamen vt tu ipſe morbi qualitatem agnoſcas, quem ſæpiſsimè ignoramus. Diffidentiæ morbo laborant Philippus, & Andræas: quarè tentat eos, vt ſuum ipſi morbum cognoſcant, & fateantur. Dicit etiam, T*entans eum*: quia tentare eſt, quid in re inſit, experiri. Voluit quippè Dominus experiri qualẽ fiduciam Beatus Phip-

simile.

pus ex miraculis conceperat quæ ipſum feciſſe perſpexerat. Iu- 22
ſtus ex præteritis ad futura ſperanda occaſionem accipit. Ideò di-
Gene.24. citur, quòd cùm Abraham ſeruum ſuum ad quærendam decen-
tem filio ſuo vxorem mitteret, cùmque famulus angeretur, ni-
miumque ſolicitus eſſet vtrùm negotium illud proſperum fi-
nem eſſet habiturum, vir ſanctus famulum ſuum præteritis Dei
beneficijs fultus confortauit dicens: Dominus cæli, & terræ, qui
eduxit me de domo patris mei, & dixit mihi, ſemini tuo dabo ter
ram hanc: ipſe mittet angelum ſuum tecum, & accipies indè vxo
rem filio meo. Eccè quomodò vir ſanctus ex acceptis à Deo be-
2. Reg.15. neficijs didicit plura ſe ab eo percepturum ſperare. Sic Dauid
cùm arctioribus anguſtijs perſtringeretur videns vniuerſum Iſ-
rael Abſalonem ex toto corde ſectari, vt ſibi regnum adimerent,
magnopere cõſolabatur dicens. Ego dormiui: & ſoporatus ſum, 23
Pſalm.3. & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me. Pro quo (cum apud He
bræos verbum præteriti temporis futurum etiam ſignificet) alij
clariùs verterunt. Ego cubabo, & dormiam, meque ipſum excita
bo: quia Dominus ſuſtentat me, id eſt, In omnibus his tribulatio
nibus adeò ſecurus exiſtam, vt accubem, ac dormiam, & ſomno
refectus, non autem equorum ſtrepitu, aut hoſtium tumultu con
turbatus, atque experrectus exurgam. Vndè tibi hoc tempore ò
vir ſancte ſecuritas tanta dimanat? Huius rei cauſam aſsignat di-
cens: Quoniam tu percuſsiſti omnes aduerſantes mihi ſine cau-
ſa: dentes peccatorum contriuiſti. Quia ſic (inquit) Deus mecum
ſemper fecit: Saulem etenim terribilem hoſtem meum, cæteroſ-
que, qui eum ad me perſequendum concitabunt, euertit. Sicut 24
ergò me ex illis liberauit, ſpero item me ab iſtis eſſe liberandum.
Propter hũc finem maximum illum pſalmum ſeptuageſimum
Pſalm.67. ſeptimum compoſuit: qui ſic exorditur. Attendite populo meus
legem meam, in quo maxima priſcis patribus à Deo facta bene-
ficia recenſet, quæ poſtquàm recenſuit, dixit: Narrantes laudes
Domini, & virtutes eius, & mirabilia eius, quæ fecit. Quarè au-
tem? vt ponant in Deo ſpem ſuam, & non obliuiſcãtur operum
Dei & mandata eius exquirant. At, nec Beatus Philippus, nec
reliqui Apoſtoli vſque tunc præ ipſorum ruſticitate, atque iner-
tia neceſſariam ex tot quot perſpexerant miraculis, conceperant
confidentiam. Et ſiquidem Diuus Philippus reſpondit. *Ducen-*
torum denariorum, &c. Et Beatus Andræas dixit: *Eſt puer vnus*

hic

25 *hic, &c.* Ex hoc conijci poteſt, omnes ſi interrogarentur, eãdem diffident iam eſſe oſtenſuros. Nos autem diligenter elaboremus, ne ita faciamus: ſed ex præteritis beneficijs futura ſperare diſcamus. Quando frater mi grauioribus neceſsitatibus, atque laboribus fueris oppreſſus, conſidera intra te, Deus me hac rationali anima donauit, qua brutis animantibus antecedo. Fidei me lumine illuſtrauit, qua multis gentium millibus me præſtare fecit: me in ſacro ſancto Baptiſmate in filium adoptauit, cum plurimos huius diuinæ gratiæ in gentilitate expertes reliquerit. Propter me homo factus eſt, crudeliſsimamque mortem ſubijt: quid igitur à tali patre, tamque ardenti amatore non ſperabo? qui mihi tanta conceſsit, quomodo nunc minora denegabit? qui tanto cum labore, ſumptibuſque ſuis me redemit, quomodo nũc, cùm nihil
26 paſſurus ſit, mihi non ſubueniet? Quòd ſi huius auxilij peccata mea me indignum reddunt, ſpero tamen eum nõ ad illa quidem, ſed ad infinitam ipſius miſericordiam eſſe reſpecturum: ſimulq; auxilium ad pœnitentiam illorum agendam mihi eſſe laturum. Et quando te Deus in difficillimis quibuſque periculis ſtatuerit, non humanam prudentiam, ſed diuinam potius potentiam conſidera: ad quam quidem non reſpiciebat Beatus Philippus: cùm diceret. *Ducentorum denariorum.* Aliter equidem fecit vnus ex liberis ſanctæ illius fœminæ Machabææ, quem Antiochus Rex iuſsit occidi: cui cùm Rex diceret, vt animaduerteret ſe iuuenem eſſe, reſpondit: Potius eſt ab hominibus morti datos ſpem expectare à Deo, iterum ab ipſo ſuſcitandos. Si hic ſanctus adoleſcens rationibus humanis duceretur, diceret, malum eſſe perferre ſe ex-
27 coriari. Fides autem eum aliud erudiebat, quapropter tam confidenter mortem perferebat. Eo quòd homines hanc ſpem in laboribus conſtituti non habent, plurima paſsim peccata committunt: atque vt à modico temporali labore liberentur, ad æterna ſupplicia tolerãda obligantur, quibus dicit Iſaias: Concipietis ardorem, & parietis ſtipulam. Etenim omnes illicitæ negotiationes, vſurariæque conuentiones, quas ineunt, vt à temporalibus neceſsitatibus liberentur, ſunt, quaſi ſtipulæ, quibus in inferno ardentius comburentur. 2. Mac. 7. Iſai. 33.

Vt igitur Dominus corporalem illius turbæ neceſsitatem ſpiritalemque diſcipulorum ſuorum defectum reficeret: atque vt vtrique perfectam de ipſo conciperent ſpem, dixit eis: *Facite homi*

nes discumbere. Et sic ordine consedentes ita refecit, vt multum eis 28
superfuerit. In quo docemur, si ordinate, atque moderatos faciẽtes sumptus vixerimus, plurima nobis superesse posse quibus pauperum necessitatibus occurramus. Quæ à Deo sunt, ordinata
Rem.8. sunt, ait Diuus Paulus. Præcipiebat Deus, vt sacrificia ordine of-
Leui.1. ferrentur: Sacerdotes (inquit) subijcient in altari ignem strue lignorum antè composita, & membra, quæ sunt cæsa, desuper ordinantes. Nihil in sacrificijs ordinis expers Deus esse volebat, sicut hic apparet. Quanto igitur magis in cibis, vestibus, fastibus-
Ezech.4. que nostris ordinem esse volet? Ezechiel Propheta dicit se virum vidisse. Et funiculus, (inquit) lineus in manu eius: & calamus mensuræ in manu eius, qua mensura vniuersas res templi metiebatur. Et admirabilia dictu sunt ea, quæ ab illo dimensa fuisse dicit, quæ oblongo quodam capite recenset. In quo signi- 29
ficatur, in domo Dei omnia dimensa, atque ordinata esse oportere. Si tu Domine, & tu matrona ordinatos, atque moderatos domi tuæ sumptus feceris, multa tibi supererunt, quæ pauperibus erogare possis: sin autem ordine non cõsederetis, sed nimios sumptus facientes quasi Principes vos tractare volueritis, ne miremini, si omnia, quæ habetis: ad vanitatibus vestris satisfaciendum non sufficiant.

Sedentibus omnibus accepit Iesus panes, & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus. Ipse vtique Dominus, qui egenis panem erogabat, gratias agebat. O admirabilem doctrinam, discite fratres, mei ex hoc diuino magistro. Etenim cùm pauperibus eleemosynam tribuere velletis, prius vos ante Dominum prosternere, illique gratias agere deberetis: quia ad bonum istud opus faciẽdum 30
cor vestrum excitauit, diuitiasque vobis concessit, ex quibus pauperibus subuenire possetis. Largiorem namque eleemosynam recipit, qui eleemosynam elargitur, quàm pauper, qui ea afficitur. Ideò dixit sponsus sponsæ: Duo vbera tua sicut duo hinnuli
Cant.4. capræ gemelli. Confert Spiritus diuinus vbera lac proferẽtia hœdis illud fingẽtibus: in quo mirabiliter significat, misericordia vti (hoc est enim vbera lacte manãtia habere) potius accipere, quàm dare dici posse. Vnde in hoc significat, quòd dare tuum est accipere. Ideòque iustum est, quòd cùm bona tua propter Deum distribueris, plurimas Deo gratias agas. Etiã quatenus homo æterno Patri in initio illius conuiuij gratias egit: illasque in prandio-

rum

31 rum ſuorum fine ſemper referre conſueuerat: vt patet in vlti-
ma cœna, qua finita vt dicit Beatus Matthæus, hymno dicto *Matt.26.*
exierunt in montem Oliueti, quod fecit, vt nos gratitudine vti
doceret, ne ad menſam ſedeamus, & ex illa conſurgamus quaſi
animalia rationis expertia. Miſerabiles ſunt viſu homines quo-
tidie ad opiparas, exquiſitiſſimiſque epulis refertas menſas con
ſidentes, qui tamẽ ſummi benefactoris ſui adeò immemores exi-
ſtunt, vt ne oculos quidem illorum omnium largitori gratias
acturi in cœlum erigere recordentur. O terribilem ingratitudi-
nem! Leuate in cælum oculos veſtros, & videte quis creauit hæc,
dicit Iſaias. Quomodo, ô ingrate homo ex iſto ferreo pectore, *Iſai.4.*
vnum ſaltem verbum non profers: quo Dominum ſuauiſſime
benedicas, qui te tam abundanter reficit, cùm plurimi ſint pau-
32 peres meliores te, & in maxima neceſsitate conſtituti? Chriſtus
filius Dei vniuerſi orbis hæres, ac Dominus, pro modico pane
hordeaceo æterno Patri gratias agit: tu verò pro tot, tamque di-
uerſis, ac ſplendidis cibis, neſcis os aperire, & dicere: O benedi-
ctus ſis Domine, Angeli pro me tibi benedicant: quia mihi indi-
gno tam abundanter prouidiſti. Time igitur infœlix, ne te Deus
iſtis omnibus priuet, tibique pro tanta ingratitudine vitam com
minuat. Si autem pro acceptis beneficijs gratias Deo egeris, di-
uinam miſericordiam ad plura in te dona conferenda inuitas.
Et ideo pro eo, quod nos legimus: Sicut adipe, & pinguedine re- *Pſal.62.*
pleatur anima mea, & labijs exultationis laudabit os meum, alij
verterunt: Tanquam adipe, & pinguedine ſatiabitur anima mea,
cùm labijs exultationis laudabit os meum, id eſt, tunc ſpirituali-
33 bus delicijs, ac bonis omnibus abundabo, cùm tuam erga me mi-
rabilem beneficentiam Domine lætiſsimis, ac iucũdiſsimis voci
bus collaudabo.

Sequitur in textu. *Et diſtribuit diſcumbentibus*. O Chriſte fili
Dei liberaliſsime Domine: vt quid panes confringis? Nunquid
ſingulis integros panes non potes erogare? Optimè vtique hoc
facere poſſum. Veruntamen volo homines erudire quòd quan-
diu in hoc ſæculo viuunt, panem integrum ſperare non debent.
Etenim in hac vita omnia diuiſa, & confracta tribuũtur: & ſi ho-
mines integrum panem exquirant, nequaquam illum inueniẽt,
Eſt quiſquam diues nobilis, bene moratus, huic autem eſt vxor *Simile.*
ipſius indoli repugnans, & dicit: Si hoc ſcirem non vxorem
ducerem

ducerem, & si dimidium totius orbis mihi daretur. Ecce hic est pa- 34
nis diuisus. Alius maxima diuitiarum abundantia affluit, vxorẽ
que iuxta animum suum duxit: attamen non habet liberos, ecce
diuisum panem. Idcirco sursum corda, sursum corda fratres mei,
1. *Reg.* 16. vbi panis est integer. Cum Dauid paruulus quidem esset ouium
pastor, illũ Deus paulatim sublimauit, quousque ei regni Israel
gubernaculum commisit. Et tamen illi hæc omnia diuisus panis,
Psalm. 16. non autem integer esse videbantur. Et sic dixit: Satiabor cùm ap
paruerit gloria tua. Valde etiam notandum est Dominum con-
uiuium hoc fecisse, turbamq; rebus tantum necessarijs, non au-
tem plurimis ciborum generibus saturasse. Quod quidem ad no
stri confusionem effecit, sic quadraginta annis populum Israel
modico cibo sustentauit, omnesque reficiebãtur. Vorax corpus
suum quasi Deum tractat: sobrius autem stomachum quasi mu- 35
lam suam cibat. Epulo cibis satiatus cogitat intra se quid noctu,
quid ve crastina die manducabo? Temperatus autem sic se habet
cum stomacho suo, quasi tu cum mula tua, cui hordeum taxas, &
per mensuram illud ei porrigis: nõ quidem propter nimiam par-
citatem, sed ne illi officiat, atque hordeo obtundatur: sic vtique
Aulus Gel lius lib. 2. cap. 24. vir iustus stomachum suum tractat. Aulus Gellius refert Romæ
non permissum fuisse conuiuiũ aliquod celebrari, nisi prius con
uiuantes duo se præstituros esse iurarent. Alterum se non plures
sumptus esse facturos, quam ea quæ duodecim sestertijs (quorũ
summa hodierna die vix quatuor nummos argenteos complet.)
singulis conuiuis emerentur. Alterum verò se extra Romam ab
alijs ciuitatibus vinum non esse allaturos, hoc autem in maxi-
mis festiuitatibus permitti consueuerat. O quanta hic Christia- 36
nis viris Euãgelicæ legis professoribus alapa infligitur: qui adeò
effræna tè cibis, potibusque se tradiderunt, vt Ethnicos ipsos pro
digalitate, atque ebrietate longe maxime superarint. Quæ cùm
ita sint fratres charissimi, pudeat nostrantæ voracitatis, nec Ethni
cos nobis excellere patiamur. Sed diuinum magistrum no-
strum studiosissime imitemur: suamq; nobis gratiam
hic conferet, atque in futuro cælestem glo-
riam largietur, Amen.

(?)

Feria

1

Feria. IIII. poſt Dñicam. IIII. in Quadrageſima.

Præteriens Ieſus vidit hominẽ cæcum â natiuitate, &c.
Ioann. 9.

IN plurimis ſacræ Scripturæ locis mirabiliter Dei miſericordia elucet, ait enim Deus. Poſt diluuiũ nequaquam vltra maledicam terræ propter homines, ſenſus enim & cogitatio humani cordis in malum prona ſunt ab doleſcentia ſua, admiratione digna ratio, non maledicam, quia homines mali ſunt. At verò hanc ipſam ob cauſam dixerat, ſe mundum euerſurum. Videns (inquit ſcriptura) Deus, quòd multa malitia eſſet in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum omni tempore dixit. Delebo hominem quem creaui â facie terræ, quomodo igitur ait, nõ maledicam, quia in malum proni ſunt? ſed in hoc ipſo vel maxime Dei miſericordia elucet, quòd imbecillitati noſtræ compatiens, nec ſummo iuſtitiæ ſuæ rigore vtens ignoſcit. Quare his verbis, nequaquam vltra maledicam illud ſignificat, ſi vt ipſi meren tur puniendi eſſent, ſemper eſſent puniendi, quia ſemper mali ſunt, ſed malo mei, quam illorum rationem habere, & profectò ſi qualia delicta ſunt, talia deberẽt eſſe ſupplicia, ſecundo quoque mẽſe opus eſſet diluuio: tales omnes ſunt. Cùm ſeueram illã ſen tentiam pronuntiaſſet, non viſuros terram promiſsionis, qui ſe deciestentauiſſent, ait ſtatim, quoniam Amalechites & Chananæus habitant in vallibus, cras mouete caſtra, & reuertimini in ſolitudinem maris rubri. Quanuis iratus de via, & hoſtibus, admonet, & miſericordiæ, ſuæ obliuiſci nõ poteſt. Cũ populo ſuo eſſet iratus, iram his verbis euomuit: Quis dabit me ſpinam, & veprem? in prælio gradiar ſuper eam, ſuccendam eam pariter? id eſt, quis dabit, vt fiam vepres & vineam meam comburam? hoc ait quaſi non poſſet hoc facere. O Dei bonitatem ineffabilẽ, vt in hoc maxime ſuam oſtendit miſericordiã. Cùm iterũ populo ſuo eſſet iratus, dixit: Reliqui domum meam dimiſi hæreditatem meam, quaſi diceret, actum eſt, actum eſt. Fuit iam tempus illud cùm hos amabam, nolunt mihi obtemperare, & idcò eos iam deſero: dumque ſic iraſceretur, miſit Prophetam qui diceret, hæc

Gene. 8.

Gene. 6.

2

3

Num. 14.

Iſai. 27.

Hiere. 12.

dicit

dicit Dominus. Aduersus omnes vicinos meos pessimos, qui tã- 4
gunt hæreditatem, quam distribui populo meo Israel: ecce ego
euellam eos de terra sua, & domum Iuda euellam de medio eo-
rum, id est dabitis pœnas, quia in populum meum iniurioſi estis,
Simile. nec vicinitatis iura seruatis. O infinita Dei charitas! cùm suos in-
iuria afficiunt, sibi illatas iniurias obliuiscitur, & pie fert opem,
parentis instar, qui dum coercet filium, & minis deterret, si in ip-
so iræ impetu ab alio iniuriam filio factam nuntient, omittit fi-
lium, & in eum cõuertit iras: ita & Deus noster suorum iniurias
vlciscitur, & suas obliuiscitur. Cum populum acerbe reprehen-
Isai. 28. disset illis verbis: Omnes mensæ repletæ sunt vomitu sordium-
que, ita vt non esset vltra locus: subdit paulò post; idcircò hæc di
cit Dominus Deus: Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapi- 5
dem, lapidem probatum, angularem pretiosum, in fundamento
fundatum, id est, Christũ: dicere iure potuisset: Impij Iudæi, quia
me offendistis delebo vos, leones, belluasque mittam, quæ vos vi
uos assumant, & tamen ait: Redemptorem mittam, qui vos redi-
mat à peccatis: quidnã vobis de hac misericordia videtur fratres
charissimi? Nullus erit finis, si infinitos hic sacræ Scripturæ locos
afferre velim, in quibus summa Dei in nos misericordia ostendi
tur: inter eos præcipuus hic est hodierni Euangelij, cum ait: *Præ-
teriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate.* Ante hæc verba posita
est cõiunctio, &, quo tẽpus cũ hoc factum est significatur, id est,
cum Iudæi Dei filium lapidare voluissent, & lapides adhuc ma-
nu tenerent, ille ijs elapsus ante templi fores stetit vt diuinum
hoc & singulare miraculum faceret, quod summũ erat in eos be-
neficium, & misericordia, tunc se ea in re verum Deum osten- 6
re, cum se illi dignos maxime præbuissent. Benedictus, sit tam
pius, & misericors Dominus: & quodnam erit marmor durum,
Simile. quod frangi, & ad eius amorem allici non possit? Ex perenni, &
naturali fonte perpetuo manat aqua, haurias licet quantumuis
aquæ, arescet nunquam, fons verò arte, & industria factus, nisi
aquam suppedites, arescet citò: vt in hortis quam plurimis vi-
dere est, vbi ex artificiosis fontibus aqua deriuatur. En Christus
verus amoris, & misericordiæ fons, qui quamuis homines hono-
rem, vitam ipsam, & spiritum illi vellent adimere: semper tamẽ
tãquam viuus: & perennis fons, singularia beneficia in homines
effudit, eos iugi misericordiæ suæ lauacro recreans. Et idem agũt

eius

7 eius imitatione iuſti, qui nõ pro malo malũ, ſed bonum pro malo reddũt: vt D. Paulus, & eius ſocij agebant. Et ideò dicebat: Blaſphemamur, & obſecramus, is, qui perfecto Dei amore careat, & in quo ſolida charitas non eſt, niſi aquam ſuppeditas, niſi ei bene facis, quanto magis ſi male facis, ſtatim ab amãdo, & benefaciendo ceſſat: in quo oſtendunt ſe non eſſe veros, & perennes fontes, id eſt, veros diuini præceptoris imitatores. Neque ſolum non benefaciunt inimicis, ſed ſi poſſunt male faciunt: at non ſic ſanctus ille Ioſeph, quamuis Euangelicam legẽ non profiteretur, de quo in Geneſi dicitur, Cùm fratres ſuos in poteſtate haberet, à quib⁹ tot fuerat iniurijs affectus, recordatus ſomniorum, quæ aliquãdo viderat, non dicitur iniuriarum recordatus, ſed ſomniorum. Et ita de ijs non modo pœnas nõ ſumpſit, cum poſſet, ſed beneficus in eos fuit, & liberalis. Sanctus Propheta Dauid aiebat: Fortitudinẽ 8 meam ad te cuſtodiam, quia ſuſceptor meus es: Nolo viribus vti, vt inimicos meos vlciſcar, ſed vt illis ſeruiam tibi, quãdoquidem tã benigne me recipis quoties ad te peccator redeo. Pudeat ſane nos qui gratiæ legem habemus, & tamen vires volumus, & potẽtiam, vt eos vlciſcamur, qui nos, vel vno tantum digito tangunt.

1. Cor. 4.

Gene. 42.

Pſalm. 58.

Præteriens Ieſus. Collegit hinc D. Chryſoſtomus doctrinã valde ijs neceſſariam, qui vxorem, & familiam habent, vt quemadmodũ Chriſtus Redemptor noſter eorũ ſe oculis ſubripuit, qui eum lapidibus impetebant, ita, & mulier maritii irati fugiat aſpectũ, & è contra, vt pax, & concordia ſeruetur. Si duo veſtem in diuerſas partes trahũt, hinc vnus inde alius, ſcinditur veſtis. Et ideò D. Paulus: Si fieri poteſt, quod ex vobis eſt, cum omnibus homi- *Roma. 12.*
nibus pacem habentes non voſmetipſos defendentes fratres cha- 9
riſſimi, ſed date locum iræ. Animaduertite obſecro verbũ illud, ſi fieri poſſet, quod alijs præceptis non apponitur, ſed abſolute dicitur, hoc, vel illud agite. In quo rei huius difficultas ſignificatur, ſummo labore, & ſtudio opus eſſe, & ſexcenta prope artificia inquirenda, vt pax iſta conſeruetur, optimè prius habere cognitũ oportere illius ingenium, & naturam cum quo agendum nobis eſt: & ita ſtultorum non eſt noſſe pacem conſeruare, ſed prudentium. Prudens enim omnem operam in eo ponit, vt ſciat quomodo ſe gerere in familiaritatibus debeat. Illa verò, non voſmetipſos defendentes, ſignificant nõ eſſe quærẽdas rationes cũ animi contentione & ira, vt id tandẽ fiat quod volumus. Præterea, non

Chryſoſto.

voſmetipſos

Iudith. 5. vosmetipsos defendentes, id est, vindicantes, vt Nabuchodonosor iurauit per regnum suum, quòd defenderet se de omnibus regionibus, id est, quod vlciscereturse. Sed date locum iræ, & hoc subducendo nos ab iratorum aspectu, aut saltem benigne & placide respondendo. Nam quemadmodum si suber [vulgo, cercho:] ensi verberes, suberis mollities recipit quidem ictum & ensem admittit, sed ita detinet, vt nec extrahi, nec lædere possit, ita iræ ferrum mansuetudinis mollitie receptum, ita in eo adhæret, vt ad vulnerandum extrahi non possit. O cœlestem doctrinam, quam vos fratres Dominus edocuit, neq; solum plurimas suæ maiestatis offensas sic euitabitis, sed pretiosas quoq; coronas in eius conspectu lucrabimini. Refertur Iob suos amicos ei dicere solitos. Iob. 4. Vbi est timor tuus, fortitudo, & patientia tua, & perfectio viarũ tuarum? Ante perfectionem patientia ponitur, vt significetur, seruorum Dei perfectionem esse res aduersas forti animo tolerare, & præcipuè proximorum inimicitias, quæ maximum nobis incomodum facessere solent.

Præteriens Iesus vidit hominem cęcum. Quàm dissimilis omnino est Dei oculus, oculis regum & principum huius sæculi: istorum oculus lædit, & cæcat quos aspicit, quàm cæci & quàm gloriosi incedunt plurimi, quia eos Rex in oculis habet, at Dei oculus visum cæcis restituit. Præterea cùm in vos homines oculos inijciunt: id agunt, vt iudicent, & quicquid agitis vitio vertant, Iob. 10. & calumnientur. Et ita Iob plagis vulneribusque plenus aiebat: Nunquid oculi carnei tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu vides? Habes ne Domine oculos hominis quandoquidem ita me vulneras? minime verò, homo enim malitiose aspicit, & iracunde persequitur vt euertat, Deus amanter aspicit, & vulnerat, vt erigat animam ad coronam, & præmium. Montem in quo Angelus iussu Dei Abrahæ dextram detinuit, filij capiti imminentem, ait Scriptura appellasse Abraham, Dominus vidit: ob singulare illud beneficium Dei, quia hoc Dei videre est. Vidit igitur hunc cæcum, vt eius cæcitati mederetur ante quam cæcus ab eo misericordiam peteret ipse sua sponte accurrit. Discite fratres ab hoc diuino præceptore benefacere, etiã non petentibus: attendite obsecro singulare mysterium, quod ad hanc rem facit. Quẽadmodum sanguis pretiosissimus Christi Redemptoris nostri vocatur redemptio peccatorum, ita etiam eleemosyna redemptio

Gene. 22. peccato

13 peccatorum appellatur, licet diſpari modo intelligendum ſit, vt
Daniel dixit: Nabuchodonoſor, peccata tua eleemoſynis redi- *Dan. 4.*
me, quæ magna eſt eleemoſynæ laus; qui diuites eſtis, neque
eleemoſynam datis, audite hoc, quod vos terrebit, ſiqua ineſt
in vobis ratio. Quam difficilis eſſet ſalus diuitis, & in pauperes
crudelis, ſic declarauit Chriſtus Redemptor noſter: Si ergo in ini- *Luc. 16.*
quo Mammona fideles non fuiſtis, quod verum eſt quis credet
vobis? heu vos infœlices; ſi veſtrorum bonorum fideles admini-
ſtratores non fuiſtis quæ falſa, & vana ſunt, nec in pauperes di-
ſtribuiſtis; quomodo Deus dabit vobis quæ vera & ſolida bona
ſunt? id eſt, dona & beneficia ſpiritualia? ait Dominus: Ille non
dat pauperi eleemoſynam, nec ego illi dabo virtutes, cum paucu
14 los nummos quos illi dedi diſpenſare neſciat. Si in hoc peccat,
quid faciet in eo quod præcipuum eſt? ô rem omnino timen-
dam. Auditis, hæc diuites & non contremiſcitis? ſi eſtis luxu-
rioſi, iracundi, guloſi, ſuperbi, & vani, hoc ideò eſt, quia Deus
vobis humilitatem, patientiam, temperantiam, & caſtitatem da-
re non vult, quia veſtra in pauperes crudelitate, ijs vos indignos
redditis.

Cûm vidiſſet Ieſus cæcum, & ſtaret: *Interrogauerunt eum diſcipuli eius. Rabbi quis peccauit, &c.* Nec hic peccauit, nec paren
tes eius, non quod ille, & parentes eius carerent peccato: nam
originale peccatum ſatis erat, vt cæcitas eſſet pœna peccati.
Nam per quam ianuam potuit ingredi elephas, poterit & for-
mica. Si per vnum hominem peccatum intrauit in mundum.
& per peccatum mors (vt ait Diuus Paulus) igitur & cæcitas in *Ad Ro. 5.*
15 trare potuit. Sic dixit Ioſeph fratribus ſuis, nolite pauere, non *Gene. 45.*
veſtro conſilio, Dei voluntate huc miſſus ſum, ideſt, non Ve-
ſtro peccato, ſed diuinæ prouidentiæ hoc tribuendum eſt, quam
uis vere peccatum fuit fratrem veſtrum vendere. Ita quoque hic
Dominus, quamuis cæcus peccaſſet, non tamen ideò cæcum eſſe
ait, quia peccauit: *Sed vt manifeſtentur opera Dei in illo. Me oportet operari, &c.* Et ne quis exiſtimet eum ſolum oportere operari do-
nec dies eſt, addidit ſtatim: *Venit nox quando nemo poterit operari.* Vtinam animaduerteremus hæc verba, in quibus docet nos di-
uinus Magiſter, vt quemadmodum ſalutis noſtræ opus ſemper
habebat in oculis, quam ob cauſam miſſus à patre fuerat in mun
dum: & quocunque momento temporis id cogitabat vnum. Hic

erat cibus:hic potus, hic ſomnus:ita quoque nos eum quãtũcun 16
que poſsimus imitando,illud ſemper & in oculis haberemus, &
animo. Ad quid creati r atique ſumus,ſcilicet, vt Deum amare-
mus,illi ſeruiremus,& bonorum operum exercitatione, æternã
beatamque vitam cõſequeremur. Et hoc ſumma diligẽtia, & in
duſtria;quia venit nox,quando nemo poteſt operari,& quando
hoc tandem futurum ſit;hodie ne an cras incertum eſt. Tam bre-
1.Ioan.2. uis eſt huius vitæ curſus,vt meritò hic à Domino dies vocetur. Di
uus Ioãnes breuiorem fecit, dicens: Fratres nouiſsima hora eſt,
quin etiam nec mortalium quiſquam eſt qui vitę ſuę horam cer
tam habeat,nec qui dimidiam, nec qui cẽteſimam horæ partẽ,&
Iob.10. ideô S.Iob breuiori termino circunſcripſit,dicens: Gaudium hy
pocritæ ad inſtar puncti. O ſummam hominũ cæcitatem,qui cũ
tam breuis & incerta ſit vita, ita viuũt ac ſi certũ multorũ annorũ 17
numerum eſſent à Deo ſtipulati. Diuus Auguſt. ſermone quodã
Auguſti. ait:Nonne fragiliores ſumus,quam ſi vitrei eſſemus? vitrũ enim
etſi fragile eſt, tamen ſeruatum diu durat: quod tamen homini
non contingit,quamuis ſe optimè curet & delicatè. Quod ſi hoc
ita eſt,quid ò peccator expectas?cur nam non incipis operari, &
Simile. ſalutis tuæ opus aggrederis? Si veniens in hanc vrbem Rex, ve-
ſtrum alicui diceret, duo aut tria aureorum millia annui redditus
tibi concedo,ea lege,vt tu ipſe tibi priuilegium ſcribas, ego verò
ſubſcribam:illud tamen moneo me intra horã diſceſſurum, & ſi
ſemel diſceſſero,nulla tibi erit reliqua ſpes:dicite obſecro, non fe
ſtinaret quiſquam veſtrùm chariſsimi,& ſi amicus aliquis inter-
ueniret,qui diceret,heus tu quid agis?accede huc,ludamus,cõfa-
bulemur:nonnè reſponderet iratus,apage cum tuo ludo, & con- 18
fabulatione:ſine me obſecro;nam properandum mihi eſt. Iube-
res etiã peſſulo claudi fores,ne quid te impedire poſſet? At quan
to maior eſt cæleſtis gloria huius vitæ bonis?hanc Deus pollice-
tur ijs qui diuinæ ſuę legis præceptis obtemperauerint,nec tamẽ
vobis certi temporis præſcribit,quantum vnius horæ ſpatio con
tinetur, cur igitur tanta negligẽtia & incuria? cur deteriores quo
tidie eſtis? O miſeram Adæ filiorum ſtultitiam quam parui æſti
Albertus. mant, & vt vilem contemnunt rem omnium pretioſiſsimam,
Magnus. Refert Albertus Magnus: Si fortè equus in leonis veſtigijs pe-
1.Petri.5. dem ponat,ſtatim conſiſtere, nec vltra compelli poſſe, ſed retro
gradi. Leonem rugientem appellauit Diuus Petrus diabolum:

cum

19 cum itaque homo ſuos affectus qui animæ pedes ſunt, in eius veſtigijs figit, & in eo inſiſtit quod hic leo in hoc mundo impreſſum reliquit, nempè, ſuperbiæ, iræ, inuidiæ, & libidinis veſtigijs, tunc non ſolum vlterius pergere non poteſt: ſed equo ſimilis retrocedit. Hoc ſummo cum dolore deplorabat Eſaias, dicens: Væ genti peccatrici, &c. Alienati ſunt retrorſum, id eſt, vt beſtiæ, quod ante eſt non ſpectant, illud autem belluinam hanc ſtupiditatem excuſatione indignam reddit, quod cum de lucro aliquo, aut damno temporali agitur, quod poſt mortem exſpectatur, ſtatim vos ea cogitatio ſollicitat, & perturbat poſſe vos morte opprimi repentina. Et ita illud amitti: de huius verò mortis præparatione, de cæli lucro, de inferni damno, vbi perpetuo eſtis conflagraturi, dum Deus erit Deus, nec minima 20 quidem cogitatio, ac ſi immortales omnes eſſetis. Poteſt ne quidquam eſſe, aut magis mirandum, aut magis timendum? Si quis Regis officium, aut beneficium habet quod eundem cum vita terminum habeat, mirum eſt videre ſolicitudinem, & curam, vt illud ad hæredes, & filios tranſmittatur nulla interponit ur mora, ne fortè ante moriatur. Ideò timetur mors: quia cum vita pecunia amittitur, non quia cum morte temporali venit æterna. Quis non miretur cùm videat hominum curam in rebus caducis, & in rebus æternis incuriam? & hinc patet, quàm ſit eorum ſtultitia deploranda. Ideò Eſaias ait, qui 21 vides multa non necuſtodies, qui apertas habes aures, nonne audies? id eſt, tu qui ita ſolicitus es de rebus terrenis, non eris de cæleſtibus? quod ſi putas peccator quamuis modo negligenter viuas, mortis tempore facilè id poſſe corrigi: vide quid dicat Diuus Hieronymus, verba illa exponens Hieremiæ: In tempore afflictionis dicent, ſurge & libera nos (ait) impudens poſtulatio, ab eo quærere auxilium, quem in proſperitate contempſeris. O verba omnino metuenda, vocat ſanctiſsimus Doctor poſtulationem impudentem mortis tempore Dei miſericordiam implorare, quem in tota vita cõtempſeris, vt ſignificet quamuis ſalutis ſpes nulli ſit auferenda ſi adhuc viuat, tamen pœnitentiam extrema illa mortis hora eſſe omnino periculoſam, in ijs potiſsimum, qui eo vſque in ſuis peccatis obſtinati perſeuerarunt. Et ad hoc confirmandum Adrianus ſummus Pontifex terribilem quãdam Diui Hieronymi ſententiam affert, (ſi ea tamen Diui Hieronymi eſt)

Eſai. 1.

ſimile.

Eſai. 42.

Hiero. ſuper c. 2. Hiere.

Adria. 4. ſent. q. 1. de pœni.

ea hæc eſt, vix ex centum millibus hominum quorum mala fuit aa
vita in morte diuinam indulgentiam obtinebit vnus. De cuius
ſententiæ veritate mihi diſputare nō conuenit: fortaſſe id ita au-
gēdæ rei gratia dixit, vt vnuſquiſque ſibi caueat & dicat: *Oportet me operari donec dies eſt. Venit nox, &c.*

Hæc cum dixiſſet, expuit in terram. Non expectat liberaliſsimus Dominus ſuam à cæco miſericordiam peti: ipſe ſua ſponte prior accurrit. O quot, ac quanta à Deo beneficia accepimus, antequam ea ab illo peteremus. Sed ille præuenit, vt maiori nos amore deuinciret. Hoc Deus Iob ſignificauit, cum dixit: *Vbi eras* Iob. 38.
quando ponebam fundamenta terræ, id eſt, cum terram tua cauſa creaui, tot herbis & arboribus exornatam, tot aquis & fontibus irriguam, tot fructuum & alimentorum parentem, tot auibus, tot belluis refertam, & id omne tua cauſa, tu vbi eras? ad- 23
huc natus non eras. Cùm maximam hanc, & pulcherrimam domum præparabam, & menſam tam ſplendidam apponebam. Hoc ipſum beneficium propoſuit Moyſes filijs Iſrael, dicens: *Quādo diuidebat Dominus gentes, cum ſeparabat filios Adam,* Deut. 32.
conſtituit terminos populorum iuxta numerum filiorum Iſrael, id eſt, ab initio mundi ſignauit Deus terram quam populo ſuo daturus erat in hæreditatem. Quam verè poſſumus dicere: vbi eras, vbi eras Chriſtiane cum Deus ſacramenta gratiæ & ſanctificationis plena inſtituebat? vbi eras quando cùm in peccatis eſſes, & Dei tui oblitus præueniens Deus te excitauit è ſomno, perculit cor, & ad ſe conuertit? vbi, vbi eras? & ita Dei beneficia potes cogitatione percurrere à Deo accepta, quæ nec petebas, nec etiā recordabaris. O te ingratum ſi hoc non cognoſcis. Hæc bene- 24
ficia voluit Deus ſignificare cùm dixit: *Sic eſt regnum Dei, quem* Marc. 4.
admodum ſi homo iaciat ſementem in terram & dormiat, & ſemen germinet, & creſcat, dum neſcit ille. Hac ſimilitudine docemur, dum nos noſtrorum obliti dormimus, paterna cura, & ſolicitudine vigilare Deum. Benedictus ſit talis Deus, benedicta talis liberalitas, cogita homuncule quantum cæleſti huic miſericordiarum patri debeas: quid tibi fiet, niſi hunc vnum amas, & huic ſoli ſeruis?

Poſtea quam cæcus iſte viſum recuperauit, vt corpore mutatus eſt, ita & animo, nam qui ad templi ianuam petebat eleemoſynam, tātos mox ſumpſit animos: vt tota illa Phariſæorū turba,

& eo-

25 & eorum inſidiæ eum de ſua fide dimouere nõ potuerint, ſed in
ea permanens negotium illis faceſſebat, eius honorem, & gloriã
tuendo, à quo viſum acceperat. Hæc eſt ſeruorum Dei virilitas &
fortitudo, prodiuini honoris defenſione inimicitias ſuſcipere.
Occidi poſſunt, & flecti nequeunt, ait D. Auguſtinus: Hi ſunt fi *Auguſt.*
dei & amoris effectus: corde creditur ad iuſtitiam, ore autem con
feſsio fit ad ſalutem, ait D. Paulus: Mirum eſt cur beatus Apoſto *Roma. 10.*
lus iuſtificationem, qua peccator fit iuſtus, cordis fidei tribuat:
ſalutem verò, id eſt, gloriæ conſequutionem oris cõfeſsioni, qua
ſi id quod ad iuſtificandum ſatis eſt, ad glorificandum non ſuffi-
ciat. Fidei dico iuſtificationem tribui, quia fides ianua quædam
eſt, ad id omne conſequendum, quod ad iuſtificationem requiri-
tur, & ita ea verba intelligenda ſunt, corde creditur ad iuſtitiam,
26 ſcilicet conſequendam: anima vero poſt iuſtificationem diui-
næ legis præceptis deuincta remanet, & ea exequi debet, quia ſi
ſecùs faceret, iuſtificationem amitteret: & quoniam fidei confeſ-
ſio, aut ſignis, aut verbis obligatoria eſt, (cùm id neceſsitas poſtu-
let) peccati mortalis pœna conſtituta, quamuis vitæ periculo
fiat. Quia (vt ait Dominus:) Qui me erubuerit, & meos ſermo- *Luc. 9.*
nes, hunc filius hominis erubeſcet, cùm venerit in maieſtate ſua,
ideò ait Diuus Paulus: Confeſsio fidei ad ſalutem fit, ſcilicet con
ſequendam. Et quia hoc vnum eſt ex maioribus Chriſtianæ re-
ligionis præceptis: ideò Beatus Apoſtolus noluit eam ſenten- *Theodor.*
tiam abſolutè afferre, ſed ſtatim probauit, vt ait ſanctus Theodo
retus, priorem quidem partem ex Eſaia dum ait, dicit enim Scri
ptura: Omnis qui credit in illum non confundetur. Poſteriorem
27 verò (ſcilicet confeſsio fit ad ſalutem,) ex Ioel, & ideo ſubdit pau- *Iſai. 28.*
lò poſt: Quicumque inuocauerit nomen Domini, ſaluus erit. Et
inter ea verba cum dixiſſet, idem enim Dominus omnium, di- *Ioel. 2.*
ues in omnes, addit ſtatim: Qui inuocant illum, & quomodo in-
uocandus? cum amore, ſpe, obedientia, cum hac cæci huius con-
feſsione, qui dixit: *A ſæculo non eſt auditum, quia quis aperuit oculos cæ-*
ci nati. Ferre hoc Phariſæi non poſſunt, & ita indignati ſunt vt ei
cerent eum foras. Sed iectum ab hominibus recipit Deus: nam
cum audiſſet Dominus eum à Phariſæis iectum, quæ fuit, & in
uentum ſolatus eſt. O quam verè ſumma veritas hoc dixit: In *Ioan. 16.*
mundo preſſuram habebitis, in me autem pacem: horum ver-
borum ſententia hæc eſt, tantam eſſe bonorum magnitudinem,

Simile. vt eam mundihuius angustiæ capere non possint,& ideò premũ28
tur. Si thoracem induitis angustum,statim defatigamini & exanimari dicitis,& respirare non posse. Videtis quæ sit mundi huius magnitudo,maior tamen est iusti, cui mũdus angustus est, solus Deus,qui immensum est,& infinitum spatium,iusto latus videtur,& amplus:& ideò ait: pacem in me habebitis. Angustus
Philip.1. videbatur mundus Diuo Paulo, & ideò dissolui cupiebat & esse cum Christo. Alia sententia est & fortasse magis propria, eos qui Deo inseruire cupiunt à mundo premi & cõculcari solere: sed in Deo pacem habere.

Cùm inuenisset Iesus hũc cæcum,se illi detexit, dicens: se esse Dei filium. *Qui loquitur tecum,ipse est.* O incomprehensibilia Dei
Ioan.4. iudicia,tot annorum millia expectatus,cui se manifestet;attendite Samaritanæ,& cæco,illa concubinaria,hic pauper, vt nimirũ 29
pauperes consoletur, & peccatoribus animos addat, quo libentiùs & alacriùs ad eum accurrant, qui non modo eos non reijciet, sed extensis brachijs amplectitur. Et si debita præparatione accedunt: suam largietur gratiam,qua gloria acquiritur: ad quam nos perducat idem Iesus Mariæ filius Amen.

¶ Feria VI. post Dñicam. IIII. in Quadragesima.

Erat quidam languens Lazarus à Bethania de Castello Marthæ, & Mariæ sororum eius, &c.

Ioan. 11. 1

ILLVD Priùs in hoc Euangelio notandum occurrit, quòd cùm essent duæ istæ sorores nobili genere ortæ, nulla de nobilitate fit mentio: sed tantum de amore Domini erga illas, de pietate Magdalenæ & de fide Marthæ. Hoc enim est quod Deus plurimi facit, & homines æstimare debent, quia cætera omnia parũ ad rem faciunt, & parum omninò prodest nobilitas si est coniuncta malitiæ. Cũ ageret Diuus Paulus de Hebræis, qui se de Abra
Roma.9. hæ stirpe iactabãt, ait: Non oẽs qui ex circuncisione sunt Israel, ij sunt Israelitæ, neque qui semẽ sunt Abrahæ omnes filij. Et explicat seipsum Apostolus, dicens: id est, non qui filij carnis ij filij Dei, sed qui filij sunt promissionis æstimantur in semine, id est,

in

2 in veros filios Dei. Duo ſunt ortus, vt docuit Chriſtus Redemptor noſter, carnalis vnus per quē ab Adam deſcendit vnuſquiſque & eius fit particeps non ſolum in humana natura, ſed etiam in culpa, quia quod natum eſt ex carne caro eſt. Et Paulus ait: Primus homo de terra terrenus, ſecundus homo de cęlo cæleſtis, qualis terrenus tales terreni: & qualis cæleſtis, tales cœleſtes. Alter ortus ſpiritualis eſt, per quē naſcitur homo ex nobiliori, & altiori principio, & per quē homo Dei filius factus eſt, quia quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt, & ſemē iſtius generationis eſt verbum Dei. Ita dicebat Diuus Paulus per Euangelium: Ego vos genui. Et Diuus Iacobus: Voluntariè genuit nos verbo veritatis, vt ſimus initium aliquod creaturæ eius, id eſt, vt ſimus noua creatura nouitate gratiæ & hi iuſti ſunt illi, quos Diuus Paulus, hoc
3 in loco filios promiſsionis vocat, quia ſe ad Dei promiſſa conformant: exempli gratia eſt Dei promiſsio: Regnum cælorum dabitur genti facienti fructus eius. Ergo pœnitentiæ fructus neceſſarij ſunt, vt hanc promiſsionem accipiant. Dixit Dominus: Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata. Pollicetur vitam æternam ijs, qui eius mandata ſeruauerint: & ita illi qui ea ſeruāt filij ſunt promiſsionis, & idem dici poteſt de alijs promiſsionibus, quas paſsim in Euangelio inuenies, quæ omnes ſunt conditionales, & omnes, qui ijs obtemperant filij ſunt promiſsionis, & ideò ait: Nec qui ſemen ſunt Abrahæ omnes filij. Sed in Iſaac vocabitur tibi ſemen. Hæc fuit Dei promiſsio cum ait: Reuertens veniam ad te tempore iſto, & habebit filium Sara vxor tua: attē-
4 de promiſsionem. Conditio autem, quam hic requirebat erat fides huius myſterij, vt rem omnino difficilem crederet, cùm & ipſe ſenex iam eſſet: mulier verò ſenex & ſterilis; & quia Abraham conditioni obtemperauit, ideò qui his cōditionibus obtemperant filij Abrahæ appellantur: ex quo infertur: ſi volumus Deum ſtare promiſsis, priùs parendum eſſe conditionibus, quas ille requirit. Et hæc eſt vera nobilitas, quam plurimi æſtimare debemus, quia hæc nos Dei filios facit, & hæc nobilitas à Deo æſtimatur. Eſt præterea animaduerſione dignum, quod cum à S. Euangeliſta duarum ſororum fiat mētio, voluit Spiritus ſanctus priùs ab eo nominari Magdalenam, quam Martham, cùm ait: *De caſtello Mariæ & Marthæ ſororis eius, &c.* Martha honorat ſancta mater Eccleſia vt virginem, & tamen præfertur hic illi Magda-

Ioan. 3.

1. Cor. 5.

1. Cor. 4.

Iacob. 1.

Matt. 21.

Matt. 19.

Gene. 18.

lena peccatrix; hoc ſæpe in hac ſacroſancta Eccleſia accidit, vt ho 5
mines ſceleſti, & peccatores, poſtea Dei miſericordia tanto ſe
feruore conuertant: vt contenti non ſint, ea gratia, quam cæteri
iuſti habent, ſed vt eos ſuperent, ſtudent omni cura & labore:
peccata verò commiſſa ſtimuli quidam ſunt quibus incitantur,
Simile. vt maiori alacritate contendant. Accidit eſſe in arbore poma plu
rima, & omnia ferè acerba & cruda: aliqua erunt iam matura flaui coloris, odoris optimi, & ſaporis non ingrati, & id efficit ver
miculus, qui latet in pomo; non eſt quidem melius vermiculum
illum habere, ſed tamen eſt cauſa illius odoris, & perfectionis: ita
etiam inter Chriſtianos ſunt aliqui, qui mediocrem quandam vi
tam viuunt, ſunt alij feruentiſsimi, qui ſe in melioribus operibus
exercent, & meliorem ſpirant odorem. Et huius rei cauſa eſt in
terdum, morſus quidam conſcientiæ ob peccata antea commiſ- 6
ſa, non eſt melius peccaſſe & hunc morſum conſcientiæ habere,
ſed tamen ex hoc vermiculo feruor ille naſcitur, vt aliorum ope
ribus non ſint contenti. Et propterea digni ſunt, qui alijs præ-
Z cod. 34. ferantur, & ideò maiora beneficia accipiant. Hoc ſignificauit
Deus: nam poſtea quam populus vituli adorationem deplora
uerat, reſpondens orationi Moyſes dixit: Ego inibo pactum, vi
dentibus cunctis ſigna faciam, quæ nunquam viſa ſunt ſuper ter
ram neque in vllis gentibus, vt cernat populus iſte in cuius es me
dio, opus terribile, quod facturus ſum. Et id omne præſtauit di
uina maieſtas cum terram promiſsionis dedit. Vt intelligatis bo
nitatem, & clementiam huius Dei, qui ſic propter pœniten
tiam ignoſcit peccata, & ſcelera lachrymis diluta obliuiſcitur, 7
quaſi nunquam eum offendiſſent. Et vt hic apparet maiora præ
mia pollicetur poſt veram pœnitentiam, quàm antea quàm pec
caſſent: & ideo fratres mei etſi peccatores fuiſtis, ſi fletis & pœni
tentiam agitis, confidite eum vos, vt illos recepturum eſſe, &
daturum perſeuerantiam, vt perſeuerare poſsitis vſque in finem,
quemadmodum perſeuerauit ſancta hæc peccatrix, quæ nun
quam poſtea redijt ad peccatum. Magna eſt confuſio hodie
plorare peccata, & intraduos dies reuerti ad illa, ita vt videatur
illud ioci cauſa fuiſſe factum non ſerio. Vidiſtis credo ludicram
aliquam equitum pugnam, vulgo, (*torneo*) in qua ſic enſibus, &
ferreis quibusdam clauis mutuo ſe verberant tanta cum vi, & im
petu, vt ſe inuicem lacerare & occidere velle credas. Altera die

vide-

8 videbis vna per vrbem deambulare, vna accumbere, maximo cum amore & gaudio: interrogate vbi ſunt illa vulnera & ictus, reſpondebunt, totum illud ludicrum fuit non verum. Ita & ipſe credo, idem videtur facere peccator, qui hoc tempore pœnitentiam agens, fundit lacrymas, ieiunat, orat, verberat ſeſe: quæ omnia vulnera ſunt, quæ & ſuo corpori & diabolo videntur infligere. Poſt Paſcha vero quin etiam in ipſamet hebdomada in qua cõfeſſus eſt peccata ſua, redit ad amicitiam carnis, & omnium deliciarum, & voluptatum genere mortẽ gerens. At vbi ſunt ſancta illa exercitia, videntur quodãmodo iocularia fuiſſe, & ludicra. O ſummã infœlicitatem, eſſe quoſdam tam ſceleſtos vt Deus videatur illis quadrageſimæ tantum Deus, nec totius quadrageſimæ, ſed tantum illius hebdomadæ in qua confeſsi ſunt peccata
9 ſua. At non ita ſit obſecro vos fratres mei, per viſcera Domini noſtri Ieſu Chriſti crucifixi: ſed forti, & conſtanti animo pergite, & in bono perſeuerate. Eſt etiam maximè notandum in hoc Sãcto Euangelio, ter in eo mentionem fieri de Chriſti Redemptoris noſtri amicitia cum Lazaro. Primo eo in loco: *Diligebat Ieſus.* Cum adhuc valeret Lazarus. Secundò cum ægrotaret, ibi, *Eccè quem amas infirmatur.* Tertio cum iam eſſet mortuus. ibi: *Lazarus amicus noſter dormit.* Itaque amici erant in ſanitate, amici in infirmitate, amici in morte. O quam bonus amicus eſt Ieſus Chriſtus, Dei filius, qui non amat viuos & obliuiſcitur mortuos, ſed & viuos & mortuos amat. Lazarus quoque amicus fuit in ſalute, infirmitate, & morte: & è contra peccator infœlix: inimicus eſt Dei in ſalute, infirmitate, & morte ſemper malus: cui nec beneficia Dei, nec
3 verbera proficiunt. De hoc Iob ait: Oſſa eius implebuntur vitijs adoleſcentiæ eius, & cum eo dormient, febris phthiſicorum durat dum durat vita hærens in oſsibus. Peccatorum malitia in intimo cordis poſita, vſque ad mortem durat, & poſtea in æternum. Animaduertite exaggerationem: oſſa eius implebũtur vitijs adoleſcentiæ eius: id eſt, malus in oſsibus ab adoleſcentia ſua vſque ad mortem, omnia pariter eradit & ęquat. Huc faciunt verba illa Viri ſanguinum, & doloſi non dimidiabunt dies ſuos, viri ſanguinum, id eſt, peccatorum, vt alibi dixit: Si occiderit Deus peccatores, viri ſanguinum declinate à me: id eſt, viri peccatorum, homines peccatorum ſerui: iſti non dimidiabunt dies ſuos. Quæ verba quamuis ſignificant horum hominũ dies breuiores à Deo

Iob.20.

Pſal.54.

Pſal.128.

fieri, tamen quia videmus quotidie plurimos malos diu viuere; 11
poſſumus optimè interpretari: non dimidiabunt dies ſuos: ideſt,
mali, tam ſceleſti non partiuntur dies ſuos cum Deo, omnes ma-
le perdunt, & diabolo dant, mali in adoleſcentia, mali in virilita-
te, mali in ſenectute, mali in vita, mali in morte: & ita quemad-
modũ nolunt cum Deo partiri in vita, ita nec Deus partietur cũ
illis in morte. O tu qui malus fuiſti in adoleſcentia, pœnituit te tã
dem malitiæ, & dixiſti tecum ipſe. Reuerti iam volo, & quod mi
hi reliquũ eſt vitæ, Deo dicare propono: hoc eſt, dimidiare dies:
& ita quia cum Deo dies tuos partiris, Deus partiet tecum gratiã
& gloriã. Fratres qui huc vſq; dies veſtros inſumpſiſtis carni ve-
ſtræ obtemperando, & diabolo; ſatis iam, ſatis ſit, quod factũ eſt;
partiri decet cũ Deo dies, qui ſuperſunt, vt Deus deinde partiatur
vobiſcũ. O ſi hoc poſſem, iis qui me auditis perſuadere, & hinc 12
proficiſceremini cum hoc propoſito partiendi cum Deo (vt dixi)
quanta inde vtilitas conſequeretur.

Miſerunt ergo ſorores, &c. Nõ dicunt, veni Domine, & ſana eũ;
ſed: *Ecce quem amas infirmatur*. Domino illæ relinquunt, vt agat
quod ſibi melius videatur, vt ſanctæ mulieres & à diuino Magi-
ſtro edoctæ, & ita ſemper orare debetis in neceſsitatibus corpora
libus, quia neſcitis quod vobis magis cõueniat eis liberari, an nõ.
Si petitis ſalutem, ignoratis an ea vobis damno futura ſit. Si quis
habet balliſtam aliquam magni pretij, & nõ vult ea cæteros, qui
domi ſunt, iaculari; occultat harpagonem quo intenditur (vulgo
(grafas) vocant) & ita balliſta ſecura remanet, cùm intendi nõ poſ-
ſit. Corpus hoc noſtrum eſt vt balliſta; harpago verò quo intẽdi- 13
Matt. 25. tur eſt ſalus. Occultat Deus ſalutẽ, ne in eum peccata iaculari poſ
ſis, quia de corde exeũt fornicationes, homicidia, furta, &c. vt ſa-
gittæ exeũt è balliſta. Noli etiã à Deo petere abſolutè: Dñe aufer
mihi hãc tentationẽ, quę mihi moleſta eſt: neſcis enim an totum
Simile. ſaluationis tuę ędificiũ fundatũ ſit ſupra illã tentationẽ. Vulnera
quæ tardius curantur, purgant magis, & meliorem relinquũt diſ-
poſitionem, quæ ſi ſtatim curarẽtur, remaneret corpus nõ bene
ſanum, & remedia inutilia fuiſſent, ita etiam non vult Deus ten-
tationes curare, vt animã purgent ſuperbia, auaritia, & alijs mor-
bis, quos habebas, & ſi non habebas, ne haberes. Et ita Deus Di-
uo Paulo dedit ſtimulũ carnis ne magnitudo reuelationũ eũ ex-
2. Cor. 12. tolleret, vt ipſe ait: Ne magnitudo reuelationũ extollat me; datus

eſt

14 eſt mihi ſtimulus carnis meæ, angelus Sathanæ, qui me colaphizet. Hic ſtimulus, vt communiter interpretantur Doctores ſancti, erat tentatio quædam, aut afflictio carnis ei diuina prouidentia data ad reprimendos ſuperbiæ ſpiritus qui in illa magnitudine reuelationum, (ad quam Dei beneficio Sanctus Apoſtolus aſcenderat) eum extollere poterant: quæ ſi Apoſtoli ſanctitatem & perfectionem ſpectes, ſumma erit miſeria, & vna ex infimis earum, quas ferre potuiſſet propter Deum vir ille ſanctiſsimus, cui Deus tantam multitudinem myſteriorum communicauerat. Et quanuis (vt ipſemet eo loco dicit) ter Dominum rogauit, vt auferretur ab eo, reſpondit Deus, ſufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur: dedit gratiæ auxilium, vt reſiſtere poſſet: tentationem verò non abſtulit. Cùm tentaretur vehemen-

15 ter Sanctus Propheta Dauid, & tribulationibus affligeretur, dixit: Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me, exultatio mea, erue me à circundantibus me. Reſpõdit illi Deus? Intellectum tibi dabo, & inſtruam te in via hac, qua gradieris. Non ait ſe à tentatione liberaturum, quia ſic conueniebat, ſed intellectum ei daturum, & lucem, vt videat, qua illi gradiẽdum ſit, & ne cadat. Firmabo (inquit) ſuper te oculos meos. O verba verè diuina: id eſt, opem tibi feram. Eſt enim oculus Dei maximæ virtutis, & potentiæ. Nam ſi eo nos in tribulationibus reſpicit, firmiores facit, & fortiores. Miles animoſus odit pacem, quia bellum illi lucro eſt. Lucrum veſtrum partim in tentatione conſiſtit, & ideò tentationem amate. *Pſalm. 9.*

Ecce quem amas, infirmatur. Animaduertite obſecro, quod cum

16 agerent hæ ſanctæ mulieres de ſalute fratris, de ea agunt tãquam res eſſet, quæ non ad ſe, ſed ad Chriſtum potiùs pertineret, *Ecce quem amas, infirmatur.* Quaſi dicerẽt? Domine res tua agitur, amici tui ſalus in periculo verſatur, vt bonus amicus, amici rem tuã exiſtima, quia amicorũ omnia debent eſſe cõmunia. Et ita nos quoque fratres aduertere debemus, cùm miſericordiam à Deo, & noſtrorũ peccatorum veniã petimus, petere debere, vt rẽ ipſius Dei & quæ ſit Deo ſummæ gloriæ, & tanquam Dei ſit opẽ ferre. Ita petebat Dauid, dicens: Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam. Et inferiùs: Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci, vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cum iudicaris, quæ verba, (vt ex Diui Pauli explicatione colligitur) hoc ſignifi- *Pſalm. 50.* *Roma. 3.*

ſignificant, veniam, quam à te peto, non meæ ſalutis tantûm gra17
tia peto, quantum tuæ gloriæ cauſa: quia ſi veniam humiliato, &
contrito denegas, & qui tibi culpam cõfitetur, quam tu veris pœ
nitentibus promiſiſti, exiſtimabunt homines te eſſe crudelem,
& quod polliceris, non præſtare, quod ſi ignoſcis illis, qui humi-
liter à te veniam petũt, elucebit in hoc miſericordia & iuſtitia tua;
miſericordia quidẽ, quia ignoſcis cõtritis, & humiliatis: iuſtitia,
quia præſtas quod promiſiſti; & ita ad tuam gloriam pertinet te
mei miſereri. Videtis vt Sanctus Propheta rem ſuam, rem Dei
facit, quæ ad Dei gloriam maximè pertinet. Et ita hortabatur
Dauid & docebat fideles omnes, vt hac ſpe ad Dei tribunal acce
Pſalm. 93. derent, ſi Dei miſericordiam conſequi vellent, dicens: Venite
adoremus. & procidamus ante Deum, ploremus coram Domi-
no qui fecit nos. Cur ita? qua fiducia Dei miſericordiam petere de18
bemus: dic cauſam: quoniam ipſe eſt Dominus Deus noſter, nos
autem populus eius, & oues paſcuæ eius. Si eſt Dominus: & tam
fidelis Dominus, curam geret familiæ ſuæ, & ſeruorum ſuorum.
Si eſt paſtor, & paſtor tam bonus, ad eum pertinet ſuarum ouiũ
cura; res ſua eſt, & ideò magna cum ſpe accedere ad eum poſſu-
mus, quoniam eius gloria eſt remedium noſtrũ: & clariùs id etiã
Pſalm. 78. docuit, dicens: Adiuua nos Deus ſalutaris noſter, & propter glo-
riam nominis tui libera nos, & propitius eſto peccatis noſtris pro
pter nomen tuum, ne forte dicant gentes, vbi eſt Deus eorum? id
eſt, ne te negligentem Deum exiſtiment, qui nullam tuorum cu
ram geras. Ex hoc etiam infertur beneficia quæ à diuina manu ac
cipimus, ſuæ infinitæ bonitati tribui debere. Et ita dixit Moyſes
Deut. 9. populo Iſrael: Ne dicas in corde tuo, propter iuſtitiam meam in-19
troduxit me Dominus vt terram hanc poſſiderem: neque enim
propter iuſtitias tuas, & equitatem cordis tui ingredieris, vt poſſi
deas terras: ſed vt compleret verbum ſuum Dominus, quod ſub
iuramento pollicitus eſt patribus tuis Abraham, Iſaac, & Iacob.
Hic locus valde quorundam ſtultitiam reprehendit, qui exiſti-
mant ſiquid illis bene ſuccedit id fieri propter ſua merita, ſi dedit
pauperi eleemoſynam, & poſtea aliquid ille proſperum conſe-
cutus eſt, ſtatim eleemoſynæ id tribuit. Exiſtimare res aduer-
ſas propter peccata noſtra euenire, res eſt bona & vtilis. Exi-
ſtimare autem res proſperas euenire ob noſtra merita, vanitas
eſt maxima. ¶ *Ecce quem amas, infirmatur.* Quomodo Domine di

xiſti:

aoxiſti: Dicite iuſto quoniã bene, ideſt quod beneilli ſuccedet. Cur igitur huic iuſto quẽ tu amas male ſuccedit? dico iuſto ſemper bene ſuccedere, tã in ſanitate, quã in infirmitate, quia diligentibus Deũ omnia cooperantur in bonũ, & è cõtra peccatori: tã in infirmitate, quàm ſanitate male vtitur. Cum clauũ in pariete figere vultis altera manu clauũ tenetis ne cadat, altera verò tunditis, & quo magis tunditis, eo figitur altiùs: & ita ſi Deus ſuæ iuſtitiæ manu tũdit aliquem, & verberat, altera miſericordiæ manu tenet, ne cadat, in impatientiam, ita Dauid: Iuſtus cum ceciderit, non collidetur, quia Dominus ſupponit manum ſuam. Cum ceciderit, id eſt, in aliquod infortunium, quis dixiſſet non caſurosin impatiẽtiã ſanctos tantis tormẽtorum ictibus, quæ paſsi ſunt à manu Domini? ſed tamen altera manu miſericordiæ tenebat, & ita quo plu-
21 resictus fuerunt, eò firmius in amore & charitate Dei fixi permanſerunt. ¶ Reſpondit Chriſtus Redemptor noſter: *Infirmitas hæc non eſt ad mortem: ſed pro gloria Dei. Et poſt biduũ diſcipulis ſuis: Eamus iterum in Iudæam, dicunt ei diſcipuli, Rabbi nunc quærebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?* Plus ſapere & intelligere vidẽtur, quàm oportet, quandoquidem ſciebant nihil à Chriſto Redemptore noſtro temere fieri ſolere: tamen excuſatione digni videntur, quia nunquam in tota Euangelij hiſtoria inuenietur, repugnaſſe Apoſtolos Chriſto Redemptori noſtro in ijs quæ ipſis contraria videbantur, imò demittentes capita ſua ſumma cum animi prõptitudine obtemperabant. Cùm diceret illis: Ecce, ego mitto vos ſicut oues in medio luporum: rei tam difficili non repugnarunt. Ita etiam, cùm diceret eis: Nolite portare ſacculum, neque
22 peram, neque calciamenta: ſed in rebus quæ ad ſuum diuinũ præceptorem pertinerent, ſtatim repugnabant, & id cauſabatur ex amore, quo eum proſequebantur. Cum D. Petro pedes lauare vo luit, repugnabat. Et præterea cùm dixit oportere eum Hieroſolymam ire & ibi multa pati: quare amori tribuendum eſt, ſi hic mirantur de reditu in Iudæam. Non id nos facimus, qui in rebus, quæ contrariæ nobis videntur, ſtatim repugnamus, res verò quæ ſunt Dei gloriæ & honori contrariæ non curamus.

Iſai. 3.

Roma. 8.

Simile.

Pſalm. 36.

Matth. 10.

Luc. 9.

Reſpondit Ieſus: *Nonne duodecim horæ ſunt dici?* Quaſi dicat; Sol cognoſcit occaſum ſuum, & quemadmodum Soliſte materialis in Oriente naſcitur, in Occidente occidit, duodecim horarũ ſpatio: neq; in hominum arbitrio, & poteſtate eſt, vt ante duodecim

horas

horas occidat, ita etiam de me fiet: tota hominum potentia me oc 23
cidere non poterit, ante horā quæ à me conſtituta eſt, & eo vſque
nemo veſtrum offendet præſentiæ meę luce ductus. Tunc dixit:
Lazarus amicus noſter dormit. O quam vere appellat Dñs amicorū
ſuorū mortē, ſomnum quando quidē tā quietè & placidè moriū
tur. At non ita moriuntur infœlices peccatores, ſed magno cū do
Sap.4. lore, & conſcientiæ morſu, vt refert ſapiēs: Diſrumpet illos inflā
tos ſine voce, & commouebit illos à fundamētis: & vſq; ad ſupre
mum deſolabuntur, & erunt gementes: & memoria illorum pe-
riet, veniēt in cogitatione peccatorum ſuorū timidi, & traducent
illos ex aduerſo iniquitates ipſorū. O admirabilia Dei verba fra-
tres, & vt eorū vim intelligatis, dicit: quod tunc Deus per varias
partes rumpet inflatos, & ſuperbos, ita vt illi pene timore loqui
non poſsint & eos à fundamentis vſque ad culmen quo aſcende- 24
rant, euertet, gementes ſuam infœlicitatē, quod peribit memoria
illorū, & animæ eorū exibunt è corpore maximo cum timore ob
ſuorū peccatorū recordationē, quæ illis Deus in memoriā reuoca
bit, vt dolori illis ſint & tormento, quia eorū iniquitates, quæ an
tea eos delectabāt, tunc ijs contrariæ eos accuſabūt, & conuincēt.
Videtur eo loco Spiritus ſanctus metaphoram ſumere ab vtre in
flato, & aere pleno, qui ſi premas & oneres, crepat, & per varias
partes diſrumpitur. Videtis vt hic peccatorū mors refertur qui ſu
perbi & inflati fuerunt, dolor quem tunc patiuntur, metus quem
illis peccata commiſſa incutiunt: quæ iudicio eos priuant, vt ad
Deū conuerti non poſsint: & ita ab eo dolore ad æternū tranſeūt.
Eia filij Adam cæci, nolite nūc peccare, quia veſtræ hæ volupta
tes, quæ vos modo delectant, mortis tempore vos accuſabunt, & 25
traducēt ex aduerſo. ¶ *Sed vado, vt à ſomno excitem eum.* Quē ibat re
ſuſcitatū, ait ſe è ſomno excitaturum. Vir prudens minus pollice
ri debet eo quod eſt poſtea præſtaturus, nec exaggerare debet ver
bis res ſuas. Hæc enim eſt cōditio iuſtorum, res ſuas imminuere.
Gene 18. Et ita dixit Abraham angelis, quos hoſpitio receperat: ponā buc
cellam panis: & tamen (vt illic legitur) magnum apparauit con-
uiuium, Sed cùm Apoſtoli id non intelligerent, dixit illis Ieſus
manifeſtè: *Lazarus mortuus eſt eamus ad eum. Dixit ei Thomas, ea-
mus & nos, & moriamur cum illo.* O ſi haberemus nūc viros apoſto
licos, qui nos ita hortarentur ad ſequenda Ieſu Chriſti Redēpto
ris noſtri veſtigia, vſq; ad mortem eius amore ſubeundā. Fratres

hor

26 hortemur nos inuicē ſanctis admonitionibus & præceptis, quæ reſeſt maximis apud Deū meriti. Marcus Tullius virum optimi cōſilij, nauis gubernatori cōparat, in naui alij ſentinā exhauriūt, alij aquam eijciunt, alij in alia re ſummi laboris occupati; ipſe gubernator clauum tenens ſedet in puppi. Maior quidem eſt cæterorum labor, & tamen gubernatoris maius eſt emolumentum, & merces, quia niſi gubernator ſua prudētia, & conſilio regeret, & gubernaret nauim, eſſet cæterorum labor inutilis, nam gubernator facit, vt aliorum labor vtilis ſit. Ex quo patet plurimum ei deberi, qui optimum dat conſilium, quanquam (vt conſilium vtile ſit) neceſſe eſt, vt cū bonis operibus coniungatur, & è contrario, quantum boni debetur illi, qui bonum dat conſilium, tantū mali debetur illi qui malū. Et vt ille bonorū operū particeps eſt, quæ 27 ex bono cōſilio promanāt, ita & iſte malorum particeps eſt, quæ ex malo conſilio proficiſcuntur. Quin etiam gloſſa quædam ait: quòd grauius eſt cauſam dare quā peccare. Et ideò diligenter attendite cū cōſiliū alicui datis vt vlciſcatur iniurias vel quid aliud ſimile. Illi qui Dei timore carent impediunt qui religioſam ſibi vitā eligere vellent, & ita Chriſtū ſequi crucifixū. Peius alij, qui ſuadēt nouitijs, vt inſtitutæ vitæ rationē deſerant. Ricardus & Scotus aiunt: alium debere religioni reſtitui ſi id fiat. Si digitū alicui vel manum amputauerit, reſtituet damnū. Religio corpus quod dā eſt, & fratres ſunt membra, ergo. Dices nondū religionē illū, & regulā eſſe profeſſum. Fateor, ſed quanuis religio, & monaſteriū illud nouitij proprietatē non haberet, habebat tamen poſſeſſionem. O quot ſunt, qui hac in re peccant, & ſe peccare non credūt.

M. Tullius de ſenect.

Gloſ. ſup. Num. 13.

Ricar. collo. 3. Sco. 4. d. 15. q. 3.

28 Ex verbis illis S. Thomæ, & ex eo quod ipſe & cæteri omnes fecerunt, cum relicto Domino omnes fugerunt, patet hominis inconſtantia, & leuitas, quod hodie affirmat, cras negat. Et vt plurimum non præſtat: quod pollicetur. Hebræi dixerunt Moyſi, omnia quæ locutus eſt Dominus faciemus: & erimus obedientes. Poſteà verò cum aſcendiſſet Moyſes in montem, idolum ſibi fecerunt & adorarunt, Digna profectò res lacrymis, quoties datam Deo fidem frangimus, minima cuiuſq; rei occaſione.

Exod. 24.

Venit Ieſus in Bethaniam & ait textus. Quòd *Multi ex Iudæis venerant ad Martham & Mariam, vt conſolarētur eas de fratre ſuo.* Hæc vna eſt ex operibus miſericordiæ: æquū enim eſt vt noſtros proximos in afflictionibus cōſolemur verbis illis D. Pauli, nolumus

1. Theſ. 4.

vos

vos ignorare fratres, de dormientibus, vt non contristemini, sicut 29
Greg. & cæteri, qui spem non habent. Si enim credimus quod Iesus
Nisse. mortuus est & resurrexit, ita & Deus eos, qui dormierunt per Ie
sum adducet cum eo. Diuus Gregorius Nissenus in homilia qua
dam in funere Pulcheriæ de Iob illud aduertit, quòd cum esset
repentinis vexatus infortunijs semper tamen inuenit eum euen
tus præparatum, ita vt nec verbum quidem dixerit malum, quia
nihil omninò amisit, cui corde, & animo hæreret, neque amissos
esse filios existimauit, quanuis essent sibi morte erepti, & ita no
tat sanctus hic doctor, quòd cum Deus restituere ei voluit omnia,
quę ei abstulerat, eorum duplum restituit, prę terquam filiorum,
sed quot abstulerat, tot reddidit. Quatuor decim ouium millia
dedit, septem millia abstulerat: sex millia camelorum dedit, tria
millia abstulerat, mille iuga boum dedit quingenta abstulerat, 30
mille asinas dedit; quingentas abstulerat. Filios verò qui magis
parentem solari posse videntur decem tantum dedit, & totidem
Iob. 4. abstulerat, & meritò. Rerum enim quas auferendo Deus, Iob om
ninò amittebat, iure duplum restituit: filiorum vero qui erepti ex
hac vita in meliori seruabantur, duplum non reddidit, quia verè
amissi non erant. Et ita cum infortuniorum tempore amisit diui
tias æquo animo tulit, quia non ignorabat esse sibi relinquędas,
cum amisit filios æquiori animo tulit, quia credebat vitam æter
nam viuere: & ideò cũ Deus illi rerum omniũ duplum reddidit,
si viuam illius fidem, & spem spectare volumus, qua filios suos vi
uere adhuc credebat; filios quoque duplicatos habebat. Et ita
æquũ est cogitare vos vestros defunctos vere amissos non esse, si
debita pietate & religione mortui sunt: sed adhuc viuere. ¶ Sed 5
Ambro. I. quamuis Iudæi vsi sunt hac pietate, & misericordia has sanctas
sorores consolando, plus tamen eas consolabatur ille, de quo Hie
re. consolator meus, qui est Iesus Christus Dei filius, qui eas con
solatus est fratrem resuscitando quatriduanum: ad hũc ergo
in vestris doloribus accurrite, qui consolabitur vos
hic gratia, & post mortem glo
ria. Amen.

Domi-

1 # Dominica in Paſsione,

Dicebat Ieſus turbis Iudæorum & principibus Sacerdotum: quis ex vobis arguet me de peccato? Ioan. 8.

REFERENS ſpōſa ſponſi ſui pulchritudinē, inter cæteras hāc retulit: Caput eius aurum optimū. Vbi Hebraicus text. ſic habet. (CHETEMPAZ.) id eſt aurū purū & aurū ſelectum. Pro quo notandū eſt Hebræos tria nomina habere, quibus aurum ſignifi cāt. Vnū eſt (ZAAB) quo promiſcuè aurū ſignificatur, quāuis alij metallo mixtum ſit. Alter eſt (PAZ) quo ſignificatur aurū igne purificatū. Tertiū nomē eſt (CHETEM) quo ſignificatur aurū ex natura ſua purum. His duobus nominibus poſterioribus 2 vtitur ſponſa dicens: Caput ſponſi eſt, (CHETEMPAZ) id eſt aurū purū, aurū ſelectū. Priori, ſcilicet. (CHETEM) ſignifi cat Chriſtum in ſua gratia & charitate, quæ eſt caput virtutū om nium, ex natura ſua nullas habuiſſe ſordes, id eſt, peccata, nihil ha buiſſe imperfecti. Poſteriori ſcilicet (PAZ) ſignificat, quam uis eius charitas puriſsima ſit, ita vt igne purificari magis non poſſet, noſtra tamē cauſa fuit, tanquā aurū tribulationū igni impoſitū. Et vt ait D. Paul. Tentatū per omnia pro ſimilitudine abſq; pec- *Cant. 15.* *Heb. 4.* cato. Et quo maior fuit tribulationū ignis, tāto magis amoris cha ritatis ſuę puritas apparuit. Id etiā in Cāticis oſtenditur, quia vbi nos legimus, Meliora ſunt vbera tua vino; alij verterūt, meliores *Cantic. 1.* ſunt amores tui vino, id eſt, amores tui quodcūq; vinū, quamuis 3 præſtātiſsimū excedūt, quia verbū Hebraicū ad vtrūq; accōmo dari poteſt. Et vbi nos legimus fragrantia vnguentis optimis, alij vertūt ex Hebrēo, odori vnguentorū tuorū, id eſt, quę laus poteſt dari, odori vnguentorū tuorū, quibus es delibutus? Et ita addit ſta tim: Oleū effuſum nomē tuū, id eſt, tā bene oles, vt nō modo ole re, ſed vnguētum ipſum, & odor ipſe dici poſsis, eſt loquendi mo dus ad augendū accōmodatus, vt cū ſignificare volumus aliquid rei alicuius proprietatē habere, rē ipſam eſſe dicamus. Sicut non ſatis fuit Chriſto Redēptori noſtro, appellare Simonē ſaxeū, ſed *Matt. 16.* vocaberis, (inquit) Cephas, quæ vox Hebraica ſaxū ipſum ſigni ficat, & petrā. Ita etiā hic: Oleū effuſum nomē tuū: oleū, id eſt, vn guentū odoriferū: effuſum quaſi eius odor diffunderetur, & ma naret longiùs, id eſt, lōgius progrederetur vt vnguentū odoriferū

effusum. Et ideò addidit: Recti diligunt te. Vbi in Hebræo est, rectitudines diligũt te, id est, bonum omne, omnis virtus, omnis gratia, omnis honor & gloria, ita tibi sunt propria, & naturalia, vt ipsæ met virtutes te diligant; quæ admirabilis exaggeratio est. Hæc omnia quæ ibi dixit Spiritus sanctus, significant ineffabilem innocentiam, illam peccandi impotentiam, cæteraſque innumerabiles Christi redemptoris nostri perfectiones: quod cum ita sit, magna profectò admiratione digna est diuini huius magistri humilitas, qui cùm cæleste aurum esset, voluit tamen Pharisæorum sententijs tanquam fornace explorari, & eorum inuidia tanquam igne probari, vt intelligerent nullas esse in eo peccati sordes. Et hoc facit Dominus, vt cælestem doctrinam vitæ innocentia confirmaret: ex vitæ enim innocentia sequitur doctrinæ veritas. Sed maximè hic notandum est, quod cum Christus Redemptor noster, tam personæ suæ innocentiam, quam doctrinæ veritatem hic probare velit, suarum cogitationum nullam fecit mentionem, cum sint illæ quoq; perfectissimæ, vt cætera omnia. Quod notauit sponsa dicens, vẽter eius eburneus, vẽter, id est, cor. Vt accipitur apud Iob: En venter meus quasi mustо plenus, id est, cor. Et in Psalmo, lex tua in medio vẽtris mei, id est, cordis. Et Isaias ait: venter meus ad Moab. Ita hic: in Hebræo autem habetur venter eius cãdidũ ebur: ita vt ex vi eius nominis, sic verti possit, venter eius intelligens ebur, id est, cor mei sponsi sanctis & puris cogitationibus plenum. Quod cum ita sit, quarè Christe innocentissime nihil hic de tuis cogitationibus agis, quæ tam sanctæ, tã puræ sunt? quia nimirũ cogitationes solo Deo nõ hominibus debẽt, pbari: quia solus Deus cogitationes nouit. Vt dixit Salomõ cũ Deo loquens, tu nosti solus corda filiorũ hominum. Ex quo infertur, quanta sit eorũ malitia, qui temerè de aliorũ cogitationibus iudicãt. Iubebat Deus, vt si quis lepræ signa haberet, nõ statim haberetur pro leproso, sed septem dierum spatio id examinaretur: recludet eum sacerdos septem diebus & considerabit die septimo, quòd si hoc satis non esset, rursum recludet eum septem diebus alijs, & die septimo contemplabitur. In re tã leui iubebat Deus tantam adhiberi diligentiam, quamuis lepræ signa in cute apparent, & sunt homines, qui ex minimo signo, & iudicio statim temerè quod sibi videtur, coniiciũt, quibus nã verbis id augeri, & exaggerari posset? Vt igitur temeraria hæc iudicia condẽnaret Dominus, noluit hic agere de cogitationibus, sed de operibus

4 5 6

Cant. 5. Iob. 32. Psal. 21. Psal. 16. 3. Reg. 8. Leuit. 13.

7 bus,& doctrina tãtum. Cum Deus mitteret in AEgyptum Moyſem, vt Hebræos redimeret, reſpondit Moyſes: non credẽt mihi, ſed dicent, non apparuit tibi Dominus. Dixit ei Deus: quid eſt quod tenes in manu tua? Reſpõdit, virgã, qua voluit Deus tot fieri miracula, quæ Moyſem, nõ ſuam, ſed Dei rem aſſererẽ teſtarentur. Vt ſcilicet ſignificaret, nihil omnino maiorẽ vim habere ad oſtẽdendũ, quinam ſimus, quam id quod in manibus habemus, ideſt, opera noſtra: & hoc Apoſtoli mundũ vniuerſum ad Chriſti Redẽptoris noſtri fidẽ conuerterunt. Mirum enim eſt, quantũ referat, vt ſancti Euangelij prædicatores ſanctam doctrinã, quam prædicant, operũ authoritate cõfirmẽt, vt prædicatio vtilis ſit, & fructuoſa. Interrogatus Demoſthenes quidnã maiorem haberet vim ad mouẽdũ in oratione, reſpõdit. Hypocriſis: & cũ iterũ, & 8 tertiò interrogaretur, idẽ reſpõdit: vt refert Valerius Max. Vocauit hypocriſim exemplum exterius, & hypocritã hominẽ exẽplarem. Huius exempli defectu hodiè inutilis interdũ eſt noſtra prædicatio, quia multa loquimur, pauca autẽ operamur. Ait Spiritus ſanctus, abſcondit piger manũ ſuam ſub afcella, neque ad os ſuũ applicat eam. Magna hæc eſt exaggeratio. Quis enim vnquam (obſecro vos) tam piger fuit, qui abſcondens manum ſuam, ſub brachio ob pigritiam non appoſuit ori cum comederet? Neminẽ credo fuiſſe. Quare cùm Spiritus ſanctus hoc dicat, aliquod hic latet myſterium: & hoc eſt reprehendere eos, qui manum ad os ſuũ nõ applicant, ideſt, quorum opera à verbis diuerſa ſunt, & ꝙ operãtur plurimum abeſt ab eo, quod loquuntur, qui magnã ſancto Euangelio iniuriam faciunt. Curemus igitur patres mei omni cu 9 ra & diligẽtia, vt officij noſtri finem intelligamus: & hic quis ſit, D. Paul. docet dum ait, per quem accepimus gratiam, & Apoſtolatum ad obediendum fidei: hic eſſe debet prædicatoris Euangelici finis, omnes ad earum rerum obedientiam reducere, quæ fides docet, & idcò non modò bene loqui & benè operari debet, ſed diuini fauoris auxiliũ implorare debet, vt ſanctus Propheta Dauid, qui vt cæli vias homines doceret, à Deo tria genera ſpiritus petebat dicẽs: Spiritum rectũ innoua in viſceribus meis. Hic eſt ſpiritus intelligẽtiæ, ad intelligẽdas ſcripturas: ait paulò poſt, Spiritum ſanctum tuũ nè auferas à me: qui eſt ſpiritus adinflammandos animos. Nã antè quã ſcintillæ ex ore fornacis erumpant, priꝰ neceſſe eſt, vt in fornace, ignis ſit. Ita etiã, vt ex ore prædicatoris verborũ ſcintillæ exeãt, diuinũ ignẽ in corde priùs habeat ne-

Exod. 4.

Demoſt.

Val. Max. in dict. & fact. Philoſophorum.

Prou. 19.

Rom. 1.

ceſſe eſt. Tertiò loco ait, & ſpiritu principali confirma me: qui eſt ſpiritus vehemens, vt verba vim habeant mouendi animos. Nec verò prædicator tantum talis eſſe debet, vt poſsit dicere, quis ex vobis arguet me de peccato? ſed etiã cõfeſſor cum tam particularis ſit miniſter Dei. Dixit Deus Moyſi, loquere Aarõ homo de ſemine tuo, qui habuerit maculam non offeret panes Deo ſuo, neq; accedet ad miniſterium eius. Si cæcus fuerit, ſi claudus, ſi vel paruo, vel grãdi, vel torto naſo, ſi fracto pede, ſi mãcus, ſi gibbus, ſi lippus, ſi albuginẽ habens in oculo, &c. Ad hoc vt ſacerdos non poſsit argui de peccato, carere debet his omnibus rebus, quæ ea omnia quę Deus in antiquis ſacerdotibus prohibebat, ſignificãt: & ex præcipuis vna eſt, vt cæcus non ſit, ideſt, nẽ ſit imperitus neque affectibus cæcus. Puniuit Deus grauiter ſacerdotem Heli, de quo dicitur, quod oculi eius caligauerunt, & videre non poterat, & capite præcedenti minatus erat illi Deus hoc ſupplicio, & alijs maioribus, eò quod nouerat indignè agere filios ſuos & nõ corripuerit eos: qui quidem ſacerdotũ figura fuit, qui confeſſores ſunt imperiti & negligentes: cauete patres cõfeſſores, tã blandos eſſe cum veſtris filijs ſpiritualibus, vt nec verbũ quidem aſperũ illis dicere audeatis, nè audeant illi ad ſua peccata redire? Magnum profecto malum. Sacerdos ille Heli cum vocaret Deus Samuelẽ, & ſurgeret Samuel, dicebat: nemo te vocat, vade, & dormi. Dicere debuiſſet, proſterne te, & genua flecte, quia Deus te vocat, & ait, vade & dormi. Venit peccator à Deo vocatus: tua verò blãdities andaciorẽ facit, vt redeat ad peccatum, ad vitã profanã & voluptuoſam. Venit Anna mulier Elcanæ ad templum Domini, & orauit plorans & ſuſpirans (vt ſolent ij, qui contritum habẽt cor, & deuotum) & ita auxilium à Deo petebat. Veniens autem ſacerdos Heli, exiſtimauit eam temulentam, dixitque ei: quo vſque ebria eris? cum enim eſſet ſacerdos indeuotus, nec dum ſuſpirare ſciebat. O ſummam hominum miſeriam, vt vir deuotus loquatur tecum, qui ſacerdos es de rebus ſpiritualibus, tu verò tot Theologiæ, & iuris Canonici verſibus imbutus nõ intelligas, & ebrietatem appelles? nũquam nè vnam quidem horam orare ſciuiſti, & poteris docere peccatores quomodo ſe Deo dare debent & eum amare? cauete vobis quia niſi vos emendatis cadet ſuper vos ira Dei, vt cecidit ſuper Heli, quem imitamini. Alterum verò, quo carere debet ſacerdos eſt, nè ſit grandi, vel paruo naſo: naſus, quo odores diſtinguimus, diſcretionem confeſſoris ſigni-

Ioan. 8.
Leui. 21.
1. *Reg.* 4.
1. *Reg.* 3.
1. *Reg.* 1.

10 significat, quæ parua esse non debet, ita vt audiẽs peccata, statim verborũ asperitate deterreat, vt eũ mutũ reddat, & hic peccata, quæ supererant, taceat, præsertim si maiora, & grauiora adhuc dicenda supererant. Iubebat Deus, si quis mulierem prægnãtem ita percuteret, vt abortiuũ faceret, subiaceret dãno quantũ maritus mulieris vellet, & arbitri iudicarẽt: Ita etiam anima quæ tanquam prægnans ante tuos pedes iacet, sua peccata in secreti tui gremio paritura si ob tuas duras & asperas reprehẽsiones abortiuũ fecerit, male se confitendo, & plurima propter metum reticendo, in iudicio subiacebis damno, quod tibi mandauerit animarũ spõsus, qui est Iesus Christus filius Dei. Attendite obsecro confessorẽ similẽ debere esse illi, qui tendit retia ad capiendas aues, qui quidem si prudẽs est, cum auis incidit in retia, nõ accurrit statim vt capiat, quia 11 cæteras deterreret, sed expectat donec omnes inciderint, & se retibus implicarint: & tunc festinans omnes simul capit: ita etiã prudens cõfessor expectare debet, donec omnia peccata in retia, quę sunt aures, incidant, & tacens non reprehẽdat, sed hortetur, & animet, vt pœnitẽs maiori animo omnia peccata sua confiteatur; posteà verò verbis granibus & prudentibus eorum grauitatẽ illi ostẽdat, & qua pœna digna sunt, docens quo animodo veram habere possit contritionẽ, & firmum propositum nunquã ad ea redeũdi; quòd vt fiat, omnia remedia ei dare debet, vt perseueret, & intelligat confessorẽ nõ tantum esse iudicẽ, vt cognoscat causas, & sententiã ferat: sed etiã medicum esse, vt medeatur, & hoc est non esse naso paruo ideſt imprudentem esse, & indiscretum. Nec etiã debet esse naso grandi, vel torto, quod prudentiã, & discretionẽ si- 12 gnificat, nimis subtilẽ, & acutã, ideſt, ne sit tã acutus, vt cum eum nouũ hominẽ efficere debeat, nouum peccatorẽ efficiat, docẽs ea, quæ pœnitens fortasse ignorabat. Præterea nec debet esse gibbus ideſt res mundanas appetere non debet, quarum desideriũ demittere eum, & incuruare faciat lucri causa. Vel etiam gibbus esse nõ debet, ideſt, ne sit tam malè inclinatus, & infirmus, vt delẽs aliorũ maculas ipse maculetur, quemadmodũ sanguisugæ, quę venenũ ex aliorum corpore exugũt, & sibi hauriunt. Ananias introiuit in domum, & cum imposuisset Sauli manus cõfestim ceciderunt ab oculis eius tanquam squammæ. Vbi notãdum est eas squammas non cecidisse in manus Ananię, sed sub manibus: ita etiã peccata cadere debent sub manibus confessoris ad pedes, vt conculcentur, non in manibus, vt excipiat, & seijs cõtaminet: & si se mouerit in

Exod.21.

Simile.

Simile.

Actor.9.

becillum,& infirmum; ita vt resistendi animum non habeat, de- 13
ponat munus,cui non est idoneus.

Gene.1. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Creauit Deus lucem, & vidit Deus lucem quòd esset bona,quasi examinaret Deus,an sua lux, quã fecerat esset bona, & vidit quòd esset bona, atqui ô Domine indigent nè tua opera examinatione? Possunt nè aliquam habere imperfectionem? & vt cætera omnia hoc indigerent, cur examinare lucem voluit qua quicquid est in hac vniuersitate examinatur? imò hanc ipsam ob causam lux erat examinanda,an esset bona,quia id,quo cætera debent examinari, diligenter priùs est examinandum: & ideò lux summę claritatis, & puritatis voluit hoc die na die examinari cum ait: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Quòd si Deus lucem suam, & seipsum examinari voluit,quantò æquius erit vt te tuasq; tenebras examines? quandoquidẽ omnes 14
Isai.64. iustitiæ nostræ quasi pannus menstruatæ? Quantũ refert hoc,vt mortis tempore securum iter inueniamus, & quoniam ex vitę puritate puritas & veritas doctrinæ sequitur,addit Dominus: *si veritatẽ dico vobis quare non creditis mihi?* O quam pauci sunt, qui eam nunc
Zach.5. dicunt! Zacharias ait vidisse se horribilẽ quandã visionẽ, quę fuit huiusmodi. Vidi amphoram,& ecce mulier vna sedens in medio amphoræ,& proiecta est mulier in medio amphoræ, & missa est massa plũbea in os eius. Hoc quod huic mulieri factum est hodiè fit veritati: proijcitur in amphorã, id est, in intellectũ, qui, est quasi amphora quędã, illuc eam includimus: quod si intellectus dicere vellet, quod sentit, vera diceret, quia sępè veritatis refertus est. Sed clausum est os, non massa plũbi, sed auri & argenti: vt veritas exire non possit. Hic si quatuor denarios ei polliceris, falsum iurabit, 15
& negabit veritatem,& aduocatus lucri causa falsum tuebitur. O homo, vbi, vbi veritas? in intellectu (inquies.) at ponecam in ore. Os (inquies) occlusum habeo auro: aurum, & veritatem os simul capere non potest. O Deus bonitatis immensæ, quod malum huic simile? parui lucri causa negamus veritatem, millies mentimur, millies etiam assentamur? Video proximum meum peccare, & quia lucrum aliquod ab eo spero, adulor, & dissimulo, cum mederi possem, si veritatem illi dicerem. Notat autor quidam, quòd qui mentitur sine pudore, peior est aliquo modo ipso Dæ-
Gene.3. mone, quia Dæmon vt mentiretur, primæ illi mulieri (dicens, nequaquam morte moriemini, & eritis sicut dij &c.) serpentis formam assumpsit, quasi in sua forma mentiri quodãmodo verecundaretur.

16 daretur. Tu verò ô infelix peccator abſq; vllo pudore ſexcenta dicis mendacia, & ea in proximi tui perniciem. Caue obſecro nè cũ Sathana mendaciorum parente æterno igne puniaris. Sed imitare veritatis Magiſtrũ Ieſum Chriſtum Dominũ noſtrũ, qui ſemper operatus eſt veritatem, & locutus eſt. Et ideô aiebat. *ſi veritatẽ dico vobis, quare non creditis mihi?* Cauſa verò cur illi non crederent hæc eſt, tanta eſt amoris, & odij vis, vt quemadmodum primũ mobile vi ſua cælos omnes inferiores, qui ſuo proprio motu mouentur ad alium motũ omninô contrarium rapit. Ita affectus animæ vires, & vniuerſam hominis molem ſecum trahit. Et ita quamuis vera illi dicantur, eò quòd ſint rei amatæ contraria, nõ credit: & ideô phariſæi non credebant, quæ illis à Domino dicebantur quæ erant omnino contrariæ rebus, quas illi amabant. Inter nos etiam 17 plurimi ſunt Phariſæorum imitatores, qui quamuis legem Euangelicam profiteantur, & credant, eam tamen non obſeruant, acſi non crederent. Oculos queſo ad Chriſtianã rempublicam conuertite, & videbitis non minimam Chriſtianorum partem, ita viuere, ac ſi non crederent. Quod dixit ſumma veritas: Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimul peribitis. Et alibi: Niſi conuerſi fueritis ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Dicite miſeri, obſecro vos, ſi nullam haberetis fidem Deum hæc dixiſſe, maiora ne, & grauiora mala faceretis quàm facitis? attendite veſtra flagitia, veſtras turpitudines, veſtras auaritias, veſtras iras. Si Arabes eſſetis, & Turcæ quid faceretis? O Deus maieſtatis infinitæ, quam parui æſtimant homines veritatem quam tu tanto amore docuiſti.

Quiúta vultis audite quod dictum fuit Phariſęis (idẽ enim vo- 18 bis dici poteſt quandoquidẽ eos imitamini:) *Qui ex Deo eſt verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis.* Et cũ Dei non ſitis neceſſario Diaboli eritis, qui veſtrũ Dominus factus, & poſſeſſor, omne intercludit iter, nè qua vobis auxilliũ ferri poſsit, quemadmodũ qui arcẽ aliquã aut vrbẽ expugnat, ita fores omnes claudit, per quas bonũ ingredi poteſt. Claudit aures nè audiant ſermones, os nè cõfiteatur peccata. Cũ poſsideret Ieroboã regnum Iſrael 3. Reg. 12. dixit in corde ſuo, ſi aſcenderit populus iſte, vt faciat ſacrificia in domo Dñi, conuertetur cor populi huius ad Roboã regem Iuda interficient q; me & reuertetur ad eũ, & ita excogitato conſilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis, nolite aſcendere in Ieruſalem, ecce dij tui Iſrael, & c. ira & diabolus nè reuertãtur peccatores ad Dñm.

Similitudo.

Similitudo.

& illum deſerant, iudis, comedijs, & alijs rebus huiuſmodi detinet homines occupatos, ne verbum Dei audiant: & eos, qui audiũt paſsionibus & affectionibus ita perturbat, vt idem ſit acſi nõ audirẽt. Miſit Eliſeus ſeruum ſuum Giezi cum baculo, vt poneret ſuper faciem mortui, & cum nihil proficeret, reuerſus ad Eliſeum dixit: non ſurrexit puer. Ita nos quoq; Deo poſſumus dicere, qui nos miſit, Domine poſuimus baculum ſuper faciem mortui, prædicauimus iudicij tui ſeueritatem, pœnarum magnitudinem, mortis certitudinem, quando autem futura ſit, incertitudinẽ, præmij præſtantiam, virtutis pulchritudinem, maieſtatis tuæ clementiã, & miſericordiam prædicauimus (inquam) plurimis, qui in ſuis peccatis (vt mortui) iacent, & non ſurrexit puer, nondum vidimus in illis vitæ indicium, aut doloris, aut contritionis, nondum vocem cõfeſſionis, neq; vllam vitalem operationem, quæ ſit ſpiritualis reſurrectionis argumentum. Sed quis reſiſtit & repugnat, autor huius mali eſt diabolus, qui eorum factus eſt Dominus.

4. Reg. 4.

19

20

Ioan. 8. *Qui ex Deo eſt verba Dei audit.* Dicebãt Iudæi Chriſto redemptorĩ noſtro, Vnũ patrem habemus Deum, & anteà Pater noſter Abraham eſt. Cauſa autẽ, cur de hoc ſe iactabant, hæc erat, nã ex homine ſene mulierem iuuenẽ cõcipere communiter mirũ nõ eſt: verum quòd mulier ſenex & ſterilis ex homine ſene concipiat, hoc miraculum eſt. Quarè cùm ſcirent Iudæi ex Abraham ſe deſcendere per lineam Iſaac, qui quidem miraculoſe conceptus erat, & ſic poterat vtcunque Dei filius appellari, quia Deus eum dederat vi quadam ſupranaturali & diuina, ideò ſe etiam filios Dei vocabant, ſed quia peccatum hanc eis nobilitatem abſtulit, probat Chriſtus Redẽptor noſter, non eſſe eos Dei filios, quia mali erãt. Ideò non erant filij, ſecũdum illam benedictionem, quam dederat Deus primis noſtris parentibus in ſtatu innocentiæ exiſtentibus, Benedixit illis Deus, & ait: Creſcite & multiplicamini, &c.

Gen. 21.

Eucher. comment. ſuper Geneſ. 1.

Secundum quam benedictionem exiſtimant aliqui doctores, vt Eucherius, & egregius doctor Vgo, non eſſe natos niſi prædeſtinatos, non quatenus ſunt prædeſtinati, ſed quatenus humanã ſpeciẽ conſtituerent, qui ſunt filij Dei, & de his hoc loco ait: *Qui ex Deo eſt verba Dei audit.* Cogitate quãto gaudio & voluptate afficitur mater, cũ videt in toto hoc regno non eſſe filiũ prudentiorẽ, nobiliorẽ, pulchriorem, & ditiorem ſuo. Vt gaudet, cum refert quis regis aulã admirari filij ſui prudentiã, & generoſitatẽ, in tota Hiſpa-

Simile.

nia

22 nia narrari filij ſui læpores, & præſtantiam, vt ore arridet, vt ſalit in pectore cor præ gaudio, dum hæc audit, & mox quanta cum voluptate vicinis, & amicis narrat, vt ſibi gratulentur. Quod ſi videt aliquem qui ſua gaudia non gaudeat, & ea audire faſtidiat, mœret & dolet, & eô magis ſi adeſt quiſpiam, qui eum malitioſè vituperet, & ea vera eſſe neget. Ex hac ſimilitudine intelligetis, quod illi, qui ex Deo ſunt, & Deum ex corde amãt, gaudent cum Deum laudari audiunt, & cum prædicatores dicunt eſſe omnipotentem omniũ rerum creatorẽ, glorificare ſanctos, punire malos, eum appellant Deum æquiſsimum, pijſsimum, ſapientiſsimum, pulcherrimum, potentiſsimum & puriſsimum. Quanta hæc animi cum voluptate audiunt, vt ſalit præ gaudio cor, vt nunquam defatigantur hæc alijs narrando, & ſi contemni ea & cum faſtidio
23 audiri vident, ſummum ex eo dolorem capiunt: plus enim iuſti Deum amant, quam matres filios ſuos, nec ſolum libenter audiũt Dei ſui laudes, ſed eius præceptis parent, & obtemperant, ſumma cum alacritate. Et ideô ait Dominus: *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit.* O quantum hodie hac in re peccatur, quia nec verba Dei libenter audimus, nec loquimur, & eos, qui in amicorum conuentibus & circulis de Deo loqui volunt, irridemus, & contemnimus. Quod quàm malum ſit, Hieremias oſtendit, qui inter cætera mala propter quæ euerſa fuit Hieruſalem, hoc quoque recenſet, dicens: Attendi, & auſcultaui, nemo, quod rectum eſt, loquitur. Conſiderate ſi hoc etiam accidit noſtris hiſce temporibus, quia non ſolum non loquũtur rectum, ſed dici poteſt de illis illud Phalmi: Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis doloſè agebant. Venenum
24 aſpidum ſub labijs ipſorum. Quibus nam verbis poterat exaggerari malæ linguæ crudelitas, quam dicendo ſepulchrum eſſe apertum, cadaueris ve plenum, odorem expirare teterrimum qui circũſtantes inficit? quidnam magis eſt malæ linguæ proprium, quàm turpia loqui, quæ iactat vltiones, ſtupra, adulteria & alia huiuſmodi? Aerem ipſum corrumpit, & inficit, quanto magis homines imbecilles.

Hiere. 8.

Pſalm. 5.

Ex quo ſatis apparet, huiuſmodi homines ex Deo non eſſe. Quæ verba tã amara viſa ſunt Phariſæis, vt ſtatim dixerint: *Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes?* Quę nã alia ſententia expectari poterat, quandoquidem elegerat Chriſtus Redemptor noſter iudices affectibus cæcos, ira plenos, &

odio? Liberet nos Deus ab huiusmodi hominibus. Respondit Iesus: 25
ego dæmonium non habeo, sed honorifico patrem meum. O summã Chri-
sti clementiam, & mansuetudinem, ô hominum amatorem, qui
Psalm. 45. tot pro eis pati voluisti! O quam verè aiebat Dauid loquens cum
eo: Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam deducet
te mirabiliter dextera tua. Tres socios habes Domine, quibus ad-
mirabilem victoriam consequeris, veritatem, mansuetudinem, &
iustitiam. His vos fratres adiungite, ita vt nullus ex his deficiat. Et
illud scitote, quòd quamuis veritatis amatores sitis investris actio-
nibus, nisi adest mansuetudo, & patientia, inutilis erit labor, &
nunquam quò intenditis, peruenietis. Audite quid dicat idem
Psalm. 24. Propheta: diriget mansuetos in iudicio, & docebit mites vias suas.
Quid plus optatis, quàm habere Deum, non tantum præcep-
torem, sed & ducem si mites estis & mansueti? quid respondes Do 26
mine illis, qui te Samaritanum appellant? *Dæmonium non habeo.*
Mihi fit iniuria, me lædunt cùm Samaritanum appellant, & ideò
nolo meis iniurijs respondere: verùm cum me Dæmonium habe
re dicunt, fit iniuria patri meo, quia eius opera Dæmonio tribuũt:
& ideò partes meæ sunt Patris mei gloriam tueri, & honorem. Et
hæc fuit semper sanctorum omnium consuetudo, si bi illatas iniu-
rias contemnere, Deo verò illatas plurimi facere. De Moyse ait
Numero. 12. Scriptura: Erat Moyses vir mitissimus super omnes homines
qui morabantur in terra: & orabat pro inimicis suis, qui eum la
pidare volebant, & cùm tam mitis esset, quam iram & furorẽ in
Dei iniuria ostenderit, attendite: nam triginta tria millia homi-
num ob idololatriam occidi iussit, & occisores laudauit dicẽs: Con
Exod. 32. secrastis hodie manus vestras Domino, vnus quisque in filio & 27
Num. 25. fratre suo: vt detur vobis benedictio. Et aliàs viginti quatuor mil-
lia hominum pro scelere, & idolo Beelphegor; & quoniam nos
non sumus iusti, ideò Dei honorem contemnimus, nostrum verò
plurimi facimus.

Cùm respondisset Iesus tanta mansuetudine, non dixit: quan-
doquidem mihi maledicunt, maledicti sint: sed quod inceperat
prosequitur, dicens: *Amen, amen dico vobis si quis sermonem meum ser-*
uauerit, mortem non videbit in æternum. Sed quomodo Domine, totũ
ne in aliam vitam differtur? nullum ne hic serui tui solatium ha-
Roman. 6. bebunt? habebunt profectò & in hac vita, & in futura, hoc significa-
uit Diuus Paulus, dicens: Nunc autem liberati à peccato serui

autem

28 autem facti Dei, habebitis fructum in ſanctificatione, finẽ verò vitam æternam. Videtiſnè vt hîc ait, quod ante vitam æternam, quæ in alio ſæculo futura eſt, habebitis fructum in ſanctificatione? & hîc fructus eſt vitæ puritas, conſcientiæ tranquillitas & iuſtitię comes, quæ eſt pax, quia iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. Id omne ſanctificationis verbo intelligitur. Locus, quem Deus præparauit Adam in ſtatu innocentiæ, fuit paradiſus deliciarum, poſt peccatum verò poſuit eum in loco belluarum, & venenoſorum animalium pleno. Vt intelligatis fratres bonam conſcientiam comitari gaudiũ, & voluptatem, malam verò dolorem & mæſtitiã, & ita ait Spiritus ſanctus: Omnes dies pauperis (id eſt, peccatoris) mali, id eſt, laborioſi: ſecura mens quaſi iuge conuiuium, conſcientia bona eſt perpetuum conuiuium. Notate Spiritus ſancti
29 exaggerationem, qui non dixit: Animam iuſti conuiuam eſſe Dei, ſed ipſummet conuiuium, & quamuis opera, in quibus exercentur iuſti, laborioſa ſunt, Deus tamen auxilij, & gratiæ ſuę fauore ſuauia reddit. Dicitur de filijs Iſrael qui per aſperum illum deſertũ ambulabant: Et pes tuus non eſt ſubtritus, eò quòd tam duris & aſperis itineribus non defatigarentur. Et hoc bonis tantum accidit, quia mannæ ſapor, & itineris indefeſsio malis conceſſa non fuerunt. Ac proinde dicitur: Interea factus eſt murmur populi dolentium prę labore: vbi populus ſignificat malos: vt in alijs ſacrę Scripturę locis, cum non additur Domini: itaque idem omninò iter malis laborioſum, bonis ſuaue videbatur. Hoc quotidie accidit, vt quodiuſti agunt, maxima cum voluptate, & alacritate agant, mali ſummo cum labore & difficultate. O ſi hæc experiri
30 velletis fratres, ô quàm vera inueniretis.

Hæc cùm dixiſſet Ieſus, & tanquam margaritas ante porcos ea proiecisſet, illi in ſua malitia peruerſiores facti dixerunt: *Nunc cognouimus quia dæmonium habes, &c.* O peruerſi nunc tandem hoc cognoſcitis, at quare ante dixiſtis, quàm id cognoſceretis? plurima linguæ noſtræ peccata, quin etiam cordis, & operis, ex eo promanãt, quòd antequam loquamur quidquam, aut cogitemus; aut operemur, cor noſtrum, Deique legem priùs non conſulimus, an id loquendum, cogitandum, operandum vè ſit: quod ſi fieret meliores eſſent omninò rerum noſtrarum euentus. Athenodorus Philoſophus Octauiani Imperatoris præceptor ab Imperatore diſceſſurus iam ſenior cùm ab eo rogaretur, vt vtile aliquod conſi-

Pſalm. 84.

Gene. 2. & 3.

Prouer. 15.

Deut. 8.

Nume. 11.

Athenodorus.

consilium ei relinqueret: Libentissimè (inquit) ira aut affectu ali 31
quo perturbatus nihil dicas, aut agas, antequàm totas Abecedarij
literas memoriter percurras. Optimum quidem consilium, quod
D. Ambrosius. Diuus Ambrosius extendit magis cum Theodosio Imperatori
dixit, vt posteà quàm aliquem morti lata sententia condemnasset,
eam nisi post triduum non exequeretur. Atheniodori consilio pa
rebat Dauid qui de se ait: Turbatus sum, & non sum locutus. Cui
si paruissent Iudæi, nunquam ita Christi Redemptoris nostri no
men blasphemassent. Sed quia iram & prauum illum animi affe
ctum nunquam deposuerunt, ideò tam cęci erãt, quin etiam plus
cùm blasphemiam illam secundò dixerũt, quàm cùm primò. Nã
quotidie crescebat cæcitas, qua Domini verba à vero sensu flecte
bant, quia cùm ille de morte æterna loqueretur, ipsi de morte tẽ
porali intelligebant. Cùm auditores quicquam à prædicatore au- 32
diunt, quod non intelligunt, statim eum erroris, & ignorantiæ ar
guunt. Seipsos accusent potiùs, qui illud percipere non potue
runt, nec quomodo dictum est, animaduertunt; & ante quàm de
prædicatoris ignorantia iudicent, ab ipsomet petant, quomodo il
lud intelligat, vt sibi explicet. Nolite istorum malignitatem imi
tari, sine malitia Catholicam doctrinam audite cum puritate cor
Plutar. de offic. audi. dis, & humilitate. Nam vt ait Plutarchus: Duo sunt: quæ impedi
mento esse solẽt, quo minus auditor proficiat, superbia, scilicet, &
Similia. inuidia. Istorum enim ingenium doctrinam capere non potest,
quemadmodum nec liquorem vter inflatus, & aere plenus: aufe
ras inde aerem, & erit liquori locus in vtre, & in corde, & animo
doctrinæ, vt eius amore incensi in ea vos exercere possitis, & det
vobis Deus gratiam, qua gloriam consequamini: ad quam nos 1
perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria.III I. post Dominicam in Passione.

Facta sunt encænia Hierosolymis: & hyems erat, &c.

Ioannis. 10.

Similes. CVM esset Iesus in quodam Salomonis oratorio & encenia
celebrarentur: circundederunt eum Iudæi. Cùm ceruus exit è
sylua ad æquum planumque locum, tam à filijs quàm venato-

ribus,

2 tibus & canibus circundari ſolet, diuerſa tamen ratione, nam à filijs cũ amore, à venatoribus verò & canibus, vt occidatur. Ita etiã Dei filius poſteà quã exiuit ex denſiſsima illa inuiſibilitatis ſylua ad hanc naturæ noſtræ planitiem homo & viſibilis factus, alij eum, vt filij circundederunt cũ amore & pietate, vt ſanctam eius cæleſtẽque doctrinam audirent, alij verò vt morderent, & interficerent. Tales fuerunt iſti, qui circundederunt eum, dicentes: *Quouſque animam noſtram tolles?* Cuius nã portenti cauſa fuit in animo Cain inuidia, qui, vt nonnulli Doctores referunt, cùm enſes tunc temporis adhuc inuenti non eſſent, morſibus, & dentibus fruſtratim lacerando fratrem interfecit. Vt intelligatis morbi huius rabiem, qua ita afflictatur animus, vt quieſcendi cauſa inauditum hoc ſæuitiæ genus excogitarit. Et ideò Sanctus Apoſtolus Iudas in ſua canonica ait: Væ illis qui in viam Cain abierunt: in viam autem Cain abeunt inuidi, qui propter inuidiam innocẽtes oderunt, & perſequuntur. Patet etiam vis huius affectus in ſequiſsimo illo facto filiorum Iacob aduerſus fratrem Ioſeph. De quibus dicitur, quòd miſerunt eum in ciſternam veterem. Res profectò mira, quòd cùm eſſet Ioſeph ſedecim annorum adoleſcentulus, de quo dicitur: Et erat Ioſeph pulchra facie & decorus aſpectu: tunc verò itineris labore defatigatus, quod pedes ter confecerat, vt fratres lætis parentis nuntijs conſolaretur, nihil tamen eos mouere potuerit, ſed cum occurrere ei debebant amplexibus læti accipere, & de ſuſcepto labore gratias agere, in eum tanquam lupi fame lici impetum faciunt: quos ſaltem fratris preces mouere debuiſſent, quarum poſtea eorũ vnus in tribulatione meminit, cùm diceret: Merito hæc patimur, quia peccauimus in fratrem noſtrũ, 4 videntes anguſtiam animæ illius, cùm deprecaretur nos, & nõ audiuimus: ita vt videatur lachrymis eos rogaſſe: vt ſibi ignoſcerẽt. Verùm nec hoc ſatisfuit, ſed vt rabioſi canes accurrunt ſe inuicem hortantes, venite occidamus eum. Summum autem beneficium viſum eſt non occidere, ſed eum in ſiccam quandam ciſternam proijcere, vt ibi fame crudeliſsimo mortis genere conſumeretur. Vt ex hoc intelligatis quo humani procedant affectus: qui niſi initio reſiſtimus, vires paulatim ſumunt, vt vidiſtis, & potentiores fiunt. Quid non audebunt, ſi iſtorum animum ad hoc ſæuitiæ factum impulerunt? Tales, & multò etiam deteriores erant Ieſu Chriſti Redemptoris noſtri hoſtes, qui ira quadã & rabie perciti

Gene.4.

Iudæ epiſt. Cano.

Gene.37.

Gene.39.

Gene.42.

dicunt

dicunt. *Quousque animam nostram tollis?* Non dicũt animas nostras, quia omnes vnius erant animæ vnius desiderij, vnius sententiæ, & ad Dei filium occidendũ omnes conspirauerant, & hac concordia omnes dicunt illi: *si tu es Christus dic nobis palam.* Obscurè loqui eis videbatur Christus: quàm obscura malo videntur, quæ nollet audire. Si auaro dicis, vt rem malè partam relinquat, & carnali vt à prauis familiaritatibus caueat: ignota hæc illis, & alienalingua videtur. Diuus Paulus respondet quorundam infidelium dubitationi, cur tam pauci ad Christianam fidem Apostolorum prædicatione conuerterentur, & ait: Si opertum est Euangelium nostrum, in ijs qui pereunt, est opertum, in quibus Deus huius sæculi excęcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Christi qui est imago Dei. Nemo dicat Euangelium esse obscurum, nam si obscurum est, obscurum est filijs perditionis, qui se excæcari sinunt ab huius sæculi deo, qui est diabolus, & hoc in suæ infidelitatis pœnam, id est, quia fidem quam vero Deo debent, non seruant. Et hoc idem est, quod hic his fidelibus diuinus Magister respondet: *Loquor vobis, & non creditis: sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis.* Quis sim iam sæpiùs dixi, & miraculorum testimonio cõprobaui, quę prophetæ de ipso Messia cecinerunt: sed quia estis filij perditionis non creditis mihi. Cùm alicuius vrbis præfectus alterum sibi succedere videret, & multorum scelerum conscius, eum sibi futurum iudicem cogitat, bis, ter, quater legit regias literas, dolet deponendum sibi esse magistratum, & alterius iudicio futurum obnoxiũ. Et ita an sit calumniæ locus diligentissimè cogitat. Ita etiam isti minas illas Dei meminerant, ablaturum se esse illis pastoris officium, & alium gregi suo pastorem daturum, qui ei maiori cura & diligentia præesset. His verbis: Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum, & cessare faciã eos, vt vltra non pascant gregem meum. Præterea eius æquitatem & iustitiam nouerant, quia de eo scriptum legerãt: Reges eos in virga ferrea (quæ inflecti non potest, vt lignea) & tanquam vas figuli confringes eos. Quid igitur faciendum erat hominibus malitia plenis? Regias Christi Redemptoris nostri literas calumniis impugnare, eas falsas, & subreptitias appellare: non à Deo, sed à Beelzebub esse subscriptas, in Beelzebub ejcis dæmonia. Itaque potentiæ diuinæ miracula diabolicæ potentiæ tribuebant,

5

6

7

Ezech.34.

Psal.2.

Luc.11.

non

8 non aliam ob causam quàm ne cogerentur peccata sua relinquere. Peto enim quæ causa fuit cur Hebræi postquam ex AEgypto egressi sunt tam proni ad idololatriam erãt, cumque tot Dei vidissent miracula, malebant tamen idola, quam Deum illum admirabilem. Quod eo magis mirum videtur, quia nulla in idololatria vtilitas, aut voluptas erat, quæ eos allicere posset, & â vero Dei cultu abducere. Nam si horum aliquid fuisset, occasio videretur aliqua fuisse peccandi. Respondet Diuus Augustinus, dicens: Vitiorum amatores aliquid habere gaudent, quo sua possint vitia excusare. Nulla autem maior videtur esse excusatio, quam si dicant, sua scelera & peccata ab ipsismet dijs, quos ipsi adorant, esse commissa: & ita gentiles cùm essent in vita & moribus perditissimi, infinitam illam Deorum multitudinem
9 habebant, vt sua scelera Deorum exemplo, & authoritate confirmare possent. Et ita quietis pacisque perturbatores, Martis se tuebantur exemplo, quem belli amatorem esse dicebant. Libidini & voluptati dediti, Venerem se aiebant imitari. Gulosi & ebrij suum se habere Bacchum: & ita pro diuersitate scelerum, diuersos sibi deos faciebant. Eandem ob causam Hebræi idololatriam sequi malebant, qua sua possent peccata defendere, quam verum Deum, qui ea in sua lege seuerissimè puniebat: quamuis veritas tot esset comprobata miraculis. Et ita dicitur: Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere, quod postquam vitulo sacrificassent factum est. En igitur causa cur illum Deum tantopere amabant, cuius cultus erat, comedere, bibere & ludere. Eandem ob cau-
10 sam nolebant Pharisæi Christo Redemptori nostro fidem præstare, quamuis cælestem illam doctrinam tot viderent miraculis comprobari, ne suas auaritias, & ambitiones relinquere cogerentur. Eandem ob causam hæretici tot habuerunt suarum opinionum sectatores, quia nimirum gaudent homines præceptores inuenire, qui sua doctrina, eorum cupiditatibus morem gerant, eorum vitia probent: & ita cælestem gloriam eos consequuturos dicant. Et hoc illud est, quod Christus Redemptor noster dixit: Hoc est iudicium, quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem, erant enim eorum mala opera. Quibus verbis satis aperte significat, quod in malorum operum pœnam homines cum in tenebris essent, veram lucem non cognouerant. Et ita hoc loco ait: Sed vos non

D. Augu. libr. 2. de ciuit. Dei.

Exod. 32.

Ioan. 3.

credi-

creditis, quia non estis ex ouibus meis. Et cùm ouium suarum natu- 11
ram explicaret, ait: *Oues meæ vocem meam audiunt, &c.* Duabus his
Cant. 5. rebus oues Dei dignoscuntur, obedientia, & perseuerantia. De
anima iusti dicitur: Anima mea liquefacta est, vt dilectus loquu-
tus est. O mira exaggeratio! qua cordis (vt ita dicam) mollities ad
obtemperandum, & promptitudo significatur. Vno tantùm
verbo liquefacta est amore, quasi ne vnum quidem dilecti sui
verbum duram, & repugnantem inuenerit. Omnium rerum
quas Christus Redemptor noster in hac vita profitebatur, potis-
sima fuit obedientia, quam patri suo præstitit, & ita ait eius nomi-
Psal. 39. ne Dauid: Sacrificium & oblationem noluisti, aures autem per-
fecisti mihi, siue aperuisti. Quorum verborum sensum explic-
Isai. 50. cant ea Isaiæ verba quæ in persona Christi Iesu dicta sunt: Do-
minus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico: cor 12
pus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus. In
quibus verbis aperire aurem, significat summam Christi Re-
Exod. 21. demptoris nostri obedientiam. Alij verterunt: Aures perforasti
mihi, pro eo quod nos legimus, perfecisti. In quo aliud latet
animaduersione dignum: nam Hebræus seruus cum septem an-
nis seruijsset, post id tempus liber egrediebatur gratis, quod si
ita dominum suum diligeret, vt legis priuilegio vti nollet, sed
libertati seruitutem præferret, extra vrbem educebatur, & aures
ei subula perforabant, & ita perpetuus erat domini sui seruus.
Quare vt perpetuam suam seruitutem & obedientiam Christus
Redemptor noster patri suo significare vellet, ait eo loco: Au-
res perforasti mihi. Nec solum oues vocem Domini audiunt,
quam in Euangelio dedit, sed alias etiam, quas alibi dare solet. 13
Nam vt ait Diuus Augustinus: per quam voluerit creaturam ve-
D. Aug. lib. 2. ad Sim. q. 3. ritas loquitur. Musicus arte efficiet, vt cithara quidquid ipse
voluerit, loquatur: quando magis poterit Deus per creaturas lo-
qui? Loqui facit cælos & voces interdum edere misericordiæ,
Simile. cùm imbres vt terræ necessitas postulat, elargitur: alias iræ, &
vltionis voces, cùm aquam debitis anni temporibus denegat.
Et quemadmodum ad citharæ sonum, qui adsunt, saltare solent,
ita etiam cum Deus hanc cæli citharam pulsat, & sonũ edit mise-
ricordiæ, saltant pauperes, & boni, qui anni fertilitate lætan-
tur: cùm verò iræ & vltionis sonus est, & imbres denegantur: ac
si cælum ferreum esset, tunc saltant auari, nõ saltamus, inquient.
At verò saltatis, cùm temporũ intemperie gaudetis, quo pluris

frumentum

14 frumẽtũ, & vinũ vendi poſsit, quamuis pauperes fame pereant.
Sed accidere ſolet, vt pulſante muſico citharã, ſaltet Ruſticus, & ſe
in orbem mouere incipiat. Ridet muſicus, quia inquit: Variabo ſo
nũ, & Ruſticũ videbitis hęrere vt ſtatuã. Ita etiã cæleſtis ille citha
rœdus, quia ad iræ ſonũ dũ cęli fontes tenet obcluſos, auarũ ſalta-
re videt: mutabo (inquit) ſonũ imbres & pluuias mittam & ſalta-
re neſcient: & ita irridebit te Deus, quia ad miſericordiæ ſonum
hæſiſti, vt ruſticus. Qui habitat in cælis, irridebit eos, & Dominus *Pſalm.2.*
ſubſannabit eos. Cur rides ô domine? Variabo (inquit) ſonum, &
ſaltare auari neſcient. Fame enecare pauperes volebãt, at ego eos
irridebo, & implebo eos dolore, & amaritudine. Voces etiam Dei
ſunt infinita eius in nos beneficia, quibus boni meliores fiunt, ſed
mali has voces nõ audiunt, de quibus dicitur: Proſperitas ſtultorũ
15 perdet illos. Rectè ait ſtultorũ, quia belluæ, ſi benefacis, manſuef *Prou.21.*
cunt, & parent: ſtultus verò homo ſuperbior fit, & arrogantior.

Et ſequuntur me. Hic ſeruorum Dei perſeuerantia ſignificatur,
nõ quòd iuſtus nunquã peccet. Quis enim eſt qui in hac vita nõ *Pſalm.1.*
peccet? & ideo Dauid: Beatus (inquit) vir qui in via peccatorum
non ſtetit. Quia optimè ſciebat nunquam peccare, potiùs eſſe
beatorum, quam viatorum. Viatorum autem iuſtorum eſt, non
ſtare in via peccatorum. Quod etiam ſignificare voluit idem Da-
uid (vt Diuus Baſilius explicat) cùm dixit: Iudica me Domine *Pſalm.7.*
ſecundum iuſtitiam meam, & ſecundum innocentiam meam ſu
per me. Quid ais Propheta? nonne melius dixiſſes: Iudica me ſe-
cundum miſericordiam tuam? at hoc diuinam miſericordiam ex-
cludere nego: imò eam inuitat, dicens: Domine iudica me ſecun-
16 dum iuſtitiam, & innocentiã hominũ infirmorũ, & imbecillũ,
qui interdum labi ſolent, ſed ſtatim ſurgunt, & inceptum virtutis
iter ſequuntur. Igitur ſeruorũ Dei perſeuerantia in eo conſiſtit, vt
ſi aliquando humana imbecillitate cadunt, & cæleſtem hunc pa-
ſtorem deſerunt, nec punctum quidẽ temporis in peccato perſi-
ſtant: ne ex eo malo in aliud, quod grauius ſit prolabantur. Recor
dare eorũ verborũ, quę dixit Eccleſiaſtes: Quis nouit ſi ſpiritus fi- *Eccleſ.3.*
liorum Adã aſcendat ſurſum, & ſpiritus iumẽtorũ deſcendat deor
ſum? vbi per iumenta nõ intelligit equos & mulos, quia horũ ſpi
ritus morte finitur, ſed de hominibus loquitur, qui viuunt ſicut
equi & muli, & ait: Quis ſcit an filij Adã, id eſt, boni & iuſti per-
ſeueraturi ſint vſque ad mortem, vt in cœlo iuſtitiæ coronam ac-

cipiant? & an mali perseueraturi sint vsque ad infernum? hoc ait, 17
ne iustus in sua iustitia confidat, sed timeat & instanter virtutem
perseuerātię à Deo postulet, & nec malus de sua malitia desperet.

At quid tandem tuis ouibus, quæ te sequuntur daturus es? *Ego* (inquit) *vitam æternã do eis.* Benedicta sit ô mi Deus tua liberalitas & magnificentia. Cur ô fratres ad præmij huius promissionem non salit cor in istis Christianis pectoribus? De Hegesia Platonis discipulo refert Cicero: Cùm Platonis de immortalitate librum in Academia legeret, multos immortalitatis amore se ipsos interfeciſſe, cùm ita se eam cõsequuturos crederent: ita vt iusserit Ptolemæus Hegesiæ, vt ab eius libri interpretatione desisteret. Pudeat Christianos qui hoc de Gentilibus audiunt. Illi vnius Philosophi verbis mouebantur, qui naturæ tantum lumen sequebatur, quod ad immortalitatem, æternamque vitam assequendam 18
satis esse non potest: at quanto magis veritas ipsa nos mouere deberet, quæ eam nobis pollicetur? Si esset in hac vrbe quispiam, qui vitam venderet, quis eam non emeret, quamuis libertate ipsa sibi emenda esset? & tamen vita est mortalis, laboris doloriſque plena. Deus verò vitã pollicetur æternam, nec solùm æternam, sed beatam: & tamen rem ita facilem suscipere recusamus, vt est suauissimæ legis Euangelicæ præcepta seruare? O cæcos & plus quàm cæcos, qui hæc non intelligitis.

Sed videamus, quidnam tu ô diabole des ouibus tuis? quarum tantos habes greges, vt iam pratum, & pascuũ ferè nullum super sit vacuũ. Quid das illi, qui iniurias mauult vlcisci, quàm ignoscere, vt non ignoscat? quid das alienæ rei possessori, vt nõ restituat? quid das carnali, & luxurioso, vt in sua turpitudine perseueret? 19
quibus nam herbis eos pascis, vt tanta stoliditate premantur? Dic Sathana quid das eis qui te sequuntur? Sed quoniam respondere
Psalm. 48. non vis ne te deserant, Spiritus sanctus respondebit per Dauid: Sicut oues in inferno positæ sunt, mors depascet eos: infernus est ouile, & mors eos pascet. Non ait, occidet, sed pascet: nam vt herba, quæ pascitur statim succrescit, quia remanet radix: ita etiam damnati, quamuis eos mors depascet, semper tamen morientur, quia remanebit radix, quæ est animæ & corporis vnio post resurrectionem vniuersalem. Heu qualis est malorum finis, quare sistite hoc est [*Aquedad*] ô Christiani animas, quæ ad infernum proficiscuntur, sistite confessores, sistite prædicatores, & ad ve-

rum

norum pastorem Ieſum Chriſtum eas adducite. Siſtite parentes veſtros filios, ſiſtite iudices & prælati veſtros ſubditos, ſiſtite iuſti veſtris precibus, & lachrymis tantam animarum multitudinem, quæ præceps à diabolo agitur in æternam damnationem. O ſummam infœlicitatem, cùm id quod cæleſtis paſtor dat ouibus ſuis, ita ab eo differat, quod diabolus dat, eſſe tamen tam paucos, qui Ieſum Chriſtum, tam multos qui Sathanam ſequantur. Verum in hac vita ô paſtor bone quid das ouibus tuis? *Non rapiet eas quiſquam de manu mea.* O fidelis ſermo, & omni acceptatione dignus, quod dicat Dominus tenere ſe oues ſuas in manu ſua, & ſemper habere in oculis. Duo hæc, quæ hoc loco Dominus ſuis ouibus pollicetur, duo ſunt bonorum genera, gratiæ, ſcilicet, & gloriæ, quæ à ſponſa his verbis ſignificantur: Læua *Cant.5.*
21 eius ſub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Læua Dei ſunt bona gratiæ, & dextera bona gloriæ: amplexus autem eſt ille quo Deus animas amplectetur in cælo, nunquam poſtea dimiſſurus. Bona omnia ſpiritualia, quæ Deus animæ in hac vita largitur, ſunt quemadmodum manus, vt ſuper illam anima re- *Pſalm.4.*
quieſcat, & dicat cum Dauid: In pace in idipſum dormiam, & requieſcam: manus Dei eſt protectio, qua præſeruat animam à peccatis, & quaſi manu tenet, ne cadat. Et ita (quemadmodum, inquit.) *Nemo poteſt rapere de manu patris mei oues meas,* ſi ipſæ rapi nolūt: ita quoq; nemo rapiet de manu mea, quia *ego & pater vnum ſumus.* Hoc vt intellexerunt Iudei, quòd ſe Deū verū eſſe dicebat; *Sustulerunt lapides Iudæi, vt lapidarent eum. Dixit Dominus illis: Multa bona opera oſtendi vobis ex patre meo, propter quod eorum opus me lapidaſtis?* Re-
22 *ſponderunt ei: De bono opere non lapidamus te, ſed de blaſphemia.* O ſummam abominationem, opus tam malum diuini honoris zelo tegunt, dicentes: Non de bono opere, ſed de blaſphemia. Pira- *Simile.*
tæ Galli (exempli gratia) aut Turcæ cum nauem vident Hiſpanam mutare ſolent vexillum Gallicum in Hiſpanicum, & ita deceptos errore vexilli adoriuntur, & prædantur. Diabolus magnus eſt pirata, qui per mundi huius mare, vt animas prædetur, excurrit. Vt nos admonet Diuus Petrus, dicens: Vigilate, *1.Petr.5.*
quia aduerſarius veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. Vexillum Chriſti, vexillum virtutis eſt: at vexillum diaboli vitium, ſed vt nos decipiat, Chriſti vexillum, vt aſtutus pirata explicat, id eſt, virtutis quandam ſimu-

lationem,qua vos deceptos adoritur, & prædatur. Videbitis eum 23
irę zeli titulum apponere,vt iratus alicui eum zeli nomine perſe-
quaris. Luxuriæ miſericordiæ nomen imponit, vt viduam con-
ſolando te perdas. Accidiam & ſegnitiem humilitatem appellat,
qua te ne id præſtes, quod præſtare poſſes, deterreat? Et ſi prædi-
catoris,vel confeſſoris officio idoneus es, perſuadet tibi, non te eſ-
ſe idoneum, humilitatem vocans ſegnitiem, & pigritiam. Sæpè
etiam furtum charitatis nomine perſuadet, vt ſcilicet, quicquid po
tes fureris, & pauperibus diſtribuas. Meum (inquies) lucrum non
eſt, ſed pauperũ eleemoſyna: licet ſit eleemoſyna,tu nihilominus
fur es,quia tuum non eſt illud diſtribuere. Quid ergo faciendum
vt has diaboli fraudes euitemus? dicam. Si aliquem perſonatũ vi-
detis muliebri veſte indutum, inceſſus quidem,dicitis, hominis
eſt,veſtis autem mulieris,auferte laruam ab ore, & videbitis homi- 24
nem eſſe. Sit igitur generalis regula. Opus omne quod ex ſe ma-
lum eſt nullus finis, nulla que conditio, aut circunſtantia efficiet,
vt bonum ſit. Quemadmodum nihil efficere poteſt, vt homo ille
ſit mulier,quanuis in ornatu videatur. Occidere ex ſe malum eſt,
niſi occidendi authoritatem habes: vt hæreſes tolleres,occidiſti hę-
reticum,qui eas docebat,putas meruiſſe apud Deum,cùm morta-
liter peccaueris & homicida ſis, quia priuatus es, neque auth ori-
tatem occidendi habeas,quãquam finis bonus fuerit? Illicitam pe
cuniæ vſuram accipere,neq, captiuos redimendi cauſa licet. Men
tiri malum eſt, quare neq; ſi poſſes quempiam mortis periculo
liberare mentiendum eſt.

Ex his patet Phariſęorum malitia,qui diuini honoris zelo tue- 25
bantur inuidiam, & odium, quo Ieſum Chriſtum perſequeban-
tur. Conſiderate fratres quod Dominus hæc eadem dicit vobis.
Multa opera bona oſtendi vobis ex patre meo, propter quod horum opus me la
pidatis? Dicite ingrati cur Deũ quotidie lapidatis, an forte quia vi-
tam dedit? an quia ſuo ſanguine redemit, & tandiu expectauit, vt
veſtrorum peccatorum vos aliquando pœniteret? & hoc fuit vo-
bis occaſio, vt deteriores eſſetis? quanto cum dolore Diuus Pau-
Roma.2. lus aiebat: An ignoras quod benignitas Dei ad pœnitentiam te ad
ducit? ſecundũ autem duritiã tuam, & impœnitẽs cor theſaurizas
tibi iram in die iræ, & reuelationis iuſti iudicij Dei. Duo agere
docet peccatum continuatum, & obdurat cor malitia, quæ duri-
ties bonas inſpirationes, & conſilia reijcit. Quemadmodum ſi ada-

mantinum

26 mantium ſeutum ſagitta ferias, quæ nec vulneris quidem veſtigiũ relinquens, reflectitur. Præterea reddit eor impœnités, quod actualiter non vult pœnitentiam facere, vt Ioannes ait: Tempus illi dedit vt pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatione ſua. Pudeat vos fratres chariſsimi, Dei benignitati non reſpondere, & cauete ne ad hoc deueniatis, quod Diuus Paulus ait. *Apoca. 2.*

Ait Dominus: *Multa bona opera, &c.* Antequam illi dicerent, quod eum de blaſphemia lapidabant, probat his verbis eorum iniuſtitiam. Nemo qui blaſphemus ſit ſuam doctrinam poterit confirmare miraculis: ego (ait Dominus) meam tot miraculis cõprobaui, ſequitur ergo, me blaſphemum non eſſe. Verum incapaces erant cæci efficaciſsimi huius argumenti. Alia ratio: *Nonne ſcriptũ eſt in lege veſtra, quia ego dixi dij eſtis? Si illos ſcilicet, iuſtos dixit ſcriptura deos, &c. Quẽ pater ſanctificauit & miſit in mũdũ, vos dicitis, quia* 27 *blaſphemo quia dixi filius Dei ſum?* Tres ſunt huius loci expoſitiones. Prima eſt Diui Auguſtini, qui ait, ſanctificare eſſe eum generare, quia genitus eſt, ſanctus eſt. Non enim poteſt eſſe filius Dei naturalis, niſi ſit tam ſanctus vt pater. Vna eſt enim bonitas patris, & filij, & Spiritus ſancti. Diuus Hilarius ait: quod pater ſanctificauit illam humanitatẽ. Quaſi diceret, cum huic humanitati Deus tantam tribuerit ſanctitatẽ, qua homo ſum, quomodo dicitis me eſſe blaſphemum, cum me filium Dei appello etiam vt hominem quandoquidem homines, qui tam ſancti non erant, appellat Scriptura deos. Theophylactus ſanctificationem in ſua propria ſignificatione accipit, & ait: *Sanctificauit*, id eſt, ille quem pater voluit eſſe mundi ſacrificium in cruce pro hominibus oblatum, æquius eſt, vt filius Deus vocari poſsit, quam illi propter quos oblatus eſt. *Psalm. 81.* *D. Aug.* *D. Hilarius* *Theophyl.*

28 Ex quibus verbis magnam debent homines conſolationem accipere, ſcientes poſſe ſe eo deuenire vt dij poſsint appellari. Nam vt ait Diuus Auguſtinus: Factus eſt Deus homo, vt homo fieret Deus: quia antequam Deus fieret homo tam facilè homines non poterant fieri dij, vt modo poſſunt. Artes quædã ſunt, quas non poſſumus perfectè diſcere, niſi antea diſcamus alias: vt pictor & aurifex delineandi artem calleat, prius neceſſe eſt. Et ſcriptor eſſe nõ poteſt, qui legere neſcit: ita etiam vt dij ſimus antea, vt homines eſſe ſciamus, oportet. Quare Deus, homo factus eſt, vt homines nos eſſe doceret. Et ita verus ille homo Ieſus Chriſtus eſt veluti for- *Auguſt.* *Simile.*

Matth. 11. ma ad quam nos firmare debemus, vt veri perfectique ho- 29
mines simus. Et ita dixit: Discite à me, quia mitis sum, &
humilis corde, quasi diceret, discite à me homines esse. Si-
quis iniuriam sibi illatam vlciscitur dicere de eo solent, ille vi-
riliter se gessit. Mentiuntur, imo fecit illud vt bestia, quæ si eam
pungis calcibus te vulnerat, & suos affectus, non rationem sequi-
tur. Huc igitur fratres mei oculos in diuinum hunc hominem cō-
uertite, eius vita vestram formate, rationi semper, non appetitui,
obtemperantes: & ita cō tandem deuenietis, vt dij posſitis appel-
lari. Hebræi sua lingua Deum vocant (ethan) quod fortem signifi
Iacob. 1. cat, quia omnipotens est. Græci (theos) vocant, quasi currens: quia
Deus vbique est, & omnia implet sua illa infinita essentia. Roma-
ni Deum vocant à do, das, quia omne datum optimum desursum 30
est. Vt igitur nos quoque dij simus, eum debemus imitari in forti
tudine, & fortes esse in bono perseuerantes, in velocitate per om-
nes virtutes diligenter excurrendo, & proximo in necessitatibus
accurrendo, in liberalitate pauperibus eleemosynas largè distri-
buendo, & ita dij erimus, non per essentiam, sed per participatio-
nem diuinæ gratiæ, qua gloria acquiritur: ad quam nos perducat
Iesus Mariæ filius, Amen.

¶Feria. VI. post Dominicā in Passione.

Collegerunt Pontifices & Pharisæi concilium aduersus 1
Iesum, & dicebant: Quid facimus, quia hic homo mul-
ta signa facit. Ioannis. 11.

VNum ex præcipuis, in quibus iusti à peccatoribus differunt
illud est, quod iusti tam ex bono, quam ex malo bonum col
ligunt: mali vero tam ex bono, quam ex malo, malum. Iustus pro-
ximi sui virtute incitatur magis ad virtutem. Et hoc illis verbis
sponsa significauit: Anima mea conturbauit me propter quadri-
Cant. 6. gas Aminadab, vbi septuaginta interpretantur ex Hebræo. Po-
suit me currus Aminadab. Nomen autem Aminadab non est no-
men proprium viri alicuius, sed ponuntur à Salomone eo loco
duo nomina Hebræa, vt duas res præstantissimas significa-
ret: currus, scilicet equorum, & Aminadab, quod princeps signi-
ficat.

2 ficat. Ait igitur: ánima mea, id eſt, deſiderium meum poſuit me ſicut currus, & princeps, id eſt, deſiderium meum cucurrit ad exemplum magnorum, & perfectorum virorum. Quod ſi mala videt, ex illis etiam colligit bonum, & ſi quem ludere videt, confunditur, & ſe vt pigrum reprehendens, ille (inquit) ludens decem horas in eodem loco hæret immobilis: ego vero vix vna tantum hora orare poſſum? Amans vilis creaturæ amore tot labores ſuſcipit. alius ſe vlciſcendi gratia tot adit pericula, mihi vero quicquid Dei amore faciendum eſt, difficile, & laborioſum videtur? Mulier tres diei horas dum ſe comit, & ornat conſumit, vt hominibus placeat: ego vero nec vnam tantum, totius hebdomadæ horam in animæ meæ ornatu conſumam, vt Deo placeam? Et ita proximi ſui mala ſtimuli ſunt, & incitamẽta, vt in virtutis curſu currat alacrius.

3 Et ita Baruch refert Hieremiam cum in Babylonia ſeruirent Hebræi, monuiſſe illos, vt idola à gentilibus adorari videntes, eo magis ad veri Dei cultum incitarentur his verbis: Viſa itaq; turba deretrò, & ab ante, adorantes, dicite in cordibus veſtris: te oportet adorari Domine. Et ideo Diuus Paulus dixit: Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Peccatores verò è contra tam ex malo, quam ex bono, colligunt malum. Si peccare aliquem vident, nihil mirum eſt (inquiunt) ſi & ipſe pecco, vt ille, cum homo ſim infirmus, & ex carne, vt ille. Si vidẽt à peccatis abſtinere, & virtutibus operam dare ſtatim inflatur inuidia. Odor, qui ex vinearum floribus emanat cerebro gratus eſt, & vtilis, rubetæ verò venenoſæ, (quę ſuauẽ illũ odorẽ ferre nõ poteſt,) noxi' eſt: ita eſt virtutis, & ſanctitatis odor, vt ait D. Paul. Chriſti bon' odor ſum' Deo in ijs, qui ſalui ſunt, & in ijs qui pereũt. Alij qui

4 dem odor mortis in mortem, alij autem odor vitæ in vitam. Chriſti (ait) bonus odor ſumus Deo, quia qui Chriſti virtutes imitantur olent quodammodo vt ille, & Chriſti odor appellantur: qui quidem Deo id eſt, patri gratiſsimus eſt, quia in hac virtutũ operatione renouantur aliquo modo opera Ieſu Chriſti, vt homo eſt, quæ tam grata diuinę maieſtati fuerunt.

Baruch. 6.

Rom. 8.

Simile.

2. Cor. 2.

Hæc omnia apertiſsime in hodierno Euãgelio patent. Opera enim & miracula Chriſti Redẽptoris noſtri prædeſtinatos quidẽ ad conuerſionem inuitabant: deprauati autem Pontifices & Phariſæi ex ijs occaſionem ſumunt, vt peruerſiores fiant, & mortem

illi maiori odio machinentur. Nicodemus, scimus (inquit) quia
Ioan. 3. Deo venisti magister, vnde id Nicodeme colligis? Quia nemo po
test facere signa, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Hi vero:
Quid facimus (inquiunt) *quia hic homo multa signa facit.* En vnde bo-
nus colligit cælum, malus inde colligit infernum. Res profecto dig
na lachrymis, quod cum omnes Christiani simus, & Diuum Pau-
1. Cor. 7. lũ audiamus dicentẽ. Tẽpus breue est, alij inde vitæ suæ emenda-
tionem colligunt, & cum Diuo Paulo dicunt: Reliquum est, vt qui
habent vxores tanquam non habẽtes sint, & qui vtũtur hoc mun
do, tanquã non vtantur: alij vero dicunt, comedamus, & bibamus,
cras enim moriemur.

Cùm igitur tot signa viderent, collegerunt concilium aduer-
sus Iesum. Liberet nos Deus à tali concilio. Sanctus propheta Da-
uid: ait: Quoniam misericordia tua ante oculos meos est, & com-
Psal. 25. placui in veritate tua: non sedi cum concilio vanitatis, & cum ini- 6
qua gerentibus non introibo, odiui Ecclesiam malignantium, &
cum impijs non sedebo. A quatuor cõcilijs cauere se (ait) eo quod
Dei beneficia semper haberet in oculis. A cõcilio vanitatis quod
Regum & Principum solet esse concilium: qui superbiæ suæ, &
pompæ proximorum iniurijs, & subditorum pecunia obsequun-
tur. Et hoc est Christum Iesum crucifigere, vt Diuus Paulus affir
mat, dicens: Sic enim peccantes in fratres, & percutiẽtes conscié
1. Co. 8. tiam infirmam, in Christum peccatis. Audiant potentes quid di-
cat Iob: Deus potentes non abijcit, cùm & ipse sit potens, sed nõ
Iob. 36. saluat impios. Est autem ratio, quia similitudo naturalis est causa
amoris: quare cùm Deus sit potẽs & diues, nulla est causa cur po-
tentes, & diuites odisse debeat. Nam si opes, & potentia, dignæ
essent odio, in Deum omnino nõ caderent: & ideo est cur Deus 7
illos amare debeat, quia in hoc similes illi sunt. Verum addit sta-
tim: sed non saluat impios, quare si vt in potentia magni sunt, ita
etiam in virtute essent & pietate, gratissimi Deo essent. quod si
tyranni, & crudeles sunt, odit illos Deus, & seuerissimè punit.
Cum Balaam fuste cæderet asinam suã, aperuit Dñs os asinæ, &
locuta est, quid feci tibi? cur percutis me? nonne animal tuũ sum,
Num. 22. cui semper sedere consueuisti? mira profecto res quæ nunquam
accidisse legitur: vt asina loqueretur. Vt, scilicet, reprehenderet
hoc facto Dominus, & prophetæ illius ignorantiam: & eorum
sæuitiam, qui subditos suos male tractant, quia si sæuitia est sæ-

uire

8 uire in beſtias (quas Deus nobis dedit, vt nobis ſeruirent: & ideo iuſsit, vt in die Sabbathi, non ſolum homo, ſed bos, & aſinus, quie ſcerent dicens: nec bos, nec aſinus neque iumentum tuum faciet quicquam operis) quanto maior ſæuitia erit, & in humanitas ſæui re in homines, acſi eſſent beſtiæ. Hos igitur Deus reprehendit per hanc aſinam dicentem: quid feci tibi? nonne animal tuum ſum? ſubditorum hæ ſunt querelæ, nonne ſubditus tuus ſum? plus præ- ſtare non poſſum cur me affligis? ò ſcelus, ò malitia, vt veſtræ ſu- perbiæ, & vanitatis cauſa iniuria proximos veſtros velitis affice- re. Hanc ob cauſam Dauid non ſedi (inquit) cum concilio vanita tis. Deut. 5.

Alterum concilium iniquitatis eſt, quod eſt auaritiæ concilium, in quod mercatores conueniunt. Iuſtitiæ miniſtri, aduocati, nota rij, medici & huiuſmodi homines. Vocatur autem iniquitatis, 9 quia totum facit iniquum auaritia. Iniquam facit iuſtitiã, & ideò vbi nos legimus. Virgam vigilantem ego video, alij legunt virgã conſtantem: quo ſignificatur quemadmodum Dei iuſtitia mune ribus flecti non poteſt, ita etiam humanam nullo lucro flectidebe re. Quare cùm de iuſto ageret Dauid, ait de eo. Et munera ſuper innocentem nó accepit, id eſt, qui muneribus corruptus non per- uertit iudicium, & iudicat contra innocẽtem. Neque ſolum iuſti- tiam iniquam facit, ſed quamcunque aliam rem. Et qui in hoc cõ cilium conuenerũt propter quatuor minuta Ieſum Chriſtum cru cifixerunt. Cum tribus Dan furari vellet idolum Michæ, & eius ſacerdos aſſentiri nollet, dixerunt ei. Pone digitum tuum ſuper os tuum, venique nobiſcum, vt habeamus te patrem ſacerdotem- 10 que. Quid tibi melius eſt, vt ſis ſacerdos in domo vnius viri, an in vna tribu, & familia Iſrael? Quod cum audiſſet acquieuit ſermoni- bus eorum. En vt lucri ſpe tradidit illis deum quanuis falſum. Quot ſunt, qui lucro, & vtilitate propoſitis tradunt, & offendunt Deum non falſum ſed verum; & ideo ait Dauid, & cum iniqua ge rentibus non introibo. Hiere. 1. Iud. 1. 8. Pſalm. 25.

Tertiũ concilii, malignitatis eſt, in quod maledicti cõueniunt, & murmuratores conueniunt ad incudẽ fabri, & eam alternis ictã bus aſsidue tundẽtes ferrũ quanuis durũ extendunt, ſed tã nigrũ dè exeunt, quã carbo eſt: ita detractores iſti ad proximi incudem ideſt modũ & rationem viuendi conueniunt, & eã linguarũ ictibus tũdentes eiuſq; infamiã, vt fabri ferrum extendunt: illi verò tam ni Simile.

gras referunt inde animas, vt fabri corpora. O lingua peſsimũ de- 11
tractorum inſtrumentum, merito te Spiritus ſanctus in ſacra ſcri-
Pſalm.13. ptura nunc venenum, non quodcunque, ſed aſpidum appellauit:
Iob. 9. interdum ſagittam, Sagitta vulnerans lingua eorum. Quia vt ſa-
Iacob.3. gitta à longe vulnerat, ita etiam lingua abſentem vulnerat. Ignem
etiam vocat, & inflammari (ait) à gehenna. quin etiam ipſa gehen
næ flamma deteriorem eſſe quodammodo dicũt aliqui, quia illa
malos tantum, hæc vero, & malos, & bonos permixtim vrit, &
Prouer. 6. nulli parcit, & ideò Spiritus ſanctus, vt ab hoc concilio maximè
caueamus monet, dicens: cum detractoribus ne miſcearis, quo-
niam repente veniet perditio eorum, & ruinam vtriuſque quis
nouit? id eſt, detrahentis & audientis ò quàm ſunt verba iſta timẽ
da: quis vitium non oderit, quod ita Deus ſingulari ſuppli-
cio punit? Ex quo nulla neque voluptas, neque dignitas, neque 12
vtilitas conſequitur, quę ſolent homini eſſe ad malum incitamẽ
ta. Hanc igitur fortaſſe ob cauſam dixit Dauid, odiui eccleſiam
malignantium, quo verbo in alijs eõcilijs vſus nõ eſt. Quaſi hoc
particulari odio dignum ſit: meritò vocat malignantes, quia ſola
malitia eos ad maledicendum mouet.

Quartum concilium eſt impietatis concilium, in quod omnes
illi conueniunt, qui cauſa ſunt vt alij mali ſint. O crudelitatis ge-
nus horribile, non ſolum Deum offendis, & animam tuam occi-
dis, ſed vt alij quoque offendant ſtudes, & ita eos ſæuiſsimè occi-
dis. Si quis eſſet qui Eccleſiæ Toletanæ templum vel aliud quid
Simile. piam Chriſtianæ reipublicæ templum inſigne admotis facibus
vellet incendere, nonne crudelem & impium eſſe diceretis? ita eſt
profectò, at non eſt anima maioris æſtimationis & pretij, quàm
omnia totius orbis ædificia? Tu vero infœlix, qui alicui perſua- 13
des vt peccet, exiſtima te eius animæ ignes admouere, vt ardeat.
Act.13. Maior igitur eſt tua impietas & crudelitas. Quam ſeuere reprehẽ
dit D. Paulus aliorum peruerſorem dicens: ó plene omni dolo &
omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iuſtitiæ, nõ deſinis ſub
uertere vias Domini rectas? Attendite quæ illi imponit nomina,
vt intelligatis, quid mereantur huiuſmodi homines, qui cæteros
impie deprauant. In hoc igitur impietatis concilio nolle ſe, ait, ſe
Pſalm.1. dere propheta: & eos appellauit beatos, qui in eo non ſedent, di-
cens: Beatus vir, qui in cathedra peſtilentiæ non ſedit. Peſtilen-
tiæ cathedraticus eſt, qui alios peccare docet. Quæ enim peſtis tã

per-

14 perniciosa, & quæ faciliùs inficiat, vt est peccatũ? Hoc itaq; cócilĩ, de quo sacrũ Euangeliũ agit, ex his quatuor cõflatum fuit, ex vanitate, & iniquitate, quando quidẽ ambitionis, & auaritiæ causa mortem vitæ auctori machinabantur. Ex malignitate, quia Domini miracula Beelzebub dæmoniorum principi adscribebant. Ex impietate, quia peruerterunt plebem vt Barabam peteret, Romanorumq; metu deterrendo Pilatum eum ad necem agni immaculati Iesu Christi impulerũt. Cauete obsecro vos fratres charissimi per viscera domini nostri, omni cura, & diligẽtia ab his omnibus concilijs, cũ in illis tot peccatorum generibus diuina maiestas offendatur. Cùm Dathã & Abirõ, & eorũ socij conciliũ cõtra Moysen & Aaron congregassent, per quos Deus loquebatur, incõsueta morte perierunt, quia dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suũ deuorauit illos, descenderunq; viui in infernũ operti humo, quod mirũ fuit, & post hominum memoriam inauditũ, vt 15 intelligatis quã graue peccatũ sit congregare cócilia cõtra iustos. Quod si petat quis quonã modo eò deuenerunt Pharisæi, vt scelus tam horribile, & omniũ quæ sunt, quæq; fuere maximũ committere auderent? dico, hoc in pœnam suorũ peccatorũ fuisse. Pro quo notandũ est Deũ maxime profiteri amicorũ suorũ esse amicissimũ. Cũ in Ægyptũ misit Moysen Deus, interrogauit ab eo Moyses, si dixerint mihi, quod est nomen eius (scilicet qui misit te,) quid dicã eis? Dixit Dominus ad Moysen. Ego sum qui sum. Hæc dices filijs Israel, qui est misit me ad vos. Et iterũ dixit Dominus ad Moysen. Hæc dices filijs Israel, Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, misit me ad vos. Benedictus sis Deus meus in sæcula, qui cũ essentiæ nomine amicorum quoque nomina coniungis: & idẽ omnino facis esse 16 Deũ, & esse amicũ amicorũ. Cũ igitur tãtũ amet amicos suos amicis suis illatas iniurias, vt suas punit seueriss ime. Cuius rei Iezabel præbet exemplum, & Dathan, & Abiron, quorũ paulo ante mentionẽ fecimus, omnium vero suppliciorũ, quibus id punire solet illud videtur esse maximum, de quo Dauid. Et qui oderunt iustum delinquent. Qui oderunt iustum nonne deliquerunt iam? Cur ergo ait, delinquent? quia Deus in eorum peccati pœnam permittet eos incidere in alia grauiora, & ita ex vno in aliud paulatim prolabentes ad cordis duritiem deueniunt. Hinc minæ illæ Dei terribiles toties iteratæ, super tribus sceleribus Damasci, & super

Luc. 11.

Ioan. 1.

Num. 16.

Exod. 3.

3. Reg. 19.

Num. 16.

Psalm. 33.

Amos. 1.

qua

quatuor non conuertam eum. Quæ verba repetit de Gaza, de Ty 17
ro, de Edom, & de Moab, quibus omnibus eandem minatur pœnam, eandem ob causam, id est, ob malam peccandi consuetudinem: qua gentes illæ ita in malo obduruerant, vt nullum peccandi finem facerent. Sed dignum animaduersione est, non dixisse Prophetam super tribus sceleribus Damasci, & super quarto, sed super tribus & super quatuor. Tria scelera, & quatuor efficiunt septem: qui quidem numerus apud Hebræos copiosam multitudinem significat: & ideò ait Dominus, nolle se illis ignoscere: Non conuertam (inquit) ijs, qui cordis obstinatione se vitijs tradunt, & Dei voces contemnunt, quibus ad pœnitentiam vocantur ablatu rum se esse auxilium illud efficax, quo se conuertere debuissent.

D. Aug. de vita Christ. c. 3. & 4. Ex quibus verbis infert Diuus Augustinus esse quasdam pecca- 18
torum periodos, & terminos, quò mala deueniunt, in quibus dese rit Deus & destituit hominé, qué toties vocauerat, & expectauerat, aut certe vita priuat. Quis autem terminus hic sit, Deus nouit: & ita idem Sanctus ait. Nos multorum exempla proferre possumus, quibus probare sufficimus sceleratos & impios homines pec catorũ suorum fine completo, & hoc tempore iam iudicari, & prę sentem eis vitã non minus, quàm futuram eripi. Idé sentit Adria-
Adria in 4. de pœni. q. 1. nus, & Caietanus. Quæ cum ita sint, quid scis, ò infœlix peccator,
Cai. ientacu lo. 8. q. 3. quem Deus quadragesimas expectauit, & tot interioribus, & exte rioribus vocationibus ad pœnitentiam inuitauit? quid scis an pro ximus iam sis huic termino, an hæc vltima sit quadragesima, in qua constituit Deus te expectare, postea vero aut te vita priuet, aut in cordis cæcitate destituat? Ideo rogo vos fratres mei per sa- 19
Hier. 13. luté vestrã, per Iesu Christi sanguiné, tanto amore pro vobis effu sum, vt misereamini vestri, illius præcepti memores. Date Domino Deo vestro gloriam antequam contenebrescat, & offendant pedes vestri ad mõtes caliginosos. Hæc cæcitas, & durities, de qua superius egimus vocantur hic ab Hieremia Montes caliginosi, ad quos offenderunt infœlices Iudæi, qui iustorum iustum odio habere cœperunt, & qui oderunt iustum delinquent: & ita paulatim ad hanc cæcitatem deuenerunt.

Dicebant igitur, *Quid facimus, &c. venient Romani, & tollent locũ nostrum.* O ambitio & superbia, ecquid non facies, ne imperium nobis auferant, moriatur iustus. Deus nos liberet vt audeat quis vestrum maiestatem suam offendere euitandi alicuius mali gratia,

20 tia, aut boni alicuius acquirēdi cauſa: nam quod homines, vt ſe ho-
norent accipiunt, Deus illud accipit vt eos confundat. Arreptis
Nadab, & abiu filij Aaron thuribulis ſuis impoſuerunt ignem, & *Leu.10.*
incenſum deſuper offerentes coram Domino, egreſſuſque ignis à
Domino deuorauit eos, & mortui ſunt coram Domino, quod iſti
fecerant, vt ſe honorarent mutatum eſt illis in mortem & confu-
ſionem. Illud enim omne quod iniuſte, & cum Dei iniuria conſe-
qui vis vt honorem tibi acquiras in ignem mutabitur & in dam-
num, Ieroboam etiam vitulos quoſdam aureos fecit, & illis ad
idololatriam incitauit populum, vt ſe in regni poſſeſsione confir- *3.Reg.12.*
maret, ex quo non ſolum regni, ſed familiæ filiorumque ſuorum
euerſio conſequuta eſt.

Vnus autem ex ipſis Caiphas nomine cùm eſſet Pontifex anni illius, &c.

21 Appoſuit ſanctus Euangeliſta nomen, & dignitatem, & pecca-
tum huius infœlicis, vt intelligatis in libris Dei ſcripta eſſe nomi-
na peccatorum, & ſcelera, & conditiones ipſorum. Cùm narraret
ſacra ſcriptura Iudæ proditionem, quot circunſtantias appoſuit
attendite, homo (inquit) pacis meæ, in quo ſperaui, qui edebat pa- *Pſalm. 40.*
nes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem. Viuant ho-
mines, vt voluerint, fures, homicidæ, adulteri ſint quicquid agunt,
in libro Dei ſcriptum inuenient, & omnes quæ ad id concurrunt,
circunſtantias, vt earum exactiſsima ratio reddatur. Pontifex hic
maiori fuit Iudæis detrimento quàm tyrannorum vllus qui bellū
ipſis vnquam intulerūt, quia inde omnia mala orta ſunt. Rogate
fratres Deum, vt qui præſunt ſanctæ ſint integræq; vitæ, quia ex
eorum malitia & virtute bona, malauè omnia ſolent emanare.

22 Tempus quoddam laudabatur, in quo Hieruſalem habitabatur in *2.Mach.3.*
omni pace, & leges optimè cuſtodiebantur, & id omne propter
Oniæ Pontificis diſpoſitionem, & pietatem, quam etiam in cauſa
fuiſſe ait, vt & ipſi Reges, & Principes locum ſummo honore dig-
num ducerent, & templum maximis muneribus illuſtrarent, vt vi
deatis quanti Reipublicæ referat, vt qui præſunt boni ſint.

Expedit vobis, vt vnus homo moriatur pro populo, ne tota gens pereat Et
hoc ait Euangeliſta, Spiritus ſancti fuiſſe ſententiam. Et ita Di- *D.Thom.*
uus Thomas declarat ea verba ſancti Petri. Chriſtus pro nobis *1.Pet.1.*
mortuus eſt, id eſt, loco noſtri. Nos enim debitores eramus mortis,
& ipſi vice omnium, mortuus eſt, & abſoluit nos à morte. Vt ſi
quis deberet decem millia aureorū, & ſoluēdo nō eſſet, alius vero

pro

pro eo solueret liberaretur. Idem significat D. Paulus, cum ait, Vt 23
Hebr. 2. gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. In veteri lege diuersa fiebant sacrificia pro peccatis, hoc modo. Pro minimo peccato sacrificabant passerem, pro maiori, columbam, pro maiori, arietem, pro maiori vaccam. Præterea hominis necem occisoris nece vlciscebantur. Quod cùm ita sit, quæ mors sufficeret pro tãtorum hominum redemptione, quos primus ille parens Adam occidit, (qui vt notat Sanctus Bernardus, Nos, antequam nos generaret occidit) nisi mors preciosissima Christi Dei filij, qui etiam, vt homo est: maioris est pretij, quam omnes homines simul? Tantum est vnius animæ precium, vt Iudæ proditoris animam quæ in inferno est, plus valere dicat Beatus Augustinus, quam cælum, terram, & omnia elementa. Sancti igitur anima cuiusnam rei valore emi poterit? Nulla profecto res inueniri potest sufficiens. At 24
animæ omnes quas Deus creauerat, & creabit, quo pretio redimi poterant? nullo nisi sanguine pretiosissimo agni innocentissimi
1. Pet. 1. Iesu Christi; vt Diuus Petrus affirmat. Scientes quod non corru-
D. Bernard. ptibilibus auro, vel argento redempti estis: sed precioso sanguine, quasi agni immaculati Christi. Hanc igitur ob causam conueniebat, vt vnus moreretur pro populo: quo sacrificio plus solutum est, quàm humana natura debebat. Et ita intelligetis ea verba
Roma. 5. Diui Pauli. Non sicut delictum ita & donum. Si enim vnius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei, & donum in gratia vnius hominis Iesu Christi in plures abundauit. Quomodo hoc verum est, si credimus, quòd Adę peccatum omnes contaminauit, & contaminabit in posterum, quotquot erunt vsque ad consummationem sæculi? gratia verò Iesu Christi paucos iustificabit, si 25
cum illis conferantur? Ad id respondeo, quòd sicut Adam pro se suisque posteris immortalitatem accepit, ita & pro se suisque posteris amisit. Quòd si postea aliqui essent homines, qui ex Adæ stirpe non essent, vt creare Deus posset, si vellet, peccatum originale non contraherent, neque eius peccati pœna punirentur, quæ Adæ tantum posteris debetur. Gratiæ vero effectus, & Iesu Christi donum quamuis innumerabiles homines essent, qui ex Adæ stirpe non descenderent, pro omnibus sufficeret: ergo gratia posset iustificare quod peccatum non potuit contaminare. Et ita sem per Diuus Paulus arguit quod abũdauit in plures, non quòd actu plures iustificentur per Iesum Christum, sed quòd gratia eius sufficiens

26 ficiens eſt ad omnes iuſtificandos. Et eſt maxime notandũ quòd cùm idem Beatus Apoſtolus paulô poſt inferret, dicens, Si enim vnius delicto mors regnauit per vnum, multô magis abundantiã gratiæ, & donationis, & iuſtitiæ accipientes in vita regnabunt per vnum Ieſum Chriſtum, appoſuit hoc verbum, accipientes, vt ſignificaret donum, & gratiam Ieſu Chriſti, accipi debere vt prodeſſe poſsint. Nam alioquin nihil proderunt, niſi in re vel in voto diuinis ſacramentis vtamur, per quæ ad nos deriuantur. Vtinã fratres chariſsimi dicendi efficaciam haberem, vt exaggerare hic vobis poſſem filiorum Adę negligentiam, quæ ex his D. Pauli verbis colligi poteſt, ex illis enim patet ſi gratia Dei, & ſpiritualibus donis pleni non eſtis: id eſſe quia accipere nolumus. Si tẽporalia bona ſic poſſemus accipere, vt ſpiritualia, quiſnam inuenire
27 tur pauper? diuitias vero æternas, & incorruptibiles tanta nos negligentia pigritia que contemnere, quæ nam maior infœlicitas eſſe poteſt? Tendite, tendite, fratres deſiderij veſtri manus, præparate veſtrorum cordium vaſa, & lachrymis, orationibus, & diuinorum ſacramentorum frequentatione Chriſti ſaluatoris noſtri meritorum theſauros excipite, vt gratiæ diuites facti, ea tandem cæleſtem æternamque gloriam conſequamini, Amen.

Dominica in Ramis Palmarũ.

Cùm appropinquaſſet Ieſus Hieroſolymis, &c.

1 Matthæi. 21.

IN Hodierno Euangelio, in quo glorioſiſsimus Ieſu Chriſti filij Dei, & hominis triumphus refertur: cùm vrbem Hieruſalem ingrederetur: primum animaduerſione dignum videtur, quod cùm mitteret Dominus duos diſcipulos, vt aſinum & pullum adducerent, dixit eis. *Si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet.* Quæ verba tantæ virtutis & efficaciæ fuerunt vt nemo eos impedire auſus ſit: vt in die cœnæ cum mitteret diſcipulos ſuos vt pararent paſcha, ite (inquit) in ciuitatem ad quendam, & dicite ei, Magiſter dicit, tempus meum prope eſt, apud te facio paſcha cum diſcipulis meis, & fecerunt diſcipuli ſicut conſtituit

ſtituit illis Ieſus: & parauerũt paſcha. Quibus nam verbis hoc fratres dicendum, & exaggerandum eſſet, vt illis qui Chriſtum redemptorem noſtrum vix nouerãt ſat eſſet dicere, *Dominus his opus habet*. Chriſtianis vero qui eum agnoſcũt vt Dominum à quo tot beneficia acceperunt, & in poſterum expectant, idem ſatis non ſit. Magna profecto impudentia nullis vos Domini pauperumque ſuorum neceſsitatibus accurrere, aut ſi accurritis, ſero & inuitos accurrere. Cibo, potu, & veſtibus opus habet, & in pauperũ infirmitatibus curari vult, vos vero priùs ſoleæ veſtræ neceſsitati accurritis. Quid dico veſtræ? De equi ſoleis prius, & de canum veſtrorum fame cogitatis. Quod eô magis mirum videri debet, quia ſi quid à vobis petit, petit vt plura reddere teneatur. Affirmat hoc
Prou. 19. ſacra ſcriptura, quæ mentiri non poteſt. Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis. Poſtea vero: qui accepit (inquit) mutuum 3
Prou. 22. ſeruus eſt fœnerantis. Si ergo Deus mutuum accipit, quod pauperi in eleemoſynam datur & qui accepit mutuum ſeruus eſt fœnerantis, ex ipſa ſcriptura colligitur fieri (ſi dici poteſt) captiuum & ſeruum eorum, qui miſericordes ſunt. Quid igitur pluris faciendum eſt quàm ipſum Deum habere ſeruũ (ſi ita dici pie poteſt?) Benedictus ſit talis Deus & beati qui tantam ſibi dignitatẽ acquirere ſciunt. Poſthac igitur fratres cũ ad ianuã videbitis pauperes cogitate nũtios eſſe Dei, qui clamant. *Dominus his opus habet*. Olim homines nobiles alebãt domi plurimos honeſto loco natos, & virtute præditos, nõ quod eorum opera vterẽtur: ſed vt eorum paupertati & neceſsitati ſuccurrerent. Cùm igitur Maiordomus cuidam Archiepiſcopo diceret plures eum habere domi, quam neceſsitas poſtularet, iuſsit Archiepiſcopus vt vtrorum q; nomina 4
tam eorum, qui neceſſarij, quàm eorum qui inutiles viderentur ſe paratim ſcriberet. Quę cum legeret Archiepiſcopus, hos (inquit) dicis eſſe neceſſarios, illos vero inutiles? alantur igitur hi, quia horũ indigeo, illi vero, quia me indigent. In quo oſtendit quã reprehendendi ſint illi qui in eorum familia eos tantum eſſe volũt quorum opera indigent. Tunc enim nulla illis habenda gratia eſt.

Quæro cur non iuſsit Dominus equum ſibi adduci, ſed aſinam animal viliſsimũ? vt nimirum doceret nos illam, quam in omni vita, amauit humilitatem. Præterea vt ſignificaret: in terra ſolere Deum ſupra aſinos ſedere, (ſi ita dici poteſt.) Soletis enim ſimplices fraudis inimicos, ſynceritatis, & veritatis amicos, ſine

dolo,

5 dolo,& fallacia,asinos appellare,at hi sunt supra quos Deus sua di
uina gratia sedere solet.Et ita aiebat Dauid. Vt iumentum factus Psalm. 72.
sum apud te,& ego semper tecũ.Quibusnam verbis clarius id di
ci poterat,quã vt eum Deo semper simus,conuenire plurimum,vt
nos efficiamus tãquam iumenta? Oblõgas habet aures iumentũ
vt audiat,& patiẽtiã summã,vt labores toleret, quæ omnia con-
ueniunt iusto,patientia,scilicet,& obediẽtia. Nõ est veluti equus
hinniens,superbus saltibus incedens,qui ideo peccatorem signi-
ficat audacia,& superbia plenum.

Notandum autem est humile hoc animal vtile fuisse populo Is
rael viuum & mortuum,mortuum quidem : nam Samson huius
populi Dux,cum eum hostes improuiso essent adorti, & inermis
esset,maxillam asini, quæ ibi iacebat arripiens ea mille homines
interfecit, & cum post victoriam sitiret Samson en(dixit)siti mo Iudi. 15.
6 rior,& aperuit Dominus molarem dentem in maxilla asini , &
egressæ sunt ex eo aquæ , quibus hausti refocillauit spiritum , &
vires recepit.Fuit etiã hoc animal vtile populo Israel viuum.Quia
cum Propheta Balaam ad maledicẽdum ei iam proficisceretur:
asina supra quam sedebat ei loquuta est.Et tũc aperuit Dominus
oculos Balaam,&vidit Angelum stantem in via euaginato gladio, Num. 22
& ita benedixit populo.Tales igitur sunt serui Dei, vtiles viui &
mortui,peccatores porco similes sunt , qui dum viuunt rodunt,
mordent,& fœdant omnia,& detrimẽto sunt,vtilitatis certe sunt
nullæ.Quippequi nec lanam dant,vt oues, neque ad vehendum
apti sunt,vt equi & muli,neque ad arãdum,vt boues,neque ad cu
stodiam domus vt canes,mortui vero vtiles sunt.Ita etiam pecca
7 tores in vita nullius sunt vtilitatis,sed damni,furando,persequen-
do,insultando,& se in carnis , &libidinis cœno fœdissime volu-
tando.Post mortem solent esse aliquando vtiles, quia exemplum
solent esse alijs, quo deterriti incitẽtur ad bonum.Præterea, quia
eorum opibus solet interdum inopum necessitati succurri. Boni
exẽplo pijsque operibus in vita prosunt,& post mortẽ suis apud
Deum intercessionibus,vt nostrorum affectuum victoriam con-
sequamur.

Notandum præterea est,quod quanuis in hoc triumpho aliud
ab alijs ageretur,ait enim,*Turima autem turba strauerunt vestimenta*
sua in via. Alij autem cædebant ramos de arboribus. Tamen illud vnum
agebant omnes,*Turbæ quæ præcedebant , & sequebantur clamabant,*

dicentes, *Osanna, &c.* Et hoc agebant à Spiritu ſancto moti. In quo docemur, quod quamuis prout diuerſi ſunt hominũ ſtatus, diuerſa quoque debent eſſe exercicia. In eo tamen omnes conuenire æquum eſt: vt ſcilicet, omnes laudent, & glorificent Deum. Et illud in hac vita præſtare incipiamus, quod in æterna vita præſtaturi ſumus in ſæcula. Dauid ait, cum de beatis loqueretur, Exultationes Dei in gutture eorum. Et in Hebræo, & in Græco habetur, exaltationes. Et ita vertit Fœlix, ſcilicet, laudes. Sed idem omnino eſt, nam dum ſancti exaltant, & laudant Deum exultant & lætantur infinitis illis Dei perfectionibus, quas laudant. Quod, & nobis faciendum eſt, vt glorificantes & laudantes Deum, ex illis Dei perfectionibus, quas laudamus maiorem lætitiam voluptatẽque capiamus, quam ſi nos ipſi eas haberemus? Et ideo notate quod Diuus Auguſtinus ait ſuper Pſalmũ illum qui incipit, Exaltabo te Deus meus Rex, ne in laudando Deum erremus tutius eſſe ſacræ ſcripturæ ſtylum ſequi. Et ita (inquit) quia dignatus eſt Deus laudare ſe: ideo inuenit homo quemadmodum laudet eum. Nec enim hoc poteſt dici de eo, quod dictum eſt homini. Non te laudet os tuum, quia vt homo ſe laudet arrogantia eſt, vt autem Deus ſe laudet miſericordia eſt. Nam quia Deus prophetas inſpirauit, vt eum laudarent, ſequitur Deum laudare ſeipſum per Prophetas, vt doceret nos, quomodo eum laudare debemus. Et ideo res eſt laudabilis, vt qui Latine ſcitis diuinum officium magno cum ſpiritu & deuotione recitare aſſueſcatis, quod ex Pſalmis, & alijs diuinæ ſcripturæ canticis, & laudibus compoſitum eſt. Qui vero imperitiores ſunt, ordinarijs Eccleſiæ ſanctæ orationibus cõtenti ſint, conſcientiæ mentiſque puritate eas recitantes.

Pſal. 149.

Fœlix.

Aug ſuper Pſal. 144.

Pro. 27.

Conſiderate etiam hoc loco fratres mei, vt pueri cum audirent parentes ſuos Deum laudantes, ipſi etiam cœperunt laudes Deo ijſdem vocibus eodemque affectu decantare dicentes. *Osanna filio Dauid.* In quo apparet quantum patrum exemplum proficiat, vt filij ſeruiant Deo: tunc potiſſimum, cum tenera ætate ſunt, & vna cum morum vitæque exemplo, verbis ſalutaris illis doctrina traditur. Cùm figulus vas in tota factum habet recens adhuc, & molle, facile tenui filo ſecare poteſt: quod ſi ſiccum iam ſit frangitur, prius quam ſecari poſſit: puer eſt veluti vas quoddam recens in rota poſitum malæ inclinationis, quæ ex vtero matris egreditur, & niſi remedium adhibeatur circumagitur, & ad infernum vſque

Simile.

rota-

rotatur. De hac rota dixit Dauid. Ecce enim in iniquitatibus con-
ceptus ſum, & in peccatis cõcepit me mater mea. Sed quæres for-
ſan quare cum vnum ſit tantum originale peccatum, in quo ho-
mo concipitur (ait Propheta) In iniquitatibus, & in peccatis ſe
fuiſſe conceptum? Reſpondeo vnum quidem eſſe peccatum,
ſed pœnas, quas eius cauſa patitur eſſe multas, & has eo loco ini-
quitates, & peccata appellat ſimul cum originali. Ex hac igitur
rota puer adhuc tener, & mollis facile ſecari poteſt: ſed ſi eum
in ſua illa praua inclinatione ſinitis obdureſcere, vitam faci-
lius illi erit eripere. Quare rogo vos fratres Dei nomine, vt ve-
ſtris filijs virtutis præbeatis exemplum: non ſolum doctrina, &
verbis, ſed minis. Et ſi hoc ſatis non eſt, quid vobis dicat Spiritus Eccleſ. 30.
ſanctus attendite. Curua ceruicem eius in iuuentute, & runde la-
12 tera eius, dum infans eſt, ne forte induret, & nõ credat tibi & erit
tibi dolor animæ. Sed quæro, ò Chriſte ſumma patris ſapientia,
cur recipis laudes, & honorem ab ijs, quos noſti te eſſe intra pau-
cos dies ſæuiſſime interfecturos? ſi non noſſes, mirum non eſſet.
Ex hoc Dei bonitatem, & clementiam colligere poſſumus. Reci-
pere hominum pectora non ſolent eorũ officia, quos proditores
ſibi fore ſciunt. Diuinę autem bonitatis hoc proprium eſt, cũ nos
ad eum conuertimur ita recipere, acſi perpetuò eſſemus perſeue-
raturi, in amicitiã nos admittit, & ſeruitutis noſtræ officia accipit,
ac ſi futuri eſſet ignarus. O ineffabilem Dei bonitatem, ò magnã
filiorum huius ſæculi peruerſitatem, quàm duri ſunt ad creatorẽ
ſuum imitandum. Nonnè videtur fratres hoc lachrymis dignum
13 eſſe, homines in inferni ignes damnatos ob iniurias non acceptas?
Sunt enim, qui dicunt quiſquis me læſerit, dabit pœnas, & hi quã-
uis nullum aliud habeant peccatum, propter hoc ſolum diabolo
tradentur puniendi, niſi prauæ ſuæ voluntatis pœnitentiam ege-
rint. Nolite fratres ſtulti eſſe, & ſine cauſa damnari, imitamini Ie-
ſum Chriſtum, qui iniurias quoque acceptas quanam ratione ex
cuſet potius, & minuat cogitat, quam quomodo augeat & ampli-
ficet. Grauiſſimum illud Iudæ peccatum à Propheta Dauid præ Pſalm. 40.
uiſum, quam graue eſſet his verbis oſtendit Spiritus ſanctus.
Qui edebat panes meos magnificauit ſuper me ſupplantationem,
Magnificauit (inquit) fuit enim maximum ſcelus, & nefanda
proditio: agnus tamen ille manſuetiſſimus Ieſus Chriſtus, cum de
ea ageret, ſic ait. Qui manducat mecum panem, leuauit contra Ioan. 13.

me calcaneum ſuum. Non ait, magnificauit, nõn ait, pede me læ- 14
ſit, ſed leuauit contra me pedem ſuum. Videtiſnè vt rem minuit? idem, & vobis faciendum eſt. Et quæ vobis fiunt iniuriæ excuſandæ potius, quã augendæ, cogitandum mq; non fuiſſe malitioſe illatas, ne ira excitetur in animo, ſed ad veniã inclinetur alacrius.

Præterea dignum quoque animaduerſione videtur: quod hic ipſe Dominus, qui hodierna die Hieruſalem triumphans, & glorioſus ingreditur, intra paucos dies ingreſſus eſt iterum vinctus vt latro, maximis iniurijs, opprobrijſque affectus. In quo humanæ gloriæ leuitatem, & inconſtantiam videre eſt, & quanti nobis facienda ſit. Præparauit Dominus hederam, & aſcendit ſuper ca-
Ionæ 4. put Ionæ, & lætatus eſt Ionas ſuper hedera lętitia magna. Ita rerũ principia ſunt virentia, & florida, tu vero lætus. Lætatus eſt Ionas lætitia magna, (ſed ait ibi) quod parauit Deus vermem, & percuſ- 15
ſit hederam, & exaruit. Æſtuare cœpit Ionas, & petiuit animæ ſuæ vt moreretur: ita etiam & vobis naſcitur vermis, permittit Deus aliquod infortunium euenire, & euertit omnia: vos vero triſtes æſtuatis, vt Ionas. Vt intelligatis nihil eſſe in hac vita veri & ſolidi, & omni cura, & ſtudio ametis cæleſtia, quę vera & æterna ſunt bona. Iubebat lex vt paſchalem agnum, qui immolaturi erãt, qua-
Exod. 12. tuor dies ante paſcha tolleret vnuſquiſque in domum ſuam. Si
Simile. duæ vna ſint citharę, eodem tono intentæ ac temperatæ ad vnius tactum: altera per ſe ipſa reſpondet propter illam vocum ſimilitudinem ac conſenſionem. Ita etiam quia vetus & nouum teſtamentum eodem ſpiritu ſcripta in eodem quaſi tono conſentiunt, ſi vnius chordas tangis, ſtatim reſpondet alterum, ſtatim ac figuram in veteri vides, veritas in nouo occurrit, quæ per ſe ipſa quodam 16
modo loqui videtur: vt in hoc loco agni figuræ reſpondet hæc veritas, quod immaculatus agnus Chriſtus Dei filius pro peccatis noſtris immolandus, quatuor dies antequam immolaretur Hieruſalem ingreſſus eſt, vt is, qui ſe ſponte morti obtulit. Triumphans autem ingredi voluit, vt lætitiam qua moriebatur oſtenderet. Benedicant tibi Domine Angeli cæli, & terræ iuſti, ob tantum ac tã ſingulare in nos collatum beneficium.

Ait Sanctus Matthæus, quòd in hoc Domini ingreſſu adimpletum eſt, quod Propheta Zacharias ante prædixerat, dicens.
Zach. 9. *Dicite filiæ Sion, ecce Rex tuus venit tibi manſuetus, ſedens ſuper aſinam, & pullum filium ſubiugalis.* Rex iſte eſt Ieſus Chriſtus Redemptor noſter

17 noſter, de quo D. Ioānes ait, Et veſtitus erat veſte aſperſa ſanguine, & vocabatur nomen eius verbum Dei, & habet in veſtimento, & in fœmore ſuo ſcriptum, Rex regum, & Dominus dominātium. Pluris tamen ab eo fit Regem ſe eſſe iuſtorum, quam Regē Regum. Iuſtorum (inquam) qui regere & moderari ſciūt affectus animi & appetitus diuinæ legis præceptis. Et ita Archangelus Gabriel de his Regibus mentionem fecit, dicens. Sacratiſsimæ virgini Mariæ, & regnabit in domo Iacob in æternum. Res enim videtur admiratione digna, cur non dixit, regnabit in domo Abraham, cùm vocaretur Abrahā pater fidei: nec dixit in domo Iſaac in quo factæ ſunt promiſsiones. Ratio autem ea eſt, quia in domo Abraham vnus fuit electus, ideſt, Iſaac, alter vero quem fere omnes communiter credunt fuiſſe reprobatum, ideſt, Iſmael. In do-
18 mo verò Iſaac electus Iacob, Eſau reprobatus, in domo Iacob nullus dicitur fuiſſe reprobatus, ſed omnes patriarchæ fuerunt, & benedicti à patre. Et ideo nullam Archangelus mentionem facit de Abraham, & de Iſaac: ſed de Iacob quia in æterno Ieſu Chriſti regno omnes benedicti futuri ſunt illis Regis Chriſti vocibus admiſsi. Venite benedicti patris mei, percipite regnum.

Apoc. 19.

Luc. 1.

Gene. 47.

Matt. 25.

Reprobatorum verò nulli eo ingredi licebit. De hoc diuino Rege dixerat Iſaias. Ecce in iuſtitia regnabit Rex, & Principes in iudicio præerunt: & erit vir ſicut qui abſcōditur à vento, & celat ſe à tempeſtate, Sicut riui aquarum in ſiti, & vmbra petræ prominētis in terra deſerta, vbi de hoc Rege, & eius miniſtris loquitur ad literam, ideſt, eius diſcipulis, qui præfuerūt in iuſtitia, & iudicio: quæ duo nomina iudicium, & iuſtitia ſæpè in ſacra ſcriptura inue-
19 nies, in propheris præſertim, & pſalmis, & nunc de Deo nunc de hominibus dici ſolent: ſed quemadmodum Dei natura ab humana plurimum differt, ita etiā hæc duo nomina, aliud in Deo, aliud in hominibus ſignificant, quamuis eorum vna ſit ſemper & eadē definitio. Cùm de Deo dicuntur conſolationis noſtræ fontes, & ſpei fundamentū ſignificant. Cùm de hominibus dicuntur id omne quod quiſque præſtare debet, comprehendunt. Quapropter plurimum referre videtur horum nominum vim intelligere, quibus quicquid ſperamus, & quicquid debem⁹ breuiter cōtinetur. Iudicium itaq; ſignificare dico claram, certamq; earum rerū omnium cognitionem: quas pro ſtatus vniuſcuiuſq; diuerſitate præſtare tenemur. Iuſtitiam verò prōptitudinē quandam in volun-

Iſai. 32.

tate ad præstandũ quod iustũ bonũq; esse intelligit. Itaque vna 20
semper sint iudiciũ, & iustitia necesse est. Nã quodcũq; illorum
deficiat rerũ ordo turbabitur. De iudicio, & cognitione Dei nihil
est cur agamus cũ infinita sit, & ex ea oĩs creaturarũ cognitio na-
scitur. Iustitiæ verò nomẽ in Deo nõ significat semper supplicĩũ,
quo malos punire solet, sed iustitiã quã in seipso facit, misericor
Isai.11. dias, & beneficia cõferendo, eaque omnia præstando, quæ in sa-
cra scriptura promisit. Cũ consolaretur homines Esaias Iesu Chri
sti filij sui aduentus certitudine, omnia quæ dixerat resumẽs his
verbis breuiter includit: iudicabit in iustitia pauperes. Nõ ea iusti
tia qua vnicuique tribuit quod ei debetur. Hæc enim metus po-
tius, & timoris causa esset, quàm consolationis populo tam ma-
lo, & male de Deo tot scelerum genere merito. Sed iudicabit in
iustitia, ea, scilicet, iustitia per quam re præstando, quod verbis
promisit, misericordia, & clementia vtitur pœnitentibus toties
promissa. Et ita paulo post quàm vocauit iustitiam, fidem appel 21
lat, quæ est dictorum promissorumque constantia. Erit, inquit,
iustitia cingulum lumborum eius, & fides cinctorium renũ eius,
ideſt, fidem nunquã dimittet, sed semper secum habebit, vt cin-
Psal.88. gulũ: promissorũ veritas semper eius lateri hærebit. Dauid quo-
que, sceptrum, coronam, & thronum regium Iesu Christi in ter-
ris duobus his nominibus comprehendit dicẽs, firmetur dextera
tua, & exaltetur manus tua, iustitia, & iudiciũ præparatio sedis
Simile. tuæ. Optat vt Christi Dei filij imperium in terris perpetuũ sit, &
maius semper fiat, iustitia & iudicio. Quia qui fœlicem, beatam
que rempublicã describere solent, vna ex rebus præcipuis, quas
illi optare solent, ea est, vt regi pareat, qui regni necessitatum co-
gnitionem habeat, & ad opem ferendam paratus sit. Nam quod 22
præterea requiri posset, vt vires præterea haberet, & quòd requi
rit iustitia præstare posset tolerabilius esset non potuisse princi-
pem subditorum necessitatibus opẽferre, quàm noluisse, aut eas
ignorasse. Et ideo cum tot actãta de Dei potentia dicenda essent,
de iudicio tantum & iustitia loquutus est Dauid. Tribuũtur præ
Psalm.118. terea in sacra scriptura hæc duo nomina hominibus, vt patet. Feci
iudicium & iustitiam. Et profecto omnibus conuenit hæc duo
præstare, vt suo quisquam fungatur officio. Quemadmodum su
perius in horum nominũ diffinitione diximus. Et quamuis pec
cata, quæ ex voluntatis malitia nascuntur nolentis ea exequi,

quæ

23 quæ iusta & bona esse intelligit, maiora sint, quã ea, quæ ex igno
rantia proficiscuntur, tamen hæc ignorantia peccata maioris de-
trimẽti sunt, in publicis præsertim personis, quibus difficile per-
suaderi potest multa eos ignorare. Ideo Diuus Augustinus, Ignò *Augu li. 9.*
rantia (inquit) iudicis sæpe fit calamitas innocentis. Huc facit lo- *de Ciui. Dei.*
cus ille Leuitici animaduersione dignus, vbi cùm ageret Moy- *Leui. 4.*
ses de sacrificiorum diuersitate quæ pro peccatorum, & perso-
rum diuersitate facienda erant, ait iussisse Deum, vt si Sacerdos
(qui tunc regis instar erat) per ignorantiam peccasset, idem sacri-
ficium ij sdem que cæremonijs fieret, ac cum vniuersus populus
per ignorantiam peccauerat: vt significaret tam graue esse quo-
dammodo ignorãtiæ peccatum in vnius Sacerdotis & Regis per
sona, ac si vniuersa respublica peccaret, cum publicarum calami-
24 tatum causa esse soleat. Posteà quam Esaias eo in loco, quem nũc
explicamus de sapientia, iudicio, & iustitia loquutus esset cæle-
stis huius Regis: addit aduersus tẽpestates, & ventos futurũ pro-
pugnaculum. Et erit (inquit) vir sicut qui absconditur à vento: &
tempestate, sitientibus vero, & æstuantibus tanquam aquæ riuũ
futurum, & opportunã aliquam vmbrã in sterili, desertoq; loco
sicut riui aquarum in siti, & vmbra petræ prominẽtis in terra de
serta. O quot ac quanta in sacra Scriptura de hoc Rege dicuntur.
Quando enim hoc nomẽ Regis in ea absolute inuenitur, de Chri
sto redẽptore nostro intelligendũ est. Ille enim vere & pleno ore
Rex dici potest, cęteri omnes Reguli sunt? de eo intelligitur illud
Regum. Et dabit imperiũ Regi suo: & illud, ego cõstitutus sum *1. Reg. 2.*
Rex ab eo: & illud. In virtute tua lætabitur Rex: & illud, concupi *Psal. 2.*
25 scet Rex decorẽ tuũ, & filiæ Sion exultent in Rege suo. O diuine *Psal. 92.*
Rex, beatos illos, qui se diuinæ tuæ voluntati subijciunt, horum *Psalm. 44.*
enim tu verus protector es, & custos. Et ita vbi nos legimus, noli
timere Abrahã, ego protector tuus sum, in Hebræo est, ego scu-
tũ tuũ sum. Et ideo humanã hanc carnẽ assumpsit, vt in se ictus re
ciperet, & pœnas, quas culpæ nostræ merebantur: nos vero æter-
nis supplicijs liberaremur.

Ait præterea, *Ecce rex tuus*. O beatissimum & suaue verbum, in quo cælestis illa, & diuina donatio declaratur, quam Deus ho-
minibus fecit: sed quomodo ait ò homo tuum esse Regem? nõne è
Angelorum quoque Rex est? Causam hoc exemplo dicam. Pa-
pa omnium Christianorum, & orbis vniuersi Prælatus est, sed

si accidit Florentinum esse, aut Neapolitanum, aut Venetum, di- 26
cere solent Florētini, aut Neapolitani, aut Veneti, noster est Pa-
pa, quia eorum ciuis est, & ex eo loco ducit originem: ita etiam
quamuis Christus Dei filius Angelorum Rex est & hominū, ta-
men præcipua quadam ratione noster Rex esse dicitur, quia ex
carne est, vt nos sumus, & nostram naturam assumpsit. Qua de re
Hebr.2. gloriabatur Diuus Paulus, dicens. Nusquam Angelos apprehen
dit, sed semen Abrahæ. O magnam iustorum dignitatem, qui vt
suum habent, & possident tam ineffabile bonum. De peccatori-
Iob.21. bus ait Iob. Veruntamen, quia non sunt in manu eorum bona
sua consilium impiorum longè sit à me, id est, absit à me malorū
vitæ institutum. Et ratio, quia bona sua in manu eorum nō sunt
id est, quamuis bonis abundent in hac vita, nihil est cur illis inui-
dendum sit, quia ea quæ possident bona in potestate eorum non 27
sunt, & ijs indigni sunt, & ipsamet vita quam viuunt. Quare
merito ijs priuari possunt, & priuabuntur cum id minus cogita-
bunt. Et è contra explicat Diuus Paulus ius, quo diusti habent in
1.Cor.3. omnibus. Omnia inquit vestra sunt, siue Paulus, sine Apollo, si-
ue Cephas, siue mundus, siue vita, siue mors, siue præsentia, siue
futura: omnia enim vestra sunt, vos autem Christi, Christus au
tem Dei id est, si Christus Dei est, vos autem Christi: ergo Chri-
stus vester est: si vester est, omnia vestra sunt, quia omnia Chri-
sti sunt, & Christi sunt, quia Dei sunt. O anima mea dic ergo
Dño, ò redemptor meus omnia nostra sunt in te, & propter te.
Et vere dicere ille nobis potest, quod ait Apostolus, Omnia ve-
stra sunt, quia pater meus etiam vester est, & mater mea, vestra
mater est: ego quoque frater vester primogenitus, vestra est mea 28
hæreditas. Omnia, scilicet Dei patris bona, caro mea etiā vester
cibus est, & sanguis meus potus: vestra est mea humanitas, vestra
mea diuinitas, vestri mei Angeli vt vos illuminēt, & defendant,
vestri mei Apostoli, vt vos doceant, vestra est terra, vt militetis
in vita, vestrum cælum, vt quiescatis post mortem, vestri sunt
ipsi dæmones vt vos exerceant in virtute, vestra tandē vita est &
mors, omnia vestra sunt vt ex omnibus fructū percipiatis. O bea
tos iustos, qui quoniam se diuino huic Regi subijciunt, Rex eorū
est, & cū eo omnia quæcunq; sunt. Vos vero fratres quid dicitis?
Quid vestris istis Christianis animis cogitatis? dignitatem ne ad
quam amici Dei ascendunt? Eia igitur per charitatē obsecro vos,

qua

29 qua cæleſtis hic Rex venit, vt eiuſdem charitatis ignibus incenſi
eum in corda veſtra recipiatis, quando quidē de eo dicitur, nō ſo
lum quod eſt Rex tuus, ſed quod venit tibi? Multa ſunt, quę quā
uis veſtra ſunt, vobis tamen non ſunt, quia nō ſunt in vtilitatem
veſtram. Abſalonis crines eius erant, ſed non illi, quia eis ſe tan- 2. *Reg.* 18.
quam funę ſuſpendit: pulchritudo illius erat; ſed nō illi cum ſuæ
dānationis cauſa fuerit. O quot ſunt qui pulchritudinem, opes,
& dignitates habent, quæ omnia illis non ſunt, quia illis ſtimuli
quidam ſunt, quibus incitati ruūt velocius ad interitum. Et ideò,
Hic Rex eſt tuus, & *venit tibi*: nō ſibi, nec in ſuam vtilitatem, ſed
tuam: addit, *Manſuetus*. Et ideò aiebat ſpōſa: Guttur illius ſuauiſ- *Cant.* 5.
ſimum, totus deſiderabilis. O homines quem habetis Regem?
(ait ſponſa) quid ait Eccleſia Catholica? nullum eſſe in eius ore
30 verbum, quod mellitum, quod dulce non ſit, totus eſt ſuauis, ni-
hil habet amari meus ſponſus. Nonne ſuauiſsimum guttur vide-
tur diuini huius ſponſi & Regis, qui ait: Venite ad me omnes qui *Matt.* 11.
laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos? Nonne ſuauiſsimū
eius guttur videtur, (qui ait) Ego ſum panis viuus, ſi quis mādu- *Ioan.* 6.
cauerit ex hoc pane viuet in æternum? Nonne ſuauiſsimum eius
guttur videtur, qui ait: Si quis ſitit, veniat ad me: & bibat. Man- *Ioan.* 7.
ſuetum igitur nunc recipiamus, ne eum poſtea metuamus iratū.
Nunc deſcendit de cælo, ſicut pluuia in vellus, & ſicut imber ſu- *Pſal.* 71.
per gramina, vt animæ noſtræ reuireſcerent, & vberes darent fru-
ctus. Et ideò ſine ſtrepitu venit, & ſine pompa. Cauete cùm non
vt ros veniet, ſed vt grando quæ vineas, tectaque verberet, & fran
31 gat. Audite vt nos terribili illo aduentu deterreat. Ego ero eis *Oſee.* 13.
quaſi leæna, occurram eis quaſi vrſa raptis catulis, & dirumpam
interiora iecoris eorum. O immutabilis Deus, ſed quantum ta-
men differt, qui nunc venit mitis, & manſuetus ſedens ſuper aſi-
nā, ab eo quando veniet in ſede maieſtatis ſuę? & ideo fratres ite-
rum atque iterum obſecro vos vniuſcuiuſque pedibus obuolu
tus, vt cæleſtis huius Regis ſuauitate & manſuetudine abuti no-
litis, ſed peccatorum veſtrorum pœnitentiam agentes, eius
vos obedientiæ ſubijciatis, vt eius diuina gratia iu-
ſtificati gloria poſtea perfruamini,
Amen.

Feria Quinta in Cœna Domini.

Ante festum Paschæ sciens Iesus quia venit hora, &c.
Ioan. 13.

Isai. 12. SAnctus Propheta Isaias, cũ prædicatores Euãgelicos monere vellet, quidnã præstare debeant, ait, Notas facite in populis adinuẽtiones eius: Duo sunt præcipua in operibus, quæ Deus remedij nostri causa operatus est. Vnũ est ipsum met opus admirabile: alterũ verò inuentio, & modus, quo id operatur, quod non mi-
Simile. noris æstimari debet, quàm ipsum opus. Si Rex, vt suũ in te amorem ostenderet, vas tibi aliquod aureũ donaret, summo artificio suismet manibus elaboratum, duo illi deberes, aurũ: & artificiũ: 2
quia sæpe accidit, vt vas aliquod decem aureorũ ponderis, viginti propter artis præstantiam vendatur. Quare magni quidem faciendum est ipsum redemptionis beneficium, magnum enim opus fuit: sed modus quo nos redemit non minoris æstimari debet. Quod, scilicet, voluerit in stabulo nasci, in cruce mori: admirabilis fuit redimendi ratio, quam si diceremus pluris etiam æstimari debere quàm redemptionem ipsam absolute, nulla esset exaggeratio, sed ipsa veritas: cũ in ea plusquam in ipsa redemptione sui erga nos amoris magnitudinem ostenderit, licet redemptio, & redimendi modus ex eadem charitate processerint. Ideo aiebat Isaias. Notas facite in populis adinuentiones eius. Et si hoc semper nos præstare æquũ est, hodierna die præstari æquus est, quæ dies vere dici potest adinuentionum Dei. Tot ac tanta diui- 3
ni amoris opera in hac die fiunt, vt dicere vere possimus hanc diẽ diluuiũ esse quoddã amoris Dei inuentionum. Nã quemadmo-
Gen. 7. dum in aquarum diluuio (ait Scriptura) rupti sunt omnes fontes abyssi, & cataractæ cæli apertæ sunt, & facta est pluuia super terram, vbi cataractæ cæli apertæ sunt, significat hominum opinione, cæli viscera aperta esse: ita hodierna die omnes diuini amoris fontes aperti sunt. Scidit (vt ita dicam) Deus pectus suum & charitatis suæ viscera patefacit, quæ antea peccatum obcluserat: & facta est pluuia super terram. Amoris scilicet pluuia, magna inter vtranque differentia est. Prior enim illa pluuia, mundum euertit. Hæc redimit: illa mortem attulit, hæc vitã largitur: illa aquæ,

hæc

4 hæc ignis plimia est. Illius frigore mundus obrigu it: huius calore exarsit. Quia dixerat summa veritas, ignem veni mittere in terrã, *Luc.12.*
& quid volo nisi vt accendatur? De hoc diluuio possunt ea verba
intelligi: Dominus diluuium inhabitare facit, & sedebit Domi- *Psalm.28.*
nus rex in æternũ, id est, Dominus faciet vt diluuiũ duret, & diu
moretur in terra. Nam priùs illud diluuium fuit breue, aliud (in-
quit) Dauid faciet Dominus, quod duraturum est, & hoc est be-
neficiorũ, & amoris diluuium. Et sedebit Dominus Rex in æter-
num, id est, Deus tot in homines beneficia conferendo eorũ sibi
voluntates alliciet, & eorum Rex fiet vt ei pareant in æternum.
Illud etiam hodie dici posset ad impleri, quod dixit idem Dauid: *Psalm.2.*
8 Sicut aqua effusus sum, & dispersa sunt oia ossa mea, id est, viscera mea, factum est cor meum tanquam cera liquescens in medio
5 ventris mei. O admirabilia verba, quæ incomprehensibilem Dei liberalitatem ostendunt. Totum me diffudi vt aquam, totum me tradidi, nihil iam in me reliquum est, quod meum sit, ineffabilis amoris igni liquefactum est cor meum tanquam cera. Accidit *simile.*
Christo Redemptori nostro, quod militibus accidere solet, qui vrbis alicuius mœnia scalis ingressi, vrbem hucillut per diuersas partes discurrentes incendunt: at cùm peracto opere exire iam cupiunt septos se flammis animaduertunt, & cum ipsa vrbe pariter exurũtur. Ita etiam Dominus ignem venit mittere in terram, & cùm illud optaret vhum, vt arderent omnia, tantam huic rei operam dedit, vt eodem, & ille amoris igne exustus, & occisus sit. O
9 filij Adæ cur non hæc audientes amore vos quoque liquescitis? indicium hoc est maximum corda vestra non è cera esse, sed mar-
6 more. Iam verò explicemus diuinas has inuentiones.

Ait sanctum Euangelium: *Ante diem festum Paschæ.* At vide obsecro sanctissime Euangelista quid dicas? quem vocas diem festum? dies festus dicitur cùm à labore cessantes omnes homines quiescunt, & otio læti perfruuntur: ità dies in qua Dei filius occidit, dies in qua sol obscuratur, & petræ scinduntur, & omnis creatura mœret, hunc tu diem festum appellas? ita profectò dies festus est, quando quidem hac die rede mptus est mundus, placatus est pater, cœlum apertum, & pax facta inter cœlum, & terrã. Dic ò peccator si pro te mori Deum, vt te à peccati culpa liberaret dies est festus, si cum in peccato persistis, non quantum ex te est ex festo die non festum facis? Mortuorum cadavera ex

sepulchris

sepulchris excitantur, peccatorum animæ mortuæ in peccatis iacent? Vbinam lachrimarum fructus, quas in hoc ieiunio pro suis filijs fudit pia mater Ecclesia, dicēs: Da nobis ieiunij effectum salutarem. Vbi pœnitentiæ, & quadragesimæ fructus? Dei nomine eos à vobis repeto, vbi sunt? Nonne dixit Dauid, Euntes ibāt, & flebant mittentes semina sua, venientes autem venient cū exultatione portantes manipulos suos? Semi nauit iam Ecclesia sanctorum ministrorum, & prædicatorum suorum sudore, & lachrymis, vbi ergo manipuli cum exultatione collecti? Vbi vestrarum animarū fructus? O homines Sathanæ filii, qui sanguinem ipsum Iesu Christi, insufficientiæ, & impotentiæ (si ita loqui licet) vestris sceleribus coarguere videmini, quasi vos eo lauare nequiuerit & ipsius amorem quasi vos ad amandum allicere non potuerit & omnia eius opera tanquam inutilia, & infructuosa. Pudeat vos post tot accepta beneficia in eodē statu persistere: & quæ sequuntur diligenter attendite, sunt enim vestræ saluti vtilissima. 7 8

Psal. 125.

Sciens quia venit hora eius. Multas vitæ suæ horas habuit in hoc mundo Christus Redemptor noster, quas meritō suas appellare potuisset. Horā habuit in qua facta est facies eius sicut sol, horā habuit, in qua cælestis Pater diuinitatis suæ testimonium è cælo dedit. Horam habuit in qua homines eum sibi Regem creare voluerunt, & verum esse Propheram confessi sunt, quem Deus mūdo promiserat: & tamē istarum horarum nullam appellauit suā, sed hanc tantum in qua erat pro hominibus passurus, in qua suū amorem, & charitatem ostensurus erat, hāc appellat suam. Cùm Deus vniuersam hāc mundi molem creasset, die septima requieuit, ab vniuerso opere, quod fecerat: & quia erat quietis suæ dies, sanctificauit illam, & benedixit ei, non tamen appellauit diem suam. O mirabile mysterium, antequam Deus fieret homo quietis suæ diē celebrauit, postea quā verò homo factus est, laboris dolorisq; diem in quo tot, ac tāta pro hominibus passus est, hunc celebrare voluit, hunc suum appellauit. O Christe verus hominum amator ecce hic dies optatis votisq; tuis finē imponet. Iam propè est paschæ illius dies, quem vna cum discipulis celebrare tanto pere optabas. Attendite, quo affectu cum iā accubuisset illa verba dixerit. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscū antequam patiar. Quibus in verbis duo Dominus significauit, vnum est quod vult diuina Maiestas sua beneficia plurimum à 9

Matt. 17. *Marc.* 1. *& Luc.* 3. *Ioan.* 6. *Gene.* 2. *Luc.* 22.

nobis

10 nobis desiderari. Et ita dixit: Beati qui esuriunt, & sitiunt iusti- Matth. 5.
tiam. Et quia hominum desideria talia esse non poterunt, vt tan-
tis beneficijs digna sint, quæ hodie conferuntur: ideò dixit Do-
minus, ego illa pro vobis desideraui, & ita ait: Desiderio desidera- Luc. 10.
ui. Quemadmodum pro discipulis suis gratias egit, quas ab ipsis
Deus requirebat: quando cum piscatores essent aiebant, dæmonia
subijciuntur nobis, & quia illi pares tanto beneficio gratias refer-
re non possent: eorum vicem clementissimus Iesus accepit, di-
cens: Confiteor tibi pater Domine cæli & terræ. Ita etiam hoc lo-
co desiderij nostri defectum suppleuit: Sumus tam viles, & pusil Exod. 6.
lanimi, vt nesciat voluntas optare nisi terrena, & caduca, vt He- Exod. 17.
bræi quorum varia desideria admirationem pariunt, nunc opta- Exod. 16.
11 bant panem, nunc aquam, nunc coturnices, nunc pepones. Tot Num. 11.
fuerunt denique desideria, vt ea necesse fuerit illorum morte fini Num. 13.
re, & ita magna eos plaga percussit. Vnde vocatus est ille locus, se- Psalm. 111.
pulchra concupiscentiæ, id est, hic istorum hominum desideria ia
cent, & illi simul, vt dixit Dauid: Desiderium peccatorum peribit.
Quia nimirum permittit sæpe Deus vt quod optant, non conse-
quantur, & ante quam voti compotes fiant vita priuat. Et ita ait
Diuus Paulus, quod vetus homo, id est filius Adam, in quo viuit Ephes. 4.
& regnat peccatum, corrumpitur secundum desideria erroris, id
est, per momenta consumi ob stulta sua desideria, & eorum euen-
tus expectatione macerari, & ijsdem desiderijs vti Deum tanquã
carnifice ad eos torquendos. Vocat autem hæc desideria, deside-
ria erroris, qui loquendi modus sacræ scripturæ familiaris est, vt
13 verbum veritatis, verbum verum. Ita desiderium erroris, id est,
desiderium errans, desideriũ quod à virtutis scopo, & Dei lege er-
rat. Quanuis permittit interdum Deus, vt mala desideria finẽ sor-
tiantur, vt illis maiori sint damno. Vt Diuus Paulus ait: propter Rom. 1.
quod tradet illos Deus in desideria cordis eorum, id est in tot pec
catorum pœnam, quæ ibi retulerat, permisit Deus vt quod opta-
bant, fieret. At hæc pœna ne appellari potest, quod optabant, eue
nire? Hic nè carcer est? hæc vincula? id illi volũt fieri quod optant.
O infœlices illos quos Deus sic punit grauissimo hoc supplicij ge
nere. Hoc sentiebat Dauid qui ait: Dimisit eos secundum deli- Psalm. 80.
deria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis, quot excogi-
tant quotidie vt Deum offendant? ibunt, quo autem eant non di-
cit, quia neque ipsi hoc sciunt, qui malitia cæci ambulant. Cauete

fratres

fratres ne huc deueniatis, curate diligenter, vt volũtates vestræ id tantum optent, quod bonum, & sanctum est. Mementote id plurimum referre, vt Dei beneficia facilius cõsequamur: ea prius plurimum desiderare. Et hoc docet Christus Redemptor noster, his verbis: Desiderio desideraui, &c. 13

Significatur etiam his verbis quantopere desideraret Christus pro nobis mori. Et ideo mortis horam suspirabat, quia vitæ nostræ hora futura erat. *Sciens quia venit hora eius.* Erat Christus redẽptor noster tanquam horologium ex arena quod duas habet ampullas, superiorem vnam, alterã inferiorem: horæ initio arena tota est in superiori ampulla, mox paulatim à superiori in inferiorẽ ita delabitur, vt ea exhausta hora peracta sit. Ampullæ in Christo sunt anima, & corpus, initium horæ fuit conceptio, in qua anima quæ ampulla superior est, plena erat arena, tristitia, & mœrore, quia in eodẽ illo creationis momento & vnionis cũ verbo diuino præuidit in eo id omne, quod passurus erat, & illud recepit vt suũ. Omniũ præterea peccatorũ cogitationẽ habuit, propter quæ summo dolore affectus est. Cùm verò in natiuitate sua incepit hora, ex superiori ampulla ad inferiorem cœpit arena delabi, quia statim anima illa sanctissima dolores suos cũ corpore communicauit, & cœpit corpus frigus, famem, sitim, & alia tormentorum genera pati, duravit hora quam diu vita duravit, in qua perpetuò ex anima ob illum amorem, quo Deum hominesque amabat in corpus tristitia mœrorque manauit. Et quia vltimo illo momento, cùm expirauit in cruce animæ dolores omnes exhauriri debebant, sacrum vero corpus crucifixum, laceratum, & mortuum erat in cruce remansurum, ideo ait, venit hora eius. Horam appellat passionis suæ tempus. Ea est enim diuini amoris vis vt rerum nomina immutet: quia vt res quoque ipsæ diuersæ amantibus videantur, facit. Et ita dolores, & mortẽ non his appellat nominibus, sed alijs: Hæc appellauit baptismum, dicens: Baptismo habeo baptizari, (hoc est, *vnas vultus mœstitiæ*) & quomodo coarctor vsq; dum perficiatur? quasi expectationis torqueretur. Alibi calicẽ appellauit, vt cum Petro dixit: Calicem quem dedit mihi pater, non vis vt bibam illum? Nemo vnquam sitiens aquam frigidam tanta cum voluptate bibit, quanta Christus Redemptor noster passionis suæ calicem hausit. O quæ quanta que fuit amoris sitis, quam vehemens pro nobis inordinata desiderium, quo fiebat vt

Simile.

14

15

Luc. 12.

Ioan. 38.

maxi-

16 maxima quæque minima viderentur. Ita ea verba intelligo quæ
in cruce dixit: Conſummatum eſt. Non ignoro præcipuum illo-
rum ſenſum eſſe affirmatiuum perfeciſſe redemptionis opus quã
tum in ſe erat. Sed permittite quæſo me interrogatiue ſic le-
gere: Conſummatum eſt? Ac ſi diceret, peractum ne eſt? quaſi
tam breuem doloris ſuiſſe curſum miraretur. Et ita hæc verba
lego. Quia quamuis Dominus affirmatiue pronuntiauit (vt di-
ximus) ea tamen animo, & mente interrogatiue etiam dicebat:
quia totum illud paſsionis tempus breuiſsimum illi viſum eſt.
Itaque quemadmodum amor effecit, vt mortis nomen mutaret,
& baptiſmum, & calicem appellaret: ita etiam facit vt longiſsi-
mum tempus horam hoc loco appellet, & horam ſuam: quia ſui
amoris erat hora. Ad hunc perfectionis gradum amici Dei deue-
niunt, vt cum militia ſit vita hominis ſuper terram, tribulatio- Iob. 7.
nes tamen, & afflictiones ſuauiſsimæ eis videantur. Qua propter
17 cum ſponſam laudaret ſponſus, ait: Pulchra es amica mea, ſuauis, Canti. 6.
& decora, vt Hieruſalem. Sed vbi nos legimus, ſuauis, in He-
bræo eſt, Thirſa, quod eſt nomen proprium vrbis. Noſter vero Thirſa.
interpres poſuit nominis ſignificationem, ſed verè nomen eſt
proprium. Erat enim Thirſa vrbs regia tribus Ephraim à fertili-
tate, & ſuauitate ſic appellata eò quòd locus eſſet amœniſsimus.
Thirſa enim idem eſt, quod ſuauis, quare comparat Spiritus ſan-
ctus iuſtum duabus his vrbibus, Thiriæ, & Hieruſalem, quæ pa-
cis viſionem ſignificat, vt pacem ſuauitatemque iuſtorum oſten-
deret, quamuis magnis premantur infortunijs. Vtinam fratres
eam virtutis haberemus præſtantiam, vt pro Chriſto pati gaude-
remus. Diuus Bernardus ſuper Cantica explicãs ea ſponſæ verba: D. Bernar.
18 Nigra ſum, ſed formoſa, quæ inuidis æmulisque ſuis dicebat qui ſuper Can
eam nigram appellabat, tantum (inquit) abeſt vt eam ſuæ pude- ticorum. 1.
ret nigredinis, vt potius de ea gloriaretur. Per nigredinem vero
intelligit ſanctus, tribulationes, quas anima Dei amore patitur, &
ita ait: Pulchra ſponſa conuertit ad gloriam quod ſibi ab æmuli
retorquetur, nõ modo formoſam, ſed nigrã ſe glorians. Non enim
erubeſcit nigredinem, quam nouit præceliſſe in ſponſo cui ſimila
ri quanta gloria eſt? grata ignominia crucis ei eſt. Obſecro igitur
vos fratres per hunc clementiſsimum Dominum, vt quandoquidem ille veſtra cauſa crucem tantopere amauit, & mortis horam
tanti fecit, vt ſuã appellarit, vos quoq; horam in qua aliquid erit

eius

eius causa ferendum, vestram, & non alienam existimetis. 19

Sciens quia venit hora eius, vt transeat ex hoc mundo ad patrẽ cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finẽ dilexit eos. Ait hoc loco Diuus Augustinus, quod dilexit eos in finem, id est, vt daret se eis qui est vltimus finis. Hic est finis quo nostræ sagittæ, id est, opera cogitationesq; nostræ dirigi debẽt. *In finem dilexit eos.* Vt se illis traderet, & eum tanquam suum possiderent. In finem dilexit eos, id est, adeò dilexit, & tot in eos cõtulit beneficia, vt finem ad quẽ nati sunt, cõsequerentur. Diuus Chrysost. ait, omnia suum habere finẽ & terminum, amor vero Christi Redemptoris nostri, vt homo erat, eo peruenit quoq; peruenire poterat, id est, ad finem, vlterius procedere non poterat, vsque in finem dilexit eos. Cyrillus ait: in finem dilexit, id est, in morte maiora dedit illis amoris indicia, quanuis in tota vita se eos amare ostenderat. Nunc tamen vltimam amoris 20 metam ostendit. Eximio pictori similis, qui plurimis tabulis in aliqua vrbe artis suę præstãtiã ostẽdit. Cũ vero discessũ parat, vt præclarum aliq; sui monumẽtum relinquat, omnes intendit vires, vt in eo quicquid arte præstare potest efficiat: ita etiam cælestis hic amoris pictor, & artifex Iesus Christus in tota vita plurima edidit amoris opera, natus est in stabulo, plorauit, sudit sanguinem, ieiunauit, orauit, prædicauit, passus est iniurias, & contumelias, quæ quidẽ præclara sunt amoris opera: verum in suo ab hac vita discessu, præstantiorem quandã amoris picturam reliquit, & quod amore præstare poterat, præstitit. Hoc illud significat, in finem dilexit eos.

Naturalis motus quanto magis accedit ad terminum, eo velocior est: vt lapis qui deorsum fertur: violentus vero in fine remissior est, vt cum lapis ascendit. Christi Redemptoris nostri amor voluntarius erat non violentus, & ita in finem maiora suæ vis, & impetus argumenta dedit. Si sponsa aliqua eo quod datam sponso fidem fregisset, ad supplicium raperetur, sponsus vero amore commotus diceret iustitiæ ministris, se debitum sponsæ suæ supplicium subire velle, & pro ea mori, & ita fieret, vt ea dimissa traheretur sponsus ad necem: cum vero ab ea separaretur, diceret, Dilecta sponsa gemmam hanc accipe, vt perpetuum sit apud te monumentum mortis à me tuæ causa susceptæ, vt quoties eam videbis toties me pro te mortuum esse recorderis, nonne videret in hoc maxime suũ erga illam amorem ostendere? & qualem æquũ 21

erat

22 erat remanere ſponſam? Cùm gemmam illam videret, quam in
mortis ſuæ memoriam ſponſus reliquerat, quis eto dolore affice-
retur? quot effunderet lachrymas tanti, ac tam ſingularis amoris
memor? Hoc ipſum præſtitit hodie Chriſtus Dei filius, qui cùm
animæ noſtræ ob iniuriam illi factam raperentur ad ſupplium,
eas ſua morte liberauit, & in mortis ſuæ memoriam gemmã pre-
tioſiſsimam, id eſt, admirabile hoc altaris ſacramentum reliquit.
O ineffabilem diuini huius ſponſi charitatem, & amorem! Ma-
gnus profecto amor fuit ille, quo Ionathas proſequutus eſt Dauid. 1. Reg. 18.
Diligebat enim eum tanquam animam ſuam: nam ſpoliauit ſe
Ionathas tunica qua erat indutus, & dedit eam Dauid, & reliqua
veſtimenta ſua vſque ad gladium, & arcum ſuum, & vſque ad bal
theum, ſed non tradidit ſemetipſum ſicut Chriſtus Redemptor
23 noſter, qui cùm ab hac vita diſcedere vellet, ſuam nobis vitam &
ſanguinem, & cum his ſuam diuinitatem dedit. Cùm prophe-
ta Nathan in parabola illa, quam Dauid eo loco proponit exag- 2. Reg. 12.
gerare vellet, quantum pauper quidam vnam ouem quam eme-
rat, & nutrierat, amaret: erat (inquit) de pane illius comedens, &
de calice eius bibens, & in ſinu illius dormiens. O cæleſtis anima-
rum noſtrarum amator, qui nobis cæleſtem hunc panem mandu
candum, & hunc vitæ calicem bibendum dediſti: & quia defati-
gati ſumus in ſinu tuo, & pectore cùm te recipimus, vis requieſce-
re. Quibus nam verbis te laudabimus? Quibus nam ſeruitutis offi
cijs, tantum amoris tui beneficium perſoluemus? Si virgo eſſet ali Simile.
qua, quæ domi clauſa diligentiſsima cura à parentibus ſuis cuſto-
diretur, & cùm eã nobilis aliquis adamaret, & alloqui ſummope-
24 re cuperet, nec poſſet: ſuos verò ſeruos videret eò intrare, & cũ ea
libere loqui, quantum id eis inuideret, id ſeruis ſuis licere, quod ſi-
bi non liceret? Nonne ſummum amorem oſtenderet, ſi vt eam al
loqui poſſet ſerui ſui veſtẽ indueret? Benedictus ſis tu Deus meus,
qui ita te humiliaſti, vt ſerui tui veſtem induere dignatus ſis, vt
nos alloqui poſſes, cumque videres panem ſeruum meũ hanc cor
poris mei domũ intrare, panis veſtem ſumis, vt his accidentibus
tectus cũ anima noſtra, quam ardentiſsimè amas intime conuer
ſari poſsis.

Et notandũ eſt, quòd ſcire Ieſum quia iam venerat hora eius
ponitur ab Euangeliſta tãquam cauſa cur in finem dilexerit eos.
Vt nobis ſignificaret quod mortis noſtræ incertitudo, & recorda-

tio eſt maximum nobis ad virtutem incitamentũm. Mortis ve- 25
rò obliuio efficit vt rebus vanis & inutilibus operam demus. Di-
Gene.27. xit Iſaac Eſau: Fili mi vides, quòd ſenuerim & ignorem diẽ mor-
tis meæ, ſume arma tua, &c. Vt benedicat tibi anima mea ante-
quam moriar. En igitur vt ſanctus hic Patriarcha de rebus ſuis
cogitat, quia mors illi ſemper verſabatur ob oculos. Vultis ne ſcire,
an quis recordetur venturum quendam æternitatis diẽ cuius nul-
lus erit finis? Attendite opera quæ facit, hæc enim an mortis me-
Pſalm.9. mor ſit necne teſtantur. Vbi nos legimus, non apponat vltra ma-
Hiero. gnificare ſe homo ſuper terram, Diuus Hieronymus ex Hebræo
vertit, homo ex terra, id eſt, qui ex limo terræ formatus, in eandẽ
terram paulò poſt vertendus eſt: non apponat vltra magnificare
ſe ſuper terram, id eſt, quomodo terrena audet optare, qui ne vnã
quidem vitæ ſuæ horam certam habet. 26

Præterea illud, in finem dilexit eos, ſignificat amare conſtan-
tiſsimè, quaſi nunquam amoris filum fregerit: ſed cum eo & pro-
pter eum mortuus eſt. O quam leues, & inconſtantes hodie in
Gala.1. amore ſumus. Quonam animi dolore aiebat Diuus Paulus. Mi-
Gala.3. ror quòd ſic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocauit in gra-
tiam Chriſti, & infra magna eos ſeueritate reprehendens ait: O
inſenſati Galatæ, quis vos faſcinauit (hoc eſt, *quien os ahojo*) non
obedire veritati? ante quorum oculos Chriſtus Ieſus proſcriptus
eſt, & in vobis crucifixus. Faſcinare eſt oculorum intuitu, ob eorũ
malitiam, alicuius ſubiecto inficere propter eius debilem comple
xionem, & eſt morbus, quo pueri delicati affici ſolent, qui quorũ
dam hominum oculis corrumpi ſolent. Vtitur autem ſanctus
Apoſtolus hac metaphora, vt ſignificaret Galatas vt pueros fuiſ- 27
ſe deceptos: cùm tamen iam grandiores eſſent, & in fide funda-
ti. Quaſi diceret mirum non eſſet, ſi falſi iſti prædicatores nouos
homines decepiſſent, vos verò ante quorum oculos proſcriptus
Auguſt. eſt Chriſtus, & in vobis crucifixus (vbi Diuus Auguſtinus legit
præſcriptus, non proſcriptus) id eſt, poſteaquàm tot pro Chriſto
paſsi eſtis, decipi vos tam facilè ſiuiſtis, vt quidquid lucrati eſtis,
amitteretur. Præſcriptus, id eſt, cùm vos in fide inſtruxerim, &
eius myſteria declararim, ac ſi ea ante oculos ſcripta haberetis, ea
tam certa & vera credentes, ac ſi crucifigi Chriſtum veſtris oculis
videretis, cùm tantum iam eſſetis in fide progreſsi, quomodo ce-
cidiſtis? Ita profectò fratres mei mirandum omnino eſt, eos qui

tan-

28 tandiu de christiana vita,& virtute agimus,tam facile labi vt pue
ros. O insensati, quis vos fascinauit ? mulieris oculum posse te ô
homo occidere ? hominis oculum posse te ô mulier occidere? qui
Deum amare solebas,tam facilè corrũperis & fascinaris? O Deus
potentissime da nobis constantiam & fortitudinem, vt filium
tuum imitari possimus.

Sciens, quia omnia dedit ei pater in manus. Res est admiratione di-
gna, quod vt narraret Diuus Ioannes sanctissimæ Trinitatis my *Ioan. 1.*
sterium nullo verborum ambitu vsus est,sed statim dixit: In prin
cipio erat verbum,&c. Narraturus verô rem tam humilem,vt est
Christum Redemptorem nostrum lauasse pedes discipulorum,
magno verborum circuitu vtitur. Quomodo ? nonne sublimius
est Trinitatis mysterium ? ita est sed illud ex se sublime est, & ad
29 mirabile. Sed vt factum hoc humillimum maiorem nobis pare-
ret admirationem, & ad eius imitationem magis incitaret,neces-
se erat vt priùs sanctus Euangelista personæ præstantiam quæ
se humiliauit, narraret, & tempus cùm id factum est, & occasio-
nem, & ipsiusmet Iudæ pedes lauasse diceret, tunc cùm de eius
proditione cogitabat.

Surgit itaque à Cœna, & ponit vestimenta sua: &c. In Regum &
Principum palatijs inferioris gradus homines depositò pallio mi- *Simile.*
nistrare solent : maioris verô gradus & dignitatis, vt Maiordo-
mus,& Architriclinus eum pallio. Dei filius cùm in vilissimo hoc
officij genere hominibus seruiret, sine vlla authoritate seruire vo
luit,& ita posuit vestimenta sua. Vos verò cum Deo seruiendum
est authoritatem quæritis: nam cur non maturè surgitis, sed miſ-
sam in meridiem vsque differtis? quia (inquiũt) authoritas est ser
30 uanda personæ. Cur eam saltem non auditis in templo, sed do-
mi? quia maioris est authoritatis. In illis verò locis: in quibus diui
tes hospitalibus seruire consueuerunt,cur viginti ferculorum con-
uiuia præbent ? nonne satius esset ea paulatim per viginti dies di
stribuere, aut eorum pretium hospitali in eleemosynam dare,
quam vt hodie saturi cras famelici sint ? Respondent personarum
authoritatem spectari debere, en vt omnibus in rebus authorita-
tem quæritis, & cum ea ipsimet Deo seruire vultis. O bone Iesu,
ô animarum nostrarum gloria, vt in omnibus vitæ tuæ actioni-
bus summæ humilitatis exempla præbuisti : vestem & cum ea
authoritatem depones vt nobis seruias, ac si infimi gradus homo

esses. *Et ponit vestimenta sua.* Tanta cum voluntate seruit Deus ho- 31
minibus, vt se omnibus rebus expediat, nequid eum impedire
possit. Homo verò infœlix, vt tantæ maiestati seruiat, nescit im-
pedimenta tollere. Vide vt magister tuus ponit vestimenta sua
4.Reg. 2. vt tibi expeditus inseruiat. Pallium reliquit Elias, vt currũ quem
Matth. 18. Dominus ei miserat, ascenderet: & in Euangelio dixit Dominus:
Sinite mortuos sepelire mortuos suos. Tibi impedimenta relin-
quenda sunt: nam si vt ea te relinquant expectas, nũquam relin
2.Reg.6. quent. Ponit igitur vestimenta sua. Cùm Michol vidit Dauid,
qui ante arcam Domini saltabat irridens, dixit: Quàm glorioſus
fuit hodie Rex Israel discooperiens se & nudatus est, quasi si nu-
detur vnus de scurris. Plus verùs hic noster Dauid præstat hodie,
qui non ante arcam Domini, sed ante pauperum piscatorum pe-
des ponit vestimenta sua. Si hoc carneis oculis aspicitur, con- 32
temptum fortasse parere posset: sed si spiritualibus animæ ocu-
lis spectatur, maximè in eo Christi Redemptoris nostri gloria
elucet.

Venit ergo ad Simonem Petrum: & dicit ei Petrus: Domine tu mihi la-
D.Augusti. *uas pedes?* Verba (inquit Diuus Augustinus) hæc sunt quæ attin-
genda non essent, ne fortè quod spiritus de illis dignè concepit,
indignè lingua explicaret. In his duobus verbis: *Tu mihi*, Christia-
na philosophia tota continetur. Quis es tu Domine, & quid pro
hominibus feciſti? quid eis promiſiſti? quis est homo, in quem tot
beneficia confers? Tantam sanctus Apostolus concepit animo
admirationem videns maiestatem illam ante suos pedes prostra-
Simile. tam, vt surgere vellet. Animaduertistis ne cum imum aliquem
profundum q; locum ex alto respicitis, vt toto corpore perhorres- 33
citis & oculos statim, ne videatis, auertitis? huiusmodi erat quod
D.Petrus videbat, illius Maiestatis memor, quam in monte Tha
bor olim aspexerat & reuelationis, quam habuerat, illum Dei esse
filium naturalem.

Si non lauero te, &c. Si in rebus, quæ speciem æquitatis habere,
& rationi morumque præceptis consentanea videntur, repugna-
re Deo non licet, quid erit in rebus, quæ sunt omni æquitatis
colore & specie destitutæ? Si Diuo Petro modestum esse contra
Dei voluntatem non licet, quomodo nobis impudentes esse li-
cebit? Diuo Petro (vt Deum honoret) pertinax esse non licet no-
bis vt debitum illi auferamus honorem, licebit? Considera ô

peccator

34 peccator paratum adſtare Deum vt tibi lauet pedes. Iam (inquit)
eos tibi in baptiſmo laui, & ſæpè aliàs pœnitentiæ ſacramento, &
tamen non defatigor. Solum abs te peto vt te noſcas, & quàm ſor-
didus ſis animauertas, in illo tuorum peccatorum cœno volutа-
tus, vt me roges cum Dauid, volo, dicēs: Amplius laua me ab ini- Pſal. 50.
quitate mea, & à peccato meo munda me: quoniam iniquitatem
meam ego cognoſco. O immenſa Dei pietas, nonne ſatis erat, ò
Domine idem te præſtare, quod præſtitit Eliſæus, qui leproſum 4. Reg. 5.
miſit vt ſe in Iordane lauaret? ſed tuo ſanguine, tuis lachrymis,
tuis ſudoribus nos lauare voluiſti? quid reſpondes ò infœlix ho
mo? id quod Diuus Petrus, ſed non eodem zelo, eodem q́ue vene
rationis affectu: *Nō lauabis mihi pedes in æternum.* Quare ò Domine
mihi eſtam importunus? cur tot ſermones? tot vacationes? tot in
35 ſpirationes? nolo me laues, quādiu ſic viuo in luxuriæ, auaritiæ,
& vanitatis ſordibus, contentus viuo. Nō lauabis mihi pedes in
æternum. Hæc omnia dicis factis & operibus: licet non verbis. O
infœlix homo: *ſi non lauero te, non habebis partem mecum.* Et ſi cum
Ieſu Chriſto partem nō habes, quid de te erit? Et ideò frater quod
Deus petit, effice: ſine te ab illis ſanctiſsimis manibus lauari, vt
cum eo partē habere poſsis. Res eſt animaduerſione digna, quòd Ioan. 21.
quamuis Diuus Petrus Chriſtum Redemptorem noſtrum nega
uerit, nunquam tamen ab eo reprehenſus fuiſſe legitur: & hoc lo
co, quia lauari non vult, tam ſeuerè reprehenditur. In quo ſignifi
catur non mirari Deum tantopere peccandi imbecillitatē, quan-
tum poſt peccatum cùm lauare nos vult nos recuſare. Qua nā de Luc. 19.
cauſa exiſtimatis fleuiſſe Ieſum ſuper Hieruſalē? quia nimirum
36 cùm cæleſtis medicus veniſſet, vt eam curaret, eum admittere no
luit, & in peccato perſeuerare maluit, quàm curari. Et ita ei dixit,
eò quod non cognoueris tempus viſitationis tuæ.

Cùm audiſſet Diuus Petrus minas, ait deterritus: *Non tantum
pedes meos, ſed & manus & caput.* Intelligebat enim ſanctiſsimus
vir non eſſe ſatis res nobis bonas videri, ſed neceſſe eſſe eas place-
re Deo vt bonæ exiſtimentur. Quia vt dicitur: Eſt via quæ vide- Prou. 14.
tur homini iuſta, nouiſsima autem eius deducunt ad mortem. Et
ideò mutari in Diuo Petro leuitas non fuit, ſed prudentia. Sunt
homines qui iurant nihil ſe alicui mutuò daturos eſſe, aut nun-
quam cum eo loquuturos, & quòd ſi eos rogas, vt mutuo aliquid
ei dent, vel cum eo loquantur, id fieri poſſe negant, eò quòd ſe ſe

iuramento obſtrinxerint. At iuramentum huiuſmodi feciſſe, ma- 37
gna fuit impietas, & maior erit ſeruare.

Poſtquam ergo lauit pedes eorum, & accepit veſtimenta ſua, cum recubuiſſet, iterum dixit eis: Scitis quid fecerim vobis, &c. Iam (inquit) intel ligitis cur vos lauerim. *Exemplum enim mũ dedi vobis.* Veſtrę enim ſalutis fundamentum, humilitas eſſe debet, quæ vt vobis facilior videatur, exẽplum hoc ſumite, quo omnes quotquot ſeſe hac in re offerẽt difficultates facile ſuperabitis. Animaduerſione omni nõ dignum eſt, quòd cùm eſſent Apoſtoli infimi gradus homi-
Pſal. 112. nes (quos ex induſtria tales Dominus elegerat, de ſtercore erigẽs pauperem) & cùm tot annos in illa humilitatis ſchola talis fuiſ- 38
ſent præceptoris auditores, neceſſe tamen fuerit humilitatem illis tantopere cõmendare, & Dei filiũ humiliaſſe ſe, & ad vniuſcuiuſque pedes demiſiſſe, vt ad eam illos ſuo incitaret exemplo. Res mira! pauperes piſcatores & verbis hortari & exemplo, vt ambitioſi non ſint. Quanam re ſuperbire poteſt piſcator, publicanus, & huiuſmodi homines qui victum ſibi labore quærebant? nonne ſatius eſt Dñe ad fidem & conſtantiã eos hortari, quos in fra paucas horas ad turbæ ferriq́ue aſpectum, terga vertentes eſſe te deſerturos noſti? O immenſa Dei bonitas, ò infinita ſapientia, vt hominũ corda intelligit, & ijs omnibus, quæ nobis neceſſaria ſunt, prouidus accurrit. Intelligebat Dominus, quàm facile infimi homines cùm ad dignitatis culmen aſcendunt ſuperbire ſo-
3. *Reg.* 9. leant: & tanquàm capitis vertigine correpti concidant. Quantus
1. *Reg.* 16. nam fuit Saul caſus, quem Deus ad regnum Iſrael à bobus aſiniſque vocauit? quantus Dauid, qui cum ouium paſtor eſſet, ad 39
eiuſdem regni dignitatem erexit? Hanc igitur ob cauſam Domi nus tot ſalutaribus præuenit remedijs, ne in Apoſtolatus dignita te conſtituti ſuperbirent: neque verò illis tantum, ſed nobis quo q́ue præbeatur exemplum. Audiamus igitur fratres ſuauiſsimũ huius Cygni carmen quod nobis iam moriturus cecinit. Cumq; in eo nos humilitatem, charitatemque docuerit, hęc omni ample ctamur affectu, & omni ſtudio & labore curemus, vt humiles ſimus, & nos inuicem amemus vſque in finem. Conſiderate quibus in rebus occupatum mors Chriſtum Redemptorem noſtrũ inuenerit. Cogitet vnuſquiſque & examinet ſemetipſum, ſi nũc mors ei inopinato adueniret, & repentina, quibus in rebus ſe occupatum deprehenderet, quod ne accidat aliquando, prouiden-

dum

4odum eſt maturè in vita, quia vt ait Diuus Auguſtinus: Si bene vixeris bene morieris, & bene morièrtes, diuinæ gratiæ muniti præſidio, gloria perfruemur æterna: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Sermo in Paſsione Domini.

Thema.

Chriſtus traditus eſt propter delicta noſtra. Paul. Roma. 4.

1 VETVS fuit prædicatorum conſuetudo, hodie diuinæ gratiæ auxilium ſanctiſsimæ Virginis Mariæ interceſsionem non implorare. Cuius rei has cauſas adducebant. Primò, quia cùm ideò potiſsimum apud Deum plurimum interceſsione poſsit, quia eius filij mater eſt, id hodie deficit, quia mortuo filio, mater eſſe deſinit. Secundò, quia hæc eſt, quæ diuini theſauri & gratiæ clauē habet: & vt ait Diuus Bernardus: Nihil nos Deus habere voluit, quod per manus Mariæ non tranſierit. Verùm hodie nihil opus eſt claue, quia vt, idem ait: Clauus pane trans factus eſt mihi clauis reſerans. Fracta eſt hodie arca & theſaurus per varias partes apertus, quiuis poteſt manum immittere ſine clauis auxilio. Cùm refigitur arca, & renouabitur, & in ſanctiſsimum corpus redibit ſanguis cūc clauis & iuriſdictio ad ſacratiſsimæ Virginis manus redibit. Et has ob cauſas nihil hodie à Deo per eius interceſsionem petere conſueuerunt. Verùm meo iudicio nunquam ab eius auxilio recedere præſtat: quia ad quem maiori fiducia in ſuis neceſsitatibus confugiunt filij, niſi ad matrem? & ſi mater filij obliuiſcitur, quis eius erit memor? & ideò quaſi id difficile eſſet, vt ſuum amorem exaggeraret, dixit Deus: Nunquid obliuiſci mulier poteſt infantem ſuum, vt non miſereatur filio vteri ſui? & ſi illa obl[illegible] fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui. At beatiſsima [illegible] quam vſque in hanc diem data eſt nobis, vt m[illegible] nus dixit Beato Ioanni (& vnà in eo cunctis) [illegible] mater tua, hodie vt matrē oēs eam acquirim[illegible] loco nos illa habere incipit, & ideò meri[illegible]

D. Bernar.

2

ggg

dicere monſtra te eſſe matrem. Incipe ò Domina matris opera fa- 3
cere. Præterea quia hodie eius filij exequiæ, & anniuerſaria cele-
brantur, qui neq; vxorem habet, & amicum fere nullum (quia re
Matt.26. licto eo omnes fugerunt, eum in mortis ſolitudine deſerẽtes) Ma
tres autẽ panem, & cerã in oblationem dare conſueuerunt. Ideò
hac potiſsimũ die hæc ſanctiſsima virgo tenetur quodammodo
gratiæ panem ſua interceſsione nobis largiri, & diuinæ ſapiẽtiæ
cerã, quæ noſtras mentes illuminet. Lachrymis etiã hodie opus
eſt, quas quis nobis dabit, niſi hęc pijſsima Virgo, quæ hodie tot
lachrymas effudit? Cùm iuſsit Salomon diuidi puerum, & partẽ
vnicuique dari, eius quæ verè mater erat commota ſunt viſcera,
3.Reg.3. vt Scriptura ait. Quanto magis ſanctiſsimæ huius matris viſcera
commota fuiſſe credimus, cum dilectiſsimum filium ſuum ſæuiſ
ſimè lacerari videbat? Altera illa non vidit, ſed imperantem audi 4
Eccle.1. nit Regem vt fieret. Atque ideò dicitur, ad locũ vnde exeunt flu-
mina reuertuntur, vt iterũ fluant. Ita dolores omnes quibus Chri
ſtus Redẽptor noſter torquebatur, in beatiſsimæ Virginis viſce-
ra (tanquã in mare flumina) ingreſsi ſunt, & inde reuertebantur
ad filium, vt eum magis magiſque torquerent, matris anima ita
filio coniuncta hærebat, vt quod in corpore patiebatur filius, illa
Hiero. eodem tempore ſentiret in anima. Et ita ait Diuus Hieronymus,
quòd fuit pluſquam martyr. Quia martyres in carne quam ode-
runt, patiebantur, & ita eam torqueri ſpiritu deſiderabant: at Bea
ta Virgo non in carne quam oderat, ſed in carne illa filij ſui pre-
Iob.17. tioſiſsima, quã plus vita ſua amabat, patiebatur. Quàm verè po-
Num.4. terat illa dicere, non peccaui, & in amaritudinibus moratur ocu-
lus meus. Hanc dicere poſſumus aram illã fuiſſe, vituli ſanguine 5
ſeptiesirrigatam. Quia quoties filius ſanguinẽ effundebat, toties
mœrore eius anima aſpergebatur. Cùm videret Propheta Helias
Dei prophetas occiſos, & altaria deſtructa, mortẽ zelo quodam
Reg.19. ardentiſsimo à Deo petebat, dicẽs. Altaria tua deſtruxerunt, &
prophetas tuos occiderunt. Et paulò ante dixerat, ſufficit mihi
Domine tolle animam meam. Hodie dum prophetarum Regem
& benedicta Virgo occiſum, & altaria Dei deſtructa: mẽbra
tot Deo Patri offerebãtur ſacrificia, quo ani-
ata crucem ſtabat Deum rogaſſe credimus, vt
ex hac vita eriperet? Quæ omnia, cùm ita
ducia ad hoc vniuerſale refugium accurrere
poſſu-

6 poſſumus, vt gratiam nobis à Deo ſua interceſsione obtineat: mihi quidē vt ſpiritu & deuotione diuina hæc myſteria referre poſſim, vobis verò, vt ea audire eodem ſpiritu, ac deuotione poſsitis. Et ideò dicamus omnes deuotè, Aue Maria.

Magna exaggeratione ait Diuus Paulus: Flecto genua mea ad patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt det vobis ſecundum diuitias gloriæ ſuæ virtute corroborari per ſpiritum eius, in interiori homine Chriſtum habitare per fidem in cordibus veſtris, in charitate radicati & fundati, vt poſsitis comprehendere cum omnibus ſanctis, quæ ſit latitudo, & longitudo, & ſublimitas, & profundum. Quamuis magna Dei myſteria prædicabat Apoſtolus: pro nullo tamen eorum ita orauit, nec tanto cū affectu ſicut pro hac, ſcilicet, vt daretur hominib⁹ intelligi, Chriſti filij Dei paſsio
7 nis & mortis latitudo, lōgitudo, ſublimitas, & profundū, quia vndiq; admirabilis eſt. Flecto (inquit) genua ad patrē, &c. & ab eo peto, vt det vobis corda, quibus aſſequi poſsitis immenſam Ieſu Chriſti charitatē, qui pro vobis mortu⁹ eſt. Resiſta eſt tāti momēti, vt à precibus nos initiū ſumere ęquū ſit rogādo vos, vt vos ipſi ad eius cognitionē incitetis, quia ex eo vires ſumet animus, vt in virtute progrediatur alacrius. Quāuis enim ſoleāt hominibus, cū propriū videt ſanguinē, vires præ languore deficere: Chriſti tamē Redēptoris noſtri ſanguis in Eccleſia oſtēditur, vt vobis ad virtutem ſit incitamentū, & ad maiora aggrediēda animos addat & vires. Factum eſt prælium magnū in cælo inter angelos bonos & malos. Boni autem vt vires animumq; acquirerent, pretioſiſsi-
8 mum Ieſu Chriſti ſanguinem aſpiciebant. Quare ipſi (vt ibi dicitur) vicerunt propter ſanguinem agni. In eodem Apocalypſi cū martyrum referret fortitudinem dicens: Hi ſunt qui venerunt de tribulatione magna, addit cauſam ſtatim: Et lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni, ideſt, fortes fuerūt in tribulationibus, quia ſe in ſanguine agni lauerūt. Et ſi defatigati eſtis fratres ſuperioris diei, & ſanctiſsimæ huius noctis officijs, & ſanctis huius hebdomadæ ſacratiſsimæ exercitijs, ſatiserit vt quietè hic & attentè me audiatis, cogitate de hoc pretioſiſsimo ſanguine, de paſsione, & morte, quam hodie Dei filius pro nobis ſubire voluit, agendum eſſe. Salomon ait, Omnia tempus habent, tempus naſcendi, & tempus moriendi, tempus plantandi, & tempus euellendi, tempus occidendi, & tempus ſanandi, tempus flendi, & tempus ridendi: Tē-

Ephes. 3.

Apoc. 12.

Apoc. 7.

Eccleſ. 3.

pus hoc quod habemus præ manibus, nascendi tempus est Deo 9
per gratiam: tempus euellendi vitia & plantandi virtutes, tẽpus
mortificãdi carnẽ & sanãdi spiritũ, tẽpus deniq; flẽdi. Cum arcã
1. Reg. 4. Dñi abstulerunt Philistijm tantum ex eo dolorem accepit sacer-
dos Eli, vt cùm ob filiorum suorum mortẽ, qui in eodem prælio
occubuerant minus doleret, dolore ipso exanimatus expirauit.
At quantò æquius est dolere nos hodierna die? qui si vt Eli mori
morte corporali præ dolore nõ possumus, moriãtur in nobis hu-
2. Reg. 3. mana gaudia, moriatur omnis sensualitas & peccatũ. Cùm Ioab
occidisset Abner, vt purgaret se Dauid de homicidio, & carere
omni culpa ostẽderet, dixit ad Ioab, & ad omnẽ populũ, qui erat
cum eo: Scindite vestimenta vestra, & accingimini saccis & plã-
gite ante exequias Abner. Plorat Dauid, plorat omnis populus
mortem Abner. O magne Abner Christe, Iesu fili Dei, qui pro 10
nostra salute moreris. Cõuenite igitur Christiani. Hodie glorioſi
huius defuncti celebrantur exequiæ. Plorate, & deplorate eius
mortem vestris operibus & lacrymis: contestamini eius morti ne
minem vestrum consensisse, & profectò tot sunt doloris & fletus
causæ, vt quemadmodum Iacob dixit: Descẽdam ad filium meũ
Gene. 38. lugens in infernum: ita & nos quoquè tot lacrymas optare debe
remus, vt lacrymæ ipsæ vitæ finem imponerent, & ijs submersi
moreremur. Et eò magis si singularẽ amorem, quo pro nobis pas
sus est, considaremus.

Et ita ea Diui Pauli verba: *Traditus est propter delicta nostra*, in
telligẽda sunt à proprio amore potissimũ morti & tormẽtis fuis-
Bernar. se traditum. Quam verè dixit D. Bernardus, quid amore violen- 11
tius? Triũphat de Deo amor. Cùm triũphum Romæ imperatori
alicui decernebãt ob singularia virtutis ab eo edita facinora, mag
na cũ pompa vrbẽ triũphans ingrediebatur innumerabili homi-
nũ multitudine: præibãt currũ Reges, de quibus triũphabat vin-
cti, ita nobilissima Asiæ Regina Zenobia, ducta in triũphi põpa
fuit aurea cathena deuincta. A Egypti verò Regina Cleopatra, ne
ita duceretur aspidũ morsu sibi vitã eripuit. Spectatur Christum
funibus vinctum, verberibus laceratum, spinis penetratum con-
templabimur, qui per vrbem Hierusalem ad Caluarium cru-
ce oneratus ascendit: in genua sæpè pondere oppressus procum
bens (quam ob causam dixit Dauid de eo: Ego sum vermis & nõ
Psal. 118. homo: quia vermis pedibus, manibus, ore & toto corpore repens

in

incedit.) Si igitur hoc contẽplabimur, nonnè amorem de eo triũphare dicemus? O potentiſsime amor, vt Deũ ipſum ante tuos pedes proſtratum trahis à te ſuperatum. Verè ait Apoſtolus: *Traditus (ſcilicet a ſua charitate & amore) propter delicta noſtra*, & non propter ſua: nulla enim habere potuit. Ex quo ea Iſaiæ verba intelligetis, vt faciat opus ſuũ alienũ opus eius, vt operetur opus ſuum, peregrinũ eſt opus eius ab eo, ideſt, vt opus ſuũ faceret, alienum opus fecit ſuum. Dei opus eſt iuſtificare, ignoſcere, ſaluare: vt igitur hæc opera faceret, aliena opera fecit ſua. Quod nã opus magis à Deo alienũ eſſe poteſt quã pati? & hoc omne quod alienũ erat ſuũ fecit, vt quod ſuum erat faceret, ideſt, iuſtificare & ignoſcere. Et vt magis eius amor appareat verba illa ſingularia eiuſdem Iſaiæ perpendite qui cum eo loquens ait: iugum oneris eius, & vir
13 gã humeri eius, & ſceptrũ exactoris eius ſuperaſti ſicut in die Madian, ideſt, redemiſti Domine mundũ, & liberaſti homines è manu Sathanæ, vt Gedeõ Hebræos à Madianitis. Videtur hæc comparatio non omnino cõuenire; quia Gedeon, neq; fudit ſanguinem, neq; vllum paſſus eſt in victoria detrimentũ. At in Chriſti Redẽptoris noſtri victoria quot labores, quot tormẽta, quę mors tam ſæua, quanta ſanguinis copia? Ex hoc colligere licèt quantũ nos dulciſsimus hic redemptor noſter amet, & quã ſuauis illi fuerit mors, quã grata ſanguinis effuſio, quandoquidẽ, quicquid paſſus eſt, nihili facit. Et de victoria tantũ in ea Prophetia loquitur, de tormentis & morte ne verbum quidem. Quaſi diceret Iſaias, tantum nos amas ò Dñe, vt nullum fere pro nobis ſuſcepiſſe laborem, & incruentam de hoſtibus reportaſſe victoriam tibi videa-
14 ris: ſicut in die Madian in quo ſine vulnere & ſanguine victi proſtrati q; hoſtes fuere. Benedictus & glorificatus ſit talis Deus, laudent te Deus meus omnes cæli Hierarchię obtã ineffabilem amorem: nihil pati vocas, tam ſæua pati tormenta? nullus vnquã taurus fuit tot telis trãfixus, vt cæleſtis hic ſpõſus noſtra cauſa. Quot in eum tela inimicorum crudelitas iecit, quos in fratrũ amicorum quę loco habebat? quonam dolore dixit Deus ad Cain, vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra, ideſt, æquum erat ius ſaltẽ cõſanguinitatis & ipſum fratris nomẽ te à tanto ſcelere deterreret: ſanguis fratris tui clamat ad me. Hoc à me magis petit vltionẽ & pœnam, quia cùm eſſet ſanguis fratris tui, eum tamẽ impie effundere voluiſti. Crudeles Hebræi fratrem veſtrum, carnem veſtram

Iſai. 9.

Iud. 7.

Gene. 4.

ſtram tam ſæua morte occiditis, & in eum tanquam in taurum 15
tot tela vibratis? Currit huc illuc taurus & vbiq; adeſt, qui eũ vul
neret, quò confugiat non habet. Ocæleſtis animarum noſtrarum
Pſalm. 68. ſaluator, quàm verè dixiſti, quęſiui conſolationem & non inue-
ni. Quoquò ibas inueniebas tormenta: in horto te percuſſerunt:
in domo Annæ alapam illam crudeliſsimam nefarius miles de-
dit: in domo Caiphæ expuerunt in faciem: in domo Herodis al-
ba veſte te induerunt vt ſtultum: in domo Pilati ſæuiſsimè flagel
larunt, & ſpineam capiti coronam impoſuerunt, in Caluario tan
dẽ crucifixerunt. Incedit taurus vulneribus plenus doloris edens
mugitus, ſuiſque doloribus aliorum pellit dolores, qui in theatro
ſpectant: ita mors tua ſæuiſsima quę tormenta tua, ô defatigate Ie
ſu, tormenta condemnationemq; noſtram ſuſtulerunt. Nam vt
D. Bernar. D. Bernar. ait, mirabilis paſsio tua Domine Ieſu, quæ paſsiones 16
omnium propulſauit. Taurus tandem occiſus pauperum cibus
eſſe ſolet: ita etiam (quod deplorandum omnino eſt) tua pretio-
ſiſsima mors nulli ferè, niſi pauperibus, vtilis eſt & fructuoſa: po-
tentes verò & diuites eam tanquam tauri carnem contẽnunt. Vi
detis ergo fratres ineffabilem Dei noſtri charitatem, qui quãuis
tot paſſus ſit tormenta, ea tamen nihili facit. Et hæc etiam cauſa
Iſai. 50. eſt cur Iſaias, oui eum comparauit dicens: Tanquam ouis ad occi
ſionem ductus eſt. Quia ſi rectè animaduertitis ouis eadẽ manſue
tudine ad carnificinã ducitur, vt occidatur, & ad pratũ vt paſcat:
vt nulla in ea differẽtia dignoſci poſsit. Ita Redemptor noſter eo
dem aſpectu ibat ad mortem, acſi ad ſolenne aliquod cõuiuium
iret. Meritô igitur diximus paulo antè à ſuo amore traditum fuiſ-
ſe. Potiſsimum traditus eſt propter peccata noſtra. O hominum 17
peccata quàm graue veſtrum eſt malum, quandoquidem Deum
ipſum pati, & talia pati feciſtis: ô homo tu qui in toto hoc quadra
geſimæ tempore aperire oculos noluiſti, & peccatorum tuorum
grauitatem intelligere, vis eam tandem aliquando intelligere? re
demptorem tuum contemplare, quem ſi vinctum, flagellatum,
crucifixum vides, id omne tua cauſa eſſe intellige. Et ita cum Pi-
latus dixit: Non inuenio mortis cauſam in eo; quamuis quid dice
retignorabat, vere tamen hoc dixit, quia mortis cauſa non in eo
Ezech. 8. fuit, ſed in nobis. Dixit Deus Ezechieli: fili hominis fode pariete-
tem. Et cùm fodiſſem parietem, apparuit oſtium vnum, & dixit
ad me: Ingredere, & vide abominationes peſsimas quas iſti faciũt

hic

18 hîc. Et ingreſſus vidi, & eccè omnis ſimilitudo reptiliũ & animalium abominatio, & vniuerſa idola domus Iſrael depicta erant in pariete & in circuitu per totum. O magnum myſterium vt videret Propheta omnes populi abominationes, iuſsit Deus vt foderet parietem. O redemptoris mei Ieſu Chriſti vulnera ad quæ ſi quis oculos conuertit, quanuis cæcus ſit, peccatorum ſuorũ grauitatem intelliget. Quid eſt paries niſi ſanctiſsima hæc Domini noſtri caro? & ita eam appellauit ſponſa dicens: En ipſe ſtat poſt pa *Cant. 2.*
rietem noſtrum, ideſt, videtis nè Verbum diuinum carnis pariete incluſum? Eia igitur ô peccator vis nê abominationes tuas videre? aſpice hunc parietem clauorum ſpinarumque vulneribus effoſſum. Hic vniuerſa domus Iſrael ſpectantur idola, ideſt, hinc intelligere licet quàm graue ſit ſcelus Deum ſibi facere creaturas, &
19 illis, Deo tantum debitum honorem amoremque præſtare. Vniuerſa idola depicta erant in pariete in circuitu per totum. O ſacrũ corpus in te omnia mea ſcelera depicta video. Pictura eſt liuor & vulnera, quę in toto corpore ſpectantur, nam àplanta pedis vſque ad verticem capitis non eſt in eo ſanitas. Color verò quo hæc de *Iſai. 1.*
picta ſunt, fuit pretioſiſsimus ſanguis. Vis igitur ô homo peccatorum tuorum grauitatem cognoſcere? tria ſpecta, quæ in hac ſanctiſsima paſsione inuenies: Perſonæ dignitatem, quæ eſt infinita, tormenta quæ patitur, & cuius cauſa ea patitur, nimirum propter peccata noſtra, vt ijs nos liberaret: traditus eſt propter delicta noſtra. O infinita Dei charitas! qui propter inimicorũ ſuorum peccata mori voluit. Hæc eſt Diui Pauli exaggeratio cùm ait: vix *Roman. 5.*
enim pro iuſto quis moritur? erit enim quiſquam qui ſi iniuriam
20 innocenti fieri videat, eum ab ea velit ſua morte redimere? vix inuenietur. At Dei filius pro iniuſto moritur, proprio amore motus. Habet quis filium, quem propter eius ſcelera domo eiecit: fin *Simile.*
gite patrem inimicorum gladios filij capiti imminentes videre, quanuis iratus ſit, per arma tamen & hoſtes filium defenſurus ac curret: quem qui vident, quid mirum eſt (inquiunt) pater eſt. At quid plus eſt Deum eſſe an patrem? nullus propê eſt patris amor ſi cum diuino comparetur, qui quãuis nos propter peccata noſtra domo eieciſſet iratus, cùm tamen inter hoſtes & arma videt in vitæ diſcrimen adductos, per verbera, per clauos, per ſpinas, per crucem, per mortem denique ipſam ad opem ferendã accurrit. Hæc eſt Dei noſtri charitas.

Pri-

Primum quod in hac ſanctiſsima paſsione conſiderandum occurrit, eſt, vt ſe Dominus in Bethania à ſanctiſsima virgine ſeparauit, cui diceret: Dilectiſsima mater, quid tibi debeam tu ipſa noſti, labores quos per alienas terras errando pro me tuliſti, pia quæ mihi ſemper præſtitiſti officia, curam & ſolicitudinẽ, quam mei triginta annorum ſpatio habuiſti: hæc omnia & plura debere me fateor, & agnoſco. At veniſſe iam ſcito mater vitæ mihi à patre præſcriptæ terminum. Neque hoc tibi nouum eſt: diu iam eſt cũ hoc noſti. Adæ mihi culpa ſoluenda, ſcriptura implenda, & Prophetæ mei fideles inueniendi ſunt. Iam iam tuis iſtis ſanctiſsimis oculis ſæuitiam in me exercendam videbis. Mulier es Dei menſa & Spiritus ſancti pane nutrita: nunc tibi virtus animi & conſtantia oſtendenda, iam enim moriturus diſcedam. Quanto cum dolore hæc ſanctiſsima mater audiret, vos ipſi cogitate. Fili mi reſponderet illa: vtinam tecum me quoque mori ſineres. Fœlix Iacob, qui nihil de filij ſui labore ſciuit antequam veſtem eius ſanguine aſperſam afferrent. Fœlix Dauid, qui filium ſuum Abſalon quercui ſuſpenſum tribus telis confoſſum non vidit, ſed tantũ ita accidiſſe audiuit. Si Agar Saræ ancilla filium ſuum morientem reliquit, dicens; Non videbo morientem puerum quinam erit animæ meæ dolor, cum te fili mi morientem videbo? mea lux, mea vita. Si Dauid & Ionathas cum eſſent ſeparandi, ob magnum quò ſe mutuò proſequebantur amorem, lachrymati ſunt, at quantò æquius fuit ſanctiſsimum filium, matremque piiſsimam tunc lachrymaſſe? Non conuenit, reſponderet ei Ieſus, te nunc dilecta mater mori, hic te remanere neceſſe eſt, vt meas has oues conſoleris. At illa, ſi hæc fili mi æterni patris voluntas eſt, benedictus ſit ille ſemper, tu verò ante quàm diſcedas benedic matrem tuam. Hæc dicens ante pedes Redemptoris ſui afflicta mater proſternitur: ille verò benedicens: benedicta ſis, inquit mea mater in ſæcula, benedictum ſit caput tuum quod ſemper ſanctis cogitationibus plenum fuit, benedictus ſit venter tuus virginalis, qui me per nouem menſes geſtauit, benedicta tua vbera, quæ lac meæ infantiæ præbuerunt, benedictum ſit os tuum veritate plenum, benedictæ manus in ſanctis exercitijs occupatæ, benedicta anima tua gratia & charitate, & omni virtutum genere plena. Ita plorantes diſceſſerunt.

21

Gene. 32.

22

2 Reg. 18.

Gene. 21.

1. Reg. 18.

23

Ille autem Hieruſalẽ proficiſcitur, & myſterioſa illa cœna facta,

in

24 in qua admirabile Euchariſtiæ ſacramentũ inſtituit, venit in hortum Gethſemani, vbi relictis diſcipulis ſuis procidit in faciẽ ſuam, tetigit terram facie acſi eam oſculaturetur, vt ſignificaret pacem in diſceſſu, hominibus dare vt in aduentu. Ingreſſus in mundum pacem ſecum attulit, quam Angeli cecinerant dicentes: Et in terra pax. Et hanc diſcedens relinquit. Prætereà procidit in faciem ſuam, vt oſtenderet quantùm amaret terram, & eos qui in ea viuunt. Nam quod amatis eum relinquitis datis illi oſculum pacis, & orabat dicens; *Pater mi ſi poſsibile eſt, tranſeat à me Calix iſte.* Pater mi, pium verbum & amore plenũ. Mirum profecto eſt, quòd cùm patris dilectus tanta cũ humilitate & reuerentia oraret, ille tamen taceret, quaſi eius preces contemneret. Cùm hac de re loquetur Dauid ait quaſi admiratus: Tu verò repuliſti, & deſpexiſti, 25 diſtuliſti Chriſtũ tuum, auertiſti teſtamentum ſerui tui, profanaſti in terra ſanctuarium eius, id eſt, profanari permiſiſti, deſtruxiſti omnes ſepes eius, poſuiſti firmamentum eius formidinem, diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam, factus eſt opprobrium vicinis ſuis, exaltaſti dexteram deprimentium eũ, lætificaſti omnes inimicos eius, auertiſti adiutorium gladij eius, & non es auxiliatus ei in bello. O pater æterne quodnam in te crimen commiſit filius tuus (inquit Dauid) quem acſi peccator eſſet contemnis? nonnè hic eſt filius tuus dilectus, cur illi nê vnum quidem verbũ reſpondes? repuliſti eum, & deſpexiſti, ita vt hominibus quoque contemptui eſſet. Exaltaſti dexteram deprimentium eum, lætificaſti inimicos eius, ideſt, permiſiſti vt in filium tuum inimici eius vires ſuas exercerent, & eo lætarentur. O admirabilis res, & mag- 26 num illis ſolatium, quos ex alto ſublimique ſtatu in humilem & infimum Deus euertit.

Matt. 26. & Mar. 14. Luc. 2.

Matt. 26.

Pſalm. 88.

Iterum tamen redit diuinus ſaluator ad preces, & ait, *Pater, mi &c.* Quaſi diceret ſi apud te plurimum poteſt perſeuerantia, & id facis vt perſeuerem; en iterum humi me proſtratum aſpice. Quis vnquam â te eiectus & repulſus eſt? tu autem Domine, longê facis miſerationes tuas à me, multiplicati ſunt qui oderunt me. O cæli rex, Calix iſte tam amarus, quem recuſas, potio eſt tã ſalutaris, vt ſi eã bibis generis humani ſalus futura ſit. Ergo miſce eam nè tam amara videatur, miſce cum ea cogitatione ad hoc te in hũc mundum veniſſe. Tu ipſe dixiſti, vt Diuus Paulus dete ait: ingrediens mundum dicit, hoſtiam & oblationem nolui-

Hebr. 10.

noluiſti, corpus autem aptaſti mihi, holocauſtomata & pro peccato noluiſti, nec tibi placita ſunt, quæ ſecundum legem offeruntur. Tunc dixiſti, eccè venio vt me offeram in ſacrificium acceptabile, Quarè quandoquidem iam potionem acceptaſti miſce eã cogitans mundum expectare vt tu eam bibas & ille liberetur, nemo enim ſanctorum, nec tua ſanctiſsima mater quam tu tantopere amas faciẽ Dei videbit, niſi hanc priùs bibas. Quarè quanuis mortis potio tibi videatur amara, attamen vora ob tuam erga patrem obedientiam, & in nos charitatem: quòd ſi cito tranſire poſtulas, non tã citò tranſibit antè quàm tranſeant per tuos humeros flagella plurima, per manus, & pedes clauicrudeliſsimi, per ſanctũ caput acutiſsimæ ſpinæ. 27

Conſiderate etiã vt excitat diſcipulos ſuos dormientes dicens: *Surgite eamus, eccè appropinquabit, qui me tradet.* Sepè dicere audiuiſtis lupũ ouibus, & agnis in via obuiã ire: at oues & agnos lupo obuiã ire nouum & inauditum eſt. O agnus Dei, qui tollis peccata mũdi, qui ſponte lupis occurris, & te illis tradis vt te ſæuiſsimè occidant. *Adhuc eo loquente, eccè Iudas ad eum accedens dixit, ane Rabbi, & oſculatus eſt eum.* Hoc illud eſt quod in mũdo fieri ſolet hodiè, oſculum pacis dare, & odium corde continere. O per honorem illius Domini quem omni honore hodiê deſtitutum videtis, deponite, deponite animos iſtos ſimulatos: ſed ſi ignoſcitis, non id fiat vt tutius vlciſci poſsitis. Nolite ad cæleſtem hunc ſponſum Iudę ſimulatione accedere. Vbi nos legimus: Apprehendite diſciplinã nè quando iraſcatur Dominus: legitur in Hebræo, oſculamini filium. Quaſi diceret, date pacis oſculum filio meo, ne pereatis de via iuſta. Verùm non ſit oſculum Iudæ, ſed cum animo, amore, & charitate pleno. Ex horto vinctum nudis pedibus per viam quandam ſaxis acutiſque quibuſdam lapidibus aſperrimam, ad vrbem duxerunt. Conſiderate quid tunc pius Ieſus ſic ductus pateretur. Experiẽtia docuit venationis carnem eò magis teneram eſſe & delicatam, & ideò guſtui ſuauiorem, quò magis cùm lepus aut ceruus viueret, à canibus agitatus vexatusque fuit: ita enim mollior redditur caro, quæ deinde pane incluſa ſolet eſſe conuiuiorum finis. Omnibus fidelibus notum eſt, vt cælorum Rex in vltima ſæculorum ætate carnẽ ſuam pretioſiſsimam panis accidẽtibus tectã largitus eſt mũdo, quæ vt ſuauior eſſet fideliũ guſtui agitari ſe, vexari, flagellari permiſit. Canes Hebræi fuerunt tãtę crude

28

29

Pſalm. 21.

Simile.

30 delitatis & ſceleris miniſtri. Iudas canis fuit (*vulgo perro de muestra*) qui eũ veſtigãs, & odorãs cęteris lacerãdũ tradidit: venationis ſylua fuit hortus Gethſemani. Verum vt canes huc illuc anhelantes excurrũt, vt prędã aſſequãtur, ex qua deinde cũ iã aſſequuti ſunt, nihil apud eos remanet præter laborẽ, quia dominorũ eſt præda. Ita infœlices Hebræi qui tot conciliis, tot artificijs, vt diuinã hanc prædam aſſequerentur, deſudauerunt, curſu & labore defatigati, curarum & inuidiæ ſpinis transfixi, vt canes occiſa præda, nullã ex ea ceperũt vtilitatem: quia eorum malitia ſanctiſsimæ huius mortis fructibus vti noluit. Qui verò Domini ſunt & merito appellari poſſunt vt Chriſtiani, qui animi affectibus imperant, hi venationis fructu & vtilitate fruuntur. In hac via tam aſpera æquũ eſt vt Chriſtiani omnes Regem ſuum comitentur, & ei dicant id, *2. Reg. 15.*

31 quod quidam dixit Dauid, cum deflens nudis pedibus per eiuſdẽ mõtis latera irã fugeret Abſalon: Viuit Dñs, & viuit Dñs meus Rex, quôd in quocũq; loco fueris, Domine mi Rex, ſiue in morte, ſiue in vita, ibi erit ſeruus tuus. Et vt ibi dicitur, quòd virorum fortium exercitus Dauid in eo labore ſequebatur, & quòd omnes flebant voce magna. Ita etiam æquum eſt, vt fortiſsimorum hominum exercitu facto regem noſtrum nudis pedibus incedentem, ſequamur, quandoquidem eius diſcipuli eo relicto omnes fugerunt. *Iob. 6.* Qua de re eius nomine Iob conquerebatur dicens: Neceſſarij quoque mei receſſerunt à me, fratres mei præterierunt me ſicut torrens, qui raptim tranſit. Vt aquæ riuus imbribus tumefactus, qui initio quidem magno impetu fertur, & citò deficit. *Simile.* Iter quis facit æſtiuo tẽpore defatigat', ſudore & puluere ſordidus lin-

32 gua hæret palato, iã ſitim ferre non poteſt: ſe tamen ea ſpe conſolatur nõ longè abeſſe aquę riuulũ, quo ſe refrigerare poſsit: illuc verò cũ peruenit ſiccum inuenit, & exhauſtum, ex quo quãtum animo dolorẽ capiat, vos ipſi cogitare poteſtis. Ita dicit Dominus vbi refrigeriũ & ſolatiũ inuenturũ me eſſe exiſtimabã, ibi maior mihi iniuria facta eſſe videtur. Non queror de inimicis: inimici enim ſunt, de amicis queror. Verũ ſolus remanſit, vt ſolũ ſe redimere ſignificaret. Vt ſolus creauit, & noluit adeſſe Angelos, ita ſolus redimere nos vult, vt illi tãtũ hoc debeatur. Vt Moyſes gratos redderet Hebræos beneficiorũq; memores, dixit, dux eorũ fuit, & nõ erat Deus alienus cũ eo. Quaſi diceret, ſolus Deus te ò homo ex Aegypti ſeruitute liberauit, & ideo ſolus toto corde amãdus. *Gene. 1. Deut. 22. Eſai. 63.*

Ita hoc loco torcular calcauit ſol⁹, diuidi amor nō debet, vni huic 33
totus debetur, ſolus ipſe calcauit, & tot tormentorū generibus cal
cat⁹ eſt. Et ideò cogita frater, quid ei debeas, & noli eſſe ingratus.

Conſidera prætereà & meditare alapam, qua ſceleſtus ille Pō
tificis miniſter faciem illam percuſsit, inquam deſiderant Ange-
li proſpicere. Huic tamen iniuriæ reſpondiſſe legitur Dominus
& quæſtus eſt dicēs: *Si male loquutus ſum, &c. Si autem benè quid me
cædis?* Queſtus hic eſſe dicitur ob ingratitudinem, quia ab eo per-
cuſſus eſt cuius auriculam in horto ſanauerat. Vel vt ſignificaret
dolorem, quē ex malo exemplo capit. Quia iſte ſua audacia cæ-
teris ſe ducem præbuit, & multos habuit ſectatores, qui idem fa-
cere auſi ſunt. O quàm verè idem fratres nobis dicere poteſt, *ſi be
ne quid me cædis?* Quam vobis occaſionem præbuit Deus, vt eum
offendatis? num cælum ſuis motibus defecit: num ſuis influentijs 34
ſidera? num Sol & luna lumine? num ſuis fructibus terra? num pi
ſcibus mare? cur eum offenditis? pudeat alapis Deum tam bonū
cædere, qui tot beneficia confert. Alapam dedit ſeruus & conſen
tit Pontifex. O ſceleſte qui tantum ſcelus in ſeruo tuo conſentis.
In domo Caiphæ accuſauerunt eum falſis teſtibus adhibitis, ag-
nus verò manſuetiſsimus tacebat, *Ita vt miraretur præſes.* Cauſa au
tem hæc fuit quia cùm noſtrum ſit caput & loco noſtri pateretur
in ſe ipſo peccata noſtra recipiens, acſi ipſe cōmiſiſſet, (hoc enim
Roma. 5. & D. Pauli verba ſignificāt, pro nobis mortuus eſt, ideſt, loco no
ſtri:) ideò cū accuſatur, tacet, quia meritò nos accuſari nouit, quo
2. Reg. 18. rū perſonā tanquā fideiuſſor ſuſtinet. Quod aiebat Dauid deplo
rās: fili mi Abſalon quis tribuet, vt ego moriar pro te, ideſt, loco
tui. Hoc maiori cū affectu aiebat Chriſtus Redēptor noſter, vtinā 35
ò peccator optatiſsima illa mortis hora adueniret, in qua pro te
moriar. Ideo igitur tacet, quia peccatoris loco patitur, & quia ibi
certiſsimā dixit veritatē: *Videbitis filiū hominis ſedētem à dextris vir
tutis Dei. Cæperunt quidā conſpuere eū & velare faciē eius, &c.* O glorię
Rex vt te ſine gloria video, nullū erit cor, quod tuas paſsiones cō
ſideràs nō frāgatur. O Domine meus in faciē tuā tam pulchrā, &
tanta veneratione dignam conſpui ſinis? quæ nam hæc patientia
Dan. 3. eſt Deus meus? Regem Balthaſar punis, qui templi vaſa propha-
nè contrectare auſus eſt, hos verò impunè faciem tuam conſpue-
re & verberare permittis? omnes tibi inſultant, omnes te lædunt,
ſacerdotes, ſcribæ, & pōtifices. O quā verè dici poteſt illud Eſdrę

Manus

36 Manus etiam principũ & magiſtratuũ fuit in trãſgreſsione hac. O cæleſtis pater omnibus opẽ fers, tuũ verò filiũ deſeris? accuſant iudices Suſannam, tu Danielem excitas defenſorem. Tuum verò filium impiè & nefariè accuſatum defendit nemo. Audi ò pater miſericordiarum quid dicat: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum. O admirabile tẽplum, Spiritus ſancti arte fabricatum, vt te ſordidatum aſpicio? ò Patriarcha Iacob, qui dicebas vidi Dominum facie ad faciem, & ſalua facta eſt anima mea, quid diceres ſi Dei faciẽ nunc conſpui & fœdari videres? O peccatores deteriores eſtis quodãmodo vos, & ſceleſtiores illis ipſis tanti ſceleris miniſtris, nam illi vt eum offenderent, ſanctiſsimam eius faciem velabant, vos verò qui optimè ſcitis quòd omnia nuda & aperta ſunt oculis eius, tot tamen ſcelera in eius conſpectu perpetrare non pudet. 1. Eſdra. 9. Danie. 13. Pſal. 78. Gene. 32.

37 In huius Põtificis domo negauit Petrus magiſtrum ſuum. *Et cõuerſus Dominus reſpexit Petrum*, ſua infinita bonitate ita vt in corde illi loqueretur. Quam verè potuiſſet illa dicere, quę ſuo filio dixit Iacob. Et tu Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei, prior in donis, maior in imperio, effuſus es ſicut aqua. Petre primogenitus meus, in quo diſcipulorũ meorum fortitudinem & conſtantiam collocaueram, effuſus es ſicut aqua? vbi tua illa fortitudo? quomodo te ſuperari ſiuiſti? ò humana imbecillitas, vt in te confidere non poſſumus. Hic tamen Dominus, qui reſpicit terram & facit eam tremere, eũ reſpexit, & ad ſe conuertit. Hoc reſpicere, non fuit oculis corporeis, vt notat B. Auguſtinus: Quia tunc Dominus erat in ſuperiori prætorio, Petrus verò foris in inferiori cum miniſtris, quare corde reſpexit & animo. Et *ita exiuit foras* Petrus. *Et flenit amarè*. His oculis reſpiciat nos diuina maieſtas ob ſuam infinitam bonitatem. Gen. 49. Pſal. 103. Aug. lib. 3. de conc. Euang. c. 6.

38 *Mane facto*. Duxerũt dñm ad Pilatũ tã defatigatũ, vt dicãt aliqui Iudã, cõ quòd ita vidiſſet illũ facti pœnituiſſe, qui retulit triginta argẽteos principibus ſacerdotũ dicẽs: *Peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtũ*. Cui illi reſpõderũt. *Quid ad nos? tu videris*. Ex hoc intelligetis quid nã ſit mundo ſeruire. Poſtquã enim quod illi optabãt, effecit, reijcitur his verbis, quid ad nos? ſeruias ò infelix homo mũdo, & diabolo, & videbis præmiũ, qđ referes. Dices in die mortis tuæ mundo, nõne vitã põm tibi ſeruiẽdo cõſumpſi? reſpõdebit, quid ad nos dices diabolo, voluntati tuę ſẽper obtẽperaui? reſpõdebit, quid ad

nos? & ita cogita quem tibi Dñm eligas. Præſes Pilatus cùm intel-39
ligeret: *Quòd per inuidiam tradidiſſent eum, quærebat dimittere eum. Illi verò clamabant, ſi hunc dimittis, non es amicus Cæſaris.* Quot hodiè in tribunalibus inueniuntur, qui idē dicunt? at quid tibi cū Cæſare, ſi veritatem noſti, & vt illa poſtulati iudicas! ò nos miſeros, quorū nullus ferè eſt, qui ſuū Cæſarem non habeat, & vt eū ſibi amicū ſeruet, non crucifigat Deū, eò illorū hominū peruerſitas deuenit, vt cum diceret illis Pilatus quem vultis dimittā vobis Barabbam an Ieſum, Barabbā elegerint, eum ſummæ Dei innocentiæ & bonitati præferentes. Magna exaggeratione dixit Eſaias & cū ſceleratis reputatus eſt. Verū nunc minus reputatur quando quidē ſceleratos abſoluūt, eū innocētem condēnant. Exclamat propheta Hiere. Dei nomine dicens, obſtupeſcite cæli ſuper hoc, & *Iſai. 53.* *Hiere. 2.* portæ eius deſolamini vehemēter, dicit Dñs: duo enim mala fecit 40
populus meus, me dereliquerūt fontē aquæ viuæ, & foderūt ſibi ciſternas diſſipatas. En hic reiectus Deus, & eius loco ciſterna diſſipata electa. Quoties fratres in hoc peccam⁹, qui ꝓpter mūditias Deū relinquimus. O virgo ſine æquali nata nōne dicebas tu, dilect⁹ meus cādidus & rubicūdus electus ex millibus! veni, & vide ab eo omninò mutatū, nō electū ſed reiectū, & Barabba ipſo viliorē exiſtimatū. O ius vt deficis, ô veritas & iuſtitia vt corruitis, verè dixit Eſaias. Corruit in plateis veritas: lā nō eſt veritas in hominibus, quādoquidē veritatē ipſam occidere volunt. *Canti. 5.* *Eſai. 59.* Nō deſiſtebat tamē Pilatus quærere modū vt eū dimitteret. Ideo iuſsit flagellari exiſtimās ſi flagellatū vidiſſent, facilius eos placari poſſe. Sceleris verò miniſtri cū eū ſæuiſsimè flagellaſſent purpureā veſte induerūt, ſordida & lacera. O ſumme ſacerdos quæ 41
nā veſtis hæc eſt? Vidi Ieſum ſacerdotē magnū ſtātē indutū veſtibus ſordidis, & dixit Dñs ad me: nūquid nō iſte torris eſt erutus *Zacha. 3.* de igne? Hic ſol⁹ eſt, & vnicus torris, ideſt, titio, qui ab igne liberatus eſt. Illud ſtantē ſolicitudinem ſignificat, qua paratus ad opē ſtat. O diuinus torris è cælo delapſus, vt mūdū amoris igne incēderes, ſteriſti vt nos ſederemus. Notandū autē eſt nō appellari eo loco ignē ſed torrē ignitū. Quo ſignificatur nec purū fuiſſe hominē nec purū Deū, ſed Deū ſimul, & hominē. Et hic torris tātū ex generali peccati igne liber euaſit, quia ipſe tātū natura fuit impeccabilis. Hūc igitur diuinū ſacerdotē, qui cælū ſyderibus, terrā floribus, plumis aues veſtiuit & ornauit, hūc hodiè ſordidis veſtibus in-

42 induerunt: & vt maiori eſſet contẽptui ſpineã capiti coronam im-
poſuerunt. Vt feras veſtiget venator, per ſpinas & rubos tranſit, *simile.*
& vt animam tuam ò Chriſtiane venetur Deus, aſpice vt ſpinis ſe
vulnerari ſinit: ita vulneratum ac flagellatum duxerunt eum ad
Caluariũ vt crucifigerent, crucis ſuę podere oneratũ. Scire autem
debetis à domo Pilati diſtare Caluarium mille & octingentis ſep-
tuaginta duobus paſsibus, vt intelligatis, quam longus fuit im
mẽſi huius laboris curſus. In culmine montis, humi depoſita cru-
cẽ, in ea dulciſsimus Ieſus brachia ſupinus extẽdit, vt ea clauibus
figerent, dicens: ò diu à me optata crux. Triginta trium annorum
ſpatio te crux ſancta quæſiui, læta me nunc recipe, vt ad te lætus
venio. Tum ſanctiſsimum illud corpus diſiunxerunt, vt ad fora-
mina, in cruce iam facta manus, pedeſq; pertingerẽt. O Mater af-
43 flicta, ò Martyr incomparabilis, nonne audis vt ſtridẽt oſſa dũ è
ſuis locis dimouentur? vt gemũt mẽbra dum vi detorta diſcerpun
tur? O malleus crudelis, qui filium & matrem eodem tempore fi
gis. Cur ex malleo obtuſo, factus es gladius acutus, vt figas clau-
os malleus es, vt matris cor vulneres mutaris in gladiũ. Malleus
& ſecuris nõ ſunt audita in domo Salomonis, O pater clementiſ- 3. *Reg.* 6.
ſime cur in templo Salomonis hominum manibus facto, nec mal
le⁹ ſonuit nec ſecuris, templum verò à Spiritu ſancto fabricatum
malleo ſinis crudeliſsimè percuti? O diuine Redemptor qui extẽ
ſis brachijs nos redimere voluiſti, vt quãta magnanimitate nos ex
pectes ſignificares, ſi in tuos amplexus velimus accurrere. Quàm
vere poſſum⁹ hic dicere qđ ait Iſaias. Extẽdit man⁹ ſuas ſicut na *Iſai.* 25.
tans ad natãdũ. Mergebatur mundus, & proijcit ſe Chriſtus, vt in
44 ſanguinis, & lachrymarũ pelago natet, veſtes ſuas in carnificũ ma
nu relinquẽs: & ita nos à profũdo peccati ad gratię littus attraxit.
Suſtulerunt crucẽ magno diuini redẽptoris dolore, ſummo illorũ
plauſu & clamore, qui qđ tãtopere optauerãt, actũ iã eſſe lætaban
tur. Verùm ſi eũ illi blaſphemabant impie, & maledicebant, nos
tãti beneficij memores laudemus, dicẽtes. Adoramus te Chriſte,
rex Iſrael, Princeps Regũ, Deus Sabaoth, virtus altiſsimi, adora-
mus te noſtræ redẽptionis pretiũ pretioſiſsimũ, hoſtia ſancta, ho
ſtia odorifera, qui tuo tantũ odore æternũ patrẽ inclinaſti vt hos
ver mes aſpiceret, & filijs iræ placatũ reddidiſti. Montis culmen *simile.*
aſcẽdit paſtor, vt ſuarũ ouiũ gregẽ aſpiciat per prata paſcẽtẽ, & in
de ſibila edit, & voces quibus illæ admonitæ ſtatim ad paſtorẽ ac

currunt. En diuinus paſtor Ieſus Chriſtus, qui in Caluarij vertice 45
crucis culmẽ aſcendit, vt inde ſuas oues aſpiceret: eius igitur ſibila
Ioan. 10. audiamus & voces, ſi illius oues ſumus, quia oues meæ, inquit il-
Cant. 8. le, vocẽ meã audiũt. Dicamus illi, Qui habitas in hortis amici au
ſcultãt te, fac me audire vocẽ tuã O paſtor ſancte qui ſtas in horto
& roſario iſto crucis tã quã roſa pulcherrima pẽdẽs, loquere ad me
obſecro te antequã ex hac vita diſcedas. Amici tui ſumus, captiui
amoris tui voluntarij, libẽter te audiemus: loquere ò verbũ patris,
diu enim eſt cum loquutus non es, flagellatus taces, ſpinis tranſi
xus ſiles, condemnatus nõ reſpondes, dum crucifigeris mutus: lo
quere igitur nunc ò mũdi magiſter, & vitæ doctrinã antequã mo
riaris trade. Aperuit Ieſus os ſuũ, & tã diuturno ſilentio vocibus
illis finem impoſuit. *Pater ignoſce illis, &c.* Cũ pro ſeipſo orauit in
horto cõditionẽ appoſuit dicẽs, *Si poſſibile eſt*, pro inimicis abſolu- 46
Pſalm. 54. tè orat, ignoſce illis. Quã verè poteſt hic dici illud Pſalmi. Molliti
ſunt ſermones eius, ideſt Chriſti, ſuper oleum, ideſt, ſuper omnẽ
miſericordiam. Et ipſi, ideſt, ſermones Chriſti ſunt iacula. O oues
ſanctæ ſequimini paſtorẽ iſtũ, vt diuinis his ſagittis corda veſtra
vulnerata remaneant. Impletũ eſt hic quod dixit D. Paulus. Vbi
Roma. 5. abũdauit delictũ ſuperabũdauit, & gratia. Cũm magis eũ offẽde
bant, maiorẽ illis gratiã & miſericordiam oſtẽdebat. *Sol obſcuratus*
Origenes *eſt.* Origenes ait pie credi poſſe q̃ priuilegio illo quo fruebantur
Super Mat Hebræi in terra AEgypti (quia vt refertur, vbicunq; habitabant
thæ. filij Iſrael erat lux, vbi autem AEgyptij erant tenebræ (fruerẽtur
Exod. 10. etiam in mõte Caluario fideles, ita vt ſanctiſsimũ Chriſti corpus
Bernar. in cruce videre poſſent, ac ſi nõ eſſent tenebræ. Idẽ fẽtit S. Bernar-
Bonauen. dus, & Doctor Seraphicus D. Bonauẽtura: & hoc aliquo modo in 47
Luc. 23. nocentiſsimi agni animã magis torquebat: quia ex illis verbis Lu
cæ, ſtabant autem omnes noti eius à longè, notãt aliqui hoc factũ
fuiſſe nè vllum in ſua paſſione deeſſet ignominiæ genus, quia
plus affligunt, & torquent iniuriæ cum noti & amici adſunt.
2. Reg. 1. *Et velum templi ſciſſum eſt.* Cum audiret Dauid Saulis, Ionathæ &
aliorum nobilium mortẽ, ſcidit veſtimenta ſua: ita æternus pater
indigniſsimam filij ſui mortem videns, ſcindi templi velũ voluit:
quod propiciatorij quaſi veſtis erat, vbi Dei maieſtas repræſenta
batur. Hoc enim in Deo erat ſcindere veſtimenta ſua ſcindamus
noſcordanoſtra cum pectorum noſtrorum dolore, quæ huius
mortis cauſa fuerunt. Cũm expiraſſet Ieſus, quid de eius ſanctiſsi

mo

48 mo corpore faciendum erat? Redeat flumen ad fontem vbi natum eſt. Redeat ſacrum corpus in matris brachia vbi nutritum fuit. Fructus maturos, qui ex alta arbore pendent, aſſequi nō potes, cùm vero putridi ſunt ipſimet decidunt: ita etiam ventris virginalis fructum, dum in cruce penderet benedictæ matri dare noluerunt, putridum verò & mortuum in eius ſinū è cruce deijciūt. Recipiamus nos quoque cordium noſtrorum gremio vitam hāc mortuam, vt paſsiones noſtras mortificet, animas verò viuificet, hic gratia, poſteà gloria. Ad quam nos perducat idem Ieſus Mariæ filius. Amen. *ſimile.*

Dominica Reſurrectionis Dñi

1 *Maria Magdalena, Maria Iacobi, & Salome, emerunt aromata, &c.* Marci. 16.

CVM Duorum exercituum duces in campum pugnaturi deſcendunt, multorū hominum mortem euitandi cauſa; quiſquis illorū victor exiſtit magno totius exercitus plauſu & lætitia recipi ſolet: etſi eum ad pugnam proficiſcentem lætis vocibus muſiciſq; inſtrumentis proſequuti ſunt, quid facient cum iam victorē excipiunt? Deſcēdit Ieſus Chriſtus Dei filius in huius mundi campum cum principe tenebrarū de generis humani libertate pugna-
2 turus, quē cū natalis ſui die ingrederetur, ſubito facta eſt cū Angelo multitudo militiæ cæleſtis laudantium Deum, & dicentiū: Gloria in altiſsimis Deo, & in terra pax hominibus. Quòd ſi tūc cùm tot paſſurus veniret, cæleſtes, beatique ſpiritus gratulantur, & gaudēt, quid hodie feciſſe credemus cum principem ſuum de ſuis hoſtibus viderēt glorioſiſsimè triūphare? quare cùm de natali D. Lucas loqueretur, facta eſt (inquit) multitudo militiæ cæleſtis, nō ait omnes Angelos, ſed multos, at in glorioſiſsimę Reſurrectionis ſuæ die nullus in cælo remanſit Angelus, qui eum non adorauerit. Ita æternum patrem iuſsiſſe D. Paulus affirmat, dicens: Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terrę dicit (ſcilicet Pater æternus) & adorent eum omnes Angeli Dei. Quod magis proprie de reſurrectionis, quam de natalis die intel- *Luca.* *Heb. 1.*

ligi posse videtur, cùm dicat; & cum iterum introducit. Primum 3
ingressus est mundum nascens. Secundò, hodie resurgens; & hoc
est iterum. De hoc eius admirabili triũpho loquitur Diuus Pau-
Coloss.2. lus: Et vos (ait) cùm mortui essetis in delictis conuiuificauit Deũ
cum illo, donans vobis omnia delicta, delens quod aduersus nos
erat chirographum decreti, quod erat contrariũ nobis, & ipsum
tulit de medio affigens illud cruci & expolians principatus & po
testates traduxit confidenter palam triumphans illos in semeti-
psо. O verba admirabilia lætitiæ & consolationis plena, quibus
significat Sanctus Apostolus, non modo nos, qui in hoc mundo
viuimus, diuinum hunc ducem Iesum Christum quantum in eo
fuit à peccati morte & æternæ damnationis obligatione liberas-
se: hoc enim significat sustulisse chirographum & affixisse cruci,
meruisse pro nobis gratiam & gloriam; si eius sanctissimis meri- 4
tis vti ad nostram salutem volumus, verumetiam superato infer
no, quæ ibi erant spolia reportasse. Verbum illud traducere est
publicare & palam facere, infamia afficere & alijs tanquam exẽ
plum proponere; vt faciebant Romani qui hostes ante se in triũ
pho ducebant, qui & victoriam testarentur, & cæteris terrori es-
sent & exemplo. Ita ait Diuus Paulus expolians principatus &
potestates traduxit confidenter palam triumphãs illos in seipso.
Ex quo intelligitur resurrectionem admirabilẽ fuisse triumphũ,
in quo spolia & trophęa præibant, sancti scilicet, patres qua pom
pa principum tenebrarum imbecillitatem publica affecit infa-
Simile. mia. Aquilæ non satis est præda terrestris, sed pisces etiam in flu
uiorum profunditate deprædatur, ita etiam diuina hæc aquila 5
Iesus Christus non vitæ tantum præda contentus, quam tot mi-
raculis & admirabili doctrina peccatores ad se conuertens, colle-
Zacha.9. gerat, in profundum inferni sanctissimas illas animas inde edu-
cturus descendit. Hoc significauit Propheta Zacharias dicens: tu
quoque sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu,
tu quoque, id est, non solum eos, qui in hoc mundo erant libera-
re voluisti, sed eos etiam, qui in inferno vincti detinebãtur. Et ita
Psal.123. de eo dici (ait doctor quidam) illud Psalmi, Anima nostra si
cut passer erepta est de laqueo venantium, laqueus contritus est,
& nos liberati sumus. Loquitur Dauid generaliter de anima cõ
muni omnibus hominibus, communi quidem communitate
vtilitatis. Inquit enim, anima nostra, & hæc anima fuit Christi

Re-

6 Redemptoris nostri quæ nostra fuit, quandoquidem semper in nostram vtilitatem occupabatur. Et de hac ait Dauid: Anima nostra sicut passer erepta est. Notate loquēdi modum: auis magna & fortis, si incidat in rete, vbi aues aliæ minores irretitæ sint, & illud frangere possit, exit ipsa, & qua exijt mox exeunt aliæ. Ingressa est Redemptoris nostri anima in infernum tanquam in rete, vbi sanctos illos patres irretitos inuenit, & ita contriuit laqueos, vt qua ipsa exijt, mox cęterę omnes exire potuerint. Imo & nunc qui in diaboli laqueos incidunt, nisi ipsius Christi virtute exire nō possunt, & ita ait Propheta, dicens: Cōtritus est, & nos liberati sumus. Neque solum de diabolo: sed de morte etiam triumphauit, vt affirmat Propheta Oseas, dicens ipsius Domini nomine: Ero mors tua, ò mors, morsus tuus ero inferne. Quem locum citās Diuus Paulus, tunc (inquit) fiet sermo qui scriptus est, absorpta est mors in victoria, id est, in crucis victoria mors absorpta remansit, quæ antea eos qui eam absorbebant, omnes necabat. Metaphoram sumit Apostolus à veneno quod dari solet vt necet eos, qui illud bibunt: ita dedit diabolus Christo Redemptori nostro mortem bibendam vt occideret, ea verò non occidit Saluatorem, sed occisa & mortua remansit, ac siquis tantæ virtutis esset, vt non modò veneno non occideretur, sed venenum ipsum occideret. De ape dicitur, si mortuum corpus pūgat viuere, si vero viuum, cum stimulo illo & aculeo eijcere viscera & morī: itaque mors vitam, id est Christum pungens mortua remansit quod antea non acciderat, quia mortua corpora pungebat, id est homines peccatores. Et ita Diuus Paulus eam vt victā contemnit, & irridet, dicens: Vbi est mors victoria tua? vbi est mors stimulus tuus? Videtis nè vt metaphoram elegantissimè sumpsit ab ape, quæ cum vulnerare putat mortua remanet. Mors tua autem est mors pro eis, qui vniti sunt Christo, amoris vinculo. Nam vt idem ait: Si credimus quod Iesus mortuus est & resurrexit ita & Deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cū eo. Vbi est notandum, quòd illa particula (per) in multis sacræ Scripturæ locis significat (in) id est, qui dormierūt in Iesum, id est, vniti & coniuncti cum Christo, & vnanimes facti cum eo. Ita igitur glorioſissimè triūphās hodierna die sanctissima illa Iesu Christi anima rediit ab inferis corpori suo vniri desiderans. Nam quanquam iustorum animæ sine corpore beatæ sunt, optant tamen

simile.

Osee.13.

7 *1.Cor.15.*

simile.

8

ſummoperè ſua corpora informare. Nulla tamen vnquam id tan 9
toperè operauit vt redẽptoris noſtri anima, quia plus illud ama-
Sapien.9. bat. De cæteris corporibus dicitur, corpus quod corrumpitur aggrauat animam, hoc verò prætioſiſsimum corpus nunquam aggrauauit animã, neque vlla in re contrarium illi fuit, quia virtute Spiritus ſancti conceptum fuit, & erat diuinitate plenum, & ideò plus glorioſiſsima anima optabat illud informare. Præterea, quia redemptionis noſtræ inſtrumentum fuit, & tot pro ea paſſum eſt, quamuis animæ onus duplicatum fuit, nã paſſa eſt, & compaſſa. Compaſsio erat de malis noſtræ culpæ, paſsio erat de malis pœnæ quam ſuſtinebat, & quanto maior eſt culpa, quã pœna tanto maior eſt compaſsio quam paſsio. Et vt ait Doctor
D. Bonauen. Seraphicus, ita de nobis compaſſa eſt, vt morte à corpore ſeparari voluerit ne nos à Deo peccato ſepararemur. Corporis onus ſim 10
in.3. plex fuit, quia in corpore nõ fuit compaſsio, ſed paſsio; at quamuis ſimplex fuerit tantũ tamen fuit, vt occidere potuerit, & quoniam corpus fuit vna cum anima redemptionis inſtrumentum, ideò illud, vt dixi, informare maximè optabat pluſquàm aliorũ animæ ſolent.

Cùm hoc igitur deſiderio ad ſanctiſsimum ſepulchrum venit, omnium patrum exercitu comitante; vbi ſe ſe ſacro corpori infudit, & illud viuificauit, & glorificauit. De aue phœnice referunt cum naturæ inſtinctu morti ſe vicinam præſentit, ex lignis quibuſdam odoriferis conſtructo nido, in eo, ſolem verſus, poſitam, alarum motu excitare ignem, quo comburitur, & in cinerẽ conuertitur. Poſtea in cinere volutari vermiculum, qui mox pul
Ioan.13. lus factus phœnix euadit: ita etiam ſciens Ieſus, quia venit hora 11
eius vt tranſeat ex hoc mundo ad patrem, lignum crucis aſcendens expanſis brachijs anhelans, ſuſpirãs, diuini amoris ſui igne incenſus mortuus eſt. Tertio verò die glorioſa eius anima in mortuo corpore apparet, & ita diuina hæc phœnix in cælo & in terra vnica & ſola reſuſcitat. Hoc deſiderium, quo tenebatur anima vniendi ſe corpori, vna ex cauſis fuit cur reſurrectionem ſuam accelerauit. Et præterea ob fidelium ſolatium, quia ex multis diuinæ miſericordiæ affectibus vnus eſſe ſolet, vt quemadmodũ pœnas & ſupplicia iuſtitiæ differt, pœnitentiã peccatoris expectãs,
Geneſ.7. ita miſericordiæ beneficia accelerare ſolet. Cùm diluuio malos punire vellet centum annos expectauit, vt ſe conuerterẽt, & ne-

mo

12 mo se conuertit, quamuis viderent Noe tantæ authoritatis & gra uitatis hominem, tãto cum sumptu sibi arcam fabricari: post cen tum annos, septem diebus ante diluuium monuit eos, dicẽs: Post septem dies pluam quadraginta dies, & quamuis potuisset repen tino diluuio terram obruere, paulatim tamen id fieri voluit, qua draginta dierum spatio, vt cum viderẽt aquas crescere timore sal tem conuerterentur ad pœnitentiam. Illi verò semper obstinati in sua malitia perseuerabant, & montiũ culmina ascendebant, ibi securos se esse existimantes, donec & ibi aquis obruti sunt. O ho minum duritiẽ, ò Dei misericordiam, quot his etiam temporibus expectat Deus, qui vt illi surdos se præbent. Infœlices pœnas da bunt aliquando, & id tandem intelligent, sed inutiliter. Quemad modum igitur differt Deus supplicia, ita etiam accelerat miseri-
13 cordias. Pollicitus est Samuel Dei nomine Saul mutaturum se cũ 1. *Reg.* 10. in virum alterum, & quædam signa dedit. Quæ (inquit) cùm eue nerint mutaberis in virum alterum, sed cum auertisset humerum suum, vt abiret à Samuele immutauit ei Deus cor, nõ expectauit Dominus, vt signorum tempus adueniret, fortasse quia Saul acce lerauit cordis dispositionem. Ita beneficium hoc resurrectionis, quod mundo promiserat tertio die ab eius morte daturum accele rauit, non expectando terminum transigi. O quanta cum gloria resuscitauit Dominus redemptionis nostræ signa in suo corpore relinquens, vt quædam quasi ora diuina essent, quæ in æterni pa tris conspectu misericordiã peterent: præterea vt corporis sui or-
namentum essent. Solent enim elegantiæ causa vestes incidi, vt *simile.* quod latet aurum appareat: ita etiã aperta illa vulnera in suo cor-
14 pore remanere voluit, vt inde ineffabilis gloriæ splendor, quæ à diuinitatis visione emanabat, erumperet.

Lætitia autem quam cepit Iesus ex mundi redemptione, neq; *simile.* seraphica lingua explicari potest. Accidit ei, quod illi solet acci dere, qui rem aliquam emere vult: nam dum emit magnum sibi videtur pretium, quod ei à vẽditore indicitur, & ita de eo aliquid paulatim detrahere vellet: sed postea quam emit, si res est pluri mum ab eo antea optata, & quæsita, ita ea delectatur, vt quicquid in eam insumpsit bene insumptum dicat. Ita etiam cum Christus Redemptor noster orabat in horto rationi dicebat sensus, tam sa cra morte nos redimere magnum sibi videre pretium, at postea quam nos emit, gaudet in sua gloriosissima resurrectione, cũ tot

videt

videt animas meritorum ſuorum virtute ingredi cœleſtem glo- 15
Eſai.60. riam: & ideo verba illa quæ Propheta Eſaias dixit de vrbe Hieruſalem, de Chriſto dici poſſunt. Scilicet tunc videbis, & affluës & dilatabitur cor tuum quando conuerſa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gẽtium venerit tibi, id eſt, cùm videbis gentiliũ fortitudinem tam eorum, qui in maris inſulis habitant, quam eorum qui in terra, ad fidem tuam conuerti & obedientiam. Sed vt glorioſiſsimus hic triumphus ſupremo Imperatori Ieſu Chriſto, & eis omnibus qui ex eius exercitu ſunt lætiſsimus fuit, ita malis ſummæ triſtitiæ & doloris cauſa. Quare orabat Dauid, dicens:
Pſalm. 7. Exurge Domine in ira tua, & exaltare in finibus inimicorũ meo
S. Baſilius rum. Quæ verba expones Sanctus Baſilius, Myſterium (inquit) reſurrectionis orat Dauid in confuſionem dæmonum & malo-
rum. Sed qui fines ſunt iſti, de quibus eo loco Dauid? Diuus Lu- 16
Luc.9. cas id explicat cùm ait: Ecce duo viri loquebantur cum illo, & dicebant exceſſum eius, id eſt, paſsionem. Hunc exceſſum finem vocat inimicorum. Quaſi hominum malitia vlteriùs procedere
Eſai.5. non poſſet, quàm Deum ſuum occidere. Et ita vt ait Deus per Eſaiam. Quid eſt quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci ei? Idem maledicta illa Principum & Phariſæorũ turba Chriſto Redemptori noſtro contrario ſenſu dicere poteſt, quid eſt quod potui vltra facere aduerſus te, & non feci? in his igitur finibus in hac paſsione & morte orat Dauid, vt exaltetur Deus glorioſa ſua reſurrectione in dæmonum & hoſtium confuſionem. Nos verò quandoquidem huius cæleſtis ducis milites ſumus, æquum eſt in hoc glorioſæ reſurrectionis ſuæ die lætari & 17
gratulari.

In ſacro Euangelio, quod hodie no'is proponit Eccleſia refertur diligentia & cura, qua ſanctiſsimæ illæ mulieres ſummo manè venerunt cum aromatibus, & vnguentis ad monumentum, vt vngerent corpus Ieſu. Sed vere dici poteſt meliorum vnguentorum odorem eas excitaſſe, vt tãto pere ad pium opus feſtinarent. Quod vt meliùs intelligatis, notate illa verba quæ ſponſa dixit
Cantic.1. ſponſo ſuo: Oleum effuſum nomen tuum, ideò adoleſcẽtulæ dilexerunt te, trahe me poſt te, curremus in odorem vnguentorum
Chryſo. ho- tuorum. Vbi loco, adoleſcentulæ, in Hebræo eſt vox ſignificans
mi.14. in puellas innuptas & viri expertes. Dicitur enim id nomen ab occultando. Diuus Chryſoſtomus: Alma (inquit) ſi rem ſequamur
Marc.

ſignifi

18 significat adolescentulam, si etymon, significat quod ita est abdi
tum & reconditum, vt non modo hominum vsibus, sed ne oculis
quidem pateat. Ex quibus significationibus, scilicet, ex eo quod
nomen significat, & ex eius impositione, quæ in sacris solet attẽ-
di maxime in metaphoris, inferri potest hoc nomine duo anima
rum genera intelligi, quæ sagacissimæ sunt, vt Dei odores reci-
piant, quæ sunt omnia diuinæ suæ maiestatis opera, & præcipuè
redemptionis nostræ. Quia quemadmodum non omnes odorem
eodem modo percipiunt, sed alij plus, alij minus, alij enim vel *simile.*
rheumate, vel eo quòd rudiores cibos comedunt, impediuntur,
alij qui his rebus carent optimè percipiunt, eadem in animis di-
uersitas est. Alij qui optimo diuinorum operum odore excitati
ad eius amorem attrahũtur, alij nihil fere mouentur eo quòd odo
19 rem non ita percipiant. Inter has animas, quæ plus odorantur,
sunt animæ illæ puræ, quæ baptismalem innocentiam conserua
runt: neque se mortali peccato macularunt, & hæ per virgines si-
gnificantur: sunt etiam illæ, quæ quãuis postea peccauerunt, pœ
nitentia tamen ad innocẽtiam reuocatæ mundi strepitum fugiẽ
tes, in tutum aliquem quietumque portum à publicis priuatisq;
negotijs semotæ confugerunt: & hæ per mulieres securas, & abdi
tas significantur. Hæc igitur duo seruorum Dei genera voce illa,
adolescentulæ intelliguntur: quia quemadmodum cum puriora,
& nitidiora sunt specula meliùs in ijs rerum effigies repræsenta-
tur, ita hæ animæ, quia puriores sunt, meliùs Dei odorem percipe
re possunt. Verum cùm videt anima diuino amore incensa præ-
stare se non posse quod vult, clamat, trahe me post te. Quia vt Di *Phili. 2.*
20 uus Paulus ait: Deus est qui operatur in vobis, & velle & perfice
re pro bona voluntate. Hic igitur odor, qui ex recenti cælestis spõ-
si operum memoria emanabat, excitauit sanctas mulieres, vt tan
ta cum diligentia & cura festinarent. Si vellemus fratres charissi-
mi corda nostra affectionum & curarum rheumate purgare, me
liùs redemptionis nostræ operum odorem perciperemus, & ma-
iori cura & studio Deo inseruiremus. O sponsus & cæli pulchri-
tudo Christus Dei filius trahe nos post te admirabili tua potentia
& virtute, vt nos inuicem hortantes per amoris tui cursum liberi
expeditique curramus.

Et dicebãt ad inuicem, quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?
O sanctæ mulieres, si scitis lapidem monumenti vestris viribus

tolli

tolli nõ posse, cur pergitis ire, & inceptum iter prosequimini? no- 21
lite cum eis disceptare, & rationes quærere, amor enim eas trahit, non ratio. Etsi importunè vrgetis, dicent: Si vngere sacrum corpus non licebit sanctum nobis sepulchrum tetigisse sufficiet. Sedere ibi licebit & lachrymari, nunquid tanta erit militum crudelitas & immanitas, vt lachrymas diffundi sint denegaturi, quibus sancti defuncti mortẽ deplorare possimus? O pius & misericors Dominus, qui illis qui te amant, vt te plus ament impedimenta tollis. Et ita hæ mulieres respicientes: *Viderunt reuolutum lapidem.* Vnus ex maioribus erroribus quos in hominũ animis seuit diabolus est, in via virtutis plurima esse impedimenta, & lapides tanti ponderis, vt humana imbecillitate tolli non possint, vitiorum verò viam planam esse & æquam nihil habere asperũ, nihil difficile. Hinc odium illud virtutis hominibus tam familiare, qui vi- 22
tia hoc errore decepti amplectuntur, virtutem deserunt. Et ideò inter cætera, quæ hic essent à prædicatoribus sæpius inculcanda, hoc est si qua sese offerant in virtute impedimenta à Deo reddi
Eccles. 21. suauia & clamare deberent cũ Ecclesiastico: Via peccãtium complantata est lapidibus, & post hæc inferi, & tenebræ & pœna. O infœlices eos, qui iter hoc tam asperum elegerunt, labore & difficultate plenum. Et cum Deo summa cum spiritus suauitate seruire possent, malunt diabolo tanto cum labore seruire. Et ita di-
Deut. 28. xit Moyses populo illi idololatræ, quia noluisti seruire Deo tuo in gaudio cordisque lætitia seruies inimico, qui ponet iugum ferreum super ceruicem tuam. Quomodo hæc verba audientes non confundimur, quibus iustorum gaudium significatur, & multa animæ & corporis infortunia in quæ malè volent incurrere, qui 23
Deo parere & seruire recusant: quod omne vocat Moyses iugũ ferreum super ceruicem tuam.

Neque solum inuenerũt mulieres istæ lapidẽ reuolutũ, sed Angelum qui lætissimum resurrectionis nuntium dedit, dicens: *Nolite expauescere: Iesum quæritis Nazarenum crucifixũ, surrexit, nõ est hic.* Qui Iesum non quærunt, sed semetipsos, illi meritò expauescere possunt: vos autem qui Iesum quæritis, nolite expauescere. Eũ, qui crucifixus est & mortuus, resurrexisse ait. Et ideò tu peccator nunquam spiritualiter resuscitas, quia nunquam carnẽ tuam crucifigis. Impossibile est resuscitare gloriæ vita, nisi priùs gratiæ vita resuscites. Quia vt Diuus Ioannes ait: Beati mortui, qui in

Domino

24 Domino moriuntur. Nam qui in suis vitijs viuunt, si tunc aduenit mors, non moriuntur in Domino: & ideo dixit, Beati mortui, quia isti sunt qui in Domino moriuntur. Quæ cùm ita sint vt resuscitemus cum Domino in gloria, resuscitare priùs debemus in gratia, & vt resuscitemus in gratia, carnem priùs crucifigere debemus, & suas concupiscentias.

Dixit præterea Angelus: *Ite, dicite discipulis eius, &c.* Et D. Mat thæus refert dixisse: cito eũtes dicite discipulis eius, quia surrexit iubens eas festinare, & tã lætos discipulis nuntios afferre, ostẽdit quantoperè hoc illi egerent solatio, & quanti momenti sit hic re surrectionis articulus. Ita D. Paulus aiebat, hoc Corinthijs primum prædicasse eo quod præcipuum sit religionis nostrę mysterium, scilicet, quemadmodum Iesus Christus mortuus est, vt Scri 25 ptura prædixerat, & tertia die resurrexit. Et vt hoc illis potissimum persuaderet prædicasse, notum (inquit) vobis facio fratres Euangelium, quod prædicaui vobis, quod & accepistis, in quo statis per quod & saluamini, qua ratione prædicauerim vobis, si tenetis nisi frustra credidistis, tradidi enim vobis in primis, quod & accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, & quia resurrexit tertia die secundum scripturas. Et postea multos affert testes, qui hoc viderunt. Ait Apostolus, quod accepistis, vt bonam, quam illi in cordibus habebãt, dispositionem significaret, cum Euangelium audierunt, & Dei simul auxilium quo crediderunt. Quia huius mysterij fides magnum est Dei donũ. E ita dicitur quædam mulier nomine Lydia purpuraria ciuitatis Thyatirenorũ, colens Deum audiuit, cu- 26 ius Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur à Paulo. En in hac muliere duo illa videtis, cordis dispositionẽ, quia erat colens Deũ, & auxiliũ Dei quia aperuit cor eius. Perseuerantiam præterea declarat Apostolus necessariã dicẽs: In quo statis, quia vt idem Paulus ait, certamen vocat legitimum, quod perseueranter fit vsque in finẽ, effectum mox declarat Euangelij dicens, per quod saluamur: Notũ quoque vobis facio, qua ratione prædicauerim vobis, id est, qua intentione, scilicet, vt illuminarem vos in diuinorum mysteriorum cognitione, & diuini amoris igne incenderem, non temporalis alicuius lucri gratia. Ex quo infertur prædicatores Euangelicos puros esse debere, qui Dei tantum gloriam & salutem animarum, tanquam finem sibi in prædicatione

Matt. 28.

1. *Cor.* 15.

Act. 16.

2. *Tim.* 2.

proponant,

proponant(ait)ſi tenetis. Quia ille qui memoria ſua nõ tenet im 27
preſſum Euangelij finem, quomodo viuet ſecundum Euange-
lium? quemadmodum qui non intelligit, cur ei datus ſit intelle-
ctus, & voluntas, viuet vt brutum, & ideò ait, niſi fruſtra credidi-
ſtis. Magna eſt Diui Pauli exaggeratio, id eſt, ille qui non aduer
tit cur Euãgelium prædicetur, fruſtra credit. Res profectò admira
tione digna quã ſanctus hic ait & ratione carere videtur. Quia ru
ſticus quãuis id nõ aduertat, neq; cogitet, credit & operatur, & Sã
ctæ Eccleſiæ ſubiectus eſt, & fides ornat intellectũ, & ad bonum
virtutemq; dirigit, ergo non fruſtra credit. Profunde eo loco lo-
qui Diuũ Paulum dico, vt à diuino ſpiritu edoctũ, quia is, qui per
fidem non aſſequitur id, cuius cauſa eſt fides data, vt ſcilicet, cog-
noſcamus: & amemus Deum, fruſtra eam accipit. Item datur fi-
des ad animæ puritatem conſequendam, ergo qui hanc puritatẽ 28
Ioan. 3. fide non aſſequitur, fruſtra credit. Item fides datur vt ſit in mẽte
tanquam æternæ vitæ ſeminarium, vt Ioannes ait: Qui credit in
filium Dei habet vitam æternam, ſcilicet in ſemine: ergo qui hoc
non aſſequitur, fruſtra credit. Item datur fides vt ſpeculũ, in quo
ſe homo intueatur, qualis eſſe debeat, qui eo nõ vtitur, fruſtra cre
dit. O quàm dolendum & deplorandum eſt, beneficium tam ſin
gulare, quod à Deo accepimus in noſtram cõdemnationem mu
tari. Perſeuerantiam & amorem liberaliſsimi huius Dei, qui vt
poſteà quam diuinum hoc huius lucis donum largitus eſt, & hãc
myſteriorum ſuorum cognitionem, curemus ſumma cum diligẽ
tia ne fruſtra accepiſſe dicamur hoc præſertim tempore, quo ſan
ctiſsimæ Reſurrectionis memoria celebratur, in qua totius quaſi 29
prædicationis Euangelicæ ſummã contineri Diuus Paulus ait,
quia vt de ea hic ageret, dixit, qua ratione prædicauerim vobis.

Hac conſideratione augebitur ſpes poſt gratiæ vitam,
aliquãdo nos eſſe reſuſcitaturos per gloriam:
ad quam nos perducat Ieſus
Mariæ filius, Amen.

(?)

Feriã

Feria.II. in Resurrectione Domini.

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die, &c. Luc 24.

LOQVENS Sponsa de sponso, sub vmbra (inquit) illius quem desiderabã sedi & fructus eius dulces gutturi meo. Duo hic animaduertẽda sunt quibus solet Deus suis fauere. Vnum est protectio & vmbra, qua, vt pius pater eos tuetur ac protegit. Alterum fructuum suauitas, qua eos reficit ac recreat. Ideò plurimũ solent iusti sub hac vmbra sedere, & hac fructuum suauitate frui. Nam vt ait Ecclesiasticus, Vinum & musica lætificant cor, & super vtrumque dilectio sapientiæ. Vnde pro eo quòd nos legi- 2 mus, Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus, Diuus Hieronymus ex Hebræo vertit: Quàm speciosa misericordia tua Deus, & filij Adam, in vmbra alarum tuarum sperabunt, inebriabũtur de pinguedine domus tuæ, & torrẽte deliciarum tuarum potabis eos, ô verba diuina, ô admirabilia beneficia, quæ à Deo iusti accipiunt? quàm vere hîc Dauid misericordiam Dei speciosam appellat. Voces illæ inebriabuntur, & de torrente deliciarum tuarum infinitam Dei in suos liberalitatem ostendunt. Hæc paterna cura, quam Deus iustorum habet, summam in eorum animis lætitiam causat. Et id significauit Dauid, cum ait. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, dedisti lætitiam in corde meo. Vbi Diuus Hieronymus ex Hebræo vertit. Leua super nos lumen vultus tui Domine. Dedisti 3 lætitiam in corde meo, id est, sparge super nos fauoris tui lucem, respice nos misericordiæ oculis: hoc enim est quo nunc lætamur. Lætentur alij bonorum temporalium copia, quia à fructu frumenti, vini & olei multiplicati sunt. Ego verò in pace in idipsum dormiam & requiescam. En pax & tranquillitas, quæ sub vmbra sponsi inuenitur. Si in harum rerum meditatione aliquam noctis partem insumeremus, vt alij totam ludendo & Deum variis peccatorum generibus offendendo insumunt, quantum animæ nostræ proficerent? Vnde factum existimatis, vt dies festi suas habeant vigilias, quarum nomen tantum apud nos remãsit, nisi quod in nascentis Ecclesiæ principio fideles omnes noctes, quæ dies festos præcedebant, orantes vigilabant. Hodie vero

Cant. 2.

Eccles. 40.

Psalm. 35.

Hiero.

Psalm. 4.

Hiero.

huiuſmodi noctibus maiora & grauiora mala fieri ſolent. Quot veſtrum obſecro, qui hic adeſtis præteritas noctes ſacratiſsimę reſurrectionis myſteria meditando vigilaſtis? beneficia quæ hodie in ſuos diſcipulos confert? gaudium & ſolatium, quo eorum animos paſsionis mœrore affectos ſolatur? plurimos veſtrum nihil de his rebus cogitaſſe exiſtimo, quod dignum profectò lachrymis eſt. Hæc omnia quæ hic ſponſa de ſponſo dixit in ſeipſis Domini diſcipuli experti ſunt, & hi duo potiſsimum, de quibus agit ſacrum Euangelium, quibus ille præcipua quadam ratione curã, quam ſuorum habere ſolet, oſtendit, & diuino lucis ſuæ ſplendore illuminauit. Nam dum fabularentur, & ſecum quærerent, ipſe Ieſus, *Appropinquans ibat cum illis: oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoſcerent.* Sed quęro ô Domine, ſi ſocium te illis itineris præbes cur non ſtatim te manifeſtas, quis ſis, vt ſtatim te frui incipiant? volebat nimirum ſacræ ſcripturæ myſteria illis interpretari. Quod ſi ſe ſtatim illis manifeſtaſſet voluptas, quam ex eo percepiſſent, attentioni fuiſſet impedimento. Ergo in maiorem illorum vtilitatem tenebantur oculi eorum ne eum agnoſcerent. Ita ſæpe Deus facere ſolet, cum ſeruis ſuis, vt tunc maxime adſit, cum maxime videtur abeſſe. Iob querebatur à Deo ſe eſſe deſertum, dicens. Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? cur à me tanquam inimico diſcedis? & hoc dũ cogitabat Iob, tunc maxime illi aderat Deus, quandoquidem in tot tantiſque infortunijs tantam illi patientiam & conſtantiam dedit. Quia ſi, vt ait Diuus Paulus. Nemo poteſt dicere, Dominus Ieſus niſi in Spiritu ſancto, quomodo potuiſſet ille ſanctiſsimus vir inter ærumnas ſuas dicere, Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomẽ Domini benedictum, niſi illi Dominus adfuiſſet? & hic eſt eorum verborum ſenſus. Deus Deus meus reſpice in me, quare me dereliquiſti? longe à ſalute mea verba delictorum meorum, Deus meus clamabo per diem & non exaudies, & nocte & non ad inſipientiam mihi. Siue vt alij verterunt, & non eſt ſilentium mihi. Et in fine eiuſdẽ Pſalmi. Timeat, inquit, eum omne ſemen Iſrael, quoniam non ſpreuit neque deſpexit deprecationẽ pauperis, neque auertit faciẽ ſuam à me, & dum clamarẽ ad eum exaudiuit me. Quo in loco videtis dici Deum non audire, & audire, adeſſe, & abeſſe. Quo ſignificatur ſæpe cũ iuſtus cogitat Deum non audire & abeſſe, tunc audire maxime & adeſſe. Noluit præterea

Iob. 1. 4 1. Cor. 12. Iob. 1. 6 Pſalm. 21.

7 terea Dominus à diſcipulis ſuis agnoſci, vt oſtenderet quantum poſsit ſpiritualis conuerſatio, qua anima cum Deo per fidem & ſacrorum myſteriorũ cõtemplationem conuerſatur, quæ nõ ſolum corporalis conuerſationis defectum compenſare poteſt, ſed maioris interdum eſt vtilitatis: ita vt plus fortaſſe aliquomodo his diſcipulis vtile fuerit hoc, quod ea die interius docuit Dominus, ſacram illis ſcripturam interpretãdo, quàm corporalis tot annorum conuerſatio. Et ideo qui dicere ſolent, ô ſi nati eo tempore eſſemus cum vixit inter homines Chriſtus, ſi eum videre, & cum eo conuerſari licuiſſet, ô nos beatos, ô nos fœlices. Curioſitate potius quã amore ducti, hæc illi dicere mihi videntur, quia qui cum Ieſu Chriſto Dei filio non conuerſatur eo modo quo nos cũ eo in hac vita voluit conuerſari, plus iſto hic velle & optare in terris, videãt
8 anſit amoris affectus nec ne. D. Ioannes Baptiſta, quãuis contemporaneus Chriſti fuerit, tamẽ ante baptiſma cum eo conuerſatus nõ eſt, & vna ex cauſis eſt, quia voluit Dñs oſtendere, ita eum iuſtorũ animis interiori conuerſatione cõmunicare, vt quãuis ea voluptate careant, quam oculis ex eius corpore perciperent, eiuſdem tamen cõuerſationis fructu nõ carere. Hæc etiã vna ex cauſis fuit, cur noluit Chriſtus Redemptor noſter mittere Spiritũ ſanctum, antequam ad cælos aſcenderet, neque diſcipulis ſuis myſteriorum ſuorum perfectam cognitionem dare voluit, niſi per Spiritum ſanctum, vt oſtenderet opus hoc Spiritus ſancti potius opus eſſe interius, quàm præſentiæ ſuæ corporalis exterius. Et ideo dicebat Dauid: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus quo- *Pſalm. 84.*
niam loquetur pacem in plebem ſuam, & ſuper ſanctos ſuos, & in eos qui cõuertuntur ad cor. Loquetur in me, id eſt, intra me,
9 vt Diuus Auguſtinus exponit. Quaſi dicat, colligam me in me *Auguſt.*
ipſum, & audiam cum loquetur ad cor, quoniam loquetur pacem. Loquĩ pacem eſt Phraſis Hebraica, & ſignificat omnium bonorum abundantiam polliceri. Et hanc (ait) Dauid eo loco ſanctis polliceri ijs præſertim, qui conuertuntur ad cor, qui extra ſe non vagantur, ſed apud ſe manent: & ita cæli influentias recipiunt. Tantæ virtutis & efficaciæ eſt interior hæc & ſpiritualis animæ cùm Deo conuerſatio, vt D. Paulus quædam de ea dixerit, quæ *2. Cor. 3.*
ſi rectè conſiderentur admirationem pariunt, nam cùm de Moyſe eo loco ageret, qui eo quòd quadraginta dies in monte Sina cum Deo ſteterat, tantam ex conſortio ſermonis Dei lucem acce-

perat, vt in ipſo vultu radij apparerent. Hoc enim ſignificat, quod 10
ibi dicitur: videbatur facies Moyſi cornuta. Ex hoc infert Diuus Paulus ſi quod euacuatur in gloria eſt, magis quod manet in gloria erit, id eſt, ſi Moyſes cum mortalem à Deo legem accipiebat, legem vmbræ, quæ cum Chriſto Redemptore noſtro finem erat habitura legem cæremonialem, quę vitam æternam dare non poterat, & tamen ob Dei conuerſationem indè in gloriæ ſimilitudinem redijt: qui in gratiæ lege cum Deo conuerſatur in ſpiritu diuino amore incenſus tot tantiſque beneficijs, quæ ex Ieſu Chriſti meritis emanant, nonnè maiori luce gloriaque ſplendidior, & humanis imperfectionibus purior factus euadet quam Moyſes? quod ſi hoc ſemper non fit, nos accuſandi ſumus, qui diſpoſitionem nõ habemus, & exteriùs tantum cum Deo agimus, qui plus animæ puritate & interiori conuerſatione communicatur. Sunt 11
hæc profectò Diui Pauli verba magnæ confuſionis nobis, & timoris cauſa, quandoquidem in ijs nos monet Moyſe ipſo perfectiores nos eſſe debere, quia amotis legem habemus, & tot à Deo beneficia accepimus. O Deus infinitæ maieſtatis, ò lucis fons mentes noſtras illumina, vt qua in nocte verſemur, videre poſsimus hac interiori cõuerſatione deſtituti. Obſecro igitur vos fratres charisſimi, vt quandò audiuiſtis ſancti huius exercitij vtilitatem in eo ſe quiſque exerceat quantumcunque poterit, vt cuiuſque ſtatus ferre poteſt.

Eſt præterea hic animaduertendum, quòd cum tanta eſſent infidelitate pleni, poſtquàm tot Dei miracula viderant, & à tot teſtibus dici audiuerant, ſe viſionem angelorum vidiſſe, qui dicũt eum viuere, ita vt meritò iraſci potuiſſet Dominus, & vt infideles eos 12
deſerere, tamen quia paruam illam mœroris & triſtitiæ diſpoſitionem inuenit ex eius abſentia conceptæ, & aliquod amoris veſtigium, qui ab ea triſtitia emanabat, inde occaſionem ſumpſit, vt eos illuminaret. Ex quo patet, ex minima etiam diſpoſitione Deũ occaſionem ſumere, vt animæ noſtræ ingreſſum intentet. Hoc
Cant. 5. ſignificat ſponſa illa, quæ cùm domi ſe peſulo ianuæ appoſito clauſiſſet, & pulſaret ſponſus clamans, aperi mihi ſoror mea amica mea, reſpondit illa, expoliaui me tunica mea, quomodò induar illa? laui pedes meos quomodò inquinabo illos? audiens autem ſponſus leues excuſationes miſit manum ſuam per foramen. Dilectus, inquit, meus miſit manum ſuam per foramen, &

ven-

venter eius intremuit ad tactū eius. Ita iacet peccatoris anima in voluptatum suarum lectulo, tot clauibus & pesulis obclusa, quot peccata commisit: & cum pulsat Deus clamans: Aperi mihi soror mea, amica mea, excusat se leui quacunque occasione. Agens (inquit) pœnitentiam extenuabitur corpus, & pulchritudinem suam amittet, fœdabitur si pauperum pedes lauero, & hospitalia inuisam. Audiens autem sponsus tam leues afferri excusationes, non deserit, sed foramen quærit, id est, occasionem aliquam, per quod fauoris, & auxilij sui manum possit immittere. O anima peccatrix, si te à peccatis tuis exire non posse putas, ob tuam illam prauam inclinationem, fac saltem foramen aliquod, per quod Deus mittens manum suam feras istas, & pesulos tollat. Suspira tuum Deum offendisse, plora, lege sanctos, ac deuotos libros, loquere cum deuotis hominibus. Foramina hæc omnia sunt per quæ diuinus fauor ingreditur, quo odium istud, ista auaritia, ista ambitio, & superbia tollentur ex animo, quæ in eo ita hærent infixę, vt ab ijs auellere te nō posse tibi videaris. Sed moneo, vt mature diuino vtaris auxilio, & cito surgas & aperias, nam si diu immoraris fortasse cum mox aperire volueris, discessisse iam Deum inuenies, vt sponsæ ibi contigisse dicitur: Surrexi (inquit) vt aperirem dilecto meo, at ille iam declinauerat. Diu iam est cùm te Deus vocat, & expectat, & aduenit repentina febris, cùm iam iudicio cares, tunc clamas: vocetur confessor, adsit notarius, fiat testamentum, & omnia ita fiunt vt hominibus potiùs quam Deo satisfacere possint. O miseri cæci Adæ filij quam stulte vobis infernum eligitis.

Et ait ad illos, qui sunt hi sermones, &c. Respondit ei Vnus ex illis, dicens Tu solus peregrinus es in Hierusalē. Antequam vlterius progrediamur, vnum quod nunc occurrit, dicam. Vnum ex omnibus, quibus Christum Redemptorem nostrum propter peccata nostra appellare possumus hoc esse, peregrinum appellare: nam vt peregrinus vix immoratur in diuersorio, ita Dei filium mane recipitis, & post meridiem tanquam peregrinum eijcitis. De hoc conqueritur, dicens: Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ. O ingrati, ideò ne resuscitauit Christus, vt vos moreremini? est ne sancta eius resurrectio mortis ianua? vix enim aduenit resurrectionis dies cum mortaliter peccare incipitis, non ne pudet tam bonum hospitem, tam citò eijcere? O miseria timenda post tot accepta beneficia, tam male in virtute perseuera-

Psalm. 68.

re. Ea Diui Pauli verba notare vos plurimum vellem, quæ ad hãc 16
rem plurimũ faciunt. An ignoratis fratres, quia quicũq; baptiza-
Roma. 6. ti ſumus in Chriſto Ieſu, in morte ipſius baptizati ſumus? conſe-
pulti enim ſumus cum illo baptiſmo in morte, vt quomodo Chri-
ſtus ſurrexit à mortuis per gloriam patris, ita & nos in nouitate vi
tæ ambulemus. O verba diuina, quis ea ſemper in corde haberet
impreſſa, vt per ea intelligeremus, quantũ quiſq; debeat in bono
perſeuerare. Sed pro eorum intelligentia debetis aduertere, Chri-
ſti redẽptoris noſtri mortem preſtantiſsimum fuiſſe baptiſmum,
quo ipſum caput, ſcilicet, Chriſtus baptizatus eſt, & nos omnes
qui membra ſumus, ibi peccata noſtra ſunt abluta, & cũ eo mortua
& ſepulta, vt nõ ſolũ iterũ non peccemus: ſed vt in reſurrectionis
myſterium, & imitationem ambulemus in nouitate vitæ. Efficax
omnino ratio, vt nũquam ad peccata redeas. Verùm eſt etiam non 17
tandũ, quòd quoniam eius mors baptiſmum vocatur, quod lauato-
riũ ſignificat, ergo aliquid lauit in Chriſto, qui caput eſt, aliquid
in nobis, qui mẽbra ſumus? quid lauare in Chriſto poterat, qui pu-
riſsimus erat? qua muis careret culpa, culpæ effectibus non caruiſ-
ſe dico, qui ſunt pœnalitas, & paſsibilitas, & mortalitas, quibus om
Hebr. 2. nibus morte lotus, & purificatus eſt. Et ita idem Paulus ait. Vide-
mus Ieſum propter paſsionẽ mortis gloria coronatum, illa autem
Apoc. 1. mors applicatur nobis, vt lauatorium per diuina ſacramẽta, vt ait
Ioãnes. Dilexit nos, & lauit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo.
Ait igitur Apoſtolus, an ignoratis fratres, id eſt, ignorare non debe
tis (eſſet enim ignorantia maxime reprehendenda) quod quicun-
que baptizati ſumus in Chriſto Ieſu, id eſt, in baptiſmo inſtituto
à Chriſto, in morte ipſius baptizati ſumus. Nam ex eius morte vir 18
tutem accepit baptiſmus, & conſepulti ſumus cum illo, id eſt, pec-
cata noſtra in baptiſmo deleta & occiſa ſunt. Vt quomodo ſurre-
xit Chriſtus à mortuis per gloriam patris, id eſt, ad gloriam patris,
ita & nos in nouitate vitæ ambulemus, vbi ambulare ſignificat
Pſalm. 118. progredi ſine intermiſsione in virtute: vt ait Dauid: Beati im-
maculati in via, qui ambulant in lege Domini, & hoc omne eſſe
etiam debet in gloriam patris: vt vita noſtra, & opera perfectiora
ſint, & habeant perfectiorẽ finem. Sed quæro, cur D. Paulus nobis
tanquã exemplũ proponit Chriſti Redẽptoris noſtri vitã poſt re-
ſurrectionem? ſatis eſſe videretur, ſi mortalem vitam qualis ante
reſurrectionem fuit proponeret. Eam propoſuiſſe dico, quia vita
illa

19 illa gloriosa mortem nō habuit, vt ita moneret, sic nos perseuera-
re in virtute debere, vt ad peccati mortem nunquam redeamus.
Cùm ait, in nouitate vitæ significat in omnibus debere innouari
vitā, in cogitationibus, in verbis, & in operibus. Corroboret nos,
& confirmet Deus, vt ita fiat. Elaborauit plurimos dies pictor in *Simile.*
depingenda imagine, quam qui vident, stupent ob artis præstan-
tiam, si ei qui prior se illi offert quocunque precio venderet, non
ne ineptus esset? quid nam fuit obsecro audire sermones, confite-
ri peccata sua, ieiunare, orare, nisi Iesum Christum in cordibus ve
stris depingere? Si nunc post Pascha animæ vestræ pulchritudi-
nem, quacunque occasione venditis, nonne summa stultitia est?
Nolite eam fratres charissimi vendere, nisi iusto valore & pretio,
quod ipsemet Deus est, qui se tradidit pro illa.

20 *Quibus ille dixit, quæ? & dixerunt de Iesu Nazareno.* Et inter alia, quę
hic responderunt, ea verba fuerunt infidelitatis plena. *Nos autem*
sperabamus quia ipse esset redempturus Israel. O corda modicę fidei, si di
xit, quod tertia die resurget, terminus adhuc transactus non est,
cur nō speratis, quod promisit præstaturum esse? similes hi mihi
videntur Hebræis, qui Moysem non rediturum existimabant, & *Exod.22.*
idolum sibi fecerunt, quod summa Dei sui iniuria adorabant. O
quot hodie sunt qui statim desperant, si paululum immoratur
Deus, nec statim ab ijs vocatus accurrit. Existimat virgo nullum
iam sibi reliquum matrimonium, quapropter Dei sui q, oblita car
nì & mūdo seruire statuit, idē de alijs pluribus dici potest. At non
ita sit fratres, audite quid Isaias dicat. Qui crediderit (inquit) non *Isai.28.*
festinet, qui verè credit Deum promissis stare, & fauoris sui auxi
21 lium sibi daturum sperat, ne putet, statim eum affuturū, sed expe
ctet & magna cum fiducia, quæ magnā habet apud Deum remu
nerationem, vt D. Paulus affirmat, dicens. Nolite amittere confi- *Hebr.10.*
dentiam vestrā, quæ magnam habet remunerationem. Quā seue-
re reprehendebat sancta Iudith Betulię homines, qui diuini auxilij
expectatione defatigati terminum Deo præscripserant: ita vt si
intra quinq; dies non succurrisset sese Holopherni dedere vellent. *Iudith.8.*
Illa vero, & qui estis vos (inquit) qui tentatis Dominū? nō est iste
sermo, qui misericordiam prouocet, sed potius qui iram excitet.
Posuistis vos tempus miserationis Dñi, & in arbitriū vestrū diem
constituistis ei? Magnum profectò scelus est Christianum de de-
ditione cogitare, & Sathanæ se tradere velle, quia Deus statim

ac ipse vult non accurrit. Qui verè Deum amat ità in eo confidit, 22
vt quãuis quod sibi ab eo promissum est sexcentis videat difficultatibus impedire, nunquam tamen desperat. Patet hoc in Dauid
1.Reg.21. cui cùm promisisset Deus Regem futurum Israel, quamuis eum Rex persequeretur, exulẽ à patria, & singulis momentis de vita periclitaretur: tunc cùm se maxime afflictũ, & oppressum videbat, tunc maxima spe erigebatur, qua præstaturum esse Deum, quod promiserat sperabat. Et siqui id negabant eos mendaces appella-
Psalm.115. bat. Et ita de sua spe dixit: Credidi propter quod loquutus sum: ego autem humiliatus sum nimis, ego dixi in excessu meo omnis homo mẽdax, ideſt, cùm exulẽ me, & eiectum maximè videbam (hoc enim est in excessu meo) tunc ijs qui de me, & meis rebus actum esse existimabant, dicebã: Omnis homo mendax, eos omnes mendaces esse putabam. Domine omnes mẽdaces sunt, tu ve- 23
rus & verax Deus, promissa tua certissima, quanuis nunc me oppressum, & humiliatum video. Hac eadem fiducia, dicebat: Do-
Psalm.137. minus retribuet pro me, Domine misericordia tua in seculũ, opera manuũ tuarum nè despicias. Vbi in Hebræo est, Dominus operabitur pro me. Considerate patientiam qua tunc Christus redemptor noster verba hæc infidelitatis audiebat. Ex quo discant confessores confitentium peccata patienter audire: reprehensio enim & obiurgatio in posteriorem locum differenda si necessaria videbitur: vt diuinus magister hic fecit, qui cũ hos discipulos audiuisset, *O stulti* (inquit) *& tardi corde ad credẽdum. &c. Nõnè oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam.* Quare Domine, quare oportuit? Nonnè aliter redimi à te poterat mundus cùm Deus sis tam
potẽs? Poterat quidẽ sed in Dei operibus nõ tam quod potest spe- 24
ctandũ est, quàm quòd plus nobis conuenit. Hoc autẽ nobis cõuenientius fuit. Quod vt intelligatis aduertere debetis, quod Christus redemptor noster nõ solũ venit in mundũ vt nos redimeret, sed vt
Titu.2. nos per virtutis viam ad cęli gloriam duceret. Vt optime D. Paulus declarat dicens: Apparuit gratia Dei, & Saluatoris nostri omnibus hominibus erudiens nos, vt abnegantes impietatem, & secularia desideria sobriè & iustè & piè viuamus in hoc seculo expectãtes beatam spem, & aduentum gloriæ magni Dei, & saluatoris nostri Iesu Christi Quare cùm in omni virtute plurimum difficultatis sit, quodnam mediũ esse poterat maioris officaciæ, vt ad laborem virtutis incitaremur, quàm nostra causa Christũ in cru-

ce

25 ce mortis pati genus crudelissimũ? Si ignoscere inimicis debes injurias, si demittere te, & humiliare, si opes tuas pauperibus distribuere, vnde hæc discere melius potes, quàm si ad hoc admirabile crucis spectaculum oculos conuertas? Dixit summa veritas: cùm de iustis loqueretur: Quòd fructum afferunt in patientia. Quemadmodum ad humanam vitam alendam panis est necessarius, vt vnà cum cæteris cibis comedatur: ita ad Spiritualem vitam alendam patientia necessaria est, quæ cæterorum omnium virtutũ socia sit & comes. Si comeditis carnem pisces, fructus, herbas, quicquid tandem comeditis panis necessarius est. Si ieiunatis, si datis eleemosynam quodcunq; opus spirituale fiat, patiẽtia necessaria est, vt quod fit rectè fiat. Quod igitur patientiæ exemplũ illustrius, quam Christus crucifixus? Sed heu nos miseri si tanto beneficio
26 vti nescimus. Nolite obsecro fratres charissimi, vt hæc Dei artificia ad salutem nostram excogitata, vobis inutilia sint. Pœnas enim aliquandò dabitis summis æternisque supplicijs.

Et incipiens à Moyse, id est, à libris Moysi. O immensa Dei bonitas, qui duobus pauperibus tot declarare mysteria dignatus est, hodiè verò nisi prædicator plurimos habet auditores, eosque nobiles, prædicare rem putet indignam. Plurimos ad eam rem scripturæ locos adduxit, & explanauit: sed interiori præterea luce mentem illustrabat. Ita vt qui exterius docebat, interius illuminaret, quia lux erat, & magister. Ex fortioribus locis quos in scriptura inuenimus illi sunt. Quoniam non derelinques animam meã in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Ego dormiui, & soporatus sum & surrexi, quia Dominus suscepit me.
27 Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara. Vbi non solum & resurrectio, sed & resurrectionis tempus declaratur his verbis, exurgam diluculò. Aduersum me susurrabant omnes inimici mei, aduersum me cogitabant mala mihi: verbum iniquum constituerunt aduersum me, nunquid qui dormit, non adijciet vt resurgat? etenim homo pacis meæ, qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationem. Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me, & retribuam eis. Quid clarius? postremis his verbis similia sunt illa Michææ. Nè læteris inimica mea super me, quia cecidi, consurgam cum sedero in tenebris: Dominus lux mea est. His & pluribus alijs testimonijs Dominum mortem, & resurrectionem suam probasse constat.

Psalm.15. *Psalm.2.* *Psalm. 56.* *Psalm. 40.* *Mich.3.*

Et

Et coegerunt illum dicẽtes, mane nobiſcum quoniam adueſperaſcit. Quia 28
peregrinum, quem non nouerãt, inuitant & rogant, vt maneat: illuminati ſunt, & quiſnam eſſet, paulò poſt cognouerunt. Ideò no-
D. Ambro. ſermo. ſuper Pſal. 118. tat D. Ambroſius, bona opera cordis eſſe diſpoſitionem, qua dignum ſit illuminari à Deo. Et ita Eccleſiaſticus ait: Qui timetis Dominum diligite illum, & illuminabuntur corda veſtra. Et Prophe-
Eccle. 2. Oſeæ. 1. ta Oſeas: cum dixiſſet: Seminate vobis in iuſtitia, addidit paulò poſt, tempus autem requirendi Dominũ, cùm venerit, qui docebit vos iuſtitiam. Tempus enim magis idoneum, vt Dei præcepta percipere poſsimus eſt, cum opera miſericordię fecimus. Eſt enim quaſi terram ante quam ſemines colere, & innouare. Et ideò dixit
D. Aug. ſuper Luc. 24. eodem loco Propheta, innouate vobis nouale. D. Auguſt. hunc locum Lucæ exponens, tene, inquit, hoſpitem, ſi vis agnoſcere Saluatorem: quod enim diſcipulis ſuſtulerat infidelitas reddidit ho- 29
ſpitalitas. Miſericordiæ igitur fratres ſimus amatores, neq; ſatis vobis ſit, pauperes quocunque modo inuitare, vt hoſpites noſtri ſint ſed omni charitate cogamus, exiſtimantes quemcunque illorum recipiamus, ipſummet cælorum imperatorem Ieſum Chriſtum Dei filium recipere. Ipſamet charitas hoc quadrageſimale opus ad animarum vtilitatem in lucem edere coegit, & ad reliquos totius anni ſermones conficiendos inuitat: ex tanto labore, meis quidem viribus impari ſolum veſtris orationibus adiuuari mihi exopto & ſpero, quibus auxilium diuinum Deum optimum Maximum collaturum mihi confido, cuius nobis opitulante gratia fœliciſsimè omnia euenient, quam ad vſque vitæ finem conſeruare curemus, vt inde gloriam ſempiternam poſsimus 30
adipiſci. Amen.

FINIS.

SALMANTICAE,

Excudebat Ioannes Ferdinandus.

M. D. LXXXVI.

INDEX OMNIVM CONcionum, quæ in hoc opere continentur.

DOminicà in Septuagesima. Simile est regnum cælorũ homini patri familias, &c. Matth.20. par.1.pagina.1.& ibidem, part. 2. 3.& 4

Dominica in Sexagesima. Exiit qui seminat &c. Luc.8.part. 1.pag.10. &.p.2.pag.15.&.p.3.pag.14.&.p. 4.pag.14

Dominica in Quinquagesima. Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos secreto. Lucæ.18. p.1.pag. 18.&.2.pag.28.&.3. pagi.27.&.4. pag.27

Feria.4. Cinerum. Cum ieiunatis, &c. Matth.6.p.1.pagi.26.&.par.2. pag.43.&.par.3.pag.38. &.par.4. pag.41

Feria.5. Cum intrasset Iesus Capharnaum accessit ad eum Centurio. p.1.pag.36.&.p.3.pa.49

Feria.6. Audistis quia dictum est antiquis, Diliges proximum tuum, &c. Matth.5.p.1.pag. 44. &.p 2. pag.56.&.part.3 pag.60.&.par.4. pag.53

Sabbatho, Cum sero esset factum, &c. Marci.6 par.1.pag. 53. & p.3. pag.71

Dominica.1.Quadragesimæ. Ductus est Iesus in desertum. Matth.4.p. 1.pag.61.&.p.2.pag.70.&. p.3.p. 83.&.par.4.pag.66

Feria.2. Cum venerit filius hominis in maiestate sua, &c. Matth.25.p. 1.pag.73.&.p.3.pag.96

Feria.3. Cùm intrasset Iesus Hierosolymam cõmota est vniuersa ciuitas, &c. Matt.21.p.1.pag.80. &.p. 3.pag.108

Feria.4. Accesserunt ad Iesum Scribæ & Pharisæi dicentes volumus à te signum videre. Matth.12.p.1. pag.89.&.p.2.pag.84.&.p.3.pag. 119 &.p.4.pag.80

Feria,5. Egressus Iesus in partes Tyri & Sidonis, &c. Matth. 15. par.1.p. 98. &.part.2. pagi.97. &. part.3. pag.132

Feria.6. Erat dies festus Iudęorum, &c. Ioã.5.p.1.pa.108. &.p.2.pagi. 108.&.p.3.pa.104.&.p.4.pag.92

Sabbatho, Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum. &c. Matth. 17. par.1. pag.118.&.p.3.pag.156

Dominica.2. Quadrage. Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum, &c. Matth.17.par.1.pag.127. & p.2. pag.121.&.par.3.pagi.167.&.p.4. pag.103

Feria. 2. Ego vado & quæretis me. &c. Ioannis.8 p.1.pagi. 136. &.p. 3.pag.

3.pag.179
Feria.3.ſuper cathedrã Moyſi. Ioan. 23.par.1.p.144. & par.3.pag.191
Feria.4. Aſcendens Ieſus Hieroſolymam,&c.Matth.20.part.1. p.153. &.par.2.p.133.&.par.3.pag.202.&. par.4.pag.115
Feria.5. Homo quidam erat diues. Lucæ.16.part.1.p.163. &.par.2.p. 144.&.par.3.p.213
Feria.6. Homo quidã erat pater familias qui plantauit vineam, &c. Matt.21. par.1.p.173. & p. 2. pagi. 156.&.part.3. pag.226. &.part.4. pag.127
Sabbatho. Homo quidam habuit duos filios.Lucæ.15.par.1.p. 183. & par.2.p.169.&.par.3.p.241
Dominica.3.Quadrageſi. Erat Ieſus eijciens dæmonium.Lucæ.11.par.1 p.193.&.par.2.p.181.&.part.3.pag. 249.&.par.4.p.140
Feria.2. Quanta audiuimus facta in Capharnaum fac.&c. Lucæ. 4. p. 1.p.204.&.par.3.p.261
Feria. 3. Si peccauerit in te frater tuus.Matthæ.18. part. 1.p. 213. &. par.3.p.273
Feria.4. Acceſſerunt ad Ieſum ſcribæ & phariſei dicentes, Quare diſcipuli tui,&c.Matt.15.par.1.p.222 &.part.2.p. 193.&.par.3.p. 287.&. part.4.p.154
Feria. 5. Exurgens Ieſus de Synagoga, intrauit in domum Simonis. Lucæ.4.par.1.p.232. &. part.3.pagi.299
Feria.6. Venit Ieſus in ciuitatem Samariæ.Ioannis.4.par. 1.p.242.&. par.2.p.206.&.par.3.p.310. &.par. 4.p.166
Sabbatho,Perrexit Ieſus in montem Olueti,Ioan.8.par. 1.p. 252. &.p. 2.p.221.&.par.3.p.323
Dominica.4. Quadrag. Abijt Ieſus trans mare Galilææ.Ioan.6.par.1. p.266.& par.2.p.235.&.par.3.p.335. &.p.4.p.177
Feria. 2. Aſcendit Ieſus Hieroſolymam, & inuenit in templo vendentes oues,&c.Ioan. 2. part.1.p. 273.&.par.3.p.248
Feria.3. Iam die feſto mediante, &c. Ioan.7.par.1.pag.284.&. par.3.p. 260.
Feria.4. Præteriẽs Ieſus vidit hominem cęcum à natiuitate, Ioã.9.p.1 pag.296.&.par.2.p.248, &.part.3. pag.373.&.p.4.p.189
Feria. 5. Ibat Ieſus in ciuitatem quæ vocatur Naim.Luc.7. part.1. 305. &.par.3.p.386
Feria. 6. Erat quidam languens Lazarus.Ioan.11.par.1.p.315.&, part. 2,p.262.&.par.3.p. 398.&. part.4. pag.198
Sabbatho. Dicebat Ieſus turbis Iudæorum,Ego ſum lux mundi.Ioã. 8.par.1.p.326.&.par.3.p.412
Dominica in paſsione, Dicebat Ieſus turbis Iudæorum. Quis ex vobis,&c.Ioan.8.par.1.p.33.&.par.2. pag.276.& par.3.p.423.&. part.4. pag.209
Feria. 2. Miſerunt principes & phariſæi miniſtros,&c.Ioan.7.part.1 pag.

pag.346.par.3.pag.435
Feria.3. Ambulabat Ieſus in Galilæã Ioan.7 par.1.pag.356.& par.3. pagi.447
Feria.4. Facta ſunt encænia Hieroſolymis,&c.Ioan.10.par.1. pag. 365. & par.2.pag.291.& par.3.pag.459. par.4 pag.220
Feria.5.Rogabat Ieſum quidam Phariſæus,Lucæ.7.p.1.pag.376, & pa. 2.pag.305.& par.3.pag.473
Feria. 7. Collegerunt Pontifices & Phariſæi concilium.Ioan. 11. pa.1. pag.388.& par.2.pa.318.&. par. 3. pag.486.& par.4.pag.230
Sabbatho. Cogitauerunt Principes Sacerdotum, vt & Lazarum interficerent: Ioan.12.par. 1.pag. 397.& par.3.pag.499
Dominica in Ramis. Cum appropinquaret Ieſus Hieroſolymis. Matth.21.par.1.pag.406.& par.2. pagi. 330. & part.3. pagin. 509. & part. 4. pag.239.
Feria.5.in Cœna Domini, Ante diẽ feſtum Paſchæ,&c.Ioan.13.part.1. pagin.417.& part.2. pagin 343. & part. 3. pagin. 522. & part. 4. pagin.350.
Sermo de paſsione Domini, part. 1. pag.431.& par.2.pag.358.& par.3. pag.537.& par. 4.pag.263
Dñica Reſurrectionis Maria Magdalene,&c.Marci.26.part. 1. pagi. 445.& par.2.pag.375.&.par.3.pa. 552.& par.4.pag.279.
Feria. 2. duo ex diſcipulis Ieſu, &c. Luc.24. par.1.pag.455.& p.2.pag. 384.& par.3.pag.564.&. parte. 4. pag.289.
Feria.3.Sterit Ieſus in medo diſcipulorum, &c. Luc. 24. part.1.pagin. 467.
Feria.5. Maria ſtabat ad monumentum foris plorans, Ioan.20. par.1. pag.476.

LAVS DEO.

INDEX AVTHO-

ritatum ſacræ Scripturæ, quæ ſparſim in hoc opere ab authore explicantur, ſecundum ordinem librorum veteris, ac noui teſta-menti.

Ex Geneſi.

1 BENEDIXIT illis Deus, & ait, creſcite & multiplicamini, &c. part 4 pag. 116. num. 21.

2 Poſuit hominem in paradiſo voluptatis vt operaretur, & cuſtodiret illum. p. 4. pag. 9. nu. 27.

Tulit ergo Deus hominem, & poſuit illũ in paradiſo voluptatis, &c. par. 1. pagina. 531. nu. 12.

3 Audiuit Adam vocem domini Dei deambulantis in paradiſo, ad auram poſt meridiem. p. 2. pag. 343. nu. 2.

Cur præcepit vobis Deus ne comederetis ex omni ligno paradiſi. par. 2. pag. 80. nu. 3. & par. 1. pag. 16. nu. 19.

Terram comedes omnibus diebus vitæ tuæ. p. 4. pag. 136. nu. 27.

Puluis es & in puluerem, &c. par. 3. p. 41. numero. 9.

4 Maledicta terra in opere tuo. p. 4. pagi. 60. nu. 21.

Iſte cæpit inuocare nomen domini. parte. 4. pag. 16. nu. 6.

6 Pœnitet me feciſſe hominem. par. 3. pag. 570. nu. 19.

Videntes filij Dei filias hominum quod eſſent pulchræ. p. 1. pag. 54 nu. 4.

Gigantes erant ſuper terram. par. 4. pagi. 137. nu. 30.

7 Clauſit Deus oſtium arcæ foris. p. 3. pag. 147. nu. 11.

Rupti ſunt omnes fontes abyſſi, &c. par. 2. pag 391. nu. 20.

9 Arcum meum ponã in nubibus, & erit ſignum fœderis inter me, & inter terram. p. 1. pag. 395. nu. 23.

Maledictus Chanaã ſeruus ſeruorum, &c. par. 3. pag. 292. nu. 16. & part. 1. pagi. 39. num. 9.

12 Abraham tulit ſecum animas, quas fecerat

cerat in Haran.p.3.pag.72.num.5.

18 *Loquar ad Dominum meum cũ ſim puluis & cinis p.3.pag.384.nu.34.*

19 *Conuerſa eſt vxor Loth,in ſtatuam ſalis. p.1.pag.425.nu.25.*

Viſus eſt eis quaſi ludens loqui.part.1.pag. 14.numero.13.

21 *Cum vidiſſet Sara filium Agar ludentem cum filio ſuo dixit ad Abraham eij ce ancillam,& filium eius.par.1.pagi. 82.numero.6.*

22 *Abraham de nocte conſurgens ſtrauit aſinum ſuum,p.5.pag.528.nu.19.*

Nunc cognoui quod timeas dominum. p.2. pag.45.num.6.

25 *Maior ſeruiet minori.par.4.pag.63.nu mero.31.*

30 *Tu noſti ſeruitutem qua ſeruiui, iuſtum eſt igitur vt aliquando prouideam domui meæ.p.2.pag.5.num.14.*

31 *Video faciem patris veſtri quod non ſit erga me,&c p.3.pag.6.nu.19.*

33 *Noſti domine mi quod paruulos habeam teneros,p.1.pagina.48.nu.15.*

37 *Accuſauit Ioſeph fratres ſuos apud patrem crimine peßimo.p.1.pagina.420. numero.11.*

49 *Effuſus es ſicut aqua non creſcas, quia aſcendiſti cubile patris tui. p.1.pa.257. nu.16.*

50 *Auferte oſſa mea vobiſcum. par.3.pag. 120.nu.3.*

Ex Exodo.

1 *Quia timuerunt obſtetrices dominũ edificauit eis domos.p.1.pag.203.nu.32.*

3 *In terram fluentem lacte & melle.p.3. pag.323.num.2.*

Ego ero tecum & hoc habebis ſignum quod miſerim te.par.1.pag.64.nu.8.

4 *Moyſes manum in ſinum induxit leprague coopertam illam protulit,pa.2.pag. 397.nu.39.*

6 *Ego dominus qui apparui Abrahã,&c. & nomen meum Adonai non indicaui eis,parte.2.pag.162.nu.18.*

Ecce filij Iſrael non audiunt me.par.1.pag. 97.nu.21.

8 *Abominationes enim AEgyptiorũ immolabimus domino Deo noſtro, &c.p. 2.pag.273.nu.34.*

Omnis populus terræ verſus eſt in ciniphes per totam terram Ægypti.p.1.pag.35. nu.28.

12 *Cum viderit ſanguinem in ſuperliminari,& in vtroque poſte tranſcendam oſtium.par.2.pag.43.nu.1.*

17 *Moyſes bis petram virga percuſſit.p.2. pag.395.nu.37.*

18 *Prouide de omni plebe viros potẽtes & timentes Deum.p.1.pag.41.nu.17.*

19 *Cauete ne aſcendatis in montẽ neque tangatis fines illius,.p.1.pag.15.nu.18.*

20 *Honora patrẽ tuum,& matrem tuam. vt ſis longæuus ſuper terrã. p.2.p.200. nu.22.& p.3.pag.292.nu.4.*

21 *Quod ſi ſeruus diceret diligo dominum meum,&c.deferatur ad oſtium ciuitatis,&c.p.4.pag.67.nu.3.*

25 *Emunctoria quoque & vbi ea quæ emũcta ſunt extinguantur fiant ex auro puriſſimo.p.3.pag.281.nu.21.*

28 *Applica ad Aaron fratrem tuum vt ſacerdotio fungatur mihi. p.1.pag.133.numero.20.*

32 *Aut dimitte illis hãc noxam aut deleme*

ds

de libro vitæ, &c. parte. 3. pag. 206. numero. 12.

34 Præcide tibi duas tabulas instar priorũ, p. 2. pag. 16. nu. 5.

Ex Leuitico.

6 Ignis in altari meo semper arbebit quẽ nutriet sacerdos subijciens ligna. p. 2. pa. 8. nume. 22.

16 Ista est lex hostiæ pro peccato, sacerdos qui eam offert comedet, &c. p. 3. p. 117. nu. 28.

19 Agrum tuum non seres diuerso semine, p. 3. p. 299. nu. 1.

21 Loquere ad Aaron homo de semine tuo qui habuerit maculam nõ offeret panes Deo suo si fuerit cæcus, si claudus, &c. p. 4. pag. 212. nu. 7.

Ex Numeris.

10 Proficiscimini ad locum quem dominus daturus est nobis. p. 3. pag. 274. numero 4. & pag. 275. numero. 7.

11 Congrega mihi septuaginta viros, quos tu nosti, &c. p. 2. pag. 279. nu. 10.

19 Collegit autem vir mundus cineres vaccæ multitudini filiorum Israel in custodiam, &c. p. 1. pag. 33. nu. 22.

20 Audite rebelles & increduli num de petra hac poterimus aquam educere. p. 1. pag. 60. nu. 23.

23 Non est idolum in Iacob. &c. p. 3. pagi. 409. nu. 34.

33 Qui remanserint erunt vobis quasi claui in oculis, & lanceæ in lateribus. p. 2. pa. 21. nu. 19.

Ex Deuteronomio.

2 Transibitis per terminos fratrum vestrorum filios Esau, & timebunt vos videte ergo diligenter ne commoueamini contra eos, cibos ab eis emetis pecunia, & comedetis, aquam emptã haurietis & bibetis. p. 4. p. 137. nu. 31.

4 Deus tuus ignis consumens est. p. 3. pag. 382. numero. 28.

6 Audi Israel vt facias quæ præcepit tibi Dominus, &c. p. 3. p. 160. nu. 15.

18 Siue bonem siue ouem immolabunt, dabunt sacerdoti harmum, &c. par. 3. pa. 172. nu. 19.

20 Quis est homo qui ædificauit domum nouam, & non dedicauit eam, par. 1. pagi. 32. nu. 17.

23 Non abominaberis Ægyptium quia aduena fuisti in terra eius. p. 1. pag. 49. numero. 18.

27 Maledictus qui errare facit cæcum in itinere suo. p. 3. pag. 107. nu. 33.

32 Vua eorum vua fellis, par. 1. pag. 9. numero. 26.

Ex libro Iudicum.

6 Gedeon in area posuit vellus, &c. p. 2. p. 154. nu. 28.

7 Subripuerat Michas à matre sua, &c. mille centum argenteos quos separaueras tibi. parte. 4. pagina. 161. numero. 23.

Ex primo Regum.

15 Quasi peccatum ariolandi est. Repugnare, &c. parte. 1. pagina. 370. numero. 29.

18 Spiritus domini malus torquebat Saul, par. 4. pag. 77. nu. 35.

30 Puer Ægyptius ego sum viri Amalechitæ dereliquit me dñs meus, quia ægro-

tare cœpi nudius tertius.par.1.pag.40. numero.14.

Ex secundo Regum.

8 Filij Dauid erant sacerdotes.par.3.pag. 158.nu.9.

12 Dauid ieiunauit ieiunio,&c.par.2.pag. 46.num.9.

23 Prænaricatores autem quasi spinæ,&c. p.3.pag.73.nu.8.

Ex tertio Regum.

14 Ingredere Vxor Ieroboam, quare aliã te esse simulas.parte.1.pagina.37.numero.4.

Ex secundo Paralip.

31 Operatus est Ezechias iustum & bonũ, & verum coram domino Deo suo.p.1. pag.5.nu.4.

Ex Iob.

1 Apparuit Sathanas inter filios Dei.par. 1.pag.30.num,14.

4 Ecce absorbebit fluuium & non mirabitur,& habebit fiduciam quod influat Iordanis in os eius.parte.4.pagina.73. numero.21.

Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humentibus.p.2.p.149.nu.27.

5 Ingredieris in abundãtia sepulchri,&c. p.2.pag.270.nu.24.

Paruulum occidit inuidia par.3.pag.464. numero.15.

7 Quare posuisti me contrarium tibi,&c. p.3.p.255.nu.21.

Vt glutiam saliuam meam.p.3.pagi.384. nu.35.

9 Cum inuocantem exaudierit me non credo quod audierit vocem meam.parte.1. pag.125.num.22.

13 Posuisti in nerua pedem meum & obseruasti,&c p.1.pag.168.nu.16

14 Operi manuum tuarum porriges dexteram.p.3.pag.247.nu.20.

15 Bibit quasi aquam iniquitatem.par.3.p. 377.nu.13.

Non ditabitur neque perseuerabit substantia eius,&c.& quasi oliua, proijciẽs florem suum.p.4.pag.23.nu.26.

17 Solum mihi superest sepulchrum par.3. pag,408.nu.31.

18 Deuoret pulchritudinem cutis eius & consumat brachia illius primogenita mors,&c.p.2.p.50.nu.20.

19 Quasi arbori auulsæ abstulit spem meã, &c.& rursus etiam si occiderit me in ipso sperabo.p.3.p.533.nu.31.

Scio quod Redemptor meus viuit & in nouissimo die de terra,&c.par.3.pagina 157.nu.14.

20 Ossa eius implebuntur vitijs adolescentiæ eius.par.2.pag.310.nu.16.

Cum enim dulce fuerit in ore eius.p.2.pag. 310.nu.16.

Fugiet arma ferrea & irruet in areũ æneũ. p.1.pag.322.nu.13.

Ossa eius refulgebunt vitijs adolescẽtiæ eius. par.4.pag.201.nu.10.

21 Dulces fuit Glareis cocyti & post se omnem hominem trahet & ante se innumerabiles.p.1.pag.360.nu.13.

Veruntamen quia non sunt in manu eorum bona sua consilium impiorum longe sit à me,p.4.pag.248.nu.26.

24 Pauit sterilem, & quæ non parit & viduæ non benefecit.p.3.p.240.nu.8.

Ad nimiũ calorẽ transit ab aquis niuium. par.3.

par.3.pag.118.nu.15.

26 *Gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cum eis.p.1.pag.71.nu.31.*

28 *Sapientia vbi inuenitur, & quis est locus intelligentiæ p.1.pag.289.nu.18.*

30 *In multitudine eorum consumetur vestimentum meum.p.3.pag.558.nu.19.*

31 *Si absconderit homo peccatum meum.p.3.pag.252.nu.10.*

Pepigi fœdus cum oculis meis.p.1.pagina.259.nu.20.

33 *Increpat quoque per dolorē in lecto, & c.p.2.pag.214.nu.24.*

38 *Nunquid ingressus est thesauros niuis, & c.p.2.pag.306.nu.5.*

Quis est pluuiæ pater? & guttas roris qui genuit? & c.p.3.pag.6.nu.17.

41 *Corpus illius quasi scuta fusilia cōpactū. p.2.pag.13.nu.39.*

Ex Psalmis.

1 *Tanquam lignum quod plantatum est, & c.p.3.pag.73.nu.8.*

2 *Reges eos in virga ferrea, & c.p.3.pag.481.nu.27.*

3 *Ego dormiui & somnū cepi & exurrexi quia dominus suscepit me.p.4.pagi.188.nu.23.*

4 *Filij hominum vsquequo graui corde.p.1.pag.130.nu.12.*

Quæ dicitis in cordibus vestris & in cubilibus vestris compungimini.par.2.pag.44.nu.2.

Sacrificate sacrificium iustitiæ, & c.par.1.pag.419.nu.7.

Signatum est super nos lumen vultus tui domine.p.4.pag.82.nu.9.

A fructu frumenti, ibidem.nu.10.

5 *Quoniam nō est in ore eorum veritas cor eorum vanum est.parte.1.pagina.198.numero.2.*

Domine, vt scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos p.4.pag.131.nu.14.

6 *Conturbata sunt ossa mea, & c.p.2.pag.324.nu.10.*

Lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis, & c.p.1.pag.381.nu.20.

7 *Exurge domine in ira tua, & exaltare in finibus inimicorum meorum.p.1.pagina.284.nu.16.*

Gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illū, & in eo parauit vasa mortis p.4 pag.85.nu.18.

Ecce parturit iniustitiam, concepit dolorem & peperit, & c.p.3.pag.290.num.10.

8 *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem, & c.p.3.pag.119.nu.133.*

9 *Inimici defecerunt frameæ in finem.p.4.pag.71.nu.17.*

Quoniā laudatur peccator in desideriis animæ suæ, & c.p.3.pag.389.num.11.& p.2.pag.119.nu.34.

Non apponat vltra magnificare se homo super terram.p.1.pag.258.nu.25.

Parauerunt sagittas suas in pharetra vt sagittent in obscuro, & c.part.1.pag.67.numero.20.

11 *In circuitu impij ambulant.part.2.pag.310.nu.15.*

12 *Illumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte ne quando dicat inimicus meus, & c.p.2.pag.43.num.33.& pag.154.num.30.& par.1.pagin.63.numero.5.*

Contritio & infœlicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognouerunt. parte.1.

pag.150.numero.18.
Qui deuorant plebem meam sicut escam panis,p.1 pag.416 nu.30.
14 Domine quis habitabit in tabernaculo tuo,&c.p.3.pag.266.nu.15.
Qui iurat proximo suo, & non decipit, p. 2.pag.46.nu.5.
15 Sanctis qui sunt in terra eius mirificauit omnes voluntates meas in eis, parte. 4. pag.168.nu.5.
Multiplicatæ sunt infirmitates eorum postea acceleraverunt,p.2.p.94 nu.29.
Tu es qui restitues hæreditatem meã mihi, p.1.pag.447.nu.6.
16 Vt non loquatur os meum opera hominum,par,1.pag.24.nu.18.
17 Et exaudiuit de tẽplo sancto suo vocem meam,&c.& cum peruerso peruerteris,p.4.pag.163.nu.29.& par.2.pag. 399.nu.21.& p.1.pag.78.nu.18.
Populus quem non cognoui seruiuit mihi. & in auditu auris obedivit mihi, &c. filij alieni inueterati sunt. parte.1.pag. 104.numero.19.
Intonuit de cælo dominus & altissimus dedit vocem suam.p.3.p.377.nu.13.
Torrentes iniquitatis conturbauerunt me, p.3.p.62.nu.8.
Filij alieni mentiti sunt mihi,&c.pa.2.p. 23.nu.26.
Deus fortitudo mea dominus firmamentũ meum.p.2.pag.386.nu.7.
18 Si mei non fuerint dominati,tũc immaculatus ero.par.4.pag.403.nu.8.
21 Ego autem sum vermis, & non homo, &c.part.1.pagi.439.nu.16.
Sicut aqua effusus sum,factũ est cor meũ tã quã cera liquescẽs,&c.p.3.p.468.n.3.
Diuiserunt sibi vestimenta mea.p.3.pa.31. nu.13.foderunt manus meas,ibidem.
Timeat eum omne semen Israel quoniã non sprevit,&c.& dum clamarem ad eum exaudiuit me,p.4.pag.290 nu.6.
23 Qui non accepit in vano animam suam, &c.p.3.pag.29.nu.6.
25 Proba me Domine & tenta me,&c.p. 4.pag.78.nu.36.
26 Credo videre bona Domini in terra viuentium,p.3 pag.262.nu.5.
Tibi dixit cor meũ exquisiuit te facies mea. p.3 pag.262.num.29.
Expecta Dominum,viriliter age.par.3.pa. 391.nu.18.
27 Ad te Domine clamabo tota die Deus meus ne fileas à me ne quãdo taceas à me & assimilabor,&c. p.1.p.103.nu.14.
Da illis secundum opera eorum,& c.Vsque non ædificabis eos,p.4.p.143.nu.9.
28 Vox Domini præparantis cervos.par.3. pag.177.n.33.
Vox Domini super aquas, Deus maiestatis intonuit.part.2.pag.301.num.32.
Dominus diluuium inhabitare facit & sedebit Dominus rex in æternum,p.4.pa. 251.nu.4.
30 Factus sum tãquam vas perditum,&c. p.1.p.149.numero.15.
31 Beati quorum tecta sunt peccata.part.3. pagi.101.nu.18.
32 Rectos decet collaudatio, p.3.pag.369. nu.27.
Ponens in thesauris abyssos.parte.3.pagina 221.nu.15.
33 Qui facit Angelos suos spiritus.p.2.pa. 114.nu.18.
33 Diuites eguerunt & esurierunt,&c.p. 1.pag.

1.pag.415.num.29.

34 *Cum mihi molesti essent induebar cilicio,p.3.p.68.nu.25.*

Humiliabam in ieiunio animam meam& oratio mea in sinu meo conuertetur.par. 1.p.86.nu.18.

Retribuant mihi mala pro bonis sterilitatẽ animæ meæ,&c.par.3. pagina.13. numero.39.

Effunde frameam & conclude,&c.p.3.p. 565.nu.2.

Congregata sunt super me flagella,&c.p. 2.pag.373.num.46.

35 *Non veniat mihi pes superbiæ.part.3.p. 451.nu.13 & latius.p.4.p.127. nu.2.*

36 *Inimici Domini mox vt honorificati fuerint,&c.par.3.pag.506.nu.22.*

37 *Cor meum conturbatum est dereliquit me,&c.p.2.pag.324.nu.18.*

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus,&c.par.3.p.243.nu.19.

38 *Concaluit cor meum intra me & in meditatione mea exardescet ignis, &c.notum fac mihi Domine finem meũ, &c. p.4. pagi.4.& 103.nu.1.*

In imagine pertransit homo, sed & frustra conturbatur. p.1.pag.161.nu.5.

39 *In capite libri scriptum est de me, &c. & legem tuam in medio cordis mei.p. 2.pag.88.nu.2.*

40 *Verbum iniquum constituerunt aduersum me.pa.3.p.9.nu.16.*

41 *In die mandauit Dominus misericordiã suam,& nocte canticum eius.p.3.pag. 211.nu.26.*

42 *Ponite corda vestra in virtute eius.p.2. pag.206.nu.49.*

43 *Tota die verecundia mea contra me est par.3.pag.552.nu.46.*

Inimicos nostros ventilabimus cornu,& in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis.p.4.pag.178.nu.4.

44 *Eructauit cor meum verbũ bonum, dico ego opera mea regi.p.1.p.123.nu.15.*

45 *Vacate & videte,quoniã suauis est Dominus.p.2. pag.108.nu.1.*

Arcum conteret & confringet arma,&c. parte.1. pagina.192. numero.26.

Conturbatæ sunt gentes & inclinata sunt regna.p.3.p.257.nu.24.

48 *Non dabit Deo placationem suam nec pretium redemptionis animæ suæ.pa.2. p.4.nu.10.*

Iniquitas calcanei mei circumdabit me.pa. 2.pag.260.nu.35.

Homo cum in honore esset non intellexit cõparatus est iumentis,&c.p.3.pag.176. nu.30.& p.1.p.93.nu.14.

49 *Existimasti inique quod ero tui similis? p.2.pagina.169.numero.20.*

Congregate illi sanctos eius,&c.pa.3.pag. 99.numero.10.

50 *Miserere mei Deus secundũ magnã misericordiam tuam.p.3.p.136.nu.14.*

Tibi soli peccaui,& malum coram te feci, &c.& vincas cum iudicaris.parte.4. pag.203.nu.6.& p.2.p.18.nu.11.

Redde mihi lætitiam salutaris tui.&c.parte.1.pag.352.nu.18.

Spiritum rectum innoua in visceribus meis &c. & spiritu principali confirma me.par.4.pagi.211.nu.9.

Sacrificiũ & oblationẽ noluisti, aures autẽ perfecisti mihi.par.4.p.224.nu.12.

5 *Quid gloriaris in malitia,&c.p.3.pag. 254.nu.15.*

53 *Deus in nomine tuo ſaluum me fac, & in virtute tua, & c. p. 2. p. 20 nu. 23.*

54 *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam, parte. 2. pag. 126. nu. 16.*

Si inimicus meus maledixiſſet mihi, & c. par 2. pag. 67. nu. 34.

Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleū, & c. p. 3. pag. 56. num. 24. & c. pag. 278. numero. 46.

Iacta ſuper dominum curam tuam, & c. p. 3. pag. 30. nu. 11.

Viri ſanguinum & doloſi non dimidiabūt dies ſuos. p. 4. p. 201. nu. 10.

Non dabit in æternum fluctuationem iuſto. par. 3. pag. 309. nu. 31.

55 *In quacunque die inuocauero te velociter exaudi me. par. 2. pag. 8. nu. 24.*

Ab altitudine dei timebo, ego vero in te ſperabo. p. 4. p. 4. nu. 12.

In me ſunt Deus vota tua quæ reddam laudationes tibi. p. 1. pag. 273. nu. 3. & p. 2. p. 88. nu. 10.

57 *Furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis, & c. p. 2. p. 16. nu. 4.*

Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris. p. 3. p. 214. nu. 2.

Niſi conuerſi fueritis gladium ſuum vibrauit, & c. p. 1 pag. 75 nu. 9.

58 *Conuertentur ad veſperam & famem patientur vt canes. p. 3. p. 436. nu. 2.*

Fortitudinem meam ad te cuſtodiam, & c p. 3. pag. 129. nu. 30.

61 *Mendaces filij hominum in ſtateris. p. 3. pag. 282. nu. 27.*

Veruntamen pretium meum cogitauerunt repellere, & c. p. 2. pag. 395. nu. 34.

62 *Deus Deus meus ad te de luce vigilo. p. 1. pag. 451. nu. 18.*

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea & labijs exultationis laudabit os meum. p. 4. pag. 187. nu. 32.

64 *Benedices coronæ anni benignitatis tuæ & c. p. 2. pag. 23 nu. 2 5. & 26.*

In ſtillicidijs eius lætabitur germinans p. 1. pag. 129. nu. 8.

66 *Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum, & c. p. 1. pag. 500. nu. 13.*

67 *Qui educit vinctos in fortitudine ſimiliter eos qui exaſperant qui habitant in ſepulchris. p. 2. pag. 55. nu. 35.*

Pluuiam voluntariam ſegregabis Deus hæreditati tuæ p 3. pag. 370. nu. 30.

Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ, & c. p. 2 pag. 333. nu. 11. & p. 3 pag. 319. nume. 16. & pag. 362. numero. 7.

68 *Operui in ieiunio animam meam, part. 1. pag. 65. nu 13.*

Tu ſcis improperium meum, & confuſionē meam p. 1. pag. 437. nu. 19.

Deleantur de libro viuentium, & c. p. 3. pa. 206. nu. 12.

70 *Quoniam tu es patientia mea Domine, & c. p. 1 pag. 294. nu. 32.*

Quia non cognoui literaturā, introibo, & c. p. 3. p. 400. nu. 6.

71 *Deus iudicium tuum regi da, & c. par. 3. pag. 130. nu. 34.*

72 *Quam bonus Iſrael Deus, fere totus explicatur. p. 3. p. 2. nu. 4. & deinceps.*

In labore hominum non ſunt. p. 3. pag. 151. numero. 23.

Dies pleni inuenientur in eis. p. 3. pag. 160. numero. 20.

Vt iumentum factus ſum apud te, & c p. 3. pag.

3.pag.85.nu.7
73. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper,par.3.pag.250.nu.3
74 Liquefacta est terra, &c.p.3.pa.101. num.15
75 Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquiæ cogitationis, &c. p. 1.pag.34.num.25.& p.2. pag. 109. num.2
76 Renuit cõsolari anima mea memor fui Dei & delectatus sum.p.1.pa.64.nu.9
77 Et dilexerunt eum in ore suo, &c. par. 2.pag.94.num.29
Spiritus vadens & non rediens, &c. par 3. p.182.num.10
78 Posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam.p.3.pag.251.num.7
80 Adiuua nos Deus salutaris noster, par. 1.pag.106.nu.23
Inimici Domini mentiti sunt ei & erit tempus eorum in secula.p.1.pag.45. num.6
81 Deus stetit in Synagoga deorum, &c. p.2.pag.226.nu.17
83 Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum,p.1.pag.129.nu.9
Beatus vir cuius est auxilium abs te,&c.p. 3.pag.203.num.3
Protector noster aspice Deus & respice in faciem Christi tui,p.3,pa.479.num.18
84. Audiam quid loquatur in me Dominus Deus,&c.p.4.pag.291.nu.9
85 Respice in me & miserere mei,p.1. pag. 192.nu.28
Quoniam tu Domine suauis & mitis, &c. p.3.pag.6.num.18
86 De petra melle saturauit eos,p. 1. pagi. 370.num.9
87 AEstimatus sum cum descendẽtibus in lacum,&c.p.3.pag.565.num.2
88 Thabor & Hermon exultabunt in nomine tuo,&c.p.3.pag.397.num.34
Exardescet sicut ignis ira tua,par.1.pagin. 409.num.11
90 Qui habitat in adiutorio altissimi,p.1. pag.375.num.29
A sagitta volante in die à negotio,&c.par. 3.pag.94.nu.36
Scuto circundabit te veritas eius,&c. p. 1. pag.265.nu.7.
91 Bene patientes erunt vt annuntient,p. 3.pag.300.nu.4
93 Nunquid adhaeret tibi sedes iniquitatis &c.p.3.pag.30.num.11
96 Lux orta est iusto & rectis corde letitia,&c.p.1.pag.454.nu.29
98 Moyses, & Aaron in sacerdotibus eius, &c.p.2.p.150.num.19
99 Dominus regnauit exultet terra,&c.p. 2.pag.375.nu.2
100 Oculi mei ad fideles terræ vt sedeant mecum,&c.par.3.pag.137.num.17
Non habitabit in medio domus meæ, &c. p.3.pag.159.nu.10
102 Ipse cognouit figmentum nostrum, pa. 3.pag.40.num.5
103 Qui facit Angelos suos spiritus,&c.p. 1.pag.373.num.25.
104 Statuit illud Iacob in præceptum, &c.p.1.pa.331.num.14
106 Confiteãtur Domino misericordiæ eius & mirabilia eius filijs hominum,par.1. pag.249.num.22
108 Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi ego autẽ orabam,p.1.p.47.num.11
Fiant contra Dominum semper,p.3.pagin. 336.num.4

in-

Induantur ſicut diploide confuſione ſua, &c.par.2.pa.19.nu.14

110 *Confitebor tibi Domine in toto corde meo,par.3.pa.28.num.5*

113 *Facta eſt Iudæa ſanctificatio eius, &c. par.1.pag.368.nu.9*

114 *Dilexi quoniam exaudiet Dominus vo cem orationis meæ,par. 3.pagina.485. num.37*

115 *Dirupiſti vincula mea tibi ſacrificabo boſtiam laudis, &c.parte.1. pa. 141. num 14*

Credidi propter quod locutus ſum,&c.par. 4.pa.296.nu.23

117 *Circundederunt me ſicut apes, par. 1. pa.371.nu.18.&.par.3.pa.315. num.13*

118 *Tribulatio & anguſtia inuenerunt me mandata tua, &c. par.2.pa.90.nu.18. & par.1.pa.402.num.12*

Memor fui iudiciorum tuorum à ſeculo Domine,& conſolatus ſum p.2.pa.82.nu.1

Septies in die laudē dixi tibi ſuper iudicia iuſtitiæ tuæ,par.1.pa.231.num.27

Defecit in ſalutare tuum anima mea & in verbum tuum,&c.par.1.pa.14 nu.14

In corde meo abſcondi eloquia tua vt non peccem tibi,par.1.pa.16 nu.20.& part. 3.pa.17 nu.11

Adhæſit pauimento anima mea,part.3.pa. 149.nu.17

Tuus ſum ego ſaluum me fac,&c.part.3. pa.28.nu.5

Funes peccatorum circumplexi ſunt me, &c.par.3.pa.509.nu.31

Clamauit in toto corde meo exaudi me Domine,&c.par.1.pa.102.num.11

Iudicare ſecundum iudicium diligentium nomen tuum,par.1.pa.295.nu.34.

Os meum aperui & attraxi ſpiritum quia &c.ppr.3.pa.13.nu.37. &p.1.pa.102. num. 12

Erraui ſicut ouis quæperijt, &c. par. 3.pa. 478.num.4

119 *O Domine libera animam meam à labijs iniquis, &c. vſque cum habitantibus,Cedar,par.2.pa.195.nu.7*

Sagitæ potentis acutæ cum carbonibus deſolatorijs,par.4.pa.154.num 3

121 *Cuius participatio eius in idipſum.p.1. pa.421.nu.14.& p.2.pa.57.num.4.*

Illic ſederunt ſedes in iudicio,par.3.pa.212 num.30

123 *Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venātium, &c.pa.1.p.280.n.5*

126 *Euntes ibant & flebant,part.1.pa. 37. num.3*

128 *Sicut tenebræ eius ita & lumen eius, &c.par.3.pag.559.num.21*

130 *Sicut ablactatus eſt ſupra matrem ſuā &c.par.3 pa.343.num.25*

131 *Ecce audiuimus eum in Ephrata inueni mus eū in cāpis ſiluæ.p.1.pa.349,nu.10*

136 *Super flumina Babylonis illic ſedimus & fleuimus,&c.par.4.pa.32.num. 16*

138 *Mihi autem nimis honorificati ſunt amici tui Deus,part 3.pa.269. num. 25*

139 *Vir linguoſus non dirigetur in terra, par.1.pa.229.num.24*

140 *Dirigatur Domine oratio mea ſicut in cenſum,&c.par.3.pa.388.nu.7*

Non declines cor meum in verba malitiæ, par.2.pa.14.nu.40

141 *Educ de cuſtodia animā meā ad confitendū nomini tuo,& c.p.1.p.137. nu.2*

147 *Lauda Hieruſalem Dominum, &c.p. 2.pag.306.num.4.*

148 *Ignis grando nix glacies &c. par. 3. p. 223. num. 31*

149 *Exultabũt sancti in gloria lætabuntur in cubilibus suis, p. 1. pa. 120. num. 6*

Ex Prouerbijs.

1 *Inuocabunt me & non exaudiam &c. p. 3. pag. 181. num. 8*

6 *Vade ad formicam ò piger &c. part. 3. p. 11. num. 32*

Conserua fili præcepta patris tui &c. part. 3. p. 369. nu. 10

7 *Veni inebriemur vberibus &c, vsq; in die plenæ lunæ reuersurus est in domum suam, par. 4. p. 132. num. 17*

9 *Aquæ furtiuæ dulciores sunt, part. 3. p. 489. num. 11*

14 *Extrema gaudij luctus occupat, part. 3. p. 23 num. 31*

18 *Qui mollis & dissolutus est in opere suo frater est suæ operæ dissipantis, part. 2. pag. 41. num. 44*

19 *Abscondet piger manum suam sub ascella neq; ad os suum applicat eam, par. 4. pag. 211. num. 8*

20 *Propter frigus piger arare noluit, par. 3. p. 10. num. 27*

Pondus & pondus mensura & mensura &c. par. 3. p. 399. nu. 4

23 *Quando sederis cum principe diligenter attende quæ sunt posita ante faciem tuam, par. 1. p. 287. num. 11*

25 *In die furoris emisit pallium, part. 1. p. 142. num. 19*

Ne intuearis vinum quomodo flauescit cũ splenderit in vitro color eius, part. 1. p. 195. num. 13

Ventus aquilo dissipat pluuias & vultus tristis, &c. par. 3. pa. 290. nu. 9

26 *Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, &c. par. 3. pa. 233. num. 21. & par. 4. pa. 24. nu. 28*

27 *Anima saturata calcabit fauum, par. 2. pa. 12. num. 35. & par. 1. pa. 470. n. 9*

Si Contuderis stultum in pila quasi prisanas feriente de super pilo non auferetur ab eo stultitia eius, par. 1. pa. 83. num. 9

31 *Gustauit & vidit quoniam bona est negotiatio eius, par. 1. pa. 22. à numero. 4. vsque, 14*

Linum quæsiuit & lanam, part. 3. pa. 295. num. 15

Quid dilecte mi quid dilecte vteri mei, & c. par. 3. pa. 281. nu. 24

Noli regibus dare vinum, part. 3. pa. 220. num. 21

Ex Ecclesiaste.

3 *Quis nouit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum: & spiritus iumentorum descendat deorsum? par. 4. pa. 225. numero. 16*

10 *Precioſior est sapientia & gloria, parua ad tẽpus stultitia, par. 1. pa. 52. n. 27*

Ex Canticis.

1 *Osculetur me osculo oris sui, &c. part. 3. pa. 314. nu. 29*

Meliora sunt vbera tua vino, &c. par. 3. pa. 80. nu. 5. & par. 4. pa. 209. num. 2. & par. 3. pa. 400. nu. 4

Oleum effusum nomen tuum, par. 4. pagi. 209. num. 2

Trahe me post te, curremus in odorem, & c. parte, 1. pagi. 403. numero. 16. & per totum.

Recti

Recti diligunt te,p.4.pag.210.num.4
Venter eius eburneus ibidem.num.5
Oleū effusum nomen tuum ideo adolescētiu le dilexerunt te,par.4.p.284.num.17
Nigra sum sed formosa.part.4. pagi.253. nume.18
Botrus cypri dilectus meus mihi. &c.par.1, pag.396.num.27
2 *Sicut malus inter ligna siluarum sic dile ctus meus inter filios,p.1.p.414. nu.26*
Læua eius sub capite meo & dextera illius amplexabitur me,par.4.p.38. num.35. &.par.3.p.472.num.19
Sicut lilium inter spinas &c. part. 3. pag. 73.num.6
Ecce iste venit saliens in montibus,par.3.p. 8.nume.22
Surge propera amica mea &c.part.1.pag. 304.num.24
3 *In lectulo meo per noctes &c. part.3.p. 440.nume.16*
Adiuro vos filiæ Hierusalem , per capreas ceruosq; camporum &c. part.1. pag.23. num.17
Quæ est ista quæ ascendit per desertum si cut virgula &c.p.3.p.362. num.20
4 *Quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui columbarum &c.p. 2.pag.44.num.3*
Capilli tui sicut greges caprarum quæ ascen derunt de monte Galaad.p.4.pag.167. nume.4
Sicut vitta coccinea labia tua &c. p. 4.p. 162.num.26
Vulnerasti cor meum sponsa&c.in vno cri ne colli tui,par.4.p.26.num.36. &.p. 131.num.12
Duo vbera tua sicut duo hinnuli capreæ ge-
melli.p.4.p.186.nu.30
5 *Veniat dilectus meus in hortum suum & comedat fructum pomorum suorum. p.4.p.8.num.22*
Aperi mihi soror mea &c.spoliaui me tuni ca mea &c.par.2.p.72.num.9. &.p.4. pagin.293.nume. 13. &. par. 1.pagi.3. p.227.nu.9
Manus eius tornatiles &c.part.4.p. 87. nume.25
Læua eius sub capite meo,&c.part.4.pag. 227.num.21
Misit manum suam per foramen & venter meus intremuit ad tactum eius , part.2. pagin.72.nume.9.&.part.4.pag.293. nume.13
Caput eius aurum optimum,p.4.pag.209. nume.1
Qualis est dilectus tuus ex dilecto?dilectus meus electus ex millibus,p.4.pag.174. nume.25
Adiuro vos filiæ Hierusalem si inueneritis di lectum &c.par.3.p.560.nu.27
Ego dormio & cor meum vigilat, part.2.p. 292.num.6
Manus eius destillauerunt myrrham &c. par.1.pag.440.num.27
6 *Pulchra es amica mea &c. terribilis vt castrorum acies &c. p.3.pag. 248.nu. 33.&.p.4 pag.255.num.17*
Anima mea conturbauit me propter qua drigas Aminadab.p.1.pag.368.num.9. &.par.4.p.230.num.1
7 *Quid videtis in Sunamite nisi choros &c.par.3.pag.257.nu.25*
Quam pulchri sunt gressus tui in calceamē tis &c.vsq; ibi & comæ capitis tui sicut purpura regis, iuncta canalibus, part. 2.pag.

2.pag.33.num.19.
Omnia poma noua & vetera seruaui tibi &c.par.3.pag.13.num.39.
Statura tua assimilata est palmæ.part.3 pag.331,num.28.& sequentibus.
Gutur tuum sicut vinum optimũ dignũ dilecto meo ad potandum labijs & dẽtibus illius ad ruminandum. part. 4. pag.130.num.11.
8 Quis michi det te fratrẽ meum.&c.p. 3.pag.503.num.13
Pone me vt signaculum super cor tuum &c.dura sicut infernus simulatio.p.1. pag.81.nume.1.& .part.3.pagin.543, num.19.
Quid faciemus sorori nostræ &c. si murus est ædificemus &c.par.3.pag.274. nume.2.
Dabo tibi poculum vini conditi, & mustum malorum &c.part.2.pagin.159. nume.10.
Sub arbore malo suscitaui te &c.ibi corrupta est mater tua &c. part.2. pagin. 345. nume.9. & part.3. pagin. 543. num.19.
Aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem nec flumina obruent illam part. 1.pag.85.nume.13.

Ex libro Sapientiæ.

1 Iniustitia autẽ mortis est acquisitio. p. 1,pag.320.num.15.
4 Dirumpet illos inflatu sine voce & commouebit illos à fundamentis &c. p.4. pag.206.num.23.
5 Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam &c. p.3.pa.105.nu.27.
6 Potentes potenter tormenta patientur par.1.pag.17.num. 23.
10 Iustum deduxit Dominus per vias rectas p.3.pag.229.num.36.
16 In memoria enim sermonum tuorum exterminabuntur part.1.pag.313.

Ex Ecclesiastico.

1 Timor Domini gloria & gloriatio & lætitia & corona exultationis. p.1.pa. 73.num.2.
Fons sapientiæ verbum Dei in excelsis & ingressus illius mandata æterna, par.3. pag.110.nu.8.
2 Qui timent Dominũ præparabunt corda sua & in conspectu illius sanctificabunt animas suas.part.2.pagin.124. num.10.
Secundum enim magnitudinẽ ipsius sic & misericordia illius cum ipso est.p.1. pag.423.num.20.
3 Fulgebunt iusti & tanquam &c.par. 3.pag.154.num.33.
4 Fili conserua tempus.part,3.pag.312. nume.5.
Noli esse sicut leo in domo tua. par.3.pa. 330.num.21.
5 Non appelleris susurro in vita tua &c. p.3.pag.254.num.14.
6 Multi pacifici sint tibi & consiliarius sit tibi vnus de millibus.par. 1.pag.19. nume.3
Et erunt tibi compedes eius in protectionem.&c.par.3.pag.102.num.2.
7 Noli esse stultus, ne moriaris in tẽpore

non tuo. part 2. pag,347. num.14
Fili mi non semines mala in sulcis iniusti tia & nō metes ea in septuplum. par, 1. pag. 268. num.16
Memorare nouissima tua &c. par.3. pag. 42 num,10
9 Ne aspicias mulierem altiuolam,&c. p.3. pag. 241. num.12.
10 Omnis iniuriæ proximi ne memine ris, &c. par.3 pagi.62. num.7. & sequentibus.
Regnum à gente in gentem transferetur propter iniustitias &c. part.3. pag.232 nume, 5
Ad locum vnde exierunt flumina reuertuntur vt iterum fluant. part. 3. pag. 316. num.16
11 Verba sapientiæ sicut stimuli,& quasi claui in altum defixi. part.3. pag.192 nume.5
Scinti lla vna augetur ignis & ab vno do loso augetur sanguis. par.3 pagi.288 num,3
Facile est in oculis Domini subito dehonestare pauperem. p.3. pag.308. nu.26
In quocumque loco ceciderit lignum siue ad austrum &c. p. 3. pag. 399. nu.10
13 Ignem ardētem extinguet aqua &c. p.3. pag. 49. num.2.
Omne animal diligit sibi simile. par.1. pagi 44. num 2
Qui communicat superbo induet superbiam part.1 pag. 151, num. 26
15 Appositi tibi aquam & ignem ad quodcumque volueris porrige manum tuam. p.1. pag.4. num.11
Si volueris mandata conseruare cōserua bunt te &c. p.3. pag. 417. nu.16
Qui cōtinēs est iustitiæ aprehēdet illā & obuianit illi quasi mater honorificata. p.1. pa. 350. n.13. & p.4. pa. 31. n.14
Iocunditatem & exultationem thesauri zauit super illum p.4. pa.31. num.14.
18 Ne verearis vsque ad mortem iustificari. p.1. pag. 302. num,20
27 Homo sanctus in sapientia manet si cut sol p.3. pag. 285. num.35
28 Sepi aures tuas spinis & linguam tuā nequā noli audire. p 2. pa. 198. nu.17
30 Equus indomitus euadet durus par.3 pag. 44. num 18
32 Vbi auditor non est non effundas sermonem. p.1. pag. 44. num.1
33 Præcordia fatui quasi rota carri part. 3 pag. 125. num 19
34 Qui baptizatur a mortuo,& iterum tangit mortuum quid proficit lauatio eius p. 4. pag. 175. nume. 28
41 O mors quā amara est memoria tua, &c. p.2 pag. 364. num. 21. & par. 3, pag. 35. num. 27

Ex Isaia.

1 Audite cœli, & auribus percipe terra quia Dominus loquutus est. par. 1. pag. 139. num. 9
Vægenti peccatrici populo graui iniquitate p. 3. pag. 127. num. 23
Quiescite agere peruerse &c. p, 1. pa. 215 num. 7
Si fuerint peccata vestra vt coccinū. &c. part. 1. pagi. 450. num. 15. & part. 3. pag. 252. num. 8

Lauamini & mundi estote.p.1.pag.113. num.15.

3 Ecce dominatur Dominus exercituũ auferet à Hierusalem &c.part.1.pagina 12.nu.7

Apprehendet enim vir fratrem suum domesticum &c.p.3.pag.56.nu.22.

Et erit pro suaui odore fetor,&c.part.3. pag.162.num 21

5 Nunc ergo habitatores Hierusalem & viri Iuda iudicate inter me & vineã meam &c.parte.4.pag.129.nu.8.

Væ qui consurgitis mane ad ebrietatem &c.parte. 3.pagina.327. numero.12.

6 Excæca cor populi huius p.3, pag.123. nume.11

7 Nisi credideritis non permanebitis.p. 3.pag.110.nu.7

Butyrum & mel comedet &c.p.1.pag. 470.nu.8

In die illa vinea meri cantabit &c.par. 1.pag.8.nu. 24.& part.1.pag.176. num.6.

9 Iugum oneris eius & virgam humeri eiꝰ & sceptrũ exactoris eius superasti sicut in die Madian.part.4 pag 267 num.13

10 Væ Assur virga furoris mei & baculus ipse est in manu eorũ indignatio mea &c.part.1 pag.9.num.26

Consummatio abbreuiata inũdabit iustitiam p. 2.pag.57.nu.3

11 Spiritus sapiẽtiæ & intellectus spiritus consilij & fortitudinis.par.2.pag.17. num.6

Iudicauit iniustitia pauperes &c. par. 4. pag.246.num.20

Erit iustitia cingulum lumborum eius & fides cinctorium &c. ibidem.

Habitabit lupus cum agno & pardus cũ hædo.p.4.pag.14.num.1

13 Nec ponit ibi tentoria Arabs.p.1.pa. 363.num. 13.

16 Vineam Sabbama exciderunt.par.3, pag.232.num.7. & pagi,230.numero.13.

19 Deus miscuit in medio eius spiritũ vertiginis p.4.pag.18.num.11

22 Et figam illum paxillum in loco fideli p.2.pag.36.num.28

Quasi pillam mittet te in terram latã & spatiosam p.4.pag.29.num.7

Dabo clauem Dauid super humerũ eius. par.3.pag.55.nume.21.

23 Erubescet Sidon ait mare.part.2.pag. 63. num. 23.

24 Dominus sicut fortis egredietur sicut vir prælia tor suscitabit cœlum Iuum. p.1.pag.77.num 14.

26 In terra sanctorum iniq3 gessit & non videbit gloriam Domini p. 2. pag.90 num.17

Anima mea desiderauit te in nocte &c. par.2.pag.125.num.14

His qui lætantur super muros cocti lateris loquimini plagas suas.p,1.pag.35. num.27.

Omnia opera nostra operatus es nobis.p. 3.pag.381.num.26.

27 Quis dabit mihi spinã & vepremin prælio gradiar super eam succendam eam pariter par.4 pag.189.numero.3.

28 In loquela enim labij & lingua altera loquetur ad populum istum &c. resi cite lapsum &c. p. 1. pagin. 38. num. 6.
Vt faciat opus suum alienum opus eius vt operaretur opus suum peregrinum est opus eius, ab eo part. 4. pag. 267. nu. 12
Erit Dominus exercitum corona gloriæ &c. ablactatus à lacte &c. par. 3. pag. 109. nu. 3
Qui crediderunt non festinet. p. 1. pa. 317 nume. 7.
30 Præparata est enim Thophet à rege præparata profunda & dilatata p. 1. pag. 74. num. 4.
Lux solis, erit septempliciter in die qua alligaueri &c. p. 3. pag. 566. nu. 5.
31 Dominus cuius ignis est in Sion, & caminus eius in Hierusalem par. 2. pag. 6. num. 18.
32 Beati qui seminati super omnes aquas immittentes pedem bouis & asini par. 4. pag. 19. num. 14.
33 Concipietis ardorem & parietis stipula spiritus vester vt ignis vorabit &c. quasi de incendio cinis p. 2. pag. 71. n. 5. & par. 3. pag. 39. num. 3.
35 Tunc aperientur oculi cæcorum &c. & torrētes in solitudine. p. 4. pag. 81 num. 5.
37 Venerunt filij vsque ad partū & virtus non est pariendi. part. 2. pag. 17. numer. 7.
40 Qui sperant in Domino assument. pennas vt aquilæ. par. 2. pag. 125. n. 13.
Qui dat secretorum scrutatores &c. par. 2. pag. 198. num. 15.
Loquimini ad cor Hierusalem quoniā cōpleta est malitia eius &c. part. 2. pagin. 268. num. 20.
Super montem excelsum ascende tu qui euangelizas Sion, exalta in fortitudine vocem tuam &c. par. 1. pag. 193. nu. 2.
41 Ponam desertum in stagna aquarum & terram inuiam in riuos aquarum p. 1. pag. 377. num. 3.
42 Laquei iuuenum omnes & in domibus carcerum &c. p. 3. pag. 342. numero. 15.
Calamum quassatum non conteret & lignum fumigans non extinguet part. 4. pag. 173. num. 22.
43 Cum ambulaberis in ignem non cōburaris &c. par. 3. pag. 326. nu. 11
Dicam aquiloni affer mihi filios de longinquo. p. 1. pag. 58. num. 16.
Populum istum formaui mihi. par. 1. pag. 413. num. 21.
46 Dabo in Sion salutem & in Hierusalem gloriam meam part. 3. pag. 144. nume. 3.
Ad hubera portabimini & super genua blandientur vobis par. 3. pag. 502. nume. 11. qui portamini à mèo vtero ibidem
48 Gloriam meam alteri non dabo p. 3. pag. 144. nu. 2.
49 Ego sterilis transmigrata & captiua &c. part. 3. pag. 174. nu. 22
Sine causa & vane fortitudinem meā consumpsi. par. 3. pag. 545. num. 25
51 Ecce tuli de manu tua calicem soporis &c. & quasi viā transeuntibus par. 4. pag. 22. num. 23
52 Solue vincla colli tui captiua filia Sion

par

part.2.pag.186.num.16

53 *Dabit impios pro ſepultura & diuites,pro morte ſua.part.1.pagin.456. numer.4.*

56 *Quare ieiunauimus,&c.vagoſque in duc in domum tuam.par.3.pagin.86. numer.11*

57 *In multitudine viæ tuæ laboraſti' &c p.2.pag.297.num.21*

Iuſtus periit & non eſt qui recogitet in corde ſuo.p.2.pag.361.num.12

58 *Si auerteris à Sabbatho pedem tuum facere voluntatem tuam in die ſancto meo,&c.& cibabo te hæreditate Iacob patris tui.par.4.pag.50.n.28*

Frange eſurienti panem tuum, &c.tunc erumpet quaſi mane lumen tuū pa.1. pag.114.num.19

Vocaberis ædificator ſepium.par.1.p.302 num.19

59 *Ouа aſpidis ruperunt, & telas aranea texuerunt,&c.part.3. pag. 451. numer.13*

Veniet ex Siō qui eripiat & auertat impietatem à Iacob.p.3.pag.500.nu.4.

61 *Vocabuntur in ea fortes iuſtitiæ plãtatio Domini ad glorificãdum.p.2.pag. 300.num.29*

63 *Tortular calcaui ſolus.p.3.pag.448. numer.2*

66 *Ante quam parturiret peperit.pa.3. pag.20.num.21*

Super quē requieſcet ſpiritus meus,&c. par.3.pag.45,num.10

Ex Hieremia.

2 *Obſtupeſcite cœli ſuper hoc&c.part.3. pag.239.num.5*

Sacerdotes nō dixerunt,vbi eſt Dominus. par.3.pag.383.num.32

Nunquid ſolitudo factus ſum Iſraeli aut terra ſerotina par.1.pag.53.nume.2.

Adhuc iudicio contendam vobiſcum ait Dominus p.1.pag.98.nu.1

In tempore afflictionis ſuæ dicent , ſurge & libera nos p.4.pag.195.num 21

Duo mala fecit populus meus &c.par.2. pag.289.nu.39

3 *Nunquid non verba mea quaſi ignis, &c.p.3.pag.24.nu.33*

Ego autem dixi,quomodo ponam te inſi tios,&c.p.3.pag.29.nu.7

In vijs ſedebas ſpectans eos &c.par.3.pa. 361.num.4

4 *Contempſerunt te amatores tui.pa.1. pag.435.num.13*

6 *State ſuper vias & videte quæ ſit bona.&c.par.3.pag.203.num.2*

Ecce ego mittam piſcatores multos & piſcabuntur eos.p.3.pag.235.nu.26.

7 *Ædificauerunt excelſa Thophet p.3. pag.60.num.1.*

Dormiemus in confuſione noſtra &c.pa. 3.pag.226.num.1

8 *In tempore illo eycient oſſa regis Iudæ & oſſa &c par.3.pag.43.num.13*

9 *Ecce ego cibabo populum iſtū abſynthio &c.par.3.pag.162.num.21*

10 *Nunquid non verba mea ſunt quaſi malleus conterens petras? par.1.pagi. 11.num.6*

11 *Quid eſt quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa? part.1.pagin.*

367.num.7
13 Si mutare poterit Æthiops pellem suã &c. & vos poteritis benefacere cum didiceritis malum, par.1.pagina.29. numer.10
15 Si steterint Moyses & Samuel coram me, &c. part.2.pag.249.num.3
16 Mittam eis venatores multos & venabuntur eos, part.1.pag.100.nu.6
17 Diem hominis non desideraui tu scis, p.3.pag.378.nu.18
Perdix fouit quæ non peperit &c. part.3. pag.215 nu.5
Peccatũ Iuda scriptum est in vngue adamantino, p.2.pag.327.num.29
22 Sepultura asini sepelietur, par.2.pag. 152.num.25
Sanctificabo super te interficientem virũ &c. vsq; adorauerunt Deos alienos, p.3 pag.377.nu.14
23 Si stetissent in consilio meo & nota fecissent, &c. p.3.pag.192.n.4
Propheta qui habet somnum narret, &c. par.3.pag.341.nu.4
Cœlum & terram ego impleo, par.1.pa.3 num.7
31 Percussit fœmur meum. par.4.pag.35. num.24
Statue tibi speluncam pone tibi amaritudines, p.1.pag.353.nu.21
46 Ascende in Galaad & tolles, sanitas non erit tibi, p.1.pag.113.n.15
48 De planctu Lazer plorabo tibi vinea Sabama &c. p.3.pag.230.nu.13
51 Calix aureus Babylon in manu Domini inebrians &c. part.3.pagi. 210, numero.23

Ex Threnis.

1 Dederunt pretiosa quæq; pro cibo. p.3. pag.92.num.29
2 Deduc quasi torrentem lachrymas &c. p.2.pag.313.nu.26
3 Magna est velut mare contritio tua, p.2.p.359.num.5
Saturabitur opprobrijs, par.3.pag.31.numero.6
4 Candidiores Nazarei eius niue, &c. p.3.pag.166.nu.31
Quomodo obscuratum est aurum, &c. subuersa est in momento, par.3.pagin. 115.num.17
Denigrata est facies eorum super carbones, p.1.pag.58.num.15
8 Ædificauit in gyro meo & circundedit me felle &c. & abiecit filios hominum, p.3.pag.18.nu.4

Ex Baruch.

3 Non est audita in terra Chanaan neq; visa in Theman, p.1.pagina.349. numero.11
6 Et in horto spina alba supra quam omnis auis sedit, p.2.p.373. nu.48

Ex Ezechiele.

1 Et totum corpus plenũ erat oculis, pa. 2.pag.18.num.10
3 Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, p.3.pag.255.numer.36
14 Conuertimini & recedite à vijs vestris, &c. & disperdã eã de medio populi mei.

li mei.par.2.pag.89.num.13
18 Omnes anima mea sunt.part.3. pag. 27.num.2
26 Multiplicabo eos sicut gregem hominum vt gregem sanctum, vt gregem Hierusalem in solennitatibus eius&c. par.4.pag.151.nu.33
36 Effundam super vos aquam mũdam. p.3.pag.319.num.15

Ex Daniel.

3 Ecce ego video viros quatuor solutos, &c.& species quarti similis filio Dei. par.2.pag.98.nu.1
5 Appensus es in statera & inuentus es minus habens.pa.3.pag.208.num.7
7 Vidit furentem leænam exeuntem à mari.par.2.pag.117.num.7
9 Exaudi Domine,intende & fac.part.3. pag.412.num.2.
10 Renes eius accincti auro obryzo, &c. p.3.pag.412.num.2

Ex Osea.

1 Ablactauit eam quæ erat absq; misericordia par.3.pag.50.nu.4
In funiculis Adam traham eos.par. 4.p. 82.num.8
2 Vadam ad amatores meos qui dant panes mihi &c.par.2.pag.268.num.18
Ecce ego lactabo eam,&c.part.2.pagin. 123.num.8
5 Non dabunt cogitationes suas vt conuertantur ad Dominum,p.3.pag.320 numer.30
7 Væ is quoniam recesserunt à me,&c. p.3.pag.163.num.24
Omnes adulterantes quasi clibanus succensus à coquente.p.2.pag.225.nu.3
Super vinum & triticum ruminabant & discesserunt à me part. 4.pag.180. numer.12
9 Profunde peccauerunt sicut in diebus Gabaa p.1.pag.372.num.29
13 O mors ero mors tua morsus tuus ero inferne &c.par.3.pag 573.num.23

Ex Ioel.

Sanctificate ieiunium vocate cœtum congregate populum.p.4.pag.51.nu.31

Ex Amos.

1 Super tribus sceleribus Damasci & super quartum non conuertam eum&c. par.4.pag.275.num.16
3 Non est malum in ciuitate quod nõ fecerit Dominus p.2.pag.19.num.14
Non faciet Dominus verbum nisi reuelauerit ad seruos suos,&c.p.3.pag.113. numer.15
4 Audite verbum vaccæ pingues &c.in rauit Dominus Deus,in sancto suo.&c. part.1.pag.319.num.11.& par.3.pagina.93.num.32
5 Audiui & proieci festiuitates vestras, p.3.pag.146.num.7
Odio habuerũt corripientes in porta &c. part.3.pag.572.num.25
6 Væ qui opulenti estis in Sion &c.p.2 pag.110.num.6

9 *In die illa ſuſcitabo tabernaculũ Dauid &c. eo quod inuocatum ſit nomẽ meũ ſuper vos. par. 4. pag. 15. nu. 3*

Ex Michæa.

5 *Et tu Bethlehem terra Iuda ex te egredietur dominator Iſrael & egreſſus ab initio æternitatis eius &c. vſq; ad terminos terræ par. 4. pag. 177. n. 3*

Ex Nahum.

2 *Diripite argentum, diripite aurũ, &c. 2. pag. 117. num. 28*

3 *Reuelabo pudenda tua in facie tua, p. 3. pag. 101. nu. 16*

Intra in lutum & calca ſubigens tene lateres. par. 3. pag. 335. n. 36

Ex Habacuc.

1 *Immolabit ſagenæ ſuæ & ſacrificabit reti ſuo. par. 3. pag. 342. nu. 21*

2 *Iuſtus ex fide viuit par. 3. pag. 124. nu. 14. & p. 3. pag. 454. n. 21*

Væ ei qui multiplicat non ſua & aggrauat cõtra ſe denſum lutum. p. 2. p. 54. num. 32

3 *Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum. pa. 3. pag. 565. nu. 3*

Ex Sophonia.

1 *Ambulabunt cæci quia domino peccauerunt p. 1. pag. 24. nu. 17*

Et erit in tempore illo ſcrutabor Hieruſalem in lucernis. part. 1. pag. 73. numero. 3

Ex Zacharia.

3 *Oſtendit mihi Ieſum ſacerdotem &c. nunquid non iſte torris erutus de igne &c. p. 3. pag. 550. nu. 41. & par. 4. pagin. 276. nu. 41*

5 *Vidi Amphoram, & ecce mulier vna ſedens in medio amphoræ &c. & miſſa eſt maſſa plumbea in os eius &c. pa. 4. pag. 213. n. 14*

9 *Tu quoq; ſanguine teſtamẽti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu. p. 4. pa. 280. num. 5*

12 *In illa die quæram conterere omnes gentes p. 2. pag. 360. nu. 8*

13 *Framea ſuſcitare ſuper paſtorem meũ & ſuper virũ cohærentẽ mihi. part. 4. pag. 437. nu. 20*

Ex Malachia.

4 *Orietur vobis timentibus nomẽ meũ ſol iuſtitiæ & ſanitas in pennis eius, & in alis ſuis ſalutẽ portabit. p. 1. pag. 115. nu. 22*

Ex Matthæo.

4 *Faciam vos fieri piſcatores hominũ. p. 2. pag. 27. nu. 26*

Si dixerit malus ſeruus in corde ſuo. &c. par. 3. pag. 46. nu. 24

Vade poſt me Sathana. part. 4. pagi. 79. nume.

num.41

5 Quicumque te angariauerit mille paſſus ambula cum illo &c.par.3.pagin. 68.nu.25,

Nemo accendit lucernam & ponit eam ſub modio.&c par.3.pagin. 175.numero.25

6 Te autem faciente eleemoſynam,&c. par.3.pag.175.num.26

7 Inimici hominis domeſtici eius.par.4. pag.43.nu.7

Aſsimilabitur viro qui ædificauit domũ ſuam ſupra petram,part.2.pagin.65. num.29

9 Nemo immittit commiſſuram panni rudis in veſtimento nouo&c.p.3.pag. 109,num.5

Nunquid poſſunt filij ſponſæ lugere &c. par.3.pag.321.num.32

10 Qui recipit prophetã in nomine prophetæ &c.p.3.pag.388.num.9

11 Diſcite à me quia mitis ſum & humilis corde.p.2.pag.350.num 23

Pauperes euangelizantur.par.4.pag.16 numer.7

12 Quicumque fecerit voluntatem patris mei ipſe meus frater &c.par.3. pagi. 197.num.21

22 Multi ſunt vocati pauci vero electi.p. 3.pag.3.num 9

24 Veniet Dominus qua hora non putat & diuidet eum.p.1.pag.36.num 29.

25 Diſcedite maledicti in ignem æternũ qui paratus eſt diabolo&angelis eius. par.2 pag.37.nu.32

Ex Marco.

6 Excutite puluerem de pedibus veſtris p.1.pag.218.nu.13

Ex Luca.

1 Et regnabit in domo Iacob in æternũ, p.4.pag 245.num 17

Suſcepit Iſrael puerum ſuum recordatus &c p.3.pag.483.nu.31

8 Cæteris autem in parabolis vt videntes non videant,&c.p.2.pag.18. num.2.

9 Ecce viri duo loquebantur cum illo& dicebant exceſſum eius.p.4.pag.284 num.16

12 Sint lumbi veſtri præcincti,&c.pa. 3. pag 210.nu.25

18 Oportet ſemper orare & nunquã deficere,&c.p.3.pag.76.num.16

21 Continget autem vobis in teſtimoniũ illis,&c.p.4 pag.19,nu.16

23 Simon ecce Sathanas expetiuit vosvt cribraret ſicut triticum,pa.1.pag.116 uum.24

Pater ignoſce illis,quia neſciunt quid faciunt,&c.par.1,pag.51.num.23

Ex Ioanne.

1 Dedit eis poteſtatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius.p.2.pa.61 num.17

De plenitudine eius omnes accepimus gratiam pro gratia,&c.p.3.pag.164 num.26

Gloriam quaſi vnigeniti à patre,&c.p.3 pag.168.num.4

2 Nonne duodecim horæ ſunt dici, &c.

par.2.pag.269.num.22
6 Hæc locutus sum vobis vt in me pacem habeatis,p.3.pag.258.numer.26
16 In mundo pressuram habebitis in me autem pacem.p.4.pag.197.numer.27
17 Hæc est vita æterna vt cognoscant te &c.p.3.pag.167.num.1
19 Consummatum est.p.4.pag.130.n.9
Stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius,&c.p.3.pag.558.num.6
20 Accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis p.1.pag.110.nu.8

Ex Actibus.

7 Ecce video cœlos apertos, & Iesum stantem,&c.p.4.pag.177.num.3
8 In felle amaritudinis & obligatione iniquitatis video te esse.p.1,pag.176.numer.9
9 Ceciderunt ab oculis eius tanquã squamæ & visum recepit.par.2.pag.14.numero.40
14 Qui fecit cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt,&c.ingredivias suas.p.1.pag.45.nume.5
15 Fide purificans corda eorum.p.3.pag.124.num.14

Ex Epistola ad Romanos.

1 Qui prædestinatus est filius Dei in virtute,&c.p.3.pag.553.num.4
Inuisibilia Dei à creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur,p.1.pag.3.num.8
Gratias ago Deo meo per Iesum Christũ pro omnibus vobis quia fides vestra annuntiatur in vniuerso mundo.p.1.pag.341.num.16
Desidero enim videre vos vt aliquid impertiar vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos.p.1.pag.323.numero.25
Iustus autem ex fide viuit, p.3.pagi.82.num.33
Reuelatur enim ira Dei de cœlo super omnem impietatem & iniustitiam hominum eorum qui veritatem Dei in iniustitia detinent p.3.pag.264.nu.11.& p.4.pag.54.num.4
Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt p.1.pag.388.nu.2
Et sicut non probauerunt Deum habere in notitia,&c.p.3.pag.255.nu.18.& p.4.pag.40.num.39
Detractores Deo odibiles,par.3.pag.287 num.1.
2 Quicunq; enim sine lege peccauerunt sine lege peribunt,pa.1.pag.258.numero.17
Nomen enim Dei per vos blasphematur tergentes.p.3.pag.405.num.21
Omnes peccauerunt & egent gloria Dei p.3.pag.114.num.3.&.p.1.pag.114.num.19.&.p.2.pag.2.num.6
Si secundum carnem vixeritis moriemini p.1.pag.30.num.12
Quid ergo? præcellimus eos? nequaquam. p.2.pag.92.num.22
Iustitia Dei per fidem Iesu Christi in omnes & super omnes qui credunt in eum p.2.pag.317.num.36
5 Vix enim pro iusto quis moritur.p.3.p.

311.num.3
Gloriamur in ſpe gloriæ filiorum Dei,p.1 pag.128.num.4
Si enim cum inimici eſſemus reconciliati ſumus Deo per mortem filij eius multo magis,&c.p.1.pag.131.nu.15
Non ſicut delictum ita & donum. p.4. pag.234.num.24
Lex ſubintrauit vt abundaret delictum, p.2.pag.19.num.12
Iuſtificati ergo ex fide pacem habemus ad Deum per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum per quem habemus acceſſum, &c. Quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris,&c.part.4. pagina.93 numer.2
Vt quid enim Chriſtus cum adhuc infirmi eſſemus pro impijs mortuus eſt?& cũ inimici eſſemus reconciliati ſumus Deo per mortem filij eius,p.1.pag. 19. nu.5
6 Nõ ergo regnet peccatũ in veſtro mortali corpore,p.1.pag.313.n.24
Quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam patris ita & nos in nouitate vitæ ambulemus,par,1.pag.461. numero.18
Qui enim mortui ſumus peccato quomodo adhuc viuemus in illo,par.4.pagin. 179.num.8
7 Velle adiacet mihi perficere non inuenio,p.4.pag.3.num.8
Peccatum operatum eſt in me omnem concupiſcentiam p.1.pag.23.numer.15
Non eſt bonum in carne mea, p.1.pa.30. num.12
Video autem aliã legem in mẽbris meis repugnantẽ legi mentis meæ,par.1.pa. 137.num.2
Cõdelector enim legi Dei ſecũdũ interiorem hominẽ,p.1.pa.454.n.29
6 Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis iterum in timore,&c.p.3.pagin.7. num.19
Qui ſpiritu Dei aguntur hi ſunt filij Dei p.3.pag.84.n.6
Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus,p.3.pag. 249.numero.1
Nos ipſi primitias ſpiritus habentes,&c. p.3.pag.444.num.27
Scimus enim quod omnis creatura ingemiſcit,& parturit vſq; adhuc,p.1.pagina 138.num.7
Si autem Chriſtus in vobis eſt corpus quidem mortuum eſt propter peccatum, ſpiritus vero vivit propter iuſtitiã,p.1 pag,319.num.12
Sapientia carnis legi Dei non eſt ſubiecta nec enim poteſt,p.1.pa.410.nu.13
Reſurrexit propter iuſtificationem noſtram.p.1.pag 459.nu.13
9 Quid eſt quod Iſrael ſectando iuſtitiã, &c.in lege iuſtitiæ peruenerunt, pa 4. pag.49.num.26
Cuius vult miſeretur & quem vult indurat,p.3.pag.182.n.10
Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum,p.3 pa.102.num.19
Veritatem dico in Chriſto Ieſu nõ mentior ,&c. optabam ego ipſe anathema eſſe,p.1.pa.28.nu.5
Vt oſtenderet diuitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ quæ præparauit in gloriam,p.1.pag.114.num.18
10 Fratres voluntas quidem cordis mei,& obſe-

obſecratio ad Deum ſit pro illis in ſalutem p.1.pag.28.num.7

Hoc eſt verbũ fidei quod prædicamus,&c. ſi credideris quod Deus illũ ſuſcitauit à mortuis ſaluus eris p.3.pa.554.n.6

Quam ſpecioſi pedes euangelizantiũ pacem,&c.par.3.pag.362.n.6.

Corde creditur ad iuſtitiam ore autem confeſsio fit ad ſalutem,&c.p.4.pag. 197.nu.25

11 *Miniſterium meũ honorabo,&c.par. 3.pag.299.nu.1*

Nunquid ſic offenderũt vt caderent,&c. par.3.pag.393.nu.22

Dedit illis Deus ſpiritum compunctionis, &c.p.2.pag.20.nu.17

Nolo vos ignorare fratres hoc myſterium &c.par 2.pag.499.nu.3

Concluſit enim Deus omnia incredulitate vt omniũ miſereatur,&c.O altitudo diuitiarum,&c.par.1.pag.45.nu. 4.&.5

12 *Obſecro vos fratres per miſericordiã Dei vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiã viuentem,&c.p.1.pag.6.n.16.& p.3.pag.45.nu.21.&.p. 3. pag.249. numer.35*

Donum ſpirituale eſt populum erudire.p. 1.pag.12.nu.9

Dilectio ſine ſimulatione,par.3. pag. 63. num.19

Odientes malum adhærentes bono ibidẽ num.11

Quod ex vobis eſt cum omnibus hominibus pacem habentes,&c.ſed date locũ iræ.par.4.pag.191.num.9

13 *Reddite ergo omnibus debita,&c.par 3.pag.268.nu.24*

Indauimini dominum Ieſum Chriſtum,p. 1.pag.239.num.22.&.pag.212.n.25

Abijciamus ergo opera tenebrarum & induamur arma lucis.par.1.pag. 145 num.3

14 *Non ergo blaſphemetur bonum noſtrum.p.4.pag.47.nu.19*

Omne quod non eſt ex fide peccatum eſt p.1.pag.20.nu.6

Si enim propter cibum frater tuus contriſtatur iam non ſecundum charitatem ambulas p.3.pag.193.n.7

15 *Vnuſquiſque veſtrum proximo ſuo placeat in bonũ ad ædificationẽ:Deus autẽ pacis & ſpei,&c.par.2.pag.68. num.36*

Audacius tamẽ ſcripſit vobis fratres,&c. in Chriſto Ieſu ad Deum.par.3.pag. 364.num.11

Ex Epiſtola prima ad Corinthios.

2 *Sermo meus & prædicatio mea nõ in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis.p.1.pag.11.num.4.*

Verbum Dei verbum crucis p.1.pag.17 numer.24

3 *Omnia veſtra ſunt ſiue Paulus ſine Apolo,&c.Omnia enim veſtra ſunt, vos autem Chriſti part.4.pag.248. numer.27*

Nonne homines eſtis.par.1.pag.24.numer.18

4 *Nã ſi decem millia pædagogorũ habeatis in Chriſto,&c.p.3.p.197.n.20.*

Specta

Spectaculum facti sumus mundo angelis & hominibus p. 1. pag. 50. num. 21

5 *Absorpta est mors in victoria p. 4. pa. 281. num. 7.*

Si credimus quod Iesus mortuus est, &c. per Iesum adducit cum eo par. 4. pag. 281. num. 8

Nescitis quia angelos iudicabimus. p. 1. pa. 96. num. 22.

Decreui huiusmodi hominem tradere Sathanæ vt spiritus saluus sit, &c. par. 1. pag. 162. num. 30

6 *Qui fornicatum in corpus suũ peccat &c. part 3. pag. 244. num. 20*

Empti enim estis pretio magno glorificate & portate Deũ in corpore vestro p. 1 pag. 239. num. 20. & pag. 4. num. 10

8 *Et peribit infirmus in tua conscientia frater &c. p. 3. pag. 193. num. 8*

10 *Tẽtatio vos nõ apprehẽdat nisi humana &c. p. 3. pag. 88. nu. 18.*

Fidelis autem Deus qui non patietur vos tẽtari supra id quod potestis p. 1. pa. 59 num. 10.

Qui se existimat stare videat ne cadat. p. 1. pag. 61. num. 24

11 *Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles & dormiunt multi. par. 3. pag. 535. num. 40.*

13 *Charitas nunquã excidit. par. 1. pag. 251. num. 27*

Charitas nõ cogitat malum p. 1. pa. 295 num. 34.

14 *Nã si orem lingua spiritus meus orat mens autem mea sine fructu est. par. 1 pag. 38. num. 8.*

15 *Omnes quidem resurgemus sed nõ omnes immutabimur par. 1. pag. 170. numer. 22.*

Stimulus peccati mors est par. 3. pag. 24. num. 32

Primus homo de terra terrenus secũdus, &c. par. 3. pag. 187. num. 16.

16 *Si quis non amat dominum Iesum sit anathema, &c. par. 1. pag. 79. numero. 20*

Ex secunda epistola ad Corinthios.

2 *Non circunueniamur a Sathana non enim ignoramus cogitationes eius. p. 1. pag. 67. nu. 19.*

3 *Epistola nostra vos estis quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus p. 1. pa. 341. num. 15*

4 *In omnibus tribulationem patimur sed non angustiamur p. 1. pag. 55. num. 6.*

Semper mortificationem Iesu Christi in corpore vestro circunferentes. p. 2. pa. 49. nu. 19

Deus excæcauit mentes infidelium. par. 2. pag. 20. nu. 16

5 *Omnes nos manifestari oportet, &c. siue bonum siue malum. p. 4. pag. 4. num. 11.*

6 *Os nostrum patet ad vos ô Corinthij par. 1. pag. 82. num. 4.*

Hortamur vos ne in vacuum gratiã Dei recipiatis, &c. Ecce nunc tempus acceptabile, &c. par. 2. pag. 45. nu. 7

7 *Quæ enim secundũ Deum tristitia est, &c. p. 3. pag. 47. num. 25*

8 *Vestra abundantia illorũ inopiã supplet.*

pleat.p.3.pag.194.num.10,
11 Qui enim manducat & bibit indigne iudicium sibi manducat. &c.part.1. pag.430.num.41.
12 Signa apostolatus mei facta sunt super vos omni patientia insignis & prodigijs atq; virtutibus, part.1.pag.296. nu.12.
Scio hominem in Christo ante annos quatuor decim siue in corpore siue extra corpus nescio, Deus scit raptum,&c. par.1.pag,129.nu.7.
Datus est mihi stimulus carnis meæ,&c. p.4 pag.203.num.14

Ex Epistola ad Galatas.

1 Miror quod sic tam cito tranferimini abeo qui vos vocauit in gratiã Christi,p.4 pag.258.num.26
Continuo non acquieui carni & sanguini,&c.p.3.pag.134.num.7.
Audistis conuersationem meam aliquando in Iudaismo quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei.p.1. pag.29.num.8
2 Qui dilexit & tradidit semetipsum pro me.p.2.pag.435.num.14
3 Credidit Abraham Deo & reputatũ est illi ad iustitiam par.3 pag.124.numero.14
O insensati Galatæ quis vos fascinauit nõ obedire veritati,&c.p.3.pag.524. num.5.& part. 4.pag1,258.nu.26.
4 Filioli quos iterum parturio donec formetur Christus,&c.par.3.pagin.413 num.4.
5 Quod si spiritu ducimini non estis sub lege.&c.par.3.pag.322.num.25.
6 Mihi mundus crucifixus est,&ego mũdo &c.p.3.pag.210.num.24.
Fratres si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis, &c.p.1.pag.217.num.14.

Ex pistola ad Ephesios.

1 Nõ cesso gratias agens pro vobis vt sciatis quæ sit spes vocationis eius,&c.par. 2.pag.11.num.31.&.p.3. pag.111. nume. 10.
2 Deus autem qui diues est in misericordia.&c.p.2.pag.101.num.10.
Fecit vtraq; vnũ interficiens inimicitias in semetipso,&c.par.2.pag.328,nume.31.
3 Huius rei gratia genua mea flecto,&c. scire autem supereminentẽ. &c. p.3. pag.510.nu.2.& p.1.pa.49.nu.18
4 Vetus homo in quo viuit & regnat peccatum corrumpitur secundum desideria erroris p.4.pag.253.num. 11.
Hoc igitur dico fratres ac testificor in domino vt iam nõ ambuletis &c. qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiæ in operationẽ immũditiæ omnis in auaritiam.p.2.pag.271.nu.29
Renouamini autem in spiritu mentis vestræ &c.p.2.pag.295.nu.13.
Sol non occidat super iracundiam vestrã p.1.pag.357.nu.5
5 Omnis immunditia nec nominetur in vobis p.1.pag 24.nu.18.
Fratris enim aliquando tenebræ nũc autẽ lux

lux in domino parte.1. pagi.328. numero.5

Redimentes tempus quoniam dies mali sunt.p.1.pag.361.num.17

6 *Accipite armaturam Dei.p.2.pag.76 num. 20.*

Confortamini in domino & in potentia virtutis eius.p.1.pag.20.nu.6

Per omnem orationem & obsecrationem orãtes omni tempore.p.1.pag.139

Serui obedite dominis carnalibus in timore.&c, personarum acceptio non est apud Deum p.1.pag.39.num.9

Non est nobis colluctatio aduersus carnẽ & sanguinem, &c. gladium spiritus quod est verbum Dei par.1.pagi. 70. num, 27. & par.3 pag.81. numero.30

Ex epistola ad Philippẽses

2 *Exinaniuit semetipsum,&c.p.3.pagi. 173.num.21*

Cum metu & tremore vestram salutem operamini &c. par.3.pag.381.n.25. & parte.1.pagina.73.numero.1

Omnes quærunt quæ sua sunt nõ quæ Iesu Christi.&c.part.1. pag.434.nu.1.

Hoc enim sentite in vobis quod & in Christo.par.1.pagi.57.nu.14.

3 *Propter Christum omnia detrimentũ feci & arbitror vt stercora, &c.part. 1.pag.28.num,7.&.part.3 pag.233 nume.9*

Nostra conuersatio in cœlis est.p.1.pag. 2,num.4.& p.3.pagi. 271.n. 14

Quæ retro sunt obliuiscẽs ad ea vero quæ priora sunt extendens me ipsum.par. 1.pag.175.num.5.& pag.330.numero,11

Inimicos crucis Christi quorum Deus vẽter est,&c.p.2.pag.170.num.4

Ex epistola ad Colossẽses.

1 *Quia in ipso complacuit omnem plenitudinẽ diuinitatis habitare. p. 2. pag. 57.num,4.*

2 *Et vos cũ mortui essetis in delictis conuiuificauit Deus &c.palam triũphans illos in semetipso. p.4.pag.280.nu.3*

3 *Mortui enim estis, & vita vestra abscõdita est cũ Christo.p.2.pag.152.nu. 23.& par.1.pag.131.nu.15*

Spoliantes vos veterem hominem cũ actibus suis & induentes nouum,&c.par. 1,pag.174.num.4

Mortificate membra vestra quæ sunt super terram.par 1.pag.31 nu.15

4 *Domini quod iustum est & æquum seruis præstate.p.1.pag.33.nu.7*

Ex Epistola ad Thessalonicenses.1

5 *Omnes vos filij lucis estis & diei non noctis & tenebrarum.p.1.pag.145.numero.3*

Sive vigilemus sive dormiamus simul cũ illo viuamus p.3.pag.256.num.21.

Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia vt integer spiritus vester & anima & corpus sine querela in aduentu domini nostri Iesu Christi seruetur.p. 4.pag.158.num.15

Ex

Ex Epistola ad Timotheum

1 *Finis præcepti est charitas de corde puro, &c. p. 3. pag. 349. num. 3.*

4 *Corporalis exercitatio ad modicũ vtilis pietas autem &c. par. 3. pagi. 219. num. 18.*

In nouissimis temporibus discedent quidam à fide in hypocrisi. part. 1. pag. 33. num. 20.

6 *Conflictationes hominum mente corruptorum, & qui veritate priuati sunt existimantes quæstum esse pietatem p. 1. pag. 44. num. 3.*

Qui volunt diuites fieri incidunt, &c, p. 3. pag. 25. num. 29

Ex EPistola 2. ad Timotheum.

4 *Non solum autem mihi sed & his qui diligunt aduentum eius, &c. p. 3, pa. 97. num. 3*

Cauteriatam conscientiam habẽtes &c. par. 1. pag. 16. nume. 21

Ministerium tuum imple. par. 1. pag. 71. num. 30.

Testificor coram Deo & Christo Iesu, &c. in omni patientia & doctrina. p. 1. pa. 285. num. 7.

Ex Epistola ad Titum.

2 *Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam senes vt sobrij sint, &c. p. 2. pag. 112. num. 13.*

Apparuit gratia Dei saluatoris nostri. &c. p. 3. pag. 48. num. 29

Ex Epistola ad Hebræos.

2 *Decebat enim eum, propter quẽ omnia & per quẽ omnia qui multos filios in gloriã adduxerat authorem salutis eorum per passionem consummare. part. 3. pag. 495. nu. 29*

3 *Videte fratres ne sit in aliquo vestrũ cor malum. p. 3. pag. 12. nu. 36.*

4 *Tentatum per omnia pro similitudine absq; peccato. p. 3. pag. 89. num. 20*

Festinemus ingredi in illã requiem, &c, p. 1. pag. 5. nume. 14.

Exauditus est pro sua reuerentia. part. 2. pag. 366. num. 27.

6 *Cũ esset filius Dei didicit ex ijs quæ passus est obedientiam. part. 1. pag. 152. nume. 24.*

6 *Qua propter intermittentes inchoationis Christi sermonem ad perfectiora feramur. p. 1. pag. 329. num. 9*

Impossibile est eos qui semel sunt illuminati, &c. & gustauerũt donũ cœleste, &c. par. 1. pag. 424. nu. 24

Abraham longanimiter ferens adeptus est promissionem p. 1. pag. 17. nu, 24

Terram enim sæpe super se venientem bibens imbrem &c. par. 3. pag. 21. numero. 24.

9 *Ideo noui testamenti mediator est vt morte intercedente, &c. par. 1. pagin. 131. num. 18*

10 *Vmbram enim habens lex futurorum bonorum &c. nunquam potest accedẽtes perfectos facere p. 3, pag. 137 numero. 15*

mero.15

11 *Sine fide impoſsibile eſt placere Deo.p. 3.pag.16.num.9*

Iuxta fidem defuncti ſunt omnes iuſti, &c. par.3.pag.159.num.12

Moyſes grandis factus negauit ſe eſſe filiũ filiæ Pharaonis, &c.par.1.pag.128.numero.4

12 *Qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta. part.4.pag. 168.nume.6*

Nondum vſque ad ſanguinem reſtitiſtis.p. 2.pag.4.num.10

Non enim acceſsiſtis ad tractabilem & acceſsibilem ignem ſed acceſsiſtis ad ſanguinis aſperſionem melius loquentem quàm Abel.par.1.p.52.num.6

Flagellat autem omnem filium quem recipit.par.1.pag.62.num.2

Fide elegit magis affligi cum populo Dei quam temporalis peccati habere iucunditatem.par.1.pag.73.num.2

Aſpicientes in authorem fidei & conſummatorem Ieſum Chriſtum.p.1.pagin. 330.nume.12

Ex Epiſtola canonica. D.Iacobi.

1 *Fratres eſtote factores verbi & non auditores tantum, &c.par.3.pag.17.numer.12*

Poſtulet in fide nihil hæſitans. part.3.pagi. 180.num.2

Vt ſimus initium aliquod creaturæ eius.p. 4.pag.199.num.3

2 *Super exaltat autem miſericordia iudicium.par.1 pag.78.num.17*

Qui in vno offendit factus eſt omnium reus. par.1.p.251.num.27

Nonne Abraham pater noſter ex operibus iuſtificatus eſt.par.1.pagin.302.numero.20

5 *Si quis ex vobis errauerit à veritate & conuerterit quis eum, &c.part.3.pagi. 282.nume.26*

Ex Epiſtola.1.canonica. D.Petri.

1 *Hæc eſt victoria quæ vincit mundum fides noſtra.par.3.pag.82.num.33*

2 *Fratres magis ſatagite vt per bona opera certam faciatis vocationem veſtram. par.3.pag.207.num.14*

Vos autem genus electum regale ſacerdotiũ gens ſancta, populus acquiſitionis.part.1. pag.413.num.21

5 *Fratres ſobrij eſtote & vigilate, &c.p. 3.pag.441.num.17*

Deus autem omnis gratiæ qui vocauit nos in æternam gloriam ſuam, modicum paſsos ipſe perficiet, part.1.pagina.294. nume.31

Ex Epiſtola.2.Canonica. Diui Petri.

1 *Vos autem curam omnem ſubinferentes miniſtrare virtutem, &c.par.3.pagin. 387.num.4*

3 *Aduenient autem dies Domini vt fur, par.1.pag.74.num.5*

Ex Epistola. 1. Canonica Diui Ioannis.

2 *Qui dicit se nosse Deum & mandata eius non custodit, mendax est, p. 1. par. 290. nume. 19.*

3 *Videte quantã charitatem dedit nobis Pater, vt filij Dei nominemur, & simus, p. 1. pag. 49, nume. 17.*

Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate, part. 1. pag. 50. num. 19.

Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum maior est Deus corde nostro qui nouit omnia, parte. 1. pagina. 344. numero. 25.

5 *Qui scit fratrem suum peccare, peccatũ non ad mortem petat, & dabitur ei vita, p. 1. pag. 237. num. 16.*

Scimus quoniam filius Dei venit, & dedit nobis sensum, vt cognoscamus Deũ verum p. 1. pag. 222. num. 4.

Ex Epistola Canonica. Beati Iudæ.

Væ illis qui in via Cain abierunt, & c. p. 3. pag. 277. num. 11. & sequentibus.

Qui si arbores autumnales infructuosæ bis mortuæ, & c. p. 1. pag. 418. num. 5.

Ex Apocalypsi Ioannis.

1 *Vidi similem filio hominis, & c. p. 3. pag. 412. num. 1.*

2 *Scio vbi habitas, vbi sedes est Sathanæ, par. 3. pa. 73. num. 7.*

Vincenti dabo mannæ absconditum, & c. part. 3. pag. 171. nume. 13.

Non lædetur à morte secunda, p. 3. pagin. 406. nume. 26.

Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat Ecclesijs. p. 4. pag. 16. num. 7.

5 *Audiui vocem Angelorum multorum dicentium voce magna, dignus est agnus, & c. p. 1. pag. 413. num. 22.*

6 *Maximum planctum & vlulatum extollent, sicut solent extollere mulieres, & c. quãdo venerit dies magnæ iræ eius p. 1. pag. 77. num. 13.*

7 *Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas in sanguine agni, par. 1. pagin. 17. nume. 24. & par. 2. pag. 395. nume. 33. & part. 3. pag. 222. num. 27.*

9 *Facies earum quasi facies hominum, & habebant capillos, & c. par. 3. pag. 527. nume, 15.*

Vidi equos in visione, & qui sedebant super eos, & c. & illis tribus plagis occisa est tertia pars hominum. part. 2. pagin. 169. num. 2.

10 *Vidi Angelum fortem vestitum nube, & descendentem de cœlo, part. 1. pagi. 373. num. 25.*

12 *Et ecce draco magnus habens capita septem, & c. abijt facere prælium cum reliquis de semine eius qui custodiunt mandata Dei, par. 2. pag. 75. nume. 17.*

14 *Opera enim illorum sequuntur illos, p. 3. pa. 386. num. 2.*

Et cantabant quasi canticum nouum, par. 1. pag. 414. num. 24.

16 *Et quartus Angelus effudit phialam suam*

ſuam in ſolem, part. 4. pagin. 126. numero. 33.

17 *Aquæ multæ populi multi. part. 1. pag. 27. num. 2*

20 *Quia non eſt inuentus ſcriptus in libro vitæ miſſus eſt in ſtagnum ignis. part. 1. pag. 84. num. 12*

21 *Vidi ciuitatem ſanctam Hieruſalem nouam deſcendentem de cælo, &c. parte 1. pag. 2. nume. 4*

C 2

FINIS.

INDEX FERE OMNIVM, quæ insigniter in hoc opere dicta sunt iuxta ordinem literarum digestus.

A.

B. C. D. Et reliquæ literæ singulis virtutibus applicantur. parte.3. pagina.106.numero.30

Abraham cũ Loth ius suũ amisit ne pacẽ frangeret.p.1.pag.134.nu.22

Abraham ad quid angelos hospitio recepit,p.1,pag.452.nu.22

Abstinentia ad orationem necessaria est,p.1.pag.86.nu.17

Abstinentia non est solum ciborum par.2 p.73.nu.11

Abstinentia homines & sapientiores & pulchriores facit.part.4. p.111. nume.25

Abstinẽtia plurimum cõmendatur. p 3.pag.44.nu.17.& sequentibus.

Abstinentia D.Hilarionis cõmendatur.par.2.p.301.nu.30

Abstinẽtia antiquorum qualis erat. part.3.p.219.nu.19

Abstinẽtia ciborũ cur hominibus & non brutis imponatur.par.3. pag. 506.num.24

Abstinẽtia reparat quod per gulam amisimus. par.4.p.47.nu.20

Abstinentia passiones mortificat.p. 4.pag.112.nu.26

Abstinentiam ne relinquas etiã alijs tibi contradicentibus.part. 1.p.32. nume.19

Abundantia rerum terrenarum fugienda est.par.2.p.80.nu.32

Acceptio personarum mala est.par. 1.pag.41.num.15

Accidia hominũ & tepiditas ad operandum,& versutia diaboli ad decipiendum.par.2.p.258.num.29

Accidia nostra domini diligẽtia confunditur.par.2.p.192.nu.6

Accipiter quomodo se renouet,part. 3.pag.178.nu.35

Accusare nos debemus non laudare. par.1.p.17.nu.26

Adam fuit causa originalis peccati actualis vero occasio.par.1. p.300. nume.13

Adã qua forma vidit Deũ post peccatum.par.2.p.343.nu.2

Adam qua de causa peccauit. par.3. pag.172.nu.18

Adonai nomen est Dei maximam constantiã & firmitatem significans.par.1.p.471.nu.13

Adolescentes qualiter ab impudicis fœminis decipiãtur.p.1.p.133.n.18

Adhortemur adinuicem sanctis admonitionibus.p.4.p.206.num.25

Adulationes magnopere animæ officiunt.par.2.pag 90.nu.20

Adulatio pessimum peccatum est.p. 3.pag.421.nu.29

Adulator peior coruo.par.2.pagi.91. num.20

Adulatores fugiendi & reprehendendi.par.3.p.421.a.num.28.vsq;.29

Adulteriũ grauissimum peccatũ.p. 2.pag.222.num.4. & sequentibus

&.par.3.p.326.num.11
Adulteriũ aliquãdo pro quocumq; peccato ſumitur.p.3.pa.127. nu.25
Adulterij peccatum grauius ſimplici fornicatione.p.3.pag.328. num.15
Adultus abſq; actu proprio non iuſtificatur.par.2.p.317.nu 37
Admiratione cœperũt homines philoſophari.par.3.pag.38.nu.1
Aduentus domini in die iudicij. par. 1.pag.76.nu.10
Aduẽtus Chriſti pręcipue fuit vt animabus mederetur.p.1.p.299.n.10
Aduentus ſecũdus filij Dei quare nõ deſideretur à nobis ſicut à patribus antiquis primus.par.3. p.96. nu.2
Aduentus Chriſti quæ bona mundo attulit,par.4.p.177.num.3
Aduocati & ſcribę veritatẽ occultantes punientur,par.1.p.398.nu.1
Affectio & puritas cordis erga Deũ magis quam verborum multitudo eſt neceſſaria.par.2.p.264.n.8
Affectus animæ totius hominis molem trahunt.par.4.p.214. num.16
Affectio inordinata fons eſt & origo vniuerſæ turpitudinis ſenſualis.p. 2.pag.222.num 4
Affectio ſecundum theologos quid ibidem.
Afflictus & perſequut⁹ propter Deũ quo magis exterius caſtigatur eo interius cõſolatur,p.4.p.62.nu.27
Afflictiones ſuauiſsimę videtur perfectis.part.4.p.255.num.17
Afflictum & mœſtum ſtatim conſolatur dominus,par. 2.p.38. num.35
Agẽtia naturalia pri⁹ in propinquiora ſibi loca agunt.par.1. p.38. nu.1
Alexander rex Macedoniæ noluit videre vxorem Darij ne eam propter pulchritudinem concupiſceret,par.1.p.259.num 22
Alexandri dictum celebre. p. 1.pagi. 187.num.11
Eiuſdem aliud.p.3.pag. 406.num.25
Ambitioſi multis ſuccumbunt cum aliorum ipſi dominari ſtudeant, par.1.p.41.num.17
Ambitio per omnes hominũ ſtatus & conditiones diuagatur.part.2 p. 136.num.8.&.pag 325. nu.23. &.p. 4 pag.121.num.20
Ambitio imperandi Alexãdri & Iulij Cæſaris,par.2 p.326. nu.24
Ambitio multorum malorũ exiſtit origo.par.4.p.121.nu.20
Ambitio etiã viros perfectos aggreditur.par.4.p.121.num.19
Ambitio & ſuperbia in maxima diſcrimina homines inducunt,par.4 p.277.nu.19
Ambitio & ſenſualitas inter omnia homines excęcãt.p.2.pa.324.nu.21
Ambitio Iudęorum Chriſto domino mortẽ intulit,p.2.pa.329.nu.26
Ambitio fuit potiſsima cauſa perditionis Iudęorũ p.2.pa.327.nu. 29
Ambitio omnia mala intentat,part. 4.p.234.num.21
Ambitioni non eſt dandus locus, p. 3.pa.529.num.22
Ambitionem filiorũ Zębedęi quare Chriſtus dominus in publicũ prodire voluerit.par.2.p.136.num.8
Ambitioſus ſępe eſt infimę conditio-

tionis,par.4.pa.122.nu.7
Ambitioſus nil intentatũ relinquit ibidem.
Ambitioſus ſæpe à viliſsimis totius congregationis eligitur in præfectum vt ipſorum vitæ deperditæ faueat,par.4.pa.122.nu.23
Ambitioſi cum hominibus infimæ conditionis amicitias ineunt quorũ peracto negotio, vel minimũ quidem verbum eis loqui dedignantur,par.4.pa.144.n.13
Ambitioſus nunquam ſatiatur, part. 3.pa.519.nu.22
Amare debemus cœleſtia non terrena,par.1.pa.244.nu.15
Amare Deum omnes difficultates vincit,par.3.pa.561.nu.26
Amantes iudicant res longe diuerſas quam ſunt,par.1.pa.254.nume.15
Amator veſtitur coloribus eiſdẽ quibus fœmina amata,par.2.pa.34.n. 22.& ſequentibus.
Amicus amici ſui verba nunquã obliuiſcitur,par.3.pa.18.nu.16
Amicus ab amico difficile ſeparatur. par.3.pa.71.nu.2
Amicus ſæpe plus officit quam inimicus,par.4.pa.64.nu.33
Amicos perſequi ſummæ peruerſitatis indicium eſt.par.2.pa.63.nu.34
Amici fideles pauci reperiũtur, part. 2.pa 380.nume.17
Amicitiæ veræ leges docet Spiritus ſanctus,par.2.pa.385.nu.4
Amici veri aduerſitatibus comprobantur.par.2 pa.385.nu.4
Amor Dei & proximi duplex eſt actus ex vnico eodemq; charitatis habitu procedens,p.4.pa.2.num.6
Amor hominis aquæ comparatur, p. 4.pa.16.nu.21
Amor Chriſti voluntarius erat non violentus,par.4.pa.256.nume. 21
Amor hominum neſcit diu ſtare, p. 4.pag.258.nu.26
Amor de Deo triumphauit,parte.4. pa.266.num.11
Amor Chriſti erga homines cõmendatur,par.3.pa.523.nu.3
Amor Dei & mundi in corde rixantur,par.2.pa.64.nu.24
Amor Dei quãtus ſit erga homines aliquo modo oſtenditur,par.2. pa. 343.nu.1.& pa.347.nu.13
Amoris triplex eſt gradus,pa.2.pag. 349.nu.20.& par.1. pa.422. nu.17.
Amor proprius tanti eſt vigoris vt efficiat quod bonũ appareat malũ & è contra,par.1.pa.63.nu.5
Amoris fortitudo eſt inexplicabilis. par.2.pa.380.nu.16
Amor proprius excæcat & de peccatis excuſat,par.2.pa.58.num.6
Amoris diuini effectus eſt hominẽ ad ſe trahere,par.2.pa.381.num.19
Amorem diuinũ allegare maxime conducit ad beneficia denuo impetranda,par.2.pa.265.nu.9
Amoringens non ſinit amatorẽ quin ſemper dilecto inſeruiat,par.1.pa. 451.nu.20
Amor quare morti comparetur, par. 1.pa.81.nu.1
Amor eſt animæ pondus.par.1.pagi. 478.nu.8.& par.3.pa.184.num.17

Amor fortis nullam ſentit difficultatem, par.2.pa.380.num.16. & par. 3.pa.560.num.25

Amor maximam habet memoriam, par.3.pa.18.num.16

Amor proprius ædificat ciuitatem inferni par.3.pa.98.nu 7

Amor rerũ terrenarũ homines in infernũ impellit, par.3 pa.186.nu.21

Amor proximi eſt effectus principalis charitatis Dei, part.3. pag. 274. nume 4

Amor principalis ad proximum eſt illum ad Deum adducere ibidem.

Amor Dei & proximorum coniunctiſsimus part.3.pa.98.numer. 37

Amor Dei erga homines vſq, quò peruenit, par.3.pa.524 nu.5

Amor maximus præ paſsione ſentẽtiam ſemiprolatam relinquit, par. 3.pa.562.nu.29

Amor ſui ipſius homini à Deo datus eſt par.4.pa.2.nu.6.

Andredi ſerui mirabile quoddam de quo Apianus & Aulus Gellius, p. 1.pa.181.nu.25

Angelus non poteſt in alium Angelum nec in animas introire, par.2. pa.183.num.8

Angelus eſt nomen officij non naturę par.2 pa.38.nu.33

Angelorum excellentia eſt Dei præcepta velociter exequi, par.2. pagi. 114.num.18

Angelus quibus verbis potuit conſolari Chriſtum, par.3.p.547.nu.33

Angelus ſimilius quàm homo Deũ repræſentat, par.3.pag 439.nu.13.

Anima per peccatũ maculata aqua lachrymarum ex mortis memoria deducta mũdatur, par.1.p.34 nu.23

Anima Chriſti omnium culparum mundi triſtitia affecta eſt, parte.1. pa.81.nu.3

Anima noſtra cum ſit peculiare Dei opus plurimi à nobis æſtimanda eſt, par.1.pa.131.nu.13

Anima ſine ſpe quaſi nauis ſine anchora, par.1.pa.127.nu.2

Anima noſtra eſt Helena pro qua cœlum & terra pugnat, part.1.pa. 196.nu.9

Anima noſtra eſt ſigillum à Deo impreſſum quam ſolus Deus implet. par.1.pa.351.nu.16

Anima hominis quare Dei eſſe dicitur, par.3.pa.28.nu.3

Anima cuiuſlibet hominis ſpõſa eſt eſt Dei par.3.pa.332.nu.27. & pa. 185.nu.19

Anima lethali culpa ſauciata quam corrupta & immunda remaneat. par.4.pa.35.nu.26.& pa.147.n.22

Anima peccatrix per Chriſti paſsionem ad merita priſtina reuiuiſcit. ibidem.

Anima in peccato exiſtens dęmonis ſeruituti conſentire videtur, par.4. pa.67.nu.4

Anima propter carnis coniunctionẽ magnam fragilitatem incurrit, pa. 4.pag.73.nu.23

Anima Chriſti in inſtanti incarnationis ſuæ fuit gratia & gloria plena par.4.pa.115.nu.3

Aĩa quæ Deũ cognoſcit ſtatim eius amore

amore capitur.p.4.pag.174.n.25.
Anima quo purior eo magis diuina opera intelligit.p.4.pa.285.n.18
Animarum cura est graue pōdus. p. 1.pag.157.nu.14
Animæ nostræ vera Dei sunt tēpla. p.1.pag.366.num.3
Anima & corpus, sunt multū dispares.p.1.pag.30.nu.11
Animum proprium debellare difficilius est quā hostes expugnare.p. 4.pag.88.27.
Animę iustorum summopere corpora sua optant informare. p.4.pag. 281.nu.8
Anima in corpore cathenis est vincta.p.1.pag.137.nu.2
Anima in solo Deo quiescere potest. p.1.pag.249.nu.2
Animæ propēsionem & pondus habent ad beatitudinē. p.1.par.480. num.13
Anima recipere potest diaboli qualitates.p.2.pag.184.nu.10
Anima peccatoris peccatis succedētibus obduratur.p.2.pag.307.nume o.8
Anima & corpus sicut in peccatis sunt comites ita & in supplicijs erunt.p.2.pag.364.nu.19
Anima Christi in instanti incarnationis omniū peccatorū notitiam habuit ibidem.nu.20
Anima Christi in oratione horti nil petijt, sed sensualitas. p.2.par.366. nu.27
Anima peccato mortali infecta nigrior est carbone.p.3.pa.166.n.32
Anima in charitate radicata in proximorum vtilitate occupatur.par.3. pag.233.nu.1
Anima licet per peccatum Deū à se expellat iuxta eam Deus permanet pulsans.p.3.pag.475.nu.8
Anima sancta amore Dei languet.p. 3.pag.561.nu.28
Anima glorioſa quali splēdore corpus illustrabit.p.4.pag 106.nu.9
Anima Christi licet beata in amaritudine passionis submersa erat pa. 1.pag.161.nu.27
Animā Christi vniri corpori mortali fuit pœnosum Christo.p.3.pag. 556.nu.20
Animæ quare vnicus dies in hebdomada ad vacandū Deo corpori vero sex ad eius necessitatē procurandam concedatur.p.1.pa.108.nu.1.
Animæ volenti se tradere Deo non deerunt detractores.p.2.pag.316. nu.34
Animæ existētes in purgatorio eductæ sunt à Christo cum animabus sanctorū patrū.p.3.pa.575.nu.34.
Animarum cura indignis nō est cōmittenda.pa.3.pag.234.nu.23
Animabus parentum debēt filij benefacere.p.2.pag.204.num.33
Anselmi celebre dictum de peccato, p.1.pag.147.nu.8
Antæi filij terræ, & Herculis fabula p.1.pa.30.nu.14
Anticipare promissa nullā redarguit sermonis falsitatē.p.4.pa.84.n.25
Antiquorum error circa inimicos periculosus.p.1.pag.45.nu.4

Antiochus rex, Asiæ noluit Pathæã virginem videre ne eam propter pulchritudinem concupiscceret.p. 1.pag.15.nu.229
Antiquorum sanctorum patrum vestigia sectanda sunt nobis.p 2.pag 78.nu.26
Antiocheni priores omnibus dicti sunt Christiani.p.4.pag.58.nu.15
Appetitus noster pessimus est hostis p.3.pag.229.num.7
Appetitui nostro effrænato nõ satisfaciendum est.p.3.pa.165. nu. 30
Apelles regem Antigonum sine oculorum defectu depinxit.pa.2.pag 263.nu.5
Apostoli in prædicationib, claritate parabolarũ vtebãtur.p.1.p.nu.n.4
Apostoli in his quæ sibi contraria videbantur nõ repugabãt, sed quæ Christo.p.4.pag.205.nu.22
Apostoli quare bini mittebantur.p. 1.pag.463.nu.23
Apostolis durum erat nimis à Iesu recedere.p.3.pag.71.nu.1
Aqua omnis cũ ex mari refluat quare vna amara altera vero dulcis sit p.4.pag.51.nu.32
Aquila qua vtatur industria vt cerũ venetur.pa.4.pag.39.num.38.
Aquila quomodo renouetur.p.3.qa. 179.nu.37
Arbitrium liberum est radix peccati p.4.pag.176.nu.29
Arbitrium liberum sine gratia imbecillũ remanet.p.4.pag.148.nu.24
Arbitrium hominis cum Deo cõcurrit.p.4.pag.7.nu.20
Arbitrium hominis Dei cognitione non tollitur.p.3.pag.316.nu.16
Arcana diuina non angelico sed plano stylo nobis tradidit Deus. &c. p.1.pag.10.nu.3
Argumentum stultorum iuxta prædestinationem.pa.3.pa.209.n.21
Arma quæ impius cõtra bonũ sumit ipsa illum occidunt.p.1.pagi.390 nu.9
Armari non nisi omnium virtutum genere diabolum superare nequibimus.p.4.pag.71.num.15
Arma quibus diabolus superatur pa. 3.pag.89.nu.19
Arma dæmonis qualia sint.p.3.pagi 81.nu.30
Ars militaris ex se licita est.p.1.p.43. num.23
Artifex vnusquisq; in suo officio vtitur proprijs instrumentis p.1.pag 12.nu.7
Athenodorus philosophus moribũdus quod consiliũ Octauiano Imperatori dedit p.4.pag.219. nu.30
Attentio ad orandum duplex est pa. 3.pag.75.nu.14
Audaciam petere debent à Deo concionatores p.1.pag.27.nu.4
Auditores quominus non proficiẽt quid impedit.p.4.pa.220.nu.32
Auditus in scriptura sæpe pro obediẽtia sumitur p.4.pag.16.nu.7
Aures habere quid sit ibidem, & pa. 3.pag.14.nu.13
Authoritas apostolorum dubiũ omne expellit.p.4.pag.15.nu.4
Auarus est rubus p.1.pag.17.nu.22

auarus diuitias pertingere non auꝛ. det.p.4.pag.24.nu.30.
auarus ſero aut nunquam reſtituit.p 4.pag.137.nu.32.
auarus temporum intemperie gaudet.p.4.pag.224.nu.18.
auaro auarum ſe oſtendit Deus.p.4. pag.25.nu.32.
auarus magna cum afflictione moriꝛtur.p.3.pag.23.nu.31.
auarus ſemper cogitat in diuitijs.p.3 pag.76.nu.17.
auarus nec ſibi nec alijs eſt Bonus.p. 4.p.23.nu.29.
auarus quale cor habeat par.4.pagi. 138.nu.33.
auarus quare difficile cõuertatur.pa. 4.pag.136.nu.27.
auaritia ſacerdotum legis veteris.p.1. pag.273.nu.3.
auaritia ſacerdotũ.pa.1.pag.88.n.22.
auaritia iniquam facit iuſtitiam.p.4. pag.233.nu.9.
auaritia radix multorum peccatorũ. p.3.pag.491.nu.17.
auaritia ſæpius in ſcriptura diuinare prehenditur.parte.3.pag.491.numero.17.
auaritia totum facit iniquum.par.4. gag.230.nu.9.
auaritia homines excæcat & ad plura damna inducit.pa.2.pag.165. num.29.
auxilium Dei maxime neceſſarium ad virtutis perſeuerantiam.par.3. pag.391.nu.18.
auxilium non deerit ſequentibus Chriſtum.p.4.pag.181.nu.14.
auxilio particulari indiget homo nẽ tentationi ſuccumbat.p.4.pa.72. num.19.
auxilium & gratia Dei ad bene operandum neceſſaria ſunt.pa.3.pag. 381.nu.25.
auxiliũ in tribulationibus præſtat Deus.p.3.pag.79.nu.26.

B.

BAbylon mundi gloriam ſignificat.p.3.pag.158.nu.8.
Bacchi lepida fabula.pa.1.pag.249. num.23.
Baptiſmo Sathanæ abrenuntiauimus.p.4.pag.30.nu.51.
Baſilij Magni ſententia de peccatoribus ad peccata redeuntibus.pa.4. pag.175.nu.27.
Baſiliſcus oculorũ intuitu homines occidit.p.4.pag.71.nu.16.
Beatitudo quare denarius diurnus vocetur.p.2.pa.2.n.6.&.p.4.pag. 6.nu.17.
Beatitudo in quo conſiſtat.p.4.pag. 7.num.19.
Beatitudo quare iuſtum præmiũ appelletur.p.4.pag.7.nu.21.
Beatitudo eſſentialis in viſione & fruitione diuina conſiſtit.p.1.pa. 120.numero.7.& part.3.pagi.167. num.2.
Beatitudo eſſentialis nõ conſiſtit in fruitione humanitatis Chriſti.p.1. pag.125.nu.21.
Beatitudo per antonomaſiam vita dicitur.p.2.pag.348..nu.16

Beatitudo in Euangelio iuſtum appellatur, & qua ratione dicatur meritis noſtris iuſtum. par.4.pag. 7.nu.21.

Beatitudinis quædam deſcriptio.pa. 3.pag.171.nu.13.

Beatitudinis gradus non tam operi quam charitati correſpondet.p.2. pag 378.num.9.

Beatitudinis humanæ & vitæ æternæ conſequendæ initium: quale ſit.p.3.pag.167.num.2.

Beati omnes eſſe cupiunt & labores ad beatitudinem conſequendam conducentes recuſant. pa.4.pagi. 107.nu.14.

Bellum iuſte geri poteſt, contra orthodoxæ fidei hoſtes.p.1.pag.42. num.20.

Bellum elephantis cum dracone.pa. 2.pag.376.nu.5.

Bella, fames, labores, &c. ſunt Dei tuſsis quibus nos à malo deterrere conatur.p.2.pag.90.nu.16.

Benedictio menſæ non eſt omittenda.p.2.pag.246.nu.33.

Benedicenda eſt menſa.part.3.pagi. 347.nu.36.

Benefacere omnibus munus iuſtorũ eſt.p.3.pag.530.nu24.

Benefacere omnibus à Domino iubemur.p.2.pag.65.nu.28.

Beneficium Dei eſt ſingulare nos ad pœnitentiam expectare.p.1.pag. 75.nu.8.

Beneficium glorificationis eſt gratia conſummata.p.1.pag.132.nume- ro 17.

Beneficia quæ Deus hominibus confert tanquam ſibi collata reputat. p.1.pag.118.nu.2.

Beneficia innumerabilia Deus hominibus cõtulit.pa.4.pag.82.n.9

Beneficia & præfecturæ dignioribus diſtribuenda ſunt.par.4.pag. 123.nu25.

Beneficia Dei multi æſtimãda ſunt. p.3.pag.400.nu.4.

Beneficia hominibus à Deo impertiuntur dum eius magis obliuiſcũ tur.p.4.pag.196.nu.25.

Beneficia diuina in communi collata vnuſquiſque conſiderare debet ac ſi ſibi ſoli eſſent exhibita.p.1.pag. 244.nu.7.

Beneficia iam accepta in petitione noſtra Deo proponere debemus. p.2.pag.265.num.10. &.p.3.pag. 568.nu.11.

Beneficia confert Deus etiam illum offendentibus.par.2.pag.268.numero.18.

Beneficia Dei cordibus & memoria retinenda ſunt. par.3.pagi.30.numero.9.

Beneficia Dei plurimi æſtimanda ſunt.p.3.pag.399.nu.4.

Beneficia Dei innumera ſunt. par.3. pag.401.nu.7.

Beneficia ſemper cõferre eſt munus Dei.p.4.pag.80.nu.2.

Beneficia Dei ſunt triformia. par. 4. pag.81.nu.8.

Beneficia Dei ſuæ bonitati ſunt referenda.parte.4.pagina.204.numero.18.

Beneficiorum triplici genere homines à Deo trahuntur. part. 4. pagi. 82. nu. 8.
Beneficijs præteritis fidendum est. par. 4. pag. 184. nu. 25.
Beneficijs Dei ne abutamur. part. 3. pag. 488. num. 9.
Beneficijs etiam feræ manſuescunt. par. 3. pag. 490. num. 14.
Benignitas & patientia Dei ad pœnitentiam nos prouocant. p. 4 pag. 228. num. 25.
Bonus homo à malo ſolet peruerti. p. 2. pag. 173. nu. 13. & pa 129. nu. 24.
Bonus occaſionem laudandi Deum præbet illum aſpicientibus. par. 3. pag. 404. nu. 18.
Bonus non eſt vitæ alienæ indagator. p. 4. pag. 154. num. 2.
Boni licet minoris ætatis prius quam mali debent recenſeri. p. 4. pag. 7. num. 19.
Boni non quomodocunq; ſimus ſed perfecti. p. 4. pag. 26. num. 25.
Boni cœleſtia cum feruore tractant terrena remiſſe. p. 1. pag. 222. nu. 3.
Boni nec de malis aliquid mali, è cõtra vero mali de bonis mala ſuſpicantur. par. 2. pagi. 40. num. 39.
Bonorum conuerſatio quærenda eſt par. 3. pag. 72. nu. 5.
Bonorum conuerſatio peccatum impedit. p. 3. pag. 73. nu. 6.
boni ſubiecti ſunt Dei voluntati. p. 3 pag. 85. nu. 7.
boni detractores patienter ferunt. p. 3. pag. 458. num. 33.
bonos contra vitia dimicantes intuetur Deus. p. 3. pag. 79. nu. 24.
bonus modos inquirit ſeruiẽdi Deo. p. 3. pag. 486. nu. 1.
bonis nunquam deficit occaſio bene operandi. par. 2. pag. 211. nu. 14.
bonum noſtrum in quo conſiſtat. p. 3. pag. 510. num. 2.
bonum ideo eſt bonũ quia bene fit. par. 4. pag. 66. nu. 2.
bonum exemplum valde ad conuerſionem aliorum cõducit. par. 1. pa. 341. nu. 16.
bona ſpiritualia ſolum animam noſtram ſatiant. p. 2. pag. 217. nu. 23.
boni ne careant bonorum operũ fructu. p. 2. pag. 163. nu. 22.
bona opera aut bonæ aut malæ circũſtantiæ comitantur. par. 1. pag. 32. num. 19.
bonorum mos eſt omnia in bonum conuertere. p. 1. pag. 106. nu. 25.
bonorum operum authores à Deo magnis præmijs afficiuntur. pa. 1. pag. 368. nu. 8.
bonorum genera duo ſunt. p. 4. pag. 227. nu. 21.
bonitas creaturarũ in comparatione bonitatis Dei non eſt bonitas. p. 1. pag. 338. nu. 7.
blaſphemia eſt grauiſsima offenſa Dei. par. 2. pag. 289. nu. 40.

C.

CAdere poteſt homo per ſe nõ tamen ſurgere. p. 1. pag. 37. n. 2.
Cain primus omnium põdera & mẽſuras adinuenit. p. 2. pag. 166. n. 30

Cain quo instrumento interfecit Abel. par. 4. pag. 221. nu. 2
Camelus suam deformitatem exhorret. p. 3. pag. 458. nu. 34.
Canis quot vulnera sua lingua pertingit tot sanat, sic pœnitētes, &c. p. 2. pag. 106. nu. 25.
Canis homicidam cognouit. part. 1. pag. 324. nu. 27.
Canes quare in sepulchris sculpti sint. p. 1. pag. 324. nu. 27.
Cantare non solū ore sed potius corde debemus. p. 3. pag. 297. n. 81.
Calicem Christi non mundi bibendum esse. p. 2. pag. 143. n. 30.
Calamitates pauperum. part. 1. pag. 165. nu. 7.
Caro absque voluptate est velut pisces sine aqua. p. 1. pag. 31. num. 15.
Caro maceranda est vt virtutis viam non recuset. p. 4. pag. 21. nu. 20. & pag. 74. num. 26.
Caro quare affligēda est. p. 4. pa. 74 nu. 24. & pag. 3. nu. 7
Caro domestic⁹ inimicus & omniū fortissimus est. p. 3. p. 239. n. 7. & 8
Caro & spiritus inter se bellū crudele gerunt. p. 4. pag. 47. num. 19. & p. 1. pag. 137. nu. 3.
Caro nostra per diabolum solicitata vitam nobis promittit longiorem p. 4 pag. 132. nu 18.
Caro inclinata facile spiritum flectit p. 4 pag. 142. nu. 6.
Carnis nostræ fragilitas magna est. p. 4. p. 73. nu. 23.
Carnis simulationi nunquam credēdum est. p. 3. pag. 92. nu. 28.
Calvariū quot passus à domo Pilati distabat. p. 4. pag. 277. nu. 42.
Cathilina & eius coniurationis complices quo pacto se coniūxerunt, p. 4. pag. 59. nu. 19.
Catonis Censorij dictum elegans. p. 1. pag. 18. nu. 1.
Chaldæi maxime similitudinibus delectabantur. p. 1. pa. 1. nu. 3.
Chananæi vnde dicātur. p. 3. p. 132. n. 1
Charitas Dei non secundum nostrā iudicanda est. p. 1. pa. 323. nu. 20.
Charitas est finis cuiuscunque præcepti. p. 4. pag. 2. nu. 6.
Charitas quomodo obtinetur. pa. 4. pag. 3. nu. 7.
Charitas duas habet alas. p. 4. pag. 57 num. 11.
Charitas operum valorem auget & meritum. p. 4. pag. 131. nu. 12.
Charitas martyres effecit. par. 4. pa. 131. nu. 13.
Charitas Christi erga homines maxima fuit. p. 4. pag. 168. nu. 6.
Charitas nulla est in inferno part. 2. pag. 155. nu. 33.
Charitas virtutū parens. p. 3. pa. 279. nu. 17.
Charitas in praxi.
Charitatis vnitate nimis delectatur Deus, p. 2. pag. 57. nu. 1.
Castitatis prælia dura sunt. p. 3. pagi. 320. nu. 29.
Causæ vniuersales operantur secundum dispositionem causæ particularis. p. 1. pag. 115. nu. 21.
Causa potissima quare in peccato relabimur. p. 4. pag. 152. nu. 37.

Causam dãni qui dat impius est valde & animaduersione dignus pa. 4 pag.234.num.12.
Christus cur exposuit vitã inæstimabilis pretij pro Redemptione nostra.p.1.pag.20.num.8
Christus descendit ad mortem per gradus pœnarum, peccator verò ad infernum per gradus peccatorum p.1.pa.22.num.14
Christus non præcepit ieiunandum sed id tanquam necessarium præsupponit p.1.pag.31.num.16
Christus quare carnẽ ex Hebræis & non ex gentibus sumpsit par.1.p. 104.nu.18
Christus sibi reputat fieri quod pauperibus fit p.1.pa.114.num.18
Christus si vt acquireret nobis gloriã mortuus est, quare acquisitam denegabit.p.1.pa.130.nu.11
Christus morte sua nobis iustificationem & glorificationem meruit p. 1.pa.133.num.19
Christus nõ inuitus sed sponte mortẽ perpessus est p.1.pa.136.num.1
Christus honores seculares non appetebat p.1.pa.205.num.4
Christus lux mũdi fuit sed pauci ea potiuntur p.1.pa.327.num.2
Christus peccatum nõ habuit nec habere potuit p.338.n.7. & sequentibus &.p.3.pag.426.num.9.& p. 4.pa.210.nu.4.&,p.2.pa.276.nu. 1.& p.328.num.32
Christus nil faciendũ præcepit quod ipse prius non fecerit, p.2.pag.22 num.22
christus quare postulata differat.p.2 pa.102.num.15
christus nõ fuit missus à patre vt ipse met gentibus prædicaret sed per apostolos accepturi erant euangelium,p.2.pa.104.num.21
christus modos quærebat quibus nos in cælũ inducere,p.3.p.29 num.7.&,pa.180.nu.13.
christus morte sua cœli ianuã nobis aperuit.p.3.pa.31.num.12
christus ab instanti suæ cõceptionis omnia quæ passurus erat cognouit & acceptauit.p.3.pa.31.nu.14
christus tribus annis prædicauit & triginta tacuit.p.3.pagi.83.num.2
christus quare à diabolo tentari voluit,p.3.pa.88.nu.18
christus quare cum potestate magna & maiestate venturus est,p.3.pag, 98.num.7
christus vera imago est beatitudinis nostræ,p.3.pa.157.nu.6
christus bis se abstõdit ab oculis Iudæorum,p.3.pa.230.num.11
christus qua de causa lachrymatus est.p.3.pa.411.num.39
christus cũ de passione sua loquerentur quare filiũ hominis se ipsum appellauerit, parte.4.pagi.30. numer.9
christus corpori sinnul medebatur & animæ,p.4.pag.81.num.5
christus quoddam beatitudinis exẽplar in transfiguratione discipulis proposuit.p.4.pag.105.nu.9
christus Dñs quare Chananææ pluscula petenti cõcesserit matri vero filiorum

rum. Zebedæi id quod petebat denegauit.p.4.pag.124.num.29.
Christus & dæmõ habet contrarios effectus.p.4.pag.151.nu.33
Christus est velut forma ad quã nos formare debemus.p.4.pagi.229. num.29
Christus si primo mitis apparuit secundo terribilis apparebit.par.4. pag.249.num.30
Christus è cruce vt pastor optimus è monte oues suas à vetitis deterrere conatur.p.4.pa.277.num.44
Christus quare Hierosolymis mori voluit.p.1.pag.19.num.30
Christus Dominus verus est animarum nostrarum pastor.par.2.pag. 303.num.37
Christus non delectabatur ciborum iocunditate.p.2.pag.308.num.10.
Christus quomodo mirari dicatur. p.1.pag.42.nu.19
Christus aliqua fecit miracula in aliorum præiudicium.par.1.pag.92. nume.10.
Christus quare non omnes infirmos in piscina commorantes sanauit. par.1.pag.115.num.21
Christus quare cicatrices passionis post resurrectionem seruauit.par. 1.pag.195.num.7
Christus quare miracula non fecit in patria sua.p.1.pag.205.nu.3
Christus quare sudarium & sindonẽ post resurrectionem suam in sepulchro dimisit.p.1.p.461.nu.19.
Christus Dominus quare filius hominis appelletur.p.2.pagi.36.nu. 28.&.p.3.pa.27.num.2
Christus inuitis Iudæis statuit sibi tẽpus moriendi.p.2.pag.269.nu.22
Christus ideo fuit redẽptor quia innocentissimus.p.2.pag.279.nu.9.
Christus quare Philippum cõsuluit. p.2.pag.240.nu.15
Christus duo documẽta præcipue docuit.p.2.pag.350.num.23
Christus per antonomasiã iustus appellatur.pa.2.pag.301.num.12
Christus qualiter sit causa prioris gratiæ.p.3.pag.164.nu.27
Christus quare voluit orans transfigurari.p.3.pag.165.num.29
Christus duos habuit ortus.p.4.par. 198.num.2.
Christus quo pacto dicatur exhaustus.p.3.pag.173.num.21
Christus quomodo dicatur prædestinatus.p.3.pag.553.num.4
Christum mori pro nobis oportebat quia ipse solus satisfacere potuit. p.4.pa.237.n.22. & sequentibus.
Christus in quãtum homo est filius Dei naturalis.p.4.pag.226.nu.25.
Christus cur peregrinus appelletur. par.4.pag.290.num.14
Christus non legitur mãducasse mel nisi post resurrectionem.p.4.pag. 470.num.8.
Christum quidam sequũtur alij per sequũtur.p.1.pag.142.num.17
Christianus ociosus peior est infideli.p.1.pag.5.num.13
Christianus vt bene operetur sufficit cognoscere hoc esse Dei voluntatem.par.1.pa.46.num.8

Christianorum perfectio in dilectione consistit, par, 1. p. 422. nume. 17
Christianus omnes res seculares parui æstimet, par. 3. pa 230. nu. 11
Christianus optimus ieiunare debet licet ei non præcipiatur, par. 4. pa. 48. nu 22
Christianus verus in quo maximè cognoscitur, par. 4. pa. 57. nu. 13
Christianorum tria sunt genera, par. 4. pa. 178. nu. 6
Christianus quilibet non solum tenetur parcere illatis iniurijs sed etiã deponere animum si quis eũ læserit vindicandi, par. 4. pa. 243. num. 13
Christiani peruersi etiam ipsis infidelibus sunt scandalo, par. 3. pag. 195. nu. 14
Christiani qua de causa à Christo operarij nũcupãtur, p. 4. p. 3. n. 9.
Christiani quare gentibus odibiles sint effecti, par. 4. pa. 58. nu. 14.
Christiani omnes vitam Redemptoris nostri optime scire debemus, par. 4. pa. 167. nu. 2
Centurionis spiritus & deuotio, par. 1. pa. 36. nu. 2. 3 & 4.
Ceruus senio confectus qualiter renouetur, par. 3. pa. 177. nu. 32.
Clausura & recollectio commendatur, par. 2 pa. 47. nu. 13.
Clericorum bona, sunt pauperum, par. 3. pa. 153. nu. 29.
Cleopatra regina AEgypti cur sibi mortem aspidũ morsu consciuit, par. 4. pa. 266. num. 11.
Creaturæ omnes homines docent intendendo facere de inimicis amicos. par. 1. pa. 46. nu. 7
Creaturis omnibus simul omnia suæ naturæ cõuenientia tradidit Deus homini vero non ita, part. 2. pa. 8. num. 23
Creaturæ insensibiles melius obediũt Deo quam homo, par. 3. pa. 10. nume. 29. & pa. 304. nu. 14
Creaturæ insensibiles officia sua semper exercent, par. 3. pa. 340. nu. 14.
Creaturæ omnes Dei perfectiones repræsentant. par. 3 pa. 440. num. 13
Creaturæ hominis vanitati subiectæ sunt misera quadã captiuitate. pa. 1. pag. 138. nu. 7.
Creaturæ omnes nos ad Dei amorẽ & laudem inuitant, part. 1. pa. 263. num. 1
Creaturæ sunt bonæ per participationem par. 1. pa. 338 num. 7
Creaturæ cuilibet proprietas aliqua correspondet, par. 3 pa. 489. nu. 12.
Creaturæ rationales ad quatuor effectus à Deo conditæ sunt, par. 2. pa. 296. nu. 17.
Creaturę omnes Deum repręsentant aliæ alijs similius, par. 3. pa. 439. nume. 13.
Ciborum superfluitas execranda est, par 3. pag. 218. num. 15. & par. 2. pa. 147. num. 10.
Ciborum abundantia est causa crudelitatis in pauperes, par. 2. pa. 148. num. 12.
Cinis capiti impositus quibus de causis Deum placat, par. 3. pa. 36. nu. 4.
Circunstantia temporis aggrauat delictum, par. 2. pa. 136. nu. 9.

Circunſtantia boni operis ſicut aurum lapidi precioſo admixtum, par.1.pa.32 nu.19
Cocytus quid,par.1.pa.360.nume.13
Cogitatio bona fons & origo eſt bonorũ mala è conuerſo, par.2.p.28. num.2
Cogitatio delectationem parit, part. 2.pa.33.nu.18
Cogitationes humiles ſint, par.3. pa. 455.nu.25
Cogitationi malæ reſiſtendum eſt, par.4.pa.20.nu.21
Cognitio Dei duplex, par.1. pagin. 290.nu.19
Cognitiõ propriæ miſeriæ & culpæ eſt ianua ſalutis noſtræ,par.2.pag. 388.nu.11.& par.4.pa.98.num.17
Cognitio ſui ipſius peccata reddit faciliora dimiſſu,par.4.pa.128.nu.4
Cognitio beneficiorum magnitudinis & potentiæ Dei ad cognitionem propriæ vilitatis conducit, par.4.pa.129.num.6
Cognitio proprie miſeriæ homines efficit ſtudioſos,par.4.pa.129.nu.5
Cognitio Dei quanti ſit momenti, par.4.pa.174.nu.25
Cognitio Dei eſt initium beatitudinis noſtræ,par.3.pa.167.nu.2
Concionator debet vti diuinis verbis tanquam inſtrumentis par.1.pag. 11.nu.6
Concionator non ſolũ bene loqui & operari debet ſed etiam Dei auxilium implorare,par.4.pa.211.nu 9
Conciones ſunt audiendæ,par.4. pa. 17.nume.8
Cõciones ſine fructu audire teſtimonium reddunt cõdemnationis peccatoris,par.4.pa.200.n.17
Concordia miniſtrorum Eccleſiæ pacem conſeruat,par.3.pa.256. num. 29.& pa.314.nu.12
Concordia inter Eccleſiaſticos & ſeculares eſt maxime neceſſaria, p. 1.pa.133.num.20
Concordia quid efficiat,par.2.p.330. num.36
Concordia res paruæ creſcunt diſcordia autem maximę dilabuntur, p. 4.pa.145.nu.15
Conciliorum quatuor genera ponuntur,part.4.pa.232.nu.7
Condemnatur nullus eo quod ſufficiens auxilium non habuerit,part. 4.pa.25.nu.34
Conditiones correptionis fraternæ, par.1.pa.218.nu.17
Confeſsio damnatorum inutilis,par. 1.pa.184.nu.3
Confeſsio peccatorũ neceſſaria,part. 1.pa.199 nu.19
Confeſsio peccatorum commendatur & ſuadetur,par.3 pa.252. nu.9.
Confeſsio quare in principio quadrageſimæ faciẽda eſt.par.2.p.70.n.2
Confeſsionem peccatoris diabolus ſolicite curat impedire,part.2 pag. 185.num.14
Confeſsio pure & ſyncere facienda eſt,par.3.pa.252.num.9
Confeſsione homines renouantur, par.3.pa.178.num.35
Confeſsio eſt maxima peccatorum medela,par.1.pa.146.nu.5

Confeſſarij boni ſunt eligendi, par. 1. pa. 400. nu. 8
Confeſſarij ab aliquibus peccatoribus quaſi conducti nõ pauci ſunt, par. 2. p. 187. num. 21
Confeſſarij mitiſsime pœnitentes interrogent, par. 2. p. 188. nu. 22
Confeſſarij quomodo debẽt abſoluere, par. 2. p. 276. num. 42. &, pa. 334 nume. 14
Confeſſarius ne ſit imperitus, par. 4. pa. 212. num. 7
Confeſſarius cum diſcretione reprehendat, par. 4. p. 213, num. 9
Confeſſarius reprehenſionem in finem confeſsionis differat, part. 4. p. 212. num, 11
Confeſſarij conditiones explicãtur ibidem.
Confiteri Chriſtum quomodo fieri debeat par. 3. p. 555. num. 8
Confiteri aſsidue ſalubre eſt, part. 3. p. 512. num. 8
Confeſſores clementes ſint, part. 3. pa. 65. num. 15
Cõfitentur aliqui res leuiſsimas maximas vero omittuntur, part. 1. p. 62. num. 2
Coniuges libidinis peccatum poſſunt peccare, par. 3. p. 173 num. 19
Coniuges ad inuicem fidelitatem ſeruent ibidem.
Conſcientiæ & quies aliquorũ ieiunantium falſa eſt, & non ex Deo, par. 1. p. 61. num. 1
Conſcientia peccatorem inſequitur par. 4. p. 149. num. 29
Conſcientiæ puritas ad bene operandum diſponit, par. 4. p. 66. num. 2
Conſcientiam bonam gaudium comitatur malam vero triſtitia, par. 4. p. 219. nu. 28
Conſcientia omni tempore & præcipue cum laboribus fatigamur diſcutienda eſt, par. 2. p. 254. nu. 17
Conſcientia rigoroſe examinanda eſt. par. 2. p. 281. nume. 16. &. part. 3. pa. 177. num. 33
Conſcientia bona nullum timet. p. 2. p. 282. num. 18
Conſiderationes optimę quibus peccator à peccatis cohibetur, part. 3. p. 182. num. 9
Conſulere alios prudentiſsimum eſt par. 2. p. 240. nu. 16
Conſilia euangelica non ſunt ipſa perfectio ſed via ad perfectionẽ, par. 4. p. 156. nume. 10
Conſilium petendum à viris timentibus Deum, p. 4. pa. 28. num. 3
Conſilium vt optimum ſit quas conditiones requirat, p. 4. pa. 188. nu. 35
Conſilium etiam à minoribus poſtulandum eſt. p. 2. pa. 240. nu. 17. &. par. 3. p. 468. num. 26
Cõſiliũ ſaluberrimũ peccatoribus p. 4. pa. 31. nu. 54. &. pa. 32. num. 16
Conſolari debemus afflictos, par. 4. pag. 207. num. 27
Conſolationes ſeculares qui deſpuit ſpirituales conſequetur, part. 2. p. 273. num. 33. &. pag. 207. num. 28
Conſuetudo mala difficile relinquitur, par. 1. pag. 29. num. 10
Continentia ſiue caſtitas, part. 1. p. 256. num. 13

Conuerſio peccatoris dicitur Dei & noſtra.par.2.p.176.num.23
Conuerſio peccatoris alia fit in inſtanti & ſine reſiſtentia, alia non ita.par.2.p.214.nu.24
Conuerſos peccatores in cœleſti gloria commorari quare voluit altiſsimus.par.2.p.305.num.2
Conuerſus denuo carnem debet macerare.par.4.p.35.nu.25
Conuerſionis initio difficultates maximæ ſuperueniunt. part.4.p.88. nume.27
Conuerſio noſtra in Deum ſit præpropera.par.3.p.397. nu.35. &.pa. 436.num.3
Conuerſio Iudæorum & aliorum infidelium expetenda eſt.pa.3.pag. 501.num.9
Conuerſio peccatorum maximum Dei artificium demonſtrat. par.3. pag.333.num.30
Conuerſio animarum orationibus continuis expoſtulanda eſt.par.4 p.87.nu.24
Conuerſatio malorum plura incommoda affert.p.2.p.129.nu.24
Conuerſatio ſanctorum maximum eſt Dei beneficium.part.3.p. 262. nume.4
Conuerſatio praua bonos mores corrumpit.p.3.pag.238.nu.3. &.pag. 74.num.9,&.pag.137.num.6
Conuerſatio noſtra de Deo ſit nõ de vita proximi.p 4.pag.217.nu.23. &.p.4.pag. 28.num 44
Conuiuia magna cum temperantia fieri oportet.p.4.pag.188.num.35
Cor auarum ſpinas ſiue moleſtias diuitiarũ non ſentit.par.1.pag. 27. nume.22
Cor hominis cæleſtia ſemper deſiderare debet.p.3.pag.103.nu.37
Cor peccatoris indurat Deus aliquã do.par.3.p.182.num.10
Cor mutabile non perſiſtit in bono par.4.p 20.nu 21
Cordis arcanum reuelare exequutionem virtutum impedire ſolet.p.1. pag 18.num.2.
Corporis & animę tã familiaris amicitia vnde proueniat. p.1. pagi.30. num.11.&.p.2.pa.122.nu.5
Corpus vt ſpirituale ſit orationibus & ieiunijs aſſuefieri oportet.part. 1.pag.31.nu.15.&. part.2.p.131.nu. 31.&.par.3.pag.90 num.22
Corpus eſt carcer animæ.par.1.pagi. 138.num.5
Corpus glorioſum ſufficit cauſare quamcunque figuram anima voluerit.par.2.p.390.nu.19
Corpus glorioſum pœnas ſentire nõ poteſt.p.1.pag 468.num.2
Corpora glorioſa, qua ratione reſplẽdeant.par.3.pag.169.nu.8
Corpori noſtro voluptas ſubtrahenda eſt.par.4.p.111.nu.23
Correctio fraterna eſt de iure diuino p.1.pag.216.nu.9
Corrigens alium non ſolum pura cõ ſciẽtia ſed etiã prudẽtia debet eſſe ornatus.p 1.pag.217.num.14
Correptio fraterna prælatis & prædicatoribus ſpecialiter præcipitur. p.3.pag.285.num.25

Correptio fraterna etiam corripienti prodeſt,p.3 pa.282.nu.26
Correptio fraterna quo ordine facienda eſt,p.3.pagi.279.num.19
Correptio fraterna obligat ſub præcepto.par.3.pag.278.num.16.
Correptionis fraternæ conditiones, par.1.pagi.217.num.12.&.13.
Correptio fraterna eſt de iure diuino, par.1.pag.216:num.9.
Corui quare pullos ſuos reijciant, pa. 2.pag.261.num.40
Culpa vnius pœna alterius poteſt eſſe,par.1.pag.338.num.3
Cupiditas omnium vitiorum mater eſt,p.3.pag,23.num.29
Cupiditas rerum, omnia peruertit, par.2.pag.117.nu.28
Cupiditas difficile ſanatur,p.4.pa.135. num.25.
Cupiditas rerum temporalium excæcat homines,par.3.pagi.491.nu.16. & par.2.pag.169.num.30
Cupiditas eſt laqueus diaboli,part. 3.pag.23.num.29
Cupiditas inuidiæ eſt mater ibidem num.30
Cura pauperum præ oculis habenda par.1.pag,113.num.17
Curię regum lata ſunt via ducentes in infernum,pa.3.pag.25.num.35
Currus & equitum, vſus abuſus & profanitas eſt,pa.2. pagi.208.nu.7
Crudeles in pauperes minatur Dominus,p.2.pag.110.nu.6.
Crudelitas huius temporis in pauperes maxima eſt,p.4.pa.106.nu.25.
Crux & Chriſti mors certum ſignum quoddam eſt condemnationis malorum,pa.4.pag.86.num.21
Crux in iudicio apparebit in malorũ confuſionem,par.1.pag.76.nu.11
Crucis & reliquos vitæ Chriſti labores gemina percuſsio virgæ Moyſi ſignificauit,part.2.pag.396.nu.38.
Crucis fructus quis ſit.p.3.p.162.n.20
Chryſipi de dignitatibus & muneribus ſententia,p.3.p.78.nu.22
Cryſtallus ex quo fiat,part.2.pag.307 num7.
Cyniphum plaga miſſa eſt AEgyptijs abſque vlla præuia monitione, p.1.pag.35.nu.28

D.

DAmnati duplici tormentorũ genere cruciantur,p.1.p.349.n.9
Damnati quare mereri non poſſunt. part.3.pag.380.num.22
Damnatorum erga viuos ſiqua eſt miſeratio nõ ex charitate, ſed ex proprio a more proficiſcitur,p.2.pagi. 155.num.33
Damnatorum pœnitentiæ nullus eſt fructus,p.2.pag.266.num.14
Decalogi præcepta eadem ſemper fuerunt,ſunt & erũt.p.3.pag.110.nu.8.
Defuncti non tradantur obliuioni. p. 1.pag.324.num.28
Defunctorum exequiæ honores Deo celebrant & quis Deus ſit manifeſtant, par.1.pag.35.num.26
Delibatio quid ſit,p.3.pag.300.nu.3
Demetrius rex propter quid Rhodũ non inflammauit.p.1.p.130.nu.11
Deſiderium Pauli ante ſuam conuerſionem.p.1.pag.29.nu.8

Deſideria bona habentibus nũquam deeſt inquibus ſe exercere valeant par.2.pag.211.num.14

Deſideria bona Deus præmiat, licet opere non compleantur. p. 3. pagi. 388.num.7

Deſideria hominum varia ſunt, par.4 pag.253.num.11

Deſiderium ardentiſsimum placendi Deo ipſi nos arctius coniungit, pa. 4.pag.50.num.28

Deſideriorum conſequutio pœna eſt grauiſsima malorum,part.4.pagi. 255.num.12

Deſperandum non eſt licet Deus pau lum immoretur,par.4.pagin.295. num.20

Deſiderium peccatorum raro adimpletur.p.4.pag.251.num.11.

Detractor maximus facile poterit eſſe hæreticus.p.1.pa.67.nu.18

Detractio graue peccatum eſt. part. 1. pag.229.num.24

Detractorum cõſortia vt maxime no cua fugienda.p.4.pa.233.num.10.

Deus petita differt vt petentis valor innoteſcat.p.2.pag.103.num.7

Deus dicitur exire quando eius opera prodeunt quæ ipſum manifeſtant p.1.p.3.nu.7

Deus per quoſdam peccatores alios flagellat.p.1.pagi.9.num.26.

Deus in docendo homines ſtylo noſtro ſe accommodauit.p.1.p.10.n.2

Deus reſpicit corda & non perſonas. p.1.pag.41.num.15

Deus quãdo ſui infiniti amoris maiores flammas oſtendit.p.1.p.45.n.5

Deus comparatur lucido ſpeculo.par. 1.pag.78.num.18

Deus nullum bonum ſine mercede relinquet.p.1.pag.79.num.19

Deus non eſt ſurdus nec mutus,part.1 pag.103.num.14

Deus eiſdem armis peccatores ſuperat quibus ipſi deliquerant, par.1.pag. 191.num.25

Deus fluuius infinitæ aquæ quare modo non exit ab alueo.p.1.pag.202. num.27

Deus paratus eſt nobis gratiã conferre p.1.pag.213.nu.13

Deus in orationibus pietatem ſuam non merita noſtra reſpicit, parte.1. pag.266.nu.9

Deus peccatores expectat ad pœnitentiam.p.1.pag.301.num.17

Deus non tam conſiderat bonorũ operum initia quam ipſorum finem.p. 1.pag.318.num.8

Deus propter peccata propria homines in maiora permittit incidere.p. 1.pag.389.num.6

Deus non omnibus petit idem ſeruitij genus.p.1.pag.412.num.20

Deus quanti æſtimat vtilitatẽ noſtrã & honorem ſuum, pa.1.pagi.428. num.36

Deus pluris æſtimat hominem nuncupari quam patrem familias,pa.2 pag.6.num.18

Deus quamdiu nos ſperet,pa.2.pagi. 167.num.33

Deus ex malo bonum nouit elicere. p.2 pag.170.num.3

Deus eſt in anima quodam inexplicabi-

cabili modo.p.2.pagi 183. num.2.
Deo maxima eſt cura iuſtorum & honoris eorum.p.2.pag.192.nu.35
Deus etiam reprobis remedia confert vt conuertantur.p.3.pa.532. nu.18.
Deus cordium ſcrutator ſolus.p.3.pagi.255.num.18
Deus derrelinquit multoties peccatores.p.3.pag.235.nu.27.& pagi.336. num.2
Deus pro ſe laborantibus præmia oſtẽdit ne deficiant.part.3.pagi.156 num.2
Deus multoties non quæ petimus, ſed quæ nobis neceſſaria ſunt concedit. p.3.pag.129.nu.29
Deus quare iuſtis ſæpius reuelet ſupplicia peccatorum.p.3.pag.113.nu. 15.& pag.532.num.29
Deus myſteria ſua paruulis reuelat.p. 3.pag.112.nu.12.& p.374.nu.4
Deus in quolibet loco orantes exaudit.p.3.pag.75.num.12
Deus maxime punit eos qui non ſunt miſericordes.p.3.pag.50.nu.4
Deus ſufficiens dat omnibus auxiliũ ad ſalutem.p.3.pag.22.nu.26
Deus non tam conſiderat effectum in operibus quam affectum.p.3.pag. 3.num.8.& pag.325.num.7
Deus ad miſerendum libentiſsime: ad puniendum vero quaſi inuitus venit. p.3.pag.7.num.21
Deus eſt finis omnium noſtrorũ operum.p.3.pag.16.num.8
Deus pro ſe laborantibus auxilium præſtat.p.3.pag.79.num.26
Deus ſingulis horis homines accerſit.p.4.pag.5.nu.13
Deus quando dignam ſatis iuſtis mercedem reddit.p.4.pag.7.nu.19
Deus nõ tam tempus quam animum quo laboratur conſiderat.par.4.pagin.13.num.3
Deus ſolus eſt cordis Dominus. ibidem.num.38
Deus eundem modum ſeruat in Eccleſiæ ædificatione quẽ in mundi creatione ſeruauit.pa.4.pag.15. nu.3
Deus per antiquorum patrum merita conſueuerat exorari. par.4.pag. 35.num.25
Deus nos ad pœnitentiam vocat nos autem ad voluptates accurrimus. p. 4.pag.37.num.30
Deus repudiatis Hebræis quare gentes recepit.p.4.pag.49.nu.26.
Deus non punit peccatores, quia eos odit, ſed eorum iniquitatem. par.4. pag.55.nu.5
Deus facilius aduerſum ſe quam aduerſus proximos peccata dimittit. p.4.pag.61.num.24
Deus vires & auxilia in magnis perſecutionibus præbet.p.4.pag.62.nume.26.
Deus inter cætera animantia hominẽ duabus præcipue perfectionibus creauit.p.4.pa.111.num.35
Deus non deſinit peccatores præmonere licet eos non profuturos certo ſciat.p.4.pag.116.nu.5
Deus neminem cogit, ſed inuitat.par. 4.pag.130.num.9
Deus nil intentatum relinquit quod ad hominis ſalutem conducere poſ

ſit.par'4.pag.130.num.9
Deus ita ſe habet erga homines ſicut homines erga ipſum, part.4. pagin. 163.num.30
Deus qua de cauſa ſæpe labores infirmitates, &c. hominibus immittat, p.4.pag.171.num.14
Deus fortes laboribus probat debiles autem blanditijs ſubleuat.p.4. par. 173.num.22
Deus ſemper paratus eſt nobis auxilium & opem ferre.p.4.pa. 177.n.3
Deus ad noſtras neceſsitates oculos ſubleuat vt ſuccurrat, nos autem è proximorum noſtrorum neceſsitatibus ne inde nobis cauſa eorum miſerendi proueniat, pa.4.pa.182. num.17
Deus recipit quos à ſe mundus reijcit. p.4.pag.197.num.27.& par.2.pa: 262.num.41
Deus per creaturas loquitur. pa.4.pa. 224.num.13.
Deus promiſſa accelerat.part.4. pagi. 283.num.13
Deus tunc maxime adeſt cum maxime videtur abeſſe.p.4.p.290.nu.6.
Deus ex minima diſpoſitione occaſionem ſumit vt noſtræ animæ ingreſſum intret.p.4.pa.292.nu.12
Deus plurimis comminationibus à vitijs homines deterret.p.4.pag.85 num.18
Deus quos magis amat ſuæ paſsionis calice propinat.part.4.pagi.125 numer.32.
Deus iuſtis in hac vita incipit ſoluere p.pag.128.num.6.
Deus maximè curat animas noſtras ſaluas facere.p.1.pa.193.nu.2
Deus magis ſentire videtur damnum quod ſibi peccator peccando infert iniuria ſibi illata.p.1.pa.215.nu.7
Deus ſemper peccatores ad miſericordiam inuitat.p.1.pa.248.nu.19
Deus ſic vnitate delectatur vt è cælo deſcenderet, vt omnia charitatis vinculo adunaret.p.1. pa.57.n.4
Deus ſpeculum eſt in quo ſe iuſti aſpiciunt.p.2.pag.124.num.10
Deus non mittet labores abſque pondere & menſura.part.2.pagin. 143. num.29
Deus in beneficijs exhibendis non tam merita quam neceſsitatem conſiderat.par.2.pag.162.num.19
Deus peccatores alios paulatim, alios vero confeſtim conuertit.p.2. pagi. 214.à num.24
Deus habet ſe cum peccatoribus quaſi agricola cum agro incultu. pari.2 pag.219.num.39
Deus vult peccatores puniri non tamen per alios maiores peccatores. p.2.pag.232.num.35
Deus laudandus tam in proſperis quàm in aduerſis.part.2.pagi.248. nume 10.40.
Deus vitæ noſtræ diem ſtatuit ad merendum.p.2.pag.257.num.26
Deus iuſtos aliquos, & innocentes percutit, vt peccatores cõfundãtur.p.2 pag.271.num,28
Deus permiſit iuſtos peccare ne nos eos imitari poſſe deſperemus.par.2 pag.306.num.3

Deus quomodo ſe habuit cum populo Iſraelitico, p.2, pag.337. num.22
Deus aliquando petita non concedit quia nobis obfutura cognoſcit, p. 3. pag.129. nu.30
Deus amore magis quam timore homines perducit in cœlum, p. 3. pa. 170. num.12.
Deus ſæpenumero homines laboribus deterret vt ad ſe alliciat, part.3. pag.180. num.3.
Deus vbi inueniatur, par.3. pag. 441. num.17
Deus diuerſimode cũ malis ac cũ iuſtis ſe habet. part.3. pagi.474. nu.3
Deus ſeruis ſuis modos ſibi miniſtrãdi præbet, par.3. pag 480. num.21
Deus peccatoribus ad ſe conuerſis ſe patronum oſtendit, pa.3. pag.483. nu.32.
Deus ad opus aliquod magnũ in inſtrumẽtum rem accipit, quod eius voluntatem inſinuet, p.3. pag.511. num.5.
Deus diuerſimode ſe habuit in creatione hominum angelorum & brutorum, p.4. pag.59. num.17.
Deus cur præcipue dicatur rex noſter quam angelorum, par.4. pagi. 248. num.27
Dei abſentiam non ſentire malum ſignum eſt, p.1. pag.53. nu.1.
Deum inuocare debemus licet ſimus in mortali peccato, p.3. p.486. n.3
Dij nũcupari homines poſſunt ſi ad perfectæ ſanctitatis faſtigium perueuerint, p.4. pa.229. nu.29
Demoſthenes quid in oratione maiorem mouendi vim habere dixerit p.4. pag.211. num. 8.
Denarius diurnus quid ſignificet, pa. 4. pag.7. num.19.
Deuotione & fide ad Deum accedere quanti ſit momenti, part.1. pag. 37. nu.3.
Diabolus nõ curat verbum diuinum lingua proferri & per aures ingredi dummodo cordi radicitus non ſit affixum, p.1. pag.16. nu.19
Diabolus cũ quis peccare vult verbũ Dei in memoriam reuocat vt grauius peccet, ibidem
Diabolus quod prius facit eſt mẽtem obcæcare, p.1. pag.2. nu.20
Diaboli tentationes aliquos ſanctiores ad cœlos aſcẽdere efficiunt pa. 1. pag.58. num.16
Diabolus in aliquibus Deum imitatur licet diuerſa intentione, part.1. pag.71. nu.29.
Diabolus conſueuit hominem ſine cibo piſcari, p.1. pag.72. nu.32
Diabolus ad ea quę ipſe vult facit homines lynces ad ea quę ad ſalutem ſpectant cæcos, p.1. pag.197. num. 14.
Diabolus ſuadet hominibus mundi delectationes Dei delectationibus non repugnare, part.1. pagin.224. num.7
Diabolus paulatim à nobis tempus emit, pa.1. pag.381. nu.15
Diabolus paulatim auget tentationes, p.1. pag.67. nu.19
Diabolus quomodo ſuos extollat, p. 1. pag.71. nu.29

Diaboli nobis insidias moliuntur ne gloriam consequamur, part.1. pag 165.num.8
Diabolus aliquando transformatur in angelum lucis, part.2. pagin.80 num.30
Diaboli imbecillitas ostenditur. par. 2.pag.82.nu.39
Diabolus qualiter sit in anima, part. 2.pa.183.num.9
Diabolus dicitur mutus ab effectu.p 2.pag.185.num.13
Diabolus ex quacumque occasione nos tentat, par.2.pag.79.num.29. &.p.4.pag.76.num.31
Diabolus bellū agit contra seruantes mandata Dei, p.2.pag.75.nu.18
Diabolus licet corpora torqueat animæ præcipue obesse intendit, p.2 pag.184.num.11
Diabolus præcipue intendit ora concludere ne peccata confiteantur, p 2.pag.185.num.14
Diabolus quos quiete possidet nō tētat. p.3.pag.93.num.31
Diabolꝰ sub virtutis specie viros probos tentat & decipit, p.3. pagi.94. num.35.&.p.4.pa.227.nu.22
Diabolus quinque habet dentes quibus homines apprehendit, p.3. pa. 138.num.19
Diaboli dentes quinque considerationibus confringuntur. p.3. pag. 139.num.24.
Diabolum fortem facit ignauia & pusillanimitas nostra, par,3.pag.258 num.28
Diabolus non cognouit Christum esse filium Dei, p.3.pa.307.nu.24.
diabolus qualiter operetur in anima, p.3.pag,526.num.11
diabolus omnes animæ potentias occupat.part,3. pag.250.nu.3
diabolo quātuis magnæ sint vires nil facere potest, nisi Deo permittēte. p.3.pag.508.num.28
diabolus tepidis & negligentibus prę ualet ibidem, nu.29
diabolus sibi similem producere conatur, p.3.pag.526.nu.11
diabolus homines tentat minis & blādiţijs, p.3.pa,527.num.15
diabolus quare armatus dicatur, pa.3 pag.258.num.28.
diabolus etiam operarios conducit, p.4.pag.10.nu.30
diaboli versutia ad hominum mētes excæcandas, p.4.pag.40.nu.39
diabolus non solus sed à mundo & carne comitatus aggreditur nos tētare. par.4.pag.68.nu.7
diabolus cur nō vna tantū sed trina tētatione Christum est aggressus. p 4.pag.70.num.12
diabolus quare tentator dicatur, par. 4.pag.75.num.29
diabolus nequit animam introire, p. 4.pag.141.num.4
diabolus quibus rebus conatur animam euertere, ibidem
diabolus quid facit vt totum hominem possideat, part.4.pag.214.nu mer.18
diabolus quot dierum spatio dominum tentauit, p.4.pa.75.nu.29
diabolus quare dicatur malus. parti.4 pagi.

pag.78.nu.36.
Diabolus tria peccatorum genera pacifice possidet.part.4.pag.149.numero.27
Diaboli sicut alij alijs maiores sic alij alijs nequiores. part.4.pagin.144. num.13.
Dies iudicij solũ dicitur dies magnæ iræ.par.1.pag.77.nu.13.
Dicere & facere in Deo idem sunt.p. 4.pag.75.num.28.
Diebus festis operibus charitatis post diuina officia expleta nos exercere debemus p.4.pag.94.nu.7.
Differẽtia inter eos qui de carcere huius vitæ exeunt.p.1.pag.141.n.15.
Diffidentia reprehenditur.p.2.pagi. 238.num.2.
Dilectio proximorũ maxime in sacra scriptura exaggeratur.p.1.pag. 420.nu.11.
Dilectio inimicorum efficacissimis argumentis suadetur.p. 2.pag.59. à num.1.
Dilectio inimicorũ maioris est meriti quã amicorũ.p.4.pag.61.nu.25.
Dilectionem habeamus adinuicem, p.4.pag.58.nu.16.
Dilectio inimicorũ & possibilis est & vtilis.p.3.pag.67.nu.24.
Difficultates quæ opponũtur Dei seruitio euitãdæ sunt.p.3 p.563.n.33
Dignitas & imperium nõ impediũt seruitutem Dei. p.1.p.40.nu.14.
Digni nõ sunt diuino auxilio qui in primo laborum cõflictu deficiũt. p.1.pa.57.nu.12.
Diligẽtia hominum in corporalibus & negligentia in spiritualibus. p.1 pag.117.nu.6.
Diligentia Dominus magnopere delectatur.p.2.pag.114.nu.18.& pa. 257.nu.27.& pag.339.nu.29.
Diligentia Christi nostram negligẽtiam accusat.p.2.pag.292.num.6.
Dignitatum amatores in quanto periculo versentur.p.3.pa.77.nu.20.
Dignitates Ecclesiasticæ optimis ac literatis viris conferendæ sunt. pa. 3.pag.233.num.21.
Dignitates & honores sæpe sunt hominibus causa maioris ruinæ. p.4. pagi.78.nu.37.
Dina filia Iacob virginitatis thesaurũ amisit putans inter fœminas non esse viros.p.1.pag.15.nu.17.
Diogenis Laertij egregia sententia de paupertate.p.2.pa.245.nu.31.
Dionysij magni exemplum.p.3.pagi.483.nu.30.
Dionysij Syracusani cupiditas.par.3 pag.493.nu.23.
Discordia inter Ecclesiasticos & seculares magnas in Ecclesia parit perturbationes.p.1.pa.133.nu.21.
Discordia inter fratres execrabilis Deo.p.1.pag.316.nu.2.
Discrimen inter pauperes, & diuites. p.4.pag.10.nu.29.
Discrimẽ quod versatur inter Deum & diabolum.p.4.pa.85.nu.18.
Discrimen bonorum & malorum.p. 4.pag.230.nu.1.
Discordia multorum est malorũ causa.p.3.pag.257.nu.24.
Discordia ex cõtentione & simulta-

te oritur.par.3.pag.198.nu.24.
Discipuli quare de maioritate decertabant. p.4.pa.122.nu.21.
Distractio omnis post concionem fugienda.p.1.pag.254.nu.6.
Dispositio ex parte nostra maxime prodest ad Dei beneficia consequẽda.p.2.pag.43.nu.49.
Dispositio minima animã Deo præparat.p.4.pag.292.nu.12.
Diuitiæ spinę sunt pũgentes cor.par.1.pag.17.nu.12.&.p.3.pag.22.nu.28.&.p.4.pag.24.nu.29.
Diuitiæ si crescant superbia cum illis crescit.p.1.pag.117.nu.28.
Diuitias possidere potius seruorum est quã dominorũ.p.1.pa.157.n.19
Diuitię ex se, nec bonę nec malę simpliciter dicuntur,part.2.pagi.207.num.4.
Diuitiæ, honores, & voluptates verum esse non habent, part.2.pagi.145.num.4.
Diuitiæ plus desideratæ quã possessæ nocent.p.4.pag.99.nu.21.
Diuitiæ tãtũ doloris in sui amissione afferũt quantũ amoris in sui acquisitione attulerũt. p.4. pa.118.n.11.
Diuitiæ quare sæpe malis,& non bonis à Deo tribuantur.par.3.pa.221 num.24.
Diuitias congregare cum præiudicio alterius pessimum est,par.1.pagi.270.nu.21.
Diuitiæ ne noceant qualiter sunt habendæ.p.4.pagi.24.nu.29.
Diuites comparãtur ficulneæ ad quã Domino accedẽte, non habuit,nisi folia.p.1.pag.80.num.23.
Diuites nõ misericordes per nullam viam in patriam tendunt.p.2.pag.242.ànum.23.
Diuites hic bona recipiunt,pauperes vero in futuro. p.2.pa.155.nu.32.
Diuitis & pauperis, boni, & mali in morte diuersæ sunt sortes. p.2.pa.34.nu.34.
Diuites huius sæculi in quantis periculis versentur.p.3. pag.215.nu.5.
Diuitum crudelitas erga pauperes.p.3.pag.220.num.21.& part. 4. pag.182.num.18.
Diuites non laborare,sed bene operari debent.par.4.pag.10.nu.28.
Diuites pleriquein quo longe errent ibidem,num.29.
Diuites sunt velut rubi.par.4.pa.24.num.31.
Diuites in scriptura aliquando pro iustis accipitur.p.1.pag.456.nu.4.
Dives omnis aut iniquus est, aut ini qui hæres.p.1.pag.235.nu.9.
Dives licet bonis propositis incedat vix tamen opere exequitur. pa.1.pag.54.nu.33.
Dives extraneis congregat.p.3.pagi.215.num.6.
Diuites qualiter pauperes decipiant. p.1.pag.263.nu.2.
Diuites debiliori parti reipublicæ debent auxiliari.part.2.pag.389.numero.16.
Diuitum opulentia in æternam egestatem commutabitur.par.3.pagi.224.nu.34.
Diuites erga pauperes egenos sese ostẽ-

ostendunt.p.3.pag.344.nu.26.
Diuites thesaurizare debent in cælũ. p.4.pag.52.num.36.
Diuites & potẽtes Deus nõ odit, sed eorum malitiã. par.4.pag.232.numero.6.
Doctrina sana sub similitudine reclusa non tam facile à memoria excidit.p.1.pag.1.nu.3.
Doctrina bona quãuis à malis audiatur obseruanda est.p.1.pa.149.numero.13.
Doctrina bona cum malo exemplo cui comparetur.p.1.pag.148.numero.12.
Doctrinam Christi quare nõ omnes recipiebant. par.3.pag.362.numero.6.
Doctrina cõiugibus valde necessaria p.4.pagi.191.nu.9.
Doctrinæ Christi sigillum & autoritas est eius innocentia.p.2.pa.279.num.8.
Doctrina Euangelica non solũ in ore sed in corde esse debet. par.3.pagi.365.num.15.
Dolores & passiones Christi non in vno, sed in multis hominibus declarantur. par.2.pagin.363.numero.16.
Domini mites segerant cũ seruis suis, p.3.pag.421.num.27.
S.Dominici exemplum humilitatis. p.1.pag.150.num.16.
Domini & serui nomen nobis venit propter peccatum. part.1.pagi.39.num.9.
Domini non iniusta præcipiant seruis.par.1.pag.40.num.12.
Domini hilarem vultum seruis debent ostendere. part.3.pag.6.numero.17.
Domini patres appellantur.p.3.pag.198.num.23.
Dona iudices & principes peruertũt. p.1.pag.343.nu.21.

E

EBrietas hominum est infimæ cõditionis.p.2.pag.323.nu.16.
Ecclesia diuini spõsi sui exequias celebrat in septuagesima.p.1.pagi.1.num.2.
Ecclesia militãs quare dicatur regnũ cælorum.part.1.pag.2.num.4.& p.4.pag.2.num.4.
Ecclesia cur vineæ cõparetur. p.1.pa.173.num.1.&.2.
Ecclesia & prælati eius, res sunt visibiles contra hæreticos.p.1.pagi.220.num.22.
Ecclesia multo præstantior est quàm synagoga.p.3.pag.232.num.5.
Ecclesiæ maximo honore habendæ sunt.p.3.pag.354.num.17.
Ecclesiastici mundo mortui esse debent.p.4.pag.112.nu.29.
Ecclesiasticis viris si quis honores detrahat grauissime peccat. p.4.pag.155.nu.4.
Ecclesia militans est quoddam exemplar Ecclesiæ triumphantis. pa.2.pag.57.nu.4.
Ecclesia quare passionem Christi cũ pœnitentia coniunxit.p.3.pa.423

nume.1.
Eccleſiæ ſuæ fabricæ eundem ordinem quem in mundi creatione habet Deus.p.4.pag.14.nu.2
Eccleſia Dei tabernaculum appellatur.ibidem.num.3.
Eccleſiaſtici ſunt miniſtri orationis. p.1.pag.86.nu.17
Eccleſiaſticus non ſolum vir bonus, ſed etiam peritus eſſe debet. part.3 pag.233.nu.21
Eccleſiaſtici ſpeculatores ſunt. part.3 pag.515.nu.19
Ecce attentionem expoſcit.p.4.pag 120.nu.17
AEdificationi ſpirituali quid contingat.p.3.pag.488.nu.7
Effectus fidei & amoris.p.4.pag.197 num.25.
AEgyptij in cõuiuijs mortis figuram adducebant.part.4.pagi,114. numero.34.
AEgrotus vide, infirmus.
Eleemoſynæ largitio auget diuitias. p.3.pag.530.nu.23
Eleemoſyna & oratio proximorum dilectionem adaugent.par.4.pag 65.num.35
Eleemoſynis erogandis illiberales ſumus vanitatibus autem ſeruiendis liberaliſsimi.par.4.pag.89.numero.29.
Eleemoſynam largiorem accipit qui largitur quam qui accipit.p.4.pagi.186.nu.30
Eleemoſyna redemptio peccatorum appellatur.par.4.pagi.193.numero.13
Eleemoſyna reſiſtit peccato. p.2.pag. 242.num.22.
Eleemoſyna vnde dicatur. ibidem.
Eleemoſyna licet non petatur, porrigenda eſt.part.2.pagi.251.numero.9.
Eleemoſyna ſine charitate nil prodeſt.p.3.pag.16.nu.9.
Eleemoſynæ ad pauperes procurandæ ſunt.part.3.pagina.152.numero.27
Electi ſicut cerui renouantur.p.3.pagi.177.nu.33.
Eleemoſyna impeditur ex cordis ſicitate. parte.2. pagina.37.numero.31.
Eleemoſyna & compaſsio diuitibus ſuadetur.p.2.pag.251.nu.9.
Elephantes viſo ſanguine furiunt. p.4.pag.33.nu.60.
Eliſeus cõmendatur quòd benefecerit inimicis & perſequutoribus ſuis p.2.pag.66.nu.3.
Eremita quidam tres diabolos inuenit.p.4.pag.97.nu.13.
Error eſt affirmare non poſſe bellum geri aduerſus fidei hoſtes.par.1.pagi.43.nu.21.
Error dicentium nullum in bello bonum eſſe poſſe. par.1.pagi.43.nume.22.
Error antiquorum dicentium odio habebis inimicum tuum.par.1.pagi.44.nu.2.
Error in fide eſt graue malum.p.1.pagi.44.nu.2.
Eſau non propter ſpiritualia, ſed propter temporalia bona fleuit. par.3 pag.

pag.445.num.29
Equus ſi leonis veſtigia terat ſtatim conſiſtit, & retrò graditur. part.4. pag.194.num.18
Et coniunctio aliquando in ſcriptura pro quia.p.3.pag.255.nu.19
Euangelium Dei eſt Epiſtola patris noſtri Ieſu Chriſti.par.1.pagi.24. num.23.
Euangelium quare nouum teſtamentum appellatur.part.3. pagin.170. num.10
Euangeliſtæ plura de Chriſti morte quã de eius gloria retulerunt. p.4. pag.120.nu.15. & p.1 pag.20.nu.8.
Euangelium quibus videatur obſcurum.p.4.pag.222.nu.5
Euangelij perfectionis eſt diligere inimicos.p.3.pag.63.num.10.
AEtas periculoſior qualis ſit p.4.pag 4.num.12
AEtas hominis quotuplex ſit recenſetur.ibidem.nu.11
AEthiopiæ quid mali effecerit quædam cadauerum corruptio.p.4.pagi.135.num.24
Euchariſtiæ receptio maximam puritatem requirit.part.1.pagin.429. numero.39.& part.2.pagi.357.nume.43.
Euchariſtiæ ſacramentum nobis datum eſt propter merita Chriſti. p. 2.pag.356.nu.42
Euchariſtiæ ſacramenti eximij amoris pignus fuit part.4. pag.257. nume.22
Euchariſtia in principio quadrageſimæ recipienda.part.2.pag.70 num.2.
Euchariſtiæ ſacramentum ex opere operato gratiam confert.p.3.pag. 534.num.35
Excæcatio eſt pœna grauiſsimorum peccatorum.part.2.pagin.19.numer.13
Examinare quotidie conſcientiam ſaluberrimum eſt p.2.pagin.281.nume.15
Excõmunicatio graue flagellum.pa. 3.pag.283.nu.31
Excuſatio cum mãſuetudine fieri debet.p.3.pag.420.nu. 26
Excuſatio leuis à pœnitentia nos retrahet.part.4.pagi.290.nume.11. &.12
Ex diuina viſione noſtra procedit ſalus.p.1.pag.111.num.11.
Exequiæ pro defunctis Deo honores reddũt, & ipſum potentiſsimũ oſtendunt.part.1.pagi.35.num.25. &.26
Excuſationes ſunt quædã ſcuta quibus peccator ſe vult tueri.p.2.pag 13.nu.39
Exire dicitur Deus quando eius opera prodeũt quæ illum manifeſtãt. p.1.pag.3.num.7
Experientia calamitatum compaſſionem generat.part.4.pag.70.nume.12
Exemplum cuiuſdam non audientis conciones.part.4.pagi.17.nume.9
Exempla Chriſti à voluptatibus vitæ huius nos retrahũt.p.4.pag.36. num.27.

Exem-

Exemplum bonorum operũ ita proximis exhibeamus vt ſoli Deo placere velimus intentione, p. 4. pag. 52. num. 36.

Exemplum cuiuſdã nobilis qui pauciſsimis ſermonibus mores in meliorem vitæ frugem mutauit, p. 4. pag. 90. num. 32

Exemplum exterius religionem & prædicationem iuuat, pa. 4. pa. 111. num. 8

Exemplum parentum filios ad idem prouocat, p. 4. pag. 242. num. 10

Exemplum bonũ maxime prodeſt & malum obeſt, parte. 1. pagi. 268 num. 15

Exemplum mulieris cuiuſdã fuit initium expellendi idololatriã à quadam regione, p. 1. pag. 346. nu. 14

Exemplum memorabile gulæ, pa. 2. pag. 244. nu. 29

F.

FAbula Antæi & Herculis, par. 1. pag. 31. nu. 14.

Fabula Bacchi, pa. 1. pagi. 249. nu. 23

Fabij Maximi cum Gallis congreſſus, p. 3. pag. 94. nu. 34.

Fama cum anima corrupta non eſt fama, ſed ſimilitudo famæ, p. 1. pagi. 219. nu. 20

Fac abſolute ſumptũ in ſcriptura eſt idem quod fac miſericordiam, p. 1. pag. 153. nu. 2.

Fames maxima eſt vbi peccatum eſt p. 2. pag. 175. nu. 18.

Fames optimum eſt ciborum condimentum. pa. 2. pag. 295. nu. 32

Fama amiſſa cætera facile deperdũtur, pa. 3. pag. 476. num. 11.

Fœlicitas nos ſuperbos, aduerſitas vero humiles reddit, parte. 1. pagi. 54. nu. 5

Fœminæ præcipue in Hiſpania quare tam altis calceamentis vtãtur, p. 3. pag. 346. nu. 33.

Fœminæ exeunt domo alias viſuræ ſed vident homines qui eas perdũt p. 1. pag. 25. nu. 17.

Feſtorum celebratio in quo conſiſtat q. 2. pag. 108. num. 1

Feſta quomodo celebranda ſint, pa. 3 pag. 145. nu. 5. &. p. 2. pag. 339. nu 29.

Feſtiuis diebus operibus miſericordiæ intenti eſſe debemus, p. 3. pag. 145. nũ. 5

Feruide operari oportet ſalutem animæ, p. 3. pag. 382. num. 28. p. 1. pa. 304. nu. 24

Fidei difficultas auget fidei meritum. p. 2. pag. 267. nu. 15.

Fidei cur magis quam alijs virtutibus noſtræ ſalutis initium tribuatur. p. 2. pagin. 316. à num. 35. & parte. 4 pagin. 93. num. 3. &. pa. 197. num. 25.

Fides principium eſt & fundamentũ omnium bonorum operum, par. 3. pag. num. 9

Fidei res, ſublimiores ſunt intellectu noſtro ibidem.

Fides viua ſcutum firmiſsimũ eſt contra omnes diaboli inſidias, p. 3. pag 82. num. 33

Fide-

Fides quare dicitur nos iuſtificare.pa.3 pag.124.nu.14.
Fides aliquando amittitur in pœnam peccatorum.p.3.pag.232.nu.6
Fides cum charitate debet eſſet coniuncta.p.3.pag.386.num.3
Fides nunquam amittitur, niſi alia peccata præceſſerint.part.3.pagi.417. num.17
Fides eſt ianua ad perfectionem.pa.4. pag.57.num.11
Fides aliud dicit quam ratio.p.4.pag. 185.num.27
Fidei confeſsio etiam cum vitæ periculo ſi neceſsitas id poſcit facienda eſt,p.4.pag.197.nu.26
Fides eſt dictorum cõſtantia, & adimpletio.p.4.pag.246.nu.21
Fideles in Eccleſiæ primordio noctes dieſque feſtos præcedebant orantes, & vigilantes vnde vigiliæ initium habuerunt.part.4.pagin.489. num.3
Fidei rebus non diſsimulare debemus p.2.pag.392.num.23
Fides eſt fundamentum aliarum virtutum.p.2.pag.392.num.25
Fides ſingulare Dei beneficiũ eſt.p.3. pag.123.nu.13
Fides ſola non ſufficit ad ſalutem.p.3. pag.386.num.3
Fides mortua vera fides, & donũ Dei eſt.p.3.pag.453.nu.19
Fidei actus eſt quod primum occurrit hominiiuſtificando.pa.3.pa.484. num.34
Fidem acceptari ad iuſtitiam quid ſit. p.3.pag.5de.num.5
Fides docet in quo opere perfectio cõſiſtat.pa.4.pag.56.nu.10
Fidelitas mirabile eſt ſi inter peruerſos non corrumpatur.pa.3.pag.73.numer.7
Fiducia gratiſsima eſt Deo nec vere fidentes fruſtratur.par.2.pag.237.numer.8
Fiducia in Deo habenda eſt. part.4. pagi.295.num.20.& par.3.pag.339 num.11
Filij huius ſæculi verborum eloquentiam attentius conſiderant quam rerum ſubſtantiam, & veritatem p.1. pag.11..nu.6
Filij parentibus obedire debent, & ab eorum doctrina non recedere.par.1. pag.188.nu.17.&.18
Filij curam habeant parentum.pa.1. pag.232.num.32
Filius malus licet maior ſit minortamen æſtimandus eſt.p.1.pag.243. num.4
Filij tenentur ſubuenire parentibus, p.1.pag.231.num.29
Filius Dei hominum vtilitati filius hominis dicitur.par.2.pagin.36.numer.28
Filiorum libertas eſt cauſa multorum malorum.part.2.pagina.171.à.numero.7
Filij parentes tenentur honorare,& in quo honor conſiſtat. part.2.pagin. 200.num.22
Filij in obitu & poſt obitum parentũ tenentur offerre ſacrificia pro eis.p. 2.pag.204.num.33
Filij aliquando corporaliter puniuntur

tur propter peccata parentum. par. 2.pag.252.num.13
Filius qui parentes honorat vitam ſibi acquirit longiorem. par.2.pagi.200 à num.23
Filius Dei quare filius hominis appellari volebat.parte.3.pagina.27.numero.1
Filius honorans parentes benedictionibus repletur:inobedientes vero è contra.p.3.pag.292.num.15
Filij ab infantia in diuino amore erudiendi ſunt.parte.4.pagin.5.numero.15
Filijs glorioſiſsimum eſt honorare parentes.p.4.pag.160.nu.20
Filij promiſsionis qui vocentur. p.4. pag.199.num.3
Filij Dei qui dicantur.p.4.pagi.216. num.20
Filij à pueritia bonis moribus ſunt imbuendi.p.4.pag.242.num.10.
Filij qui in parentes peccãt graue peccatum cõmittunt.p.4.pagi.159.nu. 18.& ſequentibus.
Filij in tenera ætate caſtigandi ſunt.p. 4.pag.243.num.11.&12
Finis noſtrarũ operationum eſt ipſe Deus.p.1.pa.159.nu.20
Finis concionatoris quis ſit.p. 4. pagi. 211.nu.9.
Finis noſtri exemplar quoddam vbi oſtenſum eſt.p.4.pag.104.nu.5.
Finis hominis quis ſit.pa.3. pagi.341. num.17
Firmiorem ſpem gloriæ noſtræ habere debemus in Chriſto transfigurato quam in alio homine transfigurato.p.1.pag.130.nu.11
Flagella huius vitæ flagellis futuri ſeculi comparata ſimpliciter nõ ſunt flagella.p.1.pag.84.num.21
Flagella quibus Deus peccatores punit tria ſunt.p.3.pagi.357. num.27. vſque ad finem.
Flere incommoda corporalia, & non ſpiritualia malum.par.3.pag.440. num.29
Formicæ primæ omnium reſpublicas inuenerunt.part.2.pagi.332.numero.3
Fratres in ſcriptura appellantur propinqui.p.1.pag.358.nu.6
Fratres Chriſti qui ſunt.pa.1.ibidem.
Fratres ſe mutuo amore proſequi tenentur.p.2.pag.262.à.nu.1
Fratres poſt obitum parentum rariſsime inter ſe conueniunt.p.2.pagin. 262 num.1
Fructus exiguus prædicatorum huius tempeſtatis.p.1.pag.12.nu.7
Fructum afferre in patientia quid.pa. 1.pag.17.nu.24
Fructus & fruitio ad idem videntur pertinere,& vnum ab alio deriuari. p.3.pag.16.nu.8
Fructus dicitur in quo vltimo aliquis delectatur.ibidem.
Fructus boni operis non quando homo,ſed quando Deus voluerit reddendus eſt.par.2.pag.163.num.22
Frigus in ſacra ſcriptura ſemper,in malam partem accipitur:feruor vero in bonam.part.3.pagin.461.numero.7
Fortitudo & animus Heliæ. part.1. pagi

pag.60.num.21
Fortitudo maxima ab his acquiritur, qui paſsionem Domini meditãtur p.4.pag.265.num.8
Fortitudinem mutabunt ad Dominũ conuerſi & vires quas ad malum habebant in bonum conuertent.part. 4.pag.89.num.28
Fugere aliquando eſt vincere, part.2. pag.239.nu.3.
Fulginis Romanus reuelauit vxori ſuæ arcanum imperatoris propter quod vterque mortuus eſt, pa.1.pag.18. num.2.
Fur timoris vocatur ſpes ſecundum Diuum Ambroſium.p.1.pagi.127. num.3.

G.

GAbriel Angelus in ſalutatione Virginis Mariæ cur potius dixit in domo Iacob quam in domo Abraham,part.4.pag.245. numero.17.
Gabianus nobilis Romanus cruci eſt affixus,par.2.pag.362.nu.15.
Gaudet Dominus hominibus beneficiens ac ſi ipſe beneficia reciperet, p.1.pag.118.nu.2.
Gaudium ſine dolore in hac vita nequit reperiri,par.11.pagin.4.numero.31
Gemma quid ſit.parte.3.pagin.438. num.9
Gemmæ aliquæ nullam aliam lucem præter ſuam patiuntur,part.1,pag. 11.num.5
Gentiles pro vnius diei triumpho multa patiebantur: nos vero pro æterno nihil,part.1.pag.124.numero.19
Gentiles ad participationem euangelij gratiæ & meritorum Chriſti erant admittendi,part.pagin.98.à num.1
Gentes quare ſuſcepit Dominus repudiatis Hebræis,par.4.pagin.49.numer.25
Gigantis Antæi cum Hercule luctа, par.1.pag.31.num.14.
Gloriam Dei augeret animæ iuſtificatio ſi eius gloria infinita non eſſet, p.1.pag.114.nu.19
Gloria ſit ne iuſtis recordari peccata quæ commiſerunt,part.1.pag.123. num.17
Gloria à Chriſto nobis promerita noſtram iam reputare debemꝰ niſi noſtra culpa amittamus.p.1.pagi.131. num.14
Gloria vana fugienda in operibus virtutum,parte.1.pagina.146.numero.6
Gloria vana in fine vitæ homines deceptos reddit, parte.1.pagina.359 num.9
Gloriari de parentum nobilitate vanum eſt,parte.2.pagin.92.numero 22.
Gloria transfigurationis inebriatus eſt Petrus,parte.2.pagi.133.numero.36
Gloria vana huius mundi nil ſtabilitatis

litatis habet.p.2.pag.340.à nu.31. & p.4 pag.244.nu.15

Gloria virginis Mariæ maior eſt quã cæterorum beatorum.part.2.pagi. 378.num.10

Gloria Chriſti appellatur venia peccatorum.p.3.pag.144.n.2

Glorıatur Deus non tam de cœlorum creatione quã de ſanctorum iuſtificatione.p.4.p.81.nu.4

Gloria beatorum quinque generibus gloriæ quibus Romani afficiebant triumphatores videtur correſpondere.p.1.pag.119.nu.5

Gloriæ gradus non per opera ſed per charitatem commenſurantur.part. 2.pag.378.num.9

Gloria non voluptate ſed labore acquiritur. parte.2.pagin.395. numero.32

Gloria pondus appellatur,p.3. pagin. 437.nu.7

Gloriæ conſideratione labores fiunt leuiores,parte.4.pagi.106. numer. 11.

Gloriari non debemus de bonis operibus.par.4.pa.73.num.22

Gratia hominis iuſti maioris eſt pretij quam totus terrarum orbis. parti.1. pag.20.nu.8

Gratia iuſtificans maius donum quã gloria clarificans.parte.1.pagi.132. num.16.

Gratia præueniente nos excitat Deus ad bonum,par.2.pag.212.à.nu.17. & pag.312,num.22.

Gratia à Deo obnixe & inſtanter poſtulanda.p.2.pag.218.num.37

Gratias Deo agere debemus pro beneficijs tam nobis quam alijs collatis, p.2.pag.245.nu.32.

Gratiam iuſtificantẽ omnes per Chriſtum acceperunt,parti.3.pagi.164. num.26

Gratia Dei aquæ comparatur quam Chriſtus libenter concedit. parte.3. pag.443.nu.24

Gratiarum actiones pro beneficijs poſtulat Deus,p.3.pag.460. num.1

Gratiæ poſt prandium Deo ſunt reddendæ,p.4.pa.187.nu.31.

Grati ſimus Chriſto ob eius paſſionem & maxima beneficia nobis collata.p.4.pag.120.nu.15

Gratitudo beneficiorum amplius expectat.p.4.pag.83.nu.11

Gratia maxime diſtat à peccato mortali.p.2.pag.324.nu.19

Diuina gratia efficaciam habet. pa.2. pag.383.nu.24

Gratia diuina vere doctos efficit, pa. 3.pag.95.nu.39

Gratia Dei pulchram efficit animam p.3.pag.319.num.26

Gratiæ vmbram lex vetus oſtendit euangelium autem imaginem, pa. 3.pag.157.num.5.

Graui ſupplicio affici debet qui ſemel leniter correptus non emendatur, p.1.pag.83.num.9.

Gratitudo ſingulare eſt donum. p. 3. pag.402.num.10.

Gratitudo commendatur,p.4.pagin. 83.num.11

Grata nõ ſunt Deo opera, in quibus ſine obedientia voluntas noſtra inuenitur. part. 1. pag. 125. num. 25.
Gula inter carnalia peccata ſecundũ ſe minimum eſt, at verò quia cauſa multorum peccatorum maius, p. 1. pag. 167. nu. 12
Guſtans ſemel cæleſtia & illa ſentiẽs ſuimet obliuiſcitur, p. 1. pagi. 117. nume. 27
Gubernari non â quouis, ſed ab Spiritu ſancto patiamur, p. 4. pag. 68 nume. 8
Gula è paradiſo eiecit homines, p. 4 pa. 46. nu. 18. vſque ad. 21
Gula & ciborum copia aciem mentis obtundit, p. 4. pa. 110. num. 24
Gula & voracitas multorum eſt peccatorum cauſa, p. 2. pa. 243. nu. 26. & p. 4. pag. 47. nu. 21
Gula reprehenditur, par. 2. pag. 147. nume. 10
Guſtus rerum diuinarum donũ Dei eſt vtraq; ad perfectionem, p. 1. pag. 223. nu. 4

H.

HABITVS charitatis non intenditur per actus remiſſos, ſed per intenſos & feruidos, par. 1. pa. 34. num. 25
Habitus contrarius retrahit ab executione virtutis, p. 4. pag. 3. nume ro. 8
Hebræorum incredulitas quomodo gentibus ſalutem attulit, par. 3. p. 393. num. 22
Hebræi & aliqui homines eo peiores fiunt, quo eis plura beneficia conferuntur, p. 2, pa. 164. num. 26
Hebræi præterito pro præſenti tempore ſæpe vtuntur, p. 2. pag. 226. nume. 18
Hebræi ob quid feſtiuitates celebrabant, p. 3. pa. 459. nu. 1
Hebræi quomodo dies appellabãt, p. 3. pa. 560. num. 24
Hebræi cur proni erant ad idololatriam, p. 4 pa. 223. nu. 8
Helię fortitudo in multis & puſillanimitas in perſequutione Iezabel, p. 1. pa. 60. nu. 20. &. 21
Helias adhuc viuit, part. 3. pag. 160. nume. 13
Hæredibus non confidendum, p. 3. pa. 175. num. 26
Herculis & Antæi gigantis pugna par. 1. pag. 31. nu. 14
Hæretici huius temporis in quo differunt ab antiquis, p. 3. pagi. 417. nume. 16, &. p. 1. pa. 44. nu. 3
Hægeſias Platonis diſcipulus, par. 4. pag. 226. nu. 17
Hæretici non habent veram lucem, p. 3. pag. 416. nu. 14
Hieremias ab Hebręis lapidatur, p. 3. pag. 286. num. 39
Hieruſalem caſtellũ vocatur â Chriſto, p. 2. pag. 330. num. 1
Hieroſolymam cur tanta cum maieſtate ingreſſus eſt Dominus, p. 3. pag. 509. nume. 1. &. 2
Hieroſolymis Chriſtus mori voluit duplici ex cauſa p. 1. pagi. 19. numero. 3. &. 4
Hiſpania qualis ab alijs nationibus

depingatur,p.4.pag.41.num.3
Hiſpanæ fœminæ ſuperbæ ſunt,p.3. pag.346.num.33
Homicidium grauiſsimum peccatũ eſt,p.3.pag.370.num.31
Homo per peccatum fit cęcus,par.1. p.378.num.7
Homines praui, ſi ſemel male de aliquo opinantur, nunquam conceptam opinionem deponunt, par. 1.pag.385.num.28
Homines licet ſint negligẽtes, Deus tamen eorum nunquam obliuiſcitur,par.1.p.3.num.9
Homines plus periclitantur in ſæcularibus delicijs quàm in fluctibus maris,par.1.p 54.num.5
Homines concupiſcentijs pleni quo acrius à Deo percutiuntur eo deteriores fiunt.par.1.p.83.num.10
Homines res magni põderis vt leuiſſimas,nullius verò vtilitatis,quaſi grauiſsimas pertractant,p. 1.pag. 222.num.3
Homo poteſt per ſe cadere, non autem reſurgere,p.1. pa.376. num 2
Homo ad quid fuerit creatus,p.2.pa. 296.num.16
Homo ante lapſum dominus, poſtea verò mercenarius iure dicitur, p.2. pag.1 num.3
Homo ante peccatum facile ſibi gloriam compararet poſtea verò difficile,p.2.pag.1.nu.3
Homo dicitur mundus abbreuiatus, p.2.pag.56.num.2
Homo quare magis Deo aſsimilatur per dilectionem inimicorum, quã per alias virtutes,p.2. pa.61.nu.17
Hominis deſcriptio elegans, p.2.pa. 12.num.25
Homo figura abſque figura dicitur. p.2.pa.122.nu.3
Homo quare corpore & anima ſit compoſitus, cũ tam diſpares ſint natura,par.1.p.122.nu.3
Homo prudens in promiſsionibus attendat,quid polliceatur, p.2.pa. 136.num.7
Homo debet ſe in omnibus Chriſto conformari,p.3.p.411.nu.1
Hominis officium proprium quale ſit,par.3.p.340.nu.15
Homo ſicut vixit ita moritur,part.3. pag.183.num.12
Homo homini plus nocet quam alia creatura,p.3.pag.61.num.6
Homo plus Deo debet, quia ipſum iuſtum fecerit,quam Deus homini,p.3.pag.5.nu.14
Hominis dignitas commendatur,p. 3.pag.4.num.8
Homines iuxta ſtatum ſuum non viuere maxima miſeria eſt, p. 3, pag.514.num.16
Homo eſt, velut inſtrumentum quo Deus operatur p.4.pag.7. nu.21
Homo difficile bonis præſentibus & futuris frui poteſt,p.4.pa. 11.n.32
Homo qui nulli cogitationi reſiſtit in eo diuinum verbum radices nõ agit,p.4.pag.21.nu 22
Homines quidam ſunt ad mundi negotia aptiſsimi ad Dei verò ineptiſsimi,p.4.pag.39.nu.36
Homini homine nil crudelius, part. 4.pag.

4.pag.59.num.17
Homo iure naturæ rebus prosperis delectatur,aduersis verô contristatur,p.4.pag.94.nu.5
Homo nõ debet in peccatum semel dimissum relabi,p.4.pag.102.n.30
Homines in mortali existentes, mirum est quanta cum pace ac voluptare viuunt, p.4.pag.150.nu.30
Homo solus deficit in ministerio Dei, cum illi creaturæ omnes deseruiant,p.4 pa.158.nu.14
Homines nihil laboris suscipiunt nisi lucri causa,par.4.pag.169.nu.10
Homines alij alijs promptiores sunt ad opera misericordiæ,par.4.pag.172.nu.18
Homines qui veniam peccatorũ impetrarũt,& in ea relapsi sunt, quid debeant facere,p.4.pa.175,nu.28.
Homines eo deuenire possunt vt dij appellentur,pa.4.pag.229.nu.28.
Homo in sua iustificatione aliquid operatur,p.1.pag.105.nu.22
Homo talis esse (cum sanus est) curet, qualem se futurum infirmus profitebatur,par.1.pag.241.nu.27
Homines peccando Christum crucifigunt,p.2.pag.35.nu.24.
Homines filij Dei sunt, non ratione substantiæ, sed ratione similitudinis,p.2.pag.61.nu.17
Homo aliquibus rebus sibi concessis egenus fit, quibus negatis diues fuerat,p.2.pag.176.nu.21
Homines sermone cognoscuntur. par.2.pag.216.nu.31
Homines mũdani licet exterius alacres incedant,interius tamen maximis afflictionibus torquentur, p.2.pag.282.nu.19
Homines in initio mundi, nil aliud præter herbas & arborum fructus comedebant,p.2.pag.244.nu.27
Homines infimæ conditionis ad dignitates elati Deum nec aliũ cognoscunt,p.3.pa.176.nu.28.
Homines quare cælestes & terreni dicantur,p.3.pag.187.nu.26.& sequentibus.
Homines mali modos moliũtur offendendi Deum,p.3.pag.486.n.1
Homines peruersi cum primũ quis peccat,statim illum volunt absorbere,p.3.pag.482.nu.28
Homo quandiu possit mereri, vel de mereri,p.4.pag.4.nu.11
Homo in peccato mortali naui comparatur in medio maris fluctuanti,p.4.pag.148.nu.26
Homo vt peccat,quædam pugna inter misericordiam & iustitiã Dei exoritur,p.4.pag.169.nu.8.
Honestũ non potest esse inutile, neque turpe vtile,p.3.pag.492.nu.19
Honores Christi Euangelistæ breuiter scripserunt, passiones autem & ignominias amplissimæ,p.1.pagi.20.nu.8
Honor & vtilitas simul in diligendo inimicum reperiuntur,p.1.pag.49 num.16
Honoris appetitus ad virtutis studiũ & vitiorum execrationem nos inuitant,p.1.pag.156,nu.10
Honores huius sæculi eo maiores nobis

bis apparẽt, quo magis Deus à no bis recedit, par. 1. pag. 414. num. 25
Honor huius ſæculi eſt velut vmbra ibidem.
Honorem & gloriam quare admiſit Chriſtus in fine vitę, par. 2. pagin. 340. nu. 31
Honorem Dei defendere, & proximi, non proprium tenemur, par. 2. pag. 84. nu. 44. & pag. 190. num. 2
Honor parentum in quo conſiſtat, par. 2. pag. 201 nu 24
Honorem & æſtimationem, vt quis cõſeruet, plura committit delicta, p. 2. pag. 221. nu 8
Honores expetentibus Deus ignominiam permittit accidere, par. 2. p. 333. nu. 11
Honores & pompas Chriſtus Dominus nihil faciebat. p. 2. pa 338. n. 25
Honor virtutes animæ conſeruat, p. 3. pag. 476. nu. 11
Honor parentibus exhibendus, p. 3. pag. 291. nu. 12. & deinceps.
Honorem Deo auferunt, qui male viuunt, p. 3. pag. 194. nu. 12
Honor Dei Eccleſiaſticis viris maximè cõmendatur, p. 3 pa. 194. n. 11.
Honor Dei quomodo zelandus eſt, p. 3. pag. 161. nu. 17
Honores huius ſæculi fugiendi, p. 3. pag. 77. nu. 20
Honor maximus rei ſacræ exhibendus eſt, par. 3. pagi. 54. nu. 17
Honor eſt præmium virtutis, par. 3. pagi. 100. nu. 13
Honores mutant mores, par. 3. pagi. 175. nu. 27.
Honores & dignitates abſq; virtute duce, homines proteruos ac ſuperbos efficiunt, pa. 4. pag. 125. nu. 32
Hoſpitalitas commẽdatur, p. 3. pag. 519. nu. 31. & ſequentibus.
Hoſpitalitas diſcipulis reddidit quod ſuſtulit infidelitas, par. 4. pagin. 288. nu. 28
Hora mortis noſtræ iudicandi ſumus lege Dei, non mundi, p. 1. pa. 82. num. 27
Horologij exemplum homini accõmodatiſsimum, p. 1. pa. 55. nu. 8
Hoſtes hominis ſunt ſenſus corporales, par. 1. pag. 123. num. 17
Horę Canonicæ cum attentione recitandæ ſunt, par. 3. pag. 298. nu. 32
Humanitas Chriſti in cruce occiſa eſt par. 2. pag. 398. nu. 43
Humanitas in ſua ſubſtantiali ſignificatione, quid includat, par. 2. pagin. 116. num. 25.
Humanitas Chriſti mediatrix eſt inter homines & Deum, p. 3. pag. 479. nu. 18
Humilitatis Chriſti exemplum, p. 1. p. 426. nu. 28
Humilitas viam ad cælum ſternit, p. 1. pag. 152. nu. 22
Humilitatis definitio, p. 1. pagn. 149. nu. 14. & p. 3. pag. 199. nu. 27.
Humilitas via pacis dicitur, p. 1. pag. 150. nu. 18
Humiles veri in operibus & verbis humiliantur, pa. 1. pag. 323. nu. 24.
Humilitas Deum precibus noſtris inclinat, p. 2. pag. 107. nu. 28.
Humilitas prælatis maximè neceſſaria,

ria,part.2,pag.138.num.14
Humilitas & verecundia virtutes ad cõfeſsionem maximè neceſſariæ, par.2.pag.313.num.15.
Humilitas ad dona Dei eſt diſpoſitio, par.3.pag.199,num.27
Humilitas mater eſt plurimarum virtutum,par.3.pag.200.num.28.
Humilitas plus cum peccatis quam reliquæ virtutes ſine illa proſunt.p.3.pag.201.nu.32.
Humilis viri ingenium.part.3.pagin 420nume.24
Humilitas Chriſti,par.3.pag.458.numero.32
Humilitas gratiſsima Deo,par.3.pag.426.num.28
Hypocriſis proxima diſpoſitio eſt ad hæreſim.part.1.pag.33.num.20
Hypocrita aui Phœnici comparatur, p.2.pag.51.nu.25.Struthioni.pagi.205.nu.38. Cygno verô. pagi.127.num.20
Humilitatis excellentia,p.2.pag.331.num,5.
Humilitas virtutes conſeruat. part.4.pag.109.nu.20
Humilitas Apoſtolis à Chriſto maximè commendatur.p.4.pa.262.numer.37
Hypocriſis abominabile vitium.par.3.pag.46.num,23. &.pag.4.pa.48 nume.23
Hypocrita acerbiſsimè in inferno torquetur.par.3.pag.47.num.25
Hypocritæ ſunt in duplici differentia,part.3.pag.294.nu.21
Hypocrita propter quem finem operetur.p.4.pag.48.num.23
Hyprocriſis definitio.par.2.pagi.49.num.18
Hypocrita ieiunijs & orationibus,quibus iuſti viuunt,moritur,p.2.pa.51 num.24
Hypocrita quis fuerit, in iudicio apparebit.par.3.pag.101.num.15
Hypocriſis fictio fugienda.p.4.pagi.49.num.27
Hypocrita pro exemplari viro accipitur.par.4.pag.211.num.8
Hiſtoriographi munus, eſt tempus rerum geſtarum aſsignare. part.2.pag.292.num.4.

I.

IACOB Filij de inuidia in odium, de odio in cõtumelioſa verba, de his in homicidium vſq; ad contemptum deuenere.par.1.pag.23.n.15
Iacob omnes modos poſsibiles quæſiuit, vt pacem haberet cum Eſau, p.1.pag.48.num.15
Iacobus & Paulus diuerſimode de iuſtificatione ſunt loquuti,par.1.pa.303.num.21.&.22
Idololatræ Deos venerabantur,quorum opera imitari non licebat,par.3.pag.69.num.28
Idololatriæ erroris peſsimi demõſtratio,ibidem
Idololatria à quo proueniat,par.3.pa.418.num.18
Ieiunium ſubtrahit à diabolo iuriſdictionem,par.1.pag.65.num.13
Ieiunium perfectũ quale ſit, ibidem

ieiunium cum ſit tam neceſſarium, cur à Chriſto non eſt præceptum, p.1.pag.31.num.16
ieiunium eſſe maximè neceſſarium, & qualiter eo vti debeamus, pa.2 pag.45.nume.5. & ſequentibus.
ieiunare debemus cum Chriſto,p. 2. pag.78.num.27.&. 28
ieiunium Chriſti Domini tot dierũ fuit, quot Moyſi & Eliæ,&nõ plurium.p.2.pag.78 num.25
ieiunium quadrageſimæ à Chriſti ieiunio ortũ habet,p.3.pa.89.nu. 11
ieiunij virtutes declarantur.p. 4.pag 46.num. 18
ieiunium quomodo ſit faciẽdum,vt placeat Deo.p.3.pagin. 86. & duabus ſequentibus.
ieiunium noſtrum à cõfeſsionis lauacro debet exordiri, quemadmodũ Chriſti ieiunium poſt baptiſmũ p.4.pag.66.num.1
ieiunium carnis vires adimit, animæ vero adauget.p.4.pag. 46, nu.17.
ieiunium cum eleemoſyna coniunctũ eſſe debet,p.4.pag.52.nu,36
ieiunia noſtra & orationes, cæteriq; virtutũ actus in bona conſcientia debent fundari.p.1.pag.63.nu.6
ignauia fons eſt otioſitatis.p.2.pagi. 12.nu.34.& ſequentibus
ignorãtia homines excæcat, ne Deũ ſequantur.p.2.pag.77.num.22
ignorare finxit Dominus noſtras neceſsitates, vt oratione petamus, & impetremus.p,2.pag.42.num.46
ignorantia iudicis ſæpe fit calamitas innocentis.p.4.p.247.nu.23
ignorantia publicæ perſonæ publicas cauſat calamitates,i bidem.
imitari debemus Chriſtum,par.4.pagi.33.num.21
imitatio Chriſti in dilectione inimicorum ſuadetur,p.2.pagin. 68.numer.36
infernus nullam habet ſpem,p.1.pagi.128.num.5
infernus reprobis ſpiritibus ex propoſito, peccatoribus verò non ita primo factũ eſt,p.2.pag.37.nu.32
infernus pondus quoddam eſt,par.3 pag.437.num.7
infernus quare Tophet dicatur, pa.3 pag.438.
infernus quare gehenna dicitur, ibidem,num.9.
infernus diuerſa habet receptacula, p.3.pag.574.num.30
imperij gloria in quo potiſsimè conſiſtat,p.4.pag.10.num.30
infirmi multa Deo promittunt, quę valentes poſtea non adimplent.p 1.pag.240.num. 25
infidelitas grauiſsimo ſupplicio puniri debet.p.2.pag.32,num.23.
infirmitates ſemper pro peccatis infligi temeritatis eſt iudicare,pa.2. pa.253.n.15.
infirmitatibus afflicti ad Deũ ſpirituale medicum recurrant.p.2.p. 264.nu.7.
infirmitas eſt exactor cenſus mortis, par.2.pag.265.nu.11.
infirmantur filij vt eorum parentes, & iuſti, vt peccatores ſanentur, p. 2.pag.270.nu.25

in finẽ ide n valet quod ſemper, vel vſque ad vltimum terminum, p. 2, pag. 349. num. 20.
infirmitates propter peccata aliquã do à Deo infligũtur, p. 3. pag. 402 num. 12.
impedimenta vt Deo libere ſeruiamus, tollenda ſunt. par. 4. pag. 260 nume. 31.
imago ac hominis pulchra deſcriptio, p. 2. pag. 116. nu. 25.
imitetur homo Chriſtum, nõ vt magiſter, ſed vt diſcipulus, par. 4. pa. 79. num. 41.
ingenium ſeruorum Dei eſt, cum de aliquo ſupplicium ſumunt, non ideò ſine rigore punire, quia valde amant illum, pa. 2. pag. 83. num. 7.
Ingratitudo condemnatur, p. 1. pagi. 182 numero. 28. & par. 2. pag. 164. num. 24.
ingratitudo impedit liberalitatem Dei, par. 3. pag. 262. nu. 4.
ingratitudo maximè Deũ offendit, p. 3. pag. 401. n. 8. & pag. 488. n. 9.
ingratitudinẽ à diabolo homines accipiunt. p. 3. pag. 490. nu. 13.
ingratus diuinis beneficijs ea ſibi fieri demeretur. p. 4. pag. 83. num. 11
incipiunt aliqui bene, ſed non perficiunt. p. 4. pag. 179. nu. 7.
ingratitudo vnde proueniat. p. 4. pa. 132. nu. 17.
increpantur qui ſeruos Dei in ſuis angulis orantes impediunt. p. 1. pagi. 23. nu. 17.
inducens aliquem ad peccãdum quãtum in ſe eſt, iterum Chriſtum crucifigit. p. 1. pag. 22. nu. 13.
inducentes ad malum Angeli diabolinuncupantur, p. 2. pag. 38. nu. 34
inimicus eſt virga, qua iuſtiſsimus pater nos cædit, & punit. p. 1. pagina. 47. nu. 11.
inimicum ne odio habeas, attende quot in te bona cõtulerit, p. 1. pa. 30. num. 19.
inimicorum dilectio commendatur, p. 2. pag. 250. nu. 6.
inimici puro corde & ſine ſimulatione diligendi ſunt. p. 3. pa. 63. num. 10. & deinceps.
inimicorum dilectio maxima & difficilis virtus eſt. p. 3. pag. 6. num. 6.
inimicorum dilectio filios Dei facit, p. 3. pag. 61. nu. 5.
inimicorum vera dilectio beneficijs oſtenditur, p. 3. pag. 64. num. 13.
inimicos Dominus nobis præcipit diligere. p. 4. pag. 54. nu. 2.
inimici nullum nobis incommodũ afferre poſſunt, Deo nõ permittẽte. p. 4. pag. 63. nu. 29.
inimici & perſequutores inſtrumenta ſunt, quibus Deus iuſtos purificat, p. 4. pag. 63. nu. 31.
inimici hominis qui ſint, p. 3. pag. 81. num. 30.
inimicorum dilectio homines cæleſtes, non terrenos oſtendit. par. 4. pag. 58. nu. 14.
immortalitatis deſiderio aliqui infideles ſibi mortem conſciuerunt. p. 4. pag. 226. nu. 17.
in intimo cordis verba diuina ponenda ſunt. p. 1. pag. 16. nu. 20

Initium dare alicui operi bono optimum eſt, p.1.pag.368.nu.8.
Iniuriæ liberaliſsimè ſunt dimittendæ, p.2.pag.249.num.2.
Iniurias accipere, & beneficia conferre, ſolius Dei eſt, par. 2.pa.249.nume.2.& pag.267.num.17.
Iniuriarum dimiſsio perfecta erit, ſi euellas radicem, ſcilicet odium de corde tuo, p.2.pag.65.nu.27.
Iniurijs parcendum eſt, p.4.pag.243 num.13.
Iniuriæ potiùs ſunt excuſandæ, quã augendæ, p.4.pag.244.num.14.
Iniuriarum ſibi illatarum non curabant ſancti, ſed Deo, p.4.pag.218. num.26.
Iniurias illatas amicis ſuis, ſeueriſsimè punit Deus. par.4.p.235.n.16
Iniuſtitię miniſtri, qui ſunt, p.4.pag. 233.nu.9.
Inquies animæ, eſt primus effectus peccati. par.2.pag.324.nu.18.
Intellectus hominis, ſenſus cathenis eſt alligatus, par.1.pag.137.nu.4.
inuidia nullum inter diſpares locum habet, p.1.pag.19.nu.3.
inuidiam vide, p.1.pag.372.nu.21.
inuidia eius in quo eſt, viſcera conſumit, & ipſum magis quam alium torquet, p.1.pag.399.nu.4.
inuidia eſt vitium ferè incurabile, p. 2.pag.297.num.19.
inuidia peſsimum eſt vitium. p.3.pagi 462.nu.10.
inuidia omnibus virtutibus contrariatur, p.3.pag.463.nu.12.
inuidia quid efficiat, p.4.pa.221.n.2
inuidia eſt quædam peccatorum vena, p.3.pag.464.nu.14.
inuidia debiles aggreditur. p.3.pagi. 464.nu.15.
inuidus quid efficiat, ibidem, nu.16.
inuentor vitiorum grauiſsimè punietus. part.3.pag.68.nu.10.
ira dominorum in mercenarios, pro mercede laboris. p.1.pagi.8.nu.22.
ira Dei duplex, magna & parua. par. 3.pag.135.nu.11.
iræ cedendum eſt, par.4.pag.191.numero.9.
iratus verbis, mitiſsimis emollitur, p. 3.pag.70.nu.33.
Irlandiæ accipitres, diligentiſsimè aucupantur. p.2.pag.268.nu.30
irregularitas veteris legis aqua ex cineribus vaccę collecta abluebatur. p.1.pag.33.nu.22.
Iob duplum reſtitutũ eſt totius quod amiſit præterquam filiorum, part. 4.pag.208.nu.29.
Ioſeph filij Iacob caſtitas, p,1.pag.68 nu.20.&.21.
Iſaac miraculo fuit conceptus, par.4. pag.216.nu.20.
Iudas vocatus fuit, & tamẽ cecidit ſic multi, par.1.pag.424.n.23.
Iſaac triginta erit annorum, cum pater eum voluit immolare. p.2.pag. 397.nu.40.
Iudæorũ ſupplicium maximũ eſt, & ſine termino, p.3.pag.226.nu.1.
Iudæi, quare Chriſtum interfecerũt, p.3.pag.447.nu.1.
Iudæi omnibus ſunt inuiſi, p.3.pagi. 227.nu.2.&.3.

Iudæi in fine mundi conuertentur, p. 3. pagin. 500. nu. 4.
Iudæi summum Pontificatum maioripretio venalem exponebant, p. 2. pag. 326. nu. 26.
Iudæi vnde potuerunt illam sentẽtiã elicere diliges proximum tuũ & odio habebis inimicum tuum, p. 4 pag. 54. nu. 4.
Iudæi quare facti sunt omnium per ipsema. p. 4. pag. 138. nu. 33.
Iudæi quare se iactabant esse filios Abrahæ, p. 4. pag. 216. nu. 20.
iudices vim iuris seruant formicis nõ elephantibus, part. 4. pagina. 41. num. 16.
iudex non constituitur vt timeat sed potius vt timeatur, par. 1. pag. 41. num. 17.
iudices qualiter se gerere debeant ibi dem.
iudices qui occultant veritatem punientur, p. 1. pag. 398. nu. 1.
iudicum statuas quare sine manibus olim antiqui depingebant, par. 1. pag. 343. nu. 21.
iudicat quisque loquitur & sentit de his quæ videt, & audit secundum formã cordis sui. par. 2. pag. 40. nu. 39. & pag. 190. nu. 28.
iudices prouinciarum raro mutabat Tiberius Cæsar, part. 2. pagi. 227. num. 19.
iudicum negligentia peccata grassantur in ciuitate, part. 2. pagina. 117. num. 25.
iudices quales sint futuri, par. 2. pagi. 226. nu. 17.
iudicare res in deteriorem partem sceleratissimorum hominum est, par. 2. pag. 120. nume. 35. & pag. 169. num. 2.
iudices maturo consilio & nõ statim ad petitionẽ partis dicãt cõsilium, p. 2. pag. 229. nu. 26.
iudicium temerariũ est iudicare semper, infirmitates & labores propter peccata hominum euenire, p. 2. pag. 253. nu. 15.
iudicium temerarium erga proximũ sæpenumero irritum facit Deus, p. 2. pag. 198. nu. 15.
iudicium finale ad quid nobis denuntiatur, p. 3. pag. 96. nu. 2.
iudicij dies, p. 1. pag. 76. nu. 10.
iudicij dies per excellentiam dicitur dies magnæ iræ Dei, par. 1. pag. 77 num. 13.
iudicij finalis terribilitas, p. 3. pag. 105 num. 28.
iudicium temerarium maximum est peccatum, par. 3. pagina. 307. numero. 25.
iudex tranquillitatem & grauitatem seruare debet, part. 3. pagi. 330. nume. 23.
iudex debet esse fortis & magnanimus ad vitia corrigenda, p. 3. pagi. 351. nu. 8.
iudicium Dei timorem ingerit, pa. 3. pag. 427. nu. 13.
Iudam quare Dominus lauit, part. 3. pag. 532. nu. 29.
iudex in quo cognosci possit, par. 4. pag. 146. nu. 19.
iudicare de aliorum cogitationibus

solius Dei est, par. 4. pag. 210. nume. 6.
iurare rem necessariã non solum non est peccatum sed est actus maximæ reuerentiæ, par. 1. pag. 28. nume. 6.
iustitia quare ab AEgyptijs iuxta cælum & sine capite depingebatur, p. 1. pag. 343. nu. 21.
iustitia quare olim in specie virginis depingebatur, & arctissimis manicis. p. 2. pag. 144. nu. 32.
iustitia non nouit patrem nec matrẽ ibidem.
iustitia & iudiciũ regibus & prælatis commendatur p. 3. pag. 194. numero. 10.
iustitia perfecta à virtutibus interioribus procedit, p. 3. pagi. 296. numero. 26.
iustitia duplex assignatur, p. 4. pag. 8. nu. 24.
iustitia diuina & misericordia secũ ipsæ competere videntur. 4. pagi. 95. nu. 8.
iustitia & iudiciũ nunc de Deo nũc de hominibus in sacra Scriptura sæpe dicuntur, par. 4. pagina. 245. numero. 19.
iustitia & iudicium aliud cũ de Deo, quàm cũ de hominibus dicuntur significant, par. 4. pag. 245. nume ro. 19.
iustitiæ nomen in deo non significat semper supplicium, p. 4. pag. 246: num. 20.
iusti propter Dei præcepta difficilli mas res aggrediuntur, p. 1. pag. 47 numer. 10.
iusti omnibus periculis resistunt vsque dum victoriam comparẽt desideratam, p. 1. pag. 105. nu. 21.
iusti libenti animo ad mortem ducũtur, mali autem inuiti trahũtur. p. 1. pag. 141. nu. 14.
iusti quidquid boni accipiũt à manu Dei procedere putant, p. 1. pa. 177. num. 11.
iustos abstrahit Deus ab aliquo regno in signum iræ suæ, par. 1. pag. 382. nu. 18.
iustus quare filius lucis, malus filius tenebrarum appelletur, par. 1. pa. 145. nu. 2.
iustorũ causa multos peccatores fert Deus, par. 1. pag. 325. nu. 29.
iusti duplici ex ratione oues appellãtur, p, 2. pag. 301. nu. 30.
iustorũ & malorũ diuersi sunt egressus & ingressus huiusmundi, p. 2. pag. 341. nu. 34.
iusti asperitatibus non voluptatibus delectantur, part. 2. pagin. 373. numero. 48.
iusti licet in terra commorentur cordibus tamen cœlo fixi sunt, par. 2. pag. 237. nu. 8.
iustis aufert Deus humana auxilia vt nõ habeant quare hominibus gratias agant sed ipsi deo, par. 2. pagi. 238. nu. 9.
iustorum conuersatio ad virtutem plurimum conducit, par. 3. pag. 73 num. 6. & 9.
iusti quare dicuntur viri Dei, par. 3. pag. 28. nu. 4.

Iusti ab spiritu sancto in omnib⁹ ducuntur, p.3.pag.84.num.7
Iusti dies plenos bonis operibus habere dicuntur, p.3.pag.150. nu. 20
Iusti libenter audiunt verba Dei contra vero peccatores, pa.3. pag.431. num.23
Iustorum peccata in judicio non detegentur ad confusionem malorum autem sic. p.3.pag.102.nu.18.
Iusti ouibus, mali hędis comparātur p.3.pag.103.nu.23
Iusti etiam dormiendo Deo placent, p.3.pag.204 num.7
Iusti dij appellātur & sunt, p.3. pag. 269.nu.26
Iustis quo modo Deus consulat. p,3. pag.270.nu.28
Iustus peccatorum malitias debet corrigere & reformare, par.3.pag. 258.nu.35
Iustos à calumnia defendit Deus. p.3 pag.287.num.1. &.p.465.nu.19.
Iusti sibi inuicem adiuuant & merētur, p.3.pag.284.nu.32
Iusti in scriptura quare igni comparentur, p.3.pag.382.nu.28
Iusto vix est qui auxilietur, p.3.pag. 392.num.20
Iustos seuerius Deus tractat quā peccatores, p.3.pag.474.nu.3
Iusti alata animalia vocantur, part.3. pag.502.nu.10
Iustus moritur vt requiescat, part. 3. pag.406.nu.26
Iustus denuo conuersus difficulter bene operatur, p.4.pag. 3. num.8
Iustus quo iustitiæ modo mereatur, p.4.pag.8.nu.24
iustus in hoc seculo ex quo viuat. p.4 pag.26.nu.37
iustos qui tangit pupillam oculi Dei tangit, p.4.pag.33.nu.18
iusti post mortem famam bonæ vitæ relinquunt, par.4.pag.69.nu.9
iusti non est non cadere, sed in malo non perseuerare, pa.4.p.105. nu
iusti licet affligantur laboribus, & illos pertimescant, vlterius proguediuntur, mali autem minimo quo que labore & impedimento à virtute deficiunt. p.4.pa.121.nu. 19.
iusti laboribus fiunt illustiores. p.4. pag.126.num.33
iusti cū malis nullum debent habere commercium, p.4.p.173.nu.20
iustus ex præscriptis ad futura spērā da occasionem accipit, p,4.p.184. num.22
iusti tam ex bono quam ex malo bonum colligūt, mali vero vice versa, p.4.pag.230.nu.1
iusti dicuntur Reges & quare, par.4. pag.245.nu.17
iustus ius habet ad omnia nō tamen malus, p.4.pag.248.nu.27
iusta vt sit res satis est eam placere Deo, p.4.pag.261.nu.36
iustificatio impij gloriæ cœlesti assimilatur, p.1.pag.114.nu.19.
iustificatio impij qualiter maior, iusti glorificatione dicatur, p.1.par. 132.nu.16
iustificatio impij potentissimæ Dei manus est opus, p.1.pa.377.nu.4. &.p.4.pag.267.nu.12

Iuſtificatio impij eiſdem medijs probatur quibus Dominus reſurrectionem ſuam probauit, p.1.pag.474. num.20

iuſtificationis gratia nulli datur ſine aliquo opere proprio, vel alieno vt paruulis, p.2.pag.3.num.9. & pag. 388.num.12

iuſtificationis peccatoris diſcurſus ponitur, p.3.pag.484.nu.34

iuſtificabitur nullus abſque Dei miſericordia, p.4.pag.26.nu.37

iuſtificationis quatuor aſſignantur effectus, p.4.pag.93.nu.21

iuuentus periculoſa eſt, pa.1.pag.382. num.18.

L.

LABORES omnes Deus non ſimul nobis immittit ſed eos diuidit paulatim vt facilius toleremus, p.1.pa.55.n.8.

Labores nobis immittit Deus vt cor noſtrum excitent, p.1.pag.100. numer.7.8. &.9.

Labores quos Chriſtus Dominus pro nobis ſuſtulit pro vno tantum ſi opus eſſet pateretur, part.1.pagin. 244.num.7.

Labores in fauum mellis conuertuntur, propter Chriſtum paſsi, p.1. pag.470.nu.10.

Labores huius vitæ ſi cum laboribus futuri ſeculi comparentur proprie non ſunt labores, par.1, pag.84.numer.12.

Laborum tribulationum, & infirmitatum munus eſt, vt conſcientia examinetur, par.2.pagi.253.numero.16.

Labores hominibus Deus aliquando immittit, vt manifeſtetur gloria eius in illis, par.2.pag.254.nume.19.

Laboribus, gloria comparata iocundior homini eſſe ſolet, par.2.pagin 395.nu.32.

Labores ſufficientes ſunt nos etiam à licitis cohibere, par.2.pagin.92.nume.16.

Labores iuſtorum, & proſperitates malorum morte finiuntur, part.2. pag.152.nu.24.

Labores oleo orationis vncti leuiores & ſuauiores fiunt, part.2.pagi.368 num.31.

Labores multis de cauſis Deus immittit hominibus, p.3.pagin.374.numer.6.

Laborum diuturnitatē occultat Deus vt maior ſit nobis meriti occaſio.p. 3.pag.147.num.10.

Labores ne nos terreant, gloria nobis proponitur, part.3.pagin.156.numero.2.

Labores & ſupplicia pro purgatorio immittit Deus, par.4.pagin.35. num.21.

Laboribus iuſtorum tanquam mari terminum præſcripſit Deus, par.4 pag.108.nu.16.

Labores propter Deum perferre, an ſtatim ante labores glorificari, vtrū iſtorum maioris ſit miſericordię, par.4.pag.108.nu m.18.

Labo-

Labores iustorum consolationibus superantur, p.4.pag.38. nu. 75 & pag.62.num.26
Labyrinthus Cretensis facilē habebat ingressum egressum vero difficilem, par.4.pag.137.nume.32
Lachrymæ sunt maximæ efficaciæ & valoris apud Deum, p.2. pagi. 313. nume. 26. & part.1.pagin.481 num.17
Lachrymæ verba elegantissima sunt apud Deum, part. 2. pag. 314. nume.27
Lachrymæ pro quibus rebus sint effundendæ, part. pagin. 396. nume.32
Lamnasseach quid, par.4. pagi. 34. num.22
Lamiæ quid sint, part.3.pag.515. nume.19
Latro famosus quis dicatur, p.1.pag. 165.nu.7
Laudare Deum omnibus & semper competit, p.1 pag. 413.num.21.& sequentibus & par.4.pag.242.nume.8
Laudate nos metipsos non debemus vt iactantiam fugiamus, par. 3.p. 419.nu.22
Laudator praui operis grauius peccat faciente, p.3.pag.430.nu. 29.
Laudare Deum officiū est omnium beatorum, part.3. pag. 517.nu.23.
Lazarus morte prima vniuersale tributū nō persoluit, p.2.p.266.n. 14
Lazari resurrectione profusius diuulgata est fama Christi quam alio miraculo, part.2.pag 267.num.16
Lectio sacrorum librorum vtilissima par.2.pag.76.nu.21
Lex vetus fuit forma legis nouæ, p. 1.pag.467.nu.35
Lex euangelij nullatenus silētio prę termitti debet, p.1.pa.44.nu.1.
Leges nil prosunt si illas exequutio non sequatur, part. 1.p.262. nu.29
Lex vetus propter legem nouam scripta est, p.1.pag.467.nu.35
Lex euāgelica à Christo ore proprio promulgata est, p.3.pag. 67.n. 22
Legis veteris, & nouæ notabilis quædam differentia, par.3.p.157. nu.5
Legem diuinam falso interpretabantur Pharisæi, p. 3. pag. 60.num. 2
Lex diuina, amoris lex nuncupatur par,1.pag.230.nu.26
Lex vetus primum filij Dei aduentum expectauit, noua vero secundum, par.3.pag.96.nu.1
Lex vtraque gratia vocatur.par.3. p. 146.nu.27
Legem Dei semper ante oculos habere debemus, par.3.p.161.num.16
Lex vetus & noua simul custodiri non possunt par. 3.pag.109. nu.5
Legislatores quo suas leges comprobabant, part.4.pag.55.nu.7
Legislatores suas, quas sanciunt leges custodiri cupiunt, par.4.pagi. 157.nu.12
Lætitia peccatorum falsa est, part.3. pag.438.nu.10
Liberum hominis arbitriū circa animæ salutem, par.1.pag.112.num.13
Libens Christus ad mortem properauit, par.1.pag.136.num.1

Liber

Libertas inopia locus carceris dicitur ſic corpus carcer animæ, p. 1. pagi. 138. nu. 5
Liberum arbitrium habet homo p. 2 pag. 162. nu. 19
Liberalitas Dei maxima eſt erga homines, par. 3. pag. 261. nu. 1
Libido multos proſternit, par. 3. pag. 320. nu. 28
Libidinis vitium efficit homines beſtiales, par. 3. pag. 243. nu. 19
Libidinoſi aquis niuium aſsimilantur, par. 3. pag. 328. nu. 15
Liberalitas coniuncta eſt ſanctitate, par. 3. pag. 530. nu. 24
Liberum arbitrium ſine gratia debile eſt, par. 4. pag. 147. nu. 23
Libros prophanos legere non decet, par. 2. pag 77. nu. 24
Lingua eſt membrum quo diuinæ maieſtati magis ſeruitur, vel offenditur, par. 1. pag. 200. nu. 23
Lingua bona cæleſtis, mala vero infernalis, p. 2. pag. 309. nu. 13
Linguę iniquæ nuquàm deeſt quod alijs detractet, part. 4. pag. 143. nume. 11
Linguæ peccata vnde proueniãt, p. 4. pag. 219. nu. 30
Locus pauperum & iuſtorum in die iudicij diuerſus erit à loco diuitum & magnatum, par. 1. pag. 78. nume. 17.
Lis & contentio eſt inter Deum & dęmonem quis animam noſtram ſit delaturus, par. 1. pag. 191. num. 1
Loca ſacra maximè veneranda ſunt part. 1. pag. 85. nu. 14. & pag. 276 num. 11. & pag. 367. num. 5
Loca in quibus verbum Dei prædicatur in die iudicij ſurgent contra peccatorem par. 1. pa. 97. num. 26
Loculus quid, par. 1. pag. 310. num. 15
Loquela quis ſit vnuſquiſque demõ ſtat. part. 2. pag. 190. nu. 28
Ludi & ioci ſeculares non paruum damnum ſæpe inferunt, par. 4. pagin. 38. nu. 33
Lumine naturali quid ſuſcipere, & quid fugere debeamus, cognoſcimus, par 4. pag. 82. num. 9
Lumen vitæ quid, par. 3. p. 415. nu. 10
Lux euangelij eſt ſicut gemma quæ nullam aliam lucem præter ſuam patitur, par. 1. pag. 11. nu. 5
Luxurię vitiũ hominem velut belluam reddit, par. 1. pag. 257. nu. 14
Luxuriæ peccatũ venenũ eſt quod oculis comeditur, par. 1. p. 258. n. 19
Luxuriæ vitium animam perdit & honorem aufert, par. 3. p. 243. n. 18
Luxurioſe viuentes belluis aſsimilantur, par. 2. pag. 173. nu. 14
Luxuria igni comparatur, par. 3. pa. 326. num. 11.

M.

MAGISTRI corruptio plus obeſt quam prodeſt, par. 2. pag. 279. nu. 10
Magnatum munus non eſt veſtigalia conducere nec ludere, &c. ſed pauperes & viduas protegere, pa. 1. pag. 105. nu. 16
Magnatum atria occaſionẽ peccandi

di præbent, p.1.pag.233. nume.2
Magnates & priuati principum cau ſas pauperum intercedendo agãt, p.2.pa.103.nu.18
Magnatum petitionem & conditionem nota, par.2.p.140. num.20
Magdalena tot ſacrificiorum genera adinuenit, quot peccata cõmiſit, par.2.p.315.num.31
Magnificẽtia in tribus rebus demonſtratur, par.2.p.353.nu.33
Maieſtas Dei, humilitate flectitur, par.2.p.107.num.29
Maioris eſt pretij deuotione ad deũ accedere quam paſsibus corporeis par.1.p.30.num.12
Maioricatus & primogenitura debet eſſe virtutum, par.2.p.207.num.4
Maledictio eſt hominibus ne credãt & intelligãt quod ſibi dicitur, par. 1.pag 14 num.13
Malum ſignum eſt, Dei abſentiam non ſentire, par.1.p.53 num.2
Mali arbitrantur cæteros ſimiliter viuere par.1 p.358.nu.7
Malorum inuentor exoſus eſt deo, par.1.p.369.nu 12
Mali ex bonis mala abſtrahunt, ẽ cõtra vero iuſti, par.2.p.392. num.15
Malitia rationabile facit apparere quod rationis eſt expers, part. 1.p. 393.num.18
Mali quo acrius à Deo percutiuntur eo deteriores fiunt, p.1.p.84.nu.10
Mali in rebus peſsimis feruidi ſunt in bonis vero remiſsi, par.1.pa 90. num.6.&.pag.222 nu.3
Mali ex medicina, morbum eliciunt par.1.p.284.num.3
Mali Deo vocanti nolunt reſponde re, par.1.p.326.nu.32
Mali ſummo proſequuntur odio eorum vitia carpentes, par.1. p.359. num.11
Mali quia ſtatim poſt peccatum pœnas non ſoluunt, nullo ſupplicio eſſe puniendos exiſtimant, part.1. p.369.nu.12
Mali cito in via Dei fatigantur idcir co ſtatim ad ſua vitia reuertuntur part.1.p.460.num.15. & ſequentibus.
Mali pœnæ non culpæ, Deus eſt author, par.2.p.19.nu.14
Mali in hac vita diuitijs & proſperitate fruuntur, boni vero laboribus pleni ſunt, part.3. p.2.nume. 4.&.pagi.103. nu.13.&. pag.221. nume.24
Mali non debent in cogitatione ſuorum peccatorum deſperare, par.3. p.4.nu.12
Maledictiones parentum filios comprehendere ſolent, par.3.pagi.132. nume.1
Mali miraculis peiores ſæpe efficiũtur, par.3.p.363.num.9
Malum ex natura ſua ſemper producit malum, part. 3. pa.393. nume.22
Malis ſemper ineſt afflictio ſpiritus, part.3.p.409.nu.35
Mali quomodo Deum quærunt, p. 3.p.439.num.11
Mali ſibi inuicem auxiliantur, par 3. p.457.nu.30

Mali quare iuſtorum famæ detrahe re conentur,p.2.pagi.458.numero.34
Mali reprehenſione peiores fiunt,p. 4.pag.86.num.19
Mali vt ad Deũ conuertantur? aſsiduis orationibus petamus,part.4. pagi.87.nume.24
Mali quodcunque bonum opus vitij notant,4.p.pag.101.nu,28
Mali in viris probis minima quæque animaduertunt cum in ſe maxima non conſiderent, p.4.pagi. 154.num.2
Malum pro malo non eſt reddendũ ſed bonum,p.4.pag.191.nu.7
Male parta,male dilabuntur, par.4. pag.136.num 28
Malitia hominum cũ Dei probitate decertat,p.4.pag.134.nu.22
Mala duo quæ in mundo verſantur, p.4.pag.22.nu.23
Manna ſole liquefiebat & igne condiebatur,par.[illegible].pag.148.nu.13
Manhu ſiue manna,donum cęleſte, p.2,pag.355.nu.39
Manna gloria vocatur,par.3.pagin. 171.num.13
Maranatha quid,part.1.pagi.79 numer.20
Maria virgo præ cæteris doluit in paſsione Chriſti.part.3.pagi.539. nume.7
Maria virgo fuit pluſquam martyr, p.4 pag.264.num.4
Maria virgo clauis eſt gratiæ, par.4. pag.263.num.1
Mariti vxores ſuas diligant, part. 4. pag.112.num.30
Matrimonij coniunctio ante quam fiat accurate eſt cogitanda,part.3. pag.302.num.10
Matrimonij regulę,p.3.pa.328.num. 16.& deinceps.
Mater licet vidua â filijs honoranda eſt,p.3.pag.292.nu.15
Matres peruigilent ſuper filias ſuas, par.4.pag.141.num.5
Maximum malum & mos hæreticorum eſt religioſorum vitas detrahendo mordere,par.1. pag.67. nume.18
Medicinam Centurionis Chriſtus diſtulit vt eiuſdem humilitas patefieret,p.1.pa.42.nu.18
Medicina euangelij morbus eſt illi qui ſecundum illud non operatur imò peior fit,part.1.pag.284. numer.3
Meditatio vitæ Chriſti ad vitæ ſpiritualis augmentum plurimũ conducit,par.4.pag.167.nu.3
Mendax aliquo modo eſt Dæmone peior,par.4.pag.213.num.15
Mendacium nimis fugiendum.p.1. pa.345.num.27
Mel Chriſtum manducaſſe non legitur niſi poſt ſuam reſurrectionẽ, par,1.pag.470.nu.8
Mel cur in nullo veteris legis ſacrificio offerebatur,p.1.pag.471. n.11
Membra omnia pro animæ ſalute pati debent,p.1.pag.55.nu.6
Merces quam diabolus ſeruis ſuis reddit eſt infernus,part.1.pagi.8. num.23

Mentem noſtram diabolus excæcat. p.1.pag.24.num.20.
Meretrices, adoleſcentes vſq; ad internecionem animæ & corporis ducunt.p.4.pag.132.à nume.17.
Meritum aut demeritum quam diu locum habeant. parte. 4. pagin. 4. num.11.
Merita noſtra non ſunt neceſſaria vt Deus noſtri miſereatur, bene tamen demerita ex parte noſtra vt nos puniat.parte. 4. pagi. 85. num. 17.
Michæ exemplum de quo Iudith. 18. p.1.pag.8.num.23.
Militum vitia.p.1.pag.43.num.22.
Milites in bello iuſto permittuntur exemplo Ioannis Baptiſtæ. par. 1, pag.41.num.21.
Militia permittitur.ibidem.
Militiæ temporalis victoria plus virtute, quam armis comparatur.part. 2.pag.232.nume.35.
Miracula in deſerto duplici ex cauſa faciebat Chriſtus.par. 2. pagi. 238. num.9.
Militum huius temporis impietas.p. 3.pag.58.nume.30.
Miniſtri Eccleſiæ non ad otium vocati ſunt.p.2.pag. 280.num.12.
Minotaurus quid.p.4.pag. 137.n.32.
Minores maiorum veſtigia ſectantur. p.2.pag.151.num.21
Miraculum maximum in transfiguratione ceſſauit.p.2.pag.121.nume.1.
Miracula Chriſti bonos incitabant ad virtutem malis autem maioris malitiæ occaſio erant. part.3. pagi. 488.num.7.
Miracula minime proſunt niſi lumine fidei illuſtremur.p.4.p.82.nu.7
Miracula Chriſti quam ob cauſam Iudæi diabolicæ potentiæ tribuebãt. p.4.pag.222.num.7.
Miraculorum fructus eſt admiratio, & Dei glorificatio.p.2. pagin.248. num.39.
Miracula in principio Eccleſiæ vt neceſſaria fiebant.p.2.par.300:nu.28.
Miratur Chriſtus vt nos miremur.p. 1.pag.42.num.20.
Mirari magis noua quam magna naturale eſt hominibus.par. 2. pagin. 10.num.28.
Miſericordia comparatur oleo, quo luctatores vnguntur ne apprehendi poſsint.p.1.pag.77.nume.18.
Miſericordia Dñi circa homines taxim non habet.p.1.pag.213.nu.2.
Miſericordia in ſcriptura diuina per antonomaſiã appellatur opus Dei p.1.pag.253.num.2.
Miſericordia maxime commendatur. p.3.pa.305.num.7.
Miſericordia cur oleum vocetur.pa.1. pag.308.num.9.&.10.
Miſericordia in pauperes vnum eſt quo præcipue iuſtificatio acquiritur.p.1.pag.114.num.20.
Miſericordiæ diffinitio.p.1.pag.307. num.6.
Miſericordię poſtulatio gratiſsima eſt Deo.p.2.pag.100.num.8.
Miſericordia ſuadetur.pa.2.pagi.109. num.4.&.p.3.pag.49.num.1.
Miſericordia cæteras virtutes ſplen-

descere facit.p.1.pag.368.num.10
Misericordia Domini in peccatis puniendis.p.2.pag.343.nu.3.
Misericordia prius cum domesticis postea cum alienis exerceri debet.pa.3.pag.51.nu.8
Misericordia Dei duplex.par.3.pagina.135.nu.11.
Misericors multa bona acquirit.parte.3.pag.50.nu.6.
Misericordiæ tempus non contemnendum.p.3.pagi.181.nu.7.
Misericordia Dei flumen dicitur.par.3.pag.443.nu.25
Misericordia Dei sanctos coronat.p.4.pag.49.nu.27
Misericordia peculiari quadam ratione Dei propria esse dicitur.part.4.pig.85.nu.27
Misericordia Dei maximi est hominibus lucri causa.part.4.pagi.171.num.16
Misericordia Dei in plurimis sacræ scripturæ locis apparet.par.4.pag.189.nu.2
Misericordia in pauperes commendatur.p.4.pag.239.nu.1
Misericordia maxima est reprehensiones non sustinere.pa.1.pagi.359.nu.11
Missæ sacrificium attente audiendum est.p.1.pag.285.nu.4
Missam priuatis domibus celebrare prohibitum est.p.3.pag.52.nu.12.
Miracula Christi non solum miracula, sed etiam beneficia fuerunt.p.4.pag.8.nu.2
Mors impijs pœna est obstinationis, p.1.pag.36.num.19
Modus corrigendi fratrem p.1.pagin.218.nu.15.
Moderatus & iniucundus appetitui cibus præcipua conditio ieiunij est.p.1.pag.6.nu.14
Modus postulandi veniam peccatorum.p.4.pag.203.nu.16
Monarchæ cuiusdam dictum de tribulationibus à Deo missis.pa.1.pa 56.nu.10
Moniales solicitare atrocissimum est sacrilegium p.3.pagina.242.nu.14
Mors repentina venit quando homo non cogitat.p.1.pag.95.num.20
Mors appellatur cor terræ.p.1.pagin.95.nu.9
Mortis memoria miscenda voluptatibus huius seculi.part.1.pagi.134.nu.24
Mors Christi quare excessus appelletur.p.1.pag.135.nu.27
Mors est litus vbi fluctus mundi confringuntur.p.1.pag.140.num.13
Mortem philosophus quidam appellauit,temperamentum deliciarum p.1.pag.154.num.6
Mortem subire in aliquo casu pro corrigendo fratre oportet.pa.1.pa.220.nu.23
Mors quare optanda est.p.1.pagi.137.nu.2
Mortis memoria maxime cõducit ad salutem.p.1.pag.54.nu.34
Mors infœlix vt in plurimum succedit depraua tæ vitæ. ibidem. numero.36.
Mors & crux Christi est signum certisi

tissimum; condemnationis malorum.p.2.pag.9.num.29.
Mors & passio Christi excessus vocatur,p.2.pag.132.num.33.
Moritur iustus & tunc incipit viuere p.2.pag.152.num.25.
Mors census est hominibus.pa.2.pag. 265.nu.11.
Mors iusti somnus dicitur.p.2.pagin. 269.num.23.&.p.3.pag.406.n.26. &.p.4.pag.206.num.23.
Mors quare dicatur malorū finis part. 2.pag.270.num.24.
Mors Christi quare hora vocatur.pa. 2.pag.343.num.1.
Mors malorum & bonorum transitus dicitur diuersimode tamen.part.2. pag.348.num.17
Mors præuenienda est,ibidem.&.pa. 281.nu.15.& par.3.pa.175.nu.26.
Mors Christi super omnia deplorāda est.p.2.pag.358.num.2.
Mortis tempore diuites qualiter coarctantur,p.3.pag.23.nu.31.
Mortis memoria amarissima est.pa.3. pag.35.num.27.
Mortis memoria plurimum conducit.p.3.pag.42.nu.10.&.pag.408. num.30.
Mors peccatoribus amara est.pa.3.pa. 35.num.27.
Morituros esse alios quare facile credimus,nos vero minime ibidem.
Mortis hora tota salutis nostræ res agitur.p.3.pag.183.nu.12.
Mori bene,præcedit bene viuere.ibidem.
Mortuos opera solummodo sociantur,p.3.pa.386.num.2.& pag.531. num.26.
Mortuos modice plorare debemus p. 3.pag.396.num.32.
Mors duplex.p.3.pag.406.num.26.
Mors qualem vitam habeat.p.3.pag. 573.num.28.
Mori,pati,esurire, &c. de Deo dicuntur per communicationem idioma tum.p.4.pag.30.num.9
Mortis memoria à peccatis nos reuocat.p.4.pag.41.num.2.
Mors grauissima pœna peccati,& vtilissima.p.4.pag.42.num.4.
Mors mundi pompam mensurare potest.p.4.pag.44.nu.10
Mors potius timenda est ne spiritualia cum vita amittamus quam temporalia.p.4.pag.195.num.20
Mors peccatorum cruciatus appellari potest.par.4.pag.206.num.23
Mortis memoria maximum est virtutis incitamentum.p.4.pag.256. num.25.
Mortem Christi gentium conuersio erat subsequutura.par.3.pag.499 num.2
Mos Dei est aliquos peccatores assumere,qui sint aliorum carnifices & flagella.p.1.pag.9.num.26
Mos Dei est post lachrymas consolationem infundere.par.4.pag.38. num.34.
Mos est Dei antiquissimus homines admonitionibus præuenire.pa.4. pag.116.nu.5
Moyses aquam de petra eduxit & nō mel,quo modo autem illud psal-

mi. De petra melle ſaturauit eos. p.1.pag.470.num.9.
Moyſes & Elias quomodo glorioſi apparuerunt in transfiguratione domini cum nondum haberent gloriam.p.3.pag.159.nu.12.
Mundus conuenienter mari comparatur.p.1.pag.352.nu.19.
Mundus non fuit ab æterno. p.3. pa. 11.num.31.
Mundus ideo creatus eſt vt per eum in cognitionem & amorem creatoris veniamus. par.3. pag. 184.num. 17.& deinceps.
Mundi huius breuitas, & eorum quæ in ipſo ſunt inconſtantia, eleganti comparatione deſcribitur. part.3. pag.504.num.18.
Mundus iuſtos reijcit & immundos amat.p.2.pag.261.num.40.
Mundi præmium erga iuſtos. part.3. pag.459.nume.35.
Mundi perfectio in quo conſiſtat. p. 3.pag.507.num.18.
Mundus eſt ſicut comœdia.p.3.pagi. 520.num.34.
Mundus medius eſt inter cœlum & infernum.p.4.pagin.145.nume.16.
Mulierum conuerſatio periculoſa & fugienda.p.4.pag.54.nu.4.&part. 3.pag.241.num.11. & part.3.pagi. 320.num.29.
Mulierum veteris teſtamenti puritas. par.1.pag.246.num.12.&13.
Mulier nimis ornata laqueus eſt diaboli.par.3. pag.115.num.22.& par. 2.pag.224.nume.11.
Mulier etiam domeſticos caute oculos leuare debet.parte.2. pagin. 223. nume.7.
Munditia magna requiritur ad euchariſtiæ ſuſceptionem.p.1. pagin. 429.num.39.
Mulierum pulchritudo falſa eſt. pa.1. pag.380.num.12.
Murmuratio graue peccatum eſt. p. 1.pag.229.num.24.
Murmuratoribus non acquieſcere ſed eos aſpere debemus reprehendere. p.2.pag.198.num.17.
Murmurator ſeminator zizaniæ eſt. p.2.pag.194.num.5.
Murmurator non virtutes ſed defectus videt &in publicum profert. p.2.pag.227.num.20. & pagi. 263. num.4.
Murmuratores ſuibus ſimiles ſunt. p. 2.pag.191.num.32.
Murmuratores deuitando, damnum fugimus.p.2.pag.197.num.12.
Murmuratores peculiariter ſunt diabolo ſimiles.p.2.pag.264.nu.6.
Murmuratio, peſsimum vitium eſt & ſpecies latrocinij. pa. 3. pagin. 254 num.15.
Murmuratores Deus maximo odio proſequitur.pa.3.pag.278.num.1. & deinceps.
Murmuratorum lingua vt cancer ſerpit.p.3.pag.288.num.2.
Murmuratoris nomen non vnica vice comparatur.part.3.pagin.254. num.15.
Murmuratio per antonomaſiam iniuſtitia dicitur, ibidem.
Murmuratio in prælatos in Deum fit.

par.3.pag.289.num.5
Murmurator acerrime est obiurgandus.p.3.pag.290.num.8
Murmuratio vnde oriatur. p.3. pagi. 458.num.33
Murmurare de alienis moribus nimis nociuū est.part.4.p.154. nu.3
Murmuratorum concilium,par.4.p. 231.num.11
Mutua animæ & corporis beneuolentia maximum detrimētum solet parere animæ.par.1.pagina.30. num.12

N.

NAtiones singulæ peculiaria habent ingenia,p.3. pa.512. nu.9
Natura docet nos diligere inimicos. par.1.p.4.nu.2
Natura humana solet plerunq; in rebus fortibus victoriam reportare, & in minimis deficere.par.1.p.59. num.19
Naturaliter homo desiderat non videri malus.par.1.pag.145.num.2
Naturales successus fœlices siue infœlices à manu Dei venire putare debemus.par.1.p.177.num. 13
Natura paucis contenta est . part.1.p. 234.num.6
Necessitatibus corporalibus premimur vt oculos ad cœlum leuemus. par.1.p.243.num.6
Necessitatis velo multa perpetrātur delicta.par.2.pag.80.nu.31
Necessitates temporales cito finiuntur non tamen æternæ.par.2.pag. 322.num.13
Necessitatibus omnibus succurrit Deus.par.2 p.386.num.7
Necessitatibus maioribus Deus opportune accurrit.p.2.pa.389. nu.15
Necessitas non prosternit iustos sed peccatores.par.3.p.492.num.21
Necessitas sæpe peccatum inducit.p. 3.pag.92.num.28
Necessitate premente ad Deum occurrere debemus part.3. pagi.343. num.24
Necessitates corporales non absque conditione sunt expostulandæ.p. 4.pag.202.num.12
Negatio Dei non est sicut hominum qui in se quoddam , non , habent durissimum.part.4.pag.87 numero.22
Negotium arduum acturi totam cogitationem in ipso semper habēt. par.1.p.153.nu.2
Negocijs aliorum nemo se intromittere debet.p.4.pag.29.nu.6
Negocia plurima spiritum suffocant par.4.pag.29.nu.7
Negligētia dominorum in curandis seruis suis à vulneribus animæ & corporis.par.1.p.40.nu. 13
Nero quare Romam incendio iussit inflammari. par.3. p. 165. num.30
Niniuitis quadraginta dierum spatium fuit concessum ad agendum pœnitentiam.p.2.pag. 97.nu.38
Niniuitarum pœnitentia laudatur. par.4.p.88.num.26
Nobiles ex munere suo vidua & pauperes tueri debent. p.1. p. 103.

nume.16
Nobilitas generis parum prodeſt ſi eſt coniuncta malitiæ.par.4.pag. 198.num.1
Nomina virtutis ſpei,part, 1.pa.127. num.2
Nomine carent peccatores apud Deum,ſecus autem iuſti,par.2.p. 308.num,11
Nomina eorũ quos odio habemus, nec nominare volumus.part. 2.p. 344.num.4
Nomen officium qualiter in ſcriptura accipiatur.par. 1.p.419 num.7
Nomen Angelus officij eſt nomen non naturæ.p. 1.pag. 373, num.25
Nomen Dei aliquando pro eius virtute ſumitur.p.4. pag.178.num.4 &.5
Numerus ſeptenarius apud Hebræos multitudinem ſignificat.par. 4.p. 236.num.17
Non tam conſiderat Deus quod ſibi offertur quam affectum offerẽdi. p.1.pag.2.num.6
Non vult Deus nos inuitos eius legẽ obſeruare.par.1. pag.4.num.10
Non eſt ſilentio prætermittenda veritas Euangelij. part. 1.pagin.44. num.1
Nil eſt à natura humana tam alienũ, quam Deum offendere. p.1.pagi. 145.num.1
Nihil inutilius peccatore.par.1.pagi. 175.num.7
Nullibi potuit neceſſaria nequitia ad Chriſtum crucifigendum reperiri prꝛterquam Hieroſolymæ. part.1. pag.19.nu.3
Nullus in ſtatu ſuo licet perfecto cõfidat.p.1.pag.424.nu.23

O.

OBedientia Deo exhibenda, & omnibus eius loco exiſtentibus.par.1.pag.125.nu.23
Obedientia omnium creaturarũ circa Deum, & inobedientia noſtra. p.1.pag.238 num.19.&. p.3. pagi. 304.num.14
Obedientia iuſtorum.par.1.pag.239. num.21
Obedientia perfecta.par.1.pag.407. num.4
Obediendũ eſt potius legi Dei quã carni & ſanguini.part.2.pagi.62.à num.19
Obediendum eſt prælatis in omnibus quę non ſunt contra animam p.2.pag.335.à.nu.17
Obedientia ianua eſt per quam ad gloriam peruenitur.p.3.pag.176. num.30
Obedire Superioribus ſumma libertas animæ eſt.p.3.pag.238.nu.2
Obedienti Deo omnia obediunt.p. 1.pag.126.num.24
Obediendũ eſt prælatis.p.4.pa.165. num.35
Obedientia Chriſti ad patrem, & hominum ad Deum.par.4.pagi. 224.num.11
Obiectum præſens fortius mouet potentiam quam abſens.par.2.p. 235.num.1

Obliuio maxima eſt hominibus nominis Dei patris & Chriſti, par. 4. p. 135. num. 24
Obſequiæ impiorum quales ſint futuræ, par. 2. p. 153. num. 26
Obſcura nobis illa videntur quæ audire nolumus, par. 4. p. 222. num. 5
Obtemperant creaturæ omnes volũtati hominis etiam vt Deũ offendent, par. 1. p. 139. num. 9
Obſtinatos punit Deus abſtrahendo ab eis ſua auxilia, par. 4. pa. 236 num. 17
Occaſioni ſe obijciens, initio omnis inobedientiæ ſeſe obijcit, par. 1. pa. 15. num. 18
Occaſio quæuis peccandi, piſtillo labili quo homines in infernũ præcipitantur, comparatur, par. 1. pa. 22. num. 14
Occaſiones non ſunt quærendæ vt diuina præcepta non impleantur. par. 1. p. 321. nu. 19
Occaſiones peccandi fugiendæ, part. 2. p. 70. nu. 3 & p. 95. à num. 5. & p. 275. num. 41
Occaſionibus cunctis obuiandũ eſt. par. 2. p. 100. num. 7
Occaſio leuis â ſeruitute Dei nos nõ deterreat, pa. 3. p. 561. num. 26
Occaſio peccandi nulli præſtãda eſt. par. 3. p. 65. num. 18
Occaſiones poſt conuerſionẽ fugiendæ ſunt par. 4. pa. 68. num. 6
Occaſio leuis hominem à virtute deterret, par. 4. pa. 292. nu. 12
Occaſionem offendendi Deum, ex peccati pœna homines ſumunt, p. 4. pa. 41. num. 2
Oculorũ cuſtodia valde neceſſaria, par. 1. pag. 54. nume. 4
Oculi ſunt ianuæ omnis luxuriæ, p. 1. pa. 158. nume. 19
Oculis inſpicere neceſsitatem proximi maxime ad miſericordiam facit, par. 1. pa. 298. nume. 7
Oculi ſunt totius animæ perditionis initium, par. 2. pa. 222. nu. 5
Oculi ſunt indices animi, par. 3. pag. 455. num. 25
Oculorum intuitu nosmetipſos occidimus inſtar Baſiliſci, par. 4. pagi. 71. num. 16
Oculus ſæpe animam deperdit, part. 4. pa. 71. num. 15
Octauiani ſententia. par. 4. p. 10. n. 30
Odium radicitus euellẽdum eſt, par. 2. pa. 65. num. 27. & par. 4. pag. 65. num. 35
Odio aditum patefacere non licet, par. 2. pa. 38. num. 1
Odium peccati ſaltem in voto neceſſarium eſt, par. 3. pa. 423. nume. 2
Officium boni patris eſt defectus filio ſuo demonſtrare, par. 1. pa. 62. num. 2
Oliua redditur ſterilis ſi caprarum lingua lambatur. par. 3. pa. 137. nume. 18
Opera virtutum non debent fieri vt ab hominibus videantur, part. 1. pagin. 146. nume. 6
Opera bona priuata optimis circunſtantijs valorem amittunt, part. 1. pagin. 32. num. 39
Opera bona in conſcientia bona debent

bent fundari par.1.pa.61.nume 1
Opera bona in mortali peccato facta ad duo maxime prosunt, par.1. pa. 251 num.29
Opera bona nostra maxima nobis videntur, quia vita sanctorum & eorum operibus non comparatur, par.1.pa.281.num.16
Operibus bonis occupati Deum habebunt adiutorem, par.2 pa.390. num.18
Operis magnificentia ex duplici capite pensanda est, part. 2. pa. 354. num.35
Opera bona testimonium perhibēt de bono nomine part. 2. pag. 300. num.29
Opera iustorum cum festinatione fiunt, par.2.pa.259.nu.32
Operari oportet dum dies est, part.2. pa.259 num.25
Opera nostra in absconditio intuetur dominus, vt dissimulet eorum defectus, par.2.pag.53.nu.31
Operum nostrorum principiū principale est Deus qui nos sua gratia præueniente excitat, part.2.pagin. 212.à num.17
Opera Christi vbicunque legimus, actiue facta, atque relata reperimus, par.2.pa.74.nu.15
Opera voluntaria non sunt præferēda operibus sub præcepto faciendis, par.2.pa.336.nu.20
Opera nostra propter Deum sunt facienda, par.3.pa.13.num.39.& pag. 337.num.6
Opera nostra ex se non sunt digna gloriæ bene tamē ex meritis Christi, par.3.p.207.num.15
Opus bonum in gratia factum quatuor fructus habet par.3.pag.284. num.32
Opera nostra possunt aliis mereri iustificationem de congruo, non de condigno, ibidem num.33
Opera bona comitantur animam, p. 3.pag.386.nu.2
Opera nostra licet parua sint Deus maxime æstimat, par.3.pa.398.n.1
Opera bona cum prudentia fieri debent vt Deo placeant, p.3. pa.528. num.18
Opera bona nostra munera Dei sunt par.3.pa.5.num.14
Opera licet bona, si scandalum inferunt, ad tempus omittenda sunt, p.3.pag.193.num.7
Opera in peccato facta in hoc seculo facta vero in gratia in alio præmio afficiuntur, par.3. pagin. 122. num.26
Opera nostra cum feruore fiant, part. 3.pa.462.num.8
Opera quę facimus examinare debemus & imperfectiones tollere, par. 1.pag.344.num.25
Opera pœnalia quibus sint difficillima par.4.pa.3.num.8
Operari qui dicantur & quare, par.4 pag.3.num.9
Opera iustorum diabolus euertere conatur, par.4.pa.38.num.35
Opera nostra à quo bonitatem vel malitiam recipiāt, par.4.p.51.n.32
Opera nostra licet ex sua natura corrupta

rupta procedant virtute tamē charitatis modificantur, ibidē. num. 33
Opera nostra mala nomen Christiani gentibus exosum faciunt, par. 4 pa. 58. nu. 15
Opus quantumuis minimum si ex charitate procedit Deo placet, par. 4. pa. 131. num. 12
Opera proximorum qualiter sint cō sideranda, par. 4. pa. 146. nume. 19
Opera vt habeant aliquid meriti ex charitate proficisci debent, par. 4. pag 164. nu. 31
Opera misericordiæ diuinæ vocationi postponenda sunt, par. 4. pagi. 172. nu. 19
Operari bene non est vsque ad mortem differendum, par. 4. pag 195. num. 20
Opera bona concionatoris, prædicationem eius vtilem reddunt & fructuosam, par 4. pa. 211. nu. 7
Opera duo habent præcipue, par. 4. p. 250. num. 1
Opera non debent expectare authoritatem personarū, par. 4. pa. 259. num. 30
Opera bona sunt cordis dispositio, p. 4. pag 298. num 28
Opera nostra potius Dei quam nostra sunt, par. 4. pa. 7. nu. 21
Opera omnia Christi homines debent contemplari, part. 4. pa. 167. num. 4
Operibus nostræ redemptionis duo præcipue reperiuntur, par. 4. pagi. 248. num. 2
Operibus nostris gloria Dei potissime quærenda est, part. 3. pa. 405. num. 12
Operari contra conscientiam amarissimum est, par. 1. pag. 185. num. 6
Operationes, quas in animabus sibi obedientibus Dominus efficit, pa. 2. pag. 301. num. 32
Operari prius postea autem docere oportet, par. 3. pa. 83. nu. 3.
Opportunitas operibus nostris inquirenda est, par. 3. pa. 360. num. 1.
Oratio deuota omnium sensuum elevationem requirit, part. 1. pagin. 14. num. 25
Oratio tam prędicatoribus quam auditoribus necessaria est vt vtrisq; verbum Dei proficiat, par. 1. pagi. 12 num. 9.
Orationis veræ signa, part. 1. pag. 62. num. 2. 3. & 4
Oratio frequens, ardens, & ex intimo cordis procedens, exauditur à Deo, secus si remissa fuerit, par. 1. pa. 102. nu. 11
Orationes omnes iustorum acceptæ sunt & gratæ Deo ex meritis Iesu Christi, par. 1. pa. 125. nu. 22
Orationes iustorum prosunt alijs ad bona temporalia impetranda. par. 1. pa 237. num. 16
Oratio illius mendax est, qui in ea proprios non agnoscit defectus, p. 1. pa. 62. num. 2
Orationes nostræ tales sint, quibus Deum non ad iram sed ad misericordiam prouocemus, par. 2. pag. 180. num. 34
Ore ostendimus quod in corde habemus,

mus,par.2.pa.216.num.31
Oratio noſtra cum humilitate & cõ ditione debet fieri,par.2. pag.366. num.27
Oratio in ſolitudine faciẽda eſt. par. 3.pa.75.num.12
Oratio quid ſit ibidem.
Oratio attentionem requirit ſaltim virtualem, par.3.pa.75.nu.14. & deinceps.
Oratio rerumque diuinarum conſideratio eſt cauſa noſtræ trãsfigura tionis,par.3.pa.165.nu.29
Orationis duo requiſita,par.3.p.298. num.34
Oratio incendit homines,par.3. pag. 462 nume.10
Oratoris non eſt perſuadere, part.3. pa.283.nu.30
Orare digne nemo poteſt quin potius prius odium proximi deponat,par.4.pag.65.num.37
Oratio aſsidua tentationem propellit,par.4.pag.72.num.19.
Oratio dominica ſingulis petitionibus,perſeuerantiam poſtulat,p.4. pa.93.nu.4
Oratio vocalis vtiliſsima eſt, par.4. pa.161.num.24
Oratio vocalis non debet alio aliquo interrumpi,par.4.pa.162.nu.27
Orationis,vitæ puritas potiſsime comes.par.4.p.163.nu.28
Ordinate ſunt omnia quæ à Deo ſunt,par.3.pag.346.num.34
Ordinationis diuinæ tanta eſt vis vt nullo modo impediri poſsit,par.2. pag.322. nu.12
Orphanorum & viduarum cauſæ iudicibus commendantur,par.1. pa. 306.nu.3
Ornatum ſuperfluum relinquit ille quem Deus tangit,par.3 pag.478 num.16
Oſana quid ſibi velit,part.3. pa.514. num.14
Ortus duo ſunt ſpiritualis ſcilicet & carnalis,par.4.pag.199.nu.2
Oſculum pacis dare, & odium corde retinere longe ſit à Chriſtiano, p. 4.pa.272.nu.28
Otium, in republica multa crimina parit,par.1.p.4.nu.12
Otioſum eſt omne illud quod ad animæ ſalutem non conducit,part.1. pa.7.nu.19
Otioſitas omnibus mala; maxime his qui ſunt prope terminum vitæ,par.2.pa.11.num.33
Otioſitatis fons eſt pigritia & ignauia,par.2.p.12.num.34
Otioſitas fugienda eſt,par.3.pag.11. num.31
Otioſus brutis irrationabilior eſt ibidem.nu.32
Otioſis ianua cæli clauditur, part.4. p.9.nu.25
Otiũ vniuerſas animę virtutes euertit,par.4.pa.9.num.27
Oues quare cum ſint iuxta hyemẽ vix ſaturari poſſunt, par.2.pa.301. num.30
Oues maximum habent naturæ inſtinctum ibidem.
Oues Dei quo agnoſcuntur,parte.4. p.224.num.11

P.

PAludis cuiusdam proprietates. p. 4.pag.27.nu.2
Parabolis loquutus est Dominus sub quibus altissima mysteria latent. p.1.pag.10.num.30.&.par.2.pagi. 15.num.2
Paralyticus quare interrogatus fuerit quid sibi velit fieri. par.1,pag.112. num.12
Parabolarum intelligentiam sancti perquirunt secus autem mundani p.2.pag.17.nu 8
Paralysis quid sit part. 2. pagin. 117. num.27
Parentes quomodo cũ filijs se habere debeant.p.1.pag.83.nu.8
Parentes in ætate tenera corrigant filios.p.3.p.516.nu.20
Parentes in primis sunt honorandi. p.3.p. 292.num.15.&.par. 4.pagi. 160.nu.20
Parentes tam spirituales quam carnales honorare suadentur filij.par. 2.pag.200.num.22
Parentes filijs libertatem debent adimere.par.2.pag.171.nu.7.&.8
Parentes ne dent occasionem peccãdi filijs,par.3.p.126.num.22
Parentum maledictio timẽda est ex quibus maledictionibus multæ eorum næ contingunt filijs,p.3.pag. 132.nu.2
Parentum cura erga filios. par.3.pag. 136.num.15
Parentum cura, circa quos vitæ status filij eligant.par.4 pagin.5.numer.14
Parẽtum bonitas vel malitia in filiorum vel commodum, vel detrimẽtum redundat. part. 4. pagin. 85. nume.16
Parentes filios in doctrina Domini & timore educaturi sunt. par. 4.p. 84.nu.13
Parabolæ nobis proponuntur vt contra nos ipsi sententiam feramus p. 4.pag.138.nu.35
Parentibus honorem non exhibere est graue peccatum.part.4. p.159. num.18
Parentes non solum honorandi sunt, sed etiam à filijs eorum necessitas subleuanda. part. 4. pagi.161. num.22
Parochi, duos vel tres sacerdotes in confessione socios debent habere tempore quadragesimæ. p.3. pagi. 154.nu.31
Passionis suæ memoriam Christus Dominus cur crebro discipulis suis offerebat.p.2.pag.28.nu.1.&.pag. 134.num.1
Passionis assidua memoria vtilissima est animæ.par.2.p.34.à.nu.1. cum sequentibus.
Passionis memoriam quare tempore gaudij & lætitiæ Ecclesia repræsentat.par.2.p.34.nu.22
Passio Christi excessus dicitur. part. 2.pag.132.num.33.&.part.3. p.173. num.20
Passio Christi prophetas in admirationem rapuit.part.2. pagin. 360. num.7
Passio Christi tripliciter potest con-

ſiderari.par.2.p.362.num.13
Paſsio,mors,lachrymæ & omnia merita Chriſti nobis profuerunt ad ſalutem,par.2.pag.342.à num.37
Paſsionis & doloris Chriſti figura, p. 2.pag.363.num.17
Paſsio Chriſti ad deteſtanda peccata maxime incitat,part.3.pag 423 num.2
Paſsio Chriſti omnia peccata deleuit,par.3.pag.496.nu.31
Paſsio Chriſti multa nobis contulit bona,p.3.pag.541.nu.14
Paſsio Chriſti animis noſtris ſaltem ſemel in die voluenda eſt, part.3. pag.544.num.22
Paſsio Chriſti quaſi mare peccata noſtra abſorbet.p.3.pag.542.nu.17
Paſsio Chriſti ad virtutum certamẽ nos prouocat,p.4.pag.34.nu.21
Paſsio & merita Chriſti nunquam deficient part.4.pag.34.num. 22. &.23
Paſsio Domini excitati noſtræ medetur.p.4. pag.39.num.37.&.40
Paſsio Chriſti cur toties ab Eccleſia repetatur par.4.p. 118.nu.11
Paſsio Chriſti ardentiſsime in eius amorem nos inflammat, par.4.p. 119.num.14
Paſsio Chriſti tantum ſingulis quibuſque profuit, quantum ſi pro vno quoque ſigillatim offerretur par.4.p.139.nu.36
Paſsio Chriſti diuerſa habet nomina par.4.p.254.nu.15
Paſsio Chriſti pacem ponit inter Deum & homines.p. 4. pagi.169. num.8
Paſsionem Chriſti ex quo prouenias à nobis tam parui æſtimari. p.4. p.28.nu.5
Paſsionem Chriſti eſſe neceſſariam probatur efficaciſsima ratione p.3 pag.495.nu 29
Paſsione Chriſti quid videatur magis illuxiſſe.par.3.p.496.num.33
Paſsione Chriſti iuſtitia & miſericordia in ſummo gradu apparent ibidem.
Paſsio qualibet,cordi hominum infixa non parum adfert nocumenti, par.2.p.268.nu.23.&.part.3.p.437. num.5
Paſsiones corda hominum excæcãt. par.3.pag.365.num.20. &. p. 488. num.9
Paſsiones hominum ſunt ſyrenæ cantus,p.3.pag.122.nu.8
Paſsiones & affectiones radicitus à corde curemus euellere ſi in peccatũ incidere nolumus,part.4.p. 152.num.37
Paſsionibus animi dominari,excedit omnem fortitudinem,p.4.pag.88 num.27
Paſsiones naturæ humanæ qualiter de Deo dicantur.par.4.p.30.nu.10
Paſcha Reſurrectionis quare floridũ dicatur,par.1.pag.458.nu.8
Paſtor ouium vocatur Chriſtus non vero vrſorum aut luporum &c. p. 3.pag.471.nu.36
Pater orare & curare tenetur de ſpirituali filij ſui ſalute,par. 1. pag.102. num.11

Patri non subuenire est illum non honorare. p. 1. pag. 231. num. 30.
Pater qui suo malo exemplo est causa vt filij peccent punietur. part. 2. pag. 155. num. 33.
Paternitatis vis magna est tam in brutis quam in hominibus. pa. 2. pagi. 156. num. 2.
Pater est nomen pietatis & indulgentiæ & solicitudinis. part. 3. pagin. 6. num. 17.
Patientiæ virtus preciosa gemma est par. 1. pag. 296. num. 2.
Patiuntur homines in fortunia nec tamen verbera Dei esse putant. pa. 1. pag. 100. nu. 7. 8. & 9.
Patientia necessaria est ad fructificandum in his quæ euangelium docet p. 3. pag. 24. num. 34.
Patientia in laboribus, Dei misericordiam inuitat. pa. 3. pa. 152. nume. 25. & pag. 434. num. 33.
Patientia & mansuetudo in omnibus actionibus nostris requiruntur. pa. 4. pagin. 218. num. 25. & pagin. 219. num. 30.
Patientia est velut margarita quæ carbunculus dicitur. part. 3. pagi. 371. num. 34.
Patientia in anima debet esse. pa. 3. pa. 434. num. 34.
Patientia vera vbi non est culpa ostenditur. ibidem. num. 35.
Patientia donum est Dei. par. 1. pagi. 294. num. 32.
Patientia miraculis anteponitur. pa. 1. pag. 296. num. 2.
Patientia omnibus necessaria maxime senibus. part. 2. pagin. 111. à numer. 10.
Patientia est signum prædestinationis. par. 2. pag. 394. num. 29.
Patientia maxime necessaria est. par. 4. pag. 26. num. 37.
Patientia est effectus perfectionis. pa. 4. pag. 56. num. 10.
Patientia ex tribulatione apparet. pa. 4. pag. 93. num. 4.
Pauli desiderium ante suam conuersionem. p. 1. pag. 29. num. 8.
Paulus cum Saulus vocaretur à quo appellatus est Paulus, part. 1. pagi. 377. num. 5.
Pauperum necessitates intentis oculis aspicere oportet. par. 3. pag. 373. num. 1.
Pauperibus erogare debemus quæ subtrahimus voluptati, part. 4. pa. 52. num. 36.
Paupertas dispositio est ad consequendam beatitudinem. par. 1. pag. 233. num. 4.
Paupertas hominem similem Deo facit, par. 1. pag. 234. nume. 5.
Pauper in sacra scriptura idem est quod mansuetus, p. 1. p. 415. nu. 29.
Pauperes rerum penuriam patiuntur vt diuites auaritiæ suæ medeantur, par. 2. pag. 270. nu. 25
Pauperibus non solum rogati occurrere sed eos inuitare debemus. pa. 2. pag. 399. num. 44.
Pauperes commendantur. p. 2. pa. 148. à num. 13.
Pauperes sumptuosos honores extra statum suum non quærant. p. 1.

pag.157.num.15.
Pauperes non sunt exasperandi sed hilari animo audiendi.par.1.pag.309. num.12.
Pax & conformitas inter seculares & Ecclesiasticos maximũ bonum est Ecclesiæ.p.1.p.133.num.21.
Pax ab omnibus inquirenda est p.2. pag.331.num.4.
Pax tribus rebus maximè assimilatur ibidem.num.5.
Pax maximum bonum.part.2.pagi. 191.num.33
Pax & concordia commendatur à pag.329.numer.35.vsque:pagi.333. num.10
Plato quare diuinus appellatur, part. 3.pag.297.num.29
Plato sui defectus & aliorum cognitione considerando in virtute multum profecit.part.4.pagin.128.numer.5.
Phalaris tyrannus crudelissimus taurũ æneum ad cruciandos homines inuenit,p.4.pag.101.num.26
Pharisæi erant cæremoniarum diligentissimi,p.2.pag.193.nu.1.
Pharisæi ex quacumque re Christum crederent causam assumebat, sic modo qui nihil vult facere.pa.4 pag.80.num.1.
Peccator in sacra scriptura quare vocatur infirmus,p.1.pag.20.num.6.
Peccatores quatuor nominibus à D. Paulo appellantur, part.1.pagi.19. num.5&6
Peccator in actuali peccato plus à Deo distat quam à terra cœlum, par.1.pag.37.num.3
Peccatore nihil inutilius, part.1.pagi. 175.num.7
Peccatorum maxima pœna est in turpitudinem aliorum & immunditiam deuenire,p.1.pag.190.nu.21.
Peccatorum grauitas,part.1.pagi.228 num.20.
Peccator bona opera non debet prætermittere quia licet non ad vitam, ad alia plurima commoda profunt, p.1.pag.251.num.29.
Peccatores licet modo non puniantur non tamen securi sunt, p.1.pa. 370.num.16
Peccator cæcus dicitur in scriptura, p. 1.pag.24.num.19
Peccatori ferarum nomina à scriptura imponuntur,part.1.pag.93.numer.14
Peccatorum remissio gloria Dei appellatur.p.2.pag.2.nu.num.6.
Peccati onus grauissimum quod libentissime peccatores perferunt, pa.2 pag.107.num.30
Peccatorem contritum non reperies à Deo repulsum,part.2.pagin.85. num.3.
Peccator adulter recte dicitur, part.2. pag.94.num.28.
Peccatores apud Deum non habent nomen,p.2.pag.45.num.3.
Peccatoris maximum peccatum est cognoscere statum & non sistere.p. 2.pag.165.num.29
Peccatores se ad Deum conuertentes mitissime recipiuntur,part.2.pag. 178.num.29

Peccatores quare Dominus aſpere reprehendat. p. 2. pag. 219. num. 39

Peccatores vbi primo reprehenduntur ſermonem alio diuertunt. pa. 2. pag. 219. num. 40.

Peccator de diuina gratia non deſperet. p. 2. pag. 233. nu. 39

Peccator faciens callum in peccato difficile conuertitur. p. 2. pag. 259. nu. 34. & 35.

Peccator peccatoribus congaudet. p. 2. pag. 271. num. 40.

Peccatoris miſeria, & ſtatus ſanguineis lachrymis deplorandus. pa. 2. pag. 274. à num. 38.

Peccatores omnes inhonorant, & vituperant Deum. part. 2. pagi. 289. num. 39

Peccator ſemper pauidus incedit, & è contra iuſtus qui habet teſtimonium bonæ conſcientiæ. p. 2. pagi. 282. num. 18

Peccatores non ſolum malum faciunt ſed illud recte factum affirmant & tuentur. p. 2. pag. 288. nu. 5.

Peccatoris ſtatus per elegantem metaphoram depingitur. par. 2. pagin. 307. num. 7.

Peccatum non habet nec meretur nomen apud Deum. part. 2. pagi. 308 num. 11

Peccandi inueterata conſuetudo efficit, vt Dei timor, hominumq; verecundia deponatur. p. 2. pa. 310. nu. 15.

Peccatores quare tãdiu in peccato perſeuerant. p. 2. pag. 310. nu. 16

Peccator infœlix, quantis anguſtijs obſidetur. p. 2 pag. 320. nu. 7

Peccatores bellum inferunt Deo beneficijs ab eo receptis. pa. 3. pag. 129 num. 30

Peccatorum exhibita ſupplicia alios ad pœnitentiam inducunt. p. 3. pagi. 214. num. 2

Peccator multis modis vocatur à Deo p. 3. pag. 245. num. 24.

Peccatorem conuerſum Deus libenter recipit. p. 3. pag. 247. à nu. 30

Peccator omnia quæ videt aut audit in deteriorem partem iudicat, contra vero iuſtus. par. 3. pagin. 253. numero. 12

Peccatores occaſiones quærunt ad committenda peccata, ſicut iuſti ad bene operandum. part. 3. pagi. 261. num. 3.

Peccator ſemper ſocios repetit qui ſibi auxilientur. par. 3. pag. 389. num. 11. & pag. 391. num. 17.

Peccator quomodo intra ſeipſum torquetur. p. 3. pagi. 465 nu. 17

Peccatores ſuauiſsime tractat Deus, iuſtos vero aſperrime. par. 8. pag. 473. num. 1

Peccatores ab alijs eiectos Chriſtus recipit. p. 3. pag. 482. nu. 28

Peccator voluptates in vectura recipit. p. 4. pag. 11. num. 31

Peccatores habent intellectum ſtupidum. p. 4. pag. 17. num. 10

Peccator omnis ignorans eſt. part. 4. pag. 39. num. 38

Peccator à nullo ſe videri putat. pa. 4. pagi. 40. nu. 39

Peccator licet non ore tamen opere reſurrectionem mortuorũ negare videtur

detur.p.4.pag.42.nu.5.
Peccator ſi in culpam prolabitur non eſt ex Dei vel eius auxilij defectu ſed ſui ipſius.p.4.pag.116.nu.5.
Peccator ex malo ad deteriora progreditur.p.3.pag.153.nu.40.
Peccatores tanto feruore ad Deum ſe conuertunt, vt plurimos iuſtos antecellant, part. 4. pagina. 200. num.5.
Peccatores ad vomitum ſicut canes redeunt,part.2.pag.399.nu.46.
Peccare nunquam potius eſt beatorum quam viatorum.part. 4. pagi. 225.nume.15.
Peccator publice peccans publice eſt puniendus.p.2.pag.174.nu.15.
Peccator qualiter dicatur ad Deum non poſſe conuerti,part.3.pag.181. num.8.
Peccator ſæpe beneficijs induratur.p. 3.pag.182.nu.10.&.11.
Peccatum ſpirituale grauius eſt carnali.p.1.pag.166.nu.11.
Peccatum vnum alia plurima trahit, p.1.pag.251.num.27.
Peccata quanto grauiora ſunt tanto de vita peccatoris minuitur. part.1. pag.320.num.16.
Peccatum quod voluntarium eſt alterius poteſt eſſe pœna, licet pœna inuoluntaria fit.p.1.pagin.388. num.3.&par.2.pag.319.nu.4.
Peccatum ſemel operatum ad alium inuitat.p.1.pag.23.num.15.
Peccatum introduxit in mundum dominos,&ſeruos.part.1.pagi.39. numer.9.
Peccatum mortale eſt vas aquæ venenoſæ. p.1.pag.142.nu.19.
Peccatum eſt contra rationem. part.1. pagi.145.nume.1.&part.2.pagi.6. num.16.&.17.
Peccatum, animam frigefacit. part.1. pag.142.num.19.
Peccatum vſque ad mortem quale dicatur.p.1.pag.237.num.16.
Peccare contingit tripliciter. part. 1. pag.372.nu.20.
Peccatorum datur numerus, quo adimpleto Deus rationem finit cum peccatore. part. 1. pagina. 389. numero.6.
Peccatũ infidelitatis magis nocet Eccleſiæ quam alia peccata. part. 2. pag.392.num.25.
Peccata aliena facile condemnamus ſecus propria. part. 2. pagina. 156. numer.2.
Peccatum vbi eſt,fames & egeſtas eſt p.2.pag.175.nu.18.
Peccati plures ſunt effectus, par.2.pagi.184.num.10.
Peccatũ proximi homini fœtet, non autẽ Domino ſi pœnitentiam agat. pa.2.pag.275.nu.40
Peccatum ipſum nos impellit & bellum infert vt ab eo diſcedamus.p.2. pag.312.num.22.
Peccata multa, ſub peregrinationis, ſtationis, & reipublicæ zeli ſpecie committuntur.pa.2.pag.322. à nume.14.
Peccata peccatorum in terrà ſcribuntur quia quam diu homo viuit, facile per pœnitentiam deleri poſſunt,

ſunt,par.2.p.231.nu.32
Peccata carnis inter alia peccata maxime excęcant homines. part.2.p. 325.num.21
Peccatum in Chriſto inuentum non eſt nec inueniri potuit. part.2.p. 276.num.5.&.pag.328.nu.2
Peccatum veniale habens non ingredietur in cœlum quouſq, ab eo purificetur,par.2.p.353.nu.31
Peccata parentum aliquando ſunt cauſa punitionis filiorum, part.2. p.102.num.13
Peccatum grauiſsimum eſt, alios ad peccandum inducere,part.2.p.37. num.32.& ſequentibus &.par.3.p. 277.nu.1.&.pag.470.num.32
Peccatum plura incommoda cauſat, p.2.pag.50.nu.21.&. pag.324.numer.18
Peccata approbare dicentes legi dei eſſe conſona ſumma peruerſitas eſt,par.2.p.59.nu.6
Peccata in Eccleſijs commiſſa execrabilia ſunt,par.3.p.12.nu.13
Peccata in Eccleſijs commiſſa Deus maximè punit,par.3.p.114. num. 19.& deinceps.
Peccatum adeo malum eſt, vt malũ abſolute dicatur in ſacra ſcriptura. par.3.p.390.nu.14
Peccatum duo includit auerſionẽ ſcilicet à Deo, & conuerſionem ad creaturas,par.3.p.391.nu.16
Peccati pœnæ quæ ſint, & damna quæ inferunt recenſentur. part.4. pag.41.num.2
Peccatum in proximum grauiſsime punit Deus,par.4.p.66.nu.22
Peccatum timorem & triſtitiam hominibus infert par.4.p.150.nu.30.
Peccatum radicitus euellendum eſt. par.4.p.175.nu.28
Peccatum continuatum duo agit,p. 4.pag.228.nu.25
Peccata quæ ex malitia procedunt licet maiora ſint, quam quæ ex ignorantia, hæc tamen maioris ſunt detrimenti.parte.4. pagina. 247. num.23
Peccatum ſine opere,corde perpetrari poteſt,par.4.pag.165. nume.36. &.37
Peccata venialia impediunt deuotionem,par.3.p.534.nu.35
Peccata omnia ex contemptu Dei oriuntur,par.3.p. 98.nu.7
Peccati pœna eſt, quod tibi ſit opus ſeruo,vel neceſſarius Dominus. p. 1.pag.39.nu.9
Pœnitentiam impediens tanquam Sathanas abijciendus eſt,par. 1.p. 119.nu.4.
Pœnitentia maximæ eſt efficaciæ.p. 1.pag.450.nu.15
Pœnitentiæ radix, eſt dolor ex intimo cordis dimanans,p.2.pag. 44. num.2
Pœnitentia Petri fuit cauſa quod Chriſtus ei obuius poſt reſurrectionem fieret.par.2.pag 387. numero.10
Pœnitentiam in craſtinum differentes reprehenduntur p.2.pagi.126. num.16,&.pag.259.nume. 34. vſque.37

Pœnitentiæ veræ prærogatiua in B. Petro commendatur, par. 2. p. 384. num. 27
Pœnitentia non differenda de die in diem, part. 3. pag 9. nu. 27. &. p. 436 num. 2
Pœnitentes veri, optime virorum nomen merentur, par. 4. pagin. 88. nu nume. 26
Pœnitentia aliquorum, multorum negligentiam condemnabit, part. 4. p. 90. num. 31
Pœnitens verus omnem ornatum & curiositatem deponit, part. 4. p. 91. num. 36
Pœnitentiam cur homines procrastinentur. par. 4. p. 132. nu. 16
Pœnitentia vera culpas omnes eijcit, p. 4. pag. 178. num. 6
Perseuerantia in bono commendatur, par. 1. p. 250. num. 26
Pœna est peccati eidem resistere nõ posse, par. 4. p. 148. num. 25
Pœna propria hominis est ignominia, par. 3. p. 100. num. 14
Pœnitentia nullo modo est differenda, par. 3. p. 148. nu. 13
Perseuerantia in bono maxime necessaria, p. 2 pag. 41. nu. 43. &. pagi. 105. num. 22. &. pag. 120. nu. 37. &. pag. 234. nume. 41. &. pag. 291. nume. 1
Perseuerantiam nobis res viles impediunt, par. 1. p. 331. nu. 14
Perseuerantibus tribuitur merces, p. 2. pag. 14. num. 42
Perseuerantia in bonis operibus maxime necessaria, part. 3. pagi. 524. nume. 5
Perseuerandum est & non ab incepto bono deficiendum. par. 4. p. 22. num 14. &. p. 294. nu. 16
Pœna qua Deus in hoc seculo maximos peccatores punit, par. 4. p. 17. num. 10
Perseuerantia est iustificationis effectus, par. 4. p. 92. nu. 1
Perseuerantia seruorum Dei in quo consistat, part. 4. pagin. 225. nume ro. 16
Perseuerantibus in gratia quædam beatitudinis pignora largitur Deus par. 4. p. 91. nu. 4
Perfectio Christi R. N. solis his qui sanctitatis speciem ferebant male visa est, par. 1. p. 19. nu. 4
Perfectio Christianorum in quo consistat. par. 1. p. 421. nu. 14. &. part. 4. pag. 57. nu. 11
Perfectio Christiana in quo consistat, p. 4. p. 56. num. 10
Perfectio senibus conuenit, part. 4. p. 6. num. 18
Perfectio omnium virtutum in denuo conuerso, non statim expetenda est. par. 4. p. 105. nu. 7
Persequutio quare nobis amara videatur, par. 4. p. 63. nu. 1
Persecutiones lapides nuncupantur. par. 1. p. 69. num. 24
Persequutio amici, magnopere sentitur, par. 2. p. 57. nu. 35
Periculum in reuelandis secretis exẽplo Fuluij cuiusdam Romani & eius vxoris constat, part. 1. pag. 18. num. 2

Periculosior est error in fide morum deprauationem afferens alio quocunque, par.1.pa.44.nu.2
Peregrinatio omnis in nundinas versa est, par.1 pa.207.num.9
Pertinaces peccatores tandem derelinquuntur, par.1.pa.374.num.28
Philosophi propter admirari cæperunt philosophari, par.3.pag.38. nume.1
Phœnis auis se ipsam comburit, par. 4.pa.282.nu.11
Philosophia Christiana duas continet partes, par.4 pag.2.nu.6
Phitonius Lacedæmonem missus vt reipub. leges videret, & eius respõsum vide, par.1.pa.261.nu.28.
Piscina probatica, exemplum fuit piscinæ sacramentalis futuræ, part.1. pa.109.num.5
Pigritia & ignauia fons ociositatis, p. 2.pa.126.nu.34. cum sequentibus, & pa.127.num.19
Pigritia est velut podagra quæ in senectute venire consuescit, par. 2.p. 13.num.37
Piger non potest facere ea quæ ad salutem spectant, par.3.pa.325. nu.7
Pythagoras eo quod enigmatice loqueretur, inter Græcos maximè commendatur, part.2.pag.15. nu.1
Pythagoræ notabilis sententia de veritate, par.1.p.345.num.27
Piscium, habentium & non habentium alas discrimen, par.3.pa.501 num.9
Plinius iunior quid de Christianis Traiano scripsit, parte.3. pagina. 519.nume.30
Plaga ciniphum improuisa & repente missa Pharaoni non sic aliqpar te.1.pa.27 num.30
Plus temporis corpori quam animæ tribuitur in vtriusque bonis acquirendis, par.1 pa.109.num.3
Plutarchi dictum de his qui reprehẽsionem ægreferunt, par. 1. pa. 210. num.19
Plus quã nobis præcipitur aliquando debemus facere, pa.1.pa.407.nu.4
Põdera, si horologio extrahuntur statim inordinatur, sic homo sine tribulationibus, par.1.p.55.num.8
Possessio rerum terrenarum nimis est periculosa, par.4.pa.99.num.21
Potentia superbos ac tyrannos, homines reddit, par.4.pa.137.nume.3
Potentes huius temporis circa debiles & pauperes solum imperium exercent, par.4.pag.137.nu.30
Populus in scriptura si non additur Domini semper malos denotat.p. 4.pa.219.num.29
Per pro in, sæpe accipitur, in scriptura, par.4.pa.281.num.8
Porticus Salomonis cum tẽplo fuit reædificata, par.2.pa.291. num.2
Prædestinationis signum est, libenter & humiliter reprehensiones ferre, par.1.pa.210.num.18
Prædestinati munus est, ruinas conscientiæ suæ semper reficere, par.1. pag.302.num.19
Prædestinationis signum est verbũ Dei cum affectu audire, par.1. pa. 345.num.28.

Prædestinatorum & reproborũ discrimen maximie notandum, part. 2.pa.17.num.8
Prædestinationis effectus bonis operibus comparandus est, part 3. pa. 104 nume. 26. & pagin. 207. nume.14
Prædestinatio quid sit, par.3 pa. 205. num.10
Prædestinatio à sola Dei voluntate procedit, parte. 3. pag. 208. nume.19
Prædestinationis donatio, non competit Christo in quantum homo, par.3.p.206.nu.11
Prædestinatio est ab æterno & immutabilis ibidem.
Præcepta prius, quam ea, quæ sunt sub consilio adimplenda sunt, par. 2.pa.336.num.19
Præcepta Dei suauissima sunt, mundi vero è contra, part. 3.pa.30. nume 10.
Præcepta diuina diligenter ad memoriam reuocanda sunt, parte. 4. pag.29.num.8
Præcepta diuina maxima cum obseruatione custodienda sunt, part. 4.pag.158.num.13
Prędicator odio habetur quia vitia reprehendit, par.1.pa.209. num. 17.
Prædicator prædicare debet iuxta mores audientiũ, p.1.p.311. nu. 19.
Prædicator prius faciat quã doceat, par.1.pa.346.nu.12.& par.2.p. 24. nu.28 & pag.115.nu.22
Prædicator conformari debet verbis quæ dominus Moysi dixit, ego ero tecum, par.1.pa.27.nu.3
Prædicator personã Christi Domini repræsentat, par.1.p.147. num. 9.
Prædicatores, prælatique omnes si proficere intendunt: orare necessarium est par.2.pa.181.num. 1. & pa.280.num.12
Prædicatores vanas eloquentias dimittant.par.2 pa.95.nu.32
Prædicatores Dei incãtatores dici possunt.par.2 pa.16 num.4
Prædicator disponit, Deus autem in cordibus doctrinam impriimit, pa. 2.pa.17.nu.5.& 6
Prædicatoris doctrina admittenda, licet non sit probatæ vitæ & opinionis, par.2.pa.24.nu.29
Prædicator debet esse zelator salutis animarum par.2.pa.26.nu.33
Prædicator magnopere delectatur fructum cernens suæ prædicationis, par.3.pa.21.num.23
Prædicator potius operibus quam verbis debet prædicare, par.3. pagi. 84.num.4.& pa.191.nu.2.& pa. 299.num.1
Prædicator orationi deditus esse debet, par.3.pa.84.nu.5
Prædicator debet magnopere zelare honorem Dei, par.3.pa. 349. nu.2
Prædicatio quibus præsertim prosit par.3.pa.572.nu.23
Prædicatores patres vocandi sunt, & omni laude digni, par.3.p.198.n.2
Prædicatores veritatis persequutiones patientur, par.3.pa.286 nu. 39
Prædicatores debent esse concordes, par.3.pa.256.nu.22

Præ-

Prædicatores res vtiles & neceſſarias ſæpe repetere non vereantur, par. 3.pa.364.num.12
Prædicatio publicè fieri debet, par. 3. pa.235 num.10
Prædicatoris officium aſsignatur, p. 4.pag.15.num.2
Prædicatio Euangelica perſequutionibus perficitur, par.4. pa. 19. nume.15
Prædicator plus orationi quam rhetoricis floribus ſe debet dare, par.4 pag.95.num.10
Prædicator dicturus eſt aliquid quod circa intellectum verſetur, & ſtatim id ad voluntatem directurus, part.4.pa 96.num.11
Prædicatores non niſi plurimis & illuſtribus auditoribus hodierna die prædicare dignantur, par. 4.pagi. 297.num. 26
Prædicatoribus proprium eſt conuertere aquas in ſanguinem, p.4.pa. 27.num.5
Prædicatoris zelus qualis futurus ſit, par.4.pa.95.num.9
Prædicationis effectus, par.4.pa. 14. num.1
Prædicationis Euangelicæ meſsis vberrima, parte. 4. pagina.19.nume.14
Prælati ſi neceſsitas poſtulat, grauiter debent punire iniuſtos, par. 1. pag.93 nu.13
Prælati hoſpitalia viſitare decorum & honorificum eſt, par.2. pa. 108. num 1
Prælaturam expetere reprehenſibile & execrabile eſt, par.2. pa. 139. num.16
Prælatus maximum onus habet ſupra ſe, par.3 pa.55.nu.21
Prælatus medicus eſt ſpiritualis. par. 3.pa.56.nu.22
Prælati multoties ſtatuta faciũt, quæ non obſeruant, par.3.pa 196.num. 16
Prælati non debent ſuperbire, par 3. pa.199.num.25
Prælati ſubditorum peccatis non obuiantes grauiter punientur par. 3. pa.429.nu.20
Prælatus qui ſubdito ignoranti munus committit, peccat mortaliter, par.2.pa.118.num.29.& 30
Prælati ſubditis non ſoluentes miniſterium iniuſtitiam committunt, par.2.pag.139.num.16
Prælati ac domini, munerum diſtributionem qualiter ſeruare debeãt, par.4.pa.123.num.25
Prælati & præfecti non paruæ notantur culpæ, ſi qua deordinatio in Repubi.vel communitate fiat, par.4. pag.159.nu.7
Prælati ſuo peruerſo exemplo, graue damnum inferunt ſubditis, par. 4 pag 159.nu.8
Prælatorum fæuitia quam in ſubditos exercent taxatur, par.4.pagin. 232.num.7
Prælati iniqui maius nocumentum Reipublicæ afferunt quam eiusho ſtes par.4 pag.237.num.21
Præmium ſequẽtibus Chriſtũ quod ſit, & præmium ſequentibus diabolum,

bolum,par.4.pag.226.num.18
Prætor & rector ciuitatis peccata publica vitare & punire debet,par.3. pa.350.num.7
Prophetæ passim vtũtur hoc verbo, hæc dicit Dominus, quasi dicant, faciendum est,par.1.pa.46.numero.9
Prophetæ olim res futuras, non solũ verbis, sed etiam operibus prophetabant,par.1.pa.406.nu.1
Prophanationem templi proprijs manibus punit Deus, cætera peccata per ministros,par.1.pa.276. num.11
Protogenis pictura,par.1.pa.130.nume.12
Processio diuinarum personarum explicatur,par.3.pa.167.nu.3
Prosperitas huius vitæ multoties homines perdit, par.3.pa.212.numero.31
Promissis cum Deo stare debemus, par.4.pa.31.nu.12
Prouidentia Dei erga homines,part. 3.pa.339.num.13
Pugna cruenta exoritur inter iustitiam & misericordiam Dei, homine peccante,par.4.pa.169.num.8
Pulchritudo mulierum fons malorum,par.1.pa.380.nu.12
Pulchritudo ieiunio est postponenda,par.2.pa.78.nu.27
Punit Deus æqualiter eos, qui sua beneficia recipere nolunt, atque illos qui ipsum offendunt,par.1.pa. 428.num.36
Prudentia maximè necessaria adgubernandum,par.3.pa.57.nu.25
Prudentes huius sæculi nõ percipiũt res spirituales,par.4.pa.39.num.36
Prudentia in rebus agendis necessaria,par.3.pa.528.num.19

Q.

QVadragesima à quo initium sumpsit,par.3.pa. 89. nu.21 Quadragesima commendatur ibidem.
Quærens Deum,non occasiones,sed etiã vbi inueniri solet,scire oportet,par.1.pa.349.nu.10
Qui ab spiritu Dei possidentur quid quid ab hoc illos abstrahere videtur,maximè abhorrent,par.1. pa. 63.num.6
Quies conscientiæ aliquorum ieiunantium & pœnitẽtium falsa est, par.1.pa.61.num.1
Quiescere absque gloria adepta non debemus,par.3.pa.563.nume.32
Qui seruum emit,consequenter omnia eius opera cum eo emit, par.1. pa.4.num.10
Quise amare inimicum simulant,siminima eis offertur occasio,ostendunt quod intus est odium, par.1. pa.50.nu.20
Qui alium corrigit, seipsum corrigat prius necesse est,par.1.pa.217.n.13
Qui spiritualium sensum amiserunt, sicut pars carnis cauterizata,insensibiles manent,par.1.pa.16.nu.21
Qui vere Deum amat,in dies magis, ac magis cõtristatur,quod in eum pecca-

peccauerit,p.1.pag.29.num.9
Qui reprehensione dignus est, nō semel,sed bis, & crebro reprehendēdus est,p 1.pag.94.nu'17
Quod valdè amamus, in corde locamus,p.1.pag.16 nu.20
Quo plus aliquis in seruitio Dei proficit,eo profundiores labores experitur.p.1.pag.56.num.1

R.

RAtio naturalis, admonet ieiuniū & abstinentiam,par.1.p.31.numer.16
Recollectio commendatur, part.2.p.47.num.13
Recordatio iudicij,retrahit hominē à peccato,par.2.p.168.num.16
Rhetorica humana nō est necessaria sapientiæ Euāgelij,p.1. pa. 11.nu.5
Redemptionis opus gloria Dei dicitur,par.2.p.3.nu.8
Redemptio hominum, Deo fuit singularis gloria,p.3.pag.144 num.2
Redire ad vomitum peccatores iniquissimum est,p.2.pa.120.num.37
Reduplicatio in sacra Scriptura ,frequentationem & velocitatem significat,p.2.pag.315.nu'30
Regum & iudicum documenta,p.2.pag.332.num.9
Regis nomen quotiescumq; in Scriptura absolutè ponitur, de Christo intelligitur, part. 4. pagi.247.num.24
Regis peccatū,damnū intulit populo,par.3.p.306.nu.21
Regula quædā ad intelligendā sacrā Scripturā ponitur.p.1. pa.461.n.6
Regula quædam Diui Hieronymi. par.4.p.15.nu.4
Regula generalis ad cognoscendum opus,vtrùm sit malum, p.4. pagi. 228.num.24
Religiosus, & quicunque iustus, quo magis Deo appropinquat,res mūdi eo viliores sibi videntur,p. 4.pa. 164.num.32
Religionis ingressum alicui impedire,graue peccatum est,p.4.p.207. num.27
Religiones habent iustorum greges, p.4.pag.151.nu.33
Religio Christiana magis in operibus quam in verbis consistit, part. 3.pag.84.nu.4
Religio quasi sepulchrum est, part.3. p.409.nu.34
Religiosus summa pace fruitur.par.3 pag.410.nu.36
Remedium approbatum contra diaboli tentationes, est occasionum deuitatio,par.1.p.65.nu.11
Reprehensiones patienter sunt tolerandæ.par.1.p.210.nu.20
Repetere quod semel satis non dicitur nullū est vitiū.p.4.pagi.66.n.2
Reprehensiones non libenter ferre maxima hominum miseria est,p. 1.pag.359.num.11
Reprehensio æquo animo sustinenda est,par.2.p.394.nu.29.&.par.3. p.572.num.25
Reprehensione peccatores emolliuntur,par.3.p.482.num.27

Reprehenſiones Dei quid in homine facere intendant.part. 4.pagi. 185.num.18
Reprobationis ſignum eſt,in concionibus peruerti,potiùs quã conuerti.par.1.pag.89.num.3
Reprobationis ſignum eſt. ægre ferre reprehenſiones par.1.p.210.nu.18
Reproborum ſignum clariſsimum, p.4.p.18.nu.12
Reprobos ad ſe Deus curat allicere, p.3.pag 531.nu 28
Repugnandum Deo non eſt in vlla re.p.4.pag.260.nu.33
Res huius ſæculi habent initium dulce,& finem amarum:res autẽ diuinæ è contra par.1.pag. 107.nu.17
Res noſtræ animæ,Deo ſunt maximæ curæ,pa.1.pag.116.nu.16
Res ineffabiles ſolent in Scriptura ſacra ſignificari hac dictione,ſic,p.1. pag.245.num.9
Res vt perfecta dicatur, quid debeat habere.par.3.p.570.nu.18
Reſpublica & quæuis communitas, ſine præfecto non poteſt diu conſiſtere,par.4.p.165.num.35
Reſpublica nunc paralyſim patitur, par.2.p.117.num.28
Reſpublica bona erit,ſi rectores eius boni ſunt,& è cõtra,par.4.p.237. num.21.&.22
Reſurrectio Chriſti fuit efficiens cauſa noſtræ glorificationis, part.1 p. 133.num.19
Reſurrectio Chriſti & noſtra, eſt conſolatio afflictorum,p.1.pagi.459. num.11.
Reſurrectionis tempore lætari oportet,ſicut quadrageſimæ triſtari, p. 2.pag.375.num.1
Reſurrectio Chriſti.Domini, quare quotannis celebretur,pãr.2. p.384 nume.1
Reſurrectio Chriſti maximum eſt argumentum eius diuinitatis, par.3. p.553.num 2
Reſurrectio Chriſti Domini,bonis lętitiæ fuit cauſa, malis verò triſtitiæ,par.4.p.283.num.15
Reſtitutio ſtatim fieri debet.par.2.p. 119.num.32
Reſpõdere debemus ad conuitia, cũ manſuetudine,par.4.p.218.nu.27
Reuerentia templo exhibenda,part. 1.p.85,nu.16.&.pag.367.nu.6
Romanorum in triumphis,humilitatis exemplum,par.1.p.34.nu.24
Romanorum triumphi modus, p.1. pag.119.num.5
Romæ nota contigiſſe obſtupendũ caſum,par.2.p.35.num.24
Romani quare diuites & opulentos iudices ſtatuebãt,p.2.pa.227.n.19
Romani ſub ſpecie Reipub.amplian dæ,orbem deprædarunt, part.2.p. 323.num.17
Romani dies proſperos lapidibus albis numerabant,infœlices verò nigris,par.3.p.171.num.14
Romani quomodo conuiuium celebrabant,par.4.p.188.nu.35

S.

SAcerdotis vita caſta & immaculata,par.1.p.67.num.20

Sacer-

Sacerdotum, & ecclesiasticorum auaritia.par.1.p.88.num.22
Sacerdotes multi ingrediuntur in ecclesiam propter solã vtilitatem tẽporalem.par.1.p.274.nu.6.
Sacerdotis munus & officium maxime est confessoris.par.2.pag.334.num.13
Sacerdotibus, maxime quibus animarum cura incumbit misericordia commendatur,par.2.pag.246.num.35
Sacerdotes quomodo dicuntur peccata populi comedere,par.3.pag.117 nume.28
Sacerdotes ad sacrificium cum puritate accedant.p.3.pag.533.numero.34
Sacerdotes mali, vere consecrant sicut & boni.par.3.p.534.num.37
Sacerdotes angeli dicuntur & quare. p.1,pag.94.num.18
Sacerdos reliquis debet esse exẽplo. par.3.pag.117.num.29
Sacerdotes protectores pauperũ esse debent.par.3.p.153.num.28
Sacerdotis officium in populum. p.3. pag 172.num.17
Sacerdotes prauæ vitæ præ cæteris Christo iniuriam faciunt.p.3.pag. 195.num,15
Sacrificium Noe post diluuium figura fuit sacrificij Iesu Christi Domini.p.1.pag.395,num.24.& sequentibus.
Sacrificium sine misericordia non acceptat Deus.part.3.p. 519.num.31
Sacramenta maxima cum reuerentia sunt recipienda.par.3.pag.54. num.18
Salutis nostræ spiritualis negotium raro tractamus.par.4.p.28.num.5
Salus animæ nõ differenda,par.4.p. 194.num.17.&,18
Salus corporis quare difficillime impetretur, animæ vero facillime. par.1.p.186.num.9
Salutis animæ negocium cæteris est præferendum,par,2.pagi.258.nume.30
Salus nobis à Deo tribuitur vt illi seruiamus quod ê contra fit. par.3.p. 305.num.18
Sapientia Dei in institutione sacramenti pœnitentiæ. part.1. p.146. num.5
Sapientioribus ea nonnunquam abscondit Deus: quæ paruulis reuelat.par.2.p.241.nu.19
Sapientia vera quibus cõmunicatur. par.3.p.109.num.3. & deinceps.
Salomõ primum omnium, templũ Deo construxit,part.2. p.224.nume.10
Sanctos imitari decet.par,2, pag.93. num.26
Sanctus Dominicus quid in populi ingressu dicere solebat.par.1.pag. 150.num.16
Sanctorum exemplis peccatores maxime mouentur ad pœnitentiam par3.pag.119.num.1
Sancti multis de causis,digni sunt honore&reuerẽtia.par.3.p.268.n 23

Sancti maxime honorantur à Deo. par.3.p.269.num.2
Sanctificare Deum filiũ ſcilicet Chriſtum quibus modis accipi poſsit. par.4.p.229.nu.27
Sancti Ægidij ordinis minorum dictum de gratia.par.1.p.208.nu,14
Sanctorum oratio meretur de congruo, conuerſionem peccatoris. p. 3.p.284.num.34.
Sapientiæ diffinitio.part.1. pag.209. nume.19
Sapientia connotat actũ intellectus, & voluntatis,ibidem.
Satiatus homo ad nihil vtilis.par.1.p. 86.num.17
Sathanam imitãtur qui alios ad peccandum promouent, part.1.p.71. num.30
Sathanas qui in vita non potuit contra multos in morte extinguet lucernam gratiæ eorum.par.1.pagi. 225.num.10
Sanguiſugæ ſolicitudinibus & rerum curis cõparãtur.par.2. p.54. nu.34
Sanguineus Chriſti ſudor in quantã copiã proceſsit.p.3. pa. 545.nu.27
Scandalũ punitur.p.2.pag.155.nu.33
Scandali peccatum grauiſsimum eſt par.3.p.65.nu.17
Scandalum committit qui proximo ſuo loquelam negat.par.3.pag.65 nume.17
Scandalum puſillorum maxime cauendum eſt.par.3.p.193.num.7
Scriptura non meminit de ſeruis neque dominis vſq; ad tempus Noe par.1.pag.39.num.9
Scriptura ſacra cum certam diſpoſitionis famam opponit, opus aliquod ſingulare innuit.par. 4.pag. 178.num.4
Scriptura Græca cum aliquid rei alicuius proprietatem habere dicit: ſæpe rem ipſam eſſe ait.p. 4.pag. 209.num.3
Scriptura citare ad reſiſtendum tẽtationibus quid.par.1.p.70.num.26
Scriptura in tentationibus muniẽdi ſumus.par.1.p.69.num.25
Scriptura iuſtos, diuerſis nominibus diligentiam ſignificantibus appellat.par.2.p.259.nu.32
Scriptura vocabulorum repetitione frequenter vtitur. part.2. pag.315. nume.30
Scriptura, inuiſibilia per ſimiliora illis,declarat.p.3.pag.438.num.8
Scrupulum habuerunt Iudæi intro eundi,in domum Pilati non vero crucifigendi Chriſtum.p. 1.pagi. 63.num.4
Scrupulus de re minima non eſt habendus contempta maiori. par.4. pag.161.num.23
Scrupulũ habent aliqui de minimis & non de maximis.par.3.pag.315. nume.17
Scientia Dei rebus neceſsitatem non imponit.part.3.pagin.209.numero.21
Secretum viris virtutibus prẽditis nõ alijs reuelandum. part.1.pag.18. nume.1.

Secretum non omnibus communicandum est,par.4.pa.27.nume.1
Senes lepidos ac in bene faciendo remissos esse malum signum est, p. 2.pa.320.nume.8
Senis cuiusdam elegãs & admussim descriptio,par.2.pa.113.nu.14
Senectutis quædam descriptio, part. 3.pa.397.nu.35
Senes nõ quamcunq; sed perfectam debent habere virtutem, parte. 4. pa.6.num.18
Sensus exteriores de se, nec bonitatem nec malitiam habent, par.1.p. 30.nu.13
Sensus hominis maiores hominis inimici,par.4.pa.43.nu.7.
Sensualitatis cum ratione repugnantia quare lex appelletur,par.1. pa. 137.num.3
Sensualitas laborem refugit, parte.1. pa.321.num.18
Sensualitas animam excæcat, par.2. pa.325.nu.23
Sensualitas pusillanimes cogit ne bonum apprehendant,par.1.pa.321. num.18
Senecæ dictum de sensibus,par.3.pa. 340.nu.16
Sententia D.Basilij de peccatoribus declaratur,par.4.pa.175. num.28. & 29
Sepulchra sumptuosa Christianorũ ab Aegyptijs incœperunt,parte.1. pag.172..nu.28
Sepulchro quodã Romę aperto,quid scriptum repertum sit,par.3. pag. 531.nume.25
Serui non obtẽperent dominis suis in peccatis,par.1.pa.39.nu.11
Serui quomodo seruire debent dominis suis par.1.pa.39.nu.11
Seruiat Deo vnusquisq; in suo statu. par.1.pa.413.nu.21
Seruos Dei impedire maximum est flagitium,par.3.p.36.nu.32
Serui Dei maximam curam habent de proximorum salute,par.3. pag. 273.num.1
Serui Dei honorem diuinum pro virili tueantur,part.4.pa.197.nu.25
Serui Dei in hac vita & in alia solatium habebunt,par.4.pa.218.nume.27
Seruorum Dei,duo genera recitantur par.4.pa.285.nu.19
Serui Dei non debent à bono incepto desistere,par.2.pa.41.nu.43
Serui Dei patienter iniurias tolerare debent,par.4.pa.192.nu.11
Serui Dei habitu & vestitu cognoscuntur,par.2.pa.215.nu.27
Seruitus propter quod peccatum sit mundo introducta,parte.3.pa.293. num.17
Seruire Deo debemus his rebus, quibus eum offendimus,parte.3.pag. 481.num.25
Sequentes Christum persecutiones patientur,parte.4.pagina.181.nu. 13
Signum potissimum ostendens animam ab Aegypto id est, à peccato exisse, est sacrificium mutare, par.1.par.64.nu.8
Signum crucis in aduentu Domini

apparebit in confusionem, rebellionis malorum, par. 1. pa. 76. nu. 11.
Signum peruersæ conscientiæ est, alio rum non sui rationem habere, pa. 1. pag. 127. nu. 17
Signa exteriora, indicant interiora hominis, par. 2, pa. 49. num. 19 cũ sequentibus,
Simonia vitium antiquissimum exe cratur, par. 2. pa. 316. nu. 26
Simonia ex ambitione & superbia oritur, par. 3. pa. 495. nu. 24
Similitudines ad aliquid in memoria retinendum valde conducunt, pa. 1. pa. 1. num. 3
Similitudinibus loquutus est Deus vt arcanum diuinum quod sub eis latet inuestigemus, parte. 1. pa. 10. num. 8
Similitudo causa est amoris, parte. 1. pa. 44. nu. 2
Synagoga quare non appelletur regnum cœlorum sicut ecclesia, parte. 4. pa. 2. num. 4
Societas quærẽda vt Deo seruiamus. par. 1. pa. 411. nu. 16
Societatis vtilitas, parte. 1. pagi. 463. num. 23
Solicitudo nimia pro temporalibus, par. 1. pa. 7. num 20. & 21
Solicitudo amanda, par. 2. pa. 71. n. 5. & pa. 123. nu. 8
Solicitudo rerum temporalium causa est multorum peccatorum. par. 3. pa. 338. nu. 9. & pa. 341. nume. 19
Soldani cuiusdam factum in mortis transitu, par. 1. pa. 172. nume. 27
Spes appellatur à Platone somnia vigilantum quod nomen spei iustorum non conuenit. p. 1. pag. 127. numer. 2.
Spes vocatur solatiũ laborum part. 1. pag. 127. num. 2.
Spes apud inferos non est, par. 1. pa. 128. nu. 5
Spes præmij multum incitat homines ad laborem. p. 3. pag. 10. nu. 30.
Spes cum pœnitentia gratissima est Deo p. 2. pag. 96. num. 34.
Spem vbi afflicti habent qua consolantur, par. 3. pa. 557 nu. 16
Spes pœnam ingerit, par. 4. pag. 26. nu. 37
Spes patientiam requirit ibidem.
Spes vitæ longissimę homines fallit. par. 4. pa. 133. num. 18
Spes in Deo ponenda est par. 4. pa. 184. nu. 24 & pag. 295. nu. 21
Spes producit amorem, par. 3. pa. 485 nu. 36
Spes in fide nititur, part. 3. pa. 110, numer. 8
Spiritus sancti ignis commorans in anima eam Dei desiderio flagrare facit, par. 1. pa. 63. nu. 7
Spiritum sanctum duce in omnibus operibus nostris oportet semper habere, par. 2. pag. 74. nu. 13
Spiritualia bona absolute dicuntur bona, par. 3. pa. 390. nu. 15
Spiritus sanctus quare missus fuit post ascensionem. par. 4. pa. 291. num. 9
Spiritus sanctus ventus dicitur, par. 3. pag. 84. nu. 6

Spi-

Spiritus ſanctus nomen accipit à bono quod in anima operatur. p.2. pa.185.nu.13.
Stare in via Dei eſt retrocedere. p.1. pag.331.nu.15.
Statuta hominum illa ſunt iuſta, quæ diuinis præceptis non cõtradicũt. p.4.pag.165.n.34.
Statuta hominũ diuerſa, diuerſa debent habere exercitia.p.4.pa.242. nu.8.
Struthionum obliuio.par.3.pag.516. nu.20.
Subditi rotis comparantur, quia non debent habere propriam voluntatem.p.2.pa.335.nu.17.
Subita mors pœna eſt rebellionis præteritæ.p.1.pag.36.nu.29.
Superbia caput eſt omnium vitiorum.p.3.pag.451.nu.12.
Superbiam maxime execratur Deus. p.4.pag.127.nu.1.
Superbus tã Deo quam hominibus odio habetur.ibid.
Superbos Angelos nec homines cœlum ſuſtinere nequit.p.4.pag.128. nu.3.
Superbi diuerſa habent itinera. p.4. pag.48.nu.22.
Superbos propter quid permittat Deus in aliqua peccata incidere.p. 3.pag.200.nu.29.&30.
Superbia aduerſus Deum inſiſtit. p. 3.pag.201.nu.31.
Superborum pœna.p.3.pagi.456.nume126.
Supplicia quibuſdam immittit Deus ad correptionem aliorũ.p.4. pag. 117.nu.8.
Supplicium eſt Dei, curioſos in concionibus tantum ſibi placentia audire.p.pag.12.nu.8.
Suffragia à Deo, potius ad ſpiritualia quam ad temporalia poſtulare debemus.p.4.pag.180.n.12.
Sumptus moderati ſint ſi volumus habere vnde pauperibus ſuccurramus.p.4.pa.186.num. 8.
Sumptus ſuperfluos faciunt diuites, & pauperum penuriæ non recordantur.p.1.pag.453.n.25.
Suſpicio duplex.p.1.pag.295.nu.34. &.35.
Syndereſis, ſiue naturalis rationis lumen, bonis & malis communis.p. 3.pagi.22.nu.26.
Syndereſis conſciẽtię veluti exactor peccatoribus moleſtiam infert. p. 2.pag.108.n.31.

T.

TEmplum domini viſitãdum, an te iter agendum.p.1. pag. 81. nu.1.
Templi irreuerentiam proprijs manibus punit Dominus.p.1.pa.276. nu.11.
Templum Dei duplex.p.3. pag. 356. nu.23.
Templum Dei maxima reuerentia colendum.p.1.pag.367.nu.6.
Templi dedicationes tres reperiuntur in ſcriptura ſacra.p.2.pa.293.

num. 9.
Téplum eſt locꝰ peculiarisorationis. p.3.pag.117.n.27
Templum Salomonis quadraginta annorum ſpacio reædificatũ eſt. p.2.pag.291.n.2.
Temporalium rerum ſitim nunquã extinguimus,cæleſtibus vero ſtatim ſatiamur.p.1.pag.329.n.10.
Tempus amittere, graue hominum detrimentũ eſt.p.1.pa.362.nu.18.
Temporalium rerũ obliuio ab amore Dei gignitur.p.2.pag.237.numero.6.
Tempus non eſt fruſtra contemnendum.p.4.pag.194.nu.18.
Tempus puero aſsimilatur. p.1.pag. 363.nu.21.
Tempus opportunum pœnitẽtiæ nõ prætermittendũ.p.2.pa.266.n.13.
Temporis aſsignatio aliquando ad rei exaggerationem multum conducit.p.292.nu.5.
Temporis nil habemus amplius quã vnum nunc.p.3.pa.150.nu.20.
Tentationes vincere,non viribus noſtris ſed potentiæ Dei tribuendũ eſt.p.1.pag.60.nu.23.
Tentat diabolus,à minoribus ad maiores tentationes incipiens. par.1. pag.67.nu.19.
Tentationibus paruis & etiam minimis cogitationibus reſiſtendum eſt.p.2.p.26.nu.35.&.pag.82. nume.37.
Tentationibus nos offerre non decet.p.2.pag.74.nu.15.
Tentãtur à Diabolo iuſti non tamẽ quos habet in poteſtate.p.2. pag. 76.nu.19.
Tentandi nos ex quacunque minima re occaſionem ſumit diabolus.p.2,pag.79.num.29.
Tẽtatio ne culpa fiat à quo impediatur.p.4.pag 69.num.11.
Tentatio ſecundum Iſidorum quid ſit ibidem.
Tentationem exemplo Chriſti ſuperare debemus.p.4.pag.70.numero.13.
Tentatio alteri tentationi ſuccedit. p.4.pa.77.nu.34.
Tentari minus nobis nocet, quã nõ tentari,ibid.nu.35.
Tentatio non ſolum vtilis ſed etiam maxime neceſſaria eſt.p.4.pa.78. nu.36.
Tentatione virtus perficitur.p.4.pa. 78.nu.36.
Tentatio non ſemper auꝭertur nobis,ſed auxilium quo ei reſiſtamꝰ conceditur.p.4.pag.203.numero 14.
Tentat Deus iuſtos vt ſuos agnoſcãt defectus.p.4.pag.183.nu.21.
Terra itineris quivocãtur.p.1.pag.15. nu.17.
Terra promiſsionis,quare lactis, ac mellis dicatur abundans & nõ panis & vini.p.3.pag.323.nu.2.
Terra irrigata animalium ſanguine vberrima,vberior tamen ſi humano ſanguine irrigetur p.2. pag.23. nu.24.

Teſtamentarij cito vltimam teſtatoris voluntatem adimpleant. p. 2. pa 125. n. 36.
Teſtamentorum ordinatio ſalutis tẽpore & non infirmitatis debet fieri. p. 2. pa. 266. nu. 12.
Teſtamentum quid ſit. p. 3. pagi. 501. nu. 7.
Teſtamentum morte confirmatur ibidem.
Thesaurizare debemus in cœlum, pa 4. pag. 53. nu. 37.
Timor Domini valde neceſſarius. p. 1. pag. 73. nu. 3.
Timor Dei, vt ſæpe in vinea, conſeruat fructum bonorum operum. p. 2. pag. 160. nu. 14.
Timore Domini ablato homo facile inducitur ad peccandum. p. 4. pag. 78. nu. 38.
Tiburcius Lacedæmoniorum legiſlator. p. 4. pag. 157. nu. 12.
Tormentum maius erit malis in die iudicij furorem vultus Domini tolerare quam cruciatus infernales perpeti. p. 1. pag. 77. nu. 13.
Tormenta damnatorum quæ ſint. p. 3. pag. 223. nu. 31.
Tribulationibus conatur Dominus nos adducere ad ſe. p. 2. pag. 89. n. 15. & pag. 150. num. 18. & pag. 161. nu. 16.
Tribulatio hominem facit ordinatũ incedere. p. 1. pag. 55. nu. 8.
Tribulationes à Deo mittuntur. p. 3. pag. 375. n. 7.
Tribulationes & labores quid efficiant. p. 3. pa. 376. nu. 11.
Tribulationes ad Deum perducũt. p. 3. pag. 402. nu. 12.
Tribulationibus gaudet iuſtus. p. 3. pag. 533. nu. 32.
Tribulationes ſuauiſsimæ iuſtis videtur. p. 4. pag. 255. nu. 17.
Tribulatus & perſequutus, nullum aliud refugium quærat præter dei p. 4. pag. 72. nu. 10.
Triſtitia ficta hypocritarũ fugienda, vera autem pro peccatis non ſolũ habenda, ſed neceſſaria eſt. p. 1. pa. 28. nu. 5.
Transfigurari Dominum non erat valde mirandum. p. 1. pagin. 130. num. 10.
Triſtitia proprium eſt medicamentũ peccati. p. 3. pag. 47. n. 25.
Triplex ardor miſeram animam cõburit ſcilicet, ira, auaritia, & luxuria. p. 1. pag. 57. nu. 13.
Triumphi Romanorum modus. p. 1. pag. 34. nu. 24.
Triumphus Romanorum qualis. p. 1. pag. 119. n. 5.
Troianorum concilium. p. 3. pag. 122. nu. 9.
Turca virga furoris Dei in Chriſtianos. p. 1. pag. 9. nu. 27.
Turpitudo ſenſualis. p. 1. pa. 256. n. 12
Tyrãni intẽtio licet ſit regna acquirere: Dei tamẽ eſt per eũ de nobis vindictã ſumere. p. 1. pa. 9. n. 27.
Tygris multi color millies tonſa cum eiſdem coloribus manet. p. 1. pag. 29. num. 10.

V.

VAdens in templum vt fœminæ videat, ambulans reuertitur, & sic de singulis. p. 1. pa, 37. n. 3

Vanagloria fugienda. p. 1. pa. 146. n. 6. & p. 2. pag. 51. nu. 27.

Vanum est de suorum nobilitate gloriari. p. 2. pa. 92. n. 22.

Vanitas mundanæ homines morte vsq; sequitur. p. 3. pag. 183. num. 13.

Væ damnationem æternam significat p. 4. pa. 11. nu. 32. & p. 2. pag. 110. nu. 7.

Verba plena spiritu cum bono exemplo sunt instrumenta alliciendi animas ad Deum. p. 1. pag. 11. n. 4.

Verba diuina in intimo cordis sunt reponenda. p. 1. pag. 16. nu. 10.

Verbum Dei in terra bene dispositæ radices agit. p. 1. pa. 17. n. 24.

Verbum Dei attente audire quantũ interfit. p. 1. pag. 288. nu. 15.

Verbum Dei libenter audire signum est prædestinationis. p. 2. pa. 284. nu. 25.

Verbum Dei audire includit obedire. p. 2. pa. 285. nu. 28.

Verbi Dei auditores olim feruentiores erant. p. 2. pag. 235. nu. 2.

Verbum Dei nõ audire ex quo principio dimanat. p. 2. pag. 16. nu. 3. & 4. & pag. 288. n. 25.

Verbi Dei seminator Christus. p. 2. pag. 22. nu. 21.

Verbi Dei auditores huius temporis quales sint. p. 2. pagin. 25. numero. 31.

Verbum Dei, ignis, malleus, gladius aqua, nix, in sacra scriptura appellatur p 2. pag. 96. nu. 36.

Verba indicant interiora hominis. p. 2. pag. 216. nu. 30.

Verbum Dei in duobus præcipue cum semine materiali habet similitudinem. p. 3. pag. 15. nu. 7.

Verbum Dei quomodo audiendum sit. p. 3. pa. 17. nu. 12.

Verbum Dei breuissimo tempore fructificauit. p. 3. pag. 20. n. 21.

Verba suauia corda audiẽtium emolliunt. p. 3. pag. 56. nu. 24.

Verba illa quæ dicuntur in Symbolo Sanctorum cõmunionem explicantur. p. 3. pa. 284, n. 32.

Verba diuina sunt alimenta spiritus, & aliud sonant, aliud vero innuũt p. 4. pag. 1. n. 3.

Verbum Dei est medium quoddam ad gratiam & gloriam. p. 4. pag. 17 nu. 8.

Verbum diuinum, mori non potuit. p. 4. pa. 30. nu. 10.

Verbum Dei qualiter sit ruminãdũ. p. 1. pag. 254 n. 6.

Vedius Poli⁹ tyrãnus. p. 4. p. 110. n. 24

Vepres diuitiarum & solicitudinum secularium ab anima euellendæ, vt ei verbum diuinum proficiat. p. 1. pag. 17. nu. 23.

Venæ animę precioſi sunt metalli, & maximæ vtilitatis: corporis vero vilis. p. 1. pag. 109. nu. 3.

Veneratio templo exhibenda. p. 1. pag. 86. nu. 16.

Venatores qui in ſacra ſcriptura leguntur omnes ſunt in inferno. p. 3.pag.143.nu.34
Veritas Euangelij nõ eſt ſilentio prętermittenda,par.1.pa.44.nu.1.
Veritatis cognitio eſt finis humanæ rationis,par.1.pag 398.nu.2.
Veritas eſt centrum omnium virtutum,pa.1.pa.345.nu.27
Veritatem celare malum,par. 1. pa. 398.nu.1
Veritas omnibus eſt inuiſa.par.2.pa 283.num.22. &.pa.3.pa.448.nu.4
Veritas etiam in moribus reperitur par.3.pag.282.nu.27
Veritas in vniuerſali odio haberi nõ poteſt, bene tamen in particulari. par.3.pa.428.nu.17
Veritas doctrinæ ex vitæ innocentia procedit,par.4.pa.210.nu.5
Veritas hodierna die ob lucri parum, reticetur par.4.pa.213.nu.14
Veri humiles in omnibus humiliantur nec gloriam ſuam quęrunt.par te.1.pag.323.nu.24
Veritatem prædicatori affirmanti, non credere : cauſa eſt noſtræ condemnationis.par.2. pa. 283. nu 22
Verecundia propria , bellum inferebat Chriſto,par.3.pa.152.nu.46
Verecũdia amiſſa facile cætera amittuntur,par.3.pa.477.nu.12
Veſtium profanitas fugienda.par.3. pa.217.nu.11. & par.2.pa.146. nu. 5.& pa.215.nu.27
Via quæ ducit ad cęlum plana eſt & ſuauis , e contra vero quæ ducit ad infernum,par.3.pa.124.nu 16
Via iniquitatis maximam peccatoribus anxietatem affert, par.1.pagi. 184.nu.3
Viduarum & orphanorum cauſæ iudicibus commendantur,par.1. pa. 306.nu.3
Vidua quomodo viuere debeat , par. 3.pa.394.nu.25
Victoriam licet in tẽtatione aliqua reportaueris ne te ſecurum exiſtimes,par.1.pa.60.nu.22
Vilibus creaturis Deus AEgyptios compunxit, ad maiorem eorum confuſionem,par.1.pa.35.nu.28
Vindictæ deſiderium fugiendum.p. 1.pa.357 nu.4
Virgines olim caſtæ , nunc licet concluſæ impudicæ,par. 1. pagi. 246. nume.13
Virgo conuerſationes fugere debet. par.2.pa.130.nu.27
Virtutis initium amarum ſed media dulciſſima,par.1.pa.107.nu.28
Virtus diuini verbi magna eſt,par.1. pa.346.nu.2
Virtutis ſicut proprium eſt prodere ſe,ita vitij ſe occultare par.1.p.146. num.4
Virtus eſt cõformis rationi,par.1.pa, 145.nu.
Virtus olim maiori pretio quam modo æſtimabatur,par.2.pa.52.num. 28.& 29
Virtus & peccatum tanquam contraria cum libero arbitro prælientur par.2 pa.162.nu.20

Virtutis ſpecie, & plurima peccata committuntur, par. 2. p. 322. nu. 14.
Virtutis difficultates obuiandæ ſunt par. 2. pa. 382. nu. 22
Virtutis viam ingredientibus planã reddit Deus, ne deficiant, parte. 2. pa. 383. nu. 25
Virtus non ſolum præmio ſed hono re eſt digna, par. 3. pa. 100. nume. 11
Virtutis principiũ amarum, poſtea vero dulciſsimum eſt, par. 3. p. 190. num. 35
Virtutes, aliæ internæ, & aliæ externæ & quæ ſint, par. 3. pa. 295. nu. 25
Virtutis via non deficiendum, par. 3. pa. 309. nu. 31
Virtus denuo incepta, honoribus ſæpe marceſcit, par. 4. pa. 22. num. 25
Virtus omnis verſatur circa difficile præcipue charitas. p. 4. pa. 57. n. 12.
Virtus difficilis videtur aliquibus vitium vero facile, par. 4. p. 286. nu. 22
Virtutes qui acquirit ſine humilitate quid facit, par. 4. pa. 119. nu. 20
Vir oprimi conſilij cui comparãdus par. 4. pa. 207. nu. 26
Vis amoris, & odij, maxima eſt, par. 4. pa. 214. nu. 16
Viſus Dei quam ſit potens ad beneficia cõferenda, par. 1. pa. 111. nu 12.
Viſus oculorum animæ à Deo obnixè poſtulandus, par. 2. pa. 42. num. 47. & 48
Viſus Dei alterius rationis ab homine, part. 4. pa. 104. nu. 6
Vineę nomine, eſſentia diuina nõ in cõgrue deſignatur, par. 2 p. 7. n. 20.
Vita, vitæ appellatur ſpes ab Auguſtino, par. 1. pa. 127. nu. 2
Vitæ breuitas declaratur, par. 2. pagi. 257. nu. 28
Vita præſens eſt tempus merendi & demerendi, part. 3. pa. 379. num. 21.
Vita hominis cur diei comparetur par. 4. pa. 4. nu. 10
Vita aliquorum magis cũ Ethnicorum & Romanorum legibus, quã cum diuina lege concordare videtur, par. 4. pa. 159. nu 16
Vita hęc nil pleni, vel integri, conferre poteſt, par. 4. pa. 187. nu. 33
Vita noſtra cum tam incerta ſit, non ita remiſſe eſt peragenda, parte. 4. pa. 194. nu. 16
Vita præſens peregrinatio quædam eſt, par 1, pa. 465. nu. 30
Vita huius ſeculi mors eſt, par. 2 pag. 348. nu. 16
Vita noſtra in Dei laudibus conſumenda, par. 2. pa. 385. nu. 3.
Vita rerum omniũ alia occulta alia perſpicua, par. 3. pa. 573. nu. 27
Vita futura quare nox dicatur, pa. 4. pa. 4. nu. 10
Vita religioſorum arcta, ſecularium vero ampla, parte. 4. pagin. 5. nume. 14
Vitiorum amatores aliquid habere gaudent quo poſsint ſua vitia excuſare, par. 4. pa 223. nu. 8
Vitia ſex odibilia maxime Deo, par. 2. pa. 222. nu. 5
Vitium carnis â longinquo expugare debemus, part. 2. pa. 224. nu. 11. &

11.&12
Vnio animæ cum corpore figura eſt vnionis animæ cum Deo. part.2. pag.123.nu.7
Vniuerſalis cauſa vt operetur diſpoſitionem in particulari cauſa prærequirit.par.1.p.115.nu.22
Vnitate charitatis & amoris Deus maxime delectatur.par.2. pag.57. num.1
Vocatur Deus pater familias vt oſtẽdat ſeruos ſuos à ſe tanquam filios tractari.par.1.p.3.num.7
Vocationi Dei non omnes pariter reſpondent,p.4.pag.5.nu.13
Vocationi diuinæ dicto citius reſpondere debemus.p.4.pag.98.num.19
Voluntas diuina in ſacris literis expreſſa, in tentationibus conſulenda,par.1.p.70.nu.26
Voluntas propria quæ libera eſt omnium malorum radix,par.2,p. 88. num.7
Voluntas Dei omnibus rebus præferenda par.4 p.50.num.29.&.par. 3.pag.406.nu.24
Voluntas diuina non conformatur appetitui noſtro. par.4. pagin.57. num.15
Voluntas eſt ſenſualitatis cathenis alligata.par.1.p.137.num.2
Voluntas cæteras potentias mouet, par.4.p.69.num.9
Voluptas non auſteritas intenditur à Dæmone,part.2.pagina.81.numer.35
Voluptates cruci Chriſti contrariantur.par.3.pag.162.num.21
Voluptas vbi quærenda eſt. par.3.p. 440.num.16
Voluptates verbum Dei ſuffocant. par.4.p.25.num.32
Voracitas crudelitatem parit. par.2. pag.155.num.32
Vox Domini magnam habet efficaciam,part.2,pagina.301. numero.32
Vxor Loth quare in ſtatuam ſalis verſa eſt.par.1.pag.425.num. 25
Vxor qualis eſſe debeat, part.3.pag. 394.num.25
Vxor vt pacem cum marito conſeruet,quid facere debeat, part.4. p.191.num.8
Vtilitatem hominũ Deus propriam appellat,parte.1. pagina. 118. numero.2
Vt particula, nõ ſemper cauſam ſed cõſequutionem effectus denotat, par.2.p.18.num.11

Z.

ZElus eſt feruor ardentiſsimus qui ex feruidiſsimo amore procedit part.1. pagin. 275. num.9
Zelus Dei quare in ſcriptura inferno comparetur,part.1.p.81.numero.2
Zelatores legis gloria & honore digni ſunt,part.3.pagina.160. numero.14
Zelum diuini honoris oportet nos imi-

INDEX

imitari, par.3.p.161.num,17
Zelus ſeruorũ Dei.p 3.pag.276.nu.8
Zelus Dei erga animam peccatricẽ par.3.pag.227.num.4
Zelus Prælati Prædicatoris. par.3.p. 349.num.2
Zenobia Regina Aſiæ nobiliſsima. par.4.p.266.num.11

FINIS.

BIBLIOTECA PROVINCIAL Y REGISTRO DE LA PROPIEDAD INTELECTUAL - PALENCIA

C
169
1.161